SCALIGER
DE EMENDATIO
TEMPORUM

I.R.3
71.93 d.1
D9

Richard Prime.

BIBLIOTHECAE PUSEIANAE
D.D.
ROBERTUS BARRETT
M CM XV

G42

1-0-0 L.

Tho: [illegible]

Aprill 7a 1671.

SCALIGER
DE
EMENDATIONE
TEMPORVM:

¢. 14#

IOSEPHI SCALIGERI
IVLI CÆSARIS F.

OPVS
DE
EMENDATIONE
TEMPORVM:

Hac poſtrema Editione, ex Auctoris ipſius manuſcripto, emendatius, magnáque acceſſione auctius.

BIBLIOTHECA
PUSEIANA

ADDITA VETERVM GRÆCORVM Fragmenta ſelecta;

Quibus loci aliquot obſcuriſſimi Chronologiæ ſacræ, & Bibliorum illuſtrantur;
Cum NOTIS *eiuſdem Scaligeri.*

GENEVÆ.
[redacted]
Typis ROVERIANIS.

M. DC. XXIX.

Cum Priuilegio Sacræ Cæſareæ Maieſtatis.

Nobiliſsimo atque Ampliſsimo viro,

DOMINO

ACHILLI HARLAEO

EQVITI,

AMPLISSIMI SENATVS

PARISIENSIS PRINCIPI,

IOSEPHVS SCALIGER

IVL. CÆS. F.

S. D.

OPVS noſtrum de Emendatione Temporum, Vir clariſsime, cui primum ſub nomine tuo lucem videre contigit, nunc iterum ad te redit, poſtquam ei melior priſtino cultus acceſſit. Atque vt illud tibi debetur, quia aliquando fuit tuum, ita hoc potius fuerit vetus reddere, quam nouum dedicare. Antea nihil attulerat, quo ſe tibi commendaret, præter ſingulare ac ſummum in te ſtudium meum. Nunc fortaſſe tanto gratius tibi fuerit a noua hac editione, quantum antea commendari potuit ab amore noſtro. Tibi acceptum fore confidimus: poſteris vt ſit, optamus: quod quidem meretur non ingenio, ſed labore. Eſt vero argumenti nobilis, atque ardui, quod antiquitus tractari debuit, non in hoc ſæculum

differri, cui nihil diſplicet, niſi quod bonum eſt: aut certe ab alio, quam a me, occupari, vt minus inuidiæ haberet. Negare non poſſumus primo a nobis tentatum, non vt ederemus, ſed vt curioſitati noſtræ ſatisfaceremus. Poſtquam iacta alea eſt, & hunc partum edidimus, viſum eſt præſtare tollere, quam exponere: quanquam, ſi iudiciis huius æui ſtemus, melius erat, ne natum quidem fuiſſe, inſignem ad deformitatem puerum. Sed cum bona horum Ariſtarchorum gratia dixerim, eos, quid a nobis præſtitum fuit, aut non intellexiſſe, aut fateri noluiſſe. vtrum concedant, in altero iudicium, in altero ingenuitatem ſibi defuiſſe negare non poſſunt. Sed faſtidia & contemptum horum exponere, hoc eſſet cauſſam dicere, non librum dedicare. Obiter dicimus priorem illam editionem huius æui ingeniorum examen fuiſſe, ex qua non minus quid non poſſent, quam quid nollent ſcire, perſpici potuit. Non poſſunt oſtendere, quis recentiorum ante nos hæc tractauerit, vt negent nos primos hoc argumentum inuaſiſſe: neque e quibus veteribus ſcriptoribus illa hauſerimus, ne noſtrum inuentum eſſe videatur: aut ipſi ſe hauſuros putant, ne ad hoc opera noſtra indigeant. Non poſſunt oſtendere, & tamen malunt neſcire, quam a nobis diſcere: cum ipſi nihil aliud ſoleant, quam aliorum minuta errata ventilare, & quicquid ignorant, hoc errorem vocare: quicquid ſupra eorum captum

eſt,

eſt, ſuſpectum habere. Sed apologiam non inſtituimus, & de iſtis vitilitigatoribus erit alias dicendi locus, quos meminiſſe nullius operæ eſt, præterire, maximæ humanitatis. quibus pro ſuis inſectationibus & odio noſtri ac veritatis, bonam mentem optamus, non ſolum vt noſtris laboribus æquiores ſint, ſed etiam vt eos intelligere velint. Neque enim valde moramur hos latratus, & meminimus nos apud te verba facere, Vir ampliſſime, cuius occupationibus interuenire, eſt in rem publicam peccare, cum tu eo loco poſitus ſis, vt nullum tempus excipere poſsis, quod grauioribus negotiis ſurreptum non videatur. Non alienum erat huic loco dicere de tua ſumma prudentia, atque opera egregie per tot annos erga Regem & patriam nauata in excelſo hoc rerum culmine, præſertim ſuperioribus annis in illis funeſtiſsimis ciuilis tempeſtatis fluctibus, niſi proprij operis, & largioris otij argumentum eſſet: & præterea non deerunt, qui cum tuam laudem cum patriæ gloria coniunctam eſſe ſciant, nunquam in ſcriptis, aut ſermonibus ſuis de ſalute patriæ meminerint, quin de tua virtute, tuiſque erga patriam meritis prædicaturi ſint. Mea vero laudatione non eget, quod in ore omnium poſitum eſt, quod publico omnium conſenſu teſtatum: vt interea meminerim tuis occupationibus parcere, neque tua tempora morari. Accipe igitur, Vir ſumme, opus hoc noſtrum, quod &

 propter

propter eximiam virtutem tuam, & propter veterem tuum in me amorem tibi olim dicatum, iterum cum omni cauſſa ſua reddimus. Et virtus & amicitia ius ſuum habent, ſed amicitia in hac re præcipuum. Illa a me hoc expreſsit: hæc ad hoc inuitauit. Præclare mecum agi puto, ſi quantum virtutem tuam admirari, tantum amicitia tua gloriari poſsim. Vale. Lugduni Batauorum. III Eidus Ianuarias Iulianas, anno Chriſti Dionyſiano milleſimo quingenteſimo nonageſimo octauo, qui erat a vero natali Meſsiæ milleſimus ſexcenteſimus.

Q. SEPT.

Q. SEPT. FLORENS CHRISTIANVS DE IOSEPHI SCALIGERI COMPVTO Æthiopico, & libro de Emendatione Temporum.

GENTILI aſcendit quondam ſuper æthera ſcala,
Admiſſus Iouis arcanis Diuum genus iſte
SCALIGER, & magni diſpexit lumina mundi,
Et ſedes ſuperum & mortalibus inuia regna:
Atque ibi Principibus mixtum ſe vidit auitis,
Qui Veronam olim imperio rexere, tenentes
Subdita Benaco late oppida: denique verſis
Nunc fatis cæli medium, noua ſidera facti,
Indigetes celebrant, qua Sirius ore latranti
Fulgerat, & fidi cuſtodis nomina ſeruat.
Forte inculpatos quum tempore Iuppiter illo
Viſeret Æthiopas, qua Sol occaſus in altum
Oceanum vergit, ſuperum de nomine dictum
Conſcendens currum, reliquis cæleſtibus addit
Scaligerum comitem, & merito dignatur honore.
Quinetiam ad Meroën pergens, longumque trahentes
Æuum homines, menſæ dedit illum accumbere Solis,
Naſcenteſque illic veſci diuinitus eſcas.
Mox tellus Arabum, atque omnis Phœnicia, & omnis
Viſitur Ægyptus, Tropicoque amtermina Cancri
Acclines vmbras conſummatura Syene.
Scilicet has faciunt primas ab origine gentes.
Primi iuſtitiam Æthiopes docuiſſe feruntur,
Et primi coluiſſe deos, rituſque ſacrorum,
Et caſtus cautuſque pios didiciſſe, & honeſtis
Artibus inſtrauiſſe viam, primique per aſtra
Solertes hominum viderunt fata, notarunt
Tempora, & errores Lunæ, ſoliſque perenne
Luſtrum vertentem ſtatuere ex menſibus annum.
Fontibus ex illis hauſit Linus, Orpheus hauſit,
Et mundi indefeſſus Atlas tibicen, & ille
Bœotus metarum anni deſcriptor Orion,
Tum proles Iouis Herculeus, tum rupe Prometheus
Caucaſea pendens, & Cadmus Agenoris, inde
Eudoxuſque, Platoque, & quo te nomine dicam

Pythagora Libycis olim doctoribus vſe?
Omnia quæ a primis inuenta auctoribus, omnis
Græcia, deinde ſuos Romana potentia in vſus
Paulatim deriuauit: variat tamen ordo
Et ratio annorum, ipſa fides perſæpe laborat
Hiſtoriæ: vſque adeo fuit hoc caligine tectum.
Quamuis digna fuit Romano Principe ſancti
Cura Kalendarij, fruſtra tamen omnibus iſtud
Tentatum: neque conſtabat ſibi computus anni,
Auguſtus qualem dederat, vel Iulius ante.
Curia nec nodum potuit ſoluiſſe Calabra.
Quem nunc Cæſarei ſoboles doctiſſima patris
Scaliger omnem aperit, priſciſque indicta, nouiſque
Ingrata auctor nobis miracula diues
Promit, deſcriptis iamdudum nobilis aſtris
Aſtrologus, nuper columen fulmentaque Sphæræ
Barbaricæ: obſcuri lux inuidioſa Manilij.
Tempora qui melius poſt ſidera digerit anni
Atque dies inter deſignat rite calares.
Propterea Æthiopum linguas atque induit ora
Phœnicum, Phœnix venerandus & vnicus ales
Scaliger, & faſtos illinc & tempora quæque
Ordinat, vt quod nunc totus bene computat orbis,
Scaligero gratus poſthac totum imputet vni.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ Φ. ΧΡ.

ΕΤΡΑΠΕΝ ἐς γαίης φρένα κλίματα, καὶ πόλον ἄστρων
ὁ Σκαλανὸς κλῆσιν κλιμακόεσσαν ἔχων,
αἰθιόπων δ᾽ ἀγαγὼν ἀπὸ κλίματος ἐσχάτου ἦμαρ
ὠγυγίας ἡμῖν δεῖξεν ἐφημερίδας,
δυσφράστου γλώσσης ἰχνεύων δύσφατον οἶμον,
καὶ σέλας ἀμφαφόων οὐ σαφὲς ἀλλὰ σοφόν.
Μέμνονος αἰθίοπος ῥοδοδάκτυλος ὥς ποτε μήτηρ
ἵππῳ ἐφεζομένη χρῆτο δινερίῳ,
ὡς ὄρφνης Σκαλανὸν νυκτός τ᾽ ἐλατῆρα λυγαίης,
ἡνίοχον φάεος, Πηγασίδων τε πρόμον,
ἠὼς ἵππον ἔχει, τὸν Ἰώσηππον καλέει πᾶς
ἔνδικα, τῆς κλεινῆς εἵνεχ᾽ ὑπηρεσίης.
ὥραις ἠδὲ χρόνοισι λόγον πόρε, δῶκεν ἀριθμόν,
τὴν οὐδεὶς πρὶν ἔλω οὐ λόγος οὐδ᾽ ἀριθμός.
πάντ᾽ αἰὼν δύναται, Σκαλανὸς δυνατώτερος ἐστίν,
πάντα φέρουσι χρόνοι, ὁ Σκαλανὸς δὲ χρόνους.

Stoico-

Stoicorum.

Χρόνος ἐστὶν ἐπανόρθωσις πραγμάτων καὶ τήρησις.

Tatianus.

Παρ' οἷς ἀσυνάρτητός ἐστιν ἡ τῶν χρόνων ἀναγραφὴ, παρὰ τούτοις οὐδὲ τὰ τῆς ἱστορίας ἀληθεύειν δύναται.

Diuinum Socratis oraculum ad defenſionem auctoris, apud Xenoph. ἀπομνημον. β. 441. 34.

Οὐ πάνυ γε ῥᾴδιόν ἐστιν εὑρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ οὐκ ἄν τις αἰτίαν ἔχοι. χαλεπὸν γὰρ οὕτω τι ποιῆσαι, ὥστε μηδὲν ἁμαρτεῖν, χαλεπὸν δὲ καὶ ἀναμαρτήτως τι ποιήσαντας μὴ ἀγνώμονι κριτῇ περιτυχεῖν. *Scitum veriſsimum.*

Eueni.

Πολλοῖς ἀντιλέγειν μὲν ἔθος περὶ πάντων ὁμοίως,
ὀρθῶς δ' ἀντιλέγειν, οὐκέτι τοῦτ' ἐν ἔθει.

Polybij, ex Eclogis libri XXIIII.

Καί μοι δοκεῖ μεγίστην θεὸν τοῖς ἀνθρώποις ἡ φύσις ἀποδεῖξαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ μεγίστην αὐτῇ προσθεῖναι δύναμιν. πάντων γοῦν αὐτὴν καταγωνιζομένων, ἐνίοτε καὶ πασῶν τῶν πιθανοτήτων μετὰ τοῦ ψεύδους ταττομένων, οὐκ οἶδ' ὅπως αὐτὴ δι' αὐτῆς εἰς τὰς ψυχὰς εἰσδύεται τῶν ἀνθρώπων. Καί ποτε μὲν παραχρῆμα δείκνυσι τὴν αὐτῆς δύναμιν, ποτὲ δὲ πολὺν χρόνον ἐπισκοτισθεῖσα, τέλος αὐτὴ δι' αὐτῆς ἐπικρατεῖ, καὶ καταγωνίζεται τὸ ψεῦδος. *Ita de nobis cum Deo ſperamus.*

Σὲ τὸν παθόντα τὰς Χειρογράφων φθορὰς
Ἔστησεν εἰς τὸ κάλλιον χάρτης ὅδε.
Σὺ δ' οὖν δὸς αὖθις αἰανῆ χρόνον, Χρόνε.
Ἴσοις ἀμείβου· σῶζε τὸν σώσαντά σε.

PROLEGOMENA IN LIBROS DE EMENDATIONE TEMPORVM.

Ad candidum Lectorem.

QVINTVS DECIMVS hic annus agitur, candide Lector, poſtquam opus noſtrum de Emendatione Temporum emiſimus. Perſuaſeram mihi, homines ſtudioſos aliquam nobis gratiam habituros tot rerum, quas & ſcitu dignas, & a nobis primum indicatas negare non poterant. Sed longe aliter animatos experti ſumus: atque adeo rem potius inuidioſam atque obtrectationi opportunam, quam illis gratam me ſuſcepiſſe intellexi. Denique nihil aliud quam ſignificarunt, quiduis potius ſe ignorare malle, quam a nobis aliquid diſcere. In quibuſdam candorem, in aliis ſtudium, in omnibus ſenſum bonarum rerum deſideraui. Nos vero, qui nihil vnquam prius habuimus, quam vt horum orationes ſinamus præterfluere, modo verum eruere, & inimicos noſtros etiam inuitos iuuare poſſimus, opus noſtrum iterum in manus ſumptum auximus, illuſtrauimus, emendauimus, vt, quanuis idem ſit, aliud tamen a noua cultura videri poſſit. Quæ huic editioni acceſſerunt, haud promptum eſt dicere. Sed in quibus a priore demutat, poſtea intelliges, ſiquidem inſtituti noſtri rationem aperuero. Subiectum operis noſtri eſt ratio Temporum ciuilium, & eorum, quæ in vetuſtatis cognitione verſantur: finis, Emendatio: quod quidem, me tacente, & Titulus ipſe promittit. Ciuilium temporum cognitio, eorumque hiſtoria, vertitur in multiplici diuerſorum annorum forma, & eorum methodis vulgaribus, quos Computos poſterior ætas vocauit. Τὰ ἱστορούμενα, ciuilium temporum habes in primoribus tribus libris, & maiore parte quarti: methodum autem in ſeptimo. At emendationis duæ partes ſunt. Prior verſatur circa epocharum inueſtigationem, poſterior circa verum annum tropicum,

& periodos Lunares : quam materiam poſterior pars libri quarti, item toti quintus & ſextus ſibi vindicant. Iam quemadmodum Epochæ ſunt notationes , & tituli temporum, ita ipſarum epocharum quædam debent eſſe propria γνωρίσματα & characteres : quorum characterum alij ſunt naturales, alij ciuiles. Naturales quidem a rationibus vtriuſque ſideris, vnde nati cycli Solaris, & Lunaris: ciuiles ab inſtituto, cuiuſmodi indictiones & anni Sabbatici : ſine quibus in harum rerum tractatione omnis conatus irritus. Rurſus & eorum quoque fallax vſus eſt, niſi quædam annorum ex illis periodus inſtituatur. Sed eæ ſunt totidem , quot aut formæ annorum , aut ciuilia initia. Nam in anno Ægyptiaco Nabonaſſari alia opus eſt, ac in anno Solari, quia diuerſa forma : item in anno Actiaco ſiue Diocletianeo alia, ac in Iuliano, propter diuerſa initia. In anno Ægyptiaco vago naturales characteres ſunt εἰκοσιπενταετηρὶς Lunaris, & ἑπταετηρὶς Solaris: ciuilis autem character eſt quadriennium, quem canicularem annum minorem vocabant Ægyptij. Hi tres characteres in ſe ducti producunt periodum magnam annorum 700 Ægyptiacorum: qua vti debet diſputator temporum , ſiquidem rationes ſuas ad annos Nabonaſſari, Armeniorum, aut Perſarum exigit. At qui anno Iuliano, quæ omnium formarum temporibus eſt conuenientiſſima , vti volet, is cyclo vtriuſque ſideris quindecies ducto componet elegantiſſimam periodum annorum 7980, cuius initium in cyclo Solari, & Indictione Romana, a Kal. Ianuarij, in cyclo Lunari a Martio, in anno Sabbatico ab autumno. Itaque non minus vtilis , quam neceſſaria eſt. Sine ea nihil agit Chronologus : cum ea tempori & ſæculis imperat. Quam enim lubricum ſit retro ab aliqua epocha notare tẽpora, quod maior pars doctorum virorũ facit , ſatis nos vſus docuit. His ita poſitis , ad ſingula huius operis membra venio. Libro primo præter diuiſionem temporum, & iucundiſſimam menſium , & annorum hiſtoriam, de antiquiſſima anni forma diſputatur , quæ in menſes æquabiles annum deſcribit, qua pleraque omnis Græcia vſa eſt, & ab ea omnis ratio Olympiadum pendet: niſi potius eam e ratione Olympiadum propagatã dicas: quod ſine cognitione Olympiadum numquam tam eximium vetuſtatis & temporum monimentum in lucem eruiſſemus. Ex tanta autem Græcorũ ſcriptorum copia vnicus Pindarus nobis facẽ alluxit, qui ſolus nos docuit tempus ludicri Olympici. Aliter, quæ paucitas eſt bonorum ſcriptorum, nulla erat via ad hæc interiora perueniendi. Huius anni Græci formæ doctrina tanto acceptior eſſe debet , quanto obſcurior eius rei apud maiores noſtros ſcientia fuit : cum ante hos mille quadringentos plus minus annos eius rei neque volam , neque veſtigium vetuſtas retinuerit. Nam falſo veteres multi, ac poſt eos infimæ antiquita-

tiquitatis ſcriptores, Macrobius ac Solinus, atque proauorum memoria ſummus vir Theodorus Gaza, annum Græcorum ſtatim ab initio merum Lunarem fuiſſe prodiderunt. Quamuis enim in Panegyribus ſuis, ac nobilioribus ſacris, quæ certo annorum circuitu redibant, vnius Lunæ rationem habebant, tamen, vt vno verbo dicam, eorum anni forma Lunaris non erat. Olympicum enim ludicrum ipſa Lunæ plena lampade celebrabatur, vt ſolus veterum nos docet Pindarus. Præterea Laconibus ante plenilunium, aut nouilunium aliquid incipere religio erat. Vnde Λακωνικὰς σελήνας vicinorum prouerbio iactatas, & contra Arcadibus prouerbiali conuicio neglectum religionis obiectum legimus. Quod enim ante nouilunium, aut plenilunium vt plurimum bella aut alia ſeriora aggrederentur, ob eam rem a finitimis nationibus προσέληνοι vocabātur: quæ conuicij cauſſa ab ipſis Arcadibus interpretatione eluſa eſt, probrum in laudem conuerſum ad vetuſtatem originis ſuæ referentibus, & antiquiorem ſidere gētem ſuam gloriantibus. Quod igitur nouilunij ac plenilunij tempora Panegyricis ludicris deligebant, propterea ſacra trieterica inſtituta: cuiuſmodi erant orgia Bacchi, Nemea, Iſthmia, alia. Ea enim eſt anni Græcanici forma, vt ſi, verbi gratia, nouilunium in neomeniam Gamelionis incurrat, plenilunium in eandem neomeniam incidat anno tertio redeunte. Itaque cum in Tetraeteride orgia Bacchi trieterica celebrabantur, tertio anno redibant in eum ſitum Lunæ, qui priorum orgiorum ſitui oppoſitus erat. Quare elegantiſſime Statius trieterida vocat alternam: quia alternis in nouilunium, & plenilunium incurreret. At ſacra, quæ neceſſario eodem Lunæ tempore obibantur, ea ſemper erant tetraeterica: vt in Attica Panathenaica maiuſcula, in Elide Olympias, vt iam tetigimus, plenilunio. quod ſane fieri non poterat, niſi abſoluta Tetraeteride, & Pentaeteride ineunte. Atq; ita Tetraeterides in idem σχῆμα Lunæ, non vtiq; in idem tempus Solis redibant. Vt enim in orbem Solis & Lunæ redirent, non aliter putabant fieri, quam octaeteride confecta, eneaeteride ineunte. Ex quo quædam eneaeterica ſacra eo nomine inſtituta: cuiuſmodi ab initio Pythia fuerunt: & quidem merito. Apollini enim, quem eundem cum Sole faciebant, erant attributa. Hinc colligimus, non ſolum Olympiadis interuallum annis quatuor ſolidis explicatum fuiſſe; ſed etiam pueriliter peccare eos, qui annorum quinque ſolidorum fuiſſe putant. Neq; vero quibuſdam recētioribus ſuccenſendum, qui ita cenſent, ita ſcribunt, ſed & Auſonium noſtratem culpa liberat Ouidius, ſcriptor lōge antiquior, & nobilior, qui ætatem ſuam quinquaginta annorum decem Olympiadibus definit: quo magis mirum Pauſaniam hominem Græcum in ea hæreſi fuiſſe, vt ſuo loco a nobis relatum

eſt. Nam minus mirandum de Solino, qui cap. XIII Iſthmia vocat quinquennalia, quæ erant tantum triennalia: quod certamen a Cypſelo tyrāno intermiſſum, anno primo Olympiadis 49 inſtauratum fuiſſe dicit. Horum igitur omnium cauſſæ ad typum anni Græci referendæ ſunt. In quo argumento nihil eorum prætermiſimus, quæ ei rei illuſtrandæ faciebant, quanquam pene omnibus præſidiis deſtituti. Et quidem primum in genere, quod ſemper ſolemus, deinde priuatim multarum Græciæ nationum periodos propoſuimus, quæ quidem non anni forma, ſed ſitu & capite inter ſe differunt: in qua tractatione diu nobis res fuit cum præſtantiſſimo viro Theodoro Gaza, vel potius cum eius ſequacibus, a quibus extorqueri non poteſt doctrina & ſitus menſium, ab illo primum proditus. quæ quidem velitatio nobilioribus ingeniis, & ab omni inuidia remotis, vt ſpero, iucunda erit. Quid enim eſt toto libro primo, cuius vel minima pars, nō dicam iſtis querulis, qui nihil ſciunt, ſed etiam doctioribus, hoc ſæculo, & ante multa retro ſæcula oboluerit? Quid dicam περὶ ἐξαιρεσίμων ἡμερῶν? quis illarū cauſſas, & vſum ſciebat? quis locum nobilem de illis in Verrina Ciceronis intelligebat? quis locum ἐξαιρέσεως in ſecunda Boedromionis? quis Poſideonem intercalarem menſem fuiſſe? Huic materiæ acceſſit ἐποχὴ κέντρου θερινοῦ in VIII Iulij, quæ in priori editione omiſſa erat. Id erat κέντρον populare, quod nomine τροπῶν θερινῶν Ariſtoteles, Theophraſtus, Plutarchus, & omnes veteres intelligunt, non autem ipſum verum Solſtitium: quæ rei pulcherrimæ notatio nobis viam ad illuſtriora præiuit. Quod Solſtitiorum, & Æquinoctiorum puncta κέντρα vocentur, ſatis ſciunt, qui veterum Græcorum libros legerunt. Columella cardines vocauit. In præſtantiſſimo Parapegmate, quod falſo Ptolemæo attribuitur (eſt enim antiquius Ptolemæo) ad VIII Kal. Iulij (quod eſt Solſtitium Soſigenis) annotatum eſt: *Æſtiuus cardo, & momentanea aeris perturbatio.* In Græco (vtinam haberemus) ſine dubio fuit: Θερινὸν κέντρον, καὶ σημασία ἀέρος ταραχή. Igitur κέντρον θερινὸν nihil aliud, quam τροπαὶ θεριναί. Cur VIII dies Iulij erat epocha æſtiua in vſu ciuilis anni, non ſemel cauſſam reddidimus. Adiecta etiam perneceſſaria neomeniarū Atticarum Tabula: quæ non ſolum priori editioni, ſed etiam doctrinæ anni Attici deerat. Liber ſecundus anno Lunari dicatus eſt ideo, quia is annus ex illo Græco æquabili manaſſe videtur. Ibi aperitur omnis antiquitas ἔτους πρυτανείας, Octaeteridum Cleoſtrati, Harpali, & Eudoxi. quæ omnia hodie nomine tenus nota erant. Eudoxea Octaeteris numquam in vſus ciuiles admiſſa eſt. Anni vero πρυτανείας in vetuſtiſſimis Pſephiſmaſin Athenienſium primo quidem ex Cleoſtratea, deinde, illa abrogata, ex Harpalea petiti ſunt. Sequitur magnus annus Metonicus

nicus ambarum, & Calippicus Metonici caſtigator. Et quidem hi ambo nomine noti tantum: cauſſarum autem, & omnium, quæ ad illa pertinent, mira ignoratio hactenus fuit. Acceſſerunt huic editioni Tabulæ operoſiſſimæ diſpenſationum neomeniarum Metonicarum, & Calippicarum: cuiuſmodi etiam in Harpalea Octaeteride exhibuimus. Quod de Eudoxea Octaeteride diximus, idem de periodo Chaldæorum dicendum, eam nunquam ad ciuilia tempora, ſed ad Genethliacorum themata vſurpatam fuiſſe. Id quod tum multa argumenta, tum vnicum certiſſimum illud eſt, quod eorum menſes appellationibus Macedonicis, nõ vero Chaldaicis fuerunt. Propterea recte cum illius anni diatriba doctrinam dodecaeteridis Chaldaicæ Genethliacorum coniunximus, cuius nomen quidem ſolum notum erat ex Cenſorino: cognitio autem nobis ex Arabum, & Orientalium vſu repetenda fuit. An aliquis Græcorum δωδεκαετηρίδος Χαλδαϊκῆς meminerit, haud promptum eſt dicere. Vnum tantum Orpheum ſiue Onomacritum eius meminiſſe ſcimus. ὀρφεὺς ἐν ταῖς δωδεκαετηρίσιν:

ἔσται δ' αὖθις ἀνὴρ, ἢ κοίρανος, ἠὲ τύραννος,
ἢ βασιλεὺς, ὃς τῆμος ἐς οὐρανὸν ἵξεται αἰπύν.

Eſt apoteleſma cuiuſdã Genethliaci conſulti ſuper alicuius geneſi, de quo ipſe reſpondit, eum fore magnum regem aut Dynaſtam, &c. Citat Tzetzes. Hæc multum illuſtrant doctrinam Dodecaeteridos genethliacæ parum antehac notæ. Itaque quemadmodum τελετὰς ita etiam δωδεκαετηρίδας ſcripſerat Onomacritus ſub nomine Orphei. Qualis fuerit Iudæorum annus ſub Seleucidis, quibus parebant, multis exemplis teſtatum reliquimus: in quibus etiam tranſlationis feriarum in capite anni antiquitatem aſſeruimus aduerſus homines noſtrorum temporum, qui nugantur commentum nuperum Iudæorum eſſe. In illis Doctor Theologus ingenti commentario ſuo in Euangelium ſecundum Iohannem exultabundus ait illam tranſlationem confutari ex loco Ioſephi, in quo ſcribit, quo anno Hyrcanus fœdus icit cum Antiocho Sidete, Pentecoſten fuiſſe feria prima. Hunc locũ Ioſephi nos olim in priore editione produximus, vnde is, aut qui illi indicauit, accepit. En, inquit, duo Sabbata continua. Si propter continuationem duorum Sabbatorum, feria transfertur, ergo vbi ſunt duo continua Sabbata, non transfertur. In quibus aperte oſtendit ſe ignorare cauſſam feriæ transferendæ, quæ fiebat propter ſolum Tiſri, non autem propter alios menſes; propterea quod ille menſis multa ſolennia habet, adeo vt ſi non habeatur ratio tranſlationis, aliquando non ſolum duo, ſed etiam tria continua ſabbata concurrere neceſſe ſit. Si enim a feria ſexta inciperet neomenia Tiſri, omnino tria ſabbata continuarentur, neomenia,

ſiue clangor tubæ, ſabbatum ordinarium, & ieiunium Godoliæ. Continuantur autem ſæpenumero in aliquo reliquorum menſium duo Sabbata: idque fit, quando ſolenne eſt aut feria prima, aut feria ſexta. quorum alterutrum quotannis incidere, niſi quando Tiſri incipit feria tertia, Doctor ignorauit. In primam feriam incidunt hæc ſolennia, XXV Caſleu, & X Tebeth in anno defectiuo tam cõmuni, quam embolimæo, quotieſcunq; Tiſri incipit feria ſecunda: VI Sivvan; quando Niſan incipit feria ſeptima: XV Niſan, XVII Tamuz, IX Ab, quando Niſan incipit feria prima. In feriã autem ſextã conuenit ſolenne XXV Caſleu, & X Tebeth, quãdo Tiſri eſt feria ſeptima in anno tã communi, quã embolimæo. XIIII Adar, quando Niſan ſequens eſt feria prima: VI Sivvan, quãdo Niſan feria quinta. Vides, quot Sabbata quotãnis, niſi quãdo Tiſri incipit feria tertia, Iudæi continuent in aliquo menſium, præterquam in ſolo Tiſri, cuius vnius gratia illa cautio inſtituta Itaq; doctor tã fruſtra, quam ridicule Ioſephi teſtimonium adduxit de ſexta Sivvan, id eſt, Pentecoſte feria prima; cum illo anno neomenia Niſan fuerit Sabbatum. Atqui nihil ſupereſſe putauit, quam vt Vaticani montis imago redderet ἐν παλαιᾷ. Sed ipſe valde ignarus eſt harum rerum, vt reliqui omnes, qui contendunt nouitium eſſe Iudæorum commentum. Nos validiſſime demonſtrauimus, & ſæculo Chriſti, & retro ſub Seleucidis, tranſlationes in vſu fuiſſe. & ſane res peruetuſta eſt. quæ tamen non minus ignorata, quam periodus Calippica, qua Seleucidæ, & Seleucidarum edicto Iudæi vſi. quod non ſolum ex Niſan anni excidij Hieroſolymorum a nobis demonſtratum eſt, ſed etiam patet ex definitione Rabbi Adda. Is annum definit dierum CCCLXV, horarum 5, $\frac{997}{1080}$. $\frac{48}{76}$. Quid hac definitione aliud vult, quam periodum Iudaicam fuiſſe annorum 76? Cum Meto definit annum dierum 365. hor. 5. $\frac{1}{19}$. ex eo coniiciendum relinquit, ſe vti periodo annorum 19. Vtebantur igitur periodo 76 annorum, id eſt, Calippica: & tamen in omnibus neomeniis Lunæ φάσιν obſeruabant; non quod eam ex præſcripto periodi non indicerent, ſed ideo, vt eam ſanctificarent. nam & hodie quoque obſeruant φάσιν, non vt ex ea neomeniam indicant, ſed vt eam ſanctificent. Itaque Luna ſtatim viſa dicunt: סִימָן טוֹב תְּהֵא לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל. ἀγαθὸν τέρας ἔστω ἡμῖν καὶ παντὶ Ἰσραήλ. Idem faciunt & Muhammedani, quamuis neomenias ex ſcripto indicere ſoleant. Neque aliud intellexit fabuloſus quidem, ſed tamen vetus auctor περιόδων Πέτρου ἀποστόλου apud Clementem: μηδὲ κατὰ Ἰουδαίους σέβεσθε (τὸν θεόν.) Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι μόνοι οἰόμενοι τὸν θεὸν γινώσκειν, οὐκ ἐπίστανται) λατρεύοντες ἀγγέλοις καὶ ἀρχαγγέλοις, μηνὶ καὶ σελήνῃ. Καὶ ἐὰν μὴ ἡ σελήνη φανῇ, σάββατον οὐκ ἄγουσι τὸ λεγόμενον πρῶτον, οὐδὲ νεομηνίαν ἄγουσιν, οὔτε ἄζυμα, οὔτε ἑορτὴν, οὔτε μεγάλην ἡμέραν. Præ-

clara

clara quidem iſta: ſed neſcit, quid dicit. Nam in Iudæorum poteſtate nunquam fuit, vt expectarent φάσιν: quia raro Luna ſe oſtendit, niſi ſecundo poſt coitum die. Quod ſi expectandum ipſis eſſet, res ridicula accideret, vt Elul, qui ſemper eſt cauus menſis, non ſolum plenus, ſed etiam aliquando vnius & triginta dierum eſſet. Sine dubio tranſlationem feriæ intelligit, cuius cauſſam ignorat. πρῶτον σάββατον vocat ראש השנה caput anni. Nam Sabbatũ vocat, quia Feſtus dies, καὶ ἀεργός. Ita etiã vocatur Leuitici XXIII, 24. ἑορτὴν intellige κατ᾽ ἐξοχὴν τὴν πεντηκοστήν: quod ita Hebraice vocetur, nẽpe עֲצֶרֶת. Vide in Computo Iudaico. At μεγάλην ἡμέραν vocat τὴν σκηνοπηγίαν, κατ᾽ ἐξοχὴν quoq;, id eſt חַג. Nam aliæ erant μεγάλαι ἡμέραι, proinde vt & חַגִּים. Sic Tertullianus magnos dies dixit, quos Hebræi חַגִּים vel מוֹעֲדִים. Eius verba ſunt ex v in Marcionem: *Dies obſeruatis, & menſes, & tempora, & annos, & Sabbata, vt opinor, & cenas puras, & ieiunia, & dies magnos.* Sed quid Tertullianum aduoco? Ecce Biblia Græca ita vertunt ex primo cap. Iſaiæ: τὰς νεομηνίας ὑμῶν, καὶ τὰ σάββατα, καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέχομαι. Quod Hebraice eſt מוֹעֵד, vertunt μεγάλην ἡμέραν, quod idem eſt quod חַג: & quidem manifeſto Sabbata diſtinguuntur a magnis diebus. Quare perperam quidam μεγάλην ἡμέραν interpretantur Sabbatum apud Iohannem, ἦν γὰρ μεγάλη ἡμέρα σαββάτου ἐκείνου. de quo infra. Quin & Tertullianus ipſe παρασκευάς, quas cenas puras vocat, a diebus magnis, & a ieiuniis, & a Sabbatis diſtinguit. De Cena pura, præter id quod diximus ad Feſtum, ita reperi in veteri & peroptimo Gloſſario Latinoarabico: *Paraſceue, cena pura, id eſt, præparatio, quæ fit pro ſabbato.* Conditor Annalium Eccleſiaſticorum turbat de cena pura, & negat eſſe paraſceuen, quia cena pura apud Feſtum habeat offam ſuillam. Sed ipſe, (pace docti viri dixerim) non aduertit Puram dici, non quia careat carnibus, ſed quia religionis & dicis cauſſa fit. Nam & paraſceuæ Iudaicæ habent carnes, & nihilominus dicuntur cenæ puræ, quod dicis cauſſa coquebantur, coquunturque hodie proſabbato, quia in Sabbato coqui non liceat. Non negabis, candide Lector, hæc vulgo non intelligi. Itaque locus ille eſt nobiliſſimus. Tamen quotus quiſque eſt ex tot Lectoribus, qui non hæc aut præteribit, aut calumniabitur? Sequuntur periodi magnæ Hagarenorum, ex quibus ratio anni ſoluti Indorum, & Muhammedanorum tota pendet. Omnia nunc primum ex Arabum ſcriptis prodeunt: atque adeo omnis tractatio noſtris hominibus noua eſt. Excipit hanc doctrina anni Iudaici hodierni, res, quod ſæpe diximus, artificioſiſſima, ideoque eximia, quia melior

anni Lunaris forma conſtitui non poteſt. Docemus præterea, vnde natus ſit ille annorum computus, quo vtuntur hodie, a VII Octobris: quem inepte putant a conditu rerum. Poſt multarum Periodorum, Cyclorum, Octaeteridum, Paſchalium hiſtorias, in locum vltimum τὰ ἰσοδρόμα veteris anni Romanorum coniecimus, ideo quod ea forma proxime abeſſet a Lunari: vbi de ſæculo Romano, & capite veteris anni Romani, temporibus vltimis C. Iulij Cæſaris, multa accuratiſſime diſputata. Itaque ex ſingulis rebus ſingula capita confecimus, cum potius ſinguli libri & quidem ingentes confieri poſſent, ſi, quæ hominum hodiernorum eſt ambitio, eadem nobis inceſſiſſet. Tertio libro opportune annus æquabilis datus eſt, cum annus Solaris Ægyptiacus, adſcitis diebus quinque, ex Græco propagatus ſit: (quemadmodum annus Lunaris ex eodem Græco manauit, abiectis ab eo totidem diebus cum horis XV, paulo amplius) quod, me tacente, Plutarchus docuit in libro περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος. Adeo inter ſe libri noſtri mutuo conſpirant, neq; ab eis ratio, methodus, & ordo abeſt. In eo libro de Neuruz antiqui Perſarum periodo annorum CXX, deq; cognominibus dierum Perſicorum, de tranſlatione τῶν ἐπαγομένων in enthroniſmis nouorum Regum, item de cauſſis anni Iezdegird, de annis Armeniorum, & eorum menſibus, omnia noua protulimus. Sed hæc non expergefacient animos hominum, niſi forte ad obtrectandum. Quartus liber eſt emendatio tertij, vt ſecundus primo erat ſubſidiarius: qua methodo imperfectus Lunaris Græcus libro primo diſputatur, vt perfectus ſecundo. Sic etiam perfectus Solaris, & ſiqui alij naturam perfecti imitantur, ſupplent id, quod æquabili Ægyptiaco, Perſico, & Armeniaco vetuſtas detraxerat. Itaq; in quatuor partes tribuendus fuit. In prima continentur anni, quibus quarto anno exeunte dies ex quatuor quadrantibus conflatus accreſcit. Ex illis nobiliores ſelegimus, Iulianum, Actiacum, Antiochenum, Samaritanum, & alios. Nam & alios quoq; eius formæ habebamus, vt Tyriorum, quorum menſes appellationib. Macedonicis, diuerſa initia a Iulianis habent. Sic etiã Gazenſium annus mere Actiacus fuit, appellationibus menſiũ Macedonicis, menſibus tricenariis. Marcus Eccleſiæ Gazenſis Diaconus, in actis Porphyrij Gazenſis Epiſcopi vocat Δῖον Nouembrem Ἀπελλαῖον Decembrem quæ nomina habent a Macedonibus. Sed idem ſcribit Gazenſes celebraſſe Theophaniorum diem vndecima Audynæi, quæ eſt ſexta Ianuarij Iuliani, ſe autẽ rediſſe Conſtantinopoli, Xanthici viceſima tertia, quam ait fuiſſe decimam octauam Aprilis ſecundum Romanos: quibus oſtẽdit formam illius anni mere Actiacam fuiſſe, menſibus tricenariis, appellationibus Macedonicis. Secunda pars annos emendatos, eorumque emendandorum rationem

rationem complectitur: tertia periodos multiplices, quarum finis conciliatio anni ciuilis cum Solari, cui dies quinto quoque anno ineunte accreſcit. Quarta pars agit de vera emendatione anni, & de anno cæleſti inſtituendo, qui pertinet ad methodum epochæ mundi. Quemadmodum autem nulla Lunaris anni ciuilis ratio recta iniri poteſt, præter eam, qua Iudæi vtuntur: ita nullus annus cæleſtis Tropicus recte inſtitui poteſt, niſi ex forma, quam edidimus, quam nemo vituperabit, niſi qui ignorauerit; omnis laudabit, qui intellexerit. Alioquin ſcio & malignos & obtrectatores non defuturos. Annus tam noſter, quam Iudaicus ciuilis quidem, ſed naturalis, vterq; ad motum quiſq; ſui ſideris deſcriptus. Ideo eius ſaltem in ſcriptis vſus eſſe debet, qualis olim Philadelphi Dionyſianus, Chaldæorũ Calippicus, hodie Perſarum Gelaleus. Tres igitur libri primi, & prima pars quarti pertinent ad ἰσοδρόμα temporum ciuilium cum ſeptimo. At reliquæ tres partes quarti cum duobus libris ſequentibus pertinent ad ipſam emendationem temporum. Atque vt a mundi primordiis omnes res deducuntur, ita mundi epocham primã ordine poſuimus: qua in re quam pueriliter hallucinati ſint omnes, nõ ſine admiratione tam imperitiæ quam pertinaciæ eorum dicere poſſum. Non loquor de iis, qui ſæculo vno, aut pluribus altius originem rei repetunt. Nam quemadmodum ij nullam rationem ſibi propoſuerunt, quam ſequerentur, ita nullos lectores nanciſci poſſunt, niſi imperitos. Qui intra ſæculum maiorem mundi epocham faciunt, eorũ duo genera reperio. Prius genus eſt eorum, qui ſolutionem captiuitatis in primum annum Olympiadis LV conferunt: alterum eorum, qui tempus illud XVIII aut XIX annis ante LXIIII Olympiadem definiunt. In priori hæreſi fuerunt & quidam veterum Eccleſiaſticorum, vt alicubi indicauimus. Aiunt Cyrum cæpiſſe imperare primo anno Olympiadis LV, hoc eſt 217, anno Iphiti, quod verũ eſt: de quibus deductis ſeptuaginta, relinquitur annus excidij Hieroſolymorũ, & caſus Sedekiæ 147 a primo ludicro Olympico. Sed puerilis ſentẽtia multis abſurditatibus eluditur. Primo computatione non recta annorum LXX a capto Sedekia. Deinde quod Cyrum ſtatim initio regni ſui Regem Mediæ, Perſidos, Suſidos, Aſſyriæ, Babyloniæ, totius Aſiæ minoris, Indiæ, totius Syriæ conſtituunt, qui vnius Perſidos Rex fuerit aliquot annis ante caſum Aſtyagis, & poſt illud tempus pauculis annis ante obitum Babylone potitus ſit. Hæc ſola abſurditas facit, vt non ſolum eorum nulla ratio habeatur, ſed vt ludibriũ quoq; debeãt. Tertio 147 annus Iphiti eſt 118 Nabonaſſari: qui erat annus quintus ante initiũ Nabopollaſſari patris Nabuchodonoſori. Ergo Nabuchodonoſor anno decimono regni ſui templum & Hieroſolyma euertit annis quinq; ante

ante quam pater ipſius, cui ipſe ſucceſſit, regnaret. Digna profecto talibus doctoribus ſententia. Tamen tantum abeſt, vt hac tam inſigni abſurditate a ſententia deſiſtant, vt animos ab eiuſmodi portentis opinionum ſumant. Poſtremo ignorant diuerſa eſſe initia Regum, vt ipſius Nabuchodonoſori, cum patre, & ſolius: Alexandri, ab exceſſu Philippi patris, & ab initio Seleuci: Diocletiani, ab æra martyrum, & a primo anno imperij. Sic etiam Cyri, apud Græcos, ab initio regni Perſidis: apud Babylonios, vel a ſubacto toto Babyloniæ imperio, vel ab aliquo inſigni facto, quodcunque illud fuerit; ſiue ex edicto ipſius Cyri, ſiue tranſlatione τῶν ἐπαγομένων, vt ſolebat fieri. Qui tantam inſcitiam ſequi noluerunt, non tamen rectam viam inſtiterunt, quia quindecim aut amplius annis ante XLVI Olympiadem caſum Sedekiæ coniiciunt. Nos ante annum quartum illius Olympiadis id non potuiſſe accidere ita demonſtramus. Ezekias Rex Iuda, poſtquam ſingulari Dei beneficio ab ancipiti morbo conualuiſſet, anno XIIII regni ſui, accepit Legatos & σωτήρια, a Merodach Rege Chaldæorum. Ponamus XIIII annum Ezekiæ in primo anno Merodach, hoc eſt, in XXVII Nabonaſſari. Nam is eſt annus primus Merodach apud Ptolemæum ex Chaldaicis obſeruationibus. Hoc modo annus primus Ezekiæ conuenerit in annum XIIII Nabonaſſari. Ab initio Ezekiæ, ad excidium templi, anni ſunt abſoluti 138. Hoc eſt, annus ipſius excidij eſt 139 labens ab initio Ezekiæ. quod ita demonſtramus. Annus primus Sedekiæ eſt quartus Hebdomadis, teſte Ieremia, initio cap. XXVIII: & proinde vndecimus, qui & vltimus, eſt Sabbaticus. de quo extat teſtimonium apud Ieremiam, & nemo dubitat. Rurſus annus tertius decimus Ezekiæ erat Sabbaticus. auctor Iſaias XXXVII, 30. ex quibus manifeſto colligitur, XIIII Ezekiæ eſſe primū Hebdomadis, & primum Ezekiæ eſſe ſextum Hebdomadis. Ergo annis ab initio Ezekiæ vnitas addenda, ad methodum anni Sabbatici. Addita vnitate annis 139, numerus erit ſeptenarius. Quare annus labens 139 eſt verus annus ab initio Ezekiæ. Quibus additis 13 annis Nabonaſſari præteritis (quia poſuimus 14 Nabonaſſari primum Ezekiæ) componitur annus Nabonaſſari 152, in quo caſus Sedekiæ ex hac hypotheſi locādus eſt, hoc eſt, in anno periodi Iulianę 4118: de quibus deductis 907 abſolutis ab Exodo, remanet annus Exodi 3211 in periodo Iuliana. Porro Niſan Exodi cæpit feria quinta, vt toties diximus, & ex Moſe rectiſſime ante nos Iudęi docuerūt. At in anno periodi Iulianę 3211 Niſan nō cæpit feria quinta, ſed feria tertia, Martij XI, cyclo tā Solis, quā Lunæ XIX. Ergo annus proximus, quo Niſan cæpit feria quinta, is debuit ſaltē eſſe annus Exodi: atq; adeo is fuerit annus periodi Iulianæ 3214: in quo ſane Niſan cæpit feria quinta, Aprilis VI,

cyclo

cycloSolis x x i i,Lunæ i i i.Additis 907 annis abſolutis ab Exodo, annus 4121 periodi Iulianæ fuerit is, in quo excidium templi contigit: qui eſt quartus Olympiadis 46, vt erat propoſitum. Sed & poſt Olympiadem 46 ponendum eſſe caſum Sedekiæ ita probabimus. Amaſis rex Ægypti, poſtquam regnaſſet annos 55, obiit circiter annum 7 Cambyſis, anno ante exceſſum ipſius Cambyſis, hoc eſt, anno 225 Nabonaſſari. Nechao interfectus eſt a Nabuchodonoſoro anno quarto Ioiakim regis Iuda. Ieremias x l v i, 2. Poſt eum regnauit Pſammitichus annos v i. Cui Aprias, cuius meminit Ieremias x l i i i i, 30, ſuccedit. Is poſt x x v annos relinquit regnum Amaſi. Summa annorum a cæde Nechao ad obitum Amaſis, anni 86, qui deducti de 225, relinquunt annum Nabonaſſari 139, quartum Ioiakim Regis Iudæ, primum Nabuchodonoſori. Ergo Sedekias captus anno 158 Nabonaſſari, qui erat tertius 47 Olympiadis. Idque verum eſſe poſtea validiſſime demonſtrabimus. Diodorus Siculus, auctor omnium Græcorum certiſſimus, attribuit, l v annos Amaſidi. reliquos Apriæ & Pſammatichi habemus ex Herodoto. Temere igitur, & imperite faciunt, qui caſum Sedekiæ antiquiorem illo tempore conſtituunt: neque his caſſibus ſeſe explicare poterunt, quantumuis ſua commoueant ſacra, vt Plautus loquitur. His valide demonſtratis, & licentia chronologorum intra aliquos fines ſummota, quos amplius migrare non poſſunt, ad origines ipſas penetremus. Sed prius vt in Mathematicis cõceſſa quædam, aut quæ negari non poſſunt, aſſumuntur, ita & nobis quoque faciendum. Tempora & initia Regum Babyloniæ a Chaldæis notata in obſeruationibus eclipticis, quæ reiicere & damnare extremæ impudentiæ & inſcitiæ eſt: item, eorundem regum initia & tempora a Beroſo Chaldæo, qui minus quam tribus ſæculis poſt illos vixit, & qui quæ Actis ac faſtis Babyloniorum publicis continebantur, ignorare nõ potuit; hæc, inquam, non tantum tãquam vera haberi poſtulamus, ſed etiã, qui aliter putant, tanquam indignos cenſeri, qui aut audiri a nobis mereantur, aut vllas literas attingant, aut aliquem locum inter doctos habeant. Triceſimum annum, cuius initio Prophetiæ ſuæ meminit Ezekiel, quique capti Iechoniæ quintus erat, Iudæi inepti deducunt a libro legis reperto, anno x v i i i Ioſiæ Regis. Quis vnquam a libro reperto vllam æram, aut edicto Ioſiæ inſtitutam, aut a Prophetis vſurpatam legit? Si tanti erat illa temporis nota, quare eam nõ vſurpat Ieremias, qui tã accurate annos Regum Iuda Ioſiæ, Ioiakim, Iechoniæ, Sedekiæ notare ſolet? Capite x x v, quare dicit anno quarto Ioiakim, cum dicendũ eſſet viceſimo ſecundo a libro inuento? Eſto, cur Ezekiel dixit triceſimo, non triceſimo a libro inuento? qui tamen dixit anno quinto deportationis Regis Ioachin.

Certe

Certe mos eſt vti epocha, quæ omnibus & nota & in vſu ſit. Quare igitur epocham producit, neque plebi notam, neque in vſu poſitam? Sed quid ea epocha opus in Babylonia, inter deportatos? Nugæ Iudæorum, nugæ ſunt iſtæ, & hallucinationes doctorum, qui eos ſequūtur. Quare eruditiores Iudæorum, huius abſurditatis & nugatoriæ cauſſæ conſcij, his ineptiis exploſis, dicunt, illum annum non a libro inuento, ſed Iubilei fuiſſe triceſimum. At hoc eſt litem lite decidere. Nam, quomodo Iudæi annos a Iubileo putarent, qui Iubilea numquam vſurparunt? Annos quidem Hebdomadis notant, vt initio XXVIII Ieremiæ mentio anni quarti ſeptimanæ: *Initio regni Sedekiæ, anno quarto.* Rurſus mentio anni primi, & ſecundi in annis XIIII, & XV Ezekiæ, apud Iſaiam XXXVII, 30. Sed notationem per Iubilea, imo ne Iubilei quidem mentionem, nuſquam, niſi in lege, reperies. Præcepta fuit tantum, non recepta Iubilei obſeruatio. Sed quæ hæc plumbea Iudæorum ſententia a XVIII Ioſiæ Iubileum putare? Iubilea putantur a primo anno hebdomadis, non a ſeptimo. At XVIII Ioſiæ fuit ſeptimus ſeptimanæ, non primus. Quare, ſi a Iubileis annos putare mos eſſet, fuerit hic annus non vtique triceſimus, ſed vndetriceſimus Iubilei, a XVIIII, non a XVIII Ioſiæ. Denique is erat annus 862 ab exceſſu Moſis, 855 a diuiſione terræ ſiue τ̃ γεωργίας. Ergo fuit viceſimus ſecundus, non vndetriceſimus Iubilei. En quot errores locus præpoſtere ſumptus nobis peperit. Cum igitur neque a libro legis inuento, quod eſt abſurdiſſimum, neque a Iubileo, quod eſt falſum dupliciter, ille triceſimus annus putandus ſit; ſequitur, quod negari non poteſt, a quodam rege tunc imperante putandum eſſe. Nam deportati & captiui inter victores, qua epocha vti poſſunt, niſi victoris? In Palæſtina, cum aliqua eſſet Iudæorum Reſpublica, & Eccleſia bene conſtituta, Iudæi cogebantur vti anno Alexandreo dominorum Seleucidarum: quanto magis Chaldæorum, in media Chaldæa, nullis legibus, nulla Republica, nulla Eccleſia. Nehemias initio libri ſui ita ſcribit: *Accidit menſe Casleu, anno viceſimo, cùm eſſem in caſtro Suſan.* Si alibi non expreſſiſſet ſe de viceſimo anno Artaxerxis loqui, haud dubie aliquod Iubileum hic commenti eſſent inepti Iudæi, & inepti quidam hominum noſtrorum ſequuti eſſent. Eodem quoq; modo loquitur Ezekiel *anno triceſimo,* non adiecto regis nomine. Quid enim opus erat in Chaldæa? Duo ergo Reges ſimul imperabant, Nabuchodonoſor, & ille, qui iam triceſimum annum currentem imperabat. Quiſnam Rex, obſecro, potuit triceſimum annum in regno agere, cum iam Nabuchodonoſor tertium decimum regnaret? Non alius igitur fuerit, præter Nabopollaſſarum patrem Nabuchodonoſori, quod verum eſt. Nam XXIX ſolidos annos imperauit,

teſte

teſte Beroſo. Quod ſi filius eius anno XXX patris iam duodecimum abſoluerat, profecto imperare cœperit anno patris decimooctauo, qui erat Nabonaſſari 140. Nam primus Nabopollaſſari eſt 123 Nabonaſſari, teſtibus Chaldæis apud Ptolemæum, ex defectibus Lunaribus obſeruatis. Et proinde Sedekias captus fuit anno 158 Nabonaſſari, tertio autem Olympiadis 47. Vide locũ Beroſi apud Ioſephum. Nabopollaſſarus audita rebellione Ægypti miſit filium eo cum regio imperio, & regio exercitu: a quo tempore conſurgit initium Nabuchodonoſori cum patre regnãtis. Mos erat Regum Babyloniæ & Perſidis, vt aut profecturi in expeditionem, filios reges declararent, aut in expeditionem mitterent cum regio nomine, tanquam deſignatos, ſi contigiſſet ipſum patrem mori, abſente filio, ne vllus de rege futuro tumultus oriretur. Exemplum habemus apud Herodotum de Cyro Cambyſen in ſolium ſuum collocante in expeditione in Scythas. Hinc Cteſias Cambyſi attribuit annos 18, cum tamen ſolus regnarit octo annos, teſtibus omnibus veteribus Græcis, & Chaldæis ipſis apud Ptolemæum. Dario vero Notho annos idem attribuit 35, cum tantum 19 ſolus imperarit. Rurſus Beroſus XXXXIII annos ait Nabuchodonoſorum imperaſſe, comprehenſis nimirum 13 annis, quos cum patre communicauit, cum illis quos ſolus in imperio tranſegit. Quare Nabuchodonoſori regnum dixit non Satrapian, tanquam a patre non vt Satrapes, ſed Rex & ſocius imperij in rebelles miſſus. Verba eius ſunt hæc: Συμμίξας δὲ Ναβουχοδονόσορος τῷ ἀποστάτῃ καὶ παραταξάμενος, αὐτοῦ τε ἐκυρίευσεν, καὶ τὴν χώραν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἐποίησεν. *Victo rebelli, eius regionem regno ſuo ſubiecit.* Mox ſubiicit, Nabopollaſſari patris morte audita, qui XXIX annos ſolidos regnauerat, ipſum Babylonem ſe contuliſſe: quod accidit proculdubio aliquot diebus poſt illud tẽpus ab Ezekiele deſignatum. Obiit enim Nabopollaſſarus anno regni ſui XXX. τῷ τε πατρὶ αὐτοῦ συνέβη Ναβουλασσάρῳ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀρρωστήσαντι ἐν τῇ Βαβυλωνίων πόλει μεταλλάξαι τὸν βίον, ἔτη βεβασιλευκότι εἴκοσι ἐννέα. Pulcherrima hæc eſt obſeruatio, quam Beroſo vernaculo Babylonicarũ rerum ſcriptori debemus. Eadem verba repetit Euſebius De pręparatione euangelica, vbi plane Ναβοπολλάσαρον, quemadmodum eſt apud Ptolemęum, nominat, nõ Ναβουλλάσαρον, vt perperam eſt editũ in Ioſepho: ex quo ineptus quidã duos eſſe coniecit Nabulaſſarum & Nabopollaſſarum; cum tamen eadẽ verba ſint, ne vna quidem ſyllaba minus, præter illud nomen. Rurſus apud Ioſephum lib. X ca. II. eadem verba Beroſi repetuntur. Sed vbi hic eſt Ναβουλάσαρος, ibi eſt bis ναβουχοδονόσορος, vtrobique male pro ναβοπολλάσαρος. Quã bene hæc diuinis ſcripturis conueniunt? Vnde etiam

ſequitur, mortuo Nabopollaſſaro, non triceſimum annum Nabuchodonoſori dici cæptum in Chaldæa,ſed primum. quæ res obſeruatione digna. Iudæi primum annum putarunt ab eo tempore,quo cum imperio miſſus eſt. Sed in Chaldæa primus eius annus conſurgit ab obitu patris. Itaque Danielis II, annus ſecundus Nabuchodonoſori eſt ſine dubio ſecundus ab obitu Nabopollaſſari, triceſimus primus ab initio eiuſdem, 152 ab initio Nabonaſſari, ſextus Sedekiæ. Vnde indubitata eruitur temporis nota illius Capitis ſecundi apud Danielem, qui erat quartuſdecimus annus capti Danielis, & ſociorum cum rege Ioiakim, ſextus autem regni Sedekiæ. Proinde annus ille erat XIIII Nabuchodonoſori in Syria, ſecundus autem in Babylonia: non autem XXV, vt coniicit Hieronymus ex quadam victoria Nabuchodonoſori de Syria, & Arabia, cuius meminerit Beroſus. At Beroſus loquitur tantum vſque ad obitum Nabopollaſſari,qui erat XIII Nabuchodonoſori eius filij. His tam illuſtribus demonſtrationibus ſua ſomnia præferant, quibus antiquius eſt ſomniare, quam vera dicere, aut noſſe. Nos ad reliqua pergamus. Annus capti Sedekiæ eſt 158 Nabonaſſari, 4124 in periodo Iuliana. Deductis annis 907 ſolidis, relinquitur annus 3217 Exodi, qui eſt 2264 Iudaici Computi: in quo ſane Neomenia Niſan habuit characterem feriam quintam, ſecunda Aprilis, Cyclo Solis XXV, Lunæ VI. Sed quadrageſimus annus, & quadrageſimus ſeptimus, hoc eſt 2303,& 2310 Iudaicus fuit ſabbaticus. Ioſuæ XIIII, 7,10. Iudæi dicunt ſeptenarios annorum Computi ſiue æræ ſuæ eſſe Sabbaticos. Atqui 2303,& 2310 ſunt ſeptenarij. Ergo recte Sabbaticos annos putant Iudæi; vt apud illos poſt legem nihil hac obſeruatione vetuſtius ſit; res profecto, quæ firmiſſimum munimentum futura ſit harum rerum inueſtigatoribus. Neomenia Niſan Exodi conueniebat cum neomenia Krionos. Ita vere naturalis fuit illa neomenia. Præterea quadrageſimus ſeptimus annus conuenit ſabbatico Iudaico: 902 autem annus eſt triceſimus Nabopollaſſari conueniens cum teſtimonio Ezekielis. Deniq; anni 86 a ſeptimo Cambyſæ retro putati deſinunt in anno cædis Nechao Ægyptij, eodemque 139 Nabonaſſari: quod conuenit eidem computationi. Negari igitur non poteſt, hanc eſſe veram Exodi epocham, quam & verbum diuinum, & vſus anni Sabbatici, & hiſtoriæ fides penes eximium ſcriptorem Chaldæum Beroſum, & naturales neomeniæ vtriuſq; ſideris in vnum conuenientes confirmant. Quid poſtulamus præterea? An vt tam certis, tam egregiis, tam firmis argumentis ſomnia Corybantum anteponamus? Quis vnquam ita hæc demonſtrauit? Quid demonſtrauit?

Quis

Quis aliter poteſt demonſtrare? Iam a conditu rerum, ad exodum, anni ſunt abſoluti 2452 cum menſibus ſex ab autumno, anni vero abſoluti 2453 a vere. Sed ante Exodum initium anni putabatur ab autumno, & eodem initio in tempus veris tranſlato, tekupha tamen, hoc eſt, finis anni Solaris manſit in autumno, circa quam tekupham Deus τὴν σκηνοπηγίαν celebrari præcepit. Igitur vbi initium anni ab vltima antiquitate fuit, inde & rerum quoq; initium repetendum. quod quidem a nobis factum, damnata priori ſententia, quæ initium rerum ſtatuebat in vere. Reliqua pete ex capite de conditu rerum. Præterea, quibus annus Lunaris in vſu eſt, illis commodius initium, & rationibus Tropicis conuenientius ab autumno, quam a vere, vt Iudæis propter σκηνοπηγίαν, & Paſcha. Nam ſi annum noſtrum cæleſtem admitterent, & hoc vnum cauerent, vt σκηνοπηγία citima ſit in ſecunda Zygonos, ſemper citimum Paſcha eſſet in neomenia Krionos. quia interuallum a neomenia Zygonos, ad neomeniam Krionos, eſt ſemper 178 dierum, vno die plus, quam a ſcenopegia ad Paſcha. Anni Sabbatici cauſſas iam reddidimus, & verum annum ſabbaticum a Iudæis hactenus obſeruari demonſtrauimus, initio hebdomadum ſumpto, non vtique a defectu Mannæ, quod fanatici quidam, & veritatis hoſtes faciũt, ſed a 48 anno Exodi, ex capite XIIII Ioſue, & rationibus doctorum Hebræorum, qui dicunt ſeptem annos כִּבּוּשׁ, id eſt, ſubiugationis terræ, ſeptem חִלּוּק fuiſſe, id eſt, diuiſionis. quod rectiſſimum eſt: ideoq; hebdomadem primam diuiſionis, non ſubiugationis procedere in numerum. An potuit annus ſabbaticus eſſe ante agrorum culturam? Furor eſt aliter putare. Tamen non deſunt, non deerunt, qui ſolo contradicendi ſtudio, vt ſapere videantur, aliter ſtatuent: quibus per me non ſolum hoc facere, ſed etiam nos irridere licet; quandoquidem veritas apud illos nullo in precio eſt. Vnde nata ſit diuerſitas epochæ excidij Ilij, cum alij 407 annis, alij 405, eum caſum antiquiorem prima Olympiade ſtatuant, aperuimus ex doctrina anni Attici, cui acceptum referimus quicquid eximium ex alta obliuione eruimus. Veram ſententiam Eratoſthenis eſſe deprehendimus, quæ illam cladem coniicit in annum 407 ante caput primæ Olympiadis: eiuſque veram diem in anno Iuliano oſtendimus. Primam autem Olympiadem ex doctrina itidem anni Græci XIII die Iulij celebratam fuiſſe ante nos aperuerat nemo. Et tamen quidam Simioli tanquam rem vulgatam in ſuis vanidicis Chronologiis retulerunt: cuius rei cognitionem vnus Pindarus, quem illi neq; viderunt, neq; norunt, nos docuit. Quemadmodum autem Olympia, ita etiam Karnia plenilunio celebrata fuiſſe, libro primo, capite de periodo Laconum

oſtendimus. neque ſolum plenilunio, ſed etiam eodem anno, quo Olympia. Itaq; Herodotus libro VIII Olympia & Karnia anno primo Olympiadis 75 celebrata fuiſſe ſcribit, pag. 307 editionis Henrici Stephani noſtri. Cum multi eruditiſſimi viri, & quidem in iis Onufrius Panuinius Pater hiſtoriæ, multa accurate de Palilibus Vrbis diſſeruerint, vt ei doctrinæ nihil ad perfectionem deeſſe videatur, tamen & plura deeſſe ex noſtris diſputationibus colligi poteſt. Monere vero debent Annalium & Faſtorum ſcriptores, qui tempora ſua ad annos Vrbis dirigunt, vtra Palilia ſequantur, Varroniana, an Catoniana. Nam certe Onufrius noſter, tametſi Catonem ſequitur, tamen in quibuſdam imprudens ad Varronem transfugit. Niſi hæc diſtinctio adhibeatur, ridicula multa conſequi neceſſe eſt. Exemplum habemus in annis Chriſti per annos Vrbis eruendis, quod hactenus ab omnibus factitatum. Chriſtus in annis Varronianis vno anno maior eſt apud aliquem, quam in Catonianis apud alium. Quare, vt dixi, ridicula ſunt. In ſequentibus epochis quanuis non ea occurrit obſcuritas, quæ in prioribus: tamen ſemper aliquid noue demonſtratur, præter ſuperiorum ſcriptorum conſuetudinem: in quibus ſunt quædam de vero die & anno natalis Alexandri, eiuſque obitus: de Encæniis Machabæi, de initio Simonis Iudæorum Ethnarchæ, quem Iudæi Iohannem vocant, de æra Hiſpanica. De quibus omnibus pluria noua diſſeruntur, quam trita & vulgaria. Iam exceſſum Herodis ad ſuum verum annum ex Ioſepho retulimus, qui ad epocham Actiacam illud tempus diligenter exigit, & præterea notationem, cui contradici non poſſit, adducit, defectum Lunarem, qui contigit IX Ianuarij, anno 45 Iuliano ineunte, in cuius anni ſequenti Decembri Dionyſius Exiguus imperite ſtatuit natalem Chriſti, nouem ſolidis menſibus ſcilicet poſt exceſſum Herodis. Itaq; diligentiſſimus καὶ φιλαληθέστατος omnium ſcriptorum Ioſephus recte ait deceſſiſſe XXXV anno labente regni eius a captis a Soſio Hieroſolymis. in quo tamen interpretatio adhibenda. Nam reuera Herodes obiit anno triceſimo ſexto ex diebus æſtiuis noni anni Iuliani. Ergo triceſimus ſextus annus Herodis iniuit ex diebus æſtiuis anni Iuliani XLIIII. Obiit autem initio Niſan. Igitur ſine dubio deceſſit anno Iuliano XLV, qui erat triceſimus ſextus iniens ex diebus æſtiuis, vt diximus. Sed ex computatione ciuili Iudæorum, nondum XXXVI annus iniuerat. Ioſephus enim, & Iudæi eo ſæculo putabant omnia tempora a XXIII Ijar, vt alibi oſtendimus: cuius conſuetudinis ignoratio multos decepit. Ab Ijar igitur Hyrcani, ſiue, vt Iudæi vocant, Iohannis Haſmunai, triceſimus ſextus annus Herodis inibat, qui tamen iam nouem mēſibus ante ex conſuetudine Romana iniuiſſet.

uiſſet. Itaq; eius deceſſus confirmatur primum accurata putatione diligentiſſimi ſcriptoris, deinde notatione eclipſis, quæ omnem contradictionem excludit. At ex epilogiſmis Euſebij Herodes obierit anno Iuliano LII, ſeptem annis ſolidis poſt illum defectum. qui ſtupor non meret caſtigationem, cum tanquam ſorex indicio ſuo perierit. Nam ſtatim ab eius deceſſu tetrarchiam ſuam Archelaus eius filius iniuit: quod quidem, ſi huic oraculo Euſebiano credimus, contigerit anno Chriſti Dionyſiano ſeptimo labente. Ergo Chriſtus fuerit annorum ſeptem, cum ex Ægypto monitu Angeli reuocatus eſt. Quod eſt ridiculum. Rurſus anno decimo regni, aut tetrarchiæ ſuæ Archelaus ab Auguſto relegatus eſt Viennam Allobrogum. Secundum tempus ab Euſebio determinatum, hoc contigerit anno Iuliano LXI, qui erat annus Tiberij tertius currens, biennio abſoluto poſt exceſſum Auguſti. Hoc modo anno tertio exceſſus ſui Auguſtus Archelaum relegauerit. Vides ἀδιανόητον. Atqui innumeros videas, quibus hoc ſomnium placet. Nam ſane omnes fere Chronologiæ & Annales hoc ſtigmate inuſta ſunt. Atque vtinam in illis hominibus non eſſet vir eximia doctrina præditus Dominus Cæſar Baronius, Annalium Eccleſiaſticorum ſcriptor, cuius operis copia nobis facta eſt ab amicis, cum hæc προλεγόμενα ſcriberemus. Is eruditiſſimus vir ex hoc loco Euſebij Ioſephum exagitat, tanquam imperitum temporum: cum Euſebius potius ex Ioſepho caſtigādus fuiſſet. Nam abſque Ioſepho eſſet, quid certi de Herode haberemus? Quis hæc tractauit, præter illum? Qui fieri potuit, vt ſcriptor, cuius diligentia & fides in notatione temporum ſpectatiſſima, in iis peccauerit, quæ ſine illo Euſebius & alij ignoraſſent? Sed ipſe doctus Annalium conditor poteſt iam videre, vtri fides de hac re habenda, Ioſepho, cuius ratiocinia cum motibus cæleſtibus congruunt, an Euſebio, cuius ſententia & hiſtoriæ, & rationi aduerſatur? Sed de Ioſepho nos hoc audacter dicimus, non ſolum in rebus Iudaicis, ſed etiam in externis tutius illi credi, quam omnibus Græcis, & Latinis. Itaque deſinat mirari doctus vir, cur tot eruditi, & nos quoq; qui non in illis eruditis, ſed in huius ſcriptoris lectione peregrini non ſumus, tantum illi deferamus, cuius fides & eruditio in omnibus elucet. Cæterum de Euſebij anilibus hallucinationibus, præter hanc, quam modo protulimus, ſatis libro ſexto diſſeruimus. Sed ad Epochas noſtras venio: quarum omnium rationem reddere longum eſſet. De Epocha Martyrum Diocletianea non poſſumus tacere, eam hactenus etiam doctiſſimis impoſuiſſe, quod eam ab initio Diocletiani incipere omnes credunt. Hinc prodigioſi errores, & magna Conſulum confuſio in Annales & Faſtos deriuata ſunt, præſertim in an-

nis. Nam initio Diocletiani perperam ſumpto, perperam quoque perſecutionis Epocha initur. Ea ſemper antiquitus a ſolis Ægyptiis Chriſtianis hactenus vſurpata fuit. Itaque Hiſtorici & Chronologi, qui temporibus Caroli Magni dicunt cæptum putari ab annis Chriſti, cum antea mos eſſet annis Diocletiani vti, errant. Nam nullis nationibus in vſu fuit. Vnica autem Eccleſia duntaxat Alexandrina, & quæ illi ſubditæ ſunt, hac Epocha vſa eſt ſemper, vtiturque hactenus, & vocatur ab Ægyptiis, qui Elkupt dicuntur, تاريخ الشاهدا الطاهرين *Æra Martyrum ſanctorum.* Nam hallucinatus eſt ille, qui nuper تاريخ *Captiuitatem* vertit in literis Alexandrinæ Eccleſiæ Romam miſſis, anno Martyrum 1310, qui erat Chriſti 1593. Epocha igitur Martyrum iniuit XXIX Auguſti, id eſt, neomenia Thoth Actiaci, vel Maſcarā Habaſſeni, anno Chriſti Dionyſiano 284. Initium autem imperij Diocletiani a Palilibus anni 287. Differentia anni duo, menſes octo. Perturbatio, quæ eſt in Conſulibus a temporibus Maximinorum, vſq; ad filios Conſtantini, ea vtique ab antiquo eſt. Sed & non minor confuſio in annis perſecutionis: vbi magnæ ſunt ἀντιλογίαι apud Euſebium: quanuis recte ſentit de initio Diocletiani, & primo anno perſecutionis. Tamē omnium Chronologorum fides hac in parte nutat. Nam edictū Diocletiani de tradendis codicibus prius eſt Eccleſiarum euerſione, euerſio Eccleſiarum prior cæde Martyrum. Felix Africanus Epiſcopus & ſocij eius ſupplicio in Campania affecti ideo, quod codices Deificos, id eſt, ſacram ſcripturam tradere noluiſſent. Itaque in Actis illorum ſcriptū fuit: *Et ductus eſt ad paßionis locum, cum etiam ipſa Luna in ſanguinem conuerſa eſt, die tertio Kalen. Sept.* De Eclipſi Lunari loqui manifeſtum eſt, cuius is color fuerit, quem ſanguineum aſtrologi vocant: cuiuſmodi proculdubio accidit anno Chriſti 301, cyclo lunæ 17, annis quatuor ſolidis ante edictum de euertendis Eccleſiis, idque III Nonas Septembris, non autem III Kal. Sept. diebus quatuor poſt paſſionem Martyrum. Itaq; perturbatus eſt ordo verborum. Legendum enim videtur: *Et ductus eſt ad paßionis locum, die tertio Kal. Sept. cum etiam ipſa Luna in ſanguinem conuerſa eſt.* id eſt, quo tempore Luna defecit, proximo nimirum nouilunio. Nam cum conſtet paſſos III Kal. Sebtembris, & ita habeat Kalendarium, non videtur eſſe error in notatione temporis. At Dominus Baronius hæc geſta confert in annum 302, tribus annis ante perſecutionem: & tamen putat eum eſſe ſecundum annum perſecutionis, qui erat decimus nonus Æræ Martyrum, decimus autem ſeptimus currens ab imperio Diocletiani. Sed ἀναχρονισμοὶ illorum

rum Annalium propagati ſunt partim ex erroribus aliorum Chronologorum, quos auctor ſequitur, partim ex annis Chriſti male ad ſuam & veram epocham reductis. Vnde factum, vt ab initio operis, ad tempora Nicenæ ſynodi, ne vnus quidem annus Chriſti veræ epochæ ſuæ redditus ſit. Itaque triennio aliquando, aliquando quadriennio, vt plurimum autem biennio erratum eſt. Exempli gratia: Excidium Hieroſolymorum contigit anno Chriſti Dionyſiano LXX, quo neomenia Niſan conueniebat cum neomenia Xanthici, teſte Ioſepho. In Annalibus refertur ad annum 72: qui eſt error Euſebij, ſed alibi ab eodem caſtigatus. Certum eſt, Fructuoſum Epiſcopum, Chriſti Martyrem, cum ſociis paſſum anno antequam pax & interſpiratio data eſſet Eccleſiis ſub Marco Aurelio Antonino, & L. Ælio Vero. quod tempus Euſebius confert in annum quartum Olympiadis CCXXXIIII, id eſt Chriſti Dionyſianum 160. Ergo paſſus eſt Fructuoſus anno Chriſti 159. Hoc aliter demonſtrabimus. In Actis agonis Fructuoſi & ſociorum legitur: *Producti ſunt duodecimo Kalend. Februarii, feria ſexta.* Ergo litera Dominicalis erat B. Proinde hoc accidit anno 159, triennio citius, quam notatum in Annalibus. In Actis Andreæ militis & ſociorum ſcriptum extat, eos necatos fuiſſe decimoquarto Kalendas Septembris, Dominico die, hora ſecunda. Igitur litera Dominicalis erat G. Hoc neceſſario contigit anno 305, qui erat primus perſecutionis a Paſcha illius anni antecedente, poſt euerſas Eccleſias: quod quidem Paſcha celebratum 25 Martij, ipſo die termini. At in Annalibus hoc refertur in annum 301, quadriennio ante rem geſtam. Rurſus in Epiſtola Vigilij Epiſcopi Tridentini de Paſſione Sanctorum Siſinnij, Martyrij, & Alexandri, ita legitur: *Die paßionis Sanctorum, quarto Kalendas Iunias, feria ſexta, naſcente luce.* Paſſi ergo ſunt anno 403, cyclo Solis XX, quando XXIX Maij erat feria VI. At in Annalibus dicitur ſcripta anno 400 Chriſti. Scripta ergo fuiſſet triennio ante cædem ipſorum Martyrum. Cui abſurditati ipſe non adſcribet, certo ſcio. In iiſdem Annalibus ex codice Antonij Auguſtini mentio fit Homiliæ Cyrilli Epiſcopi dictæ in natiuitate Ioannis Baptiſtæ, Pharmuthi viceſima octaua, indictione prima, ſub Theodoſio iuniore & Valentiniano. Ergo dicta fuit Homilia anno Chriſti 433, April. viceſimatertia. At in Annalibus refertur in annum 432, April. 29. S. Benedictus Monachorum Occidentis Pater, obiit XI Kal. Aprilis, Sabbato ſancto, vt refert Aimoinus monachus ex Actis S. Mauri ipſius Benedicti diſcipuli. Toto illo ſæculo hoc non potuit contingere, niſi anno 536. Tamē in Annalibus Eccleſiaſticis obitus Benedicti cōfer-

tur in annum 542, ſex annis ſerius. Multa igitur peccari neceſſe eſt in Geſtis Benedicti, quæ in illis Annalibus referuntur. In Encyclica epiſtola Vigilij Papæ ſcriptum fuit: *Piiſſimus atque clementiſſimus Imperator Dominico die, id eſt, Kalendis Februarij, glorioſos Iudices ſuos ad nos deſtinare dignatus eſt.* Anno 554 Kalendis Februarij fuit dies Dominica. At in Annalibus hoc confertur in annum 552, duobus annis citius. Anno 546 turbatio facta in Paſcha, vt ex Cedreno docuimus, capite de periodo Dionyſiana, libro IIII. In Annalibus refertur ſub anno 545. Martinus Epiſcopus Turonenſis obiit anno 395, vt accurate a nobis diſputatum eſt. Auctor Annalium Sigebertum ſequutus coniicit in annum 402. Ex eo errore multū peccatum eſt in temporibus Regum Francorum. de quibus conſulatur vltima diatriba libri ſexti huius operis noſtri. Non ſemel monuimus magnam perturbationem eſſe in initiis Imperatorum, a Maximinis ad Valentinianum. Vt alios taceam, Conſtantini initium ab aliis in 305, ab aliis in 306 annum coniicitur. At Conſtantinus iniuit imperium poſt obitum patris ſui Chlori. Obiit autem Chlorus in Britannia anno primo Olympiadis 271, vt inquit Socrates. Nos oſtendimus, apud Socratem, Hieronymi Supplementū, Auſonium, & alios, ſemper Olympiadem ſumi pro luſtro Iuliano, non pro luſtro Olympico Elidenſium, idq; luſtrum Iulianum biennio poſterius eſſe Elidenſi, cum incipiat ab anno Iuliano biſextili. Itaq; is fuit annus biſextilis, quo obiit Chlorus, & imperium iniuit Conſtantinus. Sed duæ cautiones adhibendæ. Prior eſt, vt ſcias annum Conſtantinopolitanum, ſiue Nicenum hic intelligi, qui incipiebat a XXIIII Septembris. Altera, vt prolepſis vſurpata intelligatur in anno mortis Chlori. Nam obiit XXV Iulij, LXI diebus ante XXIIII Septembris, & tamen obitus eius ad eundem annum refertur quo iniuit imperium eius filius, προληπτικῶς, vt dixi. Omnino igitur iniuit imperium anno 303, aut 307. Nam primus annus Olympiadis Iulianæ incipit ſemper diebus 153 ante biſextum. Sed nemo concedet Chlorum obiiſſe anno 303. Obiit ergo 307. Et proinde anno 307 iniuit imperium Conſtantinus, ex ante diem VIII Kal. Octobr. eiuſdem anni 307. In his prouocamur a docto Annalium ſcriptore, & rem abſurdiſſimam prodidiſſe nos dicit, Conſtantini imperium iniiſſe ex anno 308, cum, vt inquit ipſe, iniuerit anno primo Olympiadis 271, Chriſti vero 306. Nos vero negamus vllam culpam aut abſurditatem in nobis admiſſam. Nam annus Chriſti 308 Conſtantinopolitanus incipit a Septembri anni 307, vt iam dictum eſt. Et proinde ipſum, & alios errare, qui annum Chriſti 306 a Kalendis Ianuarij dicunt eſſe annum labentem Conſtantini. Hoc enim volunt, cum

cum putant primum 271 Olympiadis Elidenſis annum eſſe primum Conſtantini. Olympias enim illa Iphitea cœpit ex diebus æſtiuis anni 305, qui fuit annus primus perſecutionis. Quare in annis Conſtantini, vt in aliis, inſigniter peccatum eſt a viro docto. His poſitis, quinquennalia Conſtantini data ſunt anno 312: vicennalia autem anno 327. Interuallum inter illas duas celebritates interiectum haud dubie vocatur Indictio, iniens a datis quinquennalibus, deſinens in vicennalibus, quibus concilium Nicenum dimiſſum. Sed neq; hoc placet Domino Baronio: neque cauſſam appellationis Indictionum admittit. At nos dicimus, non minus iniuſte nos hic, quam in initio imperij Conſtantiniani reprehendi. An negat Indictiones in quinquennia indici, & in quinquennalibus Principum panegyribus remitti? Si non credit, legat & quæ priore, & quæ hac editione ad eam rem collegimus. Quinquennalia illa dicuntur ἐπινεμήσεις, hoc eſt ad verbum, ſparſiones, largitiones, profuſiones, in quibus liberalitas Principis ad remiſſionem vſq; tributorum, & indictionum, editiones munerum & ſpectaculorum, congiaria, & donatiua extendebatur. Inde ἐπινέμησις non ſolum pro illa largitione ſumitur, ſed & pro ipſa indictionis temporalis nota. Nam quod Latini dicunt, Indictione prima, ſecunda, tertia hoc factum eſt, Græci dicunt, ἐπὶ τῆς ἐπινεμήσεως πρώτης, δευτέρας, τρίτης· Non ergo nos, ſed ipſe fallitur. Quid? ſi initium Conſtantini a nobis ignoraretur, tamē quinquennalia eius nos manu ad illud deducerent. Itaque ignorari non poteſt. Neq; minus errat, cum cladem Maxentij coniicit in annum 312. Quot modis enim hoc refelli poteſt? Sed de eo ſuo loco. Nam Maxentius anno 313, non 312 extinctus eſt, vt recte Panuinius notat, ſed male inde Indictionum initia & cauſſas repetit: quod a nobis olim diligenter diſcuſſum fuit. Sextus liber continet reſiduum Epocharū, in quo nobiliores quæſtiones de Natali die, & Paſſione Chriſti, de Hebdomadibus Danielis, quæ breuibus diatribis explicari non poſſunt, perſequimur. Ne autem aut rudiores, aut refractarij auctoritate veterum ſcriptorum nobis præſcribere poſſent, pauca de Euſebij erroribus in anteceſſum delibauimus, in quibus, præter frequentes ἀναχρονισμοὺς, puerile illud deliramentū de Eſſenis confutauimus, quos Chriſtianos fuiſſe hoc vnico argumento probat, quod ἀσκηταὶ eſſent, & ſolitarie viuerent, & monaſteria haberent: quaſi Bonzios Iapanenſiū Chriſtianos eſſe cenſeamus, quia & cœnobitæ ſunt, & Pſalmos quoſdam inſtar monachorum Europæorum alternis modulantur, & horas Canonicales eorum exemplo habent. Eorum Eſſenorum alij κοινόβιοι, alij μονάζοντες fuerunt. Sed horum non videtur ſecta diuturna fuiſſe. Aſt τῶν κοινοβίων, aut eorum non diſſimi-

lium

lium ſynagogæ fuerunt ad tempora Iuſtiniani. Sunt enim ij, qui Cælicolæ vocantur. Nam & nomen id indicat. Cælicolæ enim ſunt Angeli. Ita vocari volebant, propter ſanctum, & cæleſte, vt ipſis videbatur, vitæ inſtitutum. In perueteri Gloſſario Latinoarabico *Cælicola* ملكي .id eſt, Angelus. Præterea quia erant ἡμεροβαπτισαὶ, noui baptiſmi auctores Donatiſtis fuerunt. Princeps eorum vocatur Maior, vt & aliorum Iudæorum. Hoc enim eſt רב. Philo dubitans quare Eſſeni illi dicti ſint θεραπευταὶ, vtrum quia medicinam profiterentur, an quia Deum colerent, ex eo coniiciendum relinquit, eos non dictos eſſe quaſi אסיא ἰατροὺς, vt volebat quidam Lunaticus literarum Hebraicarum profeſſor, ſed quia ἱκέτας vocat, eo oſtendit חסיא dictos, hoc eſt, ἱλαστὰς, ἱκέτας. Quod Chriſtiani non eſſent, ſed mere Eſſeni, ſtatim initio libri oſtendit Philo. ſed & Sabbati ſummus cultus, & reliqua, quæ a Philone de ipſis narrantur, ſatis leuitatis damnant Euſebium, & reliquos veteres, qui Euſebium ſequuti, idem hariolati ſunt. Sed in Annalium tomo primo tacite perſtringitur ſententia noſtra ab auctore, qui tamen fatetur veros Eſſenos Iudæos fuiſſe. Mirati ſumus, quomodo ille putauit in vnum hæc bene conuenire poſſe, Iudaiſmum & Chriſtianiſmum. Vt hoc probet, ait veteres patres idem ſcribere, quod Euſebium. Atqui ex Euſebio hoc deſumpſerunt, & eius auctoritate contenti Philonem non conſuluerunt. quem ſi legiſſent, nunquam tam ridiculæ ſententiæ aſſenſum accommodaſſent. Hæc vero puerilia ſunt. Venio nunc ad natalem Chriſti, quem vetuſtas Chriſtianiſmi ad XXVIII annum Actiacum retulit, recte. Nam Chriſtus iniens annum vnum a triceſimo ætatis ſuæ acceſſit ad baptiſmum, vt omnes vetuſtiſſimi Patres ex Luca retulerunt, & poſt eos eruditus Annalium ſcriptor. Baptizatus eſt anno XV Tiberij, duobus Geminis COSS. anno Iuliano 74. Ergo XXV Decembris anni 73 illi inibat annus primus a triceſimo. Deductis 30 annis abſolutis de 73, remanet annus Iulianus 43, in cuius XXV Decembris natus fuerit Dominus, cyclo Lunæ XVIII, anno Actiaco XXVIII, vt illi vetuſtiſſimi patres crediderunt, duobus annis ſolidis ante epocham hodiernam Dionyſianam, anno ſolido cum diebus aliquot ante exceſſum Herodis. Hoc proculdubio verum eſt. Sed in Annalibus peccatur ab auctore in anno XV Tiberij. Quem enim putat XV, is eſt XVI, & magno errore illi attribuit Conſules duos Geminos, quibus Conſulibus annus XVI Tiberij iniit ex XIX Auguſti, cyclo Lunæ vndecimo, anno Iuliano 74. Niſan igitur is, qui proxime ſecutus eſt baptiſmum Chriſti, Conſulibus duobus Geminis, anteceſſit annum XVI Tiberij ineuntem, menſibus quinque. At ſcriptor Annalium putat duos Geminos

minos Conſulatum geſſiſſe cyclo Lunæ XVI: in quo ne ſic quidem ſibi conſtat. Nam is fuerit annus 75 Iulianus iniens. Hoc modo Decembri anni 74 Chriſtus iniuerit annum primum a triceſimo: & deductis 30 abſolutis, remanebit annus 44 Iulianus, in quo natus Chriſtus fuerit, tribus circiter menſibus ante exceſſum Herodis, anno ſolido ante epocham Dionyſianam, qua hodie Eccleſia vtitur. quæ ſane multorum veterum, inque illis Euſebij fuit opinio. Sed Chriſtus baptizatus anno 74 Iuliano: paſſus 78. Differentia, anni quatuor ſolidi, paſchata quinque. Quorum nullum veſtigium in illis Annalibus extat. Quinetiam auctor, quando numerus annorum non ſuccedit ex voto, culpam in Ioſephum reiicit, mendacem multis modis arguens: inter alia, quod ſcripſerit ἀπογραφὴν factam poſt Archelai relegationem, cum, inquit, ea ἀπογραφὴ Chriſto naſcente contigerit, & aperte Euſebius id indicauerit. Nos hallucinationem Euſebij loco ſuo confutauimus, in quo deſcriptionem patrimonij Archelai cum deſcriptione totius orbis Romani confundit more ſuo, neq; meminit verbis illis, αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη, deſignari non vnicam fuiſſe illam deſcriptionem, cum τῆς πρώτης mentio fiat Quare idem Euangeliſtes quemadmodum prioris meminit in Euangelio, ita alterius mentionē facit in Actis. vt nō ſit audiendus doctus Annalium ſcriptor, qui non ſolum hac in parte Euſebij auctoritatem Ioſepho opponit, ſed etiam adiicit deſcriptionem illam eandem eſſe, de qua Æthicus ſtatim initio libri ſui loquitur: cum tamen neque tempus, neque res conueniat deſcriptioni naſcente Chriſto factæ. Nam deſcriptio, de qua intelligit Æthicus, cæpit ab anno cædis Cæſaris, deſiuit in anno XXXIII, qui erat triceſimus quartus a primis Kalendis Ianuariis Iulianis, decem annis abſolutis ante verum natalem Chriſti, duodecim ante epocham Chriſti hodiernam Dionyſianam. Res autem eadem non eſt, imo longe diuerſa: atq; adeo tantum differt deſcriptio, de qua Æthicus loquitur, a deſcriptione, quæ facta Chriſto naſcente, quantum decempeda, & tabulæ cenſuales. Nam illa deſcriptio Æthici mandata eſt agrimenſoribus, & Geometris, hæc Rationalibus. Illa orbis menſura, σαδιασμοὶ, καὶ βηματισμοὶ, hac cenſus & facultates in Tabulas relatæ. Sed neq; recte concludit, Ioſephum hallucinatum, quod paulo ante initia belli Iudaici auditam ex adytis templi vocem ſcripſerit, quæ diceret HINC MIGREMVS: cum, inquit, Euſebius id in paſſionis Dominicæ tempus referat. Quomodo Euſebius melius ſcire potuit ea, quæ contigerunt Chriſti & belli Iudaici tempore, quam Ioſephus? aut vnde, quam ex Ioſepho? de illis dico, quæ non pertinent ad hiſtoriam euangelicam. Sed tam friuolum argumentum eluditur iis, quæ aduerſus

hanc

hanc Euſebij hallucinationem libro ſexto dicimus. Denique iniuſte vbique Ioſephum reprehendit, omnium ſcriptorum veraciſſimum & religioſiſſimum, quod quidem ipſius ſcripta loquuntur. quem auctorem ſi non tam contempſiſſet, nunquã eos ἀναχρονισμοὺς commiſiſſet, quibus totus contextus temporum primi tomi perturbatus eſt. Sed antequam ex hac velitatione faceſſimus, qua & nos & cognominem noſtrum ſcriptorem ab animaduerſione docti viri vindicamus, nos homines Aquitani expoſtulamus cum eo, quod a nobis tres ſummos viros abdixit, Paulinum, Phœbadium, & Sulpitium Seuerum: qui cum fuerint natione, & domo Aquitani, tamen Paulinum & Sulpitium Romæ natos ſcribit, Phœbadium in Hiſpania. Quis illum docuit Paulinum non eſſe natum Burdigalæ, vbi antiquitus Paulina gens, hodieque quædam regio vrbis Burdigalenſis Paulino cognominis eſt? Phœbadium autem Aginni Nitiobrigum Epiſcopum quare in Hiſpania natum dicit, aut quo auctore? Apud Hieronymum male excuſum eſt Sœbadius, qui error irrepſit ex Sophronio, vbi legitur Σοιβάδιος. Sed liber manu ſcriptus Sanctæ Mariæ de Granateria liquido habet Febadium. Apud Sulpitium Seuerum deprauatum quoq; eſt, vbi legitur Fegadius, pro Febadius, vt quidem librarij ſcribunt. nam orthographia eſt φοιβάδιος, Phœbadius: ſatis hodie notus erudita ſua in Arrianos Epiſtola, quæ ante XXV annos primum edita. Mei municipes Fiarium vocant; cuius memoriam bis quotannis inſtaurant, ineunte ieiunio quadrageſimæ, & die Marci Euangeliſtæ, menſe Aprili, ſi bene memini. Huic ſucceſſit Gauidius in epiſcopatu. Sulpitium Seuerum nemo hactenus Aquitanum fuiſſe dubitauit: ſed patria ignoratur, cum tamen ipſe Nitiobrigem ſeſe manifeſto prodat, cum Seruationem Tungrorum, Phœbadium autem ſuum Epiſcopum fuiſſe ſcribit. Phœbadius autem erat Nitiobrigum Epiſcopus. Iſte Sulpitius Eccleſiaſticorum puriſſimus ſcriptor, poſt tranſitum Martini recepit ſeſe Eluſonem, quo tempore ad eum ſcribebat Paulinus. Id oppidum eſt cum arce veteri in finibus Nitiobrigum, qua amni Draguto a Petrocoriis diuiduntur. Vulgo *Lauſun*. Sed de hoc ſatis. Mei Nitiobriges pro Sulpitio Supplicium dicunt, quomodo & Bituriges ſuum illum vocant, quem eundem cum hoc faciunt perperam, cum inter tranſitum Martini, cuius noſter Sulpitius diſcipulus fuit, & ordinationem Sulpitij Epiſcopi Bituricenſis ſub Guntchramno Rege, intercedant plus minus anni 190. Non iniuriam facimus docto viro, ſi cum bona eius venia doctiſſimos viros Aquitanos, & Chriſtianiſſimos originibus ſuis vindicamus. Sed quemadmodum tribus viris Aquitaniam orbauerat, ita eandem duabus

alienis

alienis ciuitatibus donauit, Reienſi, & Vaſenſi. Proſperum non vno loco dicit Regienſium in Aquitania fuiſſe Epiſcopum, cum dicendum fuerit, Proſperum Aquitanum fuiſſe Epiſcopum Reienſium, aut Regienſium in ſecunda prouincia Narbonenſi. Hodie *Ries* vocatur. Nugantur qui eum Regij Lepidi Epiſcopum & ſcripſerunt, & in fronte eius ſacrorum poematum apponi curarunt: quaſi Reienſes, in ſecunda prouincia Narbonenſi, iidem ſint cum Regio Lepidi in Æmilia. Vaſenſe autem concilium idiotiſmus illorum temporum vocauit, quod potius Vaſionenſe dicendum erat. Vaſio Vocontiorum hodie *Vaiſon* dicitur. Eſt Epiſcopatus Auenioni metropoli attributus. Imperite quidam cum foro Vocontiorum confundunt. Itaque Vaſenſe, vel Vaſionenſe, in Vaſatenſe mutandum non erat. quemadmodum in anno Chriſti 552 perperam Firminum Vticenſem mutat in Vencienſem. Vticenſes, vulgo dicuntur *Vſetz*. Eſt Epiſcopatus in prima Narbonenſi. Dicuntur etiam Vcetenſes, & Vcetiæ Epiſcopus. Apud Gregorium Turonenſem libro VI, mentio eſt Ferreoli Epiſcopi Vcetenſis: vbi vulgo male Vcecenſis. Sed tam imperite vulgus Vticenſes deprauauit in Vcetenſes, quam Arauſio in Auraſio: Vaſenſis dixit, pro Vaſionenſis. At ciuitas ſiue Epiſcopatus Vencienſis, eſt in ſecunda Narbonenſi. Vulgo S. Paulus de Venciis. Scribendum vero per t. Ventienſis, οὐέντιον enim dicitur Ptolemæo. Fuitque Neruſiorum in Alpibus Graiis Metropolis. Sequuntur in ſexto libro illa quinque Paſchata a baptiſmo ad reſurrectionem, ſuis temporibus, Conſulibus, & cyclis notata. In tertio Paſchate quid ſit σάββατον δευτερόπρωτον, explicamus, quæ veriſſima interpretatio adhuc aſſenſum vel mereri, vel exprimere a doctis hominibus non potuit: quod valde miror, cum abſurdiſſima ſit ea, quam ſequuntur ipſi. Omnes igitur vno ore putant δευτερόπρωτον, pro δεύτερον πρῶτον dictum eſſe. Id ad verbum Hebraice eſſet מֵאַחַר מִקֶּדֶם: aliter ὕστερον πρότερον, Latine Præpoſterum. quo nihil præpoſterius dici potuit. Nam quid eſt præpoſterum Sabbatum? Non pudet iocularis interpretationis? Sed ita eſt. Alius fortaſſe aſſenſum extorſiſſet. Sed quia a nobis, ideo minus acceptum. Theophylactus poſt Epiphanium, & alios veteres, interpretatur ὡς δεύτερον ὄν, προηγησαμένης ἄλλης ἑορτῆς καὶ σαββάτου. Itaque verum eſt, quod diximus, omnes tam veteres, quam recentiores δευτερόπρωτον interpretari δεύτερον πρῶτον, id eſt ὕστερον πρότερον, præpoſterum. Vt illud probet, idem Theophylactus ſubiicit: πολλάκις ἀπήντα ἡ ἑορτὴ ἐν τῇ παρασκευῇ. quod falſum eſt, propter tranſlationes, quas imperiti negant ſæculo Chriſti vſurpatas, cum tamen longe ante Chriſtum in vſu fuiſſe demonſtrauerimus,

mus, vt locus non ſit pertinaciæ. Sed valeant Sabbata præpoſtera. Igitur σάββατον δευτερόπρωτον, non quod δεύτερον πρῶτον, ſed quod ἀπὸ τῆς δευτέρας πρῶτον. Nam ἀπὸ τῆς δευτέρας τοῦ Πάσχα inibat computus τῆς πεντηκοστῆς. Hebræi etiam hodie vocant שַׁבָּת ראשון מִמָּחֳרַת σάββατον πρῶτον ἀπὸ δευτέρας: id eſt, Sabbatum, quod eſt primum a XVI Niſan, quæ eſt δευτέρα τοῦ Πάσχα. Vera, & recta interpretatio ſine vlla præpoſteritate. De quinto Paſchate verbum non addidiſſem, niſi cum hæc commentarer, incidiſſem in Commentarios quorundam, qui Chriſtum paſſum volunt ipſo ſolenni Paſchatis, XV Niſan, feria ſexta, nempe paraſceue Sabbati. Quanuis auctoritas Euangeliſtarum, ratio ipſa, doctrina veteris anni Iudaici, omnia denique contra illos faciant, tamen potius etiam Euangeliſtas ipſos valere iubebunt, quam vt ſententiam mutent. Cauſſa pertinaciæ verba Euangeliſtarum, ἦν δὲ ἡ πρώτη τῶν ἀζύμων. Contra obiicitur: ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ Πάσχα. Iohan. XIX, 14. Hic miſeram latebram quærunt, & ſtrenuo mendacio ictum declinant. Aiunt παρασκευὴν tantum dici de Sabbato. Acuti homines! Quare dicit παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, niſi πρὸς διαστολήν, quaſi & ſit παρασκευὴ alius rei, quam τοῦ Πάσχα? quod quidem verum eſt. Nam παρασκευὴ eſt genus, cuius ſpecies προσάββατον, καὶ προεόρτιον. Vtrumque vno verbo Hebræis eſt עֶרוּב. Itaque עֶרוּב שַׁבָּת παρασκευὴ τοῦ σαββάτου, ſiue προεόρτιον dicitur, πρὸς διαστολήν, quod ſint aliæ παρασκευαὶ, ſiue προεόρτια, quæ a feſtis ſuis appellationem ſortiuntur. עֶרוּב פֶּסַח παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, προεόρτιον τοῦ Πάσχα. עֶרוּב שָׁבוּעוֹת παρασκευὴ τῶν ἑβδομάδων, προεόρτιον τῆς Πεντηκοστῆς. Itaque ei paraſceuæ, in qua Chriſtus paſſus, accidit tum vt ex conſuetudine eſſet προσάββατον, id eſt, παρασκευὴ τοῦ σαββάτου: tum, vt caſu προεόρτιον, id eſt, παρασκευὴ τοῦ Πάσχα. Sabbatum enim illud erat ἡ ἑορτὴ τῶν Ἀζύμων. quæ propterea dicitur μεγάλη ἡμέρα ab Euangeliſta. ἦν γὰρ μεγάλη ἡμέρα τοῦ σαββάτου ἐκείνου. quod & ipſum quoque πρὸς διαστολὴν dictum, tanquam ſit quædam σαββάτου ἡμέρα, quæ non ſit μεγάλη. Nam quod Hebraice dicitur חַג, id eſt, Solenne, id ἑλληνισταὶ Iudæi, & Apoſtolus vocant μεγάλην ἡμέραν. Vnde κατ' ἐξοχὴν ſiue ἀντωνομαστικῶς ſolenne σκηνοπηγίας dicitur μεγάλη ἡμέρα, vt ſupra ἐκ τοῦ περιόδου Πέτρου citauimus, nimirum exemplo Iudæorum, & Samaritarum, qui τὴν σκηνοπηγίαν חַג vocant ἀντωνομαστικῶς. Tria autem proprie Hebraice vocantur חַגִּים, aliter רְגָלִים, quas ἑλληνισταὶ quoque vocarunt μεγάλας ἡμέρας, XV Niſan, id eſt, ἑορτὴ τῶν Ἀζύμων, cum XXI Niſan. VI Sivvan, id eſt, Πεντηκοστή. XV Tiſri, id eſt, σκηνοπηγία, cum XXII Tiſri. Acron quidem in illud -- *hodie triceſima ſabbata* ſcholio iſto *quæ Neomenias eße dicunt: quoniam per Sabbata Iudæi numeros Lu-*

nares

nares accipiunt. Et Sabbatum magnum in renouatione Lunæ a Iudæis hodie celebratur : videtur omnes neomenias nomine Sabbati magni indigetare : ſed, quid ſit Sabbatum magnum, ignorat. At Sabbatum ordinarium nunquam dicitur μεγάλη ἡμέρα, non magis, quam חג. Sic Philo libro περὶ θεωρητικοῦ τῶν Εσσηνῶν βίου dixit τὴν προεόρτιον τῆς μεγίστης ἑορτῆς, loquens de Pentecoſte. At ordinarium Sabbatum nunquam dicitur μεγίστη ἡμέρα, aut ἑορτή. Temere igitur doctor Theologus Commentario in Iohannem ait παρασκευὴν tantum dictam de feria ſexta, & omne Sabbatum dici poſſe μεγάλην ἡμέραν. Ecquæ Grammatica hæc eſt, vt παρασκευὴ τοῦ πάσχα non ſit παρασκευὴ τοῦ πάσχα? Quid poteſt dici abſurdius? Ac propterea longe iocularius dicit eodem modo dictum μεγάλην ἡμέραν τοῦ σαββάτου ἐκείνου, vt Ioh. VII. 37. ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς ἐκείνης. Nam verum eſt eodem modo dictum, ſed contra animi eius ſententiam : quod nimirum dicta ſit μεγάλη, quia octaua Tabernaculorum, non quia Sabbatum. quæ quidem octaua fuit eo anno feria quinta, non Sabbatum, 169 diebus ante paſſionem. Itaque dum hoc effugium parat, ſuo ſe gladio iugulat. Quis vnquam tam obſtinatos aduerſus veritatem animos credidiſſet? Illam autem obiectionem quam argute eludunt! ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα. Aiunt φαγεῖν τὸ πάσχα, hic non eſſe agnum Paſchalem comedere, ſed alia ſacrificia Paſchalia. Argute, docte, eleganter, vt nihil ſupra : quaſi in paraſceue comedere Paſcha aliud ſit, quam agnum Paſchalem comedere. Imo nos negamus, θύειν καὶ φαγεῖν τὸ πάσχα, aliud eſſe, quam agnum Paſchalem immolare, aut manducare. Exodi XII, 21. Neque vllus paulo doctior illud ſine riſu audire poteſt. Sed quid ex tot mendaciis conſequuntur? Quid, quam vt ſe deridendos propinent? Si quintadecima Niſan, quando Chriſtus paſſus, fuit feria ſexta : ergo Pentecoſte illius anni fuit Sabbatum. Nam Pentecoſte eſt feria ſecunda quintædecimæ Niſan, vt diximus ad Computum Iudæorum. Fallitur ergo Eccleſia, & omnis Chriſtianitas, quæ ab vltima vſq; antiquitate credidit illam Pentecoſten fuiſſe diem Dominicam, non Sabbatum. Quid igitur? Quid? – *Dic aliquem, dic, Quintiliane, colorem.* Itaque Doctori Theologo non bene procedit commentum. Rurſus vrgetur abſurditate. Deus die magno Azymorum diſtricte vetat opus facere. Exodi XII, 16. Leuitici XXIII, 7. Hinc quoque aliquo inſigni facinore elabendum erit. Adducit locum ex libro Iudaico, cui titulus עקידת יצחק id eſt, ligatio Iſaaci, vt probetur etiam Sabbato licuiſſe opus facere : in quo is, qui locũ vertit, impoſuit homini quæſtionum, quam Hebraiſmi peritiori. Nam qui interrogat,

an Sol occaſus ſit, item, an ſit Sabbatum, eandem rem duabus interrogationibus ſignificat. Si enim Sol nondum occidit, eſt Sabbatum, in quo non auderet mittere falcem in meſſem. Oportet igitur, vt Sol occiderit prius, & conſequenter non erit amplius Sabbatum, id eſt, iam præterierit quintadecima Niſan, quæ quacunque feria inciderit, dicitur Sabbatum, Leuitici XXIII,15. Igitur interroganti, an Sol occidit, reſpondetur, occidiſſe. Rurſus, an ſit Sabbatum, id eſt, an ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων nondum præterierit, ſi reſpondetur adhuc eſſe, nihil agitur: ſi reſpondetur non eſſe Sabbatum, tunc confidenter immittit falcem in meſſem. Hæc profectò eſt mens illius loci, quanquam libri copia non eſt. Sed qui vertit illi hæc verba, dicit reſponderi eſſe Sabbatum. Ergo hoc modo oportebat omnem XVI Niſan eſſe Sabbatum, omni anno. Quod quis non miretur a Doctore Theologo non animaduerſum? Atque adeo illi commentum placet. Deniq; tot lapides mouit, vt tandem concluderetur, Eccleſiam falſo putare diem Pentecoſtes, quando Spiritus ſanctus ſuper Apoſtolos deſcendit, fuiſſe Dominicam, cum fuerit ſabbatum, ex hypotheſibus Doctoris. Concludimus igitur, quod nemo ſani capitis negauerit, Chriſtum Paſcha comediſſe tertia decima Niſan ciuilis, quartadecima Luna. Vnde recte Euangeliſtæ: τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων, nempe κατὰ σελήνην. Nam ſane quoties fit tranſlatio feriæ, tunc duplex eſt neomenia, prior quidem κατὰ σελήνην, poſterior vero πολιτική. Sed, inquiet, alius Euangeliſtes dicit, ἐν ᾗ ἔθυον πάσχα. Ergo omnes ἔθυον. Non ſequitur: quare alius interpretatur, ἐν ᾗ ἔδει θύειν. Chriſtus ἔθυσεν ἐν ᾗ ἔδει. Chriſtus immolauit Paſcha in qua die oportebat, nempe quartadecima Luna. Iudæi poſtridie ἐν ᾗ οὐκ ἔδει, in qua non oportebat, nempe quintadecima Luna. Et ita quoque hunc nodum ſoluerunt Monachus Veronenſis Hilario, & Paulus Epiſcopus Burgenſis ex Iudæo Chriſtianus. Neque melior ſolutio dari poteſt. Neque vero illi duo viri docti tam vacui capitis fuerunt, vt crederent eo anno τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα fuiſſe feriam ſextam. Sed Doctor melius Latine intelligens, quam Græce, vulgatam tralationem ſequitur: *In qua neceſſarium erat immolare.* Nos negamus ἔδει bene traductum, *neceſſarium erat.* Atq; adeo intererat Logici ſcire, quatenus *Oportere*, & *Neceſſarium eſſe* differunt. Abſurde igitur, imperite, & aduerſus Euangeliſtarum mentem, dicitur Chriſtum crucifixum ipſa die ſolennis Paſchatis. Nos vero & hic mutauimus ſententiam, cum huic ſtultæ interpretationi hæreremus priore editione: quemadmodũ cum Chriſtum cyclo XVI crucifixum aſſerebamus, ſequuti Dionyſium Exiguum, & alios veteres. Nam Chriſtus paſſus cyclo XV Lunæ, XIIII Solis, tertia Aprilis, anno

anno quarto abſoluto a baptiſmo, quando Sol extra ordinem caligauit, cuius caſus etiam meminit Phlegon, feria ſexta, quando poſt verum agnum immolatum, immolatus eſt & typicus, qui tum primum perperam immolari ceptus, vſque ad 70 annum Chriſti Dionyſianum, quando incluſis in vrbem die primo Azymorum contigit Paſcha vltimum immolare. Atque hactenus quidem de priore parte ſexti libri. Venio ad alteram, cuius ſubiectum quo nobilius, eo plures tractatores habuit: vt nullus non ex plebe ſcriptorum ex hoc muſtaceo lauream ſibi quæſiuerit. Ac quanquam ſine ſumma doctrina externæ hiſtoriæ, & peritia bonarum literarum ad iſta arcana penetrari non poteſt, tamen quo quiſque imparatior ab omni copia humaniorum doctrinarum, eo audacius ad hanc tractationem ſe contulit. Quin etiam tantum abeſt, vt præſidia, ſine quibus hic labor irritus eſt, iſti adhibuerint, vt eos inſanire putent, qui per illa viam ſibi ad hæc indaganda muniuerunt. Minima quæque perſequi eſſet horas perdere. Tria præcipua attingere ſatis pro tempore erit, nempe de ſeptuaginta annis captiuitatis, de Regibus Perſidis & Babyloniæ, de epilogiſmo Hebdomadum Danielis. Septuaginta annorum caput a capto Iechonia ſumendum eſſe, auctor Ieremias ſcribens ad eos, quos cum Iechonia Babylonem Rex Nabuchodonoſor deportauerat, cap. XXIX, poſt alia: *Quia Dominus ita dicit: Quando ſeptuaginta anni Babyloni completi fuerint, ego viſitabo vos, & verbum meum bonum ſuper vos ſuſcitabo, vt vos huc reducam.* Quid clarius hoc commate? Vos, quos cum Iechonia captiuos Babylonem traduxit Rex, ego huc reducam, poſtquam ſeptuaginta anni completi fuerint Babyloni, quæ vos captiuos detinet. At contra hos 70 annos acuti homines ineunt a capto Sedekia. Ergo ſeptuaginta anni ſunt octaginta. Mirum vero Ieremiam neſciſſe ſeptuaginta eſſe ſeptuaginta. Quemadmodum igitur negando paraſceuen Paſcha eſſe paraſceuen Paſcha, res noua & inaudita concluditur, Spiritum ſanctum in Apoſtolos deſcendiſſe Sabbato, non die Dominico: ita etiam negando ſeptuaginta annos eſſe ſeptuaginta annos, haud dubie aliquid παράδοξον, καὶ παρακεκινδυνευμένον parturitur. Audiamus cauſſam tam inopinatæ interpretationis. Scriptum eſt, inquiunt, vrbem Hieroſolyma per ſeptuaginta annos ſua ſabbata requieturam. Locus, quem deſignant, eſt in fine poſterioris Chronicorum: *Ad complendum verbum Dei in ore Ieremiæ, donec terra acquieſcat ſabbatis ſuis. omnes dies deſolationis ſabbatizauit, vſque ad complendum ſeptuaginta annos.* Clare loquitur, omni ambage remota, terram, quamdiu deſolata fuit, ſabbatizaſſe, id eſt, incultam ceſſaſſe, donec

complerentur anni ſeptuaginta ab Ieremia determinati. Quod proculdubio verum eſt. Nam finis deſolationis eſt ſeptuageſimus annus: initium vero intra illos, non ab illis. Nam tametſi terra ſeptem tantum annos, aut vnum annum ceſſaſſet, tamen ſequeretur, quod hic dicitur, quandiu deſolata fuerit, ceſſaſſe: & quidem ceſſaſſe, vſque ad ſeptuageſimum annum ab Ieremia determinatum. Quid verius, quid ſimplicius, quid clarius hac interpretatione? Sane ex his non colligitur, ceſſaſſe ſeptuaginta annos, ſed ceſſaſſe, quandiu deſolatio durauit: durauit autem vſq; ad tēpus ab Ieremia definitum, cuius temporis initium aliud eſt ab initio deſolationis. Huic ſimile, imo prorſus idem genus loquendi extat eodem capite, cōmate 10. Ioiachin cognomento Iechonias regnauit menſes tres, dies decem. Tamen ibi dicitur: *Anno vertente, Rex Nabuchodonoſor miſit, & deportatus fuit Babylonem.* Decimum diem menſis quarti vocat annum vertentem. Nimirum ille annus aliud habet initium ab initio regni Iechoniæ, cum tamen & anni & Regis Iechoniæ idem finis ſit. Sic initium ſeptuaginta annorum aliud ab initio deſolationis, cum finis ſeptuageſimi anni, & deſolationis idem ſit. Neque ſane vllus alius ſenſus hinc elici poteſt. Et ita in eodem capite duo loci ſimiles alter alteri prælucet: quæ locorum duorum collatio mirifice ſophiſticam obiectionem retundit. Sed iſti boni interpretes verbum diuinum pro pila habent. & profecto aliquid noui, vt dixi, pariet tam portentoſum commentum. Audite ergo ϗ̀ εὐφημεῖτε. Annus capti Iechoniæ eſt XXVI Nabopollaſſari, vt ſupra demonſtratum eſt. Annus igitur excidij Hieroſolymorum & euerſionis templi, eſt 36 Nabopollaſſari, qui erat 158 a Thoth Nabonaſſari. Ergo ſeptuageſimus annus ab excidio templi erit 227 ab eodem Thoth Nabonaſſari: qui eſt ſecundus Darij filij Hyſtaſpis, teſtibus obſeruationibus Babyloniorum eclipticis apud Ptolemæum, nonus autem a deceſſu Cyri. Quare hoc modo Cyri annus primus, quo ſoluta captiuitas, conuenit in annum nonum poſt eius obitum, vt volunt acuti homines, præſtantiſſimi interpretum, & ſacrorum Bibliorum hierophantæ, qui ſeptuaginta dicunt eſſe octaginta. Tantæ molis erat oſtendere ſeptuaginta annos eſſe octaginta, vt aliquis Rex nono anno poſt obitum ſuum edicta faceret. Non igitur ſeptuaginta anni a deſolatione ineundi, ſed a ſeruitute, & ex quo tempore Iudæi tributarij Chaldæis facti. Itaque recte atque his conuenienter apud Ieremiam XXV, 11. *Omnis terra erit deſolata, & vaſta: atque omnes illæ gentes ſeruient regi Babylonis ſeptuaginta annos.* In his non Iudæos tantum comprehendit, ſed etiam omnem Syriam. Nam Iu-

dæi non vocantur גוים, ſed omnes alij extra Iudæos. Itaq; non ſolum habitantes Hieroſolyma, ſed etiam omnes finitimas nationes deſolatum iri dicit, commate antecedente, vſque ad ſeptuaginta annos: quorum initium a tempore ſubiugatæ Palæſtinæ, & capti Iechoniæ, vt etiam clare extat apud Beroſum: a cuius fragmento hinc magna lux affulget. Sequuntur Reges Babyloniæ, & Perſidis. Quis narrauerit ſomnia, hallucinationes, mendacia hominum in horum Regum Chronologia? quid dicam odium, ζηλοτυπίαν & κακοήθεις eorum in nos, quod præter eorum expectationem eos Reges non in νεφελοκοκκυγίᾳ Ariſtophanis, ſed apud cuſtodes priſcarum Originum Beroſum Chaldæum, Megaſthenem, Herodotum inuenerimus? quod eos ipſos in Daniele, Zacharia, Eſdra, & Nehemia ſine vlla mutatione extare indicauerimus? quod ex duobus Regibus Aſſuero, & Artaxerxe vnum Regem bicorporem non fecerimus? Beroſi igitur & Megaſthenis eximiæ illæ reliquiæ apud Ioſephum nobis veritatis fontes recluſerunt. Earum beneficio habemus Reges Chaldæorum a Nabuchodonoſoro, ad captam a Cyro Babylonem. Ex quo captæ Babylonis tempus iniri poteſt, cum is fuerit annus LXXXV a Nabopollaſſaro patre Nabuchodonoſori, ducenteſimus triceſimus ſextus Iphiti, XXI imperij Cyri. Lib. VI, cap. de duabus quæſt. Danielis VII annis minus diximus. Quare corrigatur numerus. Sed prius quā ad reges Nabuchodonoſori ſucceſſores aggrediamur, diſcutiamus opiniones interpretum Danielis, & Chronologorum. Maxima pars horum hominum ſeptuaginta annos a Ieremia determinatos, a capto Sedekia deducunt, in primo anno Darij Medi terminant, hoc vno argumento moti, quod Daniel primo anno huius Darij mentionem facit vaticinij Ieremiæ de ſeptuaginta annis, ideoque finem eorum annorum tunc accidiſſe dicunt. Sed hæc tam acuta ſententia facile retunditur. Nam eodem modo a primo anno huius Darij ineundę eſſent Hebdomades, quia eodem capite earum præcipua mentio fit, imo eſt vnicum ſubiectum illius capitis. Ita ſane pueri ſolent argumentari. Verba Danielis: *Ego Daniel intellexi in literis numerum annorum*, &c. Ego, inquit, inter legendum, animaduerti ſeptuaginta annos definitos captiuitatis. Non ſequitur, illum fuiſſe ſeptuageſimum captiuitatis. Rurſus hunc Darium volunt eſſe Aſtyagem Regem Mediæ, filium Cyaxaris, quem Daniel vocauerit Aſſuerum. At quis vnquam veterum claſſicorum auctorum ſcripſit Medos Babylone imperaſſe? Quis non illorum dixit Aſtyagem a Cyro victū, & imperio exutum? Nam Xenophontem tam conſtat hiſtoriam noluiſſe ſcribere, ſed exemplum bene educti principis proponere, quam certum eſt, nihil in tota Cyri

pædia verum eſſe, præter ſola nomina, & nudam mentionem duorum, aut trium caſuum, vt Babylonis captæ, Crœſi victi. ſed tempora, ſeries geſtarum rerum, anni imperij Cyri ſeptem, vt ab illo ſcriptore ponuntur, omnia, inquam, illa vera ſunt, ſi vera ſunt Æthiopica Heliodori. Neq; tam ſtultus fuit Xenophon, vt crederet ſe Græcis hæc perſuadere poſſe. Præſto enim illi ſcriptis ſuis pudorem impoſuiſſent Caſtor Rheginus, qui ſub Cambyſe ſcripſit: Herodotus, qui tempore Xerxis, & Artaxerxis Longimani floruit: Cteſias, qui in aula Artaxerxis Memoris conſenuit. Sed fecit, quod σοφισαὶ æquales ſuorum temporum faciebant. Deligebant perſonas ex medio priſcæ hiſtoriæ, quas his coloribus pingebant, quibus putabant ſe animos lectorum ad virtutem excitare. Quare ſtulte faciunt, ne dicam imperite, qui ex Xenophonte hiſtoriæ Perſicæ veritatem petunt. Qui ita faciunt, eo nomine ſolum indigni ſunt, qui audiantur. Atquin iſti Regem Mediæ hunc Darium faciunt, quem Græci Aſtyagem vocarent, proprio autem nomine Darius diceretur. Obſecro vos, docti interpretes, vnde didiciſtis, Darium hunc regem fuiſſe? Quis illius meminit præter Danielem? Conſulendus igitur Daniel. Initio VI capitis ita legimus: *Darius Medus accepit regnum.* & initio XI: *Primo autem anno Darij Medi.* Dicite nobis, viri doctiſſimi, itane Medus eſt Rex Mediæ? Quod hoc nouum & inſolens genus loquendi, vt Medus ſit Rex Mediæ? Si Medus omnis eſt Rex Mediæ, igitur quot Medi, tot erunt Reges Mediæ. Quare non dicitur Ioſias Iudæus, pro rege Iuda? Ioiakim Iudæus? Redite ad vos. Videte, quid deſignatis. Non pudet argumenti? Oſtendite locum in toto Daniele, in quo aut Nabuchodonoſor & Balſaſar Babylonius, aut Cyrus Perſa, pro Rege Babylonis, & Rege Perſarum dicti ſint ſine mentione regni: vt VI, 28. Ibi enim dicitur regnum Cyri Perſæ. Quare eum piguit dicere, *Darius Rex Mediæ accepit Regnum*? Atqui maxime intererat tantam rem non taceri. Iudæis ſiquidem ſcribit, quorum nemo ignorabat Ioiakim Regem fuiſſe Iuda. Quare igitur initio primi capitis rem notiſſimam Iudæis proponit, Ioiakim Regem Iuda, externum autem regem regis nomine appellare non dignatur? Quid? Dicite aliquid. Si aliud argumentum non habetis, quo nobis perſuadeatis, iam tempus eſt aut mutare ſententiam, aut tacere. Nam profecto iſte Darius homo priuatus ad regnum Babylonis acceſſit. Scriptum enim initio Capitis IX. *Primo anno Darij filij Aſſueri, de ſemine Mediæ.* Latine ita concipiendum erat: *Primo anno Darij filij Oxyaris, oriundi ex Media.* Non dicetis vnde oriundi ſumus, ibi nos natos eſſe, ſed ibi potius, vnde genus deducimus. Exemplum dandum non erat rei, de qua non dubitatur. Sed dabimus tamen. Stilicho

erat

erat Wandalus, natus in media Wandalia: filius eius Eucherius natus Romæ erat ex ſemine Wandaliæ, vt verbis Danielis vtar, non autem Wandalus natione, quanquam ita vocari potuit, ſi πρὸς διαστολὴν ita dictus fuiſſet eius pater: quemadmodum accidit huic noſtro Dario, qui Medus vocabatur, non quia in Media natus, ſed quia pater eius & Medus erat, & ita vocabatur, vt ab aliis ciuibus Babyloniis homo inquilinus diſtingueretur. Nam & ipſe Aſſuerus, ſiue Oxyares, quiſquis is fuit, pater huius Darij, vnus, vt apparet, ex Megiſtanibus & proceribus Mediæ, Babylonem immigrauit, ſiue καταστασιασθεὶς, id eſt, ſeditione aliorum procerum agitatus, ſiue proditionis ſuſpectus apud Regem Mediæ. quæcunque fuerit illa cauſſa patriam deſerendi, certe homo priuatus, non rex (quod non tacuiſſet Daniel) Babylone habitauit. Huius filius Darius, cognomento Medes, aut Medus, cum aliis proceribus Babylonis coniuratione in Balſaſarem nepotem Nabuchodonoſori Regem Babylonis inita, ſignifer coniuratorum, Rege interfecto, ipſe in eius locum populi ſuffragiis vocatus eſt. Ita enim Daniel: *Primo anno Darij filij Oxyaris ex Media oriundi, qui rex ſupra Chaldæos conſtitutus eſt.* At volunt hunc Darium eſſe Aſtyagem, qui cum Cyro obſederit Babylonem, & regem Balſaſarem interfecerit: cuius rei ne minima quidem ſuſpicio extat in Daniele, ſed manifeſto ibi dicitur noctu in conuiuio Balſaſarem oppreſſum fuiſſe. Qui cum mille proceribus tam otioſe epularetur, proculdubio neceſſe eſt eum in ſecura vrbe, non autem obſeſſa fuiſſe: quanquam ſimile neſcio quid narrat Herodotus. Quid certius colligitur ex verbis Danielis, quam ex condicto, in ſumma ſecuritate, procul ab omni metu hoſtium, interfectum fuiſſe? Rex igitur iſte Medes creatus eſt, vt aperte declarat Daniel verbo הָמְלַךְ, quo ſignificatur regem creatum eſſe. Itaque initio capitis VI, ſtatim poſt cædem Balſaſari, adiicitur: *Darius autem Medes accepit Regnum.* Verbum, quo hic vtitur Daniel קַבֵּל ſignificat non ſimpliciter ſumere, ſed alio tradente accipere. Neque vnquam aliter vſurpatur. Vnde doctrina, quam non ex ſcripto, ſed ſola traditione percipimus, dicitur קַבָּלָה. Si hoc conſideraſſent, qui Darium, & eius patrem Reges Mediæ faciunt, & verba Hebraica Danielis perpendiſſent, nunquam quæ a nobis libro VI huius operis tam accurate de hac re demonſtrata ſunt, reprehendendo, imperitiam ſuam & κακοήθειαν aperuiſſent. Vides igitur Darium origine Medum, domo Babylone, filium Oxyaris Medi, hominis priuati, ſuffragiis populi regem creatum, teſte ipſo Daniele. Apud Beroſum igitur, Nabuchodonoſoro poſt annum regni ſui quadrageſimum tertium mortuo, filius

lius eius Hevvilmerodach, anno tertio regni, a Neriglißororo, ſororis ſuæ viro, interficitur. Neriglißororus cum quatuor annos regnaſſet, filio ſuo Laboroſoarchodo, Nabuchodonoſori ex filia nepoti regnum reliquit: quo interfecto poſt menſes nouem, regnum Nabonido cuidam, vni ex interfectoribus ipſius, communi conſenſu populi traditum eſt. Hæc Beroſus. Quæ omnia ſacræ ſcripturæ conueniunt, ſi modo adiuuentur interpretatione. Nam profecto nihil diſcrepant. Interfecto enim Hevvilmerodacho, non eſt dubium Neriglißororum populo perſuaſiſſe, ſe filio ſuo Nabuchodonoſori ex filia nepoti regnum conſeruare, donec adoleſceret: vt ſi quod deſiderium populo eſſet Hevvilmerodachi propter Nabuchodonoſori memoriam, id omne leniretur, cum viderent ex ſtirpe Nabuchodonoſori adhuc ſupereſſe, qui in eius ſolio ſederent. Neque dubium eſt, quanuis re ipſa rex eſſet, nomine tamen filij regnum adminiſtraſſe. Sane Ieremias cap. XXVII, 7, dixit omnes gentes ſubiectas fore imperio Nabuchodonoſori, filio eius, & filio filij. Quanuis ex filia eſſet nepos, tamen filiorum nomine etiam filiæ comprehenduntur. Nam vt Latini liberorum nomine, ſic Hebræi nomine בן vtrumque ſexum comprehendunt. Laboroſoarchodus igitur eſt Balſaſar. cui ſuccedit Nabonidus, qui cum annos XVII regnaſſet, deditione facta exutus regno, Carmaniam relegatus eſt a Cyro, vt ait Beroſus. Megaſthenes autem eximius ſcriptor ita ſcribit de Nabuchodonoſoro: *ὁ δὲ οἱ παῖς Εὐιλμαλδούρουχος ἐβασίλευσε. τὸν δὲ ὁ κηδεστὴς ἀποκτείνας Νηριγλισσάρης λεῖπεν παῖδα Λαβασσοάρασκον. τούτου δὲ ἀποθανόντος βιαίῳ μόρῳ, Ναβοννίδοχον ἀποδεικνῦσι βασιλέα προσήκοντά οἱ οὐδέν. τῷ δὲ Κῦρος ἑλὼν Βαβυλῶνα Καρμανίης ἡγεμονίην δωρέεται.* in quo vtrique ſcriptori conuenit. Sed paulo antea idem Megaſthenes quendam Medem nomine ciues Cyro dedidiſſe dicit, id eſt, Babylonem diripiendam Cyro propinaſſe, ſibi autem fuga ſalutem peperiſſe, cum in munitiſſimam Borſippenorum arcem ſe recepiſſet. Beroſus hoc attribuit Nabonnido. Nabonnidus igitur vocatus erat Medes, vltimus Rex Babylonis, ſuffragiis populi rex creatus. Apud Danielem vltimus rex vocatur Medes, & creatus eſt ſuffragiis populi. Darius igitur Medes eſt Nabonnidus. Hunc Cyrus anno XVII ipſius Darij, prælio victum, in arcem Borſippenam compulit. Interea ipſe Cyrus Babylone potitus anno imperij ſui XIX, aliquod tempus rebus componendis dedit, & omnia vrbis munimenta, quæ longa obſidione, & ſummo labore ceperat, diſturbauit, vt ſcribit Beroſus. His ita geſtis, ad Borſippum expugnandam animum conuertit. Sed Nabonnidus, arcis deditione facta, & vita & prouincia Carmania donatus eſt. Interea reliquias belli perſequens

quens Cyrus ad fines vſque Indiæ profectus eſt, vbi Capiſſam vrbem ad Indum fluuium ſitam diruit, vt ſcribit Solinus. Itaque pacatis Orientis partibus Babylonem rediens, Suſianam omnem iugum detrectantem, imperio iam olim Babyloniæ attributam, non ſine magno molimine debellauit, vt ex Strabone patet: quanquam errat Strabo, dum ait Suſianam a Cyro Medis ademptam. Nam potius Medis adempta, Chaldæis adiuncta eſt: Danielis VIII, 2. Æſchylus enim in Perſis arcem Suſa a Cyaxare vaſtatam, ab Aſtyage inſtauratam ſcribit. Aſtyages autem a Cyro debellatus fuit. Quare ſub Aſtyage Suſiana imperio Chaldæorum adiecta, vtique poſt Nabonaſſarum, vt puto, &, ſi locus coniecturæ eſt, ab illo Aſſuero Medo prodita, cum eius fortaſſe Satrapes eſſet. Reliqua, quæ retulimus, non a nobis, vt ſolent facere interpretes Danielis, & Chronologi, ſed a Daniele, Beroſo, Megaſthene accepimus. Reuerſus igitur Babylonem victor Cyrus, omnibus imperio ſuo ſubactis, tunc iure potuit dicere: *Dominus Deus cæli dedit mihi omnia regna terræ*: quod quidem accidit anno imperij eius vndetriceſimo, a Babylone capta nono, a capto Iechonia ſeptuageſimo: vt olim prædictum erat ab Ieremia; qui ſcripſit ſeptuageſimum annum captiuitatis Iudaicæ finem imperio Chaldæorum impoſiturum. cap. XXV, 12. XXVII, 7. XXIX, 10. Hoc non potuit contingere, niſi omni Aſſyria, & Babylonia ſubacta: quod tempus, vt diximus, conſurgit ex anno vndetriceſimo Cyri, qui eſt primus annus imperij Babylonici, II Paralip. XXVI, 22. Eſdræ I, I, VI, 3. & tertij anni mentio eſt Danielis X, I: qui ei fuit vltimus & vitæ & imperij. Obiit enim anno vno & triceſimo imperij ſui. Annus primus Cyri cæpit Olympiadis 55 primo, quæ concurrit cum anno Nabonaſſari 188. Annus primus Cambyſis, 219 Nabonaſſari. Differentia initij Cyri, & Cambyſis, anni ſolidi 30 a Thoth 189 Nabonaſſari. Obiit igitur anno XXXI labente imperij ſui Perſici, tertio autem imperij Babylonici, ſecundo & ſeptuageſimo a Iechoniæ tranſportatione. At iſti ſomniant neceſſario Darium Medum fuiſſe regem Perſarum & Medorum, propterea quod cap. V, 28 dicitur: *Regnum tuum diuiſum eſt, & datum Medis & Perſis.* Itaque ex illa diuiſione coniiciunt, duos Reges deſignari, alterum Mediæ, alterum Perſarum, & proinde neceſſario Aſtyagem, & Cyrum fuiſſe. Sed Aſtyages, vltimus Medorum Rex, ante multos annos interfectus fuerat anno quarto Cyri. Solus Cyrus Media & Perſide tunc potiebatur. Præterea diuerſis temporibus regnarunt, non coniunctim, Darius Medus, & Cyrus. VI, 28. Itaque neque duo tunc Reges erant, neque ex verbis Danielis colligitur vlla diuiſio,

uiſio. פרס enim verbum, quo vtitur Daniel, nihil aliud eſt, quam κλάσαι, vt recte Ioſephus interpretatur; id eſt, frangere: quo tantum ſignificatur mutatio regni. Quandiu enim regnum a patribus ad liberos iure ſucceſſorio transfertur, tunc integrum vocari poteſt: cum ad exteros transfertur, tunc frangitur. Sic accipiendum I. Reg. XI, 31. *Ecce, ego ſcindo regnum de manu Solomonis.* Nos negamus vllam διανέμησιν eo ſignificari. Tranſlatum igitur imperium a Balſaſaro, ad hominem Medi ſanguinis, Nabonidum: a Nabonido Medo, ad Cyrum Perſam. Itaque recte dicitur: Fractum eſt imperium tuum, & datum Mediæ, & Perſidi. ἐκλάσθη ἡ βασιλεία σου, καὶ ἐδόθη τῇ Μηδίᾳ καὶ τῇ Περσίδι. Hebraiſmus, vel Chaldaiſmus מָרַי וּפָרָס, Mediæ, & Perſidi, id eſt, hominibus Mediæ & Perſidis, Satis enim eſt ſignificari, imperiũ ad exteros transferri. Itaq; his conuenienter dixit Megaſthenes, Ναβονίδοχον ἀποδείκνυσι βασιλέα προσήκοντά οἱ οὐδέν. Nabonnidum, aut Nabonnidochum creant regem, qui nullo iure originis aut ſanguinis attingebat Balſaſarum, vt pote qui oriundus eſſet ex Medis. & ἀποδείκνυσι βασιλέα, מַמְלִיכִים. quo verbo vtitur Daniel הָמְלַךְ ἀπεδείχθη βασιλεὺς, creatus eſt Rex. Non dixit וַיִּמְלֹךְ ἐβασίλευσεν. Huic obiectioni non poſſunt obluctari. Sed nondum finis velitationum. Qui ſuffragiis populi ad regnum adſcitus eſt, populum ſuis legibus viuere ſinit, neque nouum ius ſancire poteſt. Ecce vero Darius legibus Perſarum & Medorum edictum facit. cap. VI, 8. Ergo Darius erat Rex Perſarum, & Medorum. Perpendamus mentem Danielis. Omnes proceres imperij Darij conuenerunt in vnum, vt legem ſancirent, ne intra triginta dies vlli Deo, aut homini, præterquam Regi Dario, ſupplicaretur. Eſt plane Senatuſconſultum, cui niſi auctor fiat Rex, eſt, tantum auctoritas perſcripta. Aditur igitur Rex, vt id confirmet lege Perſica & Medica. Commate 8. Nos negamus hinc colligi Darium regem Perſarum, & Medorum fuiſſe. Hoc enim ibi actum eſt, vbi Daniel erat, nempe in præfectura ipſius Suſiana, cuius erat Satrapes. ca. VIII, 2. Qui enim vnus ex tribus Megiſtanibus regni eſſet, vt eſt VI, 2, non habitaſſet Suſis ſine imperio. In Suſiana igitur hoc contigit, quæ profecto nullis legibus Babylonicis tenebatur, ſed ſuis tantum, id eſt, Perſicis. Perſis enim Suſianam ademit Aſtyages, vt diximus ex Strabone. Ea autem videtur ſponte, aut aliquo alio caſu, potius quam belli fortuna Babyloniorum imperio acceſſiſſe. Darius igitur, & ſuperiores Reges Babyloniæ, in Suſide nihil poterant ſancire niſi iure Perſico: quod & hodie in omnibus regnis vſurpari videmus. Cum enim vni regi multa parent regna; non eſt concludendum, illa omnia temperari eiſdem legibus. Imo multa eiuſ-

cemodi

cemodi regna ſub vno Principe contrariis legibus videmus regi. Noſtros vero diſputatores fugit res pulcherrima, hæc contigiſſe Suſis, non Babylone: Babylonem autem Chaldaico iure, Suſianam Perſico ſeu Medico, quod idem eſt, vſam fuiſſe, vbi proceres Suſiani non Babylonij iudicabant. Neque locus vllus altercationi. Nam actum prorſus eſt de illorum Dario Aſtyage, cum Aſtyages diu antea cæſus fuerit: neque meliore conditione in ſocietatem regni cum Dario diuiſi Cyrum vocant, cum & Aſtyages captus ſit a Cyro, & Darius Medus ante Cyrum aliquot annis imperarit, vt ex VI, 28. non colligitur tantum, ſed & conuincitur. *Daniel iſte proſpere egit in regno Darij, & in regno Cyri Perſæ.* Omnino vero tota Suſiana a Daniele regebatur. Sed & arcem munitiſſimam, quam βᾶριν Græci vocant, Ecbatanis Mediæ miro opere a Daniele conſtructam fuiſſe teſtatur Ioſephus, eamque tempore ipſius Ioſephi adeo integram manſiſſe, vt recens videretur, cui ſemper Iudæum præfici ex genere ſacerdotum, morem fuiſſe ſcribit. Sed Ecbatana nunquam Babyloniis paruerunt ante tempus Cyri, hoc eſt, antequam Cyrus Babylone potitus eſt. Nam ipſe erat Rex Mediæ & Perſidis. Daniel vero ſub Cyro adhuc præfectus erat Suſidis. X, 4. Fluuius enim Tigris, cuius ibi mentio fit, eſt terminus Suſidis ab Occidente. Fabulam vero Ioſephi Iudaicam reiicimus de illa arce Ecbatanorum. Nam Daniel octageſimo anno captiuitatis ſuæ ſcripſit caput X, & nondum ea arx condita erat. Hæc igitur nos ex antiquiſſimis, & accuratiſſimis ſcriptoribus Beroſo, & Megaſthene eruimus, quorum fragmenta, quæ extant apud Ioſephum, omnia obſcura in Daniele de Regibus illuſtrant. Quis enim ſatis ea laudare poſſit? Tria verba ex ipſis tot commentariorum moles, tot ſomnia interpretationum eludunt. Si cui ſacræ hiſtoriæ ſtudioſo & veritatis amanti vacat eas reliquias apud Ioſephum, & Euſebium ſparſas colligere, earumque mirum cum ſacris libris conſenſum indicare, habebit ſatis, vnde & egregium opus inſtruat, & poſteris aliam viam muniat Chronologiam ſacram inueſtigandi, quam hactenus ab vllo veterum aut recentiorum factum ſit. In Megaſthenis eximio fragmento non ſolum vltimum Regem, qui ciues τῶν ἡμιόνῳ, id eſt Cyro prodiderit, Medem vocatum fuiſſe animaduertet, quem Babylonij mutato nomine נְבוֹ־נִיט Nebonit, Herodotus Lebonit, aut Labynitum vocauerit, ſed etiam aliquid, quaſi per caliginem de Nabuchodonoſoro indicari, eum intellectu alienato in deſerta ſeſe abdidiſſe, vt patet cap. IIII. Apud Beroſum autem, præter regum Babyloniæ ſucceſſionem, inueniet etiam Babylonem mœnibus miro opere, non a Semiramide, vt nugantur Græci, ſed a Nabu-

chodonoſoro circumdatam fuiſſe, vt teſtatur Daniel IIII, 27. & multa præterea, in quibus illuſtrandis labor iucundus eſt, fructus autem vberrimus. Sed & non minor vtilitas colligitur ex fragmento Menandri Epheſij apud eundem Ioſephum, qui ab Hiram, ſiue Iromo Rege, qui ligna cedrina Solomoni ſuppeditauit, ad Pygmalionem fratrem Didonis, omnes Reges Sidoniorum & Tyriorum recenſet. Primus eſt εἴρωμος, חִירָם filius ἀβίβαλος אֲבִי־בַעַל. Secundus filius Iromi βαλεάζαρος, בַּעַל־עֵזֶר regnauit annos ſeptem. Huius filius ἀβδάσαρτος, עֶבֶד־עַשְׁתֹּרֶת annos nouem. quo a filiis nutricis interfecto, maximus natu filiorum nutricis ἀνώνυμος regnauit biennium. Poſt hunc ἄσαρτος ὁ δελαιασάρτου, עַשְׁתֹּרֶת דְּלִי עַשְׁתֹּרֶת annos duodecim. Huic ſuccedens frater ἀσέρυμος, חֲצָרִים annos nouem. quo interfecto a fratre Phelete, ipſe φέλης, פֶּלַח, menſes octo. Hoc interfecto εἰθώβαλος אֶת־בַעַל Sacerdos Aſtartes triginta duos. Huius ſucceſſor βαδέζωρος בָּרִי עֵזֶר annos ſex. Huius filius μάτγηνος מוּט גָּאוֹן nouem. Succeſſit φυγμαλιὼν פְּתַנִּם־עֶלְיוֹן, qui regnauit annos quadraginta ſeptem. In his videmus Iromum, qui, vt diximus, cedros Solomoni ſubminiſtrauit, item Ithobaalum, cuius filiam Iezabelam vxorem duxit Omri Rex Samariæ. I. Reg. XVI, 31. Ab Iromi obitu, quem duodecimo anno, quo templum ædificatum eſt, deceſſiſſe ſcribit Ioſephus, ad ſeptimum annum Pygmalionis, quo Dido Carthaginem condidit, annos fluxiſſe Ioſephus ſcribit 155, menſes octo. Sed fugit eum ratio. Comprehendit enim duodecim annos Hiromi, qui excluduntur per hypotheſin, & præterea totos 47 Pygmalionis, cum quadraginta & vnus excipiendi ſint. Ita ab obitu Iromi, ad Carthaginis conditum fuerint anni tantum 103. Sed de his omnibus Regibus, & eorum annis, & quis fructus ex huius fragmenti lectione colligi poſſit, alibi plenius dicemus in libello Fragmentorum. Apud Tertullianum Apologetico, cap. XIX. *Hieronymus Phœnix Rex Tyri.* Lege *Hiromus Phœnix.* Sed tamen interea aliquid de Carthagine dicendum. Carthago deleta eſt anno ab vrbe condita 606, periodi Iulianæ 4567, annis 737, poſtquam a Didone condita, auctore Solino. Deductis 737 de 4567, relinquitur annus ſeptimus Ithobaalis 3830 in Periodo Iuliana. Omri Rex Samariæ gener Ithobaalis cæpit regnare anno 578 ab Exodo, id eſt 3795 periodi Iulianæ. Ab initio Ithobaalis, ad annum Pygmalionis ſeptimum, anni ſunt abſoluti 53. quibus deductis de 3830, remanet annus 3777, in periodo Iuliana, primus regni Ithobaalis. Iniuit igitur regnum XVIII annis ante quam gener eius Omri in Samaria regnaret. Quanquam igitur hæc non ſufficiunt

ad ſta-

ad ſtabiliendam regum Samariæ epocham, quia in ſcriptura mentio non fit quoto anno regni ſui Ithobaal filiam ſuam Regi Omri deſponſauerit, neque quoto anno regni ſui illam Omri duxerit vxorem : tamen certiſſimum tempus Omri hinc collectum eludit temeritatem eorum, qui tempora regum Samariæ longius ſummouent immani interuallo. Præterea hinc colligitur interuallum ab Ilij excidio, ad conditum Carthaginis, nimirum anni 299. Tot annis Æneas Didonem anteceſſit. Qui reges Tyriorum & Sidoniorum poſtea regnarint, Ioſephus recenſet ex Annalibus Phœnicum : quorum primus ἰθώβαλος אֶת־בַּעַל cum deſciuiſſet a Babyloniis, expugnata Tyro a Nabuchodonoſoro, interfectus eſt. Reliqui reges, qui poſtea Tyriis, & Sidoniis imperarunt, tributarij Chaldæis facti : quod nec tacuit Ieremias XXV,11. Primus tributariorum βάαλ בַּעַל regnauit annos decem. Poſt hunc Iudex ἐκνίβαλος βασλάχου בְּנַע בַּעַל בֶּן בַּעַל־שֶׁלַח menſes duos. χέλβης ἀβδαίου חֶלֶב בֶּן אַבְדִּי menſes decem. ἄββαρος ἀρχιερεὺς אַבִּיר הַכֹּהֵן tres. μύτγονος καὶ γεράστρατος τοῦ ἀβδηλίμου κριταὶ מוֹט גָּאוֹן וגר־עַשְׁתֹּרֶת בְּנֵי עַבְדִּי אֵלִים הַשּׁוֹפְטִים annos ſex. Sed inter illos duos fratres regnauit βαλάτορος בַּעַל־עוֹשֵׁר annum vnum. μέρβαλος arceſſitus Babylone מַר־בַּעַל annos quatuor. Frater huius εἴρωμος חִירָם annos viginti. Huius anno XIIII incipit regnare Cyrus, referente eodem Ioſepho ex iiſdem annalibus Phœnicum, & ſeptimo anno regni Ithobaal, Nabuchodonoſor cæpit oppugnare Tyrum. auctor idem Ioſephus ex iiſdem annalibus. Summa annorum ab initio oppugnationis Tyri, ad XIIII Iromi, anni 35, menſes tres. Annus primus Cyri eſt 187 Nabonaſſari. Deductis 35 abſolutis, remanet annus captæ Tyri 152 Nabonaſſari, qui erat tertiuſdecimus Nabuchodonoſori, vltimus Nabopollaſſari. Tot igitur annos impendit oppugnandæ munitiſſimæ vrbi. quæ omnia conueniunt cum illis, quæ Beroſus de Syria domita circa captum Iechoniam, & 30 annum Nabopollaſſari ſcribit. Quam bene hæc confirmant de Nabopollaſſaro patre Nabuchodonoſori, & de 30 annis Nabopollaſſari apud Ezekielem? Hæc Tyri expugnatio ab Ieremia prædicta fuerat cap. XLVII,4. Sed iterum Tyrus rebellauit, & capta ab eodem Nabuchodonoſoro poſt excidium Templi. Ezekiel XXVI. cuius annum ignoramus. Apud Ioſephum mendoſe colliguntur ab initio Baal, ad XIIII Iromi, anni 54, vt ex dinumeratione conſtat. Eſt error librariorum. Nam ab expugnata Tyro, ad initium Cyri, ex hac dinumeratione anni tantum 35, menſes 3 colliguntur. Bearunt nos & hoc Annalium Phœnicum, & reliqua fragmenta veterum ſcriptorum apud Ioſephum, quæ valde frenant Chronologorum licentiam. Appoſuimus Hebraica

nomina, vt videant ſtudioſi, Sidoniorum, & Tyriorum linguam Hebraicam fuiſſe. Nam & Dido דִּידָה eſt ὑποκοριστικὸν, quo nutrices infantibus blandiuntur, cuius maſculinum eſt Dauid דָּוִד. Eliſam vero אֱלִישָׁה ſatis conſtat Hebræum eſſe. Præterea Ioſephus refert ex Theophraſto περὶ νόμων, Tyriis & Sidoniis nunquam licuiſſe iurare niſi πατρίους ὅρκους, inter quos ponit Κορβᾶν, id eſt, inquit Ioſephus, δῶρον θεοῦ. Mediocriter periti Hebraiſmi ſciunt קָרְבָּן eſſe donum ſacrum. Hoc plane demonſtrat, Tyriorum & Sidoniorum dialectum Hebraicam fuiſſe. Et ſane mirum eſt illis ſanctiſſimum fuiſſe iuſiurandum Korban, vt Iudæis חַי אֱלֹהִים vel חַי יְהוָֹה. Chaiala, vel Chaiadonai. Sed tempore Martialis pronunciabant Chiala. *iura verpe, per Anchialum.* Quia Iudæos audiebat Chiala iurare: propterea putauit eſſe Anchialum, quod vox Anchialus ſit notior, quam Chiala. Tempore autem Plauti, multum Carthaginienſes a puro Tyriorum ſermone deſciuerant, vt patet ex Pœnolo: cuius verba Punica maiori ex parte recte reddere poſſumus. quæ propius abſunt ab Hebraiſmo, quam a Syriaſmo. Tamen ſi Solinum audimus, Karthago dicta eſt ab ipſis Pœnis Carthada, קַרְתְּ חַדְתָּא. quod Syriace eſſet קַרְתָּא חֲדַתָּה. Ita opera in iſtis fragmentis bene collocatur. quæ ſi prius conſideraſſent qui nos reprehendunt, ij tam iniuſte nos reprehendi, quam ſe turpiter hallucinari ſenſiſſent. Alios omitto, quos ne nominatos quidem velim. Vnum Bened. Pererium conuenio, qui in ſuo in Danielem commentario, & alios & me in primis reprehendit, quod abſurditates omnes, quas ſupra confutauimus, quaſque nemo ſanæ mentis probauerit, non ſequor. Ipſe vero poſtquam omnium adductis ſententiis, peſſimas quaſque & maxime ridiculas ſequitur, quibus verbis caſtigandus eſt! Is eſt, qui ſeptuaginta annos a capto Sedekia deducit, & in primo anno imperij Perſici Cyri, id eſt, in primo anno Olympiadis LV terminat. Quod quantum abſurdum ſit, ex illis, quæ ſupra a nobis diſputata ſunt, ſatis docuimus. Denique nihil tam abſurdum ab aliis in hac re excogitatum eſt, quod ipſe melioribus non prætulerit. Quare in Chronologia Danielis plane puer eſt. Prius diſcere, quam alios reprehendere debebat. Quantus liber inſtitui poſſet in eius erroribus confutandis! Si mihi excidiſſent ea, quæ ille ſcribit, non inultum tuliſſem, quæ eſt Ariſtarchorum meorum inſania, & procacitas. Equidem horum reprehenſorum, qui me doctiorem non reddunt, iudicia non pluris facio, quam ipſi veritatem, quam eis aperuimus: eam autem illi aut propter imperitiam non agnoſcunt, aut propter malitiam diſſimulant. Sed ad alia propero. Et hæc quidem de Regibus Babylonis.

De

De Perſarum Regibus, quomodo illi ex Daniele, & Eſdra erui poſſint, ſatis libro VI docemus. Quod Xerxes Aſſuerus ſit apud Eſdram IIII, 6. ſatis ex contextu ſermonis colligitur. Omni tempore Cyri, & Darij Regis Perſarum, opus templi interpellatum eſt. IIII, 5. Poſt Darium initio regni Aſſueri inſtituerunt accuſationem in Iudæos. Commate 6. Poſtea imperante Artaxerxe, Mithridates, & alij hoſtes Iudæorum Artaxerxi ſcribunt in Iudæos. Commate 7. adeo vt ab Artaxerxe illo, ad tempora Darij alius, ædificatio impedita fuerit. Commate 24. Anno illius Darij Haggæus Propheta & Zacharias exhortantur Iudæos ad opus continuandum. V, 1. Poſt hunc Darium ſequitur Artaxerxes, qui Eſdram ſeptimo anno imperij ſui in Palæſtinam miſit. Iam vero Darius nullus eſt poſt Cyrum, præter Darium filium Hyſtaſpis. Hoc ne ipſi quidem negant. Ecce opus diſturbatum a primo anno Cyri, ad finem Darij. Ergo ſub quatuor Regibus diſturbatum, Cyro, Smerdi, Cambyſe, Dario. Inter Darium Hyſtaſpis, & Artaxerxem, quis eſſe poteſt, præter Xerxem? Aſſuerus eſt medius inter Darium & Artaxerxem. Ergo Aſſuerus, ſiue, vt pronunciari debet, Oxyares, eſt Xerxes, ditiſſimus regum Perſidis. Daniel XI, 2. & eius opibus ac potentiæ hiſtoriæ Græcorum fidem faciunt. At maritus Eſter vocatur Aſſuerus, & præterea ditiſſimus, & latiſſime imperans, vt eſt in libro Eſter. Ergo Aſſuerus Eſdræ & maritus Eſter vnus idemque eſt. Rurſus Aſſuerus Eſdræ eſt Xerxes. Ergo maritus Eſter eſt Xerxes. Quid? quod Xerxis vxor vocatur Amiſtris, Perſice Am-Eſter. Quid multa alia? Et tamen en κακοήθειαν, en ſuccū loliginis. Quid obiiciunt? Audire, atq; togam iubeo cōponere. Si, inquiunt, Aſſuerus eſt Xerxes; Mardochæus, qua gratia valebat apud Regem, non ſiuiſſet opus templi impediri. Quot modis hæc confutari poſſunt, ſi tanti eſſent! Aduerſus tot ἐναργῆ argumenta quem locum habet tam ludicra obiectio? Quid ſi orauit regem Mardochæus, & per Satrapas ſtetit, quo minus edicto Regis pareretur, vt ſub Cyro contigit? Nam ſi Cyro viuente, eius edictum flocci fecerunt hoſtes Iudæorum, quanto magis gratiam Mardochæi? Quid ſi ne Iudæi quidē curarunt ea de re Mardochæum compellare, vt non Mardochæi, ſed ipſorum Iudæorum culpa fuerit? Ecce XXXVII annis poſt emiſſum a Dario Notho edictum de reficiendis muris Hieroſolymorum, Nehemias accipit nūcium, non ſolum non refectos muros eſſe, ſed neminē de reficiendis quidem curare. Hæc negligentia nonne potuit inceſſere Iudæis ſub Xerxe, quo imperante accuſatio in Iudæos inſtituta eſt, cum ſub Artaxerxe Memore, qui Iudæis fauebat, tanta ſocordia in illis fuerit? Quare, vt quidam loquitur, hoc telum ſtringit, non perforat. Quibus

tot argumenta ſatis non ſunt ad verum perſuadendum, furor eſt cum illis rem habere. A Cyri anno primo, ad vltimum Darij, opus templi diſturbatum. Eſdræ IIII, 5. A principio Aſſueri, qui eſt Xerxes, toto tempore ipſius Aſſueri, & Artaxerxis, vſque ad ſecundum annum Darij, non iam moras obiiciendo, ſed calumniis apud reges Xerxen, & Artaxerxen Iudæos inceſſendo, inimici eorum non ſolum opus impediuerunt, ſed Iudæos in diſcrimen maximum adduxerunt. Eſdræ IIII, 6, 7, 11, 12, 13, & ſequentibus. Qua de re anno ſecundo Darij apud Zachariam conqueritur Angelus: *Domine Deus exercituum, quouſque non miſeraberis Hieroſolyma, & vrbes Iuda, quibus iratus es, iam hic agitur ſeptuageſimus annus?* En diſturbatio ſeptuaginta annorum. cui loco hoſtes veritatis contradicere non poſſunt. An dicent illum Darium eſſe filium Hyſtaſpis? Annus ſecundus Darij in periodo Iuliana 4194. Deductis ſeptuaginta relinquitur annus 4124, id eſt, tertius Olympiadis 47, quo captus Sedekias. Quod eſt abſurdum. Ergo Darius, ſub quo prophetabat Zacharias, eſt alius a filio Hyſtaſpis. Eſt igitur Darius Nothus. Eſdras habet a Xerxe, ad ſecundum annum Darij. IIII, 24. Et poſt illum Darium, Artaxerxen alium. VII, 1. Quis eſt ille Artaxerxes poſt Xerxen, præter Artaxerxen Longimanum? Quis Darius poſt illum Artaxerxen, & ante alium Artaxerxen, præter Darium Nothum medium inter duos Artaxerxes, Longimanum, & Memorem? Prius confutanda ſunt verba Eſdræ, antequam mea ſententia oppugnetur. Prius Eſdras mendacij conuincendus eſt, quam ego. Aut ſi ego mendax, cum Eſdra ergo mentior. Negent hæc ita extare apud Eſdram. Manus dabo. Quam inepti ſunt, quam maligni, qui hæc negant! quanto odio veritatis hoc faciunt! Oportebat Pererium negare apud Eſdram extare, opus diſturbatum fuiſſe a primo anno Cyri, ad vltimum Darij: poſt Darium toto tempore Aſſueri, & Artaxerxis, Iudæos apud Reges Perſidis accuſatos, vſque ad ſecundum annum Darij, quo quidem anno Darij ſecundo templum ædificari cæptum, & poſt illum Darium, anno ſeptimo alius Artaxerxis, Eſdras in Palæſtinam miſſus. Si hoc poteſt negare, tunc audacter & nos vera dixiſſe negato. Sed profecto in iſtis confutandis tantum æſtuabit, quantum in ſuo Belo & Dracone, & in ſuo Aſtyage rege Babylonis, iam tum cum Daniel eſſet puer: & in aliis, quorum me pudet: in quibus ſatis oſtendit, quam bene de vera Chronologia meritus eſt. Certe, qui tantum in illis probandis laborat, non mirum ſi tam confidenter alia negat, vt tandem Cyrum nono anno poſt obitum ſuum edicta facientem inducat. Miratur, quod ex Beroſo ſucceſſionem regum Babylonis, & ex He-

ex Herodoto petamus. Maluiſſet, vt ex Iſidoro populari ſuo illos reges emendicaſſem. Sed ſatis eum refellunt quæ ſuperius, & libro VI huius operis a nobis dicta ſunt. Darius igitur iſte inter duos Artaxerxes poſitus, is eſt Darius Nothus, qui edictum fecit de Hieroſolymis inſtaurandis. At a relaxata captiuitate, inquiunt, ad ſecundum Darij Nothi, anni ſunt C V: & adhuc viuunt Ioſedek, & Zerubabel. Valde ſenes igitur eos oportet fuiſſe : quod non videtur. Quare non videtur? Quare mirum, illos duos acceſſiſſe ad ætatem Leui, Caath, & Amram, imo ad eam ætatem, quam quotidie videmus in multis? Hoc argumentum ſatis ſuo loco confutatum. Sed valde hallucinantur, cum Nehemiam, Eſdræ II, 2, eundem faciunt cum illo Nehemia, qui muros Hieroſolymorum inſtaurauit. quod & ipſum alibi confutauimus. Nam Nehemias Hieroſolymorum inſtaurator peruenit ad tempora Darij Codomanni; cuius ipſe mentionem facit manifeſto Cap. XII. 22. tempore Iadduæ, qui ſub Alexandro Magno vixit, & Sannaballetis Samaritani, qui ad Alexandrum in oppugnatione Tyri cum auxiliaribus copiis venit, & ab eo, vt ſibi liceret templum in monte Garizin conſtruere, impetrauit. Hoc argumentum pertinaciæ iugulum petit : in quo ictu declinando valde laborant. Poſtremo eo impudentiæ venerunt, vt dixerint caput XII Nehemiæ inſititium eſſe. Quid? expecto, vt dicant, Eſdram, & Nehemiam aut mentitos eſſe, aut ſua tempora ignoraſſe. Sed quid exſpectandum eſt? An aliud volunt, cum impudentiſſime omnia, quæ ab Eſdra, & Nehemia dicta ſunt, negant? Cum igitur Nehemias dinumerat a Ioſue, ad ſuum ſæculum, generationes quinque; ipſe Nehemias non poteſt eſſe is, qui cum Ioſue venit Hieroſolyma. Ecce ſex ſummi Pontifices a ſoluta captiuitate, ad tempora Nehemiæ : Ioſue filius Ioſedeck, Ioiakim filius eius, Eliaſib nepos, Ioiada pronepos, Ionathan abnepos, Iadua adnepos ſub Alexandro, adhuc viuente Nehemia. Iſtius Iaduæ patruus duxerat vxorem filiam Sannaballetis Samaritæ. Nehem. XIII. 28. Ille vocabatur Manaſſes, illa Nicaſo. Ioſeph. XI, 7. Certe aduerſus hæc nihil poteſt Sophiſtice. Superſunt ſeptuaginta Hebdomades, quarum, vt omnium fere prophetiarum ſuarum, interpres ipſe eſt Daniel. Nam & principium, & finem digito indicauit: principium ab edicto de inſtaurandis Hieroſolymis, finem in deſolatione Hieroſolymorum: quod ſane rationi conuenientiſſimum eſt, vt ſcilicet eæ Hebdomades ad initium & finem eiuſdem ſubiecti, nempe Hieroſolymorum, pertineant. *Septuaginta hebdomades determinatæ ſunt ſuper populo tuo, & ſancta ciuitate tua.* An non circumſcribit eas

excidio vrbis? Quid enim volunt illa? *Populus Principis deſtruet ciuitatem, & Sanctuarium?* Item: *Deſolatio erit vſque ad conſummationem.* Quis tam cæcus, vt in tanta luce nihil videat? quis tam ferrea fronte, vt aduerſus hæc hiſcere audeat? En Hebdomades Danielis Paſſionem Chriſti, & Hieroſolymorum euerſionem complectuntur. & tamen alij excidium Hieroſolymorum, alij etiam Paſſionem hinc excludunt. Non igitur obſcurum eſt, vnde deducantur hæ ſeptimanæ, quandoquidem vbi deſinant, ipſemet Daniel oſtendit. Sed & initium oſtendit: IX, 25. quod quidem initium, quia controuerſum eſt, propter hominum ſummum in veritatem odium: tamen ſeptuaginta ſeptimanis a 70 anno Chriſti Dionyſiano, in quo excidium incidit, retro putatis, peruenietur ad initia earum. Sed dimidia ſeptimana, cuius mentio fit commate vltimo, & noſtros & omnium oculos effugerat. Putant enim, vt & nos aliquando putauimus, eſſe partem vnius ex ſeptuaginta. Atqui ex vſu Hebraiſmi nos tandem percepimus eſſe extra illas ſeptuaginta: neque eſſe dimidium vnius ex ſeptuaginta, ſed tantum illos tres annos cum dimidio ſupra 490 intelligendos eſſe. Quæ quidem animaduerſio vt notabilis, ita in ea non parua pars huius negotij vertitur. Summa igitur horum annorum 493 cum dimidio. Annus captorum Hieroſolymorum in periodo Iuliana 4783. De quibus deductis 493 abſolutis, relinquitur annus 4290 in periodo Iuliana, initium ſeptuaginta Hebdomadum: qui profecto eſt annus ſecundus Darij Nothi, illius, inquam, qui anno ſecundo regni ſui edictum emiſit de non impediendo templi ædificio. Eſdræ VI. Vidimus ex iis, quæ ſupra ex Eſdra adduximus, toto tempore Aſſueri, & Artaxerxis, vſque ad ſecundum annum Darij, propter literas ad Artaxerxem a Iudæorum hoſtibus ſcriptas, ædificationem interpellatam. Et tamen extiterunt, qui a viceſimo anno Artaxerxis, hebdomadum initium deducant. In quo primum peccant, quod a temporibus illius regis deducunt, cuius toto tempore ceſſauit ædificatio. quod plane eſt dicere, Eſdram falli, aut mentiri. deinde oſtendant quodnam edictum miſſum eſt anno viceſimo Artaxerxis. Dicant mihi, quare Nehemias non ſolum miratur, ſed etiam dolet, mœnia Hieroſolymorum adhuc diruta iacere, niſi quia putabat iam inſtaurata eſſe? Si putabat, ergo ex aliquo edicto. quodnam aliud edictum fuerit, præter edictum Darij? Tractorias tantum Regis impetrauit Nehemias ad Præfectos tranſeuphratenſis Satrapiæ, vt liber acceſſus ei permitteretur in Palæſtinam, item literas ad Aſaph ſaltuarium, id eſt, ſiluæ regiæ cuſtodem, vt materia ſibi ſubminiſtraretur ex ſilua regia, ad

portas

portas reficiendas. Nehemiæ I, 7, 8, 9. Ex edicto, quod viceſimum annum Artaxerxis anteceſſit, mœnia, quæ a Iudæis neglecta iacebant, ex literis autem ad Aſaph ſaltuarium, portas refecit. Atqui ex edicto reficiendorum Hieroſolymorum manifeſto deducuntur hebdomades. Daniel IX, 25. Ergo non à XX anno Artaxerxis. Pererius poſtquam Lectorem ingenti mole confutationum obruit, longa exſpectatione ſuſpendit, omnes denique, qui de hac re ſcripſerunt, pueros oſtendit, tandem concludit, à viceſimo anno Artaxerxis putandas eſſe Septimanas. Annus Artaxerxis Longimani viceſimus eſt 4268 in periodo Iuliana. Adiectis 490, componitur annus 4758 in periodo Iuliana. Deducta Chriſti hodierna epocha 4713, remanet annus Chriſti 45, annis ſolidis duodecim poſt Paſſionem. Itaque tertiusdecimus annus currens a Paſſione, quintus autem imperij Claudij, eſt finis Hebdomadum. Homo eruditus inuidit nobis huius myſterij expoſitionem, quemadmodum multa alia de Belo, & Dracone, de verbis σχίζειν ἀπὸ τοῦ σχίνου, πρίειν ἀπὸ τοῦ πρίνου, & ſimilibus, quæ ille profanis aperire noluit. Quodnam myſterium cenſet eſſe in quinto anno Claudij Cæſaris? Cum hoc apparatu Chronologiæ reprehendit alios, qui rectam temporum rationem docent. Reiecta hac anili & ridicula ſententia, ſupereſt illa, non vtique vera, ſed tamen tolerabilis, quæ à ſeptimo anno eiuſdem Artaxerxis Longimani initium facit. Annus ſeptimus Artaxerxis Longimani 4255 compoſitus cum 490 definit in anno 4745: qui eſt annus 32 Chriſti, vt hodie putamus, a quo ad Paſſionem, intercedit annus ſolidus duntaxat. Sed ponamus definere in anno Paſſionis. Si Pererio diſplicuit noſtra & Sulpitij Seueri ſententia, ſaltem omiſſa illa aſinina, quæ a XX anno Artaxerxis initium inſtituit, ſecutus fuiſſet iſtam. Peccaſſet quidem, ſed cum ratione quadam. Peccaſſet humanitus, non autem ſe traduxiſſet. Nam VII anno miſſus Eſdras in Palæſtinam. Sed nullum edictum ab Artaxerxe factum. Tantum ſub eo continuatum, quod edicto Darij permiſſum, Eſdræ VI, 14. At Darius ſolus permiſit Hieroſolyma inſtaurari. Nam anno ſecundo Darij Iudæi incipiunt iacere mœnium vrbis fundamenta, quod interpellandi literas Artaxerxi mittunt Iudæorum hoſtes, quibus Regi indicant ciuitatem rebellem inſtaurari, eiuſque mœnia refici. Eſdræ IIII, 12, 13. Rex reperto vetuſtiſſimo Cyri edicto, permittit facere, quod hoſtes interpellare conabantur. An hæc negabunt? Negabunt, ſcio, & ſcientes prudenteſque mentientur. Nobis vero ſatis eſt abſurditates eorum oſtendiſſe. De illis triumphare, vt ipſi de aliis ſolent, neque noſtri moris eſt, neque præſentis inſtituti. Itaq;

Lector

Lector VI librum noſtrum amplius conſulat. Si noſtras cum horum rationibus contulerit, ſatis mirari non poterit, qui factum ſit, vt rem facillimam, quam ipſe Daniel interpretatur, contra mentem Danielis, & obſcuriſſimam, & inexplicabilem fecerint. Si Porphyrius viueret, non aliis argumentis magis religionis Chriſtianæ initia oppugnare potuiſſet, quam horum hominum velitationibus: quos, quæ erat eius eruditio, ex ratione temporum, cuius peritiſſimus erat, ſatis refellere potuiſſet, & veram Chronologiam Danielis eos docere. Nam totam interpretationem obſcuriſſimi capitis XI illi debemus, vt teſtis eſt Hieronymus. Itaque abſque Porphyrio foret, tota illius capitis hiſtoria hactenus alta ſilentij obliuione abdita, ridiculas a multis tam veteribus, quam huius ſæculi ſcriptoribus coniecturas expreſſiſſet. Sed ad Hebdomadas redeo, quarum initium a ſecundo Darij Nothi, finis excidium Hieroſolymorum. Vtriuſque termini auctor Daniel, quem ſequimur. Inuidos, zelotypos, κακοήθεις, cum ſuis paradoxis valere iubemus. Daniel ita diſtribuit ſeptimanas, dimidiam, vnam, ſeptem, ſexaginta duas. Summa, ſeptimanæ ſeptuaginta cum ſemiſſe: anni 493 $\frac{1}{2}$. Quæ quidem diſtributio non plus habet myſterij, quam partitio minæ apud Ezekielem XLV, 12. *Viginti ſicli, vigintiquinque ſicli, quindecim ſicli vobis erunt Mina.* Itaque fruſtra laborant, qui ea interualla aliquas epochas continere putant, & propterea illis explicandis multa coguntur aduerſus Danielis, &, quod peius eſt, animi ſui ſententiam dicere. Supererant & aliæ epochæ, quas prudentes ſtudioſis reliquimus. Primordia tantum imperij Francorum diſcuſſimus, & Gregorio Turonenſi, propter anachroniſmos & hallucinationes intricatiſſimo ſcriptori, aliquam lucem attulimus. quæ omnia hiſtoriæ Francorum ſtudioſis grata eſſe optamus. Optamus, inquam. Nam in tanta inuidia & odio literarum vix ſperare audemus. Libro ſeptimo in Computo Romano, & alibi rationem reddidimus, quare dies ſeptimanæ feriæ vocentur: ſed & libro primo quare cognomines Planetarum. Nam ea appellatio longe antiquior horis. quare non ab horis planetariis nomina diebus ſeptimanæ impoſita, ſed potius ſuperſtitio appellationis dierum in horas deriuata. Quod autem vetuſtiſſima ſit appellatio dierum a planetis etiam apud Græcos, demonſtratur vetuſtiſſimo oraculo apud Porphyrium:

Κλήιζειν Ἑρμῆν, ἠδ' ἠέλιον κατὰ ταυτὰ
Ἡμέρῃ ἠελίου. μήνην δ' ὅτε τῆσδε παρείη
Ἡμέρη, ἠ δὲ Κρόνον, ἠδ' ἑξείης Ἀφροδίτην,
Κλήσεσιν ἀφθέγκτοις, ἃς εὗρε Μάγων ὄχ' ἄριστος

Τῆς

Τῆς ἑφθαφθόγγου βασιλεῦς, ὃν πάντες ἴσασιν,
Καὶ σφόδρα καὶ καθ' ἕκαστον ἀεὶ θεὸν ἐπλακιφώνην.

Βασιλεὺς τῆς ἑπταφθόγγου, (vt id quoque explicem) eſt Oſtanes rex Babylonis. Βαβυλὼν enim eſt ἑπτάφθογγος, hoc eſt, ſeptem literarum. Vulgus autem credebat Planetas apparere die ſuo: nempe omni die Martis, ipſum planetam ſui videndi poteſtatem facere. Idque plane Orpheus deſignauit ἐν Ἔργοις καὶ ἡμέραις·

Πρῶτα μὲν εἰ πρώτῳ ἐνὶ ἤματι φαίνεται Ἄρης,
Μήνη δ' ἐς τ' Ἄρην ἐπιτέλλεται, ἴσχεο δ' ἔργων.

Nam diſerte intelligit, ſi neomenia κατὰ σελήνην inciderit in diem Martis, id eſt, feriam tertiam, abſtinendum ab opere. In reliquorum Computorum doctrina multa acceſſerunt præter ſuperiorem editionem, multa caſtigata ſunt, præſertim in Computo Iudaico. Nam cauſſas Iudaici anni Solaris hodierni docemus, a nobis antea prætermiſſas, quia cum omnibus eas ignorabamus. Præterea damnauimus ſententiam noſtram de Tekupharum ſede, quas in priſca mundi epocha collocabamus: vnde fiebat, vt aliquando annum embolimum pro communi acciperemus, qui tamen non vno loco profeſſi ſumus nos non neſcire, quæ forma anni hodierni eſſet, & quis ſitus emboliſmorum. imo ſine doctrina mea ille ſciolus, qui epiſtolam Chronologicam ſcripſit, nunquam ſciſſet, quid eſſet annus Iudaicus hodiernus. Et tamen quærit fatuos, quibus perſuadeat, nos ingens flagitium admiſiſſe, qui ita de emboliſmis Iudaicis pronunciauimus. Ego huius non meminiſſem, niſi ſcirem hominibus magis placere, quæ veritatem deſtruunt, quam quæ illam docent. Et rari ſunt, quos non magis delectet maledica garrulitas, quam veritas elinguis. Longum eſſet narrare, candide Lector, quot Marrucinos non ſolum inſcitiæ portentoſæ, ſed & morum improbiſſimorum editio prior commouerit: vt quis futurus ſit furor eorum ex iſta, hinc facile coniicere liceat. Ecce adhuc prius opus erat ſub prælo. Extitit quidam, non homo, nam ita vocare eſſet hominibus iniuriam facere, ſed cœnum, & barathrum, qui librum ſcripſit in me Gallice, conductus fruſto panis a poſtremo bipedum, clamans ſe ſolum peritum Chronologiæ, me autem omnia, quæ in opere meo ſcripſerim, a ſe furatum. Iſte nunquam viderat librum meum, & tamen fures nos clamauit. Nouo genere & longe ab aliis diuerſo nos aggrediebatur. Nam alij nos oderunt, quia in noſtris libris nihil vident, quod nouum non ſit: & hæc vna cauſſa eſt odij, quod præter exſpectationem vident, quæ in ſe potius, quam in nobis amarent. Quod ſi fures eſſemus alienorum ſcriptorum, nullus eſſet locus inuidiæ. Quid? Nonne anno ſuperiore prodiit Chronologia

nologia τερατώδης, in qua auctor præter infinita errorum monſtra in ratione temporum, ſententias noſtras, ipſa verba quoque cauillatur, tacito nomine noſtro, vt ciuiliter facere videatur? Iſte bonus Chronologus, ſeptuaginta annis ſeniorem facit Tara, cum Abraham genuit, quam Moſes ſcribit: annos autem mundi 74 maiores, quam patiuntur vera ratiocinia. Nunquam illi verum excidit, niſi forte in iis, quæ a nobis habet, vt in epocha primæ Olympiadis in XXIII Iulij, quod quidem primi omnium docuimus, & a ſolo Pindaro, quem iſte nunquam vidit, didicimus: & in eclipſi ante mortem Herodis, quam primi indicauimus. Nam ſimius noſter eſt, & tamen obtrectator. Opus tam egregium claudit pulcherrima coronide, nempe forma anni cæleſtis. Nam id quoque nos feceramus. Sed

Torquatus nitidas vario de marmore Thermas
Extruxit. cucumam fecit Otacilius.

Iubet igitur poſt annos 160 vnum biſextum tollere, vt in octingentis annis biſexta ipſe quinq; tantum perimat, Alfonſini ſex. Itaque propter tam ſubtile epichirema δότε κρότον, ὦ μετὰ χερῶν κτυπήσατε. Sed de illius ſtultitia, & aliorum furiis libro ſingulari dicemus. Nam non iſtum ſolum, quem nunquam læſimus, non vlla priuata iniuria, ſed feritas quædam animi ad maledicendum impulit. Sunt alij fanatici, quos idem morbus & rabies exagitat. Itaque ſi cui a rebus ſeriis vacat, adeat eam Chronologiam. Habebit & quod indignetur, & quod rideat. Quid dicemus de illo ſeuero Cenſore, qui priorem editionem noſtram nunquam vidit: & tamen de ea edicit baſilica edicta? Non vidit, & ſi vidiſſet, non intellexiſſet. Ex aliorum opinione noſtra iudicat. Hæc præciſa confidentia non ſolum in me, ſed in alios quoque diſtringitur. Habet eclogarios, qui illi centones farciunt; Locos ex auctoribus excerptos illi ſubminiſtrant appoſito nomine & cognomine auctoris, ſed nomine ſingulari litera deſignato. Hinc fit, vt Martinum vocet, qui eſt Matthæus, Petrum, qui eſt Philippus. Me quoque Iohannem vocaſſet, niſi notior illi eſſem de nomine, quam de ſcriptis, quæ ex alieno indicio iudicat. Nam ne ipſe quidem Eclogarius noſtra intellexit ſatis bene, περὶ μετεμπτώσεως καὶ προεμπτώσεως, quæ ſunt doctrinæ noſtræ. Ipſe profert tanquam vulgaria: quemadmodum ille Chronologus, de quo iam verba fecimus, putauit rem vulgatam eſſe, primam Olympiadem celebratam XXIII Iulij: quæ res totius anni Græci arcana complectitur. De iſto igitur ſeuero Cenſore, & aliis erit alius dicendi locus: quos nolim in hoc opere nominatos. Nimium enim abutor æquanimitate tua & patientia, benigne Lector, qui te ingrato otio detineam

neam, cum has horas melius collocare poſſes, non tantum horum hominum cauſſa, quos melius erat præterire, quam vt tibi totius inſtituti noſtri rationem aperirem. Nos hoc opus non vlla ambitione moti ſuſcepimus, ſed vt Chronologiam a ſciolorum deliriis & tyrannide ſophiſtarum vindicaremus; & nobiliora ingenia ad maiora excitaremus. Nam magnæ huius meſſis & magna ſpicilegia ſunt. Ideoque plures libri adhuc confici poterant. Nos, qui a veteribus didicimus μέγα βιβλίον μέγα εἶναι κακόν, octo priores libros in ſeptem contraximus, octaui libri cenſu toto in ſuperiores erogato. Vtinam breuioribus nobis eſſe per difficultatem rei licuiſſet! Nam ſeptem hos alij in viginti, alij in plures procudiſſent. Ex noſtris igitur diſputationibus videmus, quomodo Chronicon abſolutiſſimum confici poſſit. Quis erit & ab humaniori doctrina paratus, & ab omni inhumana inuidia liber, qui rem ſibi glorioſam, ac poſteritati fructuoſam aggredietur? Qui laborem adeo laudabilem non grauabitur, primum anno Iuliano tanquam ſtabili fundamento opus ſuum ſuperſtruat: periodum Iulianam verum temporum elenchum adhibeat. Nam, vt initio diximus, contextus temporum ſine anno Iuliano, annus ſine periodo Iuliana, eſt vt nauis ſine velis, remis, & armamentis. Itaque poteſt ad annos periodi Iulianæ Faſtos ſuos digerere, ſi prius in limine operis omnes epochas præmiſerit ad ipſius periodi annos deſignatas, vt in libro quinto fecimus. Ita vna periodus Iuliana vicem omnium fuerit. Nam in Faſtis computus multarum epocharum animos lectorum diſtrahit, Mundi, Olympiadum, Palilium Vrbis, Nabonaſſari, Chriſti, quæ omnia fere ſemper onerant margines Faſtorum: cum vna periodus Iuliana omnia complectatur. Non tamen veto omnes epocharum computos adiicere, ſi cui ita videtur. Prius tamen admonere debet, vtra Palilia ſequitur, Varronis, an Catonis. qua in parte Chronologorum prudentiam deſidero. Periculoſum eſt enim ad epocham controuerſam annos ſuos exigere: vt ad Palilia Vrbis, ad annos imperij Auguſti, ad quos cum hactenus omnes Hiſtoriarum & Annalium ſcriptores tempus natalis Chriſti dirigunt, incertiores amittunt lectores, quam antea. His ita conſtitutis, nullam diem ſaltem ſine notatione annorum cæleſtium vtriuſque ſideris, noſtri Solaris, & Iudæorum Lunaris apponat. atque adeo, vbi res poſtulabit, ne grauetur etiam diem Nabonaſſari Ægyptiacam, Hegiræ Muhammedanam, Iezdegird Perſicam adhibere, & præſertim Atticam cum menſibus tam popularibus, quam Prytanias: ita tamen, vt Harpaleis menſibus ante Metonem, Metonicis ante Calippum, Calippicis vſque ad editionem anni Iuliani vtatur. Quare quemadmodum nobiliores epochæ, ita etiam omnes Tabulæ neomeniarum Atticarum, & Prytanias,

tanias, Iudaicarum, & Muhammedanarum, & harmoniæ annorum in limine operis erunt præponendæ: ne imparatus Lector ad Faſtorum aut Annalium contextum accedat. Vbi deerunt characteres, tunc appoſitione annorum, & interuallis vtendum erit, quod eſt vltimum ſubſidium. Verbi gratia: cum regum Iudæ & Samariæ nullo charactere appoſito annorum ſeries tantum contexitur, contenti eſſe debemus adiectione ſola annorum, quia aliter fieri non poteſt. Sed ad interualla certa anni dirigendi. Vt ab Exodo, cuius character certiſſimus eſt feria quinta, ad caſum Sedekiæ, cuius character eſt annus Sabbaticus, anni ſunt abſoluti 907. a conditu templi, cuius index certus a Scriptura determinatus in anno Exodi 480, ad caſum Sedekiæ, videndum, ne adiectio annorum fraudi ſit, propter annos abſolutos, ſi pro labentibus accipiantur, aut contra. Ad interualla igitur ſemper operatio erit exigenda. Exemplum anni abſoluti pro labente habes initio Danielis, annum tertium Ioiakim, qui erat quartus labens Ieremiæ XXV, I. Apud Gregorium Turonenſem eiuſmodi exempla multa extant, & apud Ioſephum, & Plutarchum, & Xenophontem. Hoc enim fit, quando excluditur alteruter terminus. Plutarchus aliquando vtrumque terminum excludit. Exemplum: Sabbatum poſterius eſt octauus dies a priore ſabbato. Interuallum ſeptem dies. At Plutarchus dixiſſet ſex dies. Nimirum excluſo vtroque ſabbato. Hic non eſt error auctorum, ſed idiotiſmus vſurpantium modum vulgi conſuetum. Sic Matthæi XVII, I. Marci IX, 9. ſex dies dicuntur excluſo vtroque termino, qui Lucæ IX, 28 ſunt octo, vtroque termino incluſo. Nullam diem in hiſtoriis ſuo charactere notatam omittat, etiam ſi rem certam teneat. Exemplum: Ex Conſulum ſerie, ſcimus annum Chriſti 364 eſſe primum Valentiniani. At quia Marcellinus anno biſextili creatum, & poſtridie biſexti imperium iniiſſe ſcribit, ille character omittendus non eſt. Ita fiet, vt hoc initio certo ad finem certum alius interualli, vbi deſtituent ſigna, hac tanquam Helice in illo mari tuto nauigare poſſis. Idem dico de eclipſibus, indictionibus, annis Sabbaticis, æra Hiſpanica, celebrationibus Paſchatis, paſſim apud hiſtoricos Chriſtianos: atque illa omnia ad cyclos ſuos reuocet, quorum doctrina vt magnis erroribus occurrit, ita magnos & multos patefacit. Sed ne temere ſcriptoribus de defectibus ſiderum aſſentiatur, ſine Tabularum aſtronomicarum examine. Fallunt enim auctores non raro, cum defectus luminum, qui nunquam fuerunt, referunt: vt Dio, & Seruius in cæde Cæſaris, Aurelius Victor vulgaris in obitu Neruæ, Zoſimus in memorabili pugna Theodoſij, & Eugenij tyranni: Tarrutius celeberrimus Mathematicus in conceptu Romuli, & Palilibus Vrbis. Aliquan-

Aliquando etiam caliginem Solis defectum putant: qualis cælo vt plurimum ſereno, toto anno cædis Cæſaris fuit, & triduo integro, me puero, ſed pallida: at horrenda, & atra in articulo Paſſionis Dominicæ per aliquot horas: in anno autem Chriſti 798 per 18 dies ita atra, vt naues in mari aberrarent: ſub Commodo Kal. Ianuariis repentina caligo, ac tenebræ in circo obortæ, teſte Lampridio. Trebellius Pollio in Gallienis: *Gallieno & Fauſtino* COSS. *inter tot bellicas clades etiam terræ motus fuit, & tenebræ per multos dies*. anno autem 393, aut 394, circa dies Pentecoſtes adeo obſcuratus eſt Sol, vt mundi interitus imminere crederetur. Hieronymus ad Pammachium: *Nos ſcindimus Eccleſiam, qui ante paucos menſes, circa dies Pentecoſtes, cum, obſcurato Sole, omnis mundus iam iamque venturum Iudicem formidaret, &c.* Pentecoſte Iudaica eſt ſemper ſexta Sivvan, hoc eſt, ſexta a nouilunio. Itaq; Sol nunquam poteſt deficere in Pentecoſte Iudaica: multo minus deficere poteſt in Chriſtiana, quæ ſemper Iudaica poſterior eſt, niſi quando neomenia Niſan eſt Sabbatum. Tunc enim Pentecoſte Iudaica incidit in diem Dominicam, & conſequenter in Pentecoſten Chriſtianam, vt anno Paſſionis Dominicæ contigit, contra votum Sophiſtarum, qui eo anno Paſcha in Paraſceuen conferunt. Igitur horribilis illa Solis caligo apud Hieronymum non potuit accidere ſexta Sivvan, aut poſt ſextam Sivvan, ſecundum naturalem cauſſam defectionum Solarium, id eſt, κατὰ ἐπιπρόσθησιν τῆς σελήνης; cum tale non poſſit accidere, niſi νεομηνίᾳ κατὰ σελήνην. Sed neq; potuit Sol deficere nouilunio Sivvan annis 390, 391, 392, 393, 394, 395, anomalia Lunaris latitudinis aduerſante. Fuit igitur caligo extra ordinem. Quare memorabilis eſt ille locus Hieronymi, ita tamen, vt ad characterem adſumi non poſſit. Similis quoq; caligo apud Tertullianum ad Scapulam: *Nam & Sol ille in conuentu Vticenſi, extincto pene lumine, adeo portentum fuit, vt non potuerit ex ordinario deliquio hoc pati poſitus in ſuo hypſomate, & domicilio.* Hæc Tertullianus. quanquam quod dicit de hypſomate Solis & domicilio, ego non intelligo. Scimus quidem quid ſint hypſomata Planetarum & domicilia, ſed Solis hypſoma impedire, quo minus deficiat, ingenue fateor me ignorare. Rurſus conſideret Chronologus, initia Imperatorum Romanorum, poſt tempora Antoninorum, vſque ad Conſulatum Auſonij, confuſionis, & tenebrarum plena eſſe: eaq; ex methodo noſtra, quantum poterit, caſtiganda eſſe. Nam ex diſputationibus noſtris, initium Diocletiani male ad initium æræ Martyrum referri, & ex illo errore infinitos in Faſtis propagatos eſſe, ſatis conſtat, præſertim in hiſtoria perſecutionis. Si qua Eclipſium diagrammata, aut diſputationem longam alicuius epochæ controuerſæ proponere velit, caueat eam in contextum Faſtorum recipere. Hoc enim

plane eſt non ſolum rerum ſeriem interrumpere, ſed etiam animum Lectoris in diuerſa diſtrahere. Olympiadem quanque ſignet ſua die, nempe quintadecima menſis Hyperberetæi Olympici, cum ipſa die Iuliana, item die menſis Attici, qui nunquam cum menſe Olympico congruit: & quemadmodum in omnibus menſis Cæleſtis apponendus eſt, ita nunquam menſis Cæleſtis vſurpandus, niſi prius præmiſſo charactere Zygonos, & die Iuliana, cui neomenia Zygonos competit. Hæc enim omnia naturalia ſunt, priſcorum ciuilium temporum, non autem ficta, neq; arbitrij noſtri. Nunquam menſem popularem Athenienſium ſine menſe prytanias Metonico, aut Calippico producat. Cum feriam ab auctoribus notatam referet, diligenter examinet, an error ſit in notatione ſiue ab auctore, ſiue a librario. Quemadmodum enim falſo defectus luminum annotant, vt ſupra diximus, ita etiam per ἀλογιςίαν, falſum characterem diei aliquando apponunt; quod contingit in lapide Romæ Chriſtiano, in quo VII Kal. Nouembris dicitur eſſe feria ſexta Conſulatu ſecundo Stilichonis. ex quo ſequeretur, Conſulatum ſecundum Stilichonis fuiſſe anno Dominico 406, non 405, contra ſeriem Conſulum, & Chronicon Conſulare Marcellini Comitis. Conſulatu Stilichonis primo, 26 Octobris fuit dies Veneris, non Conſulatu ſecundo. Cum illi ſaxo fidem haberem, annum primi Toletani Concilij dixi fuiſſe poſt Conſulatum primum Stilichonis. quod falſum eſt: & locus corrigendus in capite de Æra Hiſpanica. Eiuſmodi falſas annotationes feriarum confutauimus in fragmento perſecutionis Diocletianeæ, quod Euſebio aſſutum eſt, cum tamen Euſebij non ſit. Reliqua per ſe conditor Annalium, aut Faſtorum animaduertere poteſt. Neque enim iudiciis eruditioribus diffidimus. Tabulæ noſtræ, & methodi omnem laborem minuent. Parumne eſt tam parabili labore tantum gratiæ a poſteritate inire? Huiuſmodi opus quid aliud erit, quam, vt Plinius loquitur, aliquod veluti templum auguſtum totius antiquitatis Faſtos & memoriam complexum? Quod ſi mallet ab alio, quam a nobis hæc didiciſſe, cum bona noſtra gratia nomen noſtrum diſſimulare illi licet, neque vereatur, ne plagij, aut furti a nobis poſtuletur. Vnum ſibi proponat tantum, de poſteritate ſine labore ſuo bene mereri. Quare reformidat? quare piget tam præclari incepti? Pluſne apud eum poterit ζηλοτυπία, malitia, quam amor veri? Adeone hoc ſæculum ab omni humanitate & morum & literarum exaruit? Quiſquis igitur hoc onus non detrectabis, ſcito, ex illo poſteritati maximum emolumentum, tibi autem a poſteritate maximam gloriam propoſitam eſſe. Vale candide Lector. Lugduni Batauorum.

CON-

CONSPECTVS
OMNIVM CAPITVM
QVÆ HIS LIBRIS CONTINENTVR.

PRIMVS LIBER, QVI EST DE ANNO ÆQVABILI MINORE.

De Horis & partibus diei reliquis. 4
De Diebus. 6
De Menſibus. 9
De Anno. 12
De Anno æquabili minore Græcorum. 22
De Octaeteride. 28
De Menſibus Atticis. ibid.
De Periodo Olympica. 36
De Periodo Attica. 41
De Periodo Macedonica æſtiua. 47
De Periodo Macedonum Alexandrea autumnali. 48
De Periodo Bithynorum. 50
De Periodo Delphorum Pythica. 51
De Periodo Thebana. 54
De Periodo Syracuſana. 56
De Periodo Laconum. 57
De Periodo Samiorum & aliarum Græciæ ciuitatum. 58
De anno commentitio Herodoti. 59

SECVNDVS LIBER, QVI EST DE ANNO LVNARI.

De Octaeteride Cleoſtrati. 64
De Octaeteride Harpali. 66
De Octaeteride Eudoxi. 69
Elenchus Octaeteridis. 71
De Anno magno Metonis, ſiue Enneadecaeteride. 72
De cyclo Metonis Philippeo. 83
De Periodo Calippi Attica Solſtitiali. 84
De Periodo Lunari Calippica ab autumno. 91
De Periodo Syromacedonum Alexandr. 92
De Periodo Chaldæorum Alexandrea. 97
De Periodo Iudæorum Alexandrea. 102
De Periodo Hipparchi & vero anno Lunari. 108
De Periodo Arabum Hagarenorum. 110
De Periodo Samaritanorum. 114
De Anno Arabico ſoluto epochæ Iulianæ. 118
De Anno Iudæorum nouitio. 121
De Anno veterum Hebræorum autumnali. 134
De Anno Hegiræ. 135
De Cyclo Iudæorum Karraim. 147
De Cyclo Teſſareskædecaetitarum, & vetuſtiſſimorum Aſiæ Chriſtianorum. 150
De Octaeteride, & Teſſareskædecaeteride Paſchali. 151
De Hekkædecaeteride Hippolyti Epiſc. 152
De Cyclo Paſchali Alexandrinorum. 154
De Cyclo Paſchali Occidentalium, ſiue Latinorum. 156
De Periodis Paſchalibus Theophili, Cyrilli, Victorini, Victoris, Dionyſij Exigui. 157
De falſo Cyclo Paſchali. 163
De Periodo Philolai Pythagorei. 166
De magno Anno Democriti. 167
De magno Anno Oenopidæ Chij Aſtronomi. 168
De Cyclo Lunari veterum Saxonum. 169
De veterum Gallorum Anno. 172
De veteri Anno Romanorum. ibid.

LIBER TERTIVS,
QVI EST
DE ANNO ÆQVABILI MAIORE.

De Anno Ægyptiaco. 194
De Annis Nabonaſſari Ægyptiacis. 198
De Neuruz periodico veterũ Perſarũ. 206
De Anno vago Iezdegird. 210
De Anno Armeniorum. 214
De Anno Priſcorum Hebræorum Abrahameo. 220
De nouarum Indiarum Anno. 224

LIBER QVARTVS,
QVI EST
DE ANNO SOLARI, TRIBVTVS IN PARTES QVATVOR.

PARS PRIMA.

De Anno Romanorum Iuliano. 227
De anno Ægyptiorum Actiaco. 236
De anno Syrogræcorum & Antiochenorum Iuliano. 240
De anno Iuliano Athenienſium. 242
De anno Samaritanorum Iuliano. 243
De anno Damaſcenorũ priſcorũ Solari. 244
De anno Iul. Damaſcenor. recentiorum. 245
De anno Gazenſium. ibid.
De anno Iuliano Hiſpanorum. ibid
De anno Iudæorum Solari. ibid.
De anno Cæleſti. 261
De Parapegmate Attico. 262
De Parapegmate Chaldaico. 267
De Parapeg. Philadelphi Dionyſiano. 268
De anno cæleſti Muhammedanorum. 270
Parapegma Calicutienſium. 353

SECVNDA PARS.

De annis emendatis. 272
De anno προεμπτώσεως ἐννεαδεκαετηρικῆς. 273
De anno Rabbi Adda. 278
De anno περιηγήσεως ἰσημερινῆς. 283
De anno μετεμπτώσεως ἡλιακῆς. 290

TERTIA PARS
DE PERIODIS SOLARIBVS.

De Salchodai Neuruz veterũ Perſarũ. 293
De magna periodo Chaldaica. 296
De Heled veterum Hebræorum. 297
De Sæculo Romano. 298
De Periodo magna Dionyſianá. 300

QVARTA PARS
DE ANNIS TROPICIS ET LVNARIBVS EMENDATIS.

De anno Tropico Perſarum ſiue Neuruz Gelalæo aut Sultanæo. 303
De nouo anno Cæleſti. 307
De cauſsis προεμπτώσεως σεληνιακῆς καὶ μετεμπτώσεως. 321
De emendatione Periodorũ Lunarium. 325
I. Argyri de emendatione cycli Paſchalis. 327
In methodum correctionis Paſchalis I. Argyri. 331
De emendatione cycli Paſchalis. 332
De anno Niceno. 337
De annorum Harmonia. 344

LIBER QVINTVS,
QVI EST
PRIOR DE EPOCHIS TEMPORVM.

De Periodo Iuliana 359
De Epocha Iudaica artificiali, ſiue de primo Tiſri Iudaico. 361
De Epocha artificiali Conſtantinopolitana Paſchali. 363
Lunari 364
De conditu Mundi. 366
De Diluuio. 371
De Exodo Hebræorum. 372
De primo anno Sabbatico. 374
De anno Sabbatico Samaritarum commentitio. 376
De Ilij excidio. ibid.
De conditu Templi Solomonici. 380
De Encæniis templi. 381
De initio Olympiadũ & primo anno Iphiti. ib.
De primis Palilibus Vrbis. 385
De primo Thoth Nabonaſſari. 391
De initio Merodach, ſiue Mardokenpad. 394
De exceſſu Romuli. 395

De initio

De initio Nabopollaſſari Regis Chald. 397
De anno capti Iechoniæ Regis Iudæ. 399
De initio Nabuchodonoſori Regis Babylonis 400
De anno excidij Tēpli & caſu Sedekiæ. ib.
De anno primo Hevvilmerodach. 401
De initio Cyri. 401
De initio Cambyſæ Cyri F. Regis Perſarum. 402
De initio Darij filij Hyſtaſpis, Regis Perſarum, 403
De anno Conſulatus Iunij Bruti, & Regifugij. ibid.
De clade Perſarum Marathonia. 406
De initio Xerxis. ibid.
De tranſitu Xerxis. 407
De cæde Xerxis & initio Artaxerxis Longimani. 408
De Solſtitio Metonis, & primo anno Enneadecaeteridos eiuſdem. 409
De initio belli Peloponneſiaci. 410
De exceſſu Artaxerxis Longimani, & initio Darij Nothi. 412
De initio Artaxerxis Memoris 413
De Cyri minoris expeditione. ibid.
De pugna Alienſi. ibid.
De Leuctrica pugna. 415
De initio Alexandri Magni. 416
De memorabili clade Carthaginienſium in Sicilia. 417
De clade ad Cheroneam. ibid.
De euerſis ab Alexandro Thebis Bœotiis. ib.
De pugna ad Arbela & initio imperij Aſiatici Alexandri. 420
De periodo Calippi. 421
De primo Thoth annorum Philippi & mortis Alexandri. 423
De primo Hyperberetæo Alexandreo. 424
De anno Alexandreo Iudæorum. 429
De primo anno Chaldæorum 431
De initio Ptolemæi Philadelphi & eius æra cæleſti. 433
De initio Ptolemæi Philometoris. 435
De Encæniis Macabæi. ibid.
De initio Simonis Iudæorū Ethnarchæ. 436
De epocha Tyriorum 437
De primis Kalendis Ianuarij Iuliani. 438
De anno cædis Cæſaris. 441
De initio Cæſaris Auguſti. 443
De Æra Hiſpanica. 445
De initio Herodis Magni 450
De Cyclo Lunari Romano. 452
De Actiaca victoria. 453
De primo Thoth Auguſtorū, ſiue Actiaco. 454
De primo anno Auguſtorum Romano. 455
De primo agone Actiaco. 456
De Biſexto ab Auguſto correcto. 459
De exceſſu Herodis. 462
De exceſſu Auguſti & initio Tiberij. 464
De initio Caligulæ. 466
De initio Claudij Cæſaris. ibid.
De initio Neronis. 468
De primo agone Neroniano. 469
De Roma a Nerone incenſa & perſecutione Chriſtianorum. 470
De initio Veſpaſiani. 472
De Hieroſolymorum & Templi ſecundi excidio. 474
De initio Titi Veſpaſiani. 475
De initio Domitiani. ibid.
De primo Agone Capitolino, & aliis Agonibus. 476
De ludis ſæcularibus Domitiani. 486
De initio Neruæ. 487
De initio Traiani. ibid.
De Triumpho Dacico Traiani. 488
De initio Hadriani. ibid.
De initio Antonini Pij. 489
De ludis ſæcularibus imperatoris Seueri 491
De initio Imp. Seueri Alexandri. ibid.
De initio Gordiani. 492
De ludis ſæcularib. Philipporum Impp. ibid.
De initio Imp. Probi. 493
De epocha Ægyptiorum Diocletianea. 494
De initio Diocletiani. 497
De perſecutione Diocletianea. 498
De initio Conſtantini Magni. 500
De Indictione prima Conſtantiniana. 501
De Maxētio a Conſtātino Magno deuicto. 506
De Conceſſu Niceno 507
De Encæniis vrbis Conſtantinopoleos nouæ Romæ. 508
De exceſſu Conſtantini, & anno primo Conſtantij eius filij. 510
De exceſſu Imp. Conſtantij & initio Iuliani τ̃ παραβάτȣ. 512

De initio

De initio Valentiniani. 512
De Conſulatu Auſonij. 513
De morte Valentiniani Iunioris. ibid.
De ſecundo Conſulatu Stilichonis. 514
De VII Conſulatu Honorij. 516
De Roma ab Alarico capta. 517
De primo Sahami Armeniorum. ibid.
De primo Muharram Hegiræ. 518
De primo Phrurdin Iezdegird Perſæ, vel potius Othmen Arabis Caliphæ Babylonis. 521
De anno primo Conſtantini Copronymi. 525
De initio Æræ Calecutienſium. ibid.
De primo Phrurdin Gelali. 526
De anno Conſtantinopoleos a Muhammede Turca captæ. 529

LIBER SEXTUS, QVI EST POSTERIOR DE EPOCHIS TEMPORVM, IN DVAS PARTES TRIBVTVS.

PRIOR PARS.

De anno Natalis Domini. 541
De quinque Paſchatibus a baptiſmo, ad reſurrectionem. 551
Primum Paſcha. 553
Secundum Paſcha. 555
Tertium Paſcha. 557
Quartum Paſcha. 558
Quintum Paſcha. 561
Veterum velitationes de die Paßionis Dominicæ. 562
Quæ obiiciunt Iudæi. 566
Reſidua Paßionis Dominicæ. 567

ALTERA PARS DE DVABVS QVÆSTIONIBVS DANIELIS.

De Regibus Babyloniis, & ſolutione captiuitatis. 574
Reliquum Danielis de temporibus Antiochi Epiphanis. 584
De Hebdomadibus Danielis. 585
Epochæ XIII Adar Mardochæi, & inſtaurationis Templi ac Hieroſolymorum. 596
Epilogiſmus Hebdomadum Danielis. 599
Reſidua temporum, & de primordiis priſci Francorum imperij. 609
Reges Francorum, quorum geſta x lib. Greg. Epiſcopi Turonẽſis cõprehenduntur. 624

SEPTIMVS LIBER, QVI EST DE COMPVTIS ANNALIBVS NATIONVM.

Compvtvs annalis Iudæorum hodiernus Hebraice & Latine. cum Notis. 626
Typus anni Samaritani cum eorum Chronologia Hebraice characteribus Samaritanis. cum Notis. 657
Computus annalis Eccleſiæ Habaſſenæ ſiue Æthiopicæ lingua Habaſſena, & Latina. cum Notis. 670
Computus annalis Eccleſiæ Elkupti, ex Arabico. 705
Computus annalis Arabicus Eccleſiæ Antiochenæ. cum Notis. 707
Canon Paſchalis Hippolyti Epiſcopi Græce. cum Notis. 721
Excerpta ex Computo annali magno Maximi monachi Græce. cum Notis. 736
Computus anni Arabici Hegiræ Muhammedanæ. cum Notis. 761
Computus annalis Perſarum & Armeniorum Arabice. 767
Computus Perſarum Gelalæus. 770
Cõputus nouus annalis Eccleſiæ Romanæ. 775
De Cyclo Solis & Epactis ſolaribus ſiue concurrentibus. ibid.
De regularibus dierum. 777
Methodus Epactarum Lunarium. 778
De reſiduo Epactarum. 779
De Methodo Terminorũ Paſchalium. ibid.
Catholica temporum. 780
Epochæ a conditu mundi. ibid.
De Iubileis. 782
De Indictionibus. 783

IOSEPHI

IOSEPHI SCALIGERI IVLII CAESARIS F.

DE EMENDATIONE TEMPORVM

LIBER PRIMVS.

A SI VERVM eſt, quod ſciſcit Stoicorum ſchola, Tempus eſſe normam rerum, & cuſtodiam, quia veritatis index atque examen eſt, & rerum geſtarum memoriam, ac diuturnitatem poſteritati tuetur: ij non vulgari laude digni ſunt, qui temporum rationes conſcribere, atque fugitiuam antiquitatem retrahere conantur. Qua in re cum tam priſcis ſcriptoribus, quam æqualibus temporum noſtrorum opera egregie nauata ſit, dolendum tamen, aut
B ſerius, quam oportebat, antiquos ſeſe ad id ſtudium contuliſſe, aut pauciora ea de re monumenta, quam ab ipſis auctoribus relicta ſunt, ad nos perueniſſe. Nam vt omnia extent veterum Græcorum ſcripta, ea tamen paucorum temporum interuallum complectebantur. Græcis enim ante initia Olympiadum ſuarum nihil plane exploratum eſt: &, quod dolendum eſt, de illorum ſcriptis, quæ ad Chronologiam ſpectabant, nihil nobis præter deſiderium relictum eſt. Nam quæ Euſebij exſtant, quamuis è Græcorum monumentis hauſta ſunt, & multa egregia ac cognitu digna nobis conſeruarunt: tamen diſſimulandum non eſt, multa in illis reperiri, quæ caſtigatioribus iudiciis non ſatisfaciant.
C Quod ſi Thalli, Caſtoris, Phlegontis, Eratoſthenis canones exſtarent, perparua, aut nulla potius ratio haberetur librorum quorundam, qui hodie in penuria meliorum nobis in pretio ſunt. Apud Romanos vero, ea ſcriptio infeliciter ceſſit, quod eam cognitionem ſerius amplexi ſint. Nam ante Conſulatum Bruti nihil certi apud illos: omnia fabuloſa: &, ſi rem propius ſpectemus, ne ipſius quidem Bruti Conſulatum, ac tempus Regifugij ſatis exploratum habent. quamuis, vt prodidit Cenſorinus, Varro collatis diuerſarum ciuitatum temporibus, & interualla re-

texens, verum in lucem protulerit,& viam repererit, qua certus an- A
norum Vrbis conditæ numerus iniri poſſet. Sed, vt ſuo loco diſputabitur, non magis conſtabat Varroni de initiis Vrbis, quam Græcis de anno excidij Troiæ. Nam ea demum eſt vera demonſtratio, quæ cogit, non quæ perſuadet. Soli ſacri libri ſuperſunt, ex quorum fontibus certa temporum ratio hauriri poſſit. Sed omnis temporum cognitio inutilis eſt, niſi certa epocha in illis deprehendatur, ad quam omnium temporum contextus, tam antecedentium, quam conſequentium referri poſſit. Nam, vt præclare dixit vetus inter Chriſtianos ſcriptor Tatianus, apud quos temporum notatio non cohæret, apud illos neque veritatis & fidei hiſtoricæ ratio vlla conſtare poteſt. Quod ſi aliquis ſacræ hiſtoriæ peritiſſimus, hoc eſt,qui interualla rerum geſtarum B
nobiliſſima certiſſimis ratiociniis ex Moſe, & reliquis ſacris Bibliis explorata habeat, nihil tamen ex illis ad certam epocham hiſtoriæ Græcæ, aut Romanæ referre poſſit: quodnam adiumentum is ex eiuſmodi diligentia adferre poteſt aut ſibi, aut ſtudioſis rerum antiquarum? Nam omnis cognitionis finis ad vſum aliquem ſpectat, quem ſi ex medio literarum ſuſtuleris, ingratus eſt omnis labor & opera, quæcunque in omne ſtudium impenditur. Eiuſmodi eſt Iudæorum ſcientia, qui in ratiociniis quidem ſacrorum temporum colligendis tantum ſtudio & diligentia conſecuti ſunt, vt proxime à veritate abeſſe dici poſſint: ſed dum nullam aut ſaltem deprauatam rerum exterarum cognitionem tenent, multum errant, quod ſine externa hiſtoria ſacram tractare ag- C
grediuntur. Venio ad noſtros, recentiores dico, qui hodie ſummo cum fructu, ſacræ, Græcæ, & Romanæ hiſtoriæ tempora digeſſerunt. Ij heroica virtute chronologiam negligentia & contemtu maiorum intermortuam ac ſepultam, è tenebris & obliuionis ſilentio quotidie eruere conantur. Certe meum ſemper iudicium fuit, eam rem maiore cum laude ab illis reſtitutam, quam ab antiquis proditam fuiſſe. Nam non ſolum pleraque in ratione temporum priſtinæ integritati reddiderunt, ſed & longe meliora effecerunt. In multis tamen iudicium, in quibuſdam etiam diligentiam requiro. neq; enim dum verum adepti ſunt. Argumento fuerint omnium, quotquot de his rebus tractarunt, diſſenſiones: vt inter tot millia Chronologorum vix inter duos de eadem re D
conueniat. Quanta adhuc contentione de Septimanis Danielis, de initio, medio, & fine earum velitantur? Tamen nihil plane eorum, quæ volunt, aſſecuti ſunt. Ab eorum lectione incertior atque indoctior ſum, quam dudum. Quis vnquam eorum veram epocham Exodi Hebræorum; quis, quod pudendum eſt, verum annum natalis Dominici odoratus eſt? Ecce trita, obuia, vulgaria, vt nobis videtur, ignoramus, & remotiorum ac reconditiorum indicium promittimus! Quis eorum Danielis Heb-

A lis Hebdomadas interpretandas ſuſcepit, qui inſcitiæ ſuæ latebram non quæſiuerit, & reges Perſidis, qui nunquam in rerum natura fuerunt, non commentus ſit? Quod ſi Danielem accuratiſſime legiſſent, eis ad negotium explicandum non aliis regibus Perſidis opus fuiſſet, quam iis, quos Herodotus, Diodorus, & omnis Græcorum antiquitas nouit. Sed quo non progreſſa eſt ἀμηχανία? Beroſos, Metaſthenes, & neſcio quos Catones, ac Philones conſulunt, qui ante hos centum annos ex officina neſcio cuius indocti & impudentis prodierunt. Et ſeſe Criticos in temporum notatione profitentur, quibus tam facili genere, tam pueriliter vnus homo otioſus in tanta luce literarũ quotidie impo-
B nit. Cuius hominis inſcitiã ſi nihil aliud, certe illud arguere poſſit, quod Metaſthenem pro Megaſthene poſuit. Si Ioſephum Græce, aut Strabonem, aut Athenæum legiſſet, is Megaſthenem vocari deprehendiſſet, quem Metaſthenem vocat. Si Græce ſciſſet, nunquam μεζαθένη in illa lingua reperiri, neque hanc compoſitionem in eadem probari intellexiſſet. Vt igitur ij reſipiſcant, qui & nouos reges in Perſide crearunt, & Aſſueros Priſcos, Aſſueros Longimanos, Aſſueros Pios, duos Cyros, & neſcio quæ alia ſomnia Annij Viterbienſis in medium producunt, primum vno verbo indicabo fontem erroris eorum: deinde qui medicina huic morbo fieri poſſit, docebo. Quod igitur in veri inueſtigatione
C eos ratio fugerit, duas ſummas cauſas reperio: vnam, quod veterum tempora ciuilia, annorum, menſium formas, ſtatus, ac genera ignorarunt: alteram, quod characterem, & notationem ei anno, quem ſibi propoſuerant, non adhibuerunt. Ex vtraque quidem cauſa temporum confuſio manauit, ſed diuerſo genere. Ex priore cauſa ignoratus eſt annus, menſis & dies multarum nobilium epocharum. Huius enim rei cognitio pertinet ad tempus ciuile nationum. Ex altera cauſa Palilia vrbis Romæ nunc tertio anno Olympiadis, nunc quarto attribuuntur. Item Conſulatus Bruti nunc in hunc, nunc in illum annum Olympiadis confertur. Vt igitur nouam rationem emendationis temporum ineamus, duo illa præcipue nobis diſcutienda ſunt: ſed prius
D de omnium nationum temporibus ciuilibus: quam aſſequi perdifficile eſt, niſi prius tempore in ſua principia, hoc eſt ab annis, periodis, menſibus in vltimum terminum, dies, horas, ac ſcrupula reſoluto. Nam qui ante nos hanc prouinciam aggreſſi ſunt, ſi modo hanc noſtram, non aliam aggreſſi ſunt, ij ſatis de tempore, & eius natura diſputarunt. Sed hanc diſputationem melius interpres φυσικῆς ἀκροάσεως ſibi vindicaſſet. Neque vero nos id agimus, vt definiamus tempus eſſe hoc ſecundum Peripateticos, aut illud ſecundum Stoicos, aut Academicos. Qui iſtis definitionibus diu immorati ſunt, & hac ſola ſcientia Chronologiæ ſcribendæ modum terminarunt, illi ſatis

verborum quidem, ſed rerum nihil definiuerunt. Nequid tamen ἀμεθοδεύτως tranſigatur, decreui ſingularum, vel minimarum temporis partium prius conſpectum aliquem dare, quam ad deſcriptionem iſoσκελῆ temporum ciuilium, & eorum methodum aggrediar. Incipiam igitur ab vltimo termino, a die ſcilicet, & eius partibus, hoc eſt hora, & ſcrupulis. Ab hora igitur, ſi libet, principium eſto. A

DE HORIS ET PARTIBVS DIEI RELIQVIS.

VETERIBVS ſtatim ab initio has diei partes, quas HORAS vocamus, in vſu non fuiſſe, argumento fuerint priſcæ locutiones, quibus dies non in partes ſecatur, ſed actionibus quotidianis diſtinguitur: vt cum βουλυτὸν veſperam vocabant, nimirum, vt poëta inquit, *Demeret emeritis cum iuga Phœbus equis.* Item quod tempus antemeridianum deſignantes dicebant πληθούσης vel πληθούσης ἀγορᾶς, conuenientibus ſcilicet eo tempore in Comitium viris: vt Heſiodus dicit, εὖτ' ἂν ἀληθείην λαοὶ κρίνοντες ἄγωσιν. Quod tamen longe aliter interpretes Græci illius poëtæ exponunt. Aiunt enim Heſiodum intellexiſſe de triceſima menſis Lunaris: & ſenſum loci Heſiodei eſſe perinde ac ſi dixiſſet, Quando homines veram τριακάδα Lunarem agunt, & non ſecundum vſum politicum, ſed ſecundum motum Lunæ. Quod tamen nobis valde coactum videtur: & mentem Heſiodi hanc fuiſſe dicimus: τριακάδα eſſe valde idoneam rebus gerendis ea hora, qua homines ad ius in forum conueniunt. Homerus Odyſſ. μ. B C

—Ἦμος δ' ἐπὶ δόρπον ἀνὴρ ἀγορῆθεν ἀνέστη
Κρίνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων αἰζηῶν.

Quæ ſane interpretatio melior vulgari. Sic etiam paulo poſt dicit, ἦμαρ ἐκ πλείου, loquens de vndecima: cuius partem deſignat, cum dicit ἦμαρ ἐκ πλείου. Quod nos interpretamur iam adulto die. Sic Homerus meridiem deſignat, ὄφρα μὲν δρυτόμος ἀνὴρ δόρπον ὁπλίσσατο. Porro neq; hoc verbum ὥρα id, quod nunc, valebat. Sed tempus actuum quotidianorum illo notabatur: vt cum dicebant ὥρα δόρπου, ὥρα δείπνου. Latinis vero Tempeſtas dicebatur. In Legibus Decemuirum Atticis fuit: SOL OCCASVS SVPREMA TEMPESTAS ESTO. Neque recte quidam hinc expungunt TEMPESTAS. quod SVPREMA abſolute diceretur, vt apud Plautum. Nam plane in legibus Solonis, vnde illud caput traductum, ſcriptum fuit, ὁ ἥλιος ἐπὶ τῶν ὀρῶν ἐσχάτη ὥρα ἔστω. Stoicus ſcriptor apud Stobæum loquens de Socratis iudicio capitali: ἐκ τριῶν ἡμερῶν αὐτῷ δοθεισῶν, τῇ πρώτῃ ἔπιεν, καὶ οὐ προσέμεινεν τῆς τρίτης ἡμέρας τὴν ΕΣΧΑΤΗΝ ΩΡΑΝ παρατηρεῖν, εἰ ἐστὶν ΗΛΙΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΡΩΝ, ἀλλ' εὐθαρσῶς τῇ πρώτῃ. Idem cenſeas de veteribus Hebræis, D

qui

A qui diei nullas alias partes, quam mane, meridiem, & veſperam norant. & ita dies diuiditur Pſalmo LV, commate XVIII. Sic Homero, ἠώς, ἢ δείλη, ἢ μέσον ἦμαρ. Sed hic dies intelligitur Lux, excluſa nocte. Nam totum νυχθήμερον Hebræi in quatuor partes diuidebant, quas vigilias vocabant. Prima vigilia erat à veſpere: ſecunda à media nocte: tertia à mane: quarta à meridie. Alioqui nomen hoc שָׁעָה quo hodie horam deſignant, ne notum quidem illis erat: atque apud Danielem aliud ſignificat. Poſterorum inuentum eſt Horologium, & ἡλιοτρόπια, quibus dies per lineas, & interualla vmbrarum diſtinguebatur. vnde prodiit locutio ἑνδεκάτης σκιά, pro hora cœnæ. vel ἑνδεκάτου στοι-
B χεῖον: quia notis literarum ſingularium horæ diſtinguebantur. Teſtatur & Epigrammatium de Horologio:

Ἓξ ὧραι μόχθοις ἱκανώταται. αἱ δὲ μετ' αὐτὰς
γράμμασι δεικνύμεναι Ζ Η Θ Ι λέγουσι βροτοῖς.

Nam ante Z, H, Θ, I, erat A, B, Γ, Δ, E, ϛ. Arabibus, Perſis, & reliquis Orientis gentibus non horologiis, ſed naturalibus matutini, meridiani, & veſpertini temporis interuallis diem notare, etiam hodie conſuetudo manet. Aſtronomis propria
C eſt diuiſio diei in ſexageſimas primas, ſecundas, tertias, & ſic deinceps. Artificibus computi annalis in horas, puncta, oſtenta, minuta, partes. Hora eſt punctorum 4. minutorum 40. partium 480. momentorum 1760. oſtenta autẽ ſunt arbitraria, quibuslibet aliarum diuiſionum in illa reſolutis.
D Orientalibus vero Computatoribus compendioſa horarum reſolutio eſt. Non enim in ſexageſimas aſſem diuidunt, ſed in 1080 partes, ita vt 18 particulæ vni minuto horario reſpondeant. Hac diuiſione hodie Iudæi, Samaritani, Arabes, Perſæ,

TABVLA CONVERTENDI OSTENTA in ſexageſimas.

Oſtenta.	Sexag.	Sexag.	Sexag.
1	0′	3″	20‴
2	0′	6″	40‴
3	0′	10″	0‴
4	0′	13″	20‴
5	0′	16″	40‴
6	0′	20″	0‴
7	0′	23″	20‴
8	0′	26″	40‴
9	0′	30″	0‴
10	0′	33″	20‴
20	1′	6″	40‴
30	1′	40″	0‴
40	2′	13″	20‴
50	2′	46″	40‴
60	3′	20″	0‴
70	3′	53″	20‴
80	4′	26″	40‴
90	5′	0″	0‴
100	5′	33″	20‴
200	11′	6″	40‴
300	16′	40″	0‴
400	22′	13″	20‴
500	27′	46″	40‴
600	33′	20″	0‴
700	38′	53″	20‴
800	44′	26″	40‴
900	50′	0″	0‴
1000	55′	33″	20‴

TABVLA CONVERTENDI SEXAGEſimas in oſtenta.

Sexag.	Sexag.	Oſtenta.	Oſtenta.
0′	1″	0′	324″
0′	2″	0′	648″
0′	3″	0′	972″
0′	4″	1′	216″
0′	5″	1′	540″
0′	6″	1′	864″
0′	7″	2′	108″
0′	8″	2′	432″
0′	9″	2′	756″
0′	10″	3′	0″
0′	20″	6′	0″
0′	30″	9′	0″
0′	40″	12′	0″
0′	50″	15′	0″
1′	60″	18′	0″
2′	0″	36′	0″
3′	0″	54′	0″
4′	0″	72′	0″
5′	0″	90′	0″
6′	0″	108′	0″
7′	0″	126′	0″
8′	0″	144′	0″
9′	0″	162′	0″
10′	0″	180′	0″
20′	0″	360′	0″
30′	0″	540′	0″
40′	0″	720′	0″
50′	0″	900′	0″
60′	0″	1080′	0″

& aliæ Orientis nationes vtuntur. Quorum in ſexageſimas, & contra, ſexageſimarum in hæc conuertendarum, Tabellas duas poſuimus. A

DE DIEBVS.

TO νυχθήμερον, quod eſt ſpatium viginti quatuor horarum, Daniel eleganter vocat עֶרֶב בֹּקֶר quaſi dicas ὀψιπρώϊον, initio diei ciuilis ſumto Iudaice ab eo tempore, quod proxime Solem occaſum ſequitur. Nam illud interuallum, quatenus vigintiquatuor horarum eſt, naturale eſt: quatenus aliud atque aliud initium habet, dicitur ciuile, Atticis & Iudæis ab occaſu Solis: Ægyptiis & Romanis à media nocte: Chaldæis Genethliacis ab ortu Solis: Vmbris à meridie initium ſu- B
mentibus. Dierum notationes duplices: aut ſecundum numerum, & ordinem: vt prima, ſecunda, tertia menſis. aut ſecundum ἐπωνυμίαν, qua dies alicui rei cognomines. vt dies menſis Perſici ſunt cognomines regum priſcorum: & dies menſis Mexicanorum, animalium, aut aliarum rerum: & ἐπαγόμεναι Ægyptiorum nominibus ſingulorum Deorum vocatæ. & dies feſti, vt quinquatrus, κρόνια, θαργήλια, Quirinalia. & ab euentu, dies Allienſis, Regifugium. à ſtellis, dies Septimanæ. Eccleſia Romana vocat ferias. quia veteris anni Eccleſiaſtici initium à Paſcha. Et Paſcha dicebatur annus nouus, vt etiam hodie ab Eccleſia Antiochena: à Conſtantinopolitana autem διακαινίσιμος ἑβδομάς, ab eadem mente. Illius autem Hebdomadis dies omnes ſeptem erant C
feriati, vt teſtis eſt Hieronymus, & alij veteres. Hinc obtinuit, vt reliquarum hebdomadum dies etiam Feriæ vocarentur, præcipuo quodam principis ſeptimanæ Paſchalis auſpicio & omine. Solon autem primus omnium τὴν τριακάδα ἔνην καὶ νέαν vocauit, cum antea ἔνη eſſet prima menſis. Heſiodus: Πρῶτον ἔνη τετράς τε καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἦμαρ. Diei diuiſio ſumma ab actibus quotidianis, in faſtos, nefaſtos, atros, religioſos, interciſos, iuſtos: vt Græcis εἰς ἐνεργοὺς, καὶ ἀέργους, vel, vt alij, αἰσίμους ἡμέρας καὶ ἀποφράδας, καὶ ἑορτασίμους. aut ab æquatione annui temporis, Solaris, & Lunaris, in προσθέτας ἡμέρας, ἐπακτὰς, ἐξαιρεσίμους, ὑπερβάτους, ἐμβολίμους, ἐπαγομένας, περιττάς. Προσθέται ἡμέραι Computatoribus Græcis dicuntur, quæ Latinis Regulares, quæ cum Concur- D
rentibus, id eſt Epactis Solaribus compoſitæ dant characterem Kalendarum, aut alius diei menſis. Ἐπακταὶ ſunt duplicis generis, Solares, & Lunares. Solares fiunt abiectis ſeptenariis ex cyclo Solari, addito præterea die biſextili. Lunares producuntur, exceſſu Solis, qui eſt XI dierum, in numerum aureum ducto, abiectis tricenariis. Præterea vtrarumque Epactarum ſua methodus: Solarium ad characterem dierum: Lunarium ad ætatem Lunæ, vt Computatores Latini loquuntur, vt

Græci

A Græci autem, εἰς πεσαίαν σελήνης. Ἐξαιρέσιμοι ſunt, quæ eximuntur de menſe, duplici ex cauſa : aut vt rationes Solis cum Lunaribus congruant, vt in anno veteri Græcorum : & in enneadecaeteride Paſchali Saltus Lunæ Latinis dictus, Græcis ὑποτομὴ σελήνης. aut vt ſolennia feſta cum feria Septimanæ, vt in anno Iudaico. Ὑπέρθετοι, vel ὑπέρβατοι, ſunt, quæ ex cauſſa religionis transferuntur, & diſſimulantur per ſpeciem comperendinationis, vt in anno Iudaico, & olim in priſco Romano. In Iudaico enim ὑπερθέσεις & comperendinationes inſtitutæ, ne feria ſecunda, quarta, ſexta in caput anni incurrat. in Romano priſco comperendinabantur Nundinæ, vt à religioſis diebus ſummouerentur, auctore Macrobio. Ἐμβόλιμοι ſunt, vt notio verbi declarat, inſititij B dies: & erant naturales, aut ciuiles. Naturales, qui ex ſcrupulis, & horis appendicibus colliguntur, vt quarto quoque anno exeunte vnus dies ex quadrantibus anni Iuliani, quod BISEXTVM vocatur: item in periodo Arabica vndecies vnus dies intercalatur in fine Dulhagiathi, qui eſt vltimus menſis anni Hagareni Muhamedici. Ciuiles ſunt, qui præter naturalem anni rationem & modum inſeruntur, vt vnus dies in fine Marcheſchvvan Iudaici, anno, qui dicitur ſuperfluus, aut abundans. Ἐπαγόμεναι, quæ explendis ſpatiis anni adiiciuntur potius, quam inſeruntur, vt quinque, quæ anno æquabili extra ordinem menſium adiectæ Ægyptiis dicuntur NISI, Perſis, & Armeniis MVSTERAKA: item duæ, quæ extra modum anni Attici in calce Poſideonis C appenſæ, ἄναρχοι ἡμέραι dicebantur, aut ὑπερβάλλουσαι, aut ἐξαιρέσιμαι. At περιτταὶ ἡμέραι locum habent in anno mobili. Eſt autem interuallum inter epocham & caput anni, vtroque termino excluſo. Hoc conſtat ſemper in annis, quorum caput nunquam epocham anteuertebat. Vt in anno Attico caput Hecatombæonis nunquam ante Solſtitij veterem epocham ſtatuebatur. Itaque quod inter Solſtitium, & propoſitum Hecatombæonem interiacet ſpatij, vtroque termino excluſo, dicebantur περιτταὶ ἡμέραι. Idem obſeruabatur in annis magnis Metonis & Calippi. Rurſus Romanorum ſacri dies Kalendæ, Nonæ, Eidus: Græcorum autem ἕνη, τετρὰς, ἑβδόμη. Quod ex verſu Heſiodi à nobis adducto conſtat. Sunt præterea nomina impoſita diebus men-D ſium ſingulis, vt ſuo loco referetur. Sunt & ſecundum hebdomadas, vt infra ſubiecimus.

DIES HEBDOMADIS PERSICÆ.			ALITER PERSICE. A
יכשנבה	ا یکشنبه	1	*Ruz iache*
דושנבה	ب دوشنبه	2	*Ruz duiemi*
סהשנבה	ج سهشنبه	3	*Ruz ſiumi*
גהרשנבה	د جهرشنبه	4	*Ruz tzeharmi*
בנג שנבה	ه بنج شنبه	5	*Ruz pengemin*
אדינה	و ادينه	6	*Ruz ſcheſmin* B
שנבה	ز شنبه	7	*Ruz haphthemi.*

TVRCICÆ HEBDOMADIS DIES.		SECVNDVM PLANETAS.		
גמעה	جمع	רוז זחל	روز زحل	♄
גמעה ארתסי	جمع ارتسي	רוז משתרי	روز مشتري	♃
בֿזר כוה	بزر كوه	רוז מריח	روز مريخ	♂ C
בֿזר ארתסי	بزر ارتسي	רוז אפתאב	روز افتاب	☉
צלי	صلي	רוז זהר	روز زهر	♀
גהר שנבה	جهر شنبه	רוז עטראד	روز عطارد	☿
בנג שנבה	بنج شنبه	רוז מה	روز مه	☾

Cur autem dies cognomines Planetarum non ſequuntur ordinem & ſitum ſiderum, quorum cognomines ſunt, vt ſcilicet poſt diem Saturni non ſequatur dies Iouis, ſed dies Solis, hæc cauſſa eſt. Septem Planetæ per circulum ſecundum ordinem ſuum diſpoſitæ, æquabili interuallo conſtituunt ſeptem Triangula iſoſcele ad peripheriã, quorum baſes ſunt latera Heptagoni circulo inſcripti, vt habes in circulo propoſito, ad cuius peripheriam ſeptem errantes ſunt ſecundum ſeriẽ ſuam ſitæ, conſtituentes triangula iſoſcele ♄♀♃. ♃☿♂. ♂☽☉. ☉♄♀. ♀♃☿. ☿♂☽. ☽☉♄. In quibus Triangulis dexter angulus ad baſim eſt prima ſtella Trianguli, ſecunda in angulo ad verticem, tertia angulus ſiniſter ad baſim : ita vt omnis ſtella anguli dextri habeat oppoſitam D

A poſitam ſtellam anguli in vertice, ſtella autem anguli à vertice ſtellæ anguli ſiniſtri ad baſim ſit oppoſita. Sequentur igitur ſeſe omnes ſeptem Planetæ non per ſeriem ſuam, ſed per interualla laterum, quæ veræ ſunt oppoſitiones. Sit igitur Triangulum ☉☽♂ primum ordine. ☉ in angulo baſis dextro præibit. ſequetur Luna ei oppoſita in vertice; eam oppoſitus Mars in angulo ſiniſtro baſis. qui quidem Mars cum in Triangulo ☉☽♂, ſiniſtrum angulum baſis occupet, in triangulo ♂☿♃ occupabit dextrum baſis angulum, habens oppoſitum Mercurium, Mercurius autem oppoſitum Iouem in angulo ſiniſtro. qui Iuppiter faciet angulum dextrum in Triangulo ♃♀♄, habens oppoſitam in vertice Venerem, vt ea oppoſita eſt Saturno in angulo ſiniſtro. Sed

B angulus ille rurſus erit dexter in Triangulo ♄☉☽. Et ſic erogati ſunt ſeptem planetæ in totidem dies, quas Eccleſia Romana vocat ferias. Hæc eſt vera harum appellationum ratio.

DE MENSIBVS.

EX diebus fiunt συστήματα καὶ ὁμάδες, quæ notationes & epochas temporum conſtituunt. Primum σύστημα ex diebus dicitur Septimana, res omnibus quidem Orientis populis ab vltima vſque

C antiquitate vſitata, nobis autem Europæis vix tandem poſt Chriſtianiſmum recepta. De ea iam dictum eſt. Tum Romanorum ὀγδοάς: cui ſucceſſit hebdomas noſtra. Nam nono quoque die Nundinæ erant. & ſpatium illud in Kalendario vetere Romano notatum eſt literis ab A ad H, vt in noſtro Kalendario Hebdomas notata eſt ab A ad G, incluſiue, vt loquuntur. Mexicanorum τρισκαιδεκάς ſequitur. Quod enim ſpatium nobis ſeptenis diebus, illis finitur ternis denis. Ita Iudæorum eſt ἑπταήμερον, veterum Romanorum ὀκταήμερον, Mexicanorum τρισκαιδεκαήμερον. Proximum ab hoc σύστημα dierum eſt Menſis: qui & naturaliter, & ciuiliter ſumitur. Naturalis menſis & ipſe duplex. Aut enim Lunaris, aut Solaris. Rurſus Lunaris triplicis gene-

D ris: aut quatenus Luna ab eodem puncto Zodiaci profecta, ad idem reuertitur: qui dicitur περίπατος, item περίοδος σελήνης. quod interuallum minus eſt, quam viginti octo dierum: maius quam viginti ſeptem. Secundum genus eſt eiuſdem ſideris à Sole profecti ad eundem reditus. Hæc dicitur σύνοδος σελήνης. Tertij generis menſis eſt ſecundus dies ἀπὸ τῆς συνόδου, quæ dicitur φάσις, φεγγάριον, & ἀπόκρουσις σελήνης. Secundum & tertium genus in temporibus ciuilibus locum habent. Nam Athenienſes ἀπὸ τῆς συνόδου neomenias ſuas putabant: hodie vero Hagareni ἀπὸ τῆς φάσεως. Græcorum enim neomenias ab ipſo iugo Lunæ putari ſolitas teſtis Vitruuius ex Ariſtarcho Samio, his verbis,

loquens

loquens de Luna: *Quot menſibus ſub rotam Solis radioſque primo die* A
antequam præterit, latens obſcuratur. &, cum eſt ſub Sole, noua vocatur. Poſtero autem die, quo numeratur ſecunda, præteriens à Sole, viſitationem facit tenuem extremæ rotundationis. Vbi etiam dixit viſitationem extremæ rotundationis, quam ille Samius ſine vllo dubio φάσιν μηνοειδῆ vocabat. Sed & Onomacritus, qui ſub nomine Orphei τελετὰς ſcripſit, in opere, quod ἡμέρας vocauit, menſem Lunarem à iugo Lunæ incipit. Cuius verſus appoſui:

Πάντ' ἐδαὴς Μουσαῖε θεοφραδές. εἰδέ σ' ἀνώγει
θυμὸς ἐπωνυμίας μήνης κατὰ μοῖραν ἀκοῦσαι,
ῥεῖά τοι ἐξερέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν,
οἵην τάξιν ἔχοντα κυρεῖ. μάλα γὰρ χρέος ἐστὶν B
ἴδμεναι, ὡς αὕτη παρέχει κλέος ἄντυγι μηνός.
πρῶτα μὲν εἰ πρώτῳ ἐνὶ ἤματι φαίνεται ἄρης,
μήνη δ' ἔστ' ἄρην ἐπιτέλλεται, ἴσχεο δ' ἔργων·
τὸν γὰρ παρεξανύσασα φύσιν δίκερων ἀναφαίνει.
αὐτὰρ ἐπὶ τρίτον ἦμαρ ἀπόπροθεν ἠελίοιο
πᾶσιν ἐπιχθονίοισι φυλαττόρου αἰτίη ἀλκῆς.
τετράδι δ' αὐξομένη πολυφεγγέα λαμπάδα τείνει.

Sed Neomenia Arabica, excedit modum φάσεως vt plurimum. ita vt ciuiles neomeniæ menſium Lunarium ſint non vnius generis: Atticæ C
ἀπὸ τοῦ συνόδου: Iudaicæ ſæpe ἀπὸ τοῦ ἀποκρούσεως. Arabicæ ſemper ἀπὸ τοῦ μηνοειδοῦς σχήματος, à tertia, inquam, die. Menſis Solis naturalis eſt, qui naturalibus circuli cœleſtis ſegmentis definitur, qualis eſt tranſitus Solis à ſigno ad ſignum. Hi, & Lunares, ſunt vere cœleſtes menſes. Menſis ciuilis Solis eſt, qui non naturali modo, ſed æqualiter tributus eſt. vt in anno Ægyptiaco & Græco omnes æqualiter ſunt τριακονθήμεροι: & in Lunari alternis pleni, & caui. in anno Mexicano εἰκοσαήμεροι, cum ex XVIII. menſibus eorum annus conſtituatur. Apud Albanos Martius erat ſex & triginta dierum, Maius viginti duum, Sextilis duodeuiginti, September ſedecim. Tuſculanorum Quintilis habuit triginta ſex, October triginta duos, Aricinorum October trigintanouem. At rationes Lunæ non patiuntur, vt menſes ſint alternis perpetuo pleni, & caui. ſed hoc ad methodum ciuilis temporis inſtitutum. Sunt & alij menſes ex ſuperfluis diebus collecti, qui Embolimi dicuntur: iique aut naturales, aut ciuiles: ambo autem ad æquationem Solis directi. Naturales embolimi ſunt, qui ex Solis exceſſu collecti ad ſpatia Lunæ complenda adhibentur. cuiuſmodi eſt Iudaicus Adar prior, & Samaritanus Adar alter. iſque menſis eſt ſemper tricenum dierum. Ciuilis embolimus, qui ex diebus Solis ſuperfluis conſurgens fulciendo anno cauo adiicitur. Eiuſmodi erat Merkedonius D

priſci

A priſci anni Romani alternis binum & vicenum, item trinum & vicenum dierum. Eiuſmodi & Poſideon Atticus. Neque enim Poſideon naturalis eſſe poteſt, quamuis triginta dierum, cum neque Lunaris eſſet, quod eius neomenia longe à lunari diſcederet: neque Solaris, quod pars eſſet illius anni, qui ad Solis curſum deſcriptus non eſſet. Idem de Merkedonio dicas, qui neque ad Solarem annum, neque ad Lunarem pertineret, neque modum eum haberet; qui iuſto menſi competit; cum eſſet tantum XXII, aut ad ſummum XXIII dierum. Menſis diuiſio Atticis in δεκάδας. prima δεκὰς dicebatur μὴν ἱστάμενος, ſecunda μὴν μεσῶν, tertia μὴν φθίνων. Idque factum, quia illorum menſes omnes erant τριακονθήμεροι. Perſæ vero in πεμπάδας,
B non ſolum, quia eorum menſes omnes τριακονθήμεροι, ſed etiam, quia totus annus conſtat ex quinariis tribus & ſeptuaginta. In menſe Ἐξαιρεσιμαίῳ Athenienſes pro δευτέρα ἱσταμένου dicebant τρίτη ἱσταμένου. Quamuis enim menſem vno die mutilabant, tamen cum tertia menſis pro ſecunda dicebant, non videbantur menſem mutilare; cuius τριακάδα numerabant. Meton vero & Calippus eam diem eximunt, quæ poſt duas ſyzygias & dies quatuor ſuccedebat. Menſium nomina in antiqua Hebraici anni forma nulla fuerunt, neque in hodierna Sinarum, Iaponenſium, & Indorum. Menſes enim illis ab ordine primi, ſecundi, tertij dicuntur. In anno Romano miſtæ ſunt appellationes, ex cognominibus, & ordine numerario. Quidam etiam co-
C gnomines imperatorum Romanorum, vt Cypriis Καισάρειος, Σεβαστὸς, Αὐτοκρατορικός. Romanis ipſis Iulius, Auguſtus: & temporibus Domitiani Germanicus pro Septembri, Domitianus pro Octobri. Martialis:

Dum Ianus hiemes, Domitianus autumnos, &c. Sed Statius omnes Kalendas vindicat Domitiano, præter Iulium, & Auguſtum,

—*Nondum omnis honorem*
Annus habet, cupiuntq; decem tua nomina menſes.

Inſania quoque Commodi idem cōſecuta eſſet, ſi
D longior vita mōſtro illi data fuiſſet. Auguſtum enim Cōmodum, Septembrem Herculeum, Octobrem Inuictum, Nouembrem Exuperatorium, Decembrem Amazonium vocari edicit. Extat quoq; lapis Lauinij, in quo mentio Iduum Commodarum. vbi &

M. AVR. AVG. LIB.
AGILIO. SEPTENTRIO
NI. PANTOMIMO. SVI
TEMPORIS. PRIMO. SACERDO
TI. SYNHODI. APOLLINIS. PA
RASITO. ALVMNO. FAVSTINÆ
AVG. PRODVCTO. AB. IMP. M.
AVREL. COMMODO. ANTONI
NO. PIO. FELICE. AVGVSTO
ORNAMENTIS. DECVRIONAT
DECRETO. ORDINIS. EXORNATO
ET. ALLECTO. INTER. IVVENES
S. P. Q. LANIVINVS

A latere dextro ſaxi.

IDVS. COMMODAS
ELIANO. COS.

nomen

nomen Commodi Senatuſconſulto prius deraſum, poſtea alia manu inciſum. A

Quædam nationes etiam geminos menſes cognomines habent. Annus Syrochaldaicus habet geminum Tiſrin, item geminum Conum. Annus Hagarenus geminum Regiab, & geminum Giumadi. Annus Saxonicus geminum Giuli, & geminum Lida. Sed in anno embolimæo Lida eſt tergeminus. Et tunc annus ille dicebatur Trilida. Item, diuerſarum nationum iidem menſes communes. Nam Panemus in anno Macedonico fuit, item Corinthiaco, & Thebano. Artemiſius communis fuit Laconum, & Macedonum: Carneus Syracuſanis, & Cyrenenſibus vſitatus. Sed differebant ſitu anni & tempore: vt ſuo loco diſputabitur. B
Sic Martius primus erat Romanorum: tertius Albanorum, Aricinorum, Formianorum: quartus Forenſium, Pelignorum, Sabinorum: quintus Faliſcorum, Laurentum: ſextus Hernicorum: decimus Æquicolorum. Hæc in genere de menſibus.

DE ANNO.

MAXIMVM σύστημα dierum annus, ſed qui multipliciter dictus ſit. Tot enim conſtitui poſſunt, quot ſunt ſiderum errantium periodi. Eſt enim annus circuitus eius periodi, cuius cognominis ipſe eſt. C
Vt annus Solaris eſt cognominis circuitus eius ſideris, qui quidem circuitus dupliciter ſumitur, aut à Solſtitio ad Solſtitium, à bruma ad brumam: & eſt minor anno Iuliano. aut à puncto Zodiaci, ad idem punctum Zodiaci. qui eſt maior anno Iuliano. hoc eſt maior 365 $\frac{1}{4}$ diei. quo ad id punctum Zodiaci redit, vnde profectum erat. Eadem fere quantitas quæ & Soli, attribuitur Veneri & Mercurio. Saturni periodus eſt dierum 10747.18′.59″.13‴. Hoc eſt annorum Ægyptiorum 29. dierum 162. Iouis annus dierum 4330. horarum 17.14′. Id eſt annorum Ægyptiorum 11.315. Martis annus dierum 686.horarum 22.24′.annorum Ægyptiorum 1.321 dierum. Lunæ, dierum 29.31′.50″.8‴. Obtinuit tamen vulgo, vt duorum ſiderum, Solis & Lunæ, labentem cœlo qui ducunt annum, ratio in tempori- D
bus ciuilibus haberetur. Et Lunæ quidem primum vnus circuitus pro anno habebatur, vt apud Ægyptios. deinde tres, vt apud eoſdem Ægyptios & Arcades. Tandem duodecim periodi Lunares annum ciuilem conſtituerunt dierum 354 cum triente, & paulo plus quam duum trientum horariorum. Duodecim quoque ſegmenta Zodiaci componunt annum Solarem tantum, quantum diximus. Sed ignoratio motuum vtriuſque ſideris alias atque alias anni formas veteribus peperit:

A peperit: quarum vetuſtiſſima eſt ea, quæ annum quidem ad curſum
Lunæ deſcribebat: ſed incertis neomeniis, quæ non prodeunt ex ob-
ſeruatione motus Lunæ, quales vulgus ruſticorum obſeruare ſolet, &
quæ proprie ciuilem menſem conſtituere non poſſunt. Cum igitur
hoc modo incertæ eſſent neomeniæ, conuenit primum, vt menſes om-
nes tricenis diebus explicarent, annumque dierum ſexaginta & tre-
centum conſtituerent. quod genus longe deſciſcebat à modo anni
Lunaris. Hæc diu ſeruata fuit apud Græcos anni forma. In Oriente
ſeptuageſima ſecunda pars illius anni, hoc eſt quinq; dies, acceſſerunt
anno Græco: vt anni modus fuerit dierum trecentorum ſexaginta quin-
B que: qua ratione ab anno ſolari ſe minimum diſcedere arbitrati ſunt.
Vnde duo præcipua genera anni apud veteres fuerunt neque Lunaria,
neque Solaria, ſed ambigui inter vtrumque generis. Prior forma in
Græcia reſedit: altera in Oriente. Græci vero non vna via ad emen-
dationem ſuæ aggreſſi ſunt. Difficile erat menſes plenos omnes ad
Lunæ rationes exigere: & tamen in quibuſdam actibus ciuilibus opus
habebant motu Lunæ. Nam ſemper Olympias plenilunio, & xv
die menſis celebrabatur. Vt igitur annus Græcus æquabilis Olym-
piadem deprehenderet in xv menſis, hoc difficile non erat. Vt autem
xv menſis in xv Lunæ incidat in menſibus æquabilibus, hoc fieri non
poteſt, niſi poſt ſingula quadriennia, adiectis vnicuique anno ſingulis
C biduis, quas *ἀνάρχους ἡμέρας* vocabant. Hæc Tetraeteris Elidenſibus
vocata eſt Olympias, Delphis Pythias. eiuſque menſis primus dunta-
xat erat Lunaris: reliquorum ratio claudicabat. Primus Cleoſtratus
eum annum in Lunarem modum reformare conatus eſt, excogitata
octaeteride dierum 2922, cuius menſes alternis pleni & caui: anni vero
ſinguli communes 354 dierum: embolimæi 384. communes quidem
quinque, embolimæi tres. Syzygiæ autem nouem & nonaginta. Octae-
teridum vitio deprehenſo, Meton enneadecaeterida excogitauit die-
rum ſolidorum 6940. Cui caſtigandæ periodus Calippica ſucceſſit die-
rum 27759, ſine vllis ſcrupulis appendicibus, anno ab editione Meto-
nica centeſimo tertio. Hanc excepit vltimus, tanquam ſecutor quidam,
D Hipparchus, annis circiter centum octoginta octo ab epocha Calippi-
ca, periodo publicata dierum 111035: quæ minor eſt Calippicis rationi-
bus die vno, Metonicis autem quinq;. Quare duæ caſtigationes adhibi-
tæ anno æquabili Græco. Altera eſt coniugatio alterna vel interrupta
menſium plenorum & cauorum, vt cum ipſa Luna congruerent, quod
annus Græcus maior eſſet Lunari. altera eſt emboliſmus menſium, vt
cum ſole æquaretur, quod annus Lunaris minor eſt Solari. Sed alter-
natio plenorum & cauorum menſium aliquando variat: idque fit aut
naturaliter, aut ciuiliter. Naturalis varietas committitur propter em-

B boliſmum

boliſmum aut menſis, aut diei. Vtroque enim modo duo menſes pleni A
continuantur. Vt in anno Iudaico cum intercalatur menſis Adar, tunc Schebat, & Adar embolimus ambo ſunt pleni. In anno vero Arabico cum accedit dies menſi vltimo, qui Dulhagiathi dicitur, tunc & ipſe Dulhagiathi, & antecedens Dulkaadathi ambo fiunt tricenum dierum. Sed in Samaritano ſæpe continuantur tricenarij menſes, & in antiquo Iudaico, vt ex Talmud & Iad Moſis cognoſcimus: & menſes Harpali, Metonis, & Calippi non ſemper alternis continuati ſunt. ſed ſæpe bini pleni continuati, nunquam autem bini caui. Quin etiam cum dies accedit vltimo menſi Arabico, tres continui menſes ſunt pleni, Dulkaadathi, Dulhagiathi, & Muharam ſequẽtis anni. Iſque annus ab Arabi- B
bus dicitur كبيسة hoc eſt embolimæus. Sic etiam anno Iudaico pleno tres menſes continui ſunt pleni, Tiſri, Marcheſvvan, Caſleu. Ciuilis varietas accidit anno Iudaico tantũ, accreſcente menſi Marcheſchvvan die vno: & Marcheſvvan ex cauo fit plenus. Rurſus & in emboliſmo menſium differentia ſitu, & tempore. Situ, ſi aut in medio, aut in calce intercalatio fiat. vt in anno Attico vltimus menſis intercalabatur, qui dicebatur ποσειδεὼν πρότερος. In Iudaico ſextus menſis intercalatur, & dicitur Adar prior. In anno Hagareno menſis embolimus erat deſultor, qui omnes menſes anni percurrebat in annis 228, quæ ſunt enneadecaeterides duodecim. qua intercalatione memoria proauorum noſtrorum vtebantur Turcæ Cilices, donec annum Hegiræ ſimplicem C
Muhamedicum vſurpare cœperunt. At in anno priſco Romanorum ſitus emboliſmi longe diuerſus ab aliis. non enim is inter duos menſes interiiciebatur, vt alias ſolet: ſed in menſem ipſum, tanquam ſurculus in truncum infindebatur. Inter XXIII enim, aut XXIIII, aut inter XXII, & XXIII Februarij inſerebatur. neque vero ſine cauſſa. Hoc enim ſemper obſeruabant, vt mẽſis proximus Martio ſemper eſſet dierum XXVIII. eratque Februarius ordinarius. at interuallum inter exitum Ianuarij, & Kalendas Februarij ordinarij imputabatur Merkedonio. & Kalendæ Februarij ordinarij in anno embolimæo nunc in Regifugium, nunc in Terminalia, incurrebant. Neque enim ſemper inter Terminalia, & Regifugium intercalabatur, vt vult Cenſorinus. D
quia hoc pacto Februarius ordinarius nunc viginti octo; nunc vndetricenum dierum fuiſſet. Quod tamen falſum ex Varrone conuincitur. Tempore differt intercalatio, quatenus Iudæi nunquam intercalant, priuſquam ὑπεροχὴ ἡλιακὴ, qui ſunt dies decem cum horis paulo magis quam vna & viginti, eo rationes Solis deduxerint, vt commode menſis Lunaris conflari poſſit. Quod ſpatium nunquam maius eſt triennio, nunquam minus biennio: & in XIX. annis ſemper ſepties fit. At in Calippico & Metonico anno aliquando citius, aliquando ſerius inter-

A intercalabatur, quam ratiocinia ὑπεροχῆς ἡλιακῆς poſtulare videntur. quandoquidem hoc vnum cauent præcipue Athenienſes, ne Hecatombæonis neomenia Solſtitij priſcam epocham anteuertat: cum in anno Iudaico vt plurimum neomenia Tiſri æquinoctium autumnale, neomenia vero Niſan æquinoctium veris antiquum, ſi ratio Iuliani anni habeatur, anteuertat. Anni Lunaris non vnum genus eſt: ſed ſumma diuiſio in duo faſtigia diſcedit: in annos periodicos, & ſimplices. Anni periodici dicuntur, qui certo annorum orbe, interuentu emboliſmorum, recurrunt. Huius interualli modum veteres certo definire non potuerunt. quippe Cleoſtratus dierum 2922, Harpalus
B 2924, Eudoxus pluſquam 2922, minus quam 2924: Meton aliter: & ab omnibus diuerſe Calippus, & deniq; ab eo diſcedens Hipparchus. Cuius ſententia, ſed cæleſtibus rationibus leuiter caſtigata, enneadecaeterida Lunarem minorem Iuliana ſtatuit, hora vna cum ſcrup. paulo plus quam viginti ſeptem. Simplices anni & ipſi quidem ſine remedio intercalationis in priſtinam epocham recurrunt, ſed longo interuallo, annorum ſcilicet Iulianorum 228, qui ſunt anni ſimplices Arabici 235, ſcrupuli diurni quinquaginta. Sunt & in annis Lunaribus caui, ſuperflui, æquabiles. Annus cauus is eſt, cui competit ἐξαίρεσις ἡμέρας. Ideo à nobis ἐξαιρεσιμαῖον ἔτος vocabitur. ex eo enim eximitur dies vel propter ciuile inſtitutum, cuiuſmodi eſt annus Iudaicus, quem de-
C fectiuum Computatores Iudæorum vocant. (in eo quippe Caſleu, qui natura eſt plenus, inſtituto fit cauus.) vel naturali de cauſſa: vt anno decimonono Cycli Paſchalis Dionyſius diem vnum eximit, quem vocauit Saltum Lunæ: Græci vero Computatores ὑποτομὴν σελήνης. quamquam inepte annum vltimum enneadecaeteridis conſtituit dierum duntaxat 353, cum eiuſmodi annus natura nullus ſit. Superfluus annus vocetur à nobis ἔτος ὑπερήμερον. Accedit enim illi ἡμέρα ἐμβόλιμος tam ex cauſſa ciuili, vt in anno Iudaico Marcheſchvvan naturaliter cauus, ciuiliter fit plenus: quam ex cauſſa naturali: vt vndecim anni in Triacontaeteride Arabica augentur ſingulis diebus ex ratiociniis Lunæ collectis. Annus æquabilis vocetur ἔτος ὁμαλόν. Iudæis compu-
D tatoribus dicitur annus ordinarius. Is eſt, cui nihil accedit, nihil decedit. Huc vſque ad annum Lunarem deduxit nos æquabilis minoris diſputatio. Nunc de altero æquabili maiore diſputandum, quo Ægyptij, Perſæ, & Armenij, Mexicani, & Peruſiani vſi. Hic antiquitus Orientis nationibus vnus idemque fuit: præter quam ſi quando ἐπαγόμεναι quinque in alium locum traductæ, diuerſum anni caput conſtituebant. qua ἐπαγομένων tralatione vtebantur ij, qui poſt annos 120 æquabiles menſem ſolidum intercalabant, vt Perſæ: qui quidem ἐπαγομένας ſuas in æquinoctium vernum ſemper reiiciebant. Terminum

autem vocabant NEVRVZ. & habebant menſem deſultorem A
ἐμβόλιμον, omnes menſes anni peruagantem, donec in primum
menſem recurreret. qui orbis non redibat, niſi anno æquabili 1461
vertente, qui ſunt anni Iuliani perfecti 1460. Hic eſt magnus annus,
cuius menſes ſunt annorum æquabilium tricenum, quot dierum ſim-
plex menſis. ἐπαγόμεναι autem ſunt quinquies quatuor annorum, vt
illæ ſimplices quinque dierum. Quod autem illa anni forma retenta
ſit, in cauſſa fuit non tam ignoratio anni ſolaris, quam facilis, & tra-
ctabilis, ac vere popularis eius vſus. Alioqui nulla fere natio fuit, quæ
quadrantem anni Solaris ignorarit: ſed modum illius diſpenſandi
neſciebant. præterea à menſibus ſuperfluis, qui ſunt maiores tricenis
diebus, refugiebant, quos neceſſe eſt retineri, quadrante illo retento. B
Ægyptij ſingulis quadrienniis exactis diem intercalabant in ortu Ca-
niculæ, & quadriennium illud exactum ἔτος ἡλιακὸν, ἔτος θεοῦ, ἔτος
κυνικὸν, vocabant. Attici diem quarto quoque anno exacto interca-
labant inter ſeptimum & octauum diem Ianuarij. Elidenſes inter
octauum, & nonum Iulij. Syromacedones, Chaldæi, & Iudæi inter
ſeptimum & octauum Octobris. Eamque diei intercalationem à Se-
leucidarum temporibus vſque ad imperium Conſtantini & infra reti-
nuerunt Iudæi: quam vtique ſimul cum anni Calippici forma à victo-
ribus Syromacedonibus acceperant. Romani Atticos ſecuti brumæ
ſidere confecto intercalabant; quæ ipſis Olympiadum myſteria voca-
bantur. Nam & Attici & reliqui omnes Græci annum Solarem in C
quatuor quadrantes diuidebant, quæ κέντρα vocabant, ſingulis dies 91.
hor. 7 $\frac{1}{2}$ attribuentes. quod à temporibus Seleucidarum, ad hanc vſq;
diem, Iudæi conſtanter obſeruant. Itaque VIII Iulij erant τροπαὶ θερι-
ναὶ, VII Octobris ἰσημερία ὀπωρινή: VII Ianuarij τροπαὶ χειμεριναὶ, VIII
Aprilis ἰσημερία ἐαρινή. Quare cum legis τροπὰς θερινὰς, & χειμερινὰς,
nullas alias intellige, præter has. quod & περὶ ἰσημεριῶν quoque intel-
ligendum. Hæc κέντρα Iudæi Tekuphoth vocant. Germani, Celtæ,
Saxones, inter XXV & XXVI Decembris intercalabant: quam noctem
vocabant MVDRANECHT. Tartari hodie inter vltimam Ianuarij,
& Kalendas Februarij. quas Kalendas patrio ſermone Feſtum Albo-
rum vocant. quia albis veſtibus eam diem colunt. Denique quanuis D
Lunari anno, aut alio longe diuerſo à Solari vterentur, tamen tacita
quadam obſeruatione poſt dies 1460 vnum diem intercalandum eſſe
ſentiebant. Neque enim aliter Hebræi quatuor Tekuphas ſuas tueri
potuiſſent, niſi quadrante poſt quartū quemq; annum rationibus ac-
cedente. Et ſane vnaquæq; Tekupha eſt dierū 91, horarum 7 $\frac{1}{2}$ Vnde
quatuor tantæ Tekuphæ fiunt dies 365 $\frac{1}{4}$. Diſplicuit tamen hæc qua-
drantis obſeruatio Græcis Aſtronomis, propter cauſam admodum fu-
tilem

A tilem & puerilem, qua Solis quantitatem ad Lunæ ratiocinia exige-
bant, & cum vtriuſque ſideris exactum motum adhuc non tenerent,
ex Lunæ comparatione Solares rationes eliciebant. Itaque tantam
cenſuerunt Solis quantitatem, quantam ſummam dies periodi in an-
nos periodi diſtributæ relinquebant. Metonis periodus eſt dierum
6940. Diuiſa per 19 annos relinquit quantitatem anni Solaris Me-
tonici dierum 365. ſcrup. diurnorum 15 $\frac{5}{19}$ Calippi periodus dierum
27759 per 76 annos diuiſa relinquit modum anni Calippici So-
laris dierum 365 $\frac{1}{4}$. qualis eſt annus noſter Iulianus. Periodus Hip-
parchi eſt dierum 111035, annorum 304. Sed neglectis illis 4,
trecenteſima pars diei detrahitur de quantitate anni Calippici So-
B laris, vt fiat annus Solaris Hipparcheus dierum 365. hor. 5. 55.′
15.″ $\frac{15}{19}$ Detractis ex quadrante hor. 0. 4.′ 44.″ $\frac{4}{19}$ quæ etiam fuit ſen-
tentia Ptolemæi. Itaque ex ſententia Hipparchi & Ptolemæi an-
nus Tropicus, eſt annus Iulianus, vel Calippicus nonadecima par-
te differentiæ enneadecaeteridis Lunaris & Iulianæ diminutus: qui
eſt verus annus Rabbi Ada: de quo alibi. Philolai Pythagorei ma-
gnus annus dierum 21505 $\frac{1}{2}$ per 59 annos diuiſus conſtituit mo-
dum Solarem dierum 365. Oenopidæ annus magnus dierum 21557
itidem per 59 annos diuiſus dat modum anni Solaris dierum 365 cum
parte dierum duum & viginti vndeſexageſima. Harpali octaeteride per
8 annos diuiſa remanet modus anni Solaris dierum 365 $\frac{1}{2}$. Annus ma-
C gnus Democriti dierum 29950 $\frac{1}{2}$ per 82 annos diuiſus relinquit an-
num Solarem dierum 365, cum quadrante & centeſima ſexageſima-
quarta parte vnius diei. Denique nullus veterum non putauit ratio-
nes Solis ad Lunam exigendas eſſe. Et quotieſcunque ex certa col-
lectione dierum vtriuſq; ſideris rationes congruerent, dies illi per tot
annos diuiſi, quot ex illa ſumma dierum conſtitui poterant, viſi ſunt
illis certam anni Solaris quantitatem definire poſſe. Sapientiores vero,
quanuis incomprehenſibilem illam exiſtimarēt, tamen pro vero quod
proximum putabant amplexi ſunt, dies trecentos ſexaginta quinque
cum quadrante, qui eſt modus anni Iuliani. cui ſingulis quadrien-
niis exactis vnus dies accreſcit. ſed hic annus comparatione Ægy-
D ptiaci eſt Solaris: comparatione autem Tropici eſt æquabilis. Maior
enim eſt vera anni ratione ſcrup. horariis 11.′ 6.″ 40.‴ ſecundum
Gelalæam formam, aut 10.′ 48.″ fere, vt Alfonſini docent. Ne-
que Prutenicæ tabulæ multum abludunt, quæ conſtituunt motum
æqualem Solis ab æquinoctio dierum 365. Hor. 5. 49.′ 15.″ 46.‴
Itaque hinc naſci poſſunt aliquot genera anni Solaris. Æquabi-
lis, vt Iulianus. Tropicus, vt Perſarum Gelalæus. Rurſus Tropicus
aut æquabilis, aut cæleſtis. Æquabilis Tropicus, cuius quantitas

Tropica eſt, partes autem, hoc eſt menſes, æquales & ciuiles: vt is, A quem modo dixi, Gelalæus. Deſcriptus eſt enim menſibus æqualibus, omnibus tricenum dierum, cum epagomenis appendicibus, quæ in communi anno ſunt quinque, in embolimæo ſex. Cæleſtis Tropicus, cuius partes in naturalia Zodiaci ſegmenta tributæ ſunt. Rurſus & annus Solis æquabilis in ciuilem & cæleſtem diuidi poteſt. Ciuilis, vt Iulianus Romanorum, Syrogræcorum, Græcorum Elkupti. Cæleſtis, vt Dionyſianus Ptolemæi Philadelphi. Nam & is quoque quadrantem Canicularem quadriennio exacto accipiebat. Finis vero omnis periodi is eſt, vt caput recurrat & reuoluatur in idem principium, quam ἐποχὴν Græci vocant: quæ quidem peſſum iuerit tandem, non ſeruata veri anni Tropici menſura. & quia annus Iulianus B ſuam tueri non potuit, manifeſtum eſt Kalendas Ianuarias ab VIII parte Capricorni, in qua ſtatuerat eas Cæſar, in viceſimam primam fere traductas eſſe hodie. Sed nihilo commodius epocha in enneadecaeteride ſeruari poteſt. Nam enneadecaeteris Tropica eſt velocior Lunari horis pluſquam duabus. Contra enneadecaeteris Iuliana maior Lunari hora vna, & ſcrup. pluſquam 26. Cum vero peccatur vtraque ratione, Tropica & Iuliana, Luna, cuius rationes mediæ ſunt inter illas duas, fines epochæ ſuæ tueri non poteſt: vt in cyclo Dionyſij Paſchali accidit, cuius neque rationes ad enneadecaeterida Lunarem collectæ ſunt, neque epocha ad Solis motum caſtigata: ſed eius forma potius tota mere Calippica eſt. ita vt eius ſtatum poſt trecentos C 4 annos variare neceſſe ſit. Quare vt epochas ſuas ſeruarent illi veteres, immanes periodos excogitauerunt, quales illæ Calippi, Philolai, Democriti, Oenopidæ. Sunt etiam periodi, quæ omnem modum excedebant. Et cum in omnibus illis orbibus annorum præcipuam vtriuſque ſideris rationem haberent, tamen neſcio quæ confidens eos inceſſebat opinio, non ſolum vtriuſque ſideris, ſed etiam omnium ἀπλανῶν ἀποκατάστασιν illo circuitu fieri. Sic Harpalus & Eudoxus putarunt in ſua Octaeteride omnes ἀνατολὰς & δύσεις in orbem redire. Idem etiam cenſet fieri Aratus in Metonica enneadecaeteride, Eudoxum ſuum ſecutus, qui in fabrica Sphæræ ſuæ eam planetarum & inerrantium harmoniam in eorum orbibus oſtendit eſſe, vt ſequente D reſtitutione vtriuſque ſideris, neceſſario & omnium inerrantium reditum contingere concluderet. Propterea tot Sphæras ἀστέρων commentus eſt, quot narrat Ariſtoteles libro XI τῶν μετὰ τὰ φυσικά· quem conſulas licet. Quin etiam Calippus alios orbes præter Eudoxum addidit, ea ratione, vt ἀποκατάστασιν τῶν φαινομένων adſtrueret, τὰ φαινόμενα εἰ μέλλοι τις ἀποδώσειν, vt Ariſtoteles de ea re ſcribens pronunciauit. Itaque τῶν φαινομένων nomine intelligendum ortus, & occaſus τῶν

ἀπλανῶν

A ἀπλανῶν, non autem τῶν πλανητῶν καὶ τὰς ἐπισημασίας, hoc eſt ſignificationes eorum: quas in orbem redire cum Luna & Sole in enneadecaeteride Meto quidem, Calippus, & Hipparchus putarunt, & aliis perſuaſerunt, donec deprehenſo vero anni Tropici modulo vitium harum periodorum caſtigatum eſt. Cicero quoque apud Macrobium, ſexto de republica, annum illum immanem, quem ex tot millibus annorum ſimplicium componit, non aliter in orbem rediturum cum omnibus errantibus & inerrantibus cenſet, quam ſi eadem defectio Solis in eodem loco, eodem tempore fiat: quanuis defectiones cyclo enneadecaeterico recurrant non raro. Et tamen ea eclipſi putat non tantum Solis & Lunæ, ſed etiam quinque errantium ad eandem B inter ſe comparationem, confectis omnium ſpatiis, reditum fieri, quo eadem cæli poſitio, ſiderumque, quæ ab initio maxime fuit, rurſus exiſtit. Quare eclipſes ad eam rem notabant veteres, vt etiam ἐκλειπτικὰς περιόδους excogitarint. ἐξελιγμοὺς vocabant. Eorum vetuſtiſſimus fuit dierum 6585 $\frac{1}{3}$, qui ſunt anni Arabici 18, ſyzygiæ 7. in genere vero ſunt ſyzygiæ 223. Quamobrem in ſecundo libro Plinij perperam legitur ſiue culpa ipſius Plinij, ſiue librarij, defectus luminum ducentis viginti duobus menſibus redire. Hipparchus alium ἐξελιγμὸν longe maiorem excogitauit dierum 126007, ſyzygiarum 4267, annorum Arabicorum 355 cum ſyzygiis 7: annorum Iulianorum 344 cum diebus 361. Quæ ſunt tolerabiles periodi. Nam à cauſſis naturalibus, C nempe à defectionibus luminum proficiſcuntur. quemadmodum etiam enneadecaeteris Lunaris, & Cyclus Solis: quorum illa Lunam Soli reſtituit, hic Solem Septimanæ. & præterea periodus Mexicanorum conſtans annis LII, quæ reſtituit τὴν τρισκαιδεκαήμερον, quæ eſt ipſis vicem noſtræ Hebdomadis. Neque alia fuit periodus magna Perſarum veterũ, quam Salchodai vocabant. Sunt & aliæ, ſed ciuiles, & Indictio; Aliæ inanibus coniecturis inſiſtunt, vt Dodecaeteris Chaldaica Genethliacorum, item Heracliti, Lini, Orphei, Dionis, & Magorum: quorum periodus ad motum octauæ ſphæræ compoſita eſt annorum 360000 à conditu Mundi, vt ipſi putant. quorum annorum hic eſt centies octagies quater milleſimus, ſexcenteſimus nonageſimus quar- D tus. Sed longe illa Sinarum prodigioſior, iuxta quam hic annus Chriſti 1594 eſt à conditu rerum octingenties octagies quater milleſimus, ſeptingenteſimus ſeptuageſimus tertius. Bonziorum vero Iaponenſium periodus annorum 470 deſiuit cum anno Chriſti 1561. & 1562 cœpit ſequens. eiuſque hic eſt viceſimus currens. Ea vertente ſcelera extirpatum iri: reliquum tempus omnia pacata fore credunt. Taceo diuerſas Chriſtianorum, Iudæorum, Samaritanorum de conditu rerum opiniones: item Romanorum luſtrum quinque annorum, ſæcu-

 lum cen-

lum centum & decem. Sunt & periodi Computatorum : vt Iudæa A annorum 6916, quæ conſtat cyclis Lunaribus 364, Solaribus 247, periodis magnis Dionyſianis 13. Habetque tot cyclorum ſeptimanas, quot dierum ſeptimanæ ſunt in anno Solari : tot periodos Dionyſianas, quot menſes annus embolimæus : tot cyclos Solares, quot cyclos Lunares magnus cyclus Iudaicus. Itaque elegantiſſima eſt, & artificioſiſſima. eiuſq; hic agitur annus 5354, anno Chriſti vulgari 1594. Et inibit 1595 annus eiuſdem proximo autumno, vnde omnes epilogiſmi neomeniarum Iudaicarum. Periodus Dionyſiana & ipſa ad annalem computum pertinet, annis conſtans 532, ducto in ſeſe vtroque cyclo. Veræ quidem periodi magnæ caput incurrit in annum primum vtriuſque cycli, pertinetque ad methodum Lunæ & Solis. & B locum habet dumtaxat in anno Iuliano, hoc eſt in eo, cui præter 365 dies quadrans attribuitur. Itaque eius initium eſt à Kal. Ianuariis in anno Romano : in anno Conſtantinopolitano à Kal. Septembris. in Antiocheno à Kal. Octobris. in Alexandrino & Samaritano ab a. d. IIII. Kal. Septemb. Periodus vero Dionyſij pertinet ad methodum neomeniæ Paſchalis, initio ſumto ab anno primo natalis Chriſti, vt ipſe quidem putabat : item ab anno decimo cycli Solis Iuliani, & ab ea neomenia, cuius quartadecima dies proxime poſt XXI, aut in XXII Martij conficeretur. Hactenus à minimis initiis ad ſumma temporum incrementa, quam ὁμάδα χρόνων Græci vocant, Chronologum perduximus, & eum in conſpectu totius antiquitatis collocauimus. C Supereſt nunc, vt quæ carptim & obiter perſtrinximus, ea vberius ſuis locis explicentur. Reſumamus igitur eos annos, ex quibus tanquam elementis, ad tot tamque diuerſa genera annorum progreſſus factus eſt. Ex anno Græco, qui eſt æquabilis minor, omnes anni Lunaris formas propagatas eſſe vidimus : vt ex Ægyptiaco, qui eſt æquabilis maior, omnes Solares. Non igitur confuſe, & per ſaturam hæc tractanda, ſed ſuo quæque & loco & ordine. Quatuor igitur libris quatuor genera anni ſumma explicare decreuimus. Primus erit de anno æquabili minore. Eo enim omnis Græcia vſa tam diuerſis generibus, quam multæ fuerunt eius terræ nationes, & πολιτεῖαι. Itaque ea erit reliqua pars huius libri. Secundum locum ſibi vindicat annus D Lunaris, quia ex illo priore deriuatus. Tertius liber complectetur anni æquabilis maioris formas, ἰδιότητας, & differentias. Quartus illius anni traduces & propagines perſequetur, diuerſa nempe anni Solaris genera, & mutationes. Hæc eſt pars prior, quam initio huius diatribæ Chronologo promiſimus, de annorum & temporum Ciuilium generibus. Altera pars eſt de charactere, qui neceſſarius eſt notandis temporum interuallis, quæ ſequentibus libris tractabimus, item diuerſis

A computis nationum annalibus, de quibus librum ſingularem ad cal-
cem operis adiiciemus, non tanquam appendicem, ſed partem vnam
operis noſtri. Quis igitur ſit vſus characteris temporum, docet nos
Dionyſius ex Ephoro, qui cum annum excidij Troiæ ex Olympia-
dum epocha notare non poſſet, cum is caſus aliquot ſeculis antiquior
ſit prima Olympiade, dixit id accidiſſe eo anno Attico, quo viginti
περιτταὶ ἡμέραι annum explebant. Statim peritis anni Attici ſubole-
bat, quo anno id accidere potuerit. Sciebant enim quoties in quan-
to interuallo annorum id fieri poſſet. Exemplo Ephori aut Dionyſij
erit nobis character excogitandus, quo animus anceps in triuio con-
ſtitutus quæſitum ad fontem manu deducatur. Erit igitur primum
B totius inſtituti noſtri fundamentum annus Iulianus, quem fingimus
ante multa millia annorum fuiſſe. Characteres vero illi duos dabi-
mus, cyclum Lunæ Dionyſianum, cuius hic eſt annus XVIII. & cy-
clum Solis Iulianum, cuius hodie annus VII currit. Tertium etiam,
vbi ratio temporum patietur, Indictiones non aſpernabimur. Nam
qui his characteribus ſemel vti inſtiterint, illi, quæ ſit conſtantia, & fi-
des illius methodi pulcherrimæ in ratione temporum, experientur. Si
quis hoc anno Chriſti 1594 incertus, quot annos natus ſit, tamen &
maiorem ſe quadraginta nouem annorum, & minorem quinquagin-
ta ſex ſciat, is imitatur imperitiam Chronologorum Græcorum, qui
circiter illius, & illius regis tempora illud, & illud accidiſſe dicunt, an-
C num vero certum non definiunt. Sed cum idem adiicit natum ſe No-
nis Auguſti, feria quinta, is addit characterem certum & indubita-
tum, quales ſunt viginti περιτταὶ ἡμέραι Ephori. Nam feria quinta non
potuit incurrere in Nonas Auguſti, niſi cum litera Dominicalis eſt C.
Ante 49 autem annos id accidit anno Domini 1540, cyclo Solis no-
no. Itaque hoc characteriſmo conſtantiſſime affirmamus eo anno ho-
minem natum, & proximis Nonis Auguſti Iulianis illi quinquageſi-
mum quintum natalem initurum. Idem vſus cycli Lunaris, adhibi-
ta caſtigatione, vt à prima Olympiade, ad annum Domini 1400, tot
dies neomeniis adhibeas, quoties 304 annos reperies. Exemplum.
hic eſt annus à prima Olympiade 2370. In quibus annis ſepties re-
D peritur numerus 304. ſeptem igitur dies neomeniis hodiernis adii-
ciendi. Verbi gratia. anno primo cycli epactæ ſunt XI. nouilunium
Martij XVIII. additis VII. diebus, nouilunium, vel potius coniunctio
luminarium erat in XXV. Martij anno quarto ante primam Olympia-
dem, aut quintodecimo poſt eandem primam Olympiadem, & de-
inceps ad 304 annos. Sed ab hoc ſæculo noſtro poſt 150 annos mi-
nuendæ erunt neomeniæ totidem diebus, quoties 304 anni reperien-
tur poſt annum Chriſti 1700. & fortaſſe citius. Sed quia nullam epo-
cham

cham veterem certiorem Olympiadum capite habemus: illud autem A
cum vetuſtate comparatum nouitium eſſe videtur: inutiles erunt cha-
racteres cyclorum & Indictionis, niſi à quadam remotiſſima epo-
cha initium temporum inſtituamus. Excogitemus igitur periodum,
quæ & vtrunque cyclum, & Indictionem contineat: quod fiet, ſi pe-
riodum Dionyſij Exigui quindecies multiplicemus: qui fient anni
7980. Ita periodus illa incipiet ab anno primo tum vtriuſque cycli,
tum Indictionis: & proinde eiuſdem vltimus annus deſinit in vltimis
vtriuſque cycli, & Indictionis. Sed annus Chriſti, vt vulgo putamus,
3267 deſinet in vltimum vtriuſque cycli, & Indictionis. Ergo dedu-
ctis 3267 de 7980 annis, relinquetur epocha anni ante vulgarem B
Chriſti, nempe 4713. Ita vt 4714 ſit primus annus Chriſti vulgaris cy-
clo Solis x, Lunæ 2, Indictionis 4, à Kal. Ianuarij: quamuis & Indictio
autumno proxime antecedenti, Cyclus autem Lunæ Martio ſequenti
cæperit. Quare annus iſte, qui ex errore vulgi putatur 1594, eſt 6307.
periodi huius, quam Iulianam vocamus, quod ad Iulianam anni for-
mam accommodata ſit. Ideo 6307 diuiſis per 28, per 19, per 15, habe-
bimus huius anni 6307 periodi Iulianæ, vel vulgaris Chriſti 1594, cy-
clum Solis ſeptimum à Kal. Ianuarij: Lunæ decimumoctauum à
Martio ſequente: Indictionis ſeptimum Cæſarianæ quidem ab ante d.
VIII Kal. Octobris antecedentis anni 6306: Pontificiæ vero à Kalen- C
dis Ianuarij anni propoſiti 6307. Non prædicabo laudes huiuſce pe-
riodi: Chronologi & aſtrologi, qui omnia ἐπιστημονικῶς diſputare vo-
lunt, non poterunt eam ſatis laudare. Qui igitur eclipſes ex Tabulis
Prutenicis putare volent, ex anno periodi Iulianæ auferant 2408. &
cum reſiduo toto excerpant tempora epochæ diluuij. Exemplum: Ecli-
pſis Lunaris accidit in Septembri anno Olympiadico 446, qui eſt an-
nus periodi Iulianæ 4383. Deductis 2408, remanent 1975. Excerpo
primum 1900 ex epocha Diluuij: deinde 75, ex filo annorum expanſo-
rum. Poſtremo menſes vſque ad Septembrem. Et reliqua vt ex me-
thodo Prutenica. Qui omne dubium ex temporum ratione tollere
volet, vti debet hac periodo, ſine qua nihil vnquam certi in notatio- D
ne temporum adferre poterit.

DE ANNO ÆQVABILI MINORE GRÆCORVM.

CVM quidam veterum, vt Macrobius & Solinus, annum Græco-rum merum Lunarem fuiſſe prodiderint: neque ſolum in ea hæreſi fuerit vir eruditiſſimus Theodorus Gaza, ſed & vetuſtiſſimum ſcriptorem Herodotum opinionis ſuæ teſtem adhibeat: equidem non temere

A temere ab eius auctoritate diſcedendum eſſe cenſuiſſem, niſi hominem clariſſimum, atque vtriuſque linguæ vindicem, in re manifeſta pueriliter erraſſe deprehendiſſem. Is igitur vt probet menſes Græcorum Lunares, & alternis plenos & cauos fuiſſe, hæc verba ex Herodoto producit: ἐς γὰρ ἑβδομήκοντα ἔτεα οὖρον τῆς ζόης ἀνθρώπῳ προτίθημι. οὗτοι ἐόντες ἐνιαυτοὶ ἑβδομήκοντα παρέχονται ἡμέρας διηκοσίας καὶ πεντακισχιλίας καὶ δισμυρίας, ἐμβολίμου μηνὸς μὴ γινομένου. Videamus, an vera ſit ſummi viri ſententia: & dies viceſies quinquies mille ac ducentos per ſeptuaginta annos partiamur. Prodit modus vnius anni, dies trecenti ſexaginta. Perperam igitur Lunarem annum definit, cuius menſes om-
B nes fuerunt ſolidi. Duodecim enim menſes omnes τριακονθημέρους annum habuiſſe, prodit Herodotus, non, vt ipſe vult, alternis plenos & cauos. Sed cum ea fuerit Gazæ ſententia, mirum, non contentum fuiſſe hominem, vnum Herodoti teſtimonium contra ſe produxiſſe, niſi & Ariſtotelis altero ex libris ζώων ἱστορίας loco magnam iniuriam exiſtimationi ſuæ feciſſet. Scribit enim Ariſtoteles eo, quem ipſe Gaza adducit, loco, ἔνιαι τῶν κυνῶν τίκτουσι πέμπτον μέρος ἐνιαυτοῦ, τοῦτ᾽ ἔστιν ἡμέρας ἑβδομήκοντα καὶ δύο. Sed in iiſdem libris idem Ariſtoteles: κύει δὲ ἡ μὲν Λακωνικὴ ἕκτον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ. τοῦτο δέ ἐστιν ἡμέραι ἑξήκοντα. En quinquies LXXII dies eſt annus ſolidus Græcorum, hoc eſt totidem dierum, quot iam poſuimus ex Herodoto, nempe CCCLX. Idem etiam Cleo-
C buli ænigma canit, quod ex ipſo Gaza confeſſionem expreſſerit. Id eiuſmodi eſt:

> Εἷς ὁ πατήρ. παῖδες δὲ δυώδεκα. τῶν δὲ ἑκάστῳ
> Παῖδες τριήκοντα διάνδιχα εἶδος ἔχουσαι.
> Αἱ μὲν λευκαὶ ἔασιν ἰδεῖν. αἱ δ᾽ αὖτε μέλαιναι.
> Ἀθάνατοι δέ τε οὖσαι ἀποφθινύθουσιν ἅπασαι.

Ænigma quidem: ſed eiuſmodi, vt ex eo vel pueri diuinent, annum Græcorum habuiſſe menſes τριακονθημέρους omnes. Sed clarius Plinius, ac ſine vllo ænigmate: *Nulli, inquit, arbitror plures ſtatuas dicatas, quam Demetrio Phalereo Athenis. Siquidem* CCCLX *ſtatuere, quas mox lacerauerunt, nondum anno hunc numerum dierum exce-*
D *dente.* Cuius loci Pliniani Varronem interpretem dare poſſumus, qui apud Nonium ſcribit Demetrium Phalereum tot ſtatuas adeptum fuiſſe, quot luces habet annus abſolutus. Quare modus anni Græci fuit dierum CCCLX. Non igitur fuit Lunaris. Laërtius de Solone ſcribit: ἠξίωσέ τε τοὺς Ἀθηναίους τὰς ἡμέρας κατὰ σελήνην ἄγειν. Ergo temporibus Solonis nondum Græcorum annus erat Lunaris. Diodorus Siculus libro XIII. 331. ἔφησεν εἰς οἰκίαν μετοίκου τινὸς ἑωρακέναι τῇ νουμηνίᾳ περὶ μέσας νύκτας εἰσιόντας. Et infra. ἔφησε πρὸς τὸ τῆς σελήνης φῶς ἑωρακέναι. Quomodo poterat eſſe νουμηνία, & media nocte luna lucere? Ergo menſes non

ſes non erant Lunares. Alioqui ſi annus Lunaris fuiſſet, quomodo con- A
ſtaret id, quod ſcribit Plutarchus, ſcilicet defectionem Lunarem, quæ
præceſſit cladem Perſarum ad Gaugamela, incidiſſe in noctem myſte-
riorum Atticorum, hoc eſt εἰς εἰκάδα Βοηδρομιῶνος? Nam ſi viceſima Boe-
dromionis confectum eſt plenilunium, ſane ſexta, hoc eſt ἕκτη τοῦ ἱσταμένου,
fuit nouilunium. Non igitur Lunaris fuit ille Boedromion. Idem Plu-
tarchus in Camillo ſcribit, victoriam Athenienſium ad Naxum, duce
Chabria, contigiſſe Βοηδρομιῶνος πέμπτῃ φθίνοντος, ἐν πανσελήνῳ. Ergo
duodecima Boedromionis fuit nouilunium. Thucydides ait eclipſim
Solis contigiſſe νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην. Ergo fuit quædam νουμηνία μὴ κατὰ
σελήνην. Diodorus Siculus libro XII ſcribit Metonem aſtronomum B
primum nouilunium enneadecaeteridis ſuæ ſtatuiſſe Σκιρροφοριῶνος
τρισκαιδεκάτῃ, vt manifeſto neomenia illius Scirrhophorionis non fuerit
Lunaris. Annus igitur Græcorum Lunaribus menſibus deſcriptus non
fuit, quod putauit Gaza, neque CCCLIIII diebus, vt annus verus Lu-
naris, ſed CCCLX finiebatur, vt iam probauimus. Minor autem fuit
anni illius modus Solari diebus quinque ſolidis cum quadrante, maior
Lunari diebus itidem quinque cum triente fere. Certis tamen tem-
porum epochis alligatos fuiſſe, neque temere in anteriora euagari ſoli-
tos, argumento eſt, quod iidem menſes ſemper propemodum æſtiui
fuerunt, vt Hecatombæon, Metagitnion, Boedromion: iidem etiam
ſemper verni, Munychion, Thargelion, Scirrhophorion. Idem de C
aliis cenſendum. Ex Ariſtotele quoque & Theophraſto diſcimus
certis menſibus ſuas conuerſiones anni attributas fuiſſe, vt τροπὰς θε-
ρινὰς Hecatombæoni: χειμερινὰς Poſideoni. Quod non fieret, niſi vni-
co intercalationis præſidio, & præterea certis annorum periodis. Pe-
riodum enim eam in hoc negotio vocamus, per quam rationes Solis
& Lunæ pariant, & quæ, vt ita dicam, vtramque paginam facit: vt in
periodo Calippica rationes Solis cum Lunaribus æquantur. Aut ſane
periodus ea eſt, quæ nihil reliquum de ratiuncula facit: vt in ratione
biſexti fit. Nam tum nihil de quadrantibus diei relinquitur. Pro-
pterea quadriennium biſexti Iuliani eſt periodus rationis Solaris. Quæ
vero, & cuiuſmodi fuerit Græcorum periodus, & quot annorum, D
operæpretium fuerit ſcire, ſi quidem veram huius præſtantiſſimæ rei
doctrinam conſequi volumus. Et ſane ſi qua fuit periodus, quæ anni
Græci fines tueretur, vt quidem aliquam fuiſſe neceſſario ſtatuendum
eſt, aut Tetraeteris fuit, qualis Olympica, aut nulla. Quæ enim ratio
fuerit Olympici quadriennij, ſi in ea nulla temporum ἀποκατάστασις fie-
ret, non video; præſertim, cum annus ille Græcorum Solaris non eſſet,
neque in quadriennij legem cogeretur, niſi ita ratione periodici tem-
poris poſtulante. Sed initium & caput Olympiadis conſideremus.

Facile

A Facile finem aſſequemur. Eius menſis primus habebat nouilunium verum:& in quintadecima eiuſdem,confecto plenilunio,Olympicum ludicrum peragebatur. Hoc nos docet Pindarus in Olympionicis:

———ἤδη γὰρ αὐτῷ
Πατρὶ μὲν βωμῶν ἁγισθέντων
Διχόμηνις ὅλον χρυσάρματος
Ἑσπέρας ὀφθαλμὸν ἀντέφλεξε μήνα.

Ibi ſcholion vetus: ἐπεὶ ἐν τῇ πανσελήνῳ ὁ ὀλυμπιακὸς ἀγὼν ἄγεται, καὶ τῇ ἑκκαιδεκάτῃ τῆς σελήνης ἄγεται κρίσις. & in eodem opere : ἐν δ' ἕσπερον ἔφλεξεν εὐώπιδος σελάνας ἐρατὸν φῶς. Manifeſto declarat caput primi menſis Olympiadici in verum nouilunium incurrere , & ex omnibus menſi-B bus, quos τριακονθημέρους fuiſſe iam docuimus, vnicum primum merum Lunarem fuiſſe. Reliquos Lunares eſſe nō potuiſſe, palam eſt, cum illi quidem pleni omnes fuerint: Lunares vero ſint alternis pleni & caui. Inueſtiganda igitur ratio & methodus , qua XLVIII menſibus vertentibus , qui omnes pleni eſſent, caput quadrageſimi noni in nouilunium incideret. vt hoc clarius intelligatur, ita proponemus exemplum familiare Computi noſtri, vt vulgus loquitur. Hoc ſæculo, in anno Iuliano nouilunium conficitur in XIX Iulij, anno cycli Lunaris ſexto. Anno vero eiuſdem cycli X, nouilunium confit in quinta Iulij, poſt quatuor nempe annos exactos à priore illo nouilunio. Et quia annus Græcus conſtabat 360 diebus tantummodo, anni quatuor erunt tantum 1440 C dierum. Incipiat igitur primus annus à nouilunio, quod incidit in XIX Iulij, feria prima, cyclo Solis, exempli gratia, XXV, cum litera dominicalis eſt D. Sane quintus annus incipiet à XXVIII Iunij, feria ſexta, cyclo Solis primo, cum litera dominicalis eſt F. Nam 1440 dies per VII diuiſi, relinquunt feriam quintam, quæ cum feria prima primi anni compoſita faciet feriam ſextam, characterem anni quinti, vt diximus, in XXVIII Iunij. A qua die ad V Iulij, vbi eſt nouilunium poſterius, interuallum eſt dies VII: qui ſane adiiciendi ſunt ad 1440 dies:& ita Tetraeteris Græca, ſiue Olympiaca, erit dierum 1447. Quid igitur fiet illis ſeptem diebus otioſis? an in exitu Tetraeteridis intercalabuntur? Minime. Sed conditor Tetraeteridis Græcæ duos dies in fine annorum ſingulorum appen-D dices reliquit, qui in quatuor annis octo facti extra numerum menſium erant, & tetraeteridem cum Lunæ rationibus conciliabant. Sed tamen illi dies adiectitij in tetraeteride Attica otioſi non erant. Decem enim tribus Attica habebat, quæ φυλαὶ dicuntur: ex quibus οἱ πεντακόσιοι quotannis creabantur, quinquaginta nempe ex vna quaque tribu. Singuli vero quinquaginta ex illis Quingentis per circuitum diem vnum imperabant, ita vt ſumma res ad eos deferretur. Sic fiebat, vt ſinguli quinquaginta anno vertente XXXVI dies imperarent. Hi dies dice-

bantur πρυτανεία illius, & illius Tribus, ſiue φυλῆς. Harpocratio: ἔστι δὲ ἀριθμὸς ἡμερῶν ἡ πρυτανεία ἤτοι τριάκοντα ἕξ, ἢ τριάκοντα πέντε. καὶ ἑκάστη φυλὴ πρυτανεύει. διείλεκται δὲ περὶ τούτων Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ. Quod vero ait etiam XXXV dies dici πρυτανείαν, id infra explicatur. Quot igitur erant φυλαὶ, toties XXXVI imperabant. Ammonius vetuſtiſſ. & erudítiſſ. Grammaticus. Πρυτανεία δὲ θηλυκῶς, ὁ χρόνος· διῄρητο γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ὁ ἐνιαυτὸς εἰς δέκα πρυτανείας, ὅσαι καὶ φυλαὶ ἦσαν· καὶ ἐπρυτάνευεν ἑκάστη φυλὴ κατ' ἐνιαυτὸν ἅπαξ· ὅθεν καὶ τοὺς μισθοὺς, καὶ τὰ ἐνοίκια, καὶ τὰς πρυτανείας κατὰ μῆνα ἐτέλουν. Erant autem decem. Ergo decies triginta ſex dies imperabant, qui eſt modus anni terræ Atticæ, atque adeo totius Græciæ. Illæ vero dies duæ in calcem anni reiectæ dicebãtur ὑπερβαίνουσαι, vel ὑπερβάλλουσαι ἡμέραι: in quas etiam comitia creandorum magiſtratuum differebantur. Itaque eo nomine illud biduum vocabatur ἀρχαιρεσίαι, vel ἄναρχοι ἡμέραι: quia ſcilicet per illud biduum Attica eſſet ſine legitimis magiſtratibus. Atqui videmur noſtri obliti. Binos enim dies contulimus in exitum anni, qui in fine Tetraeteridis fiunt octo: cum tamen dixerimus exceſſum Lunæ ſupra annum Atticum fuiſſe dierum ſeptem dumtaxat. Vnus igitur dies abundat non quidem Lunæ ſupra annum, ſed anni ſupra Lunam. Huic rei remedium excogitatum eſſe reſpondemus τὴν ἐξαίρεσιν, quæ quidem non fiebat in illis bidui appendicibus, quos dies Comitiales vocatos eſſe diximus, ſed in alio menſe. Propterea dies, quæ eximebatur, vocata ἐξαιρέσιμος ἡμέρα. Cicero in Verrem: *Eſt conſuetudo Siculorum, cæterorumque Græcorum, quod ſuos dies menſeſque congruere volunt cum Solis Lunæq; rationibus, vt nonnunquam, ſi quid diſcrepet, eximant vnum aliquem diem, aut ſummum, biduum ex menſe, quos illi exæreſimos dies nominant. item nonnunquã vno die longiorem menſem faciunt, aut biduo.* Hæc Marcus Tullius. quæ tum demum locum habent, ſi ἐξαίρεσις fit in menſe eodem, qui habet biduum illud adiectitium. Nam ſi menſis idem habet ἀνάρχους ἡμέρας, & in eodem fiat ἐξαίρεσις, in omni Tetraeteride menſis vltimus quarti anni habebit vnum & triginta dies tantum: cum tamen in aliis annis idem menſis habuerit triginta & duos. Sed cum fit ἐξαίρεσις, habet tantum XXXI. Atqui in anno Attico alij menſi competebat ἐξαίρεσις, alij ἄναρχοι ἡμέραι, vt poſtea ſuo loco declarabitur. Videmus tamen Ciceronem velle in Tetraeteride Syracuſana vltimo menſi competere καὶ τὴν ἐξαίρεσιν, καὶ τὰς ἀνάρχους ἡμέρας. Vltimo enim menſi deputabantur illæ ὑπερβάλλουσαι ἡμέραι, vt auctor eſt apud Macrobium Glaucippus, qui de ſacris Athenienſium ſcripſerat. Ex hac exemtione contingebat annum quartum Tetraeteridis eſſe tantum dierum CCCLIX, præter ἀνάρχους ἡμέρας. Itaque in anno ἐξαιρεσιμαίῳ vna tribus XXXV tantum dies imperabat. Hoc plane eſt, quod dixit Harpocratio, πρυτανείαν eſſe tantum dierum triginta ſex, aut

triginta

A triginta quinque. Hoc modo fiebat, vt quarto quoque anno exacto nouilunium in caput anni quinti præciſe incideret: quod neceſſario obſeruabatur in Tetraeteride Elidenſium, quam pleraque omnis Græcia, & Latium Olympiadem vocarunt. Quid eſt Tetraeteris Græca? Eſt interuallum quatuor annorum Græcorum inter duas coniunctiones ſiue ſyzygias Lunares interiectum. Nam primus tantum menſis Lunaris erat, & ſecundi πρώτῃ ἱσαμένου habebat merum nouilunium. in reliquis claudicabat ratio Lunæ, quod priorem epocham Luna anteuerteret diei ſemiſſe, & aliquot ſcrupulis præterea. Conſiderandæ igitur ſunt variantiæ nouiluniorum in menſibus ſolidis. Ex his primum colligitur ſyzygiam Græcorum, eſſe dierum XXIX. hor. XII. ſcrup. XXX. annum B vero Lunarem dierum 354. horarum 6. Et quatuor tales annos dierum 1417. & cum embolimo Lunari, dierum 1447. Deductis igitur diebus 29, horis 12, 30.′ de menſe ſolido, hoc eſt de diebus XXX. ſuperſunt dies 0. hor. 11. ſcrup. 30.′ Porro prior annus excedit ſequentem biduo propter ἀνάρχους, ſiue ὑπερβαλλούσας ἡμέρας. Verbi gratia: duodecimus menſis anni primi habet terminum nouilunij in XXVI die. qui cum habeat appendices τὰς ὑπερβαλλούσας δύο, aufert à primo menſe ſecundi anni biduum præter ſemiſſem diei, quo nouilunium menſis ſequentis anteuertit nouilunium prioris. Itaque menſis primus ſecūdi anni propter ὑπερβαλλούσας proxime καὶ ἀμέσως præcedentes, & vnum fere diem, quo nouilunia priora à ſequentibus anteuertuntur, ha-C bebit nouilunium triduo citius, quam duodecimus menſis prioris anni. Et ſic duodecimus ſecundi detrahit biduum primo tertij, & duodecimus tertij primo quarti. Quo nomine confecimus tibi Tabellam, vt quota die menſis nouilunium fieret, poſſis citra laborem aſſequi. Quia igitur in diebus 1417. ſunt 48 ſyzygiæ, neceſſario vltima erit triginta dierum. Rurſus quia annus Græcus maior eſt Lunari octo diebus, neceſſario in primo anno erunt tredecim neomeniæ. Nam præter 354 dies, qui continent duodecim menſes alternis plenos & cauos, octo dies ſuperſunt, ita vt in primo die oporteat fieri nouilunium. Quia ve-D rò illi dies diſtributi ſunt per totos menſes, omnino ſecundus habebit duas neomenias, in ipſa ſcilicet νεομηνίᾳ, & in τριακάδι: quæ vere ſi qua alia, ἕνη καὶ νέα vocari poteſt: vt vides in Tabella, ex qua patet nouilunium committi ἐν πρώτῃ ἱσαμένου primi anni, ἐν ὀγδόῃ φθίνοντος ſecundi, ἐν πέμπτῃ μεσοῦντος tertij, ἐν ἑβδόμῃ ἱσαμένου quarti, & rurſus ἐν πρώτῃ ἱσαμένου quinti, vt ab initio. Hæ ſunt rationes Tetraeteridis Græcæ, quæ Elidenſibus Olympias, Phocenſibus Pythias, vocabatur.

NOVILVNIA IN MENSIBVS Tetraeteridis Græcæ.

Linea. menſium.	Annus primus.	Annus ſecundus.	Annus tertius.	Annus quartus.
1	1.	23	15	7
2	1.30	22	14	6
3	30	22	14	6
4	29	21	13	5
5	29	21	13	5
6	28	20	12	4
7	28	20	12	4
8	27	19	11	3
9	27	19	11	3
10	26	18	10	2
11	26	18	10	2
12	25	17	9	2

Quod ne veteres quidem explicarunt. Nam qui Olympiadem meram Lunarem conſtituunt, fortaſſe venia digni ſunt, cum Cenſorinus ob diem ex quadrantibus quarto quoque anno excreſcentem, quod Romani biſextum vocant eam inſtitutam ſcribat: quaſi vero Olympias, quam ex duabus Trieteridibus Lunaribus conſtare facit, etiam Solaris fuerit. quod perſpicue falſum eſt. Nam vna Olympias ſola nunquam cum Solis rationibus congruit, ſed potius duæ: quæ quidem iunctæ Octaeterida conſtituunt. de qua nunc dicendum. A

DE OCTAETERIDE.

QVI primus Tetraeterida inſtituit, hoc vnum duntaxat ſpectauit, vt primus eius menſis incideret in verum menſem Lunarem, propter Olympicum agonem, qui ſemper fiebat in XV menſis, plenilunio. Sed hoc illi ad perfectionem deerat, nempe vt etiam cum Sole congrueret. Atqui id intra Tetraeterida contingere non poteſt, vt quæ dierum ſit duntaxat 1447: accedente nimirum menſe embolimo: Solaris vero Tetraeteris ſit dierum 1461. Differentia dies XIIII. Eſto nouilunium in XX Martij, quando epactæ ſunt XI. Poſt quartum annum epactæ erunt XXV. Nouilunium VI Martij. Differentia vtriuſque nouilunij, dies XIIII. vt autem duæ Tetraeterides ad priſtinam epocham reuocentur, opus eſt intercalatione. Nam ſi, vt iam ſtatuimus, primi anni epactæ fuerint XI, noni anni epactæ erunt IX, quæ conuenient viceſimæ ſecundæ Martij. Ita interuentu emboliſmi annus ſummouebitur in priſtinum ſitum. Nam abſque emboliſmo foret, neomenia noni anni deprehenderetur in XIX Februarij; Ita fere ſemper menſem ciuilem plenum alternis Tetraeteridibus intercalabant. quod interuallum nos quidem Octaeterida vocauimus. Nam certum eſt, nullam eiuſmodi æquabilium annorum Octaeterida inſtitutam ante Cleoſtratum, qui primus omnium æquabilem Octaeterida cum Lunari comparauit: & poſtea Calippus decem & nouem Tetraeteridas, quæ quidem ſunt anni 76, cum totidem annis Lunaribus, quorum viginti octo erant embolimæi, comparauit: idque tempus iuſtam anni & Lunæ periodum eſſe iudicauit, vt ſuo loco dicetur. B C D

DE MENSIBVS ATTICIS.

ANTEQVAM annorum Græcorum, præſertim Attici, methodum aperiamus, quam ne in ſomnis quidem odoratus eſt Gaza, illud

A illud merito in dubium vocari poſſit, an recte habeat ordo menſium Atticorum ita, vt ab ipſo doctiſſimo Gaza proditus eſt. Primum enim illud omnino falſum eſt, quod ipſe multum æſtuans nobis perſuadere conatur, Antheſterionem ſecundum menſem Autumni fuiſſe, vt Mæmacterionem primum eiuſdem quadrantis autumnalis. vtrumque enim falſum conuincit priſcorum ſcriptorum auctoritas, & quod Antheſterion ſecundus autumnalis quadrantis fuerit, & quod Mæmacterion primus. Nam de Antheſterione multa aduerſantur. Sed antequam de Antheſterione loquamur, locus poſtulat, vt quot Διονύσια Athenis fuerint, dicamus: quia ad hanc rem nonnihil faciunt, & lectori imperito imponere poſſunt. Trina igitur fuere Liberalia Athe-
B nis. Prima, menſe Poſideone, quæ dicta Διονύσια κατ' ἀγρούς, aliter Λήναια. Secunda Διονύσια τὰ κατ' ἄστυ, menſe Elaphebolione. Heſychius: Διονύσια ἑορτὴ Ἀθήνησιν, ἣ Διονύσῳ ἤγετο τὰ μὲν κατ' ἀγροὺς μηνὸς Ποσειδεῶνος (τὸ δὲ πάλαι Ληναιῶνος) τὰ δὲ ἐν ἄστει, μηνὸς Ἐλαφηβολιῶνος. Scribit enim Thucydides αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος, ἅμα ἦρι, ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν, αὐτοδεκαετῶν διελθόντων, καὶ ἡμερῶν ὀλίγων παρενεγκουσῶν Πλειστόλα Σπάρτης ἐφορεύοντος, Ἀρτεμισίου τετράδι φθίνοντος, Ἀλκαίου δ' Ἀθήνησιν ἄρχοντος, ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ φθίνοντος.

De his manifeſto ſentit Seneca his Anapæſtis:

Nos Cadmeis orgia ferre
Tecum ſolitæ condita ciſtis,
C *Cum iam pulſo ſidere brumæ*
Tertia Soles euocat æſtas:
Et ſpiciferæ conceſſa Deæ
Attica Myſtas claudit Eleuſin.

Quibus notatur tempus fuiſſe circa finem hiemis, & præterea τριετηρικὰ fuiſſe: quæ & dicebantur minora myſteria. Nam maiora myſteria erant Pentaeterica: de quibus idem Seneca Hercule Furente,

Quantus Eleum coit ad Tonantem,
Quinta cum ſacrum reuocauit æſtas;
Quanta, cum longæ redit hora noctis,
D *Creſcere & ſomnos cupiens quietos*
Libra Phœbeos tenet æqua currus,
Turba ſecretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare Myſtæ.

In Hippolyto.

Iam quarta Eleuſin dona Triptolemi ſecat,
Paremque toties libra compoſuit diem.

Nimirum fiebant τῇ εἰκάδι βοηδρομιῶνος, poſt confectum ſidus æquino- A
ctij autumnalis, quinto anno redeunte. Galenus loquens περὶ τοῦ τῆς ἐλάτης
σπέρματος: ὅστις καιρὸς ἐν Ῥώμῃ μὲν ὁ καλούμενος μὴν Σεπτέμβριός ἐστιν, ἐν
Περγάμῳ δὲ παρ' ἡμῖν Ὑπερβερεταῖος, Ἀθήνησι δὲ Μυστήρια. Philoſtr. v. 56. de
Bætica prouincia: γεωργίας τε πάσης μεστὴν εἶναι, καὶ ὡρῶν, οἷαι τῆς Ἀττικῆς αἱ
μετόπωροί τε καὶ μυστηριώτιδες. μυστηριώτιδας ὥρας vocat autumnale tem-
pus. Idem libro IIII. 46. ἐς δὲ τὸν Πειραιᾶ ἐσπλεύσας περὶ Μυστη-
ρίων ὥραν ἅτε Ἀθηναῖοι πολυανθρωπότατα Ἑλλήνων πράττουσι, &c. Poſtea ὧν
οἱ μὲν Γυμνοὶ ἐθέρισαν (καὶ γὰρ τὸ μετόπωρον εὔηλιον τοῖς Ἀθηναίοις,) &c. Poſtea:
μυήσει δέ με ὁ δεῖνα (προγνώσει χρώμενος, ἐς τὸν μετ' ἐκεῖνον ἱεροφάντην, ὃς μετὰ
τέτταρα ἔτη τοῦ ἱεροῦ προέστη.) Infra eodem anno, ſequente vere: ἐπιπλῆξαι δὲ λέ-
γεται περὶ Διονυσίων Ἀθηναίοις, ἃ ποιεῖται σφίσιν ἐν ὥρᾳ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος. Tertia B
Διονύσια dicebantur ἀνθεστήρια. de quibus prouerbium: θύραζε Κᾶρες.
οὐκ ἔτ' Ἀνθεστήρια. Heſychius, Ἀνθεστήρια, Διονύσια. Hæc ſunt, quæ ad rem
pertinent; nimirum ita dicta, quod Antheſterione inſtaurarentur: &
dicebantur Διονύσια τὰ ἀρχαῖα, item Διονύσια τὰ ἐν Λίμναις. Thucydides
libro II. τὰ γὰρ ἱερὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστί, καὶ τὰ ἔξω πρὸς
τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἵδρυται, τό, τε τοῦ Διὸς Ὀλυμπίου, καὶ τὸ Πύθιον,
καὶ τὸ τῆς Γῆς, καὶ τὸ ἐν Λίμναις Διονύσου, ᾧ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ
ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι. Fuiſſe autem annua docet Demoſthenes
κατὰ Νεαίρας; Καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου ἐν Λίμναις ἔστη-
σαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα. ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ἀνοίγεται,
τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός. Hunc igitur Antheſterionem, qui ab C
Antheſteriis Dionyſiis dictus, aio fuiſſe alienum ab Autumno, vbi
eum collocat Gaza. Neque eſt, cur adeo Philoſtrato iniquus ſit, quod
Antheſterionem videatur in tempus veris reiicere. Neque enim ſolus
Philoſtratus hoc ſcripſit. Scribit idem & Appianus, cum dicit Cæſa-
rem dictatorem μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος à coniuratorum factione in ſenatu
oppreſſum & cæſum fuiſſe. Sed & Plutarchus grauiſſimus ſcriptor illi
obiiciendus, qui Athenas à Sulla captas prodit menſe Martio, eumque
menſem ἀνθεστηριῶνα Athenis dici. Idem etiam ſcriptor in Sympoſiacis
ita clare loquitur, vt per illum Gazæ muto eſſe liceat. Καὶ μὴν οἶνόν
γε νέον ια πρωϊαίτατα πίνοντες Ἀνθεστηριῶνι πίνουσι μηνὶ μετὰ χειμῶνα. καὶ τὴν ἡμέ-
ραν ἐκείνην ἡμεῖς μὲν ἀγαθοῦ δαίμονος, Ἀθηναῖοι δὲ Πιθοιγίαν καλοῦσι. Men- D
ſem Ἀνθεστηριῶνα μετὰ χειμῶνα collocat, non ante hiemem, vt Gaza. Cum
igitur alterum menſem à Poſideone Gamelionem Gaza ita, vti debuit,
collocauerit, ſane tertius à Poſideone erit Antheſterion. proinde octauus
ab Hecatombæone. Harpocratio: Ἀνθεστηριὼν ὄγδοος μὴν ἐστὶ παρ'
Ἀθηναίοις, ἱερὸς Διονύσου. Ἱερὸς δὲ ἐν τοῖς τῆς συναγωγῆς κεκλῆσθαί φησιν αὐτὸν
διὰ τὸ πλεῖστα τῶν ἐκ γῆς ἀνθεῖν τότε. Ne Gaza quidem, ſi reuiuiſcat, dubi-
tare poſſit, Antheſterionem menſem vernalem fuiſſe. Demoſthenes

περὶ

A περὶ στεφάνου. ἐπὶ ἱερέως Κλιναγόρου ἐαρινῆς Πυλαίας ἔδοξε τοῖς Πυλαγόραις. Subiicit Demoſthenes: Λέγε δὴ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ταῦτα ἐγένετο. Χρόνοι. Ἄρχων Μνησιθείδης, μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δεκάτῃ. Vides ἐαρινὴν πυλαίαν menſe Antheſterione. quod non fieret, niſi Antheſterion fuiſſet ἐαρινὸς μήν. Vnum locum producam, qui omnium inſtar eſſe poterat. Anno Nabonaſſari 465, Athyr die 29, ἀνθεστηριῶνος ὀγδόῃ, qui eſt Calippicus Antheſterion, Timocharis obſeruauit mediam partem Lunæ in medium Pleiadum inductam. Tempus congruit Ianuarij viceſimæ nonæ. Itaque neomenia Antheſterionis Calippici illius anni incidit in XXIII Ianuarij, & ſequenti anno poſt emboliſmum eadem neomenia incurrit in X Februarij. Et quid tergiuerſamur? Annus ille erat quadrageſimus

B ſeptimus primæ periodi Calippicæ, cuius Hecatombæon cæpit triceſima Iunij, cyclo lunæ tertio. A quo capite ad 23 Ianuarij ſunt dies 206 præciſe, quæ ſunt ſyzygiæ ſeptem. Ergo Antheſterion eſt octaua ſyzygia ab Hecatōbæone. & proinde ſecundus menſis hibernus. Athenæus libro VIII Ἀνθεστηριῶνα, καὶ Ἐλαφηβολιῶνα coniungit. Κατὰ δὲ τὸν Ἀνθεστηριῶνα, καὶ Ἐλαφηβολιῶνα λέγουσιν οἱ ἐπιχώριοι, ὅτι ἀποπέμπει Βολύνη τὴν Ἀπόπυριν Ὀλύνθῳ. Expungatur igitur Antheſterion ex Autumno, quo illum traduxit Gaza, vir alioqui maximus. De Mæmacterione pene perſuaſerat mihi, poſt Boedromionem locandum eſſe. Gazæ enim quartus ab Hecatombæone eſt Mæmacterion, quintus Pyanepſio, ſextus Antheſterion. Sed vt hoc penitus negem, facit primum Plutarchus,

C qui in Cæſare ſcribit Poſideonem eſſe Ianuarium, quod confirmatur verbis Anacreontis apud Euſtathium:

Μεὶς μὲν δὴ Ποσιδηΐων ἕστηκε.
Νεφέλαι δ' ὕδατι βαρύνονται.
Ἄγριοι δὲ χείμωνες παταγοῦσι.

Eiuſmodi tempeſtates in Græcia non occurrunt, niſi confecto brumæ ſidere. Idem Plutarchus περὶ Ἴσιδος aſſerit Pyanepſionem eſſe Athyr Auguſtalem, hoc eſt Nouembrem. Et in Demoſthene hos menſes continuat Μεταγειτνιῶνα, Βοηδρομιῶνα, Πυανεψιῶνα, οὐ μὴν, inquit, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπέλαυσε τῆς πατρίδος καλῶς ἐλθὼν· ἀλλὰ ταχὺ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων συντριβέντων, μεταγειτνιῶνος μὲν ἡ περὶ Κρανῶνα μάχη συνέπεσε, Βοηδρομιῶνος

D δὲ παρῆλθεν εἰς Μουνυχίαν ἡ φρουρά. Πυανεψιῶνος δὲ Δημοσθένης ἀπέθανε. Quod ſi Poſideon eſt Ianuarius, (vt ſane omnino verum eſt, cum Poſideon ſemper poſt brumam inciperet,) Pyanepſion autem eſt Nouember; ſane Decembri quis menſis congruere debeat, præter Mæmacterionem, non video. Nam inter Πυανεψιῶνα, καὶ τροπὰς χειμερινὰς, id eſt, inter Πυανεψιῶνα, καὶ Ποσιδεῶνα, ſpatium aliquod intereſſe innuit Theophraſtus περὶ κοκκυμηλέας Αἰγυπτίας diſſerens: vt ſcias continuatos non fuiſſe. Ἄρχεται δ' ἀνθεῖν μηνὸς Πυανεψιῶνος, τὸν δὲ καρπὸν πεπαίνει περὶ τροπὰς χειμερινάς.

ειας. Sane inter *αὔξησιν καὶ πέπανσιν*, menſem intereſſe omnes concedent, id eſt, inter Pyanepſionem, & Poſideonem. Et quis menſis intercedet, præter Mæmacterionem? Præterea idem Plutarchus vocat Pyanepſionem *σπόριμον μῆνα*, & circa Vergiliarum occaſum collocat, cui adſtipulatur interpres Ariſtophanis, qui ait ruſticos in Attica *τὴν προηρόσιον θυσίαν* eo menſe immolare ſolitos. Quod ſi ante arationem & ſationem incipit Pyanepſion, manifeſtum eſt, eum menſem à Decembri abſuiſſe, & in Nouembrem conueniſſe. Diodorus Siculus libro III continuat hos duos menſes, Mæmacterionem & Poſideonem. *ἀπὸ γὰρ μηνὸς, ὃν καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Μαιμακτηριῶνα, τῶν ἑπτὰ τῶν κατὰ τὴν ἄρκτον ἀστέρων οὐδένα φασὶν ὁρᾶσθαι μέχρι τῆς πρώτης φυλακῆς. τῷ δὲ Ποσειδεῶνι μέχρι δευτέρας.* Et dubitamus adhuc? Harpocratio ita ſcribit: *μαιμακτηριὼν ὁ πέμπτος μὴν παρ' Ἀθηναίοις.* Si Boedromion eſt tertius ab Hecatombæone, Poſideon autem ſextus, quartus inter Boedromionem & Mæmacterionem erit Pyanepſion. Ac ne quis errorem librarij putet apud Harpocrationem, ſubiicit: *ὠνόμασται δὲ ἀπὸ Διὸς μαιμάκτου. μαιμάκτης δέ ἐστιν ὁ ἐνθουσιώδης καὶ ταραχτικὸς, ὥς φησι Λυσιμαχίδης ἐν τῷ περὶ τῶν Ἀθήνησι μηνῶν. ἀρχὴν δὲ λαμβάνοντος τοῦ χειμῶνος ἐν τούτῳ τῷ μηνὶ, ὁ ἀὴρ ταράττεται καὶ μεταβολὴν ἔχει.* Autumno præcipitato ſub ipſum initium hiemis ponit Mæmacterionem, quem in locum Pyanepſionem confert Gaza. Item Demoſthenes Olynth: III: *τότε τοίνυν μὴν ἦν Μαιμακτηριών.* Vlpianus in eum locum: *χειμέριος ἐστιν ὁ μὴν*, &c. Sed propter nomen & auctoritatem viri vix ab hominibus etiam doctis expreſſero, vt Gazam hic erraſſe fateantur, niſi illis teſtem locupletiſſimum obiecero. Timocharis igitur apud Ptolemæum anno Nabonaſſari 466, qui erat 48 Calippi, Thoth VII, *πυανεψιῶνος ϛ τελευτῶντος*, obſeruauit Lunam coniunctam Spicæ Virginis. Quod tempus conuenit diei octauæ Nouembris. Proinde Neomenia Pyanepſionis Calippici XVI Octobris. Hecatombæon autem illius anni cœpit XVIIII Iulij. A XVIIII Iulij, ad XVI Octobris, ſunt dies nonaginta: qui conſtituunt menſes Lunares Calippi tres præteritos, & neomeniam quarti ineuntis. Nam 89 dies ſunt menſes tres Lunares, quibus ſi adieceris neomeniam quarti menſis, fiunt dies 90. Ergo neomenia Pyanepſionis erat quarta à neomenia Hecatombæonis. Antecedit igitur Mæmacterionem Pyanepſio, & Poſideonem Mæmacterio: Gamelionem Poſideo, & Antheſterionem Gamelio. Reliquorum menſium ordo recte ſeruatur à Gaza, quod non operoſum erat: cum vno aut altero priſcorum Græcorum teſtimonio id colligi poſſit. Quare per quadrantes anni ita, vt tempora putabant Attici, digerendi ſunt menſes hoc modo. Male igitur menſes

A

B

C

D

autumna-

A autumnales & hiberni à Gaza digeſti erant. quod in hoc menſium Laterculo perſpicere potes.

Laterculum menſium Atticorum ſecundum anni quadrantes.
ΘΕΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ.
Εκατομβαιών.
Μεταγειτνιών.
Βοηδρομιών.
ΟΠΩΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ.
Πυανεψιών.
Μαιμακτηριών.
Ποσειδεών.
ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ.
Γαμηλιών.
Ανθεστηριών.
Ελαφηβολιών.
ΕΑΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ.
Μουνυχιών.
Θαργηλιών.
Σκιρροφοριών.

Partibus anni explicatis, ſupereſt, vt ad totum ipſum, hoc eſt, ad annum veniamus. Duo autem ſumma in eo diſputanda ſunt. Æquatio & caput periodi. Æquationem hoc in negotio Græci προσθαφαίρεσιν vocant, verbo ἐκ τῆς προσθέσεως καὶ ἀφαιρέσεως compoſito; quod elegantiſſimum verbum diſſimulatum eſt apud Ariſtotelem Oecon. I. διόπερ δεῖ ποιεῖσθαι σκέψιν, καὶ διανέμειν τε, καὶ ἀνιέ-B ναι κατ' ἀξίαν ἕκαστα καὶ τροφὴν καὶ ἐσθῆτα, καὶ ἐργασίαν καὶ κολάσεις, λόγῳ καὶ ἔργῳ μιμουμένους τὴν ἰατρῶν δύναμιν ἐν φαρμάκου λόγῳ, προσθεωροῦντας. Omnino enim legendum προσθαφαιροῦντας, non προσθεωροῦντας. Igitur πρόσθεσις fit in anno Attico aut dierum, aut menſis. Dierum, vt earum, quas ὑπερβαλλούσας καὶ ἀνάρχους dictas fuiſſe iam monuimus. Menſis, quem ἐμβόλιμον vocabant. Αφαίρεσις vero fit aut vnius diei, in anno quarto Tetraeteridis, aut ad ſummum bi-C dui, vt Cicero docet. Diodorus Siculus ἐμβολισμοῦ καὶ ἀφαιρέσεως Græcorum, quæ ſunt duæ partes æquationis anni Græcanici, ita meminit de Thebanis Ægypti loquens: ἐμβολίμους δὲ μῆνας οὐκ ἄγουσιν, οὐδ' ἡμέρας ὑφαιροῦσι καθάπερ οἱ πλεῖστοι τῶν ἑλλήνων. Ita ἐμβολισμὸς μηνὸς, & ὑφαίρεσις ἡμέρας ſunt partes æquationis temporis ciuilis Græcorum. Æquationis igitur partes ſunt tres, ὑπερβάλλουσαι, ſiue ἄναρχοι ἡμέραι, ἐμβόλιμος μὴν & ἐξαίρεσις. Quod αἱ ὑπερβάλλουσαι in exitum anni reiicerentur, & ratio ipſa poſtulat, & Glaucippus priſcus ſcriptor apud Macrobium docet, quod ſupra ſtrictim tetigimus. Sed Macrobius te-D ſtem ſuum, quem producit, non intellexit, nec quæ eſſent illæ ὑπερβάλλουσαι, καὶ ὑπερβαίνουσαι ἡμέραι. Deprehenſo autem periodi Atticæ initio, facile quis eſſet exitus anni, & in quod tempus conferendus ſit, ſuo loco tractabitur. Superſunt duo, περὶ ἐμβολισμοῦ καὶ ἐξαιρέσεως. An ſcilicet eidem menſi emboliſmus & exæreſis attributa. an vero vtriuſque rei diuerſi fuerint menſes. Tria verba ſunt, quæ vulgus confundit, ἐμβόλιμος, ἐμβολιμαῖος, ἐμβολισμός. Menſis, aut dies, qui intercalatur, ἐμβόλιμος, vt apud nos Biſextum eſt ἐμβόλιμος ἡ-

μος ἡμέρα. Annus, cui competit intercalatio, ἐμβολιμαῖος. Res ipſa, & A actus, ἐμβολισμός. Ἐμβόλιμος μὴν Athenienſium erat Poſideon. Id nos docet Ptolemæus, qui anno Nabonaſſari CCCLXVII, θωθ̀ ιϛ, ἄρχοντος Ἀθήνησιν Εὐάνδρου, μηνὸς Ποσειδεῶνος προτέρου Lunam defeciſſe ſcribit. Ergo ἐμβολισμὸς incidit in illum annum, qui ab eo dicitur ἔτος ἐμβολιμαῖον, & menſis ἐμβόλιμος Poſideon Metonicus prior. Nam in omni iuſta ac legitima intercalatione, ex duobus cognominibus menſibus is eſt ἐμβόλιμος, qui prior eſt. Vt apud Hebræos, anno embolimæo ex duobus Adarin, is Adar eſt ordinarius, qui ſecundus eſt, in quo & ieiunium Eſter obſeruatur. Quod ſi Poſideon Metonicus intercalatur, ergo & Tetraetericus. Subiecimus vero menſium Atticorum laterculum cum neomeniis Lunaribus comparatorum. Quod περὶ ἐμβολισμοῦ, ἐμβολίμου, ἐμβολιμαίου diximus, idem cenſendum περὶ ἐξαιρέσεως, ἐξαιρεσίμου, ἐξαιρεσιμαίου. Ἐξαιρέσιμος ἡμέρα eſt dies, qui eximitur. Ἐξαιρεσιμαῖος μὴν, menſis, in quem incidit ἐξαίρεσις ipſa. Menſis igitur Athenienſium ἐξαιρεσιμαῖος eſt Boedromion. Plutarchus συμποσιακῶν θ', ſegmento VI: καὶ ὁ Ὕλας ὥσπερ ἡδίων γενόμενος· ἐκεῖνο δέ σε, εἶπεν, ὦ Μενέφυλλε, λέληθεν, ὅτι καὶ τὴν δευτέραν Βοηδρομιῶνος ἡμέραν ἐξῃρήκαμεν, οὐ πρὸς τὴν σελήνην, ἀλλ' ὅτι ταύτῃ δοκοῦσιν ἐρίσαι περὶ τῆς χώρας οἱ θεοί. C Sed cauſſa ἐξαιρέσεως, quam ille reddit, tam ridicula, quam falſum, quod ſubiicit, eam diem ἐξαιρεῖσθαι non Lunæ cauſſa, hoc eſt eo nomine, vt annus cum Lunæ rationibus congruat, ſed ob mythologiam. Quod ſane verum fuerit, ſi & fabulæ veræ. Præterea & falſum, quod idem de eadē re loquens ἐν τῷ περὶ φιλαδελφίας ait: τὴν δευτέραν τοῦ βοηδρομιῶνος ἀεὶ ἐξαιρεῖσθαι. Nam non ἀεὶ, ſed ſemel in Tetraeteride. Verba eius hæc ſunt: Ἀθηναῖοι δὲ τὸν περὶ τῆς ἔριδος τῶν θεῶν μῦθον, ἀτόπως πλάσαντες, ἐπανόρθωμα τῆς ἀτοπίας οὐ φαῦλον ἐνέμιξαν αὐτῷ. τὴν γὰρ δευτέραν ἐξαιροῦσιν ἀεὶ τοῦ βοηδρομιῶνος, ὡς ἐν ἐκείνῃ τῷ Ποσειδῶνι πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν γενομένης τῆς διαφορᾶς. In ſequentibus ob id cenſet ἐξαιρέσιμον fuiſſe, quod eſſet μία τῶν ἀποφράδων. D Quod & ipſum vero aduerſatur. Beauit tamen nos, cuius indicio menſem ἐξαιρεσιμαῖον cognoſcimus. Quare anno quarto Tetraeteridis pro δευτέρᾳ βοηδρομιῶνος dicebant, τρίτη ἱσαμένου. quomodo & computatores noſtri in ratione Lunæ vnum diem diſſimulare præcipiunt: quem ipſi vocant Saltum Lunæ, Græcus computus ὑποτομὴν σελήνης. At quare vltimam menſis potius non eximebant? Quia menſes Attici, cum omnes fuerint τριακονθήμεροι, ij in tres δεκάδας diuidebantur

LATERCVLVM NEOMENIARVM LVNARIVM in menſibus Atticis.

1	1.	23	15	7	ἑκατομβαιών.
2	1. 30	22	14	6	μεταγειτνιών.
3	30	22	14	6	βοηδρομιών.
4	29	21	13	5	πυανεψιών.
5	29	21	13	5	μαιμακτηριών.
6	28	20	12	4	ποσειδεών.
7	26	18	10	3	γαμηλιών.
8	25	17	9	3	ἀνθεστηριών.
9	25	17	9	2	ἐλαφηβολιών.
10	24	16	8	2	μουνυχιών.
11	24	16	8	1	θαργηλιών.
12	23	15	7	1	σκιρροφοριών.

B

A debantur. & tertiæ decadis dies retro κατ' ἐξαίρεσιν numerabantur, δε-
κάτη, ἐνάτη, ὀγδόη, ἑβδόμη, ἕκτη τελευτῶντος. Quod ſi vltima exemta fuiſ-
ſet, quomodo XXI dies vocari potuiſſet δεκάτη φθίνοντος? Adde, quod
ἕνη καὶ νέα erat ſacra. Propterea etiam neque πρώτην ἱσαμένου eximebant,
quod omnes Kalendæ καὶ ἱερομηνίαι ſacræ eſſent. Itaque cum pro ſecun-
da die tertiam dicebant, nihil videbatur de menſe decedere. Nam ſi
menſis eſt triginta dierum, is demum videtur eſſe integer, cui ἡ τριακὰς
καὶ ἕνη καὶ νέα non deeſt. Cur Boedromione menſe potius, quam alio,
ἐξαίρεσις fieret, equidem cum Plutarcho puto in cauſſa fuiſſe mytholo-
giam illam contentionis Mineruæ cum Neptuno de Atticæ vindica-
tione. Sed ἐξαίρεσιν illam propter Lunam non fieri, id vero conſtanter
B nego, atq; adeo pernego. At Plutarchus harum rerum vbique ſeſe im-
peritiſſimum prodit. Nam, vt diximus, in vna Tetraeteride, hoc eſt in
diebus 1448, vel, ſi embolismus incideret, in diebus 1478, vna dies de-
trahenda erat, vt annus ſequens rediret in gratiam cum Luna, quod
primus dies Tetraeteridis ſemper deberet incurrere in interlunium. Sed
in 76 annis neceſſe erat, vt ex vna Tetraeteride non dies vnus, vt ſolet,
ſed biduum eximeretur, idq; quater in illis 76 annis fieri ſolebat. Quod
iam oſtendimus, & locus Ciceronis ex Verrinis id clare teſtatur. Sed
puto Plutarchum ſentire, quando fit ἐξαίρεσις, eam ſemper τῇ δευτέρᾳ
Βοηδρομιῶνος fieri, non alio menſe. fiebat enim anno quarto Tetraeteri-
dos. Itaque Plutarchus pugnam Platæenſem, quam certum eſt conti-
C giſſe in anno quarto Tetraeteridos Atticæ, vt alibi oſtendetur, confert
in quartam Boedromionis in Ariſtide, in Camillo autem, in tertiam:
vtrumque vere: quia πολιτικῶς erat τετρὰς, re vera τρίτη, propter τὴν
ἐξαίρεσιν. Alia vero erat ratio ἐξαιρεσίμων ἡμερῶν in anno Lunari. Nam in
quatuor annis Tetraeteridos fiebat vna, aut ad ſummum duæ ἐξαιρέσεις.
In anno autem Lunari ſemper ſex. Nam cum menſes Lunares alternis
pleni eſſent, & caui, omnes tamen τριακάδα habebant. Et propterea
alternis vnus dies eximebatur, vt ſecunda ſecundi menſis non δευτέρα,
ſed τρίτη vocaretur. & ita in reliquis. Ariſtoteles Oeconomicorum ſe-
cundo, de Mnemone Rhodio tyranno Lampſaci: τῶν τε στρατευομένων
παρῄρει τὰς σιταρχίας, καὶ τὸν μισθὸν ἐξ ἡμερῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, φάσκων ταύταις
D ταῖς ἡμέραις οὔτε φυλακὴν αὐτὸν οὐδεμίαν, οὔτε πορείαν, οὔτε δαπάνην ποιεῖ-
σθαι, τὰς ΕΞΑΙΡΕΣΙΜΟΥΣ λέγων. Lampſacenorum igitur annus
mere Lunaris erat: cuius pares menſes, quanuis caui eſſent, tamen
τριακονθήμεροι putabantur: hoc eſt τριακάδα habebant. Milites autem
quot menſibus ſtipendium accipiebant ratione triginta dierum etiam
menſe cauo. At vafer tyrannus menſibus cauis rationẽ habebat τῆς ἐξαι-
ρέσεως. Quod & ſequentia declarant. τόν τε πρὸ τοῦ χρόνον διδοὺς τοῖς στρατιώ-
ταις τῇ δευτέρᾳ τῆς νουμηνίας τὰς σιταρχίας τῷ μὲν πρώτῳ μηνὶ παρέβη τρεῖς ἡ-
μέρας,

μέρας, τῷ δ' ἐχομένῳ πέντε. Τοῦτον δὲ τρόπον προῆγεν, ἕως εἰς τὴν τριακάδα A
ἦλθε. Prius, inquit, ſolebat poſtridie Kalendarum dare. Cum vero eſſet ἐξαίρεσις, in qua pro ſecunda menſis tertiam putabant, 29 dies tantum ad ſecundam ſequentis putabat. Deinde, vt illiberalius faceret, aliud inſtitutum tenuit. Nam primo menſe 27 dierum metiebatur annonam: ſecundo 25, & ita deinceps hoc modo. 27.25.22.20.17.15.12.10.7.5.2.0. Sic integrum menſem lucrabatur. Luculentus eſt hic locus Ariſtotelis.

DE PERIODO OLYMPICA.

VETVSTISSIMA res eſt apud Græcos quadrantis diei ſupra B
CCCLXV dies obſeruatio. Græcis conſultantibus quomodo rite ſacra obirent, reſponſum ab oraculo, vt κατὰ τὰ πάτρια ſacrificarent. Cum quærerent, quid eſſet κατὰ τὰ πάτρια θύειν, iterum reſponſum, κατὰ τρία. A peritis interpretatum, θύειν κατὰ τὰ πάτρια, & κατὰ τρία, eſſe θύειν κατ' ἐνιαυτὸν, κατὰ μῆνας, καθ' ἡμέρας. Si igitur annus Solaris tantum obſeruaretur, non per omnia ſatisfieret oraculo. Nam κατ' ἐνιαυτοὺς quidem ſacrificaretur, ſed non κατὰ μῆνας, καὶ καθ' ἡμέρας. Annus enim Solis tantum eſt, menſes Lunæ, dies vtriuſque ſideris. Viſum igitur illis peritis, vt optimæ maximæ Panegyrides, quales erant Olympiades, & Pythiades, menſe mero Lunari celebrarentur, & eæ certis circuitibus in orbem redirent, & metas Solis conſequerentur: quod vnico C
remedio emboliſmorum fit. Itaque ſtatuerunt annum duodecim plenorum menſium, cui appendices dies duos annectebant, quorum annorum quatuor iuſtam periodum conficere viſi ſunt ad neomeniam Lunæ adipiſcendam, detracto vno die de illis appendicibus. Hoc tempus Tetraeterida vocarunt. Ita Olympias, quæ debebat celebrari plenilunio, præciſe incidit in quintam decimã primi menſis. Et ſic κατὰ μῆνα ſacrificatur, quia κατὰ σελήνην. Ruſus quia interuentu embolimi menſis ſecunda Tetraeteris conſequitur curriculum Solis, ſic κατ' ἐνιαυτὸν videbantur ſacrificare, & proinde καθ' ἡμέρας, quia καὶ κατὰ σελήνην καὶ καθ' ἥλιον. Sed aliquanto poſt deprehenſum aliquot Octaeteridas, quæ ex duabus Tetraeteridibus componuntur, abundare diebus ſingulis ſupra D
rationes Solis. Itaque cum omnibus Tetraeteridibus ſinguli dies detraherentur, oportebat aliquando binos detrahi. Iſque annus, in quo hoc accidebat, vocatur à nobis διςεξαιρεσιμαῖος. Cui enim menſi competebat ἐξαίρεσις vnius diei, eidem & bidui ἐξαίρεσις congruebat, vt diſerte nos docuit Cicero. Cum igitur peritiſſime ab aſtrologis & Hierophantis illa bidui exemptio fieret, primus omnium Calippus animaduertit in nouemdecim Tetraeteridibus, qui ſunt anni 76, quater biduum eximendum.

A mendum. Vidit enim iniuſte quadrantem diei à Metone relictum, & 27760 dies, qui Metoni eſſent ſeptuaginta ſex anni, excedere annos totidem Solares vno die: vt veri 76 anni Solares ſint dierum 27759. Sed XIX Tetraeterides Græcæ, cum nouem menſibus plenis intercalaribus fiunt dies 27763: de quibus ſi detrahantur 27759 dies, relinquentur dies quatuor eximendi vltra XIX ἐξαιρεσίμους ordinarios. Iam 76 anni Græci ſunt dies 27360, quibus ſi adieceris 270 dies nouem menſium intercalarium, fient omnes dies 27630: qui detracti de 27759 diebus, relinquunt dies αἰάρχους, quos appendices vocauimus, 129. Illis 129. in 76 annos diſtributis, omnes XIX Tetraeterides quidem erunt ἐξαιρεσιμαῖοι, ſed quatuor inter illas δισεξαιρεσιμαῖοι erunt iſtæ,
B prima, quinta, decima, quinta decima; hoc eſt annus quartus, viceſimus, quadrageſimus, ſexageſimus erunt δισεξαιρεσιμαῖοι, ita vt nouilunia primi menſis Tetraeteridum mire quadrent: & ſane elegantiſſima ſit hæc forma in tanta ignoratione motus Lunaris. quod & quiuis deprehendere poſſit, qui volet periculum facere. Calippus quidem nihil in ea re innouauit, ſed, vt diximus, oſtendit tantum in nouemdecim Tetraeteridibus quatuor ἐξαιρέσεις fieri ſupra XIX ordinarias, quomodo 23 ἐξαιρέσεις totidem Tetraeteridibus competant. Ideo iuſtam periodum 76 annorum confecit, cui annorum ἐξαιρεσιμαίων καὶ δισεξαιρεσιμαίων notas appoſuit. Eamque periodum non ſolum Athenienſes, ſed & aliæ Græcæ nationes amplexæ ſunt. Antiquiſſima vero omnium Tetraete-
C ridum eſt Olympica. Ideo periodus Olympica ante omnes, & primo loco ponenda: præſertim cum reliquæ omnes ab hac deriuatæ ſint, vt ſuis locis oſtendetur. Merito igitur familiam ducet. Eius initium à diebus æſtiuis, teſte Cenſorino, & Statio, qui Solſtitium vocat annum Piſæum —*domus improba frangit*

Frigora; Piſæumque domus non æſtuat annum.

Id eſt: Ea domus non percipitur ſolſtitiali ſidere. Menſis enim primus Olympicus, in cuius quintamdecimam incidebat ludicrum Olympicum, incipiebat proxime poſt VIII Iulij, vt citima neomenia eſſet in IX Iulij, remotiſſima in VI Auguſti. Primum enim certamen Olympicum cōmiſſum anno periodi Iulianæ 3938, cyclo Lunæ quinto, Solis XVIII,
D Neomenia Ab Iudaici 2985 feria tertia, Iulij IX. Character enim fuit 3.3.905. Ideo nunquam citra illos fines inibat menſis Olympiadis, ſed ſerius. Et tunc fere cardines mundi, hoc eſt τροπαὶ, καὶ ἰσημερίαι conficiebantur in octauis partibus ſignorum. Nam VIII Iulij πλατυκῶς tunc erat in octaua parte Cancri. Primus igitur agon Olympicus celebratus XXIII Iulij. Et omnes Græci τροπὰς θερινάς collocant in VIII aut IX Iulij. Imo Ephorus apud Dionyſium Halicarnaſſenſem, IX Iulij vocat τροπὰς θερινάς: male, vt videbimus. Nam primi menſis Elidenſis, ſiue

Olympici, neomenia eſt in IX Iulij poſt Solſtitium, quod ſtatuebatur A
in VIII, ita vt IX ſit prima & citima neomenia, non autem Solſtitium.
Conſtruatur igitur Tabula primi menſis Elidenſium in annis totius periodi expanſis. Primus ordo habeat numerum annorum periodi expan-

TABVLA NEOMENIARVM PRIMI MENSIS ELIDENSIS IN ANNIS PERIODI OLYMPICÆ.

	Anni periodi.	Cyclus Lunæ.	Dies collecti.	Neomenia 1. menſis.	ἐπακταὶ ἡμέραι.	
	1	5	392	9 Iulij.	0	ἐμβολ.
	2	6	754	5 Aug.	27	
	3	7	1116	2 Aug.	24	
Διςεξαιρ.	4	8	1476	29 Iul.	20	
	5	9	1838	24 Iul.	15	
	6	10	2200	21 Iul.	12	
	7	11	2562	18 Iul.	9	
ἐξαιρ.	8	12	2923	14 Iul.	5	
	9	13	3315	10 Iul.	1	ἐμβολ.
	10	14	3677	6 Aug.	28	
	11	15	4039	3 Aug.	25	
ἐξαιρ.	12	16	4400	30 Iul.	21	
	13	17	4762	26 Iul.	17	
	14	18	5124	23 Iul.	14	
	15	19	5486	20 Iul.	11	
ἐξαιρ.	16	1	5846	16 Iul.	7	
	17	2	6208	12 Iul.	3	
	18	3	6600	9 Iul.	0	ἐμβολ.
	19	4	6962	5 Aug.	27	
Διςεξ.	20	5	7322	1 Aug.	23	
	21	6	7686	27 Iul.	18	
	22	7	8047	24 Iul.	15	
	23	8	8409	21 Iul.	12	
ἐξαιρ.	24	9	8770	17 Iul.	8	
	25	10	9133	13 Iul.	4	
	26	11	9524	10 Iul.	1	ἐμβολ.
	27	12	9886	6 Aug.	28	
ἐξαιρ.	28	13	10247	2 Aug.	24	
	29	14	10609	29 Iul.	20	
	30	15	10971	26 Iul.	17	
	31	16	11333	23 Iul.	14	
ἐξαιρ.	32	17	11694	19 Iul.	10	
	33	18	12056	15 Iul.	6	
	34	19	12418	12 Iul.	3	
	35	1	12810	9 Iul.	0	ἐμβολ.
ἐξαιρ.	36	2	13171	4 Aug.	26	
	37	3	13533	31 Iul.	22	
	38	4	13895	28 Iul.	19	
	39	5	14257	25 Iul.	16	
Διςεξ.	40	6	14617	21 Iul.	12	
	41	7	14979	16 Iul.	7	
	42	8	15341	13 Iul.	4	
	43	9	15733	10 Iul.	1	ἐμβολ.
ἐξαιρ.	44	10	16094	5 Aug.	27	
	45	11	16456	1 Aug.	23	
	46	12	16818	29 Iul.	20	
	47	13	17180	26 Iul.	17	
ἐξαιρ.	48	14	1754[illegible]	22 Iul.	13	
	49	15	17903	18 Iul.	9	
	50	16	18265	15 Iul.	6	
	51	17	18627	12 Iul.	3	ἐμβολ.
ἐξαιρ.	52	18	19017	7 Aug.	29	
	53	19	19379	3 Aug.	25	
	54	1	19741	31 Iul.	22	
	55	2	20103	28 Iul.	19	
ἐξαιρ.	56	3	20464	24 Iul.	14	
	57	4	20826	20 Iul.	11	
	58	5	21188	17 Iul.	8	
	59	6	21550	14 Iul.	5	
Διςεξ.	60	7	21940	10 Iul.	1	ἐμβολ.
	61	8	22302	4 Aug.	26	
	62	9	22664	1 Aug.	23	
	63	10	23026	29 Iul.	20	
ἐξαιρ.	64	11	23388	25 Iul.	16	
	65	12	23750	21 Iul.	12	
	66	13	24112	18 Iul.	9	
	67	14	24474	15 Iul	6	
ἐξαιρ.	68	15	24865	11 Iul.	2	ἐμβολ.
	69	16	25227	6 Aug.	28	
	70	17	25589	3 Aug.	25	
	71	18	25951	31 Iul.	22	
ἐξαιρ.	72	19	26312	27 Iul.	18	
	73	1	26674	23 Iul.	14	
	74	2	27036	20 Iul.	11	
	75	3	27398	17 Iul.	8	
ἐξαιρ.	76	4	27759	13 Iul.	4	

B

C

D

ſorum

A ſorum: ſecundus cyclum Lunæ: tertius dies annorum Græcorum collectos: quartus locum neomeniæ in menſibus Iulianis. quintus & vltimus περιττὰς ἡμέρας in menſe Iuliano. περιτταὶ ἡμέραι in anno Iuliano eſt interuallum inter VIII Iulij, & neomeniam ſequentis Hecatombæonis Attici, aut primi menſis Elidenſis, ſiue Olympici, cuius nomen ignoramus. Itaque deprehenſo capite Hecatombæonis, quot περιτταὶ ἡμέραι ſuperſint de Scirrhophorione in anno Iuliano, nobis quidem deprehendere facile eſt, qui rationem tantum habemus anni noſtri Iuliani. Sed Elidenſes Hierophantæ, quos Βασίλας vocabant, intercalabant diem inter VIII & IX Iulij, fine quarti anni Solaris, diebus 400 ante biſextum Iulianum. Ideo quartus annus Olympicus Sola-
B ris incipiebat 122 die poſt biſextum Iulianum, & quintus quadringentis diebus. Quare in anno quarto ipſi ponebant 21 περιττάς, cum in anno Iuliano ſint tantum 20, propter biſextum Iulianum. Annus igitur primus Olympiadicus eſt embolimæus, dierum 392. de quibus detracto anno Solari, nempe 365 diebus, remanent περιτταὶ ἡμέραι 27. Itaque Scirrhophorion primus anteuertit Hecatombæonem primum diebus tribus. Annus ſequens cum 392 facit dies 754. qui de duobus annis Solaribus detracti relinquunt περιττὰς ἡμέρας 24. Scirrhophorion ergo ſecundus anteuertit primi Hecatõbæonis neomeniam ſex diebus. Rurſus tertius annus cum 754 diebus compoſitus facit dies 1116: qui de tribus annis Solaribus detracti relinquunt 21 περιττάς. cum tamen in
C Tabula ſint tantum 20, propter biſextum Iulianum. quatuor vero anni Iuliani, hoc eſt 1461 dies, de 1477 diebus detracti relinquerent 16 περιττάς. Sed quia ille annus eſt δισεξαιρεσιμαῖος, hoc eſt, duo dies de eo perimuntur, relinquet 15 περιττάς: vt eſt in Tabula. Quod autem prima Tetraeteris ſit δισεξαιρεσιμαῖος ita demonſtratur. Supra diximus 129 ἀνάρχους ἡμέρας tantum eſſe debere in 76 annis Græcis. quæ ſi in ipſos annos diſtribuantur, habebis 1 $\frac{53}{76}$ diei in ſingulos annos. Ita primus annus habebit vnum diem cum $\frac{53}{76}$ diei: ſecundus 2 dies cum $\frac{30}{76}$. tertius item duos cum $\frac{7}{76}$. quartus vnum cum $\frac{60}{76}$. Itaque primus, & quartus habent ſingulas ἀνάρχους ἡμέρας: & proinde tota Tetraeteris eſt δισεξαιρεσιμαῖος. Sic progreſſus diei 1 $\frac{53}{76}$ oſtendet tibi quintam Tetraete-
D rida, decimam, quintamdecimam eſſe δισεξαιρεσιμαίους. Quod autem primus annus primæ Tetraeteridis non mutilaretur ſtatim vno die, ſed biduum in quarto anno perimeretur, docet nos, vt diximus, Cicero, qui ex eodem menſe extra ordinem vnum diem eximi ſolere ſcribit, ex quo ordinarius dies eximeretur. Ita habes elegantiſſimam periodum, cuius neomeniæ primæ omnium Tetraeteridum ſunt exactiſſime Lunares. Nam primo nouilunio deprehenſo, reliqua ſequentur, tanquam catena quædam. Propter incertas autem epochas annorũ in nationibus

Græcis, & diuerſa principia tam menſium, quam annorum, Olym- A
pici ludi à præconibus denunciabantur. Pindarus Iſthmico ſecun-
do: ὄντε καὶ κάρυκες ὡρᾶν ἀνέγνων σπονδοφόροι Κρονίδα Ζηνὸς Ἀλεῖοι
Scholion: οἱ κήρυκες οἱ τὰς ὥρας καὶ τὸν καιρὸν τοῦ ὀλυμπιακοῦ ἀγῶ-
νος ἐκήρυσσον, καθ' ἃς ἐτελεῖτο. Ita vt veriſſima hæc ſit periodus, ad
quam cæteræ omnes Græcæ periodi directæ ſunt, tanquam ad certam
regulam, idque reuerentia cultus Olympici, mutatis tantum Tetraete-
ridibus, non autem nouiluniis. Nam omnes omnium periodorum an-
ni conueniunt in cyclo Lunæ, non autem in tempore. Exemplum. Pe-
riodus Attica fingitur antiquior Olympica annis 38, qui ſunt duo cy-
cli. Itaque conueniet Attica cum Olympica cyclo, non tempore: quod
ad methodum Attica fingitur antiquior, Olympica poſterior, & annus B
primus Tetraeteridis Atticæ ſit tertius Olympicæ. Scholiaſtes Pindari
Olympico IX. 91. κατὰ μίαν ἡμέραν οἱ δύο ἐνίκησαν. ὁ μὲν Ἔφαρμοστος, Ὀ-
λύμπια. ὁ δὲ Λαμπρόμαχος, Ἴσθμια. Semper celebrabantur eadem die
eiuſdem menſis. Celebrabantur autem Kal. Hyperberetæi æſtiui. Ergo
prioris tetraeteridis Feſtum cadebat in nouilunium: poſterioris in pleni-
lunium, quod incidebat in neomeniam menſis Iſthmiaci, & XV men-
ſis Elidenſis. Idem tamen eſt ſitus annorum, eædem neomeniæ, vt ali-
bi videbitur. Quare omnes periodi inter ſe differunt 19, aut 57, aut 38
annis, vno, tribus, aut duobus cyclis. Si periodus quædam differt ab
Olympica vno cyclo, viceſimus alterutrius annus erit primus alterius,
& ita quartus annus alterutrius Tetraeteridis erit primus alterius. Si dif- C
ferant duobus cyclis, tertius annus alterutrius Tetraeteridis erit primus
alterius tetraeteridis. Si denique differant tribus cyclis, annus ſecun-
dus alterutrius Tetraeteridis erit primus alterius. Sæpenumero Tetrae-
teris eſt dierum 1476. vt prima periodi. qui ſunt omnino Lunares
menſes quinquaginta, quum tamen Tetraeteris Lunaris ſit tantum
menſium vndequinquaginta: Itaq; primo anno cycli Iudaici Ab menſis
Olympicus habebit neomeniam in XI Iulij, cyclo Paſchali quarto. quin-
to anno neomenia Ab erit in 28 Iunij. At menſis Olympicus erit non iã
Ab, vt in priore Tetraeteride, ſed in 28 Iulij, cyclo Paſchali octauo.
quare inter vtramque neomeniam ſunt menſes abſoluti Lunares quin-
quaginta. Hoc eſt, quod voluit interpres Pindari in tertium Olympicum D
γίνεται δὲ ὁ ἀγὼν ποτὲ μὲν διὰ τεσσαράκοντα ἐννέα μηνῶν. Ποτὲ δὲ διὰ πεντήκον-
τα. ὅθεν καὶ ποτὲ μὲν τῷ Ἀπολλωνίῳ μηνὶ, ποτὲ δὲ, τῷ Παρθενίῳ ἐπιτελεῖται. Hoc
vult, aliquando celebratur τῆς ἑκατομβαιῶνι πρυτανείας, ποτὲ δὲ τῆς μετα-
γειτνιῶνι πρυτανείας. At menſis, quo celebrabatur, apud vulgus ſemper
idem erat, puta Hecatombæon popularis, ſed non ſemper Hecatom-
bæon πρυτανείας. Ab vndecima autem menſis ad XVI per quinque
dies certamen celebrabatur. Vnde πεμπταμέρους ἁμίλλας dixit Pinda-

rus

A rus Olympico v. Hoc etiam exemplo probatur nunquam anticipari κέντρον. Menſium vero Elidenſium nonum Ἐλάφιον tantum reperi apud Pauſaniam ἠλιακῶν α΄ κατ᾽ ἔτος δὲ ἕκαστον φυλάξαντες οἱ μάντεις τὴν ἐνάτην ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφίου μηνὸς κομίζουσιν ἐκ τοῦ πρυτανείου τὴν τέφραν. In Æquinoctium vernum eum incidere ait idem ἠλιακῶν β΄. Ἐπὶ δὲ τοῦ ὄρους τῇ κορυφῇ θύουσιν οἱ Βασίλαι καλούμενοι τῷ Κρόνῳ κατὰ ἰσημερίαν τὴν ἐν τῷ ἦρι Ἐλαφίῳ μηνὶ παρὰ Ἠλείοις. Ergo idem erat cum Elaphebolione, & proinde nonus à primo ſolſtitiali. Meminerunt etiam Scholia Pindari τοῦ Ἀπολλωνίου καὶ τοῦ Παρθενίου μηνός. Ode III Olymp. Γίνεται δὲ ὁ ἀγὼν ποτὲ μὲν διὰ τεσσαράκοντα ἐννέα μηνῶν, ποτὲ διὰ πεντήκοντα. ὅθεν καὶ ποτὲ μὲν τῷ Ἀπολλωνίῳ μηνὶ, ποτὲ δὲ τῷ Παρθενίῳ ἐπιτελεῖται.

B DE PERIODO ATTICA.

Proximvm à periodo Olympica locum occupet Attica. ſine cuius cognitione omne ſtudium inutile eſt in ratione temporis Græci. Cum igitur de Anno Attico diſputaremus, τοῦ ὅλου duas partes fecimus, τὴν προσδιαφαίρεσιν, & caput periodi: quod duplicem interpretationem poſtulat. Nam videndum & a quo tempore, & a quo cyclo Lunæ deducendum. Cum autem naturalis ratio poſtulet, vt intercalatio in finem anni reiiciatur, recte illum anni menſem vltimum dicemus, qui intercalationi attributus eſt. Is vero eſt Poſideon, vt antea demonſtrauimus. Ergo Poſideon eſt vltimus menſis, & Gamelion, qui proxime ſequitur, princeps menſium. Quare initium C anni Attici incurrit in tempus brumæ. Cui rei adſtipulatur Terentius, qui in palliata Apollodori ita loquitur: *Aruſpex vetuit ante brumam aliquid noui Incipere.* -- quia ſcilicet priſcus annus Atticus à bruma incipiebat. eamque Comœdiam ſine dubio Apollodorus docuit Διονυσίοις κατ᾽ ἀγρούς, menſe Poſideone, qui proxime antecedit menſem brumalem. Atqui, inquies, Hecatombæon eſt menſis Olympiadicus, à quo Græci propter Olympiadem putant ſua tempora. Fateor. Tamen nihilominus quod dixi, verum eſt. Nam contextus veteris anni Attici deducitur à bruma. Vulgus vero cæpit putare tempora ab Hecatombæone, propter Olympiadicum agonem, qui proximo poſt ſolſtitium plenilunio celebrabatur. Itaque cum re D vera nullum ſit anni principium φύσει, ſed potius θέσει, vt in circulo: tamen liceat nobis principium naturale vocare id, vnde putantur anni ratiocinia. Nam quod de circulo propoſuimus, id omnino diſſimile eſt in Græca periodo, quæ principium naturale habet, vt in Laterculo nouiluniorum Tetraeteridis ſupra poſito videre potuiſti. Nam primum prima Tetraeteris conſideranda in periodo: deinde primus annus in Tetraeteride: quæ cum quatuor annis conſtet, omnes diuerſa habent nouilunia, & principium eiuſdem Tetraeteridis conſtituitur

in eo nouilunio, vnde cætera nouilunia, quaſi quædam Fati Chryſip- A pei catena, deducuntur. Illud igitur tale principium nos naturale vocamus: alterum autem ab Hecatombæone, Populare dicatur. de quo principio Plato de Legibus ſexto : *ἐπειδὰν μέλλοι νέος ἐνιαυτὸς μετὰ θερινὰς τροπὰς τῷ ἐπιόντι μηνὶ γίγνεσθαι*. Quin etiam Dionyſius ex Ephoro populariter Hecatombæonem conſtituit menſium principem in ratione temporum. Scribit enim Ilion captum *τελευτῶντος ἤδη τοῦ θέρους, ἑπτακαίδεκα ἡμέραις πρότερον τῆς θερινῆς τροπῆς, ὀγδόῃ φθίνοντος μηνὸς Θαργηλιῶνος, ὡς Ἀθηναῖοι τοὺς χρόνους ἄγουσι*. Sic duplex initium anni Iudaici : naturale ab autumno. quia ab eo deducitur anni ratiocinium : alterum ciuile & Eccleſiaſticum à Niſan. De naturali igitur principio loquimur, quod quidem, vt diximus, in bruma ſtatuendum B eſſe non ſolum rationes ſupra adductæ argumento ſunt, ſed & is, quem modo nominauimus, Dionyſius. Is ait Ilion captum XVII diebus ante Solſtitium, viceſima tertia Thargelionis. Ergo Solſtitium fuit decima Scirrhophorionis. Poſt decimam Scirrhophorionis ſcribit ſuperfuiſſe viginti dies anno complendo. *περιτταὶ δὲ ἦσαν αἱ τὸν ἐνιαυτὸν ἐκεῖνον ἐκπληρῶσαι μετὰ τὴν τροπὴν εἴκοσι ἡμέραι.* Si igitur poſt finem Scirrhophorionis ſecutum eſt proxime caput anni alterius : ſane Scirrhophorion non habuit appendices *ἀνάρχους ἡμέρας*. Ergo Tetraeteris antiqua non inſtituebatur ab Hecatombæone. Nam, vt docebat Glaucippus, *ὑπερβάλλουσαι ἡμέραι* conferebantur in calcem anni. Scirrhophorion eas dies non habet apud Dionyſium : ergo Scirrhophorion C non eſt vltimus menſis anni. proinde neque Hecatombæon erit primus. Sequitur igitur eum menſem *τὰς ὑπερβαλλούσας* habuiſſe, qui erat vltimus in ratione periodi. Is autem eſt Poſideon. quod cognouimus iam ex loco intercalationis. Ergo Poſideon habuit *τὰς ἀνάρχους*, & conſeqenter Gamelion proximus ab eo fuit menſis primus in ratione Tetraeteridis priſcæ. Cum igitur Poſideon habuerit *τὰς ἀνάρχους ἡμέρας*, quibus olim magiſtratus creabatur : non dubium eſt, quin, quandiu obtinuit, vt ante *νουμηνίαν γαμηλιῶνος* magiſtratus crearetur, Gamelion ipſe eſſet caput anni. Sed poſtea reuerentia Olympici ludicri, Hecatombæon cæpit eſſe caput anni. His animaduerſis, videndum, cui anno Olympico competat caput periodi Atticæ. Plutarchus ſcri- D bit pugnam Chabriæ circa Naxum contigiſſe *βοηδρομιῶνος πέμπτῃ φθίνοντος, περὶ τὴν πανσέληνον*. Hoc tempus confertur in annum primum Olympiadis centeſimæ primæ apud Euſebiũ, hoc eſt, in annum Iphiti 401. Quod ſi plenilunium contigit viceſima ſexta Boedromionis: Ergo nouilunium fuit quartadecima aut tertiadecima menſis. Et quidem Boedromion eſt tertius menſis. Vt autem nouilunium incidat in XIIII aut XIII menſis, id vero non poteſt contingere, niſi anno Te-

traeteridis

A traeteridis tertio, & proinde annus primus Olympiadis eſt tertius Tetraeteridis Atticæ. Ergo, ſecundum ea, quæ in fine diatribæ de periodo Olympica demonſtrauimus, periodus Attica differt ab Olympica duobus cyclis. Et ad methodum Atticæ periodi, 38 anni de periodo Olympica detrahendi erunt. Conſtruximus igitur Tabulam eiuſdem periodi inſtar Olympicæ, quam auximus omnibus neomeniis, & earum epochis in menſibus Iulianis: qua re nulla magis neceſſaria

TABVLA NEOMENIARVM ATTICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

	Anni periodi.	ἑκατομβαιών.	μεταγειτνιών.	βοηδρομιών.	πυανεψιών.	μαιμακτηριών.	ποσειδὼν α.	ποσειδὼν β.	γαμηλιών.	ἀνθεστηριών.	ἐλαφηβολιών.	μουνυχιών.	θαργηλιών.	σκιρροφοριών.	ἐπακταὶ ἡμέραι
	1	9 Iulij	8 Aug.	7 Sept.	7 Octo.	6 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	6 Febr.	8 Mart.	7 April.	7 Maij	6 Iunij	6 Iulij	0
	2	5 Aug.	4 Sept.	4 Octo.	3 Nou.	3 Dec.	2 Ian.	o	3 Febr.	5 Mart.	4 April.	4 Maij	3 Iunij	3 Iulij	27
	3	2 Aug.	1 Sept.	1 Octo.	31 Oct.	30 No.	30 Dec.	o	31 Ian.	1 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	30 Maij	29 Iunij	24
ἀπεξ.	4	29 Iulij	28 Aug.	27 Sept.	25 Oct.	24 No.	24 Dec.	o	25 Ian.	24 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	25 Maij	24 Iunij	20
	5	24 Iulij	23 Aug	22 Sept.	22 Oct.	21 No.	21 Dec.	o	22 Ian	21 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij	21 Iunij	15
	6	21 Iulij	20 Aug.	19 Sept.	19 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	o	17 Ian.	16 Feb.	18 Mar.	17 Apr.	17 Maij	16 Iunij	13
	7	18 Iulij	17 Aug.	16 Sept.	16 Oct.	15 Nou.	15 Dec.	o	16 Ian.	15 Feb.	16 Mar.	15 Apr.	15 Maij	14 Iunij	9
ἐξαιρ.	8	14 Iulij	13 Aug.	12 Sept.	11 Oct.	10 Nou.	10 Dec.	o	11 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij	10 Iunij	5
	9	10 Iulij	9 Aug.	8 Sept.	8 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	5 Febr.	7 Mart.	6 April.	6 Maij	5 Iunij	5 Iulij	1
	10	4 Aug.	3 Sept.	3 Octo.	2 Nou.	2 Dec.	5 Ian.	o	2 Feb.	3 Mart.	2 April.	2 Maij	1 Iunij	1 Iulij	28
	11	31 Iulij	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	28 Nou.	28 Dec.	o	1 Febr.	2 Mart.	1 April.	1 Maij	31 Maij	30 Iunij	25
ἐξαιρ.	12	30 Iulij	29 Aug.	28 Sept.	27 Oct.	26 No.	26 Dec.	o	27 Ian.	26 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	27 Maij	26 Iun.	21
	13	26 Iulij	25 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	23 Nou.	23 Dec.	o	24 Ian.	23 Feb.	25 Mar.	24 Apr.	24 Maij	23 Iun.	17
	14	23 Iulij	22 Aug.	21 Sept.	21 Oct.	20 No.	20 Dec.	o	21 Ian.	20 Feb.	22 Mar.	21 Apr.	21 Maij	20 Iun.	14
	15	20 Iulij	19 Aug.	18 Sept.	18 Oct.	17 Nou.	17 Dec.	o	18 Ian.	17 Feb.	18 Mar.	17 Apr.	17 Maij	16 Iun.	11
ἐξαιρ.	16	16 Iulij	15 Aug.	14 Sept.	13 Oct.	12 Nou.	12 Dec.	o	13 Ian.	12 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	13 Maij	12 Iun.	7
	17	12 Iulij	11 Aug.	10 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	9 Dec.	o	10 Ian.	9 Feb.	11 Mar.	10 Apr.	10 Maij	9 Iunij	3
	18	9 Iulij	8 Aug.	7 Sept.	7 Oct.	6 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	6 Febr.	8 Mart.	7 April.	7 Maij	6 Iunij	6 Iulij	0
	19	5 Aug.	4 Sept.	4 Octo.	3 Nou.	3 Dec.	2 Ian.	o	3 Febr.	4 Mart.	3 April.	3 Maij	2 Iunij	2 Iulij	27
ἀπεξ.	20	1 Aug.	31 Aug.	30 Sept.	28 Oct.	27 Nou.	27 Dec.	o	28 Ian.	27 Feb.	29 Mar.	28 Apr.	28 Maij	27 Iun.	23
	21	27 Iulij	26 Aug.	25 Sept.	25 Oct.	24 No.	24 Dec.	o	25 Ian.	24 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	25 Maij	24 Iun.	18
	22	24 Iuli.	23 Aug.	22 Sept.	22 Oct.	21 No.	21 Dec.	o	22 Ian.	21 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij	21 Iun.	15
	23	21 Iuli.	20 Aug.	19 Sept.	19 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	o	19 Ian.	18 Feb.	19 Mar.	18 Apr.	18 Maij	17 Iun.	12
ἐξαιρ.	24	17 Iuli.	16 Aug.	15 Sept.	14 Oct.	13 Nou.	13 Dec.	o	14 Ian.	13 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	14 Maij	13 Iun.	8
	25	13 Iuli.	12 Aug.	11 Sept.	11 Oct.	10 No.	10 Dec.	o	11 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij	10 Iun.	4
	26	10 Iuli.	9 Aug.	8 Sept	8 Octo.	7 Nou.	7 Dec	6 Ian.	7 Febr.	9 Mart.	8 April.	8 Maij.	7 Iunij	7 Iulij	1
	27	6 Aug.	5 Sept.	5 Octo.	4 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	o	4 Febr.	5 Mart.	4 April.	4 Mai.	3 Iunij	3 Iulij	28
ἐξαιρ.	28	2 Aug.	1 Sept.	1 Octo.	30 Oct.	29 No.	29 Dec.	o	30 Ian.	1 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	30 Maij	29 Iun.	24
	29	29 Iulij	28 Aug.	27 Sept.	27 Oct.	26 No.	26 Dec.	o	27 Ian.	26 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	27 Maij	26 Iun.	20
	30	26 Iulij	25 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	23 No.	23 Dec.	o	24 Ian.	23 Feb.	25 Mar.	24 Apr.	24 Maij	23 Iun.	17
	31	23 Iuli.	22 Aug.	21 Sept.	21 Oct.	20 No.	20 Dec.	o	21 Ian.	20 Feb.	21 Mar.	20 Apr.	20 Maij	19 Iun.	14
ἐξαιρ.	32	19 Iuli.	18 Aug.	17 Sept.	16 Oct.	15 No.	15 Dec.	o	16 Ian.	15 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	16 Maij	15 Iun.	10
	33	15 Iuli.	14 Aug.	13 Sept.	13 Oct.	12 No.	12 Dec.	o	13 Ian.	12 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	13 Maij	12 Iun.	6
	34	12 Iuli.	11 Aug.	10 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	9 Dec.	o	10 Ian.	9 Febr.	11 Mar.	10 Apr.	10 Maij	9 Iun.	3
	35	9 Iuli.	8 Aug.	7 Sept.	7 Oct.	6 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	6 Febr.	7 Mart.	6 April.	6 Mai.	5 Iunij	5 Iulij	0
ἐξαιρ.	36	4 Aug.	3 Sept.	3 Octo.	1 Nou.	1 Dec.	31 Dec.	o	1 Febr	3 Mart.	2 April.	2 Maij.	1 Iunij	1 Iulij	26
	37	31 Iulij	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	28 No.	28 Dec.	o	29 Ian.	28 Feb.	30 Mar.	29 Apr.	29 Maij	28 Iun.	22
	38	28 Iuli.	27 Aug.	26 Sept.	26 Oct.	25 No.	25 Dec.	o	26 Ian.	25 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	26 Maij	25 Iun.	19

in ratione temporum Atticorum. Adiecimus etiam περιττὰς ἡμέρας: A quæ ſemper differunt, vt diximus, vnitate ab Olympicis in anno quarto, propter biſextum Iulianum, & biſextum Olympicum. Nunc eius fidem periclitemur. Repetatur exemplum proximum à nobis adductum. Annus 401 Iphiti, abiectis 76, quantum fieri poteſt, eſt 21 periodi Olympicæ ſextæ. de quibus ſi accommodata integra periodo, (vt fieri oportet, quoties maior numerus eſt, qui detrahitur, quam vn-

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM ATTICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

	Anni periodi.	ἑκατομβαιών.	μεταγειτνιών.	βοηδρομιών.	πυανεψιών.	μαιμακτηριών.	ποσειδεὼν α.	ποσειδεὼν β.	γαμηλιών.	ἀνθεστηριών.	ἐλαφηβολιών.	μυνυχιών.	θαργηλιών.	σκιρροφοριών.	περιτταὶ ἡμέραι.
	39	25 Iulij	24 Aug.	23 Sept.	23 Octo.	22 Nou.	22 Dec.	0	23 Ian.	22 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij	21 Iunij	16
διοξ.	40	21 Iulij	20 Aug.	19 Sept.	17 Oct.	16 No.	16 Dec.	0	17 Ian.	16 Feb.	18 Mar.	17 Apr.	17 Maij	16 Iunij	12
	41	16 Iulij	15 Aug.	14 Sept.	14 Oct.	13 No.	13 Dec.	0	14 Ian.	13 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	14 Maij	13 Iunij	7
	42	13 Iulij	12 Aug.	11 Sept.	11 Oct.	10 No.	10 Dec.	0	11 Ian	10 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij	10 Iunij	4
	43	10 Iulij	9 Aug.	8 Sept.	8 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	7 Febr.	8 Mart.	7 April.	7 Maij	6 Iunij	6 Iulij	1
ἐξαιρ.	44	5 Aug.	4 Sept.	4 Octo.	2 Nou.	2 Dec.	1 Ian.	0	2 Febr.	4 Mart.	3 April.	3 Maij	2 Iunij	2 Iulij	25
	45	1 Aug.	31 Aug.	30 Sept.	30 Oct.	29 Nou.	29 Dec.	0	30 Ian.	1 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	30 Maij	29 Iunij	23
	46	29 Iulij	28 Aug.	27 Sept.	27 Oct.	26 Nou.	26 Dec.	0	27 Ian.	26 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	27 Maij	26 Iun.	20
	47	26 Iulij	25 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	23 Nou.	23 Dec.	0	24 Ian.	23 Feb.	24 Mar.	23 Apr.	23 Maij	22 Iun.	17
ἐξαιρ.	48	22 Iulij	21 Aug.	20 Sept.	19 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	0	19 Ian.	18 Feb.	20 Mar.	19 Apr.	19 Maij	18 Iun.	13
	49	18 Iulij	17 Aug.	16 Sept.	16 Oct.	15 No.	15 Dec.	0	16 Ian.	15 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	16 Maij	15 Iun.	9
	50	15 Iulij	14 Aug.	13 Sept.	13 Oct	12 Nou.	12 Dec.	0	13 Ian.	12 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	13 Maij	12 Iun.	6
	51	12 Iulij	11 Aug.	10 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	9 Dec.	8 Ian.	9 Febr.	10 Mart.	9 April.	9 Maij	8 Iunij	8 Iulij	3
ἐξαιρ.	52	7 Aug.	6 Sept.	6 Octo.	4 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	0	4 Feb.	6 Mart.	5 April.	5 Maij	4 Iunij	4 Iulij	29
	53	3 Aug.	2 Sept.	2 Octo.	1 Nou.	1 Dec.	31 Ian.	0	1 Febr.	3 Mart.	2 April.	2 Maij	1 Iunij	1 Iulij	25
	54	31 Iulij	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	28 Nou.	28 Dec.	0	29 Ian.	28 Feb.	30 Mar.	29 Apr	29 Maij	28 Iun.	22
	55	28 Iulij	27 Aug.	26 Sept.	26 Oct	25 Nou.	25 Dec.	0	26 Ian.	25 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	25 Maij	24 Iun.	19
ἐξαιρ.	56	24 Iulij	23 Aug	22 Sept.	21 Oct.	20 No.	20 Dec.	0	21 Ian.	20 Feb.	22 Mar.	21 Apr.	21 Maij	20 Iun.	14
	57	20 Iulij	19 Aug.	18 Sept.	18 Oct.	17 Nou.	17 Dec.	0	18 Ian.	17 Feb.	19 Mar.	18 Apr.	18 Maij	17 Iun.	11
	58	17 Iulij	16 Aug.	15 Sept.	15 Oct.	14 Nou.	14 Dec.	0	15 Ian.	14 Feb.	16 Mar.	15 Apr.	15 Maij	14 Iun.	8
	59	14 Iuli.	13 Aug.	12 Sept.	12 Oct.	11 Nou.	11 Dec.	0	12 Ian.	11 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij	10 Iun.	5
δισεξ.	60	10 Iuli.	9 Aug.	8 Sept.	6 Oct.	5 Nou.	5 Dec.	4 Ian.	5 Febr.	7 Mart.	6 April.	6 Maij.	5 Iunij	5 Iulij	1
	61	4 Aug.	3 Sept.	3 Octo.	2 Nou.	2 Dec.	1 Ian.	0	2 Febr.	4 Mart.	3 April.	3 Mai.	2 Iunij	2 Iulij	26
	62	1 Aug.	31 Aug.	30 Sept.	30 Oct.	29 Nou.	29 Dec.	0	30 Ian.	1 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	30 Maij	29 Iun.	23
	63	29 Iuli.	28 Aug.	27 Sept.	27 Oct.	26 Nou.	26 Dec.	0	27 Ian.	26 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	26 Maij	25 Iun.	20
ἐξαιρ.	64	25 Iuli.	24 Aug.	23 Sept.	22 Oct.	21 No.	21 Dec.	0	22 Ian.	21 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij	21 Iun.	16
	65	21 Iulij	20 Aug	19 Sept.	19 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	0	19 Ian.	18 Feb.	20 Mar.	19 Apr.	19 Maij	18 Iun.	12
	66	18 Iulij	17 Aug.	16 Sept.	16 Oct.	15 No.	15 Dec.	0	17 Ian.	16 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	16 Maij	15 Iun.	9
	67	15 Iuli.	14 Aug.	13 Sept.	13 Oct.	12 No.	12 Dec.	0	13 Ian.	12 Feb.	13 Mar.	12 Apr.	12 Maij	11 Iun.	6
ἐξαιρ.	68	11 Iuli.	10 Aug.	9 Sept.	8 Oct.	7 No.	7 Dec.	6 Ian.	7 Febr.	9 Mart.	8 April.	8 Mai.	7 Iunij	7 Iulij	2
	69	6 Aug.	5 Sept.	5 Octo.	4 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	0	4 Febr.	6 Mart.	5 April	5 Maij.	4 Iunij	4 Iulij	28
	70	3 Aug.	2 Sept.	2 Octo.	1 Nou.	1 Dec.	31 Dec.	0	30 Ian.	3 Mart.	2 April.	2 Maij	1 Iunij	1 Iulij	25
	71	31 Iuli.	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	28 No.	28 Dec	0	29 Ian.	28 Feb.	29 Mar.	28 Apr.	28 Maij	27 Iunij	22
ἐξαιρ.	72	27 Iuli.	26 Aug.	25 Sept.	24 Oct.	23 No.	23 Dec.	0	24 Ian.	23 Febr.	25 Mar.	24 Apr.	24 Maij	23 Iun.	18
	73	23 Iuli.	22 Aug.	21 Sept.	21 Oct.	20 Nou.	20 Dec.	0	21 Ian.	20 Feb.	22 Mar.	21 Apr.	21 Maij	20 Iunij	14
	74	20 Iuli.	19 Aug.	18 Sept.	18 Oct.	17 Nou.	17 Dec.	0	18 Ian.	17 Feb.	19 Mart.	18 April	18 Maij	17 Iunij	11
	75	17 Iulij	16 Aug.	15 Sept.	15 Oct.	14 No.	14 Dec.	0	15 Ian.	14 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	14 Maij	13 Iun.	8
ἐξαιρ.	76	13 Iuli.	12 Aug.	11 Sept.	10 Oct.	9 No.	9 Dec.	0	10 Ian.	9 Febr.	11 Mar.	10 Apr.	10 Maij	9 Iun.	4

de detra-

A de detrahitur) deducantur anni 38, relinquetur annus 59 periodi Atticæ in Tabula periodi. E regione annorum 59, in area Boedromionis, occurrit neomenia Boedromionis in 12 Septembris. Ergo viceſima ſexta fuit in VII Octobris. quam non ſolum neceſſario fuiſſe plenilunium docet laterculus neomeniarum, ſed etiam Tiſri Iudaicus anni 3386. Cuius character 5.14. 55. Septembris XXIII, feria quinta, Cyclo Solis 26. Ideo plenilunium VII Octobris, feria quinta, vt erat propoſitum. Rurſus annus ab Ilio capto erat 408 ante initium primæ Olympiadis. Deductis omnibus 76, remanent 28 anni. qui de 76 detracti relinquunt 48 annos abſolutos periodi Olympicæ; quam fingimus tunc fuiſſe. Ergo 49 anno periodi Olympicæ captum

B eſt Ilion. Detractis ex methodo perpetua 38 annis, relinquitur annus vndecimus periodi Atticæ, in quo anno captum fuerit Ilion. Eum annum dicit Dionyſius habuiſſe περιττὰς ἡμέρας εἴκοσι. Sed ſine dubio aut ille fallitur, aut codex eſt mendoſus, vbi eſt εἴκοσιν ἡμέραι, pro εἴκοσι μία ἡμέραι. Sane is eſt annus quem intelligebat Dionyſius ex Ephoro. Ilion igitur captum Θαργηλιῶνος ὀγδόῃ φθίνοντος. Neomenia Thargelionis 31 Mai. Ideo XXIII Thargelionis congruebat viceſimæ ſecundæ Iunij, à qua ad IX Iulij, non XVII, vt vult Dionyſius, ſed XVI tantum dies erant. niſi forte ipſe IX non autem VIII Iulij τροπὰς θερινὰς vocet. quod fieri poteſt. Tunc conueniet: & 20 fuerint περιτταὶ ἡμέραι. Quomodocumque res habet, vides & illum eſſe

C annum, quem habebat in animo Ephorus, & ad methodum perpetuam de periodo Olympica ſemper 38 deducenda, vt habeas annum periodi Atticæ. Anno ſecundo Olympiadis 75, id eſt, anno 298 Iphiti, Athenienſes ſextamdecimam Munychionis Dianæ conſecrarunt, quod plena lampade, hoc eſt plenilunio, pugnatum eſt eo die illius anni nauali certamine ad Salamina. Deductis 76, quantum poteſt, de annis Iphiti 298, remanet annus 70 tertiæ periodi Olympicæ. Abiectis igitur ex perpetua methodo 38, remanet annus 32 periodi Atticæ, cuius Munychion 16 Aprilis. qui, propterea quod eſt vltimus Tetraeteridis, fere Lunaris eſt, vt ex Laterculo neomeniarum Lunarium perſpici poteſt. Congruit ea neomenia Ijar Iudaico 3283,

D cuius character 5. 8.124. decima ſeptima Aprilis. Ergo Kalendis Mai plenilunium, in quas Kalendas incidit XVI Munychionis. Vide quam pulchre hæc reſpondent methodo. Plutarchi verba de ea re: τὴν δὲ ἕκτην ἐπὶ δέκα Μουνυχιῶνος Ἀρτέμιδι καθιέρωσαν, ἐν ᾗ τοῖς Ἕλλησι περὶ Σαλαμῖνα νικῶσιν ἐπέλαμψεν ἡ θεός. Illud autem tempus Euſebius recte confert in ſecundum annum Olympiadis 75. Quod ſi non feciſſet, aut ſi omnes Chronologi tacuiſſent, tamen ex methodo id diuinari poterat. Quod autem Diodorus ſcribit Metonem ob-

nem obſeruaſſe nouilunium primi ſui Hecatombæonis enneadecaete- A
rici σκιῤῥοφοριῶνος τρίτῃ ἐπὶ δέκα, anno quarto deſinente Olympiadis 86,
ſcito, vt ſuo loco declarabitur, libro ſecundo, Metonem nouilunium
anticipaſſe. Nullus enim σκιῤῥοφοριών poteſt habere nouilunium in
XIII, vt cognoſcis ex laterculo neomeniarum Lunarium Attica-
rum. Sed in XV aut XIIII Scirrophorionis poteſt nouilunium com-
mitti. Annus quartus Olympiadis 86, erat 344 ab Iphito: & pro-
inde 40 periodi quintæ Olympicæ. Deductis 38, remanet annus
ſecundus periodi Atticæ. Scirrhophorion III Iulij. Ab Iudaicus
erat in XVI Iulij. At neomenia primi Hecatombæonis Metonici
die XV. Itaque vno die anticipatum. In omnibus igitur mire conſtat
methodus: quam ſtudioſi Lectores in multis aliis exemplis pericli- B
tari poſſunt. Sed caueant, ne illis imponat Plutarchus, qui, vt alibi
diximus, non raro in his rebus hallucinatur. Vno exemplo pruden-
tior fieri poteſt Lector. Plenilunium eclipticum, quod contigit an-
no Iphiti 446, Dario ad Gaugamela profligato, Plutarchus con-
fert in μυστηρίων tempus, hoc eſt, vt ipſe alibi interpretatur, εἰς τὴν εἰκά-
δα τοῦ βοηδρομιῶνος. Abiectis 76 omnibus ex 446, remanet annus 66
ſextæ periodi Olympicæ. Deductis 38, remanet annus 28 periodi At-
ticæ. Boedromion Kal. Octobris. Metagitnion Kal. Septembris. In cu-
ius viceſimam, ſequente viceſima prima, incidit illud plenilunium.
Ergo non τῇ εἰκάδι βοηδρομιῶνος, aut μυστηρίοις, vt vult Plutarchus, ſed τῇ
εἰκάδι Μεταγειτνιῶνος contigit defectus Lunaris. Plutarchus autem ha- C
bebat in animo Boedromionem Iulianum, cum hæc ſcriberet. Non
enim raro ille confundit menſes Iulianos cum antiquis vagis: vt in an-
no Actiaco oſtendemus. Hæc ſatis fuerint de periodo Attica. Su-
pereſt, vt reddamus rationem, quare quartum Boedromionem Te-
traeteridis Atticæ ἐξαιρεσιμαῖον fecimus, & non ſecundum, aut ter-
tium. Sane ſi nihil aliud, ratio ipſa docet in vltimo anno æqua-
tionem omnem fieri debere. Sed & id exemplis confirmatur. Plu-
tarchus Platæenſem pugnam contigiſſe ait Βοηδρομιῶνος ἱσταμένου
τετράδι: eandem vero pugnam in Camillo ſcribit τρίτῃ Βοηδρο-
μιῶνος ἱσταμένου contigiſſe. Erat annus ſecundus Olympiadis 75, teſte
Euſebio: proinde ſeptuageſimus quartæ periodi Olympicæ, 32 D
autem Atticæ. Ergo Boedromion ille incidit in quartum annum
Tetraeteridis Atticæ. Et quia Plutarchus tertiam vocat, quam
antea quartam Boedromionis, non eſt dubium, quin Boedro-
mion quartus fuerit ἐξαιρεσιμαῖος.

A DE PERIODO MACEDONICA ÆSTIVA.

OMNES ciuitates Græciæ periodum Olympiadicam ab initio amplexæ ſunt religionis cauſſa, mutato alias contextu, alias initio, cum aliæ ciuitates ab aliis menſibus anni, quam æſtiuis, aliæ ab alio anno, quam a primo Tetraeteridis, initium ſumerent. Ideo fiebat, vt apud diuerſas ciuitates idem menſis eaſdem ἀνάρχους ἡμέρας ſiue ὑπερβαλλούσας retineret. De hac varia initij capiendi licentia ac prope laſciuia ita ſcribit Plutarchus in Ariſtide: τὴν δὲ τῶν ἡμερῶν ἀνωμαλίαν οὐ θαυμαστέον, ὅπου καὶ νῦν διηκριβωμένων τῶν ἐν ἀστρολογίᾳ μᾶλλον,
B ἄλλοι ἄλλην τὴν μηνὸς ἀρχὴν καὶ τελευτὴν ἄγουσιν. Athenienſes a diebus quidem æſtiuis incipiebant. ſed eorum menſes cum Elidenſium menſibus raro congruebant: imo nunquam neomeniæ menſium periodicorum congruebant, quatenus Athenienſium Tetraeteris incipiebat a tertio anno Olympiadicæ Tetraeteridis. Sic nunquam conuenient. Quia primus menſis vniuſcuiuſque Tetraeteridis tantum eſt Lunaris. At priſci Macedones nihil immutarunt in ſitu & contextu periodi Olympicæ. Atque, vt vno verbo dicam, eadem fuit Macedonica cum Olympica. Id docemur ex Decreto Athenienſium, quod in gratiam Hyrcani Iudæorum Pontificis Maximi emiſſum eſt. Ex quo hæc, quæ ad rem facere ſunt viſa, deprompſimus. Ἐπὶ πρυτάνεως, καὶ ἱερέως
C Διονύσου τοῦ Ἀσκληπιάδου, μηνὸς Πανέμου πέμπτη ἀπιόντος, ἐπεδόθη τοῖς στρατηγοῖς ψήφισμα Ἀθηναίων, ἐπὶ Ἀγαθοκλέους ἄρχοντος. Εὐκλῆς Μενάνδρου Ἀλιμούσιος ἐγραμμάτευε, Μουνυχιῶνος ἑνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας. Munychion iſte, quia eſt menſis πρυτανείας, vt verbis decreti expreſſum eſt, erat Calippicus, & Lunaris: Panemus autem Macedonicus. A Macedonibus enim ſubacti Athenienſes, annum eorum, vt & iugum, accipere coacti ſunt. Quia igitur viceſima ſexta Panemi periodici erat vndecima menſis Lunaris: Ergo nouilunium inciderat in ſextam decimam Panemi. In Laterculo menſium Lunarium Tetraeteridos Atticæ, Munychion periodicus, qui eſt Panemus Macedonicus, habet nouilunium in ſextadecima, in anno ſecundo Tetraeteridos Atticæ. Igitur an-
D no ſecundo Tetraeteridis emiſſum eſt illud Pſephiſma. Demonſtretur ex ratione temporum, in quæ conferendum eſt decretum. Erat enim, vt ſcribit Ioſephus, annus nonus ſacerdotij Hyrcani, quod ipſe, eodem auctore, iniuerat anno primo Olympiadis 177. Fuit igitur anno 714 Iphiti ad veris tempus decurrente; & proinde decimæ periodi Olympicæ triceſimo. Sed, vt diximus, Munychion incidit in annum ſecundum Tetraeteridis. Fuit igitur Tetraeteris illa Olympica, non Attica. & propterea tota periodus Macedonica mere Olympica,

pica, neque ſitu neque contextu mutato. cum enim Tetraeteris Attica incipiat à tertio anno Tetraeteridis Olympicæ, vt iam dictum eſt, ſemper annus ſecundus Atticus erit quartus Olympicus, & contra. Hinc ſequitur omnino omnes Græcos, aut ſaltem maiorem eorum partem, in eodem menſe τὰς ὑπερβαλλούσας ἡμέρας habuiſſe, hoc eſt in eo menſe, qui ſextus eſſet a Tropico æſtiuo, vt ipſi loquebantur. Cum vero Philippus Rex Macedoniæ Amyntæ filius, Alexandri Magni pater, menſes Metonicos in periodum Macedonicam recepiſſet, periti Macedonum in eius gratiam periodum nouam orſi ſunt a diebus verni ſideris, cuius initium caderet in annum ſeptuageſimum ſecundum periodi Olympicæ, initio ſumpto a Dæſio Macedonico, ſiue Munychione Attico, tam Metonis, quam Tetraeterico. Conuenerunt enim in vnum neomenia periodica & Metonica: & fuit verus Niſan anni Iudaici 3437. Cuius character 7. 21. 68. feria prima, Martij viceſima ſexta, cyclo Lunæ primo, Solis 22, anno periodi Iulianæ 4390. Et Hyperberetæus ſequentis Olympiadis 114 cæpit in 24 Iulij. Quare, vt diximus, antecedens Panemus conuenit in 26 Martij. Hæc eſt periodus, quam Philippeam vocarunt ab ipſo Philippo, qui tamen eius initium non vidit, vt neque filius eius Alexander autumnalem, quam illi inſtituerant Syromacedones. Nam vidit quidem finem, ſed initium, quod eius cognomine fuit, non vidit. Menſes periodi veteris Macedonicæ cum Atticis comparatos infra ſubiecimus.

MENSES Macedonum.	MENSES Athenienſium.
ὑπερβερεταῖος δῖος. ἀπελλαῖος.	ἑκατομβαιών μεταγειτνιών βοηδρομιών.
αὐδυναῖος. περίτιος δύστρος.	πυανεψιών μαιμακτηριών ποσειδεών.
ξανθικός ἀρτεμίσιος δαίσιος.	γαμηλιών ἀνθεστηριών ἐλαφηβολιών.
πάνεμος λῷος γορπιαῖος.	μουνυχιών θαργηλιών σκιῤῥοφοριών.

PERIODVS MACEDONVM
ALEXANDREA AVTVMNALIS.

HACTENVS Macedones integra periodo Olympica vſi ſunt: donec Syromacedones aliam in gratiam Alexandri conſtituerunt, quam ipſe, vt iam à nobis indicatum eſt, non vidit, cum eius initium incidat in annum Iphiteum 465. Calippus Cyzicenus, vt iam diximus, cum ἐμβολισμοὺς καὶ διεξαιρέσεις in nouem octaeteridibus, & ſemiſſe, hoc eſt in XIX Tetraeteridibus fieri animaduertiſſet, anno 445 Iphiteo deprehendit Lunæ coitum cum Sole conuenire in epocham veterem Olympiadis, hoc eſt, in IX Iulij, anno ſexageſimo quinto periodi Olympicæ, viceſimo ſeptimo periodi Atticæ. Fuit enim Ab Iudaici anni 3430. cuius character 6. 13. 217. feria ſexta, cyclo Solis XV, Lunæ

A Lunæ XIII. Iulij nona. Igitur ſtatuit Hecatombæonem tam periodicum
ſiue Tetraetericum, quam Lunarem in IX Iulij, & retexuit veterem
ſitum Olympiadicæ, & Atticæ periodi. Nam pro ſexageſimo ſexto pe-
riodi ſextæ Olympiadicæ, & vigeſimo octauo Atticæ primum annum
inſtituit periodi ſuæ. Reſtituit igitur hoc modo in priſcam epocham
Olympicam neomeniam Lunarem: ſed non propterea hinc exorſus
eſt periodum, ſed à Pyanepſione proximo, qui cæpit VII Octobris
propter pugnam ad Arbela, quæ in id tempus incidit: eoque nomine
periodum ſuam Alexandream vocauit. Et quidem veriſimile eſt ipſum
non tacuiſſe, quaſi diuinitus Lunæ σύνοδον in veterem epocham Olym-
picam incurriſſe eo anno, quo Darium Alexander vicerit. Quod
B enim ab Autumno eam inſtituerit, docet nos Ptolemæus. Nam apud
eum eclipſis Lunæ obſeruatur, Sole in Virgine poſito, anno quinqua-
geſimo quarto ſecundæ periodi Calippicæ. Poſt menſes ſex altera eſt
obſeruata, anno quinquageſimo quinto, Sole Piſces obtinente. En
mutatio anni a Virgine ad Piſces. Rurſus eodem anno quinquageſi-
moquinto, tertia Eclipſis in Virgine facta. A Piſcibus ad Virginem
non eſt facta anni mutatio. Non igitur cæpit a Solſtitio. A Virgine
ad Piſces fit mutatio. Ergo ab Autumno. Quod autem a Cyclo Lu-
næ XIII cæperit, ita demonſtrabitur. Eclipſis trium prima incidit in
XXII Septembris, anno LIIII deſinente, qui erat decimus cycli Lu-
naris. Ergo quinquageſimus quintus cæpit ab eodem cyclo decimo:
C & propterea primus cæpit a cyclo XIII: & conſequenter XII ad epo-
cham Calippi autumnalem addenda, vt habeas cyclum Lunarem.
Incipit igitur ab eodem Autumno, quo memorabilis clades Perſa-
rum ad Arbela contigit. Atque ita quidem Calippus. Sed non ta-
men ideo obtinuit, vt ſtatim nomine Alexandri procederet. Cyclo
enim Lunari vertente cæpta eſt putari, annis duodecim poſt mortem
Alexandri, ideo, vt primus annus Tetraeteridis Alexandreæ cum pri-
mo Tetraeteridis Olympicæ concurreret: & pro anno nono periodi
Iphiteæ diceretur primus Alexandreæ. Neque vero tantummodo in
hoc mutatio facta, ſed etiam in menſibus. Tunc enim Hyperberetæus
a diebus æſtiuis ad autumnales traductus eſt, & vt olim Olympia-
D dici, ita poſtea Alexandrei anni caput factus. Antiochus Magnus in
reſcripto quodam de Iudæis, vt extat apud Ioſephum, annuas penſio-
nes remittit illi genti in triennium, vſque ad Hyperberetæum men-
ſem: vt omnino menſis, qui annum claudit, ſit is, qui Hyperbere-
tæum antecedit: ἵνα δὲ, inquit, θᾶττον ἡ πόλις κατοικισθῇ, δίδωμι τοῖς τε
νῦν, καὶ κατελευσομένοις, ἕως Ὑπερβερεταίου μηνὸς, ἀτελεῖς εἶναι μέχρι τριῶν ἐτῶν.
Quod autem Antiochus Epiphanes Samaritanis ſcribens ita tempus
notarit: ἑκατομβαιῶνος μηνὸς ιϛ, equidem ingenue fateor me non in-
E intelli-

telligere: Niſi, quod credo, fuerit is ἑκατομβαιὼν Calippicus Lunaris. & ſane non dubito, quin verum ſit. Porro hanc epocham Syri tenuerunt ad hunc vſque diem a menſe Octobri Iuliano, propter veterem Hyperberetæum: eamque epocham Aliſcandria vocant, id eſt Alexandream. Sed Arabes, & quædam aliæ nationes diu vſurparunt ab Elul, id eſt Septembri, propter Indictionem Conſtantinianam. Eaq; epoche vocata eſt illis תאריח דו אלקרנין تاريخ ذي القرنين Terich dilkarnain, hoc eſt ἐποχὴ τοῦ δικέρωτος. Alexandrum enim vocant δικέρωτα, vt infra dicetur. Quod autem Plutarchus in Alexandro ſcribit λῷον Macedonicum menſem eſſe eundem cum Hecatombæone, hoc verum fuerit, ſi λῷος Tetraetericus, Hecatombæon vero Lunaris, & Calippicus intelligatur. Nam ſecundo anno periodi Alexandreæ Hecatombæon Lunaris vel Calippicus occupabat Iulium, λῷος vero inuadebat Auguſtum. Nam menſes Tetraeterici ſunt tardiores Lunaribus in annis ſecundo, tertio, quarto Tetraeteridos. A B

MENSES PERIODI ALEXANDREÆ Syromacedonum.	
ὑπερβερεταῖος	πυανεψιών
δῖος	μαιμακτηριών
ἀπελλαῖος.	ποσειδεών.
αὐδυναῖος	γαμηλιών
περίτιος	ἀνθεστηριών
δύστρος.	ἐλαφηβολιών.
ξανθικός	μουνυχιών
ἀρτεμίσιος	θαργηλιών
δαίσιος.	σκιρροφοριών.
πάνεμος	ἑκατομβαιών
λῷος	μεταγειτνιών
γορπιαῖος.	βοηδρομιών.

DE PERIODO BITHYNORVM. C

ANNO a Nabonaſſaro 840, Tybi 11 abſoluto, Agrippa aſtrologus in Bithynia obſeruauit Lunam iunctam cum auſtrali ſuccedente Vergiliarum, qui erat annus XII Domitiani, Metroi ſecundum Bithynos die VII. Tempus, XXIX Nouembris, anno Chriſti vulgari 92: Ergo neomenia Μητρῴου congruebat viceſimæ tertiæ Nouembris: & proinde menſis æſtiuus 26 Iulij. Erat annus Iphiteus 868, & periodi duodecimæ Olympicæ 32. In qua menſis æſtiuus ter competit viceſimæ ſextæ Iulij, in annis 13, 30, 47. Sed cum annus propoſitus eſſet quartus Olympiadis, annum quoque Bithynicum aut quartum fuiſſe oportet Tetraeteridis Bithynicæ, aut ſecundum: quod aliter anni Olympici non vſurpantur in aliis periodis. Sed nullus quartus Olympiadicæ Tetraeteridis habet initium in 26 Iulij. Erit igitur annus 32 Olympiadicæ periodi, 30 autem D

MENSES Bithyniorum.	MENSES Athenienſium.
ἀφροδίσιος	ἑκατομβαιών
δημήτριος	μεταγειτνιών
ἡραῖος.	βοηδρομιών.
ἑρμαῖος	πυανεψιών
μητρῷος	μαιμακτηριών
διονύσιος.	ποσειδεών.
ἡράκλειος	γαμηλιών
δῖος	ἀνθεστηριών
βενδιδαῖος.	ἐλαφηβολιών.
στράτειος	μουνυχιών
ἄρειος	θαργηλιών
περιέπιος.	σκιρροφοριών.

Bithynicæ.

A Bithynicæ. Et propterea duo anni de Olympica periodo detrahendi ad methodum periodi Bithynicæ. Non dubium eſt, quin periodus hæc in gratiam Regum Bithyniæ conſtructa ſit cum menſibus Calippicis: Nos autem ſubiecimus Laterculum menſium Bithynicorum, vt in manuſcripto Græco reperi, eoſque cum Atticis comparauimus:

DE PERIODO DELPHORVM PYTHICA.

PER octaeteridas tempora ſua periodica tranſegiſſe Græcos, puto iam ſatis docilia ingenia capere poſſe. Sed εὐμεθοδευσίας gratia
B nos circuitum emboliſmorum, quæ eſt vera ἀποκατάστασις temporum, orbe annorum 76 peragimus. quo interuallo comprehenduntur octaeterides nouem cum dimidia, emboliſmi etiam nouem, quot ſcilicet ſunt Octaeterides. Sane, vt Cenſorinus ſcribit, hunc circuitum vere annum magnum eſſe pleraque Græcia exiſtimauit, quod ex annis octo vertentibus ſolidis eum conſtare exiſtimarent. Adiicit idem ſcriptor, ob hoc multas in Græcia religiones hoc interuallo temporis ſumma cæremonia coli. Delphis quoque ludos, qui vocantur Pythia, poſt annum octauum olim inſtaurari ſolita. Verum quidem eſt de interuallo antiquorum Pythiorum. ſed fallitur, cum exiſtimat eam octaeterida meram Lunarem fuiſſe, quæ habuit τριακονθημέρους menſes om-
C nes, vt iam declaratum a nobis. Nam Pythiorum vetus inſtitutio, octaeteridis autem Lunaris recentiſſima, ſi quidem cum illorum ludorum origine comparetur. Fallitur præterea interpres Pindari, qui inter duo Pythia antiqua ponit interuallum annos ſolidos Solares nouem. Nam octaeteris dicta eſt etiam ἐννεαετηρὶς, quod nono quoque anno recurrat. Itaque caput dicitur ἐννεαετηρὶς: interuallum, ὀκταετηρὶς: quemadmodum interuallum duarum Olympiadum, τετραετηρὶς: caput vero vnius, πενταετηρίς. Quare & Olympias ipſa aliquando etiam Tetrapentaeteris dicta, vt eſt in Cenſorino Fr. Pithoei. Eſt enim initium quinti anni. quomodo etiam dicitur ab oraculo πενταέτης ἐνιαυτός.

D
> Τὴν αὐτῶν ῥύεσθε πάτρην, πολέμου δ᾽ ἀπέχεσθε,
> Κοινοδίκου φιλίας ἡγούμενοι Ἕλλησιν,
> Ἐστ᾽ ἂν πενταέτης ἔλθῃ φιλόφρων ἐνιαυτός.

Delphi igitur tres ἐννεαετηρίδας continuas celebrabant. Prima vocabatur Σεπτήριον, altera ἡρωΐς, tertia χάριλα, vt ſcribit Plutarchus, quæ nunquam mutatæ fuerunt. Quarta ἐννεαετηρὶς erat τῶν πυθίων, quæ poſtea in τετραετηρίδα redacta, vt Olympicus agon, anno, vt ſcribit

Pauſanias, Olympiadis 48 tertio. quo Amphictyones fidicinæ artis, vt A
antiquitus, præmia conſtituerunt, adiectis etiam artis tibicinæ. Nam non ſatis conſulte Sophocles in Electra Pythicum agona dicit fuiſſe tempore Oreſtis, in eoq; Oreſten curru deiectum periiſſe fingit. Sequenti Tetraeteride, qui erat annus Olympiadis 49 tertius, *ἀγὼν* ille *στεφανίτης* factus, vt Olympicus, vnde prima Pythias putari ſolet. Quare recte apud Euſebium anno III Olympiadis 49 prima Pythias attribuitur. Cui adſtipulatur Scholiaſtes priſcus Pindari in Pythionicarum III. *καθίσατο δὲ*, inquit, *ὁ Ἱέρων βασιλεὺς κατὰ τὴν ἑβδομηκοστὴν ἕκτην Ὀλυμπιάδα τῆς εἰκοστῆς ὀγδόης Πυθιάδος τῇ προκειμένῃ Ὀλυμπιάδι συγχρόνου οὔσης.* Si ab anno Iphiti 195 putatur Pythias, & annus primus 28 Pythiadis eſt annus 109 à prima Pythiade inſtituta, idem annus Py- B
thicus erit 303 Iphiti. qui eſt annus tertius propoſitæ Olympiadis 76. Rurſus idem Scholiaſtes XII Olympico: *Ἐργοτέλης Κρὴς μὲν ἦν τῷ γένει, πόλεως Κνωσοῦ, ὃς ἠγωνίσατο ἑβδομηκοστὴν ἑβδόμην ὀλυμπιάδα, καὶ τὴν ἑξῆς Πυθιάδα εἰκοστὴν ἐννάτην.* Ergo Pythias celebrata 49. Olymp. Idem Scholiaſtes *εἰδ.* Pythionicarum XIIII. *γέγραπται μὲν ἡ ᾠδὴ Ἀρκεσιλάῳ Πολυμνήστου παιδὶ Κυρηναίῳ τὸ γένος τῆς Λιβύης* (vide num melius *τὸ γένος τε Λίβυι*) *νικήσαντι τὴν τριακοστὴν πρώτην Πυθιάδα. ἔνιοι δὲ τὴν ὀγδοηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. Ἀλλ' οὐκ ἔγραψεν εἰς τὴν Ὀλυμπιακὴν αὐτοῦ νίκην, καί τοι μετὰ τὴν Πυθικὴν γενομένην.* Ait triceſimam primam *Πυθιάδα* eſſe priorem octageſima Olympiade. Nam triceſima prima Pythias celebrata eſt anno Iphiti 315, qui erat tertius Olympiadis ſeptuageſimæ nonæ. C
Ab annis igitur Iphiti aufer 194. Habebis annos Pythicos. Cœpit enim, vt diximus, primus *ἀγὼν* Pythiorum *στεφανίτης* anno Iphiti Olympiadico 195, periodi Iulianæ 4132, cyclo Lunæ decimo, Solis ſeptimo decimo, ſexta menſis, qui apud illos *Βύσιος*, apud Athenienſes Thargelion dicitur. Nam *τῇ ἕκτῃ τοῦ ἱσταμένου* Apollinem natum volunt. quamuis *Θαργήλια* Athenis *τῇ ἑβδόμῃ τοῦ Θαργηλιῶνος* celebrari ſolita ſcribit Plutarchus libro Sympoſiacon octauo, capite primo: vnde Apollo dictus ſit *ἑβδομαγενής*. Pythiadum periodus ab initio Olympiadum contexta poteſt ab eo anno incipere, a quo Attica, hoc eſt a tertio Iphiti, cyclo Lunæ VII, Solis XX, tempore veris præcipitati. Pindarus Olympionicarum XIII. *Πυθοῖτ' ἔχει σταδίου τιμὰν, διαύλου θ' ἁλίῳ* D
ἀμφ' ἑνί. Μηνός τε οἱ τωὐτοῦ κρανααῖς ἐν Ἀθάναισι. Manifeſto innuit eodem menſe Panathenæa & Pythia inſtaurari ſolita. Quod ſi verum eſt, ergo Panathenæa Thargelione, non autem Hecatombæone celebrabantur: niſi forte dicamus aliud ſolenne Atticum hic intelligi. Et cur non hic aliud ludicrum a Panathenæis intelligamus, cum conſtet ex oratione *κατὰ Τιμοκράτους* Panathenæa celebrari ſolita *τῇ δωδεκάτῃ Ἑκατομβαιῶνος*, quemadmodum Olympiadem *δωδεκάτῃ Ὑπερβε-*

ρεταίου

A ἑσταὶς Macedonici? Vtrumque autem ludicrum tam Panathenaïcum, quam Olympicum quatuor diebus tranſigebatur. Vltima dies ludicri XV menſis, plenilunio. Atque hæc quidem dies vnica erat priſco ſolenni dedicata. Sed poſtquam propoſita fuerunt præmia ſaltus, diſci, pugilatus, Pancratij, & luctæ, triduum priſcæ ſolennitati præpoſitum eſt. Itaque iam a duodecima die menſis incipiebant, deſinebant in XV, quæ, vt diximus, erat plenilunium. Poſtridie autem, hoc eſt, τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, erat κρίσις. Proinde ἡ δωδεκάτη erat ἱερομηνία πρώτη τῶν Παναθηναίων, quæ etiam dicebatur Κρόνια, vt extat in eadem oratione. Quintadecima erat magna ἱερομηνία. In Pſephiſmate Timocratis Panathenæa coniiciuntur in δωδεκάτην πρυτανείας: hoc eſt, in
B duodecimam diem menſis Lunaris: nempe quia menſis primus Tetraeteridis erat Lunaris merus, & conueniebat cum menſe Prytanias. Tamen vtvt hæc intelligamus, videtur ex his quoque colligi poſſe Atticam periodum a tertio anno Tetraeteridis Olympiacæ cæpiſſe: vt ſupra a nobis demonſtratum eſt. An vero idem caput ea periodus cum Attica habuerit, nimirum a Bruma, an a Solſtitio, id vero nobis hactenus incompertum eſt. Sed cum veteres ſcribant Apollinem τῇ ἕκτῃ τῆς Σελήνης, vt Herculem τῇ τετράδι natum, veriſimile eſt periodum cœpiſſe a vere adulto: hoc eſt a menſe ſecundo verno, eumque menſem, vt omnes primos Tetraeteridis, mere Lunarem fuiſſe. Sed propius vero eſt, Apollinem natum ſeptima Thargelionis in anno
C quarto Tetraeteridis Pythicæ, quo tempore nouilunium eſt ſecunda Thargelionis. Quæ proculdubio vera eſt ſententia. Nam Apollo dicitur natus τῇ ἕκτῃ μηνὸς κατὰ σελήνην, vt fere omnes veteres prodiderunt. Et tamen dicitur ἑβδομαγενής. Si natus eſt τῇ ἕκτῃ, quomodo igitur ἑβδομαγενὴς dicitur? Iam cauſſam aperuimus. Natus eſt τῇ ἕκτῃ κατὰ σελήνην, ſed τῇ ἑβδομάδι Θαργηλιῶνος ἱσταμένου: nempe τῇ ἕκτῃ τῆς πρυτανείας, τῇ ἑβδόμῃ Θαργηλιῶνος Tetraeterici. Ergo Thargelia celebrabantur τῇ ἕκτῃ Θαργηλιῶνος ἱσταμένου. anni ſecundi Olympiadis: Pythia autem diebus æſtiuis tertij ſequentis. Pythiorum ætate ſua celebratorum meminit Plutarchus ἐν τῷ περὶ ἐκλελοιπότων χρηστηρίων. Nemea autem & Iſthmia erant trieterica, non pentaeterica, vt auctor eſt Scholiaſtes
D Pindari. Quare fallitur Auſonius, qui Agonas quatuor omnes pentaetericos conſtituit.

Hæc quoque temporibus quinquennia ſacra notandis
Iſthmia Neptuno data ſunt, & Pythia Phœbo.

Aliud vero eſt quinquennium, aliud tempus quinquennale. Quinquennium eſt interuallum quinque annorum ſolidorum: quinquennale eſt, quod quinto anno incipit. In eundem lapidem offendit Ouidius, qui Olympiada ex ſolidis quinque annis conſtare dicit, vt

 alibi

alibi oſtendimus. Sed quare Latinis ſuccenſeamus, cum Pauſanias ſcri- A bat Olympicum agonem ob id ab Hercule διὰ πέμπτου ἔτους celebrari conſtitutum fuiſſe, quod ipſe cum fratribus, eſſent numero quinque? Hoc verum poterat eſſe, ſi interuallum vnius Olympiadis eſſent anni quinque. Et Græci dicunt τὴν ὀλυμπιάδα διὰ πέντε ἐτῶν ἄγεσθαι, non autem μετὰ πέντε ἔτη. Quare non ſolum errauit Auſonius, quod Iſthmia & Nemea poſt totidem annos cum Olympiade inſtaurari putat, ſed etiam quod Olympiada vocat quinquennium.

DE PERIODO THEBANA.

VETVSTISSIMORVM Bœotiorum annus cæpit a Vergiliarum B ortu matutino, in Thargelione Attico. Heſiodus:

Πληϊάδων ἀτλαγενέων ἀνατελλομενάων
ἄρχεσθ' ἀμήτου, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων.
αἳ δή τοι νύκτας τε καὶ ἤματα τεσσαράκοντα
κεκρύφαται. αὖθις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ
φαίνονται ——.

Dies viginti ante, quam Sol Taurum ingrediatur, & totidem poſt, aſſignat occultationi Pleiadum, & poſtea incipere dicit annum Thebanum: quamuis neque Proclus, neque eius Maſtix Tzetzes mecum faciant. Sed clarius idem poëta alibi:

Ταῦτα φυλασσόμενος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν C
ἰσοῦσθαι νύκτας τε καὶ ἤματα, εἰσόκεν αὖθις
γῆ πάντων μήτηρ καρπὸν σύμμικτον ἐνείκῃ,
οὔτ' ἂν ἑξήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο
χειμέρι' ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἤματα.———

Manifeſto vocat τετελεσμένον ἐνιαυτὸν ver adultum, nimirum ἀπὸ τῆς τῶν Πλειάδων ἐπιτολῆς: vt omnino videatur idem annus Heſiodeus cum Pythio Delphorum fuiſſe, nempe a Thargelione. Quare Virgilius præceptorem Heſiodum, vt in agricultura, ita in anni principio inſtituendo, ſequitur:

Candidus auratis aperit cum cornibus annum
Taurus.— D

Neque enim hæc interpretes Virgiliani magis aſſequuntur, quam illa Heſiodea Proclus, & Tzetzes. Sed hæc ante tempora Olympica, ſiquidem Heſiodus vetuſtior prima Olympiade. Nunc loquendum de anno periodico Thebanorum, florentibus rebus Athenienſium, Laconum, & ipſorum Thebanorum. Is igitur capiebat initium μετὰ τροπὰς χειμερινάς. Arbitror igitur duodecimum, qui erat idem cum Poſideone, τὰς αἰνδέχους ἡμέρας habuiſſe: quod fine anni magiſtratus

crearetur

A crearetur. Plutarchus Pelopida : καί τοι χειμῶνος ἦσαν αἱ περὶ τροπὰς ἀκμαί· μηνὸς δὲ τοῦ τελευταίου φθίνοντος ὀλίγαι περιῆσαν ἡμέραι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔδει παραλαμβάνειν ἑτέρους εὐθὺς ἱσταμένου τοῦ πρώτου μηνός, ἢ θνήσκειν τοὺς μὴ παραδιδόντας. Quare, vt dixi, ibi erant αἱ ὑπερεβάλλουσαι ἡμέραι, vt Athenis ſine Poſideonis. Cur enim alibi, ſi menſis ſequens eſt initium anni ? Primus menſis dicebatur Βουκάτιος, reſpondens Gamelioni Attico. Plutarchus ibidem : τοῦ νόμου κελεύοντος ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ παραδοῦναι τὴν Βοιωταρχίαν ἑτέροις, ὃν Βουκάτιον ὀνομάζουσι. Hunc autem eundem, quem Heſiodus ληναιῶνα vocat, eſſe putat Plutarchus. Heſychius, Ληναιών. Οὐδένα μὲν τῶν μηνῶν Βοιωτοὶ οὕτω καλοῦσιν· εἰκάζει δὲ Πλούταρχος Βουκάτιον. καὶ γὰρ ψυχρός ἐστιν, &c. Secundus men-
B ſis erat Ερμαῖος. Sequitur apud Heſychium : ἔνιοι δὲ τὸν Ερμαῖον, ὅς μετὰ τὸν Βουκάτιόν ἐστι. Καὶ γὰρ Αθηναῖοι τὴν τῶν Ληναίων ἑορτὴν ἐν αὐτῷ ἄγουσι. Septimus menſis Ιπποδρόμιος, ſi Plutarcho homini Bœotio credimus : qui ait pugnam Leuctricam contigiſſe, Bœotiis Ιπποδρομίου μηνός, Athenienſibus Εκατομβαιῶνος ἱσταμένου τῇ πέμπτῃ. Nonus Πάνεμος reſpondens Boedromioni. Decimus Δαμάτριος idem cum Pyanepſione. Vndecimus Αλαλκομένιος idem cum Mæmacterione. Reliquos menſes nondum reperi. Caput autem & ſitum huius periodi difficile eſt inueſtigare, propter penuriam exemplorum. Plutarchus in Ariſtide de pugna Platæenſi : ταύτην τὴν μάχην ἐμαχέσαντο τῇ τετράδι τοῦ Βοηδρομιῶνος ἱσταμένου κατ' Αθηναίους, κατὰ δὲ Βοιωτοὺς τετράδι
C τοῦ Πανέμου φθίνοντος. Erat annus ſecundus Olympiadis LXXV, & proinde 298 Iphiteus, periodi Atticæ 32 : cuius Boedromion XVII Septembris, vtique ἐξαιρεσιμαῖος. ac propterea quarta Boedromionis politica erat vera tertia : quod & ipſe Plutarchus, tanquam interpres nos docet in Camillo : Πέρσαι μηνὸς Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ μὲν Μαραθῶνι, τρίτῃ δ' ἐν Πλαταιαῖς ἅμα καὶ περὶ Μυκάλην ἡττήθησαν. Hic τρίτην vocat, quam in Ariſtide τετράδα, nimirum propter ἐξαίρεσιν. Boedromion illius anni XVII Septembris, & propterea ἡ τετράς, habita ratione τῆς ἐξαιρέσεως, hoc eſt, ἡ τρίτη, XIX Septembris. Ergo, cum XIX Septembris fuerit XXVII Panemi Thebani, Neomenia Panemi congruit viceſimæ quartæ Auguſti. & proinde XXV Iulij fuerit
D neomenia menſis primi æſtiui, quem Plutarchus dicit Hippodromion a Thebanis nominari. Sed bis tantum menſis æſtiui caput in periodo Olympica incidit in XXV Iulij, nempe anno trigeſimo nono, & ſexageſimo quarto. Annis igitur periodi Atticæ addenda ſunt 32, vt habeas annos periodi Thebanæ : aut de annis Olympiacis deducendi ſunt anni 6. & ſic falſum fuerit, Panemum verum eſſe Boedromionem, ſed medium inter Metagitnionem & Boedromionem. Rurſus idem Plutarchus de pugna Leuctrica, quæ coniicitur in tem-

pus ſecundi anni Olympiadis 102 ita ſcribit : τοῦ μὲν συνέβη Βοιωτοῖς A Ἱπποδρομίου μηνὸς, ὡς δ' Ἀθηναῖοι καλοῦσιν, Ἑκατομβαιῶνος ἱσταμένου πέμπτῃ. Manifeſtum enim, vt Ἑκατομβαιῶνος, ita etiam, Ἱπποδρομίου ἱσταμένου intelligi. Sed quia non appoſuit τὴν ποσταίαν τοῦ Ἱπποδρομίου, nihil poſſumus ſtatuere.

DE

PERIODO SYRACVSANA.

ANNO quarto Olympiadis 91, qui erat decimus nonus ab initio belli Peloponeſiaci, Demoſthene & Nicia Athenienſium du- B cibus bellum in Sicilia adminiſtrantibus, defecit Luna, nocte, quæ ſecuta eſt viceſimam ſeptimam Auguſti, anno periodi Iulianæ 4301. Et ſtatim nocte altera Nicias inhoneſte ſeſe recipiens ex ſuperſtitione defectus, hoſtibus ſe cum toto fere exercitu interficiendum obiecit. Polybius Excerptis libri IX. Καὶ μὴν Νικίας ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς δυνάμενος σώζειν τὸ περὶ τὰς Συρακούσας στράτευμα, καὶ λαβὼν τῆς νυκτὸς ἁρμόζοντα καιρὸν εἰς τὸ λαθεῖν τοὺς πολεμίους, ἀποχωρήσας εἰς ἀσφαλὲς, κᾄπειτα τῆς Σελήνης ἐκλιπούσης, ὥς τι δεινὸν προσημαινούσης, ἐπέσχε τὴν ἀναζυγὴν, &c. Hæc autem eclipſis confertur a Plutarcho in Καρνείου μηνὸς τετάρτην φθίνοντος. & poſtea Carneum eundem cum Metagitnione facit. Erat annus periodi O- C lympicæ 60, ac propterea Atticæ viceſimus ſecundus : cuius Hecatombæon 25 Iulij : Metagitnion 24 Auguſti. Contigit igitur eclipſis nocte, quæ ſecuta eſt quartam diem Metagitnionis. hoc eſt, τετάρτῃ μεταγειτνιῶνος ἱσταμένου. iccirco neomenia Καρνείου incidit in Kalendas Auguſti. Fuit igitur Καρνεῖος illius anni aliquantum particeps Metagitnionis. ſed ipſe re vera eſt Hecatombæon Atticus. Vt autem neomenia Hecatombæonis incidat in 10 Iulij, hoc non poteſt contingere, niſi in anno periodi Olympicæ 60. Atqui is annus erat ſexageſimus periodi Olympiacæ. Ergo indubitate periodus Syracuſana eadem fuit cum Olympica. quam poſtea Archimedes menſibus Calippicis illuſtrauit, edito de ea re libro D cum fabrica Sphæræ, exemplo Eudoxi, & Calippi, quorum alter in ſua Octaeteride, alter in ſua periodo 76 annorum aliquot circulos excogitauit, vt illis τὰς ἀποκαταστάσεις τῶν φαινομένων ob oculos proponeret. In hoc nihil de ſuo attulit, præter fortaſſe maiorem, aut minorem numerum circulorum, vt facile eſt ab aliis inuenta expolire. Huius Sphæræ, præter vetuſtiſſimos, meminit & Claudianus lu-

A nus luculento epigrammate. Et ſane falluntur, qui ſcribunt, ſphæram ſiue στερεὰν, ſiue κρικωτὴν, ab Archimede inuentam: quo nihil falſius excogitari potuit. Propter vtilitatem periodi & ſphæræ πρᾶξιν, in memoriam tanti beneficij, Syracuſani tumulo Archimedis a Romanis militibus interfecti Sphæram inſculpi curarunt: quo indicio deprehenſus eius tumulus a Cicerone quæſtore, cum iam non ſolum neglectus, ſed & ignoratus ciuibus ſuis eſſet. Meminit periodi Archimedeæ & Virgilius:

In medio duo ſigna, Conon, & quis fuit alter,
Deſcripſit totum radio qui gentibus orbem,
Tempora quæ meſſor, quæ curuus arator haberet?

B Nam Archimedes deſcripſit Faſtos, quos adiunxit fabricæ Sphæræ, exemplo familiaris ſui Cononis Samij, quem cum ipſo Archimede coniunxit Virgilius. Orbis enim hic ſignificat periodum, vt Manilio de Metone loquenti Orbis eſt περίοδος ἐννεαδεκαετηρική:

— *Cælumque nouum verſabit in orbem.*

Interpretes non bene aſſecuti ſunt mentem Virgilianam. Pappus vltimo libro ſcribit, ab Archimede in mechanicis nihil ſcriptum præter opus de Sphæra. At quanuis eum librum nobis eripuerit vetuſtas, tamen ſcimus, in eo opere non ſolum de fabricanda Sphæra periodica tractatum fuiſſe, ſed etiam faſtos annorum ſeptuaginta ſex illo libro C complexum fuiſſe, nimirum Tempora, quæ meſſor, quæ curuus arator haberet: quod parapegma vocari alibi docemus. Porro Agragantinis erat idem menſis Καρνεῖος cum Syracuſanis communis, &, vt puto, geminus, vt Poſideon Athenis. Nam, ni fallor, δίμηνος Καρνεῖος eo nomine intelligitur in veteri inſcriptione Græca, ΕΚΤΑΣ. ΔΙΜΗΝΟΥ. ΚΑΡΝΕΙΟΥ. ΕΞΗΚΟΝΤΟΣ. hoc eſt, ſexta bimenſtris Carnei deſinentis. τῆς ἕκτης διμήνου Καρνείου φθίνοντος.

DE PERIODO LACONVM.

D Anno tertio Olympiadis octageſimæ nonæ ſub finem hiemis, vere ineunte, fœdus annorum quinquaginta inter Athenienſes & Lacedæmonios ictum eſt, quod tempus ita deſignat Thucydides; ſcribens τὰς σπονδὰς πεντηκοντούτεις initas fuiſſe, Πλειστόλα Σπάρτης ἐφορεύοντος, Ἀρτεμισίου τετράδι φθίνοντος, Ἀλκαίου δὲ Ἀθήνησιν ἄρχοντος, Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ φθίνοντος. Erat annus LI periodi Olympicæ, XIII Atticæ. A periodo Olympica aufer 12. Erat enim annus 39 periodi Laconicæ. Elaphebolion XXV Martij. Ergo Artemiſius Laconicus XXIII Martij. In periodo Olympica hoc non accidit, niſi annis, 38, 63. Sed non cõgruit

gruit cum 38, quia is annus eſt ſecundus Tetraeteridis, hic vero eſt A
tertius. Ergo annus Tetraeteridis Laconicæ idem fuit cum anno Olympicæ: ac proinde 12 addenda annis periodi Olympicæ, vt habeas annum Laconicum. Sed non propterea congruerit cyclo. Quare hæc ignota ſunt nobis. Studioſi poſſunt menſes Laconum ex veteribus ſcriptoribus colligere. Nam mihi quidem nullus ſuccurrit, præter Phliaſion. Stephanus in Φλιοῦς. *Ὠνόμασαι δὲ παρὰ τὸ φλεῖν, ὅ ἐστιν εὐκαρπεῖν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τῶν μηνῶν ἕνα Φλιάσιον καλοῦσιν, ἐν ᾧ ἐστι τῆς γῆς καρποὺς ἀκμάζειν συμβέβηκεν.* Sed & Κάρνειος videtur eſſe menſis primus, in cuius πανσελήνῳ celebrabantur τὰ Κάρνεια. Euripides Alceſtide:

Πολλάσε μουσοπόλοι
Μέλψουσι, καθ' ἑπτάτονόν τ' ὀρείαν B
Χέλυν, ἔν τ' ἀλύροις κλείοντες ὕμνοις,
Σπάρτᾳ κυκλὰς ἀνίκα Καρνείου
Περινίσσεται ὥρα
Μηνός, ἀειρομένας
Παννύχου σελάνας.

Vulgo male editum κύκλος pro κυκλάς. Hic τὴν ὥραν κυκλάδα intelligit τὴν τετραετηρίδα, qua vertente recurrebat ἡ πανσέληνος in eandem diem eiuſdem menſis. Poteris & aliarum nationum periodos conferre cum Olympica, quæ eſt certiſſima & exactiſſima omnium reliquarum regula.

C

PERIODVS SAMIORVM, ET ALIARVM GRÆCIÆ CIVITATIVM.

SAMIIS ſuis periodum inſtituit primus omnium Ariſtarchus, anno quinquageſimo periodi primæ Calippicæ, octo cyclis Metonicis poſt obſeruationem ſolſtitij a Metone & Euctemone factam, anno Iphiteo currente 496. Et propterea cum fuerit vltimus Olympiadis 124, & poſt menſem incipere debuerit Olympias 125, non eſt dubium, quin periodus Samiorum Ariſtarchea inde cæperit, hoc eſt, vt annus 41 periodi Olympicæ ſit primus Samiæ. Accommodauit igitur illi menſes Calippicos κατὰ σελήνην, & ita ciuibus ſuis propoſuit, do- D
nec quinquaginta ſeptem poſt annis Conon popularis Ariſtarchi Faſtos edidit, & parapegmata, hoc eſt, φαινομένων ἀποκαταστάσεις, illi periodo appoſuit. Quod non obſcure innuit Virgilius, *In medio duo ſigna, Conon*, &c. Sed clarius de Faſtis & phænomenis Catullus ex Callimacho: *Qui ſtellarum ortus comperit atque obitus.* Porro & ad hoc exemplum reliquæ omnes ciuitates ſuas periodos habuerunt, & omnes τὰς ἀνάρχους ἡμέρας menſi vltimo autumnali annectebant. Neque ve-

A que vero impedit, quod legimus, magiſtratus alios aliis temporibus creari ſolitos. Nam ij menſes erant Lunares τῆς πρυτανείας. Sic Polybius de Ætolis lib. IIII. τὰς γὰρ ἀρχαιρεσίας Αἰτωλοὶ μὲν ἐποίουν μετὰ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν εὐθέως. Ἀχαιοὶ δὲ τότε περὶ τὴν πλειάδος ἐπιτολήν. Nota illud τότε. Hoc enim deſignat non ſemper eo tempore creari ſolitos, ſed ſine dubio ante brumam, ἐν ταῖς ὑπερβαλλούσαις ἡμέραις δύο. Sed & idem in V. manifeſte id docet: τὸ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀράτου τοῦ νεωτέρου στρατηγίαν ἔτος ἐτύγχανε διεληλυθὸς περὶ τὴν τῆς πλειάδος ἐπιτολήν. οὕτω γὰρ ἦγε τοὺς χρόνους τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος.

DE ANNO COMMENTITIO HERODOTI.

B

Non mirum, ſi docti ætatis noſtræ viri, propter & librorum bonorum penuriam, & immania temporum interualla, aliquando pro veris & compertis rebus ridicula commenta, & coniecturarum ſomnia afferunt, cum etiam veteres de re præſenti aliquando verba facientes, non ſolum mendacium loqui, ſed etiam conſulto mentiri videantur. Eiuſmodi eſt, quod hiſtoriæ Græcæ pater Herodotus de anno Græco ſcribit, in illo ſcilicet poſt biennium confectum intercalari ſolitum, ita vt ſecundus annus Græcorum ſemper haberet dies 390, & omne biennium, 750. Primum enim cum ſcripſiſſet an-
C num Græcorum eſſe dierum 360, & 70 annos conſtare diebus 25200; ſi intercalatio non interueniat, ſubiicit, ſi quis velit eos annos ſecundum intercalationis Græcæ conſuetudinem accipere; ex 70 annis 35 fore embolimæos, & 35 menſes τριακονθημέρους, qui fiunt dies 1050. quos ad illos priores adiectos conſtituere ſummam annorum 70, dierum 26250. Addit præterea hoc ſolere fieri à Græcis, ἵνα αἱ ὧραι συμβαίνωσι παραγινόμεναι ἐς τὸ δέον. & libro ſecundo: ἕλληνες, inquit, διὰ τρίτου ἔτεος ἐμβόλιμον ἐπεμβάλλουσι τῶν ὡρέων εἵνεκεν. Locum plane intercalationis vtrobique deſignat, nempe alternis bienniis vertentibus. Quod eiuſmodi eſt, vt non ſolum propter abſurditatem explodendum ſit, ſed etiam tanquam temere pronuntiatum, prætereundum. Primum
D ὡρέων εἵνεκεν non opus erat tertio quoque anno ineunte intercalare. Nam ad Solis curriculum aſſequendum, biennio Græco deſunt dies decem cum ſemiſſe tantum, hic vero vndeuiginti cum ſemiſſe ſuperſunt, interuentu emboliſmi. Quare in duobus bienniis excurrent ſupra Solis ratiocinia dies ſolidi 39. & intra octo annos caput anni ſolſtitialis traductum erit in autumnum, & in 31 annis iterum accedet ad ſolſtitium, non tamen eadem die, qua antea, ſed longo adhuc interuallo. Deinde ponamus hoc Græcos factitaſſe, (vt non negamus potuiſſe

tuiſſe fieri) non igitur ὡρέων εἵνεκεν. Si non ὡρέων εἵνεκεν: ergo non fiebat omnino. Nam omnis intercalatio fit ὡρέων εἵνεκεν. Quod ſi quis obiiciat Trieteridas Græcorum: ego reſpondeo, eas nihil ad formam anni, ſed ad religiones tantum pertinuiſſe. Quare Nemeacus agon, Iſthmiacus, Orgia Thebanorum, Dionyſia ἐν Λίμναις anno tertio Tetraeteridis celebrabantur, non autem ipſa peculiarem periodi Trietericæ formam conſtituebant: ſed bis in iuſta & legitima Tetraeteride obſeruabantur. Quod igitur Herodotum mouerit, vt tam abſurdam anni formam Græcis attribuerit, puto; quia quanuis annus eſſet dierum 354, tamen 360 dierum putabatur, cum omnes menſes haberent τριακάδα, quanuis non omnes eſſent τριακονθήμεροι: quia ἐξαίρεσις alternis interueniebat. Quod cum Herodotus non conſideraret, putauit reuera annum non 354, ſed 360 dierum fuiſſe. Sed tamen non nego antiquitus eam anni formam in vſu fuiſſe, præſertim cum Geminus accuratiſſimus ſcriptor idem teſtetur, τὸ μὲν οὖν ἀρχαῖοι, inquiens, τοὺς μῆνας τριακονθημέρους ἦγον, τοὺς δ' ἐμβολίμους παρ' ἐνιαυτόν. Poſtea ſubiicit ab hac anni forma deſtitiſſe victos veritate rei, & abſurditate inſtituti. Nam apud illum παρ' ἐνιαυτὸν eſt, quod apud Herodotum διὰ τρίτου ἔτεος. Superſunt fortaſſe & plura, & maiora de anno Græco, quam ea, quæ in præſentem Diatribam coniecimus. Sed mihi plura hactenus aut meliora non ſuccurrebant. Equidem ab æquis Lectoribus tantum, vt hæc boni conſulant, non etiam vt laudent, expecto.

IOSEPHI

IOSEPHI SCALIGERI IVLII CAESARIS F. DE EMENDATIONE TEMPORVM

LIBER SECVNDVS.

A ANNVM Græcum antiquitus Lunarem fuiſſe, vt alia temporum & menſium deſcriptio in Græcia non fuerit, quam quæ Lunæ rationibus congrueret, non ſolum recentiores homines ſcripſerunt, ſed non paucos veterum idem in literas retuliſſe tam compertum eſſe puto, quam falſo eos ſenſiſſe conuincit ratio Tetraeteridum a nobis libro proximo diſputata. Præterea ex eadem diſputatione noſtra ſatis conſtat naturale anni principium antiquitus non ab Hecatombæone, ſed a Gamelione, & ex diebus bruma-
B libus duci ſolitum. Quandiu igitur Athenienſes Gamelionem & temporibus auſpicandis & rerum actibus principem menſem habuerunt, tunc ſemper Comitia magiſtratibus creandis in calcem Poſideonis reiiciebant, vbi erant ἄναρχοι ἡμέραι δύο, extra ordinem menſium tricenariorum poſitæ, ita vt annus eſſet dierum non ſolum 360, propter menſes τριακονθημέρους, ſed & 362, propter illas appendices ὑπερβαλλούσας, quæ, quia per illud biduum omnes magiſtratus annui abdicabantur, propterea dicebantur ἄναρχοι ἡμέραι. præterea quod in illis Comitia nouorum magiſtratuum creandorum habebantur, ideo ἀρχαιρεσίαι, etiam dicebantur. Atque hoc fuit quidem magiſtratibus
C creandis dicatum biduum, donec anni Lunaris formam Aſtronomi illorum temporum publicarunt. Tunc pro bruma, ſolſtitium: pro Gamelione, Hecatombæonem vulgus principium anni cœpit ſtatuere. & menſes, in quibus ſingulis Comitia terna agebantur, quas κυρίας ἐκκλησίας vocabant, pro Tetraetericis, Lunares: pro ſolidis, alternis caui vſurpari cœpti. Quod vt planius intelligatur, ſciendum Athenis duos ſummos ſenatus fuiſſe, alterum, τῶν Ἀρειοπαγιτῶν, qui erant iudices vt plurimum rerum capitalium & quidem magni momenti: alterum

autem ordinariarum, ciuilium & bellicarum, & ſummæ denique rei- A
publicæ. Sed Areopagitarum conſeſſus perpetuus erat. hic Senatus quotannis ſorte creabatur, olim vtique ἐν ὑπερβαλλούσαις ἡμέραις, poſtea anno Lunari admiſſo, in vltimis quatuor diebus anni Lunaris, hoc eſt in illis quatuor, qui ſunt ſupra 350. Decem enim Tribus Attica habuit, quales Roma XXXV. Ex ſingulis Tribubus quinquaginta magiſtratus ſorte creati rebus gerendis admittebantur. Ita ex decem Tribubus quinquageni Senatum Quingentorum conſtituebant, qui ab eo οἱ πεντακόσιοι dicebantur, item ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων. Porro vnaquæque tribus ſorte vnum diem ſummam rem gerebat & imperabat. Ita cum per 354 dies, quot nimirum habet annus Lunaris, ſinguli quinquaginta diem ſuam per B
orbem imperaſſent, fiebat, vt 35 dies ex toto anno vnaquæque Tribus rerum potiretur: &, quia decem erant Tribus, ſequitur, vt trecentos quinquaginta dies ſimul omnes imperarent. Reliquæ ſunt ex anno Lunari ἄναρχοι ἡμέραι quatuor. Hæ igitur quatuor dies vicem illarum ὑπερβαλλουσῶν magiſtratibus creandis reſeruatæ. Hoc ita eſſe, teſtis Vlpianus Rhetor, vetus Demoſthenis interpres ἐν τῷ κατὰ Ανδροτίωνος· ἔχει γοῦν, inquit, ὁ ἐνιαυτὸς κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον, τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας ἡμέρας. καὶ τὰς μὲν δ ἡμέρας ἐκάλουν οἱ Αθηναῖοι ἀρχαιρεσίας. ἐν αἷς ἄναρχος ἡ Αττικὴ ἦν. ἐν ταύταις προεβάλλοντο τοὺς ἄρχοντας. ἦρχον οὖν οἱ πεντακόσιοι τὰς τριακοσίας πεντήκοντα ἡμέρας. Trecentos igitur & quinquaginta dies ſimul imperabant, qui in decem Tribus diuiſi dant C
vnicuiq; dies triginta quinque. Nam, exempli gratia, heri ἡ αἰαντὶς φυλὴ imperabat, hodie ἡ κεκροπὶς, cras ἡ ἀκαμαντὶς. & ſic deinceps vnaquæq; ſuam ἐφημερίαν imperabat, prout ſorte ducta erat. Neque ſane quinquaginta ſimul imperabant, ſed ex ſingulis Tribubus ſinguli ſorte ducti viri, qui dicebantur πρόεδροι. Illi enim Comitiis habendis præſidebant. Nam quingenti ſimul dicebatur ἡ τῶν πεντακοσίων βουλὴ, Tribubus illis decem in vnum corpus confuſis. Quinquaginta autem per Tribus diſtincti dicebantur πρυτάνεις. Decem vero vocabantur πρόεδροι, qui erant principes quadraginta nouem reliquorum, ſinguli ſcilicet in ſua Tribu. Nam vnus πρόεδρος erat quinquageſimus ſui corporis τῶν πρυτάνεων: vt in caſtris Romanis Decurio erat decimus D
illius decuriæ, cuius ipſe caput erat. Menſes igitur Lunares proprij erant horum & omnium denique magiſtratuum, & dicebantur πρυτανεῖαι. vt in lege Athenienſium apud Demoſthenem, ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους, ἐπὶ τῆς πρώτης πρυτανείας τῇ ἑνδεκάτῃ. Hoc eſt vndecima menſis primi Lunaris, id eſt, Hecatombæonis Metonici. Dicebatur etiam, ἐπὶ ἄρχοντος Μνησιφίλου, Εκατομβαιῶνος ἕνη καὶ νέᾳ, φυλῆς πρυτανευούσης Πανδιονίδος. Neque enim eſt alius Hecatombæon, quam Lunaris, & eo

die

A die ἡ ἀρχὴ pertinebat ad Tribum πανδιονίδα. Hoc eſt, is dies erat ἐφημερία τῆς πανδιονίδος φυλῆς. & τρεῖς ἐκκλησίαι κύριαι in omni prytania, ſiue menſe Lunari, agebantur ter ſtata die menſis, τῇ ἑνδεκάτῃ, τῇ εἰκάδι, τῇ ἕνῃ καὶ νέᾳ. Quare hæc anni forma tantum ad magiſtratus pertinebat: neq; ea vnquam populus vſus eſt, a quo menſes τριακονθήμεροι, & Tetraeterides extorqueri nunquam potuerunt; ne tunc quidem, cum annus Lunaris ab Hipparcho emendatior editus eſſet. Primus itaq; menſis Hecatombæon fuit a ſolſtitio. & quia per vndecim dies Hecatombæon huius anni anteuertebat caput præteriti, inde fiebat, vt ſæpe Hecatombæon in Scirrhophorionẽ Tetraeteridis incideret, in quo ſæpe πρυτάνεις & ἄρχοντες magiſtratum inibant. Demoſthenes πρὸς Τιμόθεον. καὶ ἔτος
B ὁ χρόνοι ἦσαν περὶ Θαργηλιῶνα μῆνα ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος. τῷ δ' ὑστέρῳ ἔτει ἀφικομένου Φιλώνδου, &c. Si Thargelion Tetraeteridis erat vltimus menſis anni πρυτανείας, ergo ὕστερον illud ἔτος incipiebat a Scirrhophorione, in quem incurrebat menſis Metonicus. Et reuera Scirrhophorion Metonicus illius anni, qui erat 62 periodi Atticæ, incidebat in 13 Thargelionis Metonici: Hecatombæon autem in 12 Scirrhophorionis. Idem Orator ἐν τῷ κατὰ Μειδίου τὴν τελευταίαν τοῦ Θαργηλιῶνος ait fuiſſe in negotio διαιτητῶν, vltimam anni, ſcilicet πρυτανείας. Φυλάξας, inquit, τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν διαιτητῶν, τὴν τοῦ Θαργηλιῶνος ἢ τοῦ Σκιρροφοριῶνος γινομένην, &c. Quem locum non aſſequitur interpres. Nam orator diſerte indicat, Metonicum menſem πρυτανείας nunc in Scirrhophorio-
C nem popularem, nunc in Thargelionem incidere, ac conſequenter Hecatombæonem Metonicum nunc in Scirrhophorionem Tetraeteridis, nunc in ipſum Hecatombæonem. Thucydides: Αἰνησίου ἐν Σπάρτῃ ἐφόρου, καὶ Πυθοδώρου ἔτι δύο μῆνας ἄρχοντος Ἀθηναίοις, μετὰ τὴν ἐν Ποτιδαίᾳ μάχην, μηνὶ ἕκτῳ καὶ ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ, &c. Ab initio ſtatim Veris, hoc eſt, a Munychione, ait duos adhuc tantum ſuperfuiſſe menſes magiſtratui Pythodori. Deſinebat igitur ille annus πρυτανείας in Scirrhophorione, & fere conueniebat anno Tetraeterico. Porro neomeniæ illæ dicebantur νουμηνίαι κατὰ σελήνην, ad differentiam τριακονθημέρων. Τοῦ δὲ αὐτοῦ θέρους, inquit Thucydides, νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην, ὥσπερ καὶ μόνον δοκεῖ γίνεσθαι δυνατόν, ὁ ἥλιος ἐξέλιπε μετὰ μεσημβρίαν. Alibi:
D τοῦ δ' ἐπιγινομένου θέρους, εὐθὺς τοῦ τε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν, καὶ τοῦ αὐτοῦ ἱσταμένου ἔσεισε. Νουμηνίαι hic intelliguntur Metonicæ, & πρυτανεῖαι. Cum autem menſes Lunares alternis pleni & caui ſint, ſemper pro δευτέρᾳ ἱσταμένου dicebant τρίτῃ ἱσταμένου, & quæ in illis menſibus cauis vocabatur ἑνδεκάτη πρυτανείας, ea re vera erat ἡ δεκάς. Huius rei rationem reddidimus in Boedromione ἐξαιρεσιμαίῳ, item in exemplo Oeconomicorum Ariſtotelis ſupra a nobis producto de Mnemone tyranno Lampſaceno. in quo diſerte oſtenditur ſex dies de 360 alter-

nis eximi ſolitos, item τὴν τρίτην ἱσταμένου pro τὴν δευτέραν alternis men- A
ſibus dici ſolitum fuiſſe. Quare hic repetenda non ſunt. Sic Moſchopu-
lus εἰς ἡμέρας Heſiodi 177. Ἀθηναῖοι τὴν τριακοστὴν φασιν ἐνάτην καὶ εἰκο-
στήν. Iudæi primum diem menſis caui dicunt ſecundum. Eſto exemplum
de menſe Elul. Ita ſcribunt אָנוּ עוֹשִׂין אֱלוּל ב׳ יָמִים וְיוֹם רִאשׁוֹן מְמַלֵּא חֶסְרוֹנוֹ. Ita de
omnibus cauis menſibus pronunciant. Dies, inquiunt, primus men-
ſis caui compenſat defectum eius. Quia quum pro primo ponimus ſe-
cundum, vltimus erit triceſimus, non XXIX. Et ita omnes menſes Iu-
dæorum habent τριακάδα, quemadmodum & Græcorum. Diu au-
tem menſibus Lunaribus vſi ſunt Græci, adeo vt Theon Arati interpres
dicat ſuis temporibus etiamnum aliquot nationes Græcorum eam anni
formam retinuiſſe. τούτῳ δὲ τῷ μηνὶ ἐχρῶντο πρὸς τὴν τῶν πολιτικῶν μερῶν B
διαγωγήν, καὶ νῦν ἔτι χρῶνται πολλοὶ τῶν ἑλλήνων.

DE OCTAETERIDE CLEOSTRATI.

PRIMVS Solon auctor fuit Athenienſibus τὰς ἡμέρας κατὰ σελήνην
ἄγειν, vt ſcribit Laertius. Quod tamen fruſtra propoſuit, cum
Athenienſibus menſes omnes pleni, καὶ τριακονθήμεροι agerentur.
Tandem Cleoſtratus Tenedius Octaeteride Lunari edita, ab Athenien-
ſibus ſcripto expreſſit, quod Solon eloquentia impetrare non potuerat.
Cum enim iam omnibus perſuaſum eſſet, annum Lunarem eſſe dierum
trecentorum quinquaginta quatuor, Solarem vero Lunari maiorem
eſſe diebus vndecim præciſe cum quadrante, Cleoſtratus animaduertit C
octo Lunares annos cum totidem exceſſibus Solaribus conficere ſyzy-
gias nonaginta nouem, id eſt dies 2922: quot ſcilicet diebus octo anni
Solares conſtant. Ergo in octo annis Solaribus totidem ſyzygias præ-
ciſe tranſigi exiſtimauit: quarum ſyzygiarum quadraginta octo ſint
cauæ, reliquæ plenæ καὶ τριακονθήμεροι. Atque hoc interuallo dierum
& ſyzygiarum putauit τῶν φαινομένων ἀποκατάστασιν fieri, & Lunam
cum Sole, itemque omnium φαινομένων ortus & occaſus ad idem pun-
ctum redire, a quo cæperint primum. Iſte autem Cleoſtratus (alibi
Leoſtratum inuenio, ſed male, vt puto) primus Græcorum, & ſigno-
rum partes in Zodiaco notauit, & initia Arietis ac Sagittarij, vt ex Pli-
nio & Hygeno colligimus: idque circa Olympiadem LXI. Inſtituit D
autem caput Octaeteridis a brumalibus diebus neceſſario, tum quia
eius caſtigator Harpalus poſtea idem tempus ſeruauit, tum quia ποσει-
δεὼν δεύτερος oſtendit Gamelionem hactenus fuiſſe menſem primum
anni Attici, cum omnis intercalatio debeatur fini anni, Poſideon autem
δεύτερος ſit intercalaris. Sed Brumam intelligendum eſt non ἀστρο-
νομικῶς, ſed πολιτικῶς, quomodo dies ciuiles agebant Attici. Sæculo
enim Iphiti, qui primam Olympiada inſtaurauit, æquinoctium ver-
num

A num conficiebatur in XXIIX Martij: Solſtitium Kalend. Iulij. Sed neomenia primi menſis Olympici incidit in IX Iulij, hoc eſt, in VIII, aut IX gradum Cancri. neque vnquam illam epocham anteuertebat. Quare primus omnium Cleoſtratus oſtendit Græcis popularibus ſuis cardines mundi eſſe in VIII partibus Signorum: idque omnis poſteritas credidit adeo, vt Soſigenes idem Cæſari, Cæſar poſteritati perſuaſerit. Quod ſi octauus gradus Cancri in VIII Iulij, ergo octauus gradus Capricorni in ſexta Ianuarij, cum interuallum ſit dierum 182, cum dimidio. Quod ſi primus annus Olympiadicus non fuiſſet intercalaris, neomenia menſis brumalis, qui eſt Gamelion Atticus, conueniſſet in VII Ianuarij, ſtatim poſt octauum gradum Capricorni. Nam a capi-

B te Hecatombæonis ad caput Gamelionis, ſunt præciſe ſex menſes, & duæ præterea ἀνάρχοι ἡμέραι: qui fiunt dies 182, quot ſcilicet ab VIII gradu Cancri ad VIII Capricorni. Ergo citima neomenia menſis brumalis eſt in VII Ianuarij, quos fines nunquam ſuperabit; ſed emboliſmi interuentu in Februarium ſummouebitur. Omnes igitur menſes alternis ſunt pleni & caui: Ποσειδεὼν etiam δεύτερος plenus. Scripta eſt autem Octaeteris, vt diximus, anno ſecundo Olympiadis ſexageſimæ primæ, annis decem poſt obſeruatam ab Anaximandro obliquitatem Zodiaci. Erat cyclus Lunæ XIX, Solis VIII. anno Iudaico 3227, cuius Schebat 4.1.76. Ianuarij VIII, anno periodi Atticæ quinquageſimo ſecundo, ποσειδεῶνος ἕνη καὶ νέα. Hæc Octaeteris primum fuit initium an-

C norum & menſium Lunarium πρυτανείας: quam ipſe cum Canone ſtellarum Orientium & Occidentium & earum ſignificationibus publicauit. Eum Canonem veteres Græci παράπηγμα vocant. Geminus: αἱ δὲ γινόμεναι προρρήσεις τῶν ἐπισημασιῶν ἐν τοῖς παραπήγμασιν οὐκ ἀπό τινων παραγγελμάτων γίνονται. Hic παραπήγματα vocat τὰς προρρήσεις τῶν ἐπισημασιῶν, *Tempora quæ meßor, quæ curuus arator haberet.* Vitruuius libro nono: *Quorum inuenta ſecuti, ſiderum ortus, & occaſus, tem-*

D *peſtatumque ſignificatus Eudoxus, Euctemon, Calippus, Meto, Philippus, Hipparchus, Aratus, inuenerunt, cæterique ex aſtrologia, parapegmatorum diſciplinas inuenerunt, & eas poſteris explicatas reliquerunt. Quorum ſcientiæ ſunt hominibus ſuſpiciendæ, quod tanta cura fuerunt, vt etiam videantur diuina mente tem-*

OCTAETERIS CLEOSTRATI.

	Anni octaeteridis.	Cyclus Lunæ.	Litera Dominicalis.	[illegible]	Dies collecti
Εμβολ.	1	18	E	8 Ianua.	384
	2	19	DC	27 Ian.	738
Εμβολ.	3	1	B	15 Ian.	1122
	4	2	A	3 Febr.	1476
	5	3	G	23 Ian.	1830
Εμβολ.	6.	4	FE	12 Ian.	2214
	7	5	D	30 Ian.	2568
	8	6	C	19 Ian.	2922

peſtatum ſignificatus poſtfuturos ante pronunciare. Satis clare innuit, A quid, ſit παράπηγμα. In vulgatis editionibus Vitruuij legitur Eudæmon Calliſtus, Melo; pro quo correximus Euctemon, Calippus, Meto.

DE OCTAETERIDE HARPALI.

OCTAETERIDIS Cleoſtrateæ vitium cito deprehenſum eſt, quod duæ Tetraeterides Olympicæ cum menſe embolimo ſint dierum ſolidorum 2924, Octaeteris autem Cleoſtrati dierum totidem, duobus minus. Atqui neomeniæ primæ Tetraeteridos,& tertiæ ineuntium incidunt in nouilunia, vt vberrime a nobis libro priore diſputatum eſt. Quare neomenia Octaeteridis ſecundæ Cleoſtrateæ B incidens in diem penultimum Tetraeteridis ſecundæ, anticipabit nouilunium biduo ſolido. Vitioſa igitur eſt Octaeteris Cleoſtrati. Cum igitur interuallum duarum Tetraeteridum inter duo nouilunia interiectum ſit, non dubitauit Harpalus, quin illud ſit ex iuſtis ſyzygiis compoſitum. Omne enim interuallum in idem punctum Lunæ deſinens, a quo cæperat, eſt mere Lunare, hoc eſt meris menſibus Lunaribus conſtans. Nam niſi veteres Græci menſem Lunarem cenſuiſſent eſſe dierum 29, horarum 12 $\frac{1}{2}$. nunquam ſpatio dierum 2924 iuſtas ſyzygias Lunares fieri poſſe exiſtimaſſent. Hoc modo annus Lunaris eſt dierum 354 horarum 12. qui dies & horæ octies multiplicata dant dies abſolutos 2834. qui de 2924 detracti relinquunt 90 dies, qui ſunt C menſes tres pleni embolimi. Quod ſi dies 2924 per 59 dies diuidantur, habebimus in duabus Tetraeteridibus quadraginta nouem paria menſium alternis plenorum & cauorum, cum diebus præterea triginta tribus, hoc eſt, quinquaginta menſes plenos, vndequinquaginta cauos, & tres dies inſuper. Igitur in Octaeteride, quæ conſtat duabus Tetraeteridibus Olympicis, ſunt ſyzygiæ Lunares nonaginta nouem: quæ ſi eſſent omnes plenæ, fierent omnes dies 2970: de quibus detractis 2924 diebus duarum Tetraeteridum, remanent 46, differentia cauorum & plenorum menſium. Quadraginta igitur & ſex menſes caui ſunt in Octaeteride: & proinde quinquaginta tres erunt pleni. quæ œconomia menſium immane quantum diſcrepat a Cleo- D ſtratea. Nam in illa ſunt menſes alternis pleni, & caui: in hac tertius fere menſis eſt cauus, & aliquando quartus. Diuiſis enim 99 per 46, remanent 2 $\frac{7}{46}$ id eſt duæ ſyzygiæ plenæ, cum $\frac{7}{46}$ vnius ſyzygiæ. Igitur tertius menſis duntaxat eſt cauus, idque donec ex $\frac{7}{46}$ conſurgat integra ſyzygia. tunc enim non iam tertius, ſed quartus menſis eſt cauus, vt & docet progreſſus arithmeticus, & potes ex ſubiecta tabella animaduertere.

ΜΗΝΕΣ

A

ΜΗΝΕΣ ΚΟΙΛΟΙ.

	τῆς ὀκταετηρίδος ἔτη.						
ἐμβολ.	α	ἐλαφηβολ.	θαργηλ.	ἑκατομβ.	βοηδρομ.	μαιμακτ.	ποσειδ. β.
	β	ἐλαφηβ.	θαργηλ.	ἑκατομ.	βοηδρομ.	μαιμακτ.	
ἐμβολ.	γ	γαμηλ.	ἐλαφηβ.	σκιρροφ.	μεταγειτν.	πυανεψ.	ποσειδ. α.
	δ	γαμηλ.	ἐλαφηβ.	σκιρροφ.	βοηδρομ.	μαιμακτ.	
	ε	ἀνθεστηρ.	μουνυχ.	σκιρροφ	βοηδρομ.	μαιμακτ.	
ἐμβολ.	ς	γαμηλ.	ἐλαφηβ.	θαργηλ.	ἑκατομ.	βοηδρομ.	ποσειδ. α.
	ζ	γαμηλ.	ἐλαφηβ.	θαργηλ.	ἑκατομ.	βοηδρομ.	ποσειδ.
	η	ἀνθεστηρ.	μουνυχ.	σκιρροφ.	μεταγειτν.	πυανεψ.	ποσειδ.

ΝΕΟΜΗΝΙΑΙ ΤΗΣ ΟΚΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΟΝ ΕΤΟΣ.

ΜΗΝΕΣ κατὰ σελήνην.	ἔτος πρῶτον.	ἔτος β.	ἔτος γ.	ἔτος δ.	ἔτος ε.	ἔτος ς.	ἔτος ζ.	ἔτος η.
γαμηλιών.	α γαμηλ.	κε ποσειδ.	ιη ποσειδ.	η γαμηλ.	α γαμηλ.	κς ποσει.	ις γαμηλ.	η γαμηλ.
ἀνθεστηριών.	α ἀνθεστη.	κγ γαμηλ.	ιε γαμηλ.	η ἀνθεσ.	α ἀνθεστη.	κγ γαμηλ.	ιε ἀνθεσ.	η ἀνθεσ.
ἐλαφηβολιών.	α ἐλαφη.	κγ ἀνθεσ.	ιε ἀνθεσ.	ζ ἐλαφ.	λ ἀνθεσ.	κγ ἀνθεσ.	ιε ἐλαφ.	ζ ἐλαφ.
μουνυχιών.	λ ἐλαφη.	κβ ἐλαφ.	ιδ ἐλαφ.	ζ μουνυχ.	λ ἐλαφ.	κβ ἐλαφ.	ιδ μουνυχ.	ζ μουνυχ.
θαργηλιών.	λ μουνυχ.	κβ μουνυχ.	ιδ μουνυχ.	ς θαργ.	κθ μουνυχ.	κβ μουνυχ.	ιδ θαργηλ.	ς θαργηλ.
σκιρροφοριών.	κθ θαργηλ.	κα θαργ.	ιδ θαργ.	ς σκιρρ.	κθ θαργ.	κα θαργ.	ιγ σκιρρ.	ς σκιρρ.
ἑκατομβαιών.	κθ σκιρροφ.	κα σκιρ.	ιγ σκιρρ.	ς ἑκατ.	κθ σκιρρ.	κα σκιρρ.	ιγ ἑκατ.	ε ἑκατ.
μεταγειτνιών.	κη ἑκατομβ.	κ ἑκατ.	ιγ ἑκατ.	ε μεταγ.	κη ἑκατ.	κ ἑκατ.	ιβ μεταγ.	ε μεταγ.
βοηδρομιών.	κη μεταγειτ.	κ μεταγ.	ιβ μεταγ.	ε βοηδρ.	κη μεταγ.	κ μεταγ.	ιβ βοηδρ.	δ βοηδρ.
πυανεψιών.	κζ βοηδρ.	ιθ βοηδρ.	ιβ βοηδ.	ε πυαν.	κζ βοηδ.	κ βοηδρ.	ια πυαν.	δ πυαν.
μαιμακτηριών.	κζ πυανε.	ιθ πυαν.	ια πυαν.	δ μαιμ.	κζ πυαν.	ιθ πυανε.	ια μαιμ.	γ μαιμ.
ποσειδεών α	κς μαιμ.	ιη μαιμ.	ια μαιμ.	γ ποσειδ.	κς μαιμ.	ιθ μαιμα.	ια ποσειδ.	γ ποσειδ.
ποσειδεών β	κς ποσειδ. α	○	ι ποσειδ.	○	○	ιη ποσειδ.	○	

Subiecimus præter ea Tabulam neomeniarum Lunarium ſecundum menſes anni politici æquabilis, id eſt ſecundum menſes Tetraetericos. Hæc enim eſt vera Harpaleæ Octaeteridis ψηφοφορία: quippe quæ nihil aliud eſt, quam menſium Lunarium cum æquabilibus D comparatio. Ideo neomeniam Lunaris Gamelionis cum neomenia Gamelionis æquabilis in primo anno compoſuimus: non quod ita fecerit Harpalus: (Nullus enim Gamelion æquabilis eo ſeculo Lunaris fuit:) ſed quia deprehenſo anno primo Octaeteridis Harpali, non operoſum erit diuinare quotæ diei Gamelionis æquabilis competat neomenia Gamelionis Lunaris. Nam ſi, verbi gratia, neomenia primi Gamelionis Lunaris Harpalei incidit in tertiam diem Gamelionis æquabilis, reliquæ omnes neomeniæ eundem pro-

greſſum ſeruabunt: puta per triduum omnes neomeniæ promouendæ erunt. Sed non magis ſcimus epocham capitis illius Octaeteridis, quam patriam ipſius Harpali. Conſtat tamen initium feciſſe a bruma, vt eſt teſtis Feſtus Auienus in Arateis: A

Non ego nunc longo redeuntia ſidera motu
In priſcas memorem ſedes. Habet iſta priorum
Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.
Nam quæ ſolem hiberna nouem putat æthere volui,
Vt Lunæ ſpatium redeat, vetus Harpalus, ipſa
Ocius in ſedes, momentaque priſca reducit.

Ex quibus cognoſcimus & a bruma incepiſſe, & ἐννεαετηρίδα quoque vocaſſe, non, quod annis nouem ſolidis conſtaret, vt hallucinatur Feſtus, ſed quia nono quoque anno in orbem rediret: quemadmodum pentaeteris & trieteris dictæ ſunt, non a numero annorum, quibus conſtabant, ſed eorum, quibus ineuntibus ἀποκατάστασις fiebat: quemadmodum quartanam febrem dicimus, non quod interualla habeat quaternum dierum, ſed quod quarto quoque die in orbem redeat. Igitur Harpali Octaeteris admiſſa fuit cum parapegmate & ſignificationibus ſtellarum, & hæc eſt periodus ſecunda πρυτανείας, qua Athenienſes vſi ſunt. Plinius quoque ſignificationes ſiderum & tempeſtatum προῤῥήσεις ex Harpalo citat in indice libri XVIII: quæ non aliunde petitæ, quam ex eius parapegmate. Cum autem hæc Octaeteris ſit dierum 2924: ipſi dies per octo diuiſi dant quantitatem anni ſecundum Harpalum, dierum 365 ½ ſiue horarum æquinoctialium 12. Quare manifeſtum mendum eſt in Cenſorino, vbi diſſeritur de anni Solaris quantitate ſecundum Harpalum. Nam ibi legimus Harpalum definiſſe annum Solis dierum trecentorum ſexaginta quinque, & tredecim horarum præterea æquinoctialium. Omnino enim legendum duodecim horarum. Et ne quis dubitet, idem error eſt infra apud eundem, vbi dicit Arminon regem Ægypti annum ad tredecim menſes & quinque dies perduxiſſe. Annus Ægyptius non eſt tredecim, ſed duodecim menſium. Alioquin Octaeteridi Harpaleæ ſupereſſent horæ octo ſupra 2924. Atqui ita nulla fieret æquatio. Siquidem omnis æquationis lex iubet nihil reliquum fieri de ratione horaria, aut ſcrupularia. Imo tantum abeſt, vt illarum octo horarum acceſſione rationes Solis cum Lunaribus parient, vt etiam ſine illis iuſto longior ſit Octaeteris, vt alibi demonſtratur. Hanc Octaeterida excluſit Enneadecaeteris Euctemonis, & Metonis: De qua proxime dicendum erat, niſi Eudoxi Octaeteris nos reuocaret, quæ Metonis quidem periodo poſterior eſt; propter cognationem autem materiæ in

B (margin letter beside "Ex quibus cognoſcimus…")
C (margin letter beside "…Cum autem hæc Octaeteris ſit")
D (margin letter beside "…Atqui ita nulla fieret æquatio. Siquidem")

continenti

A continenti reliquis Octaeteridibus ſubiiciendam eſſe arbitrati ſumus. De ea igitur prius dicendum.

DE OCTAETERIDE EVDOXI.

EVDOXVS Cnidius, vir ſuo ſæculo erudititiſſimus, & Mathematicorum princeps, in Ægyptum profectus, ibi annum & menſes præterea integros quatuor, ſacerdotibus & aſtrologis operam dedit, & Octaeterida ſuam conſcripſit, vt docet nos Laertius: καὶ τέτταρας μῆνας πρὸς ἐνιαυτῷ διατρίψαντα αὐτόθι ξυρούμενόν τε τὴν ἥβην (lego ὑπήνην) καὶ ὀφρύν, τὴν ὀκταετηρίδα κατά τινας συγγράψαι. Is igitur cum in Ægy-
B pto eſſet anno tertio Olympiadis CIII, & eclipſium interualla, quas in monimentis ſuis notatas habebant Ægyptij, inter ſe compararet, deprehendit ſyzygiam ſecundum Harpalum propius abeſſe a vero, quam ſyzygiam ſecundum Octaeterida Cleoſtrateam. Nam ſyzygia ſecundum Harpalum eſt dierum 29, horarum æquinoctialium 12 $\frac{28}{33}$. At ſecundum Cleoſtratum totidem quidem, dierum & horarum, ſed & $\frac{12}{33}$ duntaxat vnius horæ. Ratio igitur differentiæ Harpaleæ ad rationem differentiæ Cleoſtrateæ eſt dupla quadripartiens triceſimas tertias. Quare cum maiuſcula ſit Harpalea, quam vera ſit ſyzygia; putauit Eudoxus $\frac{4}{33}$ vnius horæ eſſe exceſſum Harpaleæ ſyzygiæ ſupra veram ſyzygiam Lunarem, quam definiuit 29 dierum, 12 horarum, $\frac{24}{33}$, vel, quod
C idem eſt, $\frac{8}{11}$ vnius horæ. Ideoque ratio differentiæ veræ ſyzygiæ, ad rationem Cleoſtrateæ differentiæ, eſt dupla. Cum igitur in Octaeteride ſint ſyzygiæ nonaginta nouem, ſi in 29 dies 12 $\frac{8}{11}$ horæ ducantur, habebis modum vnius veræ Octaeteridis dies 2923, horas 12, qui eſt dimidius dies. Ideoque in duabus Octaeteridibus tres dies ſupererunt ſupra rationes Solis: & conſequenter in viginti Octaeteridibus, quæ ſunt ἑκκαιδεκαετηρίδες decem, ſuperabunt dies triginta, qui eſt menſis integer. Quare Eudoxi periodus magna conſtat ex Octaeteridibus viginti, vel Heckædecaeteridibus decem, quarum vltima deminuenda ſit diebus triginta. Et proinde tota periodus Eudoxi eſt dierum 58440. qui ſunt præciſe anni Iuliani 160 In annis igitur 160 melius putauit
D menſem omitti poſſe, quam diem in XIX annis Metonicis. Quod tamen ineptum eſt. & tam inconſulte auſus eſt introducere octaeterida poſt enneadecaeterida Metonicam, quam iuſte Enneadecaeteris mendoſa Metonis omni Octaeteridi prælata eſt. Cum igitur ſcripſerit anno III Olympiadis CIII, cyclo Lunæ decimo ſexto, Solis octauo, inſtituerit vero initium Octaeteridis a ſolenni Ægyptiaco, quod vocabant Ισια, vel Ισίεια, quæ tunc incidebant in tempus ſideris brumæ confectæ, vt odoramur ex Gemino, non difficile erit diuinare, quis dies

Iulianus

Iulianus illi tempori competat, ſi conſideremus, cui diei menſis αἰγώ-νος Eudoxus in parapegmate ſuo aſſignauit diem brumæ. Nam cum Meto & Euctemon incipiant annum ſuum cæleſtem a XXVII Iunij, Brumæ autem diem centeſimum octageſimum ſecundum numerent a Solſtitio, Eudoxus quartum diem a bruma Euctemonis dixit eſſe verum diem brumæ, vt notatum eſt in Parapegmate Attico, cui congruit dies 28 Decembris. Si igitur Ισια tunc cadebant in brumam, ea neceſſe eſt incidiſſe in 28 Decembris, quamuis verus dies brumæ incidiſſet in 27. Erat annus Nabonaſſari 383. Neomenia Toth 23 Nouembris, feria prima. Neomenia Paophi 23 Decembris. Ergo Ισια in VI Paophi. Sed duo aduerſantur. quorum alterum eſt, quod non in menſe Paophi videntur fuiſſe Ισια, ſed in menſe Athyr: qui, poſteaquam fixus fuit, incidit in Nouembrem Iulianum. Atqui in Nouembrem Iulianum conferũtur Iſia a veteri poeta in deſcriptione menſium, quam reperies in Catalectis noſtris. Ibi enim de Nouembri ita ſcriptum eſt: A B

Carbaſeo poſt hunc artus indutus amictu
Memphidos antiquæ ſacra, Deamque colit.
A quo vix auidus ſiſtro compeſcitur anſer,
Deuotuſque ſacris incola Memphidiis.

Manifeſto Iſia ſunt in Athyr, non in Paophi. Alterum eſt, quod Geminus reprehendens ſui ſæculi errorem, qui ſemper aſſignabat brumam Iſiis in anno vago Nabonaſſari, ait ante 120 annos brumam incidiſſe in Iſia. Ergo a tempore Eudoxi ad tempus illud, quo ſuum librum ſcribebat Geminus, interſunt anni tantum 120. Proinde ille annus a Nabonaſſaro fuerit 503. Ita Geminus fuerit longe antiquior Hipparcho. quod non puto. longe enim poſterior videtur. Ad priorem quidem dubitationem reſpondere poſſumus, ſolenne Memphiticum Nouembris non eſſe Ισια, ſed εὕρεσιν Ὀσίριδος. Nam ἀφανισμός Ὀσίριδος celebrabatur XVII Athyr, teſte Plutarcho, hoc eſt XIII Nouembris: item εὕρεσις Ὀσίριδος eodem menſe celebrabatur, vt conſtat ex Kalendario ruſtico, quod exſtat Romæ, in quo in menſe Nouembri cui Athyr reſpondet, feſtum EVRESIS notatum eſt. Τῆς εὑρέσεως Rutilius Numatianus meminit in ſuo Itinerario: C

Et tum forte hilares per compita ruſtica pagi D
Mulcebant ſacris pectora feſſa iocis.
Illo quippe die tandem renouatus Oſiris
Excitat in fruges ſemina læta nouas.

Paulo ante indicauerat ſe ſoluiſſe poſt ortum Pleiados. Aperte notat illam εὕρεσιν celebrari menſe Nouembri. Et præterea erant alia ſolennia Iſidis: vt ISIDIS NAVIGIVM menſe Martio apud idem Kalendarium & Lactant. & Apul. lib. XI. item SACRVM PHARIÆ,

A et sarapia menſe Aprili. Ad alteram autem dubitationem nihil quod reſpondeamus, habemus. Sed vtcunque hæc fuerint, Eudoxus ſumſit initium Octaeteridis ſuæ a proximo nouilunio poſt 28 Decembris, hoc eſt a Scebat Iudaici anni 3396, cuius character 3. 23. 726, feria quarta, Decembris xxxi, cum iam tamen neomenia Poſideonis embolimi Metonici moraretur priſcam epocham die vno, & tunc eſſet in Kal. Ianuarij. Igitur inde Octaeterida ſuam incepit, Ποσιδεὼν δεύτερος ἕνη καὶ νέα: cuius caput poſt annos Iulianos 161 præcipitatur vſque in 30 Ianuarij. Sed ἐξαιρέσιμοι triginta dierum iterum in vltimam Decembris reditur: & ita rationes Solis cum Lunaribus æquantur.

B Elenchvs Octaeteridis.

Ne hoc quidem modo conſtant rationes Lunares. Proxime quidem abeſt a vero ἑκκαιδεκαετηρὶς Eudoxi. Nam vera ἑκκαιδεκαετηρὶς Iudaica eſt dierum 5847, vt & Eudoxea, & præterea horæ 1. 414, quo exceſſu ſuperat Eudoxeam. Sed ſyzygia non eſt præciſe accepta dierum 29, horarum 12, $\frac{8}{11}$: vel, quod idem eſt, dierum 29 $\frac{1}{2}$ & $\frac{2}{33}$. (Nam tam dies 29 hor. 12 $\frac{8}{11}$, quam dies 29 $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$ Octaeteridis ſyzygiam conſummant. Error autem eſt in Gemino $\frac{α}{λγ}$ pro $\frac{ϛ}{λγ}$, vt hoc obiter moneam.) Syzygia enim præciſe eſt dierum 29, hor. 12 $\frac{793}{1080}$. Quare vera ὑπεροχὴ Solaris anni ſupra Lunarem erit dierum 10, horarum 21.
C 204. quæ omnia ſi octies multiplicentur, fient dies 87, horæ 2. 472. qui quidem dies non conſummant menſes tres Lunares. Ideo in octo annis non poſſunt intercalari menſes tres: quod ex enneadecaeteride probatur. Nam in octo enneadecaeteridibus fiunt intercalationes quinquaginta ſex: in xix autem Octaeteridibus fiunt quinquaginta ſeptem. Vnus igitur menſis abundat poſt annos 152; non autem, vt voluit Eudoxus, poſt annos 160. Et cur illi diſplicuit Enneadecaeteris Metonis, non poſſum cōminiſci: niſi quia ſemper ſincerum volumus vas incruſtare, & potius reprehendere, quam diſcere. Octaeterida autem Eudoxi Doſitheus Archimedis familiaris correxit, & iterum cum parapegmate caſtigatiore edidit. Vnde quoties veteres ἐν ἐπισημασίαις τῶν φαινομένων Doſitheum teſtem producunt, ſcito eſſe ex Eudoxi
D quidem Octaeteride & parapegmate, ſed a Doſitheo correctis. Parapegma cum Octaeteride Lucanus vocat faſtos, vel, vt ipſe loquitur, faſtus. *Nec meus Eudoxi vincetur faſtibus annus.* Geminus poſtquam ex Doſithei parapegmate quædam produxit, ſtatim ſubiicit etiam teſtimonium ex Eudoxo. Sed vtrumque eſt Eudoxi; prius quidem ex poſteriore editione Doſithei, poſterius autem ex priore Eudoxi. Quare multi veterum octaeterida Eudoxi Doſitheo attribuunt, teſte Cenſorino.

ſorino. Illuſtrauit etiam eandem Octaeterida commentario & expoſitione Eratoſthenes Cyrenæus. Porro de Octaeteride ita legitur apud Cenſorinum: *Hunc quoque circuitum vere annum magnum eſſe pleraque Græcia exiſtimauit, quod ex annis vertentibus ſolidis conſtaret, vt proprie in anno magno fieri par eſt. Nam dies ſunt ſolidi vno minus centum, annique vertentes ſolidi octo.* Hæc a librariis mutilata ita ſunt ſupplenda: *Nam dies ſunt ſolidi ducenti noningenti viginti duo, menſes vno minus centum, &c.* Plinius vero de Octaeteride intelligit, cum ſcribit libro XVIII, XXV cap. *Indicandum eſt & illud, tempeſtates ipſas ardores ſuos habere quadrinis annis, & eaſdem non magna differentia reuerti ratione Solis: octonis vero augeri eaſdem, centeſima reuoluente ſe Luna,* &c. Hoc enim ex parapegmatis Eudoxi & Doſithei hauſit, quæ quidem erant edita vna cum octaeteride Eudoxea. B

DE ANNO MAGNO METONIS, SIVE ENNEADECAETERIDE.

Qvis ſtatus anni Lunaris Athenienſium eſſe potuerit, cum ad Canonas Octaeteridis deſcriberetur, ex comparatione vtriuſque octaeteridis Tetraetericæ & Lunaris Harpaleæ, ſcire potuiſti. Quamuis enim initia & tempus inſtitutæ Octaeteridis πρυτανείας Harpaleæ ignoramus, tamen in quadraginta annis magnam turbationem nouiluniorum neceſſario conſecutam eſſe, potes ex eadem comparatione colligere. Itaque Ariſtophanes Olympiade 88, Amynia prætore, Nephelas docens inducit Lunam cum Athenienſibus expoſtulantem, quod menſes ad Lunam non deſcriberent, ſed ἄνω τε καὶ κάτω κυδοιδοπᾶν ait. Nam putantes ſe ſolennes cultus & ferias ex Lunæ & Octaeteridis obſeruatione obire, eas alieno tempore anni imprudenter celebrabant. Quod plane anomaliæ octaeteridis congruit: donec Metonis anno ſuccedente ea penitus deſita eſt. Theophraſtus περὶ σημείων ὑδάτων καὶ πνευμάτων. διὸ καὶ ἀγαθοὶ γεγένηνται κατὰ τόπους τινὰς ἀστρονόμοι ἔνιοι, οἷον Ματρικέτας ἐν Μηθύμνῃ ἀπὸ τοῦ Λεπετύμνου, καὶ Κλεόστρατος ἐν Τενέδῳ ἀπὸ τῆς Ἴδης, καὶ Φαεινὸς Ἀθήνησιν ἀπὸ τοῦ Λυκάμβη τοῦ τὰ περὶ τὰς τροπὰς συνεῖδε. παρ' οὗ Μέτων ἀκούσας τὸν τοῦ ἑνὸς δέοντα εἴκοσιν ἐνιαυτὸν συνέταξεν. ἦν δὲ ὁ μὲν Φαινὸς μέτοικος Ἀθήνησιν· ὁ δὲ Μέτων Ἀθηναῖος. Meton igitur Pauſaniæ filius, vt tunc captus erat Græcorum, inſignis Mathematicus floruit ineunte bello Peloponneſiaco, vir non ſolum peritia motuum cœleſtium, ſed & aquiliciis, & librationibus nobilis. Itaque & fontes induxit Athenis, vt auctor eſt Phrynichus Comicus μονοτρόπῳ.

Τίς ἐστιν ὁ μετὰ ταῦτα ταύτης φροντίδων;

Μέτων

A Μέτων ὁ Λευκονοιεὺς, ὅδ᾽ ὁ τὰς κρήνας ἄγων.

Quare huc alludens Manilius noſter in Apoteleſmatis, ſub Aquario Aquilices & Aſtronomos ait naſci:

Ille quoque, inflexa fontem qui proiicit vrna,
Cognatas tribuit iuuenilis Aquarius artes
Cernere ſub terris; vndas inducere tectis. &c.
Quippe etiam mundi faciem, ſedeſque mouebit
Sidereas, cœlumque nouum verſabit in orbem.

Non eſt locus nobilior in toto Manilio, quamuis olim eum non ſatis B capiebamus. Veteres, quæ fuit eorum hac in re imperitia, putabant omnium motuum cœleſtium & mundi ipſius integram conuerſionem fieri, quando Sol & Luna in idem tempus recurrebant, in quo antea deprehendebantur, & quamdiu Octaeteridis fides ſuſpecta non fuit, eam eſſe menſuram ἀποκαταστάσεως τοῦ παντὸς non ſolum vulgus, ſed & docti credebant. Itaque Feſtus Auienus ex Græcorum libris dixit:

Non ego nunc longo redeuntia ſidera motu
In priſcas memorem ſedes.—

Innuit, vt vides, de ortu & occaſu τῶν μορφώσεων annuo. Nam ſi qua C eſt varietas, eius ἀποκατάστασιν, quantocunque tempore illa reditura ſit; omittit dicere. Subiicit:

—*Habet iſta priorum*
Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.

Diuerſa de iſtis ſcriptorum & Aſtronomorum iudicia, & libros exſtare dicit:

Nam quæ Solem hiberna nouem putat æthere volui,
Vt ſpatium Lunæ redeat, vetus Harpalus, ipſam
Ocius in ſedes, momentaque priſca reducit.

Putat ἀποκατάστασιν inerrantium fieri, ita vt ſidera, vt ipſe loquitur, in D priſcas ſedes longo motu redeant. Putat, inquam, hoc accidere, quandocunque ſpatium Lunæ redit. Ipſe interpretatur mentem ſuam: Quando, inquit, Luna in ſedes & momenta priſca reducitur. Quod interuallum, inquit, Harpalus annorum nouem eſſe decreuit, ſed male, cum ocior ſit iuſto iſta periodus. Aperte igitur cenſet, conuerſionem cœli vniuerſalem fieri, quando neomenia redit in eandem diem, & horam, in qua antea fuit. Subiicit Feſtus Auienus, hanc pe-

riodum ob breuitatem fallere, ideoque ei decennium additum a A Metone. & veram ἀποκατάστασιν τῶν φαινομένων intra ἐννεαδεκαετηρίδα fieri. De hallucinatione Feſti ſuper nomine Enneaeteridos, ſupra dictum eſt. Aratus quoque volens oſtendere omnium inerrantium ἐποχὴν Solem ipſum eſſe, abſurde quidem, ſed tamen eius rei cauſam confert ad cyclum Metonis. quo interuallo, δύσεων καὶ ἀνατολῶν τῶν φαινομένων fiat reſtitutio, orbis, & conuerſio quædam mundi vniuerſalis. Ita enim canit elegantius, quam verius:

> Γινώσκεις τάδε καὶ σύ. τὰ γὰρ συναείδεται ἤδη
> Εννεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἠελίοιο.

Quem locum ſummum virum Theonem ex toto aſſecutum non B eſſe mirum non eſt, cum Hipparchus, & poſt eum Aſtronomiæ Apollo Ptolemæus, quantitatem anni Tropici ex neomeniarum reſtitutione collegerint, quam reſtitutionem Hipparchus recte cenſet poſt annos 304 ſtatim fieri. Sed de his libro quarto amplius. Apertius vero Diodorus Siculus docet illos veteres, τὰ φαινόμενα ἀποκαθίστασθαι illis nouemdecim annis vertentibus, putãt. Libro enim duodecimo de illis nouemdecim annis loquens ita ſcribit; ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις ἔτεσι τὰ ἄστρα τὴν ἀποκατάστασιν ποιεῖται, καὶ καθάπερ ἐνιαυτοῦ τινὸς μεγάλου τὸν ἀνακυκλισμὸν λαμβάνει. διὸ καί τινες αὐτὸν Μέτωνος ἐνιαυτὸν ὀνομάζουσι. δοκεῖ δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐν τῇ προῤῥήσει καὶ προγραφῇ ταύτῃ θαυμαστῶς ἐπιτετευχέναι. τὰ γὰρ ἄστρα τήν τε κίνησιν, καὶ τὰς ἐπισημασίας ποιεῖται συμφώνως τῇ γραφῇ. διὸ μέχρι τῶν καθ᾽ ἡμᾶς χρόνων οἱ πλεῖστοι τῶν ἑλλήνων χρώμενοι τῇ ἐννεαδεκαετηρίδι οὐ διαψεύδονται τῆς ἀληθείας. C Quid melius potuit verſus Arateos interpretari? Sed fallitur Diodorus. Nam ἐννεαδεκαετηρὶς, quæ illius temporibus obtinebat, erat Calippica, non autem Metonica: cum Metonica plus quam quinque diebus, Calippica vno fere die illo ſæculo iam anteuertiſſet, quo hæc ſcribebat Diodorus. Idem ſcriptor libro ſecundo eadem repetit, loquens de enneadecaeteride gentium Hyperboreorum: λέγεται δὲ καὶ τὸν θεὸν (Apollinem) δι᾽ ἐτῶν ἐννεακαίδεκα καταντᾶν εἰς τὴν νῆσον, ἐν οἷς καὶ αἱ τῶν ἄστρων ἀποκαταστάσεις ἐπὶ τέλος ἄγονται. καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐννεακαιδεκαετῆ χρόνον ὑπὸ τῶν ἑλλήνων μέγαν ἐνιαυτὸν ὀνομάζεσθαι. D Huius meminit & Ælianus libro decimo. Nunc quid velit Manilius per te ipſe potes intelligere. Ait Metonem cœlum verſaſſe in nouum orbem, hoc eſt, conuerſionem mundi καὶ ἀποκατάστασιν nouo orbe & noua periodo τῆς ἐννεαδεκαετηρίδος definiuiſſe, cum orbis vetus Harpali mendoſus, & fallax tempore deprehenſus ſit. Hoc eſt, quod dicit, verſare cœlum in nouum orbem. Et nouum

A orbem periodum Metonicam intelligit, comparatione veteris, quam Octaeterida Harpali eſſe oſtendit Feſtus Auienus. Enneadecaeteris igitur Metonis celeberrima multis quidem nominibus commendatur: ſed eam parum hactenus notam fuiſſe, argumento ſunt ij, qui eandem penitus cum cyclo Paſchali, & noſtro vulgari, quem numerum aureum vocamus, definiunt. Tantum enim ſeptem emboliſmos, & nouemdecim annos cum noſtro numero aureo communes habet, in reliquis immane quantum differt. Nam neque idem ſitus emboliſmorum, neque eadem anni Solaris quantitas: cum Cyclus Metonis ſit abſolute dierum 6940, diſcedens à iuſta periodo horis 7. 26.′ 56.″ 40.‴ Vnde in annis 76 moratur
B Lunæ curriculum die vno, horis 5. 47.′ 46.″ 40.‴ In annis denique 304 Luna anteuertit primam epocham Metonicam diebus ſolidis quinque. Annos autem embolimæos ſeptem aut eorum ſitum, ſcire non poſſumus priuſquam epocham cycli ipſius & caput indagemus. Veteres Græci à bruma, vt cognoſcimus ex octaeteridibus Cleoſtrati & Harpali, tempora ſua ordiebantur, & eos ſecuti Romani, quod facilius a decrementis vmbræ horas obſeruarent, brumæ confecto die, quam ab incrementis, ſolſtitio. Quare omnia horologia Græcorum ſemper ad rationes brumæ referebantur, vt & Romana: donec primus omnium Meton noſter à capite anni populari, aut potius ab eius
C epocha, horologium deſcribere inſtituit, hoc eſt à ſolſtitio. Vnde ipſum organon ἡλιοτρόπιον vocarunt Græci, a ſolſtitij obſeruatione. Quod inſtrumentum nobiliſſimum, atque priſcorum hominum obſeruationes longe ſubtilitate vincens, ipſe in Comitio Athenarum dicauit, vt teſtis eſt priſcus ſcriptor Philochorus apud interpretem Ariſtophanis ὀρνίθων, inſtar ἡλιοτροπίου Pherecydis, quod in Scyro inſula patria ſua auctor dedicauit. Itaque videtur non ſolum a ſolſtitio caput Enneadecaeteridis ſuæ deduxiſſe, ſed etiam ab eo tempore, quo Heliotropium ſuum dicauit. Idem Scholiaſtes Ariſtophanis aſſentitur quidem Philochoro de Heliotropij poſitu: ſed de tempore refragatur. Philochorus enim
D cenſebat Metonem ante Pythodorum Archontem Heliotropium poſuiſſe. ipſe poſt Pythodori magiſtratum aut ſaltem in magiſtratu ipſo, non autem ante magiſtratum, poſitum contendit. Verba Grammatici de Metone hæc ſunt: ὁ δὲ Φιλόχορος ἐν Κολωνῷ μὲν αὐτὸν οὐδὲν λέγει θεῖναι, ψευδῶς δὲ πρὸ Πυθοδώρου ἡλιοτρόπιον ἐν τῇ νῦν λεγομένῃ ἐκκλησίᾳ, πρὸς τῷ τείχει τῷ ἐν τῇ πνυκί. Lege: οὐδὲν λέγει θεῖναι. ἐπ' Αψεύδους δὲ τοῦ πρὸ Πυθοδώρου. Sane verum eſt adhuc

ſub magiſtratu Apſeudis illud Heliotropium dedicaſſe, & ſolſtitium A obſeruaſſe 27 Iunij, diebus 36 ante neomeniam ſequentis Hecatombæonis Tetraeterici. Itaque adhuc erat in magiſtratu Apſeudes: cui in ſequenti anno ſucceſſit Pythodorus. Parum igitur abeſt, quin & a Solſtitio cyclum ſuum incepiſſe, & circa tempora Pythodori Heliotropium ſtatuiſſe credamus, optimi ſcriptoris auctoritate moti. Sed de Solſtitio cur dubitem, cum auctorem locupletem habeam Feſtum Auienum? qui poſt eos verſiculos a nobis paulo ante adductos ſubiicit, loquens de Harpalo:

Illius ad numeros prolixa decennia rurſum
Adieciſſe Meton Cecropea dicitur arte,
Inſeditque animis. Tenuit rem Græcia ſolers B
Protinus, & longos inuentam miſit in annos.
Sed primæua Meton exordia ſumpſit ab anno,
Torreret rutilo cum Phœbus ſidere Cancrum:
Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
Et cum cæruleo flagraret Sirius aſtro.

A ſolſtitio igitur duxit citimum nouilunium. Remotiſſimum vero ſtatuit ad æſtus maximos Caniculæ. Iam igitur conſtat de exordio periodi Metonicæ. De tempore, hoc eſt anno obſeruati a Metone ſolſtitij, item de tempore & epocha ipſius Solſtitij, habemus plene apud Ptolemæum, libro III, qui ait diſerte Solſtitium a Metone & Eucte- C mone obſeruatum anno Nabonaſſari 316, Phamenoth XXI, mane. Tempus congruit XXVII Iunij, cyclo Lunæ VII, cyclo Solis XXVI, feria prima, anno quarto Olympiadis 86 deſinente, præfecto Athenis Apſeude, T. Verginio, Proculo Geganio Macerino COSS. qui erat tertius annus periodi Atticæ. Scirrhophorion III Iulij. Ergo Neomenia Hecatombæonis Metonici σκιῤῥοφοριῶνος τρίτῃ ἐπὶ δέκα. Diodorus libro duodecimo: ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις Μέτων ὁ Παυσανίου μὲν υἱὸς, δεδοξασμένος δὲ ἐν ἀστρολογίᾳ ἐξέθηκε τὴν ὀνομαζομένην ἐννεαδεκαετηρίδα, τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος ἀπὸ μηνὸς ἐν Ἀθήναις σκιῤῥοφοριῶνος τρισκαιδεκάτης. Proinde Θαργηλιῶνος πέμπτῃ φθίνοντος obſeruatum Solſtitium a Metone. & proximo πρυτανείας Hecatombæone Pythodo- D rus iniuit magiſtratum, nouem menſibus ante initia belli Peloponneſiaci. Hæc igitur eſt Epocha cycli Metonici, non autem IX Iulij, vt ſolebant vetuſtiores: neque octaua pars Cancri, vt Cleoſtratus. Quare mirari ſatis non poſſum, cur Columella dixerit, ſe, auctore Metone, ſolſtitium in octaua parte Cancri, ſicut alia κέντρα in octauis partibus ſignorum ſuorum, ſtatuere, cum res ipſa eum

ſatis

A ſatis refellat. Cur enim potius Columellæ de Metone, quam Metoni ipſi credam? De modo Enneadecaeteridis Metonicæ ſcribit Cenſorinus: *Præterea ſunt anni magni complures: vt Metonicus, quem Meton Athenienſis ex annis vndeuiginti conſtituit. eoque Enneadecaeteris appellatur: & intercalatur ſepties: in eoque anno ſunt dierum ſex millia, & quadringenti quadraginta.* Legendum: *in eoque anno ſunt dierum ſex millia & noningenti quadraginta.* Nam ex notis vulgaribus fluxit error, dierum ſex millia, & cccc xl. Deeſt enim ıↄ nota quingentorum. Cum 5940 dies comprehenderet Enneadecaeteris Metonica, ea nullo modo potuit congruere cum vera enneadecaeteride Lunari; vt infra demon-
B ſtrabitur. Seruata epocha in xxvii Iunij, facile emboliſmorum ſitus & tempora deprehendemus. Nulla enim Neomenia Hecatombæonis Solſtitium anteuertebat. Quocirca ſecundus, quintus, octauus, decimus, tertiusdecimus, ſextusdecimus, decimus octauus anni erant embolimæi; contra quam cenſent docti homines noſtri temporis. Cum autem periodus ipſa 6940 diebus præciſe explicaretur, in illis erant anni Lunares xix; menſes τριακονθήμεροι ſeptem, dies quatuor, ſcrupula nulla. Quare propter illos quatuor dies abundantes, quatuor quoque anni erant ὑπεξήμεροι, dierum ſcilicet 355, vt poſtea videbimus. Anni autem Lunaris modus, ſecundum Metonem, eſt dierum 354 $\frac{4}{19}$, aut $\frac{16}{76}$. Neomenia prima Heca-
C tombæonis Metonici fuit Iulij xv. Quare cyclus Metonis conſtat non ex enneaeteride & decade, vt voluit Feſtus Auienus, ſed ex Octaeteride & Hendecaeteride. Nam nullæ aliæ partes ſunt, enneadecaeteridis, quæ propius abſint à modulo anni Solaris: nec quæ melius in ſe cohæreant. Quod enim Octaeteridi ſupereſt ſupra rationes Solis, id deeſt Hendecaeteridi, & contra. Sed cum Meto videret accurata obſeruatione ſeptimam diem Hecatombæonis viceſimi Tetraeterici ſemper in nouilunium concurrere; (verbi gratia, incipiat primus Hecatombæon ix. Iulij, vt in principio periodi Atticæ; viceſimus incipiet in Kal. Auguſti, & in vii menſis erit nouilu-
D nium; id quod me tacente indicat laterculus menſium Tetraetericorum antea a nobis propoſitus) cum igitur hoc videret Meto, animaduertit in hoc interuallo contineri duas Octaeteridas Harpali. id quod & puero procliue: item dies 1092. Sed ij dies eſt triennium Harpaleum, vel Cleoſtrateum, hoc eſt tres anni Lunares cum vno menſe intercalari pleno. Duæ autem Octaeterides ſiue Harpaleæ, ſiue Tetraetericæ ſunt dies 5848. quibus ſi adieceris 1092, conſurget ſumma dierum 6940. Igitur iuſtam periodum confici poſſe ex duabus

 Harpali

Harpali Octaeteridibus & triennio Lunari exiſtimauit. Rurſus in A
duabus Octaeteridibus , ſex ſunt emboliſmi ; in triennio vnus.
Ergo ſeptem emboliſmi tranſigentur in ea periodo : & fient omnes
ſyzygiæ 235 : quia in duabus Octaeteridibus ſunt 198, & in trien-
nio Lunari 37. atque adeo decemnouem annis tota periodus expli-
cabitur. Vnde eam ἐννεαδεκαετηρίδα vocauit. Si igitur omnes
menſes 235 huius periodi eſſent τριακονθήμεροι , & pleni, ij fie-
rent dies 7050. De quibus ſi detrahantur dies 6940, quantitas nem-
pe huius periodi , relinquentur menſes caui 110 , qui debentur
huic periodo : & proinde reliqui 125 erunt pleni. Longe igi-
tur maior erit numerus plenorum, quam cauorum : neque erunt
alternis pleni & caui, vt nec in Harpali Octaeteride erant alter- B
nis pleni & caui. Si igitur 235 in 110 diſtribuantur, habebimus ſy-
zygias 2. dies 4 $\frac{1}{11}$. Eæ enim in 110 multiplicatæ faciunt 235 ſyzy-
gias præciſe : quas intelligimus omnes plenas. Itaque poſt duas
ſyzygias & dies 4 $\frac{1}{11}$, vtendum erit ἐξαιρέσει, vt pro 4 menſis , di-
catur quinta. Item eodem modo poſt quatuor ſyzygias, pro quin-
tæ ſyzygiæ octaua dicetur nona. & ita progrediendo erogabis om-
nes ἐξαιρέσεις , donec vltima ſyzygia ſit caua, & pro eius triceſi-
ma , dicatur prima Hecatombæonis primi ſecundæ periodi. Id
quod in conſpectu tibi dedimus in duabus ſequentibus Tabulis : in
quarum priore omnes ſyzygiæ cum characteribus ſuis notatæ ſunt.
Nam Cella, quæ habet tres numeros , ea indicat menſem cauum. C
Puta in primo anno , tertio menſe , in cella habes $\overset{4\,5}{4}$ Duo
priores numeri ſignificant pro 4 menſis, dicendum 5: vel, vt Græ-
ci loquuntur pro τετάρτη ἱσαμένου , πέμπτη ἱσαμένου. Ideo menſis
eſt cauus. Inferior autem numerus eſt feria , vel character neome-
niæ. Quæcunque autem neomeniæ habent vnum numerum, eæ
ſunt plenorum menſium. Reliqua facilia ſunt. Ex quibus vides
ἐξαίρεσιν non fieri in vno die , ſed provt coniugatio duarum ſy-
zygiarum poſtulat. Poſt binas enim ſyzygias fit ἐξαίρεσις, donec nu-
merus ex $\frac{1}{11}$ accreſcens addat diem prioribus diebus quatuor. Quare
in omni vndecima ſyzygia accreſcit dies vnus. Inſigniter autem
fallitur Geminus , priſcus & eruditus auctor , qui ſcribit Me- D
tonem diuiſiſſe 6940 dies per 110 ſyzygias : & quia 110 in 6940
continentur ſexageſies ter , propterea cenſet Metonem ſtatim
poſt 63 dies ἐξαίρεσιν τῶν ἡμερῶν feciſſe. Hoc enim ratio ipſa con-
futat. Nam 63 dies ſunt ſyzygiæ 2, & dies præterea 3. quæ om-
nia in 110 ducta producunt ſyzygias, 220, dies 330. hoc eſt ſyzygias
vndecim , quæ cum 220 ſyzygiis compoſitæ dant tantum 231
ſyzygias

A

TABVLA CHARACTERISMI NEOMENIARVM ENNEADECAETERIDIS METONICÆ.

	ἑκατομβαιών.	μεταγειτνιών.	βοηδρομιών.	πυανεψιών.	μαιμακτηριών.	ποσειδεὼν α.	ποσειδεὼν β.	γαμηλιών.	ἀνθεστηριών.	ἐλαφηβολιών.	μουνυχιών.	θαργηλιών.	σκιρροφοριών.	Dies collecti.	Syzygiæ collectæ.	Syzygiæ cauæ.
1	7	2	4. 5 4	• 5	8. 9 7	1	0	12. 13 3	4	16. 17 6	7	20. 21 2	3	355	12	5
ἐμβ. 2.	24. 25 5	6	28. 29 1	2	4	2. 3 6	7	6. 7 2	3	10. 11 5	6	15. 16 1	2	739	25	11
3	19. 20 4	5	23. 24 7	1	27. 28. 3	4	0	6	1. 2 1	2	5. 6 4	5	9. 10 7	1093	37	17
4	1	13. 14 3	4	17. 18 6	7	21. 22 2	0	3	25. 26 5	6	30. 1 1	2	4	1448	49	22
ἐμβ. 5.	4. 5 6	7	8. 9 2	3	12. 13 5	6	16. 17 1	2	20. 21 4	5	24. 25 7	1	28. 29 3	1831	62	29
6	4	6	2. 3 1	2	6. 7 4	5	0	10. 11 7	1	15. 16 3	4	19. 20 6	7	2186	74	34
7	23. 24 2	3	27. 28 5	6	1	1. 2 3	0	4	5. 6 6	7	9. 10 2	3	13. 14 5	2560	86	40
ἐμβ. 8.	6	17. 18 1	2	21. 22 4	5	25. 26 7	1	3	30. 1 5	6	4. 5 1	2	8. 9 4	2924	99	46
9	5	12. 13 7	1	16. 17 3	4	20. 21 6	0	7	24. 25 2	3	28. 29 5	6	1	3279	111	51
ἐμβ. 10.	2. 3 3	4	6. 7 6	7	10. 11 2	3	15. 16 5	6	19. 20 1	2	23. 24 4	5	27. 28 7	3662	134	58
11	1	3	1. 2 5	6	5. 6 1	2	0	9. 10 4	5	13. 14 7	1	17. 18 3	4	4017	136	63
12	21. 22 6	7	25. 26 2	3	30. 1 2	6	0	1	4. 5 3	4	8. 9 6	7	12. 13 2	4371	148	69
ἐμβ. 13.	3	16. 17 5	6	20. 21 1	2	24. 25 4	5	28. 29 7	1	3	2. 3 5	6	6. 7 1	4755	161	75
14	2	10. 11 4	5	15. 16 7	1	19. 20 3	0	4	23. 24 6	7	27. 28 2	3	5	5110	173	80
15	1. 2 7	1	5. 6 3	4	9. 10 6	7	0	13. 14 2	3	17. 18 5	6	21. 22 1	2	5464	185	86
ἐμβ. 16.	25. 26 4	5	30. 1 7	1	3	4. 5 5	6	8. 9 1	2	12. 13 4	5	16. 17 7	1	5848	198	92
17	20. 21 3	4	24. 25 6	7	28. 29 2	3	0	5	2. 3 7	1	6. 7 3	4	10. 11 5	6202	210	98
ἐμβ. 18.	7	15. 16 2	3	19. 20 5	6	23. 24 1	2	27. 28 4	5	7	1. 2 2	3	5. 6 5	6586	223	104
19	6	9. 10 1	2	13. 14 4	5	17. 18 7	0	1	21. 22 3	4	25. 26 6	7	30. 1 2	6940	235	110

D

ſyzygias plenas. Itaque calculus deſinet in ducenteſima prima ſyzygia. Reliquæ igitur quatuor erunt continue plenæ, & duæ primæ ſequentis anni erunt & ipſæ plenæ. Ita fient ſex continue plenæ ſyzygiæ. Quod eſt abſurdum. Porro adiunximus Tabellam characteriſmi periodorum, qui chara-

TABELLA Characteriſmi periodorum.

Enneadecaeterides.	Character Enneadec.	
I	5	0
II	1	19
III	4	38
IIII	7	57
V	3	76
VI	6	95
VII	2	114

TABVLA NEOMENIARVM METONICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

Anni Enneadecaeteridis.	Cyclus Lunæ.	Litera Domin.	ἑκατομβαιών.	μεταγειτνιών.	βοηδρομιών.	πυανεψιών.	μαιμακτηριών.	ποσειδεών α	ποσειδεών β	γαμηλιών.	ἀνθεστηριών.	ἐλαφηβολιών.	μουνυχιών.	θαργηλιών.	σκιρροφοριών.
1	7	C	15 Iul.	14 Aug.	13 Sept.	12 Oct.	11 Nou.	10 Dec.	o	9 Ian.	7 Feb.	9 Mar.	7 April.	7 Mai.	5 Iunij.
ἐμϐ. 2	8	B	5 Iul.	3 Aug.	2 Sept.	1 Oct.	31 Oct.	30 No.	29 Dec.	28 Ian.	26 Febr.	28 Mar.	26 Apr.	26 Mai.	24 Iun.
3	9	A	24 Iul.	22 Aug.	21 Sept.	20 Oct.	19 No.	18 Dec.	o	17 Ian.	16 Febr.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iun.
4	10	G F	12 Iul.	11 Aug.	9 Sept.	9 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	o	5 Ianu.	4 Febr.	5 Mart.	4 April.	3 Mai.	2 Iun.
ἐμϐ. 5	11	E	2 Iulij.	31 Iulij.	30 Aug.	28 Sept.	28 Oct.	26 No.	26 Dec.	24 Ian.	23 Febr.	24 Mar.	23 Apr.	23 Maij	21 Iun.
6	12	D	20 Iul.	19 Aug.	18 Sept.	17 Oct.	16 Nou.	15 Dec.	o	14 Ian.	12 Febr.	14 Mar.	13 Apr.	12 Mai.	10 Iun.
7	13	C	10 Iul.	8 Augu.	7 Sept.	6 Oct.	5 No.	5 Dec.	o	3 Ian.	2 Febr.	2 Mar.	8 April.	30 Apri.	30 Mai.
ἐμϐ. 8	14	B A	28 Iun.	28 Iulij	26 Aug.	25 Sept.	25 Oct.	23 No.	22 Dec.	21 Ian.	20 Feb.	21 Mar.	20 Apr.	19 Mai.	18 Iun.
9	15	G	17 Iul.	16 Aug	14 Sept.	14 Oct.	12 Nou.	12 Dec.	o	10 Ian.	9 Febr.	10 Mar.	9 Apr.	8 Maij	7 Iun.
ἐμβ. 10	16	F	7 Iul.	5 Aug.	4 Sep.	3 Octo.	2 Nou.	1 Dec.	31 Dec.	29 Ian.	28 Febr.	29 Mar.	28 Apr.	27 Mai.	26 Iun.
11	17	E	25 Iul.	24 Aug.	23 Sept.	22 Oct.	21 Nou.	20 Dec.	o	19 Ian.	17 Febr.	18 Mar	16 Apr.	16 Mai.	14 Iun.
12	18	D C	14 Iul.	12 Aug.	11 Sep.	10 Oct.	9 Nou.	8 Dec.	o	7 Ian.	6 Febr.	7 Mart.	6 April.	5 Maij.	4 Iun.
ἐμβ. 13	19	B	3 Iulij	2 Aug.	31 Aug.	30 Sep.	29 Oct.	28 No.	27 Dec.	26 Ian.	24 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	24 Mai.	23 Iun.
14	1	A	22 Iul.	21 Aug.	19 Sept.	19 Oct.	17 Nou.	17 Dec.	o	15 Ian.	14 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	13 Maij.	12 Iun.
15	2	G	12 Iul.	10 Aug.	9 Sept.	8 Oct.	7 Nou.	6 Dec.	o	5 Ian.	3 Febr.	4 Mar.	2 April.	2 Maij.	31 Mai.
ἐμβ. 16	3	F E	30 Iun.	29 Iulij	28 Aug.	26 Sep.	26 Oct.	25 No.	24 Dec.	23 Ian.	21 Febr.	23 Mar.	21 Apr.	21 Mai.	19 Iun.
17	4	D	19 Iul.	17 Aug.	16 Sep.	16 Oct.	14 No.	13 Dec.	o	12 Ian.	11 Febr.	12 Mar.	11 Apr.	10 Mai.	8 Iun.
ἐμβ. 18	5	C	8 Iul.	7 Aug.	5 Sept.	5 Oct.	3 Nou.	3 Dec.	1 Ianu	31 Ian.	1 Mar.	31 Mar.	30 Apr.	29 Mai.	28 Iun.
19	6	B	27 Iul.	26 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	22 Nou.	22 Dec.	o	20 Ian.	19 Feb.	20 Mar.	19 Apr.	18 Mai.	17 Iun.

cteriſmus cum charactere neomeniæ compoſitus dabit feriam Neomeniæ. Exempli gratia. Volo ſcire feriam neomeniæ Metagitnionis Metonici in anno decimo periodi quintæ. In Tabella characteriſmi enneadecaeteridis, ſiue periodi quintæ, habes 3. Ille character ſeruit toti periodo, & cum 4 charactere Metagitnionis anni decimi, abiectis ſeptenariis, vbi opus erit, dat feriam ſecundam neomeniæ Metagitnionis. Adiecimus præterea Tabulam neomeniarum Metonicarum in menſibus Iulianis, vt citra laborem eas inuenire queas. Exemplum: Anno Nabonaſſari 366, Θωθ κϛ, ſecundum Athenienſes autem Φανοστράτου ἄρχοντος, μηνὸς Ποσειδεῶνος, defecit Luna. Tempus XXII Decembris, ſequente XXIII, feria ſecunda, ſequente tertia, cyclo Solis XIX, Lunæ XVIII, anno periodi Iulianæ 4331. Erat annus Iphiti 394. Abiectis ex methodo perpetua annis 344, remanet annus quinquageſimus Metonis, id eſt duodecimus tertiæ periodi, cuius periodi tertiæ character 4 cum 6 charactere Poſideonis anni XII compoſitus, abiectis 7, dat feriam 3. In Ta-

A In Tabula neomeniarum in annis Iulianis, Poſideonis neomenia VIII Decembris, feria ſecunda. Ergo quintadecima Poſideonis, ſequente ſextadecima, contigit Deliquium. Eodem anno tam Nabonaſſari, quam Metonis, defecit idem ſidus φαμενὼθ κδ, ſequente κε, μηνὸς Σκιρροφοριῶνος. Tempus XVIII Iunij, ſequente XIX, feria quinta, ſequente ſexta. Character 4 periodi tertiæ cum charactere 2 Scirrhophorionis in anno 12, dat feriam VI characterem neomeniæ Scirrhophorionis: quæ cum ex altera tabula ſit in 4 Iunij, feria quinta, cyclo Solis XX, Eclipſis contigit rurſus XV menſis, ſequente XVI. Denique anno ſequente Nabonaſſari, & tertiodecimo tertiæ periodi Metonicæ idem ſidus defecit Θὼθ ις, ſequente
B ιζ, ſecundum Athenienſes Εὐαίνδρου ἄρχοντος, μηνὸς Ποσειδεῶνος προτέρου. Tempus XII Decembris, feria ſeptima, ſequente prima. Regularis 4 cum 4 compoſitus, abiecto ſeptenario, dat feriam primam neomeniæ Ποσειδεῶνος προτέρου. Ergo Luna defecit XIIII menſis, ſequente XV. &c. Rurſus anno ſecundo primi Metonici cycli, ineunte bello Peloponneſiaco, diebus æſtiuis, νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην, vt loquitur Thucydides, defecit Sol. Hæc eclipſis contigit anno Iphiti 346, periodi Iulianæ 4283, Auguſti tertia die, feria quarta, cyclo Solis 27, Lunæ 8, anno Nabonaſſari 317, Pachon VIII, anno vno, & diebus 37, poſt obſeruatum a Metone Solſtitium. In Tabula neomeniarum habes in ſecundo anno Metonis νουμηνίαν μεταγειτνιῶνος III Auguſti. Quod
C conuenit cum Thucydide, qui vocauit νουμηνίαν κατὰ σελήνην. neque de alia neomenia intelligit, quam Metonica. quæ etiam erat neomenia Elul Iudaici anni 3330: cuius character 4.17.609, eadem feria, vt vides. Rurſus annus erat 42 periodi quintæ Olympiacæ, & ideo quartus Atticæ. Cuius Hecatombæon cæpit 29 Iulij. Ergo defecit Sol ἑκατομβαιῶνος τῇ ἕκτῃ ἱσταμένου. Rurſus Thucydides ſcribit de anno octauo belli Peloponneſiaci: τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς, ὅτε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν, καὶ αὐτοῦ μηνὸς ἱσταμένου ἔσεισε. Contigit ille defectus Solaris Auguſti XVI, feria quinta, anno periodi Iulianæ 4290. Erat annus Iphiteus 353, quadrageſimus nonus periodi quintæ Olympicæ, ideo vndecimus Atticæ. Hecatombæon III Auguſti. Ergo XIIII con-
D tigit nouilunium. Rurſus erat nonus annus Metonicus. Metagitnion XVI Auguſti. Conuenit ergo. Elul quoque Iudaicus 3338 non aduerſatur. Fuit enim 4. 21.580. feria quinta. Quod autem ſupra diximus, quando in cella caui menſis ſcriptum eſt 4. 5, id ſignificare pro quarta menſis, dicendum eſſe, quinta menſis, noli putare ita a vulgo vſurpari ſolitum. Nam πολιτικῶς omnis menſis caui δευτέρα dicebatur τρίτη. Sed intelligendum eſt Metonem tantum dixiſſe quartam pro quinta, methodi cauſſa, vt hoc modo non ad arbitrium, ſed ad pro-

ad progreſſum numerorum ſyzygias erogaret. Statim autem poſt obſeruationem Solſtitij Metonici hic magnus annus receptus non fuit. A Nam quarto anno ab eius editione Ariſtophanes docuit νεφέλας, ἄρχοντος Ἀμεινίου, cum adhuc Athenienſes Octaeterida ſuam mordicus retinentes τὰς ἡμέρας οὐκ ἦγον κατὰ τὴν σελήνην, ἀλλὰ ἄνω τε καὶ κάτω κυδοιδοπῶν. Sed non multo poſt receptum fuiſſe teſtatur Auienus.

-- Tenuit rem Græcia ſolers
Protinus, & longos inuentam miſit in annos,
Inſeditque animis.

& celebritatem eius ignorare vtique non poſſumus, Arato canente,

---Τὰ γὰρ συναείδεται ἤδη
Ἐννεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἠελίοιο. B

Neomeniæ vero Metonicæ, & Calippicæ aliquando neomenias Tetraeteridum anteuertunt menſe integro, vt ex Demoſthene ſupra annotauimus: aliquando paucioribus diebus. Præterea omnes πρυτανεῖαι apud Oratores Græcos ſunt Metonicæ, præterquam ſi quæ ſunt veterum legum & ſanctionum. Nam illæ ſunt Octaetericæ, cuiuſmodi quædam extant ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους, quas non dubito eſſe Harpaleas. Deprehenſo igitur apud Demoſthenem anno Iphiti, qui incurrit in annum propoſitum πρυτανείας, abiice annos Iphiti 344 pro perpetua methodo, vt iam diximus. Reſiduum ſunt anni Metonis. Deinde vide quotus annus ille ſit a Solſtitij Metonici obſeruatione: & confer illum in lineam μεταπτώσεως, in numerum annorum ſcilicet collectorum præciſum, ſi fieri poteſt: ſin aliter in proxime minorem. Columella, ſiue verſus Dierum oſtendet, quot dies accreuerunt epochæ Metonis. quos dies μεταπτώσεως adiice neomeniæ priſcæ Metonis. Habebis diem neomeniæ Metonicæ in anno propoſito. Exemplum. Anno Chriſti vulgari 1582, æſtiuis diebus iniit annus Iphiti Olympiadicus 2358. Abiectis 344, reſident anni Iuliani a Solſtitio Metonis, 2014. Proxime minor numerus annorum collectorum in linea μεταπτώσεως, 1824. & e regione dies μεταπτώσεως 30. Deductis 1824, de 2014, remanet 190. E regione eorum, in propoſita linea μεταπτώσεως, ſunt dies 3. 7'. 38. Qui cum triginta illis dant μεταπτώσεως Metonicæ dies 33. 7'. 38. Annus propoſitus Metonis, eſt, vt vides, vltimus cycli, in quo neomenia Hecatombæonis à Metone conſtituta fuit

LINEA μεταπτώσεως Metonicæ. C

Anni collecti.	Dies.	Scru. diur.	Momēta.
19	0	18	57
38	0	37	38
57	0	56	19
76	1	15	0
95	1	33	57
114	1	52	38
133	2	11	19
152	2	30	0
171	2	40	57
190	3	7	38
209	3	26	19
228	2	45	0
247	4	3	57
266	4	22	38
285	4	41	19
304	5	0	0
608	10	0	0
1216	20	0	0
1824	30	0	0
2432	40	0	0
2736	45	0	0

D

A Iulij XXVII. Adiice ergo 33 μεταπτώσεως ad XXVII Iulij. Peruenitur ad XXIX Auguſti, feria quarta. Tanta labes rationum Metonicarum facta eſt ab initio huius cycli ad noſtra tempora. Ex his vides, qua via inſiſtendum ſit in neomeniis Metonis apud Demoſthenem, & alios priſcos Rhetores inueſtigandis. Annus enim Solis Metonicus, præter 365 dies cum quadrante, habet $\frac{5}{19}$, vt autem Hipparchus dicit, $\frac{1}{76}$. Verba Hipparchi apud Ptolemæum, ex eo libro, quem περὶ ἐνιαυσίου χρόνου ſcripſerat: ὁ ἐνιαύσιος κατὰ τὸν περὶ Μέτωνα, καὶ Εὐκτήμονα περιέχει ἡμέρας τξε δ'', καὶ οϛ' μιᾶς ἡμέρας, &c. Nam ſi in 76 annis Iulianis accreſcit vnus dies Metoni, annus ergo Metonis habuerit $\frac{1}{76}$ diei præter 365 $\frac{1}{4}$ diei. Huic conſentanea ſcribit Cenſorinus Fr. Pithoei, annum Metonis Solarem fuiſſe dierum CCCLXV, & præterea dierum quinque partis vndeuiceſimæ. Item Geminus de periodo Metonis: ἐν δὲ τῇ περιόδῳ ταύτῃ δοκοῦσιν οἱ μὲν μῆνες καλῶς εἰλῆφθαι, καὶ οἱ ἐμβόλιμοι συμφώνως τοῖς φαινομένοις διατετάχθαι. ὁ δὲ ἐνιαύσιος χρόνος ἐκ πλειόνων ἐτῶν παρατετηρημένος συμπεφώνηκεν, ὅτι ἐστὶν ἡμερῶν τξε, ἐννεακαιδεκάτων ε̅. Hac ratione in annis XIX Metonis Solaribus intercalatur biſextum quinquies: quarto, octauo, duodecimo, ſextodecimo, decimonono. & nihil relinquitur de ratiocinio ſcrupulario. Quare vt cyclus Solis Iulianus propter quadriennia æquabilia, quater ſeptem annorum duntaxat eſt: ſic Metonicus cyclus Solis propter inæqualitatem interuallorum biſexti, nouemdecies ſeptem annorum eſt. neque feriæ C reſtituuntur ante exitum anni 133. Si quæ de hoc magno anno Metonis a nobis ignorata vel omiſſa ſunt, ea ſtudioſis colligenda relinquimus. Tamen ea, quæ diximus, ſatis eſſe puto & ad doctrinam anni Metonici explicandam, & ad eorum iudicia caſtiganda, qui a noſtro Lunari differre non putant.

DE CYCLO METONIS PHILIPPEO.

PAVCIS ante exceſſum Philippi annis, qui contigit Olympiade CXI, inſtituta eſt periodus in gratiam Philippi, cuius initium incidit anno tertiodecimo ab eius morte, qui erat mortis Alexandri D eius filij primus: ita vt hoc initium neque ipſe, neq; eius filius viderint. Admiſſi iam erant eo viuente menſes Metonici, qui & ab omnibus Græcis miro conſenſu recepti ſunt, vt docet Feſtus Auienus:

—tenuit rem Græcia ſolers
Protinus, & longos inuentam miſit in annos.

Neque ſolum hæc noua periodus in gratiam Philippi inſtituta, ſed & menſes Lunares ſua ſerie luxati. Pro Dæſio enim nonus menſis Peritius ſumptus, adeo vt neomenia Lunaris Peritij conueniret in Dæſium

Tetrae-

Tetraetericum. Huius mutationis mentionem facit Rex ipſe epiſtola ad Peloponneſios: quæ ἐν τῷ περὶ στεφάνου extat. συναντᾶτε,

	MENSES Tetraeterici.	MENSES METONICI.	
ἑκατομβ.	Δαίσιος	Περίτιος	ἐλαφηβολιών
μεταγειτ.	Πάνεμος	Δύστρος	μουνυχιών
βοηδρομιών.	Λῶος.	Ξανθικός.	θαργηλιών.
πυανεψ.	Γορπιαῖος	Ἀρτεμίσιος	σκιρροφοριών
μαιμακτ.	Ὑπερβερεταῖος	Δαίσιος	ἑκατομβαιών
ποσειδεών.	Δῖος.	Πάνεμος.	μεταγειτνιών.
γαμηλιών	Ἀπελλαῖος	Λῶος	βοηδρομιών
ἀνθεστηρ.	Αὐδυναῖος	Γορπιαῖος	πυανεψιών
ἐλαφηβολιών.	Περίτιος.	Ὑπερβερεταῖος.	μαιμακτηριών.
μουνυχιών	Δύστρος	Δῖος	ποσειδεών
θαργηλ.	Ξανθικός	Ἀπελλαῖος	γαμηλιών
σκιρροφ.	Ἀρτεμίσιος.	Αὐδυναῖος.	ἀνθεστηριών.
	MACEDONICI	PHILIPPEI	ATTICI

Linea annorum	CYCLVS METONIS PHILIPPEVS.		
1	26 Martij	ἐμβολ.	A
2	13 Aprilis		
3	3 Aprilis	ἐμβολ.	
4	21 Aprilis		
5	10 Aprilis		
6	31 Martij	ἐμβολ.	
7	18 Aprilis		
8	7 Aprilis		
9	28 Martij	ἐμβολ.	
10	15 Aprilis		
11	5 Aprilis	ἐμβολ.	
12	23 Aprilis		
13	12 Aprilis		
14	2 Aprilis	ἐμβολ.	B
15	20 Aprilis		
16	9 Aprilis		
17	30 Martij	ἐμβολ.	
18	17 Aprilis		
19	6 Aprilis		

inquit, μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Φωκίδα, ἔχοντες ἐπισιτισμὸν ἡμερῶν τετταράκοντα, τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Λώου, ὡς ἡμεῖς ἄγομεν, ὡς δὲ Ἀθηναῖοι, Βοηδρομιῶνος, ὡς δὲ Κορίνθιοι Πανέμου. Eo nomine poſuimus menſes Tetraetericos Macedonicos comparatos cum Philippeis Lunaribus, ſiue Metonicis, & Metonicos Macedonicos cum Metonicis Atticis. Subiecimus etiam filum cycli Metonis Philippei cum epochis neomeniarum in menſibus Iulianis. C

DE PERIODO CALIPPI
ATTICA SOLSTITIALI.

ANTIQVISSIMA fuit fere apud omnes nationes opinio de modo anni Solaris, quod ſcilicet trecentis ſexaginta quinque diebus cum quadrante explicaretur, nequis forte putet noſtrum annum non ſolum a C. Iulio Cæſare publicatum, ſed etiam excogitatum eſſe. Is eam anni formam, quam omnes ſciebant quidem, ſed quam in ciuiles vſus admiſerat hactenus nemo, indixit. Ita vt vſum eius edicto Cæſaris, ſcientiam autem antiquorum, qui eam conſeruarunt, monumentis debeamus. D Hinc nonnulli veterum prodidere, Olympiadem illius diei gratia inſtitutam, qui quarto quoq; anno vertente intercalabatur. Nam cum annum dierum tantum 360 haberent, ſingulorum bienniorum exitu alternis X & XI dies intercalabant, vt annus ad principia ſua rediret. Itaq; biennium Tetraetericis ſacris, quadriennium vero Olympicis claudebant. Atque hoc tandiu obtinuit, donec Tetraeteridum principia in nouilunia conferrentur, quomodo libro proximo de-

A mo demonſtrauimus. Nam antiquiorem eſſe anni Solaris cognitionem apud Græcos, quam putauit Strabo, facile conuincit Romanorum conſuetudo, qui propter quadrantem anni prius intercalationem inſtituerunt, quam vllus Græculus in Ægyptum peregrinaretur. Verba eius optimi ſcriptoris huc propterea adduximus, quia ad rem valde pertinere videntur. Ita enim libro XVII de Ægyptiis loquitur: οὗτοι δὲ τὰ ἐπιτρέχοντα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς μόρια ταῖς τριακοσίαις ἑξήκοντα πέντε ἡμέραις εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐνιαυσίου χρόνου παραδιδόασιν. ἀλλ' ἠγνοεῖτο τέως ὁ ἐνιαυτὸς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς καὶ ἄλλα πλείω, ἕως οἱ νεώτεροι ἀστρόλογοι παρέλαβον παρὰ τῶν ἑρμηνευόντων εἰς τὸ ἑλληνικὸν τὰ τῶν ἱερέων ὑπομνήματα· καὶ ἔτι νῦν παραλαμβάνουσι τὰ ἀπ' ἐκείνων, ὁμοίως καὶ τὰ τῶν χαλδαίων. Ab Ægy-
B ptiis & Chaldæis accepiſſe quidem fateor, ſed χθὲς καὶ πρώην, vt vult Strabo: id vero non ego, ſed conſuetudo ipſa Græcorum refellit. Nam qui certo die τροπὰς ſciebant deſignare, quomodo id poterant ſine 365 dierum numero, & quadrantis præterea acceſſione? Quare vetuſtiſſima eſt hæc ἄῤῥητος καὶ πατροπαράδοτος de anni Solaris quantitate doctrina. Calippus igitur, ſiue Callippus (vtrumque reperio) Cyzicenus Mathematicus, cuius Ariſtoteles in libris primæ Philoſophiæ meminit, cum videret quadrantem integrum Metoni ſupra rationes Solis abundare in exitu Enneadecaeteridis, atque hinc progreſſu temporis magnam turbationem in anni ſtatu conſequi, animum ad anni emendationem appulit, rem pulcherrimam aggreſſus. vt non minor illi
C laus ex caſtigatione, quam Metoni ex inuentione acceſſerit. Sciunt enim omnes ſtudioſi, quanto in pretio eius periodus fuerit, ſaltem quibus Ptolemæus notus ſit. Sed non meliore iudicio de periodo Calippi, quam de Metonis Enneadecaeteride, pronuntiare ſolent. Quia, inquiunt, in quatuor annis vnus dies de ratiociniis Solis reſultat ex quatuor diei quadrantibus conſurgens, propterea cyclus Lunaris quadruplicandus, vt Solis ψηφισμοὶ cum illis Lunæ congruant: cum hoc interuallo tam Solis, quam Lunæ motus emendationem, qua vix exactior haberi poſſit, ſortiantur. Nihil magis a vero alienum legere memini. Quid eſt æquatio Lunæ cum Sole? Eſt eo epilogiſmos Lunæ deducere, vt nulli ſcrupuli, ſi fieri poſſit; ſin aliter, vt ſaltem quam
D pauciſſimi Lunari ratiocinio reliqui fiant. Quo pauciores igitur Lunæ relinquentur ſcrupuli, eo præciſior erit æquatio. Contra, quo maior ſumma ſcrupularia, eo longius æquatio abſcedit a vero. Maxime præciſa æquatio Lunæ cum Sole fit in nouemdecim annis Solaribus Iulianis. Et tunc minor eſt Lunæ epilogiſmus Solari hora 1. 26.′ 56.″ 40.‴ Hic eſt exceſſus Solis ſupra Lunam in diebus 6939, horis 18: qui ſunt anni nouemdecim Iuliani. In quatuor itaque cyclis exceſſus Solis ſupra Lunam erit horarum 5. 47.′ 46.″ 40.‴ Non igitur præciſior

eſt ratio quatuor cyclorum, quam vnius : imo ὑπεροχὴ longe maior. A
Qui talia ſcribunt, nunc primum poterunt diſcere quid ſit periodus Calippica. Periodus igitur Calippica, eſt orbis annorum ſex & ſeptuaginta, quo abſoluto Calippus putauit nihil reliquum fieri de ſcrupulis Lunæ cum rationibus Solis: ita vt fini dierum 27759, nulla ſuperſit ὑπεροχὴ ἡλιακὴ ſupra Lunam. Nam annus Solaris cenſebatur 365 dierum cum quadrante. qui quadrans a Metone neglectus anteuertebat epochas anni Metonici in 76 annis die vno. Quare Calippus de anno Metonis detraxit quadrantem, & ex quatuor periodis Metonicis, de quibus ſinguli quadrantes diurni detracti ſunt, compoſuit periodum ſuam. Quatuor periodi Metonicæ ſunt dierum 27760. Detractis quatuor quadrantibus, erit tota periodus dierum 27759 : qui B
fiunt anni Ægyptiaci 76, dies 19 : hoc eſt anni Iuliani 76. Et quia quatuor periodis Metonicis conſtat, vno die minus, in vna autem periodo Metonica ſunt ſyzygiæ 235, neceſſario in quatuor erunt 940. quæ ſi eſſent omnes plenæ, καὶ τριακονθήμεροι, eſſent dies 28200 : de quibus ſi detrahantur dies 27759 : remanebit exceſſus ſyzygiarum plenarum, nempe 441. Totidem enim ſyzygiæ cauæ erunt : quas ita in totam periodum diſpenſauit. Vidit in Cyclo Metonis 110 cauas ſyzygias eſſe. Quæ quia, vt vidimus, erogatæ ſunt per binas ſyzygias, & dies quaternos : hoc ſi fiat in quatuor cyclis, erunt ſyzygiæ 880, dies 1760. qui dies in menſes plenos redacti, & cum 880 menſibus compoſiti faciunt ſyzygias 938, dies 20. qui quidem dies viginti C
rurſus in 440 cauos menſes erogati dant $\frac{1}{22}$. Itaque ſi poſt 22 coniugationes Lunares & toties 4 dies, detrahatur vnus dies, erunt 938 ſyzygiæ, ita vt duæ ſuperſint, quarum altera plena erit, altera caua : & ita, vt in Metonis cyclo, facile colligetur, qui menſes caui, qui pleni erunt. Conſtruximus igitur Tabulam Neomeniarum omnium totius periodi, cum characteribus ſuis. Si enim meminiſti quæ in Metonica periodo annotauimus, non opus habes iterum monitore. Cellæ enim hic, vt apud Metonem, quæ tres numeros habent, eæ indicant menſes cauos. Superiores bini numeri excedentes ſeſe vnitate indicant pro priore numero dierum menſis, poſteriorem ſumendum. Si enim inuenis 24. 25. intelligis nimirum, pro viceſima quarta menſis dicen- D
dum viceſimam quintam. Inferior numerus notat characterem neomeniæ, ſiue regularem, qui cum regulari periodi currentis compoſitus, abiectis ſeptem, vbi opus erit, dabit characterem ſiue feriam neomeniæ. Denique methodus hic, vt in Metonica periodo, eadem eſt. Orſus eſt autem periodum ſuam ab octauo Hecatombæone Metonico periodi ſextæ, 28 Iunij, qui eſt dies proximus poſt Solſtitium a Metone & Euctemone obſeruatum. Quod enim a Solſtitio cæperit, fidem

A fidem fecerit primum inſtitutum ipſius Calippi, qui ea mente prouinciam aggreſſus eſt, vt Metonis annum iam labantem fulciret: & propterea ſumpſit proximam poſt ſolſtitium neomeniam, quæ tum opportune ſtatim poſt confectum ſolſtitium contigit: quanquam ea neomenia anticipata ſit; cum vera neomenia Tamuz Iudaici 3431, cuius character 3.22.13. ſequenti die iniuerit, feria quarta. Sed annus octauus cycli Metonis orditur Hecatombæonem a 28 Iunij: quod Calippus rectum eſſe putauit: & facile potuit notare quadrantem diei a Metone neglectum, cum intercalatio diei ex quadrantibus conſurgentis fieret inter 27, & 28 Iunij. Deinde Ptolemæus aperte ſcribit, obſeruationem ſolſtitij ab Ariſtarcho factam incurrere annum Calippi quin-
B quageſimum iam deſinentem. Ita enim libro tertio de Hipparcho ſcribit: *συγκρίνας τὴν ὑπὸ Ἀριστάρχου τετηρημένην θερινὴν τροπὴν τῷ ν ἔτει λήγοντι τῆς πρώτης κατὰ Κάλιππον περιόδου.* Primus igitur annus periodi Calippicæ eſt embolimæus. Alioqui ſecundi anni neomenia anteuerteret epocham Solſtitij diebus vndecim. Quod ne fieret, religioſe cauebant Attici. Nullius enim Hecatombæonis neomenia apud eos anteuertebat ſedem ſolſtitij. Emboliſmi autem Calippici locum in Poſideone non fuiſſe, patet ex XXXVI anno periodi; qui eſt embolimæus, cuius neomenia apud Ptolemæum circiter finē Nouembris cadit, non autem circiter finem Decembris; quod quidem contingere debebat, ſi Poſideon alter intercalatus fuiſſet: &; quod magis ad conjectu-
C ram facit, neomenia Elaphebolionis illius anni, cæpit Februarij 22, non autem Martij 23: quod locum habebat, ſi Poſideon intercalatus fuiſſet. Rurſus 47 anno embolimæo periodi, Antheſterionis neomenia competebat diei 22 Ianuarij: anno autem ſequente, nempe 48, Pyanepſionis neomenia contigit XVI Octobris. Interuallum dies 266: qui ſunt præciſe menſes nouem Lunares. Pyanepſion igitur fuit decimus ab Antheſterione. Atqui eſt nonus. Intercalatum igitur fuit inter Antheſterionem, & Pyanepſionem. At cui menſi magis competit intercalatio, quam Scirrhophorioni, qui eſt terminus anni ſolſtitialis Athenienſium, & *πρυτανείας*? Intercalatus igitur fuit Scirrhophorion alter in fine an-
D ni. Adiecimus etiam laterculum characteris periodorum Calippi. Characteres vocamus regulares, qui cum regulari, ſiue charactere neomeniarum compoſiti dant feriam neomeniæ. Si enim vis habere feriā neomeniæ Pyanepſionis in anno quadrageſimo nono periodi tertiæ, acceptum regularem 4, reſpondentem tertiæ periodo in Laterculo, compone cum 4 charactere Pyanepſionis. Is compoſitus e regione anni 49 in Tabula

Laterculus characteris periodorum.

Periodi.	Character periodi.
I	3
II	7
III	4
IIII	1
V	5
VI	2
VII	6

 neome-

neomeniarum, in areæ communi angulo ſub Pyanepſione, dabit fe- A
riam primam neomeniæ ipſius Pyanepſionis. Sed experiamur ex Ptolemæo. Anno Nabonaſſari 466, Timocharis obſeruauit Lunam cum ſpica Virginis coniunctam, Θὼθ ζ̄, anno primæ periodi Calippicæ 48, Πυανεψιῶνος ϛ̄ φθίνοντος. Tempus Iulianum huic congruens, Nouembris VIII, feria VI. Ergo neomenia Pyanepſionis feria tertia, Octobris quintadecima. Periclitare in Tabula. Compone Regularem 3 reſpondentem primæ periodo in Laterculo cum 7 charactere Pyanepſionis, è regione 48 anni. Habebis 3 feriam, vt propoſitum erat. Conuenit igitur. Et character Marcheſvvan Iudaici 3479 idem præſtat. Fuit enim 3. 7. 598. Rurſus anno Nabonaſſari antecedente 465, Ἀθὺρ κθ̄, Calippi autem 47, Ἀνθεστηριῶνος η̄, idem Timocharis obſeruauit B
mediam partem Lunæ in medium Pleiadum inductam. Tempus Iulianum, Ianuarij XXIX, feria tertia, cyclo Solis VII. Regularis primæ periodi, nempe 3 cum 7 charactere Antheſterionis in anno 47 compoſitus dat feriam tertiam, vt propoſuit Timocharis: & conuenit cum charactere Scebat Iudaici 3478. Fuit enim 3. 13. 22. Ianuarij XXII. Anno Nabonaſſari 454, Τυβὶ ε̄ exacto, ſequente ϛ̄, Periodi Calippicæ 36, ἐλαφηβολιῶνος ιε̄, idem Timocharis obſeruauit coniunctionem Lunæ cum Spica. Tempus Iulianum, Martij IX, feria ſeptima. Ergo neomenia Elaphebolionis XXIII Februarij, feria ſeptima. Regularis 3 primæ periodi cum 4 regulari Elaphebolionis in anno 36 compoſitus dabit propoſitam feriam ſeptimam: qui tamen non conuenit C
cum charactere 1. 10. 599 Adar Iudaici 3467, feria prima, 24 Februarij. Denique eodem anno antea idem Timocharis obſeruauit Lunam tangentem Septentrionalem earum ſtellarum, quæ ſunt in fronte Tauri, Paophi XVI, Poſideonis XXIII, feria quinta. Tempus XX Decembris. Ergo XXVIII Nouembris neomenia Poſideonis, feria quarta. Quod falſum eſt. Nam hoc modo interuallum a Neomenia Poſideonis, ad neomeniam Elaphebolionis, hoc eſt a 28 Nouembris, ad 23 Februarij, fuerit dierum duntaxat 87. qui ſunt minores tribus ſyzygiis ſaltem vno die. Error igitur eſt in Codice Ptolemæi, quanquam cum charactere Iudaici Caſleu 3467 conuenit: qui fuit 3. 20. 380, feria quarta. Sed in Calippi methodo fuerit feria ſecunda, Nouem- D
bris 26. Nam 3 character periodi primæ cum 6 regulari Poſideonis in anno 36 compoſitus, abiecto ſeptenario, dederit feriam ſecundam. Neceſſe igitur omnino erratum fuiſſe.

TABVLA NEOMENIARVM PERIODI CALIPPICÆ.

Anni periodi.	Cyclus Lunæ.	ἑκατομβαιών.	μεταγειτνιών.	βοηδρομιών.	πυανεψιών.	μαιμακτηριών.	ποσιδεών.	γαμηλιών.	ἀνθεστηριών.	ἐλαφηβολιών.	μουνυχιών.	θαργηλιών.	σκιῤῥοφοριὼν α.	σκιῤῥοφοριὼν β.	Dies collecti.	Syzygiæ collectæ.	Menses caui.	Syclus Solis.	Neomenia Ecatombæonis.
ἐμβολ. 1	14	7	2	4.5 / 4	5	8.9 / 7	1	12. 13 / 3	4	16. 17 / 6	7	20. 21 / 2	3	24. 25 / 5	384	13	6	B	28 Iun.
2	15	6	28.9 / 1	2	4	2.3 / 6	7	6.7 / 2	3	10. 11 / 5	6	14. 15 / 1	2	0	739	25	11	A G	16 Iulij
ἐμβολ. 3	16	18. 19 / 4	5	23. 23 / 7	1	26. 27 / 3	4	30. 31 / 6	7	2	4.5 / 4	5	8.9 / 7	1	1123	38	17	F	6 Iul.
4	17	12. 13 / 3	4	16. 17 / 6	7	20. 21 / 2	3	24. 25 / 5	6	27. 28 / 1	2	4	1.2 / 6	0	1477	50	23	E	25 Iul.
5	18	7	5.6 / 2	3	9. 10 / 5	6	13. 14 / 1	2	17. 18 / 4	5	21. 22 / 7	1	25. 26 / 3	0	1831	62	29	D	14 Iulij
ἐμβολ. 6	19	4	29. 30 / 6	7	2	3.4 / 4	5	7.8 / 7	1	11. 12 / 3	4	15. 16 / 6	7	19. 20 / 2	2215	75	35	C B	2 Iul.
7	1	3	23. 24 / 5	6	27.28 / 1	2	4	11. 12 / 6	7	5.6 / 2	3	9. 10 / 5	6	0	2570	87	40	A	21 Iul.
8	2	13. 14 / 1	2	17. 18 / 4	5	21. 22 / 7	1	24. 25 / 3	4	28. 29 / 6	7	2	2. 3 / 4	0	2924	99	46	G	11 Iulij
ἐμβολ. 9	3	5	6.7 / 7	1	10. 11 / 3	4	14. 15 / 6	7	18. 19 / 2	3	22. 23 / 5	6	26. 27 / 1	2	3308	112	52	F	30 Iun.
10	4	30. 1 / 4	5	7	4.5 / 2	3	8.9 / 5	6	12. 13 / 1	2	16. 17 / 4	5	20. 21 / 7	0	3662	124	58	E D	18 Iul.
ἐμβολ. 11	5	1	20. 25 / 3	4	28. 29 / 6	7	2.3 / 3	3	6.7 / 5	6	1	10 11 / 3	4	14. 15 / 6	4046	135	64	C	7 Iul.
12	6	7	18. 19 / 2	3	21. 22 / 5	6	25. 26 / 1	2	29. 30 / 4	5	7	3.4 / 2	3	0	4401	149	69	B	26 Iul.
13	7	7.8 / 5	6	11. 12 / 1	2	15. 16 / 4	5	19. 20 / 7	1	23. 24 / 3	4	27. 28 / 6	7	0	4755	161	75	A	16 Iul.
ἐμβολ. 14	8	2	1.2 / 4	5	5.6 / 7	1	9.10 / 3	4	13. 14 / 6	7	17. 18 / 2	3	21. 22 / 5	6	5139	174	81	G F	4 Iul.
15	9	25. 26 / 1	2	29.30 / 4	5	7	3.4 / 2	3	7.8. / 5	6	11. 12 / 1	2	15. 16 / 4	0	5493	186	87	E	23 Iul.
16	10	5	18. 19 / 7	1	22. 23 / 3	4	26. 27 / 6	7	30. 1 / 2	3	5	4.5. / 7	1	0	5848	198	92	D	12 Iul.
ἐμβολ. 17	11	8.9 / 3	4	12. 13 / 6	7	16. 17 / 2	3	20. 21 / 5	6	24. 25 / 1	2	28. 29 / 4	5	7	6232	211	98	C	2 Iul.
18	12	2.3 / 2	3	6.7. / 5	6	10. 11 / 1	2	14. 15 / 4	5	18. 19 / 7	1	22. 23 / 3	4	0	6586	223	104	B A	20 Iul.
19	13	26. 27 / 6	7	30. 1 / 2	3	5	4. 5 / 7	1	8.9 / 3	4	12. 13 / 6	7	15. 16 / 2	0	6940	235	110	G	9 Iul.
ἐμβολ. 20	14	3	19.20 / 5	6	23. 24 / 1	2	27. 28 / 4	5	7	1.2 / 2	3	5.6 / 5	6	9. 10 / 1	7324	248	116	F	28 Iun.
21	15	2	13. 14 / 4	5	17. 18 / 7	1	21. 22 / 3	4	25. 26 / 6	7	29. 30 / 2	3	5	0	7679	260	121	E	17 Iul.
ἐμβολ. 22	16	3. 4 / 7	1	7.8 / 3	4	11. 12 / 6	7	15. 16 / 2	3	19. 20 / 5	6	23. 24 / 1	2	27. 28 / 4	8062	273	128	D C	6 Iul.
23	17	5	7	1.2 / 2	3	5.6 / 5	6	9. 10 / 1	2	12. 13 / 4	5	16. 17 / 7	1	0	8417	285	133	B	24 Iul.
24	18	20. 21 / 3	4	24. 25 / 6	7	28. 29 / 2	3	5	2.3 / 7	1	6.7 / 3	4	10. 11 / 6	0	8771	297	139	A	14 Iul.
ἐμβολ. 25	19	7	14. 15 / 2	3	18. 19 / 5	6	22. 23 / 1	2	26. 27 / 4	5	30.1 / 7	1	3	4.5 / 5	9155	310	145	G	3 Iul.
26	1	6	8.9 / 1	2	12. 13 / 4	5	16. 17 / 7	1	20. 21 / 3	4	24. 25 / 6	7	28. 29 / 2	0	9509	322	151	F E	21 Iul.
27	2	3	5	2.3 / 7	1	6.7 / 3	4	9. 10 / 6	7	13. 14 / 2	3	17. 18 / 5	6	0	9864	334	156	D	10 Iul.
ἐμβολ. 28	3	21. 22 / 1	2	25. 26 / 4	5	29.30 / 7	1	3	3.4 / 5	6	7.8 / 1	2	11. 12 / 4	5	10248	347	162	C	30 Iun.
29	4	15. 16 / 7	1	19. 20 / 3	4	23. 24 / 6	7	27. 28 / 2	3	5	1.2 / 7	1	5.6 / 3	0	10602	359	168	B	19 Iul.
ἐμβολ. 30	5	4	9. 10 / 6	7	13. 14 / 2	3	17. 18 / 5	6	21. 22 / 1	2	25. 26 / 4	5	29. 30 / 7	1	10986	372	174	A G	7 Iul.
31	6	3	3.4 / 5	6	6.7 / 1	2	10. 11 / 4	5	14. 15 / 7	1	18. 19 / 3	4	22. 23 / 6	0	11340	384	180	F	26 Iul.
32	7	7	26.27 / 2	3	30. 1 / 5	6	1	4.5 / 3	4	8.9 / 6	7	12. 13 / 2	3	0	11695	396	185	E	15 Iul.
ἐμβολ. 33	8	16. 17 / 5	6	20. 21 / 1	2	24. 25 / 4	5	28. 29 / 7	1	3	2.3 / 5	6	6.7 / 1	2	12079	409	191	D	5 Iul.
34	9	10. 11 / 4	5	14. 15 / 7	1	18. 19 / 3	4	22. 23 / 6	7	26. 27 / 2	3	30. 1 / 5	6	0	12433	421	197	C B	23 Iul.
35	10	1	3.4 / 3	4	7.8 / 6	7	11. 12 / 2	3	15. 16 / 5	6	19. 20 / 1	2	23. 24 / 4	0	12787	433	203	A	12 Iul.
ἐμβολ. 36	11	5	27.28 / 7	1	3	1.2 / 5	6	5.6 / 1	2	9.10 / 4	5	13. 14 / 7	1	17. 18 / 3	13171	446	209	G	Ka. Iul.
37	12	4	21. 22 / 6	7	25. 26 / 2	3	29. 30 / 5	6	1	3.4 / 3	4	7.8 / 6	7	0	13526	458	214	F	20 Iul.
38	13	11. 12 / 2	3	15. 16 / 5	6	19. 20 / 1	2	23. 24 / 4	5	27.28 / 7	1	30. 1 / 3	4	0	13880	470	220	E D	9 Iul.

 RE-

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM PERIODI CALIPPICÆ.

Anni periodi.	Cyclus Lunæ.	ἑκατομβαιών.	μεταγειτνιών.	βοηδρομιών.	πυανεψιών.	μαιμακτηριών.	ποσιδεών.	γαμηλιών.	ἀνθεστηριών.	ἐλαφηβολιών.	μουνυχιών.	θαργηλιών.	σκιρροφοριών α.	σκιρροφοριών β.	Dies collecti.	Syzygiæ collectæ.	Menses caui.	Cyclus Solis.	Neomenia Hecatombæonis.
ἐμβολ. 39	14	6	4.5 / 1	2	8.9 / 4	5	12.13 / 7	1	16.17 / 3	4	20.21 / 6	7	24.25 / 2	3	14264	483	226	C	28 Iun.
40	15	28.29 / 5	6	1	2.3 / 3	4	6.7 / 6	7	10.11 / 2	3	14.15 / 5	6	18.19 / 1	0	14618	495	232	B	17 Iulij
ἐμβολ. 41	16	2	22.23 / 4	5	26.27 / 7	1	30.1 / 3	4	6	4.5 / 1	2	8.9 / 4	5	12.13 / 7	15002	508	238	A	6 Iul.
42	17	1	16.17 / 3	4	20.21 / 6	7	24.25 / 2	3	27.28 / 5	6	1	1.2 / 3	4	0	15357	530	243	G F	24 Iul.
43	18	5.6 / 6	7	9.10 / 2	3	13.14 / 5	6	17.18 / 1	2	21.22 / 4	5	25.26 / 7	1	0	15711	532	249	E	14 Iulij
ἐμβολ. 44	19	29.30 / 3	4	6	3.4 / 1	2	7.8 / 4	5	11.12 / 7	1	15.16 / 3	4	19.20 / 6	7	16095	545	255	D	3 Iul.
45	1	23.24 / 2	3	27.28 / 5	6	1	1.2 / 3	4	5.6 / 6	7	9.10 / 2	3	13.14 / 5	0	16449	557	261	C	22 Iul.
46	2	6	17.13 / 1	3	21.22 / 4	5	24.25 / 7	1	28.29 / 3	4	6	2.3 / 1	2	0	16804	569	266	B A	10 Iulij
ἐμβολ. 47	3	6.7 / 4	5	10.11 / 7	1	14.15 / 3	4	18.19 / 6	7	22.23 / 2	3	26.27 / 5	6	1	17188	582	272	G	30 Iun.
48	4	3.4 / 3	4	4.5 / 6	7	8.9 / 1	3	12.13 / 5	6	16.17 / 1	2	20.21 / 4	5	0	17542	594	278	F	19 Iul.
ἐμβολ. 49	5	24.25 / 7	1	28.29 / 3	4	6	2.3 / 1	2	6.7 / 4	5	10.11 / 7	1	14.15 / 3	4	17926	607	284	E	8 Iul.
50	6	18.19 / 6	7	21.22 / 2	3	25.26 / 5	6	29.30 / 1	2	4	3.4 / 6	7	7.8 / 2	0	18280	619	290	D C	26 Iul.
51	7	3	11.12 / 5	6	15.16 / 1	2	19.20 / 4	5	23.24 / 7	1	27.28 / 3	4	6	0	18635	631	295	B	15 Iul.
ἐμβολ. 52	8	1.2 / 1	2	5.6 / 4	5	9.10 / 7	1	13.14 / 3	4	17.18 / 6	7	21.22 / 2	3	25.26 / 5	19018	643	302	A	5 Iul.
53	9	6	29.30 / 1	2	4	3.4 / 6	7	7.8 / 2	3	11.12 / 4	6	15.16 / 1	2	0	19373	656	307	G	23 Iul.
54	10	18.19 / 4	5	22.23 / 7	1	26.27 / 3	4	30.1 / 6	7	2	4.5 / 4	5	8.9 / 7	0	19727	668	313	F E	12 Iul.
ἐμβολ. 55	11	1	12.13 / 3	4	12.13 / 6	7	20.21 / 2	3	24.25 / 5	6	28.29 / 1	2	4	2.3 / 6	20811	681	319	D	Ka. Iul.
56	12	7	6.7 / 2	3	10.11 / 5	6	14.15 / 1	2	18.19 / 4	5	22.23 / 7	1	26.27 / 3	0	20465	693	325	C	20 Iul.
57	13	4	30.1 / 6	7	2	4.5 / 4	5	8.9 / 7	1	12.13 / 3	4	15.16 / 6	7	0	20820	705	330	B	9 Iul.
ἐμβολ. 58	14	19.20 / 2	3	23.24 / 5	6	27.28 / 1	2	4	1.2 / 6	7	5.6 / 2	3	9.10 / 5	6	21204	718	336	A G	28 Iun.
59	15	13.14 / 1	2	17.18 / 4	5	21.22 / 7	1	25.26 / 3	4	29.30 / 6	7	2	3.4 / 4	0	21558	730	342	F	17 Iul.
ἐμβολ. 60	16	5	7.8 / 7	1	11.12 / 3	4	15.16 / 6	7	19.20 / 2	3	23.24 / 5	6	27.28 / 1	2	21942	743	348	E	6 Iul.
61	17	4	1.2 / 6	7	5.6 / 2	3	9.10 / 5	6	13.14 / 1	2	17.18 / 4	5	21.22 / 7	0	22296	755	354	D	25 Iul.
62	18	1	24.25 / 3	4	28.29 / 6	7	2	2.3 / 4	5	6.7 / 7	1	10.11 / 3	4	0	22631	767	359	C B	13 Iul.
ἐμβολ. 63	19	14.15 / 6	7	18.19 / 2	3	22.23 / 5	6	26.27 / 1	2	30.1 / 4	5	7	4.5 / 2	3	23035	780	365	A	3 Iul.
64	1	8.9 / 5	6	12.13 / 1	2	10.17 / 4	5	20.21 / 7	1	24.25 / 3	4	28.29 / 6	7	0	23389	792	371	G	22 Iul.
65	2	2	2.3 / 4	5	6.7 / 7	1	9.10 / 3	4	13.14 / 6	7	17.18 / 2	3	21.22 / 5	0	23743	804	377	F	11 Iul.
ἐμβολ. 66	3	6	25.26 / 1	2	29.30 / 4	5	3.4 / 7	1	7.6 / 3	4	11.12 / 6	7	15.16 / 2	3	24127	817	383	E D	29 Iun.
67	4	5	19.20 / 7	1	23.24 / 3	4	27.28 / 6	7	2	1.2 / 4	5	5.6 / 7	1	0	24482	829	388	C	18 Iul.
ἐμβολ. 68	5	9.10 / 3	4	13.14 / 6	7	17.18 / 2	3	21.22 / 5	6	25.26 / 1	2	29.30 / 4	5	7	24866	842	394	B	8 Iul.
69	6	3.4 / 2	3	6.7 / 5	6	10.11 / 1	2	14.15 / 4	5	18.19 / 7	1	22.23 / 3	4	0	25220	854	400	A	27 Iul.
70	7	26.27 / 6	7	30.1 / 2	3	5	4.3 / 7	1	8.9 / 3	4	12.13 / 6	7	16.17 / 2	0	25574	866	406	G F	15 Iul.
ἐμβολ. 71	8	3	20.21 / 5	6	24.25 / 1	2	28.29 / 4	5	7	2.3 / 2	3	6.7 / 5	6	10.11 / 1	25958	879	412	E	4 Iul.
72	9	2	14.15 / 4	5	18.19 / 7	1	22.23 / 3	4	26.27 / 6	7	30.1 / 2	3	5	0	26313	891	417	D	23 Iul.
73	10	3.4 / 7	1	7.8 / 3	4	11.12 / 6	7	15.16 / 2	3	19.20 / 5	6	23.24 / 1	2	0	26667	903	423	C	13 Iul.
ἐμβολ. 74	11	27.28 / 4	5	7	1.2 / 2	3	5.6 / 5	6	9.10 / 1	2	13.14 / 4	5	17.18 / 7	1	27051	916	429	B A	Ka. Iul
75	12	21.22 / 3	4	25.26 / 6	7	29.30 / 2	3	5	3.4 / 7	1	7.8 / 3	4	11.12 / 6	0	27405	928	435	G	20 Iul.
76	13	7	15.16 / 2	3	19.20 / 5	6	23.24 / 1	2	27.28 / 4	5	30.1 / 7	1	30.1 / 3	0	27759	940	441	F	9 Iul.

A DE PERIODO LVNARI CALIPPICA AB AVTVMNO.

Calippvm periodum ſuam in gratiam Alexandri inſtituiſſe, ſatis libro priore demonſtratum. Exorſus enim fuit a neomenia πυανεψιῶνος, quæ incidit in VI Octobris. Nam eo anno Hecatombæon Calippicus erat in IX Iulij, feria VI. Eſt enim vltimus annus Periodi Calippicæ æſtiuæ, ſiquidem fingamus illam periodum multis ſæculis ante obtinuiſſe. In Tabula Neomeniarum Hecatombæonis, annus vltimus periodi incipit in 9 Iulij, cyclo Lunæ 13. Atqui ea eſt vera epocha Olympica, vt alibi diſputatum eſt. Hoc mouit Calippum, vt totam periodum Olympicam retexeret. Et B præterea Boedromion Calippicus cæpit ſexta Septembris, feria ſecunda: in cuius medio defecit Luna, eadem feria: & poſtea copiæ Perſarum ab Alexandro victæ. Incipit igitur illa periodus Lunaris a Pyanepſione, VI Octobris, quæ erat ἔνη καὶ νέα Boedromionis Tetraeterici noui, ſiue Calippici, quinta autem veteris Boedromionis Attici Tetraeterici, & viceſima Apellæi periodi Macedonicæ antiquæ. In qua nihil puto innouatum præter menſes Macedonum, cum pro Audynæo autumnali Hyperberetæus antea ſolſtitialis in eius locum ſucceſſit: quod in honorem Alexandri factum. Præterea neque locus menſis intercalaris mutatus, cum is menſis Macedonicus, qui ab Hyperberetæo putatus reſpondet Scirrhophorioni Attico, C fuerit ſedes emboliſmi, vt in periodo Attica. Anno 54 ſecundæ periodi fuit Eclipſis Lunæ, Nabonaſſari 547, Meſori 16, feria VI, Sole in Virgine ſito. Tempus 22 Septembris, cyclo Lunæ 10, cyclo Solis 5. Anno 55 periodi ſecundæ, Nabonaſſari 548, Mechir 9, feria 2, iterum Luna defecit, Sole in Piſcibus collocato. Tempus, 19 Martij, cyclo Lunæ XI, Solis VI. Denique eodem anno 55, eodem etiam Nabonaſſari, Meſori 5, feria 3, Luna tertium defecit, Sole XV Virginis obtinente. Tempus XI Septembris. Videmus hic a Virgi- D ne ad Piſces mutationem anni factam, a Piſcibus ad Virginem non factam. Ergo annus cæpit ab Autumno: & proinde periodi annus primus a cyclo Lunæ XIII, non a XIIII, vt annus primus periodi Atticæ. Sed quare Ptolemæus menſes ſubticuit, qui alibi tam curioſe illos citare ſolet? Sane vera & indubi-

MENSES MACEDONICI.	MENSES ATTICI.
ὑπερβερεταῖος.	πυανεψιών
δῖος	μαιμακτηριών
ἀπελλαῖος.	ποσειδεών.
αὐδυναῖος	γαμηλιών
περίτιος	ἀνθεστηριών
δύστρος.	ἐλαφηβολιών.
ξανθικός.	μουνυχιών
ἀρτεμίσιος	θαργηλιών
δαίσιος πρότερος	σκιρροφοριών πρότερος
δαίσιος δεύτερος.	σκιρροφοριών δεύτερος.
πάνεμος	ἑκατομβαιών
λῷος	μεταγειτνιών
γορπιαῖος.	βοηδρομιών.

tata cauſſa eſt, quod metuit, ne ſi menſes Macedonici, ita vt a Calippo tranſpoſiti fuerant, citarentur, hoc confuſionem lectori pareret. Quod ſane euitari non poterat. Sed nos reddamus his Eclipſibus menſes ſuos. Anno 54 periodi Calippi Atticæ, Hecatombæon fuit 12 Iulij, in litera D. Fuit ergo feria IV, cyclo Solis V. quæ cum characteriſmo Boedromionis compoſita dat feriam VII neomeniæ Boedromionis, die IX Septembris. Incidit ergo Eclipſis in XIIII Boedromionis Athenienſibus, Macedonibus autem noui Gorpiæi. Rurſus quarta feria cũ quinta characteriſmi Elaphebolionis compoſita, abiecto ſeptenario, dat feriam ſecundam Elaphebolionis, vel noui Dyſtri Macedonici in V Martij. Igitur Neomenia Elaphebolionis, aut Dyſtri fuit in V Martij, & proinde Eclipſis XV Elaphebolionis, aut Dyſtri in anno 54 Attico, 55 Macedonico. Deniq; Hecatõbæon 55 anni Attici & Macedonici Kalendæ Iulij, feria prima: quæ cum 3 charactere Boedromionis componit feriam 4 neomeniæ Boedromionis Attici, Gorpiæi autem noui in 29 Auguſti. Ergo Eclipſis 14 Boedromionis, aut Gorpiæi. Rurſus anno 37 tertiæ periodi defecit Luna 607 Nabonaſſari, Tybi die 2, ſequente 3, feria 3, anno periodi Iulianæ 4573. Tempus 27 Ianuarij. Initium illius anni cyclo Solis 8. Neomenia Hecatombęonis 20 Iulij, feria ſecunda. quæ compoſita cũ 2 charactere Gamelionis, dat feriam quartam neomeniæ Gamelionis in 14 Ianuarij, cum litera Dominicalis eſſet D C. Ergo Eclipſis incidit in 14 Gamelionis vel Audynæi noui. Quod autem notauimus de menſibus Tetraetericis apud Macedonas obſeruatis, id eſt, quod Syromacedones duplici anno vterentur, menſium τριακονθημέρων & Lunarium, vt ſolebant Attici, præter alia, quæ firmandæ opinionis adducere poteramus, fidem fecerit locuples teſtis Ioſephus, qui ita ſcribit ὑπερβερεταίου τῇ δεκάτῃ κατὰ σελήνην νηστεύουσι. Dixit Hyperberetæum κατὰ σελήνην, quia erat ὑπερβερεταῖος τετραετηρικὸς τριακονθήμερος μὴν κατὰ σελήνην. Ita etiam Thucydides dixit νουμηνίαν κατὰ σελήνην, quia ſcilicet alia erat νουμηνία μὴν κατὰ σελήνην, vtpote tetraeterica menſis τριακονθημέρου. Ex quibus etiam verbis Ioſephi manifeſtum eſt ipſis Iudæis menſium Macedonicorum appellationem in vſu fuiſſe in contractibus ſcilicet, in quibus vtebantur æra Macedonica.

A
B
C

DE PERIODO SYROMACEDONVM ALEXANDREA.

BENE quidem Calippus, qui exceſſum vnius diei in 76 annis Metonicis primus deprehendit, indicauit, & emẽdauit. Sed ad œconomiam cauorũ menſium inſtituendã, tantiſper ſuſtinere, donec 64 dies tranſigantur, hoc vero eſt vim ipſi motui ſideris facere. Nam hoc pacto duo menſes pleni ſtatim in capite anni continuantur: cum tamen ab initio cuiuſcunque periodi Lunaris duo menſes primi minores ſint,

D

quam ſexa-

A quam ſexaginta dies, ſcrupulis diurnis 56 fere, qui proxime abſunt a magnitudine iuſti diei. Atqui alternatio plenorum & cauorum menſium magis & motui ſideris, & vſui politico, & captui plebis accommodata eſt: quamquam non ſemper continuari poteſt illa alternatio, cum longe plures ſint pleni menſes in periodo iſta, quam caui. Nam 499 ſunt pleni, 441 autem caui. Ad quos cauos menſes diſpenſandos non erunt expectandi dies 64, vt in periodo Calippica, & Metonica; quandoquidem hoc alienum eſt a motu ſideris, & vſu politico: ſed alia potius via tentanda. In Periodo Calippica ſunt dies 27759, ſyzygiæ 940: quas ſi in dies periodi diſtribueris, erit interuallum vnius ſyzygiæ, dies 29, $\frac{499}{940}$ vnius diei. Si igitur primum menſem anni plenum, vti ratio B poſtulat, inſtituamus, ſecundum autem cauum, alternatio æquabiliter procedet, donec ex exceſſu ſcrupulorum 940 ſupra diem vnum, componatur dies ſolidus, qui faciat annum communem ὑπερήμερον, hoc eſt dierum 355, embolimæum autem dierum 385, ita tamen, vt tametſi ille exceſſus vnius diei incidat in medium annum aut menſem, reiiciatur in calcem tam menſis, quam anni. His ita animaduerſis repetenda ſunt, quæ libro priore diximus de anno populari Græcorum. Annus popularis omnium Græcorum conſtabat menſibus omnibus plenis, cum appendice bidui, quas αἰάρχους ἡμέρας vocabant. & cum primi Hecatombæonis neomenia incideret ſemper in nouilunium, neomenia item quinti conueniebat rurſus in nouilunium. Hoc ſpa- C tium Tetraeterida vocabant. Itaque quoties de illo populari anno Græcorum loquemur, vocabimus annum æquabilem, vel menſes Tetraetericos. Erat autem & alius annus mere Lunaris, quem πρυτανείας vocabant, ab auctoribus primum Octaeteridum inſtitutus, deinde ab Enneadecaeteridibus Metonicis, Calippicis, & Hipparchicis reformatus. Primus omnium Calippus vidit in 76 annis æquabilibus, 940 ſyzygias comprehendi præciſe, vt putauit. ideoq; periodũ totidem annorum inſtituit, Atticam quidem a Solſtitio, Alexandream vero ab Autumno. Iam alibi diximus Hyperberetæum æquabilem traductum a Macedonibus a IX Iulij, ad VII Octobris: hoc eſt ex Audynæo factum Hyperberetæum. Græci enim in Macedonia hanc periodum re- D nouarunt, quam annis XIX ſolidis antea inſtituerat Calippus. Itaque cum ipſorum annus inciperet a menſe Olympiaco, cuius citima epocha erat in IX Iulij, ibi ſtatuerunt neomeniam Hyperberetæi periodici in coitu luminarium neomeniæ Ab Iudaici 3449, cuius character 2, 5.812, feria ſecunda, IX Iulij, cyclo Solis VI, Lunæ XIII. Conuenerunt igitur ambæ neomeniæ tam æquabiles, quam Lunares menſis Hyperberetæi, idq; XIX annis vertentibus poſt cladem ad Arbela. Itaque viſum Syromacedonibus Audynæum in Hyperberetæum mutare, atq; hinc

hinc periodum æquabilem auſpicari, quam Gręci Macedones in Macedonia tribus menſibus antea incipiebant. Fuit enim mere Olympica, vt toties diximus. Quare Hyperberetæus æquabilis primus periodi incidit in VIII Octobris. quod eſt κέντρον μεζοπωρινὸν veterum Græcorum; Hyperberetæus autem Lunaris in Septembrem: quomodo primus Hecatombæon Calippi æquabilis incidebat in 16 Iulij, Lunaris autem in 28 Iunij. Itaq; finis anni Solaris Syromacedonum incidebat in VI Octobris, ibique intercalatio fiebat. Eorumque annus popularis nunquam hos fines anteuertebat. Quo factum, vt anno Iuliano recepto, Syromacedones, & reliqui Syri incipiant annum ſuum ab Octobri ad hanc vſque diem, propter diem VII Octob. in qua erat κέντρον μεζοπωρινὸν: Iudæi quoque anni illius Solaris veſtigia ſeruent. Sed hæc ita fuerint, ſiquidem Calippi annum Tetraetericum reformatum ſequamur. Alioquin Hyperberetæus Olympicus cæpit VIII, non VII Octob. vt lib. IV explicatur. Duplex igitur periodus Macedonum fuit, æquabilis, & Lunaris, qualis erat periodus πρυτανείας Athenis: & proinde duplex Hyperberetæus, æquabilis in Octobri, Lunaris in Septembri. cuius neomenia in primo anno periodi incidit in neomeniam Boedromionis anni XIX primæ periodi Calippicæ, feria quinta, Septembris VI. Hinc conſurgit initium celeberrimæ huius periodi, qua mera Lunari Syromacedones, Chaldæi, Iudæi, Hagareni, & reliqui Arabes vſi ſunt. Annus primus eſt embolimæus, quartus, ſeptimus, nonus, duodecimus, quintuſdecimus, decimus ſeptimus, & ita deinceps in reliquis tribus cyclis. ὑπερήμεροι autem anni ſunt in tota periodo quindecim. Septuaginta ſex enim anni Lunares ſimplices fiunt dies 26904. qui de diebus totius periodi 27759 detracti relinquunt dies 855. qui ſunt viginti octo menſes pleni embolimæi, & quindecim dies præterea: qui quidem dies annos totidem ὑπερημέρους faciunt: qui ex progreſſu ſyzygiarum, id eſt ex compoſitione dierum 29 $\frac{499}{940}$ conſurgentes faciunt hos annos periodi ὑπερημέρους, 3, 10, 14, 19, 24, 30, 35, 40, 44, 51, 56, 60, 65, 70, 76. Nunc videamus, vbi ſedes emboliſmi, & cui menſi attributa fuit. Lyſias præfectus Syriæ libro ſecundo Macabæorum anno 148 Seleucidarum (qui tamen vere 150 erat) ſcribit Iudæis ſe deſideria eorum a Rege impetraturum. Epiſtolium, quod ſcribit, datum eſt menſe Dioſcuro. Is menſis non eſt inter menſes Macedonum ordinarios. Fuit igitur embolimus. Nam & annus ille eſt embolimæus, nempe ſeptuageſimus quartus periodi: & ratio nominis valde rei accommoda, vt menſis geminus dicatur Dioſcuros, quemadmodum Caſtores ſiue Διόσκουροι Gemini dicuntur. Poſtquam igitur Lyſias impetrauit a Rege Iudæorum poſtulata; reſcribit Rex tum ipſi Lyſiæ, tum Iudæis, menſe Xanthico. En intercalatum

A latum inter autumnum & Xanthicum, & quidem longe ante Xanthicum. Non enim tam repentino ea impetrari potuerunt. Retinuerunt igitur Syromacedones veterem ſitum emboliſmi in menſe brumali, qui reſpondet Poſideoni Attico, & Scebat Syriaco. Moſes Meredinæus ſacerdos Syrus, inquit Andreas Maſius, dixit illum menſem geminum Teboch vocatum. De quo cum ſcripſiſſem venerabili & doctiſſimo viro Ignatio Patriarchæ Antiocheno, mirum quanto riſu exceperit tum nomen Moſis Meredinæi, tum eius ſententiam. Maſius vero mirifice hallucinatur, cum putat menſes Syrorum Chriſtianorum mere Lunares eſſe. Ait ſe reperiſſe ſcriptum in libris Syrorum, Bar Cepha deceſſiſſe anno Alexandri 1224, die XIII Scebat, Sabba-
B to. Sane is erat annus Chriſti vulgaris 913, cuius XIII Februarij erat Sabbatum. Maſius tamen putat & illum annum Chriſti 914, & Scebat illum Lunarem eſſe. Vtrumque vero falſum. Hæc igitur eſt epocha Alexandri, quam annos Alexandri Syri Chriſtiani, Arabes vero nunc Terich Aleſcandriæ, nunc Terich dilkarnain vocant, id eſt ἐποχὴν τοῦ δικέρωτος. Alexandrum enim δικέρωτα vocant: quod ita ſculperetur in nummis Cyrenæorum. Porro alibi notamus Syros quidem Chriſtianos hanc epocham ab Octobri incipere, propter ſitum antiqui Hyperberetæi æquabilis, id eſt propter κέντρον μετοπωρινὸν in VII Octobris fixum. Arabas autem a Septembri, propter indictiones Conſtantinianas: niſi mauis propter annos Diocletiani, quorum caput a 29
C Auguſti, ita vt September totum pene Thoth Diocletiani vindicet ſibi. vtroſque autem nomine Alexandri, quamuis duodecim annis ſolidis a morte Alexandri cæperit.

MENSES SYRORVM.	
ܬܫܪܝܢ ܩܕܝܡ	Tiſrin prior
ܬܫܪܝܢ ܐܚܪܝ	Tiſrin poſterior
ܟܢܘܢ ܩܕܝܡ	Canun prior
ܟܢܘܢ ܐܚܪܝ	Canun poſterior
ܫܒܛ	Schebat
D MENSIS EMBOLIMVS.	
ܐܕܪ	Adar
ܢܝܣܢ	Niſan
ܐܝܪ	Iijar
ܚܙܝܪܢ	Haziran
ܬܡܘܙ	Tamuz
ܐܒ	Ab
ܐܝܠܘܠ	Ilul.

LATERCVLVS characteriſmi periodorum Syriacarum.

Periodi	Regulares
I	5
II	2
III	6
IIII	3
V	7
VI	4
VII	1

TABVLA PERIODI SYRORVM ALEXANDREÆ.

A

	Anni periodi.	Cyclus Lunæ.	Character anni.	Cyclus Solis.		περιτταὶ ἡμέραι.	
ἐμβολ.	1	13	5	G	6 Sept.	31	
	2	14	4	F	25 Sept.	12	
	3	15	1	E	14 Sept.	23	ὑπερή
ἐμβολ.	4	16	6	D C	3 Sept.	34	
	5	17	5	B	22 Sept.	15	
	6	18	2	A	11 Sept.	26	
ἐμβολ.	7	19	6	G	31 Aug.	37	
	8	1	5	F E	18 Sept.	19	
ἐμβολ.	9	2	2	D	8 Sept.	29	
	10	3	1	C	26 Sept.	11	ὑπερή
	11	4	6	B	16 Sept.	21	
ἐμβολ.	12	5	3	A G	4 Sept.	33	
	13	6	2	F	23 Sept.	14	
	14	7	6	E	12 Sept.	25	ὑπερή
ἐμβολ.	15	8	4	D	2 Sept.	35	
	16	9	3	C B	20 Sept.	17	
ἐμβολ.	17	10	7	A	9 Sept.	28	
	18	11	6	G	28 Sept.	9	
	19	12	3	F	17 Sept.	20	ὑπερή
ἐμβολ.	20	13	1	E D	6 Sept.	32	
	21	14	7	C	25 Sept.	12	
	22	15	4	B	14 Sept.	23	
ἐμβολ.	23	16	1	A	3 Sept.	34	
	24	17	7	G F	21 Sept.	16	ὑπερή
	25	18	5	E	11 Sept.	26	
ἐμβολ.	26	19	2	D	31 Aug.	37	
	27	1	1	C	19 Sept.	18	
ἐμβολ.	28	2	5	B A	7 Sept.	30	
	29	3	4	G	26 Sept.	11	
	30	4	1	F	16 Sept.	21	ὑπερή
ἐμβολ.	31	5	6	E	5 Sept.	32	
	32	6	5	D C	23 Sept.	14	
	33	7	2	B	12 Sept.	25	
ἐμβολ.	34	8	6	A	2 Sept.	35	
	35	9	5	G	20 Sept.	17	ὑπερή
ἐμβολ.	36	10	3	F E	9 Sept.	28	
	37	11	2	D	28 Sept.	9	
	38	12	6	C	17 Sept.	20	

	Anni periodi.	Cyclus Lunæ.	Character anni.	Cyclus Solis.		περιτταὶ ἡμέραι.		
ἐμβολ.	39	13	3	B	6 Sept.	31		
	40	14	2	A G	24 Sept.	13	ὑπερή	
	41	15	7	F	14 Sept.	12		
ἐμβολ.	42	16	4	E	3 Sept.	34		
	43	17	3	D	22 Sep.	15		
	44	18	7	C B	10 Sep.	27	ὑπερή	B
ἐμβολ.	45	19	5	A	31 Aug.	37		
	46	1	4	G	19 Sep.	18		
ἐμβολ.	47	2	1	F	8 Sept.	29		
	48	3	7	E D	26 Sep.	11		
	49	4	4	C	15 Sep.	22		
ἐμβολ.	50	5	1	B	5 Sept.	32		
	51	6	7	A	23 Sept.	14	ὑπερ.	
	52	7	5	G F	12 Sept.	25		
ἐμβολ.	53	8	2	E	1 Sept.	36		
	54	9	1	D	20 Sept.	17		
ἐμβολ.	55	10	5	C	9 Sept.	28		
	56	11	4	B A	27 Sept.	10	ὑπερ.	
	57	12	2	G	17 Sept.	20		
ἐμβολ.	58	13	6	F	6 Sept.	32		
	59	14	5	E	25 Sep.	12		C
	60	15	2	D C	13 Sept.	24	ὑπερ.	
ἐμβολ.	61	16	7	B	3 Sept.	34		
	62	17	6	A	22 Sept.	15		
	63	18	3	G	11 Sept.	26		
ἐμβολ.	64	19	7	F E	30 Aug.	38		
	65	1	6	D	18 Sept.	19	ὑπερ.	
ἐμβολ.	66	2	4	C	8 Sept.	29		
	67	3	3	B	27 Sept.	10		
	68	4	7	A G	15 Sept.	22		
ἐμβολ.	69	5	4	F	4 Sept.	23		
	70	6	3	E	23 Sept.	14	ὑπερ.	
	71	7	1	D	13 Sept.	24		
ἐμβολ.	72	8	5	C B	1 Sept.	36		
	73	9	4	A	20 Sept.	17		D
ἐμβολ.	74	10	1	G	9 Sept.	28		
	75	11	7	F	28 Sept.	9		
	76	12	4	E D	16 Sept.	21	ὑπερ.	

En Tabulam periodi Syromacedonum, quæ etiam Chaldæis, & Iudæis communis fuit cum parapegmate φαινομένων, quod veteres παράπηγμα ἀσύειον vocauerunt. In Tabula ſunt ſex ordines, primus annorum

A annorum periodi, ſecundus cycli Lunaris, tertius characteriſmi neo-
meniæ primi menſis, quartus cycli Solis, quintus epochæ neomenia-
rum primi menſis in anno Iuliano ; ſextus *περιττῶν ἡμερῶν* ; quæ ſunt
dies inter neomeniam primi menſis & *κέντρον μετοπωρινὸν* interiectæ:
κέντρον autem *μετοπωρινὸν* alibi monuimus eſſe VII Octobris: quæ fuit
ſedes biſexti Antiochenis, Chaldæis, & Iudæis.

DE PERIODO CHALDÆORVM ALEXANDREA.

VETVS eſt opinio, quicquid Græci in Mathematicis præſtite-
B runt, id totum Chaldæis & Ægyptiis accepto referendum:
Quod partim verum, partim falſum. Græci priſcas obſeruatio-
nes eclipſiũ a Chaldæis, figuras Geometricas ab Ægyptiis acceperunt.
Sed eos neque aſtrologiam Chaldæi, neque Geometriam Ægyptij do-
cuerunt. Quæcunque enim Thales & Pythagoras ab Ægyptiis *ἀνα-
πόδεικτα* didicerunt, ea Plato, & poſt Platonem alij demonſtrarunt.
Idem de aſtrologia dicas licet. Nam quæ Timocharis a Chaldæis ob-
ſeruata accepit, ille popularibus ſuis Græcis Geometrice demonſtrauit:
quæ autem ipſe inchoata reliquit, ea Hipparchus expoliuit. Quæ
denique Hipparcho ignorata ; ea nouiſſimus veterum Ptolemæus
in lucem protulit. Hæc incrementa, hi gradus in melius proficien-
C di oſtendunt Græcos nihil perfectum ab exteris accepiſſe: ſed eos
illa ita excoluiſſe, vt non amplius Græci *ἐν σοφίᾳ παῖδες* eſſent, quod
ille Ægyptius exprobrat apud Herodotum, ſed potius magiſtros ſuos
anteirent ſapientia. Notum ex iis, quæ hoc, & ſuperiore libro diſpu-
tata ſunt, quantum Græci illi veteres hallucinati ſint in motu Lunæ
deprehendendo, & quam diu fruſtra rem tentarint, dum non inue-
niunt modum curriculi Lunaris ſpatia finiendi, donec Tetraeterida
Octaeteris, Octaeterida Enneadecaeteris, illam periodus Calippica,
Calippicam poſtremo Hipparchea emendauit, vt vltima ita om-
nium optima, & veriſſima. Hæc manifeſto declarant gradatim
quidem mathematica animis Græcorum inſinuaſſe, nullo Chal-
D dæo, nullo Ægyptio præeunte: ipſos vero Chaldæos duntaxat me-
moriam defectuum Solarium & Lunarium monimentis literarum
conſeruaſſe, quorum cauſſas Græci quæſiuerint, quas ab ipſis
Chaldæis diſcere non potuerint; cum eas ipſi ignorarent. Cum igi-
tur ipſi Chaldæi antiquitus menſibus mere Lunaribus vterentur,
nulla peritia motus ſideris hoc faciebant, ſed tantum obſeruatione
τῆς φάσεως, cum longo rei vſu didiciſſent Lunam curriculum in vndetri-
ginta, aut ad ſummum, triginta diebus conficere ſolere: neque prius

neomeniam in vſum politicum ederent, quam φάσιν obſeruaſſent. A
Quod adeo verum eſt, vt etiam hodie omnes Muhamedani, quanquam habent periodum annorum, & characteriſmos menſium in Almenichiis ſuis deſcriptos, tamen non prius neomeniam admitti volunt, quam, ſiquidem fieri poſſit, Lunam naſcentem contemplati ſint: qua conſpecta ſtatim neomeniam indicunt. Idem faciebant & veteres Iudæi, vt alibi demonſtrabitur. Idem denique, quod iam tetigimus, factitabant Chaldæi, qui ex obſeruatione φάσεως duos menſes nunc cauos, nunc plenos continuabant. Itaque ſatis erat incerta apud illos neomeniarum ratio, donec a Græcis periodum Calippicam, & cyclos enneadecaetericos didicerunt, anno decimonono poſt epocham Calippi, hoc eſt viceſimo anno primæ periodi Calippicæ, & ſecundo periodi B
Alexandreæ, cyclo Solis ſeptimo, Lunæ quarto decimo, anno periodi Iulianæ 4403, proxime ante epocham æquinoctij autumnalis. Neomenia Tiſri Iudaici 3451. 4. 4. 827. Septembris 25. Pyanepſion Calippicus anni 20, feria quarta, XXV Septemb. Itaq; conuenit cum Iudaico. quæ cauſſa fuit, vt eo anno potius periodum ſuam ordirentur, quam ſuperiore, in quo neomenia remotiſſima fuit ab æquinoctio. Præterea annus Lunaris commodius incipere viſus eſt Orientalibus veteribus ab autumno, quam aliunde, quia dimidium anni Lunaris ſunt dies 177. ab autumnali autem æquinoctio, ad vernum, ſunt dies 178 Itaque ſi a die ſequente æquinoctium cæpit prima neomenia, ſeptima incidet in æquinoctium vernum. Et ſine dubio hanc commo- C
ditatem ſpectarunt veteres illi in capite anni inſtituendo. Igitur prima neomenia primi Hyperberetæi Chaldaici conuenit in neomeniam Hyperberetæi ſecundi Seleucidarum. Denique nihil differt hæc periodus a Syromacedonica, neque ſitu emboliſmorum, neque epocha neomeniarum, ſed numero annorum duntaxat, & menſis embolimæi ordine. Nam hæc periodus incipit a ſecundo anno Seleucidarum. hoc eſt Hyperberetæus primus Chaldæorum eſt Hyperberetæus ſecundus Syromacedonum. Embolimus autem menſis non ſextus a Solſtitiali menſe, vt in periodo Syromacedonica, ſed vltimus anni, hoc eſt proximus ante Hyperberetæum. Anno enim 82 Chaldæorum, Xanthici neomenia cæpit quatuor diebus ante Kal. Martias, anno D
Iuliano biſextili. Eſt autem Xanthicus ſeptimus menſis. Erat autem annus VII ſecundæ periodi Syromacedonum, vtique embolimæus. Septimo menſe aut ſexto non eſt intercalatum. Ergo ſine anni intercalatum eſt. Hæc periodus Chaldaica celeberrima apud Græcos & Romanos fuit: quia propoſita fuit cum doctrina ortuum & occaſuum τῶν φαινομένων, & eorundem ſignificationibus. quod παράπηγμα vocatum fuiſſe ſupra diximus. Itaque cum in ſignificationibus ſtellarum

A larum Columella, & Plinius producunt teſtes Chaldæos, aut Aſſyrios,

	1	ܬܫܪܝ	Tiſri	ὑπερβερεταῖος	0
	2	ܡܪܚܫܘܢ	Marcheſwan	Δῖος	2
	3	ܟܣܠܘ	Caſlew	ἀπελλαῖος	3
	4	ܛܒܬ	Tebeth	αὐδυναῖος	5
	5	ܫܒܛ	Scebat	περίτιος	6
	6	ܐܕܪ	Adar	δύστρος	1
	7	ܢܝܣܢ	Niſan	ξανθικός	2
B	8	ܣܝܘܢ	Siwan	ἀρτεμίσιος	4
	9	ܐܝܪ	Iijar	δαίσιος	5
	10	ܬܡܘܙ	Thamuz	πάνεμος	7
	11	ܐܒ	Ab	λῷος	1
	12	ܐܝܠܘܠ	Elul	γορπιαῖος	3
		ܐܝܠܘܠ ܬܢܝܢܐ	Elul alter.	γορπιαῖος δεύτερος.	5

aut dicunt eam ſtellam oriri, occidere mane aut veſpere in Chaldæa, aut Aſſyria, noli dubitare ea omnia ex parapegmate huius periodi deſumpta eſſe; & Syromacedonas quidem vtroque anno, æquabili ſcilicet & mere Græco, item Lunari vſos fuiſſe, exemplo Athe-
C nienſium, Macedonum, & reliquorum Græcorum, qui duplici anno vtebantur, vt diximus, vulgus quidem populari æquabili, magiſtratus vero Lunari; quem Attici ἔτος κατὰ σελήνην, item ἔτος πολιτείας vocabant. Sed Chaldæos vſos non dubito vnico tantum Lunari, vt fecerunt etiam Iudæi; qui tum primum ſcriptum annum habere cæperunt; cum antea vſurparent ex obſeruatione aut alio modo. Vtrique tamen tam Iudæi, quam Chaldæi hac periodo retenta retinuerunt epocham anni Solaris ineuntis quidem ἀπὸ τοῦ κέντρου μετοπωρινοῦ, in VII Octobris, deſinentis vero in VI. Itaque eandem epocham hactenus retinent Iudæi, vt ſequenti capite dicetur. Nunc periclitemur fidem periodi Chaldaicæ, ex iis, quæ legimus
D apud Ptolemæum. Anno Nabonaſſari 512, Thoth IX, Chaldæorum vero 75, Δίου ιδ, Sol deprehenſus in 5. 10′ Scorpij. Tempus, annus periodi Iulianæ 4477, Octobris 29, feria quinta, cyclo Solis 25. Ergo neomenia Dij fuit feria ſexta. Annus 75 Chaldæorum, vt iam didiciſti, eſt 76, & vltimus periodi primæ Syromacedonum. Hyperberetæus 16 Septembris, feria quarta. Ergo in Tabula periodi e regione 76 anni 4 compoſita cum charactere Δίου 2, poſito in Tabula menſium dabit feriam VI; vt propoſitum fuit. cui conuenit Marche-

ſvvan Iudaicus anni 3525. cuius character 6.5.375. Rurſus anno Na- A
bonaſſari 519, Tybi 14, Chaldæorum vero 82, ξανθικȣ̃ ε̄, Sol obti-
nebat 6.10′ Piſcium. Tempus annus periodi Julianę 4485, Kalendæ
Martię, feria quarta. Ergo neomenia Xanthici fuit feria ſeptima. An-
nus 82, abiectis 76, eſt ſextus ſecundæ periodi Chaldaicæ, & proinde
ſeptimus ſecundæ Syromacedonicæ. Hyperberetæus 31 Auguſti, fe-
ria tertia, cyclo Solis IIII. quæ compoſita cum regulari Xanthici 2 in
Tabula menſium, dabit feriam quintam in neomenia Xanthici. Erra-
tum igitur biduo: & proinde apud Ptolemæum legendum Ξανθικȣ̃ Ζ,
non autem Ξανθικȣ̃ Ε. de quo dubitari non debet. Conueniet etiam
cum Adar gemino anni 3532: cuius character 5.12.178. Poſtremo an-
no Nabonaſſari 504, Thoth 27, ſecundum Chaldæos 67, ἀπελλαίȣ B
ε̄, Sol erat in 24. 50′ Scorpij. Tempus annus periodi Julianæ 4469,
Nouembris 18, feria prima, cyclo Solis 17. Ergo neomenia Apellæi 14
Nouembris, feria quarta. Hyperberetæus autem anni 68 Syromacedo-
nici 15 Septembris feria ſeptima. Ergo neomenia Apellæi feria tertia,
non quarta: cui conuenit character Caſleu anni 3517. Fuit enim 3.5.
421. Itaque error eſt in Codice Ptolemæi, ε̄ pro ς̄. Hactenus quæ ha-
buimus de anno Chaldaico. Quod autem apud Cenſorinum de Chal-
daica Dodecaeteride ſcriptum extat, quanuis ad hanc rem nihil per-
tinet, tamen, quia res ſcitu digniſſima viſa eſt, eam nolui præterire.
Verba Cenſorini: *Proxime hanc magnitudinem, quæ vocatur Dodecae-
teris, ex annis vertentibus duodecim. Huic anno Chaldaico nomen eſt: quem* C
*Genethliaci non ad Solis Lunæque curſus, ſed ad obſeruationes alias ha-
bent accommodatum: quod in eo dicunt tempeſtates frugumque prouen-
tus, ac ſterilitates, item morbos ſalubritateſq; circumire.* Hęc vetus ſcri-
ptor Cenſorinus. Intelligit autem Dodecaeterida, quam etiamnum re-
tinent Chaldæi, Perſæ, Sinę, Indi, Chataij, Turcæ, Syri, Arabes, Totari,
ſiue Tartari. Ea vocatur شايكون Schaichun. Putant re vera ſterilita-
tes, morbos, prouentus cum ea redire, vt ſcripſit Cenſorin. Ideo ſingulos
annos Dodecaeteridis animalium nominibus appellant, quæ affectum
eius anni indicent. puta annum peſtilentem vocant annum Serpentis. an-
num fertilitatis, Leporem. annum bellicorum tumultuum, Equum. an-
num felicis agricolationis, Taurum. annum famis, Murem. Non ſo- D
lum autem Cenſor. declarat Genethliacorum propriam fuiſſe dode-
caeterida, ſed etiam Marcus Polus Venetus l. 2. c. 25. Sciendum vero
æram Tartarorum per Dodecaeteridas procedere. Primus annus Leo-
nis titulo notatur; ſecundus Bouis: tertius Draconis; quartus Canis; &
ita deinceps, donec duodecim anni explicentur. Quare aliquis inter-
rogatus à Genethliaco de anno natali, reſpondet ſe natum, verbi gra-
tia, anno Leonis, illa die, nocte, & hora, & momento. Idq; diligenter
a patribus

A a patribus notatur edito in lucem puero, & in libro aliquo ſcribitur. Explicito animali duodecimo, hoc eſt, anno duodecimo, rurſus ad primum ſignum, hoc eſt, Leonem reditur. Hæc diſerte Polus Venetus. Ex quibus non ſolum docetur vſus Dodecaeteridos, ſed etiam apparet non per omnia illas nationes in nominibus animalium conuenire. Nam Bos ſiue Taurus, eſt quidem ſecundus annus tam in Tartarica, quam in noſtra Dodecaeteride. Sed Draco eſt tertius Tartaricæ, cum ſit quintus noſtræ. Canis eſt penultimus noſtræ, & quartus Tartaricæ. Leo vero eſt primus Tartaricæ, qui in noſtra nuſquam locum habet. Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir perfectiſſimus, neque enim aliter eum vocare poſſum, cum fuerit doctrinæ, virtutumque omnium B abſolutiſſimum exemplar, is igitur ſummus vir ad me ſcribens anno Chriſti 1581, monebat eum annum eſſe ſextum illius Dodecaeteridis, & cognominem Serpentis. Adducerem etiam eius verba, niſi vererer ea deterere culpa ingenij. Neque enim Latine aſſequar, quæ ille elegantiſſime idiomate ſuo Arabico proſecutus eſt. Subiiciam tamen Diagramma illius periodi dodecaetericæ, quinque linguis primum ab illo perſcriptum, & Latine a nobis deinde redditum.

NOMINA ANNORVM SCHAICHVN
SIVE DODECAETERIDOS CHALDAICÆ.

Latini.		Syri	Arabes	Turcæ	Perſæ	Chatai & Ieguræi.
C MVS	I	ܥܘܩܒܪܐ	فار	سيجان	موش	ره
TAVRVS	II	ܬܘܪܐ	بقر	صغر	كاو	جيو
PARDVS	III	ܢܡܪܐ	نمر	پارس	يوز	دم
LEPVS	IIII	ܐܪܢܒܐ	ارنب	طاوشان	حركوش	ماو
DRACO	V	ܬܢܝܢܐ	تمساح	لو	نهنك	جن
SERPENS	VI	ܚܘܝܐ	خيّة	ببيلان	مار	صر
EQVVS	VII	ܣܘܣܝܐ	فرس	ات	اسب	وو
D OVIS	VIII	ܥܢܐ	غنم	قوين	كوسغند	وي
SIMIA	IX	ܩܘܦܐ	قرد	ميمون	حملونه	شن
GALLINA	X	ܬܪܢܓܘܠܬܐ	دجاجة	داقوق	مرغ	يوو
CANIS	XI	ܟܠܒܐ	كلب	ايت	سك	سو
PORCVS.	XII	ܚܙܝܪܐ	خنزير	طغور	خوس	چاذي

Gauiſi itaque ſumus ea quæ legeramus de hac Dodecaeteride apud A
Cenſorinum, Polum Venetum, & alios, per omnia conuenire deſcriptioni Ignatij Patriarchæ. Sed non poſſum me continere, quin proferam in medium ſuſpicionem meam de anno Chaldaico & hac Dodecaeteride. Arbitror enim antiquos Chaldæos primum annum Calippicæ ſuæ periodi a primo illius Dodecaeteridis incepiſſe: &, niſi me fallit coniectura, propterea diſtuliſſe computum ſuum in ſecundum annum periodi Syrorum, quia videtur ille annus periodi ſecundus, primus fuiſſe Dodecaeteridos. Neque dubito, quin verum ſit. Ita annus Chriſti 1581, qui erat 1892 Syrorum, 1891 Chaldæorum, erat non ſextus, ſed ſeptimus illius periodi. Et noli dubitare de hac re. Nam certo certius Chaldæos in Thematibus genethliacis nulla alia epocha B
annorum vſos, quam Syromacedonica, de qua locuti ſumus. Et poteſt fieri annum ſeptimum Dodecaeteridos incepiſſe in medio anno Chriſti 1581, Ignatium autem tunc ad me ſcripſiſſe eodem anno, ante quam ſextus ad finem decurriſſet.

DE PERIODO IVDÆORVM ALEXANDREA.

DICI non poteſt, quantum inter ſe velitentur veteres Magiſtri Hebræorum, cum ad illum locum Exodi XII peruenerunt: Hic menſis erit vobis initium menſium. Nemo eorum eſt, C
quotquot in illum locum ſcripſerunt (ſunt autem infiniti) qui non anſam arripiat de veterum Hebræorum anno diſputandi. Omnium conſenſus vnus, Lunarem eum fuiſſe. Et ſane verum dicunt. ſed mira diſſenſio in neomeniis determinandis, cum alij ex obſeruatione, alij ex ſcripto, quod vocant חשבון, indici ſolitas prodant. & rurſus vtrum ἀπὸ τῆς φάσεως, an ἀπὸ τῆς συνόδου, inſtituerentur, dubitant. In hoc opinionum biuio, quis intendet digitum? Confugiendum ad vetuſtiora eius gentis monumenta. In Pandecte Digeſtorum Thalmudicorum, Capite Ros haſchana, omnino ſcriptum eſt, antiquitus neomenias ἀπὸ τῆς φάσεως indici ſolitas: ad eamque rem teſtes & ſpeculatores idoneos delegatos, ſcelerum & vitiorum puros, non D
ebrioſos, non aleones, non nocturnos præmiatores: de quarum perſonarum delectu longas diatribas inſtituunt. Cum igitur reuerſi renunciarent ſe Lunam naſcentem vidiſſe, tum a iudicibus ſucclamabatur מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ, Sanctificata eſt, Sanctificata eſt Neomenia. Subaudiendum enim חֹדֶשׁ. eoque nomine etiam hodie in Ritualibus Iudæorum extat carmen Lunæ viſæ ſanctificandæ. Lunam viſam Arabes vocant هلال, Halil: a qua omnes Mahumedani neomenias inſtituunt,

A tuunt, non ἀπὸ τῆς συνόδου. vox هلال vel هلل eſt ἐξαυγασμός. اجتماع eſt σύνοδος. vocant etiam τὴν φάσιν رؤيا. Renunciata Lunæ viſione, (ita loquitur Vitruuius) ſtatim neomenia tubæ clangore indicebatur. Quia igitur ab obſeruatione neomenia inſtituebatur, propterea non raro accidebat, vt duo menſes nunc caui, nunc ſolidi, continuarentur, pro ratione τῆς φθάσεως, aut τῆς ὑστερήσεως τῆς φάσεως: vt non immerito propter hanc anomalian dictum ſit de Luna פַּעַם בַּאֲרוּכָה פַּעַם בִּקְצָרָה. τότε μὲν ὑπολειπομένη, τότε δὲ ὑποφθάνουσα. Hoc veriſimile eſt locum habuiſſe in vetuſtiſſimis Hebræis, quibus adhuc ratio motus & curriculi Lunaris ignota erat. Non enim poterant, niſi ex obſeruatione, ſuas neomenias in vulgus publicare. Sed puto hoc magis inter Iudices ipſos
B quam apud populum obtinuiſſe, & potius Eccleſiaſticas, quam politicas neomenias fuiſſe. Alioqui quomodo tot millia Iudæorum tantis locorum interuallis diſſita, in vallibus depreſſis, in locis Septentrionalibus, in quibus raro naſcens Luna oculis hominum poteſtatem ſuæ ſpeciei facit propter interuentum nubilorum, Lunam naſcentem intueri, aut a Iudæa nuncium exſpectare potuiſſent? Oportet igitur eis aliquid præſcripſiſſe, quod ſequerentur in neomenia ſtatuenda, cum Lunam naſcentem videre aut tempeſtates, aut familiaria regionum nubila impedirent. Quare concludimus, eos longe ante tempora Meſſiæ deſignatam in libris anni formam habuiſſe: vt & hodie non ſolum ipſi Iudæi, ſed etiam Samaritæ habent: quam vtrique עבור vo-
C cant, hoc eſt, ἐμβολισμόν. Qui fit, vt Samaritani, qui ab hinc pluſquam bis mille annis nihil commune cum Iudæis nec diuini, neque humani habent, habeant tamen idem nomen Hebræum, quo eandem rem notent? Sane hoc non fieret, niſi res vetuſtiſſima eſſet. עבור igitur proprie eſt ἐμβολισμός. Sed, vt dixi, anni ratio in libros redacta & ſcripto concepta, ita ab vtraque natione vocatur. Cui rei etiam fidem facit, quod in eodem capite Roſch haſchana ſcriptum extat, Iudices, cum de neomenia ſpeculatum homines delegarent, ipſos in ante צורת הַלְּבָנָה habuiſſe, id eſt figuram Lunæ, quod intelligo ψηφοφορίδιον σεληνιακῶν συνόδων; ad quam nimirum confugerent, quoties nubila, aut imbres viſionem Lunæ oculis inuiderent. Sane magna me huius rei inceſſit
D admiratio, quomodo hoc fieri poſſet omni tempore. Nam Luna pauculis horis a coitu videri poteſt, quanquam raro, idq; potius cum eſt in Ariete quam alias. Sequentis neomeniæ φάσις ſæpenumero ſecundo die a coitu apparebit. Ita menſis inſtituendus foret vnius & triginta dierum. quod eſt abſurdum in anno Lunari. Sed textus Thalmud eodem capite dicit, vbi triceſima prima nocte Luna ſe videndam negaret, tunc neomeniam definiri ſolitam. quod ſane alias computus ex ſcripto promittere poterat. Igitur בית דין, hoc eſt collegium vel

conſiſtorium iudicum ſolum neomenias indicendi ius habebat : ad A
quod etiam pertinebat ius ἐμβολισμȣ̃, hoc eſt, menſes intercalandi. Quamuis enim ſtatus ex ſcripto eſſet ſitus emboliſmi, tamen propter quaſdam cauſſas inſuper habebatur. vt nos docuit ſummus Magiſter Moſes filius Maimon in ſua Iad, capite in Kidduſch Haccodeſch: על שלשה סימנין מעברין את השנה על התקופה ועל האביב ועל פירות האילן. Propter tres caſus intercalabant in anno, propter epocham anni ſolaris, propter fruges maturas, & propter fructus arborum. Subiicit: אם ראו ב״ד שעדיין לא הגיע האביב אלא עדיין אפל הוא ולא צמחו פירות האילן שדרכן לצמח בזמן הפסח סומכין על שני סימנין אלו ומעברין את השנה: ואפעלפי שהתקופה קודמת לששה עשר בניסן הרי זה מעברין כדי שיהיה האביב מצוי להקריב ממנו עומר התנופה בששה עשר בניסן וכדי שיהיו הפירות צומחין כדרך כול. Si iudices animaduertiſſent nondum B
maturas eſſe fruges, ſed adhuc ſerotinas eſſe, neque fructus arborum, quibus mos eſt tempore Paſchali florere: illis duobus argumentis nitebantur, & intercalabant in anno. Ac quanquam epocha anni anteuertebat ſextam decimam menſis Niſan, tamen intercalabant, vt frumentum maturum eſſet, ex quo offerretur manipulus in XVI Niſan, & vt fructus florerent more omnium. Sed ad hanc rem faciebat epiſtolium a Iudicibus ad Galilæos & Tranſiordanianos miſſum, quod cum multis aliis vetuſtatis monumentis in hanc materiam congeſſeramus. quæ omnia in Gallia reliquimus. neque nobiſcum huc vlla ſtudiorum præſidia attulimus. In illa epiſtola redditur ratio, quare ex Niſan Adar ſecundum facere deberent: nimirum pro- C
pter fruges nondum maturas, & eas cauſſas, quas ſupra adduximus. Pene iiſdem verbis reperias apud eundem Moſem: בית דין מחשבין ויודעין אם תהיה תקופת ניסן בששה עשר בניסן או אחר זמן זה מעברין אותה השנה ויעשו אותו ניסן אדר שני כדי שיהיה הפסח בזמן האביב ועל סימן זה סומכין ומעברין ואין חוששין לסימן אחר Iudices computo inito ſciebant ſi Tekupha Niſan eſſet in ſextadecima Niſan, aut poſt: & intercalabant in eo anno, mutato Niſan in Adar geminum, nimirum vt Peſach incideret in tempus frugum maturarum: & cum huic ſigno inniterentur, ita intercalabant, neque alius vllius ſigni rationem habebant. Eadem hæc omnia reperies in Thalmud. Ex quibus manifeſtum eſt, fieri poſſe, vt duo anni deinceps intercalarentur: quod in Thalmud de Rabbi Akiba ſcriptum legimus, qui duos continuos annos intercalauit. Nam ſupra dictum eſt, D
etiamſi ſextadecima Niſan perueniſſet ad Tekupham, tamen intercalari ſolitum. Si Tekupha Niſan erat in VIII Aprilis; cum cyclus eſſet IX, eo anno Tekupha incidebat in Paſcha, & tamen ille menſis vocabatur Adar poſterior, & Niſan incipiebat in 23, aut 24 Aprilis. Sed paragrapho tertio adducuntur aliæ neceſſitates intercalandi, propter ἐπιχειμασίαν, propter tempeſtates, propter pontes euerſos, propter diluuia, & pluuias, quando ſcilicet populus Hieroſolyma conuenire

A conuenire non poterat: item propter fornaces, quæ agno aſſando conſtruebantur, dirutas: & propter alia, quæ prudens linquo iis, quod illa ex Moſe filio Maimon, aut ex Thalmud petere poſſunt in capite Peſach. Iudæi igitur ſimul cum iugo Seleucidarum eorum annum & epocham acceperunt, non tamen ἀπὸ τῆς φάσεως, vt hodie Hagareni, & vt ipſimet Iudæi ſæpe antea potuerunt facere, ex obſeruatione τῆς φάσεως, καὶ τοῦ φεγγαρίου, ſed ἀπὸ τῆς συνόδου: vt habes ſupra in periodo Syromacedonum. Eſt enim eadem periodus Syromacedonica, Chaldaica, Iudaica, vt diximus: cui additæ ſunt περιτταὶ ἡμέραι, vt ſciatur interuallum, quod eſt a neomenia Tiſri, ad κέντρον μετοπωρινὸν, id eſt, Tekupham, nempe ad 7 Octobris, quod erat principium periodi Seleucidarum, ſiue Syroma-
B cedonum, vt toties demonſtratum eſt. Nam quatuor quadrantum diei maximam rationem habebant Iudæi, habentque hodie, vt ſuo loco oſtendetur in Computo Iudaico. Quare Tekupha Tiſri erat in ſeptima Octobris: Tekupha Tebeth in ſeptima Ianuarij: Tekupha Niſan in octaua Aprilis: Tekupha Thamuz in o-
C ctaua Iulij: omnes in litera G. Præterea adiecimus hic laterculum characteriſmi menſium Iudaicorum tam in anno com-

TABVLA CHARACTERISMI MENSIVM IVDAICORVM.

	Communis.			Embolimæus,		
	Defectiuus.	Ordinarius.	Abundans.	Defectiuus.	Ordinarius.	Abundans.
TISRI.	o	o	o	o	o	o
MARCHESWAN.	2	2	2	2	2	2
CHASLEV.	3	3	4	3	3	4
TEBETH.	4	5	6	4	5	6
SCHEBAT.	5	6	7	5	6	7
ADAR PRIOR.	o	o	o	7	1	2
ADAR POSTE.	7	1	2	2	3	4
NISAN.	1	2	3	3	4	5
IIAR.	3	4	5	5	6	7
SIWAN.	4	5	6	6	7	1
THAMVZ.	6	7	1	1	2	3
AB.	7	1	2	2	3	4
ELVL.	2	3	4	4	5	6

muni, quam embolimæo. Sed in vtraque differentia anni ſunt ternæ præterea differentiæ. Nam annus, ſiue communis ſit, ſiue embolimæus, eſt aut ordinarius, aut abundans, aut defectiuus. Ordinarius communis 354 dierum, embolimæus 384. Abundans & defectiuus vocantur, prout vnus dies acceſſit, aut deceſſit. Sedes autem ἐξαιρέσεως eſt ſemper in Caſlevv. Nam cum Caſlevv ſit ordinarie plenus, extra ordinem fit cauus, & locus προσθέσεως eſt in Marcheſvvan, qui ordinate eſt cauus,
D extra ordinem plenus. Differentiæ hæ naſcuntur ex ſuperſtitione characteriſmorum Tiſri & Niſan. Nam characteriſmus Tiſri nunquam poteſt eſſe aut feria prima, aut quarta, aut ſexta. Characteriſmus Niſan nunquam poteſt eſſe feria ſecunda, neq; quarta, neque ſexta. Hinc colligitur tantum hos characteriſmos competere neomeniæ quidem Tiſri, ferias 2, 3, 5, 7: Neomeniæ Niſan, 1, 3, 5, 7. Hinc rurſus colligitur, cum character Tiſri eſt feria quinta, nunquam annum communem eſſe defectiuum, nunquam Embolimæum ordinarium. Cum eſt feria

tertia

tertia, neq; communis, neque Embolimæus vnquam eſt defectiuus, A
neque communis vnquam abundans. Cum feria eſt ſecunda, nunquam communis aut embolimæus eſt ordinarius, vt neque cum feria eſt ſeptima. Alioqui Niſan incurreret in ferias, 2, 4, 6. Hæc periodus quam propoſuimus, cum loqueremur de anno Syromacedonico, non ſolum vtilis eſt ad annos Iudaicos notandos, ſed etiam ſine illa nunquam illos deprehendere poteris. Hac Iudæi vſque ad tempora Conſtantini Magni & infra illa tempora vſi ſunt, cum iam Luna biduum veterem epocham anteuertiſſet. Et hanc quidem epochen vocant æram contractuum, vel מִנְיַן שְׁטָרוֹת. Nunc tempus eſt, vt eius fidem periclitemur. Primum igitur de tranſlatione characteriſmi Tiſri, quod
quidam Rabbini dicunt poſt Thalmuldis editionem excogitatum eſſe, B
& quidam ex noſtris ſibi perſuaſerunt, omnino vtroſque ratio fugit. Antiquitus enim & ſub Seleucidis vſurpatum. Anno paſſionis Dominicæ Neomenia Niſan incidit in Sabbatum: cum tamen eius character ex hodierno epilogiſmo ſit 5.19.95, feria ſexta. Sed id demonſtrandum ex fide noſtræ periodi Seleucidarum. Erat annus Contractuum, ſiue Alexandreus 344: & proinde quadrageſimus annus periodi quintę. Tiſri 24 Septembris, feria quarta: quæ mutata in quintam in anno communi ordinario dat feriam ſeptimam neomeniæ Niſan. Rurſus anno Chriſti vulgari 70 neomenia Niſan fuit Kal. Aprilis, teſte Ioſepho. Nam quartadecima Niſan conueniebat cum quartadecima
menſis Iuliani. Erat annus primus ſextæ periodi Contractuum, Tiſri C
6 Septemb. feria quarta, cyclo Solis 22. Ergo mutata in quintam cum characteriſmo feriæ Niſan compoſita in anno Embolimæo defectiuo dabit feriam primam Neomeniæ Niſan in Kal. Aprilis, Cyclo Solis 23. In vtroque igitur exemplo tranſlatio feriæ fuit politica. Imo nunquam ex epilogiſmo hodierno illam neomeniam reperire poſſis. Nam vt Iudæi hodie putant, fuerit Neomeniæ Niſan characteriſmus 6.19.409, Sabbato, vltima Martij. Quo epilogiſmo ſi vſi fuiſſent illis temporibus, neomenia Niſan, vt vides, fuiſſet in feria ſeptima, non, vt Ioſephus vere ſcribit, in feria prima. Sed & fidem huius excellentiſſimæ periodi pluribus argumentis muniamus. Ioſephus ſcribit, ante
initia belli Iudaici, hoc eſt, circa annum Chriſti vulgarem 67 plus mi- D
nus, multa portenta viſa: inter quæ narrat de fanatico quodam mira; quæ ex illo petas licet: idque accidiſſe, quo tempore Paſcha, hoc eſt, quartadecima Niſan, conueniebat cum 8 Aprilis. Hoc non potuit accidere, niſi cum cyclus Lunæ eſſet 9, anno Chriſti 65, biennio ante initia belli Iudaici. quod mirifice menti Ioſephi conuenit. Erat annus contractuum 376. & conſequenter 72 periodi. Tiſri Kal. Septembris, Sabbato, cyclo Solis 17. Quare Neomenia Niſan in anno embolimęo

A bolimæo, feria tertia, Martij xxvi. at ἡ πρώτη τῶν ἀζύμων viii Aprilis, vel Xanthici Iuliani, vt propoſitum eſt apud Ioſephum. Hoc etiam conuenit epilogiſmo hodierno. Nam character Niſan fuiſſet 2,21.723, feria tertia, vt iam dictum eſt, anno Iudaico vulgari 3825. Vides, quam certa ſit fides methodi. Sed nihil agimus, niſi porro confirmemus. Idem Ioſephus ait M. Tullio Cicerone, C. Antonio coss. Hieroſolyma capta a Pompeio fuiſſe ἐν τῇ νηστείᾳ, hoc eſt xvii Thamuz. Dion narrans hunc caſum ait eam diem Sabbatum fuiſſe. neque more Gentium quoduis ſolenne Iudaicum Sabbatum vocat: ſed adeo Sabbatum fuiſſe dicit, vt hinc diſputandi occaſionem aucupet, quare a Planetis nomina diebus indita ſint. Tempus a Ioſepho

B deſignatur, cum ait viceſimum ſeptimum annum fuiſſe ante conſulatum M. Vipſanij Agrippæ, & L. Caninij Galli. Illud par Conſulum confertur in annum nonum Iulianum. Fuit ergo cyclus Lunæ tertius. Sed falſum eſt, interfuiſſe xxvii annos a captis Hieroſolymis a Pompeio, ad eadem a Soſio capta. vno enim anno plus dicit, cum viceſimum ſeptimum annum pro viginti ſex annis dicit: vt contra Gregorius Turonenſis ſemper dicit viceſimum ſextum annum, pro eo qui viceſimus ſeptimus erat. Annus captorum Hieroſolymorum a Pompeio in periodo Iuliana 4651. Rurſus annus captorum Hieroſolymorum a Soſio 4677. Differentia, anni xxvi ſolidi, non vtique xxvii, vt voluit Ioſephus. Erat annus xxi periodi quartæ

C Contractuum, ordinarius communis. Tiſri xxvi Septembris, feria v, cyclo Solis 11. quæ quidem feria cum charactere Thamuz coniuncta dat feriam quintam. Ergo xvii fuit Sabbatum, vt voluit Dio. Sed quid magis periodo noſtræ fauet, quam exemplum apud Ioſephum illuſtre ſane, & quod ſine piaculo præteriri non poteſt? Refert igitur ille optimus ſcriptor ex Nicolao Damaſceno, ea, quæ contigerunt Iudæis & eorum Ethnarchæ Hyrcano, initio imperij Antiochi eius, qui σιδήτης dictus eſt. Antiochus igitur σιδήτης obſedit Hyrcanum, anno primo eius ſacerdotij. Fœdus deinde icit cum eo poſt σκηνοπηγίαν. Hyrcanus ſecutus eſt Regem Antiochum in expeditionem in Parthos. Forte incidit feſtum Iudaicum, quo Hyrcano obiecta eſt religio iter facere.

D Adit Regem: contendit ab eo, ne eo die expeditio ſuſcipiatur, aut exeatur: quod ſibi homini Iudæo non liceret patrio feſto aliquid facere, aut iter ſuſcipere. Iudæorum enim ἑορτὰς ἀνεκδημήτους, καὶ ἀνεξοδεύτους εἶναι. Impetrat a Rege. Verba Damaſceni: τρόπαιον δὲ στήσας Ἀντίοχος ἐπὶ τῷ Λύκῳ ποταμῷ, νικήσας Ινδάθην τὸν Πάρθων στρατηγὸν, αὐτόθι ἔμεινεν ἡμέρας δύο, δεηθέντος Υρκανοῦ τοῦ Ιουδαίου, διά τινα ἑορτὴν πάτριον, ἐν ᾗ τοῖς Ιουδαίοις οὐκ ἦν νόμιμον ἐξοδεύειν. Ecce duo continua ſolennia, aut ſaltem duo continui feriati dies, propter quos abſtinetur ab opere. Ioſephus interpretans

terpretans verba Damaſceni ſubiicit: ταῦτα μὲν οὐ ψάλλεται λέγων. ἐνέστη γὰρ A
ἡ πεντηκοστὴ ἑορτὴ μετὰ τὸ σάββατον. Duo igitur feſtiui dies, Sabbatum & Pentecoſte. Sexta Sivvan eſt ſemper Pentecoſte. Quod ſi Pentecoſte ſecuta eſt Sabbatum, id eſt, ſi quinta Sivvan fuit Sabbatum, ergo neomenia Sivvan fuit feria tertia. Nunc inueſtigandum eſt tempus. Hyrcanus anno primo ſacerdotij ſui obſeſſus fuit ab Antiocho ſtatim poſt cædem patris Simonis. Simon autem interfectus fuit menſe Adar, anno contractuum 177, Anno Sabbatico. Igitur 177 annus Antiochenus erat Sabbaticus, anno Iudaico hodierno 3626. Anno autem ſequente 178, Antiochus fœdus iniuit cum eo, ſolenni σκηνοπηγίας. Sequenti æſtate, vt diximus, neomenia Sivvan incidit in feriam tertiam. Videamus, an periodus noſtra hoc promittat. Annus 178 contractuum B
eſt 26 periodi Tiſri, 31 Auguſti, feria 3. Erat annus embolimæus ordinarius. Ex laterculo characteriſmi menſium habes feriam tertiam in neomenia Sivvan. quod erat propoſitum. ψηφοφορία hodierna Iudaica hoc præſtare non poſſet poſt annos Chriſti, quia vna periodus Hipparchea a Seleucidarum epocha iam præterierat, & Luna in anteriora vnum diem ſolidum eniſa erat. Quid opus eſt pluribus hanc periodum commendare? Iam tuto poteſt Lector omnia geſta Machabæorum ad ſuas epochas & verum diem referre, ſi diligenter methodum noſtram tenuerit, ac comperendinationes neomeniæ Tiſri obſeruauerit.

C

DE PERIODO HIPPARCHI ET VERO ANNO LVNARI.

HIPPARCHVS, quem & ἄνδρα φιλαλήθη Ptolemæus, & Plinius conſiliorum naturæ participem vocant, non ſolum multa emendauit in motuum cœleſtium doctrina, ſed etiam ex Chaldaicis obſeruationibus & Calippicis rationibus, cum veris & mediis ſyzygiis collatis, primus ex Græcis deprehendit μετάπτωσιν curſus Lunaris intra quatuor periodos Calippicas fieri. Quod illi facile fuit, cum eo tempore menſes Calippici in vſu eſſent. Obſeruauit enim non raro Lunam duobus trientibus diei ſæculo ſuo priſcas Calippi neome- D
nias anteuertere. Vixit autem ille, & floruit etiam poſt CC annum Calippi. Vnde ſi intra CC annos μετάπτωσις duorum trientium fieri ſolet, in CCC igitur fiet vnius ſolidi diei. Quatuor autem periodi Calippicæ CCCIIII annis explicantur. Quare ſi intra illud interuallum quatuor periodorum παράλλαξις fit, reſoluendum erit illam quantitatem temporis in tot ſyzygias, quot conſtant XVI cycli ἐννεαδεκαετηρικοί, qui conſtituunt quatuor periodos Calippicas. Quatuor periodi

Calip-

A Calippicæ ſunt dierum 111036. quos dies, vno minus, ſi diſtribueris in 3760 ſyzygias, fiet vna ſyzygia dierum 29 $\frac{359}{752}$. Quæ ſunt, præter dies 29, ſcrupula diei pluſquam 31.′ 51.″ 42.‴ 7.⁗ hoc eſt, horæ 12. 44.′ 41.″ 6.‴ Cyclus autem Hipparchi erit dierum 6939 $\frac{11}{16}$. Comparatione igitur cyclorum XVI Metonis, Calippi & Hipparchi facta, non magnus labor eſt differentiam eorum conſtituere. Scribit igitur Hipparchus ἐν τῷ περὶ ἐνιαυσίου χρόνου. Ἡμεῖς δὲ μῆνας μὲν ὅλους εὑρίσκομεν, περιεχομένους ἐν τοῖς ιθ' ἔτεσιν, ὅσους κἀκεῖνοι (intelligit Metonem & Calippum) τὸν δ' ἐνιαυτὸν ἔτι καὶ τοῦ τεταρτημορίου ἔλαττον ἐπιλαμβάνοντα μάλιστα μέρος μιᾶς ἡμέρας. ὡς ἐν τοῖς τ ἔτεσιν ἐλλείπειν παρὰ

B μὲν τὸν Μέτωνα ἡμέρας πέντε, παρὰ δὲ τὸν Κάλιππον ἡμέραν μίαν. Malim legere ἐν τδ ἔτεσιν, potius quam ἐν τ ἔτεσιν. Neque aliter ſcripſit Hipparchus. Sed in ratione μεταπτώσεως ἐνιαυσίας ipſe & Ptolemæus contenti ſunt CCC annis. Hoc potes ex collatione ipſa trium magnarum periodorum colligere. Magna periodus Hipparchi dierum 111035. Cui reſpondent Metonis dies 111040. Differentia V dies. Rurſus differentia

C 111035 Hipparchi, & 111036 Calippi, dies vnus. Quin etiam codex Cenſorini manuſcriptus ait annum Metonis Solarem fuiſſe dierum 365, & dierum item quinque partis vndeuiceſimæ. Quinque dies fiunt horæ 120. Reſolutæ in 19 dant horas 6 $\frac{6}{19}$. Duc igitur dies 365, horas 6. $\frac{6}{19}$. in 304. Habebis dies 111040. Periodus igitur Hipparchea conſtat quatuor periodis Calippicis, vno die minus; quemadmodum periodus Calippica quatuor Metonicis; vno item die minus. In periodo Calippica, præter annos quadraginta octo communes, & 28 embolimæos, ſunt etiam, vt dixi, quindecim ὑπερήμεροι, id eſt, quorum σκιῤῥοφοριὼν eſt plenus, vel vterque Scirrhophorion eſt plenus, ſi eſt annus

CYCLI Hipparchi. Dies collecti.	Scrupula. 16	CYCLI Calippi. Dies collecti.	Scrupula.	CYCLI Metonis. Dies collecti.
6939	11	6939	45	6940
13879	6	13879	30	13880
20819	1	20819	15	20820
27758	12	27759	0	27760
34698	7	34698	45	34700
41638	2	41638	30	41640
41577	13	48578	15	48580
55517	8	55518	0	55320
62457	3	62457	45	62460
69396	14	69397	30	69400
76336	9	76337	15	76340
83276	4	83277	0	83280
90215	15	90216	45	90220
97155	10	97156	30	97160
104095	5	104096	15	104100
111035	0	111036	0	111040

D embolimæus. Annus autem vltimus, ſiue 76, eſt ὑπερήμερος. Igitur cum periodus Hipparchea conſtet ex quatuor periodis Calippicis, debet habere quater quindecim annos ὑπερημέρους. Sed vltimus annus, hoc eſt trecenteſimus quartus, non erit ὑπερήμερος. Et ita in periodo Hipparchea ſunt anni ὑπερήμεροι vndeſexaginta. Cum igitur prima neomenia periodi Calippicæ cæperit in 29 Iunij, prima neomenia quintæ periodi aſcendet in 28 Iunij, quod annus vltimus quartæ periodi Calippicæ non fuerit ὑπερήμερος, vt in prioribus tribus, ſed die-

rum duntaxat 354. incipit autem hæc nobiliſſima periodus anno Nabonaſſari 606, neomenia Thoth, cum Tiſri anni 3619 eſſet 6.18. 601. in vltima Epagomenon, ſequente neomenia Thoth, feria ſexta, ſequente ſeptima, 28 Septembris. Æquinoctium autem tunc erat in 26 Septembris, ex obſeruatione ipſius Hipparchi, eodem anno. Hoc eſt verum caput periodi Hipparcheæ. in qua neomenia Pyanepſionis Calippici, aut Hyperberetæi noui in vnum conuenerunt cum neomenia Thoth Nabonaſſari, 36 anno tertiæ periodi Calippicæ, cuius Hecatombæon Kal. Iulij, feria ſecunda, quæ cum charactere Pyanepſionis compoſita dat feriam ſeptimam neomeniæ Hyperberetæi, aut Pyanepſionis in ipſa neomenia Thoth, biduo poſt æquinoctium autumnale. Ab obſeruatione Timocharidis, qua coniunctio Lunæ cum Spica Virginis deprehenſa eſt, ad obſeruationem Hipparchi, qua non ſolum Lunæ coniunctionem cum Spica, ſed etiam æquinoctium autumnale indagauit, anni ſunt 152, quæ ſunt periodi Calippicæ abſolutæ duæ, cum Timocharidis obſeruatio in 36 annum primæ periodi, Hipparchea autem in 36 ſecundæ inciderit. Hinc facile fuit obſeruare μετάπτωσιν Pyanepſionis Metonici, Calippici, & veri. Edidit & ipſe Hipparchus hanc periodum cum parapegmate, ex quo Plinius, & Columella ἐπισημασίας τῶν φαινομένων non raro producunt.

A B

DE PERIODO ARABVM HAGARENORVM.

QVEMADMODVM ex periodo Olympica omnium Græciæ populorum periodos propagatas fuiſſe priore libro vidimus, ita ex periodo Hagarena omnium Arabiæ populorum annos & epochas profectas fuiſſe, iiſdem argumentis probari poteſt, quibus & de Græcorum annis a nobis diſputatum eſt. Latiſſime enim patet Arabum appellatio, quorum vnum nomen, cognomina autem infinita. Sed præcipui ſunt Hagareni, & Saraceni. Hagareni etiam ab

0	ربيع الاول	*Rabiu prior*
2	ربيع الاخر	*Rabiu poſterior*
3	جمادى الاول	*Giumediju prior*
5	جمادى الاخر	*Giumediju poſterior*
6	رجب	*Regebu*
1	شعبان	*Saabenu*
2	رمضان	*Ramadhanu*
4	شوال	*Schevvalu*
5	ذوالقعدة	*Dulkaidathi*
7	ذوالحجة	*Dulhagiathi*
1	محرم	*Muharramu*
3	صفر	*Tzepharu*

C D

Hebræis

A Hebræis dicuntur הַגְּרִים ab ancilla Saræ vxoris Abrahami, & ab Arabibus ipſis عرب الهجري Erabelhagiari. Dicuntur etiam المهجرين Elmagarin. & fortaſſe inde Græcis recentioribus *μαγαρίζειν* pro *μαομετίζειν*, & *μαγαρισμὸς* pro *μαομετισμός*. Sed dubitari poteſt. Nam *μαγάρισις* hodie in idiotiſmo Græco eſt Macula, *σπίλος*. At aliud Magar lingua Turcica. Hoc enim nomine Hungaros omnes comprehendunt. Et quidem ſcriptores recte Hagarenos ab Hagar, ſed inepte Saracenos a Sara. Neque enim etymon, neque hiſtoria conuenit Nam verum eſſet Saracenos ab illa dictos, ſiquidem ipſa Saraca, non Sara dicta fuiſſet. Sed neque vlla hiſtoria illorum iudiciis fauet. Cur enim ab ea Arabes dicti Saraceni, quibus nunquam imperauit, quos B non genuit? Saraceni igitur etiam hodie a vicinis dicuntur السرق Eſſarak, hoc eſt *λῃστρικοὶ καὶ νομαδικοὶ*, vt vere ſunt. In 37 Geneſeos in Targum Hieroſolymitano סַרְקָאֵי pro Arabibus. Hagareni igitur ciuiliores reliquis fuerunt: quorum arx munitiſſima Petra: omneſque eorum principes ſiue *φύλαρχοι* Aretæ dicti, vt Ægyptiorum Ptolemæi. Vſi ſunt anno Seleucidarum, vt mihi videtur, accuratiſſimo, cum neomeniæ menſium cum rationibus Lunæ congruerent. Menſium princeps, ſine dubio, fuit Rabiu prior, vt Syrorum Tiſri prior. Sed Syrorum initium ab æquinoctio autumni, horum a verno: quod non tacuit Simplicius. Menſem geminum intercalarem non habebant. ſed in prima intercalatione menſis ſecundus erat primus menſis, in ſecunda C intercalatione menſis tertius itidem erat primus anni: quæ quidem deſultoria intercalatio redibat in orbem poſt tres periodos Calippicas, qui ſunt anni abſoluti 228, cycli Metonici duodecim. Exemplum: Incipiat annus a Ramadhan. Proxima intercalatione Ramadhan, qui annum ducebat, erit anni vltimus & tertius decimus. ſequens vero annus incipiet a ſequenti menſe, puta a Scevval. & hic Scevval erit tantiſper caput anni, donec altera intercalatione fiat tertius decimus anni, ſequenti menſi, nempe ipſi Dulkaidathi tranſcripto munere ſuo annum ducendi. Ita omnes menſes tanquam lampada decurſu ſibi tradent, donec poſt 84 emboliſmos, Ramadhan redeat in caput anni, & in eandem epocham Solarem. Nam Ramadhan D quidem alias redibit in caput anni, ſed non in eandem epocham, ſiue in eundem cyclum Lunæ, niſi poſt 228 annos Solares. Conſtruximus igitur tabulam periodi Hagarenæ, vt eſſet exemplum reliquarum Arabicarum periodorum, quemadmodum Olympica erat Canon reliquarum Græciæ.

TABVLA PERIODI MAGNÆ A

HAGARENORVM.

	Anni periodi.	Cyclus Lunæ.	Character anni.	Cyclus Solis.		PERIODVS prima.	PERIODVS ſecunda.	PERIODVS tertia.	
	1	14	1	F	31 Martij	Sephar	Giumadi poſterior	Scewal	
	2	15	5	E	20 Martij	Sephar.	Giumadi poſterior	Scewal	ὑπερή.
ἐμβολ.	3	16	3	D C	9 Martij	Sephar	Giumadi poſterior	Scewal	
	4	17	2	B	28 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	
	5	18	6	A	17 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	
ἐμβολ.	6	19	3	G	6 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	B
	7	1	2	F E	24 Martij	Rabie poſterior	Sahaben	Dulchagiathi	
ἐμβολ.	8	2	6	D	13 Martij	Rabie poſterior	Sahaben	Dulchagiathi	
	9	3	5	C	1 April.	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam	ὑπερή.
	10	4	3	B	22 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam	
ἐμβολ.	11	5	7	A G	10 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam	
	12	6	6	F	29 Martij	Giumadi poſterior	Scewal	Sephar	
	13	7	3	E	18 Martij	Giumadi poſterior	Scewal	Sephar	ὑπερή.
ἐμβολ.	14	8	1	D	8 Martij	Giumadi poſterior	Scewal	Sephar	
	15	9	7	C B	26 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior	
ἐμβολ.	16	10	4	A	15 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior	
	17	11	3	G	3 April.	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie poſterior	
	18	12	7	F	23 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie poſterior	ὑπερή.
ἐμβολ.	19	13	5	E D	12 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie poſterior	
	20	14	4	C	31 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior	
	21	15	1	B	20 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior	
ἐμβολ.	22	16	5	A	9 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior	C
	23	17	4	G F	27 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi poſterior	ὑπερή.
	24	18	2	E	17 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi poſterior	
ἐμβολ.	25	19	6	D	6 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi poſterior	
	26	1	5	C	25 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb	
ἐμβολ.	27	2	2	B A	13 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb	
	28	3	1	G	1 April.	Dulchagiathi	Rabie poſterior	Sahaben	
	29	4	5	F	21 Martij	Dulchagiathi	Rabie poſterior	Sahaben	ὑπερή.
ἐμβολ.	30	5	3	E	11 Martij	Dulchagiathi	Rabie poſterior	Sahaben	
	31	6	2	D C	29 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan	
	32	7	6	B	18 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan	
ἐμβολ.	33	8	3	A	7 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan	
	34	9	3	G	27 Martij	Sephar	Giumadi poſterior	Scewal	ὑπερή.
ἐμβολ.	35	10	7	F E	15 Martij	Sephar	Giumadi poſterior	Scewal	D
	36	11	6	D	2 April.	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	
	37	12	3	C	23 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	
ἐμβολ.	38	13	7	B	12 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	

RESI-

A

RESIDVVM TABVLÆ MAGNÆ PERIODI HAGARENORVM.

	Anni periodi.	Cyclus Lunæ.	Character anni.	Cyclus Solis.		PERIODVS prima.	PERIODVS ſecunda.	PERIODVS tertia.
	39	14	6	A G	30 Martij	Rabie poſterior	Sahaben	Dulchagiathi
	40	15	4	F	20 Martij	Rabie poſterior	Sahaben	Dulchagiathi
ἐμβολ.	41	16	1	E	9 Martij	Rabie poſterior	Sahaben	Dulchagiathi
	42	17	7	D	28 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
	43	18	4	C B	16 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
ἐμβολ.	44	19	2	A	6 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
B	45	1	1	G	25 Martij	Giumadi poſterior	Scewal	Sephar
ἐμβολ.	46	2	5	F	14 Martij	Giumadi poſterior	Scewal	Sephar
	47	3	4	E D	1 April.	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
	48	4	1	C	21 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
ἐμβολ.	49	5	5	B	10 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior
	50	6	4	A	29 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie poſterior
	51	7	2	G F	18 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie poſterior
ἐμβολ.	52	8	6	E	7 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie poſterior
	53	9	5	D	26 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior
ἐμβολ.	54	10	2	C	15 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior
	55	11	1	B A	2 April.	Scewal	Sephar	Giumadi poſterior
	56	12	6	G	23 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi poſterior
ἐμβολ.	57	13	3	F	12 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi poſterior
	58	14	2	E	31 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
	59	15	6	D C	19 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
C ἐμβολ.	60	16	4	B	9 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb
	61	17	3	A	28 Martij	Dulchagiathi	Rabie poſterior	Sahaben
	62	18	7	G	17 Martij	Dulchagiathi	Rabie poſterior	Sahaben
ἐμβολ.	63	19	4	F E	5 Martij	Dulchagiathi	Rabie poſterior	Sahaben
	64	1	3	D	24 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan
ἐμβολ.	65	2	1	C	14 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan
	66	3	7	B	2 April.	Sephar	Giumadi poſterior	Scewal
	67	4	4	A G	21 Martij	Sephar	Giumadi poſterior	Scewal
ἐμβολ.	68	5	1	F	10 Martij	Sephar	Giumadi poſterior	Scewal
	69	6	7	E	29 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
	70	7	5	D	18 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
ἐμβολ.	71	8	2	C B	7 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi
	72	9	1	A	26 Martij	Rabie poſterior	Sahaben	Dulchagiathi
ἐμβολ.	73	10	5	G	15 Martij	Rabie poſterior	Sahaben	Dulchagiathi
D	74	11	4	F	3 April.	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
	75	12	1	E D	22 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam
ἐμβολ.	76	13	5	C	11 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam

Vtilitates huius magnæ periodi Hagarenæ paſſim in doctrina Hegiræ patebunt. Sed vnam de multis proponemus. Volo ſcire, menſi Iuliano propoſito quotus menſis Hegiræ competat, aut contra. Anno Chriſti Dionyſiano currenti adde ſemper 311. Abiectis omni-

 bus

bus 228, relinquuntur anni periodi: qui, ſi excedent 76, pertinent ad A
ſecundam periodum Calippicam; qualium tres conſtituunt totam periodum Hagarenam: ſi excedant 152, reliqui pertinent ad tertiam Calippicam periodum, vt alibi quoque oſtendetur. Propoſitus eſto annus Chriſti 1597, in quo volo ſcire cui menſi Iuliano congruat Muharram Hegiræ. Adiectis 311, vt præceptum eſt, & abiectis octo periodis magnis, relinquuntur anni 84, hoc eſt, annus octauus periodi ſecundę Calippicæ. Sub Titulo ſecundæ periodi, & laterali anno octauo, occurrit menſis vernalis Hagarenus Sahaben XIII Martij. Muharram eſt ſextus a Sahaben. Ergo ſextus menſis Iulianus a Martio, hoc eſt, Auguſtus, vindicat menſem Muharram. Proinde Muharram anni Chriſti 1597 incipiet menſe Auguſto Iuliano, conueniens in Elul Iudaicum. B

DE PERIODO SAMARITANORVM.

PERIODVS, cuius antea exemplum dedimus, poteſt deduci ab anno primo Seleucidarum, nimirum a vere ſequente, quanquam neomeniæ anticiparint vnum diem. Sed dedita opera hoc fecimus, vt ratio annorum cum reliquis nationibus conueniret. Prima, vt puto, aut celeberrima mutatio incidit in initium Herodis Magni, hominis Idumæi. qui cum regnum a Romanis accepiſſet, eorum quoque annum amplexus Iudæis edicto publicauit, annis 38 C
ante epocham Chriſti vulgarem, cyclo Lunæ primo, anno Iuliano ſeptimo, periodi Hagarenæ quadrageſimo quinto. E cuius regione neomenia Giumadi poſterioris incidit in 25 Martij, vbi æquinoctium ſtatuerat Cæſar. Quanquam vero minime dubium eſt, multis nationibus in vſu periodum Hagarenam fuiſſe: earum tamen duæ præcipuæ ſunt, quarum ratio nobis habenda, Samaritana, & Indica. Quod igitur Samaritani periodo Hagarena vſi ſint, fidem fecerit appellatio Arabica menſium Lunarium, manifeſtum veteris anni Hagareni argumentum, & præterea periodus 210 annorum Arabicorum, qua vtuntur. Duplex illis annus eſt: Ciuilis Solaris Iulianus a 29 Auguſti incipiens, quod eſt caput anni Ægyptiaci: Item Eccleſiaſticus D
Lunaris a ſyzygia verna. Menſes prorſus ad numerum dierum Iulianæ formæ deſcripti, cum appellatione veterum menſium Iudaicorum: quorum primus Elul, a 29 Auguſti, vt dixi, triginta dierum, vt September noſter. ſecundus Tiſri a 28 Septembris vnius & triginta dierum, vt October Iulianus: & ita deinceps. Menſis primus Ciuilis vernus Adar a 26 Februarij: cuius menſis Lunaris ſemper dicitur Dulcha-

A Dulchagiathi,vt ſecundus Muharram incidens in menſem Paſchalem. Subiecimus igitur tibi exemplum anni Samaritani, qui conueniebat in annum Chriſti 1584, vt mihi a Samaritanis Ægyptienſibus in Galliam tranſmiſſum fuit.

COMPVTVS ANNI SAMARITANI CONVENIENTIS IN ANNVM CHRISTI cIↃ. IↃ. LXXXIIII, QVI ERAT SEXTVS CVRRENS Hebdomadis Samaritanæ.

COMPVTVS ANNI אהרך.

B

Nouilunium ELHAGIATHI ſupra X. hor.& dimidium, & decimam partem, a die II, III in VI. ADAR. V. XXXI.

Nouilunium MVHARRAM ſupra III hor. & dimidium, & decimam partem a nocte IIII in PESACH IIII NISAN I. XXX

Nouilunium TZEPHAR ſupra VI hor. trientem & decimam partem a nocte in IIII IIAR V. XXXI

Nouilunium RABIE ſupra X hor. & triceſimam partem decimæ, a nocte VII, I, in III SEBIN VI. XXX

Nouilunium RABIE ſupra XI hor. & triceſimam partem quintæ, a nocte II in II THAMVZ. I. XXXI

C Nouilunium GIVMADI ſupra XI hor. & dimidiam & triceſimam quintæ a die III, IIII AB. IIII. XXXI.

NEOMENIÆ SEPTIMI(anni)IN SEMITA. הסכורת

Nouilunium GIVMADI ſupra IX hor. & triceſimam partem, a nocte V, in XXX AB IIII. XXXI

Nouilunium REGEB ſupra VIII hor. & trientem & triceſimam partem quintæ, a die VI, VII in ſolenni (σκηνοπηγίας) XXIX ILVL. VII. XXX. סכורת

Nouilunium SAHABEN ſupra V hor. & triceſimam quin-

D tæ, a nocte in XXVIII TISRI II. XXXI.

Nouilunium RAMADHVN ſupra quinque hor. & triceſimam decimæ, a die II in XXVI MARSCHBAN. V. XXX

Nouilunium SCEWAL ſupra V hor. & triceſimam decimæ a nocte IIII, in XXVI CASLIM VII. XXXI

Nouilunium ELKAIDATHI, ſupra III hor. & triceſimam partem, a nocte V, in XXIIII TIBETH III. XXXI.

 A

ILVL. TISRI. MARCHESCHBAN
CASLIM. TEBITH. SCEBAT.
ADAR. NISAN. IIAR.
SEBIN. THAMVZ. AB.
ADAR POSTERIOR.

Ita vertimus ex Samaritanorum ſchedio. Sciendum vero hunc annum, qui incidebat in 1584 Chriſti, notari ab illis 210 periodi hebdomadicæ Lunaris Hagarenorum, qui anni Lunares putantur ab editione anni Iuliani. Sed multa a nobis ignorantur, & niſi ipſi Samaritani docuerint, perpetuo ignorabimus. Primum neſcimus hunc B computum Lunarem. Deinde non ſatis confidimus nos fideliter iſtam ψηφοφορίαν expreſſiſſe. Quod potuimus, præſtitimus. Expectamus aut meliore ingenio, qui hæc nobis interpretentur, aut meliore fato, qui plura a Samaritis habere poterunt. Cur in octauo menſe, & in Titulo ſecundo ſit סכות ſcio, vt inquit ille, iuxta cum ignariſſimis. Nam סֻכּוֹת quidem, id eſt σκηνοπηγίαν, eſſe ſcio. Sed quare in titulo? Nam quod Succoth poſitum in ſecundo menſe, cauſa in promptu eſt: quia videlicet σκηνοπηγία nunc in Ilul, nunc in Tiſri incidit. vt in illo anno 1584 Chriſti σκηνοπηγίαν ſerius celebrarunt, quam Iudæi, vno menſe, ſecuti veterem cyclum Chriſtianorum. Nam proprius menſis Tabernaculorum eſt Tiſri; C ideo a Samaritanis ille menſis dicitur חַג, id eſt, ſolenne σκηνοπηγίας, quemadmodum Niſan dicitur פֶּסַח quod ille menſis proprius eſt Paſchalis ſolennitatis, non autem Adar, quanquam in ipſum Adar aliquando Paſcha incidat. In hoc etiam diagrammate habes numerum dierum vniuſcuiuſque menſis Iuliani. vt, verbi gratia, in Adar appoſiti ſunt numeri I. XXXI. quia Adar eſt XXXI dierum, nempe Martius. ſed vnitas, quæ præcedit, ſunt concurrentes, ſiue regulares menſium, vt puto. & ita in reliquis. Subiecimus etiam Tabellam nouiluniorum, vt in vno conſpectu omnia habeas, cum momentis ſuis. Horam fecimus momentorum 1800, vel 300, quia Iudaica momenta 1080 non admittebant omnes diuiſiones. Itaque in primo nouilunio cum in Diagrammate D ſuperiore notatum ſit eſſe dimidium horæ, & decimam partem horæ ſupra X horas: hoc plane exprimitur per $\frac{180}{300}$. & ita in reliquis.

TABEL-

A TABELLA NOVILVNIORVM SAMARITANORVM IN ANNO CHRISTI cIↃ. IↃ. LXXXIIII.

Menſes Lunares.	Feria.	Horæ.	Scrupula. 1800		Menſes Samarit. Iuliani.		Menſes Iuliani Samarit.	Neomenia in menſibus Iul.	Feria Neomeniarum.
Dulchagia	2. 3	10.	180	D	Adar 6	3 Martij	Adar	26 Feb.	5
Muharram	4	3.	180	N	Peſah Niſan 4	1 April.	Niſan	29 Martij	1
Sephar	6	6.	130	N	Iiar 4	1 Maij	Ijar	28 April.	3
Rabie prior	7. 1	10.	1	D	3 Siban.	31 Maij	Siban	29 Maij	6
Rabie poſterior	2	11.	2	N	Tamuz 2	29 Iunij	Tamuz	28 Iunij	1
B Giumedi prior	3. 4	11.	152	D	Ab 1	28 Iulij	Ab	29 Iulij	4
Giumedi poſterior	5	9.	10	N	Ab 30	27 Aug.	Ilul	29 Aug.	7
Regeb	6. 7	8.	152	D	Hag Ilul 29	26 Sept.	Tiſri	28 Septem.	2
Sahaben	1	5.	2	N	Tiſri 28	25 Octobr.	Marcheſban	29 Octobr.	5
Ramadhan	2	5.	1	D	Marcheſban 28	23 Nouemb.	Caſlim	28 Nou.	7
Schevval	4	5.	1	N	Caſlim 26	23 Decem.	Tebith	29 Decem.	3
Dulkaida.	5	3.	10	D	Teibeth 24	21 Ianuarij	Scebat	29 Ian.	6

In prima columna habes menſes Lunares Samaritarum: in ſecunda feriam, horas, & momenta horaria neomeniæ. Vbi autem eſt duplex feria, ſignificat transferri a priore ad ſecundam. vt in prima neomenia, feria transfertur a ſecunda ad tertiam: quia dies ciuilis putatur a principio noctis. Quare vbi calculus peruenit ad 18 horas, tunc
C præterierit meridies, & transfertur neomeniæ feria in ſequentem. Sic in menſe primo horæ 10 cum horis noctis fiunt 22 horæ. Quare feria a ſecunda ad tertiam transfertur. In quo conuenit illis cum Iudæis. Iſtam autem ψηφοφορίαν Lunæ penitus ignoro, cum omni ratione aſtronomica careat. Sequuntur literæ D. N: quarum prior ſignificat Diem, altera Noctem. Itaque prima neomenia fuit feria ſecunda, ſequente tertia, horis diei 10, momentis 180. ſecunda neomenia fuit feria quarta, hora tertia noctis, momentis 180: & ita in aliis. Sequuntur epochæ neomeniarum in menſibus ſolaribus Samaritanorum, & Iulianis. Sexto loco indicatur neomenia menſis Solaris Samaritani, cui
D diei menſis Iuliani congruit. In poſtrema columella ſunt feriæ, quibus notatæ ſunt neomeniæ menſis Samaritani. Verbi gratia, neomenia Adar Solaris Samaritani cœpit 26 Februarij, feria quinta, in litera A, quandoquidem litera Dominicalis Romana erat D, cyclo Solis 25. Hic manifeſto animaduertimus Paſcha ſemper in Solari Niſan, Scenopegian in Solari Tiſri celebrari. Ideo in toto cyclo diſceditur a Iudæa conſuetudine ſaltem ſepties. Prȩterea notandum, eos non curare tranſlationes Iudaicas. Nam cum Paſcha incurrat ſemper in Muharram Lu-

ram Lunari, hoc anno neomenia Muharram cæpit a feria quarta, quæ A
tamen in menſe Paſchali reiicula eſt in ratione Iudaica. Rurſus pleni & caui menſes non alternant. Nam Muharram & Sephar pleni, vterque autem Rabie eſt cauus continuo, vt ambo Giumedi ſunt & ipſi continenter pleni: Regeb autem & Sahaben caui. Reliqua de hoc anno alibi dicentur.

DE ANNO ARABICO SOLVTO EPOCHÆ IVLIANÆ.

QVINTVS Curtius de Indis loquens libro VIII ita ſcribit: Menſes in quinosdenos deſcripſerunt dies. Anni plena ſpatia ſeruan- B
tur. Lunæ curſu notant tempora, non, vt plerique, cum orbem ſidus impleuit, ſed cum ſe curuare cæpit in cornua: & iccirco breuiores habent menſes, qui ſpatium eorum ad hunc Lunæ motum dirigunt. Hæc Curtius. Sane verum eſt breuiores menſes eſſe, quam aliorum, cum quinisdenis tantum diebus conſtent. Sed quomodo a Luna corniculata, ſi non etiam a plenilunio alternatim? & ſi a plenilunio, quomodo conſtant ea, quæ dicit, non ab eo tempore putari, cum impleuit orbem ſidus? quid enim aliud eſt; quam a plenilunio? Rurſus, ſi quinideni dies menſi attribuuntur, quomodo conſtanter ſeruabitur ille numerus, vt tandem rationes Lunæ non labaſcant, ſiquidem Lunares menſes alternis pleni & caui? De his rebus ita temere etiam do- C
ctiſſimi veterum pronunciare ſolent. Si igitur ſemper a Luna corniculata, ergo menſes non quinis diebus, vt perperam ſcribit auctor alioquin facundiſſimus, ſed tricenis & vndetricenis alternatim conſtabant. Et ſane ὁ μακαρίτης Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir eximiæ doctrinæ & probitatis, ſcribebat olim mihi Indos & Sinas annum ad Lunæ curſum deſcribere, eorumque neomenias putari من روية الهلال, id eſt, ἀπὸ τῆς φάσεως φεγγαρίου. Auguſtiniani Monachi, qui primi omnium Europæorum annis ſuperioribus certa de regno Sinarum reportarunt, ſcribunt Sinis (quos ineptiſſime omnes Hiſpani Chinas vocant) omnes neomenias feſtiuas eſſe, in eiſque exercitum ſemper recenſeri & luſtrari: initium vero anni eſſe a neomenia Martij; D
item eo anno, quo ipſi fuerunt in Sinarum regno, qui putabatur a Chriſto 1575, neomeniam fuiſſe in III Septembris. Denique plenilunia illis omnia ſacra eſſe, in eiſque epulas publicas celebrari. Itaque eodem anno 1575, XX Auguſti ſe ſplendidiſſimo epulo acceptos, quod ea dies ſacrata eſſet plenilunio. At non ſolum Sinæ, ſed & reliqui omnes tam Indi, quam ſupra Indiam, menſibus Lunaribus tempora ſua deſcribunt, vt Iaponenſes, de quibus Aloiſius Froes Ieſuita

anno

A anno 1565 in quadam epiſtola ſua ex inſula Iapan ita ſcribit: Incidit meus aduentus in ipſum noui anni initium: quod hac hieme Iaponij a Kal. Februariis annum auſpicati ſunt. Varius eſt enim in his regionibus anni curſus: longe alia, quam apud nos ratio temporum, atque deſcriptio. Vetus eſt autem gentis mos, vt anno ineunte, ab die nono Lunæ, aduſque viceſimum, Regni proceres & Bonziorum principes ad regem quiſque ſuum ſalutandum non ſine donis accedat. Ex his, & Auguſtinianorum verbis, conſtat omnes tractus Orientales anno Lunari vti, ſed & Iaponenſium annum vagum eſſe, vt Arabum: præterea plenilunia vbique obſeruari, & tempus rerum agendarum eſſe a nona Luna creſcente, ad tertium quadrantem. Sane
B neomenia Auguſti conuenit cum neomenia Giumedi prioris anni Arabici 983, feria ſeptima, Auguſti vi. propterea xx Auguſti fuit plenilunium: vt fieri potuerit, quod ipſi Auguſtiniani ſubiiciunt, neomeniam ſequentem fuiſſe 3 Septembris: cum a xxi Auguſti ad eam diem, ſint 14 dies. Sed ciuiliter neomenia Giumedi poſterioris fuit Septembris v, feria ſecunda. Non ſolum hæc, quæ iam adduximus, probant Indorum annum Lunarem eſſe, ſed & Polus Venetus id quoque teſtatum reliquit, de prouincia Tangut ita loquens: Totum anni circulum per Lunationes computant: nec alios habent menſes, aut hebdomadas, quam Lunares. Sed ſi neomeniæ Sinarum cum Arabicis congruunt, non videntur tamen Iaponenſium cum illis
C paria facere. Nam neomenia Februarij anni 1565, quæ incidit in Kalendas, feria v, præceſſit feriam Regeb Arabici die vno, in anno Hegiræ 972. Nicolaus Contius Venetus in Itinerario ſuo ſcribit æram Indorum ab Octauio Cæſare deduci: & quo anno illa ſcribebat, qui erat Chriſti 1400, eum fuiſſe dicit ſecundum Indos 1490. Sane anno 1400 cæpit annus Hegiræ 803, Auguſti xxii, feria prima. Differentia igitur Hegiræ, & annorum Indicorum, 687: qui anni ſimplices Lunares, cum octo ſyzygiis, quæ a fine Decembris anni præteriti, ad Auguſtum menſem fluxerunt, conficiunt annos abſolutos Iulianos 666. Annus primus Hegiræ eſt 622 currens Chriſti. Aufer annos 621 prçteritos ab annis 666. Remanent anni 45: quæ eſt differentia primi Ianuarij
D Iuliani, & Ianuarij annorum Chriſti. Ergo Indi non ab Octauio Cæſare, ſed a Iulio Cæſare annos ſuos putant. Annus confuſionis incidit in annum periodi Iulianæ 4668, cyclo Solis 20, Lunæ 13. Erat annus Seleucidarum 268, a Septembri, & proinde 38 periodi ſecundæ magnæ Hagarenorum (quæ conſtat tribus periodis Calippicis:) idque a Martio. Rabie prior 12 Martij, feria quinta. Muharram, vndecimus a Rabie priore, fuit feria vi, Kal. Ianuarij primis, cyclo Solis 21, litera dominicali priore C. Hagareni vero antiquitus

feriam

feriam ſextam ſacram habent, propter Venerem, quam impenſe A colebant, CHOBAR vocantes. Inde orſi ſunt annum ſuum, qui in diem ſacrum, & caput annorum Iulij Cæſaris inciderit. Atque hæc eſt, ſine dubio epoche Indorum ab Hagarenis accepta. vt appareat annum ſolutum Arabicum antiquiorem eſſe, quam ab Hegira. Nam tum primum non cyclis decemnouennalibus, ſed annis ſimplicibus Lunaribus cæptum eſt tempora deſcribere. Eſt autem eorum annorum triginta periodus iuſta, quantum ad Lunæ ratiocinia: quantum ad feriarum orbem, ſepties triginta annorum: vt tota magna periodus conſtet 210 annis Arabicis. Tunc enim feria redit in orbem. & neomenia Muharram anni 211 incipit ab eadem feria, a qua neomenia primi anni de annis 210 cæperat. Quod ſi ab illa neomenia, id eſt a feria B ſexta, hodie Indi annos ſuos ſolutos putant, multum a veris ratiociniis medij motus Lunaris eos deſciſcere neceſſe eſt, propter cauſſas non paucas, ſed propter duas præcipuas. Prior eſt, quod nouilunium Muharram Kalendarum Iulianarum fuit ſecundum Iudæos 7. 1. 940. Erat enim Schebat anni 3716. Ergo non fuit feria VI, ſed VII. Et propterea vno die medias coniunctiones anteuertunt. Altera cauſſa eſt, quod poſt annos 2102 Arabicos nouilunia anticipabunt vnum diem: quod annus triceſimus relinquat momenta 360, quæ in annis 2102 conſurgunt in horas 24. Itaq; hodie illa epocha anteuertit nouilunia biduo. Iam enim agitur annus Indorum 1690: qui aufert diem fere: ſiquidem poſt annos 12 conflatus erit dies integer. Cum igitur C magna periodus Indorum incipiat a feria VI, vt & periodus Muhamedanorum, eadem ſunt vtriuſq; ratiocinia in feriarum doctrina. Experiamur igitur. Annus primus Hegiræ, vt diximus, eſt 688 Indorum: & proinde eſt 58 magnæ periodi, cuius character eſt feria 3. At medium nouilunium Ab Iudaici anni 4382 fuit 4. 7, 112, Iulij 14. cum tamen prima neomenia Hegiræ ſit feria VI. Rurſus anno hoc Chriſti 1594, quo hæc ſcribebamus, cæpit annus Hegiræ 1003, Septembris 6, feria ſexta. Tiſri Iudaicus anni 5355, eſt 5, 3, 904. erat annus Indicus 1690, & propterea 10 periodi magnæ, feria 3. Ergo biduum anticipauit, propter ſcrupula, quæ anno triceſimo negliguntur. Sed de his alibi plenius in anno Muhamedico. Nunc quomodo annis Iulianis datis Arabici D fiant, & contra, quomodo dati Arabici in Iulianos conuertantur, aperiam. Sunto anni dati Iuliani 666, a Kalendis Iulianis primis. Volo eos in Arabicos redigere. In linea cyclorum Iulianorum præciſe non inuenio. Accipio proxime minorem numerum 456. quo de 666 deducto, remanent 210. Proximo minore 209 deducto, remanet annus vnus. Ita tres numeri ſunt, qui datam ſummam conficiunt 456, 209, 1. quibus reſpondent anni Arabici 470, 215, cum menſibus

quatuor,

Cycli Iuliani.	Anni Arabici.	Menſes Arabici.	Numerus cyclorum.
19	19.	7	1
38	39.	2	2
57	58.	9	3
76	78.	4	4
95	97.	11	5
114	117.	6	6
133	137.	1	7
152	156.	8	8
171	176.	3	9
190	195.	10	10
209	215.	5	11
228	235.	0	12
456	470.	0	24
684	705.	0	36
912	940.	0	48
1140	1175.	0	60
1368	1410.	0	72
1596	1645.	0	84
1824	1880.	0	91
2052	2115.	0	98
2280	2350.	0	105
4560	4700.	0	112

A quatuor, & annus vnus ſimplex. Summa: anni Arabici 686; & menſes 5 iam lapſi de anno 687 inchoato. Conuerſa doctrina vtendum, ſi dati anni Arabici in Iulianos conuertendi ſint. Rurſus eſto datus annus Indorum 1690, cuius Mucharram oſtēdendus ſit in menſibus Iulianis. Anni Arabici 1690 ſunt anni Iuliani 1639 cum 9 menſibus Arabicis, vtique putandi a Kalendis primis Iulianis. Tabula periodi Hagarenorum incipit ab epocha Seleucidarum. Interuallum ab ea epocha ad primas B Kalendas Iulianas, anni 265, cum quatuor fere menſibus. Neglectis menſibus, iungantur anni 265 cum 1639. Fiunt omnes anni 1904. a Seleucidarum epocha: de quibus ſi deduxeris 1824, nempe octo periodos magnas annorum 228, remanebunt 80 anni periodi nonæ; id eſt, annus quartus periodi ſecundæ; cuius neomenia menſe Martio in Regeb. A Regeb Muharram eſt menſis ſeptimus. Ideo Muharram anni propoſiti 1690 incidet in menſem ſeptimum a Martio, hoc eſt in Septembrem. Sed de hoc plenius alias in anno Muhammedico, & in Computo Samaritano.

C

DE ANNO IVDÆORVM NOVITIO.

IAM manifeſta erat bidui προέμπτωσις, in periodo Seleucidarum Iudaica, cum poſt imperium Conſtantini Cæſaris, Romani ab Indictionibus Conſtantinianis, idque a 24 Septembris, tempora ſua putare inſtituiſſent. Tunc enim pluſquam duæ periodi Hipparcheæ a Seleucidarum initio fluxerant, & propterea duos dies Luna anteuerterat priſtinam ſedem. Anno enim Chriſti 344, qui erat Seleucidarum 656, & quadrageſimus octauus poſt duas periodos Hipparcheas, Tiſri Iudæorum Alexandreus erat in 26 Septembris, feria 4: cum tamen ex e- D pilogiſmo hodierno neomeniæ character 2, 4, 204 ſtatueret caput menſis in 24 Septembris. En labes bidui. Nondum enim rationem Calippicam de ſede ſolicitauerant Iudæi, ſed eam adhuc incolumem ſeruauerant. Sero tandem cognito errore periodi Calippicæ ratiocinia abdicarunt, & ad tutiora præſidia confugerunt, adhibita in auxilium aſtrologia, ad cuius examen rationes menſium exigentes deprehenderunt labem, quæ ex cyclorum enneadecaetericorum ſucceſſione fit. Nam cum menſis Lunaris conſtet diebus 29, horis 12, ſcrupulis

793, qualium tota hora eſt 1080, cyclus autem componatur ex 235 A
ſyzygiis, manifeſtum eſt cyclum integrum dierum 6939, hor. 16,
ſcrup. 595 eſſe. Enneadecaeteris autem Iuliana eſt dierum 6939,
horarum 18, 0. de quibus deducta Lunari Enneadecaeteride, remanet ὑπεροχὴ Solaris ſupra Lunam dierum 0, 1, 485. ſexdecim vero
ὑπεροχαὶ ſunt dierum 0, 23, 200. hoc eſt diei vnius, ſcrupulis 880
minus. Poſt 16 igitur cyclos, Lunæ fiet προέμπτωσις in anno Iuliano,
hoc eſt a VII Octobris, in qua erat κέντρον μετοπωρινόν. Quare
cum in anno 48 periodi Calippicæ a neomenia Hyperberetæi Seleucidarum, ad Tiſri, vndecim dies περιτταὶ putarentur, duodecim
περιτταὶ putandæ fuerint: & poſt alteros ſexdecim cyclos tredecim
περιτταί. & ita deinceps in omnibus primis menſibus totius periodi. B
Dolendum igitur erat non ſolum quod pauciores dies, quam opus
erat, a neomenia Hyperberetæi, ad neomenias Tiſri putabantur, ſed
etiam quod alias Tekuphas ab Alexandro, alias a Cæſare haberent:
& cum quatuor Tekuphis annus explicetur, octo numerarent.
Caſtigatio igitur eiuſmodi adhibita. Tekupha Tiſri Iuliana XXIIII
Sept. Neomenia Hyperberetæi Alexandrei vel κέντρον μετοπωρινόν,
VII Octobris. Interuallum, 13 dies. Tot dies eximendi ſunt de anno
Solari, vt reſpondeat æquinoctio Iuliano. Iam diximus exceſſum
enneadecaeteridis Iulianæ ſupra Lunarem eſſe hor. 1, 485. Ergo ducentarum ſexdecim exceſſus erit dierum 13 hor. 1. Qui ſunt anni
4104, quo interuallo Luna anteuertit priſtinam Seleucidarum epo- C
cham ſeptimæ Oct. cyclo Lunæ 3. Vt igitur idem cyclus Lunæ in
eundem Solis redeat, opus eſt periodo annorum 532, ducto ſcilicet
cyclo annorum 28 in cyclum annorum 19. vt autem feriæ neomeniarum in orbem redeant, hoc vero non continget, niſi poſt 13 cyclos.
Ductis igitur annis 532, in 13, fiet magna periodus annorum 6916.
Quia igitur diuiſis annis 4104 per 19, remanet nihil, per 28, remanet
16, per 247, qui ſunt cycli 13, remanent 148, per 7, ſuperſunt 2: manifeſtum eſt annum 4105 ineuntem fore primum cycli Lunæ, 17 Solis, 149 periodi terdenariæ, tertium Sabbaticum. Hæc vniuerſa ſimul
non competunt, niſi anno Chriſti 344. Itaque cum annus Chriſti
344 ſit 4105 iniens a Tiſri periodi maximæ annorum 6916, ergo D
annus natalis Chriſti, vt vulgus putat, fuerit 3760 eiuſdem periodi, & annus Seleucidarum 3450. Iam nouilunij ſedem tenemus, abiectis 13 diebus προεμπτώσεως de 37, qui a Kalend. putandi
ſunt. Remanent enim 24 a Kalendis, quæ erat ſedes æquinoctij autumnalis Cæſariani. Cyclus Lunæ, vt diximus, erat 3, Solis 1. Erat
igitur feria ſecunda. Nouilunium a meridie 23, horis 10, 204,
Hieroſolymis, quanquam ex epilogiſmis Prutenicis fuerit a media no-

A dia nocte, 22 die exacta, horis 22. 2.′ 39.″ Hoc eſt poſt meridiem diei 23. horis 10.$\frac{47}{1080}$. Maior igitur calculus Iudæorum ſcrupularius Prutenico momentis 157. Sed Iudæi, qui anno Lunari vtuntur, eius initium protinus capiunt ab ineunte nocte. Itaq; nouilunium fuit hora 4,204,ab initio noctis.Porro cyclorum 216 , per quos Luna dies 13 anticipauit, character eſt 6, 23,0.hoc eſt feria 6,horæ 23.ſcrupula, ſeu momenta nulla. Atqui nouilunium incidit die 23, ſequente 24, feria 2,horis 4,ſcrup.204.Ergo ad characterem,6,23,0,apponendus character epochæ 2, 5, 204. Et ita fiet character 2, 4, 204 nouilunij Tiſri,in anno Chriſti 345 ineunte.Igitur 2, 5,204 erit perpetuus character epochæ Iudaicæ: ita vt ante 4104 annos nouilunium contige-
B rit in vii Octobris; quod eſt κέντρον μετοπωρινὸν Seleucidarum, feria 2, cyclo Solis primo, Lunæ tertio, anno periodi Iulianæ 953. Quamuis vero epocha huius noui Computi incidit in annum Chriſti 344, tamẽ fieri poteſt, vt aliquot annis poſterius inſtitutus ſit. Neq; magis neceſſe, vt anno Chriſti 344 cæperit, quam annis ante 4104, cum ex anno periodi Iulianæ 953 initium capiat. Hunc Computum Iudæi vocant עִבּוּר, id eſt, ἐμβολισμόν. Rabbi Moſes filius Maimon in præclaro ſuo opere iad, capite de menſe ſanctificando : חֶשְׁבּוֹן שֶׁאָנוּ מְחַשְּׁבִים הַיּוֹם הוּא הַנִּקְרָא עִבּוּר Computus, quo hodie computamus, is eſt, quem embolismvm vocamus. Neque vero ſolum ille Rabbinus, ſed & omnes deinceps aſſerunt, inſtitutum poſt editionem Talmud. At Iudæi iam
C ab illis temporibus, & fortaſſe ante Chriſtum, putarunt, putantque hodie, diem vii Octobris fuiſſe primum mundi conditi: eoque nomine Computus iſte vocatur חֶשְׁבּוֹן מִבְּרִיאַת הָעוֹלָם : Computus a conditu mundi. In quo ridiculi ſunt, cum hic annorum epilogiſmus minor ſit iuſto annis paulo minus ducentis. Præterea quomodo poterit eſſe prima dies a conditu rerum, cum ea fuerit prima feria ? at huius computi prima dies eſt feria ſecunda. Viden' manifeſtam repugnantiam? Sed maiorem riſum tollunt, cum primum menſem diluuij ſtatuunt in eadem vii Octobris, ſecundum autem in vi Nouembris : & in xvii menſis, quæ incidebat in xxii Decembris, volunt diluuium cæpiſſe, vt habetur Geneſeos vii, 11. ac propterea inſtitu-
D tam fuiſſe הַשְּׁאֵלָה : vnde vides quanta rerum ignoratione laborabant iam tum ipſi, quia Græcorum, & Gentilium, vt ipſi vocant, literas contemnerent : quas ſi legiſſent, nunquam neomeniam Hyperberetæi Syromacedonum diem primum mundi eſſe exiſtimaſſent. Cum igitur Iudæi a ſeptima hora æquinoctiali meridiana putent dies ſuos, neceſſe eſt in reliquis menſibus horas eſſe inæquales, & minimas quidem totius anni in Tebeth, longiſſimas in Tamuz. Conſtat tamen computus aſtronomicus, ſi epilogiſmo Iudaico ſex horæ

addantur. Tunc enim horæ æquales in totum annum putabuntur A
a meridie, quæ eſt epocha ἐν πινακικοῖς ψηφισμοῖς veterum aſtronomorum vſitatiſſima, & omnium tutiſſima. Cyclus vero eorum a priſco Alexandreo non differt, niſi capite aut initio, quatenus cyclus Alexandreus incipit a tertiodecimo, hodiernus autem a tertio. In emboliſmis vero conueniunt, ita vt citimus Tiſri ſit in cyclo 19, & proxime citimus in octauo. Quare in illis Paſcha anteueniebat epocham vernam tam ſub Seleucidis, quamdiu vſi ſunt periodo Calippi Alexandrea, quam in hoc Computo. Propterea contingebat eos, in cyclis octauo, & decimo nono, Paſcha bis in eodem anno celebrare. Id quod tangit Imperator Conſtantinus apud Euſebium in quadam ad epiſcopos epiſtola: & repetitur in veteribus Canonibus. εἴ τις πρεσ- B
βύτερος, ἢ διάκονος τὴν ἁγίαν τοῦ Πάσχα ἡμέραν πρὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας μετὰ Ἰουδαίων ἐπιτελέσει, καθαιρείσθω. Non enim hoc ſemper fiebat, ſed bis in annis XIX, & VIII. imo & de VIII cyclo dubitari poteſt temporibus Niceni concilij, cum æquinoctium ſtatueretur in XXI Martij. Tunc enim poterat Paſcha in ipſam XXI incidere. Quod autem diximus horas inæquales intelligi πολιτικῶς in hoc computo, cum tamen ἀστρονομικῶς ſint æquinoctiales, hoc etiam ad ipſas Tekuphas extenditur, quæ putantur per duodenas horas, a principio noctis, aut diei, quamuis ipſarum ratiocinia putentur per horas æquales. Et quemadmodum ratiocinia neomeniarum incipiunt a Tiſri, ita etiam ratiocinia Tekupharum a Niſan, vbi biſextum collocatur inter 25, & 26 Mar- C
tij. Nam initium anni Solaris Iuliani ipſis eſt ſemper a 26 Martij in litera A, in hodierno computo. Intercalant autem, anno integro poſt biſextum noſtrum. Anno Chriſti 1592, qui erat Iudaici computi 5352, intercalatum eſt in anno Iuliano. Erat enim annus biſextilis. Anno ſequenti, Iudaico autem 5353, intercalatum eſt inter 25, & 26 Martij. Itaq; annis Iudaicis per quatuor diuiſis, ſi vnitas remãſerit, ſcito in eo anno intercalatum eſſe. Et ſane cum annus primus huius Computi fuerit primus cycli Solis in anno 953 periodi Iulianæ, ſequenti anno periodi Iulianæ, nimirum 954, intercalatum eſſe intelligendum eſt κατὰ πρόληψιν ante 26 Martij. Et quia ipſa viceſima ſexta dies eſt caput anni Solaris, Tekupha incipiet a principio noctis, ſequenti an- D
no a media nocte, tertio a Sole oriente, quarto a meridie, quinto, in anno biſextili Iudaico, iterum a principio noctis. At Tekupha Tiſri ſemper progreditur per horas 9, aut 3. Itaque ſemper ante biſextum Iudaicum Tekupha Tiſri eſt nouem horarum nocturnarum: vt erat anno correctionis 4105. Anticipationis enim dies, vt diximus, conflati erant 13, cum hora: qui erant demendi a Kalendis Septembris ad Tekupham Hyperberetæi: hoc eſt, a Kalendis Septembris, ad Tekupham Hyperberetæi, erant dies 37, cum

A hora, vel 36 dies cum 25 horis. Nunc, vt inueniam nouem horas
Tekuphæ Conſtantinianæ, hoc eſt in 24 Septembris, oportet
neceſſario, vt præter 24 dies Septembris, relinquantur horæ 4,
876, quæ cum epocha neomeniæ anni 4105 horarum 4, 204, faciat
9 horas Tekuphæ. Igitur, vt hoc poſſit fieri, de diebus 36, horis 25
demendi erunt dies 12, horæ 20, momenta 204, vt relinquantur
de diebus Septembris, dies 24, horæ 4, momenta 876. quæ cum
horis & ſcrupulis neomeniæ anni 4105, nempe cum 4, 204, com-
ponant horas 9 Tekuphæ Tiſri nocturnas. Hinc vides, quare a com-
puto reiiciendi ſint dies 12, 20, 204, quoties inueſtiganda eſt Te-
kupha. Quod tamen Iudæi ignorant, vt alia multa, quæ illorum
B intererat eos potius ſcire, quam nos. Et mirum eſt, Iacob filium Aſſer
in libro magno, cui titulum fecit Via Vitæ, capite 428, ſcribere, ad
inueſtigationem Tekuphæ Tiſri, de cyclis Tekupharum deducendos
dies 10, horas 21, momenta 204. cum dies 12, non autem 10, horæ
item 20, non autem 21 ſint deducendæ. Atqui dies 10, horæ 21, ſcru-
pula 204 eſt exceſſus Solis ſupra annum Lunarem. Quod ſi dies illi 12
cum horis 20, 204 non eſſent deducendi, alia via ad inueſtigationem
Tekupharum aggrediendũ eſſet. Nam 3 horæ, momenta 876 tantum
addenda forent ad nouilunium, non autem dies detrahendi. Primum
nouilunium Computi eſt 2, 5, 204. Additis horis 3, 876, fiunt horæ 9
Tekuphæ primi Tiſri. Secundum nouilunium accidit horis 14, 0.
C Quibus adde exceſſum vnius anni. Fiunt dies 11, 11, 204. Poſtremo
adiice horas 3, 876. Fiunt horæ 15. Id eſt hora tertia diei, Tekupha
nempe ſecundi Tiſri. Nunc ad methodum aggrediamur. Syzygia
Lunaris eſt dierum 29, horarum 12, momentorum 793. De quibus
diebus 29, deductis omnibus ſeptenariis, remanet character vnius
menſis 1, 12, 793. id eſt feria prima, horæ 12, momenta $\frac{793}{1080}$. Quare ſi
ſemper hæc componas ita, vt ex momentis horas facias, quando exce-
dent 1080, ex horis dies, cum exceſſerint 24, ex diebus autem ſemper
abiicias ſeptenarios omnes, inuenies anni communis characterem 4, 8,
876. embolimęi autem 5, 21, 589. Quare character cycli vnius erit 2,
16, 595, nempe coniunctis vna 12 annis communibus, & ſeptem em-
D bolimęis. His ita in infinitum propagatis, ſi vis ſcire nouilunium Tiſri,
videndum quot cycli & quot anni de reliquo cyclo currente pręterie-
runt. His omnibus aggerendus eſt character primi Tiſri, 2, 5, 204.
Et prodibit neomenia Tiſri. Quod vt facilius aſſequare, duas Ta-
bulas conſtruximus. In priore continentur anni 114 expanſi, qui
ſunt ſex cycli, incipientes a primo nouilunio Tiſri. Secundus an-
nus ergo compoſitus ex charactere vnius anni communis, & chara-
ctere primi Tiſri, hoc eſt ex 2, 5, 204, & 4, 8, 876, dabit characterem

6.14. o. cui ſi iterum adiicias characterem anni communis, com- A
ponet characterem Tiſri tertij, 3, 22, 876. Huic ſi adieceris 5, 21, 589, characterem anni embolimæi, conflabitur character Tiſri quarti 2, 20, 385. Hoc continue procudendo, propagabitur tota Tabula annorum expanſorum. In altera Tabula continentur anni collecti per ſenos cyclos ſine charactere, vt apparet: hoc eſt ſine nouilunio primi Tiſri. Cum igitur voles ſcire neomeniam Tiſri propoſiti, ſi numerus annorum maior fuerit, quam 114, accipe proxime minorem in Tabula annorum collectorum, & characterem ei reſpondentem compone cum charactere reſpondenti annis reliquis in Tabula annorum expanſorum. Exemplum: Annus Iudaicus 5355 cæpit hoc Septembri Iuliano. Volo ſcire characte- B
rem neomeniæ eius Tiſri. Accipe proxime minorem in tabula annorum collectorum, nempe 5244. Cuius character eſt 7, 8, 60. Reliquos III quære in Tabula annorum expanſorum. E quorum regione character 4, 19, 844 cum 7, 8, 60 compoſitus dabit characterem Tiſri anni 5355 ineuntis, 5, 3, 904, hoc eſt feriam quintam, horas 3, 904, poſt Solem occaſum. Sed ſi horæ fuerint 18, aut amplius, tunc transfertur feria. vt ſi fuerint 7, 18, 304, tunc pro ſeptima feria accipe primam. Cum enim Iudæi putent a principio noctis, hora decima octaua perueniet ad meridiem. Ita vt ille dies iam cenſeatur tranſiſſe. VI enim horæ duntaxat ſuperſunt ad principium noctis. Sed non ſatis eſt characterem Tiſri adipiſci, niſi epo- C
cha ipſius in menſe Iuliano deprehenditur. Eius rei gratia epactas vnicuique anno expanſo congruentes appoſuimus, vt earum officio citra vllam moleſtiam locum neomeniæ Tiſri in menſe Iuliano inuenire poſſis. Coniunge epactas annorum 5244, & III, ſimul: id eſt, 15, 22, 925, & 16. 15, 1020. Componuntur dies 32, horæ 14, momenta 865. Et quia numerus hic excedit Syzygiam integram, nempe dies 29, 12, 793, deductis illis, remanebunt epactæ Tiſri anni dati dies 3, 2, 72. In Tabella Epactarum Tiſri inuenio epactam 3 bis, nempe e regione quartæ Octobris, & e regione quintæ Septembris. Sed nullus Tiſri hodie incipit ab Octobri. Ergo erit in Septembri. Sed quia epactæ vno die ſerius aut citius noui- D
lunium indicare ſæpe ſolent, vide quæ ſit feria Tiſri. Eſt autem propoſiti anni neomeniæ feria quinta. Diuide annum Iudaicum per 28. Reliquum eſt annus Cycli Solis Iulianus. Itaque anni 5355 cyclus Solis eſt Septimus. ideo litera dominicalis F. Igitur Tiſri incidit in literam C. quæ cum ſit e regione epactæ, quæ congruit anno propoſito, ſine dubio Tiſri anni huius 1594, qui eſt Iudaici 5355, cæpit in quinta Septembris. Hæc methodus elegantiſſima eſt: quæ
nunquam

A

TABVLA NOVILVNIORVM TISRI IN ANNIS EXPANSIS CYCLORVM VI.

	Anni expãſ.	Cyclus Lunæ.	Nouilunium Tiſri: Feria	Horæ	Scrupula 1080.	Epactæ Tisri: Dies	Horæ	Scrupula 1080.
	1	3	2.	5.	204	0.	0.	0
	2	4	6.	14.	0	10.	21.	204
Emb.	3	5	3.	22.	876	21.	18.	408
	4	6	2.	20.	385	3.	2.	899
B	5	7	7.	5.	181	14.	0.	23
Emb.	6	8	4.	13.	1057	24.	21.	227
	7	9	3.	11.	566	6.	5.	718
Emb.	8	10	1.	20	362	17.	2.	922
	9	11	6.	17.	951	28.	0.	46
	10	12	4.	2.	747	9.	8.	537
Emb.	11	13	1.	11.	543	20.	5.	741
	12	14	7.	9.	52	1.	17.	152
	13	15	4.	17.	928	12.	11.	356
Emb.	14	16	2.	2.	724	23.	8.	560
	15	17	1.	0.	233	4.	16.	1051
	16	18	5.	9.	29	15.	14.	175
Emb.	17	19	2.	17.	905	26.	11.	379
	18	1	1.	15.	414	7.	19.	870
Emb.	19	2	6.	0.	210	18.	16.	1074
	20	3	4.	21.	799	0.	1.	485
C	21	4	2.	6.	595	10.	22.	689
Emb.	22	5	6.	15.	391	21.	19.	893
	23	6	5.	12.	980	3.	4.	304
	24	7	2.	21.	776	14.	1.	508
Emb.	25	8	7.	6.	572	24.	22.	712
	26	9	6.	4.	81	6.	7.	123
Emb.	27	10	4.	12.	957	17.	4.	327
	28	11	5.	10.	466	28.	1.	531
	29	12	6.	19.	262	9.	9.	1022
Emb.	30	13	4.	4.	58	20.	7.	146
	31	14	3.	1.	647	1.	18.	637
	32	15	7.	10.	443	12.	12.	841
Emb.	33	16	4.	19.	239	23.	9.	1045
D	34	17	3.	16.	828	4.	18.	456
	35	18	1.	1.	624	15.	15.	661
Emb.	36	19	5.	10.	410	26.	12.	864
	37	1	4.	7.	1009	7.	21.	275
Emb.	38	2	1.	16.	805	18.	18.	479
	39	3	7.	14.	314	0.	2.	970
	40	4	4.	23.	110	11.	0.	94
Emb.	41	5	2.	7.	986	21.	21.	298
	42	6	1.	5.	495	3.	5.	781
	43	7	5.	14.	291	14.	2.	993
Emb.	44	8	2.	23.	87	25.	0.	117
	45	9	1.	20.	676	6.	8.	608
Emb.	46	10	6.	5.	472	17.	5.	812
	47	11	5.	2.	1061	28.	2.	1016
	48	12	2.	11.	857	9.	11.	427
Emb.	49	13	6.	20.	653	20.	8.	631
	50	14	5.	18.	162	1.	20.	42
	51	15	3.	2.	1034	12.	14.	246
Emb.	52	16	7.	11.	834	23.	11.	450
	53	17	6.	9.	343	4.	19.	941
	54	18	3.	18.	139	15.	17.	65
Emb.	55	19	1.	2.	1015	26.	14.	269
	56	1	7.	0.	524	7.	22.	760
Emb.	57	2	4.	9.	320	18.	19.	964
	58	3	3.	6.	909	0.	4.	375
	59	4	7.	15.	705	11.	1.	579
Emb.	60	5	5.	0.	501	21.	22.	783
	61	6	3.	22.	10	3.	7.	194
	62	7	1.	6.	886	14.	4.	398
Emb.	63	8	5.	15.	682	25.	1.	602
	64	9	4.	13.	191	6.	16.	13
Emb.	65	10	1.	21.	1067	17.	7.	217
	66	11	7.	19.	576	28.	4.	421
	67	12	5.	4.	372	9.	12.	912
Emb.	68	13	2.	13.	168	20.	10.	36
	69	14	1.	10.	757	1.	21.	527
	70	15	5.	19.	553	12.	15.	735
Emb.	71	16	3.	4.	349	23.	12.	935
	72	17	2.	1.	938	4.	21.	346
	73	18	6.	10.	734	15.	18.	550
Emb.	74	19	3.	19.	530	26.	15.	754
	75	1	2.	17.	39	8.	0.	165
Emb.	76	2	7.	1.	915	18.	21.	369
	77	3	5.	23.	424	0.	5.	860
	78	4	3.	8.	220	11.	2.	1064
Emb.	79	5	7.	17.	12	22.	0.	188
	80	6	6.	14.	205	3.	8.	679
	81	7	3.	23.	401	14.	5.	883
Emb.	82	8	1.	8.	193	25.	3.	7
	83	9	7.	5.	786	6.	11.	498
Emb.	84	10	4.	14.	582	17.	8.	702

A

RESIDVVM TABVLÆ NOVILVNIORVM TISRI IN ANNIS EXPANSIS PER SENOS CYCLOS.

	Anni expāſi.	Cyclus Lunæ.	Nouilunium Tiſri: Feria	Horæ	Scrupula 1080	EPACTÆ TISRI: Dies	Horæ	Scrupula 1080.
	85	11	3.	12.	91	28.	9.	906
	86	12	7.	20.	967	9.	14.	17
Emb.	87	13	5.	5.	763	20.	11.	521
	88	14	4.	3.	272	1.	22.	1012
	89	15	1.	12.	68	12.	17.	136
Emb.	90	16	5.	20.	944	23.	14.	340
	91	17	4.	18.	453	4.	22.	111
	92	18	2	3.	249	15.	19.	1035
Emb.	93	19	6.	12.	45	26.	17.	159
	94	1	5.	9.	634	8.	1.	650
Emb.	95	2	2.	18.	430	18.	22.	854
	96	3	1.	15.	1019	0.	7.	265
	97	4	6.	0.	815	11.	4.	469
Emb.	98	5	3.	9.	611	22.	1.	673
	99	6	2.	7.	120	3.	10.	84

	Anni expāſi	Cyclus Lunæ	Nouilunium Tiſri: Feria	Horæ	Scrupula 1080.	EPACTÆ TISRI: Dies	Horæ	Scrupula 1080.
	100	7	6.	15.	996	14.	7.	288
Emb.	101	8	4.	0.	792	25.	4.	492
	102	9	2.	22.	401	6.	12.	983
Emb.	103	10	7.	7.	93	17.	10.	107
	104	11	5.	4.	686	28.	7	311
	105	12	3.	13.	482	9.	15.	802
Emb.	106	13	7.	22.	278	20.	12.	1006
	107	14	6.	19.	867	2.	0.	417
	108	15	4.	4.	663	12.	18.	621
Emb.	109	16	1.	13.	459	23.	15.	825
	110	17	7.	10.	1048	5.	0.	236
	111	18	4.	19.	844	15.	21.	440
Emb.	112	19	2.	4.	644	26.	18.	644
	113	1	1.	2.	149	8.	3.	55
Emb.	114	2	5.	10.	1025	19.	0.	259

B

nunquam tibi imponet, modo rite, & ordine præſcripto feceris. Sed non deterior eſt altera, quam afferemus. Epactas, quas collegiſti, C aufer a diebus 36, 23, 1080. Reliqui erunt dies a Kalendis Septembris. Ergo epactas, quas collegiſti, nempe 32, 13, 380, aufer a 36, 23, 1080. Remanent dies 4, 10, 700. Itaque nouilunium Tiſri anni 5355 accidit poſt 4 diem a Kal. Septembris: & quia eſt feria quinta, erit ergo in v. Septembris. Hæc methodus meo iudicio melior eſt altera: quia expeditior. Supereſt doctrina Tekupharum, quam nobis promptum eſt ſcire, qui Iuliana forma vtimur: modo neomeniæ Tiſri ſedem in menſe Iuliano ſtatuere ſciamus. Semper enim Tekupha Tiſri eſt 24 Septembris. Sed ne quid doctrinæ Computi Iudaici deſit, id quoque nobis tractandum. Quod facilius erit ex his duabus Tabulis, quam ex aliis Computis Iudaicis. Anno- D rum 5254, & III. epactæ ſimul compoſitæ, vt iam vidimus, conflant dies 31, 37, 380. ex illis ſemper abiice dies 12, 20, 204. ſupererunt dies 19, horæ 17, 176. quibus adiice horas & ſcrupula nouilunij Tiſri. Confiunt dies 19, 21. Igitur Tekupha Tiſri anni 5355 incidit in diem 20, hora 21, ab initio noctis, id eſt, hora 9 diei. Nunc de tranſlationibus feriarum in neomenia Tiſri dicendum. Tranſlatio feriæ triplex eſt, aut Lunaris, aut politica, aut mixta. Lunaris, quando epilogiſmus attigit

TABVLA ANNORVM COLLECTORVM

A

PER SENOS CYCLOS.

	CHARACTER annorum collectorum.			EPACTÆ TISRI				CHARACTER annorum collectorum.			EPACTÆ TISRI		
Anni collecti.	Feria	Horæ	Scrupula 1080.	Dies	Horæ	Scrupula 1080.	Anni collecti.	Feria	Horæ	Scrupula 1080.	Dies	Horæ	Scrupula. 1080.
114	2.	3.	330	0.	8.	750	3534	3.	6.	510	11.	5.	570
228	4.	6.	660	0.	17.	420	3648	5.	9.	840	11.	14.	240
342	6.	9.	990	1.	2.	90	3762	7.	13.	90	11.	22.	990
456	1.	13.	240	1	10.	840	3876	2.	16.	420	12.	7.	660
570	3.	16.	570	1	19.	510	3990	4	19.	750	12.	16.	330
684	5.	19.	900	2.	4	180	4104	6.	23.	0	13.	1.	0
798	7.	23.	150	2.	12.	930	4218	2.	2.	330	13.	9.	750
B 912	3.	2.	480	2	21.	600	4332	4.	5.	660	13.	18,	420
1026	5.	5.	810	3.	6	270	4446	6.	8.	990	14.	3.	90
1140	7.	9.	60	3.	14.	1020	4560	1.	12.	240	14.	11.	840
1254	2.	12.	390	3.	23.	690	4674	3.	15.	570	14.	20.	510
1368	4.	15.	720	4.	8.	360	4788	5.	18.	900	15.	5.	180
1482	6.	18.	1050	4.	17.	30	4902	7.	22.	150	15.	13.	930
1596	1.	22.	300	5.	1.	780	5016	3.	1.	480	15.	22	600
1710	4.	1.	630	5.	10.	450	5130	5.	4	810	16.	7.	270
1824	6.	4.	960	5.	19.	120	5244	7.	8.	60	16.	15.	1020
1938	1.	8.	210	6.	3.	870	5358	2.	11.	390	17.	0.	690
2052	3.	11.	540	6.	12.	540	5472	4.	14.	720	17.	9.	360
2166	5.	14.	870	6.	21.	210	5586	6.	17.	1050	17.	18.	30
2280	7.	18.	120	7.	5.	960	5700	1.	21.	300	18.	2.	780
2394	2.	21.	450	7.	14.	630	5814	4.	0.	630	18.	11.	450
2508	5.	0.	780	7.	23.	300	5928	6.	3.	960	18.	20.	120
C 2622	7.	4.	30	8.	7.	1050	6042	1.	7.	210	19.	4.	870
2736	2.	7.	360	8.	16.	720	6156	3.	10	540	19.	13.	540
2850	4.	10.	690	9.	1.	390	6270	5.	13.	870	19.	22.	210
2964	6.	13.	1020	9.	10.	60	6384	7.	17.	120	20.	6.	960
3078	1.	17.	270	9.	18.	810	6498	2.	20.	450	20.	15.	630
3192	3.	20.	600	10.	3.	480	6612	2.	23.	780	21.	0.	300
3306	5.	23.	930	10.	12.	150	6726	7.	3.	30	21.	8.	1050
3420	1.	3.	180	10.	20.	900	6840	2.	6.	360	21.	17.	720

TABELLA EPACTARVM TISRI.

Dies Septembris	Litera Dominic. in Septembri.	Epactæ Septem.	Dies Octobris.	Litera Dominic. in Octobri.	Epactæ Octobris.
1	F	7	1	A	6
2	G	6	2	B	5
3	A	5	3	C	4
4	B	4	4	D	3
5	C	3	5	E	2
6	D	2	6	F	1
7	E	1	7	G	0
8	F	290			
9	G	28			
10	A	27			
11	B	26			
12	C	25			
13	D	24			
14	E	23			
15	F	22			
16	G	21			
17	A	20			
18	B	19			
19	C	18			
20	D	17			
21	E	16			
22	F	15			
23	G	14			
24	A	13			
25	B	12			
26	C	11			
27	D	10			
28	E	9			
29	F	8			
30	G	7			

Dies Augusti.	Litera Dominic. in Augusto.	Epactæ Augusti.
22	C	17
22	D	16
24	E	15
25	F	14
26	G	13
27	A	12
28	B	11
29	C	10
30	D	9
31	E	8

attigit horas 18. Nam omnes Orientales nationes, Indi, Sinæ, Chataij, veteres Aſſyrij, Syri, Chaldæi, Arabes, Damaſceni, calculum Lunæ a meridie inſtituunt: diem ciuilem autem à Sole occaſo.
D Eo pacto nunquam variat neomenia Lunaris, quacunque cœli inclinatione habitas. Nam tuus meridianus eſt ſemper idem, cum ortus & occaſus diuerſi diuerſa conſtituant diei ciuilis initia & exitus, & inæquales horas ciuiles faciant. Nam æſtate longiores ſunt dies, breuiores noctes.in bruma, aliter. Meridiani vero tui punctum idem eſt in tua habitatione: cum meridies cuiuſcunq; diei ſit dimidium, & ſexta hora

hora ſecundum veteres. Quare ab epocha conſtante & fixa ducitur A epilogiſmus aſtronomicus; ab inconſtanti autem, dies ciuilis. Vnde inter calculi aſtronomici, & diei ciuilis initia ſunt ſemper interiectæ horæ ſex inæquales. Quare in fine horæ ſextæ a meridie tu putas initium primæ diei ciuilis, cum de calculo Lunæ aſtronomico iam ſex exactæ ſint. quas quidem ſex horas ipſi non numerant, vt ſupra diſerte explicatum eſt. Eſto, exempli gratia, nouilunium Iudaicum 6.7. 804, principium horarum ſeptem, momentorum 804, capiendum non a meridie, ſed ab occaſu. A meridie enim eſſet 6.13.804, vt pote cum ſex horis minus putent. Ideo cum calculus peruenit ad 18 horas, tum vtique ἀστρονομικῶς 24 horæ ſunt abſolutæ, cum tantum 18 πολιτικῶς putentur. Porro τὸ νυχθήμερον Hebræorum diui- B ditur in duas partes : in עֶרֶב, veſperam : & in בֹּקֶר, mane. Præterea neomeniam politicam putant ab initio noctis. Quare neceſſe eſt, vt calculus Lunaris ſemper incidat in eam partem, quæ dicitur עֶרֶב, quæ eſt ab occaſo Sole, ad orientem. Atqui 18 hora a meridie putata deſinit in ortum Solis, & initium בֹּקֶר. Non igitur poteſt attribui τῷ עֶרֶב præterito. Ergo transfertur in עֶרֶב ſequens. Tranſlatio politica fit, ne duo dies feriati ſimul continuentur, vt plenius infra dicetur. Annus Lunaris communis diuiditur in duos ſemiſſes æquales, ſingulos dierum 177. Nam in anno æquabili a Tiſri ad Niſan ſunt 177; totidem a Niſan ad Tiſri. In anno intercalari, a Tiſri ad Niſan 207. Nam intercalatur ſolidus Adar prior. A Niſan, C ad Tiſri 177. Sed non ſemper a Tiſri ad Niſan ſunt 177 dies in anno communi, neque in anno embolimæo 207. Sed in anno communi etiam aliquando aut 176, aut 177. in anno embolimæo aut 206, aut 208. Cum annus communis habet 176, aut embolimæus 206, dicitur annus defectiuus. cum habet 177, aut 207, dicitur annus ordinarius. cum habet 178, aut 208, annus ſuperfluens, aut abundans. Ita fiunt anni communis tria genera: totidem anni embolimæi. Anni communis trium generum characteres ſunt, 3, 4, 5. Hoc eſt: Anni communis differentia ſunt dies 3 defectiui: aut 4, æquabilis: aut 5, abundantis. Embolimæi characteres ſunt 5, 6, 7. Exempl. Anno Iudaico 5340 neomenia Tiſri cœpit feria ſecunda. Neomenia ſequentis anni 5341 D cœpit feria 7. Differentia, dies v. Ergo dictus annus 5340 eſt communis abundans. Vterque enim eſt communis, cum alter ſit primus cycli, alter ſecundus. Porro primus abundans eſt, quia habet differentiam, v dies: quæ eſt longiſſima differentia anni communis. Proinde ille annus habuit dies 355. Vnde ὑπερήμερος vocari poteſt. Rurſus annus 5342, eſt tertius cycli, & conſequenter Embolimæus. Eius neomenia incepit feria tertia. Sequentis anni, qui erat quartus cycli, erat feria ſecun-

A ria ſecunda. Differentia, dies VI. Eſt igitur annus æquabilis emboli-
mæus. Sic in aliis. Quare autem aliis annis decedat dies, aliis acce-
dat, alij anni æquabiles ſint, hæc cauſa eſt: quod nimirum nunquam
voluerint neomeniam Tiſri ſtatui in prima, quarta & ſexta feria: ne-
que neomeniam Niſan in prima, quarta, ſexta, ne duæ feſtiuitates ſi-
mul concurrant, vt in computo explicabitur. Si igitur, verbi gratia,
nouilunium Tiſri fuerit, 1, 5, 570, quamuis nullus eſt exceſſus hora-
rum 18, vt propter illum Aſtronomica tranſlatio fieri debeat: tamen,
quia Tiſri nunquam incipit feria prima, transfertur, & fit ὑπέρβατος
ἡμέρα, traducenda in feriam ſecundam. Annus vero ille, cui hoc ac-
cidit, iam non 354 dierum erit, ſed 353 duntaxat. In anno igitur de-
B fectiuo, ſicut apud Athenienſes ἐξαίρεσις fiebat menſe Boedromione,
ita apud Iudæos, eadem ἐξαίρεσις fit in Caſleu: qui, cum ſit ſolidus men-
ſis, tunc fit cauus. Contra, anno abundante, πρόσθεσις fit in Mar-
cheſvvan: qui cum ſit natura cauus, tunc extra ordinem fit ſolidus:
Hoc modo in anno defectiuo, tres continui menſes caui ſunt, Mar-
cheſvvan, Caſleu & Tebeth. In anno abundante item continui ſolidi
tres: Tiſri, Marcheſvvan, Caſleu. Quis eſt annus defectiuus? qui ha-
bet Caſleu cauum. Quis annus abundans? qui habet Marche-
ſchvvan ſolidum. Quis æquabilis? qui habet Marcheſvvan cauum,
Caſleu ſolidum. Tranſlationes igitur, καὶ ὑπερβάσεις ἡμερῶν ſunt cauſa
ἐξαιρέσεως, aut προσθέσεως. Politica ὑπέρβασις, de qua nunc loquimur,
C & ſecunda eſt ordine, fit propter ferias reiiculas, & non idoneas capiti
anni & neomeniæ Niſan. Ferias reiiculas Tiſri Hebræi notant his tri-
bus numeris אדו, Aleph eſt prima feria; Daleth quarta, Wau ſexta.
Feriæ reiiculæ Niſan, בדו, Badu: feria ſecunda, quarta, ſexta. Mixta
tranſlatio eſt, quæ ex vtroque genere compoſita eſt, ex aſtronomica &
politica. Exemplum: Anno primo cycli, qui erat 5340, nouilunium
Tiſri fuit, 1, 23, 1079. Hæc neomenia non ſolum πολιτικῶς transferenda
propter Adu, (quod ſcilicet habet vnam ex feriis Adu. Habet enim fe-
riam primam) ſed etiam ἀστρονομικῶς propter exceſſum horarum. In
hoc enim nouilunio exceſſus 18 horarum eſt. Rurſus Tranſlatio aut
in ſequentem diem fit; aut in perendinum. Quod accidit, cum tranſ-
D latio aſtronomica incurrit in vnam ex Adu, aut Badu. Exemplum:
Eſto neomenia propoſita 3, 19, 453. Propter nouilunium vetus, quod
excedit 18, eſt transferenda in ſequentem. Sed ſequens eſt feria quar-
ta, & non idonea. Itaque comperendinetur, & pro quarta ſtatuatur
quinta. Propter hanc comperendinationem, neomenia Iudaica ab-
eſt a coniunctione media triduo ſolido. Politica tranſlatio eſt vnius
generis. Nam feria transfertur, aut comperendinatur πολιτικῶς tan-
tum in Tiſri quidem propter ADV, in Niſan autem propter BADV.
Aſtrono-

Aſtronomicæ vero tranſlationis cauſſa triplicis generis eſt. Prima eſt, A
ח״י IAH, hoc eſt, 18 horæ. de qua ſatis iam dictum. Secunda גטר״ד, GATRAD, in anno communi. Cum enim in anno communi nouilunium fuerit 3, 9, 204; hoc vocant גטר״ד, GATRAD. Si enim illud nouilunium retineatur in anno communi, pro anno ſequenti epactis anni communis, nempe 4, 8, 876, ad 3, 9, 204 adiectis, conſurget nouilunium anni ſequentis 7, 18, 0. Quod cum ἀστρονομικῶς transferendum ſit propter ח״י, igitur transferetur in feriam primam. Sed illa feria reproba & reiicula eſt, propter ADV. Comperendinetur igitur, & ſtatuatur in feria ſecunda. Quoties igitur incidit nouilunium 3, 9, 204 aut maius eo, pro feria tertia comperendinetur caput anni in feriam quintam. Tertia cauſſa ὑπερβάσεως ἀστρονομικῆς, בט״ו תקפ״ט, BATV B
TAKPHAT poſt emboliſmum. cum ſcilicet annus, qui proxime emboliſmum ſequitur, habuerit neomeniam 2, 15, 589. nam ita poſito nouilunio, annus antecedens habuerit nouilunium 3, 18, 0. quod ſcilicet cognoſces, charactere anni embolimæi 5, 21, 589, de 2, 15, 589 deducto. At iam dictum eſt 3, 18, 0, eſſe reiiculum tum ἀστρονομικῶς, tum πολιτικῶς. Quoties igitur aut in anno communi 3, 18, 0, aut poſt annum embolimæum, ſecuta fuerit neomenia 2, 15, 589, in vtroque caſu tertia feria in quintam erit comperendinanda, & tunc in vtroque caſu annus erit defectiuus; ne annus embolimęus ſit 386 dierum, communis autem 356. Hactenus de Tranſlationibus. Sed quamuis expeditiſſimũ neomeniarum computum inſtituerimus, aliam tamen methodum excogitauimus. Sciat igitur ſtudioſi adoleſcentes, in 247 annis, hoc eſt, cyclis XIII, omnes neomenias in eaſdem ferias recurrere. Nam periodus Iudaica eſt annorum 6916, qui per 28 diuiſi dant 247 annos, in quibus fit orbis neomeniarum & feriarum, ſicut feriarum tantum in 28 annis Solaribus. C D

INDEX CHARACTERVM TISRI ET QVALITATVM ANNI.

	Anni Cycli Iudaici.	0.	19.	38.	57.	76.	95.	114.	133.	152.	171.	190.	209.	228.
	1	1	2	3	1	2	4	2	3	1	2	3	5	6
	2	6	1	2	3	1	2	4	2	6	1	2	3	5
Emb.	3	5	6	4	7	3	1	8	4	5	6	1	8	3
	4	1	2	3	5	6	1	2	3	1	2	4	2	3
	5	3	1	2	3	5	6	1	2	3	1	2	4	2
Emb.	6	7	6	1	8	3	5	6	4	7	3	1	8	4
	7	5	8	4	2	3	1	2	3	5	6	1	2	3
Emb.	8	3	5	8	4	7	6	1	8	3	5	6	4	7
	9	6	1	2	3	5	8	4	2	3	1	2	3	5
	10	5	6	1	2	3	5	8	4	2	3	1	2	3
Emb.	11	3	5	6	4	8	3	5	8	4	7	6	1	8
	12	3	1	2	3	2	3	1	2	3	5	8	4	2
	13	2	3	1	2	4	2	6	1	2	3	5	8	4
Emb.	14	4	7	6	1	8	4	5	6	1	8	3	5	8
	15	3	5	8	4	2	3	1	2	4	2	3	1	2
	16	2	3	5	8	1	2	3	1	2	4	2	6	1
Emb.	17	1	8	3	5	6	4	7	6	1	8	4	5	6
	18	4	2	6	1	2	3	5	8	1	2	3	1	2
Emb.	19	8	4	5	6	1	8	3	5	6	4	7	3	1

LATERCVLVM NEOMENIÆ MENSIVM EX QVALITATE ANNI.

A

	Characteranni.	Qualitas anni.	Tiſri.	Marcheſvvan.	Chaſlev.	Tebeth.	Schebath.	Adar embol.	Adar ordinar.	Niſan.	Iiar.	Sivvan.	Thamuz.	Ab.	Elul.
COMMVNES ANNI.	1	A	2	4	6	1	2		4	5	7	1	3	4	6
	2	O	5	7	1	3	4		6	7	2	3	5	6	1
	3	A	7	2	4	6	7		2	3	5	6	1	2	4
	4	D	2	4	5	6	7		4	3	5	6	1	2	4
	5	O	3	5	6	1	2		4	5	7	1	3	4	6
	6	D	7	2	3	4	5		7	1	3	4	6	7	2
	8	A	5	7	2	4	5		7	1	3	4	6	7	2
EMBOLIMÆI ANNI.	1	A	2	4	6	1	2	4	6	7	2	3	5	6	1
B	3	A	7	2	4	6	7	2	4	5	7	1	3	4	6
	4	D	2	4	5	6	7	2	4	5	7	1	3	4	6
	5	O	3	5	6	1	2	4	6	7	2	3	5	6	1
	6	D	7	2	3	4	5	7	2	3	5	6	1	2	4
	2	A	3	5	7	2	3	5	7	1	3	4	6	7	2
	8	A	5	7	2	4	5	7	2	3	5	6	1	2	4

laribus. Abiice igitur ab annis Iudaicis omnia 247, donec aut 247 tantum ſuperſint, aut minus. Coniice annos in frontem Indicis ſequentis. Et ſi quidem præciſe fuerint, is eſt annus vltimus cycli, non in eo verſu, cui prænotatus eſt, ſed in præcedenti. Exemplum: Abiectis omnibus 247 de annis Iudaicis propoſitis, relinquantur 114. Is eſt annus
C vltimus verſus non vtique ſeptimi, cui prænotatus eſt, ſed ſexti, vbi eſt 95. Eiuſque character in calce eiuſdem verſus ſexti eſt 8. Eſt enim annus cycli vltimus. Sic ſi præciſe remanent 19, eius character eſt in calce primi verſiculi e regione anni 19. Eſtque is character 8. Vel breuius. Tametſi præciſe numerus inuenitur, tamen aufer proxime minorem. Ita 95 de 114 demti relinquunt 19 ſub columna 95. Quod ſi numerum præciſe non inuenis, accipe proxime minorem. Reſiduum ſume in latere Indicis, in annis cycli Iudaici. Exemplum. Abiectis 247 omnibus de annis propoſitis 5334 periodi Iudaicæ, relinquantur, verbi gratia, 147. Numerus proxime minor eſt 133. Reſiduum 14 anni. Quos à latere Indicis perſequens peruenio ad verſum, cui
D prænotatus eſt numerus proxime minor 133. Vbi in cella communi offert ſeſe 6 character anni 147 propoſiti. Annus eſt embolimæus, vt non ſolum ſcis ex Indice, ſed etiam, quia eſt quartuſdecimus cycli. Confer in Laterculum menſium annorum Embolimæorum. In verſu primo characterum anni reperis primum characterem 6. in ſecundo verſu literam D. quæ ſignificat annum illum eſſe defectiuum. Sequuntur deinde omnes neomeniæ menſium. Puta Tiſri illius anni incipit feria 7. Marcheſvvan feria 2. & cætera. Ruſus

proponatur annus Iudaicus præſens, quem Iudæi ipſi notant eſſe ordi- A
narium. Abiectis omnibus 247, relinquantur 168. Numerus proxi-
me minor in fronte Indicis 152. quo de 168 abiecto, remanent 16.
Eſt ergo annus cycli ſextuſdecimus : qui eſt annus communis, vt
ex Indice ſcis, & ex cyclo ipſo. In Indice e regione anni 16, in cella
communi ſub numero 152, quem abieci ex æra propoſita, offertur
character 2, qui in Laterculo annorum communium dat literam O.
quæ notat annum eſſe ordinarium, & ſequentem feriam Tiſri quin-
tam, vt ſupra notatum eſt. Eſt enim character illius Tiſri 5, 3, 904.
Eandem conſtantiam methodi in quouis anno propoſito experieris.
Nihil eſt breuius & expeditius hoc compendio: quod quidem in gra-
tiam bonorum adoleſcentum excogitauimus. Sane hoc poſſumus B
conſtanter affirmare, non vulgari diligentia, & induſtria indicem &
laterculum conſtructum fuiſſe. Cum dico neomeniarum ferias in
orbem redire periodo 247 annorum, intelligo feriam, non autem
horas. Nam in decem millibus aut amplius annorum, nunquam repe-
ries duas neomenias, feria, horis, & ſcrupulis inter ſe conuenientes.

DE ANNO VETERVM HEBRÆORVM AVTVMNALI.

DISERTE expreſſum eſt Exodi XII, autumnale fuiſſe caput anni
Hebræorum, quia ex autumnali mutari in vernum præcipitur: C
item XXIII capite, ſolenne Scenopegiæ confertur in finem anni.
Annus igitur incipiebat ab autumno, ſiquidem
exitus anni eſt in autumno. Igitur fine anni, vt ſo-
let, intercalabatur menſis. Ideo eueniebat, vt
primus menſis nunc in Tiſri hodiernum, nunc in
Marcheſvvan incideret. Coniecimus igitur in
vnum cyclum caput primi menſis autumnalis,
cum hodiernis nominibus : cuius cycli initium a
mundo deduci debebat; ſed nos à primo anno Iu-
daico ordimur illum, cuius primus annus incidit
in tertium cycli Lunaris, vt ex antecedenti capite D
cognoſcere licet. Hic igitur cyclus locum habet
a primo anno Iudaico ad tempus Exodi, quod in-
cidit in annum Iudaicum 2264, anno cycli Iu-
daici tertio : ac propterea primus menſis congrue-
bat Marcheſvvan hodierno. Proxime minor nu-
merus in Tabula annorum Iudaicorum collecto-
rum eſt 2166, & reliqui ſunt expanſi 98, quibus

CYCLVS VETERVM Hebræorum.

Anni cycli. Iudaici.	
1	Tiſri
2	Tiſri
3	Marcheſvvan
4	Tiſri
5	Marcheſvvan
6	Marcheſvvan
7	Tiſri
8	Marcheſvvan
9	Tiſri
10	Marcheſvvan
11	Marcheſvvan
12	Tiſri
13	Marcheſvvan
14	Marcheſvvan
15	Tiſri
16	Marcheſvvan
17	Marcheſvvan
18	Tiſri
19	Marcheſvvan

A competit neomenia Tiſri 2, 0, 401. epactæ autem 28, 22, 882. cyclus Solis erat 24. Ergo neomenia Tiſri incidit in literam G. Epactæ vero 28, in Tabella Epactarum Tiſri congruunt diei nonæ Septembris. Sed primus menſis erat Marcheſvvan, vt patet ex cyclo hic propoſito. Si igitur characterem vnius menſis 1, 12, 876 cum 2, 0, 401 compoſueris, habebis primum menſem Hebræorum illius anni, nempe 3, 13, 114, Octobris VIII: qui erat proximus a die æquinoctij. Ergo addito charactere ſex menſium, habebis ſeptimum menſem, hoc eſt Niſan hodiernum illius anni, 5, 17, 552. Aprilis ſecunda. Ex quo tempore menſis ſeptimus cæptus eſt putari primus, & poſt eum inſtitutum intercalari. Hoc eſt, vetus menſis ſextus, duodecimus fuit, & B inter decimum, & vndecimum manſit ſedes emboliſmi in hunc vſque diem.

Satis autem conſtat ex iis, quæ ſupra a nobis demonſtrata ſunt, inuentum Græcorum eſſe cyclum Lunarem. Auctor enim eius Meto. Ideo veteres Hebræi non poterant ex ſcripto neomenias notare, aut ex computo: ſed ex obſeruatione. Quin ne horarum quidem vlla apud eos mentio. Nam diem, id eſt, τὸ νυχθήμερον, in XXIIII horas partiri & Græcorum eſt commentum, & longe poſt tempora Solonis in Heliotropiis Græcorum notatum, & tandem ſub Romanorum imperio ad Iudæos a Romanis tranſlatum. Itaque antiquior, vt mea fert opinio, feriarum appellatio a planetis, quam vt ab horis, quæ ſingulæ C Planetam ſuum ſibi vindicant, nominatæ ſint. Ideo libro primo huius operis aliam eius rei cauſſam propoſuimus. quæ ſi moroſis non placet, ſequantur per me licet tritam & vulgarem horarum planetariarum appellationem. Nam ſcio, quam difficile ſit tot Ariſtarchis ſatisfacere. Porro ab Exodo, ad tempora Sedekiæ vltimi Regis, potes tuto æra Iudaica vti. Neque vnquam errabis.

DE ANNO HEGIRÆ.

Ex iis, quæ antea a nobis accurate de anno Hagareno inueſtigata ſunt, ſatis conſtat, quæ fuerit ratio emboliſmi in menſibus deſultoriis, cum Hagareni menſem geminum non intercalarent, vt D Iudæi geminum Adar, Athenienſes ποσειδεῶνα δεύτερον: ſed is, qui primus anni fuerat, in emboliſmo fiebat poſtremus anni: ita vt idem menſis annum aperiret & clauderet, quaſi quidam Ianus Patulcius, & Cluſius. Et contra qui ſecundus fuerat, is erat caput anni poſt emboliſmum. Satis de hac re ſuo loco ſupra dictum eſt. Hoc anno Cilices ſiue Caramanni, & quædam aliæ Muhammedicæ nationes ad memoriam proauorum noſtrorum vſi ſunt: cuius rei veſtigia non ſolum in libris Muſſulmanorum, ſed & apud quoſdam Turcas hodie ſu-

perſunt, qui mera periodo Hagarena Calippi vtuntur, cum tamen interea conſtet illis ratio anni Hegiræ, non minus, quam aliis Muſſulmanis. Quemadmodum vero Muharram primarum Kalendarum Iulianarum apud Orientales periodi Hagarenæ nexibus ſolutus eſt: ita etiam idem Muharram apud Petræos Hagarenos cæpit annum vagum ducere, quo tempore Muhammedes pſeudopropheta, ridicula lege ſua publicata, coactus eſt fugam ſibi conſciſcere, vt fit in nouis rebus, præſertim in illis, quæ ad θρησκείαν pertinent. Quo nomine Epocha Muhammedis vocatur Hegirathi, hoc eſt διωγμὸς ὑπὲρ τῆς θρησκείας. Hoc enim ſignificat هجرة, a verbo هجر, hoc eſt ἐκδιώκεσθαι ὑπὲρ τῆς θρησκείας. quod verbum frequentiſſimum occurrit in Alcorano. Et Arabes ipſi ſcribunt hanc تاريخ, hoc eſt, ἐποχὴν, eſſe من هجرة محمد من مكة B a fuga Muhammedis ex Mecha. Quia vero Muhammedes ſimia Chriſtianorum eſt in multis, is principium æræ ſuæ eadem appellatione notauit, qua Chriſtiani ſuam a Diocletiano. Vt enim æra Diocletiani dicta eſt ÆRA MARTYRII, ita etiam Æra Muhammedis dicta eſt Hegira. quod nihil aliud eſt, quam martyrium, aut διωγμὸς ὑπὲρ τῆς θρησκείας. Incidit autem tempus illius auſpicatiſſimæ fugæ in XVI Iulij, anno Chriſti 622, feria VI: anno autem Alexandreo 933, & proinde viceſimo primo periodi quintæ Hagarenæ. Caput anni erat Ramadhan, 20 Martij, feria ſeptima, cyclo Solis XV. Ergo Muharram quintus a Ramadhan cæpit in feria VI, Iulij XVI, vt diximus: cum ta- C men Ab Iudaicus anni 4382 biduo integro anteuerterit neomeniam Hagarenam, feria quarta, Iulij XIIII. Character eius 4, 7, 112. Quod autem ineunte Hegira cæpta eſt retexi vetus periodus Hagarena 228 annorum, illuſtre exemplum habemus in natali impuri Muhammedis. Natus eſt enim XII die Rabie prioris, feria ſecunda. Obiit vero eadem die eiuſdem menſis, anno Hegiræ X, auctore Chronologo Saraceno ad calcem Alcorani addito, vt taceam conſenſum omnium Muhammedanorum. Vixit annos LXIII Arabicos ſolidos, auctore eodem Chronologo. Obiit igitur anno Chriſti 631, circa XVI, aut XVII Iunij. Anni illi LXIII Arabici ab anno Chriſti 631 in anteriora retexti, deſinunt in anno Chriſti 570. Erat annus Seleucidarum 881, D & proinde 197 quartæ magnæ periodi Hagarenæ, hoc eſt, 45 annus tertiæ periodi Calippicæ, cuiuſmodi tribus conſtat tota Periodus. In Tabula periodi Hagarenæ, ſub titulo tertiæ periodi, & laterali anno 45, occurrit menſis vernalis Hagarenorum Sephar XXV Martij, feria III, cyclo Solis XIX. Ergo neomenia Rabie prioris, feria V, Aprilis XXIIII: & conſequenter XII Rabie feria ſecunda, V. Mai. Natus ergo Planus ille quinta Mai, anno Chriſti 570. At in anno ſoluto hoc nullo modo contingere poteſt. Vt enim neomenia Rabie prioris in an-

A in anno ſoluto incidat in feriam quintam neceſſe eſt, vt neomenia Muharram ſit feria ſecunda. A x anno Hegiræ 63 annis Arabicis retro retextis, occurret annus 158 periodi hebdomadicæ annorum 210, de qua ſuo loco dicetur. Atqui ſi fingamus annum Arabicum ſemper ſolutum fuiſſe, Muharram non cæpit feria ſecunda, niſi anno 154, aut 162 periodi Hebdomadicæ: quod valde recedit ab interuallo vitæ Muhammedis 63 annorum. Quare manifeſto ſequitur ineunte Muhammediſmo, periodum Hagarenam ſolutam fuiſſe. Diximus anno x Hegiræ illum obiiſſe, teſte eodem Chronologo, & recepta antiquitus Muhammedanorum opinione, feria ſecunda, xii Rabie prioris: vt omnino ex eo colligatur 63 annos Arabicos vixiſſe. Oportebat igitur B neomeniam Muharram incipere feria ſecunda, vt ſupra oſtenſum eſt. Atqui cæpit feria iii, Aprilis ix, cyclo Solis 24. Proinde non xii, ſed xi Rabie prioris fuit feria ſecunda. Obiit igitur veſpere diei xi, ſequente xii, nempe xvi Iunij, ſequente xvii, anno Chriſti 631. Qui ſcribunt Muhammedem natum xxi Septembris, anno Chriſti 571, Sahaben xii, feria ſecunda, vnde expiſcati ſint, ipſi viderint: quandoquidem xii Sahaben eo anno in periodo Hagarena fuerit Septembris xviii, feria vi. Valde itaque hallucinati ſunt. Neque vero conſultius faciunt, cum in annum 632 mortem Muhammedis conferunt, xii Rabie prioris, feria ſecunda, Iunij viii, anno xi Hegiræ, cum idem Chronologus Sarracenus non ſemel anno decimo Hegiræ C currente mortuum dicat: Muharram autem anni vndecimi iniuerit 27 Martij, feria vii. Ex quo conſequens eſt, xii Rabie prioris fuiſſe feriam vii, non, vt ipſi produnt, ſecundam. Iam Muhammedem natum fuiſſe xii Rabie prioris, non autem xii Sahaben, præter Chronicon vetus, & conſenſum omnium Muhammedanorum, auctor eſt Io. Leo in ſua Africa. vbi ſcribit Gazzulos gentem Libyæ nundinas ſuas inire a natali Muhammedis, nempe xii Rabie prioris: cui celebritati ſe quoque interfuiſſe, anno Hegiræ 920, Chriſti 1511: cum tamen Muharram 920 iniuerit feria prima, xxvi Februarij, anno Chriſti 1514. Triennio igitur minus dixit. Quotieſcunque autem in illo ſuo eximio opere annos Chriſti cum annis Hegiræ comparat (comD parat autem ſæpiſſime) nunquam ne ſemel quidem verum dicit: quod ſtudioſos harum rerum monere volui. Idque mirum eſt in eo viro, qui & natione Muhammedanus, & rerum, quæ ad Muhammediſmum pertinent, peritiſſimus fuerit. Hæc eſt ſola ratio, cur Muſſulmani eo tempore tam ſero neomeniam ſuam orſi ſint: quod nimirum hoc ex præſcripto periodi fecerunt. Luna enim iam corniculata erat, quod Arabice vocari هلال ſupra diximus. Vnde ſine dubio hodie omnes Muhammediſtæ in faſtigiis ſummis turriũ illarum, e quibus Lunam naſcentem ſpeculantur, imponunt Lunam corniculatam

pro inſigni, quemadmodum Chriſtiani crucem. Tunc enim nulla neomenia Muharram fuit, in qua non eſſet φάσις, vt pote cum biduo ſerius inciperet, quam neomenia Iudaica. Sed hodie non ita : & poſt aliquot annorum centurias conueniet in neomeniam Iudaicam, & poſt alias anticipabit illam, vt infra aperietur. Quod Mucharram Hegiræ cæperit a feria ſexta, ideo eam diem ſacram illis dicunt ab eo tempore. Ego ſcio antiquiorem ſuperſtitionem eſſe, propter Venerem, quam CHOBAR vocabant, & ſumma ſuperſtitione antiquitu venerabantur. Cæterum feria ſexta illis dicitur جمعة hoc eſt σύναξις, ἐκκλησία, ὁμιλία, עֲצֶרֶת : quæ ea reuerentia illis eſt, qua Iudæis Sabbatum, Chriſtianis Dies Solis. Poſtquam τὰ ἰσοζύμβρα huius anni tradidimus, ſupereſt, vt methodum eius, & ratiocinium quoddam inſtituamus. Veteres Arabes, qui propius ab ætate illius nebulonis abfuerunt, periodum quandam huius anni vagi conſtituere volentes, nullam rationem aliam eius inire potuerunt, quam ſi vnum ſcrupulum de ratiocinio menſis Lunaris deducerent; qui, præter dies vndetriginta, & ſemiſſem, cum 793 ſcrupulos inſuper habeat, ſemper relinquit aut horas aut ſcrupula in annis collectis. ita vt nulla periodus ex annis communibus Arabum inde conſtitui præciſe poſſit. Itaque ex 793 ſcrupulis vnum detraxerunt. Quare annus Arabicus habet dies 354, horas 8, momenta, ſiue oſtenta Chaldaica, 864. Deficit enim tot ſcrupulis ab anno Chaldaico ſiue Iudaico, quot menſes ſunt in anno. Ea oſtenta Chaldaica 864 ſunt ſexageſimæ horariæ 48′ præciſe. Porro horæ 8, ſcrup. 48, ſi ad rationem ſcrupulorum diurnorum redigantur, ij fiunt ſcrupuli diurni 22: vel quantitas oſtentorum diurnorum 396. Secundus annus eſt dierum 355, ſcrupulorum diurnorum 44. Itaq; annus eſt ὑπερήμερος. acceſſit enim illi dies, vt biſextum ſolet quarto quoque anno exacto in forma Iuliana. Hunc

MENSES HEGIRÆ MVHAMEDICÆ SOLVTO CYCLO HAGARENO. A

		Character menſium.
محرّم	*Mucharramu.*	0
صفر	*Tzepharu.*	2
ربيع الاوّل	*Rabie prior.*	3
ربيع الاخر	*Rabie poſterior.*	5
جمادى الاوّل	*Giumadiun prior.*	6
جمادى الاخر	*Giumadiun poſter.*	1
رجب	*Regiabu.*	2
شعبان	*Sahabenu.*	4
رمضان	*Ramadhanu.*	5
شوّال	*Schevvalu.*	7
ذو القعدة	*Dulkaidathi.*	1
ذو الحجة	*Dulchagiathi.*	3

B C D

annum

	LINEA PERIODI ARABICÆ.			
	Anni Arab.	Dies emboliмi.	Sexageſimæ diurnæ.	Character anni.
	1	0	22	4
ὑπερ.	2	0	44	1
	3	1	6	6
	4	1	28	3
ὑπερ.	5	1	50	7
	6	2	12	5
	7	2	34	2
ὑπερ.	8	2	56	6
	9	3	18	4
ὑπερ.	10	3	40	1
	11	4	2	5
	12	4	24	3
ὑπερ.	13	4	46	7
	14	5	8	5
	15	5	30	2
ὑπερ.	16	5	52	6
	17	6	14	4
	18	6	36	1
ὑπερ.	19	6	58	5
	20	7	20	3
ὑπερ.	21	7	42	7
	22	8	4	5
	23	8	26	2
ὑπερ.	24	8	48	6
	25	9	10	4
	26	9	32	1
ὑπερ.	27	9	54	5
	28	10	16	3
	29	10	38	7
ὑπερ.	30	11	0	4

LINEA CHARACTERISMI PERIODI.		
Triacontaeterides.	Anni Arabici collecti.	Regularis periodi.
1	0	2
2	30	0
3	60	5
4	90	3
5	120	1
6	150	6
7	180	4

A annum Arabes vocāt سنة كبيسة Senathi Chebiſah, hoc eſt ἐνιαυτὸν ἐμβολιμαῖον. Huiuſmodi autem anni ὑπερήμεροι vndecim ſunt in vna periodo. Vndecimus vero ὑπερήμερος eſt penultimus τριακάδος Arabicæ. In triceſimo autem nihil remanet de ſcrupulis diurnis. Hæc præciſa æquatio, vt diximus, nata eſt ex vnius ſcrupuli exemptione in menſe Lunari Iudaico. ita vt in vno anno deſint duodecim ſcrupuli: in triginta, 360. qui

B reperiuntur in annis communibus Chaldaicis, ſiue Iudaicis. Anni igitur ὑπερήμεροι ſunt hi in Triacade Arabica, 2, 5, 8, 10, 13, 16, 19, 21, 24, 27 & 29, natura quidem eſt ὑπερήμερος, cum ſequens annus debeat habere v pro charactere, non quatuor. Sed ὑπερημερία dilata eſt in triceſimum, vt fiat præciſa æquatio totius ratiocinij Lunaris. Quod mira ſolertia ab ipſis factum eſſe animaduertimus. Alioqui in paucis annis characteres præuertiſſent nouilunia. Exemplum. Eſto annus Arabicus ab Hegira 990. Eſt, vt apparet, vltimus τριακονταετηρίδος triceſimætertiæ.

C Regularis periodi currentis eſt vnitas, quæ adiecta characteri vltimi anni periodi, dedit quintam feriam anni, 25 Ian. anno Chriſti 1582. Annus vero ille conſtitutus eſt ὑπερήμερος, & reliquit tertiam feriam characterem anni primi τριακάδος ſequentis. Quod ſi, vt ratio ſcrupulorum poſtulabat, character anni vltimi fuiſſet v, annus vero ipſe vltimus æquabilis, tunc reliquiſſet tantum feriam ſecundam characterem ſequentis anni, & in fine periodi idem character moraretur nouilunium vno die. Nam relinqueret ſeptimam feriam pro prima. & conſequenter hoc modo neomenia primi Muharram Muhammedici non cœpiſſet a feria ſexta, ſed quinta. Oportet igitur, vt annus τριακονταετηρίδος vltimus

D habeat eandem feriam, quam primus. Annos igitur Hegiræ diuide per 210. Reſiduo aufer ſemper numerum proxime minorem, quem habes in linea characteriſmorum periodi, tametſi præciſe eum reperis. Exemplum. Anno, qui putabatur a Chriſto 1582, cæpit, vt diximus, 990 annus Hegiræ, die 25 Ianuarij. Abiice primum omnia 210. Remanent 150, qui numerus præciſe reperitur in linea characteriſmi. Abiice itaque proxime minorem 120. Remanent 30. Accipe regularem e regione 120, nempe vnitatem. Eum coniice in characterem anni 30 Triacontaeteridos. Fit feria quinta. Itaque annus propoſi-

tus 990 Hegiræ cœpit litera D, cyclo Solis 23, in 25 Ianuarij. Omnis A
enim ratio ſcrupulorum Lunarium æquatur in anno vltimo τῆς τριακάδος, vt iam diximus, & omnis varietas feriarũ in ſepties triginta annis Arabicis circuit: qui fiunt anni 210. Contumaciſſimus vero hic annus eſt, neq; facile redit in gratiã cum anno Iuliano. Triceſimus tertius propius abeſt a Sole. Nam 33 anni Hegiræ dant 32 annos Iulianos, & dies præterea VI, ſcrup. totidem. Contra anni Iuliani 65 dant Arabicos 66. dies 354. ſcrupulos 6. hoc eſt, annos Arabicos 67, minus 16 ſcrupulis. Sed hæc iuſtam, & emendatam periodum efficere non poſſunt. Anni quidem 33 Hegiræ peragrant totũ contextum anni Iuliani, ſed non redeunt in orbem. Superſunt enim dies 6. ſcrup. 6. vt iam dictum eſt. Nam, exempli gratia, annus primus Hegiræ cœpit die 16 Iulij, cyclo Lunæ XV. Trice- B
ſimus quartus incepit ſexto die poſt: hoc eſt 22 Iulij, cyclo Lunæ IX. Quod veriſſimum eſt. Quare nulla methodus hinc cõfici poteſt. Tutior magna periodus, quam excogitauimus annorum 228, enneadecaeteridum duodecim. Sequamur igitur huius periodi compendium in annis Chriſti, de quibus deductis omnibus 228, vnitate præterea adiecta, vt ſolet fieri in numero aureo inueſtigando, ſi reſiduum præciſe in fronte Laterculi reperiatur, abiice ab eo proxime minorẽ. Vt, ſi reperis 152; abiice 133 proxime minorem, & reſiduum 19 quære in latere laterculi ſub dictis 133. Communis angulus offeret menſem Lunarem Kalendarij Iuliani. Vt in exẽplo propoſito, angulus communis offert 10. Muharram igitur incipiet ab ea Luna, quæ eſt decima a Martio, nempe a mẽſe Decembri. Si autem præciſe non inuenis, tamen ſecundum propoſitam doctrinam aufer ſemper proxime minorem. Proponatur annus Chriſti 1582. Adiecta vnitate, vt iubet methodus aurei numeri, & abiectis omnibus 228, remanent 215. Abiicio 209 proxime minorem: remanent 6. A ſi- D
niſtro latere quæro 6, & ingrediens dextra vſque ad communem angulum ſub numero 209, reperio 11. Aio igitur anno Chriſti 1582 propoſito, Muharram Hegiræ anni 990 cœpiſſe Luna vndecima a Martio, hoc eſt Ianuarij 25. Nihil eſt expeditius hoc Canone. Quia vero nouilunia Arabicæ φάσεως non conueniunt cum ipſis ſynodis Lunaribus, vel potius epactis noſtris, habes Methodum inueſtigandæ feriæ ſupra in exemplo Triacontaeteridis. Nam ipſa indicat diem in anno Iuliano. hic vero Laterculus docet menſem. Porro huic

C

LATERCVLVM NEOMENIÆ
MVHARRAM.

	0	19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209
5. 4. 3	5	10	3	8	1	6	11	4	9	2	7	12
7. 6	4	9	2	7	12	5	10	3	8	1	6	11
10. 9. 8	3	8	1	6	11	4	9	2	7	12	5	10
13. 12. 11	2	7	12	5	10	3	8	1	6	11	4	9
16. 15. 14.	1	6	11	4	9	2	7	12	5	10	3	8
18. 17	12	5	10	3	8	1	6	11	4	9	2	7
2. 1. 19	11	4	9	2	7	12	5	10	3	8	1	6

A ro huic anno Chriſti 1594, adiecta vnitate, & deductis omnibus 228, relinquuntur 227. Deducto proxime minore 209 de fronte Tabulæ, relinquitur annus cycli Dionyſiani 18, qui a latere ſub 209 in communi cella oſtendit ſeptimum menſem a Martio. Itaque hoc anno Chriſti 1594, annus Hegiræ cæpit cum anno Iudaico in menſe Septembri. Rurſus, anno Chriſti 622 cæpit primus Muharram Hegiræ, XVI Iulij, quæ eſt quinta Lunatio, vt Computatores noſtri loquuntur. Adiecta vnitate annis Chriſti, deductis omnibus 228, remanent 167. Abiecto numero proxime minori 152, remanent XV. qui ſiniſtro latere ſub dicto numero 152, deducunt te ad angulum communem. in quo habes V. Ergo quinta Luna a Martio cœpit primus
B mus Muharram Muhammedicus. Aliter. Proponatur annus Chriſti Dionyſianus 1446. Abiice ab eo numerum proxime minorem in ſubiecta Tabula, ſub numeris Iulianis, nempe 1368. Remanent anni Iuliani 78. A quibus abiicio numerum Iulianum proxime minorem, 76. Relinquuntur 2 anni Iuliani, qui dant annos Arabicos totidem, & dies 22 inſuper ex Tabula annorum expanſorum.
C Nunc collige numeros Arabicos Iulianis reſpondentes, nempe, 1410 annos, dies 6, item annos 78, dies 118. quibus adiice duos annos cum diebus 22, conflantur anni Arabici 1490, dies 146. Quare a Kal. Ianuarij primi anni Chriſti Dionyſiani, ad exitũ anni 1446,
D fluxerunt anni Arabici, & dies totidem. Nunc volo ſcire quotus ille ſit annus Hegiræ. Abiice annos Arabicos 640, dies 220, a 1490.146. Et quia non potes, accommodata integritate, vt ſolet, aufer 500. a 1489. Relinquuntur anni Arabicæ Hegiræ 849, dies 280. Itaque anno Chriſti 1446 neomenia Muharram incidit in neomeniam Lunæ Martij.

TABELLA REDIGENDI ANNOS Arabicos, in Iulianos, & contra.

Enneadecaeterides.	Anni Iuliani.	Anni Arabici	Dies.	Scrupul. diei.
1	19	19.	207.	0
2	38	39.	59.	0
3	57	58.	266.	0
4	76	78.	118.	0
5	95	97.	325.	0
6	114	117.	177.	0
7	133	137.	30.	0
8	152	156.	236.	0
9	171	176.	89.	0
10	190	195.	295.	0
11	209	215.	148.	0
12	228	235.	0.	50
234	456	470.	1.	40
36	684	705.	2.	30
48	912	940.	3.	20
60	1140	1175.	4.	10
72	1368	1410.	5.	0
84	1596	1645.	5.	50
96	1824	1880.	6.	40
108	2052	2115.	7.	30
120	2280	2350.	8.	20
132	2508	2585.	9.	10
144	2736	2820.	10.	0

TABVLA ANNORVM Expanſorum.

Anni Iuliani.	Dies.	Horæ.	Scrupul.
1	10.	21.	204
2	21.	18.	408
3	32.	15.	612
4	43.	12.	816
5	54.	9.	1020
6	65.	7.	144
7	76.	4.	348
8	87.	1.	552
9	97.	22.	756
10	108.	19.	960
11	119.	17.	84
12	130.	14.	288
13	141.	11.	492
14	152.	8.	696
15	163.	5.	900
16	174.	3.	24
17	185.	0.	228
18	195.	21.	432
19	206.	18.	636

Martij. Nam 280 dies retro retexti de anno Iuliano deſinunt in nouilunio Martij. Iſque erat annus Hegiræ 850 iniens. Abiectis quater 210, remanent 10. qui eſt annus 10 periodi quintæ. Regularis primæ Triacontaeteridis eſt 2. qui additus decimi anni characteri componit feriam tertiam. Itaque 29 Martij fuit neomenia Muharram 850. Contra conuertamus annos Arabicos in annos Chriſti. In eodem exemplo 849 anni Arabici abſoluti, cum diebus 280, deducto numero proxime minori 705, relinquunt annos Arabicos 144, dies 277, ſcrupul. 30. Rurſus numerus proxime minor annorum Arabicorum 137, cum diebus 30 relinquit annos 7 Arabicos, cum diebus 247. Anni ſeptem Arabici ſunt minores Iulianis totidem, diebus 76, ex Tabula annorum expanſorum. qui deducti de 247 relinquunt dies 170. 30′. Accipe numeros Iulianos congruentes Arabicis, nempe pro 705 Arabicis, 684 Iulianos: pro 137 Arabicis, 133 Iulianos. quibus adiice ſeptem illos, quos æquaſti cum Iulianis. Fiunt anni Iuliani 824, cum illis reſiduis diebus 170, 30′. Itaque a primo Muharram Muhammedico, ad exitum anni Chriſti 1446, tot annos & dies fluxiſſe certum eſt. Quibus adde radicem, annos 621, dies 195. Conflantur anni Iuliani a Chriſto, 1446, cum 30′ ſcrupul. diei, vt antea. Memineris tamen in Laterculi Muharram methodo, cum Lunatio Martij fuerit ante duodecimam Martij, tunc a Luna Martij, ad calcem anni, vndecim neomenias eſſe: ne forte menſem Decembrem pro vna Lunatione accipias, cum poſſint duæ in eodem menſe contingere: vt in cyclo v, cum epacta eſt 25. Quod in annis Chriſti & cyclo Dionyſiano expertus es, idem potes in annis & cyclo Iudaico, cum hac Tabula, quam tibi proponimus, eamq; vocamus Tabulam conferendi neomeniam Tiſri cum menſibus Arabicis. Annus hic agitur Chriſti 1594, Iudaicus 5355, ab hoc Septembri, in quo hæc ſcribebam. Volo ſcire, cui neomeniæ menſium Hegiræ conuenit Tiſri anni 5355 propoſiti. Abiectis omnibus

(Margin letters, in order down the page: A, B, C, D.)

TABVLA CONFERENDI NEOMENIAM TISRI Iudaici cum menſibus Hegiræ.

Anni cycli Iudaici.	0	19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209
3. 2. 1	9	4	11	6	1	8	3	10	5	12	7	2
6. 5. 4	10	5	12	7	2	9	4	11	6	1	8	3
8. 7	11	6	1	8	3	10	5	12	7	2	9	4
11. 10. 9	12	7	2	9	4	11	6	1	8	3	10	5
14. 13. 12	1	8	3	10	5	12	7	2	9	4	11	6
17. 16. 15	2	9	4	11	6	1	8	3	10	5	12	7
19. 18	3	10	5	12	7	2	9	4	11	6	1	8

A bus 228, remanent anni 111: de quibus deductis proxime minoribus 95 in fronte Tabulæ propoſitæ, remanet annus 16 cycli Iudaici, qui a latere in aream Tabulæ, ſub frontali numero 95, in communi cella, oſtendit tibi menſem primum Arabum, id eſt Muharram, conuenientem menſi Tiſri. Hæc, quia facilia ſunt, pluribus exemplis non confirmabo. Itaq; dices Muharram 1003 Hegiræ, hoc anno Chriſti 1594, conuenire in Tiſri 5355. Sed Iudaicus Tiſri cæpit feria quinta, Muharram feria ſexta. Abiectis omnibus 210 de 1003, remanent 163. de quibus rurſus deductis proxime minoribus 150 ex Tabula characteriſmi periodi, remanet annus 13 Triacontaeteridos. Character numeri 150 eſt 6, qui cum charactere anni 13 compoſitus, hoc eſt cum 7, dat B 6 feriam. Ergo Muharrã 1003 cæpit ſecunda Tiſri. Hac expeditiſſima methodo recte neomeniam Arabicam cum Iudaica conferes. Sed & aliud exemplum adferamus, in quod omnes has methodos coniiciamus. Eraſmus Oſvvaldus, poſt cuius exceſſum publicatum eſt eius opus de ſeptem Kalendariis, ſcribit ſe vidiſſe commentarium Aben Raſcht in Hebraicum ſermonem conuerſum, in cuius calce ita ſcriptum reliquerat Paraphraſtes Iudæus והיתה השלמותי בעשית הביאור הזה יום שבת הראשון לחדש רגב אשר של שנת תקסה לחשבון הישמעאלים Abſolui hoc opus enarrationis huius die Sabbathi, neomenia Regeb, anni æræ Iſmaëlitarum Iↄ. LXV. In libro Oſvvaldi eſt, תצסה non תקסה. quæ menda magnas tenebras mihi offudit in priore editione. Experiamur igi-C tur in noſtra methodo: Ex Tabula redigendi annos Arabicos in Iulianos, detrahe annos Arabicos proxime minores 470, diem vnum, de annis Arabicis 564 præteritis. Remanent anni Arabici 93, dies 353. de quibus rurſus demptis annis Arabicis proxime minoribus 78, diebus 118, remanent anni Arabici 15, dies 235. Iam ex Tabula annorum expanſorum, 15 anni Iuliani ſunt totidem anni Arabici cum diebus 163. Deductis 163 de 235, remanent dies 72 cum annis 15 Iulianis. quos ſi iungas cum annis 456, 76, qui competunt omnibus annis Arabicis, fient anni Iuliani 547, dies 72. Quibus adde radicem Hegiræ ab annis Chriſti, annos nempe 621, dies 195. Fiunt anni Iuliani a Chriſto abſoluti 1168, & dies præterea 267 de anno D 1169. Dies 267 a Kalend. Ian. deſinunt in 24 Sept. Ergo 25 Sept. cæpit annus Hegiræ 565, feria quinta. Abiectis de 565 omnibus 210, remanent anni 145. Numerus proxime minor 120 ex Tabula characteriſmi periodi habet characterem 1. qui cum charactere 25 anni Triacontaeteridis compoſitus, nempe cum 4 dat feriam quintam Muharram 565, vt propoſitum erat. Ergo ille annus cæpit cum Tiſri Iudaico. Quod ſi Muharram cæpit feria quinta, ergo

Regeb

Regeb fuit Sabbatum. Nam character Regeb in Tabula menſium A
Hegiræ eſt 2: qui cum charactere Muharram compoſitus facit feriam
ſeptimam. Fuit igitur Regeb Niſan Iudaicus anni 4930. Abiectis
omnibus 228, remanent anni Iudaici 142. Abiecto denique proxi-
me minore numero 133 de fronte Tabulæ conferendi Tiſri cum
menſibus Iudaicis, remanet annus nonus cycli Iudaici, qui a latere
inuentus in angulo communi ſub 133, dat primum menſem Hegiræ,
id eſt Muharram conuenientem in Tiſri Iudaicum, vt iam dictum eſt.
Character illius Tiſri 3, 8, 616, feria tertia, Septembris 23. Ante-
uenit ergo neomeniam Muharram biduo. Niſan Iudaicus anno Chri-
ſti ſequente 1170 fuit 19 Martij, feria quinta, cyclo Solis 3. Ergo ter-
tia die Niſan abſolutus fuit liber Paraphraſtæ illius. Sed aliquot exem- B
plis methodum Triacontaeteridos Arabicæ illuſtremus. Nam qui ex
Tabulis Alfonſinis veram neomeniam menſium Arabicorum ſe hau-
rire poſſe arbitrantur, tam fruſtra ſunt, quam qui annos Arabicos ſi-
ne charactere neomeniæ inueſtigant; vt mittam errorem Alfonſino-
rum, qui notam vel characterem primi Muharram Hegiræ ponunt
feriam v, quæ fuit vi, quamuis ita ſit in codice Albateni. Anno Do-
mini Dionyſiano 1548, Nouembris 3, celebratum eſt Paſcha Mu-
hammedicum, anno Hegiræ 955. Priuſquam hoc exemplo metho-
dum noſtram examinemus, ſciendum eſt duplex Paſcha ab illo ne-
bulone inſtitutum. Paſcha maiuſculum, quod ipſe Behiram elkabir
vocat; & Paſcha minuſculum, quod Behiram elzaguer dicitur. Prius C
celebratur ſemper neomenia Schevval: alterum autem in x Dulcha-
gia menſis vltimi. Interuallum, menſes duo ſolidi, dies x. Et ſane a-
mici noſtri, qui hoc Conſtantinopoli obſeruarunt, tantum interual-
lum inter vtrumque Paſcha notarunt. quod & nos aliunde ſcimus.
Porro Paſcha minuſculum vulgus illius ridiculæ & impuræ ſectæ,
vocat etiam Behiram Arraphoth. Is eſt mons non multum diſtans
ab oppido Mecha, apud quem peregrinantes vota ſuſcipiunt ſolemni
illius minuſculi Paſchatis. Vnde etiam illud Paſcha eo nomine Cazi-
lar Behiram a Turcis vocatur. Quia Cazi Turcica lingua dicuntur
peregrinantes homines & voti rei. Puto autem ab illo Plano Be-
hiram inſtitutum imitatione Chriſtianorum: quod Chriſtianorum D
Quadrageſima ſemper maiore ex parte in Martium incurrit, cui Ra-
madhan Damaſcenus eo anno reſpondebat, quo cæpit Hegira. prop-
terea ille nebulo reliquit Paſchale ſolenne in neomenia illius menſis,
qui Ramadhan proxime ſequitur, quanquam iam ſoluto cyclo Haga-
reno vetere, & habenis anno vaganti laxatis. Alterum vero Paſcha i-
mitamentum τῆς μνείας ἁγίων Ἀποστόλων inſtituit. quæ μνεία hodie in Ec-
cleſiis, Conſtantinopolitana, Antiochena, & Alexandrina ſeruatur.

Redea-

A Redeamus nunc ad Turcas noſtros, quos diximus iam, anno Hegiræ 955, Chriſti autem 1548, Nouembris die tertia, feria ſeptima, cyclo ſolis 17, Paſcha maiuſculum celebraſſe, neomenia Schevval. Abiectis omnibus 210 de 955, remanet annus 25, periodi 90, cuius Regularis 3 characteri 4 anni 25 Triacontaeteridis adiectus dat neomeniæ Muharram characterem, feriam 7. Schevval autem ſemper incipit ab eadem feria, qua Muharram. Itaque certa eſt methodus. Rurſus anno ſequente 23 Octobris idem Paſcha Conſtantinopoli celebratum, feria quarta, cyclo Solis 18. Adde 3 regulares vnitati anni 26. Redditur feria quarta neomeniæ Muharram. Ergo neomenia Schevval feria quarta. Sequenti anno Paſcha tertio celebra-B tum, Octobris 12. feria prima, cyclo Solis 19. character anni 27 eſt 5. qui cum regularibus 3, abiecto ſeptenario, reddit feriam primam in neomenia Muharram, & Schevval. Denique anno Chriſti 1560, Iunij 25, feria tertia, cyclo Solis primo, anno Hegiræ 967, idem Paſcha celebratum. Erat annus 7 periodi 120. Regularis, vnitas. character anni 7, binarius. Ergo neomeniæ menſium Muharram, & Schevval, feria tertia. Nicolaus Clenardus, vir ad linguarum cognitionem & inſtaurationem natus, ſcribit ex Africa in quadam epiſtola ſua, anno Dominico 1540, die Sabbathi, quod eo anno in 17 Aprilis incurrebat, fuiſſe Paſcha Muhammediſtarum. Videamus, quotus annus Hegiræ fuerit; deinde vtrum Paſcha, maiuſculum, an minuſcu-C lum. Anni Chriſti præteriti 1539. De quibus deducta radice 621,195, remanent anni Iuliani 917, dies 170. De quibus rurſus deduco proxime minores Iulianos 912. Quibus reſpondent anni Arabici 940, dies 3. Relinquuntur anni Iuliani v, dies 170. Ij anni ſunt maiores Arabicis totidem, diebus 54, & ad 170 additi, conſtituunt annos Arabicos quinque, dies 224. Quibus iunge annos 940, dies 3. conficit ſumma annorum Arabicorum Hegiræ præteritorum, 945, dierum 227. Erat ergo annus currens Hegiræ 946, cuius neomenia Muharram incidit in Lunam Maij, cyclo Lunæ primo: & fuit Paſcha minuſculum. Præterea erat annus ſextus decimus periodi 90, cuius regulares 3 appoſiti characteri 6 anni ſextidecimi, relinquunt feriam ſe-D cundam neomeniæ Muharram, in 18 Maij. Et ſane 227 de 365 deductis, remanent dies 138. qui reſpondent 18 Maij. Rurſus ſecunda feria Muharram appoſita characteri Dulchagia dat feriam v neomeniæ, octaua Aprilis, cyclo Solis nono. Quare xvii Aprilis fuit decima Dulchagia, & proinde Paſcha minuſculum, & feria ſeptima. Ita ſatis probauimus fidem methodi noſtræ. Rurſus in Chronico Arabico legitur primum certamen Muhammedi fuiſſe cum hoſtibus ſuis, qui legem eius reiiciebant, ad vrbem Mecham; Ramadhan 13, feria 6.

Ergo cæpit eius neomenia feria prima. Proinde annus ille cæpit a A
feria 3. Itaque fuit ſecundus Hegiræ, qui re vera cæpit a feria tertia; &
in eo anno contigit pugna illa. Aliter potes annos Arabicos præteritos
per 354 multiplicare, & quot Triacontaeterides fluxerint, toties vn-
decim dies addere, & reliquos quoque periodi ὑπερημέρους. Deinde
congeriem illam per annos Iulianos diuidere, & quadrantes annorum
Iulianorum de ſumma Arabica dierum, aut annorum detrahere.
Exemplum: Dentur anni abſoluti Hegiræ 989. Qui per 354 multi-
plicati producunt dies 350106. Rurſus ſunt Triacontaeterides 32. quæ
vndecies ductæ faciunt 352. deinde ſuperſunt anni 29, in quibus ſunt
ἡμέραι περιτταὶ decem annorum ſcilicet ὑπερημέρων. Summa, dies πε-
ριτταὶ 362. Qui cum reliquis conficiunt ſummam dierum a Muhar- B
ram Muhāmedico, 350468. Rurſus ij per 365 diuiſi, dant annos Ægy-
ptiacos 959, dies 433. Qui anni in Iulianos reducendi, pariunt de qua-
drante diurno dies 239, hor. 18. qui dies, neglectis horis, de 433 detra-
cti, relinquunt annos Iulianos abſolutos 959, dies 194. Adiecta Radice
annorum 621, dierum 195, fiunt anni Iuliani a Chriſto 1581, dies 24 ab-
ſoluti. Aio ergo vltimū diem anni 989 Hegiræ deſiuiſſe in 24 Ianuarij,
& 25 eiuſdem Ianuarij eſſe neomeniam Muharram anni 990 ineuntis.
quod verum eſt. Iam ſi vis ſcire feriam Muharram 990, abiice omnes ſe-
ptenarios a ſumma dierum 350468. Remanent 6. quibus adiice radi-
cem, feriam 6. Fiunt 12. Abiecto ſeptenario, vt ſemper fit in metho-
do feriæ, relinquitur character Muharram, feria 5, Ianuarij 25 anni C
M. D. LXXXII. Nam quod in hac methodo annorum Hegiræ abſolu-
torum Muhammedes Albateni Aractenſis præcipit 5 tantum, non au-
tem 6, adiicere, equidem non capio: cum certiſſimum ſit, primum diem
primi Muharram incurriſſe in feriam 6, eamque diem antiquitus Ara-
bibus omnibus ſacram eſſe. Alioqui ſi mendum nō eſt in interuallo Te-
rich Hegiræ, & Terich Iezdagird, nempe dies 3655, primus menſis He-
giræ fuerit non Muharram, ſed Dulchagia, feria 5, vt ipſe vult, 17 Iunij.
Sed puto mendum eſſe 3655, pro 3625. Nam & Abdalla auctor Al-
kabitij habet 3624. Neque vero dubitandum eſt de veritate lectio-
nis. Nam Albumaſar ait Iezdagird interfectum anno XI Elhegiræ,
die 22 Rabie prioris, feria tertia. Regularis periodi o eſt 2. Addi- D
tus characteri anni X I dat feriam ſeptimam. Proinde neomenia Ra-
bie prioris, feria tertia. Et 22 Rabie itidem feria tertia, qua interfe-
ctus eſt Iezdagird rex Perſarum. Atque hæc eſt hiſtoria & methodus
annorum Hegiræ, quorum neomeniæ cum cæperint biduo integro
poſt coitum, hoc eſt tertio die a coitu, oportet illas multum ab ipſo
coitu vtriuſque ſideris ab initio abfuiſſe: Sed quia, vt inueniretur quæ-
dam præciſa methodus, vnus ſcrupulus exemptus eſt de 793 ſcrupu-
lis men-

A lis menſis : fit, vt in anno pro 876, tantum 864 putentur: quod iam antea tetigimus. Quot igitur anni erunt, toties duodecim ſcrupulis anteuertet neomenia motus medij. Atque adeo in 90 annis vna hora Lunæ motus medius in anteriora enitetur: & cum hodie VI Septembris Iuliani anno Dominico 1594 cæperit annus Hegiræ 1003 : non dubium eſt , quin quot anni Ara-

B bici præterierunt, tot duodenariis ſcrupulorum Luna priſcam epocham neomeniarum anteuerterit, nempe horis 10. $\frac{124}{1080}$. Hoc videntes ſtudioſi Muſſulmanorum conficiunt ſibi tabulas Triacontaeteridis Arabicæ ſecundum medium motum, hoc eſt , vt anni character ſit 4, 8 , 876 : non autem 4, 8, 864. Deinde collectarum Tria-

C contaeteridum aliam Tabulam conficiunt. Quarum ambarum Tabularum hæc methodus. volo ſcire nouilunium Muharram anni 1003 in hoc anno Chriſti 1594: quem Muharram ſupra oſtendimus incurrere in Tiſri Iudaicum 5355 , cuius Tiſri characterem ſupra exhibuimus 5, 3, 904. In Tabula annorum

D collectorum accipe numerum proxime minorem, quam 1002 anni præteriti: hoc eſt numerum 840. quo de 1002 deducto, ſuperſunt 162. de quibus iterum deductis proxime minoribus 150, ſuperſunt anni 12 præteriti expanſi. Iam collige characteres annorum 840, 150, 12. hoc eſt 7, 9, 360. 4, 1, 720. 3, 9, 792. qui compoſiti ſimul fiunt 7, 20, 792. His aggere characterem Radicis Hegiræ 4, 7, 112. Conſurgit neomenia Tiſri 5, 3, 904 : cum tamen, vt diximus, Muharram vno die ſerius ſecutus ſit. Sed ſi vis ratiocinio-rum Arabicorum προεμπτώσεων perſpicere, hoc potes ita. Hoc anno Chriſti 1594

TABVLA CHARACTERISMI NEOMENIARVM MVHARRAM à coniunctionibus mediis.

Anni expanſi.	Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Anni collecti.
1	4.	8.	876	5.	0.	360	30
2	1.	17.	672	3.	0.	720	60
3	6.	2.	468	1.	1.	0	90
4	3.	11.	264	6.	1.	360	120
5	7.	20.	60	4.	1.	720	150
6	5.	4.	936	2.	2.	0	180
7	2.	13.	732	7.	2.	360	210
8	6	22.	528	7.	4.	720	420
9	4.	7.	324	7.	7.	0	630
10	1.	16.	120	7.	9.	360	840
11	6.	0.	996	7.	11.	720	1050
12	3.	9.	792	7.	14.	0	1260
13	7.	18.	588	7.	16.	360	1470
14	5.	3.	384	7.	18.	720	1680
15	2	12.	180	7.	21.	0	1890
16	6.	20.	1056	7.	23.	360	2100
17	4.	5.	852	1.	1.	720	2310
18	1.	14.	648	1.	4.	0	2520
19	5.	23.	444	1.	6.	360	2730
20	3.	8.	240	1.	8.	720	2940
21	7.	17.	36				
22	5.	1.	912	Radix Hegiræ.			
23	2.	10.	708	4.	7.	112	
24	6.	19.	504				
25	4.	4.	300	Radix Muharram Indorum & Iulij Cæſaris.			
26	1.	13.	96				
27	5.	21.	972	7.	1.	940	
28	3.	6.	768				
29	7.	15.	564				
30	5.	0.	360				

In centum annis excreſcit ſupra rationem Arabicam Hor. 1. 3'. 33''. 20'''. ſecundum Calculum Prutenicum. Itaque in annis 2400. erit προέμπτωσις Diei. 1. hor. 0. 7'. 6''. 4'''.

ſti 1594 ſyzygiæ Septembris congruit neomenia prima anni Indorum A 1690. Ex epilogiſmo Arabico debebat eſſe feria VI in VI Septembris. ex epilogiſmo autem ſuperioris Tabulæ, ſiue Iudaico, qui idem eſt, debuit contingere feria V, Septembris quinta. Sed primus Muharram Indicus incidit in feriam VI, Kal. ipſis Iulianis, vtique citius vno die, quam æquum erat. Igitur eandem periodum eſſe oportet annorum Indicorum & Arabicorum: ſiquidem amborum eadem feria ſexta eſt initium. Abiectis omnibus 210 de 1690, remanet decimus annus, cuius character vnitas cum 2 charactere primæ Triacontaeteridis compoſitus dabit feriam tertiam anni Indorum propoſiti 1690, Septembris 3. Sed quia coniunctio primi Muharram Iuliani incidit in Sabbatum, propterea addatur vnitas. Tunc eſſet B neomenia anni 1690 in quarta Septembris vno die citius, quam Tiſri Iudaicus. Cauſſa eſt, quod in annis Arabicis 1690, tot $\frac{12}{1080}$ omittuntur de rationibus Lunæ, quot anni præterierunt. Ductis igitur annis præteritis 1689 in 12, fiunt horæ 18, 828. hoc eſt fere 19 horæ. Proemptoſis igitur fere vnius diei facta eſt in periodis Arabicis, a Kal. Ianuarij Iulianis, ad hanc vſque diem. In 2160 enim annis Arabicis, iuſta vnius diei fit προέμπτωσις. Propterea, vt dixi, ſtudioſiores Muhammedani, ſiue Muſſulmanin vtuntur epilogiſmis iis, quos habes in Tabula propoſita, vt manifeſto extant in meo Kalendario Perſico: in quo menſes duodecim poſiti ſunt primo ordine; ſed cum epocha. Nam primi menſis character eſt 4, 1, 86. Reliqui vndecim C per adiectionem 1, 12, 793. hoc eſt vnius ſyzygiæ compoſiti ſunt. Secundo ordine ſunt viginti anni expanſi. Sed primi character eſt 1, 2, 160. Deinde reliqui 19 per adiectionem 4, 8, 876, qui eſt character vnius anni, creſcunt. Tertio ordine ſunt anni collecti per 3, 8, 240 creſcentes, qui eſt character viginti annorum Arabicorum. Sed primi anni character eſt 5, 14, 586. Ita & menſes & anni tam expanſi, quam collecti habent Radicem ſuam. Quod ſane mirum eſt: cum vna epocha, ſiue, vt vocant, Radix, ſatis ſit cuiuis annorum collectioni quantumuis immani. Hæc ego non intelligo, quemadmodum multa alia, quæ ſunt in eo calendario. vt neque id, quod magis miror, nempe quod in Calendario anni ſemper digeſti ſunt per 19, iſque D annorum numerus vocatur ساطعا, hoc eſt periodus Lunaris. Sed anni illi, quorum primi character eſt, 5, 14, 586, quique per adiectionem viginti annorum creſcunt, vocantur quoque ساطعا. quaſi tam XX anni, quam XIX ſint periodus Lunæ. Hæc ego illis, qui meliore ingenio ſunt, inueſtiganda relinquo. Eſt autem Kalendarium illud impeditiſſimis characteribus exaratum, vt non niſi peritiſſimos admittant.

DE

A DE CYCLO IVDÆORVM KARRAIM.

HEBRÆORVM, & Moſicolarum ſumma καὶ ὁλοσχερὴς diuiſio eſt in eos, qui πατροπαραδότοις δευτερώσεις obſeruant, & eos, qui ab eis alieni ſunt. δευτερώσεις ſunt ſcita & traditiones Magiſtrorum. Qui ſanctiones Magiſtrorum ſequuntur, eorum duo genera extant in Ægypto in numeroſam plebem diffuſa: eaque inter ſe neque cultu numinis, neque fide diuerſa, ſed rituum tantum aliquot, & lectionum annuarum œconomia. Alteri eorum dicuntur Arabice الشاميين, Damaſceni ſiue Syri. Alteri الاغريقيين Græci. Sed & vtrique appellationibus etiam Hebraicis diſtinguuntur.
B Nam Damaſceni הַיִּשְׂרְאֵלִים id eſt, Iſraelitæ, vel Hebræi dicuntur. Græci autem בַּבְלִים, Babylonij: qui antiquitus a Ptolemæo Lago in Ægyptum traducti ſunt, & ſub Philadelpho Biblia tantum Græca in Synagogis cæperunt legere, quæ iuſſu Ptolemæi coacti ſunt vertere: adeo vt pauci inter illos Hebraice ſcirent. quod non inuitus crediderit, qui Philonem eximium Iudæum ex ipſiusmet ſcriptis Hebraice neſciſſe cognouerit. Græci vero vel ἑλληνισταὶ cur dicantur, nunc ignorare non poteſt, qui ſciuerit eos Græce tantum Biblia legere ſolitos. Babylonij autem, ſunt cognominati, quod ſint ex reliquiis eorum, quos ex Chaldæa in patriam reduxit Eſdras: tametſi nihilominus Babylonienſes erant etiam alteri, ſed cognomine Hebræorum
C ſiue Iſraelitarum diſtincti, quod ſemper Hebraicis lectionibus operam dederunt. Syros cognominarunt, quod ex Syria recenter poſt excidium Hieroſolymorum ſub Romanis Imperatoribus in Ægyptum ſponte, an vi immigrarunt. In Actis Apoſtolorum non ſemel vtrumque genus diſtinguitur ἑβραίων καὶ ἑλληνιστῶν appellatione. Iſti meri Iudæi ſunt, neque inter ſe vlla capitalia odia exercent, eorumque vnus eſt computus anni, quamuis in lectionibus & precibus immane quantum diſcrepent. Alterius generis Hebræorum, qui Magiſtrorum ſcita auerſantur, alij legem tantum amplectuntur, nempe Samaritæ, alij præter legem, reliqua etiam Biblia. quæ cum vno nomine dicantur מִקְרָא id eſt lectio, vel textus: propterea ex illis
D alteri dicti ſunt קְרָאִים, id eſt Lectionarij, Scripturarij, Textuarij, vt alteri, qui ſcripta Rabbinorum non minore reuerentia, quam Legem ipſam ſequuntur, dicti ſunt רַבָּנִים Rabbiniſtæ, Magiſtrales. Arabice alteri ab alteris ita vocantur القراوون & الربانيون. Sed pauci ſunt Karraim, pro portione Rabbanijm, qui per totam Europam diffuſi ſunt. Iſti, quamuis meri Iudæi ſunt, tamen inexpiabilia odia inter ſe exercent, neque ab alterutris exprimas, vt alteros ſaltem alloquan-

tur. Et ſunt iſti Karraim de reliquiis veterum Sadduk æorum. Quia A
igitur vtrique nullum inter ſe commercium, nihil commune ha-
bent, præter Bibliorum textum, iſti Karraim, ne cum Iudæis facere
videantur, rationem neomeniarum diuerſam a Iudæis habent, cum
Iudæi a coitu luminarium, illi ἀπὸ τῆς φάσεως neomenias putent.
Quare eorum neomeniæ puræ putæ Arabicæ ſunt, menſium nomini-
bus tantum cum Iudæis conuenientes. Qui igitur Arabicas neome-
nias tenet, is tenet & neomenias Karraim: & ex Laterculo neomeniæ
Muharram, menſem Paſchalem Karraim cum Lunatione Diony-
ſiana comparare poteſt. Quare id docere, hoc eſſet actum agere.
Porro horum Karraim ſynagoga etiam hodie eſt Conſtantinopoli.
Aliæ ſunt in Palæſtina. B

DE CYCLO TESSARESKÆDECATITARVM ET VETVSTISIMORVM ASIÆ CHRISTIANORVM.

IN primordiis Eccleſiæ tum Apoſtoli, tum qui eos centum annis
poſtea ſequuti ſunt, Paſcha ſemper Iudaice celebrarunt, vt teſtan-
tur Euſebius, & hiſtoria vetus Eccleſiaſtica, & poſt omnes Nice-
phorus Calliſtus. Sed ſub Commodo ij, qui Iudaice Paſcha celebra-
bant, damnati ſunt hæreſeos à Victore Romano Epiſcopo, & aliis,
quos ipſe in ſynodum conuocauerat. Differentia autem huius ce-
lebrationis duplex eſt. Aut enim in ratione Lunæ, aut in ritu. Ra- C
tionis Lunæ item duplex differentia eſt. Aut enim in neomenia,
quatenus neomeniæ tripliciter vſurpatæ ſunt à veteribus, vt in anno
Græco diſputauimus: aut in emboliſmo. Neomeniæ enim aut
κατὰ σύνοδον, quales priſcorum Atticorum, aut κατὰ ἐξαυγασμὸν, quales
veterum Chaldæorum, aut κατὰ σχῆμα μηνοειδὲς putantur, quales ſunt
Arabum. Emboliſmi differunt pro ratione capitis cyclorum: quando-
quidem alij aliunde cyclos ſuos ordiuntur. vt Iudaici cycli annus pri-
mus eſt tertius noſtri in Tiſri, & quartus in Niſan. Hoc modo Chri-
ſtianorum menſis Paſchalis aliquando incurrit in Ijar Iudaicum, id-
que in cyclo 8, & 19. Ritus autem τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν differebat in-
terdum ſolo tempore a ritu Europæorum: quod Europæi Dominica D
die πάσχα ἀναστάσιμον celebrandum cenſerent, τεσσαρεσκαιδεκατῖ-
ται autem πάσχα σαυρώσιμον XIIII Luna celebrabant: Interdum
Lunationibus, in cyclis 8, 19, vt diximus. Quis autem, aut
cuiuſmodi fuerit cyclus iſte τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν, etiam me ta-
cente ſciunt, qui Euſebium, & auctores Eccleſiaſticæ hiſtoriæ lege-
runt. Nam qui per omnia Apoſtolos hac in re imitarentur, & per-
multi ex illis ex Iudaiſmo ad Chriſtianiſmum tranſiſſent, non obſcu-
rum eſt,

A rum eſt, eorum cyclum merum Iudaicum fuiſſe, & de periodo Alexandrea Iudæorum peti ſolitum. Porro perperam ſcribit Epiphanius, *τεσσαρεσκαιδεκατίτας* gloriari ſolitos ſe compertum habere ex Actis Pilati, Chriſtum paſſum fuiſſe VIII Kalend. Aprilis. cuius opinionis fuit Auguſtinus. Sed qui hoc potuit? cum neomenia Niſan incidat in 12 Martij, quoties 25 Martij eſt 14 Niſan. Atqui æuo illo hoc non potuit contingere niſi cyclo 13, idque in anno Hagareno, in annis 19, 38, 57, periodi. Atqui tunc Iudæorum neomeniæ vno die tardiores erant propter *προέμπτωσιν*. Non igitur potuit accidere. Quod ſi cyclo 13 paſſus eſſet Chriſtus, duos tantum annos prædicaſſet: quod eſt abſurdum, quamuis id multi Patrum crediderint, &
B ſcriptis prodiderint. Eiuſmodi plura extant apud illum eruditum Patrem, & alios veteres, præſertim Euſebium: quæ ſane cum delectu ſunt legenda.

DE OCTAETERIDE ET TESSARESDECAETERIDE PASCHALI.

ERRORES in celebratione Paſchatis, item diſſenſiones, quæ ex hoc fonte in Eccleſias deriuatæ ſunt, non ex ſolis Quartadecimanis propagati ſunt, ſed a diuerſis cyclis Lunæ. Nam fuerunt,
C qui Octaeteridem vſurparent ex ſyzygiis Philolai, quæ fuerunt vndetricenum dierum cum ſemiſſe. annus autem Lunaris ex illis conſtitutus erat dierum 354 præciſe ſine vllis appendicibus horarum, aut ſcrupulorum. Octo huiuſmodi anni communes erant dierum 2832. Quibus accedebant embolimi menſes tres *τριακονθήμεροι*. Summa dierum Octaeteridis Paſchalis 2922. Iam octo anni Iuliani cum quadrantibus totidem dies efficiunt. Hinc putarunt præciſam *ἀποκατάστασιν* fieri. Sed hæc Octaeteris ſolido biduo deficit a vera Lunari: Eſt autem mera Octaeteris Cleoſtrati, vt ſupra demonſtratum eſt. Quare non mirum, ſi propter errores, qui hinc ſequebantur, factum, vt ſæpe rixæ & tumultus ſuborirentur. Meminit huius
D Octaeteridis Eccleſiaſtica hiſtoria, item Epiphanius contra Audianos. Sed non melior Teſſareſdecaeteris, quam non ſolum, vt probam & legitimam adducit idem Epiphanius, ſed Iudæos non aliam rationem in anno Lunari ſequi vult, quam illius Methodum. Verba eius de Iudæis hæc ſunt: *προστιθέασι γὰρ τῷ σεληναϊκῷ δρόμῳ μετὰ τὰς τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας ἡμέρας καὶ ἄλλας κατ᾽ ἔτος τέσσαρας ὥρας, ὡς εἶναι εἰς τὰ τρία ἔτη ἡμέραν μίαν.* Manifeſto intelligit horas, quantarum duodecim eſt *τὸ νυχθήμερον*. At falſum erit

vnam tantum diem poſt triennium accreſcere, cum relinquantur poſt A triennium dies duo, horæ 18, quantarum 24 eſt totum; aut 9, quantarum 12. Adiicit: διὸ παρ᾽ αὐτοῖς πέντε μῆνες τελοῦνται ἐμβόλιμοι εἰς ἔτη δεκατέσσαρα. Quatuordecim ergo annis cyclum Iudaicum definit, cum in illo interuallo ὑπεροχὴ Solaris ſit dierum quatuor, hor. 16, 1051. Sed neque vlla præciſa ratio ita confici ex illa Teſſareſdecaeteride poteſt. Quatuordecim anni Iuliani fiunt dies 5113, horæ 12. Anni Lunares totidem ſimplices 4956. Differentia dies 157, 12. De quibus intercalentur τριακονθήμεροι menſes v. Remanent dies $7\frac{1}{2}$. Deinde quatuor horæ quatuordecies conſtituunt dies quatuor, horas 8. quæ ſumma de diebus $7\frac{1}{2}$ detracta relinquit differentiam veræ Teſſareſdecaeteridis; & falſæ, dies $2\frac{3}{4}$. En ratio præciſa. Tamen & in Palæſtina, & B inter Iudæos & Samaritanos adeo illum ex eius ſcriptis verſatum patet, vt ex illis ſcire potuerit, quiſnam eorum anni ciuilis ſtatus & forma eſſet. Sed omnes veteres ſcriptores hac in parte negligentiæ culpa liberare non poſſum.

DE HECCÆDECAETERIDE HIPPOLYTI EPISCOPI.

OCTAETERIDA primam fuiſſe inſtitutam ante omnes alias periodos Lunares, ex iis, quæ ſupra ſtrictim demonſtrauimus, conſtare poteſt. Dionyſius quoque Alexandrinus etiam C poſt alios Octaeterida inſtituit: in qua oſtendit Paſcha ante XXII Martij rite celebrari non poſſe, in epiſtola, quam ad Domitium & Didymum ſcripſit, & Canoni Octaeteridos ſuæ præfixit. In qua, vt inquit Euſebius, καὶ κανόνα ἐκτέθειται ὀκταετηρίδος, ὅτι μὴ ἄλλοτε, ἢ μετὰ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν προσήκει πάσχα ἑορτὴν ἐπιτελεῖν παριστάμενος. Producebat enim, vt puto, vetuſtiſſimum Canonem, εἴ τις πρεσβύτερος, ἢ διάκονος τὴν ἁγίαν τοῦ Πάσχα ἡμέραν πρὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας μετὰ Ἰουδαίων ἐπιτελέσει, καθαιρείσθω. Correxit igitur annum quendam Octaeteridis, quem ex communi embolimæum fecit, vt manifeſto oſtendit Epiſtola; ne Paſcha ante XXII Martij celebraretur. An poſt hunc Dionyſium, an vero ante, periodum ſuam D XVI annorum ſcripſerit Hippolytus, hoc vero diuinare eſt. Id vnum exploratum habemus, hunc noſtrum Hippolytum nihil noui ad hanc rem attuliſſe; vt aliquid in emboliſmis, aut neomeniis innouauerit. Sed vidit ille in duabus Octaeteridibus aliquam ſeriem feriarum eſſe, vt ſemper XVII annus incipiat a feria proxime antecedente illam, a qua primus annus cæperat. Exemplum. Incipiat primus annus a feria prima. Annus decimusſeptimus incipiet a feria proxime

A xime antecedenti, nempe a Sabbato; deinde annus triceſimus tertius a feria ſexta: quadrageſimus nonus a feria quinta: & ita per orbem, donec compleantur XIIII octaeterides, quæ ſunt ſeptem ἑκκαιδεκαετηρίδες. Etiam hoc habet inſigne hæc periodus, quod annus vltimus incipiat ab eadem feria, a qua primus. Quæ omnia potes videre in ſubiecta Tabula Canonis. Hoc modo & capite & calce ſibi tota ſimilis eſt periodus ἑκκαιδεκαετηρική. Nam ſeries feriarum capitis Ζ, ς, Ε, Δ, Γ, Β, Α, occurrit eadem ſerie immutabili in limbo. Hæc ratio fuit, quare ἑκκαιδεκαετηρίδα potius, quam ὀκταετηρίδα, amplexus ſit. Quæ omnino puerilis eſt, vt ſuo loco demonſtrabitur, & vitia huius periodi declarabuntur.

B

HECCÆDECAETERIS PASCHALIS HIPPOLYTI EPISCOPI, ab anno primo Imperatoris Alexandri.

	EMBOL.	EI DIB. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	I
		IIII. NON. APRIL.	D	C	B	C	B	A	G	II
C	BISSEX.	XII. XI. KAL. APRIL.	A	G	F	E	D	C	B	III
	EMBOL.	V. EID. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	IIII
		IIII. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	V
		XV. KAL. APRIL.	A	G	F	E	D	C	B	VI
	EMBOL. BISSEX.	NON. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	VII
		VIII. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	VIII
	EMBOL.	EIDIB. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	IX
		IIII. NON. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	X
D	BISSEX.	XII. XI. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	XI
	EMBOL.	V. EID. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	XII
		IIII. KAL. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	XIII
		XV. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	XIIII
	EMBOL. BISSEX.	NON. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	XV
		VIII. KAL. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	XVI

DE CYCLO PASCHALI ALEXANDRINORVM. A

QVANTVM antiquitus in Eccleſia turbatum ſit propter Paſchalis cultus obſeruationem, & ij ſciunt, qui hiſtoriam Eccleſiaſticam legerunt, & nos quædam paulo ante delibauimus, cum oſtendimus in hac celebratione diſſenſum fuiſſe dupliciter: in die, & in menſe. In die, cum Teſſareſcædecatitæ omni plenilunio, reliqui dominica proxima poſt plenilunium Paſcha celebrarent. In menſe, cum alij plenilunio proximo poſt æquinoctium vernum, alij plenilunio ante æquinoctium. Quæ diuerſitas contingebat ex emboliſmis, cum aliis gentibus idem annus embolimæus eſſet, qui aliis communis. Diuerſitas vero emboliſmorum nata ex eo, quod alij Octaeteridas amplecterentur, alij Teſſareſcædecaeteridas, alij Heccædecaeteridas. Hoc videntes periti Alexandrinæ Eccleſiæ, ita tumultus & turbas in Eccleſia componi poſſe putarunt, ſi ratio & modus periodorum Lunarium, quibus hactenus vtebatur Eccleſia, mutaretur. Itaque ad veterum Græcorum, atque adeo Iudæorum epilogiſmos confugerunt, præſertim cum quotidie Iudæi Chriſtianis merito exprobrarent Paſchatis celebrandi nullam aliam rationem iniri poſſe, quam eam, quæ inter ipſos vſitata erat. Quam Iudæorum oſtentationem ſtomachabundus caſtigat Imperator Conſtantinus epiſtola ad Eccleſias de Actis Concilij, ἔστι γὰρ, inquit, *ὡς ἀληθῶς, ἀτοπώτατον ἐκείνους αὐχεῖν, ὡς ἄρα παρεκτὸς τῆς αὐτῶν διδασκαλίας ταῦτα φυλάττειν οὐκ ἦμεν ἱκανοί.* Sed Iudæi recte Chriſtianorum ſupinitatem arguebant, inter quos hactenus nemo extitiſſet, qui rem Iudæis, Chaldæis, Syris, Hagarenis, Samaritanis, Græcis tritiſſimam ignorarent, Lunæ *ἀποκατάστασιν* in XIX annis Iulianis fieri. Non tulerunt igitur hoc Eccleſiæ Ægypti, & abrogatis Octaeteridibus, Heccædecaeteridibus, & aliis ineptis periodis, Enneadecaeterida conſtruxerunt, cuius primus annus incidit in 314 Actiacæ victoriæ, cyclo Dionyſiano XIX, cyclo Solis XIII. Neomenia Lunaris & Thoth conueniebant in vnum, feria VI. Neomenia hodierna Tiſri 4045 tranſlata fuiſſet in ſecundā Thoth propter Adu. Ab hoc principio cæptum ab Ægyptiis putare initia imperij

Dies Thoth.	Cyclus Lunæ.	Dies Paophi.	Cyclus Lunæ.
1		1	
2		2	
3		3	
4		4	XVI
5		5	V
6		6	
7		7	XIII
8		8	II
9		9	
10		10	X
11		11	VIII.
12		12	XVIII
13		13	VII.
14		14	
15	XV	15	
16	IIII	16	
17		17	
18	XII	18	
19	I	19	
20		20	
21	IX	21	
22		22	
23	XVII	23	
24	VI	24	
25		25	
26	XIIII	26	
27	III	27	
28		28	
29	XII	29	
30	XIX	30	

B C D

A imperij Diocletiani, eoq; ad hanc vſque diem vtuntur Eccleſiæ tam Ægypti, quam Æthiopiæ in epilogiſmo Paſchali, propter cyclum Thoth Diocletiani. Adeoque Eccleſiis omnibus hæc ratio placuit, vt non ſolum ipſæ cyclos ſibi ſimiles inſtituerint, ſed & ſi quando controuerſia de ſolenni Paſchatis incurreret, ea de re ad Alexandrinam Eccleſiam referretur: quod alibi tetigimus. Imo cura denunciandæ ſolennitatis Paſchalis Romano Epiſcopo delegata fuit Alexandrino antiſtiti per Imperatorem, vt luculentiſſime traditur a Beda, XLII cap. de ratione temporum. Huius cycli plerique veterum meminerunt: ſed & inter alios Ambroſius epiſtola LXXXIII, lib. X, in hæc verba: *Anno* LXXX, *ex die imperij Diocletiani, cum* XIIII
B *Luna eſſet* IX *Kalend. Aprilis, nos celebrauimus Paſcha prid. Kalend. Aprilis. Alexandrini quoque & Ægyptij, vt ipſi ſcripſerunt, cum incidiſſet* XIIII *Luna* XXVIII *die Pharmuthi menſis, celebrarunt Paſcha quinta die Pharmuthi menſis, quæ eſt pridie Kal. Aprilis. & ſic conuenere nobiſcum.* Hoc accidere non potuit, niſi anno Chriſti 373. Tunc enim terminus Paſchalis fuit 24 Martij, cyclo Lunæ 13, litera dominicali F, cyclo Solis 18. Quare error eſt LXXX ex die imperij Diocletiani, pro LXXXIX: item XXVIII die Pharmuthi, pro Phamenuthi. Quare corrigatur locus optimi & Chriſtianiſſimi ſcriptoris. Primi igitur omnium Chriſtianorum Alexandrini & cyclum decemnouennalem inſtituerunt, & epactas docuerunt, quæ in primo, aut ſe-
C cundo menſe, hoc eſt in Thoth, aut Paophi, nouilunium indicarent. Annus enim Lunaris duodecim menſium alternis plenorum & cauorum eſt: exceſſus autem Solis ſupra illum, dies XI: qui detracti de menſe relinquunt XIX epocham nouilunij. Secundo anno exceſſus erit bis XI. qui detractus de menſe relinquit epocham nouilunij in VIII menſis. Tertio anno ter XI dies ſunt maiores menſe. Detracto menſe, relinquuntur III dies exceſſus, qui de menſe deducti relinquunt epocham neomeniæ in XXVII menſis. Ita ſemper proceditur per incrementum XI, & detractionem menſis Lunaris, vbi opus eſt. Hæ dies ὑπεροχῆς ἡλιακῆς vocatæ ſunt ab Alexandrinis ἐπακταὶ: quæ cum detractæ fuerint de menſe, reliquum vocatur ἀποτομὴ a Græcis,
D voce Geometrica, vt vſurpatur ab Euclide propoſit. LXXIIII libri X. Arabes vocant مقطع. Ἐπακταὶ dictæ ideo, quod vt Luna Solem conſequatur, adiiciendæ ſunt: quaſi aſcititias dicas. Hæc fuit prima origo Epactarum, quæ temporibus Diocletiani antiquior non eſt: cum tamen hodie quidam acuti eas a Cæſare ſimul cum anno Solari excogitatas dicant. Imo ne vſus quidem earum ſtatim in vulgus. Longe enim poſterior illa res, quam cyclus. Sed & Euſebius

alium

alium poſtea cyclum Græcis inſtituit, qui nihil aliud eſt, quam Alexandrinus. A Non enim vllum commentus eſt: ſed Alexandrinum Græcis publicauit: quod ex XLII capite Bedæ de ratione temporum conſtat. Itaque ex Ambroſio cognoſcimus ſemper Græcis cum Alexandrinis de celebratione Paſcha conueniſſe, Occidentales autem ab ipſis diſcrepaſſe in cyclo 8, & 19. De quorum Occidentalium cyclo dicendum. *Vſus* Epactæ & Apotomes hic eſt. Detracta Epacta de diebus menſis, reliquum dicitur Apotome, eique apponitur cyclus. Exemplum. Quando cyclus eſt IIII, Epacta eſt 14, quæ detracta de 30 diebus menſis relinquit 16 diem menſis apotomen, cui apponitur IIII nota cycli. Sic cum cyclus eſt XVII, Epacta 7 de 30 diebus detracta relinquit apotomen 23 diem menſis: cui apponitur XVII, cyclus B nempe illius anni. Apotomæ igitur notant nouilunia in diebus menſis. Et hoc per totum annum, ac deinceps ſingulæ notæ per totum cyclum.

DE CYCLO PASCHALI OCCIDENTALIVM SIVE LATINORVM.

MIRVM Victorem Epiſcopum Romanum expoſtulaſſe cum Aſianis, quod nullum aliud Paſcha agnoſcerent, præter XIIII Niſan Iudaici, cum ipſe interea nullo certo Canone ad Paſchalem neomeniam deprehendendam vteretur: ſiquidem octaeteri- C de & heccædecaeteride rem explicabant: quo conſequebantur, vt eo nomine a Teſſareſcædecatitis riderentur, qui neomeniis pure Iudaicis vtebantur. Quin poſtea quem cyclum admiſerunt, is merus erat Iudaicus, & non alius, quam Teſſareſcædecatitarum: cuius exemplum infra ſubiecimus. In omnibus igitur conueniebat inter vtroſque, præterquam in cyclis 8, & 19 Alexandrinorum. Nam cum ij ſint Embolimæi, in Occidentalium cyclo erant communes, vtpote cum octauus Alexandrinus ſit quintus Occidentalis, 19 autem Alexandrinus ſit ſextuſdecimus Occidentalis. D Ita Occidentales Itali, Hiſpani, & Galli Paſcha in Niſan Iudaico celebrabant, Alexandrini autem & Græci in Ijar Iudaico. Quare annis Chriſti 330, 349, 387, in quibus currebat cyclus Alexandrinorum octauus, item in annis 341, 379, qui inciderunt in annum 19 eiuſdem cycli Alexandrini,

	Cyclus Alexandr.	Cyclus Occidentalium.	
	1	17	Emb.
	2	18	
Emb.	3	19	Emb.
	4	1	
	5	2	
Emb.	6	3	Emb.
	7	4	
Emb.	8	5	
	9	6	Emb.
	10	7	
Emb.	11	8	Emb.
	12	9	
	13	10	
Emb.	14	11	Emb.
	15	12	
	16	13	
Emb.	17	14	Emb.
	18	15	
Emb.	19	16	

A drini, Latini Paſcha in Niſan, Alexandrini, & Græci in Ijar celebrarunt. Victorinus in prologo ſuæ magnæ periodi ita ſcribebat: *Latini a* III *Nonarum Martiarum, ad* IIII *Nonas Apriles, diebus ſcilicet* XXIX, *obſeruandum maxime cenſuerunt, vt quocunque eorum die Luna fuerit nata, efficiat primi menſis initium, cuius Luna decima quarta ſi feria ſexta prouenerit, ſubſequens Dominicus, id eſt Luna decima ſexta, feſtiuitati Paſchali ſine ambiguo deputetur. Sin autem die Sabbati plenilunium eſſe contigerit, & conſequenti Dominico Luna decimaquinta reperiri, eadem Hebdomada tranſmiſſa, in alterum diem Dominicum, id eſt, Lunam viceſimam ſecundam, transferri debere Paſcha dixerunt: ne minus eiuſdem Dominici peragendo*
B *myſterio deſtinarent, quam ſextamdecimam: nec amplius, quam viceſimam ſecundam Lunam aliquando reciperent, eligentes potius in Lunam viceſimam ſecundam diem feſti Paſchalis extendi, quam dominicam Paſſionem ante Lunam quartamdecimam vllatenus inchoari. Quartaſdecimas porro Lunas menſis eiuſdem a* XV *Kalendarum Aprilium vſque in* XVI *Kalendas Maias aſſerunt eſſe ſeruandas.* Hactenus Victorinus. Vbi vides manifeſto quartamdecimam vocari plenilunium: quia neomeniæ Chriſtianorum Paſchales ſunt ἀπὸ φάσεως. Porro multa ſunt in verbis Victorini, quæ merito reprehendas, ſi ad examen conferantur.

C

DE PERIODIS PASCHALIBVS THEOPHILI, CYRILLI, VICTORINI, VICTORIS, DIONYSII EXIGVI.

QVAMVIS de Paſchatis priſco ritu apud Chriſtianos aliquid ſuperiore capite tetigimus, tamen locus hic poſtulat, vt de ea re amplius dicamus. Omnes veteres Chriſtiani Paſcha ad annum Lunarem dirigebant, hoc ſolo ad eam rem κανονισμῷ vtentes, atque eo putantes ſe veſtigiis Moſis & Iudæorum inſiſtere. Sed duplex erat differentia. Altera eſt, quod alij citius, alij ſerius aliis menſes intercalabant. Nam Aſiani, qui Ioannis Euangeliſtæ, & aliorum,
D qui Apoſtolorum æquales fuerunt, veſtigia ſequebantur, mero anno Iudaico vtebantur. Europæi vero cyclum ſuum ad æquinoctium componebant, & proximo poſt æquinoctium plenilunio Paſcha celebrabant. Hæc erat differentia in menſibus. Altera differentia erat in die: quod alij videlicet Iudaice in XIIII Niſan, alij proxima poſt quartamdecimam Lunam die Dominica, ſolemnitatem Paſchalem indicebant. Imo aliud tertium genus erat hominum, qui priuatum & proprium morem haberent. Nam quia veteribus perſuaſum erat

Chriſtum paſſum VIII Kal. Aprilis. Gallicanæ Eccleſiæ, quacunq; die A VIII Kal. Aprilis fuiſſent, in ea die Paſcha celebrabant. Auctor Beda de Temporum ratione, cap. XLIIII. Hinc contentiones ortæ a temporibus vſque Victoris Epiſcopi Romani hactenus Eccleſiam agitarunt, donec vtrique malo per patres Nicenos occurreretur. Hi differentiam primam, quæ erat in emboliſmis, ita compoſuerunt, vt Paſchalem quartamdecimam eam ſtatuerent, quæ proxime æquinoctium ſequeretur, quod tunc deprehendebatur in XXI Martij. Alteram differentiam, propter quam capitalia odia in Eccleſiis ſuccreuerant, nihilominus ſuſtulerunt, indicta celebritate Paſchatis in eam Dominicam, quæ XIIII diem paſchalem ſequeretur. Ita duo ſublata à conſeſſu Niceno, diuerſitas emboliſmorum, & diuerſitas diei. Nam an- B tea non conueniebat inter Eccleſias Orientis, & Occidentis. Europæi *πάσχατος ἀναστασίμου* rationem habebant: Aſiani *πάσχατος σταυρωσίμου*: quod Chriſtiani *πάσχα νομικὸν* & *πάσχα ἰουδαϊκὸν* vocant. Huic generi hominum nomen factum *αἵρεσις τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν*, vt iam diximus. Neque tamen ſtatim poſt Nicenam ſynodum a diſſenſionibus temperatum. Iam ſexcenta millia cyclorum, Octaeteridum, Teſſareskædecaeteridum ab omnibus otioſis edita nihil aliud quam inſcitiam auctorum detegebant. Cyclus quidem Lunaris oſtendebat epochas quartarum decimarum Paſchalium; quos Terminos Paſchales Computatores vocant. Sed quotieſcunque ipſi termini in dominicam incidebant, maxima pars Eccleſiarum in ipſa quarta decima C *πάσχα ἀναστάσιμον* celebrabant: reliqui autem in dominicam proxime ſequentem transferebant. Ita nullus finis erat diſſentiendi. Tandem Computatoribus viſum non aliter has lites componi poſſe, quam ſi vt Terminorum Paſchalium, ita feriarum quædam periodus, aut cyclus inſtitueretur, quo vertente, omnis ratio feriarum & terminorum Paſchalium in orbem rediret. Primus omnium, quod quidem ſciamus, eam rem aggreſſus eſt Cyrillus Alexandriæ Epiſcopus, excogitata annorum D nonaginta quinque periodo, quam ob id *ἐνενηκονταπενταετηρίδα* vocauit, eamque additis feſtiuitatis Paſchalis rationibus Eccleſiis publicauit: cuius periodi initium conſurgebat ex anno Diocletiani nonageſimo ſeptimo, Chriſti vulgari 381, Poſtumio Syagrio V. C.

ELENCHVS PERIODI THEOPHILI ET CYRILLI.

Cyclus Solis.	Litera Domin.	Cyclus Solis.	Litera Domin.
12	G	20	D
23	G	3	D
6	G	14	D
17	A G	25	E D
28	A	8	E
11	A	19	E
22	A	2	E
5	B A	13	F E
16	B	24	F
27	B	7	F
10	B	18	F
21	C B	1	G F
4	C		
15	C		
26	C		
9	D C		

Fl. An-

A Fl. Annio Eucherio coss. cum anno antecedente cæpiſſet dictus
annus Diocletiani. Sed eam rurſus caſtigauit Theophilus eiuſdem vr-
bis Epiſcopus, edita totidem annorum, ſed caſtigatiore, vt ipſi vi-
debatur, ſumpto initio ab anno Chriſti 437, qui erat Diocletiani
153, Fl. Sigeuulte v. c, Fl. Aëtio v. c, Mag. vtr. milit. coss. Dio-
nyſius Abbas cognomine μικρὸς ſcribit periodũ ipſius Cyrilli cæpiſſe
ab anno Diocletiani 153, vt quidem a nobis poſitum eſt. Sed qui-
dam Chronologi contrarium in ſuis indicibus temporum annota-
runt: inter quos Florentius Wigornienſis monachus ait Theophi-
lum orſum periodum ſuam anno Diocletiani 153 (xcviii) Chriſti
380, Cyrillum autem ſuam anno Chriſti 437. Nos melioribus
B auctoribus, Dionyſio & Gennadio, contrarium ſecuti ſumus: quo-
rum alter, vt diximus, ait eam periodum inire ab anno Chriſti 380,
id eſt Diocletiani 153 (xcvii) alter vero ait Theophilum eam obtu-
liſſe Theodoſio ſeniori. Id vero plane conuenit anno Chriſti 380.
Sed hæc omnia a veteribus perturbationis plena producuntur. Res ita
habet. Theophilus Alexandrinus Epiſcopus inſtituit periodum ma-
gnam quinque cyclorum: quo nomine eam ἐνενηκονταπενταετηρίδα
vocat, initio eius ducto a priſca epocha Diocletianea, cuius magnæ
periodi vltimus annus erat Conſulatus Auſonij, anno Chriſti 379.
Anno autem 380, qui erat primus Theodoſij ſenioris, itemque pri-
mus cycli Paſchalis, inibat ſecunda periodus. Anno vero 437, qui
C erat quinquageſimus octauus periodi ſecundæ, Cyrillus Alexandri-
næ ſedis Epiſcopus aliam totidem annorum inſtituit, additis, vt
Theophilus fecerat, ſolennitatibus. Itaque Gennadius de Theophi-
lo ita ſcribit: *Paſchalem etiam recurſum, quem apud Nicenam ſyno-
dum, poſt nonaginta & quinque annos agi in tempore & die & Lu-
na ſecundum ſuum ſtatum inuenerat, additis quibuſdam feſtiuitatis
rationibus, & expoſitionibus Theodoſio principi obtulit.* Cum hæc ita
ſint, mirum, cur Leo Papa in Epiſtola ad Marcianum Auguſtum
ſcribat, eam periodum non 95, ſed 100 annorum fuiſſe. Vnde pe-
riodum illam centenariam vocat, item centenariam ſupputationem.
In epiſtola quoque lxxxiii ad Eudoxiam Auguſtam ita ait: *Sanctæ
D memoriæ Theophilus ad Auguſtum Theodoſium ſeniorem ſcribens, per cen-
tum annos a primo prædicti principis Conſulatu digeſſit ordinem diei feſti,
cuius inſtructionis ſeptuageſimus quartus nunc annus euoluitur Opi-
lione conſule.* Quis vnquam credat 95 annos eſſe 100? Sigebertus
quoque hunc auctorem ſequutus ridicula de hac periodo ſcribit.
Vide locum. Ac ſane non ſolum vitioſa, ſed ridicula eſt hæc perio-
dus. Nam 84 annis, qui ſunt tres cycli Solares, detractis de 95 an-
nis, remanet annus cycli vndecimus. Itaque ſi anno xii cycli, a quo

 proxime

proximeſequitur biſextum, perpetuo addantur vndecim, primus an- A
nus primæ periodi, ſecundæ, tertiæ, & quartæ incipiet a litera G. annus vero primus quintæ, ſextæ, ſeptimæ, octauæ inibit a litera proxime ſequente, nempe ab A. & ſic deinceps, vt habes in Tabella ſuperiori. quod potes periclitari in annis Chriſti. Anno Chriſti 535, cyclus Solis XII, litera Dominicalis G, Terminus 2 Aprilis, feria ſecunda. Hoc continuatur annis ſequentibus 630, 725, 820, cyclis Solis 23, 6, 17. Sed annis ſequentibus 915, 1010, 1105, 1200, erit feria prima, cyclis Solis 28, 11, 22, 5. Reliqua per te potes experiri. Hac Theophili & Cyrilli hallucinatione deprehenſa, Victorinus (Victorius dicitur Bedæ, & aliis) natione Aquitanus, inuitatus ab Hilario Sardo Romæ Epiſcopo, commentus eſt periodum ſatis ele- B
gantem, ductis annis cycli Solaris in annos cycli Lunaris, qui fiunt omnes anni 532, quorum orbe feriæ, & Termini Paſchales ad initium ſuum recurrunt. Quod ſane prudenter ab eo factum, ſiquidem neomeniæ vni diei affixæ eſſent in Kalendario, neque vno die in anteriora per 304 annos eniterentur. Initium huic magnæ periodo a Kalend. Ianuraij anno, in quem contulit baptiſmum Chriſti, qui erat, vt ipſe putauit, XV Tiberij, conſulatu duorum Geminorum, cylo Solis vndecimo, Lunæ duodecimo; anno periodi Iulianæ 4743. Eamque periodum continuauit circiter vſque ad tempora ſua appoſitis a latere paribus Conſulum, vt vidimus in peruetuſta magni illius Cuiacij membrana, maiuſculis literis, quas capitales vo- C
cant, perſcripta. Sed fœdiſſimi errores erant, tam in Conſulum nominibus, culpa librariorum; quam in Terminis Paſchalibus & dominicis reſurrectionis, negligentia ipſius Victorini. Neque melior eſt codex, quem penes nos habemus. In vtroque codice nomen Victorini, non Victorij præferebatur. His erroribus tam Paſchalium Terminorum, quam τῶν κυριακῶν ἀναστασίμων manum admouit Victor Capuæ Epiſcopus, qui huius periodi elenchum ſcripſit anno Chriſti 550, qui erat nonus poſt Conſulatum Baſilij Iunioris. Hoc enim colligimus ex verbis ipſius Victoris. *cum*, inquit, *Paſchalis veneranda ſolennitas quanam die potiſſimum proueniret, per anni præſentis Indictionem tertiamdecimam, a nobis ſolicite quæreretur, &* D
iuxta Patrum venerabilia Conſtituta octauo Kalendarum Maiarum diceremus reſurrectionem Domini proculdubio celebrandam: aliquibus minime rationabilis viſa eſt noſtra reſponſio: eo quod Victorius quidam in circulo Paſchali, quem edidit, aliter diem dominicæ reſurrectionis affixerit, licet & hunc deſignauerit, quem nos celebrandum pariter profitemur. Poſt: *Sed nunc, inquam, ordo expetit, vt cyclorum, quos Victorius edidit, patefaciam euidenter errores, dum neſcit legitimum*

A *diem definire Paſchalem : vt cum in præteritis oſtenſus hoc modo fuerit deliquiſſe, in præſentibus ac futuris, & auctoritate careat, & occaſionem prauæ perſuaſionis amittat.* Hæc omnia igitur non potuere concurrere, niſi in annum Chriſti 550, nempe vt indictione tertiadecima Paſcha ἀναστάσιμον conueniret in XXIIII Aprilis. Igitur ſcripſit, poſt tempora Iuſtiniani, & quidem poſt Dionyſium μικρὸν. Mirum igitur, cur Dionyſij nullam fecerit mentionem, ſi Dionyſius Victorini, ſiue Victorij periodum emendauit. Hæc igitur Victoriniana, ſiue Victoriana periodus interpolata eſt a Dionyſio, non ſolum in Terminis Paſchalibus & Dominicis reſurrectionis, ſed etiam in capite, quod quidem non a baptiſmo, vt Victorinus, ſed a prima
B Paſchali quartadecima deducit, in menſe Martio. Itaque periodi auctor Victorinus, emendator autem Dionyſius, qui hac interpolatione precium eius accendit, & dignitatem illi commendatione ſua quæſiuit : adeo vt apud poſteritatem non Victoriniana ab auctore, ſed Dionyſiana a recenſitore dici meruerit. Sero tamen in Eccleſiis Galliæ locum habuit, quæ adhuc Victorini priorem editionem retinebant, vt conſtat ex Gregorio Turonenſi, Aimoino monacho, & Adone Viennenſi. Itaque neſcio, an apud illos Victoris cyclus perperam aut Victorij, pro Victorini. Nam ſcio nunc Victorinum, nunc Victorium vocari, non autem Victorem. Victor enim Victorinum emendauit, vt iam vidimus. Scripſit igitur cy-
C clum ſuum Dionyſius anno Chriſti 526, vt ipſemet teſtatur his verbis : *Præſentis anni monſtremus exemplum. Indictio quippe quarta eſt & Lunaris cyclus vndecimus, & decemnouennalis quartuſdecimus. Et quia Hendecadis eſt ſextus annus, eum* ἐμβόλιμον *eſſe neceſſe eſt. A quintadecima itaque Luna præteriti feſti, vſque ad quartamdecimam præſentis, quot dies ſunt, diligentius inquiramus, & inueniemus proculdubio, quando Paſcha celebrare debemus. Tranſacto anno per Indictionem tertiam, Paſchæ quartamdecimam Lunam, nono die Kalendarum Aprilis, id eſt viceſimaquarta die menſis Martii, fuiſſe, quis dubitat ?* Anno igitur Chriſti quingenteſimo viceſimo ſexto cyclum Victorini recenſebat Dionyſius, incipiens ſuum cyclum ab
D anno vltimo illius, id eſt ab anno quingenteſimo triceſimo ſecundo. Præcipit enim annis Domini vnitatem addere, reliquum in XIX partiri: quod ſcilicet annus primus cycli ſecundum Alexandrinos, eſt is, cuius neomenia incidit in 22 diem Martij. Cum autem eccleſia admiſerit natalem Chriſti in XXV Decembris, Dionyſius putauit eum natalem incidiſſe in annum, cuius XXII Martij habuit neomeniam, & proinde fuiſſe primum cycli. Itaque ſequens Martius, qui competit primo anno Chriſti currenti, habuit cyclum ſecundum.

LATERCVLVM TERMINORVM Paſchalium in cyclo Dionyſiano.	
Linea annorum cycli Dionyſiani.	TERMINI Paſchales.
1	v. Aprilis
2	xxv. Martij
3	xiii. Aprilis
4	ii. Aprilis
5	xxii. Martij
6	x. Aprilis
7	xxx. Martij
8	xviii. Aprilis
9	vii. Aprilis
10	xxvii. Martij
11	xv. Aprilis
12	iiii. Aprilis
13	xxiiii. Martij
14	xii. Aprilis
15	Kal. Aprilis
16	xxi. Martij
17	ix. Aprilis
18	xxix. Martij
19	xvii. Aprilis.

De quo poſtea ſatis loco ſuo. Magnus igitur iſte cyclus conſtat enneadecaeteridibus xxviii, aut cyclis Solis xix: Enneadecaeteris vero diebus 6935, & quatuor præterea diebus, quæ in quatuor biſextis intercalantur. Nam horæ 18 appendices ex tribus quadrantibus diei conflatæ eximuntur fine cycli: quod Græci vocant ὑποτομὴν σελήνης, noſtri Computatores ſaltum Lunæ. Alioquin abſque illa ſucciſione eſſet, dies vltima cycli peſſum iret in xxiii Martij: a qua potius incipere debet cyclus. Terminorum epochas coniecimus in laterculum, quas iam Luna diem vnum a temporibus Nicenæ ſynodi, biduum autem a Chriſto anteuerterat: id quod ipſe Dionyſius indicat, cum alium cyclum Lunarem, alium Paſchalem inſtituat. Ad methodum cycli Lunaris ſæculo Dionyſiano conuenientis tria detrahenda ſunt de cyclo Paſchali. Proinde anno Chriſti 526, cyclus Paſchalis erat quartus decimus, Lunaris vndecimus. Manifeſtum eſt autem, vbi periodus Cyrilli ἐννενηκονταπενταετηρικὴ deſinit, inde Dionyſianam incipere. Annus primus ἐννενηκονταπενταετηρίδος Cyrillianæ eſt annus Chriſti 437. Ergo nonageſimus quintus eſt 532 Chriſti. Hoc etiam monet ipſe Dionyſius: *Hoc monemus,* inquit, *quod cyclus iſte nonaginta quinque annorum, quem fecimus, non per omnia in ſe ipſum reuertitur. Et ideo poſt expletionem nonaginta quinque annorum, non ad quintum cyclum ſancti Cyrilli, qui incepit cyclos ſuos ab anno centeſimo quinquageſimo tertio Diocletiani, quorum quintum cyclum neceſſario nobis præpoſuimus, ſed ad noſtrum primum cyclum, quem nos ab anno ducenteſimo quadrageſimo octauo eiuſdem Diocletiani incepimus, lector adcurrat.* Continuauit autem totam periodum ad annum 1063, vt ait Beda. Hinc ipſe Beda ad annum 1596. Sed ineptiſſimum tres periodos continuare, cum vna ſufficiat, ſiquidem in vna omnes feriæ & Termini Paſchales recurrunt. Sed ipſe Dionyſius, qui nihil aliud, quam Victorianam periodum recoxit, ne ipſe quidem per omnia ſe tutum a reprehenſione præſtitit. Ecce in illis verbis, quæ ſupra adduximus, ait anno Chriſti 525, indictione tertia, terminum Paſchalem incidiſſe in xxiiii Martij, cum tamen eſſet in xxiii. Dicit enim nono Kalendarum Martiarum, cum vere fuerit decimo Kalendarum; & viceſima quarta, cum fuerit viceſima

A cesima tertia. Neque vero putes errorem librariorum. Plura enim & talia & maioris momenti peccata ſunt ab eo. Ecce in eius cyclo primus annus a Chriſto habet, vt debet, terminum Paſchalem v Aprilis: e regione vero literam dominicalem E, hoc eſt cyclum Solis VIII. Atqui eo tempore primus annus cycli Lunaris reſpondebat nono Solari; ſecundus, qui eſt primus annus Chriſti vulgaris, conueniebat in decimum, non in octauum, vt vult Dionyſius. Rurſus primus annus ſecundæ periodi eſt 532 Chriſti. Recte notatur Terminus in v Aprilis, & litera dominicalis B item recte. cur non in priore eodem modo? Sed & inepte vnitatem adiiciendam præcipit ad methodum cycli. Nam in omni æra primus annus poteſt eſſe B primus cycli tam Lunæ, quam Solis. Anno primo Nabonaſſari cyclus Lunæ erat XV. Itaque qui in ratione Paſchæ eſt quintuſdecimus, in ratione annorum Nabonaſſari eſt primus. Quod enim dicatur primus cyclus Lunæ, non magis poteſt eſſe primus, quam principium eſſe in circulo. Omne principium in circulo eſt θέσει; non φύσει. Sed quia prima enneadecaeteris Chriſtiana cæpit ab initio Diocletiani, propterea is annus eſt primus cycli Chriſtiani. De hallucinatione autem in computatione annorum Chriſti, alibi fuſius dicetur. Nam male meritus eſt de poſteritate Chriſtiana, qui primus omnium æram Chriſti vno anno mutilauit. Porro periodus hæc, quia a natali Chriſti initium capit, propterea periodus annorum gratiæ vo- C cata eſt. Æthiopes vocant annos gratiæ. Ea, vt diximus, ante tempora Caroli Magni in Galliis locum non habuit, cyclo Victoriano regnum in Eccleſiis Gallicis obtinente.

DE FALSO CYCLO PASCHALI.

ERAT genus hominum, cui nomen impoſitum nullum memini. Tantum eorum methodum, qua vtebantur in cyclo ſuo Paſchali, Maximus Monachus vocat ἑξάπλωσιν καὶ πεντάπλωσιν, quod vno verbo poterat dicere ἑνδεκάπλωσιν, vel ἑνδεκαπλασιασμόν. Nam primum aliquid ſexies, deinde idem quinquies multiplicare, aut diuidere, tan- D tundem eſt, ac ſemel vndecies id facere. Ij igitur homines, vt ait Maximus, primo annum ſuum Lunarem ſupra 354 dies, quinque etiam ſcrupulorum diurnorum æſtimabant. Deinde quot dies a Kal. Ian. putantur, ad terminum Paſchalem Euſebianum, hoc eſt, ad terminum in omnibus Eccleſiis receptum, tot ſcrupulos dierum colligebant. Denique ſingulis annis cycli vndenos dies imputabant. Tandem a congerie illorum vndecim dierum, ſcrupulorum, & dierum a Kal. Ianuarij collectorum, abiectis omnibus tricenariis, reliquum pro ter-

mino Paſchali accipiebant. Hoc modo aliquando XIIII Luna exi- A bat, aliquando XV, & XVI. Quod ſi abiectis 30, reliquum eſſet XVI Luna, & in ſecundam feriam incideret, *πάσχα ἀναστάσιμον* in præcedenti celebrabant, quæ erat feria prima. Nam, inquiebant, ſi XVI Luna incurrit in ſecundam feriam, XIIII incidit in VII. Sequenti igitur, quæ eſt feria prima, licet per Canonem Nicenum Paſcha *ἀπλαίστως* celebrare. Sed merito illos reprehendit Maximus Monachus. Quia quæ nobis eſt XIIII Luna, illorum epilogiſmus eam aliquando XV, aliquando etiam XVI conſtituebat. Quare cum feria ſecunda incidebat in XVI, quæ nobis eſt XIIII, tantum abeſt, vt contra Canonem non peccarent, qui *συνέμπτωσιν* interdicit, vt etiam *κατὰ προέμπτωσιν* Paſcha ante XIIII Lunam celebrarent. Multum de hoc gene- B re hominum diſputat idem Maximus, & quidem ita obſcure & intricate, vt vix & a doctis ipſis intelligi poſſit. Nos expeditius & planius explicare conabimur, ſi prius primi cycli eorum magnæ periodi Tabellam propoſuerimus. In cuius verſu primo poſuimus filum cycli Paſchalis Dionyſiani, ſiue Euſebiani: in ſecundo cyclum horum hominum, quibus nullum nomen fecit antiquitas, tantum eos vocans *ἑξαπλεύτας καὶ πενταπλεύτας*. Tertius verſus continet dies collectos ex Solis ſupra Lunam exceſſu, quos quidam epactas anni Solaris vocant, vt re vera ſunt. Quartus ſcrupulos collectos, quos diximus quinos anno Lunari attribui, ſupra dies 354. Quinto continentur dies a Kalen. Ianuarij, ad terminum Paſchalem vſitatum collecti. Sextus complectitur terminos Paſchales illius cycli. Septimus & vltimus cyclum Solis. In annis igitur cycli ſui, 1, 2, 3, 4, 18, quartamdecimam col- D ligunt ex ratiociniis ſuis. In quibus annis dumtaxat cum termino vſitato conueniunt: in reliquis vero annis cycli, neutiquam. Nam in XVI, pro 14 Luna 16 colligunt: in cæteris XV. Eorum primus annus congruit cum quarto cycli Dionyſiani. Proponatur igitur exemplum ex XVI anno magnæ illorum periodi, hoc eſt, quando annus XVI Lunæ & Solis concurrunt, quod ſemel accidit in 532 annis. Is annus XVI eſt 19 cycli Dionyſiani. Terminus Paſchalis 17 Aprilis. Ponamus eſſe

Cyclus Dionyſianus.	Cyclus vitioſus.	Epactæ anni Solaris.	Scrupuli diurni.	Dies a Kal. Ianuarij collecti.	Termini Paſchalis cycli vitioſi.	Cyclus Solis.
4	1	11	5	92	14	F E
5	2	22	10	81	14	D
6	3	33	15	100	14	C
7	4	44	20	89	14	B
8	5	55	25	108	15	A G
9	6	66	30	97	15	F
10	7	77	35	86	15	E
11	8	88	40	105	15	D
12	9	99	45	94	15	C B
13	10	110	50	83	15	A
14	11	121	55	102	15	G
15	12	133	0	91	15	F
16	13	144	5	80	15	E D
17	14	155	10	99	15	C
18	15	166	15	88	15	B
19	16	177	20	107	16	A
1	17	188	25	95	15	G F
2	18	199	30	84	14	E
3	19	210	35	103	15	D

C

A eſſe feriam ſecundam, vt re vera eſt, ſecundum illorum periodum magnam. Eccleſiæ, quæ ex decreto Patrum Paſcha celebrauerint, ſolennitatem ἀναστασίμου πάσχατος in proximam Dominicam conferent, hoc eſt in XXIII Aprilis. Quid illi faciant, vide. Ex vndecies ſedecim colliguntur 177 dies. A Kalend. Ianuarij, ad 17 Aprilis, ſumma dierum collectorum 107. Summa in genere 284. Rurſus quot dies putantur a Kalend. Ian. ad 17 Aprilis, tot ſcrupulos aſſume. Summa ſcrupulorum 127. qui ſunt dies duo, ſcrup. 7. Summa igitur dierum omnium 286, neglectis reſiduis ſeptem ſcrupulis. Diuiſi per 30 relinquunt Lunam 16, feria ſecunda. Nam iam conſtat eſſe feriam ſecundam. Quare 15 præcedens eſt Dominica, in qua rite licet Paſcha celebrare, quandoquidem ſequitur XIV Lunam, quæ
B ex hoc epilogiſmo incidit in Sabbathum. Hæc eorum methodus. Sed merus eſt ſtupor. Nam quam illi 16 Lunam ex ratiociniis ſuis colligunt, ea eſt 14 Dionyſiana. Et conſequenter quam ipſi 15 putant, ea eſt 13. Vnde ante terminum vſitatum Paſcha celebrant. Quod ſi 16 fuerit Dominica, tunc transferunt in Dominicam ſequentem: vt Paſcha celebretur 23 Luna ſecundum eos. Quod perabſurdum eſt. Canon enim Nicenus viceſima prima tenus iubet diem ſeptimanæ promouere. Vltra non licet. Ipſi, vt vides, etiam extra 22 extendunt. Sed cum hæc ὑπέρβασις fit, non peccant in Canonem Nicenum.
C Nam quoties hæc tranſlatio fit in eorum cyclo, fit & in Dionyſiano termino, qui cum ſit ſemper 14 Luna, illis fit 16 Luna in anno cycli ſui 16. Et cum adduntur 7 dies ὑπερβάσεως, peruenitur ad 24 Aprilis, in qua omnibus Eccleſiis fas eſt celebrare Paſcha ἀναστάσιμον. Quare in hoc non peccant contra Canonem Nicenum. ſed quatenus 24 Aprilis tunc eſt 23 eorum menſis Paſchalis, tunc peccant in Canones ſuos. Quia ridiculum eſt a 14 Luna ad 23 vſque diem ſeptimanæ extendere, cum maxima extenſio ſit tantum ad 21 Lunam. Quare quemadmodum in priore exemplo celebrantes πάσχα ἀναστάσιμον ante Paſcha Iudaicum, committunt in legem Nicenam τῇ προεμπτώσει: ita etiam in hoc exemplo extendentes ſeptimanam ad 23 vſque Lunam, peccant in leges cycli ſui τῇ παρεκβάσει, quanquam
D concurrunt in ſolennitatis cultu cum cæteris Eccleſiis. Anno 403 iuxta Theophili magnam periodum, 24 Martij fuit Luna XIIII, aureus numerus V: Litera Dominicalis D. Ideo Paſcha ſtatuendum in 29 Martij. Sed Innocentius Epiſcopus Romanus eandem Lunam XVI eſſe cenſebat, ideoque Paſcha rite celebrari poſſe 22 Martij. In quo vides eum ſecutum fuiſſe hanc ridiculam ἑξαπλῶν καὶ πενταπλῶν, aut aliquam methodum proximam: quod & videtur feciſſe Leo Papa ſcribens ad Iulianum Epiſcopum, qui eo nomine reprehendit

prehendit Theophilum, quod in 76 anno ſecundi magni cycli ſui, A
qui erat Chriſti 455, terminum Paſchalem poſuerit in 17 Aprilis, Dominicam reſurrectionis in 24. Nam Paſcha celebrari debuiſſe eadem die, qua poſuit terminum. Ergo cenſuit illam fuiſſe quintamdecimam Lunam, non quartamdecimam. Videtur igitur neſcio quid ſimile huic methodo imitatus fuiſſe. Hæc clarius & breuius a nobis explicata ſunt, & Tabella cycli illuſtrata, quæ Maximus implicatiſſime tradit in libro ſuo, qui nondum editus eſt. Ac quanquam horum hominum inepta erat ratio, tamen propter antiquitatem omittenda non erat.

DE PERIODO PHILOLAI PYTHAGOREI. B

QVÆ fuerit Philolai Pythagorici magna periodus, declarat Cenſorinus his verbis: *Eſt & Philolai Pythagorici annus ex annis quinquaginta nouem: in quo ſunt menſes intercalares viginti & vnus.* Philolaus igitur, & omnes æquales eius putarunt menſem Lunarem eſſe tantum vndetriginta dierum cum ſemiſſe, quomodo & Chriſtiani quidam poſtea ſuos menſes Paſchales eiuſmodi definierunt. Hoc modo duo menſes Lunares erant dierum 59 præciſe. Totidem annorum periodum excogitauit Philolaus, hoc eſt dierum 21505, horarum 12. quæ ſunt ſyzygiæ 729, ex quibus 21 interca- C
lantur. Nam poſita quantitate menſis Lunaris dierum 29, cum ſemiſſe, annus Lunaris erit dierum 354 præciſe. Multiplicentur 354 per 59. Producuntur dies 20886. Intercalationes ſunt 21. Multiplicentur dies 29, horæ 12 ſemel & viceſies. Fiunt dies 619, horæ 12. Quæ quantitas cum 20886 conficit ſummam prius propoſitam dierum 21505, hor. 12. Hoc pacto annus Solaris Philolai erit dierum 364 $\frac{1}{2}$. Quod experiere verum, ſi 21505 $\frac{1}{2}$ dies per 59 annos partiaris. Prodibit enim quantitas anni 364 $\frac{1}{2}$, vt propoſitum erat. Deficit hic epilogiſmus a veris ſyzygiis & 21 emboliſmis, diebus 22, horis 0, 793. Nam 21505 $\frac{1}{2}$ dies ſunt anni Lunares dumtaxat 60 Arabici, menſes 8, dies 7: anni vero Iuliani 58, dies 325 D
$\frac{1}{2}$ Et ſane Philolaum annum Solarem definiuiſſe dierum 364 $\frac{1}{2}$ teſtis eſt Cenſorinus, qui de modo anni Solaris verba faciens ita ſcribit: *Hoc tempus quot dierum eſſet, ad certum nondum Aſtrologi reperire potuerunt. Philolaus annum naturalem dies habere prodidit trecentos ſexaginta quatuor & dimidiatum.* Ergo conſtant ſibi ratiocinia noſtra. Vides illos veteres, vbicumque illis videbatur quoddam tempus præciſum, eam ſtatim iudicabant eſſe motus Solis, aut alio-

A aut aliorum ſiderum ἀποκατάστασιν. Nam ſi conſtat menſis Lunaris modum eſſe dierum 29 $\frac{1}{2}$, eam iudicarunt iuſtam eſſe ἀποκατάστασιν, quæ ex talibus ſyzygiis compoſita proxime abeſſet a 365 diebus Solaribus. Non dubium eſt recte a nobis huius periodi rationem initam eſſe. Philolai vitam habes apud Diogenem Laertium. De hac periodo intellexit Plutarchus in Placitis Philoſophorum : τὸν δὲ μέγαν ἐνιαυτὸν οἱ μὲν ἐν τῇ ὀκταετηρίδι τιθέασιν, οἱ δὲ ἐν τῇ ἐννεαδεκαετηρίδι, οἱ δὲ ἐν τοῖς ἑξήκοντα ἑνὸς δέουσι. Nam vndeſexaginta annorum periodus eſt hæc Philolai.

DE MAGNO ANNO DEMOCRITI.

B

Inter libros Democriti Abderitæ Diogenes Laertius ponit opus cui titulum fecerat auctor, μέγας ἐνιαυτὸς, ἢ ἀστρονομίη, Παράπηγμα. Qualis autem & quantus fuerit annus ille, docet Cenſorinus: *Eſt & Philolai Pythagorici annus ex annis quinquaginta nouem.* Mox: *Et Democriti, ex annis octuaginta duobus, cum intercalares ſint duodetriginta.* Democritus igitur ſine vllo dubio exiſtimauit annum Lunarem eſſe dierum 355, vt multi alij veterum, ita vt ex eorum ſententia, vna ſyzygia ſit dierum 29, horarum 14. vel, quod idem eſt, ſcrupulorum diurnorum 35. Neque alia fuit veterum Romanorum opinio. Annus igitur Democriti Solaris fuit merus Iulianus,
C qualis apud Græcos eo tempore, & Romanos etiam cenſebatur, dierum nempe 365 $\frac{1}{4}$. Qui dies per 82 multiplicati fiunt 29950, cum horis 12. Porro ſyzygiæ τριακονθήμεροι 28. hoc eſt, dies 840, de 29950 deducti relinquunt 29110. qui per 82 diuiſi dant 355 dies præciſe. Sed illas 12 horas inſuper habuit & neglexit Democritus. Quod ſi triginta intercalationes fuiſſent, quæ naturali ex cauſa tot annis competunt ad ſpatia Lunæ explenda, annus Lunaris Democriti merus Arabicus, aut ſane proximus Arabico fuiſſet. Nam 29950 dies cum horis 12 fiunt anni Arabici ſolidi 84. ſyzygiæ 6. dies 6. ſcrup. 48. Non longe a vero abfuit epilogiſmus ille. Et ſane Democritus tantus vir fuit, vt etiam in quibus fallitur, ingenij tamen eius
D magnitudo eluceſcat. Tantum abeſt, vt in hoc præclaro inuento, quo veteres ſuperauit, non eandem vim iudicij admirari debeamus. Quanto enim melior hæc, quam Philolai periodus, quæ neque Solis, neque Lunæ rationibus congruebat? Edidit autem annum hunc Democritus duobus libris: Prior, vt cognoſcimus ex Laertio, vocabatur μέγας ἐνιαυτὸς, aut ἀστρονομίη, in quo ſcilicet rationibus aſtronomicis demonſtrabatur modus illius periodi magnæ, quam μέγαν ἐνιαυτὸν vocauit. Altero libro continebatur deſcriptio

ſtellarum

ſtellarum ἀπλανῶν, cum ortibus, occaſibus, & ſignificationibus A
ſuis, quod παράπηγμα vocari ſupra monuimus in Octaeteride Cleoſtrati. Et ſane Geminus, Plinius, & alij quædam annotantes ex Democrito ad ἐπισημασίας τῶν φαινομένων, non ex alio libro, quam ἐκ τοῦ παραπήγματος Δημοκρίτου depromſerunt.

DE MAGNO ANNO OENOPIDÆ CHII ASTRONOMI.

In Collectaneis Stobæi Phyſicis, quæ ex Bibliotheca clariſſimi viri Sambuci prodierunt, capite de Tempore, hæc conſarcinata partim ex Plutarcho περὶ ἀρεσκόντων τοῖς φιλοσόφοις leguntur. τὸν δὲ μέγαν ἐνιαυ- B
τὸν οἱ μὲν ἐν τῇ ὀκταετηρίδι τιθέασιν, οἱ δὲ ἐν τῇ ἐννεακαιδεκαετηρίδι· οἱ δὲ ἐν τοῖς τετραπλασίοις ἔτεσιν· οἱ δὲ ἐν τοῖς ἑξήκοντα, ἐν οἷς οἰνοπίδης καὶ πυθαγόρας. Hæc mutila apud Plutarchum leguntur: quorum partem ſupra adduximus, in periodo Philolai. At falſum eſt illam ἑξηκονταετηρίδα fuiſſe annorum ſolidorum 60, ſed 59. ſexageſimo autem vertente inire alteram periodum. quomodo & Olympias quatuor annis conſtans dicta πενταετηρίς. Sed non dubium legendum eſſe, οἱ δὲ ἐν τοῖς ἑξήκοντα ἑνὸς δέουσιν; ἐν οἷς. Nam ἑνὸς, & ἐν οἷς ſunt fere ſimilia. Manifeſto periodum Pythagoræ attribuit, quam Philolai Pythagorei fuiſſe probauimus. At Oenopides Chius 59 quidem annos attribuit ſuæ periodo,
ſed non eadem ratione. Annum enim Solarem definit dierum 365, C
cum parte dierum duum & viginti vndeſexageſima. Vndeſexaginta igitur annis conſtat periodus Oenopidæ, vt illa Philolai. Vndeſexagies 365 dies, fiunt 21535. quibus adde 22. Conſiunt dies omnes 21557. qui ſunt anni Arabici 60 ſyzygiæ 10. Itaque in illa periodo cum ſint ſyzygiæ 730, intercalatur bis & viceſies. Cenſorinus Franciſci Pithoei: *Philolaus annum naturalem dies habere prodidit trecentos ſexaginta quatuor, & dimidiatum. Aphrodiſius trecentos ſexaginta quinque, & partem diei octauam. Calippus autem* CCCLXIIII *, *& Ariſtarchus Samius tantundem, & præterea diei partem mille* DCXXIII. *Meton vero* CCCLXV, *& dierum quinque vndeuiceſimam partem. Oenopides* CCCLXV, *& dierum duum & viginti* D
partem vndeſexageſimam. Ex illis igitur verbis Cenſorini quantitas anni Solaris indagata ſecundum Oenopidem eiuſdem Oenopidæ periodum aperit. Itaque annus Solaris, ſecundum Oenopidem, præter 365 dies, habuerit præterea horas 8 $\frac{56}{59}$. Hæc periodus maior eſt 59 annis Iulianis, diebus 7, hor. 6. De hac Ælianus lib. X ποικίλης. vbi non ſolum ſcribit hanc periodum annorum quinquaginta nouem fuiſſe, ſed etiam Olympiis ludis publice in Tabula propoſitam. Οἰνοπίδης, in-

A δης, inquit, ὁ Χῖος ἀστρολόγος ἀνέθηκεν Ὀλυμπίοις τὸ χαλκοῦν γραμματεῖον, ἐγγράψας ἐν αὐτῷ τὴν ἀστρολογίαν τῶν ἑνὸς δεόντων ἑξήκοντα ἐτῶν, φήσας τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν εἶναι τοῦτον. Per ἀστρολογίαν manifeſte intelligit τὰ φαινόμενα, καὶ τὸ παράπηγμα, vt de anno Democriti diximus.

DE CYCLO LVNARI VETERVM SAXONVM.

VETERVM Gallorum, & Germanorum annum Lunarem fuiſſe ex Cæſare & Cor. Tacito cognoſcimus. De Germanis ita ſcripſit Tacitus: *Coeunt, niſi quid fortuitum & ſubitum inci-* B *derit, certis diebus, cum aut inchoatur Luna, aut impletur. Nam agendis rebus hoc auſpicatiſſimum initium credunt.* Quin Germani non pugnabant decreſcente Luna, auctore Iul. Frontino lib. II. At veterum Saxonum & Danorum mira anni ordinatio fuit ex affectibus Oceani, cuius littora accolebant illi. Notiſſimum ad eius ſideris incrementa & decrementa Oceani quoque vices recurrere. Sed in pleniluniis amborum æquinoctiorum duæ fiunt ingentes πλημμύραι, ad quarum obſeruationem annum ſuum digeſſerunt. Eas πλημμύρας maiores Malinas; Minores autem Ledunas, vel Lidunas vocabant. Nulla eſt natio, quæ, quamuis anno Lunari vteretur, tamen & So-

C

MENSES PRISCORVM Danorum.	MENSES VETERVM SAXONVM.	
Fiſchemaanet	SEPTEMBER.	*Halegmonath.*
Seemaanet	OCTOBER.	*Wintyrfullith.*
Slactmaanet	NOVEMBER.	*Blothmonath.*
Chriſtmaanet	DECEMBER.	*Giuli prior.*
Glugmaanet	IANVARIVS.	*Giuli poſterior.*
Blüdemaanet	FEBRVARIVS.	*Solmonath.*
Aoormaanet	MARTIVS.	*Rethmonath.*
Faaremaanet	APRILIS.	*Choſturmonath.*
Maimaanet	MAIVS.	*Trimilchi.*
Hoemaanet	IVNIVS.	*Lida prior.*
Ornumaanet	IVLIVS.	*Lida poſterior.*
EMBOLIMVS	O O	*Lida embolimus.*
Hooſtmaanet.	AVGVSTVS.	*Weidenmonath.*

D

laris anni progreſſus interea non obſeruaret. Hoc illi facientes, A principium anni ciuile ſemper a XXV Decembris capiebant, idq; a nocte, quæ ſequitur XXIIII, in qua antiquitus Chriſtiani, hodieque, peruigilia natalitia faciebant. Eam noctem Modraneċt vocabant, quaſi dixeris νυκτομήτερα, & quaſi illa eſſet parens & princeps omnium reliquarum noctium: vtpote a qua caput anni ciuilis ſumeretur. (Nam, vt apparet, non dies, ſed noctes numerabant; vt de Gallis ſcribit Cæſar) Principium vero naturale cycli a Malina Autumni, & plenilunio inſtituebatur: quia, inquit Plinius lib. II. 97, autumnali magis æquinoctio tumeſcunt fluctus. Annum enim in duas Malinas diuidebant, autumnalem, & vernalem. quintus vero menſis huius & alterius ſemicirculi erat cognominis antecedenti: ita B vt quartus & quintus Malinæ autumnalis vnum nomen & commune haberent, Giuli, id eſt τροπικόν: quod Sol tunc in autumnum flecteret: eodemque modo, quartus & quintus cognomines eſſent, vocarenturque Lida. quia vero is erat exitus anni Lunaris, annis embolimæis tertius Lida penultimo loco intercalabatur. vnde annum embolimæum hoc nomine Trilida vocabant. Significat autem Lida tranquillum, vt Beda docet. Proprie eſt, quod Græci πλώϊμον dicunt. Eſt enim de mari dictum, cum ridet blandi pellacia Ponti, vt loquitur Lucretius. Inde etiam minores æſtus maris Lidunas vocabant, quod tunc æſtus, & fluctus molliores eſſent. Nomina menſium Saxonicorum Bedæ accepta referimus, qui, vt Saxo genere, de illis ſatis mul- C ta, & cognitu digna retulit. Reliqua inde haurias licet. Videtur hæc anni ordinatio pulcherrima fuiſſe, quæ non ad Solarium & Heliotropion Metonis vmbras Gnomonis ſequeretur, ſed ipſas admirabiles Oceani αὐξομειώσεις. Sane mirum, quod Beda tradit alibi, de æſtu Oceani loquens, periodum ἐννεαδεκαετηρικὴν in illis ab accolis Oceani obſeruari. Nam id quidem potius ab illis hominibus obſeruatum miror, quam hoc ita accidere. Si enim Oceani mutationes ſecundum Lunam; Lunæ autem progreſſus ſecundum ἐννεαδεκαετηρίδα: proculdubio & Oceani mutationes ſequuntur ἐννεαδεκαετηρίδα ipſam. Diodorus Siculus de Enneadecaeteride illarum nationum ita ſcribit libro ſecundo: Εκαταῖος, καί τινες ἕτεροι φασὶν ἐν D τοῖς ἀντιπέραν τῆς Κελτικῆς τόποις κατὰ τὸν ὠκεανὸν εἶναι νῆσον οὐκ ἐλάττω τῆς σικελίας, &c. Aliquanto poſt: φασὶ δὲ καὶ τὴν σελήνην ἐκ ταύτης τῆς νήσου φαίνεσθαι παντελῶς ὀλίγον ἀπέχουσαν τῆς γῆς, καί τινας ἐξοχὰς γεώδεις ἔχουσαν φανεράς. λέγεται δὲ καὶ τὸν θεὸν δι' ἐτῶν ἐννεακαίδεκα καταντᾶν εἰς τὴν νῆσον, ἐν οἷς καὶ αἱ τῶν ἄστρων ἀποκαταστάσεις ἐπὶ τέλος ἄγονται. καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐννεακαιδεκαετῆ χρόνον ὑπὸ τῶν ἑλλήνων μέγαν ἐνιαυτὸν ὀνομάζεσθαι. κατὰ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν ταύτην τὸν θεὸν κιθαρίζειν τε καὶ χορεύειν συνεχῶς τὰς νύκτας ἀπὸ ἰσημερίας ἐαρινῆς,

A εἰνῆς, ἕως πλειάδος διατολῆς ἐπὶ τοῖς ἰδίοις συνημερήμασι τετραπόμενον. Hæc vltima declarant tempus ſemicirculi a menſe Rethmonath vſque ad menſem Halegmonath. Non miraris, gentem Romanam orbis victricem & dominam, ineptiſſima anni forma ad tempora vſque Iulij Cæſaris vſam; eam vero, quæ Romanis videbatur barbara, non ſolum annum Lunæ ad naturæ regulam, Oceanum dico, direxiſſe, ſed etiam anni Solaris curſum tenuiſſe? Quomodo enim Capricorni initia, & XXV noctem Decembris tam exacte notaſſent, niſi quadrante diei 365 diebus Solis appoſito? Nam quod ab autumno incipiebant, ſciebant arcum illum a principio Libræ ad principium Arietis, reſpondere ſemiſſi anni Lunaris, vt in Chaldaico anno diximus. Quare non omnis ſapien-
B tia penes Chaldæos & Orientem fuit. Etiam Occidentis aut Septentrionis homines fuerunt λογικὰ ζῶα. In veteribus Codicibus Bedæ menſium appellationes leuiter immutatæ leguntur. Solmonath, Hredmonath, Eſturmonath, Drimilchi, Lida, Lida, Veodmonath, Halegmonath, Vintirfillit, Blotmonath, Giuli. Peruani, quorum Metropolis Cuſco, vtebantur menſibus Lunaribus, quos vt cum Solaribus componerent, duodecim pilas, aut columnas in templo illius vrbis ſtatuerant, in quibus inciſi erant dies, quibus Solis conuerſiones deſignabantur, ſecundum quas ignorare non poterant tempora, quæ meſſor, quæ curuus arator haberet. Eas pilas vocabant SVCCANGA. Initium anni ſtatuebant in Decembri a bruma, cuius inſti-
C tuti auctor Inga quidam, cui ab ea re cognomen fuit Pachacuto, id eſt, Reformator temporum.

MENSES PERVANORVM.		
1	RAYME.	*Tebeth Iudaic.*
2	CAMAY.	*Schebat.*
3	. . . . .	*Adar.*
4	. . . . .	*Niſan.*
5	. . . . .	*Ijar.*
6	HATVNCVZQVI AYMORAY.	*Sivvan.*
7	AVCA YCVZQVI INTIRAYMI.	*Tamuz.*
8	CHAHVA HVARQVI.	*Ab.*
9	YAPAQVIS.	*Elul.*
10	CORAYME.	*Tiſri.*
11	HOMARAYMI PVNCHAIQVIS.	*Marcheſvvan.*
12	AYAMARA.	*Casleu.*

D

DE VETERVM GALLORVM ANNO. A

VETERES Galli in ratione temporum non dies, ſed noctes putare ſolebant, ita vt noctem ſemper dies ſequeretur, inquit Cæſar. Neque mirum. Eorum enim annus mere Lunaris erat, vt Saxonum & Germanorum. Sed Saxonum anni Lunares ad Solis regulam reuocabantur emboliſmis, & periodo decemnouennali. Gallorum vero anni ſine emboliſmis erant, & mere Arabici, vtpote quorum ſæculum triginta annis Lunaribus finiretur. Nulla enim periodus Lunaris triginta annorum finiri poteſt, niſi cum emboliſmi ratio non habetur, vt apud Muhammedanos. Nam ſi triginta annorum eſt ſæculum, & in illis triginta annis intercalatur, ea B
periodus conſtaret ex enneadecaeteride & hendecaeteride. Sed illæ neque Lunæ, neque Solis iuſtam periodum efficere poſſunt. Ergo ſæculum Gallicum mera τριακονταετηρὶς Arabica fuit. Plinius XVI libro de viſco: *Petitur ante omnia ſexta Luna, quæ principia menſium annorumque iis facit, & Sæculi, poſt triceſimum annum.* Sed quod dicit a ſexta Luna eos neomenias ordiri ſolitos, non veriſimile eſt, ſed eos a ſexta Luna opera auſpicari, vt Sinæ hodie, & olim Lacones & Germani a plena.

DE VETERI ANNO ROMANORVM. C

ANNVM veterum Romanorum ante ordinationem Iulianam a Numa inſtitutum fuiſſe, omnes fere priſci Romani perſuaſum habebant, qui omnes ritus & alia eiuſmodi ad Numam referre ſolent. M. quoque Varro, & alij annum ante ordinationem Pompilianam non ſolum decimeſtrem fuiſſe, ſed a Romulo cum ipſa Roma conditum prodiderunt. Cauſſam afferebant ſuſpicionis ſuæ, cur decimeſtrem fuiſſe crederent: quod nimirum Martius antiquitus fuerit primus, de quo nemo vnquam dubitauerit, decimus autem ab illo eſt December. qui cum à numero & ordine ita appellatus ſit, nullus autem poſt eum a numero cognominetur: ex eo ſequi, nullum men- D
ſem poſt Decembrem fuiſſe. Plutarchus etiam hanc ſuſpicionis illius cauſſam fuiſſe ſcribit, his verbis: ἐξ οὗ δὴ καὶ παρέστη τισὶν οἴεσθαι καὶ λέγειν, ὡς οὐ δώδεκα μησὶν, ἀλλὰ δέκα συνεπλήρουν οἱ τότε Ῥωμαῖοι τὸν ἐνιαυτόν. Sed hanc futilem & puerilem coniecturam refellit primum ratio. quia ſi inde ſequitur, nullum menſem poſt Decemb. fuiſſe, quia nullus poſt Decembrem notatus ſit a numero: ſequitur & Martium, Aprilem, Maium, & Iunium antea non fuiſſe, quia Martius non

A tius non dicitur primus, Aprilis ſecundus, Maius tertius, Iunius quartilis. Deinde optimi, & vetuſtiſſimi ſcriptores, Feneſtella, & Licinius Macer hanc opinionem vt antiquitati aduerſantem confutarunt. Contendunt enim annum Romanorum veterem ſtatim ab initio XII menſium fuiſſe, & a Latinis petitum, apud quos totidem menſibus, iiſdem appellationibus, eodemque ſitu annus ante Vrbem conditam in vſu fuerit, & ad vltima vſque tempora Reip. Rom. durauerit. Si quid ex veteri conſuetudine petitum huic opinioni fauere poteſt, ego nihil aliud video, quam quod Saturnalia virorum menſe Decembri erant: matronalia vero Saturnalia Kal. Martiis. vt propterea in illos duos menſes vtraque Saturnalia coniecta eſſe vi-
B derentur, quod continui eſſent. Deinde quod Laurentes omnibus Kalendis a Martio ad Decembrem Iunoni ſacrificabant, quia omnes Kalendæ dicatæ eſſent Iunoni, vt nemo neſcit. Quod ſi duodecim menſes fuiſſent, duodenis Kalendis, non denis antiquitus ſacrificaſſent. Fauere etiam huic ſententiæ videntur veteres Critici Græci, qui diuinant annum veteribus Æolibus decimeſtrem fuiſſe, freti teſtimonio Homeri, quem Æolem fuiſſe volunt. Apud eum enim Neptunus Nympham a ſe compreſſam ita adfatur: *χαῖρε γύναι φιλότητι, περιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ Τέξεις ἀγλαὰ τέκνα*--- Nam ſi, inquiunt, a compreſſu ad partum eſt περιπλόμενος ἐνιαυτὸς, ergo annus tot menſium eſt, quot menſes vterum geſtat mulier: & propterea Romu-
C lus, vt ſcribit Ouidius, *Quod ſatis eſt, vtero matris dum prodeat infans, Hoc anno ſtatuit temporis eſſe ſatis.* Auſonius quoque menſium decem annum veteri Æolidi fuiſſe teſtatur: *Aut ter vt Æolidi menſes tenet ignicomus Sol.* Sed hæc friuola ſunt. Quia igitur exploſo illo decimeſtri anno ad omnia & per omnia inutiliſſimo, præterea exſibilata ſententia, quæ Romulum ex Paſtore & ruſtico Metonem, & Calippum conſtituebat, ad veras rationes confugiendum eſt, nos veram & antiquitati conſentaneam viam inſiſtemus, quæ conuincit, annum ab initio non ſolum duodecim menſibus, ſed & iis ad Lunæ curſum deſcriptis conſtitutum fuiſſe. Teſtis appellatio Nonarum, Eiduum & Kalendarum. Nam Nonæ dies dictæ, quæ antecede-
D bant Eidus, ſiue plenilunium. Quippe ἀπὸ τοῦ διχομήνου σχήματος, εἰς τὴν πανσέληνον, octo dies interiecti ſunt ſolidi, ita vt dies primus τῆς διχομήνου ſit nonus retro ab Eidibus. ἀπὸ τῆς πανσελήνου, hoc eſt ab Eidibus, ad intermenſtruum tempus, ſunt nunc XVI, nunc XV dies. Ab intermenſtruo, ad Nonas, ſiue τὴν διχόμηνον, nunc ſeptem, nunc ſex. Hæc ſatis aperiunt veterem anni deſcriptionem Lunarem. Præterea cur Romani a media nocte diem ordirentur, niſi Lunam nocturni temporis ducem in dierum ciuilium diuiſione ſequerentur?

Hinc natæ illæ locutiones: A. D. IIII. EID. hoc eſt, Ante diem quartum Eidus. item EX A.D.IIII, Ex ante diem IIII. Eidus. Nam dies vulgariter eſt tempus inter ortum & occaſum Solis interiectum. Locutio autem illa, ANTE DIEM, comprehendit etiam tempus proximum ante ortum, imo a media nocte ad ortum. Ergo ANTE DIEM KALENDAS: quia nimirum a media nocte principium diei. Cuius moris eruditiſſimum interpretem dabimus Auſonium noſtratem. Is igitur ad Paulinum ſcribens primum hos verſus apponit: A

Tranſierant Idus. medius ſuprema December
Tempora venturo properabat iungere Iano.
Et nonaſdecimas ab ſe nox longa Kalendas
Iupiter acciri celebranda ad feſta iubebat. B

Deinde illos verſus ita interpretatur. *Iam prima nox erat ante diem nonumdecimum Kalendarum Ianuariarum, cum redditæ ſunt mihi literæ tuæ oppido quam literatæ.* Vides manifeſto quid ſit ante diem Kalendarum, aut Kalendas: a nocte ſcilicet. Præterea anno Romano deprauato, opus fuit Lunæ dies populo per Pontificem calari, quos ante deprauationem ex ordine menſium etiam ruſtici ipſi tenebant. Nam anno in menſes imparis numeri dierum redacto, Pontifex in Curia Calabra, ſi Nonæ ſeptimanæ futuræ erant, hoc ſignificabat populo, ſepties dicto, KALO IANA NOVELLA. ſi autem quintanæ eſſent, quinquies dicto, KALO IANA NOVELLA. Apage apage IVNO COVELLA, quod in veteribus tam ſcriptis, C quam excuſis Varronis libris legitur. Nam tametſi Kalendæ Iunoni erant dicatæ, tamen Nonæ nulli Deo erant dicatæ, de quibus agitur. De Luna quippe, non de Kalendis hic ſermo. Præterea illud COVELLA, quod pro cæleſti accipiunt, qui hanc lectionem defendunt, quam ridicule faciunt? COVVM quidem veteribus erat cælum, non autem cæleſte. Nam ſi Couus a veteribus vſurpatum eſſet pro cæleſti, tunc fortaſſe COVELLVS poſſet deriuari. Sed, vt dixi, viri docti hic non ſunt audiendi. De Luna igitur eſt ſermo, non de Iunone. IANAM enim Lunam vocabant. Varro in libris Rerum ruſticarum: *Nunquam rure audiſti,* OCTAVO IANAM CRESCENTEM, *& contra* SENESCENTEM? *& quæ creſcente, & quæ* D *ſeneſcente fieri oporteret? & tamen quædam melius fieri* POST OCTAVO IANAM *quam ante?* Vbique ſemper in Varronianis editionibus appoſitum eſt gloſſema, LVNA, & in textum irrepſit. Nam IANA eſt Luna: & adiecto DEA, facta DEIANA: & cum DEIVA erat DEIVIANA. Vnde Varro Diuianam potius, quod diuia Luna, in latitudinem, & altitudinem, quam quod Deiua Iana. Sed norunt ſtudioſi omnes, quis & quanti pretij ſit Varro in Etymologiis. Eodem modo

A dem modo Ianvs erat Sol. qui, vt illa deiva iana, ſic deivos ianos in carmine Saliari vocabatur: dvonos manos ceruses deivos ianos venet. Non dubium igitur, veterem annum Romanum Lunarem fuiſſe, quatenus illorum temporum ingenia motum Lunæ medium deprehendere quiuerunt. Quid? modus dierum illius anni Romani, cuius generis annum propius referre videtur? Lunarem, an Solarem? Lunarem profecto, ſi quid in his rebus videmus. Annus Lunaris verus eſt dierum 354 cum triente, & paulo plus quam duorum horæ trientium. Modus anni Romani eſt maior vero anno Lunari horis 15, 16'. non admodum magna differentia, ſaltem quæ poſſit diuerſum genus conſtituere anni Romani B & Lunaris, inter illos veteres rupices, & Aſyli incolas. Quiſquis igitur annum Latinum, vnde Romanus propagatus eſt, 355 dierum conſtituit, is eum Lunarem facere in animo habebat; quem vtique putauit eſſe dierum 355, quemadmodum tribus ſæculis poſtea Democritus totidem dierum definiuit, vt ſupra diſputatum eſt. Quare menſis Lunaris, ſecundum Democritum & conditorem anni veteris Romani, erit dierum 29, horarum 14. Ad eum modum menſes prius diſpoſiti erant. Primus, ſecundus, tertius, quartus, quintus, ſextus alternis caui, & pleni: ſeptimus, octauus, nonus, decimus, vndecimus alternis pleni, & caui. Februarius vltimus plenus, ita poſtulante hora-C rum ratione, vt vides in Diagrammate, in cuius prima columna Martius eſt dierum 29, cum 14 horis. Hic numerus duplicatus conſtituit ſecundum menſem triginta dierum cum quatuor horis appendicibus. Atque hoc modo adhibita modica ἐξαιρέσει Lunarem curſum D aſſequi poterant. Nam in triginta annis, 19 dies eximendi erant, quemadmodum in totidem Arabicis vndecim ſunt addendi. Poſtea ſiue Pompilius Numa, ſiue quis alius ſuperſtitione imparis numeri omnes pares numeros ex illis menſibus ſuſtulit, aliis in alios menſes inuicem traductis. Nam ſemper pro 29, poſuit 31: & contra 29, pro 30, vſque ad Decembrem, qui cum eſſet 29 dierum, non potuit fieri 31, quia iam plures 31 dierum fieri non poterant. Itaque

MENSES ROMANI.	Dies collecti.	Horæ.	Dies menſium priſcorum.	Dies menſium Romanorum.
Martius.	29	14	29	31
Aprilis.	59	4	30	29
Maius.	88	18	29	31
Iunius.	118	8	30	29
Quintilis.	147	22	29	31
Sextilis.	177	12	30	29
September.	207	2	30	29
October.	236	16	29	31
Nouember.	266	6	30	29
December.	295	20	29	29
Ianuarius.	325	10	30	29
Februarius.	355	0	30	28

manſit 29. At 30 Ianuarij itidem, vt in aliis, facti ſunt 29. De Fe- A
bruario neceſſario eximendi fuerunt duo. quia alioquin annus fuiſſet
357 dierum. Hæc profecto eſt ratio, quam ſecutus eſt emendator
ille anni Romani ſuperſtitioſus, quiſquis tandem is fuit. Nam ex hac
poſitura menſium antiquorum videmus, cur Martius, Maius, Quin-
tilis, interiectis ſingulis cauis, pleni manſerint: ſolus autem Octo-
ber binis vtrinque cauis lateronibus ſtipatus plenus ipſe relictus ſit.
Cuius rei rationem ſine diagrammate propoſito nemo reddere poſ-
ſit. Nam ad omnes impares menſes efficiendos, ex 29 facti ſunt 31,
ex 30 autem 29, præterquam in Decembri. quia hactenus nullus
menſis fieri potuit 31 dierum. Si hoc conſideraſſet Varro, vt debuit,
& veriora de hoc anno protuliſſet, & fortaſſe quædam hodie nobis B
ignota ex antiquitate depromſiſſet. Hic ſitus & ſtatus fuit veterum
menſium Romanorum. Nunc intercalationis modum conſidere-
mus. Macrobius, & alij eius notæ ſcriptores, aiunt Romanos a
Græcis didiciſſe modum alternis bienniis menſem intercalandi, nunc
XXII, nunc XXIII dierum: quia exceſſus Solis ſupra Lunam eſt
dierum XI, cum quadrante. Vndecim autem dies poſt biennium
fiunt viginti duo cum ſemiſſe. Poſt quadriennium fiunt viginti tres
dies ſolidi. Sed ſiue Macrobius legit Græcos eiuſmodi intercalatio-
ne vſos; ſiue hoc finxit ipſe, vt veterum ſcriptorum alter fucus So-
linus: qui ambo hac in re multum mentiti ſunt, multum halluci-
nati, præſertim in iis, quæ de Græcorum intercalatione ſcribunt: ſi, C
vt ipſi ſcribunt, Græcorum annus merus Lunaris fuit, quid opus fuit
22 & 23 dies alternis bienniis intercalare, vt Lunæ rationes cum So-
laribus componerentur? Nam ſi illa intercalatione Solis curſum
aſſequebantur, ergo ille annus Lunaris non fuit. nunquam enim
facies, vt intercalatis 22, aut 23 diebus poſt vnum biennium Ara-
bicum, annus Lunæ cum Solari in gratiam redeat, niſi anno 19 exa-
cto. Romani igitur menſem alternis bienniis viginti duum & vi-
ginti trium dierum intercalabant: quem menſem Plutarchus a Nu-
ma inſtitutum & ab eodem MERKEDONIVM vocatum ſcribit in
Numa. Νουμᾶς δὲ τὸ παράλλαγμα τῆς ἀνωμαλίας ἡμερῶν ἕνδεκα λογιζόμε-
νος, ὡς τοῦ μὲν σεληνιακοῦ τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντος, τοῦ δὲ D
ἡλιακοῦ τριακοσίας ἑξήκοντα πέντε, τὰς ἕνδεκα ταύτας ἡμέρας διπλασιάζων, ἐπή-
γαγε παρ' ἐνιαυτὸν ἐπὶ τῷ Φεβρουαρίῳ μῆνα τὸν ἐμβόλιμον ὑπὸ Ῥωμαίων
ΜΕΡΚΕΔΙΝΟΝ καλούμενον εἴκοσι καὶ δυοῖν ἡμερῶν ὄντα. In Cæſare vo-
cat Μερκηδόνιον. οἱ δὲ ἱερεῖς, inquit, μόνοι τὸν καιρὸν εἰδότες, ἐξαίφνης
καὶ προαισθημένου μηδενὸς, τὸν ἐμβόλιμον προσέγραφον (παρεισέγραφον)
μῆνα, ΜΕΡΚΗΔΟΝΙΟΝ ὀνομάζοντες, ὃν Νουμᾶς ὁ βασιλεὺς
πρῶτος ἐμβαλεῖν λέγεται). Mirum hoc nomen apud vnum Græcum
ſcriptorem

A ſcriptorem rerum Romanarum exſtare : apud ipſos Romanos huius ne veſtigium quidem apparere, niſi neſcio quid apud Feſtum : quod quidem eiuſmodi eſt, vt huic loco nullam lucem afferat. Scribitur autem antiquitus Merkedonius, & Merkedinus per K. Neque menſem tantum Merkedonium, aut Merkedinum, ſed & dies Merkedinos fuiſſe conſtat ex Feſto. Ij dies in veteri Kalendario Romano ſignati ſunt, MERK : vt prid. Eid. Iulij, & aliquot ſequentibus diebus : item XII Kal. Octob. & ſequentibus. Denique XIIII Kal. Decemb. & ſequenti biduo. Dicti a dea MERKEDONA, quæ præerat mercedibus, & penſionibus ſoluendis : vt apparet in menſe Iulio, in quo inquilini τὸ ἐνοίκιον pendebant, & migrabant ex ædi-
B bus in alias. Similiter in Teutoniſmo Zinstag, dies Mercedonius, dies cenſus. In veteribus Gloſſis : *Mercedonius, qui ſoluit mercedem.* Intercalabant autem poſt Terminalia, hoc eſt poſt viceſimum tertium diem Februarij. Varro : TERMINALIA : *quod is dies anni extremus conſtitutus. Duodecimus enim fuit menſis Februarius, & cum intercalatur, inferiores quinque dies demuntur menſe.* Ex quibus verbis conſtat primum poſt Terminalia intercalari : deinde Terminalia eſſe XXIII diem Februarij : quia quinque dies de viginti octo relinquunt viginti tres. Poſtremo, qui menſis Merkedonius Plutarcho, is in his verbis Varronis dicitur Februarius, qui tamen proprie eſt intercalaris. Anno igitur embolimæo, de XIII
C menſibus, is, qui propior erat menſi Martio, hoc eſt, tertiusdecimus, is, inquam, menſis dicebatur intercalaris, ſiquidem verum dicit Varro, anno intercalario menſem duodecimum fuiſſe Februarium, quamuis mutilum, & nunc XXII, nunc XXIII dierum. Quod ſane verum eſt. Nam Aſconius Pedianus in illa pro Milone ſcribit Pompeium COS. III creatum ab interrege Ser. Sulpitio, V Kalend. Martias, menſe intercalario. Legimus in veteribus monumentis, P. Scipionem Aſiaticum anno DLXIV triumphaſſe, menſe intercalari, Prid. Kalend. Martias. Item P. Cornelium Lentulum Caudinum, anno DXVII de Ligurib. Eidib. interc. anno V. C. DXV. Denique C. Duillium COS. pri-
D mum triumphum naualem de Siculis, & claſſe Pœnica egiſſe anno CDXCIIII. K. interkalar. Idus intercalares accipio, quæ ante Martium proxime erant, in XIII menſe. Et vetuſtiſs. Iuriſconſultus Cato de Verb. Signif. etiam teſtatur, cum ait, menſem intercalarem conſtare ex diebus XXVIII. Quæ verba ſi intellexiſſet Tribonianus, non ea in ſuo Pandecte poſuiſſet, cum illa locum non habeant hodie in Kalendario Iuliano. Cicero ad Leptam, lib. VI Epiſtolarum, manifeſto Kal. priores intercalares, diem primum Merkedonij

vocat,

vocat, tanquam vterque menſis intercalaris diceretur. *Cum*, inquit, A
ad VI *Kalend. intercalares priores rogatu fratrum tuorum veniſsem.* Ea epiſtola ſcripta fuit anno Confuſionis, in quem intercalatio Merkedonij ex conſuetudine inciderat, teſte Suetonio. Sane anno embolimæo dies Merkedonij menſis putabantur ex ante diem Terminalia. Cicero ad Atticum lib. VI, ſtatim initio: *Accepi literas tuas A. D. quintum Terminalia, Laodiceæ.* Scribit enim Cicero tanquam eo anno intercalatum eſſet. Quare eadem epiſtola ita ſcribit: *Quinto togam puram Liberalibus cogitabam dare. mandauit enim pater. Ea ſic obſeruabo, quaſi intercalatum non ſit.* Dubitabat autem Cicero, Romæ intercalatumne eſſet eo anno. Nam in illa, quam ante hanc ſcripſit, rogat Atticum, certiorem ſe faciat, intercalatum ſit, B
necne. Ex verbis Varronis cognoſcimus, menſem tertiumdecimum fuiſſe iuſtum Februarium, hoc eſt, XXVIII dierum. Quare non ſemper Terminalia erant dies XXIII Februarij. Cum enim Merkedonius erat XXII dierum duntaxat, tunc Terminalia erant in XXII, & Regifugium ſemper erant Kalendæ menſis XIII, quemadmodum Terminalia erat vltimus dies Merkedonij. Quando autem Romæ primum intercalatum ſit, ne Varro quidem ipſe ſciebat, qui ſcripſit mentionem intercalationis fieri in quadam ænea tabula ſub COSS. L. Pinario & Furio, anno A. V. C. ducenteſimo primo. Cicero Numam eius rei autorem facit, quemadmodum ea omnia, quæ propter vetuſtatem ignorantur, ad auctorem Numam referri ſolent, etiam quæ ante, C
aut poſt, facta ſunt. Scribit enim Cicero in libris de Legibus, diligenter habendam rationem intercalandi. idque inſtitutum perite a Numa poſteriorum Pontificum negligentia diſſolutum eſſe. Hactenus de intercalatione Romana. Omnes autem illæ veteres nationes, quanuis anno Solari non vterentur in tributione temporum ciuilium, tamen annum illum in arcanis obſeruabant, & 365 $\frac{1}{4}$ diebus conſtare ſciebant. Teſtes Græci, qui modum intercalationis ad Epocham Solſtitij temperabant. Quomodo autem Solſtitij diem tenere potuiſſent illo numero dierum non obſeruato? Sane & anno Solis dies CCCLXV attribuebant, & quarto quoque anno exacto diem intercalabant poſt CCCLXV illos dies. eumque obſeruabant Hierophan- D
tæ Athenis, Pontifices Romæ, eodem anno, quo Merkedonius XXIII dierum intercalabatur, ante initium anni primi Olympiadis. Quod enim diem intercalarent Romani extra Merkedonios ſuos, teſtis Macrobius, qui ſcribit a quibuſdam veteribus ſcriptoribus non ſolum menſem apud Romanos, ſed etiam diem intercalatum fuiſſe. quanquam Macrobius ea non intelligit. Quod autem Olympiadibus intercalaretur, & ratio poſtulat, propter quadriennium Solare, cui accreſcit.

A creſcit dies: & quia a Græcis id accepiſſe videntur. Sed Cicero diſerte ac clare ita expreſſit, vt dubitandum amplius non ſit. Eius verba apponam ex libro XV ad Atticum: *De meo itinere variæ ſententiæ.*

			PERIODVS PRIOR.					PERIODVS ALTERA.				
			ANNI ROMANI.			DIES SOLARES.		ANNI ROMANI.			ANNI SOLARES.	
B		Anni.	Dies collecti.	Dies ſuperflui.	Horæ.	Dies collecti.	Horæ.	Dies collecti.	Dies ſuperflui.	Horæ.	Dies collecti.	Horæ.
		1	355	11	6	365	6	355	11	18	365	18
	Emb.	2	732	0	12	730	12	733	0	0	731	0
		3	1087	11	18	1095	18	1088	11	6	1096	6
	Emb.	4	1465	0	0	1461	0	1466	0	12	1461	12
		5	1820	11	6	1826	6	1821	11	18	1826	18
	Emb.	6	2197	0	12	2191	12	2198	0	0	2192	0
		7	2552	11	18	2556	18	2553	11	6	2557	6
	Emb.	8	2930	0	0	2922	0	2931	0	12	2922	12
		9	3285	11	6	3287	6	3286	11	18	3287	18
	Emb.	10	3662	0	12	3652	12	3663	0	0	3653	0
		11	4017	11	18	4017	18	4018	11	6	4018	6
	Emb.	12	4395	0	0	4383	0	4396	0	12	4383	12
		13	4750	11	6	4748	6	4751	11	18	4748	18
	Emb.	14	5127	0	12	5113	12	5128	0	0	5114	0
C		15	5482	11	18	5478	18	5483	11	6	5479	6
	Emb.	16	5860	0	0	5844	0	5861	0	12	5844	12
		17	6215	11	6	6209	6	6216	11	18	6209	18
	Emb.	18	6592	0	12	6574	12	6593	0	0	6575	0
		19	6947	11	18	6939	18	6948	11	6	6940	6
	Emb.	20	7325	0	0	7305	0	7326	0	12	7305	12
		21	7680	11	6	7670	6	7681	11	18	7670	18
	0	22	8035	0	12	8035	12	8036	0	0	8036	0

Multi enim ad me. Sed tu incumbe, quæſo, in eam curam. Magna res eſt. An probas, ſi A. D. Kalend. Ian. cogitamus? Meus animus D *eſt æquus: ſic tamen, vt ſi nihil offenſionis ſit. Et tu etiam ſcito, qua die Olympiadum myſteria. Ilicet, vt vt res ſit; caſus conſilium noſtri itineris iudicabit. Dubitemus igitur. Eſt enim hiberna nauigatio odioſa. eoq; ex te quæſieram myſteriorum diem.* Meminimus nos dixiſſe diem ex quadrantibus conſurgentem a Baſilis ante IX Iulij intercalari ſolitum. Cuius ſententiæ minime nos pœnitet. ſed cum Cicero diem inſititium, quem Romæ, brumæ tempore, in anno Solari intercalabant, vocet Olympiadum myſteria, eo labimur, vt credamus; quemadmodum

dum Athenis, ita etiam in Elide. menſe Poſideone, intercalari ſolitum. Cum enim periodus omnium Græcarum nationum penderet ab vna Olympica, imo annus Solaris omnium Græcorum idem eſſet; qui Olympicus, totidem dierum, nempe $365\frac{1}{4}$, conſentaneum rationi eſt, eodem tempore intercalari ſolitum. Cicero profecturus, non audet itineri accingere ſe ante quam dies Olympiadum intercalatus eſſet. quod omnis intercalationis dies religioſus, nefaſtus, & infauſtus haberetur: vt patet ex Macrobio, & Ammiano. Ideo cum dies Olympiadum, hoc eſt dies ex quadrantibus horæ conflatus, intercalaretur, quædam myſteria fiebant, ante quæ nefas eſſet aliquid ſuſcipere. Idem Cicero ad Atticum libro v. *Cum ſcies Romæ intercalatum, velim ad me ſcribas certum, quo die myſteria futura ſint.* Et lib. 6. *Sed vt tibi placebit. Facieſque me, in quem diem Romana incidant myſteria, certiorem, & quomodo hiemaris.* Indicat poſt brumam eum diem intercalari ſolitum, vt Athenis fiebat ante Gamelionem. Alibi ipſe Cicero vocat Olympia, propria notione. Ita enim ſcribit lib. xvi. *Piſonem ferebat in cœlum: ſe autem lætari, quod effugiſſem duas maximas vituperationes. Vnam, quam itinere faciendo me intelligebant ſuſcipere, deſperationis, ac derelictionis Reip.* Paulo poſt: *Alteram, de qua Brutus, & qui vna erant, lætabantur: quod eam vituperationem effugiſſem, me exiſtimari a. d. Olympia.* Hæc ille. Si Cicero migraſſet ante diem Olympia, quod is dies ἀνέκδημος ſit, & peregrinationi non idoneus, difficile fuiſſet ipſum Ciceronem effugere vituperationem populi religionem illi obiicientis. Quia vero iam effugiſſet, propterea Brutum, & qui vna erant, lætari. Nihil eſt manifeſtius, quam ea myſteria Olympiadum, quæ Romæ obibantur poſt intercalationem, vt ex Cicerone declarauimus, & ante quæ nefas eſſet iter ſuſcipere, fuiſſe quadriennia arcana a Pontificibus tam Romanis, quam Atticis obſeruata, quibus exactis diem intercalabant, vt anni Solaris curſum, Solſtitij, æquinoctiorum, & brumæ metas tuerentur. Romani igitur ad annum Solarem ſuum ciuilem exigebant, vt ex illius exceſſu Merkedonios ſuos colligerent. Habebat enim annus Romanus menſes xii, dies xi, horas vi. Sed illi appendices dies, & horæ cum alteris totidem, biennio deſinente, intercalabantur. & annus præter duodecim menſes, habebat dies xxii, horas xii. Ex viginti duobus diebus menſis fiebat, quem vocabant Merkedonium. xii vero horæ reſeruabantur. Itaque ſequenti biennio exeunte, bis xi dies, & bis xii horæ fiebant dies xxiii, hoc eſt Merkedonius ſecundus. & ſic deinceps, vt in Tabula ſuperiore annotatum eſt. Hoc modo ſingulis bienniis, quibus menſis intercalabatur, duo dies ſupra rationes Solis ſuccreſcebant. Exemplum.

Ponamus

A Ponamus ab ordinatione huius anni ſex biennia fluxiſſe. Colliguntur dies 4395. Duodecim anni Iuliani fiunt dies 4383. Differentia, 12 dies; tot nempe, quot ſunt anni. Quod ſi ſemper continuentur intercalationes per ſingula biennia: breui fiet, vt menſes brumales traducantur in ſedes æquinoctiorum, & ſic viciſſim reliqui menſes non competent temporibus anni definitis. Hoc ita temperatum. Exſpectarunt, donec iuſtus Merkedonius ex illis diebus accreſceret, quem omitterent. Nam ſi plus, aut minus intercalarent, quam iuſtus Merkedonij modus poſtulat, hoc eſſet ſemper actum agere. Diximus ſingulis annis diem ſuccreſcere. vndecim ergo biennia producent dies XXII, qui eſt iu-
B ſtus modus Merkedonij. Hic omittetur intercalatio iuſti Merkedonij, dierum XXII. Retinentur XII horæ, quæ in ſequenti biennio cum diebus XXII, horis XII, producent Merkedonium XXIII dierum. Quare legitimus locus omittendæ intercalationis competit fini anni XXII, vbi annus Romanus exæquatur cum Sole. Quia vero XII horæ Soli ſuperſunt ſupra dies anni, nunquam exæquabuntur, niſi alteris XXII annis, poſt quos nihil relinquitur. Itaque periodus Romana fuit annorum XXII. Liuius de Numa: *Atque omnium primum ad curſum Lunæ in duodecim menſibus deſcribit annum. Quem, quia tricenos dies ſingulis menſibus Luna non explet, deſuntque dies ſolido anno, qui Solſtitiali circumagitur orbe, intercalares menſes inter-*
C *ponendo, ita diſpenſauit, vt viceſimoquarto quoque anno ad metam eandem Solis, vnde orſi eßent, plenis annorum omnium ſpatiis dies congruerent.* Plena ſpatia vocat intercalationes Merkedonij, quibus inania ſpatia anni Romani explentur, vt cum Solſtitiali curſu æquentur. Vult autem interuentu intercalationis viceſimi quarti anni, &, vt ipſe loquitur, omnibus ſpatiis anni ad finem vſque viceſimi quarti expletis, annum Romanum ad metas Solis redire. Quod falſiſſimum eſt. Nam non omiſſa intercalatione viceſima quarta, tot dies ſuperant, quot ſunt anni, vt iam explicatum eſt. Sane ipſe diſerte ait, plenis omnium annorum ſpatiis viceſimo quarto æquationem fieri. Quod ſi verum eſt, quod quidam interpretantes hunc locum, anno-
D tarunt, hic intelligi omittendam eſſe intercalationem viceſimi quarti anni: quomodo hoc fiat non video. Nam omittebatur Merkedonius: qui cum XXIII dies nunquam excedat, minor eſt dierum XXIIII. Ita vnus dies abundaret, aut duo, ſi in XXIIII annum incideret Merkedonius XXII dierum. Atqui, vt dixi, Romani tot annos ſuſtinebant, donec iuſtus Merkedonius omitti poſſet. Id autem fiebat XXII anno. Ergo viceſimus ſecundus annus, fuit periodus Romanorum, in qua decem erant biennia ἐμβόλιμα, & vnum ſine embo-

liſmo. Hoc modo fiebat, vt ex XII horis reſiduis anni XXII, Merkedonius primus ſecundæ periodi eſſet XXIII dierum, cum Merkedonius primæ fuiſſet tantum dierum XXII, horarum XII. Atque ita deinceps Merkedonij diſpenſabantur, vt ex anni Solaris ratione nihil reliquum eſſet, quod Merkedonij paris & imparis commutatione non compenſaretur. Quia vero luſtrum Romanum erat minor periodus, vt Olympias Græcorum: periodus, quæ aliunde incipiebat, quam a primo anno luſtri, erat imperfecta. Prima periodus incipiebat ab anno primo luſtri: ſecunda a tertio: tertia a quinto: quarta a ſecundo: quinta a quarto. In ſexta Luſtrum redibat in orbem ſuum. Atque hoc tempus Romani vocabant SÆCVLVM: quod erat luſtrorum XXII, periodorum quinque, annorum centum, & decem. Horatius in Carmine Sæculari: A B

Certus vndenos decies per annos
Orbis vt cantus referatque Ludos.

Ob eam enim cauſam anno centeſimo decimo vertente, ineunte centeſimo vndecimo, ludi Sæculares inſtituti, quo tempore annus in Solem, luſtrum in annum, periodus in luſtrum conueniret. Quam rationem veriſſimam & a nulla fabularum affectatarum origine petitam, neque Varro, neque omnis Senatus Criticorum intellexit. Nam interuallum illud centum & decem annorum ſumma veneratione a veteribus Romanis obſeruatum fuiſſe conſtat, cum eo C confecto ex Quindecimuirum commentariis ludi inſtaurarentur. Ab illis enim ludis, quos libri Quindecimuirales primos celebratos prodiderunt, anno CCXCVIII, M. Valerio, Sp. Verginio COSS. ad alteros, qui anno CCCCVIII repetiti ſunt, M. Valerio Coruino, C. Pœtelio COSS. anni præciſe interiecti ſunt CX. Totidem anni ab iſtis, ad tertios, P. Clodio Pulchro, L. Iunio Pullo COSS. anno A.V.C. quingenteſimo decimooctauo. A tertiis ad quartos ſub COSS. Aimilio Lepido, L. Aurelio Oreſte, vt Quindecimuirum libri annotarunt, teſte Cenſorino, anno A.V.C. ſexcenteſimo viceſimo nono, idem interuallum eſt annorum CX. Totidem anni ab his, ad illos, quos Auguſtus Cæſar edidit, anno Vrbis DCCXXXVII, D C. Furnio, Pub. Iunio Silano COSS. Octauos autem ludos ſæculares celebrarunt Impp. Septimius, & M. Aurelius, Chilone & Libone COSS. auctoribus Nummis, & Cenſorino. Horum mentio eſt in hac veteri inſcriptione agri Caſinatis.

ME-

A

MEMORIÆ.

SEX. VIGELLI. AQVINAT. QVI
ANN. ATTIGIT. CENTENS
SET. ALTERVM ET NONAGENS
PERPET. INOFFENSA. VALETVD.
EXEGIT. RELIQVOS. SEPTEM. ET. DIES. XIIX.
DECVBVIT. ET. OCCVBVIT.
NAT. LVD. SÆCVL. VII. OBIIT. SEQVENT.

Hactenus Sæculi Romani interuallum recte a Romanis obſeruatum. B Qui ſecuti ſunt Principes, Sæculi modum libidine ſua finiuerunt. Primi Sæculares ludi editi, anno Vrbis CXCVIII. De quibus deducto vnius Sæculi interuallo, relinquitur annus Vrbis CLXXXVIII, qui erat annus SeruI TullI Regis decimus. quo tempore non dubitamus, primum luſtrum ab eo conditum. Nam quod ſcriptum exſtat apud Cenſorinum, a luſtro primo ad vltimum, quod conditum eſt anno Vrbis DCCCVI, Imperatore Veſpaſiano Patre quintum, Filio tertium COSS. annos interfuiſſe paulominus ſexcētos quinquaginta: id potius li- C brarij, quam Cenſorini error eſt. Nam hoc modo Seruius Tullius initio regni ſui luſtrum condidiſſet. quod falſum eſſe omnes mihi concedent. Nos omni aſſeueratione contendimus, non ſolum primum luſtrum condi- D tum anno Tullij decimo, ſed etiam hinc repetendam eſſe originem ludorum Sæcularium. Quod enim origo ludorum Sæcularium huc referenda ſit, quid melius pro-

SERIES SÆCVLI ROMANI, IN ANNIS, ET LVSTRIS SVIS.

Anni Sæculi.	Anni Luſtri.	Luſtra.	Anni Sæculi.	Anni Luſtri.	Luſtra.	Anni Sæculi.	Anni Luſtri.	Luſtra.	Anni Sæculi.	Anni Luſtri	Luſtra.	Anni Sæculi.	Anni Luſtri.	Luſtra.
1	1	1	23	3		45	5		67	2		89	4	
2	2		24	4		46	1	10	68	3		90	5	
3	3		25	5		47	2		69	4		91	1	19
4	4		26	1	6	48	3		70	5		92	2	
5	5		27	2		49	4		71	1	15	93	3	
6	1	2	28	3		50	5		72	2		94	4	
7	2		29	4		51	1	11	73	3		95	5	
8	3		30	5		52	2		74	4		96	1	20
9	4		31	1	7	53	3		75	5		97	2	
10	5		32	2		54	4		76	1	16	98	3	
11	1	3	33	3		55	5		77	2		99	4	
12	2		34	4		56	1	12	78	3		100	5	
13	3		35	5		57	2		79	4		101	1	21
14	4		36	1	8	58	3		80	5		102	2	
15	5		37	2		59	4		81	1	17	103	3	
16	1	4	38	3		60	5		82	2		104	4	
17	2		39	4		61	1	13	83	3		105	5	
18	3		40	5		62	2		84	4		106	1	22
19	4		41	1	9	63	3		85	5		107	2	
20	5		42	2		64	4		86	1	18	108	3	
21	1	5	43	3		65	5		87	2		109	4	
22	2		44	4		66	1	14	88	3		110	5	

 bauerit,

bauerit, quam tempus præciſum, & interuallum Sæculi definitum a A primo luſtro ad primos ludos Sæculares? Luſtrum autem primum eo anno, quo diximus; conditum, patet ex monimentis Faſtorum Capitolinorum. Nam in illis, anno A.V. CDLIIII Luſtrum XLVI conditum; & DLXXIIII, Luſtrum quinquageſimum. Quinquaginta Luſtra fiunt anni 250: qui ab annis 574 abiecti relinquunt 324. Rurſus abiice 189 annos Vrbis, poſt quod tempus proxime cenſemus primum luſtrum conditum. Remanent anni 135. Quæ ſunt luſtra 27 intermiſſa, poſt primum illud Seruianum. Vnde colligimus, luſtra, quæ ab Auguſto condita ſunt, longe differre ab illis Seruianis. Quippe in inſtaurandis luſtris nullam rationem habuit luſtrorum Seruianorum, ſed annorum Vrbis. Nam, verbi gratia, luſtrum B Auguſtus condidit, C. Martio Cenſorino, C. Aſinio Gallo COSS. cum octo ante annis ludos Sæculares edidiſſet. Quod non conuenit inſtituto Seruij Regis, quem conſtat primo luſtro periodi cenſum egiſſe. Diſputatis emboliſmi & periodi Romanæ rationibus, nunc ſpectandum caput anni. Et quidem a bruma cœpiſſe tum Ouidius teſtis eſt, tum etiam Cæſar ipſe, qui vetus initium anni Romani obſeruauit in ordinatione ſua. Præterea & alia exſtant huius rei argumenta non leuia. vt ſidus Palilitium. quod dictum, quia Palilia in eius ortum incidebant, qui temporibus Iulianis incurrebat circiter XXI diem Aprilis. Quare non dubium, quin Cæſar veterem anni epocham in nouo condendo obſeruauerit. Accedit ad hæc veterum C Criticorum, in his etiam Varronis de etymo Aprilis ſententia. Qui cum cenſeant ab aperiendo dictum, manifeſto indicant, Aprilem vernum menſem fuiſſe, qualem etiam Cæſar ſtatuerit. Sed & obſeruatio fabæ refriuæ non parum hæc illuſtrare videtur. Nam fabam è frugibus domum referre mos erat auſpicij cauſa. Hoc autem fiebat Kal. Iuniis. quo nomine dictæ Kalendæ fabariæ; quod hoc menſe fabæ adultæ diuinis rebus adhibebantur. Quod non fieret, niſi Ianuarius in brumæ tempus incideret. Denique Vinalia, quæ & aliter Veneralia, menſe Sextili redeuntia, quæ ob pendentem vindemiam celebrabantur, ſatis arguunt Sextilem menſem in tempus pendentis vindemiæ incurrere non potuiſſe, niſi Ianuarius a bruma in- D cepiſſet. Non dubium igitur, ſi rite intercalationem obibant, quin Merkedonij interuentu annus in caput ſuum recurreret. Sed eam non rite obiri ſolitam, teſtis M. Tullius in iis, quæ ex libris de Legibus ſupra produximus: nempe intercalationem recte a Numa inſtitutam, vitio Pontificum deprauatam fuiſſe. Quo tandem modo? Suetonius, Cenſorinus, Macrobius ſcribunt, Pontifices, ad quos intercalandi, atque annum corrigendi cura traducta erat, ob odium,

vel inui-

A vel inuidiam, quo quis magiſtratu citius abiret, aut fungeretur, aut quo publici redemptores in lucro damnove eſſent, dum plus minuſue ex libidine ſua intercalant, rem ſibi mandatam vitioſe tractaſſe. Itaque ingens turbatio inde conſecuta eſt in anno Romano, adeo, vt neq; meſſium feriæ æſtati, neq; vindemiarum autumno competerent. Nam ex hac licentia omittendæ aut celebrandæ ex libidine intercalationis, nunquam anni Romani ratio conſtabat. Ideo Cicero ſcribens Attico ſæpe rogat, ne intercalando ſibi prorogetur imperium in annum ſequentem. *Per fortunas*, inquit, *quoniam Romæ manes, primum illud præfulci, atque præmuni, quæſo, vt ſimus annui: ne intercaletur quidem.* Alibi: *Memento curare per te, & per omnes* B *noſtros, in primis per Hortenſium, vt annus noſter maneat ſuo ſtatu, nequid noui decernatur. Hoc tibi ita mando, vt dubitem, an etiam te rogem, vt pugnes, ne intercaletur.* Cælius Ciceroni: *Leuiſſime Curio: quia de intercalando non obtinuerat, transfugit ad populum, & pro Cæſare loqui cœpit.* Si igitur ita impune intercalabant Pontifices, vt intercalandi fines non tempus ipſum, ſed voluntatem ſuam ſtatuerent; vix aliter fuerit, quam vt anni caput priſca epocha luxatum in contraria tempora peſſum ierit, neque feriæ meſſium æſtati, neque vindemiarum autumno competerent, quod iam ex Suetonio dicebamus. Atque hoc quidem verum eſt. Anno primo Olympiadis XCVIII Roma a Gallis capta, referente Dionyſio Halicarnaſſenſi, C XV Kal. Sextilis, auctore Liuio, plenilunio circiter Solſtitium imminente, teſte Plutarcho. Iam ea Olympias erat tertia periodi. Si plenilunio Solſtitiali primi anni Olympiadis caſus hic contigit: ergo capta fuit ipſo die ludicri Olympici. Neomenia menſis Olympici XI Iulij. Ergo XXV Iulij ſine dubio capta fuit Vrbs. vt vanum & futile ſit, quod ait Plutarchus, plenilunium in Solſtitium incidiſſe. Nam Solſtitium Græcia vocabat VIII Iulij, id eſt, τὸ κέντρον θερινὸν, vt conſtat ex iis, quæ libro primo, capite de periodo Olympica diximus. Nam cum omnis neomenia Olympica, & aliarum Græciæ ciuitatum poſt VIII Iulij inciperet, nunquam efficietur, vt plenilunium Solſtitiale in Solſtitium incurrat. Sed quanta fides, & quatenus D Plutarcho in iſtis adhibenda, alibi docuimus. Alij dicunt menſe vltimo anni quarti Olympiadis 97 captam. Ergo XV Scirrophorionis, quæ incidebat in XXV Iunij non longe a loco Solſtitij. Sed Plutarchus nullum aliud Solſtitium norat præter Olympicum. Fortaſſe, (quod veriſimile eſt) cum quidam retuliſſent tempus captæ vrbis competere diei XXV Iunij Iuliani, in quo Cæſar ſtatuit Solſtitium, propterea Plutarchus dixerit circa Solſtitium captam vrbem. Ab ante diem XV. Kal. Sextiles in anno vetere, ad exitum anni, dies

160. A plenilunio illo, id eſt a XXV Iulij in anno Iuliano, ad exitum anni, dies 159. Differentia dies vnus. Vno die igitur tantum luxatus erat annus. Et fortaſſe ne vno quidem die. Nam hoc potuit in XXIIII Iulij accidere, iam plenilunio prope confecto. Apud Catonem quoque lex vini pendentis huiuſmodi extat: *Locus vinis ex* A. D. *Kal. Octob. primas dabitur. Si non ante exportauerit, dominus vino, quod volet facito.* En vindemiam pendentem Kal. Octobris, tempore Catonis, quæ antiquitus Veneralibus pendebat, & Volcanalibus calcabatur. Item Lex vino in doliis apud eundem Catonem. *Vinum accipito ante Kal. Ianuar. primas. Si non ante acceperit, dominus vinum admetiatur.* Ex his cognoſcimus eo ſæculo Octobrem Romanum in Septembrem Iulianum, & Ianuarium in Decembrem conueniſſe. Anno A.V.C.DLXI, Manio Acilio Glabrione, Publio Cornelio Scipione Naſica COSS.defecit Sol a.d.v Eid.Quintil.anno periodi Iulianæ 4524, XIIII Martij,feria VI.Ex a.d.Eid.Quint.ad exitum anni, ſunt dies CLXIII,qui a XIIII Martij putati deſinunt in XXIV Auguſti. Ergo Ianuarius ſequens cæpit XXV Auguſti Iuliani. Rurſus anno A.V.C.DLXXXIII, L. Aimilio Paulo II, C. Licinio Craſſo COSS. defecit Luna pridie Nonas Septembris, anno periodi Iulianæ 4546, Iunij XXI, feria tertia. A prid. Non. Sept. ad exitum anni Romani, dies CXIIII: qui a XXI Iunij putati deſinunt in XII Octobris Iuliani. Ergo Ianuarius vetus tunc cœpit XIII Octobris Iuliani. Temporibus Ciceronis, cum Iulius emendationem ſuam aggreſſus eſt, ſine dubio idem fuit caput Ianuarij, nempe circiter XIII, aut XIIII Octob. Quare lib. II. ad Quintum fratrem ita ſcribit: *Cura, mi Frater, vt valeas. &, quanquam eſt hiems, tamen Sardiniam iſtam eſſe cogites.* Scribebat XV Kal. Martias. Sequenti Epiſtola ſcribens poſt III Eid. Mart. *Spero,* inquit, *nos ante hiemem contubernales fore.* Si Martius eſt hibernus, Ianuarius fuit autumnalis. Attico ſcribens poſt Martium: *Infero mari nobis, incerto curſu, hieme maxima nauigandum eſt.* Ecce hiems maxima poſt Martium. Eodem libro: *Non eſſe nobis faciles ex Italia exitus, cum ea tota armis præſidiiſque teneatur, hieme præſertim.* Scripſit hanc poſt illam ſuperiorem. Libro ſequenti ait milites in hiberna deduci menſe Aprili. Et libro V, a Sextili incipit putare menſes æſtiuos. Tanto interuallo abſuit finis anni Romani a priſcis metis brumæ. Poſtremo idem ſcribens ex a. d. XVII Kal. Iun. ait ſe æquinoctium moratum eſſe, quod valde perturbatum erat. Vt appareat illis temporibus, Ianuarium Romanum in Octobrem Iulianum incurriſſe. Sed verba ſunt apponenda: *Nunc quidem æquinoctium nos moratur, quod valde perturbatum erat. Id ſi cras erit. Vtinam idem maneat Hortenſius, ſiquidem adhuc erat. Liberalius eſſe nihil poteſt.*

Scribe:

A Scribe : *Nunc quidem æquinoctium nos moratur, quod valde perturbatum erat Id. Si cras erit, vtinam idem maneat. Hortenſio (ſiquidem adhuc erat,) liberalius eſſe nihil poteſt.* Quo anno ſcribebat hæc Cicero, intercalatum fuerat. Ait Idib. Mais æquinoctium fuiſſe. Idus vero Maiæ, quo tempore intercalabatur, a Kalendis Ianuarij putatæ deſinunt in diem 154. Æquinoctium Iulianum xxv Martij. Aufer a diebus 154 dies 84, nempe a Kal. Ianuarij, ad xxv Martij, ſuperſunt dies 70. qui deducti de 366 diebus anni biſextilis (erat enim cycli Solaris annus xvii) relinquunt dies 296, hoc eſt diem 23 Octobris. Ergo cum intercalabatur, annus Romanus deſinebat in 23 Octobris Iuliani; & ſine intercalatione in 13. Annus primus Iulia-
B nus eſt quintus ab eo, quo hæc ſcribebat Cicero. Annus Confuſionis habuit dies 444. Anni duo Iuliani ſunt 730 dies : de quib. 444 deducti relinquunt 286, nempe diem 13 Octob. Iuliani. Quare in Commentario de bello Africano ſcribitur, poſt Ianuarium confectum ſidus Vergiliarum fuiſſe, & ingentem grandinis nimbum ingruiſſe. Quod autem in exemplo a nobis adducto Cicero dixit, Si cras erit, hoc idem eſt cum eo Catulliano:

Nam ſi luxerit, ad librariorum
Curram ſcrinia.—

item cum Virgiliano : *Craſtina ſi radiis Aurora retexerit orbem.*

Quæ interpretatio loci Ciceroniani mirifice confirmatur tempore
C ſcriptionis. Data enim fuit epiſtola xvii Kal. Iunij. Hæc eſt mens Ciceronis. Si cras erit, vtinam idem maneat. Id eſt, vtinam ſudum ſit, vt quidem nunc eſt. Atque is erat anni Romani ſtatus, cum C. Cæſar ei manum admouit: qui ex Lunari non malo in peſſimum a Numa, aut alio rupice, & ruſtico deprauatus, vitio intercalationis, veteres fines ſuos tamen tueri non potuit. Vt non ſemel miratus ſim, orbis terrarum dominam gentem, quæ generi humano leges dabat, ſibi vnam legem anni ordinati ſtatuere non potuiſſe. vt poſt hominum memoriam nulla gens in terris ineptiore anni forma vſa ſit. Si tamen vitio Pontificum intercalatio deprauata non fuiſſet, facile erat tempora, & Faſtos Romanos ex illius anni obſeruatione propagare.
D Cum igitur ex iis, quæ ſupra diſputata ſunt, pateat Ianuarium priſcum in Octobrem Iulianum temporibus vltimis conueniſſe: miraberis tamen Ciceronem Tironi ſcribentem menſe Nouembri hibernam nauigationem eo tempore timere, atque adeo ipſi Tironi interdicere, Nouembri hiberno menſe, nauigare. Quod quid cuiusve modi ſit, quærendum relinquimus.

IOSEPHI SCALIGERI IVLII CAESARIS F. DE EMENDATIONE TEMPORVM

LIBER TERTIVS.

IN Aſtronomicis ὁμαλαὶ κινήσεις vocantur A
eæ, quibus ex Anomaliarum Canonibus
competentes προσθαφαιρέσεις adhibitæ non
ſunt. Ideo illis motibus aut deeſt ſemper,
aut ſupereſt aliquid. Sic in ratione anni
eum annum æquabilem vocamus, cui pro-
pter commodiorem vſum aut abeſt, aut ſu-
pereſt aliquid. Exempli gratia: Perſico an-
no quadrans de Solis ratiociniis deeſt. At
Græco ſupra Lunæ ratiocinia dies fere ſex ſuperſunt. Vtrique hoc con-
tigit propter & commodiorem menſium in triginta dies tributionem,
& æquabilem dierum deſcriptionem: qua quidem æquabilitate men- B
ſium Græci volebant Lunæ motum aſſequi. Sed hoc erat vltra fines
iaculum expedire. Plus enim dierum ad eam rem aſſumebatur, quam
modus anni poſtulabat. Contraria ratione Orientis nationes, cum
eodem anno antea vterentur, atque ad vitandum tædium emboliſ-
morum eum caſtigare vellent, primum illum a Solis propius, quam
a Lunæ rationibus abeſſe animaduerterunt: quod videlicet popu-
lares temporum errores magis in Luna, propter illius ſideris ce-
leritatem, deprehenduntur, quam in Sole: deinde conuenit in-
ter eos, vt ex modulo anni ſui, qui 360 dierum tantum erat,
partem 72 decerperent, atque eam anno appenderent. Diuiſa ita-
que anni quantitate in 72, excerptæ ſunt dies v, & in calcem an- C
ni poſt 360 dies reiectæ: quas ἐπαγομένας Græci vocant, Ægyptij
priſca lingua NESI: Perſæ & Arabes مسترقة MVSTERAKATH.
Æthiopes corrupto Græco vocabulo etiamnum hodie PAGOMEN
appellant. Cum ita annum 365 dierum conſtituiſſent, non dubita-
runt eum Solarem appellare: cum tamen non ignorarent, illi anno ad
perfectio-

A perfectionem quadrantem diurni temporis deeſſe. quo neglecto in 120 annis per menſem integrum recedit caput anni ab epocha Solari. Verbi gratia: Caput anni, quod hodie fuerit in Kal. Mai Iuliani, id poſt 120 annos, incidet in Kal. Apr. Quare duodecim magnis menſibus vertentibus diſceditur a prima epocha, dies 360. quod tempus eſt annorum duodecies 120, hoc eſt, 1440. Poſt viginti annos receditur dies 365. Et ſumma annorum fit 1460 anni æquabiles. quo interuallo caput anni huius totam ordinationis Iulianæ ſeriem peruagatur. Id ſpatium annum magnum vocabant. Conſtat enim ex duodecim magnis menſibus, qui ſinguli ſunt annorum 120, vel decies duodecim, & quinque magnis ἐπαγομέναις, vel quinquies quater annis.

B Sed quod Cenſorinus huiuſmodi magnum annum κυνικὸν vocari ait, id verum eſt, ſi ſpectes neomeniam Thoth. Quoties enim neomenia Thoth in ortum caniculæ incidit, is dicitur recte κυνικὸς ἐνιαυτός. Idque iterum vt accidat, non paucis annorum centuriis opus eſt. Sed quod illud interuallum, quo Thoth redit ad ortum Caniculæ, vnde profectus erat initio, conſtet annis 1460, id vero perabſurdum eſt. Nam quem Thoth Canicularem dicit fuiſſe, Vlpio & Brutio Præſente coss. is poſt 1460 annos Canicularis eſſe non poterit, nimirum anno Chriſti 1599. qui erit annus æquabilis 1460 abſolutus ab illo Thoth Caniculari Cenſorini. Vt enim Solſtitia & æquinoctia intra illud tempus anteuertunt circiter dies XI, ita ortus

C ſiderum tardius oriuntur: quia annus ſidereus, vt vulgus aſtronomorum loquitur, tardior eſt anno Iuliano, Iulianus anno Tropico. Quare ſi circa annum Chriſti 138 Caniculæ ortus incidit in XX Iulij, anno Chriſti 1598 incidet in XXIX Iulij, ſi quidem Thebithio anni ſiderei auctori credimus. Sed, inquies, nondum veteres illi τὴν ἀλήθειαν ἐξηκριβώσαντο. Itaque magnus illorum annus, qui conſtabat ex 1460 Iulianis, erat potius magnus orbis anni Ægyptiaci æquabilis, in epocham Iulianam reſtituti, quam Caniculæ ad Thoth vagum redeuntis. Sed & Dio Caſſius, hunc magnum annum in animo habens, iniecta mentione intercalationis Biſexti Iuliani, pueriliter admodum de ea re pronuntiauit. Putat in illo interuallo 1460 annorum,

D vnum diem adiiciendum eſſe, præter illum ordinarium, quod Bisextvm dicitur. Quod tantum abeſt; vt verum ſit, vt in totidem annis Iulianis vndecim potius dies excreuerint, quam vt vnus deſit. Verba Dionis: τὴν μέντοι μίαν τὴν ἐκ τῶν τεταρτημορίων συμπληρουμένην διὰ τεσσάρων καὶ αὐτὸς ἐτῶν εἰσήγαγεν, ὥστε μηδὲν ἔτι τὰς ὥρας αὐτῶν, πλὴν ἐλάχιστα, παραλλάττειν. ἐν γοῦν χιλίοις τε τετρακοσίοις, καὶ ἑξήκοντα, καὶ ἑνὶ ἔτει μιᾶς ἄλλης ἡμέρας ἐμβολίμου δέονται. Vide quot errores. Ait διὰ τεσσάρων ἐτῶν emboliſmum biſexti fieri. Quod Græce

proprie

proprie eſt, tertio anno exacto. Sic Herodotus ſignificans Græcos ſingulis bienniis exactis intercalare, dicit, ἕλληνες διὰ τρίτου ἔτεος ἐμβόλιμον ἐπεμβάλλουσι. Hoc eſt inter ſecundum annum exactum, & tertium ineuntem. Deinde arbitratur præter quadrantem diei aliquid ſupereſſe. Poſtremo poſt annos mille quadringentos ſexaginta vnum, celebrandam vnius diei intercalationem. Nam ſi id, quod ille male intellexit, verum erat, vnus annus ſupra 1460, ad intercalationem non pertinet. Sed poſt 1460 Iulianos exactos, anno proxime ineunte, Thoth Ægyptiacus redit iterum in eam diem menſis Iuliani, in qua ante 1461 annos æquabiles fuerat. Præterea anni æquabiles 1461 ſunt 1460 abſoluti Iuliani. Ego ſane in hoc loco Dionis immorandum amplius eſſe non cenſuiſſem, niſi is locus magnum virum Gazam in eundem errorem impuliſſet: qui eum, quanquam non iiſdem verbis, in ſuum libellum de Menſibus traduxit. Cuius verba neceſſario apponenda eſſe iudicaui. δοκοῦσιν οἱ Αἰγύπτιοι πρῶτοι μησὶ χρήσασθαι καθ' ἥλιον τριακονθημέροις δώδεκα, καὶ πέντε ἡμέρας ἐπαγαγεῖν κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον, τό, τε ἐπιτρέχον μόριον τῆς ἡμέρας εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ ἐκ περιόδων ἐτῶν ἀπολαβόντες συνθέσθαι μίαν ἡμέραν. Aperte ex Dione expiſcatus eſt, vt vides. Et περίοδον πλειόνων ἐτῶν intelligit mille quadringentos ſexaginta annos. Error ſane in Philoſopho potius, quam hiſtorico caſtigandus. Non ergo μίαν ἡμέραν συνθέσθαι, ſed ἓν ἔτος. Sed quid Iulio Firmico facias, qui ita in proœmio operis ſui ſcribit? *Quantis etiam conuerſionibus maior ille, quem ferunt, perficeretur annus, qui quinque has ſtellas, Lunam etiam, ac Solem locis ſuis, originibuſque reſtituit, qui mille quadringentorum, & ſexaginta vnius annorum circuitu terminatur.* An non plane ἀποκατάστασιν omnium planetarum illo circuitu anni Canicularis fieri putat? Quid imperitius potuit dici? Hæc ſunt, quæ de anno æquabili Ægyptiaco homines eruditi tradiderunt. Supereſt nunc, vt methodum Lunæ in hoc anno reperiamus, ſi qua periodus proxime curſum eius ſideris cum anno Ægyptiaco exæquare poſſit. Quæ ſane deprehenſa eſt eſſe viginti quinque annorum, vt quemadmodum enneadecaeteris in anno Iuliano, ita εἰκοσιπενταετηρὶς in anno æquabili proxime ad præciſam æquationem accedat. Enneadecaeteris Iuliana maiuſcula eſt Lunari hor. 1, 485. εἰκοσιπενταετηρὶς autem Ægyptiaca relinquit ſupra ratiocinia Lunæ, hor. 1, 123. Tanto præciſior eſt εἰκοσιπενταετηρὶς Enneadecaeteride. Modus anni Ægyptiaci, ſiue æquabilis, dies 365. Annus Lunaris 354, 8, 876. Differentia, dies 10, 15, 204. Duc igitur viceſies quinquies hanc ὑπεροχήν. Prodeunt dies 265, hor. 19, ſcr. 780. Menſis Lunaris 29, 12, 793. quos multiplica nouies. quia tot emboliſmi ſunt in hac periodo. Producuntur dies 265, 18, 657. Deducantur de illo exceſſu

A ceſſu anni Ægyptiaci. Remanent dies 0, 1, 123. Nunc videamus,
quomodo & quando intercalandum. Tres ὑπεροχαὶ anni Ægyptiaci
fiunt dies 31, 21, 612. Deducto menſe Lunari, remanent epactæ an-
ni tertij, 2, 8, 899. quæ cum triplicato iterum exceſſu, abiecto men-
ſe Lunari, relinquunt epactas anni ſexti, 4, 17, 718. Tertio tri-
plicatur exceſſus: qui cum epactis anni ſexti, deducto menſe Lu-
nari, relinquit epactas anni noni, 7, 2, 537. Quas ſi cum triplicato
exceſſu iunxero, deducto menſe Lunari, epactæ, quæ hinc prodi-
bunt, nimium quantum excedent. Contenti ſimus igitur duplicato
exceſſu, 21, 6, 408. Cum epactis proxime præcedentis emboliſmi
fiunt dies 28, 8, 945. En Lunæ rationes maiores anno Ægyptiaco.
B Nam menſis Lunaris excedit illam ſummam, vt ſcis. Deducatur
igitur nunc ſumma anni Ægyptiaci, de ſumma Lunari. Relinquuntur
epactæ vndecimi emboliſmi. Item triplicetur exceſſus, neque iun-
gatur ſuperioribus epactis: quia iam non anni Ægyptiaci exceſſus eſt,
ſed Lunaris. Ex triplicato exceſſu Solis prodeunt epactæ 2, 8, 899.
Et quia hæ epactæ anni Ægyptiaci maiores ſunt proximis epactis Lu-
naribus, aufer Lunares 1, 3, 928, ab Ægyptiacis 2, 8, 899. Exeunt
1, 4, 1051, epactæ 14 emboliſmi. Triplica iterum exceſſum. Iunge
epactas proximas. Abiice menſem Lunarem. Habes 3, 13, 870,
epactas anni 17. Triplica exceſſum. Iunge epactas. Abiice menſem.
Prodeunt epactæ viceſimi emboliſmi, 5, 22, 689. Iunge triplicato
C exceſſui. Abiecto menſe Lunari, remanent epactæ viceſimi tertij
emboliſmi, 8, 7, 508. quæ cum duplicato exceſſu, deducta ſyzygiæ
vnius quantitate, relinquunt in viceſimo quinto anno differentiam
anni Ægyptiaci, & Lunaris, dies 0, 1, 123. Nouies igitur intercala-
tur: Ternis quidem annis, tertio, ſexto, nono, quartodecimo, de-
cimo ſeptimo, viceſimo, viceſimo tertio: Binis autem, vndecimo,
& vltimo. Rurſus quemadmodum ex Solis exceſſu ſupra Lunam in
cyclo enneadecaeterico epactæ formantur ad indicandam ætatem
Lunæ: ita etiam in hac periodo ex anni Ægyptiaci exceſſu Epactæ
produci poſſunt. Epactæ igitur primi anni erit exceſſus ipſe anni
Ægyptiaci, 10, 15, 204. Secundi anni, duplum illarum 21, 6, 408.
D Tertij triplum. Et ſic deinceps. Hæ epactæ in anno Ægyptiaco eum
vſum habent, quem illæ noſtræ in anno Iuliano ad ætatem Lunæ, vt
Computatores noſtri loquuntur, ad ποσταίαν, vt Græci, indicandam:
nempe vt Kalendarum Regulares cum die propoſita menſis, & cum
epactis ſimul, abiectis tricenariis, cum opus erit, oſtendant ποσταίαν τῆς
σελήνης. Sed hoc differunt Regulares Ægyptiaci a regularibus Iulia-
nis: quod omnium Kalendarum Regulares Iuliani in methodo epa-
ctarum adhibeantur: vt, verbi gratia, in Februario, qui eſt duodeci-
mus men-

mus menſis Paſchalis, cum inueſtigatur ætas Lunæ, duodecim re- A
gulares menſium adhibentur: tot nimirum, quot ſunt Kalendæ a
Martio. At in anno æquabili alterni regulares adiiciuntur. Nam om-
nium menſium paris numeri nulli ſunt regulares. Sed illorum vicem
antecedentium menſium regulares funguntur. Exempli gratia: Pao-
phi eſt ſecundus menſis, ideo paris numeri. Proinde regularis vnus
erit Thoth præcedentis, & Paophi ſequentis. Volo nouilunium illi
competens inueſtigare in anno, in quo epactæ Lunares erunt v. Non
binos Regulares, quod binæ Kalendæ fluxerint, ſed vnos tantum
aſſumo: & inuenio nouilunium in XXIIII Paophi. Ratio huius hæc
eſt: Nouilunium in menſibus τριακονθημέροις binis in eadem die ſem-
per deprehenditur, quamquam ſemiſſe die prius præuertitur a ſe- B
quenti. Primus itaque & ſecundus menſis habent nouilunium in ea-
dem die: tertius item & quartus. Et ſic deinceps bini menſes in
eodem die conficiunt nouilunia. quod non ἀκριβῶς, ſed πλατικῶς
dictum velim, quatenus patitur popularium Epactarum ratio. Nam
hac in re in anno Iuliano peccatur. Sunto epactæ Lunares 25. XXIX dies
Aprilis erit XXVI Lunæ. Et XXX dies eiuſdem erit XXVII Lunæ.
Quare Kal. Mai Luna erit XXVIII, vt docent Epactæ. At aſſumptis
regularibus trinarum Kalendarum, prima dies Mai erit XXIX. Fallit
ergo regula epactarum in menſibus illis, quos præcedunt menſes
τριακονθήμεροι. Propter regulares igitur fit ὑπέρβατος vna dies. Cui
errori occurrendum eſt. Nam antecedente menſe tricenario non vi- C
debantur aſſumendi regulares ſequentis. In anno igitur Ægyptiaco
menſes, qui ſunt pari numero, nullos regulares habent. In menſibus
vero imparibus, quot neomeniæ fluxerint imparium, tot regulares
aſſumendi. ita vt numerus menſium dimidiandus ſit, & produ-
ctum ſint Regulares. Hic eſt vſus epactarum, quarum diagramma
infra ſubiecimus. Cuius duplex vſus. Nam epactæ eatenus nomen
hoc retinent quandiu deſcendunt. Aſcendentes autem ſunt termini
nouiluniorum. Exemplum: Epactæ primi anni εἰκοσιπενταετηρίδος in an-
nis Nabonaſſari ſunt, 5, 22, 689. quas reperies in 20 anno diagram-
matis. Sequentis anni epactæ ſunt in 21 anno diagrammatis, nempe,
16, 13, 893, & ita deinceps. Contra terminus nouiluniorum primi an- D
ni Nabonaſſari eſt in eo anno, qui aſcendens proxime præcedit an-
num primum Epactarum, nempe in anno 19 Diagrammatis: in
quo notatus eſt terminus 24, 20, 198. Dies igitur v Epactarum,
cum vno regulari Thoth conſtituit nouilunium in 24 die Thoth,
qui eſt Terminus nouilunij. Eadem methodus in aliis. Quæ facilima
eſt, dummodo Epactas ſcias deſcendere, Terminos autem aſcende-
re: item proximum annum aſcendentem a primis Epactis, eſſe pri-
mum

A mum Terminorum. Hæc ratio expedita erat, ſi epactæ præciſe eſſent dierum certorum, neque horas & ſcrupulos appendices haberent. Quo fit, vt dies tantũ terminorum, excluſis horis,& ſcrupulis progreſſu temporis nouilunij fines non attingant. Nam in 23 periodis Luna anteuertit cyclum anni æquabilis die vno. Itaque caſtigatio adhibenda, quoties ſumma annorum Ægyptiorum, aut Armeniorum, aut Perſicorum excedit 500 annos, aut paulo amplius. Melius igitur

B

TABELLA MENSIVM.

	Pars prior.				Pars poster.		
	Dies collecti.	Feria.	Hor.	Scrup.	Dies.	Hor.	Scrup.
1	29	1	12	793	0	11	287
2	59	3	1	506	0	22	574
3	88	4	14	219	1	9	861
4	118	6	2	1012	1	21	68
5	147	7	15	725	2	8	355
6	177	2	4	438	2	19	642
7	206	3	17	151	3	6	929
8	236	5	5	944	3	18	136
9	265	6	18	657	4	5	423
10	295	1	7	370	4	16	710
11	324	2	20	83	5	3	997
12	354	4	8	876	5	15	204
13	383	5	21	589	6	2	491

C

TABELLA ANNORVM COLLECTORVM.

Anni collecti.	Dies.	Hor.	Scrup.	Feria.	Hor.	Scrup.
25	0	1	123	3	22	957
50	0	2	246	7	21	834
75	0	3	369	4	20	711
100	0	4	492	1	19	588
125	0	5	615	5	18	465
150	0	6	738	2	17	342
175	0	7	861	6	16	219
200	0	8	984	3	15	96
225	0	10	27	7	13	1053
250	0	11	150	4	12	930
500	0	22	300	2	1	780
750	1	9	450	6	14	630
1000	1	20	600	4	3	480
1250	2	7	750	1	16	330
1500	2	18	900	6	5	180
1750	3	5	1050	3	18	30
2000	3	17	120	1	6	960
2250	4	4	270	5	19	810
2500	4	15	420	3	8	660
5000	5	2	570	6	17	240

TABELLA ANNORVM EXPANSORVM.

	Epactæ.			Novilvnia.			
Anni expãſ.	Epact.	Hor.	Scrup.	Feria.	Hor.	Scrup.	
1	10	15	204	4	8	876	
2	21	6	408	1	17	672	
3	2	8	899	7	15	181	Emb.
4	13	0	23	4	23	1057	
5	23	15	227	2	8	853	
6	4	17	718	1	6	362	Emb.
7	15	8	922	5	15	158	
8	26	0	46	2	23	1034	
9	7	2	537	1	21	543	Emb.
10	17	17	741	6	6	339	
11	28	8	945	5	3	928	Emb.
12	9	11	356	2	12	724	
13	20	2	560	6	21	520	
14	1	4	1051	5	19	29	Emb.
15	11	20	175	3	3	905	
16	22	11	379	7	12	701	
17	3	13	870	6	10	210	Emb.
18	14	4	1074	3	19	6	
19	24	20	198	1	3	882	
20	5	22	689	7	1	391	Emb.
21	16	13	893	4	10	187	
22	27	5	17	1	18	1063	
23	8	7	508	7	16	572	Emb.
24	18	22	712	5	1	368	
25	0	1	123	3	22	957	Emb.

D

per characterem & feriam diei methodum Lunæ tractabis. Cuius rei gratia Tabulas duplices tibi confecimus in menſibus, annis expanſis & collectis per periodos ſuas. Cuius vſus duplex, vt & ipſa duplex. Aut enim per partem anteriorem, aut per poſteriorem, ope-

R rari

rari potes. Et pars quidem anterior, cum collecta fuerit, auferenda A eſt de 30 diebus, vt ſuo loco dicetur. Reſiduum erit exactiſſimum nouilunium, in horis, & ſcrupulis: vt Abacus Aſtronomicus certius daturus non ſit. Contraria methodus in poſteriore parte. Nam per adiectionem, non per detractionem res tractatur. Quod ſuo quidque loco explicandum relinquimus.

DE ANNO ÆGYPTIACO.

ANTIQVISSIMA, & ſimpliciſſima anni forma, ac popularibus temporibus accommodatiſſima, eſt ea, quæ in tricenarios numeros tribuitur. Nam ſane antiquitus, præſertim apud Ægyptios, annus conſtabat tantum diebus trecentis ſexaginta. qui nu- B merus propter æquabilitatem diuiſionis eſt aptiſſimus. Ægyptij vero Hierophantæ, cum ſcirent anno populari ad perfectionem deeſſe dies integros quinque ac quadrantem, eum annum perfectum ſiquando ſignificare vellent, Serpentem in orbem ac circulum conuolutum, cauda ore admorſa pingebant in ſuis Hieroglyphicis monumentis, tanquam Sol perfectum & abſolutum Zodiaci curriculum non conficiat, ſi quinque illæ dies appendices deſint. (Aliter apud Euſebium libro primo προσαποδιδασκούσης; ἔτι μὴν οἱ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐννοίας τὸν κόσμον γράφοντες, περιφερῆ κύκλον ἀεροειδῆ καὶ πυρωπὸν χαράσσουσι, καὶ μέσον τεταμένον ὄφιν, ἱερακόμορφον. καὶ ἔστι τὸ πᾶν σχῆμα ὡς τὸ παρ' ἡμῖν Θῆτα. τὸν μὲν κύκλον, κόσμον μηνύοντες. τὸν δὲ μέσον ὄφιν συνεκτικὸν τούτου, ἀγαθὸν C δαίμονα σημαίνοντες.) Eum Serpentem νεισὶ vocabant: quomodo hodie Coptitæ, & Ægyptij vetuſtiſſimi Chriſtiani τὰς ἐπαγομένας vocare ſolent lingua priſca AEgyptiaca, qua ſacros vtriuſque Teſtamenti libros conſcriptos habent, & ſacra itidem in templis obeunt. Inuenio enim illas dies نسي ab illis, Arabice denotari. Nam Horus Apollo Serpentem illum κοσμοειδῶς ἐσχηματισμένον, quo annum, mundum, Regem, & alia ſignificabant, ſcribit vocari Μεισὶ. Sed mendum eſſe librarij puto. Nam, vt dixi, finem anni Solaris etiamnum hodie Ægyptij Chriſtiani Neſi vocant. Eum autem NESI ſiue NISI his elegantiſſimis verſibus deſcribit Claudianus Panegyrico II in Stiliconem. D

Eſt ignota procul, noſtræque imperuia menti
Vix adeunda Deis, annorum ſqualida mater,
Immenſi ſpelunca ÆVI, *quæ tempora vaſto*
Suppeditat, reuocatque ſinu. Complectitur antrum,
Omnia qui placido conſumit numine SERPENS:
Perpetuumque viret ſquamis, caudamque reducto
Ore vorat, tacito relegens exordia lapſu.

Porro

A Porro nomen ἐπαγομένων dictum eſt κατὰ στέρησιν, tanquam olim annus 360 dierum ſimpliciter fuiſſet. Quod, vt dixi, Hierophantæ ipſi non ſolum in libris ſuis ſcriptum habebant, ſed & fabulam origini & cauſæ τῶν ἐπαγομένων adiiciebant: Mercurium ſcilicet alea cum Luna ludentem viciſſe, & ſeptuageſimam ſecundam partem anni ab ea extorſiſſe, quam poſtea 360 diebus, qui erat modus anni priſci, adiecerit. Plutarchus ita rem narrat: Τῆς Ῥέας, φασί, κρύφα τῷ Κρόνῳ συγγενομένης, αἰσθόμενον ἐπαράσασθαι τὸν Ἥλιον αὐτῇ, μήτε μηνί, μήτε ἐνιαυτῷ τεκεῖν. ἐρῶντα δὲ τὸν Ἑρμῆν τῆς θεοῦ συνελθεῖν. εἶτα παίξαντα πέττια πρὸς τὴν Σελήνην, καὶ ἀφελόντα τῶν φώτων ἑκάστου ἑβδομηκοστὸν δεύτερον, ἐκ πάντων ἡμέρας πέντε συνελεῖν, καὶ ταῖς ἑξήκοντα καὶ τριακοσίαις

B ἐπαγαγεῖν, ἃς νῦν ἐπαγομένας Αἰγύπτιοι καλοῦσι, καὶ τῶν Θεῶν γενεθλίους ἄγουσι. Ergo ab initio ἐπαγόμεναι nullæ erant. & ſolo verbo indicatur priuatio earum antiquitus. quod nimirum antea non fuiſſe videantur, eo quod adiectæ ſint. Ἐπαγομένων autem Ægyptiacarum hæc cognomina erant, vt infra ſubiecta ſunt.

ΕΠΑΓΟΜΕΝΑΙ ἤτοι ΝΕΙCΙ.

Πρώτη, ΟCΙΡΙC. *Frater Iſidis.*
Δευτέρα ΑΡΟΥΗΡΙC. *Putamus eſſe Anubim.*
Τρίτη ΤΥΦΩΕΥC, *vir Iſidis.*
Τετάρτη ΙCΙC.
Πέμπτη ΝΕΦΘΗ, ἤτοι ΑΠΟΦΡΑC.
Firmico de errore profanarum religionum dicitur ΝΕΦΘΟΥΝΗ, *Soror Iſidis.*

Annus ergo Ægyptiacus fuit dierum trecentum ſexaginta quinque, ſine quadrantis adiectione. Cuius Thoth primus neceſſario cœpit ab

C ortu Caniculæ, Sole in Leonem tranſeunte, nouilunio. Quia obſeruatio anni & temporum in Caniculæ ortu ab Ægyptiis ſtatuebatur: eaque erat ipſis curſus Solaris epocha. Et quamuis eorum Thoth laxis habenis in anteriora fugeret, tamen quarto quoque anno diem intercalabant, vt teſtatur Diodorus Siculus libro primo, cum de Thebanis Ægypti loquitur: τὰς γὰρ ἡμέρας, inquit, οὐκ ἄγουσι κατὰ σελήνην, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἥλιον, τριακονθημέρους μὲν τιθέμενοι τοὺς μῆνας, πέντε δὲ ἡμέρας, καὶ τέταρτον τοῖς δώδεκα μησὶν ἐπάγουσι. καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἀναπληροῦσιν. Id autem fiebat hoc modo: Eſto neomenia Thoth, Kalendis Auguſti, Canicula oriente: poſt quartum annum Thoth ſuperatis Kal. Auguſti aſcendet in XXXI Iulij. Quare AEgy-

D ptiorum Hierophantæ quinto anno ineunte, annum ſuum ἱερογλυφικὸν a ſecunda die Thoth auſpicabantur, & ſpatium illud quadriennij κυνικὸν ἐνιαυτὸν vocabant, item ἡλιακὸν ἔτος, item ἔτος Θεοῦ, id eſt Solis. Sic ſecundo quadriennio exacto, noni anni principium a tertia Thoth putabant. & quot quadriennia præterierant, tot ἐνιαυτοὺς κυνικοὺς putabant; quadriennium quidem exactum ἔτος Θεοῦ vocantes, annum autem æquabilem labentem, QVADRANTEM. Verbi gratia: Proponatur viceſima ſexta dies Paophi, qui eſt ſecundus

menſis. A Neomenia Thoth, ad viceſimam ſextam Paophi, fluxerunt dies quinquaginta quinque ſolidi. qui per quatuor diuiſi dant tredecim ἐνιαυτοὺς θεοῦ cum tribus quadrantibus, & viceſima ſexta dies eſt quartus quadrans anni XIIII Canicularis. Itaque hoc modo in literis ſubſignabant, & ſacris libris: ACTVM ANNI DEI QVARTI DECIMI QVADRANTE QVARTO. Et quia annum, vt dixi, æquabilem vocabant QVADRANTEM, propterea illum ἱερογλυφικῶς deſignare volentes, quartam partem modi arualis, ſeu iugeri pingebant. Horus Apollo: ἔτος τὸ ἐνεστάμενον γράφοντες, τέταρτον ἀρούρας γράφουσιν. ἔστι δὲ μέτρον γῆς ἡ ἄρουρα, πηχῶν ἑκατόν. βουλόμενοί τε ἔτος εἰπεῖν, ΤΕΤΑΡΤΟΝ λέγουσιν. ἐπειδή, φασι, κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἄστρου τῆς Σώθεως, μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς, τέταρτον ἡμέρας προστίθεται, ὡς εἶναι τὸ ἔτος τοῦ ΘΕΟΥ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν. ὅθεν καὶ διὰ τετραετηρίδος περισσὴν ἡμέραν ἀριθμοῦσιν Αἰγύπτιοι. τὰ γὰρ τέσσαρα τέταρτα ἡμέραν ἀπαρτίζει. Idem lib. II. LXXXIX. τὸ δ᾽ ἔτος κατ᾽ Αἰγυπτίους τεσσάρων ἐνιαυτῶν. Dilucide & plane non ſolum ex quadriennio AEgyptiaco, & quadrante κυνικὸν ἐνιαυτὸν conſtare dicit, ſed etiam ſimplicem annum QVADRANTEM vocari. Sed minus proprie, imo falſo dixit, διὰ τετραετηρίδος περισσὴν ἡμέραν numerare, imo διὰ πενταετηρίδος, hoc eſt anno quarto abſoluto, quinto ineunte. Videntur vero manca ſcriptoris Græci verba, & legendum, ὡς εἶναι τὸ ἔτος τοῦ ΘΕΟΥ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν, καὶ ἔτι πρὸς τεταρτημορίου. Quare errat Cenſorinus dupliciter, cum de hoc anno loquitur: primum, quod κυνικὸν ἐνιαυτὸν vocari tantum dicit, eum qui ex multis centuriis annorum conſtet. ſed etiam, qui putet 1460 anno Iuliano vertente Thoth in eundem Solis reuolui locum, vnde ante tot annos profectus fuerat. Nam vt paulo ante diſputauimus, Thoth profectus ab ortu Caniculæ Kal. Auguſti, poſt 1460 annos aberit ab ipſo ortu Caniculæ in conſequentia diebus plus minus nouem. Quod autem quarto quoque anno diem intercalarent AEgyptij, & in ipſo ortu Caniculæ, ſatis conſtat ex obſeruatione Eudoxi, qui periodos & ambitus tempeſtatum putabat confici quarto quoque anno. eoque fine ille luſtrum ſuum circumſcripſit, anno intercalari. Plinius libro II: *Omnium quidem, ſi libeat obſeruare minimos ambitus, redire eaſdem vices quadriennio exacto Eudoxus putat, non ventorum modo, verum & reliquarum tempeſtatum magna ex parte. Eſt principium luſtri eius ſemper intercalari anno, Caniculæ ortu.* Hactenus Plinius. qui & libro XVIII ait tempeſtates ipſas quadrinis annis ſuos ardores habere, & eaſdē non magna differentia reuerti ratione Solis: octonis vero augeri eaſdem, centeſima reuoluente Luna. quod nihil aliud eſt, quam quatuor annis Iu-

lianis

A lianis fieri ἀποκατάστασιν τῶν ἐπισημασιῶν, eamque geminari bis totidem annis. Non ſolum autem in Ægyptum profectum fuiſſe Eudoxum ex Laertio & aliis conſtat, ſed etiam diei quarto quoque anno exacto intercalandi methodum Græcis prodidiſſe auctor eſt Strabo. quanquam multo antea Græcis vſurpatam ſcio. Quomodo enim epocham primi menſis Iphitei ſeruare potuiſſent? Quare vel hinc clarum eſt, luſtrum Eudoxi nihil aliud, quam quadriennium Caniculare AEgyptiorum fuiſſe. idque ipſum Eudoxum a ſacerdotibus AEgyptiis didiciſſe, cum eorum gratia in AEgyptum profectus eſſet, ibique ſuam Octaeterida conſcripſiſſet. Sed omne dubium tollit Canicularis ortus adiecta mentio. Vt autem maximus annus Canicu-
B laris reuertatur, fateor equidem, opus eſſe, vt Thoth in ortum Caniculæ incurrat, non autem, vt anni Ægyptiaci ſolidi 1460 elabantur. Hoc accidiſſe Vlpio, & Brutio Præſente coss. teſtis eſt idem Cenſorinus. quo tempore Thoth incidit in xx Iulij, Sole in Leonem tranſitum faciente, & Caniculæ ortu iam imminente, anno à Nabonaſſaro 886, Chriſti 138. Verus igitur ἐνιαυτὸς ΘΕΟΥ, ſiue κυνικὸς, conſtat quatuor annis Ægyptiacis, & die ex quatuor quadrantibus diurni temporis conflato. Magna autem periodus, quem κυνικὸν ἐνιαυτὸν fruſtra vocat ab ortu Caniculæ Cenſorinus, conſtat annis Canicularibus ſolidis 365, quot nempe dies ſunt in anno æquabili. Et hic eſt vere annus magnus Canicularis, dictus quia ex tot Cani-
C cularibus annis conſtet, quot dies habet æquabilis annus abſolutus: non autem quod eius Thoth incidat in ortum Caniculæ. Nam vnde libuerit, Periodum illam magnam conſtituere potes. Triplex igitur fuerit annus Canicularis. Magnus conſtans quatuor annis & quadrante: ita dictus, quod quadrans eius obſeruatus ſit in ortu Caniculæ. Item maior Canicularis ex 365 magnis compoſitus. Et maximus, menſe Thoth in ortum Caniculæ incidente. Quod ſi annus ille, qui incidit in Conſulatum Vlpij, & Brutij Præſentis, fuiſſet verus annus vertens periodi magnæ Canicularis, iam nihil obſtaret nobis, quominus poſſemus caput veræ periodi Ægyptiæ inueſtigare. Nunc cum Cenſorinus referat cauſſam anni Canicularis
D magni ad ortum Caniculæ, in quem Thoth forte eo anno inciderat, manifeſtum eſt, eam non eſſe periodum, quam ipſe intelligit. quamuis non dubium eſt, primum Thoth ab ortu Σώθιος ſiue Caniculæ, repetendum eſſe. Apud Herodotum in Euterpe, de anni Ægyptiaci antiquitate hæc exſtant: Temporibus ipſius Herodoti, Ægyptios a mundi conditu putare annos 11340. eoſque dicere intra illud tempus Solem bis ortum, & occaſum mutaſſe. Quod quamuis prima fronte fabuloſum videtur, habet tamen implicitam ſpeciem

veri. Nam in vna magna periodo Sol mutat ſedem ſemel in menſi- A
bus AEgyptiacis, vt qui principio in Thoth Solſtitium ingrederetur, poſt 730 annos in brumam incideret in aliqua parte eius menſis. Sed hoc non fuerit occaſum & orientem mutari. Miſſa igitur illa mendacia & ſomnia Ægyptiorum faciamus. Neceſſe eſt periodum illorum deſinere in eundem diem Iulianum, vnde profecta erat, non autem in ortum Caniculæ. & contra principium periodi fuiſſe ab ortu Caniculæ, quandoquidem quadrantes in ortu Caniculæ intercalabantur, & ab eodem ortu putabantur. quamuis, vt diximus, anni ſiderei ratio hoc non patitur. Ex his apparet, in illa magna periodo quatuor annos pro vna die maximi anni Canicularis accipi, & triginta eiuſmodi dies, ſiue annos Caniculares, eſſe menſem illius maximi anni, qui conſtaret annis æquabilibus 120. Sed de his amplius in anno Perſico diſputabitur. Menſes autem AEgyptiorum, cum characteribus ſuis in hunc laterculum coniecimus.

MENSES ÆGYPTIORVM.	Dies menſium collecti.	Character menſium.
Θώθ.	30	0
παοφί.	60	2
ἀθύρ.	90	4
χοιάκ.	120	6
τυβί.	150	1
μεχείρ.	180	3
φαμενώθ.	210	5
φαρμουθί.	240	7
παχών.	270	2
παϋνί.	300	4
ἐπιφί.	330	6
μεσορί.	390	1
ἐπαγόμεναι.	365	3

B

DE ANNIS NABONASSARI ÆGYPTIACIS. C

VETERES Ægyptij innouarunt interualla annorum ſuorum, quoties a nouis regibus & victoribus legem accipiebant. Itaque eos id ſæpe factitaſſe dubium non eſt. Antiquiſſimæ eorum epochæ, quæ quidem ad memoriam noſtram peruenerunt, ſunt hæ: Nabonaſſari, Philippi, vel mortis Alexandri, & Philadelphi. Mox anno vago fixo accepta eſt epocha Auguſti Actiaca: & poſtrema omnium Diocletiani, quam etiamnum hodie retinent Ægyptij Chriſtiani القبط Elkupt. Primus Thoth Nabonaſſari feria quarta, Februarij 26, anno periodi Iulianæ 3967. Ideo cum D
annos & dies Iulianos in Ægyptiacos Nabonaſſari rediges, ſemper aufer 56 de diebus, & biſextis Iulianis. Exemplum: Annus vulgaris Chriſti, ſcilicet a natali, eſt 4713 periodi Iulianæ. Deductis 3967 de 4713, remanent 747 anni Iuliani, a fine Decembris anni 3967, ad finem Decembris anni 4713: ſed ratione epochæ Nabonaſſari, a 26 Februarij 3967, ad 26 Februarij 4713. Detractis igitur 56 diebus, remanent anni ſolidi Iuliani 746, dies 309

Biſexta

A Biſexta Iuliana annorum 746, id eſt dies 186, componantur cum diebus 309. Fiunt dies 495, id eſt annus vnus Ægyptiacus cum diebus 130. Ergo a primo Thoth Nabonaſſari, ad finem anni 4713 periodi Iulianæ, ſunt anni AEgyptiaci abſoluti 747: diesque 130 præterea de anno 748 inchoato. Deduc 130 de 365, nempe de anno integro. Remanent dies 235 a Kal. Ianuarij deſinentes in 23 Auguſti incluſiue. Ergo Thoth 748 Nabonaſſari incidit in illud tempus. Semper adiice 3 ad annos propoſitos Nabonaſſari. Habebis feriam Thoth, abiectis ſcilicet omnibus ſeptenariis. Ergo Thoth 748 cæpit feria ſecunda, cyclo Solis IX, Auguſti 23. Proinde a Thoth Nabonaſſari, ad finem Decembris anni 4713 periodi Iulianæ, anni
B ſunt Ægyptiaci, vt diximus, abſoluti 747, dies 130: qui fiunt ſimul dies 272786, vt volunt quoque Alfonſini. Rurſus vt annos Ægyptiacos in Iulianos conuertas, biſexta, quæ tot annis Iulianis competunt, quot anni AEgyptiaci propoſiti ſunt, deducantur de annis & diebus propoſitis. Reliquum erunt anni & dies Iuliani. Exemplum: Proponantur anni AEgyptiaci 747 abſoluti, dies 130, in annos Iulianos & dies redigendi. Biſexta, quæ competunt annis 747, id eſt dies 186, deducantur de annis Ægyptiacis 747, diebus 130: vel de annis 746, diebus 495. Remanent anni Iuliani abſoluti 746, dies 309, vt antea. Rurſus, cum ſolos annos Nabonaſſari inueſtigas, vt locum Thoth in anno Iuliano inuenias, quadrantem annorum
C Nabonaſſari abiice a 56, ſiquidem quadrans minor ſit. Reliquum ſunt dies Iuliani a Kal. Ianuarij. Volo ſcire locum neomeniæ Thoth in anno Nabonaſſari 120. Quadrans 30 deductus de 56 relinquit 27 Ianuarij, diem vltimam anni 119. Ergo 27 Ianuarij erit neomenia Thoth. Si quadrans exceſſerit 56, aufer 56 a quadrante. Reliquum ſunt dies retro numerandi ab vltima Decembris: vel, quod idem eſt, deducendi de quantitate anni Iuliani 365. Relinquetur vltima dies anni præteriti. Alexander deceſſit anno Nabonaſſari 425. Nam a Thoth Nabonaſſari, ad Thoth Philippi, ſiue mortis Alexandri, Ptolemæus ponit interuallum, annos 424 præciſos. Quadrans 106, deductione facta, relinquit 50. Ea porro 50 a 365
D diebus Iulianis detracta relinquunt vltimam diem anni 424 in XI Nouembris. Itaque Thoth annorum Philippi debetur duodecimæ Nouembris, feria prima. Rurſus annis Nabonaſſari adiice 18. ſiquidem non exceſſerint 228. Reliquum per 28 diuiſum relinquit cyclum Solis Iulianum. Si excedunt 228, adiice 17. Denique ſi excedunt 1688, adiice 16. Sed nequis error incautis iuuenibus obrepat, præſtat Laterculum characteris omnium menſium in annis Nabonaſſari proponere cum cyclo Solis

A

LATERCVLVS CHARACTERIS MENSIVM IN ANNIS NABONASSARI, PER CYCLVM Solis Iulianum.

Cyclus Solis. Nabonaſſari.	Θώθ.	Παωφί.	Ἀθύρ.	Χοιάκ.	Τυβί.	Μεχείρ.	Φαμενώθ.	Φαρμουθί.	Παχών.	Παϋνί.	Ἐπιφί.	Μεσορί.	Ἐπαγόμεναι.	Character cycli Solis Iuliani.	Cyclus Solis Iulianus intra 228.	Cyclus Solis Iulianus intra 1688.	Cyclus Solis Iulianus intra 3148.
1	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	E	19	18	17
2	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	D	20	19	18
3	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	C B	21	20	19
4	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	A	22	21	20
5	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	G	23	22	21
6	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	F	24	23	22
7	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	E D	25	24	23
8	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	C	26	25	24
9	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	B	27	26	25
10	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	A	28	27	26
11	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	G F	1	28	27
12	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	E	2	1	28
13	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	D	3	2	1
14	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	C	4	3	2
15	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	B A	5	4	3
16	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	G	6	5	4
17	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	F	7	6	5
18	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	E	8	7	6
19	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	D C	9	8	7
20	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	B	10	9	8
21	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	A	11	10	9
22	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	G	12	11	10
23	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	F E	13	12	11
24	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	D	14	13	12
25	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	C	15	14	13
26	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	B	16	15	14
27	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	A G	17	16	15
28	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	F	18	17	16

B

C

Iuliano. Eius Laterculi exemplar infra ſubiecimus. Diuiſis annis Nabonaſſari per ſeptem, adiectis tribus, diximus relinqui characterem Thoth Nabonaſſari. qui characteri ſequentium menſium adiectus, quos in capite de anno AEgyptiaco poſuimus, indicabit feriam omnium menſium illius anni. Sed ſi vis characterem illum cum cyclo D
Solis Iuliano comparare, tunc ingreſſus faciendus in hunc laterculum. Itaque conſiderabis, an ſumma annorum propoſitorum ſit intra 228, an vero excedat, & cyclum Solis Iulianum ei congruentem pro neomenia Thoth aſſumes. Annos igitur Nabonaſſari per 28 diuide. Reliquum eſt annus cycli Solis Nabonaſſari in latere ſiniſtro. E regione illius habes omnes characteres omnium menſium anni propoſiti: & a latere dextro cyclum Solis Iulianum ei congruentem. Exemplum.

A Exemplum. Volo ſcire characterem Thoth anni 120 a Nabonaſſaro, & cyclum Romanum illi competentem. Abiectis 28, remanent 8; qui eſt octauus annus cycli Solis Nabonaſſari. A latere ſiniſtro habes 8 annum cycli Nabonaſſari, feriam Thoth 4, Paophi 6, &c. Et quia anni 120 ſunt intra 228, in latere dextro cyclus Iulianus ei reſpondens eſt 26. Litera dominicalis C. Feria ergo 4 erit F. proinde Thoth cœpit litera F, 27 Ianuarij, vt antea explicauimus. Dici non poteſt, quam tutus & expeditus ſit vſus huius Laterculi illis, qui Ptolemæum legunt. Quod ſi numerus annorum Nabonaſſari exceſſerit 228, tunc ſecunda columna cycli Iuliani aſſumenda eſt, vt eius titulus indicat. Verbi gratia: in anno 232 erit idem cyclus Nabonaſſari VIII. In ſe-B cunda columna ei reſpondet cyclus 25 Iulianus. Propterea litera Dominicalis erit E D. Feria quarta, quæ in anno 120 erat in litera F, tunc erit in litera G, Decembris 30. Sed quia reliqui menſes Nabonaſſari pertinent ad cyclum Solis Iulianum 26, diligenter cauere debent adoleſcentes, ne putent ſemper eundem cyclum per totum annum vſurpari. Hoc tantum accidit in quatuor annis, nempe 224, 225, 226, 227, in prima columna. In ſecunda, in annis 1684, 1685, 1686, 1687. In tertia columna, in annis 3144, 3145, 3146, 3147. In omnibus reliquis annis ſemper bini cycli Iuliani vindicant ſibi annum Nabonaſſari. Quare is cyclus Iulianus, qui e regione cycli Nabonaſſari reſpondet, is, inquam, eſt cyclus Thoth, & ſi qui ſunt alij menſes, intra illum an-C num cycli. Nam conſtat non totum annum Nabonaſſari vno cyclo Iuliani attribui. Cenſorinus ſcribebat aureolum libellum ſuum de die Natali anno Chriſti Dionyſiano 238, cyclo Solis XXIII, Lunæ XI: quod cognoſcimus ex anno Iphiti 1014, quo ineunte a diebus æſtiuis ea ſcribebat eximius ille & doctiſſimus temporum & antiquitatis vindex. Is igitur ſcribit, eo anno Thoth Nabonaſſari noningenteſimum octageſimum ſextum incurriſſe in a. d. VII Kalen. Iulias: hoc eſt in XXV Iunij. Abiectis 28 de 986, remanet annus cycli Solis Nabonaſſari ſextus. In ſecunda columna ſiniſtra eſt cyclus Solis 23, vt propoſuimus. Feria Thoth ſecunda. Litera Dominicalis cycli 23, eſt G. Ergo ſecunda feria A. qui eſt character XXV Iunij. Præ-D terea quadrans annorum 986, nempe 246, deductis 56, relinquit 190. Quæ & ipſa de anni Iuliani quantitate deducta relinquunt 175, vltimam diem anni 985 in 24 Iunij. Ergo Thoth 986 in 25. Quod autem ſcribitur apud eundem Cenſorinum, Vlpio & Brutio Præſente coss. anno Nabonaſſari 886, neomeniā Thoth incurriſſe in XII Kal. Auguſti, mendum eſt librarij, non error Cenſorini. Centum enim quadrātes Ægyptij dant annos Caniculares XXV. hoc eſt, dies XXV. Additis 25 ad 25 Iunij, incidis in 20 Iulij. Periclitemur ex methodo noſtra. Qua-

drans

drans annorum 886 eſt 165, detractis 56. Rurſus 165 de 365 detracta A
relinquunt 200, nempe 19 Iulij, vltimam diem anni 885. Quare Thoth 886 cœpit die Iulij 20. Abiectis 28 de 886 relinquitur cyclus Solis Nabonaſſari 18. qui in latere ſiniſtro indicat feriam Thoth 7: in latere dextro, ſecunda columna cyclum Solis Iulianum VII. Feria igitur ſeptima E, qui eſt character XX Iulij. Sed expeditius, & dicto citius, addita tria ad annum Nabonaſſari dabunt feriam neomeniæ Thoth, abiectis omnibus ſeptenariis. Nunc ad methodum Lunæ in menſibus Nabonaſſari veniamus. Cui rei maiori ex parte ſatisfecimus, cum generaliter εἰκοσιπενταετηρίδα anni æquabilis explicauimus. Ptolemæus libro V ſtatuit nouilunium primi Thoth Nabonaſſari κδ. μδ′. ιζ″. hoc eſt, Thoth XXIIII. ſcrupulis diurnis 44′, 17″, quæ ad B
rationem Chaldaicam redacta fiunt 24 dies Thoth, horæ 17, 770. Terminus igitur Thoth primi anni εἰκοσιπενταετηρίδος Nabonaſſari eſt XXIIII. Iam diximus initio, epactas deſcendere; contra Terminos aſcendere. Si XXIIII eſt primi anni Terminus, XIIII, qui proxime antecedit, erit Terminus ſecundi, & ſic deinceps aſcendendo. Quibus terminis per ordinem & contextum ſuum digeſtis, facile ſitus emboliſmi in periodo annorum Nabonaſſari deprehendetur. Is enim annus eſt ἐμβολιμαῖος, quem ſequitur Terminus maior. Vt, verbi gratia, annus tertius habet III pro Termino, quem ſequitur XXII, Terminus nempe maior antecedente. Ergo III eſt ἐμβολιμαῖος. Quibus animaduerſis, periodus Nabonaſſari, & eius emboliſmi nihil diffe- C
runt ab ordine, ſitu & progreſſu enneadecaeteridis: quatenus ſeptem priores emboliſmi ſunt in annis tertio, ſexto, octauo, vndecimo, quartodecimo, decimoſeptimo, & nonodecimo, vt in Enneadecaeteride. reliqui duo ſunt principium Enneadecaeteridis. Nam emboliſmus viceſimus ſecundus eſt primus emboliſmus enneadecaeteridis in anno tertio. Emboliſmus autem vltimus, eſt ſecundus in anno ſexto enneadecaeteridis. Quare noua periodus inſtituenda fuit, cuius annus primus habet ἐποχὴν primi nouilunij Nabonaſſari. Reliqui anni ſunt vere Chaldaici, quandoquidem pertinent ad enneadecaeterida Chaldaicam: neque alio differunt, niſi quod epochen Nabonaſſari implicitam habent. Tabulam autem εἰκοσιπενταετηρίδος dupli- D
cem fecimus, vt pugillar bipatens, quod vocat Auſonius. Prior pars continet, vt diximus, annos periodi, quorum primus eſt mera epocha Nabonaſſari, reliqui ſunt anni communes, aut embolimæi, vt ordo poſtulat, cum ipſa epocha impliciti. Poſterior pars, quæ & dextra, habet illos annos inuerſos, quo nomine poſteriorem partem vocauimus. Deducta enim priore parte 24, 17, 770, relinquitur poſterior pars, 5, 6, 310. Porro prior pars indicat feriam nouilunij, poſterior diem

menſis.

A

ANNI PER CYCLOS COLLECTI.

		Pars anterior.			Pars poſterior.		
	Anni per cyclos collecti.	Feria.	Hor.	Scrup.	Dies.	Hor.	Scrup.
	25	3	22	957	0	1	123
	50	7	21	834	0	2	246
	75	4	20	711	0	3	369
	100	1	19	588	0	4	492
	125	5	18	465	0	5	615
	150	2	17	342	0	6	738
	175	6	16	219	0	7	861
B	200	3	15	96	0	8	984
	225	7	13	1053	0	10	27
	250	4	12	930	0	11	150
	275	1	11	807	0	12	273
	300	5	10	684	0	13	396
	325	2	9	561	0	14	519
	350	6	8	438	0	15	642
	375	3	7	315	0	16	765
	400	7	6	192	0	17	888
	425	4	5	69	0	18	1011
	450	1	3	1026	0	20	54
	475	5	2	903	0	21	177
	500	2	1	780	0	22	300
	525	6	0	657	0	23	423
	550	2	23	534	1	0	546
C	575	6	22	411	1	1	669
	600	3	21	288	1	2	792
	625	1	20	165	1	3	915
	650	4	19	42	1	4	1038
	675	1	17	999	1	6	81
	700	5	16	876	1	7	204
	725	2	15	753	1	8	327
	750	6	14	630	1	9	450
	775	3	13	507	1	10	573
	800	7	12	384	1	11	696
	825	4	11	261	1	12	819
	850	1	10	138	1	13	942
	875	5	9	15	1	14	1065
	900	2	7	972	1	16	108
	925	6	6	849	1	17	231
D	950	3	5	726	1	18	354
	975	7	4	603	1	19	477
	1000	4	3	480	1	20	600
	2000	1	6	960	1	17	120
	3000	5	10	360	1	13	720

TABELLA OPPOSITIONIS LVMINARIVM per menſes.

		Pars anterior.			Pars poſterior.		
Menſes.	Dies menſium.	Feria.	Hor.	Scrup.	Dies	Hor.	Scrup.
1	14	7	18	396	15	5	684
2	44	2	7	109	15	16	971
3	73	3	19	902	16	4	178
4	103	5	8	615	16	15	465
5	132	6	21	328	17	2	752
6	162	1	10	41	17	13	1039
7	191	2	22	834	18	1	246
8	221	4	11	547	18	12	533
9	251	6	0	260	18	23	820
10	280	7	12	1053	19	11	27
11	310	2	1	766	19	22	314
12	339	3	14	479	20	9	601

menſis. Vtraque horas, & ſcrupulos. Hanc periodum antecedit Tabella oppoſitionum in menſib. Nabonaſſari. quam in gratiam eorum confecimus, qui Ptolemæum legunt: vt ſine magno negotio & labore, deliquia Lunaria ab antiquis obſeruata, quæ exſtant apud illum ſcriptorem, reperiant. Coniunctiones autem luminarium petendæ ſunt ex Tabella menſium; quam initio huius libri poſuimus, vbi methodum anni æquabilis tradimus. Poſtremo antepoſita eſt Tabula per periodos expanſas collecta, quam ad 3000 annos extendimus. Hoc quoque ſtudioſorum laborem leuabit in nouiluniis, & oppoſitionibus colligendis. Methodi ſumma hæc eſt: Ab annis Nabonaſſari propoſitis abiice ſemper minorem numerum annorum in ſiniſtro latere Tabulæ maioris, etiam ſi præciſe inueniuntur.

Vt ſi

 A

CYCLVS NABONASSARI PER ANNOS EXPANSOS.

Anni Nabo.	Termini nouil.	Pars anterior. Feria.	Hor.	Scrup.	Pars posterior. Dies.	Hor.	Scrup.	
1	24	6	17	770	5	6	310	
2	14	4	2	566	15	21	514	
3	3	1	11	362	26	12	718	Emb.
4	22	7	8	951	7	15	129	
5	11	4	17	747	18	6	333	
6	1	2	2	543	28	21	537	Emb.
7	20	1	0	52	9	23	1028	
8	9	5	8	928	20	15	152	Emb.
9	28	4	5	437	1	17	643	
10	17	1	15	233	12	8	847	
11	7	6	0	29	22	23	1051	Emb.
12	25	4	21	618	4	2	462	
13	15	2	6	414	14	17	666	
14	4	6	15	210	25	8	870	Emb.
15	23	5	12	799	6	11	281	
16	12	2	21	595	17	2	485	
17	2	7	6	391	27	17	689	Emb.
18	21	6	3	980	8	20	100	
19	10	3	12	776	19	11	304	Emb.
20	29	2	10	285	0	13	795	
21	18	6	19	81	11	4	999	
22	8	4	3	957	21	20	123	Emb.
23	27	3	1	466	2	22	614	
24	16	7	10	262	13	13	818	
25	5	4	19	58	24	4	1022	Emb.

Anni Nabo.	Feria.	Hor.	Scrup.	Dies. Thoth.	Epactæ.
1	7.	12.	538	25	V
2	4.	21.	334	15	XV
3	2.	6.	130	4	XXV
4	1.	3.	719	23	VII
5	5.	12.	815	12	XVIII
6	2.	21.	311	2	XXVIII
7	1.	18.	896	21	IX
8	6.	3.	692	10	XX
9	5.	1.	201	29	I
10	2.	9.	1077	18	XII
11	6.	18.	873	8	XXII
12	5.	16.	382	26	IIII
13	3.	1.	178	16	XIIII
14	7.	9.	1074	5	XXV
15	6.	7.	563	24	VI
16	3.	16.	359	13	XVII
17	1.	1.	155	3	XXVIII
18	6.	22.	744	22	XVIII
19	4.	7.	540	11	XIX
20	3.	5.	49	30	X
21	7.	13.	925	19	XI
22	4.	22.	721	9	XXI
23	3.	20.	730	28	II
24	1.	5.	26	17	XIII
25	5.	13.	898	6	XXIIII

B

C

Vt ſi propoſitus ſit annus Nabonaſſari 225 : quamuis is numerus præciſe in latere Tabellæ inuenitur, tamen proxime minor 200 abiicitur. Reliqui 25 petendi ex Tabula annorum expanſorum. Si vis igitur ſcire nouilunium Thoth illius anni Nabonaſſari, accipe numeros partis anterioris annorum 200, quos a 225 abiecisti. nempe 3, 15, 96. item numeros anni 25 in Tabula annorum expanſorum, 4, 19, 58. Compone ſimul. prodit nouilunium Thoth 1, 10, 154. Adde tria D
annis Nabonaſſari. Abiice 7 omnia. Reliqua eſt feria 4, neomeniæ Thoth. Terminus nouilunij v, e regione anni 25, indicat nouilunium confici in dicta die quinta Thoth, quæ eſt feria prima, vt recte collectum eſt. Quod ſi terminus non indicaret, tamen numeri partis poſterioris rem explicaſſent. Numerus partis poſterioris annorum 200, eſt 0, 8, 984. Item numerus eiuſdem partis e regione anni 25, eſt 24, 4, 1022. Compone. Prodeunt 24, 13, 926. Abiice illa a 30.

Relinquun-

A Relinquuntur 5, 10, 154. dies nempe quinta Thoth, hora 10 poſt meridiem, ſcrup. Chald. 154. Memineris autem, ſcrupulos a 1080 abiici, horas a 24, feriam a 7, dies a 30. Et cum colliguntur dies partis poſterioris, ſemper triginta abiiciuntur in exceſſu tricenarij. Vt exploratius tibi conſtet de fide methodi, periclitare, an eclipſin Lunæ, quæ eodem anno 225 contigit, deprehendere poſſis. Ea confecta eſt hora 10, 100 poſt meridiem, 17 Phamenoth, hor. 1, 280 poſt mediam oppoſitionem. Ergo media oppoſitio fuit hora 8, 988. Dies 17 Phamenoth eſt 197 dies a neomenia Thoth. Aufer igitur Terminum, hoc eſt v, a 197. Relinquuntur 192. Sume oppoſitionem numeri proxime minoris 191. Numerus anterior 2, 22, 834. B Iunge cum nouilunio Thoth 1,10,154. Prodit oppoſitio Phamenoth, 4, 8, 988, vt propoſitum fuit. Annus cœpit feria quarta. Adde characterem anni characteri Phamenoth ex laterculo menſium Ægyptiacorum. Neomenia Phamenoth fuit feria 2. eadem feria in xv. Ergo xvii Phamenoth feria 4, vt indicat epilogiſmus. Quod ſi neſcirem feriam, tamen per numeros poſteriores id collegiſſem. Numerus poſterior oppoſitionis 191, eſt 18, 1, 246. Iunge cum 24, 13, 926 nouilunij Thoth. Abiice 30, (quod ſemper faciendum, ſi opus eſt) Exeunt, 12, 15, 92. Deducta de 30, relinquunt dies 17, 8, 988. Ergo die 17 Phamenoth, feria 4, hora 8, ſcrup. 988, fuit media oppoſitio luminarium. Quare ſi Termini iidem ſemper eſſe poſſent, non C opus fuiſſet methodo poſterioris & inuerſæ partis. Sed in 500 annis ij mutantur. Anteuertit enim eos Luna horis 22. Quare confugiendum ad numeros vniuerſos. Exemplum: Anno Nabonaſſari 547 defecit Luna, Meſori 16, circiter hor. 7, poſt meridiem, horis duodecim ante mediam oppoſitionem. Ergo media coniunctio non abfuit ab hora 19 poſt meridiem. Colligo primum numeros 525 annorum proxime minorum, ſcilicet, 6, 0, 657. & in Tabula annorum expanſorum e regione anni 22, numeros 4, 3, 957. Conficitur nouilunium Thoth, 3, 4, 534. Iam 16 Meſori eſt 346 dies a neomenia Thoth. Terminus anni 22, nempe 8, deductus de 346, relinquit oppoſitionem 338 in menſe 12. Cuius menſis numerus anterior, 3, 14, D 479, cum neomenia Thoth conſtituit oppoſitionem Meſori 6, 18, 1013. Fuit igitur nouilunium feria ſexta, Neomenia Thoth feria quarta. quæ characteri Meſori adiecta conſtituit eius neomeniam, & 15 eiuſdem menſis, feriam 5. Ergo 16 Meſori fuit oppoſitio media circiter 19 horam, vt propoſitum erat. Iam ſi ſecutus fuiſſem Terminum, ſuperaſſem fines oppoſitionis die ſolido. Nam terminus 8 ad 339 appoſitus conficeret 347. quæ eſt 17 dies Meſori, non 16. Itaque in annis 547 Termini excedunt fines Lunæ die vno. At per numeros poſteriores

tutiſſima eſt methodus. Numeri poſteriores annorum 525, & 22 ad- A
iecti fiunt 22, 19, 546. Quibus adiiciantur numeri oppoſitionis 339 ex parte poſteriori, nempe 20, 9, 601. Conflantur 13, 5, 67. Deducti de 30, relinquunt 16, 18, 1013, verum diem oppoſitionis Meſori. Fac periculum omnium defectionum Lunarium, quæcunque exſtant apud Ptolemæum. Semper eandem conſtantiam experieris. Vnum tantum excipio, quod inuitus epocham Nabonaſſari a Ptolemæo præſcriptam appoſui, ne viderer aut arrogans, qui eam contemſiſſem, aut ſupinus, qui non animaduertiſſem, vt ingenia horum temporum nihil non in bonis mentiuntur. Nam ex vero eclipſium illarum epilogiſmo epocha primi nouilunij Nabonaſſari, fuit 24, 18, 423. Differentia illius, & Ptolemaicæ, epochæ ſcrup. Chald. 733. quæ in ra- B
tione defectionum non eſt contemnenda. Itaque ſi quis illa adiiciat epilogiſmo Lunari, perueniet ſemper ad fines mediarum coniunctionum, à quibus tot ſcrupulis aberit, duce epocha Ptolemæi. Hæc interea admonere volui. Cætera palam eſt a nobis recte tradita fuiſſe.

DE NEVRVZ PERIODICO VETERVM PERSARVM.

OMNIBVS nationibus, quæ anno æquabili vſæ ſunt, ab initio idem caput anni fuit. Itaque eaſdem neomenias menſium habebant, hoc vno excepto, ſi quid mutatione ἐπαγομένων C
variabat. Nam illæ quinque appendices dies aliis aliam ſedem habebant. Chaldæi, Perſæ, Armenij, Ægyptij, vnum, eundemque annum norant. Sed collocatio quinque extremarum dierum nonnihil ſtatum illorum anni inter ſe diſſimilem faciebat. Perſarum antiquitus idem annus fuit, qui hodie, tricenariorum menſium duodecim, & quinque appendicum dierum. Q. Curtius libro tertio: *Magi proximi patrium carmen canebant. Magos trecenti & ſexaginta quinque iuuenes ſequebantur, puniceis amiculis velati, diebus totius anni pares numero.* Hæc Curtius. Quemadmodum igitur Ægyptij annum ſuum Canicularem vocabant, qui ex quatuor annis ſimplicibus & die aduentitio conſtabat: ita etiam Perſæ veteres ſuum quadriennium D
NEVRVZ vocabant. نوروز enim illis eſt initium veris; quod ad verbum eſt, NOVVS DIES, quaſi diceres νεημερίδω. Nam vt Ægyptij ortum caniculæ, propter quem Nili incrementa fiebant, obſeruarunt: ita etiam Perſæ ad hanc vſque diem, principium veris non ſolum temporum ciuilium epocham & titulum ſtatuunt, ſed etiam epulis, & pompa proſequuntur. Sane Fernandus Lopez Caſtagneda libro Indicarum rerum ſexto, Cap. XLVI, ſcribit Luſitanorum

	نماه روزاهی ماه	روزهای ماهای	DIES MENSIVM.	NOMINA DIERVM MENSIS.
A	اورمزد	ا	I	*Oromazda*
	بهمن	ب	II	*Behemen*
	اردبهشت	ج	III	*Adarpahaſchth*
	شهريور	د	IIII	*Schahariuz*
	اسفندارمز	ه	V	*Aſphandaramaz*
	خرداد	و	VI	*Chardad*
B	مرداد	ز	VII	*Mardad*
	ديبادر	ح	VIII	*Dibadar*
	اذرابان	ط	IX	*Adhar aban*
	خورماه	ي	X	*Choramah*
	تيرخوش	يا	XI	*Thirchuſch*
	دهمهر	يب	XII	*Dehamhar*
	مهرسروش	يج	XIII	*Maharſeruſch*
	رش	يد	XIIII	*Raſch*
	فروردين	يه	XV	*Phrurdin*
C	بهرام	يو	XVI	*Behiram*
	رام	يز	XVII	*Ram*
	باد	يح	XVIII	*Bad*
	ديبدين	يط	XIX	*Debidin*
	دين اراد	ك	XX	*Dinarad*
	اشناد	كا	XXI	*Aſchnad*
	اسمان	كب	XXII	*Aſman*
	رامياد	كج	XXIII	*Ramiad*
D	ماراسفند	كد	XXIIII	*Maraſphid*
	انيران	كه	XXV	*Aniran*
	اهنود	كو	XXVI	*Ahnud*
	اشنود	كز	XXVII	*Aſchnud*
	اسفندمد	كح	XXVIII	*Aſpandemad*
	وهشت	كط	XXIX	*Wahaſcht*
	هشنوش	ل	XXX	*Haſchnuſch*

norum legatum Baltazarem Perſonam a præfecto Xeque Iſmaelis A
Regis in quodam oppido Perſidis detentum, quod Rex celebraturus
eſſet ſolenne feſtum, quod lingua Perſica NEVRVZ vocari dicit, id-
que ſignificare ſolenne verni temporis. *Baltazarem Perſonam deti-
nuerat Præfectus, vt omnem apparatum ſolennitatis* NEVRVZ, *&
pompam regiam videret.* Hæc ille. Legimus etiam apud antiquos
ſcriptores, Perſis matrimonia legitima non videri, niſi quæ tempo-
re verno contracta eſſent. Hodie illud nomen NEVRVZ non ſolum
apud Perſas plurimum eſt in ore, ſed etiam apud alias nationes, adeo
vt Turcæ annum Solarem Neuruz vocent: & cum ætatem alicu-
ius indicare volunt, tot Neuruz dicunt eum habere, quot annos
natus eſt. Perſæ igitur annum ſuum Neuruz vocabant, vt Ægyptij B
Canicularem. Quin etiam vt Ægyptij ἐνιαυτὸν Θεοῦ, ſic illi سال
كوداي Sal Chodai, annum DEI, hoc eſt Solis. Vnde periodum
annorum Solarium in ἀφετικοῖς vitæ humanæ Aſtrologi vocant
SAL CHODAI. In Kalendario meo Perſico Enneadecaeteris voca-
tur سالمها Salmea. hoc eſt periodus Lunaris. Sed hoc differebant
Ægyptij a Perſis & Chaldæis. quod illi ſuo Thoth habenas permit-
terent, neque intercalatione intra ſuos fines coercerent. Nam quot
erant dies a neomenia Thoth primi, tot quadriennia & annos Cani-
culares, ſiue ἐνιαυτοὺς Θεοῦ putabant. Chaldæi vero & Perſæ, quia C
ſinguli dies vnius menſis appellationibus Heroum, aut regum cogno-
minabantur, primum quadriennium nomine diei primi vocabant:
ſecundum quadriennium, nomine ſecundi. Exemplum: Primi anni
magnæ periodi, ſiue SAL CHODAI, caput in NEVRVZ, hoc eſt,
æquinoctio ſtatuebatur. Quatuor primi anni vocabantur Oromaz-
da. quia ita vocatur dies primus menſis. Secundum quadriennium
appellabant Behemen. Is eſt ſecundus dies menſis. Idque faciebant
addito nomine menſis. Vt ſi diceretur: factum eſt in Behemen Phrur-
din menſis, intelligebant eum eſſe ſecundum quadriennium, quod
inciderat in Phrurdin menſem. Sciebant deinde quotus eſſet menſis
Phrurdin, & a neomenia primi menſis, ad ſecundam ipſius Phrurdin, D
quot dies ſunt, tot quadriennia præteriiſſe non ignorabant. Sed poſt
annos 120, menſem integrum intercalabant: quia in tot annis, 30
diebus caput periodi anteuertit priſcam epocham. Nam ſi Thoth
Ægyptius hoc anno cœpit incurrere in Kal. Mai, poſt 120 annos con-
fectos ipſe Thoth deprehendetur in Kal. Aprilis. Vt igitur caput pe-
riodi in antiquas ſedes ſummoueretur, vnum ماه بزورج Mahe be-
zurg, hoc eſt, magnum menſem fluxiſſe notabant, qui eſſet annorum
120.

A 120. & vt labem ac ſpatium inane replerent, quadrantem eius, hoc eſt, 30 dies, intercalabant, hoc modo: Poſt 120 annos, qui eſt menſis magnus Perſarum, primus menſis intercalabatur, puta Adar. & anno intercalationis duo Adar erant. Secundo magno menſe exacto, hoc eſt, poſt 240 annos, ſecundus menſis intercalabatur, puta Di. tunc Di fiebat geminus. Poſt tertium magnum menſem, hoc eſt, annos 360, tertius menſis intercalabatur, & annus XIII menſium habebat geminum Behemen. Sic omni magno menſe abſoluto intercalabantur ordine omnes menſes, donec periodo exacta ad primum menſem rediretur. Muſteraka autem, hoc eſt ἐπαγόμεναι, non in calcem anni reiiciebantur, ſed in finem eius menſis, qui intercala-
B tus erat. Quare annus magnus Dei, ſiue SAL CHODAI Perſicus, conſtabat annis Iulianis abſolutis 1440, vt annus magnus Canicularis Ægyptiorum 1460. Appoſuimus igitur lineam nominum dierum menſis Perſici, qui ſunt indices quadrantum. Reſumantur, quæ diximus, tametſi inuiti δὶς ταὐτὸν εἰπεῖν adigimur. Cum caput Sal chodai inſtituendum eſſet iterum, ſtatuebant illud in die æquinoctij, quod ab ipſis نوروز dici iam monuimus, ab Arabibus الاعتدال Elinthidal. Per quatuor annos integros vocabant illud Neuruz Oromazda. quia illud erat quadriennium primum, quod cæpit a primo die menſis. Secundus dies menſis vocatur Behemen. Quadriennium
C ſecundum erit illi cognomine, quia eius caput incidit in Behemen menſis. A quinto anno igitur, ad exitum octaui, Behemen vindicat ſibi ſecundum quadriennium. Mox annus æquabilis anteuertit vnum diem, & nonus annus reperiebatur in Adarpahaſcht ipſius menſis, vſq; ad exitum duodecimi. Dehinc tertiusdecimus annus incipiebat a Schehariuz vſque ad exitum ſextidecimi. Hoc fiebat, donec ad Haſchnuſch perueniretur, quæ eſt triceſima dies menſis, & conſequenter triceſimum quadriennium. Quo exacto menſis integer Perſicus in anteriora euagatus erat. Nam qui, exempli gratia, fuiſſet in Kal. Martij initio quadriennij Oromazda, poſt finem quadriennij Haſchnuſch reperiebatur in Kalen. Aprilis. Ponamus illum menſem fuiſſe Adar, qui a Kal. Mai, ad Kal. Aprilis per 120 annos tranſitum fe-
D cerit: alter Adar eo anno intercalandus erit. Nam a Kal. Aprilis, ad Kal. Mai, is erit Adar prior, & Muſteraka applicabuntur illi in fine. Annus vero ſequens, Adar nimirum poſterior, erit primus menſis anni, donec 120 annis iterum exactis Muſteraka applicentur Di menſi priori, & Di alter incipiat annum ſequentem. Hinc fiebat, vt ex loco Muſteraka ſciretur quot magni menſes tranſierant de periodo. Verbi gratia: Si Muſteraka erat in fine quarti menſis, hoc indicabat quatuor magnos menſes fluxiſſe, hoc eſt, quater annos

120. Itaque non opus erat indicare, quotus magnus menſis eſ- A
ſet ille. Hoc ſatis ordo Muſteraka indicabat. Rurſus cum dicebant:
Scriptus eſt hic liber anno tertio Neuruz Aſphandaramaz : quia Aſ-
phandaramaz eſt quinta dies menſis, ex eo intelligebant de magno
menſe currente quatuor quadriennia fluxiſſe, & eum eſſe tertium an-
num æquabilem Quadriennij quinti. Id melius ex ſequenti Dia-
grammate aſſequeris. Nam temporibus Iezdegird Muſteraka a fine
Aban menſis, ad finem Adar traducta ſunt.

MVSTERAKA.

28 Martij	23 Martij
27 Aprilis	22 April.
27 Mai.	22 Mai.
26 Iuni	21 Iuni.
26 Iuli	21 Iuli.
25 Aug.	20 Aug.
24 Septembris	19 Sept.
24 Octobris	19 Octob.
23 Nouembris	18 Nou.
23 Decembris	18 Decemb.
22 Ian.	17 Ian.
21 Febr.	16 Febr.

TABVLA EMBOLISMI NEVRVZ PERSICI ANTIQVI.

Anni magni Neuruz.	
1	*Adar.*
121	*Di.*
241	*Behemen.*
361	*Aſphandar.*
481	*Phrurdin.*
601	*Adarpahaſcht.*
721	*Chardad.*
841	*Tir.*
961	*Mardad.*
1081	*Scheheriz.*
1321	*Mehar.*
1441	*Aban.*

VVahac ſiue Epagomenæ antiquæ XXI *Februarij.*

VVahac noua in XXVI *menſis Perſici.*

Vides in Tabula
Emboliſmi propoſita
annum incipere ab B
Adar, XXVIII Mar-
tij. Wahak, ſiue Epa-
gomenarum antiqua-
rum neomenia eſt in
XXI Februarij: cuius
neomeniæ vicem in
fine 120 anni ſumi-
tur neomenia Adar
vltimi. Neomenia au-
tem Epagomenō no- C
uarum traducitur in
XXIII Martij. Ita ille
annus incipit ab A-
ban, & deſinit in Aban, habetque XIII menſes, vtique vndecim in-
terceptos inter duos Aban. qui orbis ſeruatur vſque ad exitum an-
ni 1440.

DE ANNO VAGO IEZDEGIRD.

HACTENVS incolumis manſerat ſtatus veteris periodi magni
Neuruz, donec Othman, filius Ophan, Amiran Scenitarum
Arabum, Calipha Babel, Regem Perſarum prælio victum in- D
terfecit. Ei regi Perſarum nomen erat IEZDEGIRD, qui ita vocatur
ab Arabibus : يزدجرد ابن شهريار بن كسرى Iezdegird eben
Scheheriar ben Cuſrui. hoc eſt, filius Sirois, filij Coſrois. Nam quem
Perſæ Schahariar, eum hiſtoriæ noſtræ vocant Siroen : item Coſ-
roen, quem illi Cuſrui. Sed Haiton Armenius vocat Coſſoraſſath.
Sed corruptus eſt codex. vnius literæ mutatione legendum Coſſo-
raſſach.

A raſſach. كسري الشخ id eſt, Rex Coſroes. Perſæ ita nominant: Iezdegird paſar Schehariar paſari Cuſrui. Hunc Iezdegirden Haiton nominat Aſcaiorth, eumq; victum ſcribit anno Dominico DCXXXII, ad oppidum, cui nomen Marga. Quod verum eſt. Sed quare illi nomen mutauit, neſcio. Eo igitur victo, & interfecto, Saraceno victori Othmano, filio Ophan, ceſſit imperium Perſicum, eo ipſo anno, quem ſcribit Haiton, 632, Iunij die XVI, cyclo Solis XXV, Lunæ VI. Is erat annus ſecundus imperij Iezdegird. Muſteraka erant in fine Aban menſis, cum is Iezdegird acceſſit ad imperium, vt ſcripſit mihi Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir linguæ Perſicæ peritiſſimus. Ipſe tranſtulit ipſa in XXIII Martij,
B vt Adar incideret in 18 Martij, in quo die conficiebatur illo tempore æquinoctij ſidus: & hinc inciperet magna periodus NEVRVZ Iezdegirdici. Sed Muhamedici ſoluerunt illam periodum, quod annis decem antea fecerant in cyclo Arabico. Quare Muſteraka tranſlata in finem Aſphandar, vt neomenia Phrurdin eſſet primus dies anni, quia is fuit primus imperij Saracenici in Perſide. Improprie igitur
C vocatur annus Iezdegird, qui potius eſt annus Othman Caliphæ primus, & Hegiræ vndecimus, Rabie prioris die XXII. vt in anno Hagareno adnotauimus. Ab eo tempore
D ſemper anno ſolutiore, quam antea, vtuntur Perſæ. Nam illorum annus, vt Ægyptiacus, libere vagatur, & poſt 1460 annos Iu-

فروردين ماه	*Phrurdin Menſis*	0
ادر بهشتماه	*Adar Pahaſchth Menſis*	2
خرداد ماه	*Chardad Menſis*	4
تير ماه	*Thir Menſis*	6
مرداد ماه	*Marded Menſis*	1
شهريز ماه	*Schehariz Menſis*	3
مهر ماه	*Mehar Menſis*	5
ابان ماه	*Aben Menſis*	7
ادر ماه	*Adar Menſis*	2
دي ماه	*Di Menſis*	4
بهمن ماه	*Behemen Menſis*	6
اسفندر ماه	*Aſphandar Menſis*	1
مسترقه	*Muſteraka*, ἐπαγόμεναι.	3

lianos reuertetur neomenia Phrurdin in 16 Iunij. Diximus Chaldæos, A
Perſas, Armenios, Ægyptios eodem anno, iiſdemque neomeniis vſos fuiſſe. quod veriſſimum eſſe annus Perſicus docet. Nam quando Iezdegird interfectus fuit, eadem neomenia Di Perſici & Thoth Ægyptiaci fuit. Thoth enim 1380 Nabonaſſari cœpit 18 Martij, feria quarta. Item neomenia Di Perſici in illam diem incurrebat tranſlatis propter æquinoctium epagomenis a fine Aban, ad finem Adar. Itaque ſi quid variabat textus anni apud eas gentes, quæ anno æquabili vtebantur, hoc fiebat tantum ratione τῶν ἐπαγομένων: quod alius alium finem anni ſibi ſtatueret. Itaque vbi inter ſe differebant, ea differentia erat dierum quinque duntaxat: vt antiquitus vna eademque ſeries menſium omnibus communis neceſ- B
ſario fuerit. Explicatis iis, quæ ad ἰσοζύγια pertinebant, non ma-

NOVILVNIA PHRVRDIN IEZDEGIRD IN ICOSIPENTERIDE Alexandriæ.

Anni cycli		Pars anterior: Feria.	Horæ.	Scrupul.	Pars poster.: Feria.	Horæ.	Scrupul.
Emb. 1	7	2	19	98	22	4	982
2	26	1	16	687	3	7	393
3	16	6	1	483	13	22	597
Emb. 4	5	3	10	279	24	14	801
5	24	2	7	868	5	16	132
6	13	6	16	664	16	7	416
Emb. 7	3	4	1	460	26	22	620
8	21	2	22	1040	8	1	31
Emb. 9	11	7	7	845	18	16	235
10	30	6	5	354	29	18	726
11	19	3	14	150	10	9	930
Emb. 12	8	7	22	1026	21	1	54
13	27	6	20	535	2	3	545
14	17	4	5	331	12	18	749
Emb. 15	6	1	14	127	23	9	953
16	25	7	11	716	4	12	364
17	14	4	20	512	15	3	568
Emb. 18	4	2	5	308	25	18	772
19	23	1	2	897	6	21	183
20	12	5	11	593	17	12	487
Emb. 21	1	2	20	489	28	3	591
22	20	1	17	1078	9	6	2
Emb. 23	10	6	2	874	19	21	206
24	29	5	0	383	0	23	697
25	18	2	9	179	11	14	901

C

D

gnum opus eſt reliquam methodum tradere, cum ſimilis, imo eadem ſit cum illa annorum Nabonaſſari. Differentia tantum eſt in vtroque cyclo Solis & Lunæ. Sed cyclum Solis in Armeniorum annum diſtuli-

A diſtulimus : quia idem eſt Cyclus Lunæ, hoc eſt εἰκοσιπενταετηρὶς, differt a cyclo Nabonaſſari, ſitu emboliſmorum. Nam primus Terminus Phrurdin Perſici eſt 7. Quare primus annus embolimæus eſt. Reliqui, quomodo digeſti ſint, ex forma, quam ſubiecimus, diſcere potes. Primus annus εἰκοσιπενταετηρίδος Iezdegirdicæ eſt nouilunium ipſum, feria ſecunda, hor. 19, 98, Alexandriæ, VII Phrurdin. Ab annis Nabonaſſari abiiciendum annos 1379, dies 90. Relinquitur neomenia Phrurdin. Nam, vt diximus, neomenia Di Perſici, & Thoth Nabonaſſari conueniebant. Sed interfecto Iezdegird, Muſteraka ſiue Wahak a XXIII Martij, ad XI Iunij tranſlata. Itaque XXVI χοιὰκ eſt neomenia ἐπαγομένων Iezdegird. Sed recta B methodus, vt ab annis Chriſti perfectis abiiciantur anni 631, dies 166. & quadrans annorum reliquorum adiiciatur diebus, ſi qui reſidui ſunt. Eſto annus Chriſti Dionyſianus 1582. Abiice ab annis 1581 iam præteritis Radicem a nobis propoſitam. Remanent anni Iuliani 949, dies 199. Quadrans 237 diebus adiectus conficit dies 436. de quibus abiecta quantitate anni æquabilis, & numero annorum addito, prodeunt anni Iezdegirdici 950, dies 71. qui dies de 365 detracti relinquunt 21 Octobris, vltimum nempe diem anni 950. Itaque neomenia anni 951 cœpit 22 Octobris, feria prima. Adde duo ad 951. abiice ſeptena. Relinquitur feria prima. Præterea annus Nabonaſſari 2330 cœpit 24 Iulij. Differen-C tia, dies 90. Ad conuertendos annos Iezdegird in annos Chriſti, conuertendus & Canon eſt. Quadrantem annorum præteritorum Iezdegird abiice a diebus reſiduis Iezdegird, accommodata integritate anni, cum opus erit. Habebis tot annos Iulianos, quot fluxerunt a morte Iezdegird. Quibus adiice radicem, annos Iulianos 631, dies 166. Proponantur igitur anni Iezdegird 950, dies 71 conuertendi in annos Chriſti. Quadrans 237 non poteſt detrahi de 71. Accommodo integritatem 365. Itaque abiectis 237 de annis 949, diebus 436, relinquntur anni Iuliani abſoluti 949, dies 199. Quibus adiicio Radicem, annos Iulianos 631, dies 166. Prodeunt anni Chriſti abſoluti 1581. Menſium nomi-D na, quæ interpres Muhamedis Albatenij inſigniter deprauauit, nec meliora Alfonſini ediderunt, ea nos ita, vt Perſæ ſcribunt, iiſdem literis, eademque forma concepta in laterculum coniecimus. Solent autem Perſæ nominibus menſium adiicere ماه quod eorum lingua menſem ſignificat, vt nomina menſium a nominibus dierum menſis diſtinguant. Nam duodecim menſium nomina pertinent ad aliquem ex diebus menſium. Phrurdin, verbi

gratia

gratia, nomen menſis primi in anno hodierno eſt cognominis quin- A tædecimæ diei menſis. Cum voce ماه accipitur pro menſe. ſine illa eſt dies XV menſis. Rurſus Adarpahaſchth eſt ſecundus menſis Iezdegird. Eius cognominis eſt dies tertia menſis. Sic denique omnium menſium nomina eadem ſunt & dierum menſis notæ. Ea autem nomina ſunt Heroum, aut veterum Regum Perſidis. Vt primus dies menſis Oromazda eſt nomen proprium, quod Græcis effertur ὀρμίσδας, vel, vt in quibuſdam inuenio, ὀρμάζδης. Quo nomine etiam Solem appellabant, vt ipſi Græci prodiderunt. Neque ſecus de aliis nominibus dierum menſis iudicandum. Eæ appellationes dierum etiam hodie apud illam gentem in vſu ſunt. In editione Latina Albateni mire detorta ſunt nomina Perſica, vt iam diximus. Ibi Iezdegird B vocatur filius Kiſte. Interpres tamen ſcripſerat Kiſre. كسري quod Chuſrui efferendum, χοσρόης. Infra tamen editum eſt KISRE. Rurſus illa mendoſa: *Et dies, in qua finietur, erit prima dies Efroſdmeh, quæ eſt dies Eueirur.* Lege, *erit prima dies Efrordin meh, quæ eſt dies Euelruz.* اوول روز Perſice eſt prima dies. Interpres neſciebat Perſice. Efrordin meh pronuntiatur pro Elfrordin meh cum articulo Arabico الفروردين ماه Nam ante quaſdam literas L articuli eſt ἀνεκφώνητον, in quibus tamen Phe non eſt. Sunt alia apud eundem auctorem, quæ ita deformata ſunt a typographis, vt ſine Codice Arabico agnoſci C non poſſint.

DE ANNO ARMENIORVM, QVI HODIE IN VNIVERSVM OMNES CHIVLFALINI A Perſis & à Turcis Kiulfalini vocantur.

DIXIMVS non ſolum antiquiſſimam anni formam Perſarum, Chaldæorum, Ægyptiorum in duodecim menſes æquabiles, & quinque appendices dies ſine vllis ſcrupulis deſcriptam fuiſſe, ſed etiam aut parum, aut etiam nihil inter ſe neomenias menſium diſcrepaſſe. Nam aut penitus eaſdem neomenias fuiſſe, aut, ſi diſcreparent, id tranſpoſitu quinque appendicum dierum contigiſſe. Quod Armeniorum etiam obſeruauit antiqua conſuetudo. Nam D eorum menſis primi, quem SAHAMI vocant: neomenia incurrebat in VI χοιάκ. quia Muſteraka incipiebant a neomenia Choiac. Harvvatſis vero, Navvaſari, & Huri, hoc eſt decimus, vndecimus, & duodecimus menſis, concurrebant cum Thoth, Paophi, & Athyr, nulla plane differentia. Hunc anni curſum integrum conſeruarunt, quamdiu intercalationem Perſici Neuruz, & Salchodai retinuerunt. Tandem anno Nabonaſſari 1300, periodi ſuæ ſtatum turbarunt.

A turbarunt. Nam cum eorum Muſteraka, vt ordo poſtulabat, a neomenia Choiac incepiſſent, neomeniæ Sahami locus congruebat VI eiuſdem Choiac. Ipſi vero in quarta Muſteraka neomeniam Sahami locarunt, & annum illum biduo mutilum habuerunt. Cur hoc facere illis in mentem venerit, nondum expiſcari potui, illorum hiſtoriis, & monumentis deſtitutus. Hoc tantum ſcimus, illum fuiſſe annum Nabonaſſari 1300. Cuius neomenia Thoth, Aprilis VII, feria prima. Neomenia vero Sahami Armeniaci, Choiac 4. Differentia annorum Nabonaſſari, & Armeniorum, anni æquabiles 1299, menſes 3, dies 4. hoc eſt, dies 94. Rurſus differentia annorum Armeniorum, & Iezdegird, anni æquabiles 79, dies 3. Primi Sahami neomenia, feria 3,
B Iulij 9, cyclo Solis primo: anno Chriſti Dionyſiano 552, anno Iudaico 4312, neomenia Ab κατὰ φάσιν. An φάσις σελήνης eos hinc annum ſuum auſpicari, & biduum tempori ſuffurari coegerit, equidem neſcio: quamuis eo inclinat animus, vt eam cauſam innouationis vnicam fuiſſe credam. Methodum conuerſionis annorum Armeniorum in annos Chriſti Dionyſianos,
C & contra, iam ignorare non potes, qui hoc facere in annis Iezdegird didiciſti. Detracta igitur Radice Armeniaca 551, 190, ab annis Chriſti, exempli gratia, 1581, remanent anni Iuliani 1029, 175. Quorum quadrans diebus reſi-
D duis appoſitus conſtituit annos æquabiles epochæ Armeniacæ præteritos 1030; dies 67, anni 1031 labentis. Qui dies de quantitate anni Iuliana detracti relinquunt 25

MENSIVM ARMENIORVM NOMINA.

I	ساهمي	*Sahami*	30
II	ترى	*Theri*	60
III	كغوتش	*Cagutſch*	90
IIII	اراتس	*Arats*	120
V	ماهيك	*Mahich.*	150
VI	اريك	*Arich*	180
VII	اهلى	*Ahili*	210
VIII	ماريري	*Mariri*	240
IX	ماركاتس	*Marchats*	270
X	هروتسيس	*Harvvatſis*	30
XI	ناواساري	*Navvaſari*	330
XII	هوري	*Huri*	360
	مسترقة	*Muſterakath.*	365

Octo-

Octobris anni Chriſti 1581. Anno Armeniaco ineunti 1031 adde 2. A
Abiice ſeptenarios. Remanet feria quarta anni propoſiti Armeniaci 1031, in 25 Octobris, cyclo Solis 22, in litera D. Hinc manifeſtam differentiam vnius tridui vides inter annos Armeniacos, & Iezdegirdicos. Vt ex anno Armeniaco Perſicum conſtituas, detrahe 3. Vt ex Perſico Armeniacus fiat, adde 3. Sed hoc non ſemper occurrit. Laterculum neomeniarum menſium Perſicorum, & Armeniorum vnum fecimus: quia conueniunt in charactere; diſcrepant in cyclo Solis Iuliano.

B

LATERCVLVM NEOMENIÆ
OMNIVM MENSIVM IN ANNIS
Armeniorum & Iezdegird.

Anni cycli Solis Armen. & Perſ.	Sahami. / Phrurdin.	Theri. / Adarpahaſchth.	Cagutz. / Chardad.	Arats / Thir.	Mahich. / Mardad.	Arichi. / Schahariz.	Aheli. / Mehar.	Mariri. / Aban.	Marchats. / Adar.	Harvvaiſis. / Di.	Navvaſari. / Behemen.	Huri. / Aſphandar	Muſteraka. / Muſteraka.	Cyclus Solis Armen. intra 760. in cyclo Iulia.	Cyclus Solis Armen. intra 2224 in cyclo Iul.	Cyclus Solis Iezdegird intra 668 in cyclo Iul.	Cyclus Solis Iezdegird. intra 2228 in cyclo Iul.
1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	28	25	24
2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	1	26	25
3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	2	27	26
4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	3	28	27
5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	4	1	28
6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	5	2	1
7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	6	3	2
8	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	8	7	4	3
9	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	9	8	5	4
10	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	10	9	6	5
11	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	11	10	7	6
12	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	12	11	8	7
13	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	13	12	9	8
14	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	14	13	10	9
15	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	15	14	11	10
16	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	16	15	12	11
17	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	17	16	13	12
18	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	18	17	14	13
19	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	19	18	15	14
20	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	20	19	16	15
21	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	21	20	17	16
22	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	22	21	18	17
23	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	23	22	19	18
24	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	24	23	20	19
25	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	25	24	21	20
26	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	26	25	22	21
27	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	27	26	23	22
28	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	28	27	24	23

C

D

Cum

A Cum igitur anni propoſiti Iezdegird aut Armeniorum, & menſium eiuſdem anni characterem ſcire volueris, accurate caue, ne excedas numerum annorum, qui cyclo Iuliano ſuperſcriptus eſt in annis Perſicis & Armeniacis. Eſto, verbi gratia, annus Armeniacus currens 1031. Abiectis 28, remanet annus cycli Solis Armeniorum 23. Quia igitur numerus 1031 excedit numerum annorum primæ columnæ 760, tranſeo ad ſecundam columnam, in cuius fronte ſuperſcriptus exſtat numerus 2224. Intra quem annus propoſitus eſt. E regione anni 22 ſiniſtri lateris, columna dextra annorum 2224 dat annum cycli Iuliani 22. Ita in annis Iezdegird operaberis. Poſtremo εἰκοσιπενταετηρίδα Armeniorum adiecimus: quæ emboliſmos omnes naturales habet,
B vt exigit ὑπεροχὴ anni æquabilis ſupra Lunarem. Radix nouilunij Armeniorum 2,16,72, in Armenia ſuperiore. Periclitare exemplũ vnum in nouilunio Octobris 27, ineunte anno Armeniaco 1031. Numerus anterior annorum 1000, & 25, & 6, eſt, 6,3,202, feria ſexta, vt vides. Ergo 27 Octobris. Numerus poſterior eorumdem annorum 3,3,202. Abiiciatur autem a Sahami primo menſe Armeniorum. Relinquitur dies Sahami 3,3, 202, in 27 Octobris. Iam methodum exacte in annis Nabonaſſari, & Iezdegird tradidimus, vt titubare non poſſis. Menſes autem Armenios, ita
C vt Arabice ſcriptos inuenimus, hic adpoſuimus. Nam ſi ſciremus quomodo Armeniacis characteribus deſcribendi eſſent, non commiſiſſemus, vt in hoc diligentia noſtra deſideraretur. Sed Armenij hodierni prorſus ignorant ea nomina menſium, cum me-
D ro anno Iuliano vtantur, menſiumque Iuliana deſcriptione & nominibus. Non dubito autem, quin hæc æra Armeniaca ab eo tempore incipiat, cum primum Chriſto nomen dedit Armenia cum Rege ſuo.

ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ARMENIACA.

Anni expãſi.	Termini nouiluniorum.	Feria.	Horæ.	Scrup.	Dies.	Horæ.	Scrup.	
1	28	2	16	72	1	7	1008	
2	18	7	0	948	11	23	132	
3	7	4	9	744	22	14	336	Emb.
4	26	3	7	253	3	16	827	
5	15	7	16	49	14	7	1031	
6	5	5	0	925	24	23	155	Emb.
7	24	3	22	434	5	1	646	
8	13	1	7	230	16	22	850	
9	2	5	16	26	27	7	1054	Emb.
10	21	4	13	615	8	10	465	
11	10	1	22	411	19	1	669	Emb.
12	29	7	19	1000	0	4	80	
13	18	5	4	796	11	19	284	
14	8	2	13	592	21	10	488	Emb.
15	27	1	11	101	2	12	979	
16	16	5	19	977	13	4	103	
17	6	3	4	773	23	19	307	Emb.
18	25	2	2	282	4	21	798	
19	14	6	11	78	15	12	1002	
20	3	3	19	954	26	4	126	Emb.
21	22	2	17	463	7	6	617	
22	12	7	2	259	17	21	821	
23	1	4	11	55	28	12	1025	Emb.
24	2	3	8	644	9	21	436	
25	9	7	17	440	20	8	640	Emb.

LATERCVLVM CHARACTERISMI MENSIVM. A

1	*Thoth*	*Sahami*	*Phrurdin*	30	7	1	2	3	4	5	6
2	*Paophi*	*Theri*	*Adarpahaſcht*	60	2	3	4	5	6	7	1
3	*Athyr*	*Cagutz*	*Chardad*	90	4	5	6	7	1	2	3
4	*Choiac*	*Arats*	*Thir*	120	6	7	1	2	3	4	5
5	*Tybi*	*Mahich*	*Mardad*	150	1	2	3	4	5	6	7
6	*Mechir*	*Arichi*	*Schariz*	180	3	4	5	6	7	1	2
7	*Phamenoth*	*Aheli*	*Mehar*	210	5	6	7	1	2	3	4
8	*Pharmuthi*	*Mariri*	*Aban*	240	7	1	2	3	4	5	6
9	*Pachon*	*Marchath*	*Adar*	270	2	3	4	5	6	7	1
10	*Payni*	*Harvvatſis*	*Di*	300	4	5	6	7	1	2	3
11	*Epiphi*	*Navvaſari*	*Behemen*	330	6	7	1	2	3	4	5
12	*Meſori*	*Huri*	*Aſphandar*	360	1	2	3	4	5	6	7
13	*Epagomenæ*	*Muſteraka*	*VVahak.*	365	3	4	5	6	7	1	2

B

TABVLA GENERALIS NOVILVNIORVM MEDIORVM THOTH NABONASSARI, SAHAMI ARMENIORVM, Phrurdin, Iezdegird. idque Alexandriæ.

C

	Anni Ieompenſacendos.	Dies Thoth.	Nouilunium Thoth.				Dies Sahami.	Nouilunium Sahami.				Dies Phrurdin.	Nouilunium Phrurdin.		
4	1	24	6	18	187	3	28	2	13	694	3	7	2	19	98
5	2	14	4	2	1063	4	17	6	22	490	4	26	1	16	687
6	3	3	1	11	859	5	7	4	7	286	5	16	6	1	483
7	4	22	7	9	368	6	26	3	4	875	6	5	3	10	279
1	5	11	4	18	164	7	15	7	13	671	7	24	2	7	868
2	6	1	2	2	1040	1	4	4	22	467	1	13	6	16	664
3	7	20	1	0	549	2	23	3	19	1056	2	3	4	1	460
4	8	9	5	9	345	3	13	1	4	852	3	21	2	22	1049
5	9	28	4	6	934	4	2	5	13	648	4	11	7	7	845
6	10	17	1	15	730	5	21	4	11	157	5	30	6	5	354
7	11	7	6	0	526	6	10	1	19	1053	6	19	3	14	150
1	12	25	4	22	35	7	29	7	17	542	7	8	7	22	1026
2	13	15	2	6	911	1	19	5	2	338	1	27	6	20	535
3	14	4	6	15	707	2	8	2	11	134	2	17	4	5	331
4	15	23	5	13	216	3	27	1	8	723	3	6	1	14	127
5	16	12	2	22	12	4	16	5	17	519	4	25	7	11	716
6	17	2	7	6	888	5	6	3	2	315	5	14	4	20	512
7	18	21	6	4	397	6	24	1	23	904	6	4	2	5	308
1	19	10	3	13	193	7	14	6	8	700	7	23	1	2	897
2	20	29	2	10	782	1	3	3	17	496	1	12	5	11	593
3	21	19	6	19	578	2	22	2	15	5	2	11	2	20	489
4	22	8	4	4	374	3	11	6	23	881	3	20	1	17	1078
5	23	27	3	1	963	4	1	4	8	677	4	10	6	2	874
6	24	16	7	10	759	5	20	3	6	186	5	29	5	0	383
7	25	6	4	19	555	6	9	7	14	1062	6	18	2	9	179

D

Quia exactiorem & expeditiorem methodum nouiluniorum in annis æquabilibus Ægyptiorum, Armeniorum & Perſarum aliquis deſide-

A deſiderare poſſet, eius rei gratia Tabulam hanc conſtruximus, vt paruo diſpendio temporis ſtudioſus Lector nouilunia in illis menſibus nanciſci poſſit. Cuius Tabulæ vſum laudabunt, qui Ptolemæum legunt & libros Arabum, in quibus creber vſus annorum Iezdegird. Nouilunia autem conueniunt Alexandrino cælo. Hoc anno 1597 currebat annus Nabonaſſari 2345, cuius Thoth cæpit
B 20 Iulij, feria 3, anno ſuperiore 1596. Volo ſcire eius nouilunium. Ex pagina 203, annis collectis proxime minoribus 2000, 300, 25, id eſt 2325, competunt de parte anteriori 3.16.441. de parte poſteriori 4. 7. 639. Coniunge igitur 3.16.441. cum nouilunio anni currentis 20 expanſi ſub

		Iudaicæ	Neomeniæ			Thoth.
1	7	13	370	5		12
2	4	22	166	15		13
3	2	6	1042	26	Adar 2	14
4	1	4	551	7		15
5	5	13	347	18		16
6	2	22	143	28	Adar 2	17
7	1	19	732	9		18
8	6	4	528	20	Adar 2	19
9	5	2	37	1		1
10	2	10	913	12		2
11	6	19	709	22	Adar 2	3
12	5	17	218	4		4
13	3	12	14	14		5
14	7	10	890	25	Adar 2	6
15	6	8	399	6		7
16	3	17	195	17	Adar 2	8
17	1	1	1071	27	Adar 1	9
18	6	23	580	8		10
19	4	8	376	19	Adar 2	11
20	3	5	965	0		12
21	5	14	761	11		13
22	4	23	557	22	Adar 2	14
23	3	21	66	2		15
24	1	5	942	14		16
25	5	14	738	12	Adar 2	17

Cyclus ☽ Iud.

titulo nouiluniorum Nabonaſſari, nempe cum 2.10.782. Colligitur nouilunium Thoth 2345, feria 6.3.143, Auguſti 13 Alexandriæ. Sæculo Nabonaſſari nouilunium fiebat in 29 Thoth in anno 20
C cycli Icoſipentaeterici. Sed de parte poſteriori collegimus dies προεμπτώσεως 4.7.639. Aufer igitur 4 dies neglectis horis, de 29. Superſunt 25 dies Thoth. Ergo nouilunium factum in 25 Thoth. Neomenia Thoth cæpit feria III. Ergo XXV erat feria VI, a cuius meridie putatur nouilunium, vt fuit propoſitum. Rurſus eodem anno 1596 neomenia Sahami 1046 iniuit 21 Octobris, feria V. Annis collectis proxime minoribus 1025 congruunt de parte anteriori 1.2.357. de poſteriori 1.21.723. Annus expanſus currens 21. cuius nouilunium antiquum 2.15, 5, cum 1.2.357 coniunctum dat nouilunium Sahami 3.17. 362, Nouembris IX. Fuit igitur 20 Sahami: vt etiam oſtendit προέμπτωσις partis poſterioris. Denique eodem anno
D iniuit Phrurdin 966 Iezdegird, Octobris 18, feria ſecunda. Annis collectis proxime minoribus 950 competunt numeri 3.5.726. Anni expanſi currentis character 7.11.716. colligitur nouilunium Phrurdin 966, feria 3.17.362, vt antea, ſed in XXIII Phrurdin. Rurſus hæc ſcribebamus menſe Thamuz anni Iudaici 5357: cuius character 1.4. 866, Iunij V, & quidem κζ σελήνης. Nam hic annus eſt abundans. Iam ſcimus ex doctrina anni Iudaici, 6 horas deeſſe anno Iudaico. Itaque id eſſet 7.10. 866, Hieroſolymis. nempe a meridie ſeptimæ feriæ, id eſt, IIII Iunij. Volo experiri in annis Nabo-

naſſari, Armeniorum, & Iezdegird. Thamuz eſt vndecimus a Thoth A propoſiti nouilunio. Character igitur decem menſium præteritorum 1.7.370, ex pagina 193, compoſitus cum nouilunio Thoth 6.3.143 dat nouilunium Thamuz Alexandriæ 7.10. 513. Rurſus 10 menſibus Lunaribus competunt dies abſoluti 295 ex eadem pagina 193. qui cum 25 diebus Thoth compoſiti dant dies 320 a neomenia Thoth. In laterculo menſium ſupra appoſito numerus collectorum dierum proxime minor 300 e regione Payni, de 320 abiectus relinquit 20 diem menſis ſequentis, nempe Epiphi. Ergo nouilunium medium Thamuz Alexandriæ iniuit feria ſeptima, hora 10. 513, a meridie XX diei Epiphi. Thoth iniuit feria 3, vt diximus. Ergo Epiphi neomenia feria ſecunda, vt habes in eodem laterculo. Proinde viceſima Epiphi B fuit feria VII, vt erat propoſitum. Denique Thamuz eſt octaua lunatio a Sahami Armeniaco, & Phrurdin Perſico. Character ſeptem menſium præteritorum 3.17.151 cum nouilunio Sahami & Phrurdin 3. 17. 362 compoſitus dat idem nouilunium Thamuz, vt antea, 7.10. 513. At 206 dies congruentes ſeptem lunationibus cum viceſima Sahami compoſiti, dant 16 menſis Mariri, vt eſt in laterculo. Sahami iniuit neomenia V. Ergo, Mahiri etiam V. Proinde XVI fuit feria VI. Atqui nouilunium factum feria ſeptima. Ergo fuit XVII Sahami. Itaque ſine laterculo omnis opera luditur. Sic 206 dies cum 23 Phrurdin dant 19 Aban Perſici, feria VI. Sed debebat eſſe feria VII. Ergo fuit die XX. Sic, puto, ſatisfiet iis, quibus prior methodus nouiluniorum non placuerit. Nam hæc expeditiſſima eſt, & optima. C

DE ANNO PRISCORVM HEBRÆORVM ABRAHAMEO.

MIRA perſuaſio non ſolum Iudæorum, ſed hominum pietatis Chriſtianæ, annum Hebræorum priſcorum fuiſſe vnicum tantum, qui hodie eſt, hoc eſt Lunarem. idque adeo aſſeuerant, vt non ſolum ita rem habere credant. ſed etiam aliquid neceſſitatis imponant veteri illi populo annum habendi vnicum Lunarem, aut nullum. Sed tamen, ſi illis oſtendero habuiſſe annum menſibus tricenum D dierum diſtinctum, non habebunt, quare vnicum annum Lunarem ſtatuant. Nam aut vnicum æquabilem habuiſſe, qualis eſt Ægyptiacus, aut duos, æquabilem & Lunarem, omnino neceſſe eſt. Quis melius hoc docuerit, quam Moſes ipſe? Is ſcribit, Diluuium cœpiſſe decima ſeptima menſis ſecundi: centum quinquaginta dies aquas invaluiſſe: & diem proximum a centeſimo quinquageſimo, hoc eſt centeſimum quinquageſimum primum, fuiſſe decimum

ſeptimum

A ſeptimum menſis ſeptimi. Iam quadraginta ſex dies ante diluuij initium fluxerant, & poſt, vſque ad decrementa aquarum, centum quinquaginta & vnus: qui fiunt manifeſto 197. & per triginta diuiſi relinquunt menſes ſex præteritos, & diem XVII menſis ſeptimi. Quid clarius dici potuit? Mirum vero eſt, nuſquam in ſcriptura embolimi menſis vllum veſtigium aut memoriam exſtare. Quod fortaſſe vt plurimum in ciuilibus negotiis anno hoc æquabili, in ſacris Lunari vterentur. Hoc hariolantes dicimus. Quid enim aliud affirmare poſſumus? Certe in menſibus tricenum dierum continuis Luna locum habere non poteſt: neque annus Lunaris eſſe, qui 365 dies haberet: quos ita in deſcriptione diluuij æquus lector inuenire poterit.
B Die primo menſis decimi, hoc eſt, die 271 a capite anni, iuga montium nudata ſunt, & ex aquis in emerſum prodierunt. Expectauit 40 dies Noah, cum iam 311 dies a capite anni fluxiſſent. Mox emiſit coruum: quem libere ire redire permiſit, donec aquæ omnino exuctæ fuiſſent. Non deſignat hoc longum ſpatium Moſes, ſed prudenti lectori ex ſimili loco coniiciendum relinquit; quantum interuallum illud fuerit. Nam eodem modo poſtquam expectaſſet ſeptem dies, tunc emiſit columbam, & reuerſam iterum poſt alteros ſeptem dies emiſit. Sic ſane alteri quadraginta dies ad illos priores addendi, & ſic fient dies 351. Quibus adde XIIII poſteriores, quibus bis columba emiſſa. Fiunt ſine dubio dies 365. Poſt illos XIIII dies, ex quo columba
C non rediit, ab illa, inquam, veſpera putat diem primum anni ſequentis Moſes his verbis ſtatim: *Anno vno & ſexcenteſimo ætatis Noa, prima die primi menſis, aqua deſiccata ſunt.* Sane quem annum Lunarem iſti Metones conficere poſſint ex menſibus æqualibus & plenis, non video, & quod maius eſt, ex duodecim menſibus ſine intercalari. Annus igitur priſcorum Hebræorum merus Chaldaicus, aut, quod idem eſt, Ægyptiacus fuit: eumque Hebræi ipſi vocabant שְׁנַת יָמִים, annum dierum, hoc eſt æquabilem, ὁμαλόν. Conſtabat enim ex æquali tributione dierum ſine ſcrupulis. Similiter menſem æquabilem ἢ τριακονθήμερον חֹדֶשׁ יָמִים vocabant, menſem dierum, vtpote qui perpetuo, ac conſtanter diebus tricenis diſtributus eſſet.
D Hac ſane interpretatione nihil verius eſſe poterit. Teſtimonia, & locutio nota illis, qui Scripturæ operam dant. Quod autem quadrantem annotarent, vt Ægyptij in Caniculæ ortu, Chaldæi & Perſæ in æquinoctio Veris, omnino ratio ipſa fateri cogit, cum omnes eæ gentes hoc facerent, quæ quidem hac anni forma vtebantur. & ſane menſem intercalabant poſt 120 annos, quem Perſæ Menſem magnum vocabant, Hebræis vero id erat ſeculum, & ſpatium vitæ humanæ; quod alibi explicaturi ſumus. Geneſeos cap. VI. 3. Quia vero

eorum menſes vagabantur, propterea a numero dictos puto poſt A
Exodum: cum Deus Moſi præcipiat eum menſem primum anni
conſtituere, qui æquinoctio verno proximus eſſet. Ab eo tempore
videntur nomina menſium ſuorum abieciſſe, vel fortaſſe ab initio
nulla fuerunt. De quo nihil certi conſtituere poſſumus. Nam Bul,
Æthanim, & Ziu nomina menſium extant quidem in libro primo
Regum: ſed videntur Sidoniorum, & Tyriorum non ſolum Hebræo-
rum fuiſſe. Quapropter Hebræi habebant epocham ſuam capitis anni
in Libra. Et cum caput anni triginta dies integros ſuperaſſet, eos
dies vnum menſem embolimum faciebant, inter cuius finem, & ca-
put anni ſequentis, ἐπαγομένας ſuas collocabant: vt ſemper vnus em-
bolimus menſis in eodem loco, & eodem tempore intercalaretur, B
non autem ſinguli menſes, vt apud Perſas fiebat. Quod anni epocha
eſſet in Libra, oſtendit Moſes, qui iubet τὴν σκηνοπηγίαν ſolennita-
tem celebrari בתקופת השנה anno vertente, & alibi de eadem re lo-
quens dicit: בצאת השנה in exitu anni. exitum anni ponit in Libra,
poſt quem exitum iubet σκηνοπηγίαν celebrari. Et commodum tem-
pore Exodi neomenia anni Autumnalis æquinoctium proxime ſecu-
ta eſt. Quare ἐπαγόμεναι Hebræorum, & תקופת השנה erant perpetuo
in autumno, neque vltra triginta dies epocham anni anteuertebant,
ac poſt 120 tantum annos menſis intercalabatur: vt merito hiſtoria
prodiderit, duodecim tantum Præfectos e numero menſium anni a
Dauide & Solomone creatos. quod annus Hebraicus in 120 annis C
nullum embolimum menſem haberet. Cæterum vt aliarum natio-
num, quibus in vſu hic annus fuit, eadem forma menſium, eædem-
que neomeniæ fuerunt, niſi ſicubi ἐπαγόμεναι diſcrimen exiguum
conſtituebant: ſic Hebræorum idem annus cum Ægyptiaco fuit: niſi
fortaſſe vbi ἐπαγόμεναι differentiam quinq; dierum conſtituebant inter
quaſdam Hebræas & Ægyptiacas neomenias. Certiſſimum eſt menſem
illum, quo egreſſi ſunt filij Iſrael ex Ægypto, cœpiſſe feria v. Nam pri-
mum Sabbatū, cuius celebratio indicta fuit, erat 22 dies ſecundi men-
ſis. Auctor ipſe Moſes Exodi XVI. Ergo primus menſis cœpit feria quin-
ta. Præterea ſcimus ex epilogiſmo accuratiſſimo, vt alibi diſcutietur, an-
num Exodi incidere in annum Iudaicum 2264. Quare Thoth anni D
2264 ad finem decurrentis cœpit Kal. Sept. feria prima. Semper autem
etiam poſt Exodum appendices dies quinq; in æquinoctio, aut proxi-
me æquinoctium manſiſſe, ſatis notum ex iis, quæ ſupra ex Moſe diſ-
putauimus. Porro Kalendæ menſium vocantur חדש, quod νεομηνίαν ſi-
gnificat: quamuis nulla noua Luna in illis obſeruaretur, non magis
quam in Kalendis menſium Ægyptiorum, quas tamen νεομηνίας vo-
cat Ptolemæus, & idem dixit νεομηνίᾳ τῶν ἐπαγομένων æquinoctium ob-
ſeruatum

A ſeruatum ab Hipparcho. Thucydides quoque, vt alibi notamus, νουμηνίαν κατὰ σελήνην dicit, quaſi quædam νουμηνία ſit ἀσέληνος, quales omnes Græcorum menſium ciuilium erant, præter primam & ſecundam Tetraeteridis. τριακάδα autem, ſiue ἕνην καὶ νέαν vocabant כֶּסֶא, aut כֶּסֶה. Id ſignificat numerum. Thema, כָּסַס, numerare. quod vltra triceſimum nullus numerus menſium admitteretur. niſi potius quod Luna tecta eſſet & ſilens: ſi vltima menſis Lunaris etiam vocabatur כֶּסֶה. Ea dies feſtiua erat, & per tubicinem indicebatur. In Pſalmo octageſimo primo: תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ σαλπίζετε ἐν νεομηνίᾳ, ἐν ἔνῃ καὶ νέᾳ, ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς ἡμῶν. In Prouerb. cap. VII eſt כֶּסֶא per Aleph. In cap. XVII Exodi diſerte dicitur כֵּסִיה reſolu-
B to Segol in Iod. Vltima menſis ſecundi, Amaleki copiæ deletæ. Exodi capite XIX. Propterea Moſes erexit cippum in memoriam illius τριακάδος, ſiue ἕνης καὶ νέας, cum epigraphe: ÆTERNVM BELLVM FORE INTER POPVLVM DEI ET AMALEK. Ad verbum: στήλη ὑπὲρ τῆς ἱερομηνίας (ſiue τριακάδος mauis, ſiue ἑορτῆς) πόλεμος ἄσπονδος, κατὰ τοῦ Ἀμαλέκου. Nam יָד eandem notionem habet hic, quam Samuelis primo, cap. XV. 12. vbi dicitur Saul ſibi erigere trophæum; & cippum triumphalem. Interpretes aliter hunc locum accipiunt, neſcio quam iuriſiurandi formulam ſuper throno Dei concipientes. & non ignoro, hæc dicere, id eſſe bellum Grammaticis indicere: aut potius Gram-
C maticos bellum mihi indicere. Sed vtantur ſenſu ſuo. mihi ne meum commentum inuideant. Anno Lunari accepto, Iudæi morem illum priſcum retinuerunt, vt triceſimam menſis, & neomeniam per tubicinem indicere ſoleant, ad hanc vſque diem. Philo ἐν τῷ περὶ τῶν δέκα λογίων: Τὴν ἱερομηνίαν, ἣν σάλπιγξιν ὑποσημαίνουσι. Quare כֶּסֶא, dicitur προνουμηνία, Iudith VIII, 6. Ego exiſtimo, quod iam tetigi, כֶּסֶא, a tegendo dictum, quod ſit tunc interlunium, vel ἕνη καὶ νέα: quod alibi dicitur כֶּסֶה, alibi כֵּסִיה. vt כְּנֶסִיה pro כְּנֶסֶה. item כליה pro כלה conſumptio. Inde Horatius τὴν τριακάδα, Iudaicam vocauit triceſima Sabbata. Nam omnem feſtiuitatem Iudaicam non ſolum Iudæi, ſed & gentiles Sabbatum vocant. Iu-
D dæi quidem, cum dicunt Tiſri nunquam incipere a feria prima, quarta, ſexta, ne duo Sabbata continuentur. Gentiles autem non alio nomine omnes eorum ſolennitates vocabant, Iuuenalis: *Obſeruant vbi feſta mero pede Sabbata Reges.* Nudipedalia enim Iudaica, quæ nona Ab, & alias, etiam extra Sabbati diem, ſi ita contingat, celebrantur, Sabbata igitur triceſima Horatius dicit τὴν τριακάδα, quæ erat ἑορτή, ἱερομηνία, & feſtiua dies Iudæis. Quare ſemper coniunguntur hæc, ἑορτὴ καὶ ἱερομη-

νία, חג & חֹדֶשׁ. Apoſtolus ad Coloſſenſes: μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νουμηνίας, ἢ σαββάτων, ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Hic ἑορτὴν vocat כֶּסֶא. Ioſephus etiam temporibus ſuis Sabbati initia, quod tempus Iudaico idiomate dicitur παρείσβασις σαββάτου: Item exitum eiuſdem Sabbati a Sacerdotibus claſſico ſignificari ſolitum ſcribit his verbis lib. 4. ἁλώσεως, c. 34: ὑπὲρ κορυφὴν κατεσκεύαστο τῶν παστοφορίων, ἔνθα τῶν ἱερέων εἷς ἐξ ἔθους ἱστάμενος ἑκάστην ἑβδομάδα εἰσιοῦσαν προεσήμαινε σάλπιγγι δείλης, καὶ τελεσθεῖσαν αὖθις περὶ ἑσπέραν, ὅτε μὲν ἀνέργειν τῷ λαῷ καταγγέλλων, ὅτε δὲ ἔργων ἀπέχεσθαι. Quando autem omnino hanc anni formam abiecerint Iudæi, vtrum temporibus Abrahami tantum vſi ſint, an vero ad tempora Nabopollaſſari, equidem nihil ſtatuo. Sed ſtudioſi quærant. Nam plura nobis reperient. Tantum eam opinionem de ſolo vſu anni Lunaris ex animis hominum euellere poterimus. qui etiam Noam in arca epactas Lunares, & exceſſum Solis ſupra Lunam obſeruaſſe diuinant. Nunc moniti nullas epactas inuenient. B

DE NOVARVM INDIARVM ANNO.

NON potuit opportuniore loco mentio iniici anni Mexicanorum, & totius illius magnæ Peruſianæ continentis, quam hic.

	MENSES MEXICANI.		APPELLATIONES DIERVM MENSIS MEXICANI.
1	*Tlacaxipeualiztli*	1	*Cipactli. Xiphias.*
2	*Tozçutztli*	2	*Hecatl. Aer.*
3	*Hueitozçutzli*	3	*Calli. Domus.*
4	*Toxcalt. vel Tepupochuiliztli*	4	*Cuezpali. Lacertus.*
		5	*Coualt. Coluber.*
5	*Eçalcoalitzli*	6	*Mizquintli. Mors.*
6	*Tecuilhuicintli*	7	*Maçatl. Ceruus.*
7	*Hueitecuilhuitl*	8	*Tochtli. Cuniculus.*
8	*Miccailhuicintli*	9	*Atl. Aqua.*
9	*Veymiccailhuitl*	10	*Izcuintli. Canis.*
10	*Vchpaniztli. vel Tenauatiliztli*	11	*Ozumatli. Simia.*
		12	*Malinalli. Scopa.*
11	*Pachtli, vel Heçoztli*	13	*Acatlh. Canna.*
12	*Hueipachtli. vel Pachtli.*	14	*Oceloti. Tigris.*
13	*Quecholli*	15	*Coautli. Aquila.*
14	*Panqueçaliztli*	16	*Cozcaquahuti. Buteo.*
15	*Hatemuztli.*	17	*Olin. Temperamentum.*
16	*Tititlh*	18	*Tecpatlh. Cochlear.* Acoſta Slabon.
17	*Izcalli*	19	*Quiauitl. Pluuia.* excuſoriū ignis.
18	*Coauitleñac. vel Ciuailhuilt.*	20	*Xuchitl. Roſa.*

Nam

A Nam habent aliquid commune cum æquabili anno, vt pote cum
eorum annus 365 diebus conſtet, vt Ægyptiacus, & Perſicus, & no-
mina diebus menſis indiderint; vt olim priſci Perſæ. Annus autem
eorum in duodeuiginti menſes tribuitur. Menſis vicenis diebus ex-
plicatur. Ita fiunt 360 dies. in fine adiiciuntur ἐπαγόμεναι vitulatio-
nibus & publicæ lætitiæ dicatæ. Porro vt nos anni aliam diuiſionem
facimus, cum in ſeptimanas tribuimus, ita illi per XIII dies diſtin-
guunt. neque alium locum apud eos habet ἡ τρισκαιδεκαήμερος, quam
apud nos ἡ ἑπταήμερος, quæ nunquam redit in orbem, niſi poſt quater
tredecim annos, qui ſunt LII. quæ eſt eorum maxima Periodus. vel
Salchodai conſtat quatuor minoribus, quarum ſingulæ ſunt trede-
B cim annorum. Prima vocatur Tochtli, Cuniculus. Secunda Acatlh,
Canna. Tertia Tecpatlh, Cochlear. Quarta Calli, Domus. Et vocant
primum, ſecundum, tertium, quartum annum periodi ita, Ce To-
chtli, ome Acatlh, Ei Tecpatlh, Naui Calli. Vt igitur Cuniculus,
τρισκαιδεκαήμερος, & annus redeat in orbem, opus eſt LII annis. quæ
eſt magna periodus, vt diximus; vel ſæculum Mexicanorum, vt 532
anni magna periodus Paſchalis. De hoc quoque anno intelligit Pe-
trus Martyr, cum ſcribit: *Annum ab occaſu heliaco Vergiliarum in-
cipiunt, & menſibus claudunt Lunaribus. Menſem a Luna nomi-
nant Tona. Quum menſes ſignare intendunt, Tonas inquiunt. Lu-
nam eorum lingua Tonam dicunt. Dies autem a Sole Tonaticos.*
C *Vnde quot Soles, tot Tonatici. Eorum idiomate Sol Tonaticus dici-
tur. Alicubi tamen aliter. Sed nulla ratione moti annum diſtribuunt
in menſes duodeuiginti. Menſes autem etiam diebus viginti claudunt.*
Quod iſte Tonaticum vocat, Gomara TONELLI dicit, & Tonelli
magnum vocat vnam ex quatuor periodis minoribus, cuius primi
anni hecatombe captiuorum. Maximus vero TONELLVS con-
ſtans ex LII annis fine anni vltimi multis Hecatombis celebrabatur.
Quinque Ἐπαγομένας cuiuſlibet anni ebrietatibus dicant, vt dixi-
mus, tanquam earum nulla ratio habenda ſit in numero dierum an-
ni. Habebant etiam rationem biſexti. quod accurate obſeruabant.
Vides ſenſum huius anni ad illas gentes barbaras perueniſſe. Plura
poteram dicere. Sed quæ ad rem, hæc fere.

A

ANNI QVATVOR.

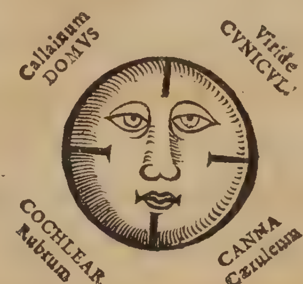
I	*Calli. Domus*
II	*Tochtli. Cuniculus*
III	*Acatlh. Canna*
IIII	*Tecpatlh. Cochlear.*

ROTÆ.

	CVNICVLVS		CANNA		COCHLEAR		DOMVS.
1	Ce tochtli	1	Ce acatlh	1	Ce tecpatlh	1	Ce calli
2	Ome acatlh	2	Ome tecpatlh	2	Ome calli	2	Ome tochtli
3	Ei tecpatlh	3	Ei calli	3	Ei tochtli	3	Ei acatlh
4	Naui calli	4	Naui tochtli	4	Naui acatlh	4	Naui tecpatlh
5	Macuil tochtli	5	Macuil acatlh	5	Macuil tecpatlh	5	Macuil calli
6	Chicoacen acatlh	6	Chicoacen tecpatlh	6	Chicoacen calli	6	Chicoacen tochtli
7	Chicome tecpatlh	7	Chicome calli	7	Chicome tochtli	7	Chicome acatlh
8	Chicuei calli	8	Chicuei tochtli	8	Chicuei acatlh	8	Chicuei tecpatlh
9	Chiconaui tochtli	9	Chiconaui acatlh	9	Chiconaui tecpatlh	9	Chiconaui calli
10	Matlactli acatlh	10	Matlactli tecpatlh	10	Matlactli calli	10	Matlactli tochtli
11	Matlactlioce tecpatlh	11	Matlactlioce calli	11	Matlactlioce tochtli	11	Matlactlioce acatlh
12	Matlactliome calli	12	Matlactliome tochtli	12	Matlactliome acatlh	12	Matlactliome tecpatlh
13	Matlactliomei tochtli	13	Matlactliomei acatlh	13	Matlactliomei tecpatlh	13	Matlactliomei calli

B

Principium anni a XXVI *Februarij. Ioſephus a Coſta* V I, II.

Die vltima Rotæ, hoc eſt anni LII *frangebant omnia fictilia, & vtenſilia; extinguebant ignem; & lumina; putantes mundo exitium imminere in fine cuiuſdam harum Rotarum. Dicunt etiam ante annum Chriſti 694, quo cæpit numerus, quo vtuntur, quatuor Soles periiſſe, & hunc quintum eſſe, quem hodie videmus. Vltimam noctem Rotæ vigilabant putantes eam extremam eſſe mundi. Quum autem viderent crepuſculum, tunc certi mundum adhuc non periturum, ſurgentes in choreas, & ludicra dedebant ſeſe, qui erat primus dies Rotæ nouæ.* C

Numeri.	
1	Ce
2	Ome
3	Ei
4	Naui
5	Macuil
6	Chicoace
7	Chicome
8	Chicuei
9	Chiconaui
10	Matlac
11	Matlactlioce
12	Matlactliome
13	Matlactlomei
14	Matlactlinaui
15	Matlatlimacuil
16	Matlactlichicoace
17	Matlactlichicome
18	Matlactlichicuei
19	Matlactlichiconaui
20	Cempoalli.

Mirum, hanc linguam carere literis B, G, R, S *Creberrimum Ch. Tl. Ct. numerus non excedit quinarium. Itaque in toto orbe nouo vbi teſſeræ, quibus luditur, non habent, niſi puncta quinque. Hiſtor. Ind. cap.* 196.

Primus Annus.		
1	1	21
2	18	
3	15	
4	12	
5	9	29
6	6	26
7	3	23
8	20	
9	17	
10	14	
11	11	
12	8	28
13	5	25
14	2	22
15	19	
16	16	
17	13	
18	10	
19	7	27
20	4	24
Dies menſis.	Dies primus Septimanarum.	

D

Secundi anni Septimana in V *menſis. Adde primi anni primæ Septimanæ* IIII. *habebis ſecundam Septim. ita ſemper per incrementum* IIII.

Anno Chriſti 1551, *abſoluerant* 1858 *annos, vt auctor eſt Franciſc. Lopez Gomara. Ergo eorum annus primus iniuit anno* 694.

IOSEPHI SCALIGERI IVLII CAESARIS F. DE EMENDATIONE TEMPORVM

LIBER QVARTVS.

A QVEMADMODVM ex duplici anni æquabilis genere, alter 360 dierum, Lunaris anni, alter 365, Solaris naturam imitabatur: ita etiam ex duplici naturali, alter Lunaris eſt, alter Solaris. Ac Lunaris quidem anni menſes tantum naturales ſunt, annus autem ipſe eſt θέσει: quatenus interuallum inter duas ſynodos Lunares, id dicitur naturali ex cauſſa menſis Lunaris: duodecim autem eiuſmodi interualla dicitur annus Lunaris inſtituto hominum. At Solaris, qui & Tropicus dicitur, quatenus ab vno puncto æquinoctiali, ad idem conuerſione definitur, mere natu-
B ralis eſt: item quatenus in partes naturales tribuitur: vt in formas duodecim Zodiaci. Nam ij ſunt cœleſtes menſes, vt & ipſi Lunares hoc nomine cœleſtes dicuntur Cenſorino. At annus in partes aut æquabiles tributus, qualis Ægyptiorum vel Copti, Æthiopum, & Gelalæus: aut in alias inæqualiter cauas, plenas, ſuperfluas, vt Romanorum Iulianus, is improprie naturalis dicitur. Hinc igitur conſurgit duplex anni naturalis, ſiue Tropici, genus, & quidem ratione menſium. Nam annus Tropicus aut æquabilis eſt, aut cœleſtis. Æquabilis, qui menſes aut tricenarios, vt annus Elkopti, aut propter aliquam rationem inæquabiles habet, vt Romanus. Cœleſtis, qui partibus Zodiaci, inæqualibus quidem illis, ſed natura ta-
C libus, deſcriptus eſt. Eum autem annum Tropicum Ægyptij dierum trecentorum ſexaginta quinque & quadrantis definierunt. Obſeruantes enim accuratiſſime ortum Caniculæ, quia ab eo tempore Nilus intumere ſolet, ab vno ortu ad alterum ortum Caniculæ præter 365 dies, quadrantem ſupereſſe deprehendebant. Nam cum Caniculam ἀκρονύχως orientem notaſſent: ſequenti anno, media nocte: tertio, horis ſex poſt mediam noctem: quinto, iterum ineunte

nocte oriri videbant. Quare ἀπὸ τῆς ἀκρονύχου ἀνατολῆς προτέρας, ἐπὶ τὴν A
ἀκρόνυχον ἀνατολὴν δευτέραν, præter quater 365 dies, vnum ſolidum
diem accreuiſſe animaduertebant. Neque eſt, cur hoc inuentum Ægy-
ptiis tribuamus, cum Chaldæi id in ortu Caniculæ Ægyptios docue-
rint, quod ipſi in æquinoctio verno annotabant. Et facile fuit illis
gentibus hoc notare, qui æquabili anno vtebantur. Nam exempli gra-
tia, ſi ἀκρόνυχος ἀνατολὴ Σώθιος, vel Caniculæ, notata fuit Paophi
die ſecunda, feria quarta: eadem ἀνατολὴ ἀκρόνυχος anno quinto de-
prehendebatur Paophi die tertia, feria ſecunda. Itaque præter quatuor
annos ſolidos Ægyptiacos, dies vnus rationibus anni accedebat. Cæ-
ſar igitur, deuicto Pompeio, poſtquam Sapientibus Ægypti aliquot
dies operam dediſſet, ab iiſque anni Canicularis modulum didiciſſet, B
ex eo tempore in animo habuit annum emendare, cuius apud Roma-
nos nulla alia forma certa erat, niſi quam Pontificum libido præ-
ſcribebat. Quod quidem parturiens Cæſar non prius potuit parere,
donec quarto a Pharſalica pugna anno, ipſe quartum Conſul, opus
diu cogitatum ad exitum perduxit, anno cycli Solaris XXI, Lunaris
XIIII, Olympiadis centeſimæ octageſimæ tertiæ quarto: anno pe-
riodi Iulianæ 4669, a quo incipit primus Ianuarius Iulianus. Is, vt
dixi, erat quartus Cæſaris Conſulatus, qui abdicato magiſtratu ſibi
Q. Fabium Maximum, & C. Trebonium ſuffecit. Sed annus con-
fuſionis, qui anteceſſit, erat tertius Conſulatus Cæſaris, M. Aimilio
Lepido collega: qui annus confuſionis habuit menſes, vt Suetonius C
ſcribit, quindecim: dies, vt auctor eſt Macrobius, & alij, 444.
Cum de anno Romano veteri diſputaremus, aperuimus anni Ro-
mani caput circiter 13, aut 23 Octobris, prout annus intercalaris
erat, aut communis, Iulianis temporibus, incidiſſe circa initia bel-
li ciuilis Pompeiani. Cæſar autem anno confuſionis intercalauit pri-
mum dies 67, tum Merkedonium parem, qui ex conſuetudine for-
te in illum annum inciderat. Fiunt dies intercalares omnes 89. Qui-
bus adiice modum anni Romani: ſcilicet dies 355. Colliguntur dies
confuſionis 444. Iam abiice modulum anni confuſionis, hoc eſt
444, a duobus annis Iulianis, nempe 730. Relinquuntur dies 286:
qui ab anni noui Iuliani Kalendis deducti deſinunt in 12 Octobris. D
qui fuit dies vltimus anni eius, qui Ianuarium confuſionis proxime
anteceſſit. Tertius decimus autem Octobris fuit primus dies, atque
adeo Kalendæ Ianuarij confuſionis. Vltimus December confuſionis
cœpit a tertia Decembris Iuliani. LXVII dies a Cæſare inter finem
Nouembris & Kal. Decembris interiecti a 3 Decembris Iuliani retro
putati deſinunt in 27 Septembris Iuliani. A Kalend. anni Romani
ad finem Nouembris, ſunt dies 326. quibus coniuncti dies XXII
Merkedonij

A Merkedonij fiunt vna 348 dies, qui a 26 Septembris retro retexti deſinunt in XIII Octobris Iuliani. Hoc eſt, Ianuarius confuſionis cæpit a XIII Octobris, vt erat propoſitum. Tertia igitur die Decembris Iuliani iniuit December Romanus, atque is quidem vltimus vltimi anni Romani, anno cycli Solaris viceſimo deſinente, & viceſimo primo anno cycli in primis Kalendis Iulianis initium ſumente, in literis Dominicalibus C B, vt quidem nunc putamus. Nam tunc neque litera Dominicalis nota erat, neque cyclus vllus hebdomadicus Solis. Fingimus præterea eo anno Biſextum fuiſſe: quod nullum fuit. Annus enim confuſionis exæquationis vicem eſt, quæ fieri debebat intercalatione vnius diei poſt Terminalia, in litera F inſi-B titia, ante literam eandem ordinariam, quæ eſt in 24 Februarij, eſtque vetus ſedes Regifugij Romani, ſexto Kalend. Martias. vnde prius intercalatitium dicitur BISEXTVM. Solinus, vt eſt auctor valde futilis, putat Merkedonium tantum eo anno intercalatum: eumque annum 344 dies duntaxat habuiſſe: Merkedonium vero dies 21. qui de modo anni Iuliani deductus relinqueret annum confuſionis dierum 344, vt eius ratiocinia poſtulant. Quod monſtri quid, cuiuſmodi ſit, equidem non video. Sed ille fucus in illis eclogis, quas mala fide ex bonis auctoribus in ſuum Polyhiſtorem tranſtulit, multa eiuſmodi ſine delectu conſarcinare ſolet. Dio contendit Cæſarem LXVII tantum dies adieciſſe: addit etiam, falli, qui plures ab eo intercalatos C proderent. Quod veriſſime dictum ab eo. Nam Merkedonius, quem intercalauit, non erat Cæſaris, ſed conſuetudinis. Dies autem LXVII a ſe, non a conſuetudine, adiecit. His conſentanea ſcribit Suetonius: annum confuſionis fuiſſe XV menſium. Nam XXII dies menſis Merkedonij, item LXVII Cæſaris, fiunt ſimul dies LXXXIX. qui eſt iuſtus modus menſium trium Lunarium. Sic annus Iulianus habuit dies 365, cum quadrante. Quare autem ita menſes impares conſtituit, vt binos continuos ὑπερημέρους, Quintilem, & Sextilem: Decembrem, & Ianuarium conſtituerit, hæc ratio eſt. Cæſar voluit Solſtitium, Brumam, & vtrumque æquinoctium a Kal. eorum menſium incipere, in quos octauas partes anni incurrere arbitrabatur. Opinio D autem illorum Romanorum ſimul, & Græcorum fuit, ea tempora confici in octauis partibus ſignorum ſuorum. Quare principium Capricorni ſtatuit in a. d. VIII Kal. Ianuarij. Ergo octaua pars Capricorni incidit in Kal. Ianuarij ſequentis, in qua parte ſidus brumæ confici putabat Cæſar cum vulgo. Initium Arietis in a. d. VIII Kal. April. Æquinoctium igitur in Kal. Aprilibus. Initium Cancri in a. d. VIII Kalend. Quintil. Solſtitium & octaua pars Cancri in Kal. Quintilib. Initium Libræ in a. d. VIII Kal. Oct. Æquinoctium autumnale

& octaua pars Libræ in Kalendis Octobrib. Neque aliud fuit conſilium C. Cæſari in anni tributione. Nam etiam poſt Cæſarem annis pluſquam C L, vulgus putabat quatuor tempora circa octauas partes Signorum confici. mendoſe. Id enim, ſi exactius rem putemus, octingentis fere annis ante primam Olympiadem contingebat. Hoc beneficium, quamuis a poſteritate auidiſſime arreptum eſt, tamen tantum abeſt, vt ſtatim vulgo acceptum ſit, vt etiam palam correctori anni obtrectaretur. Eſt enim genus hominum, quibus inuitis bene fit, & quos ſeruare idem eſt atque occidere: qui illo dicto aures bonorum verberant: τὸ κακὸν δεῖ κείμενον οὐ κινητέον. Neque enim defuerunt, vti iam diximus, qui illud incomparabilis viri diuinum factum reprehenderent. Inter quos M. Tullius Cicero, homo potius virtutum Cæſaris obtrectator, quam vitiorum caſtigator, cum anno primo Iuliano quidam diceret, Cras Lyra orietur: Ex edicto, inquit, orietur: tanquam coactus illam ordinationem non ſolum acciperet, ſed audiret. Plutarchus in Cæſare: οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς βασκαίνουσι, καὶ βαρυνομένοις τὴν δύναμιν αἰτίας παρεῖχε. Κικέρων γοῦν ὁ ῥήτωρ, ὡς ἔοικε, φήσαντός τινος, αὔριον ἐπιτέλλειν λύραν· ναὶ, εἶπεν, ἐκ διατάγματος. ὡς καὶ τοῦτο πρὸς ἀνάγκην τῶν ἀνθρώπων δεχομένων. Hoc etiam animaduertere licet ex quadam epiſtola ad Atticum, lib. XVI: *Itane? Nonis Iuliis? quicquamne turpius, quam Bruto Nonis Iuliis?* Sed Cicero Pompeias Nonas veteris anni ineptiſſimi amaſſet, qui Iulias anni caſtigati auerſatur. At nos fruamur tanto beneficio Cæſaris, etiam inuitis omnibus Pompeianis. Nam ſane tres triumphi Cæſariani, tota Gallia, Ægyptus, Africa, Aſia, denique Pompeius ipſe deuictus contra hanc ordinationem anni, meræ nugæ ſunt. Quæ ſi ita, vti eam ediderat Cæſar, & edicto ſanxerat, inuiolata manſiſſet, Cæſari Auguſto opus non fuiſſet iterum eam emendare. Cæſare enim anno ſecundo Iuliano interfecto, Sacerdotes eius mentem minime aſſecuti, non poſt annum quartum, vt ille præceperat, ſed quarto quoque anno biſextum intercalabant. Quatuor enim quadrantes poſt quatuor annos conſtituunt diem vnum, quem Cæſar intercalari iuſſit inter Terminalia & Regifugium. Quatuor quadrantes non attribuuntur niſi quadriennio exacto: & conſequenter dies ex quatuor quadrantibus compoſitus non intercalandus, niſi cum exacti ſunt quadrantes illi. Tunc is dies intercalatur poſt Terminalia ante eum diem, qui eſt ſexto Kal. Martias. Ideo eo anno bis dicitur, ſexto Kal. Martias. Vnde nomen BISEXTO. Primum biſextum celebratum eſt anno ſecundo a cæde Cæſaris deſinente, qui erat quartus Iulianus incipiens, poſt tres quadrantes confectos. Itaque pro XVIII horis, XXIIII intercalatæ. Hoc vitium ſero deprehenſum, anno Iuliano XXXVIII, C. Martio Cenſorino,

A ſorino, C. Aſinio Gallo coss. correxit Cæſar Auguſtus hoc modo: In xxxvii annis Iulianis duodecies intercalatum eſt, cum tamen ei interuallo nouenæ intercalationes dumtaxat congruerent. Tres igitur illæ intercalationes, quæ ſupra nouem celebratæ erant, duodecim annis ſine biſexto tranſire iuſſis, emendatæ ſunt. Poſtea reditum eſt ad iuſtum intercalandi modum. Nam annus primus poſt illos duodecim, qui fluxerunt ſine biſexto, is fuit primus, cui imputatus eſt quadrans. Ideo quartus ab illo exactus accepit biſextum, anno Iuliano quinquageſimo tertio, cycli Solis decimo ſeptimo, qui erat, vt vulgus putat, octauus a nato Chriſto Filio Dei. Idque biſextum primum omnium rite celebratum fuit: cum a pri-

B

Anni Iuliani.	CYCLVS SOLIS EMENdatus.		CYCLVS SOLIS VItioſus.	Anni Iuliani.	CYCLVS SOLIS EMENdatus.		CYCLVS SOLIS VItioſus.
1	21	C B	B	28	20	D	B A
2	22	A	A	29	21	C B	G
3	23	G	G	30	22	A	F
4	24	F	F E	31	23	G	E D
5	25	E D	D	32	24	F	C
6	26	C	C	33	25	E D	B
7	27	B	B A	34	26	C	A G
8	28	A	G	35	27	B	F
9	1	G F	F	36	28	A	E
10	2	E	E D	37	1	G F	D C
11	3	D	C	38	2	E	B
12	4	C	B	39	3	D	A
13	5	B A	A G	40	4	C	G
14	6	G	F	41	5	B A	F
15	7	F	E	42	6	G	E
16	8	E	D C	43	7	F	D
17	9	D C	B	44	8	E	C
18	10	B	A	45	9	D C	B
19	11	A	G F	46	10	B	A
20	12	G	E	47	11	A	G
21	13	F E	D	48	12	G	F
22	14	D	C B	49	13	F E	E
23	15	C	A	50	14	D	D
24	16	B	G	51	15	C	C
25	17	A G	F E	52	16	B	B
26	18	F	D	53	17	A G	A G
27	19	E	C	o			

C

D

mis Kalendis Iulianis, ad illam vſque diem, rationes Biſexti conturbatæ fuiſſent. Nos eius rei exemplar in Laterculo ſupra propoſuimus, vt ex eo quid in ratione Biſexti peccatum ſit, quid item emendatum, perſpiciatur. Edictum autem quo Iulius annum ſuum publicauit, item illud quo Auguſtus Biſexti vitium correxit, maiorum ſupinitate, ac negligentia periit. Quod vtinam ad nos perueniſſet! In

V 2 Later-

Laterculo vides anno quarto Iuliano intercalationem præcipitatam A
fuiſſe, cum a Kalen. Ianuarij primi, ad tempus primi biſexti vitioſi, tres tantum quadrantes ſupra rationes Solis excurrerent. quæ quantitas diem ſolidum conſtituere non poteſt. Vides præterea anno 37 Iuliano competere duodecimam intercalationem vitioſam : poſt quam intercalationem, hoc eſt anno Iuliano 38, Cæſar Auguſtus, C. Martio Cenſorino, C. Aſinio Gallo coss. edicto ſanxit, vt duodecim anni ſine intercalatione tranſigerentur. Iam, vt teſtatur Plinius, annus cœperat ſidera morari. C. enim Cæſar ſtatuerat initium Arietis in 25 Martij. Atqui anno Iuliano xxxviii illud tempus deſcenderat in 28 Martij. Nam eo anno in cyclo Solis emendato 25 Martij erat feria III. In vitioſo, feria vi. Differentia, triduum. B
Iuſſis ergo annis xii ſine biſexto tranſire, vt triduum illud tolleretur, eorum duodecim annorum vltimus deſiuit in xlix Iuliano. Poſt quem ſequens, hoc eſt, quinquageſimus, cœpit cum quadrante putari. Propterea quarto hinc anno quatuor quadrantes conflati diem confecerunt, qui primus omnium rite intercalatus eſt, anno Iuliano 53, cycli emendati decimo ſeptimo. Exemplar autem Hemerologij ab Auguſto emendati, quod in ſaxum inciſum Romæ repertum eſt, infra ſubiecimus.

HEMEROLOGIVM ANNI IVLIANI.

A. K. IAN. F.
B F
C C
D C
E NON. F
F F
G C
H C
A AGON
B EN
C CAR. NP
D C
E EID. NP
F EN dies. vitios.
G CAR ex. s. c.
H C
A C
B C
C C
D C
E C
F C
G C
H C
A C
B C
C C
D C
E F
F N
G C
XXXI

H. K. FEB. N
A N
B N
C N
D NON
E N
F N
G N
H N
A N
B N
C N
D EID. NP
E N
F LVPER. NP
G EN
H QVIR. NP
A C
B C
C C
D FERAL. F
E C
F TER. NP
G REGIF. N
H C
A N
B EQ. NP
C C
XXIIX

D. K. MAR. NP C
E F
F C
G C
H C
A NP hoc. die. Cæsar Pontif. maxim. Fact. est
C F
D C
E C
F C
G C
H N
A EQ. NP.
B EID. NP
C F
D LIB. NP
E C
F QVIN. N
G C D
H C
A N
B TVBIL. NP
C Q. REX. C. F
D C
E C
F NP hoc. die. Cæsar alexand. recepit
G C
H C
A C
B C
XXXI C. K.

A C. K. APR. N
D C
E C
F C LVDI
MATRI MAG.
G NON. LVD
H NP LVDI
A N LVDI
B N LVDI
C N LVDI
D N LVD. IN CIRC.
E N
F N LVDI CERERI
G EID. NP LVDI
H N LVDI
A F ORD. NP LVD
B N LVDI
C N LVDI
B D N LVDI
E CER. N. LVD.
IN CIRC
F N
G PAR. NP
H N
A VIN
B C
C ROB. NP
D F
E C
F NP I. VCD. FLOR
G C LVDI
H C LVDI
XXX

H. K. IVN. N
A F MART. CAR. MONET
B C
C C
D NON
E N
F N
G MENTI. IN. CAPIT
H VEST. NF. PR.
A N
B MATR. N.
C N
D E D. N.
E N
F Q. ST. DF
G C
H C
A C
B C
C C
D C
E C
F C
G C
H C
A C
B C
C C
D F
E C
XXX

E. K. AVG. N
F. C FER. HOC DIE
C. CÆSAR. HISP. VICIT
G C
H C
A NON. F
B F
C C
D C
E NP HOC DIE. CÆSAR
HISPALIN. VIC.
F C
G C
H C
A EID. NP
B F
C C
D C
E PORT. NP.
F C
G VIN. F. P.
H C
A CONS. NP
B EN
C VOLC. NP
D C
E OPIC. NP
F C
G VOLT. NP
H NP H. D. ARA VICTORIÆ
IN. CVRIA DEDIC. EST
A F
B F
C C
XXX

A. K. MAI. N
C B F COMP
C C
D C
E C
F C
G NON. N
H F
A LEM. N
B C
C LEM. N
D NP LVD. MART.
IN CIRC
E LEM. N
F C
G EID. NP
H F
A C
B C
D C C
D C
E AGON NP
F N
G TVB. NP
H Q. REX. C. F
A C
B C
C C
D C
E C
F C
G C
XXXI

F. K. IVL. N
G N
H N
A NP
B POPLIF. NP
C N LVDI APPOLLIN
D N ON. N LVDI
E N LVDI
F N LVDI
G C LVDI
H C LVDI
A NP LVDI
B C LVD. IN. CIR.
C C MERK.
D EID. NP MERK
E F MERK.
F C MERK. NP
G C MERK.
H LVCAR. NP MERK
A C LVD. VICT. CÆSAR.
B LVCAR. LVD.
C C LVDI
D NEPT. LVDI
E N LVDI
F FVRR NP LVDI
G C LVDI
H C IN CIRC.
A C IN CIRC.
B C IN CIRC.
C C IN CIRC.
D C
XXXI

D. K. SEPT. N
HOC DIE FER. NEP.
E N
F NP
G C LVDI. ROMANI
H NON. F. LVD.
A F LVDI
B C LVDI
C C LVDI
D C LVDI
E C LVDI
F C LVDI
G N LVDI
H EID. NP
A F.F. EQVOR. PROB.
B LVD. ROM.
IN. CIRC.
C C IN CIRC.
D C IN CIRC.
E C IN CIRC.
F C IN CIRC.
G C MERK.
H C MERK.
A C MERK.
B NP MERK. H.D.
C C AVGVSTI. NATALIS
D C LVD. CIRC.
E C
F C
G C
H F
A C
XXX

A

B.	K. OCT.	A.	K. NOVEM. N	G.	K. DEC. N
C	F	B		H	
D	C	C		A	
E	C	D		B	
F	C	E	NON. F	C	NON. F
G	C	F	F LVDI	D	
H	NON. F.	G	C LVDI	E	C
A	F	H	C LVDI	F	C
B	C	A	C LVDI	G	C
C	C	B	C LVDI	H	C
D	MEDITR.	C	C LVDI	A	AGON. NP
E	AVGVST. NP	D	C LVDI	B	EN
F	FONT. NP	E	EID. NP EPVL. INDICT.	C	EID. NP
G	EN	F	F EQVOR. PROB.	D	F
H	EID. NP	G	C LVD. PLEB. IN CIRC.	E	CONS. NP
A	F	H	C IN CIRC.	F	C
B	C	A	C IN CIRC.	G	SAT FERIÆ SATVRN.
C	C	B	C MERK.	H	C
D	ARM. NP	C	C MERK.	A	OPAL. NP
E	C	D	C MERK.	B	C
F	C	E	C	C	DIV. NP
G	C	F	C	D	C
H	C	G	C	E	LAR. NP
A	C	H	C	F	C
B	C	A	C	G	C
C	C	B	C	H	C
D	C LVD. VICT.	C	C	A	C
E	C LVDI	D	C	B	C
F	C LVDI	E	F	C	F
G	C LVDI	F	C	D	F
H	C LVDI			E	C
XXXI		XXXI		XXXI.	

B

Dies anni Iuliani, vt vides in exemplari, notati ſunt per octonarios,
vſque ad literam H: quia Romanorum ogdoas in tributione die- C
rum ſeruabatur propter Nundinas, vt apud Iudæos Hebdomas propter Sabbatum, a quibus nos didicimus. Nam poſt tempora Theodoſij, imo a temporibus tantum Dionyſij Exigui, Kalendaria Romana in hebdomadas tributa, & cyclus Lunæ in margine appoſitus, quem aureum numerum vocamus, exemplo Kalendarij Alexandrini. Antea nondum Kalendariis Iulianis annotabatur numerus aureus. Nam plane inuentum eſt Chriſtianorum poſt conſeſſum Nicenum. vt ſatis mirari non poſſim doctos viros, qui aſſeuerant etiam epactas a Iulio in Kalendario ſuo impreſſas. Diceres eos cum Soſigene in conſilium a Dictatore adhibitos. Quid? nonne doctiſſimus Mathematicus Germanus ſcribit ſe apud Baronem Germanum vidiſſe D
commentarium ampliſſimum in aureum numerum C. Cæſaris, eumque commentarium in codice vetuſtiſſimo fuiſſe deſcriptum? Adeo peregrinus eſt in harum rerum origine. Aiunt igitur a C. Cæſare Kalendis Ianuarij vnitatem appoſitam: quia is eſſet primus annus cycli Lunaris Iuliani, quod in Kal. illas nouilunium concurreret. Sed ne verum quidem, coniunctionem luminarium fuiſſe in Kal. Ianuarij primi. Nam, vt in anno Indorum diximus, nouilu-

nium

A nium non Kal. vt neomenia Mucharam Indici, ſed ſecunda Ianuarij
fuit, feria ſeptima: cuius nouilunij Character, 7, 1, 940. Atqui Cæ-
ſar non magis nouit vſum epactarum, quam hebdomadis Iudaicæ.
Potuit igitur in Faſtis ſuis nouiluniorum notas apponere, vt ſtella-
rum ortus & occaſus, ſed non per enneadecaeteridas. Nam abſque
controuerſia Paſchatis fuiſſet, quid eſſet cyclus Lunæ, hodie ſolum
Iudæorum vulgus, & docti duntaxat Chriſtiani ſcirent. Cyclus,
inquam, Lunæ Paſchalis hanc Methodum nobis peperit, quam fru-
ſtra attribuunt Cæſari. In Chronico Euſebij, anno ſeptimo Iuliano
annotatur, curſum Lunæ eo tempore deprehenſum fuiſſe. Quid ſit,
neſcio. Porro ex vetuſtiſſimis ſcriptoribus, qui quidem exſtant,
B Marcus Varro vtitur ordinatione temporis Iuliani in libris rerum
ruſticarum. Eius verba ſunt ex libro primo. *Dies primus eſt Veris in
Aquario, æſtatis in Tauro, autumni in Leone, hiemis in Scorpione. Cum
vniuſcuiuſque horum quatuor Signorum dies tertius & viceſimus qua-
tuor temporum ſit primus, efficitur, vt Ver dies habeat* XCI, *Æſtas*
XCIIII, *Autumnus* XCI, *Hiems* LXXXIX. *Quæ redacta ad dies ciui-
les noſtros, qui nunc ſunt, primi verni temporis a. d.* VII *Eid. Sext.
hiberni ex a. d.* IIII *Eid. Nouemb.* Manifeſto dies ciuiles Iulianos
intelligit. Sed & Cicero & Brutus, ac Caſſius paulo antequam
hæc ſcriberet Varro, eadem deſcriptione vtuntur: quia, quod Ci-
ceroni dolebat, ἐκ διατάγματος hoc facere cogebantur. vertens
C enim locum Oeconomici Xenophontei, vbi auctor Græcus ſerere
vetat ante, quam Deus ſignum dederit, Cicero Nouembris imbre
fieri interpretatus eſt. Non erat igitur Nouember priſcus, qui illo
ſæculo incurrebat in Auguſtum Iulianum, ſed nimirum Iulianum
Nouembrem intelligit. Et profecto Oeconomicum vertit poſt edi-
tionem Iulianam. Cætera de appellationibus menſium, Iulij, &
Auguſti, & ſi qua ſunt id genus, notiora ſunt, quam vt iterum reco-
quenda ſint. Porro locus exigebat, vt parapegma Soſigenis huc con-
iiceremus, hoc eſt ortus & occaſus ſiderum, atque, vt Ouidius di-
cit, *Lapſaque ſub terras ortaque ſigna*: quod ex Ouidio ipſo, Co-
lumella, & Plinio haurire licebat. Sed tanta eſt inter illos tres au-
D ctores in hac re diſcrepantia, vt melius viſum fuerit ab hac re ab-
ſtinere, quam incerta pro certis proponere. Immane enim quantum
in multis differunt Plinius & Ouidius, cum tamen vterque editio-
nem Cæſaris ſequi videatur. Habes præterea optimum Commen-
tarium Cl. Ptolemæi de inerrantium ſtellarum ſignificationibus, a
Nicolao Leonico olim Latine conuerſum. Eius libri meminit Sui-
das, cum ſcribit inter alia Ptolemæum edidiſſe περὶ φάσεως καὶ ἐπισημα-
σιῶν ἀστέρων βιβλία, β.

DE ANNO ÆGYPTIORVM ACTIACO. A

QVOD nationes ac Prouinciæ Romani orbis ex edicto Iuliano annum ciuilem Romanorum ſtatim non acceperint, in cauſa fuit præpropera mors C. Cæſaris, quæ incidit in Idus Martias anni ſecundi Iuliani. Quare anno triceſimo ſeptimo a cæde Cæſaris, C. Octauius Cæſar emiſit ſecundum Edictum anni corrigendi, quo & nationibus imperij Romani hanc anni formam indixit. Sed Ægyptij iam acceperant, anno Nabonaſſari 719, quo Antonius & Cleopatra ab Auguſto nauali prælio ad Actium promontorium victi ſunt. Ptolemæus a meridie Nabonaſſari, ad Thoth Philippeum mortis Alexandri, colligit annos 424. Hinc ad Thoth Actiacum, an- B nos 294. Summa anni Ægyptiaci perfecti 718. Ergo Thoth 719 Nabonaſſari eſt Thoth Actiacus. Cenſorinus ait annum Auguſtorum Actiacum 267 eſſe 1014 Iphiti, & 986 Nabonaſſari. Ergo Actiacus annus currens inciderat in 747 annum Iphiti, & 719 Nabonaſſari. Rurſus, quantum colligere potes ex illis, quæ de anno Iuliano diſputauimus, Kalendæ primæ Iulianæ inciderunt in annum Nabonaſſari currentem 703. Quod ſi annus Actiacus congruit anno 719, ergo is fuit annus Iulianus 16, cuius Auguſto Thoth Actiacus competit. Annus Nabonaſſari 719 eſt 19 cycli Solis Nabonaſſari. E cuius regione character Thoth eſt feria prima. Cui in ſecunda columna dextra congruit annus cycli Solis Iuliani o- C ctauus. Litera Dominicalis E, in vltima Auguſti. Quadrans annorum Nabonaſſari 176, 18, detractis 56 relinquit dies exactas 120. 18, anni 719. quæ proculdubio incipiunt ab vltima Auguſti. Hæc ratio vera erat, ſi Sacerdotes Romani Biſexti intercalationem recte obiiſſent. Nunc qui Cæſarem anni corrigendi rectam formam docuiſſent, ipſi vitioſam ſecuti ſunt, vt Romani: donec ex ſecundo edicto, quod emiſit Octauius Cæſar, annis XII ſine intercalatione tranſire iuſſis, ipſi rectam viam intercalationis inſtiterunt. Igitur annus 16 Iulianus, in cuius Auguſtum Thoth 719 incurrebat, habuit biſextum vitioſum DC, vt habes in capite anni Iuliani, feria prima, in litera C. Itaque Thoth, cui debetur litera C, propter feriam D primam, quæ eius character fuit, incidit in 29 Auguſti, cum ex methodo emendati cycli deberet in vltima Auguſti. Hæc eſt ratio, quare 29 Auguſti eſt prima Thoth fixi Ægyptiaci. Quam rem fruſtra tentaſſem, ſi cycli emendati, non vitioſi rationem habuiſſem. Tandem anno Iuliano 49, qui erat duodecimus currens eorum, quos Auguſtus ſine intercalatione tranſegit, imputarunt quadrantem diei in fine 28 Auguſti menſis, & anno quinquageſimo ſecundo in fine

A fine eiuſdem 28 diei intercalatus eſt dies vnus ex quadrantibus quatuor conflatus. quæ fuit prima recta intercalatio in annis Actiacis. Quare Thoth Actiacus incidit in triceſimam Auguſti, feria III, cyclo Solis emendato XVI. Romani vero, centeſimo octageſimo die poſt Ægyptios ſuum Biſextum rectum inter Terminalia & Regifugium intercalarunt, anno Iuliano 53, vt ſupra diſputatum eſt. Ab eo tempore, ad hanc vſque diem, Ægyptij, atque Æthiopes 180 diebus ante nos intercalationem ſuam celebrant, die 29 Auguſti, quæ dicata eſt paſſioni Ioannis Baptiſtæ, & ſuum Thoth differunt in 30 Auguſti: qui tamen ſemper incurrit in decollationem Ioannis. Vnde fit, vt anno Embolimæo eorum ſolemnitates, & feſti B dies poſtridie quam ab Eccleſiis Romana, Græca & Antiochena celebrentur. Plutarchus *περὶ τῶν μυθολογουμένων* Ægypti loquens, non aliis vtitur, quam Actiacis menſibus, hoc eſt fixis, non vagis. Nam in libro *περὶ Ἴσιδος καὶ Ὀσίριδος*, Ταῦτα, inquit, *πραχθῆναι λέγουσιν ἑβδόμῃ ἐπὶ δέκα μηνὸς Ἀθὺρ, ἐν ᾧ τὸν Σκορπίον ὁ ἥλιος διέξεισιν.* Athyr, in quo Scorpium permeat Sol, eſt merus Athyr Auguſtorum, & Actiacus. At quo tempore ea facta finguntur, nullus erat Athyr fixus. Neque vero putes Plutarchum *προληπτικῶς* hæc fingere. Summus enim ille ſcriptor in his rebus puer eſt. Nam quidni hoc fateamur, cum ipſe tam manifeſte prodat ſe illis, quæ in eodem libro adiicit? *διὸ μηνὸς Ἀθὺρ ἀφανισθῆναι τὸν Ὄσιριν λέγουσιν, ὅτε τῶν ἐτησίων ἐπιλιπόντων* C *παντάπασιν ὁ μὲν Νεῖλος ὑπονοστεῖ, γυμνοῦται δὲ ἡ χώρα.* Poſt æquinoctium Autumni hoc contingere pueri Ægyptiorum ſciunt. & merus Athyr Auguſtalis eſt ille. Item: *ὀγδόῃ Παωφὶ μηνὸς μετὰ τὴν ὀπωρινὴν ἰσημερίαν.* Plutarchus nullos menſes AEgyptiorum agnoſcit præter Auguſtales, vt vides. Sed ignoſces illi menſes fixos AEgyptiis ab vltima antiquitate attribuenti, qui Lunares mox facit, quos iam fixos ſtatuerat. Quis tam illius fautor inepte eſt, vt eum excuſare velit? Loquens de menſe Athyr, *ἑβδόμῃ*, inquit, *ἐπὶ δέκα τὴν Ὀσίριδος γενέσθαι τελευτὴν Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσιν, ἐν ᾗ μάλιστα γίνεται κατάδηλος πληρουμένη πανσέληνος.* En menſes Lunares, quos *τριακονθημέρους* omnes ſciebat, & quos antea, quod maius eſt, fixos faciebat. Par error D infra: *καὶ τῇ τριακάδι τοῦ Ἐπιφὶ μηνὸς ἑορτάζουσιν ὀφθαλμῶν Ὥρου γενέθλιον, ὅτε σελήνη καὶ ἥλιος ἐπὶ μιᾶς εὐθείας γεγόνασι.* Atque in eiuſmodi rebus eandem inſcitiam in ſummo ſcriptore experiere ſemper. Verbi gratia, cum ſcribit Romulum conceptum XXIII Choiac, anno primo Olympiadis ſecundæ, in coniunctione luminarium ecliptica. Hic quoque menſis eſt Actiacus, non Philippeus, aut Nabonaſſari. Tempus congruit XIX diei Decembris. Coniunctio media luminarium fuit die antecedenti, cyclo Lunæ nono. Nulla omnino defectio fuit, anomalia latitudinis Lunaris adeo refragante. Id tamen

men profitetur Plutarchus ſe ex Varrone, Varronem A
ipſum ex L. Tarrutio Firmano ſummo Mathematico
didiciſſe. Cum igitur Plutarchus menſes Ægyptiorum
fixos agnoſcat, eoſdemque apud veterem ſcri-
ptorem Chriſtianum Clementem Alexandrinum
exſtare videamus: denique cum conſtet ab Au-
guſti temporibus fixos fuiſſe: quam falluntur ij,
qui eorum Menſium autorem ſtatuunt Diocletia-
num! Et cum ſint Aſtronomicarum rerum peri-
tiſſimi, cur non cogitarunt, Thoth Nabonaſſa-
ri vagum, ſi anno primo Diocletiani fixus fuiſſet,
non in 29 Auguſti, ſed in 10 Iulij ſtatui debuiſſe? B
Sed omnis orbis Romanus etiam poſt indictiones
Conſtantinianas, ad tempora vſque Iuſtiniani
Imperatoris, annis Diocletiani vſus eſt: qui &
hodie in vſu ſunt Ægyptiis ſiue Elkupti Chriſtia-
nis. Eorum annorum initium eſt a Thoth anni
Chriſti Dionyſiani 284, cyclo Solis Iuliano XIII,
Lunæ XIX, cyclo Solis Actiaco VI, feria VI, anno
Actiaco 314. Proinde illorum cyclus Solis inci-

Cyclus Solaris Elkupti.	Cyclus Solaris Iulianus.	Plinthion.	Feria Thoth.
1	13	3	6
2	14	4	7
3	15	5	1
4	16	7	3
5	17	1	4
6	18	2	5
7	19	3	6
8	20	5	1
9	21	6	2
10	22	7	3
11	23	1	4
12	24	3	6
13	25	4	7
14	26	5	1
15	27	6	2
16	28	1	4
17	1	2	5
18	2	3	6
19	3	4	7
20	4	6	2
21	5	7	3
22	6	1	4
23	7	2	5
24	8	4	7
25	9	5	1
26	10	6	2
27	11	7	3
28	12	2	5

C

LATERCVLVS MENSIVM ACTIACORVM.

ÆGYPTIORVM MENSES.			ÆTHIOPVM MENSES.		Character menſium.	Alter character.
توت	*Tuth*	Θώθ	መስከረም።	*Maſcaram*	0	3
بابه	*Pape*	Παωφὶ	ጥቅምት።	*Tikmith*	2	5
هتور	*Hathur*	Ἀθὺρ	ኅዳር።	*Hadar*	4	7
كيهك	*Chiach*	Χοιάκ	ታኅሣሥ።	*Tachſas*	6	2
طوبه	*Tube*	Τυβὶ	ጥር።	*Tir*	1	4
امشير	*Amſchir*	Μεχείρ	የካቲት።	*Iachathith*	3	6
برمهات	*Parmahath*	Φαμενώθ	መጋቢት።	*Magabith*	5	1
برموده	*Parmude*	Φαρμουθὶ	ሚያዝያ።	*Miazia*	7	3
بشنس	*Paſchnes*	Παχών	ግንቦት።	*Ginboth*	2	5
بونه	*Payne*	Παυνί	ሰኔ።	*Sene*	4	7
ابيب	*Epip*	Ἐπιφί	ሐምሌ።	*Hamle*	6	2
مسري	*Meſori*	Μεσορεί	ነሐሴ።	*Nahaſe*	1	4
النسي	*Niſi*	ἐπαγόμεναι	ጳጕሜን።	*Pagomen.*	3	6

D

A pit a 13 noſtro. atque in methodo vtriuſque cycli, breuitatis cauſſa, non annos integros Diocletiani aſſumunt, ſed annos periodi magnæ Dionyſianæ. Anno Chriſti 1582, Thoth Elkupti, vt notum eſt, cæpit 29 Auguſti. Eratque annus ab initio Diocletiani 1299. De quibus iam fluxerunt duæ periodi magnæ Dionyſianæ, quæ fiunt anni 1064. Et relinquebantur anni 235 periodi tertiæ, qui continuabantur vſque ad 532, qui eſt modus vnius periodi magnæ. diuiſis 235 per 28, relinquitur annus XI cycli Solaris Kopti, & Æthiopum, qui in linea ſubiecta reſpondet 23 cycli noſtri. In tertia linea habes Regularem vnum, qui appoſitus ſecundæ lineæ characteris menſium componit feriam quartam neomeniæ Thoth anni a Diocletiano 1299, in anno
B Chriſti 1582. Anno ſequenti 12, Regulares tres idem characteri appoſiti conſtituent feriam Thoth VI. & Thoth erit in 30 Auguſti: in qua Decollationem Ioannis celebrarunt, quæ in Eccleſiis Romana, Antiochena, Conſtantinopolitana pridie celebrabatur. Hos Regulares Elkupti, & Æthiopes Græco nomine Plinthion, hoc eſt Laterculum, vocant: vt in computo Æthiopico explicabitur. In quarta linea eſt character Thoth, qui characteribus prioris lineæ menſium adiectus efficit idem, quod regulares alteri lineæ appoſiti. Apertum eſt, quare character neomeniæ Thoth vocetur dies Ioannis, cum neomenia Thoth ſemper dicata ſit memoriæ paſſionis Ioannis Baptiſtæ. Menſibus Elkupti veterem appellationem Alexandrinorum adieci-
C mus, vt eos comparare inter ſe poſſis. Sunt enim iidem, aliquantum tamen a veteri appellatione deſciſcentes. Simul etiam vt eos haberes emendatiores. Nam & in editione Latina Albateni & in Indicibus Alfonſinis iogulariter deprauatæ ſunt illæ menſium appellationes. Τὰς ἐπαγομένας Æthiopes etiamnum PAGOMEN vocant: Coptitæ NISI. Albateni dicit eas vocari LAGNAHIR. Sed multa apud illum auctorem deprauate leguntur, ſiue interpretis inſcitia, ſiue Librariorum culpa. Vt cum apud eum legitur Alkept pro Elkupti. Nam Cupti vox deprauata ex Αἴγυπτος: vt Æthiopes adhuc dicunt Gibtu, pro Ægypto. Item cum legitur apud eum ſcriptorem, Tarich Elkupti putari a morte Alexandri, & tamen diffe-
D rentiam Tarich Dilkarnain conſtituit annorum 587. Vtrumque eſt falſum. Neque eſt error Albateni, ſed Librariorum. Nam ſi anni Elkupti putarentur a morte Alexandri, ea Tarich eſſet annis 12 antiquior, quam Tarich Dilkarnain. Nunc vero e Tarich Dilkarnain iubet abiicere 587 ad methodum Tarich Elkupti. Sed & numerus 587 falſiſſimus eſt. Nam differentia Tarich Dilkarnain, & Elkupti, eſt annorum ſolidorum 595. Eaque differentia adiecta annis Diocletiani producit Tarich Dilkarnain. & contra detracta de Dilkarnain conſtituit

tuit illam Diocletiani. Hæc æra vtilis eſt Tabulis Theonis. Sed menſium Alexandrinorum nomina Arabica ſolis Chriſtianis Elkupti hodie in vſu ſunt. Nam Muhammedanorum vulgus ea ignorat. Ne mirere vero, quod AMSCHIR pro μεχεὶρ ſcribunt. Quoties enim χ Græcum præcedit literas ε, ι, ο, ει, η, υ, Arabes exprimunt χ per ſuum شين notatum triplici apice. Cuius pronunciatio eſt qualis Gallicum CH in CHETIF, CHIFRE, & Hiſpanorum X in XARAVE, ENXVTO, ENXERIR: & omnino qualis eſt ſonus Hebraici שִׁין, cui reſpondet شين Arabica. Vtraque etiam in ſuo idiomate pro numero trecentorum ponitur. Idem verò ſonus eſt Græci χ, in ἀχιλλεὺς, χελώνη, χεῖρες, &c. vt quidem hodie pronunciat vulgus Græcorum: quod adeo in ea gente vetuſtum eſt, vt ἀρχέλαος, βαραχίας in Euangelio paraphraſtes quidam Arabs (tres autem diuerſos penes me habeo) literam χ reddiderit per ſuum شين. Sed hoc mirum videri non debet. illud miror magis, quod in Paſchnes litera χ ante ω μέγα reddita ſit per شين, & quidem genitiuus παχῶνος, non autem nominatiuus παχών. Non enim Paſchnes, ſed Paſchunos legendum eſt, ſiquidem apices Grammatici adderentur بشنس. Parmahath autem multum diſtat a primigenio φαμενώθ. Reliqua omnia pene incolumia retenta ſunt. His menſibus Elkupti congruentes ſingulos Æthiopicos e regione addidimus, quos ab vrbe Kairo ad nos tranſmiſit bonus quidam ſacerdos Æthiops manu ſua exaratos.

DE ANNO SYROGRÆCORVM ET ANTIOCHENORVM IVLIANO.

MACEDONES, qui ſub Seleucidis in Syria & Aſia fuerunt, vocantur a Græcis Συρέλληνες, ab Arabibus اليونانيين id eſt Græci. Ij antiquitus vtebantur in Syria anno veteris periodi Macedonicæ, & Calippico Lunari: in Chaldæa, anno Chaldæorum Lunari. Ægyptij putabant annos ſuos a morte Alexandri, & vocabant annos Philippeos, de quibus libro primo & ſecundo. Quorum caput quamuis a morte Alexandri deduceretur, tamen Philippei ob id dicti, quia hoc modo etiam antea appellabantur. Sic periodus Calippi Alexandrea locum habuit in Syria XII annis poſt mortem Alexandri. Et quemadmodum eam nominauerat Calippus auctor, ita etiam Seleucus & eius poſteritas, qui ea ſimul cum periodo Macedonica

A donica vſi ſunt, vocarunt Alexandream, vt re vera eſt. Condita enim periodus Calippi in gratiam Alexandrei Imperij Aſiæ. Atque hactenus hoc nomine vocatur ab iis, qui ea epocha vtuntur, Syris, Syrochaldæis, & aliis Chriſtianis, qui in Eccleſiam Antiochenam contributi ſunt. Vocant enim تاريخ السكندرية, hoc eſt: ÆRAM ALEXANDREAM. Albateni nominat تاريخ دي القرنين Terik dilkarnain, ἐποχὴν τοῦ δικέρωτος, id eſt Alexandri. cuius rei rationem alibi reddimus. Eius autem Epochæ initium eſt ab Octobri Romano, qui eſt Hyperberetæus Macedonum. Nam id eſt initium Alexandrei imperij, vt
B ſuo loco notauimus, neque neceſſe eſt repetere. Quidā tamen Chriſtiani Antiocheno Patriarchæ ſubditi putant initium huius æræ, ſecundum ritum Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, a Kal.
C Elul, ſiue Septembris. Hinc enim Eccleſia Græca anni ſui caput tunc inſtituit, cum indictionum rationem habere cœpit. quippe quæ initium ſumunt a Septembri menſe, & Quinquennalibus Panegyribus, ſiue indictionibus Conſtantinianis. Quinetiam Samaritani annum Solis popularem inſtituunt ab Elul, hoc eſt a Septembri: & quidem in laterculo menſium, quem mihi miſerunt, Elul familiam ducit, vt Tiſri in anno Iudaico. Hæc
D igitur æra vocatur ſimpliciter ÆRA Alexandri, vel ÆRA Alexandrea Seleucidarum; cuius annus 1906 incipiet proximis Kalendis Octobribus, anno Dominico vulgari 1594. Eius autem anni ex Lunaribus Calippicis & Chaldæis, item ex Periodicis Macedonicis facti ſunt Solares Iuliani anno ipſo publicationis Iulianæ, hoc eſt 45 annis ante Chriſti annum primum Dionyſianum: anno ipſius ęrę 267. Quod diſerte teſtatur Euſebius. Ab illa enim editione Iuliana, annos ſuos putare inſtituerunt Antiochenſes. Propterea

MENSES SYROGRÆCORVM.

Tiſrin prior	*Hyperberetæus*	*October*
Tiſrin alter	*Dius*	*Nouember*
Canum prior	*Apellæus*	*December*
Canum alter	*Audynæus*	*Ianuarius*
Asbat	*Peritius*	*Februarius*
Adar	*Dyſtrus*	*Martius*
Niſan	*Xanthicus*	*Aprilis*
I,ar	*Artemiſius*	*Maius*
Haziran	*Dæſius*	*Iunius*
Tamuz	*Panemus*	*Iulius*
Ab	*Lous*	*Auguſtus*
Eilul.	*Gorpiæus*	*September*

X ipſe

ipſe Euſebius annum Antiochenſium 325 confert in annum Chriſti 280. Differentia, anni 45. quantum ſcilicet interuallum inter editionem anni & natalem Chriſti ἔνσαρκον, ſecundum Dionyſium ſtatuimus. Hunc annum Antiochenſium Iulianum Epiphanius Συρελλήνων vocare ſolet: Canones, qui vocantur Apoſtolorum, ſimpliciter ἔτος κατὰ τοὺς Ἕλληνας nominant. Ioſephus in notatione temporum & rerum Romanarum vtitur Macedonicis appellationibus menſium Iulianorum: idque tantum in poſtremis libris ἁλώσεως. Per omnia conueniunt ij menſes Romani vtique numero dierum, ſed ſolo capite differunt. Romani enim a Ianuario, illi ab Hyperberetæo ſiue Octobri incipiunt. Auiſena in papauere meminit Niſan, & Tiſri Solarium. Reliqua non indigent explicatione.

A (right margin, line 1)
B (right margin, line "minit Niſan")

DE ANNO IVLIANO
ATHENIENSIVM.

ANNI Attici, & Elidenſium principium, id eſt neomeniam Hecatombæonis, in Iulium Romanum incidiſſe vt plurimum, conſtat ex iis, quæ libro primo diſputauimus. Nam neomenia Hecatombæonis nunquam citerior fuit nona Iulij. Accepta forma Iuliana, caput Hecatombæonis fixum fuit in Kalendis Iuliis. Id diſerte probatur ex Luciano in vita Peregrini. Nam ſtatim ab Olympiaco ludicro, adhuc frequenti Panegyri, circa mediam noctem Peregrinus ſeſe in exſtructum rogum coniecit, Luna commodum exoriente. καὶ ἐπειδὴ, inquit, ἡ σελήνη ἀνέτελλεν (ἔδει γὰρ κἀκείνην θεάσασθαι τὸ κάλλιστον τοῦτο ἔργον) πρόεισιν ἐκεῖνος. Mortem Peregrini coniicit Euſebius in Olympiada 236. Cyclus Lunæ erat XIIII. Itaque XVII Iulij ſine dubio erat Luna viceſima aut viceſima prima. Et propterea oriebatur circa mediam noctem. Atqui ex libro primo huius operis notum eſt Olympicum certamen celebrari ſolitum quintadecima menſis primi. Itaque cum eo ſæculo Hecatombæon idem eſſet, qui Iulius, quintadecima Iulij celebratus eſt agon, & tertio die a certamine finito Luna erat viceſima. Hecatombæonem dixi pro primo menſe Elidenſium: quod ambo eſſent ſolſtitiales. Menſium vero Atticorum appellatio omnis a ſolennibus & ſacrificiis, qualia erant ἀνθεστήρια, ἐλαφηβόλια, βοηδρόμια, μαιμακτήρια, &c. Qui autem ἀνθεστηριῶνα Aprilem verteret, non abluderet ab etymo. Nam vt Aprilis ab aperiendo, quod tunc aperiantur flores, & germina, ita etiam ἀνθεστηριών, quod tunc primum floreat anni tempus. Rurſus μαιμακτηριὼν Latine plane eſſet Februarius. Quamuis enim Februarius

Romanus,

A Romanus, & Mæmacterio Atticus differunt ſitu, tamen plane conueniunt in ritibus, ſacris, & ſolennibus, quæ in vtroque obibantur. Nam μαιμακτήρια, ad verbum Februa. & vt in Februario Feralia Deum Manium dies, ita in Mæmacterione Πομπαῖα, ei diei reſpondebant, ἀπὸ τοῦ Πομπαίου Ἑρμοῦ, a Mercurio animarum & Manium deductore. Denique vt Lupercalibus cæſæ capræ pelle Vrbs luſtrabatur, ac februabatur, ita etiam pelle victimæ februabantur Athenæ. Eam pellem ΔΙΟΝ vocabant. Euſtathius: φασὶν, ὅτι ΔΙΟΝ ἐκάλουν κώδιον ἱερείου τυθέντος Διὶ μειλιχίῳ ἐν τοῖς καθαρμοῖς φθίνοντος Μαιμακτηριῶνος μηνὸς, ὅτε ἦγον τὰ Πομπαῖα, καὶ καθαρμῶν ἐκβολαὶ εἰς τὰς τριόδους ἐγίνοντο. Interpres vero Demoſthenis Vlpianus non B conſtat ſibi, cum menſes Atticos apud Demoſthenem cum Romanis comparat. Nam in ea περὶ στεφάνου, vbi Orator dicit, μηνὸς Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ φθίνοντος, Vlpianus exponit, Σεπτεμβρίου εἰκοστετάρτῃ, quaſi Hecatombæon ſit Ianuarius. Item μέχρι τοῦ Θαργηλιῶνος μηνὸς, ille, Ἀπριλίου. Ergo non iam Hecatombæon, ſed Antheſterion erit Ianuarius. Denique μηνὸς Μουνυχιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, ipſe interpretatur Ἰανουαρίου τριακοστῇ. En tres Ianuarios Vlpiani Sophiſtæ, Hecatombæonem, Antheſterionem, Munychionem. Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

DE ANNO SAMARITANORVM IVLIANO.

C

MENSES SOLARES SAMARITARVM.

ࠀࠋࠅࠋ	*Ilul*	29 *Auguſt.*	C	*September*
ࠕࠔࠓࠉ	*Tiſri*	28 *Sept.*	E	*October*
ࠌࠓࠇࠔࠁࠍ	*Marcheſchban*	29 *Octob.*	A	*Nouember*
ࠊࠎࠋࠅ	*Caslim*	28 *Nouem.*	C	*December*
ࠈࠁࠉࠕ	*Tebith*	29 *Decemb.*	F	*Ianuarius*
ࠔࠁࠈ	*Schebat*	29 *Ian.*	A	*Februarius*
ࠀࠃࠓ	*Adar*	26 *Feb.*	A	*Martius*
ࠍࠉࠎࠍ	*Niſan*	29 *Martij*	D	*Aprilis*
ࠀࠉࠉࠓ	*Iiar*	28 *April.*	F	*Maius*
ࠎࠉࠅࠍ	*Sebin*	29 *Mai*	B	*Iunius*
ࠕࠌࠅࠆ	*Tamuz*	28 *Iunij*	D	*Iulius*
ࠀࠁ	*Ab*	29 *Iuli.*	G	*Auguſtus.*
ࠀࠃࠓ ࠔࠍࠉ	*Adar alter.*			

D

Samaritarum Kalendæ Adar inſtituunt initium Paſchalis anni. A Nam alioquin Elul eſt primus menſis antiqui anni Conſtantiniani propter indictiones. Quod & Græci faciunt. Adar tot dies habet, quot Martius Iulianus: Niſan, quot Aprilis: Iiar quot Maius. Et ſic deinceps. Quare autem eundem numerum dierum in menſibus Iulianis diuerſo ſitu vſurpent, neſcio. Niſi forte, quod verum puto, quia ſequuntur caput anni Actiaci, qui incipit a 29 Auguſti. Primus enim eorum menſis politicus, vt habes in Diagrammate, eſt Elul, vt eccleſiaſticus Adar. Neque profecto melior ratio reddi poteſt. Cum autem menſis lunaris Dulkaida apud eos intercalatur, non vocatur Dulkaida alter, ſed Adar alter.

B

DE ANNO DAMASCENORVM PRISCORVM SOLARI.

ARABES, vt tetigimus libro II, & Simplicius quoque notat, initium anni capiebant ab Æquinoctio verno. Temporibus ipſius Simplicij & Epiphanij videtur id initium in XXII Martij ſitum fuiſſe; Arabas autem illos menſes ſuos tricenarios habuiſſe. Neomenia enim Αγγαλθαβαὶθ fuit in XVIII Octobris: & proinde XXII Αγγαλθαβαὶθ incidit in VIII Nouembris, auctore Epiphanio. Neomenia vero Αλεὼμ fuit in XVII Decembris. Itaque XXI eiuſdem menſis competebat ſextæ Ianuarij, vt refertur ab eo- C dem ſcriptore Eccleſiaſtico. A XVIII Octobris, ad XVII Decembris præciſe, ſunt dies abſoluti LX. Fuerunt igitur menſes illi tricenarij, vt Alexandrinorum Actiaci. Quare Neomeniæ duorum ſequentium attributæ fuerunt diei XVI Ianuarij, & XV Februarij. Neomenia ἐπαγομένων Arabicarum XVII Martij. Neomenia primi menſis dies XXII eiuſdem, in loco æquinoctij Ptolemæi obſeruati anno Chriſti 140. Non dubito, quin hoc verum ſit, præſertim cum a vere eos initium anni ſui inſtituiſſe ſatis vetus ſcriptor Simplicius prodiderit.

DE AN-

A

DE ANNO IVLIANO DAMASCENORVM RECENTIORVM.

Qvod Damaſcenis & Hagarenis non ſolum olim fuerit, ſed & hodie in vſu ſit Iulianus annus, teſtis locus ex Lexico Perſico, in quo Mucharam Lunaris incidens in Auguſtum dicitur Murragiab. Nam ſi Regiab fixus eſt Auguſtus, Rabie prior eſt October, reſpondens Hyperberetæo Alexandreo, & Tiſrin priori Syrochaldaico. Anno enim duplici vtuntur, anno menſium Lunari, & anno dierum Solari.

B

DE ANNO GAZENSIVM.

Annvs Gazenſium erat merus Actiacus, menſibus tricenariis, appellationibus Macedonicis. Marcus Diaconus Eccleſiæ Gazenſis vocat Dion Nouembrem, Apellæon Decembrem: & vndecima Audynæi ſe ait celebraſſe Epiphaniam, ſiue, vt ipſe loquitur, Theophaniorum diem. Rurſus in nauigatione ſua, ait ſe cæpiſſe nauigare Xanthici viceſima tertia, quam ait eſſe decimam octauam Aprilis. Hæc plane conueniunt anno Actiaco & ſitu menſium & neomeniis.

C

DE ANNO IVLIANO HISPANORVM.

Annvm Iulianum non ſtatim a gentibus & prouinciis imperij Romani acceptum fuiſſe, iam monuimus. Hiſpani certe hanc formam acceperunt anno 7 Iuliano. Eoſque annos Cæſaris vocarunt. Ea eſt aera nominatiſſima Hiſpanorum. Qui aera dictum putant quaſi A. ER. A. annus erat Auguſti, primum inſcitia linguæ Romanæ refelluntur, qui neſciant ea compendia ſcribendi nuſquam veteribus vſurpata, neque vſurpari poſſe. Deinde imperitia rerum Romanarum, qui neſciant eos annos Auguſto attribui non poſſe, qui ſunt Iulij Cæſaris, & quos etiam veteres Hiſpani
D Iulio Cæſari non Auguſto tribuunt. Tertiam adde ignorationem vocis Æræ. De qua vide libro ſequenti.

DE ANNO IVDÆORVM SOLARI.

Dvplici anno vtuntur Iudæi, Lunari, & Solari, quem tanquam trama ſubtemen ipſe Lunaris percurrit; itque reditque viam interuentu emboliſmi ab alienis finibus ad ſuos ſummotus. Ante Exodum non eſt dubium, quin Iudæorum dies

intercalatitius, quem Biſextum vocamus, eo loco inſereretur, quo A
& menſis Lunaris embolimus, nempe ante Tiſri, quamuis non Tiſri, ſed primus menſis vocaretur. Deinde menſe verno pro capite anni ſumpto traductum biſextum in veris tempus, quia & ante ver proxime menſis Lunaris intercalatio inſtituta. Poſtquam antem anni formam & periodum Lunarem Calippicam a Seleucidis acceperunt, nihil mutatum eſt in ratione anni Solaris. Nam Biſextum eorum inſerebatur inter primam & ſecundam Aprilis: quæ erat Tekupha Niſan. Poſtea accepta Iuliana forma, Biſextum cæptum intercalari inter XXV & XXVI Martij. quæ ratio hactenus apud eos obtinuit. Et quia a XXV Martij, ad ſecundam Aprilis, quæ erat ſedes priſci biſexti, ſuperſunt dies VII, propterea totidem dies hodie eximuntur B
ad Tekupham Niſan inueſtigandam, quemadmodum tredecim detrahuntur, quoties inueſtigatur Tekupha Tiſri. Tekupham vocant quadrantem anni Iuliani, qui conſtat diebus 91, horis 7 $\frac{1}{2}$. Temporibus Moſis Tekupha vnica tantum dicebatur punctum interiectum inter finem anni antecedentis, & caput ſuccedentis: idque in autumno: circa quod tempus quam proxime *σκηνοπηγίαν* celebrari præcipit Deus. Eſt igitur Tekupha, momentum, aut punctum temporis, in quo, finito quadrante anni, alius ſtatim quadrans incipit. Id punctum adeo ſuperſtitioſe obſeruant, vt ſi latum pilum excederent, magnum vitæ diſcrimen ſe adituros putarent. C
Vnicuique enim Tekuphæ ſuum elementum tribuunt. Verbi gratia Tekuphæ Tamuz ſolſtitiali attribuunt ignem. Ex elementorum exceſſu putant periculum rebus imminere: puta, ex Tekupha Tamuz *ἐκπύρωσιν*: & qui in momento illius Tekuphæ biberet, aut ederet, illum ardentiſſima febri correptum iri. Appoſui hic Laterculum omnium Tekupharum quadriennij vnius: quæ qua- D
driennio confecto redeunt in orbem. Anno Iudaico per quatuor diuiſo, facile ſcies quæ Tekupha cuius anni ſit. Si enim poſt diuiſionem relinquatur vnitas, Tekupha Tiſri eſt 9. 0. ſi duo, Tekupha Tiſri eſt 3. 0. Et ita deinceps. Quando hora eſt infra 12 tunc incidit in noctem: cum maior, in diem: & abiiciendæ ſunt horæ XII. Tekuphæ ſolæ fixæ ſunt & ſtatæ in Computo Iudæo, vt pote cum ſint Solares. Vnus præterea dies ſtatus in 22 Nouembris, nempe הַשְׁאֵלָה pro pluuiis inſtituta, quia dilu-

	TEKVPHÆ QVADRIENNII IVDAICI.							
	I.		II.		III.		IIII.	
	Horæ	Scrup.	Horæ	Scrup.	Horæ	Scrup.	Horæ	Scrup.
TISRI	9	0	3	0	21	0	15	0
TEBETH	4	30	10	30	4	30	22	30
NISAN	0	0	6	10	12	0	18	0
TAMVZ.	7	30	13	30	19	30	1	30

A diluuium incidit in XVII ſecundi menſis, cuius neomenia fuit in VI Nouembris, cum primi menſis neomeniam in conditu Mundi in VII Octobris fuiſſe aſſerant. Eſt autem Tekupharum antiquiſſima obſeruatio, & cognitu propter vetuſtatem digniſſima, præſertim cum Græci & Ægyptij partes annorum quatuor notarent, quorum alteri κέντρα eos quadrantes, alteri ὥρους vocabant. Annum enim ſimplicem Ægyptij in quatuor ὥρους, & annum Canicularem in quatuor annos ſimplices tribuebant. Neque Græcorum κέντρα, neque Ægyptiorum ὧροι alij ſunt a Tekuphis Iudæorum. ὧρον enim ἐαρινὸν vocabant ἔμβασιν Ὀσίριδος, item ὧρον θερινὸν, ὀφθαλμὸν Ὥρου γενέθλιον. ὧρον ὀπωρινὸν, βακτηρίας ἡλίου, ὧρον χειμερινὸν, ζήτησιν Ὀσίριδος.

B Atque vt Hebræi incrementa anni per hos quadrantes notantes, a Niſan incipiebant, propter annum nouum Moſis Paſchalem: ita etiam Ægyptij a Canicula quadrantes ſuos auſpicabantur (quod iam tetigimus) propter incrementa Nili, quæ tum primum incipiebant fieri: tum etiam, quia ex ortu caniculæ anni ſtatum coniiciebant, peſtilens, an ſalubris; ſterilis, an frugifer futurus eſſet. Orus Apollo: ἐνιαυτὸν δὲ βουλόμενοι δηλῶσαι, Ἶσιν, τουτέστι γυναῖκα, ζωγραφοῦσι. τῷ δ᾽ αὐτῷ καὶ τὴν θεὸν σημαίνουσιν. Ἶσις δὲ παρ᾽ αὐτοῖς ἐστιν ἀστὴρ Αἰγυπτιστὶ καλούμενος ΣΩΘΙΣ, ἑλληνιστὶ δὲ ΑΣΤΡΟΚΥΩΝ, ὃς καὶ δοκεῖ βασιλεύειν τῶν λοιπῶν ἀστέρων, ὅτε μὲν μείζων, ὅτε δὲ ἥσσων ἀνατέλλων. καὶ ὅτε μὲν λαμπρότερος, ὅτε δ᾽ οὐχ οὕτως. ἔτι δὲ καὶ διότι κατὰ τὴν τούτου πρώτου ἄ-
C στρου ἀνατολὴν σημειούμεθα περὶ πάντων τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόντων τελεῖσθαι. διόπερ οὐκ ἀλόγως τὸν ἐνιαυτὸν ΙΣΙΝ λέγουσιν. Manilius de Cilicibus idem dicit, quod Orus de Ægyptiis:

Hanc qui ſurgentem, primo cum redditur ortu,
Montis ab excelſo ſpeculantur vertice Tauri,
Euentus frugum varios, & tempora dicunt,
Quæque valetudo veniat, concordia quanta &c.

Cicero ex Heraclide Pontico idem Ceis attribuit, libro de Diuinatione primo: *Vt enim Ceos accepimus ortum Caniculæ diligenter quotannis ſolere ſeruare, coniecturamque capere, vt ſcribit Ponticus He-*
D *raclides, an peſtilens annus futurus ſit*, &c. Ex hac exactiſſima obſeruatione Caniculæ quadrantes reliqui pendebant, vt ex Tekupha Niſan reliquæ. Qui de temporibus olim ſcribebant, a vetuſtiſſimis Græcis dicti ſunt ὡρογράφοι. Alij ſcribunt eos eſſe annalium ſcriptores.

ΠΑΡΑΠΗΓΜΑ ΑΤΤΙΚΟΝ

ΜΕΤΑ ΝΟΥΜΗΝΙΩΝ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΣ ΚΑΛΙΠΠΙΚΩΝ.

A

ΚΑΡΚΙΝΩΝ ἡμέραι λα.

A	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΑ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΞΗ.	V. KAL. IVL.
	Καρκίνος ἄρχεται ἀνατέλλειν. Τροπαὶ θεριναί. Ἐπισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
B	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ. ΝΗ.	IIII. KAL. IVL.
Γ		III. KAL. IVL.
Δ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.	PRID. KAL. IVL.
E	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Λϛ. ΝΕ. ΟΔ.	KAL. IVL.
ϛ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ϛ. ΙΗ.	VI. NON. IVL.
Z	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.	V. NON. IVL.
H	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.	IIII. NON. IVL.
Θ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ.	III. NON. IVL.
	Νότος πνεῖ. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
I	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.	PRID. NON. IVL.
IA	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΑ. Λ.	NON. IVL.
	Ὠρίων ἑῷος ὅλος ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
IB	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.	VIII. EID. IVL.
	Στέφανος ἑῷος ἄρχεται δύνειν. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.	

B

ΚΕΝΤΡΟΝ ΘΕΡΙΝΟΝ.

IΓ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. Οϛ.	VII. EID. IVL.
IΔ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΖ. Μϛ.	VI. EID. IVL.
IE	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Η. ΞΕ.	V. EID. IVL.
Iϛ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ιϛ. ΛΕ. ΝΔ.	IIII. EID. IVL.
IZ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.	III. EID. IVL.
IH	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.	PRID. EID. IVL.
IΘ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.	EID. IVL.
K	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Β. ΙΓ.	XVII. KAL. AVG.
	Κύων ἐκφανὴς γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.	
KA	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.	XVI. KAL. AVG.
KB	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ι. ΞΗ.	XV. KAL. AVG.
KΓ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.	XIIII. KAL. AVG.
KΔ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΖ. ΟΕ.	XIII. KAL. AVG.
KE	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ζ. Κϛ.	XII. KAL. AVG.
	Κύων ἐπιτέλλει ἑῷος. ΜΕΤΩΝ.	
Kϛ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.	XI. KAL. AVG.
KZ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.	X. KAL. AVG.
	Κύων ἐπιτέλλει, καὶ τὰς ἑπομένας ἡμέρας νʹ Ἐτήσιαι πνέουσιν. αἱ δὲ πέντε αἱ πρὸ τούτου ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ *καλοῦνται.* ΕΥΔΟΞΟΣ.	
KH	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ.	IX. KAL. AVG.
	Ἀετὸς ἑῷος δύνει. χειμὼν κατὰ θάλασσαν ἐπιγίνεται. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
KΘ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Δ. ΞΑ.	VIII. KAL. AVG.
Λ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.	VII. KAL. AVG.
	Λέων ἄρχεται ἀνατέλλειν. Νότος πνεῖ. Κύων ἀνατέλλων φανερὸς γίνεται. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΛA.	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΞΘ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΗ.	VI. KAL. AVG.

C

D

ΛΕΟΝ-

ΛΕΟΝΤΩΝ ἡμέραι λα.

Α	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ.	V. KAL. AVG.
	Κύων ἐκφανής. Πνῖγος ἐπιγίνεται. Ἐπισημαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
Β	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΗ. ΜΖ. Ξϛ.	IIII. KAL. AVG.
Γ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Θ. ΟΔ.	III. KAL. AVG.
Δ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ϛ. ΙΖ. Λϛ. ΝΕ.	PRID. KAL. AVG.
Ε	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΜΔ. ΞΓ.	KAL. AVG.
	Ἀετὸς ἑῷος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ϛ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΕ.	IIII. NON. AVG.
Ζ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.	III. NON. AVG.
B Η	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Γ. ΚΒ.	PRID. NON. AVG.
Θ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΜΑ. Ξ. ΞΑ.	NON. AVG.
Ι	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΑ. Λ. ΜΘ.	VIII. EID. AVG.
	Στέφανος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΑ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ.	VII. EID. AVG.
ΙΒ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΖ. Οϛ.	VI. EID. AVG.
	Λέων μέσος ἀνατέλλει. Πνῖγη ἐπιγίνεται. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΙΓ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Η. ΚΖ. Μϛ.	V. EID. AVG.
ΙΔ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΒ. ΞΕ.	IIII. EID. AVG.
	Πνῖγη γίνεται. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΙΕ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ιϛ. ΛΕ. ΟΓ.	III. EID. AVG.
Ιϛ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.	PRID. EID. AVG.
C	*Ἐπισημαίνει.* ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΖ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΕΟ.	EID. AVG.
	Λύρα δύεται. Ὑετός. Ἐτήσιαι παύονται. Ἵππος ἐπιτέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΙΗ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ.	XIX. KAL. SEPTEM.
	Δελφὶς ἑῷος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ. *Προτρυγητὴρ ἀκρόνυχος ἐπιτέλλει.* ΔΟΣΙΘΕΟΣ.	
ΙΘ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.	XVIII. KAL. SEPT.
Κ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ι. ΚΑ.	XVII. KAL. SEPT.
ΚΑ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.	XVI. KAL. SEPT.
ΚΒ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΗ. ΟΕ.	XV. KAL. SEPT.
	Λύρα ἑῷος δύνει. Ἐπισημαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
D ΚΓ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΛΖ. Νϛ.	XIIII. KAL. SEPTEMB.
ΚΔ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ζ. Κϛ. ΜΕ. ΞΔ.	XIII. KAL. SEPT.
ΚΕ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.	XII. KAL. SEPT.
Κϛ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΓ. ΟΒ.	XI. KAL. SEPT.
ΚΖ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ.	X. KAL. SEPT.
ΚΗ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Δ. Ν. ΞΑ.	IX. KAL. SEPT.
ΚΘ	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.	VIII. KAL. SEPT.
	Ἐπισημαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ. *Παρθένος ἐπιτέλλει. Ἐπισημαίνει.* ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Λ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.	VII. KAL. SEPT.
ΛΑ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Α. Ξϛ.	VI. KAL. SEPT.

 A

ΠΑΡΘΕΝΩΝ ἡμέραι λ.

Α	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.	V. KAL. SEPTEMB.
Β	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Λς. ΝΕ. ΟΔ.	IIII. KAL. SEPTEMB.
Γ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ς. ΙΖ.	III. KAL. SEPTEMB.
Δ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.	PRID. KAL. SEPT.
Ε	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.	KAL. SEPTEMB.
	Ανεμος μέγας πνεῖ. Επιβροντᾷ. ΕΥΔΟΞΟΣ. *Ωμοι τῆς Παρθένου ἐπιτέλλουσιν. Ετήσιαι λήγονται.* ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ς	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΑΓ. ΝΒ.	IIII. NON. SEPTEMB.
Ζ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.	III. NON. SEPTEMB.
Η	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΑ. Λ.	PRID. NON. SEPT. B
Θ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.	NON. SEPTEMB.
Ι	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. Ος.	VIII. EID. SEPTEMB.
	Προτρυγητὴρ φαίνεται. Αρκτοῦρος ἐπιτέλλει. Οἰστὸς δύεται ὄρθρου. Χειμὼν κατὰ θάλασσαν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
	Υει. Βροντᾷ. Ανεμος μέγας πνεῖ. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΑ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Μς.	VII. EID. SEPTEMB.
ΙΒ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ.	VI. EID. SEPTEMB.
ΙΓ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ις. ΛΕ. ΝΔ.	V. EID. SEPTEMB.
ΙΔ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.	IIII. EID. SEPT.
ΙΕ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.	III. EID. SEPTEMB.
Ις	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.	PRID. EID. SEPT.
ΙΖ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Β. ΙΓ.	EID. SEPTEMB.
	Παρθένος μέση ἐπιτέλλει. Επισημαίνει. Αρκτοῦρος ἀνατέλλων φανερός. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	C
ΙΗ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.	XVIII. KAL. OCTOB.
ΙΘ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ι. ΞΖ.	XVII. KAL. OCTOB.
	Αρκτοῦρος ἑῷος ἐπιτέλλει. Τὰς ἑπομένας ἡμέρας ζ ἄνεμοι πνέουσιν. Ευδία ὡς τὰ πολλά. Λήγοντος τοῦ χρόνου, ἀπ᾽ ἠοῦς πνεῦμα γίνεται. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Κ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.	XVI. KAL. OCTOB.
	Αρκτοῦρος ἐμφανής. Μετοπώρου ἀρχή. Αἲξ ἀστὴρ μέγας ἐπὶ τοῦ ἡνιόχου ἐπιτέλλει. Επισημαίνει. Χειμὼν κατὰ θάλασσαν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΚΑ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. Νς. ΟΕ.	XV. KAL. OCTOB.
ΚΒ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ζ. Κς.	XIIII. KAL. OCTOB.
ΚΓ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.	XIII. KAL. OCTOB. D
ΚΔ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΝΓ. ΟΒ.	XII. KAL. OCTOB.
	Στάχυς τῆς Παρθένου ἐπιτέλλει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΚΕ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΒ.	XI. KAL. OCTOB.
Κς	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.	X. KAL. OCTOB.
ΚΖ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.	IX. KAL. OCTOB.
ΚΗ	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΞΘ. ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΗ.	VIII. KAL. OCTOB.
ΚΘ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ.	VII. KAL. OCTOB.
Λ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΚΗ. ΜΖ. Ξς.	VI. KAL. OCTOB.

A

ΖΥΓΩΝ ἡμέραι λ.

Α	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Θ.	V. KAL. OCTOB.
	Ισημερία μετοπωρινή. Επισημαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
	Ο Κριὸς ἄρχεται δύνειν. Ισημερία μετοπωρινή. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Β	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΖ. Λϛ. ΝΕ. ΟΔ.	IIII. KAL. OCTOB.
Γ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ϛ. ΞΓ.	III. KAL. OCTOB.
Δ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ.	PRID. KAL. OCTOB.
	Αἲξ ἀκρόνυχος ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Ε	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.	KAL. OCTOB.
	Πλειάδες ἑσπέριαι φαίνονται. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
	Εκ τοῦ πρὸς ἕω Παρθένος λήγει ἐπιτέλλουσα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ϛ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Γ. ΚΒ.	VI. NON. OCTOB.
B Ζ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΜΑ. Ξ.	V. NON. OCTOB.
	Στέφανος ἀνατέλλει. Χειμαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
Η	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΑ. Λ. ΜΘ. ΞΗ.	IIII. NON. OCTOB.
	Πλειάδες ἐπιτέλλουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Θ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ.	III. NON. OCTOB.
Ι	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΖ. Οϛ.	PRID. NON. OCT.
	Στέφανος ἕωος ἀνατέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΑ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Η. ΚΘ. Μϛ.	NON. OCTOB.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΜΕΤΟΠΩΡΙΝΟΝ.

ΙΒ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΔ. ΞΕ.	VIII. EID. OCT.
C	Σκορπίος ἀκρόνυχος ἄρχεται δύνειν. Χειμὼν ἐπιγίνεται. Ἄνεμος πνεῖ. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΓ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Ιϛ. ΛΕ. ΟΓ.	VII. EID. OCT.
ΙΔ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.	VI. EID. OCT.
ΙΕ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Ε. Ο.	V. EID. OCT.
Ιϛ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ.	IIII. EID. OCT.
ΙΖ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Β. ΝΘ.	III. EID. OCT.
	Σκορπίος ὅλος ἀκρόνυχος δύνει. Αἲξ δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
	Χηλαὶ ἄρχονται ἀνατέλλειν. ἐπισημαίνουσιν. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΙΗ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΚΑ. Μ.	PRID. EID. OCTOB.
ΙΘ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.	EID. OCTOB.
Κ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΗ. ΟΕ.	XVII. KAL. NOVEMB.
ΚΑ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΖ. Νϛ.	XVI. KAL. NOVEMB.
ΚΒ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Ζ. Κϛ. ΜΕ. ΞΔ.	XV. KAL. NOVEMB.
	Ὑάδες ἀκρόνυχοι ἐπιτέλλουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
D ΚΓ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.	XIIII. KAL. NOVEMB.
ΚΔ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΝΓ. ΟΒ.	XIII. KAL. NOVEMB.
ΚΕ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ.	XII. KAL. NOVEMB.
Κϛ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ Ν. ΞΑ.	XI. KAL. NOVEMB.
ΚΖ	ΠΥΑΝΕΨΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.	X. KAL. NOVEMB.
ΚΗ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.	IX. KAL. NOVEMB.
	Τοῦ Ταύρου κέρκος δύνει. Επισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ	
ΚΘ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Α. Ξϛ.	VIII. KAL. NOVEMB.
	Βορέας καὶ Νότος πνέουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Λ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.	VII. KAL. NOVEMB.
	Χειμὼν κατὰ θάλασσαν πολύς. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	

ΣΚΟΡ-

ΣΚΟΡΠΙΩΝ ἡμέραι λ. A

Α	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΝΕ. ΟΔ.	VI. KAL. NOVEMB.
Β	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΖ. Λς. Ν.	V. KAL. NOVEMB.
Γ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ς. ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ. Χειμαίνει. ΔΟΣΙΘΕΩΣ.	IIII. KAL. NOVEMB.
Δ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ. Πλείαδες δύουσιν ἅμα ἠοῖ. Ανεμοι χειμέριοι ὡς τὰ πολλὰ καὶ ψύχη, ἤδη καὶ πάχνη ἐπιπνεῖν φιλεῖ. φυλλοῤῥοεῖν ἄρχεται τὰ δένδρα μάλιστα. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ. Του Σκορπίου το μέτωπον ἐπιτέλλει πνευματῶδες. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	III. KAL. NOVEMB.
Ε	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ. Αρκτοῦρος ἑσπέριος δύεται. Ανεμοι μεγάλοι πνέουσιν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	PRID. KAL. NOVEMB.
ς	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.	KAL. NOVEMB.
Ζ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΑ. Λ.	IIII. NON. NOVEMB.
Η	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ. Αρκτοῦρος ἀκρόνυχος πρώϊος δύνει. Επισημαίνει. Ανεμος πνεῖ. ΕΥΔΟΞΟΣ.	III. NON. NOVEMB. B
Θ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. Ος. Τοῦ Ταύρου δύνει κεφαλή. Υετοσίαι. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	PRID. NON. NOVEMB.
Ι	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Μς. ΝΖ. Λύρα ἑῷος ἐπιτέλλει. Επιχειμάζεται ὑετῷ. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	NON. NOVEMB.
ΙΑ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ.	VIII. EID. NOVEMB.
ΙΒ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ις. ΛΕ. ΝΔ. Ωρίων ἀκρόνυχος ἄρχεται ἐπιτέλλειν. ΕΥΔΟΞΟΣ.	VII. EID. NOVEMB.
ΙΓ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ. Λύρα ἐπιβάλλει ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι. Ο ἀὴρ χειμέριος γίνεται ὡς ἐπὶ τὰ πολλά. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	VI. EID. NOVEMB.
ΙΔ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ. Υετία. ΕΥΔΟΞΟΣ.	V. EID. NOVEMB.
ΙΕ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο. Πλειάδες δύνουσιν. Επισημαίνει. Ωρίων ἄρχεται καὶ μεσουρανοῦντι, καὶ λήγοντι ἐπιχειμάζειν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	IIII. EID. NOVEMB. C
Ις	 Ο ἐν τῷ Σκορπίῳ λαμπρὸς ἀστὴρ ἀνατέλλει. Επισημαίνει. Πλειάδες δύνουσι φανεραί. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	III. EID. NOVEMB.
ΙΖ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Β. ΚΑ. Μ. ΝΘ.	PRID. EID. NOVEMB.
ΙΗ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ι. ΜΗ. ΞΖ. Σκορπίος ἄρχεται ἐπιτέλλειν ἑῷος. ΕΥΔΟΞΟΣ.	EID. NOVEMB.
ΙΘ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ. ΚΘ. Πλειάδες ἑῷαι δύνουσιν. Ωρίων ἄρχεται δύνειν. χειμάζει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	XVIII. KAL. DECEMB.
Κ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΖ. Νς. ΟΕ.	XVII. KAL. DECEMB.
ΚΑ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ζ. Κς. Λύρα ἑῷος ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	XVI. KAL. DECEMB.
ΚΒ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.	XV. KAL. DECEMB.
ΚΓ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.	XIIII. KAL. DECEMB. D
ΚΔ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΒ. ΝΓ.	XIII. KAL. DECEMB.
ΚΕ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.	XII. KAL. DECEMB.
Κς	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.	XI. KAL. DECEMB.
ΚΖ	ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΞΘ.	X. KAL. DECEMB.
ΚΗ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΝΗ. Υάδες δύνονται. Υει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ. ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Α. Κ. ΛΘ. Τοῦ Ταύρου τὰ κέρατα δύεται. Υετία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	IX. KAL. DECEMB.
ΚΘ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΗ. ΜΖ. Ξς. Υάδες δύνουσι. χειμαίνει σφόδρα. ΕΥΔΟΞΟΣ.	VIII. KAL. DECEMB.
Λ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Θ.	VII. KAL. DECEMB.

ΤΟΞΟΝ

A

ΤΟΞΩΝ ἡμέραι κθ.

Α	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΖ. Λϛ. ΝΕ. ΟΔ.	VI. KAL. DECEMB.
Β	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ϛ. ΞΓ.	V. KAL. DECEMB.
Γ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΕ. ΜΔ.	IIII. KAL. DECEMB.
Δ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Γ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.	III. KAL. DECEMB.
Ε	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΒ.	PRID. KAL. DECEMB.
ϛ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΜΑ. Ξ.	KAL. DECEMB.
Ζ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΑ. Λ. ΞΗ.	IIII. NON. DECEMB.
	Κύων δύεται. Ἐπιχειμάζει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ. Ὁ Τοξότης ἄρχεται ἀνατέλλειν. Ὠρίων ἄρχεται δύνειν φανερῶς. χειμαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
B Η	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ. ΛΗ. ΜΘ.	III. NON. DECEMB.
	Ὠρίων ἕωος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Θ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΘ. ΝΖ. Οϛ.	PRID. NON. DECEMB.
Ι	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Η. ΚΖ. Μϛ.	NON. DECEMB.
	Τοῦ Σκορπίου τὸ κέντρον ἐπιτέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΙΑ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΝΔ. ΞΕ.	VIII. EID. DECEMB.
ΙΒ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ιϛ. ΛΕ. ΟΓ.	VII. EID. DECEMB.
	Κύων ἕωος δύνει. χειμαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΓ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.	VI. EID. DECEMB.
ΙΔ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ε.	V. EID. DECEMB.
	Ὑετός. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΕ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ. ΞΑ. Ο.	IIII. EID. DECEMB.
C	Ἀετὸς ἐπιτέλλει. Νότος πνεῖ. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
Ιϛ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Α. ΝΘ.	III. EID. DECEMB.
	Ἀετὸς ἐπιτέλλει ἅμα ἡλίῳ. Ἐπισημαίνειν φιλεῖ βροντὴν, καὶ ἀστραπὴν, καὶ ὕδατι ἢ ἀνέμῳ, ἢ ἀμφότερα, ὡς ἐπὶ τὰ πολλά. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
	Κύων ἀκρόνυξ ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
	Οἱ Δίδυμοι μετίασι δυόμενοι. Ὑετία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΙΖ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΑ. Μ.	PRID. EID. DECEMB.
ΙΗ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.	EID. DECEMB.
ΙΘ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΘ. ΟΕ.	XVIIII. KAL. IANVAR.
	Αἶξ δύνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
Κ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΑΖ. Νϛ.	XVIII. KAL. IANVAR.
ΚΑ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ζ. Κϛ. ΞΔ.	XVII. KAL. IANVAR.
D	Σκορπίος ἕωος ἐπιτέλλει. χειμαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΚΒ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΑΔ. ΜΕ.	XVI. KAL. IANVAR.
ΚΓ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΕ. ΝΓ. ΟΒ.	XV. KAL. IANVAR.
	Αἶξ ἑῴα δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΚΔ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Δ. ΚΓ. Μϛ.	XIIII. KAL. IANVAR.
ΚΕ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ν.	XIII. KAL. IANVAR.
Κϛ	ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.	XII. KAL. IANVAR.
	Ἀετὸς ἕωος ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΚΖ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.	XI. KAL. IANVAR.
ΚΗ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Α. Ξϛ.	X. KAL. IANVAR.
ΚΘ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.	IX. KAL. IANVAR.

ΑΙΓΩΝ ἡμέραι κθ.

Α	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΝΕ.	VIII. KAL. IANVAR. A
	Τροπαὶ χειμεριναί. Ἐπισημαίνουσιν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ. *Τοξότης λήγει ἀνατέλλων. Τροπαὶ χειμεριναί. Χειμαίνει.* ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Β	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΖ. Λϛ. ΟΔ.	VII. KAL. IANVAR.
	Δελφὶς ἐπιτέλλει. χειμαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
Γ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ϛ. ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.	VI. KAL. IANVAR.
Δ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.	V. KAL. IANVAR.
	Τροπαὶ χειμεριναί. Χειμαίνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Ε	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ.	IIII. KAL. IANVAR.
ϛ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.	III. KAL. IANVAR. B
Ζ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΑ. Λ.	PRID. KAL. IANVAR.
	Ἀετὸς ἑσπέριος δύεται. χειμαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
Η	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.	KAL. IANVAR.
Θ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ.	IIII. NON. IANVAR.
	Στέφανος ἀκρόνυχος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Ι	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Μϛ. ΝΖ.	III. NON. IANVAR.
ΙΑ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ. Οϛ.	PRID. NON. IAN.
ΙΒ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ιϛ. ΝΔ.	NON. IANVAR.
	Νότος πνεῖ, ὡς ἐπιτέλλει. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
ΙΓ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΛΕ.	VIII. EID. IANVAR.
ΙΔ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ. ΟΓ.	VII. EID. IANVAR.
	ΚΕΝΤΡΟΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΝ.	C
	Μέσος χειμών. Νότος πολὺς ἐπιπνεῖ χειμερινὸς κατὰ θάλασσαν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΙΕ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΝΑ. Ο.	VI. EID. IANVAR.
	Αἰγόκερως ἄρχεται ἀνατέλλειν. Νότος. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Ιϛ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Β. ΙΓ. ΛΒ.	V. EID. IANVAR.
	Νότος χειμέριος κατὰ θάλασσαν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΙΖ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.	IIII. EID. IANVAR.
ΙΗ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ι. ΞΖ.	III. EID. IANVAR.
	Ὁ Περσεὺς ἀκρόνυχος ἐπιδύνει. Νότος πνεῖ ..... *	
ΙΘ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.	PRID. EID. IANVAR.
Κ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. Νϛ.	EID. IANVAR.
ΚΑ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Κϛ. ΞΔ. ΟΕ.	XIX. KAL. FEB.
ΚΒ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ζ. ΜΕ.	XVIII. KAL. FEB. D
ΚΓ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.	XVII. KAL. FEB.
ΚΔ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΒ. ΝΓ.	XVI. KAL. FEB.
ΚΕ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.	XV. KAL. FEB.
Κϛ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.	XIIII. KAL. FEB.
ΚΖ	ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΞΘ.	XIII. KAL. FEB.
	Δελφὶς ἑσπέριος δύνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
	Καρκίνος λήγει δύνων. χειμαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΚΗ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ. ΝΗ.	XII. KAL. FEB.
ΚΘ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΖ. Ξϛ.	XI. KAL. FEB.

A

ΥΔΡΩΝ ἡμέραι λ.

Α	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Θ. ΚΗ.	X. KAL. FEB.
Β	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΖ. Λϛ. ΝΕ. ΟΔ.	IX. KAL. FEB.
	Λέων ἄρχεται δύνειν. Ὑετία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ. *ἄλλος χειμών.* ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
Γ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ϛ. ΞΓ.	VIII. KAL. FEB.
Δ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ.	VII. KAL. FEB.
	Δελφὶς ἀκρόνυξ δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Ε	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.	VI. KAL. FEB.
ϛ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Γ. ΚΒ.	V. KAL. FEB.
Ζ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΑ. Ξ.	IV. KAL. FEB.
B Η	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Λ. ΞΗ.	III. KAL. FEB.
Θ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΛΗ. ΜΘ.	PRID. KAL. FEB.
Ι	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΘ. ΝΖ. Οϛ.	KAL. FEB.
ΙΑ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Η. ΚΖ. Μϛ.	IV. NON. FEB.
	Λύρα ἀκρόνυξ δύνει. Ὑετός. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΑ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΝΔ. ΞΕ.	III. NON. FEB.
ΙΓ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ιϛ. ΛΕ. ΟΓ.	PRID. NON. FEB.
ΙΔ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΓ. ΞΒ.	NON. FEB.
	Εὐδία. Ἐνίοτε καὶ Ζέφυρος πνεῖ. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΕ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ε. ΚΔ.	VIII. EID. FEB.
Ιϛ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ. Θ.	VII. EID. FEB.
	Ζέφυρος πνεῖν ἄρχεται, καὶ παραμένει ἡμέρας Γ καὶ Μ ἀπὸ τροπῶν. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
C ΙΖ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Β. ΝΘ.	VI. EID. FEB.
	Ὥρα Ζέφυρον πνεῖν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ. *Ὑδροχόος μέσος ἀνατέλλει. Ζέφυρος πνεῖ.* ΚΑΛΛΙΠΠΟΣ.	
ΙΗ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑ. Μ.	V. EID. FEB.
ΙΘ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.	IV. EID. FEB.
Κ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΗ.	III. EID. FEB.
ΚΑ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΛΖ. Νϛ. ΟΕ.	PRID. EID. FEB.
ΚΒ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ζ. Κϛ. ΞΔ.	EID. FEB.
ΚΓ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΛΔ. ΜΕ.	XVI. KAL. MAR.
ΚΔ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΕ. ΝΓ. ΟΒ.	XV. KAL. MAR.
ΚΕ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Δ. ΚΓ. Μϛ.	XIV. KAL. MAR.
	Ὑδροχόος ἑσπέριος δύνει. Σφόδρα ἐπιχειμάζει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ	
D Κϛ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ν. ΞΑ.	XIII. KAL. MAR.
ΚΖ	ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.	XII. KAL. MAR.
ΚΗ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΔΘ. ΝΗ.	XI. KAL. MAR.
ΚΘ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Α. Κ. ΞΘ.	X. KAL. MAR.
Λ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.	IX. KAL. MART.

 A

ΙΧΘΥΩΝ ἡμέραι λ.

Α	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΟΝ ΝΕ. ΟΔ.	VIII. KAL. MART.
Β	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΖ. Λϛ.	VII.KAL. MART.
	Χελιδόνα ὥρα φαίνεσθαι. Ορνιθίαι πνέουσιν ..... *	
Γ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ϛ. ΚΕ. ΞΓ.	VI. KAL. MART.
Δ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΔ. ΜΔ.	V. KAL.MART.
	Ποικίλαι ἡμέραι γίνονται ΑΛΚΥΟΝΙΔΕΣ *καλούμεναι.* ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ. *Αρκτοῦρος ἀκρόνυξ ἐπιτέλλει. Υετὸς γίνεται. χελιδὼν φαίνεται. τὰς ἑπομένας ἡμέρας λ̅ βορέαι πνέουσι, μάλιστα οἱ* ΠΡΟΟΡΝΙΘΙΑΙ *καλούμενοι.* ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Ε	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.	IV. KAL. MART.
ϛ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. Ξ.	III. KAL. MART. B
Ζ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΑ. Δ. ΜΑ.	PRID. KAL. MART.
Η	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΘ.	PRID. KAL. MAR.
Η	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΞΗ.	KAL. MART.
Θ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. Οϛ.	VI. NON. MART.
Ι	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Μϛ. ΞΕ.	V. NON. MART.
ΙΑ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Η.	IV. NON. MART.
ΙΒ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ιϛ. ΛΕ. ΝΔ.	III. NON. MART.
ΙΓ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ε. ΟΓ.	PRID. NON. MART.
	Αρκτοῦρος ἑσπέριος ἐπιτέλλει. Προτρυγητὴρ ἐκφανής. ἐπιπνεῖ βορέας ψυχρός. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΙΔ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ.	NON. MART.
	Ανεμοι πνέουσι ψυχροὶ οἱ ΠΡΟΟΡΝΙΘΙΑΙ *καλούμενοι, ἡμέρας μάλιστα θ.* ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
	Ιππος ἑῷος δύνει. ἐπιπνεῖ βορέας ψυχρός. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΙΕ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΓ. ΝΑ. Ο.	VIII. EID. MART. C
Ιϛ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΑ. ΛΒ.	VII. EID. MART.
ΙΖ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.	VI. EID. MART.
	Χειμαίνει. Ικτῖνος φαίνεται. ΕΥΔΟΞΟΣ. *Τῶν ἰχθύων ἄλοπος ἐπιτέλλει. Λήγει Βορέας.* ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
ΙΗ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ι. ΚΘ.	V. EID. MART.
ΙΘ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΗ. ΞΖ.	IV. EID. MAR.
Κ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. Νϛ. ΟΕ.	III. EID. MART.
ΚΑ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Κϛ. ΜΕ.	PRID. EID. MART.
	Στέφανος ἀκρόνυχος ἐπιτέλλει. Αρχονται Ορνιθίαι πνέοντες. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΚΒ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ζ. ΝΓ. ΞΔ.	EID. MART.
	Ικτῖνος φαίνεται. Ορνιθίαι πνέουσι μέχρις ἰσημερίας. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΚΓ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.	XVII. KAL. APR.
ΚΔ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΒ. ΞΑ.	XVI. KAL. APR. D
ΚΕ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Δ. ΚΓ.	XV. KAL. APR.
Κϛ	ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν. ΞΘ.	XIV. KAL. APR.
ΚΖ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Α.	XIII. KAL. AP.
ΚΗ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.	XII. KAL. APR.
ΚΘ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Θ. ΜΖ. Ξϛ.	XI. KAL. APR.
	Τοῦ Σκορπίου οἱ πρῶτοι ἀστέρες δύνουσιν. Επιπνεῖ Βορέας ψυχρός. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
Λ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΙΖ. ΚΗ.	X. KAL. APR.
	Τῶν ἰχθύων βόρειος ἐπιτέλλων λήγει. Ικτῖνος φαίνεται. Βορέας πνεῖ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	

A

ΚΡΙΩΝ ἡμέραι λα.

Α	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΚΕ. Λϛ. ΝΕ. ΟΔ.	IX. KAL. APRIL.
	Συνδεσμὸς τῶν ἰχθύων ἀνατέλλει. Ισημερία ἐαρινή. ψεκὰς λεπτή. χειμαίνει σφόδρα. Επισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Β	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ϛ. ΞΓ.	VIII. KAL. APRIL.
Γ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΜΔ.	VII. KAL. APRIL.
	Κριὸς ἄρχεται ἐπιτέλλειν. Υετὸς, ἢ νιφετός. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Δ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΙΔ. ΑΓ. ΝΒ. ΟΑ.	VI. KAL. APRIL.
Ε	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΜΑ.	V. KAL. APRIL.
ϛ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Γ. ΚΒ. Ξ.	IIII. KAL. APRIL.
	Ισημερία. Υετὸς γίνεται. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
B Ζ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΙΑ. Λ. ΜΘ. ΞΗ.	III. KAL. APRIL.
Η	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΛΗ. ΝΖ.	PRID. KAL. APRIL.
Θ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΙΘ. Οϛ.	KAL. APRIL.
Ι	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Η. ΚΖ. Μϛ. ΞΕ.	IIII. NON. APRIL.
	Πλειάδες ἑσπέριοι κρύπτονται.	
ΙΑ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΙΘ.	III. NON. APRIL.
ΙΒ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Ιϛ. ΛΕ. ΝΔ. ΟΓ.	PRID. NON. APRIL.
	Πλειάδες ἀκρόνυχοι δύνουσιν. Ωρίων ἄρχεται δύνειν. Ἀπὸ ἀκρονύχου ὑετὸς γίνεται. ΕΥΔΟΞΟΣ. Πλειάδες κρύπτονται ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι, καὶ ἀφανεῖς γίνονται νύκτας μ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
ΙΓ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Ε. ΜΓ.	NON. APRIL.
ΙΔ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΙΓ. ΚΔ. ΞΒ.	VIII. EID. APRIL.
C ΙΕ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.	VII. EID. APRIL.
Ιϛ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Β. ΚΑ. ΝΘ.	VI. EID. APRIL.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΑΡΙΝΟΝ.

ΙΖ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Μ.	V. EID. APRIL.
ΙΗ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.	IIII. EID. APRIL.
ΙΘ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ.	III. EID. APRIL.
Κ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Νϛ. ΟΕ.	PRID. EID. APRIL.
	Υάδες ἀκρόνυχοι δύνουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΚΑ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Ζ. ΜΕ. ΞΔ.	EID. APRIL.
ΚΒ.	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΝΓ.	XVIII. KAL. MAI.
	Υάδες κρύπτονται. Χάλαζα ἐπιγίνεται. Ζέφυρος πνεῖ. ΕΥΚΤΗΜΩΝ. Ζυγὸς ἄρχεται δύνειν. Πολλαχῇ χάλαζα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
D ΚΓ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.	XVII. KAL. MAI.
ΚΔ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ. ΞΑ.	XVI. KAL. MAI.
ΚΕ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΞΘ.	XV. KAL. MAI.
Κϛ	ΜΟΥΝΥΧΙΩΝ ΙΒ. Κϛ. ΛΑ. Ν.	XIIII. KAL. MAI.
	Λύρα ἀκρόνυχος ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΚΖ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Α. ΛΘ. ΝΗ.	XIII. KAL. MAI.
ΚΗ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Θ. Ξϛ.	XII. KAL. MAI.
ΚΘ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΜΖ.	XI. KAL. MAI.
Λ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΖ. ΝΕ. ΟΔ.	X. KAL. MAI.
ΛΑ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΕ. Λϛ.	IX. KAL. MAI.

ΤΑΥΡΩΝ ἡμέραι λβ.

Α	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ς. ΜΔ. ΞΓ. Ὠρίων ἀκρόνυχος δύνει. Ὑετία. ΕΥΔΟΞΟΣ. Ὁ Κριὸς λήγει ἐπιτέλλων. Ὑετία. Πολλαχῆ χάλαζα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	VIII. KAL. MAI.	A
Β	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΔ. Λς. Κύων κρύπτεται. Χάλαζα γίνεται. ΕΥΚΤΗΜΩΝ. Λύρα ἐπιτέλλει. Κύων ἀκρόνυχος δύνει. Ὑετὸς γίνεται. ΕΥΔΟΞΟΣ. Τοῦ Ταύρου ἡ κέρκος ἐπιτέλλει. Νοτία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	VII. KAL. MAI.	
Γ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΝΒ. ΟΕ.	VI. KAL. MAI.	
Δ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.	V. KAL. MAI.	
Ε	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Λ. ΜΘ.	IV. KAL. MAI.	
ς	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΑ. ΞΗ.	III. KAL. MAI.	
Ζ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. Ος. Ὑετὸς γίνεται. ΕΥΔΟΞΟΣ.	PRID. KAL. MAI.	B
Η	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΞΕ. Αἲξ ἑῴα ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	KAL. MAI.	
Θ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Η. ΚΖ. Μς.	VI. NON. MAI.	
Ι	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΛΕ. ΝΔ.	V. NON. MAI.	
ΙΑ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ε. Ις. ΟΓ. Σκορπίος ἑῷος δύνειν ἄρχεται. Ὑετὸς γίνεται. ΕΥΔΟΞΟΣ.	IIII. NON. MAI.	
ΙΒ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ.	III. NON. MAI.	
ΙΓ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΓ. ΝΑ. Ο. ΞΒ. Πλειὰς ἐπιτέλλει. Θέρους ἀρχή. Ἐπισημαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ. Ἡ τοῦ Ταύρου κεφαλὴ ἐπιτέλλει. Ἐπισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	PRID. NON. MAI.	
ΙΔ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΑ. ΛΒ.	NON. MAI.	
ΙΕ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.	VIII. EID. MAI.	
Ις	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ι. ΚΘ.	VII. EID. MAI.	
ΙΖ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΝΗ. ΞΖ.	VI. EID. MAI.	
ΙΗ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. Νς. ΟΕ.	V. EID. MAI.	
ΙΘ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Κς. ΜΕ.	IV. EID. MAI.	C
Κ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ζ. ΞΔ.	III. EID. MAI.	
ΚΑ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΝΓ. ΟΒ. Σκορπίος ἑῷος ὅλος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	PRID. EID. MAI.	
ΚΒ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΞΑ. Πλειάδες ἐπιτέλλουσιν. Ἐπισημαίνουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.	EID. MAI.	
ΚΓ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ.	XVII. KAL. IVNI.	
ΚΔ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΛΑ. Ν. ΞΘ.	XVI. KAL. IVNI.	
ΚΕ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΒ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Α. Ἀετὸς ἑσπέριος δύνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	XV. KAL. IVNI.	
Κς	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Κ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΛΘ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΗ.	XIV. KAL. IVNI.	
ΚΖ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Κ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Θ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΖ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Ξς.	XIII. KAL. IVNI.	
ΚΗ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΗ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΖ. ΚΗ.	XII. KAL. IVNI.	D
ΚΘ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Λς. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΕ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΟΔ.	XI. KAL. IVNI.	
Λ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ς. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΚΕ. Ἀετὸς ἑσπέριος ἐπιτέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	X. KAL. IVNI.	
ΛΑ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΔ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΞΓ.	IX. KAL. IVN.	
ΛΒ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΙΔ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΛΓ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΒ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΟΑ. Ἀρκτοῦρος ἑῷος δύνει. Ἐπισημαίνει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ. Ὁ Ταῦρος λήγει ἀνατέλλων. ΚΑΛΙΠΠΟΣ. Ὑάδες ἑσπέριαι ἐπιτέλλουσιν. Ἐπισημαίνουσιν. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	VIII. KAL. IVNI.	

ΔΙΑΤΜΩΝ

A

ΔΙΔΥΜΩΝ ἡμέραι λβ.

Α	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΒ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΑ.	VII. KAL. IVNI.
Β	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Γ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Ξ.	VI. KAL. IVNI.
	Οἱ Δίδυμοι ἄρχονται ἐπιτέλλειν. Νοτίᾳ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Γ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΑ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Λ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΘ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΞΗ.	V. KAL. IVNI.
Δ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΛΗ. ΝΖ.	IV. KAL. IVNI.
Ε	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΘ.	III. KAL. IVNI.
	Υάδες ἑῷαι ἐπιτέλλουσιν. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ϛ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΖ. Μϛ. ΞΕ. Οϛ.	PRID. KAL. IVN.
Ζ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Η.	KAL. IVNI.
	Αἰετὸς ἀκρόνυχος ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
B Η	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ε. Ιϛ. ΛΕ. ΝΔ. ΟΓ.	IV. NON. IVN.
Θ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΓ.	III. NON. IVN.
Ι	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΓ. ΚΔ. ΞΔ.	PRID. NON. IVNI.
	Ὕδωρ γίνεται. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
ΙΑ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Θ.	NON. IVN.
ΙΒ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑ.	VIII. EID. IVN.
ΙΓ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.	VII. EID. IVN.
	Ἀρκτοῦρος ἑῷος δύνει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΔ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.	VI. EID. IVN.
ΙΕ	ΣΚΙΡΡΟΩΟΡΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ.	V. EID. IVN.
Ιϛ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΟΕ.	IV. EID. IVN.
ΙΖ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ζ. Κϛ. ΜΕ. Νϛ. ΞΔ.	III. EID. IVN.
ΙΗ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΓ.	PRID. EID. IVN.
	Δελφὶς ἀκρόνυχος ἐπιτέλλει. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
C ΙΘ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΓ. ΛΔ. ΟΒ.	EID. IVNI.
Κ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ. ΞΑ.	XVIII. KAL. IVLI.
ΚΑ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Δ. ΞΘ.	XVII. KAL. IVLI.
ΚΒ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ.	XVI. KAL. IVLI.
ΚΓ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ν. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Α. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΘ.	XV. KAL. IVL.
ΚΔ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Θ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Κ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΗ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Ξϛ.	XIV. KAL. IVL.
	Ὠρίωνος ὦμος ἐπιτέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
	Ὠρίων ἄρχεται ἐπιτέλλειν. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΚΕ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΗ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΖ.	XIII. KAL. IVLI.
Κϛ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΖ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΔ.	XII. KAL. IVL.
D ΚΖ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Λϛ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΕ.	XI. KAL. IVL.
ΚΗ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ϛ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΕ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΔ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΞΓ.	X. KAL. IVL.
ΚΘ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΔ.	IX. KAL. IVL.
	Ὠρίων ἄρχεται ἐπιτέλλειν. Φιλεῖ ἐπισημαίνειν ἐπ' αὐτῷ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
Λ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΑ.	VIII. KAL. IVL.
ΛΑ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Γ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΒ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΓ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Ξ.	VII. KAL. IVL.
ΛΒ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Λ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΘ.	VI. KAL. IVL.

TABVLA NEOMENIARVM PRYTANIAS CALIPPICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

	Anni periodi Calipp.	ἑκατομβαιών.	μεταγειτνιών.	βοηδρομιών.	πυανεψιών.	μαιμακτηριών.	ποσειδεών.	γαμηλιών.	ἀνθεστηριών.	ἐλαφηβολιών.	μουνυχιών.	θαργηλιών.	σκιρροφοριών α.	σκιρροφοριών β.	Cyclus Lunæ.	Cyclus Solis.
Emb.	1	28 Iun.	28 Iul.	27 Aug.	25 Sept.	25 Oct.	23 No.	23 Dec.	21 Ian.	20 Feb.	20 Mar.	19 Apr.	18 Mai.	17 Iuni.	14	B
	2	16 Iul.	15 Aug.	13 Sep.	13 Oct.	12 Nou.	11 Dec.	9 Ianu.	8 Febr.	10 Mar.	8 April.	8 Maij.	7 Iunij.	o	15	AG
Emb.	3	6 Iuli.	4 Aug.	3 Sep.	2 Octo.	1 Nou.	29 No.	30 Dec.	28 Ian.	27 Feb.	29 Mar.	27 Apr.	27 Mai.	25 Iuni.	16	F
	4	25 Iuli.	24 Aug.	22 Sep.	21 Oct.	20 No.	19 Dec.	18 Ian.	16 Feb.	18 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	15 Iun.	o	17	E
	5	14 Iuli.	13 Aug.	11 Sept.	11 Oct.	9 Nou.	9 Dec.	7 Ian.	6 Feb.	6 Mart.	5 Apr.	4 Mai.	2 Iuni.	o	18	D
Emb.	6	2 Iul.	31 Iul.	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	27 Nou.	27 Dec.	25 Ian.	24 Feb.	25 Mar	24 Apr.	23 Mai.	22 Iuni.	19	C B
	7	21 Iul.	20 Aug.	18 Sep.	18 Oct.	16 No.	16 Dec.	15 Ian.	13 Feb.	15 Mar.	13 Apr.	13 Mai.	11 Iuni.	o	1	A
	8	11 Iuli.	9 Aug.	8 Sept.	7 Oct.	6 Nou.	5 Dec.	4 Ian.	2 Feb.	4 Mart.	2 April.	2 Mai.	1 Iuni.	o	2	G
Emb.	9	30 Iuni.	30 Iuli.	28 Aug.	27 Sep.	26 Oct.	25 Nou.	24 Dec.	23 Ian.	21 Feb.	22 Mar.	20 Apr.	20 Mai.	18 Iuni.	3	F
	10	18 Iul.	16 Aug.	18 Sept.	15 Oct.	13 No.	13 Dec.	11 Ian.	10 Feb.	11 Mar.	10 Apr.	9 Mai.	8 Iuni.	o	4	E D
Emb.	11	7 Iuli.	6 Aug.	4 Sept.	4 Oct.	2 Nou.	2 Dec.	31 Dec.	30 Ian.	28 Feb.	30 Mar.	29 Apr.	28 Mai.	27 Iuni.	5	C
	12	26 Iuli.	25 Aug.	23 Sept.	23 Oct.	21 No.	21 Dec.	19 Ian.	18 Feb.	19 Mar.	18 Apr.	18 Mai.	16 Iuni.	o	6	B
	13	16 Iuli.	14 Aug.	13 Sep.	12 Oct.	11 Nou.	10 Dec.	9 Ian.	7 Feb.	8 Mar.	6 April.	5 Mai.	4 Iuni.	o	7	A
Emb.	14	4 Iuli.	3 Aug.	1 Sep.	1 Oct.	30 Oct.	29 No.	28 Dec.	27 Ian.	25 Feb.	27 Mar.	25 Apr.	25 Mai.	23 Iuni.	8	G F
	15	23 Iuli.	21 Aug.	20 Sept.	19 Oct.	18 No.	18 Dec.	16 Ian.	15 Feb.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iuni.	o	9	E
	16	12 Iuli.	11 Aug.	9 Sept.	9 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	5 Ian.	4 Feb.	5 Mar.	4 April.	4 Mai.	2 Iuni.	o	10	D
Emb.	17	2 Iuli.	31 Iuli.	30 Aug.	28 Sep.	28 Oct.	26 Nou.	26 Dec.	24 Ian.	23 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	21 Mai.	20 Iuni.	11	C
	18	20 Iul.	18 Aug.	17 Sep.	16 Oct.	15 No.	14 Dec.	13 Ian.	11 Feb.	13 Mar.	11 Apr.	11 Mai.	9 Iuni.	o	12	B A
	19	9 Iul.	7 Aug.	6 Sept.	5 Oct.	4 Nou.	4 Dec.	2 Ian.	1 Feb.	2 Mar.	1 Apr.	30 Apr.	30 Mai.	o	13	G
Emb.	20	28 Iuni.	28 Iuli.	26 Aug.	25 Sept.	24 Oct.	23 No.	22 Dec.	21 Ian.	20 Feb.	21 Mar.	20 Apr.	19 Mai.	18 Iuni.	14	F
	21	11 Iuli.	16 Aug.	14 Sep.	14 Oct.	12 No.	12 Dec.	10 Ian.	9 Feb.	9 Mart.	8 April.	7 Mai.	6 Iuni.	o	15	E
Emb.	22	6 Iuli.	4 Aug.	3 Sep.	2 Oct.	1 Nou.	30 No.	30 Dec.	28 Ian.	27 Feb.	29 Mar.	27 Apr.	26 Mai.	25 Iuni.	16	DC
	23	24 Iulij	23 Aug.	22 Sep.	21 Oct.	20 Nou.	19 Dec.	18 Ian.	16 Feb.	18 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	14 Iuni.	o	17	B
	24	14 Iuli.	12 Aug.	11 Sept.	10 Oct.	9 Nou	8 Dec.	7 Ian.	6 Feb.	7 Mar.	6 April.	5 Mai.	4 Iuni.	o	18	A
Emb.	25	3 Iuli.	2 Aug.	31 Aug.	30 Sep.	29 Oct.	28 No.	27 Dec.	26 Ian.	24 Feb.	24 Mar.	23 Apr.	23 Mai.	22 Iuni.	19	G
	26	21 Iuli.	20 Aug.	18. Sep.	18 Oct.	16 No.	16 Dec.	14 Ian.	13 Feb.	14 Mar.	18 Apr.	12 Mai.	11 Iuni.	o	1	F E
	27	10 Iuli.	9 Aug.	8 Sept.	7 Octo.	6 Nou.	5 Dec.	4 Ian.	2 Feb.	4 Mart.	2 April.	2 Mai.	31 Mai.	o	2	D
Emb.	28	30 Iuni.	29 Iuli.	28 Aug.	26 Sep.	26 Oct.	24 Nou.	24 Dec.	23 Ian.	21 Feb.	23 Mar.	21 Apr.	21 Mai.	19 Iuni.	3	C
	29	19 Iuli.	17 Aug.	16 Sept.	15 Oct.	14 No.	13 Dec.	12 Ian.	10 Feb.	11 Mar.	10 Apr.	9 Mai.	9 Iuni.	o	4	B
Emb.	30	7 Iuli.	6 Aug	4 Sept.	4 Oct.	2 Nou.	2 Dec.	31 Dec.	30 Ian.	28 Feb.	30 Mar.	28 Apr.	28 Mai.	26 Iuni.	5	AG
	31	26 Iuli.	25 Aug.	23 Sept.	23 Oct.	21 Nou	21 Dec.	19 Ian.	18 Febr.	19 Mar.	18 Apr.	17 Mai.	16 Iuni.	o	6	F
	32	15 Iuli.	14 Aug.	12 Sept.	12 Oct.	10 No.	10 Dec.	9 Ian.	7 Febr.	9 Mar.	7 April.	7 Mai.	5 Iuni.	o	7	E
Emb.	33	5 Iuli.	3 Aug.	2 Sept.	1 Octo.	31 Oct.	29 Nou.	29 Dec.	27 Ian.	26 Feb.	27 Mar.	25 Apr.	25 Mai.	25 Iuni.	8	D
	34	23 Iuli.	21 Aug.	20 Sep.	19 Oct.	18 Oct.	17 Dec.	16 Ian.	14 Feb.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iuni.	o	9	C B
	35	12 Iuli.	11 Aug.	9 Sept.	9 Oct.	7 Nou	7 Dec.	6 Ian.	4 Feb.	5 Mart.	4 April.	3 Mai.	2 Iuni.	o	10	A
Emb.	36	1 Iuli.	31 Iuli.	29 Aug.	28 Sep.	28. Oct.	26 No.	26 Dec.	24 Ian.	23 Feb.	24 Mar.	23 Apr.	22 Mai.	21 Iuni.	11	G
	37	20 Iuli.	19 Aug.	17 Sep.	17 Oct.	15 No.	15 Dec.	13 Ian.	12 Feb.	13 Mar.	11 Apr.	11 Mai.	9 Iuni.	o	12	F
	38	9 Iuli.	7 Aug.	6 Sept.	5 Oct.	4 Nou.	3 Dec.	2 Ian.	31 Ian.	2 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	29 Mai.	o	13	ED

RESI-

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM PRYTANIAS CALIPPICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

	Anni peri di Calipp.	ἑκατομβαιών.	μεταγειτνιών.	βοηδρομιών.	πυανεψιών.	μαιμακτηριών.	ποσειδεών.	γαμηλιών.	ἀνθεστηριών.	ἐλαφηβολιών.	μουνυχιών.	θαργηλιών.	σκιρροφοριών α.	σκιρροφοριών β.	Cyclus Lunæ.	Cyclus Solis.
Emb.	39	28 Iun.	28 Iul.	26 Aug.	25 Sept.	24 Oct.	23 No.	22 Dec.	21 Ian.	19 Feb.	21 Mar.	19 Apr.	19 Mai.	17 Iuni.	14	C
	40	17 Iul.	15 Aug.	14 Sep.	14 Oct.	12 Nou.	12 Dec.	10 Ianu.	9 Febr.	10 Mar.	9 April.	8 Maij.	7 Iunij.	o	15	B
Emb.	41	6 Iuli.	5 Aug.	3 Sep.	3 Octo.	1 Nou.	1 Dec.	30 Dec.	29 Ian.	28 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	26 Mai	25 Iuni.	16	A
	42	24 Iuli.	23 Aug.	21 Sep.	21 Oct.	19 No.	19 Dec.	17 Ian.	16 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	14 Iun.	o	17	G F
	43	14 Iuli.	12 Aug.	11 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	8 Dec.	7 Ian.	5 Feb.	7 Mart.	5 Apr.	5 Mai.	3 Iuni.	o	18	E
Emb.	44	3 Iul.	1 Aug.	31 Aug.	30 Sept.	29 Oct.	28 Nou.	27 Dec.	26 Ian.	25 Feb	26 Mar.	24 Apr.	24 Mai.	22 Iuni.	19	D
	45	22 Iul.	20 Aug.	19 Sep.	18 Oct.	17 No.	17 Dec.	15 Ian.	14 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	12 Mai.	11 Iuni.	o	1	C
	46	10 Iuli.	9 Aug.	7 Sept.	7 Oct.	5 Nou.	5 Dec.	3 Ian.	2 Feb.	3 Mart.	2 April.	2 Mai.	31 Mai.	o	2	B A
Emb.	47	30 Iuni.	29 Iuli.	28 Aug.	26 Sep.	26 Oct.	24 Nou.	24 Dec.	22 Ian.	21 Feb.	22 Mar.	21 Apr.	20 Mai.	9 Iuni.	3	G
	48	19 Iul.	17 Aug.	16 Sept.	15 Oct.	13 No.	13 Dec.	12 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	10 Apr.	10 Mai.	8 Iuni.	o	4	F
Emb.	49	8 Iuli.	6 Aug.	5 Sept.	4 Oct.	3 Nou.	3 Dec.	1 Ian.	31 Ian.	29 Feb.	30 Mar.	28 Apr.	28 Mai	26 Iuni.	5	E
	50	26 Iuli.	24 Aug.	23 Sept.	22 Oct.	21 No.	20 Dec.	19 Ian.	17 Feb.	19 Mar.	18 Apr.	17 Mai.	17 Iuni.	o	6	DC
	51	15 Iuli.	14 Aug.	12 Sep.	12 Oct.	10 Nou.	10 Dec.	8 Ian.	7 Feb.	8 Mar.	7 April.	6 Mai.	5 Iuni.	o	7	B
Emb.	52	5 Iuli.	3 Aug.	2 Sep.	1 Oct.	31 Oct.	29 No.	29 Dec.	27 Ian.	26 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	25 Mai.	25 Iuni.	8	A
	53	23 Iuli.	22 Aug	20 Sept.	20 Oct.	19 No.	18 Dec.	17 Ian.	15 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	14 Mai.	12 Iuni.	o	9	G
	54	12 Iuli.	10 Aug.	9 Sept.	8 Oct.	7 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	3 Feb.	5 Mart.	4 April.	3 Mai.	2 Iuni.	o	10	F E
Emb.	55	1 Iuli.	31 Iuli.	29 Aug.	28 Sep.	27 Oct.	26 Nou.	25 Dec.	24 Ian.	22 Feb.	24 Mar.	22 Apr.	22 Mai.	21 Iuni.	11	[illegible]
	56	20 Iul.	19 Aug.	17 Sep.	17 Oct.	15 No.	15 Dec.	13 Ian.	12 Feb.	13 Mar.	12 Apr.	11 Mai.	11 Iuni.	o	12	[illegible]
	57	9 Iul.	8 Aug.	6 Sept.	6 Oct.	5 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	1 Feb.	2 Mar.	31 Mar.	30 Apr.	29 Mai.	o	13	[illegible]
Emb.	58	28 Iuni.	27 Iuli.	26 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	22 No.	22 Dec.	21 Ian.	19 Feb.	21 Mar.	19 Apr.	19 Mai.	18 Iuni.	14	A G
	59	17 Iuli.	15 Aug.	14 Sep.	13 Oct.	12 No.	11 Dec.	10 Ian.	8 Feb.	10 Mar.	8 April.	8 Mai.	7 Iuni.	o	15	F
Emb.	60	6 Iuli.	5 Aug.	3 Sep.	3 Oct.	1 Nou.	1 Dec.	30 Dec.	29 Ian.	27 Feb.	29 Mar.	27 Apr.	27 Mai.	25 Iuni.	16	E
	61	25 Iulij	24 Aug.	22 Sep.	22 Oct.	20 Nou.	20 Dec.	18 Ian.	17 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	15 Mai.	14 Iuni.	o	17	D
	62	13 Iuli.	12 Aug.	10 Sept.	10 Oct.	8 Nou.	8 Dec.	7 Ian.	5 Feb.	8 Mar.	6 April.	6 Mai.	4 Iuni.	o	18	C B
Emb.	63	3 Iuli.	1 Aug.	31 Aug.	29 Sep.	29 Oct.	27 No.	27 Dec.	25 Ian.	24 Feb.	25 Mar.	24 Apr.	24 Mai.	22 Iuni.	19	A
	64	22 Iuli.	20 Aug.	19 Sep.	18 Oct.	17 No.	16 Dec.	14 Ian.	13 Feb.	15 Mar.	13 Apr.	13 Mai.	11 Iuni.	o	1	G
	65	11 Iuli.	10 Aug.	8 Sept.	8 Octo.	6 Nou.	6 Dec.	4 Ian.	3 Feb.	3 Mart.	2 April.	1 Mai.	31 Mai.	o	2	F
Emb.	66	29 Iuni.	29 Iuli.	27 Aug.	26 Sep.	25 Oct.	24 Nou.	23 Dec.	22 Ian.	20 Feb.	22 Mar.	20 Apr.	20 Mai.	18 Iuni.	3	E D
	67	18 Iuli.	17 Aug.	15 Sept.	15 Oct.	13 No.	13 Dec.	11 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	10 Apr.	10 Mai.	8 Iuni.	o	4	C
Emb	68	3 Iuli.	6 Aug	5 Sept.	4 Oct.	3 Nou.	2 Dec.	1 Ian.	30 Ian.	1 Mar.	30 Mar.	29 Apr.	28 Mai.	27 Iuni.	5	B
	69	27 Iuli.	25 Aug.	24 Sept.	23 Oct.	22 Nou.	21 Dec.	20 Ian.	18 Febr.	19 Mar.	17 Apr.	17 Mai.	15 Iuni.	o	6	A
	70	15 Iuli.	13 Aug.	12 Sept.	11 Oct.	10 No.	10 Dec.	8 Ian.	7 Febr.	8 Mar.	7 April.	6 Mai.	5 Iuni.	o	7	G F
Emb.	71	4 Iuli.	3 Aug.	1 Sept.	1 Octo.	30 Oct.	29 Nou.	28 Dec.	27 Ian.	26 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	25 Mai.	24 Iuni.	8	E
	72	23 Iuli.	22 Aug.	20 Sep.	20 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	16 Ian.	15 Feb.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iuni.	o	9	D
	73	13 Iuli.	11 Aug.	10 Sept.	9 Oct.	8 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	4 Feb.	6 Mart.	4 April.	4 Mai.	2 Iuni.	o	10	C
Emb.	74	1 Iuli.	30 Iuli.	29 Aug.	28 Sep.	27 Oct.	26 No.	25 Dec.	24 Ian.	22 Feb.	24 Mar.	22 Apr.	22 Mai.	20 Iuni.	11	B A
	75	20 Iuli.	18 Aug.	17 Sep.	16 Oct.	15 No.	14 Dec.	13 Ian.	12 Feb.	13 Mar.	12 Apr.	11 Mai.	10 Iuni.	o	12	G
	76	9 Iuli.	8 Aug.	6 Sept.	6 Oct.	4 Nou.	4 Dec.	2 Ian.	1 Feb.	2 Mart.	1 Apr.	30 Apr.	30 Mai.	o	13	F

DE ANNO COELESTI.

Annvm cœleſtem vocauimus, cuius partes ſecundum quid naturale ſunt, non ex hominum inſtituto. Eius duas ſpecies fecimus: Solarem, & Lunarem. Lunarem quidem, cuius partes naturali quodam interuallo Lunæ definiuntur, quale eſt tempus a nouilunio, ad nouilunium. item cuius τὸ ὅλον aliquo numero earum

earum partium conſtituitur, vt eſt ἡ δωδεκάμηνος Σεληναϊκὴ: quan- A
quam in ea eſt aliquid θέσει potius, quam φύσει. Solarem autem annum cœleſtem vocamus, cuius partes aliquo Solari ſpatio deſcribuntur: quale eſt interuallum, quo Sol vnumquodque Signum in Zodiaco percurrit. Quanquam ſi reluctandum eſt, ne illæ quidem partes naturales ſunt. Eæ enim τοῖς ἀστερισμοῖς definiuntur. ἀστερισμοὶ autem ſunt θέσει, non φύσει: quatenus illa ſegmenta πρὸς κατάληψιν imaginibus quibuſdam notata ſunt. Vnde quatuor tantum ex illis naturalia fuerint ea, quæ Tropica dicuntur. Eæ partes duodecim numero, inæquales ſunt. Proinde & menſes, qui ex illis conſtituuntur, inæquales. Eiuſmodi ſunt quibus parapegmata ſua deſcripſerunt veteres illi Græci; quorum princeps Cleoſtratus, eumque ſequutus B
Harpalus, poſtea Meton, Euctemon, Eudoxus, Conon, Archimedes, Democritus, Nauſiteles, & alij innumeri, parapegmata cum Faſtis publicarunt popularibus ſuis. Nos veri parapegmatis Attici exemplar ſupra propoſuimus cum neomeniis πρυτανείας Calippicis, ortus & occaſus tantum a Gemino mutuati. Reliqua ſunt induſtriæ noſtræ. Cuius parapegmatis quantus ſit fructus in ratione temporum, poſtea aperietur.

DE PARAPEGMATE ATTICO.

Hoc Parapegma Atticum vocamus, propter menſes πρυτανείας appoſitos. Alioquin, vt vides, ex diuerſis Parapegmatis conflatum eſt, ex Atticis tribus Metonis, Euctemonis, & Ca- C
lippi; Ægyptiacis duobus, Eudoxi, Doſithei; Abderitano vno Democriti. Singula enim parapegmata nationibus ſuis publicarant veteres illi ſummi Aſtronomi: quod & Syracuſiis ſuis Archimedem, Samiis Cononem feciſſe digito indicat Virgilius:

In medio duo ſigna, Conon, & quis fuit alter,
Deſcripſit totum radio qui gentibus orbem,
Tempora quæ meſſor, quæ curuus arator haberet.

Primum apponebant annum Solarem diſtinctum in menſes ſuos cæleſtes, & per totum eius contextũ Neomenias magiſtratus, quas Νουμηνίας πρυτανείας Attici vocabant, adiectis ſiderum ortibus & occaſibus. Deinde ex altera parte alium contextum menſium ciuilium, ſiue popu- D
larium, qui ſunt ſinguli dierum tricenum, cum Faſtis, ſolennibus, & cultibus, appoſitis etiam, vt in anno Solari, epochis neomeniarum prytanias. Verbi gratia, Νουμηνία Μεταγειτνιῶνος πρυτανείας τῇ ὀγδόῃ Ἑκατομβαιῶνος φθίνοντος, & ſic deinceps in omnibus. In priore propoſito abunde tibi ſatisfactum eſt. Nam & annũ Solarem menſibus cæleſtibus Euctemonis, Calippi & Metonis deſcriptum propoſuimus, & præterea ortus & occaſus ſiderum, vt deſcripſit Geminus, neomenias quoque prytanias adieci-

A nias adiecimus, in quo opere labor cum induſtria certant. His cu-
mulus acceſſit epocha dierum Iulianorum e regione reſponden-
tium. In altero propoſito tu ipſe per te tibi conſulere potes ope Tabu-
læ alterius Neomeniarum Prytanias in menſibus Iulianis. Exemplum
adducam, ſi prius, quæ notanda ſunt, indicauero. Menſes Pryta-
nias ſunt notati numeris, qui numeri ſignificant annum periodi Ca-
lippicæ. Vt in prima die verbi gratia, Σκορπιῶνος, notatus eſt μαι-
μακτηριὼν νε. οδ. Hoc ſignificat, in primo die Scorpionis Mæma-
cterionem Prytanias incidere in annis LV, & LXXIIII periodi Ca-
lippicæ, cui diei Scorpionis reſpondet e regione dies a. d. VI Kal.
Nouemb. Dices igitur in annis LV, & LXXIIII periodi Calippicæ
B nouilunium Prytanias fuiſſe in a. d. VI. KAL. Nouemb. hoc eſt in
XXVII Octobris. Volo igitur ſcire, cui menſi populari, & quo-
tæ menſis congruit illa neomenia. Primus annus periodi Calippicæ
incidit in 28 deſinentem periodi Atticæ. Ergo quinquageſimus
quintus periodi Calippicæ erit ſeptimus periodi Atticæ politicæ.
In tabula neomeniarum Atticarum libro primo, e regione ſeptimi
anni, ſub titulo Πυανεψιῶνος, habes 16 Octobris, epocham neome-
niæ Pyanepſionis popularis. A qua viceſima ſeptima Octobris, in
qua cæpit neomenia prytanias, eſt duodecima menſis ciuilis. Pro-
inde duodecima menſis Pyanepſionis popularis fuit neomenia Pya-
nepſionis Prytanias. Dices igitur νουμηνίαν πυανεψιῶνος πρυτανείας cæ-
C piſſe τῇ δευτέρᾳ ἐπὶ δεκάτῃ προτέρᾳ τοῦ Πυανεψιῶνος. Cum dico δεκάτην
προτέραν, intelligo decimam menſis a neomenia. quemadmodum
δεκάτη δευτέρα, aut ὑστέρα, erat ἡ εἰκὰς, viceſima dies. Inde in Decreto
Athenienſium in Zenonem Cittenſem legitur, Μαιμακτηριῶνος δε-
κάτῃ ὑστέρᾳ. id eſt, τῇ εἰκάδι. Contra in Teſtamento Epicuri, legimus
Γαμηλιῶνος δεκάτῃ προτέρᾳ: id eſt, decima a neomenia. Nam, vt om-
nes fere ſciunt, menſes populares, quia omnes tricenum dierum
erant, diuidebantur in tres δεκάδας. Prima δεκὰς erat ἱσταμένου, ſecun-
da μεσοῦντος, tertia φθίνοντος. Sed vltima ἱσταμένου, vt diximus, erat δε-
κάτη προτέρα, vltima μεσοῦντος, δεκάτη ὑστέρα. In prima decade diceba-
tur πρώτη, δευτέρα, ἱσταμένου. In ſecunda, πρώτη, δευτέρα ἐπὶ δεκάτῃ. In
D tertia retro dicebant δεκάτη φθίνοντος, ἐνάτη φθίνοντος, ὀγδόη φθίνοντος,
viceſima prima, viceſima ſecunda, viceſima tertia. Raro aliter. Inue-
nitur tamen, vt apud Demoſthenem ἕκτῃ ἐπὶ εἰκάδι. & Menandrum
μέθῃ: ἱερὸν γαμὸν φάσκων ποιήσειν δευτέραν μετ᾽ εἰκάδα καθ᾽ αὑτὸν, ἵνα μὴ
τετράδι δειπνῇ παρ᾽ ἑτέροις. τὰ τοῦ θεοῦ γὰρ πανταχοῦ ἔχειν καλῶς. Rurſus annus
LXXIIII Calippicus eſt XXVI Atticus. In Tabula neomeniarum
Atticarum libro primo, e regione 26 anni, Pyanepſionis neome-
nia 8 Octobris. Ergo Pyanepſion prytanias fuit XIX Pyanepſionis
popularis,

popularis, hoc eſt, τῇ ἐνάτῃ μεσοῦντος. Quod autem primus annus Ca- A lippicus ſit viceſimus octauus deſinens Atticus, ita demonſtratur. Annus primus Calippicus eſt 446 Iphiteus deſinens, hoc eſt 66 ſextæ periodi Olympicæ. Abiectis 38, ex methodo perpetua, remanet annus 28 deſinens periodi Atticæ. Nihil refert, annis periodi Olympicæ detrahas 38, aut addas. Eodem enim recidit methodus periodi Atticæ. Conuerte exemplum. Volo ſcire in anno LV periodi Calippicæ, cui diei cæleſti in parapegmate competit Neomenia Mæmacterionis Prytanias. In Tabula Neomeniarum Prytanias, quam Parapegmati ſubiecimus, e regione anni 55, ſub Mæmacterione, annoto 27 Octob. hoc eſt v Kal. Nouemb. Itaque in Parapegmate, diem v Kal. Nouemb. video notatam e regione primæ Scorpionis. Qua- B re pronuncio prima Scorpionis neomeniam Mæmacterionis prytanias fuiſſe. Sed nobilius exemplum adferamus. Libro primo notauimus, Decretum Athenienſium in gratiam Hyrcani Iudæorum Ethnarchæ ſcriptum fuiſſe 26 die Panemi Macedonici, vndecima Munychionis Calippici. Præterea periodum Macedonicam eandem fuiſſe cum Olympica. Erat annus 714 Iphiti, & proinde 30 periodi decimæ Olympicæ. Erat præterea annus quadrageſimus quartæ periodi Calippicæ. In Tabula Neomeniarum Calippicarum, e regione anni 40, ſub titulo Munychionis, in communi angulo, habes 9 Aprilis. Id eſt, 9 Aprilis fuit neomenia Munychionis Calippici prytanias. ſi vndecima Munychionis incidit in 26 Panemi popularis, C ergo neomenia Munychionis incidit in XVI menſis popularis: & proinde 9 Aprilis fuit XVI menſis popularis. & conſequenter 25 Mart. fuit neomenia ipſius menſis popularis. In libro primo, in Tabula neomeniarum Atticarum, e regione 30 anni, neomenia Elaphebolionis incidit in 25 Martij, qui conueniebat tunc in Panemum Macedonicum. Quare, quod propoſitum fuit, demonſtratum eſt. At eo anno in periodo Attica alia ratio fuiſſet. Siquidem neomenia Munychionis prytanias incidit eo anno in δευτέρᾳ ἐλαφηβολιῶνος ἱσαμένου. Erat enim is annus ſexageſimus octauus periodi Atticæ. Quid elegantius hac methodo? quid ſuauius cognitione harum rerum? Aliter & expeditius. Eſto propoſitus annus periodi prytanias 59, D item Idus Apriles. Volo ſcire cui menſi prytanias, & quotæ menſis prytanias reſpondeant Idus Apriles. In Parapegmate, ſub Krione, e regione Iduum Aprilium, notati ſunt anni prytanias 7, 45, 64. Sed annus 59 non occurrit. Aſcendendo vide vbi proxime occurrat. Et quidem offert ſe in XVI Krionos Attici, VI Eid. Aprilis cum menſe Munychione. Dies Iduum eſt quinta ab eo. Aio igitur in anno 59 prytanias Idus Apriles fuiſſe πέμπτην Μουνυχιῶνος πρυτανείας. Ita ſine vllo labore omnes epochas dierum Iulianorum ad dies prytanias, & contra conferes.

Reliqua

A harum rerum? Reliqua per te tuo ductu percipies. Quanto vſui ſit & parapegma, & Tabula menſium Prytanias in ratione temporum, quiuis, qui laborem non grauabitur, periclitari poterit. Quomodo autem neomeniæ πρυτανείας erogatæ ſint per contextum totius periodi, ex libro ſecundo diſcere potuiſti. Neque enim vulgata adhuc erat ea methodus: quam ex veſtigiis ſententiæ Gemini odorati ſumus. Sciendum autem, in menſe Februario a nobis poſitum bis PRID. KAL. MART. propter biſextum, quia altera dies PRID. KAL. MART. eſt 29 Februarij in anno biſextili: & propterea bis poſuimus octauam menſis Solaris in parapegmate, hoc eſt bis, H̅ ΙΧΘΥΩΝΟΣ. Hoc monui, ne quis erratum putet. Vbi autem eſt ſimpliciter ΣΚΙΡ-B ΡΟΦΟΡΙΩΝ, ſcito eum annum eſſe communem. Vbi vero adiungitur ΠΡΟΤΕΡΟΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΣ, is annus eſt ἐμβολιμαῖος. Itaque ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΒ indicat annum XXII in periodo habere Schirrhophorionem priorem & poſteriorem, &c. Ex his vides veram deſcriptionem menſium cæleſtium, ex ſententia Metonis, Euctemonis, Calippi: a qua diſcrepat Eudoxus, quem ſequuti ſunt Doſitheus, & Eratoſthenes. Nam πρώτη Αἰγῶνος Eudoxi eſt τετάρτη αἰγῶνος Metonici, Euctemonici, & Calippici. Rurſus πρώτη Κελῶνος Eudoxei eſt ἕκτη Κελῶνος Metonici, Euctemonici, Calippici. Neque hoc mirum videri debet. Nam Octaeterida cum parapegmate ſuo conſcripſit in Ægypto Eudoxus. Ægyptij autem, C quantum diuinare licet, nullum aliud æquinoctium vernum hactenus norant, præter illud Nabonaſſari, quod incurrebat in XXVIII Martij, quæ fuit ſedes Neomeniæ Paophi initio Nabonaſſari. vbi hodie eſt neomenia Niſan Solaris Samaritarum. Nam & quibus temporibus Eudoxus ſcribebat ſuam Octaeterida, non ſolum opinio erat, eo anno Iſiorum ſolenni brumæ ſidus confectum fuiſſe, ſed etiam in poſterum omnes fere Ægyptij etiam doctiores crediderunt in Iſiis ſemper brumam confici, cum tamen menſes Ægyptiorum vagi eſſent: quem errorem tandem caſtigare conatus eſt Eratoſthenes commentario ſuo in Octaeterida Eudoxi: ſed fruſtra, quantum ex verbis Gemini odorari poſſumus. Æquinoctium vero autumna-D le huius Parapegmatis Attici eſt verum Æquinoctium Hipparchi, inſtrumentis Sciotericis ab eo deprehenſum: vnde ipſe Hipparchus incepit magnam ſuam periodum 304 annorum, & parapegma ſuum. Plinius libro XVIII multa fideliter ex hoc parapegmate Attico producit, ſed fere omnia vno die citius, quam habet deſcriptio huius Parapegmatis. Quod verum per omnia eſſe comperies, ſiquidem Pliniana cum illis contendas. At quæ ex Cæſaris Parapegmate ab eo adducuntur, fere in omnibus ab Ouidianis diſcedunt. Quod nec ipſum

Z mirari

mirari debemus. Nam Ouidius parapegma multorum veterum, A
non autem Soſigenis, ſequi ſe profitetur. Cum enim in eorum laudes, qui parapegmata ſcripſiſſent, laxius expatiatus eſſet, ſubiicit tandem:

Nos quoque ſub ducibus cælum metabimur illis,
Ponemuſque vagos ad ſua ſigna dies.

Extat liber nomine Ptolemæi de ortu & occaſu ſiderum, Latine a Nic. Leonico conuerſus, qui cum Ouidio ita conuenit, vt alterutrum ex altero mutuatum credas. Et ſane mirum, ſi fœtus Ptolemæi eſt ille liber, vt titulus fert, & confirmat Suidas, qui factum, vt ille Romanis potius, quam Actiacis Alexandrinorum ſuorum vſus ſit menſibus? Hoc ego ſatis mirari non poſſum: & mihi potius parapegma Romanum videtur, quam Ægyptiacum, & vltra ſæculum Pto- B
lemæi. Vtinam vero editus eſſet Græce, ſiquidem hodie in quibuſdam Italiæ bibliothecis extat. Sed cum Suidas dicat Ptolemæum duos libros ſcripſiſſe περὶ φάσεως ἀπλανῶν, non videtur eſſe hic liber, qui vulgo extat. Quare nunquam adduci potero, vt credam Ptolemæi eſſe; & vetuſtior, vt iam dixi, videtur. Mendoſe autem Παρθενῶνα triginta tantum dies habere in parapegmate Attico. quo factum, vt æquinoctium vernum Metonis ſtatuatur in XXIV Martij, cum deberet in XXVI: bruma autem in XXV Decembris, non, vbi debebat, in XXVI. Æquinoctium vero autumnale in 27 Septembris, (quod eſt æquinoctium Hipparchi) non autem in 28. At Soſigenes Metonis & brumam, & æquinoctium vernum retinuit, C
cum ſubinde ter ſe corrigeret, nihil aliud quam dubitare profeſſus. Sed vide hallucinationem illorum omnium, nedum vnius Soſigenis. Hæſerat in eorum animis, æquinoctia, brumam & ſolſtitium confici in octauis partibus Dodecatemoriorum. Itaque quia in XXV Martij conficitur ſidus æquinoctij, ergo, inquiebant, XXV Martij eſt octaua pars Arietis: & propterea XVIII Martij eſt initium Arietis, XVII Iunij initium Cancri, XVII Septembris initium Libræ, XVIII deniq; Decembris initium Capricorni. Hæc fuit opinio Soſigenis, Varronis, Ouidij, Columellæ, & Plinij, & Ptolemæi in illo libro inerrantium ſtellarum, (ſi quidem Ptolemæus eſt,) In quo Sol ingreditur Aquarium XVII KAL. FEB. & XV KAL. MART. ingredi- D
tur Piſces. Quod ſi ita putauit Soſigenes, quare perſuaſit Cæſari Kalen. Aprilis eſſe octauam partem Arietis, Kal. Iulij itidem octauam partem Iulij? Neque enim aliunde pendet ratio deſcriptionis menſium Iulianorum, quam ex ea opinione. Et ſane vero verius eſt, primum ita viſum Soſigeni. Poſt editionem vero anni Iuliani, atque adeo poſt cædem Iulij, ipſe, vt Plinius notat, trinis commentationibus nunquam ceſſauit addubitare de toto hoc negotio, quo tempore ſine

A re ſine dubio mutauit ſententiam, & octauas partes ſignorum a Kal. menſium,in antecedentia ſummouit. In quo prodidit incertam non ſolum ſuam, ſed aliorum æqualium ſui ſæculi ſententiam. Quod autem vetuſtiſſima res ſit opinio de æquinoctiis, ſolſtitiis, & brumali ſidere, ea confici in octauis partibus ſignorum, argumento fuerit vetuſtas ipſius rei. Nam circa aut paullo ante initium Olympiadum id accidebat; quo tempore dodecatemoria in tot partes, quot hodie, non diuidebantur. Primus omnium Græcorum eas octauas partes Cleoſtratus Tenedius in ſuo parapegmate prodidit. quod ex Plinio & Hygino ſuſpicari potius, quam colligere licet. quanquam non dubitamus, quin vere colligi poſſit. Porro notabis in methodo Calippi in B XIX annis eandem neomeniam bis reperiri in eadem die: quod tamen ex motu medio Lunæ nunquam accidit. Exemplum. In anno XXX Periodi Calippicæ, Elaphebolionis neomenia committitur in VII Ichthyonis. At in anno XLI iterum neomenia Elaphebolionis in eadem die, cum tamen interuallum ſit XI annorum duntaxat, non autem XIX annorum. Tantum enim interuallum debet eſſe, vt nouilunium in eundem diem incurrat. Atqui videbis contra accidiſſe in hoc parapegmate, idque propter methodum Calippi, de qua ſatis in libro ſecundo.

DE PARAPEGMATE CHALDAICO.

C

Chaldaicvm parapegma propoſitum fuit Aſſyriis & Babyloniis, & Syris cum periodo Calippica. Plinius libro XVIII de hac re loquens, *Addidere*, inquit, *difficultatem & auctores diuerſis in locis obſeruando, mox etiam in iiſdem diuerſa prodendo. Tres autem fuere ſectæ, Chaldæa, Ægyptia, Græca. His addidit quartam apud nos Cæſar Dictator, annos ad Solis curſum redigens, Soſigene perito eius ſcientiæ adhibito.* Manifeſto indicat trium illarum ſectarum, quas vocat, obſeruationes in menſes quidem Solares deſcriptas, ſed cæleſtes, vt Cæſarianam in ciuiles. Quoties autem idem Plinius in Aſſyria aliquod aſtrum oriri aut occidere notat, ſcito ex D parapegmate Chaldaico hoc hauſiſſe, quod alibi obiter monuiſſe meminimus. Poteramus ex Plinio & aliis veteribus obſeruationes in parapegma Aſſyrium coniicere cum neomeniis Syrorum & Syromacedonum Calippicis, niſi tædium lectoris veriti eſſemus, cum interea per nos liberum ſit vnicuique, exemplo Attici parapegmatis Chaldaicum conſtruere.

DE PARAPEGMATE PHILADELPHI DIONYSIANO.

A

EXEMPLO Metonis, Euctemonis, & Calippi, Dionyſius mathematicus Ptolemæo Philadelpho charus parapegma Ægyptiacum deſcripſit, in quo parapegmate nihil putamus noui excogitatum ab eo, ſed tantum ex illo annum inſtituiſſe ciuilem, initio ducto a primo anno ipſius Philadelphi: cuius quidem epochæ annorum ciuilis meminit Ieſus filius Sirach ſapientiſſimus inter Hebræos Gnomographus, in prologo, his verbis: ἐν γὰρ τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει ἐπὶ τοῦ Εὐεργέτου βασιλέως παραγενηθεὶς εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον συγχρονίσας εὗρον (εὑρὼν) οὐ μικρᾶς παιδείας ἀφόμοιον (ἐφόδιον) ἀναγκαιότατον ἐθέμην, &c. B Euergetes regnauit tantum XXV annis. Itaque iſti anni non poſſunt intelligi de iis, quibus regnauit Euergetes: ſed triceſimus octauus Philadelphi erat initium ipſius Euergetæ. Iſtius autem Dionyſij mentio eſt per tranſennam apud Plinium lib. VI. cap. XXVII. *Megaſthenes*, inquit, *& Dionyſius a Philadelpho miſſus cum regibus Indicis morati ſunt.* Anni igitur ciuilis ſui initium, vt diximus, ſumpſit a primo anno Philadelphi, qui incidebat in annum 463 a meridie Thoth primi Nabonaſſari, anno tertio Olympiadis 123. Denique ſatis conſtat non ſolum Ægyptios, Chaldæos & Athenienſes πίνακας καὶ παραπήγματα, ſed & alias gentes ſuis popularibus edidiſſe. Cuius rei, vt non ſemel monuimus, auctor fuit Cleoſtratus Tene- C dius, eumq; ſecutus Harpalus Metoni & Euctemoni feneſtram aperuit ad prædictionem ἐπισημασιῶν τῶν φαινομένων. Quod & Theo vetus Arati interpres aperit, cum dicit, οἱ δὲ μετὰ Μέτωνα ἀστρονόμοι καὶ πίνακας ἐν ταῖς πόλεσιν ἔθηκαν περὶ τῶν τοῦ ἡλίου περιφορῶν τῶν ἐννεακαιδεκαετηρίδων, ὅτι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν τοιόσδε ἔσται χειμών, καὶ τοιόνδε ἔαρ, καὶ τοιόνδε θέρος, καὶ τοιόνδε φθινόπωρον, καὶ τοιοίδε ἄνεμοι, καὶ πολλὰ πρὸς βιωφελεῖς χρείας ἀνθρώποις. Quæ manifeſto dicta ſunt de parapegmatis diuerſarum nationum. Nunc ipſum annum Dionyſianum diſcutiamus. Primum anno a Nabonaſſaro 476, ἀθὺρ κα, qui erat ſecundum Dionyſium XIII, αἰγῶνος κε, Sol medius erat in 23. 54' Capricorni, hoc eſt in 24 Capricorni fere. Tempus Iulianum Nabonaſſari, 18 Ianuarij. D Neomenia igitur αἰγῶνος in 26 Decembris. quod eſt ſerius vno die, quam Atticum Parapegma. Rurſus anno Philadelphi Dionyſiano vno viceſimo, σκορπιῶνος κβ, qui erat Thoth 18 anni a Nabonaſſaro 484, hoc eſt 14 Nouembris, Solis medius motus erat in gr. 20. 50'. Scorpionis. Neomenia igitur σκορπιῶνος Dionyſiani fuerit in 24 Octobris. mendoſe. Is error potius fuerit librarij, quam Dionyſij. Nam hoc modo, ab initio Scorpionis, ad initium Capricorni, eſſent dies

ſolidi

A ſolidi 62, cum & mediocriter harum rerum periti ſciant interuallum illud eſſe tantum dierum 59. Differentia eſt tridui. Anno Nabonaſſari 486, χοιάκ ιζ′, Philadelphi 23, ὑδρῶνος κθ′, Sol in 18. 10′ Aquarij. Tempus Iulianum, 11 Februarij. Manifeſtum mendum, κθ′, pro ιθ′. Quod & puero patet. Neomenia igitur ὑδρῶνος 24 Ianuarij. Et hic quoque ſerius vno die, quam in Attico anno. Anno eodem Nabonaſſari φαμενὼθ Λ, Dionyſij 23, ζαυξῶνος Δ, Solis medius motus in 23. 30′ Arietis. Tempus congruit 25 Mai. Abſurdiſſimum mendum. Nam φαμενὼθ Λ, pro φαμενὼθ Δ. Δ & Λ hic, & ιθ′, & κθ′ in ſuperiore exemplo commutata. Sed ne ſic quidem conſtat de veritate. Nam 26 Aprilis fuit neomenia Phamenoth.
B Nihil vero abſurdius, quam 23 gradus Arietis illis temporibus in 26 Aprilis locare, quæ erat in 16 Aprilis. Ego huic loco deſperato opem ferre non poſſum. Anno eodem Nabonaſſari 486, παῦνι Λ, qui erat annus Dionyſij 24, λεοντῶνος κη, Sol medius in 27. 50′ Leonis, hoc eſt in 28 gradu fere. Tempus Nabonaſſari Iulianum 23 Auguſti. Ergo neomenia λεοντῶνος 27 Iulij. quod vno die citius, quam in anno Attico. Anno Nabonaſſari 491, φαρμουθὶ ε, Dionyſiano 28, διδυμῶνος ζ′, Sol medius erat in 2. 50′ Geminorum, hoc eſt, in 3 gradu fere. Tempus, 28 Mai. Et hic quoque abſurdum mendum. Nam hoc modo neomenia Didymonis fuerit in 22 Mai. Denique anno Nabonaſſari 507, Epiphi 17, Dionyſij 45, παρ-
C θενῶνος ι, Sol medius in 9. 56′ Virginis, hoc eſt in 10 gradu fere. Tempus, 3 Septembris. Neomenia Parthenonis in 26 Auguſti. quæ tamen erat in 28 in parapegmate Attico. Mendoſi igitur fuerunt menſes illi.

DE ANNO COELESTI MVHAMMEDANORVM.

PERVENIT in manus noſtras Ephemeris Perſica elegantiſſimis A ductibus linearum a quodam accurato artifice deſignata, ſed literis adeo impeditis, vt ne multi quidem Muhammedani illam legere poſſint. Nam cum anno 1583 Toloſæ eſſem, eamque oſtendiſſem Cypriano monacho Benedictino, qui ex Muhammedano Chriſtianus factus erat, & optime B Arabice ſcribebat, & loquebatur, tamen ne vnum quidem apicem deſignare potuit, quamuis per horam integram omnes ductus characterum rimatus eſſet. Nos omnia quidem legimus, & non pauca in illis perplexiſſimis apicibus aſſequimur: ſed longe plura ignoramus: vt ſine magiſtro omnia intelligere de- C ſperauerimus. Sane is liber tanti eſt, vt ſi intelligeretur, magnus ex illo fructus ad nos manare potuiſſet. Primum eius menſes ciuiles ſunt Iuliani appellationibus Chaldaicis Iudæorum, initio ducto ab Adar, hoc eſt Martio. Singulis paginis ſui menſes dicati cum ſex filis. In tribus prioribus filis primi ſunt dies Menſis Romani, deinde character cycli Solis; poſtremo dies anni cæleſtis. cuius initium ab XI Adar, ſiue Martij Iuliani cum his verbis دهار نوروز سلطاني Dies æquinoctij Imperatorij. Intelligit annum Ge- D lali, de quo infra. Item دخول آفتاب بحمل Ingreſſus Solis in Arietem. De reliquis tribus filis, in primo erant horæ, quæ aliquando excedunt numerum centenarium; in ſecundo filo Epactæ. In tertio cyclus decemnouennalis, qui ibi vocatur سال مها ἔτος σελήνης, id eſt periodus. Cuius methodum nunquam aſſequi potui. A latere ternorum filorum varia annotata ſunt, Perſice, & ſemiarabice. Perſice

LATERCVLVS MENSIVM CÆLESTIVM MVHAMMEDANORVM.

حمل	♈	*Hamal*	31	11 *Martij*
ثور	♉	*Thaur*	31	11 *Aprilis*
جوزي	♊	*Guzi*	32	12 *Mai.*
سرطان	♋	*Sartan*	31	13 *Iuni.*
اسد	♌	*Eſid*	31	14 *Iuli.*
سنبل	♍	*Sunbal*	31	14 *Auguſti.*
ميزان	♎	*Muzan*	30	14 *Septemb.*
عقرب	♏	*Ekrab*	30	14 *Octob.*
قوس	♐	*Quus*	29	13 *Nouemb.*
جدي	♑	*Gedi*	29	12 *Decemb.*
دلو	♒	*Delevv*	30	10 *Ianua.*
حوت	♓	*Hauth*	30	9 *Febru.*

A ſice quidem a latere cycli decemnouennalis, quæ non intelligo. Perſice partim, partim Arabice, partim ſemiarabice e regione dierum menſis Romani notati erant ortus & occaſus ſiderum ex parapegmatis Græcis. aliquando etiam hiſtorica quædam Muhammedica, vt Deceſſus Phetimæ prophetiſſæ, cuius meminit Leo Africanus in ſua Africa. is dies notatus eſt e regione 27 Canun prioris, id eſt, Decembris وفات فاطمه رضى الله عنها Deceſſus Phetimæ, propitietur ei Deus. Item e regione x Canun poſterioris, id eſt Ianuarij وفات ابوبكر رضى الله عنه Deceſſus AbuBoker, propitietur ei Deus. Et alibi aliquot aliorum pſeudoprophetarum com-
B memoratio extat. E regione xvi Tiſrin poſterioris, hoc eſt Nouembris, ابتدا صوم كفار Initium Ieiunij Caphar. Per Caphar intelligunt Chriſtianos negantes prophetiam Muhammedis. Hoc ieiunium plane Chriſtianorum eſt. Nam illud eſt vnum ex quatuor ieiuniis, quod Æthiopes ELIAS vocant, Moſchouitæ PHILIPPVS. Longum eſſet, quæ ad eiuſmodi cultus & ritus pertinent, annotare. Sunt enim alia multa. Sed, quod mireris, ibi & quædam Chriſtiana ſunt. Nam e regione xxv Canun prioris, hoc eſt Decembris, perſpicue ſcriptum eſt ميلاد عيسى Natalis Ieſus. item e regione
C xxv Adar, id eſt Martij, ſcriptum eſt, بشارت فريح *εὐαγγελισμὸς τῆς εὐφροσύνης*. Quæ omnia Chriſtiana ſunt. E regione xviii Niſan نزول انجيل سيد مبارك Deſcenſus Euangelij Domini benedicti. Quid per hæc intelligit? Nam Euangelium Chriſti manifeſto intelligit. Item in xvii Canun poſterioris مولود موسى Natus Moſes. At quæ pertinent ad parapegma, & annum cœleſtem, longe plurima ſunt, quæ omnia ſi intelligeremus, multum inde iuuaremur. Multorum ſiderum occaſus, multorum ortus referuntur. Occaſum vocat نزول deſcenſum, *ἀνατολὴν* طلوع
D *ἐπιτολὴν* شرف. vt شرف فريخ *ἐπιτολὴ ὄρνιθος*, e regione vii Canun poſterioris, ſiue Ianuarij. quanquam propriè شرف eſt apparentia, item *ὕψωμα*, vt e regione xxix Ab, id eſt Auguſti, شرف عطارد. *ὕψωμα ἑρμοῦ*. e regione xxix. Adar, id eſt Martij, شرف افتاب *ὕψωμα ἡλίου*. E regione xiiii Niſan, aut Aprilis, شرف قمر *ὕψωμα σελήνης*. In xxviii Martij نوروز حررث NEVRVZ HARARATH.

æquinoctium Chararath. Scimus hic quidem æquinoctium Nabonaſſari deſignari. Nam primo anno Nabonaſſari neomenia Thoth fuit initio Piſcium, neomenia Paophi initio Arietis. Sed quare HARARATH, neſcio. & eo quidem æquinoctio, vt alibi diximus, vſus eſt Eudoxus. In XIIII Septembris, vel Elul: نوروز مهرجان NEVRVZ MEHARGIAN. Ita vocat Perſice æquinoctium Autumni. In XXII Ijar, aut Mai, طلوع ثريا وغروب الاكليل, ἀνατολὴ τῶν ὑάδων καὶ δύσις τοῦ στεφάνου. Sed ortus & occaſus, ἀνατολαὶ καὶ δύσεις, item ἐπιτολαὶ καὶ κρύψεις τῶν ἀπλανῶν, ibi accuratiſſime vbiq; annotatæ ſunt: neque hoc ſolum, ſed & affectus temporum, ventorum, caloris, frigoris, humiditatis, ſiccitatis ἐπισημασίαι, vt in parapegmate Græco ſcriptæ ſunt: vt Kal. Mai نحس الخرسطر αὐχμὸς μετὰ ὑετόν. In V Nouembris, نحس اكبر αὐχμὸς ἰσχυρότατος. XVIII Mai ابتداء الحر والالم ἀρχὴ τοῦ καύματος καὶ τοῦ πόνου. Denique intereſſet ſtudioſorum illam ephemeridem non ignorari. Nos menſes cæleſtes ſupra in laterculum conieci- mus cum numero dierum & epochis Iulianis. Hoc tantum eſt, quod potuimus. Reliqua ſine magiſtro interpretari velle, hoc vero eſt fruſtra æſtuare. Porro menſes cæleſtes Arabes vocant شهوري بروج item شهوري كوبين

DE ANNIS EMENDATIS.

HACTENVS eos annos recenſuimus, qui æquabiles dicuntur. Nam Perſicus, Ægyptiacus, Armeniacus annus æquabilis dicitur comparatione Iuliani. Iuliano enim ad exæquationem temporis quadrans adhibetur. Illi autem vltra 365 dies nihil præterea ſupereſt. Contra Iulianus annus æquabilis eſt ratione Tropici. Quod portio, quæ ſuperat dies 365, quā Hipparchus vocat τὸ ἐπιτρέχον μόριον, minor ſit modo quadrantis. Hoc omnium primus animaduertit Hipparchus emendator errorum popularium Aſtronomiæ. Primus enim vidit μετάπτωσιν fieri anni Tropici ſupra illum annum, cui quadrans attributus eſſet. μετάπτωσις autem eſt motus a fixo puncto: & fit dupliciter. aut enim in anteriora, aut in conſequentia: vt Aſtronomi loquuntur, εἰς τὰ προηγούμενα, καὶ εἰς τὰ ἑπόμενα. μετάπτωσις εἰς τὰ προηγούμενα dicitur προέμπτωσις. μετάπτωσις εἰς τὰ ἑπόμενα, eſt μετέμπτωσις. προέμπτωσις fit, cum annus anteuertit priſcam epocham. Vt Lunares enneadecaeterides in 304 annis anteuertunt priſcam epochen die ſolido, æquinoctia autem in 135. μετέμπτωσις fit, cum annus priſcam epochen moratur. Vt in cyclo Biſexti vitioſi, in XXXVII annis, ordinatio Iuliana incipiebat morari ſidera toto triduo, vt te-

A vt teſtatur Plinius. Item Octaeteris Harpali in 152 annis, menſe integro relinquebat ante ſe epocham Brumæ Atticam, vnde profecta erat. Item 21 Merkedonij totidem diebus morabantur antiquam epocham anni Romani, quot erant Merkedonij. Ex hac diuiſione naſcitur triplex genus anni emendati: Annus προεμπτώσεως ἐννεαδεκαετηρικῆς: Annus προεμπτώσεως ἰσημερινῆς: Annus μετεμπτώσεως σεληναϊκῆς. Primus & tertius pertinent ad Lunam. Vterque enim fit per μετάπτωσιν σελήνης. Secundus totus eſt Solis. De quibus ſingillatim dicendum eſt.

DE ANNO ΠΡΟΕΜΠΤΩΣΕΩΣ
B
ΕΝΝΕΑΔΕΚΑΕΤΗΡΙΚΗΣ.

ANNVS προεμπτώσεως ἐννεαδεκαετηρικῆς eſt annus Iulianus diminutus nonadecima parte differentiæ enneadecaeteridis Iulianæ, & Lunaris. Differentia vtriuſque enneadecaeteridis, hor. 1, 485. Nonadecima portio differentiæ ſcrup. 82, momenta enneadecaeterica 7. vel quod idem eſt $\frac{28}{76}$. Quæ detracta de quantitate anni Iuliani relinquunt modum anni προεμπτώσεως ἐννεαδεκαετηρικῆς, dierum 365, hor. 5, ſcrupulorum Chald. 997. momentorum 48. Quæ ſunt ſexageſimæ horariæ 55′, 23″, 20‴, $\frac{7}{19}$. Quare in 17 cyclis enneadecaetericis fiet προέμπτωσις σελήνης, diei vnius, horæ 0, 685.
C Quod verum experiere, ſi cyclos 17, hoc eſt annos 323, in dies 365, hor. 5, ſcrup. 997, momenta 28 duxeris, & totidem annos Iulianos, nempe 323, cum illis comparaueris. ὑπεροχὴ enim annorum Solarium ſupra Lunares eadem exhibit, diei ſcilicet vnius, hor. 0, 685. Hipparchus diſputans de modo anni Tropici ſupra æquabilem, hoc eſt Iulianum noſtrum, deprehendit annum verum Tropicum habere minus quadrante ſcrup. 4′, 48″. Hoc eſt quantitatem anni veri, præter 365 dies, eſſe hor. 5, ſcrup. 55′, 12″. Quod ipſemet teſtatur his verbis: Συντέταχα δὲ καὶ περὶ τοῦ ἐνιαυσίου χρόνου ἐν βιβλίῳ ἑνί, ἐν ᾧ ἀποδεικνύω, ὅτι ὁ καθ' ἥλιον ἐνιαυτὸς (τοῦτο δὲ γίνεται ὁ χρόνος, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἀπὸ τροπῆς ἐπὶ τὴν αὐτὴν τροπὴν παραγίνεται), ἢ ἀπὸ ἰσημερίας ἐπὶ
D τὴν αὐτὴν ἰσημερίαν) περιέχει ἡμέρας τξε, καὶ ἔλαττον ἢ τεταρτημόριον ἡμέρας, τριακοσιοστῷ ἔγγιστα μέρει μιᾶς ἡμέρας, καὶ νυκτός. Vnde autem colligat hoc, rationem reddit alio loco: ἡμεῖς δὲ μῆνας μὲν ὅλους εὑρίσκομεν περιεχομένους ἐν τοῖς ιθ ἔτεσιν, ὅσους κἀκεῖνοι, (Calippus & Meton) τὸν δὲ ἐνιαυτὸν ἔτι καὶ τοῦ τεταρτημορίου ἔλαττον ἐπιλαμβάνοντα μάλιστα μέρος μιᾶς ἡμέρας, ὡς ἐν τοῖς τ ἔτεσιν ἐλλείπειν παρὰ μὲν Μέτωνα ἡμέρας ε, παρὰ δὲ τὸν Κάλιππον ἡμέραν α. Hæc verba ſupra etiam in anno Lunari adduximus. Sed neceſſario hic repetenda fuerunt. Prodidit cauſam ſuſpicio-

ſuſpicionis ſuæ Hipparchus, quare ea quantitate quadrantem anni A
Iuliani deminueret: quia ſcilicet in 16 cyclis Calippicis Luna anteuer-
teret epocham Calippicam die ſolido. Calippus vero enneadecaete-
ridas quatuor Lunares cum totidem Iulianis exæquauerat. ac ne pi-
lum quidem vtramque inter ſe differre arbitrabatur. At Hipparchus
in quatuor periodis Calippicis, hoc eſt annis 304, diem vnum προ-
εμπτώσεως Lunæ deprehendit. Quare neglectis 4 annis, diuiſa quan-
titate vnius diei in 300 annos, inuenit vno anno detrahenda ſcru-
pula 4′, $\frac{4}{5}$. hoc eſt 4′, 48″. Hinc non ſolum collegit eum eſſe mo-
dum anni veri, & Tropici, ſed etiam Ptolemæo 286 annis poſt ſe
perſuaſit, Solis quantitatem ἐκ τῆς ἀποκαταστάσεως συζυγιῶν æſtimandam
eſſe. Quare Aſtronomi noſtræ ætatis, quamuis eruditiſſimi, nun- B
quam animaduerterunt, quare Ptolemæus poſt Hipparchum cenſue-
rit de quadrante Solis, ſupra 365 dies, detrahenda eſſe ſcrup. 4′. 48″.
Id enim ſerio putant ab eo, & ante eum ab Hipparcho ex obſeruatio-
ne æquinoctiorum inſtrumentis aſtrolabicis obſeruatum: cum id
non ſolum ex cyclis enneadecaetericis obſeruatum ſit, ſed ea ſit dif-
ferentia non anni Iuliani & Tropici, ſed portio nonadecima differen-
tiæ inter vtramque enneadecaeteridem, Iulianam, & Lunarem. Quid?
non doctiſſimi ætatis noſtræ aſtronomi ſcribunt, Hipparchum anni
metas huc vſque fluctuantes apud omnes nationes ab æquinoctiis ex
Solis conuerſione diebus trecentis ſexaginta quinque, horis quinque,
ſcrup. 55′, eaſque potiſſimum ex Metonis, & Euctemonis obſerua- C
tionibus cum ſuis denuo collatis determinaſſe? Adeo ſupine & oſ-
citanter legerunt Ptolemæum ſuum. Apud eum enim verba Hip-
parchi ſonant, ex ſyzygiis enneadecaetericis collectam fuiſſe eam quan-
titatem anni. Sed ſciant iſti, & omnes hactenus, qui hæc non ani-
maduerterunt, non ſolum Hipparchum cum veteribus ipſis, Metone,
& Calippo, ſed etiam Ptolemæum ipſum cum Hipparcho veram
quantitatem anni Tropici eruere conatos ex collatione enneadecae-
teridum Lunarium, & æquabilium Iulianarum. In 16 enim cyclis
nihil reliquum de ratione ſcrupularia Solis & Lunæ fieri arbitratus eſt
Hipparchus. Quare hanc quantitatem differentiæ, vt diximus, per
300 diuiſam, putauit eſſe differentiam anni Iuliani & Tropici. De- D
nique vbicunque illi veteres ἀποκαταστάσεων συζυγιῶν fieri putarunt, ibi &
τροπὴν Solis eſſe ſtatuerunt. quod quam abſurdum ſit, Solis motum
ex Lunari æſtimare, nemo non videt. Igitur quantitas anni Tropici
ab Hipparcho primum, deinde Ptolemęo aſſignata nihil aliud eſt,
quam modus anni Iuliani nonadecima parte differentiæ vtriuſque
enneadecaeteridis mutilatus. Ea, vt diximus, eſt ſcrup. 4′, 48″. no-
ſtra 82, $\frac{7}{19}$. hoc eſt 4′, 33″, 20‴, $\frac{7}{19}$. Differentia, ſcrup. 0′, 14″, 39‴, $\frac{12}{19}$.

Hic an-

A Hic annus conſtat menſibus duodecim alternis plenis & cauis, & diebus præterea vndecim. Ij menſes nunquam congruunt cum Lunæ curſu, niſi anno primo enneadecaeteridis. In reliquis variant nouilunia: quæ deſignantur per terminos nouiluniorum, ſiue reſidua epactarum. In primo anno enneadecaeteridis, epactæ nullæ ſunt: Termini 30. In ſecundo epactæ XI, Termini XIX. & ſic deinceps, donec ad caput enneadecaeteridis denuo redeatur. Denique primus annus numeri aurei huius anni eſt 19 noſtri ſemper. Neque vnquam variat ratio in epactis: quod tamen fit in hoc noſtro anno Iuliano, propter προεμπτώσιν Lunæ. Caput autem huius anni eſt in ſecunda Aprilis, anno primo periodi Iudaicæ, feria quarta, cyclo
B Solis ſecundo, cyclo Lunæ Dionyſiano quarto. Operæ pretium igitur videre προεμπτώσιν σελήνης in tot annis, quot a capite periodi Iulianæ putantur. Nihil enim eſt pulchrius, quam hæc ſcire, præſertim cum ea res tam male a conditoribus cycli Paſchalis curata ſit: qui ignoratione huius rei vtiliſſimæ ſimul & iucundiſſimæ, ex hoc capite incommoda multa atque errores in poſteros deriuarunt. Subiiciam igitur Tabulam primum annorum expanſorum, ex methodo Rabbi Adda vetuſtiſſimi Iudæorum Doctoris, vſque ad 114 annos, vt in nouiluniis Iudaicis fecimus. deinde ſimilem annorum collectorum addemus. Poſtremo amplius vtilitates huius doctrinæ explicabimus.

TABV-

TABVLA ANNORVM EXPANSORVM RABBI ADDA. A

Anni expanſi.	Quantitas anni solaris Rabbi Adda. Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Momẽta 76.	Differentia. Horæ.	Scrup. 1080.	Momenta 76.
1	1	5	997	48	0	82	28
2	2	11	915	20	0	164	56
3	3	17	832	68	0	247	8
4	4	23	750	40	0	329	36
5	6	5	668	12	0	411	64
6	7	11	585	60	0	494	16
7	1	17	503	32	0	576	44
8	2	23	421	4	0	658	72
9	4	5	338	52	0	741	24
10	5	11	256	24	0	823	52
11	6	17	173	72	0	906	4
12	7	23	91	44	0	988	32
13	2	5	9	16	0	1070	60
14	3	10	1006	64	1	73	12
15	4	16	924	36	1	155	40
16	5	22	842	8	1	237	68
17	7	4	759	56	1	320	20
18	1	10	677	28	1	402	48
19	2	16	595	0	1	485	0
20	3	22	512	48	1	567	28
21	5	4	430	20	1	649	56
22	6	10	347	68	1	732	8
23	7	16	265	40	1	814	36
24	1	22	183	12	1	896	64
25	3	4	100	60	1	979	16
26	4	10	18	32	1	1061	44
27	5	15	1016	4	2	63	72
28	6	21	933	52	2	146	24
29	1	3	851	24	2	228	52
30	2	9	768	72	2	311	4
31	3	15	686	44	2	393	32
32	4	21	604	16	2	475	60
33	6	3	521	64	2	558	12
34	7	9	439	36	2	640	40
35	1	15	357	8	2	722	68
36	2	21	274	56	2	805	20
37	4	3	192	28	2	887	48
38	5	9	110	48	2	970	0
39	6	15	27	48	2	1052	28
40	7	20	1025	20	3	54	56
41	2	2	942	68	3	137	8
42	3	8	860	40	3	219	36
43	4	14	778	12	3	301	64

Anni expanſi.	Quantitas anni solaris Rabbi Adda. Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Momenta 76.	Differentia. Hor.	Scrup. 1080.	Momenta 76.	
44	5	20	695	60	3	384	16	
45	7	2	613	32	3	466	44	
46	1	8	531	4	3	548	72	
47	2	14	448	52	3	631	24	B
48	3	20	366	24	3	713	52	
49	5	2	283	72	3	796	4	
50	6	8	201	44	3	878	32	
51	7	14	119	16	3	960	60	
52	1	20	36	64	3	1043	12	
53	3	1	1034	36	4	45	40	
54	4	7	952	8	4	127	68	
55	5	13	869	56	4	210	20	
56	6	19	787	28	4	292	48	
57	1	1	705	0	4	375	0	
58	2	7	622	48	4	457	28	
59	3	13	540	20	4	539	56	
60	4	19	457	68	4	622	8	
61	6	1	375	40	4	704	36	
62	7	7	293	12	4	786	64	
63	1	13	210	60	4	869	16	C
64	2	19	128	32	4	951	44	
65	4	1	46	4	4	1033	72	
66	5	6	1043	52	5	36	24	
67	6	12	961	24	5	118	52	
68	7	18	878	72	5	201	4	
69	2	0	796	44	5	283	32	
70	3	6	714	16	5	365	60	
71	4	12	631	64	5	448	12	
72	5	18	549	36	5	530	40	
73	7	0	467	8	5	612	68	
74	1	6	384	56	5	695	20	
75	2	12	302	28	5	777	48	
76	3	18	220	0	5	860	0	
77	5	0	137	48	5	942	28	
78	6	6	55	20	5	1024	56	D
79	7	11	1052	68	6	27	8	
80	1	17	970	40	6	109	36	
81	2	23	888	12	6	191	64	
82	4	5	805	60	6	274	16	
83	5	11	723	32	6	356	44	
84	6	17	641	4	6	438	72	
85	7	23	558	52	6	521	24	
86	2	5	476	24	6	603	52	

A

	Qvantitas anni solaris Rabbi Adda.				Differentia.		
	Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Momenta 76.	Horæ.	Scrup. 1080.	Momenta 76.
87	3	11	393	72	6	686	4
88	4	17	311	44	6	768	32
89	5	23	229	16	6	850	60
90	7	5	146	64	6	933	12
91	1	11	64	36	6	1015	40
92	2	16	1062	8	7	17	68
93	3	22	979	56	7	100	20
94	5	4	897	28	7	182	48
95	6	10	815	0	7	265	0
96	7	16	732	48	7	347	28
97	1	22	650	20	7	429	56
98	3	4	567	68	7	512	8
99	4	10	485	40	7	594	36
100	5	16	403	12	7	676	64
101	6	22	320	60	7	759	16
102	1	4	238	32	7	841	44
103	2	10	156	4	7	923	72
104	3	16	73	52	7	1006	24
105	4	21	1071	24	8	8	56
106	6	3	988	72	8	91	4
107	7	9	906	44	8	173	32
108	1	15	824	16	8	255	60
109	2	21	741	64	8	338	12
110	4	3	659	36	8	420	40
111	5	9	577	8	8	502	68
112	6	15	494	56	8	585	20
113	7	21	412	28	8	667	48
114	2	3	330	0	8	750	0

B

C

Differentia Ennea decaeteridvm Rabbi Adda, et siderearvm.

	Dies.	Horæ.		
1	0	1	502	
2	0	2	1004	
3	0	4	426	
4	0	5	928	
5	0	7	350	
6	0	8	852	
7	0	10	274	
8	0	11	776	
9	0	13	198	
10	0	14	700	
17	1	0	974	Differentia Cycl. 17 & Sid.
17	1	0	685	Diff. 17. Cycl. ☽ & anni Iul.

Differentia anni siderei et anni Rabbi Adda.

	Dies.	Horæ.		
1	0	0	248	28
2	0	0	496	56
3	0	0	745	8
4	0	0	993	36
5	0	1	161	64
6	0	1	410	16
7	0	1	658	44
8	0	1	906	72
9	0	2	75	24
10	0	2	323	52
20	0	4	647	28
30	0	6	971	4
40	0	9	214	56
50	0	11	538	32
60	0	13	862	8
70	0	16	105	60
80	0	18	429	36
90	0	20	753	12
100	0	22	1076	64
105	0	0	58	52

D

ΠΡΟΗΓΗΣΙΣ ΙΣΗμερινὴ in Anno Rabbi Adda.

1	0	0	111	48
2	0	0	223	20
3	0	0	334	68
4	0	0	446	40
5	0	0	558	12
6	0	0	669	60
7	0	0	781	32
8	0	0	893	4
9	0	0	1004	52
10	0	1	36	24
20	0	2	72	48
30	0	3	108	72
40	0	4	145	20
50	0	5	181	44
60	0	6	217	68
70	0	7	254	16
80	0	8	290	40
90	0	9	326	64
100	0	10	363	12
200	0	20	726	24
300	1	7	9	36
400	1	17	372	48
500	2	3	735	60
600	2	14	18	72
700	3	0	382	80
800	3	10	745	26
900	3	21	28	32
1000	4	7	391	44
2000	8	14	783	12
3000	12	22	94	56
4000	17	5	486	24
5000	21	12	877	68
6000	25	20	189	36
7000	30	3	581	4
8000	34	10	972	48
9000	38	18	284	16

In 393. annis fit periodus feriarum 7. 0. 29. 16.

TABVLA ANNORVM COLLECTORVM RABBI ADDA.

Anni collecti.	Quantitas anni Solaris Rabbi Adda. Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Differentia. Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.
114	2	3	330	0	8	750
228	4	6	660	0	17	420
342	6	9	990	1	2	90
456	1	13	240	1	10	840
570	3	16	570	1	19	510
684	5	19	900	2	4	180
798	7	23	150	2	12	930
912	3	2	480	2	21	600
1026	5	5	810	3	6	270
1140	7	9	60	3	14	1020
1254	2	12	390	3	23	690
1368	4	15	720	4	8	360
1482	6	18	1050	4	17	30
1596	1	22	300	5	1	780
1710	4	1	630	5	10	450
1824	6	4	960	5	19	120
1938	1	8	210	6	3	870
2052	3	11	540	6	12	540
2166	5	14	870	6	21	210
2280	7	18	120	7	5	960
2394	2	21	450	7	14	530
2508	5	0	780	7	23	300
2622	7	4	30	8	7	1050
2736	2	7	360	8	16	720
2850	4	10	690	9	1	390
2964	6	13	1020	9	10	60
3078	1	17	270	9	18	810
3192	3	20	600	10	3	480
3306	5	23	930	10	12	150
3420	1	3	180	10	20	900
3534	3	6	510	11	5	570
3648	5	9	840	11	14	240
3762	7	13	90	11	22	990
3876	2	16	420	12	7	660
3990	4	19	750	12	16	330
4104	6	23	0	13	1	0
4218	2	2	330	13	9	750
4332	4	5	660	13	18	420
4446	6	8	990	14	3	90
4560	1	12	240	14	11	840
4674	3	15	570	14	20	510
4788	5	18	900	15	5	180
4902	7	22	150	15	13	930
5016	3	1	480	15	22	600
5130	5	4	810	16	7	270
5244	7	8	60	16	15	1020
5358	2	11	390	17	0	690
5472	4	14	720	17	9	360
5586	6	17	1050	17	17	30
5700	1	21	300	18	2	780
5814	4	0	630	18	11	630
5928	6	3	960	18	20	960
6042	1	7	210	19	4	210
6156	3	10	540	19	13	540
6270	5	13	870	19	22	210
6384	7	17	120	20	6	960
6498	2	20	450	20	15	630
6612	4	23	780	21	0	300
6726	7	3	30	21	8	1050
6840	2	6	360	21	17	720

B

DE ANNO RABBI ADDA.

En tabulas duas duplici pa- C
gina conſtruximus, anno-
rum expanſorum, & colle-
ctorum. In priore pagina conti-
netur quantitas anni Solaris προ-
εμπτώσεως σεληνιακῆς, in altera
differentia illius anni & Iuliani,
hoc eſt, προέμπτωσις σεληνιακή.
Rabbi Ada, vel, vt Epiphanius
ſcribit, Ἀδδᾶ, videns in 600
annis & amplius, a Calippo ad
ſua tempora, rationes periodi Se- D
leucidarum in peius ruere, vt bi-
duum integrum epocham neo-
meniarũ morari inciperent, colla-
tis Hipparchi cũ Calippicis neo-
meniis, deprehendit hoc vitium
receptum ex vſu anni Iuliani, qui
iuſto Solari longior eſſet: Quare Hipparchum ſequutus, eam an-
ni So-

A ni Solaris quantitatem, quam protulimus, definiuit dierum 365, hor. 5, ſcrup. $\frac{997}{1080}$. momentorum $\frac{48}{76}$. Itaq; verum eſt, quod ſcribit Rabbi Haie Hiſpanus, annum Solarem, qui definitur a Rabbi Adda, eſſe eum ipſum modum anni, quem Hipparchus terminauit: vt mirari ſatis non poſſim, quomodo homo Iudæus, ſæculo barbaro natus, diuinare potuerit annum Adda eſſe annum Hipparchi. Idem autem Rabbi Haie vocat hunc noſtrum רב ארא בר אהבה Magiſtrum ADA Filium Ahaba. Huius anni initium cadit in noctem, quæ ſecuta eſt Kalendas Aprilis, litera A, anno primo periodi Iudaicæ, Iulianæ autem 954, cyclo Solis ſecundo, Lunæ quarto. Ratio hæc eſt. Annus Solaris Seleucidarum, quo vtuntur hactenus Iudæi, vt toties B diximus, incipit a nocte, quæ ſequitur VII Octobris. Annus autem primus Iudaicus hinc incipit, & ſequenti Niſan intercalatur biſextum Iudaicum. Quare ſi ſtatim a nocte, quæ ſequitur VI Octobris, in litera A ſtatuatur neomenia Tiſri, vt poſtulat πρόληψις neomeniarum in methodo Iudaica: Neomenia Niſan incipiet a nocte, quæ ſequitur, proxime diem Aprilis. Hinc igitur incipit vſus neomeniarum Eccleſiaſticarum, atque adeo Tekupharum. Vſum dixi. Nam computus, ſiue epilogiſmus Tekupharum incipit ab Autumno. Sed Tekupha Niſan prima eſt, & ideo familiam ducit. Quare quemadmodum Tekupha vernalis eſt in ſecunda Aprilis, ita Solſtitialis in ſecunda Iulij, autumnalis in Kalendis Octobris: Brumalis in vlC tima Decembris. Atque hæc quidem initio periodi Iudaicæ. Nam hodie propter προεμπτώσιν Lunarem, XVII dies in antecedentia illæ Tekuphæ promotæ ſunt, vernalis quidem vſque in XV. Martij, Solſtitialis in XV Iunij, autumnalis in XIIII Septembris, brumalis in XIIII Decembris. Contraria prorſus eſt ratio Tekupharum Rabbi Samuelis. Nam illæ ſemper hærent in eodem ſitu dierum Iulianorum. Nihil enim aliud ſunt, quam epochæ æquinoctiorum, & ſolſtitiorum Soſigenis. Quare fit, vt menſes propter προεμπτώσιν recedant ab illis. Nam ex prolepſi & fictione mathematica, initio periodi Iulianæ, Tekupha Tiſri erat in XVII Elul in primo anno cycli Iudaici, in ſecundo in XXVIII aut XXVII D Elul. Hodie in primo anno cycli Tekupha eſt in IIII Tiſri, in ſecundo anno peragitur circiter XXV, aut XXIIII Tiſri, niſi quid vitij obtulerint Tranſlationes ciuiles. Nam hoc ſemper excipiendum eſt in hoc quidem negotio. At contra in ratione anni προεμπτώσεως ſemper Tekuphæ in eadem die menſis reperiuntur in omnibus primis annis cycli, in alia die immutabili in omnibus ſecundis annis, niſi, quod iam dixi, aliquid turbauerit Tranſlatio feriæ politica. Nam in primis omnibus an-

Aa 2 nis cy-

nis cycli ordinaria Tekupha eſt in XXIIII Elul: in omnibus ſecundis in V Tiſri: & ita in omnibus annis immutabilis eſt ſitus Tekupharum in diebus menſium, quatenus per Tranſlationes liceat: Cuius rei Laterculum infra ſubiecimus.

TERMINI TEKVPHARVM RABBI ADDA, IN ANNIS CYCLI LVNARIS. A

	Tekupha Autumnalis.	Tekupha Brumalis.	Tekupha Vernalis.	Tekupha Solſtitialis.	
1	24 Elul	26 Caſleu	28 Adar	2 Tamuz	
2	5 Tiſri	8 Tebeth	12 Niſan	14 Tamuz	
3	17 Tiſri	19 Tebeth	22 Adar poſterioris	25 Sivvan	
4	27 Elul	28 Tebeth	3 Niſan	5 Tamuz	
5	9 Tiſri	10 Tebeth	13 Niſan	16 Tamuz	
6	19 Tiſri	22 Tebeth	25 Adar poſterioris	28 Sivvan	B
7	1 Tiſri	3 Tebeth	7 Niſan	9 Tamuz	
8	12 Tiſri	14 Tebeth	17 Adar poſterioris	19 Sivvan	
9	22 Elul	24 Caſleu	26 Adar	28 Tamuz	
10	3 Tiſri	5 Tebeth	9 Niſan	11 Tamuz	
11	14 Tiſri	17 Tebeth	20 Adar poſterioris	25 Sivvan	
12	25 Elul	28 Caſleu	29 Niſan	3 Tamuz	
13	7 Tiſri	9 Tebeth	12 Niſan	15 Tamuz	
14	18 Tiſri	19 Tebeth	21 Adar poſterioris	25 Sivvan	C
15	27 Elul.	28 Tebeth	5 Niſan	7 Tamuz	
16	10 Tiſri	13 Tebeth	16 Niſan	18 Tamuz	
17	22 Tiſri	23 Tebeth	25 Adar poſterioris	29 Sivvan	
18	2 Tiſri	3 Tebeth	6 Niſan	9 Tamuz	
19	12 Tiſri	15 Tebeth	18 Adar poſterioris	21 Sivvan	

Iſti Termini, vt diximus, ſemper immutabiles manerent, abſque tranſlationibus eſſet. Sed & interuentus biſexti Iudaici turbat ordinem, & alia quoque occurrere tranſuerſa poſſunt; quæ Tekupham de ſedibus ſuis ſolicitent. Nunc ad methodum inueſtigandæ Tekuphæ veniamus. Diximus vſum eccleſiaſticum inire a Tekupha Niſan. Sed computus incipit a Tiſri. Primus annus intercalat diem ex quadrantibus collectum. Et tunc Tekupha Niſan nulla ſcrupula, nullas horas appendices habuit. In omni anno Iudaico, qui ſequitur proxime quaternarium, ſemper dies intercalatur, ſecundum methodum Samuelis. Puta in annis, 5, 9, 13, 17, 21, 25. & ita deinceps progrediendo per numerum quaternarium. Diuiſis itaque annis Iudaicis per quatuor, quantum poteſt, ſi vnitas relinquitur, ille eſt annus, cui competit intercalatio diei. ſi bi- D
narius reliquus eſt, is eſt annus ſecundus a biſexto; & ſic vſque ad quartum annum abſolutum. Itaque in ratione Tekuphæ Samuelis, in anno, cui competit intercalatio, nulla ſcrupula, nullæ horæ appendices reliquæ fiunt in Tekupha Niſan, hoc eſt in nocte, quæ ſequitur XXV Martij. Ita etiam in anno Rabbi Adda primus Niſan nulla habuit ſcrupula reliqua de ratione horaria. Annus eſt 365 dierum, horarum 5, ſcrup. 997, momentorum 48. Abiectis omnibus ſeptenariis

A nariis dierum, relinquitur character vnius anni 1, 5,997,48. hoc eſt, feria prima, horæ 5, ſcrup. 997, Momenta 48. Quia igitur in primo anno Tekupha Tiſri eſt hora nona in nocte, Tekupha autem Niſan in principio noctis, ſine vllis horis, aut ſcrupulis, interuallum erunt duæ Tekuphæ abſolutæ, duo nempe quadrantes dierum 365,5,997,48. hoc eſt, 182,14,1038,62, vt habes in Laterculo. Adiectis horis 9 Tekuphæ Tiſri, fient omnes horæ 23,1038, 62. Sed nulla debebant ſupereſſe ſcrupula. Tekupha enim Niſan primi anni nihil aliud eſt, quam dies ſolidus ex quatuor

TEKVPHÆ.			
Dies.	Hor.	Scrup. 1080.	Momenta 76.
91	7	519	31
182	14	1038	62
273	22	478	17
365	5	997	48
℞ 3,	9,	41,	14

B quadrantibus conflatus, κτ̀ πρόληψιν. At horis 23, 1038, 62, ad diem ſolidum, deſunt horæ 0, 41,14. Ergo Tekupha Tiſri fuit horarum 9, ſcrup. 41, momentorum 14, feria tertia, Kal. Octob. in litera A, cyclo Solis tam Romano, quam Iudaico primo. Ideo Radix, vt vulgus loquitur, harum Tekupharum Rabbi Adda, eſt 3, 9, 41, 14, ſemper adiicienda annis præteritis ex vtraque Tabula collectis. Anno igitur 5355, Tiſri fuit 5, 3, 904, feria quinta, Septembris v. Iudæi Palæſtini notant Tekupham Rabbi Adda feria 7, hor. 8, ſcrup. 760, moment. 50, in decima die Tiſri. Ex Tabula annorum collectorum accipe numerum annorum præteritorum proxime minorem 5244,

C eique reſpondentes numeros 7, 8, 60, 0. Reliquos autem annos 110 accipe ex Tabula annorum expanſorum, eique e regione congruentes numeros, 4, 3, 659, 36. Quæ ſumma collecta erit 4, 11, 719, 36. cui adiecta Radix pro anno currente aut ineunte, conflabit characterem Tekuphæ Tiſri 7, 20, 760, 50, hoc eſt feriam ſeptimam, horas viginti ab occaſu Solis antecedente, hoc eſt, horam 8 ab ortu diei ſequentis in feria ſeptima, ſcrupulis 760, momentis 50, vt propoſitum erat. Iam cum is fuerit annus cycli ſextusdecimus, in Tabula Terminorum Tekupha Tiſri

5244	7, 8, 60, 0	16,15,1020,0
110	4, 3, 659,36	0, 8, 420,40
5354	4, 11, 719,36	17, 0, 360,40
	3, 9, 41,14	
	7, 20, 760,50	

D in anno XVI cycli incidit in X Tiſri. Cum deniq; character huius Tekuphæ fuerit ſeptima, & X Tiſri fuerit itidem feria VII, proculdubio ea eſt vera ſedes Tekuphæ, vt etiam notatum eſt in Kalendario Palæſtino. Fuit igitur Tekupha in XIIII Septembris. Quod ſi ignorarem, hoc ex numeris differentiæ collectis deprehenderem, qui ſunt dies 17,0,360,40, vt habes in Diagrammate. Detractis enim 17 diebus ex 31, hoc eſt ex integro Septembri, & Kalendis Octobris, remanent 14 dies abſoluti de Septembri. Iam deprehenſa Tekupha

Tiſri, reliquæ per adiectionem horarum 7, 519, 31, creſcunt. Characteri igitur Tekuphæ Tiſri, hoc eſt 7, 20, 760, 50 adiice, hor. 7, 519, 31. Habes feriam 1, 4, 200, 5 characterem Tekuphæ brumalis. Nam in hoc negotio, vt ex 76 momentis fit vnum ſcrupulum, & ex 1080 ſcrupulis vna hora, ſic ex 24 horis fit feria: & cum horarum numerus excedit 12, reliquum horarum deputatur diei. Rurſus in eodem Kalendario Palæſtino Tekuphæ vernalis character eſt 1, 11, 709, 36. Adiectione hor. 7, 519, 31, habebis feriam 1, 11, 719, 36, characterem Tekuphæ vernalis. Et ita in infinitum. Hæc eſt vera methodus harum Tekupharum, rei ſane pulcherrimæ, in qua deprehendenda ſudauimus aliquantum, quod negare non poſſumus. Suſpicor autem, neque me fallit coniectura, huius præclari inuenti diatribam aut diſputationem Rabbi Adda extare apud Orientales Iudæos. Vnde enim diuinaſſet Rabbi Haie Hiſpanus annum Adda eſſe annum Hipparchi, niſi Adda ipſe indicaſſet? Et ſane Hipparchus, vt iam diximus, intra ſexdecim cyclos Lunares vnum diem de rationibus Calippicis perire ſentiens, hoc argumento putauit ſe iuſtum anni modum deprehendiſſe, nempe vt de quadrante pars $\frac{1}{304}$ detrahenda ſit, vel propter commodiorem vſum calculi $\frac{1}{300}$. quod & Ptolemæus credidit verum. Atque vt Ariſtarchus octo cyclis abſolutis ab Euctemone & Metone ſolſtitium obſeruauit, ita Hipparchus XV cyclis ab eadem obſeruatione idem fecit: Ptolemæus autem XV cyclis abſolutis æquinoctium vernum indagauit poſt Hipparchi obſeruationem. Vt manifeſte appareat tres illos ſummos Mathematicos, cyclorum orbes exſpectaſſe, vt ad eas obſeruationes aggrederentur; eamque methodum ideo affectaſſe, quia ex reditu Lunæ ad Solem in eadem die, crediderunt ſe veram anni quantitatem aſſequi poſſe. Hinc igitur eſt, quod ex quadrante diei annuo vnam $\frac{1}{304}$, aut $\frac{1}{300}$ detrahendam eſſe cenſuerunt.

DE

A

DE ANNO ΠΡΟΗΓΗΣΕΩΣ ΙΣΗΜΕΡΙΝΗΣ.

Qvod Baſilæ Olympiæ, Hierophantæ Athenis annum ſemper definierint dierum CCCLXV, cum quadrante, & quarto quoque anno exacto diem ex quadrantibus excurrentem (quem Cicero myſteria Olympiadum vocat) Baſilæ quidem inter VIII, & IX Iulij, Hierophantæ autem inter VII, & VIII Ianuarij intercalarent, ſatis ex iis, quæ ante a nobis demonſtrata ſunt, exploratum eſſe puto. Et quidem *σημεῖον θερινὸν* ipſis erat in VIII Iulij, vt toties diximus, vbi erat octaua pars aſteriſmi Cancri, paulo ante initium Olympiadum. Vnde puto natum, vt vulgo crederetur ſol-
B ſtitia in octauis partibus ſignorum confici: quod quidem primus Græcorum deprehendiſſe videtur Cleoſtratus Tenedius: cum alioqui nulla neceſſaria aut naturalis cauſſa fuiſſe videatur, cur ſedem ſolſtitij octauæ diei Iulij aſſignarent, niſi quia neomenia menſis Lunaris illius, in cuius plenilunio prima Olympias ab Iphito celebrata eſt, incidit in nonam Iulij. Quia igitur ante illam epocham nunquam neomenia primi menſis ſtatuebatur, inde factum, vt octaua dies, qui ipſis erat citimus terminus neomeniarum Olympicarum, *σημεῖον θερινὸν*, item *τροπαὶ θεριναὶ* dicerentur. Neque apud veteres Græcos per *τροπὰς θερινὰς* aliud intellige, quam octauam diem Iulij. Sane ea opinio tandiu hominum mentes occupauit, donec
C certis poſterorum obſeruationibus verum erutum eſt: cum Thales Mileſius primus Græcorum doctrinam æquinoctiorum & ſolſtitiorum aperuerit, dicatis ei ſtudio voluminibus duobus. Laertius: *κατά τινας δὲ δύο μόνα (βιβλία) συνέγραψε περὶ τροπῆς καὶ ἰσημερίας, τὰ ἄλλα καταληπτὰ εἶναι νομίσας.* Ego lego *ἀκατάληπτα.* Vtinam illi libri extarent iam tum primum naſcentis aſtrologiæ! Sed Meton & Euctemon, Olympiade octageſima ſeptima deprehenderunt ſolſtitium duodecim diebus abeſſe *εἰς τὰ προηγούμενα*, ab illo ſigno æſtiuo vulgari, quod *κέντρον θερινὸν* vocatum fuiſſe diximus. Quo iniecta eſt hominibus illis priſcis non ſolum ſuſpitio de mendo, ſed etiam voluntas veri eruendi, Ariſtarchum dico, & Timocharin. Quid illi
D ſuis obſeruationibus prodiderint, eius rei quædam apud Ptolemæum extant reliquiæ. Hipparchus vero Timocharidis premens veſtigia, ſenſit ſingulas aſteriſmorum ſtellas, ſeruata eadem ſemper diſtantia inuicem, eodemque interuallo, progreſſu temporis, vltra æquinoctialem circulum promotas, cum à vetuſtioribus aſtrologis antea eas citra æquinoctium ſitas fuiſſe obſeruatum eſſet. Quare non ſine admiratione collegit, particulam diei, quæ accedit modulo anni ſupra CCCLXV dies, minorem eſſe quadrante, ratione ſolſtitiorum

 & æqui-

& æquinoctiorum, ratione vero aſteriſmorum, maiorem: hoc eſt, A reditum Solis ab æquinoctio, ad idem æquinoctium; aut a bruma, ad brumam, minorem eſſe reditu Solis a ſtella fixa ad eandem ſtellam. Nam hoc volunt illa verba Ptolemæi, quæ omittenda non erant. ἄγει γὰρ μάλιστα καὶ τοῦτον (Ἱππαρχον) εἰς τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν τὸ, διὰ μὲν τῶν περὶ τὰς τροπὰς καὶ τὰς ἰσημερίας φαινομένων ἀποκατάστασιν, ἐλάσσονα τὸν ἐνιαύσιον χρόνον εὑρίσκεσθαι τῆς ἐπὶ ταῖς τξε ἡμέραις τοῦ δʹ προσθήκης. διὰ δὲ τῶν περὶ τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας θεωρουμένων, μείζονα. His adductus, inquit, infert, octauam ſphæram moueri motu quodam tardo. Debemus igitur illi vnico Naturæ conſiliario, quod μετάβασις τῶν τροπικῶν καὶ ἰσημερινῶν σημείων animaduerſa ſit. Inde nata eſt duplicis generis periodus Solaris, κατὰ τροπὰς, καὶ κατ᾽ ἀστερισμοὺς. ergo annus, B qui nihil aliud eſt, quam περίπατος ἡλίου ἀπὸ σημείου εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον, & ipſe quoque neceſſario duplex erit, Tropicus, & aſtricus: quo verbo vtitur Varro, cum dicit, Cæli choreas aſtricas. Tropicum ita definit ipſe Hipparchus ἐν τῷ περὶ ἐμβολίμων μηνῶν καὶ ἡμερῶν: ὁ καθ᾽ ἥλιον ἐνιαυτός ἐστι χρόνος, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἀπὸ τροπῆς ἐπὶ τὴν αὐτὴν τροπὴν παραγίνεται, ἢ ἀπὸ ἰσημερίας εἰς τὴν αὐτὴν ἰσημερίαν. His veſtigiis inſiſtentes definiemus annum aſtricum: χρόνον, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἀπό τινος ἀστέρος ἀπλανοῦς ἐπὶ τὸν αὐτὸν παραγίνεται. Annus igitur tropicus minor eſt anno Iuliano ſiue Hierophantico: vt contra annus aſtricus maior eodem. Quod quidem in admirationem rapuit eruditiſſimum ſcriptorem, vt inquit Ptolemæus, cum videret ſolſtitia & æ- C quinoctia confici, antequam Sol ad idem punctum Eclipticæ, vnde profectus erat, reditionem faceret. Igitur puncta æquinoctialia ſunt mobilia, & conſequenter circulus maximus ad ipſa deſcriptus, & ad eclipticam obliquus, eſt mobilis: & proinde ambo tropici illi circulo paralleli ſunt mobiles. Polus ergo trium parallelorum communis eſt mobilis. Non igitur idem eſt polus mundi, qui & parallelorum circulorum; neque hactenus vnquam idem polus mundi fuit, qui & parallelorum. Stella illa, quæ eſt in cauda Cynoſuræ, a veteribus credita eſt eſſe polus mundi arcticus: neq; immerito. Nunquam enim nobis moueri ne minimum quidem videtur. Hipparchus vero reprehendit Eudoxum, qui de ea ſtella ita in ſuo ἐνόπτρῳ D ſcripſerit: ἔστι δέ τις ἀστὴρ μένων ἀεὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον. οὗτος δὲ ὁ ἀστὴρ πόλος ἐστὶ τοῦ κόσμου. At contra Hipparchus hæc reprehendens, ἐπὶ τοῦ πόλου, inquit, οὐδὲ εἷς ἀστὴρ κεῖται, ἀλλὰ κενός ἐστι τόπος, ᾧ παράκεινται τρεῖς ἀστέρες, μεθ᾽ ὧν τὸ σημεῖον τὸ κατὰ τὸν πόλον τετράγωνον ἔγγιστα σχῆμα περιέχει, καθάπερ καὶ Πυθέας φησὶν ὁ Μασσαλιώτης. Quæro, quomodo potuit ſcire Pytheas Maſſilienſis, vbi ſit polus mundi, vt Eudoxo ſilentium indiceret? & quare illi potius Hipparchus credit, quam Eudoxo?

A Eudoxo? Longe validior eſt ratio, cur credamus ſtellam illam, quæ moueri non videtur, eſſe polum quam aliam. Nam quem Pytheas & Hipparchus credunt eſſe polum mundi, is eorum ſæculo erat polus parallelorum: ſaltem Hipparchus comperit obſeruationibus ſuis, polum æquinoctialis, quem ipſe eundem cum mundano credebat, ſæculo ſuo, ab illa caudæ cynoſuræ ſtella abfuiſſe gradib. 12, 24′. Hoc enim teſtatur Ptolemæus libro primo Geographiæ: παραδίδοται δὲ, inquit, ὑπὸ τοῦ Ἱππάρχου, τῆς μικρᾶς ἄρκτου ὁ νοτιώτατος, ἔσχατος δὲ τῆς οὐρᾶς ἀστὴρ, ἀπέχειν τοῦ πόλου μοίρας ιβ καὶ δύο πέμπτα. At hodie, vt a peritis obſeruatum eſt, ea ſtella diſtat a polo circuli æquinoctialis grad. 3, 24′. A ſæculo igitur Hipparchi ad nos, polus æquinoctia-
B lis & parallelorum promotus eſt ad ſtellam cynoſuræ gradus nouem fere, & ita progrediendo tandem idem erit polus parallelorum cum polo mundi, ſiue is eſt ſtella illa, ſiue alius locus, quem omnino proxime ab ea ſtella abeſſe neceſſe eſt. Nam cur ea ſtella ſit polus mundi, rationem ſi non veram, at veri ſimillimam adferre poſſumus, quod moueri non videatur. Quod autem eadem ſtella non ſit polus mundi, nulla omnino cauſſa paullo tolerabilior adferri poteſt. His igitur animaduerſis, conſtat æquinoctialia puncta moueri, ideoque circulos ad ea deſcriptos, & conſequenter polos eorum eſſe mobiles: & quia propius ad eam ſtellam gradum faciunt per λόξωσιν eclipticæ; & hodie maxima ſolis declinatio ibi ſit, vbi vici-
C nior eſt illi ſtellæ λόξωσις eclipticæ, neceſſario hodie λόξωσις Solis longe minor erit, quam antea. Quo enim λόξωσις eclipticæ propior illi ſtellæ, eo minor erit Solis declinatio, quæ a temporibus Ptolemæi, ad hoc ſeculum, decreuit ſcrupula prima 22′ fere: atque ſemper decreſcet, donec polus parallelorum in polum mundi conueniat, vbi maximam periodum contingere neceſſe eſt. Quia vero certum punctum poli mundani ignoramus, ideo neque tempus illius maximæ & notabilis periodi apprehendere poſſumus. Neque enim nobis exploratum eſt ſtellam in cauda Cynoſuræ eſſe verum polum Mundi, neque ſi conſtaret, propterea verum annum illius ἀποκαταστάσεως aſſequeremur. Deus Optim. Max. hoc æternæ prouidentiæ ſuæ, καὶ
D ἀνιχνεύτῳ conſilio excepit, & curioſitati humanæ omnem inueſtigationis viam præcluſit. Quod enim ſemper polus Æquinoctialis circuli ad polum Mundi progreditur, hoc vtique experientia, & obſeruatio longi temporis docuit, docetque quotidie. Poſtquam autem vterque polus in vnum conuenerit, quæ deinceps mutatio conſecutura ſit, hoc vero nulla ratio humana, nulla ſcientia erueré poteſt. Sed vt vnde digreſſa eſt, illuc reuertatur oratio noſtra, Hipparchus, quod videret ſtellas fixas a termino æquinoctialis circuli

circuli

circuli alium ſitum obtinere ab eo, quem Timocharis obſeruauerat, A
Ptolemæus autem alium ab illo, quem Hipparchus determinauerat, propterea ambo eoſque ſequuti poſteri ἀπλανῆ Sphæram, non autem circulum æquinoctialem, moueri exiſtimarunt. quod perinde eſt, ac ſi quis ſubtemen, non tramam moueri dixerit. Sed cum Sol prius puncta tropica & æquinoctialia deſignet, quam eas metas, a quibus profectus eſt, contingat; non ideo vllus nouus motus erat aſſignandus octauæ ſphæræ, præter ordinarium ab oriente ad occidentem: quæ primum quidem Hipparchi ſuſpicio, poſterorum fuit aſſeueratio. Non enim nouus motus comminiſcendus, ideo quod Sol prius Solſtitia conficiat, quam locum, vnde profectus erat, contingat: vt neque quod Luna celeriuſcule Solem conueniat poſt XIX B
annos, quam ad eum locum perueniat, vnde a Sole diſceſſum antea fecit. Quod ſi vlla μετάβασις eſſet octauæ ſphæræ ab occaſu ad ortum, vt volunt: ſequeretur, vt quæ ſtellæ olim ſtringebant horizontem alicuius loci, eæ non comparerent; & contra comparerent, quæ antea ne horizontem quidem ſtringebant. Denique puncta contactus τοῦ κύκλου ἀειφανοῦς, id eſt circuli Arctici, variarent. Quod ridiculum eſt. Eadem enim puncta contactus circuli Arctici ſunt hodie in inclinatione Romæ, & Helleſponti, quæ olim. Cum dico circulum Arcticum, non intelligo illum fabuloſum & iocularem Ioannis de Sacroboſco, & recentiorum: ſed veterum circulum Arcticum intelligimus vtiliſſimum ad θεωρίαν τῶν ἀπλανῶν ἀειφανῶν, cu- C
ius polus eſt polus mundi, non æquinoctialis, finitio autem contactus horizontis: cui hactenus contingere non potuit, vt eſſet parallelus æquinoctiali. Quod cum ego ex vltima antiquitate in lucem reuocarem, pædagogulis vapulaui, & pene tanquam Euripides a canibus miſer diſcerptus ſum. τὴν ἀτοπίαν illius motus octauæ ſphæræ excepit non minus ridiculum commentum motus Trepidationis: quia collatis Timocharidis, Hipparchi, Ptolemæi, & Muhammedis Albateni Aractenſis obſeruationibus, ſtellæ fixę nunc celerius, nunc tardius progredi, ſeruata eadem tamen diſtantia, nunc etiam conſiſtere videantur, &, ſi diis placet, etiam repedare, vt planetæ ſolent. Et hoc aiunt poſteriorum obſeruationibus valde confirmari, D
quod per illas animaduerſum ſit æquinoctia nunc citius, nunc tardius confici. Sed quis locus iſtis θεοῖς ἀπὸ μηχανῆς, ſublato patre horum portentorum motu octauæ ſphæræ? Illum ſuſtuleris, & hæc quoque vna opera peremeris. Celeritatem, tarditatem, ϛηριγμὸν, καὶ ἀναποδισμὸν ſuper inæqualitate æquinoctiorum, tanquam incude, fabricarunt. Tardiora enim, inquiunt, ſolſtitia, & æquinoctia ab Ariſtarcho Samio, ad Hipparchum, ab eo ad Ptolemæum;

A mæum; quam à Ptolemæo ad Muhammedem Albateni. Sed amabo, diſcutiamus eam inæqualitatem, eiuſque cauſſam eruamus. Si enim vlla eſt inæqualitas eiuſcemodi, vt volunt, ea non ſtatim, ſed poſt aliquot ſæcula contingit, quod & ipſi concedunt, & periodos anomaliarum huic rei dedicarunt. Anno XVII tertiæ periodi Calippi, XXX Meſori, circa occaſum Solis, obſeruatum æquinoctium autumni ab Hipparcho. Triennio poſt, hoc eſt XX anno, νουμηνίᾳ τῶν ἐπαγομένων, obſeruatum æquinoctium ab eodem, mane, cum, vt notat ipſe Hipparchus, debuiſſet meridie. Rurſus anno ſequente, τῇ αὐτῇ νουμηνίᾳ, ſexta hora diei, obſeruatio facta eſt, quæ diſſidet a prima, conuenit autem antecedenti. At XXXII anno, B τῇ τρίτῃ τῶν ἐπαγομένων εἰς τὴν τετάρτην, media nocte, obſeruatum, cum deberet mane. Atqui hanc æquinoctij obſeruationem ἀκριβεστάτην vocat Hipparchus. Anno ſequente, τῇ τρίτῃ τῶν ἐπαγομένων (εἰς τὴν τετάρτην) æquinoctium commiſſum mane. Hoc conuenit proxime antecedenti, non autem vlterioribus. XXXVI anno, τῇ τετάρτῃ τῶν ἐπαγομένων, veſpere. Atqui ratio poſtulabat media nocte. Si igitur quotannis fere inæqualitas contigit, quid opus ſæculorum anomalias excogitare, cum in XIX annis tot inæqualitates contigerint? Qui retroceſſiones & ἐποχάς admittunt, & aut motus trepidationis, aut libramenta architectati ſunt, nihil aliud cauſantur ad inæqualitatem æquinoctiorum adſtruendam, præter obſeruationes. Atqui C Hipparchus negat obſeruationes inæqualitatum idoneas eſſe ad inæqualitatem vllam æquinoctiis aſſignandam. Τοιαύτας τηρήσεις, inquit Ptolemæus, οὐχ ἡγεῖται Ἵππαρχος ἀξιοπίστους πρὸς τὴν ὑπόληψιν τῆς ἀνισότητος τῶν ἐνιαυσίων χρόνων. ἀπὸ δέ τινων τῆς σελήνης ἐκλείψεων ἐπιλογιζόμενος, &c. Nimirum non fidit organis, quibus æquinoctia & ſolſtitia indagantur, cum illa fallere poſſint, & ſæpenumero æquinoctia & ſolſtitia contingant media nocte. Itaque coniectura potius, quam certa obſeruatione ſæpe æquinoctiorum momenta examinantur. Quod ſi vlla repedatio, ſiue διαποδισμὸς æquinoctiorum eſſet, eſſet vtique & λοξώσεως, ſiue maximæ declinationis Solis, quæ tamen a temporibus Ptolemæi, ad hoc ſæculum, depre- D henſa eſt ſemper decreſcere, ita vt Albateni minorem deprehenderit, quam Ptolemæus; Elzarakeel minorem, quam Muhammedes Albateni; Prophatius Iudæus minorem, quam Elzarakeel; & ita deinceps ad noſtra tempora. Quæ conſtantia decrementi oſtendit nunquam æquinoctia retroceſſiſſe. Quod ſi tam facilis eſſet via æquinoctia indagandi, quam facile declinatio Solis maxima examinatur, eandem materiam in æquinoctiorum anticipationibus comperiremus, quam in maxima Solis λοξώσει. Nunc vero per inſtru-

menta

menta non ſemper tuta eſt via illa. Quare recte Hipparchus per obſeruationes Eclipſium Lunarium & longas periodos motuum Lunarium, quos ἐξελιγμοὺς vocabant, ad rem perueniri poſſe putauit. ἐξελιγμοὺς veteres appellabant circuitus vniuerſales quatuor motuum Lunę, anomaliarum, ſyzygiarum, περιπάτων, & latitudinum. Antiquiores Hipparcho commenti erant exeligmum annorum Hierophanticorum, ſiue Iulianorum, vt nos vocamus, XVIII, dierum 10, 49′. quo interuallo putabant pręciſe confici 223 ſyzygias, 239 anomalias, 242 latitudines, 241 longitudines, ſiue περιπάτους, aut ζωδιακοὺς, ὡς τῆς καταστάσεως αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας θεωρουμένης. Sed & triplum eius, quod nonnulli poſtea excogitarunt, & totam eam rationem Hipparchus damnauit, excogitato exactiore, vt ipſe putabat, exeligmo, ſed longiore, annorum Hierophanticorum 345, qui ſunt dies 126007, ſyzygię 4267, cum vna hora ęquinoctiali. Eo interuallo putauit reſtitui anomalias 4573, Zodiacos 4612, minus grad. 7 $\frac{1}{2}$ fere. Verum quidem in totidem annis Hierophanticis, aut, vt nos loquimur, Iulianis, totidem ſyzygias comprehendi. Sed abundant dies 3. 36′. Totidem vero anomalias, & περιπάτους, quot ipſe putauit, reſtitui, id vero falſiſſimum: vt ne addam periodum nullam latitudinis in eo reſtitui. Sed ipſe deprehenſo errore non exſpectauit correctorem, at alium longe maiorem, quem accuratiorem putarit, priore damnato, ſubrogauit, ſyzygiarum 5458, cum periodis πλάτους 5923. Hic modus temporis reſpondet annis Ægyptiacis 441, diebus 213, cum vno ſcrupulo diei fere, annis autem Arabicis 454, cum ſyzygiis 10, annis Hierophanticis 441, diebus 102. Cycli Lunares ſunt 23, cum annis appendicibus Arabicis 4, ſyzygiis V. Sed longe mendoſiſſimus eſt, & inutilior priore: atque, vt vere dicam ἑλιγμὸς eſt, non ἐξελιγμός. Et ſane, vt teſtatur Ptolemæus, οὐκ ἔστιν ἁπλοῦν τὸ πρᾶγμα, οὔ τε εὐπόριστον. Mihi vero prorſus & ἀδύνατον videtur. Nunquam enim aſſequeris, vt περίπατος Lunæ cum ſyzygia conueniat: vt alia præteream ἄπορα, quæ inde conſequuntur. Quod ſi vllus ἐξελιγμὸς eſſet ποριστὸς, non eſt dubium, quin vberrimi fructus hinc ad nos emanarent, præſertim in ratione temporum. Eo enim deprehenderetur vera reuerſio Solis à ſtella, ad ſtellam: neque deſperandum eſſet, quin & puncta æquinoctialia, & ſolſtitialia eo modo adipiſci poſſemus. Nunc nihil aliud ſcimus, quam annum κατ' ἀστερισμὸν eſſe longiorem anno κατὰ τροπάς. Duplicis igitur anni tam Tropici, quam aſtrici μετάβασις alterius eſt εἰς τὰ προηγούμενα, aſtrici autem εἰς τὰ ἑπόμενα. quæ quidem μετάβασις dupliciter conſideratur τοπικῶς, καὶ χρονικῶς. Et localem quidem notamus partibus ſumptis in

longitudi-

A longitudine Zodiaci : temporalem autem diebus in contextu politi-
co anni Iuliani , qui medius eſt quodammodo inter Tropicum & a-
ſtricum. Localem quidem μετάβασιν anni Tropici Ptolemæus puta-
uit fieri vno gradu in annis centum. Sed longiſſimi temporis obſer-
uatione per ipſa φαινόμενα compertum eſt , in 72 annis propemo-
dum vnius gradus εἰς τὰ προηγούμενα, progreſſum fieri : vt in 2025 an-
nis abſolutis per 28 gradus æquinoctia prægreſſa ſint a prima ſtella
Arietis , a temporibus vſque Euctemonis & Metonis , ad annum
Chriſti 1594. Totidem enim putamus ab anno 317 Nabonaſſa-
ri, quo Heliotropium a Metone in Porticu πνυκὶ conſtitutum eſt, ad
annum Chriſti 1594. Illo enim ſæculo principium dodecatemorij
B Arietis incidebat in primam ſtellam Arietis. At iuxta epilogiſmos
Ptolemæi 20 $\frac{1}{4}$ gradus tantum promota fuiſſent ſolſtitia. De tem-
porali autem mutatione hactenus periti non ceſſant addubitare.
Nam quod intra 304 , aut 300 annos æquinoctia vnum diem
promoueri putauit Hipparchus, & eum ſequutus Ptolemæus , eam
non eſſe προήγησιν ἰσημερινὴν, ſed προέμπτωσιν σεληνιακὴν , validiſſime
demonſtrauimus in anno Rabbi Adda. Hanc Hipparchi & Ptole-
mæi hallucinationem primus & deprehendit & confutauit Muham-
medes Albateni, qui collatis ſuis cum Ptolemaicis obſeruationi-
bus , comperit a temporibus Ptolemæi , ad ſua , per annos 743,
æquinoctia gradum in anteriora feciſſe dies ſeptem fere. Hinc colle-
C git per annos 106 diem vnum in anno politico Romano æquinoctia
ſedem ſuam anteuertere. Sed Elzuphi & Elzarakeel in 131 annis id
fieri aſſeuerarunt , vt docet longe doctiſſimus Hebræorum Rabbi
Aben Ezra in ſuo libro, cui Titulus Initium Sapientiæ. *Eſt etiam,*
inquit , *quidam ex illis , qui dixit diminutionem de quadrante , qui*
vnicuique anno competit , eſſe partem centeſimam ſextam vnius diei,
(intelligit Albateni) *quidam ex illis partem centeſimam decimam. At-*
qui conſtat , iuxta ſæculum noſtrum eſſe partem centeſimam triceſimam
vnam. Nitimur enim loco Solis (id eſt æquinoctio) *qui erat tem-*
poribus Elzuphi : cui ſimilem artificem nullum audiuimus in epilogiſ-
mo aſtrorum. Et ipſe quidem ita docuit. Sequutus eſt eum Abraham
D *Elzarakeel* (puto quem vocant Arzakel) *cui nemo temporum ſuo-*
rum comparandus fuerit. Ipſe inueſtigauit locum Solis (æquino-
ctium) *in ſæculo ſuo : qui quidem conueniebat obſeruationi Elzuphi.*
Hæc doctiſſimus Iudæus, qui ea ſcribebat anno Iudaico 4908,
vt ipſemet prodidit, hoc eſt ab hinc annis 448. Perſæ vero in 648
annis quinque dies de biſextis Iulianis perimunt , Alfonſini in 134
fere. His animaduerſis concludimus , annum προηγήσεως ἰσημερινῆς
eſſe annum Iulianum deminutum differentia conuerſionis annuæ Iu-

lianæ, & conuerſionis æquinoctialis, qui eſt iuſtus modus anni Tropici. Eius duo genera facimus. Aut enim conuerſione ſola cenſetur ab æquinoctio, ad idem æquinoctium; & proprie annus Tropicus dicitur: aut præter conuerſionem etiam in partes naturales deſcribitur, quæ ſunt ſigna cæleſtia, aut dodecatemoria; quo nomine vocabimus annum cæleſtem. Sic anni Iudaici non ſolum naturales ſunt, ſed & duorum generum. Sola conuerſio enneadecaeterica eos Solares facit: deſcriptio vero menſium Lunares. Differentia autem detrahenda de quadrante inter tot peritorum diſcrepantia iudicia, quænam accipienda ſit, adhuc delibero. Nam res perardua eſt, & intuta, cum propter inſtrumenta neceſſe ſit aliquem falli. Itaque Muhammedes Albateni cap. LII ſcribit Hipparchum & Ptolemæum per inſtrumenta decipi potuiſſe. Ego vero Ptolemæum potius crediderim, quam Hipparchum. Hipparchicæ Obſeruationes conueniunt cum recentioribus. Nullæ autem magis diſcrepant, quam Ptolemaicæ. Vt omnes inter ſe conciliet doctiſſimus Copernicus minimas, medias, maximas *αὐξομειώσεις* commentus eſt. Quæ omnia nos eadem putamus, cum motu terræ & libramento; hoc eſt ingenioſiora commenta, quam veriora. Interea modum anni Tropici iuxta ſententiam Alfonſinorum aſſumemus, dum ratio longioris temporis aut illum confirmauerit; aut confutato, meliorem repererit.

DE ANNO ΜΕΤΕΜΠΤΩΣΕΩΣ ΗΛΙΑΚΗΣ.

ANNVM Solarem vulgus vocat etiam annum Iulianum. Hipparchus quidem reditionem ab æquinoctio, ad idem æquinoctium, annum Solarem vocat. Sed & Solis ab eodem puncto Zodiaci, ad idem punctum, conuerſio, proprie eſt annus Solaris. Reliqui igitur anni nomine quidem tenus ſunt, re autem non ſunt periodi ſolares. Reditus Lunæ a Sole, ad Solem, eſt periodus maior periodo Lunari, quæ dicitur *περίπατος*. Contra reditus Solis ab æquinoctio, ad idem æquinoctium, eſt periodus minor periodo Solari, quam vocamus *περίπατον ἡλίου καὶ ἀστερισμόν*, aut *κατ᾽ ἀστέρα*: aliter annum aſtricum verbo Varroniano. Nam *ἀστρώδη* vocare cum doctiſſimo Copernico, religio eſt. Non enim magis *ἀστροειδής* dici poteſt annus aſtricus, quam *τροποειδής* annus Tropicus. Vtrunque barbarum & ineptum. Annus igitur aſtricus non magis determinari poteſt, quam tropicus. Imo difficilior longe, & incertior eius inueſtigatio. quæ ſi in noſtra eſſet poteſtate, nullo firmiore munimento ratio temporum inſiſteret. Poſtquam neque Hipparchus, qui primus eius rei ſuſpicionem

quandam

A quandam iniecit potius, quam certam ſcientiam profeſſus eſt,neq; vllus alius poſt eum, ad tempora Thebith filij Coræ, de modo illius anni definiuit, contenti erimus eo,quem ipſe Thebith ſciuit. Is igitur putat reditum Solis a ſtella fixa, ad eandem, eſſe dierum CCCLXV, hor. VI. ſcrup. 9'. 12". En tabulam ſubiecimus πϱοηγήσεως ἰσημεϱινῆς κτ̀ τόπον, καὶ κτ̀ χϱόνον, vna cum modo μετεμπτώσεως ἡλιακῆς. Motum ſiue μετάβασιν æquinoctiorum & Solſtitiorum in anteriora κυϰλολόγως

TABVLA ANNORVM TROPICI ET ASTRICI.

	Linea annorũ Iulianorum.	πϱοήγησις ἰσημεϱινὴ τοπική.			πϱοήγησις ἰσημεϱινὴ χϱονική.				μετέμπτωσις ἡλιακή.			
B		gr.	'	"	D.	H.	'	"	D.	H.	'	"
	1	0	0'	50"	0	0	10'	44"	0	0	9'	12"
	2	0	1'	40"	0	0	21'	28"	0	0	18'	24"
	3	0	2'	31"	0	0	32'	12"	0	0	27'	36"
	4	0	3'	21"	0	0	42'	56"	0	0	36'	48"
	5	0	4'	11'	0	0	53'	40"	0	0	46'	0'
	6	0	5'	1"	0	1	4'	24"	0	0	55'	12"
	7	0	5'	52"	0	1	15'	8"	0	1	4'	24"
	8	0	6'	42"	0	1	25'	52"	0	1	13'	36"
	9	0	7'	32"	0	1	36'	36"	0	1	22'	48"
	10	0	8'	22"	0	1	47'	20"	0	1	32'	0"
	20	0	16'	45"	0	3	34'	40"	0	3	4'	
C	30	0	25'	7"	0	5	22'	0"	0	4	36'	
	40	0	33'	29"	0	7	9'	20"	0	6	8'	
	50	0	41'	51"	0	8	56'	40"	0	7	40'	
	60	0	50'	14"	0	10	44'	0"	0	9	12'	
	70	0	58'	36"	0	12	31'	20"	0	10	44'	
	80	1	6'	59'	0	14	18'	40"	1	12	16'	
	90	1	15'	21'	0	16	6'	0"	0	13	48'	
	100	1	23'	44"	0	17	53'	20"	0	15	20'	
	200	2	47'	27"	1	11	46'	40'	1	6	40'	
	300	4	11'	11"	2	5	40'	0"	1	22	0'	
	400	5	34'	54"	2	23	33'	20"	2	14	20'	
	500	6	58'	38"	3	17	26'	40'	3	4	40'	
	600	8	22'	21"	4	11	20'	0"	3	20	0'	
D	700	9	46'	5"	5	5	13'	20"	4	11	20'	
	800	11	9'	49"	5	23	6'	40"	5	2	40'	
	900	12	33'	32"	6	17	0'	0"	5	18	0'	
	1000	15	20'	59"	7	10	53'	20"	6	9	20'	
	2000	27	54'	32"	14	21	46'	40'	12	18	40'	
	3000	40	51'	47"	22	8	40'	0"	19	4	0'	
	4000	55	49'	3"	29	19	33'	20"	25	13	20'	
	5000	69	46'	19"	37	6	26'	40"	31	22	40'	
	6000	88	7'	18"	44	17	20'	0'	38	8	0'	
	7000	100	28'	17"	52	4	13'	20"	44	17	20'	

προήγησιν vocamus. Vera enim illa eſt anticipatio tam loco, quam A
tempore. Sed tardiorem motum Solis ad conſequendos fines ſtellæ, a quibus prius profectus eſt, ἀκυρολόγως προέμπτωσιν vocamus. Ea enim μετάβασις tantum τοῦ πρός τι conſideratur, nempe ratione aut ciuilium dierum Iulianorum, aut Tropicorum. Vtroque enim anno Tropico, & Iuliano tardior eſt. Ortus ſtellarum duplex eſt, ἑῷος καὶ ἀκρόνυχος. Rurſus ἑῷος duplex. Aut enim ſtella oritur cum Sole, & vocatur ἐπιτολὴ ἀληθινή: aut ex Solis radiis explicatur, & vocatur ἐπιτολὴ φαινομένη, ſiue ἐξαυγασμός. Prior ortus conſideratur cum Sole: ideo tardior erit, quam alter. De ortu Eoo vero & adparente ſtellarum, vide quæ Geminus erudite tradidit. Caniculæ longitudo a prima ſtella Arietis eſt grad. 71. Ergo tempore Me- B
tonis Sol in XI, aut XII gradu dodecatemorij Geminorum, circiter Kalend. Iunij poſitus coniunctus erat Caniculæ (cuius tamen latitudo eſt pluſquam 39. grad. ſed improprie dicetur Sol coniunctus cum Canicula.) Sed μετάβασις τοπικὴ facta eſt ab illis temporibus, grad. 28. 15′. 28″. vt colligere potes ex prima Columna. Itaque hodie ille locus eſt nonus gradus dodecatemorij Cancri. Hæc vero longiore tractatu, & maiore otio diſcutienda erant. Vſus tabulæ patet. Annis a latere collectis, μετάβασις προηγήσεως, tam temporalis, quam localis colliguntur. Exemplum: A tempore obſeruati a Metone Solſtitij, cyclo Lunæ VII, ad annum Chriſti hunc, quo hæc ſcribebamus, 1595, anni fluxerunt 2026. qui- C
bus debentur προηγήσεως τοπικῆς 2000 quidem annis grad. 27. 54. 32, viginti annis, grad. 0.16′. 45″. Sex denique annis grad. 0.5′.1″. Qui fiunt ſimul gradus 28. 16′. 18″ προηγήσεως τοπικῆς, a tempore obſeruati a Metone Solſtitij. Sic eadem methodo colliges μετάβασιν χρονικὴν, dierum 15. hor. 2. 25′. 44″. προεμπτώσεως denique ἡλιακῆς dierum 12. hor. 22. 39′. 12″. Hipparchus obſeruauit æquinoctium autumnale exactiſſime, annis 285 abſolutis poſt tempora Metonis, idque deprehendit in illud tempus incidere, quod conuenit 27 Septembris, cum iam biduum προηγήσεως χρονικῆς factum eſſet. Itaque æquinoctium autumni tempore Metonis incidebat in 29 Septembris; cum tamen ille id poſuerit in 27, eodem die ſcilicet, quo Hippar- D
chus, mendoſe. quia ſolſtitium vno die citius pronuntiauit, quam oportebat: deinde quia dodecatemorio Virginis 30 dies tantum attribuit, cum oporteret 31. Quod autem Solſtitium male ab eo obſeruatum ſit, oſtenderunt Hipparchus, & Ptolemæus, qui eam obſeruationem ὁλοσχερῆ, non autem ἀκριβῆ vocant. Verba Ptolemæi: ἕνεκεν δὲ καθόλου τε τὰς τῶν τροπῶν τηρήσεις δυσδιακρίτους εἶναι, καὶ πρὸς τούτοις τὰς ὑπ' ἐκείνων (Μέτωνος καὶ Εὐκτήμονος) παραδιδομένας ὁλοσχερέστερον εἰλημμένας,

ὡς καὶ τῶν

A ὡς ἐν τῷ Ἱππάρχῳ δοκεῖ, φαίνεσθαι. Duo igitur dies perperam ſumpti præcipitarunt æquinoctium autumnale, vnus quidem anticipatus ſolſtitio, alter autem Virgini demptus. Quare ſequentia dodecatemoria claudicant, vt verbi gratia, initium Veris in 24 Martij, cum debuiſſet in 26. Vnde recte obſeruatum ab Hipparcho, æquinoctium incidit in 24 eiuſdem. Sed de his hactenus.

DE PERIODIS SOLARIBVS, ET PRIMVM

B

DE SALCHODAI NEVRVZ VETERVM PERSARVM.

ANNORVM alij mere Lunares ſunt, vt Arabici, alij mere Solares, vt illi qui epocha æquinoctiali inſiſtunt, aut ſolſtitiali, aut brumali: alij ex vtroque genere mixti: cuiuſmodi eſt Iudaicus, quem menſium plenorum & cauorum alternatio Lunarem, periodus autem enneadecaeterica Solarem arguunt. Alij ſimpliciter ciuiles, nulla ratione alterutrius ſideris fulti, ſed tacito conſenſu, aut lege recepti, qui tamen habent aliquid, quod ad alterutrum ſidus referri poſſit. Vt, exempli gratia, annus priſcus Romanorum ad
C Lunarem formam deſcriptus videri poterat, quatenus numerus dierum proxime aberat a modo duodecim menſium Lunarium: ad Solarem etiam componi videbatur, interuentu Merkedonij intercalatitij poſt ſingula biennia vertentia. Ita enim duo anni Romani ſinguli per ſe conſiderati Lunares pene videbantur, cum Merkedonio autem ſimul Solares erant, vt qui pauxillis horis a biennio Iuliano diſcreparent. Rurſus anni Perſarum, quatenus tricenarios menſes, & fine duodecim menſium quinque epagomenas vſurpabant, nihil de alterutro ſidere referebant: quatenus vero poſt centum viginti annos, regulari triginta dierum, hoc eſt vnius menſis ſolidi intercalatione, ad
D priſcam epocham reuocabantur, mere Solares ex periodo ipſa centum viginti annorum cenſeri poſſunt. Quare ſinguli vtique per ſe conſiderati neque Lunares ſunt, neque Solares: καθ' ὁμάδα autem, hoc eſt contemplatione totius periodi, mere Solares ſunt, vtpote qui a metis iterum ad carceres reuertebantur. Hæc periodus centum viginti annorum, vt libro III diſputatum eſt, lingua Perſica سال خوداي SAL CHODAI dicebatur, hoc eſt, ANNVS DEI. Deus autem Perſarum eſt Sol, vt ſciunt mediocriter docti.

Ita SAL CHODAI eſt annus magnus Solaris conſtans ex 120 annis Iulianis ſolidis, & totidem Ægyptiacis, ſiue Perſicis, cum vno præterea menſe æquabili. Si igitur hodie neomenia Phrurdin in Kalendis Maj inciperet, ea poſt 120 annos in Kalendis April. deprehendetur. neomenia autem ἐπαγομένων hærebit in 27 Martij. Pro neomenia igitur ἐπαγομένων dicendum erit, neomenia Phrurdin. In 26 autem Aprilis, cui competebat viceſima ſexta Phrurdin, ea erit neomenia epagomenon. Itaque annus ille habebit XIII menſes, in quibus ſunt duo Phrurdin, primus & tertiuſdecimus, idem aperiens, & claudens annum tanquam Ianus Patulcius, & Cluſius in ſacris Romanis. Itaque idem eſt λοχαγὸς καὶ οὐραγὸς, ducens & cogens agmen. A

Sic priſca epocha neomeniam primam ſecundæ periodi auſpicabatur, ſed non eiuſdem menſis. Nam primo anno periodi, neomenia Phrurdin incidebat in epocham: anno vero 121, neomenia ſequentis menſis in eandem conueniebat. Rurſus in 241 anno, neomenia tertij menſis: in 361, neomenia quarti. Denique omnium menſium neomeniæ in epocham incurrentes periodum ordiebantur, totum contextum anni Romani peruagantes: donec poſt 1440 annos Iulianos, iterum neomenia primi menſis conſequebatur ipſam epocham. B

Porro menſium dies ſinguli, vt oſtenſum eſt libro III, erant heroum, aut regum cognomines. Etiam epagomenæ ipſæ nominibus regum notabantur. ſed illa nomina erant etiam communia quinque vltimis diebus omnium menſium. Erant autem hæc: Ahnud, Aſchnud, C Aſphandemad, Vvahaſcht, Haſchnuſch. Hæc, inquam, nomina communia ſunt tam quinque epagomenis, quam quinque vltimis diebus menſium, 26, 27, 28, 29, 30. Quoties igitur tranſlatio ἐπαγομένων fiebat, pro Oromazda, cui erat cognominis omnis neomenia menſium, aſſumebatur Aſchnud, vt eſſet neomenia menſis intercalaris, quæ fuerat antea neomenia τῶν ἐπαγομένων. Ipſæ autem ἐπαγόμεναι eorum lingua vocabantur, vocanturque hodie وَحَق WAHAK, vt Ægyptiorum نسي NISI. Arabes autem vocant مسترقة MVSTERIKATHVN, vel MVSTERAKATHVN id eſt, obreptitios, & furtiuos dies, quaſi ad verbum dixeris κλοπιμαίους. Sunt D enim dies adſcititiæ: quo nomine Græcis ἐπαγόμεναι dictæ. Intercalabant autem quadrantem, quod nos Biſextum dicimus, poſt quatuor annos ita: Primus quadrans, ſiue Biſextum, vt nos loquimur, dicebatur Oromazda, a primo die menſis: anno quarto exacto ſecundus quadrans dicebatur Behemen, de nomine ſecundæ diei menſis. Triceſimum denique Biſextum cognominabatur Haſchnuſch de nomine triceſimæ diei menſis: triceſimo primo ineunte

conſtabat

A conſtabat 120 annos æquabiles ab epocha fluxiſſe: ideoq; neomeniam eius menſis, qui fuerat ſignifer periodi, triginta dies epocham priſcam poſt ſe reliquiſſe. Tunc igitur triginta dies intercalabantur, & ipſæ WAHAK a fine proxime antecedentis menſis, in finem triginta dierum reiiciebantur: vt menſis, qui hactenus a centum viginti annis fuerat ſecundus, in totidem annos deinceps eſſet primus, & familiam duceret. Hoc erat magnum NEVRVZ veterum illorum Perſarum, quod regifico luxu, circenſibus, & luculentis Panegyribus celebrabatur, vtpote quod vna ætas humana tantum viſura eſſet ſemel. quod Romani ſuis ſæcularibus ludis facere ſolebant, quos cum indiceret præco, inuitabat populum ad ludos, quos nunquam am-B plius viſuri eſſent, vt merito Ouidius de illis dixerit,

---- *Ætas quos videt vna ſemel.*

His propter epochā Solarē locus erat: ſed non plane diſtincta erant lib. 3. Vbi falſum eſt, quod Laterculū menſiū habet, τὰς ἐπαγομένας per omnes menſes traiici. Verum eſt quidem traiici per omnes menſes, ſed non in illa Panegyri Sal chodai; cum potius hoc fieret in Encæniis noui alicuius Regis. Nam quoties ἐνθρονισμὸς Regis noui celebraretur, Epagomenæ a fine menſis illius, vbi hactenus fuerant, ad finem illius menſis traiiciebantur, in quem competebat ἐνθρονισμὸς, indicta Panegyride, & epulo, quod eorum lingua TYCTA vocabatur. Nam Arabes de hac تاريخ id eſt æra, loquentes, ita ſcribunt: وكانت

C عادتهم بان يجددونه في زمان كل سلطان عظيم يقوم لهم

Erat conſuetudo inſtaurandi eam (ÆRAM) quoties potēs aliquis Rex ipſis præficiebatur. Hoc factum eſt tempore Iezdegird. Epagomenæ a fine Aban, ad finem Adar traiectæ. Rurſus cæſo Iezdegird, Othmen filio Vphen imperium Perſicum inuadente, eædem Epagomenæ a fine Adar, in finem Aſphandar traductæ. Ab eo tempore, ad nos vſque, Aſphandar eſt vltimus menſis Perſici anni, & Phrurdin primus, cum antea nullus eſſet certus vltimus menſis, niſi is, qui appendices Epagomenas habebat: nullus item certus primus menſis, niſi qui poſt Epagomenas proxime ſequebatur. Ægyptiorum diuerſa erat ratio. Nam D tametſi quadrantes, ſiue biſexta ſingulis diebus menſis deſcendendo notabant, tamen nullam periodum inſtituebant, niſi eam, quæ fiebat poſt 1461 annos Ægyptiacos, qui erant anni 1460 Iuliani. Thoth autem ſemper erat primus menſis, non autem incertus, vt apud Perſas, a quorum ratione omnino diſſentire ſe omnibus argumentis profitebantur. Quotannis enim, ſolenni ad eam rem inſtituto, Apim ſuum deducebant in locum, qui dicebatur ADYTOS. Ibi iureiurando adi-

gebantur, neque diem, neque menſem intercalaturos,quem in feſtum diem immutarent, ſed CCCLXV dies peracturos, ſicut inſtitutum eſt ab antiquis. Quæ totidem verbis referuntur a Scholiaſte Germanici Cęſaris. Vbi vides eos perſtringere intercalationem menſis Perſici. Perſicumque SAL CHODAI cum intercalatione menſis irridere. Igitur propter caput periodi Perſicæ, & vetus NEVRVZ, hic erat locus de ea re diſputandi, cum ea epocha, vt nomen Neuruz oſtendit, eſſet Solaris, vtique inſtituta primum in ipſo verno æquinoctio, quod incidebat in 28 Martij Iuliani. Hanc epocham hodierni Perſæ vocant نوروز خررث NEVRVZ CHARIRATHIN, quare autem, cauſam me ignorare alibi dixi. Ea epocha fuit vna periodo integra ante Nabonaſſar, cum tamen Nabonaſſari enthroniſmo epagomenę traducendę fuerint a fine Meſori, ad finem Thoth, ſi periodi modum ſeruare, & fines priſcę epochæ tueri voluiſſent, quod ſine vllo dubio ab ipſis Chaldæis factitatum. Ægyptiis autem hoc mutare religio fuit, propter illud ſolenne iuſiurandum, quod iam retulimus. Si igitur Magis Perſarum, in quorum poteſtate erat intercalatio, tanta religio fuiſſet ſuas WAHAK finibus illius menſis, qui annum claudebat, ſemper coërcere, quanta fuit Ægyptiis ſemper in fine Meſori illas continere, neque inde illas licenter in Encæniis Regum luxare, facilis fuiſſet via, ad initia & cauſas illius SAL CHODAI penetrandi. Nunc, quia in Encæniis omnis imperatoris Perſici τῶν ἐπαγομένων fiebat traductio, prorſus turbata ſunt veſtigia verum indagandi. Nam quod in Arabicis literis notatum inueni, prorſus ignoro. وابتداء تزدجرد في زمان جمشيد Initium eorum æræ tempore Gemſchid. Quærant igitur ſtudioſi.

DE MAGNA PERIODO CHALDAICA.

QVOD Chaldæi iiſdem æquabilibus annis, quibus Ægyptij & Perſæ, vſi ſint, fidem fecerint anni Nabonaſſari æquabiles. Nabonaſſar autem erat Rex Chaldæorum. Quia igitur ſingulis dodecaeteridibus omnes ſignificationes ſtellarum in orbem redire credebant, hoc non feciſſent, niſi illas dodecaeteridas a certa epocha notarent. Notabant igitur per biſexta noſtra. Hoc eſt, cum quarta die menſis notabatur quartus quadrans, id eſt, quartum biſextum, tunc Dodecaeteris Chaldaica redierat in orbem. Cum autem decima Dodecaeteris ſignata erat in tertiadecima menſis, tunc exactis decem dodecaeteridibus, ſolidus menſis intercalabatur, & caput

A & caput priſcæ epochæ iterum neomeniam menſis primi nanciſcebatur. Magna igitur periodus Chaldaica decem Dodecaeteridibus Chaldaicis conſtabat, annis æquabilibus 120, menſe vno, annis Iulianis 120 abſolutis. De Dodecaeteride Chaldaica, quæ primi omnium publicauimus, vide libro ſecundo.

DE HELED VETERVM HEBRÆORVM.

Veteres Hebræos Chaldææ terræ inquilinos alia anni forma, quam Chaldaica vſos tam abſurdum credere, quam difficile demonſtrare. Imo nihil procliuius, quam contra-
B rium demonſtrare: quod faceremus, niſi id iam libro III præſtitiſſemus. Nam, vt reliqua argumenta omittam, menſes diluuij, qui referuntur a Moſe, meri tricenarij ſunt. Præterea appellatio anni omne dubium tollit. Vocabant enim שְׁנַת יָמִים, Annum dierum; hoc eſt annum, quem non æquabili tributione menſium ciuilium deſcribere poſſis, ſed dierum tantum numero complecti. Præter XII enim menſes, abundant quinque epagomenæ, quæ menſem non conſtituunt, & tamen ſine illis annus dierum conſtare non poſſit. Vocabant etiam יָמִים ſimpliciter, id eſt dies. Hoc enim nomine totam Solis conuerſionem intelligebant. Qua in re Græcos imitatores ha-
C buerunt, qui ἡμερῶν nomine periodum Solarem, aut ἔτος καθ' ἥλιον intelligebant. Sciſcitantibus oraculum de modo placandi Deos reſpondit Pithius, placari poſſe, ſi κατὰ μῆνας, καὶ καθ' ἡμέρας ſacrificaretur. κατὰ μῆνας eſt σεληνιακῶς, καθ' ἡμέρας autem ἡλιακῶς. Etiam nos meminimus ab Arabibus annum Romanorum Iulianum ايام رومي Dies Romanos dici. Laban homo Chaldæus XXIIII Geneſeos, *Maneat*, inquit, *puella apud nos dies*, aut *denarium*. Per dies, annum Solis vertentem, per denarium, menſes decem, hoc eſt, 300 dies, intelligit. Quod autem in illa anni forma intercalatione vterentur, teſtis vox תְּקוּפָה, quæ annum vertentem ſignificat, vt Græcis τροπή. Hoc vero non vagum, ſed certum, καὶ ἐμπρόθεσμον tempus ſignifi-
D cat. Ita accipiendum Exodi XXXIIII, cum Deus præcipit σκηνοπηγίαν celebrari לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה, anno vertente: quod apud Samuelem dicitur, תְּקוּפַת יָמִים, τροπὴ ἡμερῶν aut περίοδος ἡμερῶν. In anno igitur æquabili non potuerunt tueri fines epochæ, vt tempus ciuile ad illam dirigerent, niſi officio intercalationis. Ecquem modum habere potuerunt, niſi Chaldaicum? A Chaldæis annum habuerunt: ab iiſdem intercalationem retinuerunt. Habuerunt igitur ipſi ſuam magnam periodum, qualis fuit Salchodai Perſarum, aut denarius

denarius Dodecaeteridum Chaldaicus. Quod ſane vero verius. Nam A
120 annis definiebant ſæculum, vt vitam humanam, Geneſeos VI, 3. Hoc ſpatium Hebræi vocant חֶלֶד, id eſt, durationem vitæ humanæ: Arabes autem العمر item الدهر. Atque id tempus erat Hebræis; vt Romanis Sæculum. Caput eius magnæ periodi erat in 26 Octobris, vt alibi demonſtratur.

DE SÆCVLO ROMANO.

NON dubium eſt, quin aliquando apud Græcos vel aliquos, vel vniuerſos modus anni fuerit 354 dierum, & ſingulis bienniis B
exactis, hoc eſt, vt Herodotus loquitur, διὰ τρίτου ἔτεος, XXII, & XXIII dies alternis intercalarentur. Nam & eius rei Solinus diſertim meminit (quanquam apud illum perperam XXI dies pro XXII excuſum eſt) & ea, quæ refert Herodotus de intercalatione menſis ſolidi διὰ τρίτου ἔτεος ſatis aperiunt, etiam ſæculo Herodoti apud quaſdam Græcas nationes illam formam adhuc reſediſſe. Sed impoſuit Herodoto modus loquendi Hierophantarum, qui in menſibus cauis pro δευτέρα ἱσταμένου dicebant, & præcipiebant dici, τρίτη ἱσταμένου, ne vllus menſis eſſet ſine triceſima die, quam τριακάδα vocabant, & religioſo cultu obſeruabant, vt manifeſto docet nos Ariſtoteles in Oeconomicis, cuius verba produximus, & interpretati ſumus, C
libro primo. Cum igitur omnes menſes habuerint τριακάδα, propterea Herodotus putauit, omnes menſes τριακονθημέρους eſſe. Rurſus cum intercalabant XXII dies, pro ſecunda dicebant ἐνάτη ἱσταμένου: cum autem XXIII intercalabantur, pro δευτέρα dicebatur ὀγδόη. Hinc natæ ſunt τριετηρίδες καὶ πενταετηρίδες. Trieteris erat biennium cum XXII, aut XXIII diebus intercalaribus. Pentaeteris erant quatuor anni cum 45 diebus intercalaribus, qui conſurgebant ex illis inſitiuis XXII, & XXIII. Neque vlla alia melior ratio adferri poteſt horum duorum temporum. Tetraeteris igitur erat dierum 1461. quod eſt verum luſtrum biſexti Iuliani, aut Eudoxei, vt Plinius notat. At Trieteris erant dies alternis 730, & 731. & propterea Statius Achilleidos primo eleganter Trieterida vocauit alternam. D

—— Huius in vmbra
Alternam reuocare piæ Trieterida Matres Conſuerant. ——

Alternam; nimirum τὴν παρ' ἕνα ἐνιαυτὸν ἀποκαθισταμένην. Sed locus ille corruptus hodie apud Statium. Legitur enim *Alternum r. p. Trietericæ m.*

A Hanc rationem priſci illi Aborigines ſiue ab Euandro, ſiue ab Ænea edocti annum ſuum 354 dierum definierunt, donec ſuperſtitione imparis numeri 355 pro 354, cæpti vſurpari: in intercalationis autem modo & ſitu nihil immutatum. Alternis enim XXII, & XXIII dies fine biennij intercalabant. Itaq; eorum biennia alternis erant 732 & 733 dierum, biduo aut triduo Græcorum bienniorum modum excedentia. Hinc fiebat, vt fine XI bienniorum, dies XXII, aut XXIII ſupra rationes Solis excreſcerent. Quibus animaduerſis, vnus Merkedonius (ita vocabant numerum XXII aut XXIII dierum inſititiorum) omittebatur. Et ſic XXII anni cum Sole æquabantur. Igitur vndecim biennia priſcorum Romanorum fiebant dies 8057. Vndecim autem biennia

B Iuliana ſunt dies 8035: neglectis ſcilicet horis 12 appendicibus. Itaque differentia eſt 22 dies, nempe vnius iuſti Merkedonij modus. Hunc igitur omittentes iuſtam periodum XI bienniorum conficiebant, quorum decem habebant ſingulos Merkedonios ſuos, vltimum autem conſtabat duobus annis communibus, nempe diebus 710. Hæc erat periodus anni Romani. Quia vero apud Romanos ſpatium quinque annorum id erat, quod Græcis Tetraeteris, iuſtam periodum æquationis annorum exiſtimarunt eſſe eam, in qua periodus XI bienniorum ab omnibus annis Luſtri inciperet: quod non poteſt accidere, niſi in quinque periodis exactis. Prima periodus incipit ab anno primo luſtri, ſecunda a tertio, tertia a quinto, quarta a ſecundo,

C quinta a quarto. cuius rei tabulam conſule libro ſecundo, capite de anno Romano. Ita fiebant quinquaginta quinque biennia, hoc eſt anni CX. in quibus quinquies anni Romani rationes cum Solaribus pariabant, periodi autem ipſæ cum luſtro. Hoc tempus Sæcvlvm dictum, cum Circenſibus ludis, & pompa indici ſolebat, ne omiſſione eius turbaretur anni ratio. Sed & cum piaculo omiſſum inſtaurari iuſſum a Sibylla.

Ἀλλ' ὁπόταν μήκιστος ἴκῃ χρόνος ἀνθρώποισι,
Ζωῆς εἰς ἐτέων ἑκατὸν δέκα κύκλον ὁδεύων,
Μεμνῆσθαι Ῥωμαῖε, &c.

D Nota ſunt de Publio Valerio Poplicola & ara Terenti & Trinoctio ſæculari. Huic Panegyri diuerſum caput ab anno. Nam anni caput a diebus brumalibus. Sæculares autem ludi committebantur diebus æſtiuis. Zoſimus: κατὰ δὲ τὴν ὥραν τοῦ θέρους, πρὸ ἡμερῶν ὀλίγων τοῦ τὴν θεωρίαν ἀχθῆναι, &c. In quo Eleos imitati ſunt, qui initium priſci anni a bruma, ludicrum autem Olympicum a diebus æſtiuis inibant. Hæc eſt ratio, cur ſæculum Romanum CX annis conſtaret, vt Horat. cecinit.

Certus vndenos decies per annos A
Orbis vt cantus referatque ludos.

Et Sibyllæ teſtimonium iam a nobis productum : εἰς ἐτέων ἑκατὸν δέκα κύκλον ὁδεύων. Omiſſio igitur vndecimi Merkedonij & ignoratio cauſſæ Sæculi Romani, eam perturbationem in Faſtos induxit, quam expoſuimus libro ſecundo, quem de reliquis huius rei cauſſis conſulas licet.

DE PERIODO MAGNA DIONYSIANA.

OMNIVM periodorum finis, eſt æquatio rationum anni ciuilis cum rationibus Solis. Nam & Salchodai Perſicum, & B
denarius Dodecaeteridum Chaldaicarum, & Cheled Hebraicum, & Sæculum Romanum hoc vnum agunt, vt quæcunque labes per omiſſionem, aut diſſimulationem interuenit in vſu temporum ciuilium quotidiano, ea tandem obice æquationis fulciatur. Inſitio enim vnius menſis ſolidi caput anni centeſimi viceſimi primi ineuntis in priſtinas ſedes ſummouebat veteribus Perſis, Chaldæis & Hebræis. Contrario remedio Romanis omiſſio vnius Merkedonij annum centeſimum vndecimum ineuntem in veteris epochæ poſſeſſionem reſtituebat. Ἀμεθοδευσία Terminorum Paſchalium, & incerta eius rei apud veteres Chriſtianos doctrina feneſtram aperuit eruditioribus aliquam periodum ineundi, cuius expli- C
catione rationes Solis cum Lunaribus pariarent. Et quidem Theophilus, & alij quaſdam excogitarunt. Sed Victorinus acute animaduertit, nullam fieri neque aliter poſſe, quam ductu cycli Solaris in cyclum Lunarem, qui fiunt anni 532. Sed eam periodum reformauit Dionyſius Exiguus, capto initio eius a primo anno Chriſti, vt ipſe & ſibi, & poſteritati perſuaſit, non autem a baptiſmo Chriſti, vt fecerat Victorinus. Vnde hactenus non ab auctore Victoriniana, ſed ab interpolatore Dionyſio, Dionyſiana dicta. Quo interuallo quædam tantum accidunt ſemel, quædam quater, quædam pluries. Semel incidit in 532 annis, vt Terminus Paſchalis in dato aureo numero in eundem annum cycli Solaris incurrat. Exemplum: D
Eſto, ſi ita videtur, datus annus præſens 1596. Annus eſt primus periodi quartæ Dionyſianæ, item primus cycli. Terminus Paſchalis V Aprilis. Annus cycli Solis nonus. Aio Terminum Paſchalem nunquam amplius concurſurum cum cyclo Solis IX, & numero aureo primo, per totum periodi tempus. Rurſus quædam quater tantum accidunt in tota periodo. Citimum Paſcha eſt in XXII Martij, cum numerus aureus eſt XVI, litera autem Dominicalis D. Hoc

accidit

A accidit quater, nempe in annis periodi 510.320.73.415. Contra remotiſſimum Paſcha eſt xxv Aprilis, aureo numero viii, litera Dominicali C. Hoc accidit quater, in annis nempe 46, 141, 388, 483. Denique quædam pluries. Hoc anno 1596, qui eſt, vt dixi, primus quartæ periodi ineuntis, Matthiæ feſtum erit prima dies ieiunij poſt Quinquageſimam. Hoc omnino accidere non poteſt, niſi cum litera Dominicalis eſt C. præterea hoc accidit in aureis numeris, 1, 6, 9, 12, 17. Quater autem in vno quoque horum numerorum accidit. Viceſies igitur intra 532 annos Feſtum Matthiæ orditur primam diem ieiunij τῶν ἀποκρέων ἡμερῶν. Itaque qui abſtinent ab eſu carnium, vno die plus abſtinebunt, quam in reliquis annis, propter vigiliam Mat-
B thiæ, quæ incidit in diem Martij, vltimam τῶν κρεωφάγων ἡμερῶν: quæ erit craſtina die, cum hæc ſcribebam. Rara occurrit hiſtoria in Cedreno, & aliis, quæ non indigeat ope huius periodi. Ideo illius maxime habenda ratio, tametſi ſero recepta eſt in Eccleſiis Occidentis. Nam temporibus Caroli Martelli Galliarum Eccleſiæ vna tantum Victoriniana vtebantur, vt ex Fredegario didicimus, Adone Viennenſi, & aliis. Sed & neque ſtatim poſt editionem Conſtantinopoli admiſſa. Nam eius editio incidit in annum vltimum Imp. Iuſtini, circa initium Iuſtiniani. Tamen confuſio incidit circa Paſcha anno Chriſti 546, cyclo Solis xxiii, aureo numero xv. quod non contigiſſet, ſi plane in vſum admiſſa fuiſſet editio periodi. quanquam,
C ſi propius rem putemus, hoc contigerit ex edicto Iuſtiniani, quantum verba Cedreni aſſequi poſſumus, quæ appoſuimus: τῷ ιθ' ἔτει (Ἰουστινιανοῦ) γέγονε λεῖψις σίτου καὶ οἴνου, καὶ χειμὼν πολὺς ἐν τῷ Βυζαντίῳ, καὶ διαστροφὴ τοῦ ἁγίου Πάσχα. καὶ ἐποίησαν οἱ δῆμοι τὴν ἀπόκρεων μηνὶ Φεβρουαρίῳ Δ (ΙΔ) ὁ δὲ βασιλεὺς προσέταξεν ἑτέραν ἑβδομάδα παραθεῖναι κρέας. καὶ πάντων τῶν κρεωπωλῶν προβαλόντων, οὐδεὶς ἠγόρασεν, οὐδὲ ἤσθιεν. τὸ δὲ Πάσχα γέγονε κατὰ τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα. καὶ εὑρέθη ὁ λαὸς νηστεύσας ἑβδομάδα περισσήν. Locus eſt inſignis. Quoties terminus Paſchalis eſt Dominica, conſtat ſolenne Reſurrectionis in ſequentem Dominicam diffundi. Hoc enim ſciunt & mediocriter harum rerum periti. Anno igitur Chriſti 546, qui erat quintus decimus aurei numeri, viceſimus
D autem tertius cycli Solis, terminus Paſchalis incidit in Dominicam, Kalend. Aprilis. Itaque populus putauit Paſcha eodem die celebrandum cum Termino Paſchali, cum octaua potius die Aprilis celebrandum fuiſſet. Quod ſane factum eſt vtique ex edicto Principali. Ita contigit liii dies populum ieiunaſſe, & ab eſu carnium abſtinuiſſe, cum ex conſuetudine 46 tantum dies ieiunio attributi ſint. Hoc igitur indicat, nondum plane receptam fuiſſe periodum illam,

TABVLA PERIODI MAGNÆ DIONYSIANÆ.

Litera Dominicalis.	Cyclus Solis.	D	G	E	A	D	B	E	C	F	B	G	C	F	D	G	C	A	D	B
Terminus Paſchalis.		V. April	XXV. Mar.	XIII April.	II Apr.	XXII Mar.	X Apr.	XXX Mar.	XVIII Apr.	VII Apr.	XXVII Mar.	XV Apr.	IV Apr.	XXIV Mar.	XII Apr.	Kal Apr.	XXI Mar.	IX Apr.	XXIX Mar.	XVII Apr.
Numerus aureus.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX
D C	IX	1 IX	2 X	3 XI	4 XII	5 XIII	6 XIV	7 XV	8 XVI	9 XVII	10 XVIII	11 XIX	12 XX	13 XXI	14 XXII	15 XXIII	16 XXIV	17 XXV	18 XXVI	19 XXVII
B	X	20 XXVIII	21 I	22 II	23 III	24 IV	25 V	26 VI	27 VII	28 VIII	29 IX	30 X	31 XI	32 XII	33 XIII	34 XIV	35 XV	36 XVI	37 XVII	38 XVIII
A	XI	39 XIX	40 XX	41 XXI	42 XXII	43 XXIII	44 XXIV	45 XXV	46 XXVI	47 XXVII	48 XXVIII	49 I	50 II	51 III	52 IV	53 V	54 VI	55 VII	56 VIII	57 IX
G	XII	58 X	59 XI	60 XII	61 XIII	62 XIV	63 XV	64 XVI	65 XVII	66 XVIII	67 XIX	68 XX	69 XXI	70 XXII	71 XXIII	72 XXIV	73 XXV	74 XXVI	75 XXVII	76 XXVIII
F E	XIII	77 I	78 II	79 III	80 IV	81 V	82 VI	83 VII	84 VIII	85 IX	86 X	87 XI	88 XII	89 XIII	90 XIV	91 XV	92 XVI	93 XVII	94 XVIII	95 XIX
D	XIV	96 XX	97 XXI	98 XXII	99 XXIII	100 XXIV	101 XXV	102 XXVI	103 XXVII	104 XXVIII	105 I	106 II	107 III	108 IV	109 V	110 VI	111 VII	112 VIII	113 IX	114 X
C	XV	115 XI	116 XII	117 XIII	118 XIV	119 XV	120 XVI	121 XVII	122 XVIII	123 XIX	124 XX	125 XXI	126 XXII	127 XXIII	128 XXIV	129 XXV	130 XXVI	131 XXVII	132 XXVIII	133 I
B	XVI	134 II	135 III	136 IV	137 V	138 VI	139 VII	140 VIII	141 IX	142 X	143 XI	144 XII	145 XIII	146 XIV	147 XV	148 XVI	149 XVII	150 XVIII	151 XIX	152 XX
A G	XVII	153 XXI	154 XXII	155 XXIII	156 XXIV	157 XXV	158 XXVI	159 XXVII	160 XXVIII	161 I	162 II	163 III	164 IV	165 V	166 VI	167 VII	168 VIII	169 IX	170 X	171 XI
F	XVIII	172 XII	173 XIII	174 XIV	175 XV	176 XVI	177 XVII	178 XVIII	179 XIX	180 XX	181 XXI	182 XXII	183 XXIII	184 XXIV	185 XXV	186 XXVI	187 XXVII	188 XXVIII	189 I	190 II
E	XIX	191 III	192 IV	193 V	194 VI	195 VII	196 VIII	197 IX	198 X	199 XI	200 XII	201 XIII	202 XIV	203 XV	204 XVI	205 XVII	206 XVIII	207 XIX	208 XX	209 XXI
D	XX	210 XXII	211 XXIII	212 XXIV	213 XXV	214 XXVI	215 XXVII	216 XXVIII	217 I	218 II	219 III	220 IV	221 V	222 VI	223 VII	224 VIII	225 IX	226 X	227 XI	228 XII
C B	XXI	229 XIII	230 XIV	231 XV	232 XVI	233 XVII	234 XVIII	235 XIX	236 XX	237 XXI	238 XXII	239 XXIII	240 XXIV	241 XXV	242 XXVI	243 XXVII	244 XXVIII	245 I	246 II	247 III
A	XXII	248 IIII	249 V	250 VI	251 VII	252 VIII	253 IX	254 X	255 XI	256 XII	257 XIII	258 XIV	259 XV	260 XVI	261 XVII	262 XVIII	263 XIX	264 XX	265 XXI	266 XXII
G	XXIII	267 XXIII	268 XXIV	269 XXV	270 XXVI	271 XXVII	272 XXVIII	273 I	274 II	275 III	276 IV	277 V	278 VI	279 VII	280 VIII	281 IX	282 X	283 XI	284 XII	285 XIII
F	XXIV	286 XIV	287 XV	288 XVI	289 XVII	290 XVIII	291 XIX	292 XX	293 XXI	294 XXII	295 XXIII	296 XXIV	297 XXV	298 XXVI	299 XXVII	300 XXVIII	301 I	302 II	303 III	304 IV
E D	XXV	305 V	306 VI	307 VII	308 VIII	309 IX	310 X	311 XI	312 XII	313 XIII	314 XIV	315 XV	316 XVI	317 XVII	318 XVIII	319 XIX	320 XX	321 XXI	322 XXII	323 XXIII
C	XXVI	324 XXIV	325 XXV	326 XXVI	327 XXVII	328 XXVIII	329 I	330 II	331 III	332 IV	333 V	334 VI	335 VII	336 VIII	337 IX	338 X	339 XI	340 XII	341 XIII	342 XIV
B	XXVII	343 XV	344 XVI	345 XVII	346 XVIII	347 XIX	348 XX	349 XXI	350 XXII	351 XXIII	352 XXIV	353 XXV	354 XXVI	355 XXVII	356 XXVIII	357 I	358 II	359 III	360 IV	361 V
A	XXVIII	362 VI	363 VII	364 VIII	365 IX	366 X	367 XI	368 XII	369 XIII	370 XIV	371 XV	372 XVI	373 XVII	374 XVIII	375 XIX	376 XX	377 XXI	378 XXII	379 XXIII	380 XXIV
G F	I	381 XXV	382 XXVI	383 XXVII	384 XXVIII	385 I	386 II	387 III	388 IV	389 V	390 VI	391 VII	392 VIII	393 IX	394 X	395 XI	396 XII	397 XIII	398 XIV	399 XV
E	II	400 XVI	401 XVII	402 XVIII	403 XIX	404 XX	405 XXI	406 XXII	407 XXIII	408 XXIV	409 XXV	410 XXVI	411 XXVII	412 XXVIII	413 I	414 II	415 III	416 IV	417 V	418 VI
D	III	419 VII	420 VIII	421 IX	422 X	423 XI	424 XII	425 XIII	426 XIV	427 XV	428 XVI	429 XVII	430 XVIII	431 XIX	432 XX	433 XXI	434 XXII	435 XXIII	436 XXIV	437 XXV
C	IV	438 XXVI	439 XXVII	440 XXVIII	441 I	442 II	443 III	444 IV	445 V	446 VI	447 VII	448 VIII	449 IX	450 X	451 XI	452 XII	453 XIII	454 XIV	455 XV	456 XVI
B A	V	457 XVII	458 XVIII	459 XIX	460 XX	461 XXI	462 XXII	463 XXIII	464 XXIV	465 XXV	466 XXVI	467 XXVII	468 XXVIII	469 I	470 II	471 III	472 IV	473 V	474 VI	475 VII
G	VI	476 VIII	477 IX	478 X	479 XI	480 XII	481 XIII	482 XIV	483 XV	484 XVI	485 XVII	486 XVIII	487 XIX	488 XX	489 XXI	490 XXII	491 XXIII	492 XXIV	493 XXV	494 XXVI
F	VII	495 XXVII	496 XXVIII	497 I	498 II	499 III	500 IV	501 V	502 VI	503 VII	504 VIII	505 IX	506 X	507 XI	508 XII	509 XIII	510 XIV	511 XV	512 XVI	513 XVII
E	VIII	514 XVIII	515 XIX	516 XX	517 XXI	518 XXII	519 XXIII	520 XXIV	521 XXV	522 XXVI	523 XXVII	524 XXVIII	525 I	526 II	527 III	528 IV	529 V	530 VI	531 VII	532 VIII

aut ſi

A aut ſi receptam fuiſſe concedamus, perperam ab Epiſcopis, & presbyteris interpretatam fuiſſe. Iam propoſuimus Tabulam huius periodi, cuius vſus perneceſſarius in ratione eorum temporum, quæ imperium Conſtantini Magni ſecuta ſunt, vſque ad tempora vltimorum Conſtantinopolis Cæſarum. Creberrimi caſus in illis hiſtoriis occurrunt, quorum ratio ſine hac periodo nunquam explicari poteſt. Ab annis igitur Chriſti vnitate auctis, vt præcipit regula Dionyſiana, abiice 532 quantum poteſt, ſi quidem numerus annorum Chriſti maior fuerit 532 annis. Reliquum eſt annus currens periodi. Exemplum: eſto annus Chriſti ſupra propoſitus 546. Addita vnitate, abiectis 532, remanet annus currens XV ſecundæ periodi Dionyſianæ. In cella, vbi eſt annus
B 15, infra ipſos annos 15, habes XXIII, hoc eſt viceſimum tertium annum cycli Solis. A latere autem ſecundæ columnæ, e regione XXIII, habes literam Dominicalem G, in prima columna. Ergo anno XV periodi cyclus Solis fuit 23, litera dominicalis G. Supra 15 annum habes Terminum Paſchalem Kal. April. in litera G. Ergo cum litera dominicalis fuerit G, Terminus Paſchalis incidit in Dominicam, & propterea diffundenda eſt ſolēnitas Reſurrectionis in Dominicam proxime ſequentem. Igitur Paſcha in VIII Aprilis. Proinde vulgus errauit anno XIX Iuſtiniani, qui putauerit Paſcha cum termino in Kal. Aprilis celebrandum eſſe. In Cedreno ſatis conſtat etiam mediocriter docto, pro Δ̄ Φεβρουαρίου, legendum ΙΔ̄ Φεβρουαρίου. De vitio huius periodi, & aliis, quæ ad
C eam rem pertinent, ſatis ſuo loco libro ſecundo. Anaſtaſius lib. XXII. 706. *Anno viceſimo imperij Conſtantini factus eſt error Paſchæ: & Orthodoxi quidam in Oriente octaua Idus Aprilis Paſcha celebrarunt. At vero erronei hæretici Idus Aprilis.* Erat annus 760 Chriſti. Cyclus ☽ primus. Terminus Paſchalis Nonis April. non octaua Iduum. Itaque quum poſtridie Dominica fuerit, quid ſibi velit neſcio. Nam VI. Aprilis nullus Terminus conuenit. Mirus eſt locus.

DE ANNO TROPICO PERSARVM,

SIVE NEVRVZ GELALÆO,

AVT SVLTANEO.

D

A CÆDE Iezdegird, ad hæc tempora, idem ſemper fuit ſtatus anni Perſici, ſolutis habenis, nulla intercalatione diei, aut menſis ſeruata. Neque alium annum popularem habent omnes illi, qui magno Sultano Zophi hodie parent; quanquam in iis, quæ ad eorum religionem, ritus, & cultum pertinent, Lunaribus menſibus Hegiræ vtantur. Quia vero faſtidioſe, atque ſuperſtitioſe diem, & tempus æquinoctij inueſtigant, propter panegyrim, quam ex anti-

quiſſimo Perſarum inſtituto in ipſo momento, in quo æquinoctij ſidus A
conficitur, celebrari opus eſt, vt abunde docuimus libro III. in illa autem forma vaga anni Iezdegirdici difficile eſt id aſſequi, tam propter neglectum in anno Perſico quadrantem, quam propter prægreſſionem æquinoctiorum: ob eam rem, Imperator Coraſan, ſiue Meſopotamiæ, conuocatis peritiſſimis aſtrologiæ viris curam noui anni inſtituendi delegauit. Imperatoris, qui id edixit, & ſanxit, nomen eſt, Albu Arſalan Elſelegeuki Elhavvaraz, Muſchahi Sultan Coraſan. Conuenerunt ad edictum Regium octo præſtantiſſimi viri, Omar Elhaiamu, Abu Hali, Haſen filius Haitham, Elbiruni, Abu Elvvapha Elbuzgiani, Ellukari, Iudex iuriſdictionis Elphakati, & Aben Sina, quem vulgo Auiſenam vocant. Hi octo روۆس id eſt primates viri, ſciue- B
runt, in 130 annis propemodum æquinoctia priſcas ſedes anteuertere بالايام رومي in diebus Romanis, hoc eſt in anno Iuliano: ita vt in 648 annis Romanis præciſe quinque intercalationes Biſexti Romani, quod ipſi كبيسة اليوم vocant, omittendæ ſint. Caput autem anni ſtatuerunt in æquinoctio ab ipſis obſeruato, in die quartadecima Adar Rumi, hoc eſt Martij Iuliani, hora $2\frac{158}{1085}$ poſt meridiem dictę diei, feria quinta, XVIII Phrurdin Iezdegirdici, anno 448 a cæde ipſius Iezdegird, ſexta Ramadhan, anno Hegiræ 471. Erat annus Chriſti Dionyſianus 1079, cyclus Solis XXIIII, Lunę XVI. Ille dies vocatus Oromazda Phrur- C
din Neuruz Eſſultani. Hoc eſt, neomenia æquinoctij imperatorij. Menſium enim appellationibus non aliis vtuntur, quam popularibus Iezdegirdicis. Nunquam verò intercalatur dies, niſi ſumma ex ſcrupularia ratione collecta horas 24 conſummauerit. Hinc fit, vt non raro, quinto anno exacto intercaletur. Tunc ELWAHAK, hoc eſt ἐπαγόμεναι, fiunt VI dierum, vt ſolet quarto quoque anno exeunte in anno Actiaco Elkupti. Hac anni forma vtuntur in Panegyribus Neuruz, in annalibus, & Chronologiis, & in Almenichis, & Ephemeridibus ſuis: ne vlla temporum interueniat perturbatio, quæ in anno populari Iezdegirdico euitari non poteſt, propter neglectam veteris Neuruz Salchodai periodum magnam. Nomen huic anno factum تاريخ الجلالية النجومية: D
Æra Auguſta aſtronomica. Nam جلال eſt maieſtas. Vocatur etiam تاريخ الملكي Æra Regia, maſculino genere, vt antea feminino. Tabulam huius formæ ſubiecimus.

TABVLA

A

TABVLA MAGNÆ PERIODI
NEVRVZ GELALI.

Anni expaſſ.	CHARACTER ANNI. Feria	Horæ	Scrup. 1080.	Προήγησις χρονική. Dies	Horæ	Scrup. 1080.
1	1	5	880	0	0	200
2	2	11	680	0	0	400
3	3	17	480	0	0	600
4	4	23	280	0	0	800
5	6	5	80	0	0	1000
6	7	10	960	0	1	120
7	1	16	760	0	1	320
8	2	22	560	0	1	520
9	4	4	360	0	1	720
10	5	10	160	0	1	920
11	6	15	1040	0	2	40
12	7	21	840	0	2	240
13	2	3	640	0	2	440
14	3	9	440	0	2	640
15	4	15	240	0	2	840
16	5	21	40	0	2	1040
17	7	2	920	0	3	160
18	1	8	720	0	3	360
19	2	14	520	0	3	560
20	3	20	320	0	3	760
21	5	2	120	0	3	960
22	6	7	1000	0	4	80
23	7	13	800	0	4	280
24	1	19	600	0	4	480
25	3	1	400	0	4	680
26	4	7	200	0	4	880
27	5	13	0	0	5	0

B

Anni collecti.	CHARACTER ANNI. Feria.	Horæ.	Προήγησις χρονική. Dies.	Horæ.
27	5	13	0	5
54	4	2	0	10
81	2	5	0	15
108	1	4	0	20
139	6	17	1	1
162	5	6	1	6
189	3	19	1	11
216	2	8	1	16
243	7	21	1	21
270	6	10	2	2
297	4	23	2	7
324	3	12	2	12
351	2	1	2	17
378	7	14	2	22
405	6	3	3	3
432	4	16	3	8
459	3	5	3	13
486	1	18	3	18
513	7	7	3	23
540	5	20	4	4
567	4	9	4	9
594	2	22	4	14
621	1	11	4	19
648	7	0	5	0
Rℓ	5.		2.	158

Periodi collectæ.	Dies.
648	5
1296	10
1944	15
2592	20
3240	25
3888	30
4536	35
5184	40
5832	45
6480	50
7128	55
7776	60
8424	65

C

Menſes Gelali.	Dies collecti.	CHARACTER NEOMENIARVM.						
Phrurdin	30	7	1	2	3	4	5	6
Adarpahaſcht	60	2	3	4	5	6	1	2
Chardad	90	4	5	6	7	1	2	3
Thir	120	6	7	1	2	3	4	5
Mardad	150	1	2	3	4	5	6	7
Schehariz	180	3	4	5	6	7	1	2
Mehar	210	5	6	7	1	2	3	4
Aban	240	7	1	2	3	4	5	6
Adar	270	2	3	4	5	6	7	1
Di	300	4	5	6	7	1	2	3
Behemen	330	6	7	1	2	3	4	5
Aſphandar	360	1	2	3	4	5	6	7
Wahak	365	3	4	5	6	7	1	2

IN 27 annis, vt vides, nulla ſcrupula de horis fiunt reliqua: in viceſies quater 27 annis, hoc eſt in 648, nullæ horæ ſuperfiunt: & feria redit in orbem: quæ eſt periodus magna conſtans ex minuſculis 24, quarum ſingulæ annorum 27.

D METHODVS. Scribebamus hæc anno Chriſti Dionyſiano 1595, Decembris Iuliani 23, feria III. Pro perpetua methodo, abiice ſemper de anno Chriſti currente annos 1079. Relinquuntur anni præteriti Gelalæi. Si annorum præteritorum ſumma reſidua exceſſerit 648; abiectis 648; remanent anni periodi magnæ annorum 648. Abiectis igitur ex methodo, 1079 annis, de anno

Chriſti currente 1595, remanent anni Gelalæi præteriti 516. Volo A ſcire, cui diei Gelalææ reſpondet dies propoſita Iuliana. Annis proxime minoribus collectis 513 congruunt de charactere anni, 7.7.0. Item προηγήσεως χρονικῆς 3.18. 0. Reliquis autem tribus congruunt characteris 3.17. 480. προηγήσεως autem 0.0. 600. Summa: character 4. 0. 480 προήγησις: 3. 18, 600. Radix 5. 2. 158 cum charactere 4. 0. 480. compoſita dat 2. 2. 638, neomeniam Phrurdin Gelalæi, nempe feriam ſecundam hor. 2. 638, a meridie Phrurdin. Tempus igitur incidit poſt meridiem x diei Martij Iuliani. Et id demonſtratur etiam ex modo προηγήσεως χρονικῆς dierum 3. 18. 600. Tot enim dies, horas, & ſcrupula antegreſſum eſt æquinoctium meridiem XIIII Martij Iuliani, ab editione Gelalæa. A meri- B die x Martij, ad propoſitam diem XXIII Decembris, ſunt dies 289, incluſiue. In laterculo menſium, numerus proxime minor 270 e regione Adar menſis noni, de 289 abiectus relinquit 19 diem Di menſis Gelalæi decimi. Character anni eſt feria ſecunda; vt iam vidimus. Ergo ex Laterculo menſium neomenia Di fuit feria VI. Et proinde XIX Di fuit feria III, nempe dies propoſita 23 menſis Decembris Iuliani. Quod fuit propoſitum. Hæc anni forma & elegantiſſima eſt, & commodiſſima propter periodum abſolutam: neque eius ratiocinia multum abſunt ab obſeruationibus Hipparchi. Nam ſi retro inſtituantur periodi Gelalææ 648 annorum, vt ab anno periodi Iulianæ 4496, a quo anno ad Phrurdin Gelalæum ſunt anni C 1296, quæ ſunt duæ periodi magnæ: annus 73 periodi prioris incidet in annum periodi Iulianæ 4568, in quo obſeruatum æquinoctium ab Hipparcho, feria 3, 18 horis poſt meridiem ipſius feriæ tertiæ. Atqui 72 annis periodi competunt de charactere 5.10. 720. Quibus adiectus character Gelalæus, ſiue Radix, 5. 2.158, componit characterem anni obſeruati æquinoctij Hipparchici feriam 3. 12. 878. vt poſt mediam noctem æquinoctium contigerit ex epilogiſmo Gelalæo, quod Hipparchus obſeruauit circa ortum Solis.

PORRO ſciendum, periodum 648 annorum non extare in collectis annis Gelalæis, quos habemus Arabice ſcriptos: ſed nos eam periodum excogitaſſe. Nam illorum anni, vt diximus, ſunt D collecti per 30 annos tantum. Nos vero tandem animaduertimus ex 648 eiuſmodi annis periodum elegantiſſimam fieri, in qua, peremptis quinque biſextis in anno Iuliano, feria redit in orbem. Quare ſi Perſis ea periodus hodie eſt in vſu, eſt cur gaudeamus, id a nobis nullo indicante animaduerſum fuiſſe. Sin autem, eſto illa periodus noſtra anni Gelalæi, non Gelalæa. Subiecimus etiam motum Lunæ μετεμπτώσεως in hac anni forma. Annus Gelalæus eſt dierum

A rum 365. hor. 5. 880. Deductis diebus 354. hor. 8. 876, qui eſt modus anni Lunaris, remanent dies 10. 21. 4, Epactæ vnius anni. Triplicatæ, deducto menſe Lunari, relinquunt dies 3.2.299. Et ita ſemper propagando, & menſem Lunarem, cum res poſtulat, deducendo, tandem epactæ anni 9 fiunt dies 29. 10. 718.
B quæ ſumma minor eſt menſe Lunari, nempe 29. 12. 793. Deductis igitur 29. 10. 718 de 29. 12. 793, remanent dies 0. 2. 75. exceſſus Lunæ ſupra Solem. quæ eſt μετέμπτωσις Lunæ in anno Gelalæo. Igitur Luna in 12 cyclis, hoc eſt annis Gelalæis 228, deſcendet vna die.
C Verbi gratia, ſi nouilunium fuerit in neomenia Phrurdin, poſt 228 annos, erit in ſecunda Phrurdin: poſt 456, in 3 Phrurdin. Et ſic deinceps. De qua re amplius diſputabitur in nouo anno cæleſti.

EPACTÆ LVNARES IN CYCLO GELALAEO.

	Anni expãſi.	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.
	1	10	21	4
	2	21	18	8
Emb.	3	3	2	299
	4	13	23	303
	5	24	20	307
Emb.	6	6	4	598
	7	17	1	602
	8	27	22	606
Emb.	9	9	6	897
	10	20	3	901
Emb.	11	1	12	112
	12	12	9	116
	13	23	6	120
Emb.	14	4	14	411
	15	15	11	415
	16	26	8	419
Emb.	17	7	16	710
	18	18	13	714
	19	29	10	718

CYCLI μετεμπλώσεως.

Cycli	Dies μετεμπλώσεως.	Horæ.	Scrup. 1080.
1	0	2	75
2	0	4	150
3	0	6	225
4	0	8	300
5	0	10	375
6	0	12	450
7	0	14	525
8	0	16	600
9	0	18	675
10	0	20	750
20	1	17	420
30	2	14	90
40	3	10	840
50	4	7	510
60	5	4	180
70	6	0	930
80	6	21	600
90	7	18	270
100	8	14	1020
200	17	5	960
300	25	20	900
400	34	11	840

DE NOVO ANNO CÆLESTI.

EX his, quæ proxime diſputauimus, ſatis acceptum eſt, annum Tropicum eſſe duplicis generis. Aut enim ſola conuerſione cenſetur: vt ab æquinoctio, ad idem æquinoctium: aut non ſolum caput naturale habet, ſed etiam partibus naturalibus deſcriptus eſt: qua-
D lia ſunt naturalia circuli ſegmenta, quæ Dodecatemoria dicuntur. Ideo iure a nobis Cæleſtis vocetur. Prioris generis eſt Gelalæus a nobis proxime demonſtratus. Alterius forma a nemine hactenus edita fuit, nedum apud gentem aliquam recepta. Totius negotij duo præcipua, deſcriptio menſium, & caput anni. Menſes totidem, quot Signiferi Dodecatemoria. Sed quatuor tantum ex illis vere naturales dici poſſunt, qui a quatuor cardinibus deſcribuntur, vtroque æquinoctio, bruma & ſolſtitio. Ptolemæus demonſtrauit & a ſe & ab

Hipparcho, maiorem arcum a Sole confici ab æquinoctio verno, ad A autumnale, quam ab autumnali, ad vernum: item maiorem eſſe quadrantem ab initio Arietis, ad initium Cancri, quam reliquum, ad initium libræ: duos autem reliquos alterum altero pauxillo maiuſculum eſſe, ſed quæ differentia nullius momenti futura ſit in ratione ciuilium temporum. Rurſus arcum ab initio Arietis, ad initium Libræ eſſe paulo minorem dierum 187: ſed ita, vt tuto integri dies 187 aſſumi poſſint. Quadrans igitur prior incipiens ab Ariete, nullo erroris periculo, dierum 94 ſumi poteſt: ſequens vero 93. In hoc enim diſcedimus ab Euctemone, Metone, Eudoxo, Philippo, Dionyſio, Doſitheo, & reliquis parapegmatum artificibus, qui circulum æſtiuum totidem quidem dierum definiuerunt, ſed illis B in menſium tributione ratio claudicat, attributis tam Tauroni, quam Didymoni 32 diebus, ac vno de Parthenone præter ius detracto. Nos ſapientiſſimos Arabas ſequimur, qui vni Didymoni duos ſupra triginta, reliquis quinque ſingulos ſupra tricenos dant. In altero ſemicirculo Arabibus cum veteribus Parapegmatum auctoribus conuenit, deſcriptis Toxone & Ægone vndetricenum, cæteris quatuor tricenum dierum. Quod ſi quis obiiciat, hæc mutari poſſe propter apogeum Solis, aut aliam neſcio quam cauſſam, næ ille, quid ſit ciuilis annus cæleſtis, ignorat, qui ab emendatore Chronologiæ exigat, quod ab aſtrologo, aut ſummo mathematico præſtari non poteſt. præterea τὰ φαινόμενα oſtendunt hanc rationem adhuc conſtare, & cum C veterum obſeruationibus æquinoctialibus congruere. Supereſt Caput anni. Huius quoque duo faſtigia, Epocha Solis, & interuallum temporis. Epochas Solis quatuor naturales tantum diximus, vtrumque æquinoctium, & vtrumque punctum Tropicum. Sed tutius alterutrum æquinoctium. Nam obſeruatio Solſtitiorum operoſiſſima, & aleæ pleniſſima, quod Sol per Tropicum plurimos dies immoretur: quo fit, vt incrementa & decrementa dierum circa illa puncta diutiſſime ſint ἀνεπαίσθητα. Itaque veteres Græci ſcribunt, Solſtitiali & Brumali tempore per quadraginta dies, extremum Gnomonis vmbræ in lineis horologiorum tropicis morari, ita vt nulla aut certe par- D ua admodum παράλλαξις per 40 dies percipiatur: vt verum fuerit, quod de illo tempore anni Manilius dixit: *Statque vno Natura loco.* Hinc eſt, quod Hipparchus diffidit, non ſolum Euctemonis, Metonis, Ariſtarchi, & Archimedis, ſed & ſuas quoque ſolſtitiorum obſeruationes vitio carere. Adeo difficilis res, Solſtitij momentum deprehendere. Si igitur interuallum temporis ſtatuerimus, poſtea epocham Solis, quam viſum fuerit, aſſumemus. Eſto igitur annus periodi Iulianæ 764, in quo ſtatuemus caput & epochæ noſtræ, & anni cæleſtis.

A leſtis. Deinde eligatur ex veteribus obſeruationibus æquinoctialibus
accuratiſſima omnium, ad cuius regulam rationes noſtras compo-
namus. omnium vetuſtiſſimæ æquinoctiorum obſeruationes ſunt
Hipparcheæ. Sed omnium accuratiſſima, & quam adeo ἀκριβεστά-
την ipſe obſeruator Hipparchus vocat, eſt illa, qua æquinoctium no-
tatum eſt in tertia ἐπαγομένων, ſequente quarta, in media nocte an-
ni 601 deſinentis a meridie Thoth primi Nabonaſſar, anno 32 ter-
tiæ periodi Calippicæ; quod tempus congruit horis 12 a meridie 26
Septembris anni 4567 periodi Iulianæ, feria ſeptima, ſequen-
te prima. Hæc profecto omnium æquinoctialium obſeruationum
accuratiſſima, & maiori parti poſteriorum obſeruationum conue-
B nientiſſima comperta eſt. Ideo non ſolum ex commendatione aucto-
ris, ſed etiam ex eius fide, quæ nobis explorata eſt, omnibus aliis
anteponetur. Ab ea igitur retro putanda ſunt æquinoctia. quod fiet,
ſi prius, quem modum anni ſequemur, definiuerimus. Nam duo
tantum ſunt, qui alios omnes excludunt, Alfonſinus, & Gelalæus.
Sed Alfonſinus longe melior, & tutior: quia poſterior Gelalæo,
ideoque certior. Nam a temporibus Ptolemæi, artifices poſterio-
res anni modum maiorem pronunciarunt, quam priores. Albate-
ni in annis 106 vnum biſextum de diebus Romanis, vt ipſe loqui-
tur, perire putat. Sapientes Perſidis formæ Gelalææ conditores in
annis 129, aut 130. Elzuphi, & Alzarakeel in annis 131. Alfon-
C ſini poſtremi omnium, in annis 134. Hic progreſſus incremento-
rum nimirum inde eſt, quod a longinquioribus interuallis certior eſt
rei examinatio. Itaque hoc ſatis nobis acceptum eſt, de modo an-
ni Tropici, de quo nemo hactenus quicquam certi definire potuit,
nullum meliorem Alfonſino inueniri poſſe. Annus igitur ex Alfon-
ſino præſcripto eſt dierum 365. hor. 5.49.16′ prope. Abiectis omni-
bus ſeptenariis dierum, relinquitur character vnius anni 1. 5. 49′.
16″. hoc eſt, feria prima, hor. 5.49′.16″. duplum eius eſt 2.11. 38′.
32″. Ita poteſt Tabula characteris anni in infinitum propagari. Iam
ab epocha a nobis inſtituta, nempe ab anno periodi Iulianæ 764,
ad annum eiuſdem periodi 4567, in quo æquinoctium autumna-
D le ab Hipparcho obſeruatum, anni ſunt præciſi Iuliani 3803.
Quibus congruunt de charactere iam dicto 7. 9. 28′. 27″. Hoc
eſt, ſi toties aſſumas characterem anni 1. 5. 49′. 16″. quot ſunt an-
ni interualla; habebis feriam 7. hor. 9. 28. 27″. Character au-
tem æquinoctij Hipparchei fuit 7.12. 0. 0. de quo deductis 7. 9.
28′. 27″, remanent 7. 2. 31. 33″. character æquinoctij autumna-
lis anni 764 periodi Iulianæ, hoc eſt feria 7, hor. 2.31′.33″. poſt me-
ridiem dictæ feriæ ſeptimæ, idque Alexandriæ. Quod ſi modum anni

Alfonſini

Alfonſini 365. 5. 49′. 16″, ex modo anni Iuliani 365. 6′. 0′. 0″ dedu- A
xeris, habebis hor. 0. 10′, 44″. differentiam anni Iuliani & Alfonſini, quæ eſt προήγησις ἰσημερινὴ χρονική. quam ſi per 3803 annos multiplicaueris, habebis dies 28, hor. 8. 31′. 33″, προηγήσεως χρονικῆς ab æquinoctio anni 764, ad æquinoctium Hipparchi, in anno 4567. Igitur compoſitis 28 diebus, horis 8. 31′. 33″. cum 26. 12 Septembris, peruenies ad meridiem 25 Octobris, feria ſeptima, vbi fuit æquinoctium ciuile anni noſtri cæleſtis, in anno epochæ noſtræ 764, ad meridianum Alexandriæ. Quare a Zygone anni 764 ſumemus initium epilogiſmorum noſtrorum. Confecimus igitur Tabulam anni Solaris Tropici primum per annos expanſos 76, qui anni ſunt compoſiti cum charactere Zygonos anni propoſiti 764. Æquinoctium fuit feria 7. B
2. 31′. 33″. hoc eſt hora ſecunda poſt meridiem feriæ ſeptimæ. Sed quia nos aſtronomice feriam inſtituimus a meridie, ciuiliter autem ab occaſu Solis, character noſter erit 1. 2. 31′. 33″. cum quo ſi compoſueris characterem vnius anni 1. 5. 49. 16, habebis characterem anni ſecundi 2. 8. 21′. Ita propagando habebis 76 annos characteri anni implicitos. Deinde ſequitur Tabula annorum collectorum per 76, ſine charactere. Adiecti quatuor laterculi neomeniarum cæleſtium ſinguli ab vno quatuor naturalium menſium incipientes cum characteribus ſuis. vt patet in ſubiectis exemplis.

TABVLA

A

TABVLA ANNI TROPICI IN ANNIS EXPANSIS.

Anni expanſi.	CHARACTER ANNI.			Προήγησις χρονική.			Προήγησις τοπική.		
	Feria.	Horæ.	Scrup. prima.	Dies.	Horæ.	Scrup. prima.	Gr.	Scrup. I.	Scrup. II.
1	1	2	33	0	0	11	0	0	50
2	2	8	21	0	0	21	0	1	40
3	3	14	10	0	0	32	0	2	30
4	4	19	59	0	0	43	0	3	20
5	6	1	49	0	0	54	0	4	10
6	7	7	38	0	0	4	0	5	0
7	1	13	27	0	1	15	0	5	50
8	2	19	16	0	1	26	0	6	40
9	4	1	6	0	1	37	0	7	30
10	5	6	55	0	1	47	0	8	20
11	6	12	44	0	1	58	0	9	10
12	7	18	33	0	2	9	0	10	0
13	2	0	23	0	2	20	0	10	50
14	3	6	12	0	2	30	0	11	40
15	4	12	1	0	2	41	0	12	30
16	5	17	51	0	2	52	0	13	20
17	6	23	40	0	3	2	0	14	10
18	1	5	29	0	3	13	0	15	0
19	2	11	18	0	3	24	0	15	50
20	3	17	8	0	3	35	0	16	40
21	4	22	57	0	3	45	0	17	30
22	6	4	46	0	3	56	0	18	20
23	7	10	35	0	4	6	0	19	10
24	1	16	25	9	4	18	0	20	0
25	2	22	14	0	4	28	0	20	50
26	4	4	3	0	4	39	0	21	40
27	5	9	52	0	4	50	0	22	30
28	6	15	42	0	5	1	0	23	20
29	7	21	31	0	5	11	0	24	10
30	2	3	20	0	5	22	0	25	0
31	3	19	10	0	5	33	0	25	50
32	4	14	59	0	5	43	0	26	40
33	5	20	48	0	5	54	0	27	30
34	7	2	37	0	6	5	0	28	20
35	1	8	27	0	6	16	0	29	10
36	2	14	16	0	6	26	0	30	0
37	3	20	5	0	6	37	0	30	50
38	5	1	54	0	6	48	0	31	49
39	6	7	44	0	6	59	0	32	30
40	7	13	33	0	7	9	0	33	20

Anni expanſi.	CHARACTER ANNI.			Προήγησις χρονική.			Προήγησις τοπική.		
	Feria.	Horæ.	Scrup. prima.	Dies.	Horæ.	Scrup. prima.	Gr.	Scrup. I.	Scrup. II.
41	1	19	22	0	7	20	0	34	10
42	3	1	11	0	7	31	0	35	0
43	4	7	1	0	7	42	0	35	50
44	5	12	50	0	7	52	0	36	40
45	6	18	39	0	8	3	0	37	30
46	1	0	29	0	8	13	0	38	20
47	2	6	18	0	8	24	0	39	10
48	3	17	7	0	8	35	0	40	0
49	4	17	56	0	8	46	0	40	50
50	5	23	46	0	8	57	0	41	40
51	7	5	35	0	9	7	0	42	30
52	1	11	29	0	9	18	0	43	20
53	2	17	13	0	9	29	0	44	10
54	3	23	3	0	9	40	0	45	0
55	5	4	52	0	9	50	0	45	50
56	6	10	41	0	10	1	0	46	40
57	7	16	30	0	10	12	0	47	30
58	1	22	20	0	10	23	0	48	20
59	3	4	9	0	10	33	0	49	10
60	4	9	58	0	10	44	0	49	0
61	5	15	48	0	10	55	0	50	50
62	6	21	37	0	11	5	0	51	40
63	1	3	26	0	11	16	0	52	30
64	2	9	15	0	11	27	0	53	20
65	3	15	2	0	11	38	0	54	10
66	4	20	54	0	11	48	0	55	0
67	6	2	43	0	11	59	0	55	50
68	7	8	32	0	12	10	0	56	40
69	1	14	22	0	12	21	0	57	30
70	2	20	11	0	12	31	0	58	20
71	4	2	0	0	12	42	0	59	10
72	5	7	49	0	12	53	1	0	0
73	6	13	39	0	13	4	1	0	50
74	7	19	28	0	13	14	1	1	40
75	2	1	17	0	13	25	1	2	30
76	3	7	7	0	13	36	1	3	20

A

TABVLA ANNI TROPICI
IN ANNIS COLLECTIS.

Anni Collecti.	CHARACTER ANNI. Feria.	Horæ.	Scrup. prima.	Προήγησις χρονική. Dies.	Horæ.	Scrup. prima.	Προήγησις τοπική. Gr.	Scrup. I.	Scrup. II.
76	3	10	24	0	13	36	1	3	35
152	6	20	48	1	3	12	2	7	10
228	3	7	12	1	16	48	3	10	45
304	6	17	36	2	6	24	4	14	20
380	3	4	0	2	20	0	5	17	55
456	6	14	24	3	9	36	6	21	30
532	3	0	48	3	23	12	7	25	5
608	6	11	12	4	12	48	8	28	40
684	2	21	36	5	2	24	9	32	15
760	6	8	0	5	16	0	10	35	50
836	2	18	24	6	5	36	11	39	25
912	6	4	48	6	19	12	12	43	0
988	2	15	12	7	8	48	13	46	35
1064	6	1	36	7	22	24	14	50	10
1140	2	12	0	8	12	0	15	53	45
1216	5	22	24	9	10	36	16	57	20
1292	2	8	48	9	15	12	18	0	55
1368	5	19	12	10	4	46	19	4	30
1444	2	5	36	10	18	24	20	8	5
1520	5	16	0	11	8	0	21	11	40
1596	2	2	24	11	21	36	22	15	15
1672	5	12	49	12	11	12	23	18	50
1748	1	23	12	13	0	48	24	22	25
1824	5	9	36	13	14	24	25	26	0
1900	1	20	0	14	4	0	26	29	35
1976	5	6	24	14	17	36	27	33	10
2052	1	16	48	15	7	12	28	36	45
2128	5	3	12	15	20	48	29	40	20
2204	1	13	36	16	10	24	30	43	55
2280	5	0	1	16	23	59	31	47	30
2356	1	10	25	17	13	35	32	51	5
2432	4	20	49	18	3	11	33	54	40
2508	1	7	13	18	16	47	34	58	15
2584	4	17	37	19	6	23	36	1	50
2660	1	4	1	19	19	59	37	5	25
2736	4	14	25	20	9	35	38	9	0
2812	1	0	49	20	23	11	39	12	35
2888	4	11	13	21	12	47	40	16	10
2964	7	21	37	22	2	23	41	19	45
3040	4	8	1	22	15	59	42	23	20

Anni Collecti.	CHARACTER ANNI. Feria.	Horæ.	Scrup. prima.	Προήγησις χρονική. Dies.	Horæ.	Scrup. prima.	Προήγησις τοπική. Gr.	Scrup. I.	Scrup. II.
3116	7	18	25	23	5	35	43	26	55
3192	4	4	49	23	19	11	44	30	30
3268	7	15	13	24	8	47	45	34	5
3344	4	1	37	24	22	23	46	37	40
3420	7	12	1	25	11	59	47	41	15
3496	3	22	25	26	1	35	48	44	50
3572	7	8	49	26	15	11	49	48	25
3648	3	19	13	27	4	47	50	52	0
3724	7	5	37	27	18	23	51	55	35
3800	3	16	1	28	7	59	52	59	10
3876	7	2	25	28	21	35	54	2	45
3952	3	12	49	29	11	11	55	6	20
4028	6	23	13	30	0	47	56	9	55
4104	3	9	37	30	14	23	57	13	30
4180	6	20	1	31	3	59	58	17	5
4256	3	6	25	31	17	35	59	20	40
4332	6	16	49	32	7	11	60	24	15
4408	3	3	13	32	20	47	61	27	50
4484	6	13	37	33	10	23	62	31	25
4560	3	0	1	33	23	59	63	35	0
4636	6	10	25	34	13	35	64	38	35
4712	2	20	49	35	3	11	65	42	10
4788	6	7	13	35	16	47	66	45	45
4864	2	17	37	36	6	23	67	49	20
4940	6	4	1	36	19	59	68	52	55
5016	2	14	25	37	9	35	69	56	30
5092	6	0	49	37	23	11	71	0	5
5168	2	11	13	38	12	47	72	3	40
5244	5	21	37	39	2	23	73	7	15
5320	2	8	1	39	15	59	74	10	50
5396	5	18	25	40	5	35	75	14	25
5472	2	4	49	40	19	11	76	18	0
5548	5	15	13	41	8	47	77	21	25
5623	2	1	37	41	22	23	78	25	10
5700	5	12	1	42	11	59	79	28	45
5776	1	22	25	43	1	35	80	32	20
5852	5	8	49	43	15	11	81	35	55
5928	1	19	13	44	4	47	82	39	30
6004	5	5	37	44	18	23	83	43	5
6080	1	16	1	45	7	59	84	46	40

B

C

LATER-

A

LATERCVLVM ZYGONOS.

1 2 31′ 33″. DIES

Zygon	1	2	3	4	5	6	7	30	30
Scorpion	3	4	5	6	7	1	2	30	60
Toxon	5	6	7	1	2	3	4	29	89
Ægon	6	7	1	2	3	4	5	29	118
Hydron	7	1	2	3	4	5	6	30	148
Ichthyon	2	3	4	5	6	7	1	30	178
Krion	4	5	6	7	1	2	3	31	209
Tauron	7	1	2	3	4	5	6	31	240
Didymon	3	4	5	6	7	1	2	32	272
Karkinon	7	1	2	3	4	5	6	31	303
Leonton	3	4	5	6	7	1	2	31	334
Parthenon.	6	7	1	2	3	4	5	31	365

LATERCVLVM ÆGONOS.

6 10 20′ 33″. DIES

Ægon	1	2	3	4	5	6	7	29	29
Hydron	2	3	4	5	6	7	1	30	59
Ichthyon	4	5	6	7	1	2	3	30	89
Krion	6	7	1	2	3	4	5	31	120
Tauron	2	3	4	5	6	7	1	31	151
Didymon	5	6	7	1	2	3	4	32	183
Karkinon	2	3	4	5	6	7	1	31	214
Leonton	5	6	7	1	2	3	4	31	245
Parthenon	1	2	3	4	5	6	7	31	276
Zygon	1	2	3	4	5	6	7	30	306
Scorpion	6	7	1	2	3	4	5	30	336
Toxon.	1	2	3	4	5	6	7	29	365

B

LATERCVLVM KRIONOS.

4 8 31′ 33″. DIES

Krion	1	2	3	4	5	6	7	31	31
Tauron	4	5	6	7	1	2	3	31	62
Didymon	7	1	2	3	4	5	6	32	94
Karkinon	4	5	6	7	1	2	3	31	125
Leonton	7	1	2	3	4	5	6	31	156
Parthenon	3	4	5	6	7	1	2	31	187
Zygon	6	7	1	2	3	4	5	30	217
Scorpion	1	2	3	4	5	6	7	30	247
Toxon	3	4	5	6	7	1	2	29	276
Ægon	1	2	3	4	5	6	7	29	305
Hydron	5	6	7	1	2	3	4	30	335
Ichthyon.	7	1	2	3	4	5	6	30	365

C

LATERCVLVM KARKINONOS.

1 22 49 29. DIES

Karkinon	1	2	3	4	5	6	7	31	31
Leonton	4	5	6	7	1	2	3	31	62
Parthenon	7	1	2	3	4	5	6	31	93
Zygon	3	4	5	6	7	1	2	30	123
Scorpion	5	6	7	1	2	3	4	30	153
Toxon	7	1	2	3	4	5	6	29	182
Ægon	1	2	3	4	5	6	7	29	211
Hydron	2	3	4	5	6	7	1	30	241
Ichthyon	4	5	6	7	1	2	3	30	271
Krion	6	7	1	2	3	4	5	31	302
Tauron	2	3	4	5	6	7	1	31	333
Didymon	5	6	7	1	2	3	4	32	365

Tabula, vt vides, duplex eſt annorum expanſorum, & collectorum, vtraque trinum ordinum. primus ordo annorum expanſorum continet characterem anni. Hoc eſt, anni expanſi habent implicitum characterem primi Zygonis, in anno 764; progredientes per appoſitionem characteris vnius anni 1.5.49′.16″. At primus ordo in annis col-
D lectis habet tantum ſimplices annos ſine charactere. Secundus ordo eſt differentia anni Iuliani, & anni Tropici, quæ eſt προήγησις χρονική. Tertius ordo eſt προήγησις τοπική. Sequuntur quatuor Latercula incipientia ſingula ab vno ex quatuor naturalibus menſibus, cum ſuis characteribus feriarum: item cum charactere æquinoctij vtriuſque, brumæ, & ſolſtitij in anno primo epochæ noſtræ. Zygonos enim Æquinoctialis character, vt vidimus, eſt 1.2.31′.32″. Ægonos eſt 6.10.20′.33″. Quem colligimus ex obſeruatione Lunæ coniunctæ cum Spica Virginis in

anno primo Imperatoris Traiani, Chriſti autem 98 ineunte. Ex qua obſeruatione comperimus Solis ingreſſum in Capricornum fuiſſe Alexandriæ horis 18.20.1, feria 6 poſt meridiem 22 Decembris, anni Chriſti 97. qui erat annus periodi Iulianæ 4810. Interuallum ab epocha noſtra, anni 4046. Itaque character illis conueniens de modo anni Alfonſini, nempe 7.7.58'. detractus de charactere 7.18.20', relinquit characterem neomeniæ Ægonos, aut brumæ in anno 764, nempe 6. 2. 23'. Character æquinoctij Krionos eſt ex æquinoctij verni obſeruatione Hipparchea, quæ ſecuta eſt autumnalem anni 32 periodi tertiæ Calippicæ. quam & ipſe Hipparchus ἀκριβεστάτην vocat. Denique character Solſtitij Karkinonos, nempe 1. 22. 49'. 29", eſt ex Ptolemæi obſeruatione in anno Chriſti 140. Sed tardior eſt vno die, vt ſunt omnes Ptolemaicæ obſeruationes. Quare qui anni caput a Karkinone inſtituere volet, vnum diem de feriæ charactere minuere debet: & ita recte congruet epilogiſmus cum phænomenis. Nam vt Metonis Solſtitium ſaltem vno die maturius fuit iuſto, ita Ptolemaicum tardius eſt vno die. Quemadmodum autem Hipparchus damnat obſeruationem Metonis, ita Albateni ſuſpectas habet Ptolemaicas, & cauſſam erroris in inſtrumenta confert. Hæc autem tabula vt eſt duplex, ita compendio duarum tantum ingreſſionum contenta eſt. Itaque ſine vllo labore neomeniam Zygonos adipiſceris. Methodus hæc eſt:

5472	2	4	49	40	19	11	76	18	0
73	6	13	39	0	13	4	1	0	50
5545	1	18	28	41	8	15	77	18	50

Semper ab anno currente periodi Iulianæ abiice annos 763. Reſiduus numerus eſt annus currens ab epocha noſtra, hoc eſt annus, qui inire debet, & cuius Zygonos neomeniam inueſtigamus. Accipe proxime minorem numerum in annis collectis, reliquum in annis expanſis, & numeros eis congruentes. Habebis characterem neomeniæ quæſitæ, dies προηγήσεως χρονικῆς, gradus προηγήσεως τοπικῆς. Exemplum eſto annus Chriſti 1595, qui eſt periodi Iulianæ 6308. Abiectis 763, reſidui 5545 ſignificant annos 5544 abiuiſſe ab epocha, & 5545 iam incipere. Numerus proxime minor in annis quidem collectis 5472, reliquus autem 73 in annis expanſis. Quorum omnium e regione numeri collecti dant characterem Zygonos feriam 1.18.50'. Fuit igitur æquinoctium ciuile Alexandriæ, hora 18 poſt meridiem feriæ ſeptimæ, in die 13 Septembris. a qua meridie ἀστρονομικῶς putamus feriam primam. Itaque æquinoctium ciuile incidit ſcrup. 50' poſt ortum Solis. XIIII Septembris, feria prima. Porro dies προηγήσεως χρονικῆς 41. 8. 15', ſignificant totidem dies anticipaſſe æquino-

A æquinoctium a 26 Octobris, qui retro putati deſinunt in 14 Septem-
bris. Denique 77. 18'. 50'. grad. æquinoctium anteuertit in antece-
dentia. Adeptus characterem neomeniæ Zygonos, ex Laterculo
reliquorum menſium neomenias colliges; vt patet: neque monito-
re opus eſt. Qui igitur volet inſtituere caput anni a Zygone, vt
nos, aut ab Ægone, meminerit de periodo Iuliana ſemper minuere
annos 764. Reliqui erunt anni præteriti. Qui autem ordietur an-
num ſuum a Krione, aut Karkinone, deducere debet annos 765, vt
reliqui ſint anni præteriti. Quod ſi inſtituit tabulam annorum expan-
ſorum cum Radice implicita, vt nos fecimus, quia tunc annus ex-
panſus ſumitur pro anno currente, pro methodo Zygonis & Ægo-
B nis, 763 duntaxat detrahendi erunt, vt nobis factum eſt: pro me-
thodo autem Krionos & Karkinonos, 764. Hac anni forma, quam
proponimus, neque melior, neque elegantior, neque tutior excogi-
tari poteſt, vt pote quæ obſeruationibus veterum, & rationibus a-
ſtronomicis nititur. His ita animaduerſis, Hemerologium, ſiue Ka-
lendarium ex laterculi præſcripto conſtruendum eſt cum ſeptuplici
columna. Prima continebit numerum dierum menſis, ſecunda cha-
racterem dierum: tertia Epactas Lunares anni Tropici: quarta cy-
clum Iudaicum: quinta omnium capaciſſima neomenias Iudaicas:
Sexta dies menſium Iulianorum. Septima & vltima Epactas Lunares
in anno Iuliano.

A

ZYGON ♎ DIES XXX.

Dies Zygonos.	Character.	Epactæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epactæ Iulianæ.
1	7	0			26 Octo.	XXVII
2	1	29	II	MARCHESVVAN	27	XXVI
3	2	28	X	MARCHESVVAN	28	XXV
4	3	27			29	XXIIII
5	4	26	XVIII	MARCHESVVAN	30	XXIII
6	5	25	VII	MARCHESVVAN	31	XXII
7	6	24	XV	MARCHESVVAN	1 Nou.	XXI
8	7	23			2	XX
9	1	22	IIII	MARCHESVVAN	3	XIX
10	2	21			4	XVIII
11	3	20	XII	MARCHESVVAN	5	XVII
12	4	19	I	MARCHESVVAN	6	XVI
13	5	18			7	XV
14	6	17	IX	MARCHESVVAN	8	XIV
15	7	16	XVII	CASLEV	9	XIII
16	1	15			10	XII
17	2	14	VI	CASLEV	11	XI
18	3	13			12	X
19	4	12	XIIII	CASLEV	13	IX
20	5	11	III	CASLEV	14	VIII
21	6	10	XI	CASLEV	15	VII
22	7	9			16	VI
23	1	8	XIX	CASLEV	17	V
24	2	7			18	IIII
25	3	6	VIII	CASLEV	19	III
26	4	5	XVI	CASLEV	20	II
27	5	4			21	I
28	6	3	V	CASLEV	22	O.XXIX
29	7	2			23	XXVII
30	1	1	XIII	CASLEV	24	XXVII

SCORPION ♏ DIES XXX.

Dies Scorpionos.	Character.	Epactæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epactæ Iulianæ.
1	2	0. 29	II	CASLEV	25 Nou.	XXVI
2	3	28	X	CASLEV	26	XXV
3	4	27			27	XXIIII
4	5	26	XVIII	CASLEV	28	XXIII
5	6	25	VII	CASLEV	29	XXII
6	7	24	XV	CASLEV	30	XXI
7	1	23			1 Decem.	XX
8	2	22	IIII	CASLEV	2	XIX
9	3	21			3	XVIII
10	4	20	XII	CASLEV	4	XVII
11	5	19	I	CASLEV	5	XVI
12	6	18			6	XV
13	7	17	IX	CASLEV	7	XIIII
14	1	16	XVII	TEBETH	8	XIII
15	2	15			9	XII
16	3	14	VI	TEBETH	10	XI
17	4	13			11	X
18	5	12	XIIII	TEBETH	12	IX
19	6	11	III	TEBETH	13	VIII
20	7	10	XI	TEBETH	14	VII
21	1	9			15	VI
22	2	8	XIX	TEBETH	16	V
23	3	7			17	IIII
24	4	6	VIII	TEBETH	18	III
25	5	5	XVI	TEBETH	19	II
26	6	4			20	I
27	7	3	V	TEBETH	21	O
28	1	2			22	XXIX
29	2	1	XIII	TEBETH	23	XXVIII
30	3	0			24	XXVII

TOXON ♐ DIES XXIX.

Dies Toxonos.	Character.	Epactæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epactæ Iulianæ.
1	4	29	II	TEBETH	25 Dec.	XXVI
2	5	28	X	TEBETH	26	XXV
3	6	27			27	XXIIII
4	7	26	XVIII	TEBETH	28	XXIII
5	1	25	VII	TEBETH	29	XXII
6	2	24	XV	TEBETH	30	XXI
7	3	23			31	XX
8	4	22	IIII	TEBETH	1 Ianuar.	XIX
9	5	21			2	XVIII
10	6	20	XII	TEBETH	3	XVII
11	7	19	I	TEBETH	4	XVI
12	1	18			5	XV
13	2	17	IX	TEBETH	6	XIIII
14	3	16	XVII	SEBAT	7	XIII
15	4	15			8	XII
16	5	14	VI	SEBAT	9	XI
17	6	13			10	X
18	7	12	XIIII	SEBAT	11	IX
19	1	11	III	SEBAT	12	VIII
20	2	10	XI	SEBAT	13	VII
21	3	9			14	VI
22	4	8	XIX	SEBAT	15	V
23	5	7			16	IIII
24	6	6	VIII	SEBAT	17	III
25	7	5	XVI	SEBAT	18	II
26	1	4			19	I
27	2	3	V	SEBAT	20	O.XXIX
28	3	2			21	XXVIII
29	4	1	XIII	SEBAT	22	XXVII

B

C

ÆGON ♑ DIES XXIX.

Dies Ægonos.	Character.	Epactæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epactæ Iulianæ.
1	5	0. 29	II	SEBAT	23 Ian.	XXVI
2	6	28	X	SEBAT	24	XXV
3	7	27			25	XXIIII
4	1	26	XVI	SEBAT	26	XXIII
5	2	25	VII	SEBAT	27	XXII
6	3	24	XV	SEBAT	28	XXI
7	4	23			29	XX
8	5	22	IIII	SEBAT	30	XIX
9	6	21			31	XVIII
10	7	20	XII	SEBAT	1 Febr.	XVII
11	1	19	I	SEBAT	2	XVI
12	2	18			3	XV
13	3	17	IX	SEBAT	4	XIIII
14	4	16	XVII	ADAR PRIOR	5	XIII
15	5	15			6	XII
16	6	14	VI	ADAR PRIOR	7	XI
17	7	13			8	X
18	1	12	XIIII	ADAR PRIOR	9	IX
19	2	11	III	ADAR PRIOR	10	VIII
20	3	10	XI	ADAR PRIOR	11	VII
21	4	9			12	VI
22	5	8	XIX	ADAR PRIOR	13	V
23	6	7			14	IIII
24	7	6	VIII	ADAR PRIOR	15	III
25	1	5	XVI	ADAR	16	II
26	2	4			17	I
27	3	3	V	ADAR	18	O
28	4	2			19	XXIX
29	5	1	XIII	ADAR.	20	XXVIII

D

HY-

HYDRON ♒ DIES XXX.

	Dies Hydronos.	Character.	Epactæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epactæ Iulianæ.
A	1	6	0			21 Feb.	XXVII
	2	7	29	II	ADAR.	22	XXVI
	3	1	28	X	ADAR.	23	XXV
	4	2	27			24	XXIIII
	5	3	26	XVIII	ADAR.	25	XXIII
	6	4	25	VII	ADAR.	26	XXII
	7	5	24	XV	ADAR.	27	XXI
	8	6	23			28	XX
	9	7	22	IIII	ADAR.	1 Martij.	0
	10	1	21			2	XXIX
	11	2	20	XII	ADAR.	3	XXVIII
	12	3	19	I	ADAR.	4	XXVII
	13	4	18			5	XXVI
	14	5	17	IX	ADAR.	6	XXV
	15	6	16	XVII	ADAR POSTER.	7	XXIIII
	16	7	15			8	XXIII
B	17	1	14	VI	ADAR POSTER.	9	XXII
	18	2	13			10	XXI
	19	3	12	XIIII	ADAR POSTER.	11	XX
	20	4	11	III	ADAR POSTER.	12	XIX
	21	5	10	XI	ADAR POSTER.	13	XVIII
	22	6	9			14	XVII
	23	7	8	XIX	ADAR POSTER.	15	XVI
	24	1	7			16	XV
	25	2	6	VIII	ADAR POSTER.	17	XIV
	26	3	5	XVI	NISAN.	18	XIII
	27	4	4			19	XII
	28	5	3	V	NISAN.	20	XI
	29	6	2			21	X
	30	7	1	XIII	NISAN.	22	IX

KRION ♈ DIES XXXI.

Dies Krionos.	Character.	Epactæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epactæ Iulianæ.
1	3	29	II	IIAR	22 April.	VII
2	4	28	X	IIAR	23	VI
3	5	27			24	V
4	6	26	XVIII	IIAR	25	IIII
5	7	25	VII	IIAR	26	III
6	1	24	XV	IIAR	27	II
7	2	23			28	I
8	3	22	IIII	IIAR	29	0.
9	4	21			30	XXIX
10	5	20	XII	IIAR	1 Mai.	XXVIII
11	6	19	I	IIAR	2	XXVII
12	7	18			3	XXVI
13	1	17	IX	IIAR	4	XXV
14	2	16	XVII	IIAR	5	XXIIII
15	3	15			6	XXIII
16	4	14	VI	IIAR	7	XXII
17	5	13			8	XXI
18	6	12	XIIII	IIAR	9	XX
19	7	11	III	IIAR	10	XIX
20	1	10	XI	IIAR	11	XVIII
21	2	9			12	XVII
22	3	8	XIX	IIAR	13	XVI
23	4	7			14	XV
24	5	6	VIII	IIAR	15	XIIII
25	6	5	XVI	SIVVAN	16	XIII
26	7	4			17	XII
27	1	3	V	SIVVAN	18	XI
28	2	2			19	X
29	3	1	XIII	SIVVAN	20	IX
30	4	0. 29	II	SIVVAN	21	VIII
31	5	28	X	SIVVAN	22	VII

C

ICHTHYON ♓ DIES XXX.

	Dies Ichthyonos.	Character.	Epactæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epactæ Iulianæ.
	1	1	0. 29	II	NISAN	23 Mart.	VIII
	2	2	28	X	NISAN	24	VII
	3	3	27			25	VI
	4	4	26	XVIII	NISAN	26	V
	5	5	25	VII	NISAN	27	IIII
	6	6	24	XV	NISAN	28	III
	7	7	23			29	II
	8	1	22	IIII	NISAN	30	I
	9	2	21			31	0.XXIX
	10	3	20	XII	NISAN	1 April.	XXVIII
	11	4	19	I	NISAN	2	XXVII
	12	5	18			3	XXVI
D	13	6	17	IX	NISAN	4	XXV
	14	7	16	XVII	NISAN	5	XXIIII
	15	1	15			6	XXIII
	16	2	14	VI	NISAN	7	XXII
	17	3	13			8	XXI
	18	4	12	XIIII	NISAN	9	XX
	19	5	11	III	NISAN	10	XIX
	20	6	10	XI	NISAN	11	XVIII
	21	7	9			12	XVII
	22	1	8	XIX	NISAN	13	XVI
	23	2	7			14	XV
	24	3	6	VIII	NISAN	15	XIIII
	25	4	5	XVI	IIAR	16	XIII
	26	5	4			17	XII
	27	6	3	V	IIAR	18	XI
	28	7	2			19	X
	29	1	1	XIII	IIAR	20	IX
	30	2	0			21	VIII

TAVRON ♉ DIES XXXI.

Dies Tauronos.	Character.	Epactæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epactæ Iulianæ.
1	6	27			23 Mai.	VI
2	7	26	XVIII	SIVVAN	24	V
3	1	25	VII	SIVVAN	25	IIII
4	2	24	XV	SIVVAN	26	III
5	3	23			27	II
6	4	22	IIII	SIVVAN	28	I
7	5	21			29	0.XXIX
8	6	20	XII	SIVVAN	30	XXVIII
9	7	19	I	SIVVAN	31	XXVII
10	1	18			1 Iun.	XXVI
11	2	17	IX	SIVVAN	2	XXV
12	3	16	XVII	SIVVAN	3	XXIIII
13	4	15			4	XXIII
14	5	14	VI	SIVVAN	5	XXII
15	6	13			6	XXI
16	7	12	XIIII	SIVVAN	7	XX
17	1	11	III	SIVVAN	8	XIX
18	2	10	XI	SIVVAN	9	XVIII
19	3	9			10	XVII
20	4	8	XIX	SIVVAN	11	XVI
21	5	7			12	XV
22	6	6	VIII	SIVVAN	13	XIIII
23	7	5	XVI	TAMVZ	14	XIII
24	1	4			15	XII
25	2	3	V	TAMVZ	16	XI
26	3	2			17	X
27	4	1	XIII	TAMVZ	18	IX
28	5	0			19	VIII
29	6	29	II	TAMVZ	20	VII
30	7	28	X	TAMVZ	21	VI
31	1	27			22	V

DIDYMON ♊ DIES XXXII.

Dies Didimonos.	Charaćter.	Epaćtæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epaćtæ Iulianæ.
1	2	26	XVIII	TAMVZ	23 Iun.	IIII
2	3	25	VII	TAMVZ	24	III
3	4	24	XV	TAMVZ	25	II
4	5	23			26	I
5	6	22	IIII	TAMVZ	27	O
6	7	21			28	XXIX
7	1	20	XII	TAMVZ	29	XXVIII
8	2	19	I	TAMVZ	30	XXVII
9	3	18			1 Iuli.	XXVI
10	4	17	IX	TAMVZ	2	XXV
11	5	16	XVII	TAMVZ	3	XXIIII
12	6	15			4	XXIII
13	7	14	VI	TAMVZ	5	XXII
14	1	13			6	XXI
15	2	12	XIIII	TAMVZ	7	XX
16	3	11	III	TAMVZ	8	XIX
17	4	10	XI	TAMVZ	9	XVIII
18	5	9			10	XVII
19	6	8	XIX	TAMVZ	11	XVI
20	7	7			12	XV
21	1	6	VIII	TAMVZ	13	XIV
22	2	5	XVI	AB	14	XIII
23	3	4			15	XII
24	4	3	V	AB	16	XI
25	5	2			17	X
26	6	1	XIII	AB	18	IX
27	7	0.29	II	AB	19	VIII
28	1	28	X	AB	20	VII
29	2	27			21	VI
30	3	26	XVIII	AB	22	V
31	4	25	VII	AB	23	IIII
32	5	24	XV	AB	24	III

KARKINON ♋ DIES XXXI.

Dies Karkinonos.	Charaćter.	Epaćtæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epaćtæ Iulianæ.
1	6	23			25 Iuli.	II
2	7	22	IIII	AB	26	I
3	1	21			27	O.XXIX
4	2	20	XII	AB	28	XXVIII
5	3	19	I	AB	29	XXVII
6	4	18			30	XXVI
7	5	17	IX	AB	31	XXV
8	6	16	XVII	AB	1 Aug.	XXIIII
9	7	15			2	XXIII
10	1	14	VI	AB	3	XXII
11	2	13			4	XXI
12	3	12	XIIII	AB	5	XX
13	4	11	III	AB	6	XIX
14	5	10	XI	AB	7	XVIII
15	6	9			8	XVII
16	7	8	XIX	AB	9	XVI
17	1	7			10	XV
18	2	6	VIII	AB	11	XIIII
19	3	5	XVI	ELVL	12	XIII
20	4	4			13	XII
21	5	3	V	ELVL	14	XI
22	6	2			15	X
23	7	1	XIII	ELVL	16	IX
24	1	0			17	VIII
25	2	29	II	ELVL	18	VII
26	3	28	X	ELVL	19	VI
27	4	27			20	V
28	5	26	XVIII	ELVL	21	IIII
29	6	25	VII	ELVL	22	III
30	7	24	XV	ELVL	23	II
31	1	23			24	I

LEONTON ♌ DIES XXXI.

Dies Leontonos.	Charaćter.	Epaćtæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epaćtæ Iulianæ.
1	2	22	IIII	ELVL	25 Aug.	O.
2	3	21			26	XXIX
3	4	20	XII	ELVL	27	XXVIII
4	5	19	I	ELVL	28	XXVII
5	6	18			29	XXVI
6	7	17	IX	ELVL	30	XXV
7	1	16	XVII	ELVL	31	XXIIII
8	2	15			1 Sept.	XXIII
9	3	14	VI	ELVL	2	XXII
10	4	13			3	XXI
11	5	12	XIIII	ELVL	4	XX
12	6	11	III	ELVL	5	XIX
13	7	10	XI	ELVL	6	XVIII
14	1	9			7	XVII
15	2	8	XIX	ELVL	8	XVI
16	3	7			9	XV
17	4	6	VIII	ELVL	10	XIIII
18	5	5	XVI	TISRI	11	XIII
19	6	4			12	XII
20	7	3	V	TISRI	13	XI
21	1	2			14	X
22	2	1	XIII	TISRI	15	IX
23	3	0. 29	II	TISRI	16	VIII
24	4	28	X	TISRI	17	VII
25	5	27			18	VI
26	6	26	XVIII	TISRI	19	V
27	7	25	VII	TISRI	20	IIII
28	1	24	XV	TISRI	21	III
29	2	23			22	II
30	3	22	IIII	TISRI	23	I
31	4	21			24	O.XXI X

PARTHENON ♍ DIES XXXI.

Dies Parthenonos.	Charaćter.	Epaćtæ.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epaćtæ Iulianæ.
1	5	20	XII	TISRI	25 Sept.	XXVIII
2	6	19	I	TISRI	26	XXVII
3	7	18			27	XXVI
4	1	17	IX	TISRI	28	XXV
5	2	16	XVII	TISRI	29	XXIIII
6	3	15			30	XXIII
7	4	14	VI	TISRI	1 Oćtob.	XXII
8	5	13			2	XXI
9	6	12	XIIII	TISRI	3	XX
10	7	11	III	TISRI	4	XIX
11	1	10	XI	TISRI	5	XVIII
12	2	9			6	XVII
13	3	8	XIX	TISRI	7	XVI
14	4	7			8	XV
15	5	6	VIII	TISRI	9	XIIII
16	6	5	XVI	MARCHESVVAN	10	XIII
17	7	4			11	XII
18	1	3	V	MARCHESVVAN	12	XI
19	2	2			13	X
20	3	1	XIII	MARCHESVVAN	14	IX
21	4	0			15	VIII
22	5	29	II	ἐμβολ. MARCHESVVAN	16	VII
23	6	28	X	ἐμβολ. MARCHESVVAN	17	VI
24	7	27			18	V
25	1	26	XVII	ἐμβολ. MARCHESVVAN	19	IIII
26	2	25	VII	ἐμβολ. MARCHESVVAN	20	III
27	3	24	XV	ἐμβολ. MARCHESVVAN	21	II
28	4	23		ἐμβολ.	22	I
29	5	22	IIII	MARCHESVVAN	23	O
30	6	21			24	XXIX
31	7	20	XII	ἐμβολ. MARCHESVVAN	25	XXVIII

A Supereſt, vt Hemerologium noſtrum Tabula lunari inſtruamus, ac menſes Iudaicos in eo deſignemus. Conſtruatur igitur Tabula primum ad 76 annos expanſos, vt factum eſt in Solari, deinde in annos collectos, vt patet in exemplo ſubiecto.

TABVLA NOVILVNIORVM ZYGONOS IN ANNIS EXPANSIS.

Anni expanſi.	Character nouilunij. Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Cycli ☉ Iuliani.	Neomeniæ in menſib. Iulianis.	Epactæ Tropicæ.	Epactæ Iulianæ.	Cyclus ☽ Iudaic.
Emb. 1	2	5	243	E	27 Octo.	29	26	2
2	1	2	832	DC	14 Nou.	11	8	3
B Emb. 3	5	11	628	B	3 Nou.	22	19	4
4	4	9	137	A	22 Nou.	3	29	5
5	1	17	1013	G	11 Nou.	14	11	6
Emb. 6	6	2	809	FE	31 Octo.	25	22	7
7	5	0	318	D	19 Nou.	6	3	8
8	2	9	114	C	8 Nou.	17	14	9
Emb. 9	6	17	990	B	28 Octo.	28	25	10
10	5	15	499	AG	15 Nou.	16	7	11
Emb. 11	3	0	295	F	5 Nou.	20	17	12
12	1	21	884	E	24 Nou.	1	27	13
13	6	6	680	D	13 Nou.	12	9	14
Emb. 14	3	15	476	CB	1 Nou.	24	21	15
15	2	12	1065	A	20 Nou.	5	2	16
16	6	21	861	G	9 Nou.	16	13	17
Emb. 17	4	6	657	F	30 Octo.	26	23	18
18	3	4	166	ED	17 Nou.	8	5	19
19	7	12	1042	C	6 Nou.	19	16	1
C Emb. 20	4	21	838	B	27 Octo.	0	26	2
21	3	19	347	A	15 Nou.	10	7	3
Emb. 22	1	4	143	GF	3 Nou.	22	19	4
23	7	1	732	E	22 Nou.	3	0.28	5
24	4	10	528	D	11 Nou.	14	11	6
Emb. 25	1	19	324	C	1 Nou.	24	21	7
26	7	16	913	BA	18 Nou.	7	4	8
27	5	1	709	G	8 Nou.	17	14	9
Emb. 28	2	10	505	F	28 Octo.	28	25	10
29	1	8	14	E	16 Nou.	9	6	11
Emb. 30	5	16	890	DC	4 Nou.	21	18	12
31	4	14	399	B	23 Nou.	2	28	13
32	1	23	195	A	13 Nou.	12	9	14
Emb. 33	6	7	1071	G	2 Nou.	13	20	15
34	5	5	580	FE	20 Nou.	5	2	16
35	2	14	376	D	9 Nou.	16	13	17
Emb. 36	6	23	172	C	30 Octo.	26	23	18
D 37	5	20	761	B	18 Nou.	7	4	19
38	3	5	557	AG	6 Nou.	19	16	1
Emb. 39	7	14	353	F	26 Octo.	0	27	2
40	6	11	942	E	14 Nou.	11	8	3
Emb. 41	3	20	738	D	4 Nou.	21	18	4
42	2	18	247	CB	22 Nou.	3	0.29	5
43	7	3	43	A	11 Nou.	14	11	6
Emb. 44	4	11	919	G	30 Oct.	26	23	7
45	3	9	428	F	19 Nou.	6	3	8
46	7	18	224	ED	8 Nou.	17	14	9
Emb. 47	5	3	20	C	28 Oct.	28	25	10
48	4	0	609	B	16 Nou.	9	6	11
Emb. 49	1	9	405	A	5 Nou.	20	17	12
50	7	6	994	GF	25 Nou.	0.29	26	13
51	4	15	790	E	12 Nou.	13	10	14
Emb. 52	2	0	586	D	2 Nou.	23	20	15
53	7	22	95	C	21 Nou.	4	1	16
54	5	6	971	BA	9 Nou.	16	13	17
Emb. 55	2	15	767	G	29 Oct.	27	24	18
56	1	13	276	F	17 Nou.	8	5	19
57	5	22	71	E	7 Nou.	18	15	1
Emb. 58	3	6	948	DC	26 Oct.	0	27	2
59	2	4	457	B	14 Nou.	11	8	3
Emb. 60	6	13	253	A	3 Nou.	22	19	4
61	5	10	842	G	22 Nou.	3	0.29	5
62	2	19	638	FE	11 Nou.	14	11	6
Emb. 63	7	4	434	D	31 Oct.	25	22	7
64	6	0	1023	C	19 Nou.	6	3	8
65	3	10	819	B	8 Nou.	17	14	9
Emb. 66	7	19	615	AG	28 Oct.	28	25	10
67	6	17	124	F	16 Nou.	9	6	11
Emb. 68	4	1	1000	E	5 Nou.	20	17	12
69	2	23	509	D	24 Nou.	1	27	13
70	7	8	305	CB	12 Nou.	13	10	14
Emb. 71	4	17	101	A	1 Nou.	24	21	15
72	3	14	690	G	20 Nou.	5	2	16
73	7	23	486	F	10 Nou.	15	12	17
Emb. 74	5	8	282	ED	29 Oct.	27	24	18
75	4	5	871	C	17 Nou.	8	5	19
76	1	14	667	B	6 Nou.	19	16	1

TABVLA

TABVLA NOVILVNIORVM IN ANNIS COLLECTIS. A

Anni Collecti.	Character nouilunij.			Μετέμπτωσις.			Προέμπτωσις.			Anni Collecti.	Character nouilunij.			Μετέμπτωσις.			Προέμπτωσις.		
	Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.		Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.
76	3	18	220	0	7	924	0	5	860	3116	7	2	380	13	10	84	9	21	700
152	7	12	440	0	15	768	0	11	640	3192	3	20	690	13	17	1008	10	3	480
228	4	6	660	0	23	612	0	17	420	3267	7	14	820	14	1	882	10	9	260
304	1	0	880	1	7	456	0	23	200	3344	4	8	1040	14	9	696	10	15	40
380	4	19	20	11	5	300	1	4	1060	3420	1	3	180	14	17	540	10	20	900
456	1	13	240	1	23	144	1	10	840	3496	4	21	400	15	1	384	11	2	680
532	5	7	460	2	6	1068	1	16	620	3572	1	15	620	15	9	228	11	8	460
608	2	1	680	2	14	912	1	22	400	3648	5	9	840	15	17	72	11	14	240
684	5	19	900	2	22	756	2	4	180	3724	2	3	1060	16	0	996	11	20	20
760	2	14	40	3	6	600	2	9	1040	3800	5	22	200	16	8	840	12	1	880
836	6	8	260	3	14	444	2	15	820	3876	2	16	420	16	16	684	12	7	660
912	3	2	480	3	22	288	2	21	600	3952	6	10	640	17	0	528	12	13	440
988	6	20	700	4	6	132	3	3	380	4028	3	4	860	17	8	372	12	19	220
1064	3	14	920	4	13	1056	3	9	160	4104	6	23	0	17	16	216	13	1	0
1140	7	0	60	4	21	900	3	14	1020	4180	3	17	220	18	0	60	13	6	860
1216	4	3	280	5	5	744	3	20	800	4256	7	11	440	18	7	984	13	12	640
1292	7	21	500	5	13	588	4	2	580	4332	4	5	660	18	15	828	13	18	420
1368	4	15	720	5	21	432	4	8	360	4408	7	23	880	18	23	672	14	0	200
1444	1	9	920	6	5	276	4	14	140	4484	4	18	20	19	7	516	14	15	1060
1520	5	4	80	6	13	120	4	19	1000	4560	1	12	240	19	15	360	14	11	840
1596	1	22	300	6	20	1044	5	1	780	4636	5	6	460	19	23	204	14	17	620
1672	5	16	520	7	4	888	5	7	560	4712	2	0	680	20	7	48	14	23	400
1748	2	10	740	7	12	732	5	13	340	4788	5	18	900	20	14	972	15	5	180
1724	6	4	960	7	20	576	5	19	120	4864	2	13	40	20	22	816	15	10	1040
1900	2	23	100	8	4	420	6	0	980	4940	6	7	260	21	6	660	15	16	820
1976	6	17	320	8	12	264	6	6	760	5016	3	1	480	21	14	504	15	22	600
2052	3	11	540	8	20	108	6	12	540	5092	6	19	700	21	22	348	16	4	380
2128	7	5	760	9	3	1032	6	18	320	5168	3	13	920	22	6	192	16	10	160
2204	3	23	980	9	11	676	7	0	100	5244	7	8	60	22	14	36	16	15	1020
2280	1	18	120	9	19	720	7	5	960	5320	4	2	280	22	21	960	16	21	800
2356	4	12	134	10	3	564	7	11	740	5396	7	20	500	23	5	804	17	3	580
2432	1	6	560	10	11	408	7	17	520	5472	4	14	720	23	13	648	17	9	360
2508	5	0	780	10	19	252	7	23	300	5548	1	8	940	23	21	492	17	15	140
2584	1	18	1000	11	3	96	8	5	80	5624	5	3	80	23	5	336	17	20	100
2660	5	13	140	11	10	1020	8	10	940	5700	1	21	300	24	13	180	18	2	780
2736	2	7	360	11	18	864	8	16	720	5776	5	15	520	24	21	24	18	8	560
2812	6	1	580	12	2	708	8	22	500	5852	2	9	740	25	4	948	18	14	340
2888	2	19	800	12	10	552	9	4	280	5928	6	3	960	25	12	792	18	20	120
2964	6	13	1020	12	18	396	9	10	60	6004	2	22	100	25	20	636	19	1	980
3040	3	8	160	13	2	240	9	15	920	6080	6	16	320	26	4	480	19	7	760

Tabula annorum expanſorum ſeptuplex. Primus verſus continet annos expanſos in cyclos quatuor, hoc eſt, in annos 76. Secundus characterem nouilunij Zygonos. Exemplum: In primo anno epochæ noſtræ, hoc eſt, in anno 764 periodi Iulianæ, nouilunium Zygonos fuit 2. 5. 243. hoc eſt, feria ſecunda, hor. 5. 243. Et quia erat Cyclus Solis Iulianus VIII, Litera Dominicalis E, vnde ſequitur nouilunium incidere in literam F, propterea nouilunium fuit in 27 Octobris, vt habes in quarto D

A in quarto verſu Tabulæ, vt in tertio cyclum Solis Iulianum. Quia vero neomenia Zygonos fuit 26 Octobris, ergo nouilunium confectum fuit ſecunda Zygonis. Quare in Kalendario, e regione ſecundæ Zygonos, habes epactam Tropicam 29, vt in verſu quinto Tabulæ; item epactam 26 Iulianam e regione eiuſdem ſecundæ Zygonos, & 27 Octobris, vt etiam habes eandem in verſu ſexto Tabulæ; & in verſu vltimo 2 cyclum Iudaicum, vt in Kalendario. Volo nunc ſcire neomeniam anni centeſimi epochæ noſtræ, hoc eſt, anni 864 periodi Iulianæ. Duobus ingreſſibus hoc expeditur, vt ſupra in methodo neomeniæ Zygonos. Primo ingreſſu quæritur numerus proxime minor annorum collectorum. Reliquus nu-
B merus habetur in annis expanſis. Vt hic in exemplo noſtro, proxime minor numerus eſt 72, cui reſpondet character neomeniæ 3.18. 220. In annis expanſis 24, character 4. 10. 528. Summa annorum 100, character 1. 4. 748. Itaque nouilunium Zygonos fuit feria prima. Cyclus Iudaicus e regione anni 24, eſt 6: Epacta Tropica 14: Iuliana 11. Quære in Hemerologio, ſiue Kalendario, in menſe Zygone. Hæc omnia ſunt e regione 17 diei Zygonos, vndecima Octobris. Sed quia hæc variare poſſunt, propter celerem medium motum nouiluniorum, & propter characterem neomeniæ Zygonos; quære prius characterem Zygonos ex Tabula Solis. Fuit igitur cha-

76	3	18	220
24	4	10	528
100	1	4	748

C racter neomeniæ Zygonos 5. 2. 49. hoc eſt, feria quinta. A quinta feria, ad primam incluſiue, ſunt 3. Itaque quære in Kalendario 3, in columna characteris. Atque is numerus eſt e regione 13 Zygonos, qui compoſitus cum 5, abiecto ſeptenario dat feriam primam nouilunij Zygonos. Ergo nouilunium contigit non in 14 Zygonos, vt oſtendebat Tabula annorum expanſorum, ſed in 13 die. Itaque in nouiluniis inueſtigandis ſemper doctrina characteris neomeniæ Zygonos antecedere debet. Nam neomenia Zygonos variat epactas. Neque ſolum neomenia, hoc eſt, cyclus Solis, variat epactas, ſed etiam *μετέμπτωσις* Lunæ in anno Tropico, vt *προέμπτωσις* in anno Iu-
D liano. De quibus nunc dicendum.

76	3	10	24
24	1	16	25
	5	2	49

DE CAVSIS ΠΡΟΕΜΠΤΩΣΕΩΣ *σεληνιακῆς, καὶ μετεμπτώσεως.*

EX iis, quæ de anno Rabbi Adda, & periodo magna Hipparchi diximus, iam conſtat de proemptoſi Lunari in anno Iuliano. Contrarium accidit in anno Tropico, in quo epactarum numerus

merus decreſcit, & Luna moratur dies anni: vt contra in anno Iulia- A
no epactarum numerus creſcit, & annus Iulianus moratur nouilunia poſt annos 304, vno die. μετέμπτωσις, inquam, dicta relatione anni Tropici, quem moratur Luna: quemadmodum & μετέμπτωσις σεληναϊκὴ ratione anni Iuliani, quem anteuertit cyclus Lunaris. Quæcunque enim μετάπτωσις Lunaris fit, ſiue illa eſt in anno Iuliano εἰς τὰ προηγούμενα, & vocatur προέμπτωσις, ſiue in anno Tropico εἰς τὰ ἑπόμενα, & vocatur μετέμπτωσις, ea, inquam, nunquam conſideratur neque cernitur, niſi in periodis Lunaribus, quæ proxime a Solis rationibus abſunt. Eæ autem ſunt Enneadecaeterides. Si quid enim vtriuſque ſideris rationes variant, hoc in exitu Enneadecaeteridos potius, quam alibi, ſpectatur. Neque enim diuerſa inter ſe comparamus, ſed ſimilia, paria, & æqualia. Modus anni Tropici eſt dierum 365 hor. 5,886 de quibus deducto anni Lunaris modo 354,8,876, relinquuntur dies 10,21,10 Epactæ anni primi in anno Tropico. Duplicatæ fiunt 21. 18. 20. Triplicatæ, deducto menſe Lunari, fiunt 3.2.317. Sextuplicatæ, deducta ſemper ſyzygia vna, fiunt 6.4.634, Epactæ anni ſexti. Ita propagando, & ſyzygiam deducendo, vbi ratio exigit, epactæ deciminoni anni fiũt 29.10.832, quæ ſunt minores vna ſyzygia, nempe diebus 29, 12, 793. Quare, non, vt in anno Inliano, deducendum erit ſpatium ſyzygiæ de exceſſibus Solis, ſed contra, hic Epactæ Solis, nempe 29, 10, 832, deducendæ de 29,12, 793. Et remanent dies 0. 1.1041, Epactæ, non iam προεμπτώσεως, vt in anno Iuliano, ſed μετεμπτώσεως anni Tropici. Igitur enneadecaeteris Lunaris maior eſt enneadecaeteride Tropica Solari, diebus 0. hor. 1. 1041, Hoc eſt, quod vocamus μετέμπτωσιν.

Anni Enneadecaeteridos.	Epactæ Προεμπτώσεως.			Epactæ Μετεμπτώσεως.		
1	10	21	204	10	21	10
2	21	18	408	21	18	20 B
3	3	2	899	3	2	317
4	14	0	23	13	23	327
5	24	21	227	24	20	337
6	6	5	718	6	4	634
7	17	2	922	17	1	644
8	28	0	46	27	22	654
9	9	8	537	9	6	951
10	20	5	741	20	3	961
11	1	14	152	1	12	178
12	12	12	356	12	9	188
13	23	8	560	23	6	198
14	4	16	1051	4	14	495
15	15	14	175	15	11	505
16	26	11	379	26	8	515
17	7	19	870	7	16	812
18	18	16	1074	18	13	822
19	0	1	485	29	10	832 C

Linea cyclorum.	Cycli Προεμπτώσεως.			Cycli Μετεμπτώσεως.		
1	0	1	485	0	1	1041
2	0	2	970	0	3	1002
3	0	4	375	0	5	963
4	0	5	860	0	7	924
5	0	7	265	0	9	885
6	0	8	750	0	11	846
7	0	10	155	0	13	807
8	0	11	640	0	15	768
9	0	13	45	0	17	729
10	0	14	530	0	19	690
20	1	4	1060	1	15	300
30	1	19	510	2	10	990 D
40	2	9	1040	3	6	600
50	3	0	490	4	2	210
60	3	14	1220	4	21	900
70	4	5	470	5	17	510
80	4	19	1000	6	13	120
90	5	10	450	7	8	810
100	6	0	980	8	4	420
200	12	1	880	16	8	840
300	18	2	780	24	13	180
400	24	3	680	32	17	600

Subie-

A Subiecimus igitur Laterculum Epactarum Iulianarum προεμπτώσεως cum Epactis Tropicis μετεμπτώσεως, per annos vnius Enneadecaeteridos: vt poſſis inter ſe epactas tropicas cum Iulianis comparare. Adiunctum eſt Laterculum cyclorum primum expanſorum, deinde per denarios, poſtremo per centenarios collectorum. Iam ſcimus ex demonſtratione periodi Hipparcheæ, & anni Rabbi Adda, in 304 annis προεμπτώσεων fieri diei vnius, qui ſunt cycli 16. & colliguntur dies o. 23. 200. Deficit ab vno die, hor. o. 880. Quare in 304 annis non fit iuſta προέμπτωσις. Sed in 323 fit paulo maior vno die. Hoc exemplo vetuſtiſſimæ alicuius obſeruationis demonſtrandum eſt. Anno 28 Nabonaſſar, qui erat ſecundus Mardokempadi Regis
B Chaldæorum, obſeruata Eclipſis Babylone. quod tempus incidit in annum 3994 periodi Iulianæ, Martij VIII, ſequente IX, feria VI, ſequente VII, hora 11. 45', Alexandriæ. Rurſus anno Chriſti 1504, vltima Februarij, ſequente prima Martij, feria V, ſequente VI, obſeruatum eiuſdem ſideris deliquium: quod Alexandriæ fuerit hora 14. 25', poſt meridiem diei vltimæ Februarij, anno biſextili periodi Iulianæ 6217. Interuallum: cycli enneadecaeterici 117 abſoluti, dies 7, hor. 2. 720. Vtrumque enim nouilunium eodem aureo numero, nempe quarto, accidit. Aliter προέμπτωσις notari non poſſet. Ergo in cyclis enneadecaetericis 117 fit προέμπτωσις dierum 7, hor. 2. 720. quæ ſunt periodi Hipparcheæ VII, cycli V. Tabula cyclorum
C προεμπτώσεως proxime a nobis propoſita promittit dies 7. 1. 585. At in ratione anni tropici, in annis 247, id eſt cyclis XIII, fit προέμπτωσις dierum o. 23. 1065. Deficit XV momentis ab vno die ſolido. Quare in annis 2090, qui ſunt cycli 110, fit προέμπτωσις dierum ſolidorum 9. hor. o. 32. Hæc eſt maxima periodus μετεμπτώσεως. Aliter habent rationes μετεμπτώσεως in anno Gelalæo, vt ſuo loco dictum eſt. Anno igitur XVIII epochæ noſtræ, qui eſt 781 periodi Iulianæ, neomenia Tebeth deciminoni in cyclo Iudaico contigit in XXII Scorpionos. In anno igitur 2091 epochæ, qui fuit 2854 periodi Iulianæ, neomenia eiuſdem Tebeth anni XIX in cyclo Iudaico deſcendit in neomeniam Toxonos. Atque adeo hinc colligitur, vt ex
D æquatione Solis & Lunę fiunt ἐμβόλιμοι menſes, ita ex metemptoſi Lunari naſci menſes ἐκβολίμους. Nam Tebeth decimusnonus cycli Iudaici non fuerit amplius nouilunium Scorpionos, ſed potius is menſis, qui proxime ipſum Tebeth antecedit, nimirum menſis Caſleu. Itaque ambo in anno XIX cycli Iudaici in eandem epactam inciderunt, nempe XXIX, hic quidem in neomenia Scorpionos, alter autem in neomenia Toxonos. Cum vero in Kalendario notatus ſit Caſleu cycli ſecundi Iudaici e regione

gione neomeniæ Scorpionos, in anno 2090 debuerit notari Caſ- A
leu cycli XIX Iudaici. Nam Caſleu ille ſecundi cycli, qui notatus
eſt initio epochæ in neomenia Scorpionos, is, inquam, peſſum iit
deſcendendo vſque ad decimum diem Scorpionos, anno 2091 epo-
chæ, eo loco, vbi notatus Caſleu cycli XII initio epochæ. Cum di-
cimus cyclum primum, ſecundum Iudaicum, aut Dionyſianum,
intelligimus annum primum, ſecundum cycli Iudaici: in quo vul-
gus Computatorum ſequimur, & ad eorum inſtitutum nos compo-
nimus. Propter hanc μετέμπτωσιν, appoſitæ ſunt epactæ tam προεμ-
πτώσεως, quam μετεμπτώσεως in Tabula annorum collectorum Lu-
næ, vt patet in exemplo ipſius Tabulæ. Epactæ προεμπτώσεως ſunt
adiiciendæ epactis Iulianis. Contra epactæ μετεμπτώσεως ſunt detra- B
hendæ de epactis tropicis. Epactas Iulianas, & tropicas, vt iam di-
diciſti, vocamus eas, quæ in Kalendario notatæ ſunt, nimirum e-
pactas æquabiles, hoc eſt, per vndenarium æquabiliter progredien-
tes. Epactas autem προεμπτώσεως & μετεμπτώσεως vocamus eas, quę
in tabulam annorum collectorum coniectę ſunt, hoc eſt epactas
emendatas. Rurſus epactę ęquabiles alternant per 30, & 29 in
Kalendario. Cum igitur numerus maior epactę μετεμπτώσεως dedu-
cendus eſt de epacta tropica minore, accommodari debet epacta
antecedens. Verbi gratia: Epactę Scorpionos ſunt vndetriginta.
Ergo antecedentes, nimirum epactę Zygonos, ſunt triginta. Si igi-
tur epacta Zygonos in anno propoſito fuerit 12, & detrahendę fue- C
rint, exempli gratia, 23 Tropicę epactę de 12: adiectis 29, de ſum-
ma confecta detrahenda erunt illa 23. Contrario modo, quando
epactę προεμπτώσεως cum epacta Iuliana propoſiti anni compoſitę
exceſſerint 30, tunc deducenda erunt 29, aut 30, prout menſis Iu-
lianus, quo de agitur, habet 30, aut 29 epactas. Hęc quidem perpe-
tuam fidem pręſtarent, niſi neomenia menſis Solaris epactas nunc
moraretur, nunc pręcipitaret. Itaque vno die citius, aut ſerius, e-
pacta ſępe nouilunium indicabit. Sed raro hęc methodus fallit. Exem-
plum: anno Chriſti 1599, periodi Iulianę 6312, abſoluti erunt cycli
Lunares ab epocha noſtra 292. Deductis enim 763, ex perpetua
regula, de 6312, remanet D
annus currens epochę no-
ſtrę 5549. Neomenia Zy-
gonos, 6. 17. 46, XIIII
Septembris, cyclo Solis
Iuliano XII. Nouilunium
Marcheſvvan 3. 14. 103,
IX Octobris: e cuius re-

5548	5	15	13	41	8	47	77	21	25
1	1	2	33	0	0	11	0	0	50
5549	6	17	46	41	8	58	77	22	15
	14 Septemb.								
5548	1	8	940	23	21	492	17	15	140
1	2	5	243	0		0	0		0
5549	3	14	103	23	21	492	17	15	140
	9 Octob. Marcheſvvan.			Epacta V.			Epacta XIIII.		

gione

A regione Epacta xiiii. Ergo fuit xxvi Zygonos: e cuius regione Epacta v. Colliguntur Epactæ μετεμπτώσεως fere 24, deducendæ de veteri Epacta 29. Remanent Epactæ v anni propoſiti. Scis enim primum nouilunium fuiſſe in xxvii Octobris e regione epactæ 29. Eodem modo colliguntur epactæ προεμπτώσεως 17. quæ coniunctæ cum epacta Iuliana veteri xxvi componunt 43. de quibus detrahenda 29: propterea quod epacta Iuliana in Octobri eſt 30 dierum. Ergo antecedens fuit 29. Itaque remanet epacta 14 Iuliana anni propoſiti. Propterea omnes numeros Tabulæ tam Solaris, quam Lunaris in duo diagrammata coniecimus, vt docilis lector etiam pene harum rerum imperitus huic methodo aſſueſcat, qua nihil tractabilius.
B Quod ſi epacta moratur nouilunium, aut præcipitat vno die, hoc vero mirandum non eſt. Sed nulla arte efficies, vt epactæ quæcunque illæ ſint, in perpetuum vadimonio nouilunia ſiſtant. Optima hæc ratio anni eſt, qua melior excogitari non poteſt: quod non inficiabuntur, niſi homines aut maleuoli, aut imperiti. Ea igitur omnes docti vti debent, vt ſolent hodie periti Perſidos: qui in ſcriptis ſuis forma Gelalæa vtuntur, puta in Chronicis, in Almenechiis, ſiue Tekuin. Regiæ quoque Panegyries in dies Gelalæos, non Iezdegirdicos indicuntur. Notabunt igitur Aſtrologi ita: Illa Eclipſis contigit illo anno epochæ, qui erat Chriſti ille annus, illa die Zygonos, quæ erat illa dies menſis Iuliani. Omnino Ephemerides
C ad illam formam ſunt deſcribendæ, cum diebus Iulianis a latere, vt eſt notatum in meo Kalendario Perſico. Sane peritus artifex aut conditor Ephemeridum videbit neomenias menſium cæleſtium raro anteuertere ingreſſus Solis in prima puncta ſignorum.

DE EMENDATIONE PERIODORVM LVNARIVM.

Qvod periodus Callippi elegantiſſima opus habuerit caſtigatione Hipparchi, ſed ſero a Iudæis accepta, a Chriſtianis autem cyclorum & Octaeteridum Paſchalium conditoribus ne
D intellecta quidem, nedum accepta fuerit, ſatis conſtare puto ex iis, quæ libro ſecundo & de Hipparchi periodo, & de cyclis & Octaeteridibus Paſchalibus diſputata ſunt. Temporibus igitur Diocletiani, Rabbi Adda, & alij eius ſæculi æquales Iudæi doctiſſimi, adhibitis in conſilium Hipparchi rationibus, vt teſtatur Rabbi Haije Hiſpanus, periodum veterem Calippi Alexandream, qua hactenus vſi erant, ab initio Seleuci, maiorem quarta parte diei fere pronunciarunt, vt in quatuor periodis pene vnus dies ſupra rationes Lunæ ex-

currat. Vt igitur aliquibus pomœriis neomenias ſuas finirēt, animaduerterunt id per dies ſimplices ciuiles fieri non poſſe, vt hactenus factum erat in Calippica periodo. Id autem melius ſe adepturos putarunt per medij motus Lunaris epilogiſmos. Quare eum luculentiſſimum Computum, quo hodie vtuntur, & quo nihil præſtantius in eo genere excogitari poteſt, inſtituerunt. Hæc fuit prima forma anni ciuilis caſtigata: quam ſi ſecuti eſſent Chriſtiani noſtri in cyclis ſuis, non ſolum periodos 532 annorum inemendatas poſteris non reliquiſſent, ſed ne vllas quidem tales inſtituere opus fuiſſet. Neque enim fruſtra temporibus Conſtantini Magni gloriabantur Iudæi, ſe Chriſtianos docere poſſe rectam neomeniarum Paſchalium rationem, vtpote qui paulo ante eam a Rabbi Adda didiciſſent. Neque enim dubitamus Rabbi Adda huius elegantis computi Iudaici, aut vnicum, aut præcipuum conditorem fuiſſe. Nunc cum veteres, qui de Paſchatis diſputatione Eccleſiam in magnum diſcrimen coniecerunt, rationem hanc eruditiſſimam neglexerint, vt de ea Iudæos ne percontari quidem dignum cenſuerint, eos errores in cyclis Paſchalibus, quos hodie videmus, reliquerunt. Iam enim temporibus Dionyſij Exigui, ipſo vidente & ſciente Dionyſio, cycli Paſchales non præſtabant, quod promittebant: vt opus fuerit ipſi Dionyſio alium cyclum Lunarem, alium Paſchalem inſtituere: quaſi Iudæis alius ſcilicet cyclus ſit Paſchalis, alius Lunaris. quod eſt ridiculum. Denique negligentia poſterorum cycli Dionyſiani quatriduo nouilunia, vel potius terminos Paſchales morari cæperunt. Quod quidem ab initio animaduerſum, non tamen ſtatim in literas relatum, quod homines illorum temporum vix auderent credere aliquid peccatum eſſe in illis, quæ ab Eccleſia ſemel recepta vſu longinqui temporis confirmata eſſent. Non memini de hac re ab vllo ſcriptore ante 300 annos mentionem iniectam. Hinc autem multos ſcimus tam Latini nominis, quam Græci multa de anticipationibus Terminorum Paſchalium queſtos, multa etiam ad reformationem in medium protuliſſe: ex noſtris quidem Ioannem de Sacro Buſto, aut Sacro Boſco, Linconienſem, Petrum de Dacia cognomine Philumenam, Ioannem de Saxonia, viros eruditos: ex Græcis vero Nicephorum Gregoram, & Iſaacium Argyrum. Cuius verba ex eius Computo Græco excerpta huc inſerere non minus vtile, quam iucundum fore cenſuimus.

ISACII

A ISACII ARGYRI DE EMENDATIONE CYCLI PASCHALIS;

Excerptum ex eius computo Græco; poſt Canonion Paſchale.

Et hæc quidem ſatis. Ab his autem proxime neceſſarium eſt, oſtendere cauſam, cur Canon ille Paſchalis mendoſe editus eſt: & vtrum ita a principio editus fuerit, necne: item, cum ita ſit, quando contingat Paſcha a nobis rite celebrari, & quando ab exacta regula deficit. Horum, quæ diximus, nulla alia cauſa eſt, præ-
B ter quam quod Lunæ ad eundem locum per decem & nouem annos Romanos reditus non exacte a nobis aſſumptus eſt, quemadmodum in proceſſu per aliam temporum conuerſionem oſtendemus, quæ per annos viginti quinque Ægyptiacos fit, & qua mirabilis Ptolemæus in opere conſtructionis vſus eſt, facta vtriuſque conuerſionis inter ſe comparatione. Comparamus autem ſic. Decemnouennalem Lunæ conuerſionem quadruplamus, quod per quadriennium annus Romanus ex quadrantum diurnorum acceſſione reſtituatur. Ita fiunt anni Romani LXXVI. Triplamus etiam eodem modo viginti quinque annorum Ægyptiacorum luſtrum. & facit annos LXXV.
C Hos LXXV Ægyptiacos annos exacta Lunæ reſtitutio anteuenit ſcrupulis diurnis ſexagenariis 8.′ 21.″ Quia vero LXXVI anni Romani LXXV annos Ægyptiacos ſuperant diebus CCCLXXXIIII,

	Anni AEgypt.	Anni Romani
	75	76
Dies	365	365. 51.
Dies	27375.	27759
	Exceſſus Dies 384	

vt ex appoſitis ratiociniis conſtat: illis ſi adiecerimus portionem diurnam de exacta Lunæ conuerſione, ſcrupula 8′. 21″, & de conflatis diebus 384. 8.′ 21″, deduxerimus menſium tredecim Lunarium dies appendices 383. 53.′ 52″: habebimus exactam Lunæ reſtitutionem, qua decemnouennales quatuor orbes Romanos anteuenit ſcrupulis diurnis 14′. 29″. quæ quidem eſt portio diei minor qua-
D drante. Sed interea eſto quadrans fere. In quatuor ergo luſtris ſeptuaginta ſex annorum, hoc eſt in trecentis quatuor annis Romanis, quæ per denos nouenos annos fit reſtitutio, non ad amuſſim ſuperat exactiſſimam die vno ſolido. Atque iccirco facile deprehendi poteſt, Canonem deficientem hodie duabus diebus a plenilunio Paſcha Iudaici, ante bis trecentos quatuor annos Romanos conſtructum fuiſſe. Quod ſi Paſchalium pleniluniorum dies exactiſſimum oſtenderet oppoſitionum tempus, poſſemus accuratius ratiocinari an-

te quot annos talis Canon compoſitus fuerit. Interea tamen vt co- A
gnoſcamus poſt quot annos a præſenti, integræ dies duæ, quæ deſciſcunt ab examine, conſummandæ ſint, plenilunij Paſcha Iudaici præſenti cyclo appoſiti; quod decimam Aprilis diem ſcriptam habet, rationem iniuimus. Deprehendimus autem, propter non accuratam, vt dictum eſt, conuerſionis Lunaris rationem, qua Canon vtitur, deſciſcere in octauam Aprilis poſt horas tres æquinoctiales ab ortu Solis, qui in eadem die contigit. Quia vero tres horæ æquinoctiales ſunt octaua pars temporis nocturni & diurni, ſi annorum CCCIIII Romanorum, in quibus integram noctem & diem exacta conuerſio non exactam, quæ fit in XIX annis, anticipat, octauam partem aſſumpſerimus, id eſt, annos Romanos XXXVIII: ha- B
bebimus poſt quot annos a præſenti integræ erunt dies duæ ab examine deficientes. Poſt illam autem conuerſionem, rurſum alius diei ſcrupulis incipiet exacta reſtitutio non exactam anticipare. Poſt annos autem triginta octo a præſenti erit annus 6919. His ita animaduerſis, conſideremus, an & ſingulis annis peccat dies, in qua nos ſacroſanctum Paſcha celebramus, aut alias quidem peccat, alias non. Patebit vero, ſi ad vnum diem menſis dumtaxat Paſcha noſtrum exigeretur, & non opus eſſet illud Dominica die celebrare, ſingulis annis peccaturum illud, quemadmodum & Iudaicum Paſcha, & quidem duabus diebus, quemadmodum & illud. Sed quia Dominica die celebratur, propterea non ſemper peccat. Sed ſubtilius res C
putetur: Quotieſcunque Iudaicum Paſcha, quod vni diei menſis ſubiectum eſt, contingit Dominica, aut feria ſecunda, aut tertia, aut quarta, aut quinta, tunc noſtrum Paſcha non peccat, cum ſequenti Dominica celebratur. Quando vero feria ſexta, aut Sabbato, tunc vero vel nimium quantum a recto deſciſcit. Incidente enim in feriam ſextam, cum deberemus proxime ſequente Dominica Paſcha celebrare, in eam Dominicam, quæ poſt illam ſequitur, tranſcendimus, quandoquidem Paſcha Iudaicum, quod in Canone aſſumitur, biduo, quod a nobis demonſtratum eſt, Paſcha a Iudæis celebrari ſolitum præuertit. In Sabbato quoque idem contingit propter eandem cauſſam. Cum enim deberemus, interueniente poſtridie D
Dominica, Paſcha celebrare, in illam, quæ poſt eam ſequitur, tranſitum facimus. Vno quidem hoc caſu peccatur, propter cauſam, quam diximus, non exactæ reſtitutionis Lunaris. Eſt & alius caſus, (quanquam hoc quidem raro accidit,) propter verni æquinoctij luxationem. Retro enim progreditur, & ipſum quoque poſt conuerſiones annorum, propter eam cauſſam, quam dicemus; quæ ita habet: Solem interuallo 365 dierum & quadrantis ab eodem puncto

ad idem

A ad idem reuerti, pinguius acceptum eſt: ſecundum vero ſubtilem rationem, aliqua diei portione minus, vt quidem Ptolemæus in Compoſitione ait, trecenteſima: vt autem Perſarum Mathematici, & nos ſolſtitium per plures dies obſeruantes, deprehendimus portionem illam maiorem ducenteſima parte, quam quidem a diebus 365 & quadrante auferre oporteat. Æquinoctium enim vernum ait Ptolemæus ſæculo ſuo confici XXI Martij. Nos autem ipſum deprehendimus ante XV Martij, ex ſolſtitij obſeruationibus ipſum putantes. Quia vero lex Moſaica proximo poſt vernum æquinoctium plenilunio ſtatim Paſcha celebrare Iudæis præcipit: quo tempore Canon Paſchalis conſtructus eſt, cum ſcilicet vernum æquinoctium in XXI, B aut XX Martij propemodum conficeretur: Pleniluniorum dies in Canone notati, & Iudaicum Paſcha indicantes, prima quidem ſunt rite poſt æquinoctium plenilunia. Non enim reperies Canonem tranſgredi plenilunium viceſimæ primæ Martij; quod quidem tunc erat primum poſt æquinoctium, aliud autem vicem eius ſubſtituere. Nunc vero cum vernum æquinoctium ſex aut pluribus diebus retro progreſſum fuerit, poſſent eſſe alia prima plenilunia ante XXI Martij, in quibus Iudæi quidem Paſcha celebrent, nos vero plenilunia Canonis ſequentes integrum menſem a congruo tempore deſciſcamus. Ante annos enim quinquaginta, cum adhuc ætate iuuenis eſſem, & in quadam Thraciæ vrbe, cui nomen Ænos, degerem, C vidi loci inquilinos Iudæos viceſima Martij Paſcha ſuum obiuiſſe: nos vero noſtrum ſanctum Paſcha viceſima tertia Aprilis celebrauimus, ſecuti diem Plenilunij Canonis in XVIII Aprilis notatam. Ego quidem tunc rem admiratus ſum adhuc rudis Mathematicarum rerum. Poſtea vero cauſſas rei ex aſtronomicis diſciplinis edoctus, percepi hoc rite contigiſſe. Ex his igitur conſtat, quoties proxime exactum vernum æquinoctium, hoc eſt XV Martij, vſque ad XX eiuſdem, contingit plenilunium fieri, nos a regula deficere, quod ad plenilunia Aprilis tranſgreſſum facimus. Et quidem ante nos doctiſſimus Gregoras de hoc ſcripſit, edito libro, in quo nullam eruditionem deſideres, & transformato canone, & in eum, qui D huic ſæculo competit, ſtatum reſtituto. Qui & in populo, & in conſpectu Imperatoris, & ipſius ſenatus & lectiſſimorum eccleſiæ virorum ab omnibus laudatus eſt: & vniuerſi Paſcha, ſi fieri poſſet, ex emendatione Canonis celebrandum eſſe decreuerunt, ipſa veritate verborum confutati. Nos vero, non quod ſolenne Paſcha mutandum eſſe cenſeamus, hunc ſermonem inſtituimus: neque ideo, vt eos, qui hunc Canonem conſtruxerunt, criminaremur, tanquam imperite & vitioſe principium eius ediderint, in hæc

verba effuſi ſumus. Apage eiuſmodi verba : neque vitilitigatores calumnioſam in nos linguam vibrent. Hoc enim ſolum ſtuduimus oſtendere, quomodocunque edatur Canon, euitari non poſſe, quin a tempore vitioſum fiat, efficiens, vt decemnouennalis luſtri diſ- A

CANON PASCHALIS EMENDATIONIS, AVCTORE NICEPHORO GREGORA, cuius Argyrus in ſuperiore Methodo differit.

☾ Cycli.	Paſcha Legale.	1/18, 7/15	2/19, 13/24	3/25, 14/8	9/20, 15/26	10/27, 21/4	5/11, 22/16	23/17, 6/28	☾ Epactæ.
1	M. 31	A. 7 I	A. 6 II	A. 5 III	A. 4 IIII	A. 3 V	A. 2 VI	A. 8 VII	XIIII
2	M. 20	M. 24 IIII	M. 23 V	M. 22 VI	M. 21 VII	M. 27 I	M. 26 II	M. 25 III	XXV
3	A. 8	A. 14 II	A. 13 III	A. 12 IIII	A. 11 V	A. 10 VI	A. 9 VII	A. 15 I	VI
4	M. 28	M. 31 V	M. 30 VI	M. 28 VII	A. 4 I	A. 2 II	A. 2 III	A. 4 IIII	XVII
5	A. 16	A. 21 III	A. 20 IIII	A. 19 V	A. 18 VI	A. 17 VII	A. 23 I	A. 22 II	XXVIII
6	A. 5	A. 7 VI	A. 6 VII	A. 12 I	A. 11 II	A. 10 III	A. 9 IIII	A. 8 V	IX
7	M. 25	M. 31 II	M. 30 III	M. 29 IIII	M. 28 V	M. 27 VI	M. 26 VII	A. 1 I	XX
8	A. 13	A. 14 VII	A. 20 I	A. 19 II	A. 18 III	A. 17 IIII	A. 16 V	A. 15 VI	I
9	A. 2	A. 7 III	A. 6 IIII	A. 5 V	A. 4 VI	A. 3 VII	A. 9 I	A. 8 II	XII
10	M. 22	M. 14 VI	M. 23 VII	M. 29 I	M. 28 II	M. 27 III	M. 26 IIII	M. 25 V	XXIII
11	A. 10	A. 14 IIII	A. 13 V	A. 12 VI	A. 11 VII	A. 17 I	A. 19 II	A. 15 III	IIII
12	M. 30	M. 31 VII	A. 6 I	A. 5 II	A. 4 III	A. 3 IIII	A. 2 V	A. 1 VI	XV
13	M. 19	M. 24 III	M. 23 IIII	M. 22 V	M. 21 VI	M. 20 VII	M. 26 I	M. 25 II	XXVI
14	A. 7	A. 14 I	A. 13 II	A. 12 III	A. 11 IIII	A. 10 V	A. 9 VI	A. 8 VII	VII
15	M. 27	M. 31 IIII	M. 30 V	M. 29 VI	M. 28 VII	A. 3 I	A. 2 II	A. 1 III	XVIII
16	A. 15	A. 21 II	A. 20 III	A. 19 IIII	A. 18 V	A. 17 VI	A. 16 VII	A. 22 I	XXIX
17	A. 3	A. 7 IIII	A. 6 V	A. 5 VI	A 4 VII	A. 10 I	A. 9 II	A. 8 III	X
18	M. 23	M. 24 VII	M. 30 I	M. 29 II	M. 28 III	M. 27 IIII	M. 26 V	M. 25 VI	XXI
19	A. 11	A. 14 V	A. 13 VI	A. 12 VII	A. 18 I	A. 12 II	A. 16 III	A. 15 IIII	II

B

C

crimen, quod in exiguo tempore paruum dictu, & inſenſile videbatur multorum annorum proceſſu nequaquam negligendum ſit. D

Hactenus Argyrus.

Eſt autem plana methodus Canonis. Numeri, qui ſunt in duplicibus cellis frontalibus, indicant cyclum Solarem Græcorum. Nam cyclus Græcorum incipit a cyclo XVIII Latinorum, in litera F. Quare & XVIII Græcorum habebit eandem literam F. Et propterea congeminati ſunt I. XVIII. propter communem literam F. quæ eſt in VII Aprilis, & in XXIIII Martij, & ita deinceps deſcendendo

per

A per numerum Cycli aurei. Eodem modo cycli VII. XV habent eandem literam F. Conſequenter XIII. XXIIII habent literam E. quæ etiam eſt in VI. Aprilis, XXIII Martij, & ita deinceps deſcendendo. in ſingulis cellis Paſcha Chriſtiani ſubiecti ſunt numeri feriales I. II. III. IIII. V. VI. VII. ſignificantes feriam, in quam incidit Paſcha legale, ſiue Iudaicum. Exemplum. In primo anno cycli, Paſcha legale eſt in XXXI Martij. Chriſtianum in VII April. in cuius cella eſt nota I, id eſt feria prima. Ergo Paſcha legale eſt in feria prima. Quod verum eſt. Nam litera Dominicalis eſt F, in vlt. Martij.

IN METHODVM CORRECTIONIS PASCHALIS ISACII ARGYRI.

B QVO tempore hoc ſcripſerit Argyrus, non longius quærendum. Ipſe notam appoſuit annum Græcorum 6881: hoc eſt Chriſti 1372. vt ab eo ad hunc 1596, fluxerint anni CCXXIIII. Quod vero ait ante quinquaginta annos ſe, cum in vrbe Traciæ Aeno eſſet, obſeruaſſe a Iudæis Paſcha celebratum fuiſſe viceſima Martij, quo anno Chriſtiani in XXIII Aprilis Paſcha reſurrectionis celebrarint, ſequentes, vt ipſe ait, Terminum Paſchalem appoſitum Canoni in XVIII Aprilis: manifeſto quidem indicat annum cycli Lunaris fuiſſe VIII, literam autem Dominicalem A. Hæc non potuerunt concurrere, niſi in anno Chriſti 1318. Cyclus Lunæ fuit VIII, Solis XI. Ideo terminus Paſchalis Dionyſianus XVIII Aprilis: litera Dominicalis A. Interuallum ab epocha Argyri retro ad illum C annum, ſunt anni LV. Ideo recte dixit ante annos quinquaginta. Plus enim ſunt, quam quinquaginta. Erat annus Græcorum 6826, Iudæorum 5078, incipiens ab autumno anni Chriſti 1317. Tiſri 4. 8. 286, feria quinta, in VIII Septembris. Niſan ſequens 6. 12. 724, feria ſeptima, in IIII Martij. Ergo quintadecima Niſan in XVIII Martij. Quod ſi annus fuiſſet plenus, incidiſſet in XIX Martij. Quomodo igitur conſtabit fides auctori de Paſcha a Iudæis in XX Martij celebrato? An alia vſi ſunt anni forma, quam ea, qua alij Iudæi? Habuimus autem duo exemplaria Græca eiuſdem Argyri: in quibus conſtanter notata erat viceſima Martij: vt non ſit error librarij, ſed potius ipſius Argyri. Quod vero ait æquinoctium vernum D obſeruatum a Ptolemæo in XXI Martij, falſum eſt. Obſeruatio enim confertur ab ipſo Ptolemæo in Pachon VII, anni a meridie Nabonaſſari 887, feria ſecunda. Erat annus Chriſti 140. Litera Dominicalis DC. Ergo feria ſecunda in D, & proinde in XXII Martij. Itaque anno 143 æquinoctium peruenerat ad XXIII eiuſdem Martij. Tantum abeſt, vt in XXI obſeruatum ſit a Ptolemæo. Habemus & alias Paſchales correctiones Ioannis de Saxonia, Ioannis de Dacia cognomine Philomenæ, & aliorum, qui temporibus Argyri, aut ante, ſcripſerunt. Sed hac ſola Argyri contenti ſimus.

DE EMENDATIONE CYCLI PASCHALIS. A

ATQVE hæc quidem Iſacius Argyrus homo Græcus, qui non tam ſuam, quam Gregoræ caſtigationem adducit. Sed & ipſius Gregoræ diatribam de ea re produxiſſem, niſi indigna viſa eſſet, quæ hic locum haberet, propter aniles quaſdam de æquinoctiis opiniones. Si quis vero tanti facit, vt in ea legenda horam perdere non recuſet, adeat ipſius Gregoræ librum VIII. Sed & ipſe Argyrus, & alij tam noſtri, quam Græci, qui hoc ſaxum volutarunt, nihil aliud ſuis ſcriptis conſequuti ſunt, quam vt negligerentur, & eorum ratio non haberetur: donec memoria auorum B noſtrorum id denuo agitatum, his ſuperioribus annis obtinuit. In hac re duo ſunt, caſtigatio cycli Paſchalis, & obſignatio æquinoctij in die Iuliana. Vtrique rationi vitium oblatum ex anticipatione vtriuſque ſideris in forma Iuliana. Alteram vocauimus προέμπτωσιν σεληναϊκὴν: alteram προήγησιν ἰσημερινήν. De vtraque iam ſatis a nobis dictum. Eaſdem cauſſas vitiati cultus Paſchalis pronunciarunt primi illi, qui de hac re diſputarunt, vt habes apud Argyrum. Sed & Ioannes de Saxonia eaſdem cauſas prodit, atque eadem remedia. *Modus*, inquit, *corrigendi hunc errorem ſecundum Linconienſem eſt, vt verificetur quantitas anni, vt ex præcedentibus patet, & verificata Kalendario inſeratur. Aut aliter: Conſideretur tam dies æquinoctii ver-* C *nalis, quam plenilunii primi ſecundum veritatem: & ibi ponatur Terminus Paſchæ. Et ſic abſque omni errore in proxima Dominica celebrabitur ipſum Paſcha.* Voluit igitur, in Kalendario Iuliano apponi diem ingreſſus Solis in Arietem, id eſt, neomeniam Krionos annotari. Ita enim fiet, vt dignoſcantur reiiculi menſes, quos ἐκβολίμους vocamus, a veris Paſchalibus. Ex iis autem, quæ ſuperius demonſtrauimus, potes colligere, quia quoſdam menſes ἐκβολίμους diximus, hoc nihil aliud eſſe, quam fieri poſſe, vt qui hoc ſæculo menſes Paſchales ſunt, aliquando non ſint Paſchales, propter μετέμπτωσιν Lunarem. Et quidem primis aliquot ſæculis epochæ noſtræ, hoc eſt, ab anno periodi Iulianæ 764, & deinceps, nullus D Niſan hodiernus fuit menſis Paſchalis, præter Niſan III, XI, & XIIII, in cyclo Iudaico. Nam is Paſchalis menſis eſt, cuius quintadecima, ſiue ſolenne Azymorum Iudaicum ſaltem incurrit in neomeniam Krionos. quemadmodum ille menſis eſt verus Tiſri, cuius quintadecima, ſiue σκηνοπηγία Iudaica incidit ſaltem in neomeniã Zygonos. Et contra, hodie in cyclo Iudaico duo Niſan ſunt, nonusdecimus, & octauus, qui migrarunt in locum Ijar. Quare ſequitur, vt annis XIX,

& VIII

A & viii cycli Iudaici, qui ſunt anni iii, & xi noſtri aurei numeri Dionyſiani, pro Niſan aſſumatur Adar poſterior. Itaque omnino hic locus eſt τῇ ἐκβολῇ. Cum primum autem fit ἐκβολὴ, tunc ille cyclus habet tantum 234 ſyzygias, cum tamen cyclus enneadecaetericus conſtet ſyzygiis 235. Imo quia duo Adarin in vno cyclo pro duobus Niſanin aſſumendi ſunt, cyclus Iudaicus, quando duorum menſium fieret ἐκβολὴ, eſſet tantum 233 ſyzygiarum. Igitur ne per προήγησιν fiat fraus neomeniæ Paſchali, non ſatis eſt cyclum Iudaicum ſequi, niſi etiam τῇ ἐκβολῇ illorum duorum Niſanin duos Adarin poſteriores in locum eorum ſufficiamus. Altera caſtigatio, vt diximus, eſt προεμπτώσεως Lunaris, quæ poſt B xvii cyclos in anno Iuliano percipitur: & tunc epacta Iulianæ diei appoſita augenda eſt vnitate. Sed neque hoc ſatis. Epactæ enim vulgo æquabiles vſurpantur, per vndenarium numerum creſcentes, abiectis triginta, quoties numerus congeſtus eam ſummam conficit. Hæc enim ratio quanquam expedita, & tractabilis; atque vulgi vſibus accommodata, tamen non raro fallit. Aliquando enim epactæ etiam per duodecim, aliquando per decem tantum progrediuntur. Quæ variantia in orbem redit poſt quatuor cyclos, ſiue annos 76. Nam diuerſitas hæc aliquando ex biſexto Iuliano naſcitur. Quare neceſſe omnino, ex præſcripto epactarum æquabilium Dominicam ἀναστάσεως aliquando plenilunium anteuertere. C quod accidet anno 1598. qui eſt error vt craſſus, ita & manifeſtus. Inſtituenda igitur eſt periodus 76 annorum, appoſitis characteribus nouiluniorum Paſchalium, ſiue Niſanin Iudaicorum, vt illis ducibus veras epactas Iulianas nanciſcamur. Initium huius periodi eſt ab anno, qui antecedit primum annum Chriſti, hoc eſt ab anno primo cycli, qui contra ſcitum Dionyſij erat verus annus primus Chriſti. Sed nos vulgum ſequimur.

TABV-

A

TABVLA NOVILVNIORVM PASCHALIVM.

Linea Annorum.	Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Cycl. ☉ Romanus.	Nouiluniũ Paſchale in dieb. Iulia.	Epacta Iuliana.
1	4	7	551	D C	24 M.	VII
2	1	16	247	B	13 M.	XVIII
Emb. 3	7	13	936	A	1 Ap.	XXVIII
4	4	22	732	G	22 M.	IX
5	2	7	528	F E	10 M.	XXI
Emb. 6	1	5	37	D	29 M.	II
7	5	13	913	C	18 M.	XIII
Ijar 8	4	11	422	B	6 Ap.	XXIII
9	1	20	218	A G	26 M.	V
10	6	5	14	F	15 M.	XVI
Emb. 11	5	2	603	E	3 Ap.	XXVI
12	2	11	399	D	23 M.	VIII
13	6	20	1050	C B	12 M.	XIX
Emb. 14	5	17	784	A	30 M.	I
15	3	2	580	G	20 M.	XI
16	7	11	376	F	9 M.	XXII
Emb. 17	6	8	965	E D	27 M.	VI
18	3	17	761	C	16 M.	XV
Ijar 19	2	15	270	B	4 Ap.	XXV
20	7	0	66	A	25 M.	VI
21	4	8	942	G F	13 M.	XVIII
Emb. 22	3	6	451	E	1 Ap.	XXVIII
23	7	15	247	D	21 M.	X
24	5	0	43	C	11 M.	XX
Emb. 25	3	21	632	B A	29 M.	II
26	1	6	428	G	18 M.	XIII
Ijar 27	7	13	1017	F	6 Ap.	XXIII
28	4	12	813	E	26 M.	V
29	1	21	609	D C	15 M.	XVI
Emb. 30	7	19	118	B	3 Ap.	XXVI
31	5	3	994	A	23 M.	VIII
32	2	12	790	G	11 M.	XX
Emb. 33	1	10	299	F E	30 M.	I
34	5	19	95	D	20 M.	XI
35	3	3	971	C	9 M.	XXII
Emb. 36	2	1	480	B	28 M.	III
37	6	10	276	A G	16 M.	XV
Ijar 38	5	7	865	F	4 Ap.	XXV
39	2	16	661	E	24 M.	VII
40	7	1	457	D	14 M.	XVII

RESIDVVM TABVLÆ NOVILVNIORVM PASCHALIVM.

Linea Annorum.	Feria.	Horæ.	Scrup. 1080.	Cycl. ☉ Romanus.	Nouiluniũ Paſchale in dieb. Iulia.	Epacta Iuliana.
Emb. 41	5	22	1046	C B	1 Ap.	XXVIII
42	3	7	842	A	21 M.	X
43	7	16	638	G	10 M.	XXI
Emb. 44	6	14	147	F	29 M.	II
45	3	22	1023	E D	18 M.	XIII
Ijar 46	2	20	532	C	6 Ap.	XXIII
47	7	5	328	B	26 M.	V
48	4	14	124	A	15 M.	XVI
Emb. 49	3	11	713	G F	2 Ap.	XXVII
50	7	20	509	E	23 M.	VIII
51	5	5	305	D	12 M.	XIX
Emb. 52	4	2	894	C	31 M.	O.XXIX
53	1	11	690	B A	19 M.	XII
54	5	20	486	G	9 M.	XXII
Emb. 55	4	17	1075	F	27 M.	IIII
56	2	2	871	E	17 M.	XIIII
Ijar 57	1	0	380	D C	4 Ap.	XXV
58	5	9	176	B	24 M.	VII
59	2	17	1052	A	13 M.	XVIII
Emb. 60	1	15	561	G	1 Ap.	XXVIII
61	6	0	357	F E	21 M.	X
62	3	9	153	D	10 M.	XXI
Emb. 63	2	6	742	C	29 M.	II
64	6	15	538	B	18 M.	XIII
Ijar 65	5	13	47	A G	6 Ap.	XXIII
66	2	21	923	F	26 M.	V
67	7	6	719	E	15 M.	XVI
Emb. 68	6	4	228	D	3 Ap.	XXVI
69	3	13	24	C B	22 M.	IX
70	7	21	900	A	12 M.	XIX
Emb. 71	6	19	409	G	31 M.	O.XXIX
72	4	4	205	F	20 M.	XI
73	1	13	1	E D	8 M.	XXIII
Emb. 74	7	10	590	C	27 M.	IIII
75	4	19	386	B	17 M.	XIIII
Ijar 76	3	16	979	A	4 Ap.	XXV

TABVLA Æquationis Epactarum.

Anni collecti.	Dies προεμπτώσεως
76	0
152	0
228	0
304	0
323	1
399	1
475	1
551	1
627	1
646	2
722	2
798	2
874	2
950	2
969	3
1045	3
1121	3
1197	3
1273	3
1292	4
1368	4
1444	4
1520	4
1596	4
1615	5
1691	5
1767	5
1843	5
1919	5
1938	6
2014	6
2090	6
2166	6
2242	6
2261	7
2337	7
2413	7
2489	7
2565	7
2584	8

B

C

Tabulam nouiluniorum Paſchalium per 76 annos conſtruximus, D vt varietas nouiluniorum perſpici poſſit: quæ quidem aliquando propter biſextum accidit, aliquando etiam propter motum ipſum Lunæ medium. Propter biſextum, vt exempli gratia, anni primi & viceſimi, qui ſunt in eodem numero aureo, epactæ non ſunt eædem. Nam in anno primo epacta eſt VII, in anno autem 20 epacta eſt VI. idque propter biſextum. Nam in annis 39, & 58 iterum epacta eſt VII, nullo ſcilicet interueniente biſexto. Propter ipſum motum Lunæ

A Lunæ variat etiam epacta, nullo interuentu biſexti : vt in annis 4 & 23, in eodem aureo numero diuerſæ ſunt epactæ. Tutius igitur eſt per epilogiſmos nouiluniorum agere, vt Iudæi faciunt. Nullus alius eſt modus vera nouilunia Paſchalia nanciſcendi. Ita nullus error occurret in inueſtigatione verni nouilunij. Primationem vocant noſtri Computatores, id eſt primam Lunam, ſiue primum nouilunium Paſchale. Nouilunium autem illud eſt neomenia Niſan : cuius quartadecima eſt *ἡ πρώτη ἀζύμων ἰουδαϊκή.* quintadecima autem eſt *ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων.* Vtriuſque fit mentio apud Ioannem ſtatim initio XIII cap. Nam illud *πρὸ τῆς ἑορτῆς* comprehendit *καὶ τὴν παρασκευήν*, quæ eſt XIIII Niſan, *καὶ τὴν ἑορτήν*, quæ eſt XV. Sed Chriſtianorum B quartadecima eſt quintadecima Iudæorum. Quintadecima Iudæorum eſt plenilunium, vt omnes ſciunt. Quartadecima item Chriſtianorum eſt plenilunium. Itaque computatores Græci quartamdecimam vocant nunc *πληρoσέληνον*, nunc *πανσέληνον.* Latini autem nunc terminum Paſchalem, nunc plenilunium. Inter illos Ioannes de Saxonia vir eruditus, eruditi Computi conditor ita ſcribit: *Cum Luna dicatur quartadecima in ipſo die plenilunii, ipſa debebat dici prima, non in die coniunctionis eius cum Sole, ſed in proximo die ſequenti, quo poßibile eſt, vt primo appareat accenſa a Sole. Quia ſi inciperet tempus primationis ab hora coniunctionis, neceßario in die plenilunii Luna quintadecima diceretur.* Non potuit clarius demon- C ſtrari, Quartamdecimam Chriſtianorum eſſe XV Niſan Iudaici, id eſt *τὴν πανσέληνον.* Sed & ipſe Dionyſius Exiguus, conditor periodi magæ Paſchalis hoc melius oſtendit. Aliam enim inſtituit methodum nouiluniorum, aliam neomeniæ Paſchalis. Quartadecima Paſchalis apud eum eſt ſextadecima nouilunij. Atqui debebat eſſe quintadecima. Sed propter *προέμπτωσιν* vnius diei, quæ debebat eſſe quintadecima, ea eſt ſextadecima. His ita conſtitutis, hoc ſciendum *ἐν προθεωρίας λόγῳ*, nouilunia, quæ hic appoſita ſunt, incipere a primo anno cycli Dionyſiani: hoc eſt, hic appoſita eſſe nouilunia Paſchalia annorum 76, a primo anno cycli Dionyſiani, cuius ſecundus annus, eſt primus annorum vulgarium Chriſti. Annis igitur D Chriſti addenda vnitas, vt ſolet in methodo periodi magnæ Dionyſianæ. De ſumma deducendus eſt numerus proxime minor in Tabula æquationis epactarum. Exemplum. Eſto annus Chriſti 1595. Volo ſcire quotus annus ſit periodi annorum 76, quam conſtituimus. Adde vnitatem annis Chriſti. Abiecto proximo minore numero in Tabula æquationis epactarum, nempe 1520, relinquuntur 76, nempe annus vltimus periodi. Dico igitur annum Chriſti propoſitum 1595 eſſe vltimum periodi. Siquidem periodus eſt annorum 76.

Volo

Volo ſcire, quæ ſit epacta. Numerum *μετεμπτώσεως* e regione annorum 1520, quos deduxiſti de annis Chriſti, nempe numerum 4, coniunge cum epacta, quæ eſt e regione anni 76, nempe cum 26. Habes 30. hoc eſt 0. Ergo anno propoſito 1595, epacta eſt 0 in anno Iuliano. Sciendum præterea omnes menſes *ἐμβολίμους* eſſe in XI appendicibus diebus Solaribus, quæ excreſcunt ſupra rationes Lunæ. Ideo in Computo Paſchali ſemper epactæ debent incipere a menſe Paſchali, nimirum a Martio. Itaque XI dies, quæ excurrunt ſupra annum Lunarem, incipiunt a XVIII Februarij, in quibus XI diebus ſemper, vt dixi, embolimi menſes ſunt. Cum autem vtendum eſt *ἐκβολῇ*, hoc eſt, cum vſurpandus eſt Adar poſterior pro Niſan, epacta erit in illis XI diebus Februarij poſtremis. Vſurpatur enim tunc menſis embolimus pro Niſan. Menſis autem embolimus eſt in XI excurrentibus diebus. Epacta igitur in illis quærenda eſt. Quoties ergo *ἐκβολῇ* vtendum eſt, epacta retro numeranda erit ab vltima Februarij. Exemplum. Eſto annus Chriſti 1598. Addita vnitate, vt præcipit regula Dionyſiana, & abiecto numero proxime minore 1520, relinquitur annus tertius magnæ periodi annorum 76. Epacta eſt 29. Adiice numerum *προεμπτώσεως* 4 e regione 1520. Fiunt 33. Deductis 30, vt fit ſemper in methodo epactarum, relinquuntur 3, epacta nempe anni propoſiti 1598. quæ numeranda eſt retro a 28 Februarij, in anno communi, a 29 autem, in anno biſextili. Itaque quintadecima menſis Paſchalis erit in XII Martij, hoc eſt in ſecunda Krionos. Dominica autem reſurrectionis erit in nona Krionos, ſiue XIX Martij Iuliani. Hic eſt facta *ἐκβολὴ* Niſan, pro quo aſſumptus Adar poſterior. Sic anno 1614 eadem methodo inuenies epactam 1, ab vltima Februarij ineundam. Vbi rurſus erit vtendum *ἐκβολῇ*, vt poſterior Adar in Niſan ſuccedat. Tabula æquationis compoſita eſt per progreſſum quinarium. Quinarius conſtat annis 323. hoc eſt cyclis XVII. quia in tot cyclis fit *μετέμπτωσις* in anno Iuliano, non in XVI, vt ſciſcit Hipparchus, qui tamen non ignorauit eandem periodum non iuſtam eſſe: ſed dixit *σχεδὸν* perire vnum diem in quatuor periodis Calippicis. Hoc eſt, quod comminiſci potuimus ad methodum epactarum, quæ tolerabilior, hoc eſt vero propior eſſet. Nam veram inſtituere velle, ſine methodo Iudaica, hoc vero eſt fruſtra fatigari. Cur autem methodum Iudaicam veteres Chriſtiani neglexerint, nulla alia videtur cauſſa afferri, præter odium *ἄλογον* in Iudæos conceptum.

DE AN-

A
DE ANNO NICENO.

Sed hæc omnia locum habent in forma Iuliana, in qua tamen
apparet manifeſta προήγησις χρονικὴ, puta quindecim dierum, a
temporibus Metonis, ad noſtra, vt ſuo loco demonſtratum
eſt. Et quamuis Paſcha recte obeatur plenilunio proximo poſt æ-
quinoctium, vbicunque tandem fuerit illud in anno Iuliano, ta-
men multi hactenus cenſuerunt Decreto Niceno non plane pare-
ri, niſi æquinoctium ſemper in XXI Martij hæreat, vbi illud ſta-
tuerant Patres illi. Quod ſi fingendum eſt æquinoctium ſemper in
XXI Martij deinceps hæſiſſe, hæſurumque: eadem ratione fingen-
B dum retro quoque in eadem XXI Martij fuiſſe. Si igitur in anno
Iuliano æquinoctium erat in XXI Martij, hoc eſt in anno Chriſti
325, ergo in anno primo Chriſti fuit in XXIII. In totidem enim
annis bidui abſoluti προήγησις facta eſt in anno Iuliano: qui quidem
annus Iulianus erit nobis examen anni Niceni: vt quota feria ſit li-
tera C in anno Niceno, ea ſit nota æquinoctij in anno Iuliano.
Exemplum. In anno Niceno eſto litera Dominicalis A. Ergo C,
quæ eſt tertia ab A, erit feria tertia: & proinde æquinoctium erit
in feria tertia. quæcunque igitur fuerit litera Dominicalis in anno
Iuliano, cum tertia ab ea debeat eſſe feria tertia, in illa erit æqui-
noctium. Vt hoc anno 1596, litera Dominicalis Iuliana eſt DC.
C Fingatur exempli gratia litera Nicena GF. litera C eſt quinta ab F.
Quare æquinoctium erit in feria quinta. Erit ergo in litera G in an-
no Iuliano, quę quinta eſt a C litera Dominicali Iuliana. Ita, vt dixi,
annus Iulianus erit regula Niceni. Sed quę via ineunda eſt huius in-
ſtituti? Duæ ſunt tantum, anni modus, & periodus quædam, quæ
cyclum quendam Solarem conſtituat: quia neceſſe eſt cyclum Sola-
rem Iulianum interrumpi, omittendo biſextum poſt aliquot annos,
vt iubet προήγησις χρονική. Duo tantum modi annui a nobis proban-
tur, Alfonſinus & Gelalæus. reliquos ipſa φαινόμενα ſatis refellunt.
Vter nobis eligendus ſit, id periodus, quæcunque potuerit conſtitui,
oſtendet. In modo anni Alfonſini duæ conſtitui poſſunt, aut qua-
D dringentorum annorum, aut 924. Nam biſextum vnum perit in
132 annis fere. Et ſepties tot anni ſunt 924. In 132 annis ſunt cy-
cli Solares Iuliani quatuor abſoluti, & viginti præterea anni cyclo
quinto inchoato. Ergo in viceſimo anno peribit vnum biſextum.
Quartus igitur annus erit biſextilis, hoc eſt pręditus litera duplici do-
minicali: quarum poſterior incipiet alium cyclum poſt annum 132, in-
eunte ſcilicet anno 133. Exempli gratia: ſi annus 132 debuerit ex con-
ſuetudine habere literam duplicem G F, habeat tantum G: litera au-

tem F ſit initium cycli ſequentis. Ita in periodo annorum 400, A
in annis 132, 264, 400, pro litera duplici aſſumetur prior, altera
autem differetur in annum ſequentem. Itaque tres periodi minores
ſunt duæ quidem priores annorum 132, tertia autem annorum 136.
in duabus prioribus viceſimus annus cycli quinti omittit biſextum,
in tertia viceſimo quarto anno fit omiſſio illa biſexti. Quia vero
iam indicauimus nobis fingendum eſſe retro ſemper æquinoctium
in XXI Martij fuiſſe, & deinceps futurum, ſatis eſt, ſi ab annis
Chriſti Computus noſter incipiat: vt taceam, annos Chriſti valde
idoneos illi eſſe, quia quartus quiſque eorum annus eſt biſextilis.
Cum autem annus primus Chriſti neceſſario ſecundum hypotheſim
Niceni Canonis habuerit æquinoctium in XXIII Martij, fuit ergo B
æquinoctium feria quarta. Nam litera dominicalis Iuliana erat B.
Ergo in anno Niceno litera dominicalis fuit G. Siquidem G eſt
quarta a C. Primus igitur annus periodi annorum 400 habuit li-
teram dominicalem G. Annus vero 132, qui erat viceſimus cycli
quinti, debebat habere ex conſuetudine duplicem literam ED. Sed
quia προήγησις χρονικὴ tollit biſextum, litera D differetur in annum
133, retenta ſola E pro duplici ED. Rurſus anno 264, nempe vi-
ceſimo cycli quinti, competebat litera duplex BA. Sed B ſola ma-
nebit: A vero incipiet cyclum anni 265. Denique anno 400, an-
nus viceſimus quartus cycli quinti ex conſuetudine habuerit literam
duplicem AG. Sed A manebit ſecura in ſuis ſedibus: G autem rur- C
ſus incipiet periodum ſecundam annorum 400. Noſter eſt ille ver-
ſus Technicus ad methodum cycli Solaris Iuliani inſtitutus,

Gaudet Flaccus equo, Dorus cane, Boſporus agno.

Methodus vero cycli Solaris Iuliani ſtatuit primum annum biſexti-
lem, quintum, nonum, tertiumdecimum, decimumſeptimum, &
ſic deinceps. Sed non ita eſt, ſi cyclum inſtituas ex annis Chriſti.
Nam non primus, ſed quartus quiſque eſt biſextilis. Itaque cum
periodus annorum 400 conſtet ex tribus minoribus, earum pri-
mores literæ ſunt GDA. Cum ergo G incipiet periodum, tunc me-
thodus incipiet a prima voce verſiculi, nempe a GAVDET: quæ
ſtatuetur in ima radice indicis: FLACCVS in ima radice medij: EQVO D
in ima radice medici digiti: DORVS CANE in ima radice auricu-
laris: quia ibi eſt biſextum. Ita percurres omnes articulos, donec
orbem annorum 28 conſummaueris, ſemper biſextum in minimo
digito ſtatuendo. Ab annis igitur Chriſti ſemper abiicienda ſunt
400, quantum fieri poteſt: a reliquis autem 264, ſi numerus ex-
ceſſerit 264, aut 132, ſi minor fuerit. Reliqui anni diuidendi per
28. Exemplum: Annus Chriſti 325, abiectis 264, relinquit 61.
Abiectis

A Abiectis 28, remanent v. Quia abieci 264, ergo relinquitur vltima minor periodus annorum 136, incipiens a litera A : hoc eſt a voce AGNO, quam ſtatues in ima radice indicis. Itaque cum numerus diuiſus per 28 reliquerit v, litera dominicalis Nicena erat c, in anno 325. Fuit ergo æquinoctium feria prima. Erat autem litera quoque dominicalis Iuliana c. Tam igitur in anno Iuliano, quam in anno Niceno æquinoctium erat in XXI Martij, quæ habet literam c. Sed a nobis exigitur, vt æquinoctium anno Chriſti 325 fuerit in XXI Martij Iuliani, hodie vero ſit in XI item Martij Iuliani. Decem igitur dierum προήγησις facta eſt, a 325 anno Chriſti, ad hunc 1596. differentia, anni 1271, quæ ſunt periodi tres abſolutæ. ideoque ter tria biſexta tantum perierant a 325 anno Chriſti, ad hunc B præſentem 1596. Quare æquinoctium erit in XII Martij, non autem, vt volebamus, in XI. Quod examen ipſum probabit. Abiectis 400 de 1596, quantum poteſt, relinquuntur 396. de quibus rurſum deductis 264, relinquuntur anni 132. hoc eſt, quatuor cycli, & viceſimus annus quinti inchoati incipientis ab A, hoc eſt, a voce AGNO. Litera Dominicalis Nicena erit FE. Cum autem c ſit ſexta ab E, ſecundum hanc hypotheſin æquinoctium fuerit feria ſexta. Erit igitur in XII Martij Iuliani. Atqui debebat eſſe in XI. Quod eſt abſurdum. Igitur in hac periodo annorum 400, æquinoctium non poteſt eſſe XXI Martij tempore Niceni Concilij ſimul, & in XI eiuſ- C dem Martij in hoc ſæculo. Quod ſi per centenarios tres tollantur biſexta, eodem recidet methodus, & eandem abſurditatem incurret. Rurſus ſi hoc ſæculo ſtatuamus æquinoctium in XI Martij; literæ periodi debent eſſe AEB. Sed tunc anno 325 litera dominicalis fuerit D, æquinoctium vero in XX, non autem in XXI Martij. Quod ipſum eſt contra hypotheſin. quæ abſurditas iterum euitari non poteſt, etiam ſi per centenarios biſexta perimantur. Quare periodus annorum 400 locum in forma anni Niceni habere non poteſt, niſi ludibrium lectoribus debere volumus, & παραλογίζεσθαι. Reſtat periodus annorum 924. cuius literæ eſſent GDAEBFC. Sed illa incipit ſtatuere æquinoctium in XI Martij anno tantum 1584. Itaque neque D hæc commoda eſt inſtituto noſtro. Alfonſina vero anni quantitas ab hoc inſtituto longe alieniſſima eſt. Confugiendum igitur ad Gelalæam: cuius periodus elegantiſſima eſt annorum 648 : quo interuallo pereunt biſexta quinque : vt in anno Gelalæo vidimus. Quam ſi inſtituamus a capite annorum Chriſti, literæ eius erunt GDAEB, hoc technico verſiculo comprehenſæ,

Gaudentes donis audebunt eſſe beati.

In illa ſemper viceſimus annus cycli quinti omittit literam vnam ex

Ff 2 duplici,

duplici, præter vltimum annum, qui eſt octauus cycli, non autem A
viceſimus. Ea igitur periodus æquinoctium in XXI Martij, tempore Niceni conſeſſus, & in XI, hoc ſæculo ſtatuit, quanquam anno tantum 1560 incipit illud traduci in XI Martij. Nihilominus propoſiti compotes ſumus, & nullum ἀτόπημα conſequitur, quod euitari non poterat in periodo annorum 400, quæ per omnia inutilis eſt & inepta huic inſtituto, vtpote quæ æquinoctium ſtatuens in XXI Martij, anno Chriſti 325, illud locabit in XII Martij, ab anno 1524, ad annum 1600. & contra ſtatuens æquinoctium hoc ſæculo in XI Martij, illud traduxit in XX Martij, anno 325, hoc eſt, tempore conſeſſus Niceni. Amplectamur igitur periodum Gelalæam annorum 648, cuius laterculum infra ſubiecimus, vt vel imperitis harum rerum v- B
ſus eius expeditiſſimus ſit. A propoſitis igitur annis Chriſti abiice ſemper minorem numerum laterculi, quantum fieri poteſt. Litera a latere numeri, quem deduxiſti de annis Chriſti, ea erit prima litera cycli Solaris currentis. Exemplum. Eſto annus Chriſti præſens 1596 propoſitus. Deduco primum numerum proxime minorem 1296. Remanent anni 300. de quibus iterum deduco proxime minorem 292. Remanent 8. id eſt, octauus annus cycli Solaris, cuius cycli prima litera eſt A, e regione numeri 292 quem ab annis Chriſti abieci, notata. Quia igitur litera prima huius cycli currentis eſt A: ergo vox AGNO illi congruens ſtatuetur in ima radice Indicis: GAVDET in ima radice medij: FLACCVS in ima radice medici: EQVO, DORVS in ima minimi. Et ita inuenies in media radice minimi, C

LATERCVLVM PERIODI NICENÆ.

3240	G	508	E	244	D
2592	G	480	E	216	D
1944	G	452	E	188	D
1296	G	424	E	160	D
648	G	396	E	132	D
640	B	376	A	112	G
612	B	348	A	84	G
584	B	320	A	56	G
556	B	292	A	28	G
528	B	264	A	0	G

in octauo anno GAVDET FLACCVS. Ergo hoc anno litera dominicalis Nicena duplex eſt GF. Eſto rurſus annus Chriſti 1296, qui inuenitur præciſus in Laterculo. Ab eo igitur deduc proxime minorem 648. Remanent itidem 648. De quibus iterum proxime minor numerus deducendus eſt, nempe 640. Remanent 8. Ergo annus Chriſti 1296 fuit octauus cycli Solaris currentis, cuius cycli prima litera erat B adiuncta ſcilicet numero 640, quem vltimum abieci. D
qui annus cum ſit quaternarius, haberet ex conſuetudine duplicem literam AG. Sed quia eſt vltimus periodi, vt patet, erit contentus priore litera A, altera G in annum ſequentem reſeruata. Aſſumſimus igitur periodum, quæ tempore Niceni conſeſſus ſtatuit æquinoctium in XXI Martij Iuliani, noſtro autem ſæculo in XI eiuſdem Martij Iuliani: quod periodus 400 annorum præſtare non poterat, quæ ſtatim in limine fidem ſuam decoquit. His conſtitutis ſupereſt methodus

epactarum:

A Epactarum : quæ per incrementa vndenarij numeri ſumptæ vulgo quidem ſunt vtiles, quia tractabiles, Paſchali autem cultui vt plurimum aduerſantur, nunc præcipitantes, nunc vero morantes nouilunia. Quia igitur vix eſt, vt aliter, quam per incrementa vndenarij numeri a vulgo capi poſſint, poteſt tamen quædam earum methodus iniri, quæ non omnino ſupra captum vulgi ſit. Primum igitur inſtituenda periodus annorum 76, quia in totidem annis epactæ redeunt in orbem, cum biſexti interuentu earum ordinarius progreſſus interturbetur. Eorum autem annorum 76 initium eſto a primo cyclo Dionyſiano: vt in ſuperiore capite fecimus. Itaque annis Chriſti ſemper addenda erit vnitas ad methodum cycli, vt alias dictum
B eſt. Quadruplici autem verſu conſtructa eſt Tabula periodi. Primus verſus habet annos expanſos per 76. Secundus literam dominicalem cycli Solaris Niceni. Tertius nouilunium in Martio, aut Aprili Niceno, quale debebat eſſe ſæculo Chriſti, ſi ſemper æquinoctium heſiſſet in XXI Martij. Quartus denique verſus habet epactam Nicenam ſæculi Chriſti : quomodo notata eſt in Kalendario, ita vt
C ipſæ epactæ incipiant a Martio. Sunt enim Paſchales. Martius autem menſis Paſchalis. In Kalendis Martij, Epacta o notari debet. id eſt, epacta nulla. In 31 autem Martij o.29. in Kalendis Aprilis 28. & ita ſemper alternis debent o. & o. 9 ordinari, donec in XVIII Februarij ponatur Epacta o. in vltima autem Februarij 20, anno communi, anno autem biſextili
D 19. Ita nulla confuſio interueniet propter biſextum, quæ omnino occurreret, ſi epactæ inciperent a Kal. Ianuarij.

NOVILVNIA PASCHALIA IN ANNIS LXXVI.

Anni.	Litera Dominic. Nicena.	Nouilunium Paſchale.	Epactæ.	Anni.	Litera Dominic. Nicena.	Nouilunium Paſchale.	Epactæ.
1	BA	22 M.	9	39	C	22 M.	9
2	G	11 M.	20	40	B	12 M.	19
3	F	30 M.	1	41	AG	30 M.	1
4	E	20 M.	11	42	F	19 M.	12
5	DC	8 M.	23	43	E	8 M.	23
6	B	27 M.	4	44	D	27 M.	4
7	A	16 M.	15	45	CB	16 M.	15
8	G	4 Ap.	25	46	A	4 Ap.	25
9	FE	24 M.	7	47	G	24 M.	7
10	D	13 M.	18	48	F	13 M.	18
11	C	1 Ap.	28	49	ED	31 M.	0.29
12	B	21 M.	10	50	C	21 M.	10
13	AG	10 M.	21	51	B	10 M.	21
14	F	28 M.	3	52	A	29 M.	2
15	E	18 M.	13	53	GF	17 M.	14
16	D	6 Ap.	23	54	E	5 Ap.	24
17	CB	25 M.	6	55	D	25 M.	6
18	A	14 M.	17	56	C	15 M.	16
19	G	2 Ap.	27	57	BA	2 Ap.	27
20	F	23 M.	8	58	G	22 M.	9
21	ED	11 M.	20	59	F	11 M.	20
22	C	30 M.	1	60	E	30 M.	1
23	B	19 M.	12	61	DC	19 M.	12
24	A	9 M.	22	62	B	8 M.	23
25	GF	27 M.	4	63	A	27 M.	4
26	E	16 M.	15	64	G	16 M.	15
27	D	4 Ap.	25	65	FE	3 Ap.	26
28	C	24 M.	7	66	D	24 M.	7
29	BA	13 M.	18	67	C	13 M.	18
30	G	1 Ap.	28	68	B	1 Ap.	28
31	F	21 M.	10	69	AG	20 M.	11
32	E	10 M.	21	70	F	10 M.	21
33	DC	28 M.	3	71	E	29 M.	2
34	B	18 M.	13	72	D	18 M.	13
35	A	6 Ap.	23	73	CB	5 Ap.	24
36	G	26 M.	5	74	A	25 M.	6
37	FE	14 M.	17	75	G	15 M.	16
38	D	2 Ap.	27	76	F	2 Ap.	27

Atque hæc eſt quidem periodus : quæ non ſemper habebit nouilunia in iiſdem ſedibus, propter μετέμπτωσιν Lunæ. Itaque poſt ali-

quot cyclos, decreſcent epactæ, quia nouilunia peſſum eunt in anno Tropico, quemadmodum in anno Iuliano ſurſum enituntur. Itaque vt in anno Iuliano κτ̀ προεμπτώσιν epactæ creſcunt, ita in anno Tropico κτ̀ μετεμπτώσιν minuuntur. Hæc autem μετάβασις προεμπτώσεως fit quidem per 228, aut 247 annos Gelalæos, vt ſuo loco dictum eſt. Sed hoc æqualiter non procedit, vt ex collatione ipſorum nouiluniorum conſtat. Itaque conſtruximus Tabulam æquationis epactarum generatim per periodos Gelalæas, & membratim per minores periodos annorum 132, in quarum vltimo anno biſextum omittitur. Primus igitur verſus Tabulæ continebit annos earum minorum periodorum collectos, quorum initium conſurgit a primo anno Chriſti, cyclo Dionyſiano ſecundo. Secundus verſus continet literam dominicalem Nicenam. Tertius indicat, quotus annus ſit periodi Lunaris magnæ, quam proxime ante hanc poſuimus. Exemplum: E regione anni Chriſti 1561, in verſu tertio, habes 42. hoc eſt: Annus Chriſti 1561 eſt quadrageſimus ſecundus periodi: in qua periodo, ſæculo Chriſti, nouilunium Paſchale erat in 19 Martij, in typo Niceno. Quartus verſus continet diſtantiam cyclorum, ab anno periodi notato in verſu tertio, ad annum Chriſti propoſitum. Exemplum. Annus Chriſti 1561 habet e regione, in verſu tertio, 42 annum periodi. Igitur demptis 41 de 1561, remanent anni 1520. hoc eſt, cycli 80. Ergo ab anno Chriſti 41, ad annum Chriſti 1561, ſunt cycli abſoluti 80. In hoc enim negotio, ad methodum cycli, additur vnitas annis Chriſti, vt ſcis. Ergo pro 42 annis,

A B C D

TABVLA ÆQVATIONIS EPACTARVM.

Anni Chriſti.	Litera Domin.	Anni periodi annor. 76	Cycli interuallorum.	Character cyclorum interualli.			Character nouiluniorum Paſchalium.			Nouilunia Paſchalia.	Epactæ.	Dies exemptiles.
1	G	2	0	0	10	20	1	16	247	11 M.	20	0
133	D	58	4	3	18	220	2	3	390	23 M.	8	1
265	A	38	12	4	6	660	2	14	445	3 Ap.	26	1
397	E	18	20	4	19	20	1	12	781	16 M.	15	2
529	B	74	24	1	13	240	1	23	840	28 M.	3	3
649	G	42	32	2	1	680	5	9	442	22 M.	9	3
781	D	22	40	2	14	40	5	20	491	3 Ap.	26	4
913	A	2	48	3	2	480	4	18	727	16 M.	15	5
1045	E	58	52	6	20	700	3	23	540	26 M.	5	5
1177	B	38	60	7	9	60	5	16	925	7 Ap.	22	5
1297	G	6	68	7	21	500	2	2	537	2 Ap.	27	6
1429	D	62	72	4	15	720	1	0	873	15 M.	16	7
1561	A	42	80	5	4	80	1	11	922	26 M.	5	7
1693	E	22	88	5	16	520	1	22	971	7 Ap.	22	8
1825	B	2	96	6	4	960	7	21	127	20 M.	11	9
1945	G	46	100	2	23	100	5	19	632	13 Ap.	16	9
2077	D	26	108	3	11	540	4	17	968	25 M.	6	9
2209	A	6	116	3	23	980	5	4	1017	6 Ap.	23	10
2341	E	62	120	7	16	120	4	1	273	19 M.	12	11
2473	B	42	128	1	4	560	4	12	322	30 M.	1	11
2593	G	10	136	1	16	1000	7	21	1014	25 M	6	12
2725	D	66	140	5	13	140	1	10	1063	5 Ap	24	12
2857	A	46	148	6	1	580	1	22	32	17 Ap.	12	13
2989	E	26	156	6	13	1020	2	10	452	31 M.	0.29	14
3121	B	6	164	7	2	380	1	7	417	10 Ap.	9	14
3241	G	50	168	3	20	600	4	17	29	4 Ap.	25	14

A annis, 41 tantum demendi de annis 1561. Quintus verſus conti-
net characterem cyclorum interualli. vt in anno Chriſti ſupra
propoſito 1561, interuallum erat, cycli 80. quorum character eſt
5.4.80. Sextus verſus habet characterem nouilunij anni in primo
verſu comprehenſi. Exemplum: Annus Chriſti 1561, in verſu quin-
to, habet characterem interualli, 5.4.80. qui quidem character
cum charactere anni 42 in periodo Paſchali Iuliana compoſitus dat
characterem nouilunij Paſchalis 1.11.922, in anno Chriſti propo-
ſito 1561. In ſuperiore Capite, In Tabula nouiluniorum Paſcha-
lium, e regione anni 42, habes characterem nouilunij Paſcha-
lis, 3.7.842. qui cum charactere 5.4.80 compoſitus facit
B eum, quem verſus ſequens continet, characterem, 1.11.922.
Septimus verſus comprehendit nouilunia Paſchalia in Martio,
aut Aprili Niceno. Octauus continet epactam. Nonus, qui &
vltimus, numeros exemptiles: hoc eſt, de epacta detrahendos. E-
pacta enim decreſcit, vt diximus. Exemplum: Annus Chriſti 1561
eſt 42 periodi. In Tabula nouiluniorum Paſchalium in annis
76, quam proxime ante hanc poſuimus, e regione anni 42, ha-
bes 19 Martij, cum epacta 12. Hic vero e regione anni 1561,
habes 26 Martij: Epactam 5: numerum exemptilem 7. Hoc eſt:
de epacta 12 ſæculi Chriſti, quæ erat in anno 42 periodi, de-
trahenda ſunt 7. Remanebunt 5 pro epacta anni propoſiti 1561.
C Imo ab anno Chriſti deinceps, ad annum 1693, ſemper 7 erunt
detrahenda de omni epacta. Methodus hæc eſt. Primum vide,
quotus periodi ſit annus Chriſti propoſitus. Epactam ei e regione
poſitam ſeorſim ſerua. Rurſus accipe numerum annorum proxi-
me minorem in Tabula æquationis Epactarum. e cuius regione
poſitum numerum exemptilem detrahe de epacta. ſeorſim ſerua.
Si epacta fuerit minor, quam numerus detrahendus, componan-
tur 29 cum epacta. deinde fiat detractio. Exemplum. Eſto
annus Chriſti 1598 propoſitus. Addita vnitate, abiectis om-
nibus 76, remanet annus tertius periodi. In tabula proxime
ante hanc poſita, e regione anni tertij, habes 30 Martij Ni-
D ceni, item vnitatem pro Epacta. Rurſus in Tabula æquatio-
nis numerus proxime minor eſt 1561. Dies exemptiles 7.
Componatur vnitas, hoc eſt, epacta anni 3, cum 29. Fient
30. detractis 7, relinquitur epacta 23 anni 1598. aut iidem
dies cum 30 Martij continuati ſiſtent nouilunium in VI A-
prilis. Quod verum eſt. Nam character illius nouilunij erit 2.12.
156, hoc eſt, feria ſecunda. Litera vero Dominicalis Nicena erit D.

Itaque nouilunium erit in VI Aprilis, vt iam oſtenſum eſt. Sed illud A nouilunium eſt reiiculum, & Adar poſterior pro Niſan aſſumendus. E regione VI Aprilis Epacta eſt 23. Quare cum eadem ſit e regione VIII Martij, igitur neomenia Adar poſterioris, hoc eſt, nouilunium verum Paſchale, erit in VIII Martij. Quintadecima Paſchalis, hoc eſt, quartadecima Chriſtianorum, in XXII Martij. Dominica Reſurrectionis in 29 Martij. Quod autem Epactam vnicam cum 29, non autem cum 30 compoſuerimus, ratio in promptu eſt: quia a 31 Martij, & deinceps, menſis Lunaris eſt dierum 29 duntaxat. Propterea incipit ab 0. 29. non autem ab 0, puro. Hæc ſunt, quæcumque de Epactarum æquatione, & nouiluniis Paſchalibus dici potuerunt. Nam ſane, me auctore, ad illorum methodum computo Iu- B daico tutius vtemur, quam alia via. Nulla enim tutior, aut expeditior. Sed hic tandem modus eſto.

DE ANNORVM HARMONIA.

ANNORVM omnium, qui quidem ex vltima vſque antiquitate erui potuerunt, deſcriptiones generatim membratimque hæ ſunt. Reſtat nunc, vt tot diſcrepantium typorum veluti concilium quoddam, & concordiam inſtituamus. Nam & diuerſa eorum genera, vt Solaris & Lunaris, & congenerum non eadem forma: & vniuerſorum non idem principium, aut certe raro: & ſi quando hoc, non vtique eodem tempore: vt periodi Olympicæ, & Atticæ, item cycli Paſchalis Samaritarum, & Iudæorum. Denique omnes formæ C a Iuliana hoc differunt. Nam Indorum vetus annus Lunaris initium quidem habuit a Kalendis primi Ianuarij Iuliani: ſed omiſſio emboliſmi non patitur eum ſuis ſeſe finibus continere, ſaltem intra periodum enneadecaetericam, quæ ne ipſa quoque poſt XVI, aut XVII cyclos ad idem principium redire poteſt. Quomodo igitur anni aut ad vnum typum Iulianum reuocari, aut in eo aliquam epocham obtinere poſſint, ſuo quidque loco accuratiſſime demonſtratum eſt. Periodorum Olympicæ, Atticæ, & Calippicæ, quorum vſus perneceſſarius eſt, vt methodus parabilis eſſet, ſummo ſtudio elaborauimus. Et ſane ſperamus in eo diligentiam noſtram ab æquo lectore minime deſideratum iri. Tabulæ enim peculiares ei rei a nobis dicatæ ſunt. Qua- D tuor vero formæ contumaciſſimæ vix tandem in ordinem coguntur, Tropica, Iudaica, Ægyptiaca, & Arabica. Vt igitur vna earum cum reliquis tribus, & rurſus omnes inter ſe conuenire poſſint, Tabulas expeditiſſimas duas confecimus, priorem annorum expanſorum 76, alteram collectorum, vt in hoc negotio fieri ſolet. Vſum earum ad calcem appoſuimus, vtilitatem & neceſſitatem in rationibus temporum paſſim aperiemus.

TABVLA

A

TABVLA ANNORVM EXPANSORVM.

Anni Iuliani expanſi.	ANNORVM TROPICORVM. Anni Tropici.	Dies.	Horæ.	Scrup.	ANNORVM IVDAICORVM. Anni Iudaici.	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.	ANNORVM ÆGYPT. ARMEN. PERSIC. Anni Ægypt.	Dies.	Horæ.	ANNORVM ARAB. HAGAR. INDIC. Anni Arab.	Dies.	Scrupula.
1	1	0	0	11	1	10	21	204	1	0	6	1	10	53
2	2	0	0	21	2	21	18	408	2	0	12	2	21	46
3	3	0	0	32	3	3	2	899	3	0	18	3	32	39
4	4	0	0	43	4	14	0	23	4	1	0	4	43	32
5	5	0	0	54	5	24	21	227	5	1	12	5	54	25
6	6	0	0	4	6	6	5	718	6	1	12	6	65	18
7	7	0	1	15	7	17	2	922	7	1	18	7	76	11
8	8	0	1	26	8	28	0	46	8	2	0	8	87	4
9	9	0	1	37	9	9	8	537	9	2	6	9	97	57
10	10	0	1	47	10	20	5	741	10	2	12	10	108	50
11	11	0	1	58	11	1	17	152	11	2	18	11	119	43
12	12	0	2	9	12	12	11	356	12	3	0	12	130	36
13	13	0	2	20	13	23	8	560	13	3	6	13	141	29
14	14	0	2	30	14	4	16	1051	14	3	12	14	152	22
15	15	0	2	41	15	15	14	175	15	3	18	15	163	15
16	16	0	2	52	16	26	11	379	16	4	0	16	174	8
17	17	0	3	2	17	7	19	870	17	4	6	17	185	1
18	18	0	3	13	18	18	16	1074	18	4	12	18	195	54
19	19	0	3	24	19	0	1	485	19	4	18	19	206	47
20	20	0	3	35	20	10	22	689	20	5	0	20	217	40
21	21	0	3	45	21	21	19	893	21	5	6	21	228	33
22	22	0	3	56	22	3	4	304	22	5	12	22	239	26
23	23	0	4	6	23	14	1	508	23	5	18	23	250	19
24	24	0	4	18	24	24	22	712	24	6	0	24	261	12
25	25	0	4	28	25	6	67	123	25	6	6	25	272	5
26	26	0	4	39	26	17	4	327	26	6	12	26	282	58
27	27	0	4	50	27	28	1	531	27	6	18	27	293	51
28	28	0	5	1	28	9	9	1022	28	7	0	28	304	44
29	29	0	5	11	29	20	7	1046	29	7	6	29	315	37
30	30	0	5	22	30	1	18	637	30	7	12	30	326	30
31	31	0	5	33	31	12	12	841	31	7	18	31	337	23
32	32	0	5	43	32	23	9	1045	32	8	0	32	348	16
33	33	0	5	54	33	4	18	456	33	8	6	34	5	9
34	34	0	6	5	34	15	15	661	34	8	12	35	16	2
35	35	0	6	16	35	26	12	864	35	8	18	36	26	55
36	36	0	6	26	36	7	21	275	36	9	0	37	37	48
37	37	0	6	37	37	18	18	479	37	9	6	38	48	41
38	38	0	6	48	38	0	2	970	38	9	12	39	59	34
39	39	0	6	59	39	11	0	94	39	9	18	40	70	27
40	40	0	7	9	40	21	21	298	40	10	0	41	81	20

B

C

RESIDVVM TABVLÆ ANNORVM EXPANSORVM.

A

Anni Iuliani expanſi.	ANNORVM TROPICORVM.				ANNORVM IVDAICORVM.				ANNORVM ÆGYPT. ARMEN. PERSIC.			ANNORVM ARAB. HAGAR. INDIC.		
	Anni Tropici.	Dies.	Horæ.	Scrup.	Anni Iudaic.	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.	Anni Ægypt.	Dies.	Horæ.	Anni Arab.	Dies.	Scrupula.
41	41	0	7	20	41	3	5	781	41	10	6	42	92	13
42	42	0	7	31	42	14	2	993	42	10	12	43	103	6
43	43	0	7	42	43	25	0	117	43	10	18	44	113	59
44	44	0	7	52	44	6	8	608	44	11	0	45	124	52
45	45	0	8	3	45	17	5	812	45	11	6	46	135	45
46	46	0	8	13	46	28	2	1016	46	11	12	47	146	38
47	47	0	8	24	47	9	11	427	47	11	18	48	157	31
48	48	0	8	35	48	20	8	631	48	12	0	49	168	24
49	49	0	8	46	49	1	20	42	49	12	6	50	179	17
50	50	0	8	57	50	12	14	246	50	12	12	51	190	10
51	51	0	9	7	51	23	11	450	51	12	18	52	201	3
52	52	9	9	18	52	4	19	941	52	13	0	53	211	56
53	53	0	9	29	53	15	17	65	53	13	6	54	226	49
54	54	0	9	40	54	26	14	269	54	13	12	55	233	42
55	55	0	9	50	55	7	22	760	55	13	18	56	244	35
56	56	0	10	1	56	18	19	964	56	14	0	57	255	28
57	57	0	10	12	57	0	4	375	57	14	6	58	266	21
58	58	0	10	23	58	11	1	579	58	14	12	59	277	14
59	59	0	10	33	59	21	22	783	59	14	18	60	288	7
60	60	0	10	44	60	5	7	194	60	15	0	61	299	0
61	61	0	10	55	61	14	4	398	61	15	6	62	309	53
62	62	0	11	5	62	25	1	602	62	15	12	63	320	46
63	63	0	11	16	63	6	10	13	63	15	18	64	331	39
64	64	0	11	27	64	17	7	217	64	16	0	65	342	32
65	65	0	11	38	65	28	4	421	65	16	6	66	353	25
66	66	0	11	48	66	9	12	912	66	16	12	68	9	18
67	67	0	11	59	67	20	10	36	67	16	18	69	20	11
68	68	0	11	10	68	1	21	527	68	17	0	70	31	4
69	69	0	12	21	69	12	15	735	69	17	6	71	41	57
70	70	0	12	31	70	23	12	935	70	17	12	72	52	50
71	71	0	12	42	71	4	21	346	71	17	18	73	63	43
72	72	0	12	53	72	15	18	550	72	18	0	74	74	36
73	73	0	13	4	73	26	15	754	73	18	6	75	85	29
74	74	0	13	14	74	8	0	165	74	18	12	76	96	22
75	75	0	13	25	75	18	21	369	75	18	18	77	107	15
76	76	0	13	36	76	0	5	860	76	19	0	78	118	8

B

C

A

TABVLA ANNORVM COLLECTORVM.

		ANNORVM TROPICORVM.				ANNORVM IVDAICORVM.				ANNORVM ÆGYPT. ARMEN PERSIC.			ANNORVM ARABICORVM		
	Anni collecti Iuliani.	Anni collecti Tropici	Dies.	Horæ.	Scrupula.	Anni collecti Iudaici.	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.	Anni collecti Ægypt.	Dies.	Horæ.	Anni collecti Arab.	Dies.	Scrupula.
	76	76	0	13	36	76	0	5	860	76	19	0	78	118	17
	152	152	1	3	12	152	0	11	640	152	38	0	156	236	34
	228	228	1	16	48	228	0	17	420	228	57	0	235	0	50
	304	304	2	6	24	304	0	23	200	304	76	0	313	119	7
	380	380	2	20	0	380	1	4	1060	380	95	0	391	237	24
	456	456	3	9	36	456	1	10	840	456	114	0	470	1	40
	532	532	3	23	12	532	1	16	620	532	133	0	548	119	57
	608	608	4	12	48	608	1	22	400	608	152	0	626	238	14
B	684	684	5	2	24	684	2	4	180	684	171	0	705	2	30
	760	760	5	16	0	760	2	9	1040	760	190	0	783	120	47
	836	836	6	5	36	836	2	15	820	836	209	0	861	239	4
	912	912	6	19	12	912	2	21	600	912	228	0	940	3	20
	988	988	7	8	48	988	3	3	380	988	247	0	1018	121	37
	1064	1064	7	22	24	1064	3	9	165	1064	266	0	1096	239	54
	1140	1140	8	12	0	1140	3	14	1020	1140	285	0	1175	4	10
	1216	1216	9	10	36	1216	3	20	800	1216	304	0	1253	122	27
	1292	1292	9	15	12	1292	4	2	580	1292	323	0	1331	241	44
	1368	1368	10	4	46	1368	4	8	360	1368	342	0	1410	5	0
	1444	1444	10	18	24	1444	4	14	140	1444	361	0	1488	123	17
	1520	1520	11	8	0	1520	4	19	1000	1521	15	0	1566	241	34
	1596	1596	11	21	36	1596	5	1	780	1597	34	0	1645	5	50
	1672	1672	12	11	12	1672	5	7	560	1673	53	0	1723	124	7
	1748	1748	13	0	48	1748	5	13	340	1749	72	0	1801	242	24
	1824	1824	13	14	24	1824	5	19	120	1825	91	0	1880	6	40
	1900	1900	14	4	0	1900	6	0	980	1901	110	0	1958	124	57
C	1976	1976	14	17	36	1976	6	6	760	1977	129	0	2036	243	14
	2052	2052	15	7	12	2052	6	12	540	2053	118	0	2115	7	30
	2128	2128	15	28	48	2128	6	18	320	2129	167	0	2193	125	47
	2204	2204	16	10	24	2204	7	0	100	2205	186	0	2271	244	4
	2280	2280	16	23	59	2280	7	5	960	2281	205	0	2350	8	20
	2356	2356	17	13	35	2356	7	11	740	2357	224	0	2428	125	37
	2432	2432	18	3	11	2432	7	17	520	2433	243	0	2506	245	54
	2508	2508	18	16	47	2508	7	23	300	2509	262	0	2585	9	10
	2584	2584	19	6	23	2584	8	5	80	2585	281	0	2663	127	27
	2660	2660	19	19	59	2660	8	10	940	2661	300	0	2741	245	44
	2736	2736	20	9	35	2736	8	16	720	2737	319	0	2820	10	0
	2812	2812	20	23	11	2812	8	22	500	2813	338	0	2898	128	17
	2888	2888	21	12	47	2888	9	4	280	2889	357	0	2976	246	34
	2964	2964	22	2	23	2964	9	10	60	2966	7	0	3055	10	50
	3040	3040	22	15	59	3040	9	15	920	3042	26	0	3133	130	7
	3116	3116	23	5	35	3116	9	21	700	3118	45	0	3211	248	24
	3192	3192	23	19	11	3192	10	3	480	3194	64	0	3290	11	40
D	3268	3268	24	8	47	3268	10	9	260	3270	83	0	3368	129	57
	3344	3344	24	22	23	3344	10	15	40	3346	102	0	3446	248	14
	3420	3420	25	11	59	3420	10	20	900	3422	121	0	3525	12	30

RESI-

RESIDVVM TABVLÆ ANNORVM COLLECTORVM.

A

	ANNORVM TROPICORVM.				ANNORVM IVDAICORVM.				ANNORVM ÆGYPT. ARMEN. PERSIC.			ANNORVM ARAB. HAGAR. INDIC.			
Anni collecti Iuliani.	Anni collecti Tropici	Dies.	Horæ	Scrup.	Anni collecti Iudaici	Dies.	Horæ.	Scrup. 1080.	Anni collecti Ægypt.	Dies.	Horæ.	Anni collecti Arab.	Dies.	Scrupula.	
3496	3496	26	1	35	3496	11	2	680	3498	110	0	3603	130	47	
3572	3572	26	15	11	3572	11	8	460	3574	159	0	3681	249	14	
3648	3648	27	4	47	3648	11	14	246	3650	178	0	3760	13	20	
3724	3724	27	18	23	3724	11	20	20	3726	197	0	3838	131	37	
3800	3800	28	7	59	3800	12	1	880	3802	216	0	3916	249	54	
3876	3876	28	2	35	3876	12	7	660	3878	235	0	3995	14	10	
3952	3952	29	11	11	3952	12	13	440	3954	254	0	4073	143	27	
4028	4028	30	0	47	4028	12	19	220	4030	273	0	4151	261	44	
4104	4104	30	14	23	4104	13	1	0	4106	292	0	4230	15	0	B
4180	4180	31	3	59	4180	13	6	860	4182	311	0	4308	133	17	
4256	4256	31	17	35	4256	13	12	640	4258	330	0	4386	251	34	
4332	4332	32	7	11	4332	13	18	420	4334	349	0	4465	15	50	
4408	4408	32	20	47	4408	14	0	220	4411	2	0	4543	134	7	
4484	4484	33	10	23	4484	14	15	1060	4487	21	0	4621	252	24	
4560	4560	33	23	59	4560	14	11	840	4563	40	0	4700	16	40	
4636	4636	34	13	35	4636	14	17	620	4639	59	0	4778	134	57	
4712	4712	35	3	11	4712	14	23	400	4715	76	0	4856	253	14	
4788	4788	35	16	47	4788	15	5	180	4791	57	0	935	17	30	
4864	4864	36	6	23	4864	15	10	1040	4867	116	0	5013	135	47	
4940	4940	36	19	59	4940	15	16	820	4943	135	0	5091	254	4	
5016	5016	37	9	35	5016	15	22	600	5019	154	0	5170	18	20	
5092	5092	37	23	11	5092	16	4	380	5095	173	0	5248	136	37	
5168	5168	38	12	47	5168	16	10	160	5171	192	0	5326	254	54	
5244	5244	39	2	23	5244	16	15	1020	5247	211	0	5405	19	10	
5320	5320	39	1	559	5320	16	21	800	5323	230	0	5483	137	27	
5396	5396	40	5	35	5396	17	3	580	5399	249	0	5561	255	44	C
5472	5472	40	19	11	5472	17	19	360	5475	268	0	5640	20	0	
5548	5548	41	8	47	5548	17	15	140	5551	287	0	5718	138	17	
5624	5624	41	22	23	5624	17	20	100	5627	306	0	5796	256	34	
5700	5700	42	11	59	5700	18	2	780	5703	325	0	5875	20	50	
5776	5776	43	1	35	5776	18	18	560	5779	344	0	5953	139	7	
5852	5852	43	15	11	5852	18	14	340	5856	0	0	6031	257	24	
5928	5928	44	4	47	5928	18	20	120	5932	19	0	6110	21	40	
6004	6004	44	18	23	6004	19	1	980	6008	38	0	6188	139	57	
6080	6080	45	7	59	6080	19	7	760	6084	57	0	6266	258	14	
6156	6156	45	21	35	6156	19	13	540	6160	76	0	6345	22	30	

HARMO-

A

HARMONIA MENSIVM.

MENSES LVNARES.

IVDÆORVM.	Annus communis.	Annus Embol.	SYROCHALDÆORVM.	HAGARENORVM.	MACEDONVM SYROGRÆCORVM	Dies collecti.
TISRI	30	39	TISRIN prior	RABIV prior	HYPERBERETÆVS	39
Marcheſvvan	59	59	*Tiſrin poſterior*	*Rabiu poſterior*	*Dius*	59
Casleu	89	89	*Conum prior*	*Giumadiiu prior*	*Apellæus*	89
Tebeth	118	118	*Conum poſterior*	*Giumadiiu poſter.*	*Audynæus*	118
Schebat	148	148	*Aſchbat*	*Regiabu*	*Peritius*	148
Adar prior	o	177	o o	o o	o o	o
Adar poſterior	177	207	*Adar*	*Sahabenu*	*Dyſtrus*	177
Niſan	207	237	*Niſan*	*Ramadhanu*	*Xanthicus*	207
B *Ijar*	236	266	*Ijor*	*Schevvalu*	*Artemiſius*	236
Sivvan	266	296	*Haziran*	*Dhulkaidathi*	*Dæſius*	266
Tamuz	295	325	*Tamuz*	*Dhulhagiathi*	*Panemus*	295
Ab	325	355	*Ab*	*Muharramu*	*Lous*	325
Elul	354	384	*Ilul*	*Tzepharu*	*Gorpiæus*	354
o	o	o	*Embol.*	*Embol.*	*Dioſcurus embol.*	384

MENSES LVNARES.

IVDÆORVM.	Annus cômun.	Annus Embol.	ATHENIENSIVM.	Dies collecti.	SAXONVM.	DANORVM.	Dies collecti.
C *Ab*	325	355	*Metagitnion*	59	*VVendenmonath*	*Hooſtmaanet*	30
Elul	354	384	*Boedromion*	89	HALEGMONATH	*Fiſchemaanet*	59
TISRI	30	30	*Pyanepſion*	118	*VVintirfyllith*	*Seemaanet*	89
Marcheſvvan	59	59	*Mæmacterion*	148	*Blothmonath*	*Slaetmanet*	118
Casleu	89	89	*Poſideon*	177	*Giuli prior*	*Chriſtmaanet*	148
Tebeth	118	118	*Gamelion*	207	*Giuli poſterior*	*Glugmaanet*	177
Schebat	148	148	*Antheſterion*	236	*Solmonath*	*Bludemaanet*	207
Adar prior	o	177	o o	o	o o	o o	o
Adar poſterior	177	207	*Elaphebolion*	266	*Rethmonath*	*Aormaanet*	236
Niſan	207	237	*Munychion*	295	*Choſturmonath*	*Faremaanet*	266
Ijar	236	266	*Thargelion*	325	*Trimilchi*	*Maimaanet*	295
o	o	o	*Schirrhophorion* I.	354	*Lida prior*	*Hoemaanet*	325
Sivvan	266	296	*Schirrhophoriõ* II.	384	o o	o o	o
Tamuz	295	325	HEKATOMBÆON	30	*Lida poſterior*	*Ormemaanet*	354
o	o	o	o o	o	*Lida Embol.*	o o	384

 A

MENSES ÆQVABILES VAGI. MENSES ÆQVABILES TETRAETERICI.

ÆGYPTIORVM.	ARMENIORVM.	PERSARVM		ATHENIENSIVM.	MACEDONVM	BITHYNORVM.	THEBANORVM.	
THOTH	SAHAMI	PHRVRDIN	30	GAMELION	*Audynæus*	*Heracleus*	BVCATIVS	30
Paophi	*Theri*	*Adar-Pahaſchth*	60	*Antheſterion*	*Peritius*	*Dius*	*Hermæus*	60
Athyr	*Cagutz*	*Chardad*	90	*Elaphebolion*	*Dyſtrus*	*Bendiæus*	* *	90
Choeac	*Araths*	*Thir*	120	*Munychion*	*Xanthicus*	*Stratius*	* *	120
Tybi	*Mahic*	*Mardad*	150	*Targelion*	*Artemiſius*	*Arius*	* *	150
Mechir	*Arichi*	*Scheheriz*	180	*Scirrhophorion*	*Dæſius*	*Periepius*	* *	180
Phamenoth	*Aheli*	*Mehar*	210	*Hekatombæon*	PANEMVS	*Aphrodiſius*	*Hippodromius*	210
Pharmuthi	*Mariri*	*Aban*	240	*Metagitnion*	*Lous*	*Demetrius*	*Panemus.*	240
Pachon	*Marchats*	*Adar*	270	*Boedromion*	*Gorpiæus*	*Heræus*	* *	270
Payni	*Harvvatſis*	*Di*	300	*Pyanepſion*	*Hyperberetæus*	*Hermæus*	*Damatrius*	300
Epiphi	*Navvaſari*	*Behemen*	330	*Mæmacterion*	*Dius*	*Metrous*	*Alalcomenios*	330
Meſori	*Huri*	*Aſphandar*	360	*Poſideon*	*Apellæus*	*Dionyſius*	*Lenæon*	360
Epagomenæ.	*Epagomenæ*	*VVahaku*	365	ἄναρχοι δύο	ἄναρχοι δύο	ἄναρχοι δύο	ἄναρχοι δύο	362

B

MENSES IVLIANI.

ROMANORVM.	Annus cōmu.	Annus biſexti	ATHENIENSIVM.	Annus cōmunis.	Annus biſexti	SYRORVM.	MACEDONVM.	HAGARENORVM.	Annus cōmu.	Annus biſext.
IANVARIVS	31	31	*Gamelion*	215	215	*Conum alter*	*Audynæus*	*Giumadiju alter*	123	123
Februarius	59	60	*Antheſterion*	243	244	*Aſchbat*	*Peritius*	*Regiabu*	151	152
Martius	90	91	*Elaphebolion*	274	275	*Adar*	*Dyſtrus*	*Sahabenu*	182	183
Aprilis	120	121	*Munychion*	304	305	*Niſan*	*Xanthicus*	*Ramadhanu*	212	213
Maius	151	152	*Thargelion*	335	336	*Ijor*	*Artemiſius*	*Schevvalu*	243	244
Iunius	181	182	*Scirrhophorion*	365	366	*Haziran*	*Dæſius*	*Dhulkaidathi*	273	274
Iulius	212	213	HEKATOMBÆON	31	32	*Tamuz*	*Panemus*	*Dhulhagiathi*	304	305
Auguſtus	243	244	*Metagitnion*	62	63	*Ab*	*Lous*	*Muharramu*	335	336
September	273	274	*Boedromion*	92	93	*Ilul*	*Gorpiæus*	*Tzepharu*	365	366
October	304	305	*Pyanepſion*	123	124	TISRIN *prior*	HYPERBERETÆVS	RABIV *prior*	31	13
Nouember	334	335	*Mæmacterion*	153	154	*Tiſrin alter*	*Dius*	*Rabiu alter*	61	16
December	365	366	*Poſideon*	184	185	*Conum prior*	*Apellæus*	*Giumadiju prior.*	92	92

C

ANNI ACTIACI. MISCELA MENSIVM.

Dies a Kalen. Ianua.	ELKVPTI.	HABASSI.	Dies collecti.	SAMARITARVM.			GELALI.		METONIS.			HEGIRÆ.	
241	THOTH	MASCARAM	30	ILVL	30	241	PHRVRDIN	30	KARKINON	31	178	MVHARRAMV	30
271	*Papa*	*Tikmith*	60	*Tiſri*	61	271	*Adar-Pahaſchth*	60	*Leonton*	62	209	*Tzepharu*	59
301	*Athur*	*Chadar*	90	*Marcheſban*	91	302	*Chardad*	90	*Parthenon*	92	239	*Rabie prior*	89
331	*Chiac*	*Thaſchas*	120	*Caslim*	122	332	*Thir*	120	*Zygon*	122	269	*Rabie poſter.*	118
361	*Tuba*	*Tir*	150	*Tebith*	153	363	*Mardad*	150	*Scorpion*	152	299	*Giumadiju* I.	148
26	*Amſchir*	*Iachathith*	180	*Schebat*	181	29	*Scheghariz*	180	*Toxon*	181	328	*Giumadiju* II.	177
56	*Parmahath*	*Magabith*	210	*Adar*	212	57	*Mehar*	210	*Ægon*	210	357	*Regiabu*	207
86	*Parmuda*	*Miazia*	240	*Niſan*	242	88	*Aban*	240	*Hydron*	240	22	*Sahabenu*	236
116	*Paſchunes*	*Ginboth*	270	*Ijar*	273	118	*Adar*	270	*Ichthyon*	270	52	*Ramadhanu*	266
146	*Peyni*	*Sane*	300	*Sebin*	303	149	*Di*	300	*Krion*	301	83	*Schevvalu*	295
176	*Ebibi*	*Hamle*	330	*Tamuz*	334	179	*Behemen*	330	*Tauron*	333	115	*Dhulkaidathi*	325
206	*Muſri*	*Nahaſe*	360	*Ab*	365	210	*Aſphandar*	360	*Didymon*	365	147	*Dhulhagiathi*	354
236	*Niſi*	*Pagomen*	365	o o	o	o	*VVahaku*	365	o o	o o	o		
	Biſext.	*Biſext.*	366	o o	o	o	o o	366	o o	366			

D

Tabulæ

A Tabulæ duplicis annorum ſcilicet expanſorum & collectorum, quinæ columnæ ſunt. In prima ſunt anni Iuliani. In ſecunda anni Tropici. In tertia anni Iudaici. In quarta anni æquabiles Nabonaſſar, Armeniorum, & Iezdegird. In quinta anni lunares vagi Hagareni. Vtilitas & vſus per ſe patet. Sunto in exemplo anni 24 Iuliani. Illis reſpondent totidem anni Tropici, cum diebus 0. hor. 4. 18′. item totidem Iudaici, cum diebus 24. hor. 22. 712. & ſic de reliquis. Neque vſus eorum obſcurus. Annus Hegiræ cæpit, vt diſputatum eſt, anno Christi 622, Iulij XVI. Hic eſt annus Chriſti 1596. Volo ſcire, quando inibit neomenia Muharram. Aufer ſemper 622 ab anno currente Chriſti. Habebis annos Iulianos præte-
B ritos a XVI Iulij. Itaque abiectis 622 de 1596, habes annos Iulianos abſolutos 974 a XVI Iulij. Quibus congruunt de Tabula annorum, e regione numeri proxime minoris 912, anni Arabici 940, dies 3.20. & de Tabula annorum expanſorum, e regione reliqui numeri 62, anni Arabici 63. dies 320. 46.

912	940	3	20
62	63	320	46
974	1003	324	6

Summa: anni Arabici 1003 abſoluti, a die XVI Iulij anni Chriſti 622, ad eandem diem XVI anni 1596, cum diebus 324. ſcrup. 6. Itaque dicemus hoc anno 1596, in die XVI Iulij, abſolutum iri annos 1003 Hegiræ, & dies præterea 324 de anno currente 1004. Deſunt adhuc dies 30 anno abſoluendo, qui a XVI Iulij putati de-
C ſinunt in XV Auguſti. Itaque dicemus anno hoc 1596, in XV, aut XVI Auguſti inituram neomeniam Muharram anni 1005 Hegiræ. Nam XV, an XVI die Auguſti inceptura ſit neomenia, non potes ſcire, niſi per characterem anni Arabici, qui erit feria prima. Et hoc anno litera Dominicalis Iuliana eſt C. erit ergo in XV Auguſti. Vides quam expedita ſit methodus. Eodem modo volo ſcire annum Iudaicum huius anni 1596. Annus Iudaicus cæpit anno 953 periodi Iulianæ, 7 Octobris. & hic eſt annus periodi Iulianæ 6309. Deductis 953, reliqui erunt anni Iuliani abſoluti 5356, a 7 Octobris, ad eandem 7 Octobris an-

5320	5320	16	21	800
36	36	7	21	275
5356	5356	24	18	1075

D ni propoſiti 1596, quibus congruunt ex Tabula annorum collectorum proxime minoris numeri 5320, anni totidem Iudaici abſoluti, cum diebus 16 hor. 21. 800: & de Tabula annorum expanſorum reliqui numeri 36, totidem anni Iudaici, cum diebus 7. hor. 21. 275. Summa, anni Iudaici abſoluti 5356, cum diebus 24. hor. 18. 1075. Ergo hoc anno Chriſti 1596, in VII Octobris erunt abſoluti anni Iudaici 5356. Et præterea current dies 24 de Tiſri anni inchoati 5357. Cæpit ergo neomenia Tiſri die XIII Septemb.

Rurſus Toth Nabonaſſar iniit 26 Februarij, annō periodi Iulianæ 3967. quibus annis de præſenti anno periodi Iulianæ 6309 deductis, relinquuntur anni Iuliani abſoluti 2342, a 26 Februarij: qui fiunt anni æquabiles abſoluti 2343, cum 220 diebus, horis 12: vt habes in diagrammate. Superſunt anno abſoluendo dies 145, qui a 26 Februarij biſextilis putati deſinunt in 19 Iulij. Quare annus 2344 a Nabonaſſar deſinet in 19 Iulij anni huius Chriſti 1596. Itaque annus 2345 inibit mox 20 eiuſdem menſis Iulij, feria tertia. Quod etiam demonſtrabitur, ſi ex perpetua regula tria adieceris annis 2345, & totum per VII diuiſeris. Remanet enim feria 3 anni 2345 ineuntis. Denique annus epochæ noſtræ Tropicæ cæpit anno 764 periodi Iulianæ, 26 Octobris. Deductis 764, de 6309, præſenti ſcilicet anno, relinquuntur 5545 anni abſoluti, a 26 Octobris anni 764, ad eandem 26 Octobris anni præſentis 6309. Quibus congruunt totidem anni Tropici cum 41 diebus, horis 8, 15. qui retro numerati a 26 Octobris, deſinerent in XV Septembris. Sed propter biſextum aſcendunt ad XIIII Septembris. Hæc eſt methodus concordiæ annorum, vt ſine vllo labore, aut tædio & maximo cum fructu Chronologus annos inter ſe conciliare poſſit. Contra, ſi velim redigere annos Hegiræ 1003 in annos Iulianos, accipiam numerum expreſſum, ſi poſſim inuenire in columna quinta: ſin autem, proxime minorem. Numerus proxime minor eſt, anni 940. 3. 20, quibus de 1003 annis deductis, remanent anni Arabici 62. 3540. Quæro eundem numerum in columna annorum expanſorum, aut proxime minorem. Offerunt ſe anni Arabici 62. 309. 53. qui deducti de 62. 350. 40, relinquunt dies 40. 47. Iam e regione 940. 3. 20 habeo annos Iulianos 912. Item e regione 62. 309, 53 habeo annos Iulianos 61. qui ſimul fiunt anni 973. Pronuncio igitur, annos Iulianos 973 minores eſſe, quam annos Arabicos 1003, diebus 40. 47. Si igitur adiecero tempori Iuliano annos Epochæ Hegiræ, ſcilicet 621 annos Iulianos completos, habebo annos Chriſti abſolutos 1594. Deſunt igitur anno Arabico 1003 complendo dies 40. 47. Et proinde anno Chriſti 1595 currenti defuerunt 40. 47 dies abſoluendo anno Hegiræ 1003, a XVI Iulij. Huic Tabulæ duplici adiecimus menſes nationum comparatos inuicem & membratim diſtinctos: Lunares quidem bis cum Iudaicis conlatos, & Solares cum Iulianis. Reliqua per ſe patent. Cum harum Tabularum fructus ſemel perceperis, non te pœnitebit

2280	2281	205		0
62	62	15		12
2342	2343	220		12

5472	5472	40	19	11
73	73	0	13	4
5545	5545	41	8	15

A B C D

A tebit operæ in illos conlatæ ; neque, quod equidem ſpero, diligentiam noſtram deſiderabis.

Omissa lib. ii. & iv.

*Pag.*141.*l.*6. Poſt Septembri.*adde*: Hic Laterculus &c. duplex, vt vides: Prior pars continet annos cycli Dionyſiani: altera menſes cycli. Totus a dextris ſiniſtrorſum conſtat ſeptem verſibus, propterea quod ſeptem ſunt emboliſmi in cyclo. Vnde ſequitur, vt nunquam anni cycli ſingulares poſiti ſint, ſed aut terni, aut bini, ita poſtulante emboliſmi ratione. Itaque exempli gratia, in vltimo verſu habes 2.1.19. Hoc eſt: Triennium continuum Muharram manebit in eadem, vt Computatores loquuntur, Lunatione Dionyſiana, nimirum in annis 19,1, 2
B cycli Dionyſiani. Quare in comparando Muharram cum Lunatione Dionyſiana, videndum ſemper, in qua Lunatione vltimus annus in illo verſu fuerit. Fieri enim poteſt, vt ſecundum methodum, quam dedimus, annus 1, aut 2, inueniatur ſub alio titulo frontali, quam vltimus, nempe 19. Exemplum: Addita vnitate annis Chriſti 1596, vt præceptum eſt, abiectis omnibus 228, remanet vnitas, hoc eſt annus primus cycli Dionyſiani: qui in laterculo eſt ſub titulo frontali 0: e regione autem 11. Hoc eſt Muharram debebat eſſe in vndecima Lunatione Dionyſiana. Atqui anno ſuperiore, qui erat 19 Cycli, fuit ſub 209, ideoque in VI Lunatione. Quia igitur vltimus annus notatus in verſu, nempe 19, fuit in VI Lunatione, ideo & 1, 2,
C erunt in eadem, vtpote cum ſint in eodem verſu. Sat eſt igitur vltimum annum obſeruare, a quo reliqui in eodem verſu collocati pendent. Rurſus anno Chriſti &c.

Pag. 272. ante Diatribam de Annis Emendatis.

Parapegma calicvtiensivm. Odoardus Barboſa ſcribens de Kanium, hoc eſt, Aſtrologis Calecutienſibus, dicit eorum menſes diuiſos eſſe in ſigna & planetas. quorum alios 29, alios 30, alios 31 dierum eſſe. Quis dubitat eum eſſe annum cæleſtem, quem ſupra proxime propoſuimus? Sed falſum, quod addit, eum annum Lunarem eſſe, itemque incipere ab Aprili. Nam qui 30 & 31 dierum menſes aliquot habet, non poteſt eſſe Lunaris: præterea qui cæ-
D leſtis eſt, omnino a Vere, ideoque a principio Arietis incipiat, neceſſe eſt. Scito autem vocem Kanium non eſſe Indicam, ſed Arabicam كاهنيون enim ſunt diuinaculi, augures, vates.

IOSEPHI SCALIGERI
IVLII CAESARIS F.
DE EMENDATIONE TEMPORVM
LIBER QVINTVS.

QVID antea, quam natus ſis, acciderit, igno- A
rare, id eſt ſemper eſſe puerum, inquit togato-
rum diſertiſſimus. Sed quid acciderit, ſcire,
quando autem, neſcire, id vero eſt ſemper pe-
regrinum eſſe. Hoc verum eſſe, fidem fecerint
priſci Græci, qui antiquitatis commemoratio-
nem regulam eſſe dixerunt, ad quam res om-
nes, & actiones dirigantur. Eam qui ignorant,
non ſolum pueri ſunt, vt vult ille, ſed & rerum ſuarum & actionum
ignari. Non immerito igitur a principio veteres, obſeruatis notatiſ-
que temporibus, annorum multorum memoriam in vnum conſpe-
ctum coniecerunt. Sed quia in eo negotio nihil agit, qui certis inter- B
uallis tempora non diſtinguit, aut non ab vno certo interuallo, ad
reliqua indaganda progreditur, ſero tandem poſteriores animaduer-
terunt, hiſtoriam quidem actionum humanarum eſſe animam, hi-
ſtoriæ autem temporum notationem. Quare hoc genus ſcriptionis
ex ſimplici duplex factum, ἱςορικὸν ϗ χρονολογικόν, alterum quidem
alterius indigens, ſed magis hiſtoricum Chronologici. Prioris ſcri-
ptionis duo vetuſtiſſimi Græcorum etiam hodie ſuperſunt, Herodo-
tus, & Thucydides. Alterius auctores pene omnes tam ſibi, quam no-
bis inuidit tempus: qui tamen non pauci fuerunt, & quidem maximi
viri, Ephorus, Eratoſthenes, Thallus, Caſtor, Apollodorus, Thraſyl-
lus, Phlegon, alij. Supra omnes Dionyſius Halicarnaſſenſis Canones C
temporum Eratoſtheneos magnificat: qui ſi hodie extarent, per eos
ſolos reliquorum deſiderium patienter ferre liceret. Illi omnes ni-
hil, aut pauca admodum certa definiunt ante primam Olympiadem.
Hinc omnia certa & explorata tradiderunt, beneficio Olympiadum,
quæ in publica tabularia referebantur, additis & nominibus &

A præmiis Hieronicarum, & quidem in delubro Iouis Olympij, quod Plinius eleganter ait ludorum claritate faſtos Græciæ complexum fuiſſe. Et merito tempus deinceps a capite primæ Olympiadis ἱστορικὸν vocarunt, cum omne, quod illud anteceſſit, bifariam diuiſiſſent, a capite Olympiadis retro ad Cataclyſmum μυθικὸν, aut ἡρωϊκὸν vocantes, hinc totum deinceps in anteriora, ἄδηλον. Quicquid igitur hodie certum eſt in definitione temporum, totum Olympiadi accepto referendum, ſine qua corruiſſent rationes hiſtoriæ. Romani vtrumque genus ſero aggreſſi ſunt. Alterius meo iudicio auctores Piſo Frugi, & Fabius Pictor omnium aut vetuſtiſſimi ſunt, aut in vetuſtiſſimis. Alterius primus eſt M. Porcius Cato,
B qui omnes gentium Italicarum origines & vrbium initia in lucem eruit, tanta diligentia, tam accurato ſtudio, vt in hac parte, ne Græcis quidem inferior ſit, quantum quidem ex Dionyſio Halicarnaſſenſi coniicere poſſumus. Eum ſecuti ſunt extra aleam poſiti M. Terentius Varro, Pomponius Atticus, Corn. Nepos, C. Verrius Flaccus. Et M. quidem Cato ex Cenſoriis tabulis gradum ſibi ſtruxit ad initia Vrbis perueniendi: M. autem Varro ex Olympiadibus, & rerum Græcarum comparatione. Sed ne vtrique quidem inter ſe ſatis conſtat. ſerius enim Cato, quam Varro, anno vno, Vrbis primordia repetit. Tempus quidem exactorum Regum certiſſimum deprehenſum eſt ex Tabulis Cenſoriis. Sed tem-
C pora, per quæ a ſeptem regibus in Vrbe imperatum eſt, pro exploratis & conceſſis aſſumunt, quæ iure in dubium vocari poſſint. Nemo enim, qui quidem proxime ab illis temporibus abfuerit, aut interuallum, per quod regnatum eſt, ſcriptum reliquit, aut quotus eſſet annus vrbis conditæ is, in quem incidit primus conſulatus Bruti. Itaque confugit Varro ad defectum Solis, quem in exceſſu Romuli contigiſſe, non ex vllo veterum ſcripto, ſed ex maiorum fide vulgo perſuaſum erat. Sed & ſi conceſſero Solem in exceſſu Romuli defeciſſe, non tamen propterea concedam, XXXVII annos regnaſſe. Quis enim hoc docuit? Quo auctore id credam? Sed & conceſſis initiis Vrbis, non tamen propterea conſtat ſeries Conſu-
D lum: quod de multis ignoratur, quoto anno a Regibus exactis magiſtratum iniuerint. Hinc accidit, quod reliquias Saxorum Capitolinorum rimanti mihi ſuccurrit de quibuſdam dubitare, de quibuſdam etiam conſtet erratum eſſe. Sed & in annalium Romanorum ſcriptoribus diligentiam non raro requiro. Secundum Varronis inueſtigationem annus Vrbis DCCX cæperit ab illis Palilibus, quæ in cædem Cæſaris inciderunt, anno ſecundo Iuliano: & proinde annus DCCXXV, erat XVII Iulianus, in quem annum recte confert

Dio Conſulatum IIII C. Cæſaris Octauiani. Sed ſi illum de anno A triumphi Cn. Domitij Caluini de Thracibus & Getis audias, dubites, an verum tempus rei expreſſerit, quod in annum vrbis DCCXVII Saxum Capitolinum confert. Sed de Velleio Paterculo tacere non poſſum. A Conſulatu Claudij Marcelli, & Cornelij Lentuli, ad Conſulatum M. Vinitij Quartini, & C. Caſſij Longini, anni ſunt præciſe LXXVI. At Velleius putat LXXVIII, duobus amplius. Quare cum recte putet ab Vrbe condita, ad Conſulatum Vinitij annos DCCLXXXII, vt annus DCCLXXXIII incidat in ipſum Conſulatum Vinitij: quot annos largitus eſt interuallo a Conſulatu Marcelli, & Lentuli, ad Conſulatum Vinitij, neceſſe, vt tot minus definiat interuallum ab Vrbe condita, ad eundem Con- B ſulatum Marcelli & Lentuli. Itaque conſtituit illud interuallum annorum DCCIIII duntaxat, cum ſint tamen DCCVI. Et hinc ad Conſulatum Quartini LXXVI, ad Palilia: vt a Palilibus eiuſdem anni incipiat annus DCCLXXXIII ſecundum Varronem. Nam diſerte ipſe alibi a Palilibus primis, ad Conſulatum Vinitij, putat annos præciſe DCCLXXXII. Quod verum eſt, ſecundum Varronem, vſque ad Palilia eiuſdem anni, anno Iuliano LXXV. Par hallucinatio eſt, cum ait, occiſis Hirtio & Panſa COSS. in eorum locum ſuffectos eſſe C. Cæſarem Octauianum & C. Pedium, anno Vrbis DCCIX. Atqui ex iis, quæ ſupra relata ſunt, cædes Cæſaris incidit in annum Vrbis DCCIX deſinentem. & proximis Palilibus iniit annus DCCX. Et ſequenti anno C DCCXI, a diebus æſtiuis iniuit Conſulatum primum Octauius. Quare biennio minus dixit. Et propterea biennio amplius terminat tempus, quod hinc ad Conſulatum Vinitij. LXXII enim annorum tantum definit, nimirum hoc ſpatium eodem biennio donat, quo alterum ſpatium defraudauit. LXX enim tantum ſunt anni a primo Conſulatu C. Octauiani, ad dies æſtiuos Conſulatus Vinitij. Denique a Conſulatu Sex. Ailij Cati, & C. Sentij Saturnini, ad Conſulatum Vinitij, ſunt anni XXVII ſecundum Velleium, biennio amplius, quam verum eſt, vt in ſuperioribus fecit, in quo hactenus conſtantiam quandam in errore tenuit. Sed ab Vrbe condita, ad Conſulatum Cati & Saturnini, tantum ponit annos DCCLIIII, triennio D minus, non, vt ſolebat, biennio: niſi dicamus perperam editum DCCLIV, pro DCCLV. quod non dubito, vt ſemper eadem conſtantia ſeruetur biennium hinc detrahendi, illuc adiiciendi. Vides, cum illi errores illis viris excidunt, quibus tot monimenta vetuſtatis ſuppetebant, quid putemus noſtri æui doctis hominibus accidere potuiſſe, & nobis ipſis, qui omnibus præſidiis antiquitatis deſtituti ſumus? Sane poſt tempora M. Aurelij Antonini,

multa

A multa in faſtis inexplorata ſunt. Pauci ſunt imperatores, quorum initia ad ſuum tempus referre poſſis, vſque ad initia Iuſtiniani. Adeo omnia caliginis plena ſunt. Paucula excipimus. Nam initium Alexandri Seueri incidit in annum Chriſti Dionyſianum. CCXXII. Conſulatus Vlpij Criniti, & Proculi Pontiani in CCXXXVIII. ſub quibus COSS. ambo Maximini cæſi, quod fuit initium Gordiani. Initia Diocletiani Chriſtiani conſeruarunt, quæ cadunt in annum Chriſti CCLXXXIIII. Sed non eſſe illud initium Diocletiani, ſuo loco demonſtrabitur. Stiliconis ſecundus conſulatus in CCCCVI. Tranſitus Martini Epiſcopi Turonenſis, in CCCXCV. Et tamen nulla harum epocharum ſuis temporibus reddita eſt apud
B Chronologos noſtros, ſaltem quos viderimus. Quæ quidem interualla, cum reliquis, quæ a nobis diligenter obſeruata ſunt, poterunt manu deducere Chronologum ad reliqua eruenda. Et vt omnia non poſſit, in non paucis tamen operam non luſerit. Nam ſi fides interuallorum dubia eſt, quomodo toti contextui conſuletur? Quantum peccatum ſit in hiſtoria Regum Francorum veterum, ignoratione tranſitus Martini, vnde ſeriem annorum putare ſolet Gregorius Turonenſis? Quam nobiles epochæ ignorantur? Quis ſcit verum annum, quo Attila in campis Catalaunicis ab Aëtio & Theodorico Gotho fuſus eſt, vbi & Theodoricus ipſe cæſus ſit? Quam imperite etiam campos illos prope Toloſam conſtituunt? Imo qui-
C dam iniuriam ſibi fieri credunt, ſi in territorio Catalaunenſi eos collocemus. Pari ignoratione occultatum eſt verum tempus, quo Gothi a Chlodoueo rege Francorum deleti, item quo Sarracenorum multa millia a Carolo Martello. item quando nepotes Karoli Magni ad Fontenacum multo ſanguine nobilium Franci nominis decertarunt. Hæc ſane nunquam eruentur, propter penuriam monumentorum. Quid vetera querimur? Ecce adhuc verus annus & dies captæ a Muhammede Turca Conſtantinopoleos ignoratur. Itaque quærant viam ſtudioſi, qua poſteritatis gratiam promereri poſſint & in Faſtis Conſulum corrigendis, & in reliquis, quæ ad temporum doctrinam faciunt, inueſtigandis. Nos quod potuimus, præſtiti-
D mus, & hactenus quatuor libris omnium nationum annos & tempora ciuilia non ſolum deſcripſimus, quantum quidem ea æterno obliuionis ſilentio obruta in lucem eruere potuimus: ſed etiam viam quandam muniuimus, qua illarum gentium rationes cum Iulianis & ciuilibus diebus noſtris congruere, & comparari apte poſſint. Supereſt nunc, vt Chronologum toto orbe peregrinantem, & retro omnem temporum antiquitatem, & origines peruagantem, errantemque tanquam hoſpitem, aliqua methodo duce, primum quaſi domum deducamus:

camus: vt cum veterum acta, Annales, Faſtos legerit, poſſit aliquando, vbi ſit, cognoſcere, ne ſemper peregrinari cogatur. deinde vt hac copia Faſtorum inſtructum eius animum in ſpecula omnium temporum collocemus. Quemadmodum igitur interualla locorum certis ſignis diſtinguere publico quaſi gentium conſenſu receptum eſt: vt puta in Italia millibus paſſuum: in Græcia ſtadiis: in Perſide paraſangis, quod nomen hodie in ea gente remanet: in Syria ſchœnis: in Gallia & Hiſpania Leucis, quod adhuc retinetur: in Germania Ruſtis, vt eſt apud Hieronymum: ſic quædam ſigna ſunt, quibus interualla temporum diſtingui poſſunt: non vtique quod æqualibus interuallis tranſigi res poſſit, quemadmodum menſuræ illæ, quibus itinera diximus a nationibus diſtingui, æquales ſunt: ſed quia idem eſt officium interuallorum in temporibus notandis, quod inſignibus vrbibus ad diuidendas regiones. Illarum autem vrbium interualla æqualibus menſuris metiri ſolemus. Quod igitur Chorographi per ſtadiaſmos ab vrbe, ad aliam vrbem, faciunt, idem nobis faciendum per annos, ab interuallo, ad interuallum. Ea interualla Græci ἐποχὰς vocant, quod illis ſiſtantur, & terminentur menſuræ temporum. Cenſorinus Titulos, & Indices. Eorum termini ſunt aut ab inſigni euentu, vt a Diluuio, aut a loco nobili, vt ab excidio Troiæ, ab vrbis Palilibus, a conditu templi Salomonici, a colonia deducta. aut ab initiis illuſtrium Regum, & Principum, vt a Nabonaſſaro, a Diocletiano: aut a religionis & ceremoniarum inſtituto, a primo ludicro Olympico, ab Hegira. Eiuſmodi nos, non vtique omnia, ſed nobiliora ſelegimus: vt illorum terminis obſeruatis, cætera interiecta ab aliis melius notari, aut inueſtigari poſſint. Quemadmodum autem veteres pueris expoſitis monumenta & crepundia alligabant, quibus, cum adulti eſſent, agnoſcerentur, quæ ab ea re Græcis γνωρίσματα vocata ſunt: ita etiam in harum epocharum notatione eorum ſedulitatem imitari debemus, & γνωρίσματα ad manum habere, quibus annus, de quo agetur, ita ſtatim a lectore agnoſcatur, vt pueri a parentibus per crepundia. Nam omni epochæ characterem ſuum & ſignum apponere debemus, vtrumque cyclum ſcilicet, Solis & Lunæ, &, cum ratio poſtulabit, etiam Indictiones. Vt enim olim hoſpites ſine teſſera non admittebantur, ita Chronologo ſine Symbolo credi intutum eſt. Hac diligentia non ſolum maiorum noſtrorum errata corrigemus, qui hac pulcherrima methodo nunquam vſi ſunt, ſed etiam hoc conſequemur, vt in poſterum erudita ingenia ſimili exemplo excitata diligentius & certius, quam maiores noſtri fecerunt, interualla temporum, & eorum terminos inueſtigent. Ne autem aliquis error propter longam

A gam ſeriem, & contextum epocharum ſuccreſceret, omnia ad dies Iulianos referre inſtituimus, quod quidem a nobis hactenus factum eſt: & ad certiorem methodi fidem, periodum noſtram Iulianam tanquam βάσανον adhibuimus, ſine qua tam inutilis eſt annus Iulianus, quam Chronologica ſcriptio ſine anno Iuliano. Magno enim beneficio a C. Cæſare ad nos delata eſt ea anni forma, non ſolum omnium a Cæſare, ſed etiam ante Cæſarem retro temporum fidiſſima cuſtos; qua nihil potuit neque vſui populari conuenientius, neque memoriæ rerum conſeruandæ accommodatius excogitari. Antequam vero interualla temporum digerimus, computos quoſdam annorum artificiales proponere, eorumque rationes reddere decreuimus. Sunt B autem ij quatuor, periodus noſtra Iuliana, computus Iudaicus, computi duo Conſtantinopolitani.

DE PERIODO IVLIANA.

PERIODVM annorum DXXXII ex vtroque cyclo Solis & Lunæ in ſe ducto primus omnium excogitauit Victorinus homo Aquitanus. Ea periodus ſi quindecies multiplicetur, fient anni 7980. Atque hæc erit maxima periodus ad methodum vtriuſque cycli, & Indictionis: quam vnaquæque natio, quæ vnum diem quarto quoque anno exacto intercalare ſolet, in vſum computi ſui C annalis conuertere poteſt. Sed diuerſa illius poſſunt inſtitui initia, quatenus a diuerſis annis cycli vtriuſque principium iniri poteſt. Nam Ægyptiorum & Æthiopum cyclus Solaris incipit ab alio capite ac Græcus, Græcus ab alio ac Latinus. Primum quadriennium Æthiopicum eſt E, D, C, B A. Græcum A G, F, E, D. Latinum G F, E, D, C. Idem dicas de cyclo Paſchali, cuius aliud eſt initium in Eccleſia Romana; aliud in Eccleſia Conſtantinopolitana. Cyclus Solis Romanus dicitur, qui incipit a duplici litera G F, quod is fuerit cyclus tempore dimiſſi concilij Niceni, anno Chriſti 328. Nam cum annus Imperij Conſtantini cæperit XXIIII die Septembris, & deinceps magna religione illud initium obſeruatum fuerit a ſequentibus Im- D peratoribus, vſque ad tempora Iuſtini, aut Iuſtiniani, primus annus cycli Romani Solaris eſt is, qui ſimul cæpit cum Indictione Conſtantiniana, & ſtatuit feriam primam in XXIIII Septembris, quod accidit anno 327, a quo incipit annus, qui imputatur anno Chriſti 328. Nam anno 327, indictio ſecunda cæpit XXIIII Septemb. feria prima. Itaque in Kalendario Romano, litera Dominicalis fuit G a Kal. Ian. ad XXIIII Februarij: inde F, propter biſextum, ad finem anni Romani. Merito igitur Eccleſia Latina hunc vocauit annum primum

primum cycli, qui cum anno primo Indictionis concurreret, & quidem a nobili epocha concilij dimiſſi, a quo tempore incipit emendatio anni Eccleſiaſtici, & Paſchalis ſolennis, ex ſententia Patrum. Primus annus cycli Paſchalis dicitur idem, qui eſt primus in Eccleſia Ægyptiaca; quæ prima omnium cyclum enneadecaetericum inſtituit, ſumpto initio a Thoth Diocletiani, anno Chriſti 284. Cuius quartadecima Luna incidit in v Aprilis, anno ſequenti Chriſti 285, Pharmuthi decima anni primi currentis Diocletiani. Eum cyclum enneadecaetericum Euſebius Græcis Eccleſiis propoſuit, quæ cum Latinis eum amplexæ ſunt, eodem annorum ordine ſeruato, vt ſcilcet primus annus cycli eſſet apud illas, qui fuerat apud Eccleſias Ægypti. Quare Eccleſia Romana, Æthiopica, & Ægyptiaca eundem cyclum primum vocant etiam hodie, non tantum Dionyſium Exiguum, quantum veterem conſuetudinem ſecutæ. Nos quoque, qui poteramus diuerſa capita vtriuſque cycli inſtituere, nihil in ea re innouauimus, ſed primum cyclum tam Solarem, quam Paſchalem eum intelligimus, qui habetur in Eccleſia veteri Romana. Quare caput huius periodi annorum 7980 a Kal. Ianuarij habet primum annum cycli Solis, cum literis GF. a menſe autem Martio primum cyclum Paſchalem, cuius epactæ XI, quales ſunt hoc anno 1596. & rurſus a Kal. Ianuarij primam Indictionem. Nam vt cyclum vtrumque Romanum, ſic Indictionem Romanam retinuimus, quæ incipit ſemper a Kal. Ianuarij, non a XXIIII Septemb. antecedentis, quæ eſt Indictio Cæſarea. Fingimus enim & annum Iulianum, & indictionem ſemper ab initio obtinuiſſe. Quare his poſitis, inutilis erit hæc periodus & Græcis, qui initium anni a Kal. Septembris, & Antiochenis, qui a Kal. Octobr. inſtituunt. Nunc eius vſum aperiamus. Videamus, quoto anno iſtius periodi incidit annus Chriſti primus vulgaris. Annus, in quem natalis Chriſti vulgo putatur incidiſſe, habebat literam duplicem dominicalem DC, ideoq; erat IX cycli Solaris Romani. Præterea habebat epactas Paſchales XI. proinde erat primus cycli Niceni Paſchalis. Si igitur inſtituatur Periodus annorum 532, incipiens a primo anno vtriuſq; cycli, annus 457 eius periodi habebit annum cycli Solaris IX, & primum cycli Paſchalis, vt erat in anno, in quem vult Dionyſius Exiguus natalem Chriſti incidiſſe. Sed indictio non conuenit. Nam indictio illius anni erat quarta imperatoria a proximo Septembri, Romana a Kal. Ianuarij. At 457 per XV diuiſa relinquunt 7, non 3, vt volebamus. Quatuor igitur plus hic ſunt, quam opus fuit. Itaque ſi XI ad illa 7 adiiciantur, abiectis XV, relinquetur indictio III, quam quærimus. Toties igitur 532 anni componendi ſunt, donec

per

A per XV diuiſi relinquant XI. Hoc fit, ſi octies 532 aſſumamus, qui
ſunt anni 4256, qui cum 457 compoſiti dant annum 4713
noſtræ periodi, in quem incidit natalis Chriſti, ſecundum Diony-
ſium, & receptam opinionem. Itaque 4713 per 19, 28, 15 diuiſa
dant cyclum Paſchalem primum a Martio, cyclum Solarem Ro-
manum IX, a Kal. Ianuarij, Indictionem Romanam III ab iiſdem
Kal. Ianuarij. Quare hic annus, quo hæc ſcribebam, qui erat Chriſti
1596 Dionyſianus, eſt 6309 periodi Iulianæ: cæpit igitur hæc
periodus die XVIIII Paophi Ægyptij, ſiquidem fingimus annum
Ægyptiacum ante hanc periodum fuiſſe, cui abſoluendæ adhuc ſu-
perſunt anni 1671. & rurſus ad caput redeundum erit: quod ac-
B cidet anno Chriſti Dionyſiano 3267. Itaque Kal. Ianuarij anni
3268 erit initium nouæ periodi. Iulianam vocauimus, quia ad
annum Iulianum accommodata, & quidem a Kalendis Ianuarij.
Eſt enim, vt diximus, iis inutilis, qui aliud anni Iuliani initium in-
ſtituunt, quam Kalendas Ianuarias. Commodiſſima eſt hæc perio-
dus ad omnes epochas, quæ præter cyclum vtrumque, & Indi-
ctionem, habet annum quoque Sabbaticum. Hoc anno incipiet
annus ſecundus Sabbaticus a Tiſri proximo, anno Iudaico 5357
ineunte. Diuide 6309 per 7. Habebis duo pro anno Sabbatico
a Tiſri proximo. Quemadmodum Chronologus hac ſola vtens
multis moleſtiis defungi poteſt, ita ſine hac irritus eſt eius conatus,
C ſiquidem ad annum Iulianum omnia reuocare velit. Quis ſit huius
periodi vſus in Tabulis Prutenicis, libro primo indicatum eſt.

DE EPOCHA IVDAICA ARTIFICIALI, SIVE DE PRIMO TISRI IVDAICO.

ANNO Iphiti 465, qui erat primus Olympiadis CXVII, & ter-
tiuſdecimus a morte Alexandri, neomenia primi menſis Eli-
denſis, qui erat Hyperberetæus apud Macedonas, incidit in
x Iulij, vt habes in tabula neomeniarum Olympicarum, libro pri-
D mo. Neomenia Audynæi VIII Octobris, ſtatim poſt κέντρον μετοπω-
ρινόν. Syromacedones in gratiam Alexandri Audynæum in Hyper-
beretæum mutarunt: vt inde noua epoche periodi Calippicæ inci-
peret. Quare vltima dies anni Solaris, ad quem dirigebant periodum
ſuam, erat ipſum κέντρον μετοπωρινὸν, hoc eſt ſeptima Octobris: & ea
erat ſedes diei intercalaris quarto quoque anno exacto: quod etiam
Iudæi retinuerunt: qui periodo Calippica, ad tempora vſque Dio-
cletiani plus minus, vſi ſunt. Sed cum Calippicæ neomeniæ biduo

veras neomenias morarentur, Synedrium Tiberiadenſe, conuocatis A
peritis aſtronomiæ magiſtris, inter quos, vt exiſtimo, Rabbi Adda fuit, vſu Calippicæ periodi ſimul cum computo annorum Alexandri abrogato, nouam rationem anni inſtituit, vt neomeniæ non per periodos, ſed per ipſum medium motum Lunarem putarentur, vt ſuo loco demonſtratum eſt. Cum igitur diem, vbi erat locus diei intercalandi, hoc eſt ſeptimam Octobris, putarent fuiſſe primam diem, in qua mundus conditus, hinc computum ſuum inire decreuerunt. Et quia dies æquinoctij, & ideo Tekuphæ autumnalis, erat in XXIIII Septembris, conſiderarunt, in quot annis neomenia Tiſri a centro Macedonico, id eſt a VII Octobris, ad XXIIII in anteriora progreſſus fecerit. quod non potuerunt deprehendere ſine doctrina B
anni Rabbi Adda. A VII igitur Octobris, ad XXIIII Septembris, dies ſunt XIII præciſe: quibus competunt anni 4104 ex doctrina Rabbi Adda. Totidem enim anni dant προηγήσεως σεληνιακῆς dies XIII, horam vnam. Sed hodie ſæpenumero totus Tiſri eſt extra illam Tekupham, vt poteſt accidere, cum annus incidit in vltimum annum cycli Dionyſiani, qui eſt XVII cycli Iudaici. Quare iterum hodie alius computus ſtatuendus eſſet, ſiquidem Tekupham figere vellent in XIIII Septembris, vbi hodie conficitur æquinoctium. Anno igitur Chriſti Dionyſiano 1604, Tiſri erit 5. 22. 956, feria ſexta, cyclo Solis XVII, cyclo Lunæ IX, qui erit VII cycli Iudaici. A VII Octobris, ad XIIII Septembris, ſunt dies XXIII. quibus debentur cycli προεμπτώσεως 381. Totidem enim cycli fiunt dies προεμπτώσεως, 23. 0. 105, anni 7239. Ergo ſi inſtituendus eſſet nouus computus a VII Octobris, annus Chriſti vulgaris 1604 eſſet annus 7240 noui computi. Quare ipſi Iudæi animaduerterunt in anno contractuum ineunte 656, qui erat Chriſti 344, XIII dies cum hora Lunam promotam in anteriora a VII Octobris, ad XXIIII Septembris. Itaque mutatus eſt cyclus. Nam antea primus annus cycli reſpondebat tertiodecimo cycli Dionyſiani: in nouo autem computo reſpondet tertio anno eiuſdem cycli Dionyſiani. At ſi in anno 1604 inſtituendus eſſet nouus computus, primus annus illius computi reſponderet nono Dionyſiano. Iſte computus inſtitutus eſt ante tempora Conſtantini, ſæcu- D
lo Rabbi Adda. Itaque iure gloriabantur Iudæi temporibus Conſtantini, Chriſtianos fruſtra aucupari doctrinam celebrandi Paſcha, niſi Iudæi illis facem allucerent. Iuſta enim fuit illa iactatio, & quam Chriſtiani negligere non debebant. Quemadmodum autem Periodo noſtræ Iulianæ accidit, vt diuiſa per 7 ſemper relinquat annum Sabbaticum, quamuis id non affectauerimus, ita etiam quod Iudæi non captarunt, iſte computus nouus per VII diuiſus relinquit quo-

que

A que annum Sabbaticum. Quia vero annus iſtius computi 4105 incidebat in annum Chriſti 344, ex eo poſſumus colligere primum annum competere anno periodi Iulianæ 953, cyclo Solis primo, Lunæ tertio. Imperite vero fecerunt, qui primum nouilunium a VII Octobris inſtituunt, qui dies erat vltimus anni Solaris. Sed ipſi Iudæi neſciebant, quare VII Octobris eſſet terminus anni Solaris. Igitur annis 4104 debetur character 6. 23. 0. Et quia annus ſequens, nimirum 4105, qui erat Chriſti 344, debebat incipere a feria ſecunda, & non a meridie, ſed politice poſt occaſum Solis, radicem ſuam inſtituerunt 2. 5. 204. quæ ad 6. 23. 0. addita componit nouilunium Tiſri, 2. 4. 204. in anno Chriſti 344. Sciendum autem B potuiſſe ipſos carere illis ſcrupulis 204. Sed ipſi conſulto ea addiderunt propter Tekupham. Nam 204 cum 876 componunt horam, vt videbimus in computo Iudaico. Sic ſi nouus ineundus eſſet computus anno Chriſti 1604, inducenda eſſet noua Radix 3. 4. 1061. Nam ſi annus Chriſti foret 7240 noui computi, computus ille cæpiſſet cyclo Solis Romani ſecundo, in quo litera Dominicalis eſſet E. Itaque feria tertia eſſet in VII Octobris, vt poſtulat radix. Imperite vero, vt alia, hanc epocham referunt ad initium mundi: cum minor ſit decem cyclis, anno vno minus, & præterea incipiat a feria ſecunda: cum initium rerum cæperit a prima.

C DE EPOCHA ARTIFICIALI CONSTANTINOPOLITANA PASCHALI.

ECCLESIA, vt diximus, putabat Indictionem, & cyclum Solarem ab anno dimiſſi concilij Niceni, ſiue ab anno Chriſti 327, hoc eſt a tempore Paſchatis a Patribus correcti. Nam Indictio & cyclus literæ Dominicalis vtrumque Solare eſt. Sed Eccleſia Conſtantinopolitana poſt tempora Arcadij, & infra, inſtituit nouum computum, qui non ſolum Indictionem, ſed etiam cyclum Paſchalem contineret. Eum igitur cycli Paſchalis primum annum in- D ſtituit, cuius nouilunium in ipſam Indictionem incideret, hoc eſt in XXIIII Septembris, cuius annus 5509 eſt annus is, in quem natalis Chriſti inciderit, ſecundum Dionyſium. Igitur primus annus cycli Paſchalis Conſtantinopolitani eſt idem cum anno primo cycli Iudaici, tertius autem cycli Dionyſiani. Quare anno primo cycli Dionyſiani congruit XVIII annus cycli Conſtantinopolitani. Diuide igitur 5509 per XIX. Relinquitur annus XVIII cycli Conſtantinopolitani reſpondens primo cycli Dionyſiani. Rurſus diuide 5509

per XV. Relinquitur Indictio IIII in anno natalis Chriſti. Eorum autem cycli Solaris annus primus reſpondet XVII anno cycli Solaris Romani. Ideo XXI annus cycli Solaris Conſtantinopolitani eſt IX annus cycli Romani. Diuide 5509 per 28. Remanet annus 21 cycli Græci reſpondens nono Romani. Potuiſſent & veterem cyclum Romanum retinere, ſi annum natalis Chriſti ſtatuiſſent 3229 computi ſui. Sed nimium breuis fuiſſet, vtique minor annis mundi. Quare illum computum maiorem compoſuerunt, quem poſteri indocti a mundi conditu repetunt eadem imperitia, qua Iudæi ſuum. Valde neceſſaria eſt hæc epoche in hiſtoria Conſtantinopolitana, & rebus Græcorum Eccleſiaſticis. Paſchalem vocauimus, quod eius primus annus cycli Paſchalis incidit in principium anni veteris Indictionis. Ideoque ea appellatione diſtinguetur a ſequenti epocha, quam Lunarem cognominamus. Anno hoc Chriſti 1596 incipiet annus 7106 a Kal. Sept. proximis, & ſecundum Græcos annus Chriſti 1597.

DE EPOCHA ARTIFICIALI CONSTANTINOPOLITANA LVNARI.

DIONYSIVS Exiguus, cum animaduerteret epactam Paſchalem inutilem eſſe ad nouilunia vulgo deprehendenda, de annis cycli Paſchalis iubet deduci tria. Reliquum eſt annus cycli Lunaris. Ita apud Dionyſium alius eſt cyclus Paſchalis, alius Lunaris: in quo aperte traducit inſcitiam Chriſtianorum, qui ad Lunæ rationes Paſchatis celebritatem ſeſe exigere profitebantur, & tamen alium cyclum Lunæ, alium Paſchatis inſtituentes, oſtendebant ſe non, vti profitebantur, Paſcha ad rationes Lunæ dirigere. Nouilunium Paſchale, cum epacta eſt XI, eſt in XXIII Martij. Sed hoc accidebat ſæculo Diocletiani, a quo temporibus Dionyſij Exigui Luna anticipauerat diem vnum. Itaque Luna noua deprehendebatur in XXII Martij, non autem in XXIII, vt in ſæculo Diocletiani. Opus eſt igitur epacta VII, quæ cum vnitate compoſita, & cum XXII Martij dabit triginta, nempe nouilunium. Itaque pro XI epacta, aſſumenda ſeptima, hoc eſt pro primo cyclo, aſſumendus cyclus decimus ſeptimus. Et proinde recte monet Dionyſius Exiguus, tria de cyclo Paſchali deducenda, vt habeas cyclum Lunarem. Exemplum: Anno XVI cycli Paſchalis deductis III de XVI, remanent XIII, cyclus Lunaris, cuius epacta XXIII cum vnitate compoſita ſtatuet nouilunium in VI Martij, tempore Dionyſij, quoties epacta Paſchalis eſt XXVI. Contrarium accidit in Græco computo, cuius annus incipit a Kal. Septembris. Anno, in quem

A in quem incidit ſecundus annus Diocletiani; id eſt, anno Chriſti 285, epacta Paſchalis Dionyſiana erat XI, ſtatuens nouilunium in XVI Septembris. Sed temporibus Iuſtiniani nouilunium erat in XV. Quia igitur September eſt primus menſis anni Conſtantinopolitani, opus eſt epacta XIIII; quæ cum vnitate compoſita ſtatuet nouilunium in XV Septembris. Pro XI igitur aſſumpſimus XIIII, & ideo pro cyclo primo aſſumendus cyclus quartus; cuius epacta eſt XIIII. Non igitur III detrahenda de cyclo Paſchali Dionyſiano, vt in Martio, qui eſt initium anni Eccleſiaſtici Romani; ſed contra, III cum currente cyclo componenda; vt habeas cyclum Lunarem Conſtantinopolitanum. Annus computi Paſchalis Conſtantinopo-
B litani, in quem incidit natalis Chriſti, eſt 5509; vt ſuperiore capite demonſtratum eſt. Cyclus Paſchalis Dionyſianus primus. Conſtantinopolitanus autem decimus octauus. Epacta Dionyſiana XI. Oportet, vt computus diuiſus per XIX relinquat IIII, pro cyclo Lunari. Sed relinquit 18. Vt igitur relinquat IIII, aut V addenda, aut XIIII detrahenda. Igitur XIIII detracta ſunt de 5509. & remanſerunt 5495, annus primus epochæ Lunaris, in quem Natalis Chriſti incidit. Ne igitur cogerentur ſemper detrahere XIIII de computo Paſchali, minuerunt computum XIIII annis in perpetuum, & ita duplici epocha vtuntur, priore, quam Paſchalem, & hac quatuordecim annis deminuta, quam Lunarem vocauimus, quod ad
C Methodum Lunæ excogitata ſit. Vtramque putant a conditu mundi imperitiſſime, & hac poſteriore vtitur ſemper Cedrenus, niſi vno aut altero loco, vbi oblitus ſui altera pro hac vtitur: quod & accidit Maximo Monacho. In exemplis igitur Cedreni, ſemper 5494 de currente epocha detrahenda, non autem 5508, vt habeas annum Chriſti, & quidem a Kalendis Septembris. Nam quatuor menſibus citius annum Chriſti putat Eccleſia Græca, quam Eccleſia Latina. Vtuntur & alij Græci Conſtantinopolitanæ hiſtoriæ conditores hac epocha. In quo caute agendum Lectori, ne alteram pro altera accipiat. Alioqui mira perturbatio in hiſtoria conſequeretur. Cæterum hæc epocha methodum tantum Lunæ in ſæculo Iuſtiniani
D promittit, non autem methodum cycli Solis, & Indictionis. Eſt autem computus Paſchalis Conſtantinopolitanus, de quo ſupra diſputatum eſt; maior vero computo a conditu mundi, annis 1559. Computus autem Iudaicus eſt minor annis centum & octoginta nouem. Hinc fit, quia vtrique computos illos a conditu rerum deducunt, vt alteri maiora interualla contra fidem ſacrorum Bibliorum, iſti vero breuiora faciant. Sunt & alij computi, vt ille, quem vetus Eccleſia ſtatuit ex ratiocinationibus ſe-

quem Chriſtiani Arabes vocant تاريخ من هبوط لادم, hoc eſt, A
Æram a caſu Adami. Cuius nullam rationem habendam cenſemus. Neque tanti eſt illum aut ſcire, aut ignorare.

DE CONDITV MVNDI.

QVAMVIS inter veteres illos de primordiis rerum non conueniebat, cum alij homines ab initio ſemper fuiſſe, alij eſſe quidem cæpiſſe dicerent, ſed quando cæperint, non conſtare: tamen omnium nationum tacitus conſenſus in id conſpirauit, vt & cataclyſmum fuiſſe crederent, & quantum hominum fuit, ex illius Diluuij puſillis reliquiis propagatum fuiſſe, vt quidem alij marem B
tantum & fæminam: alij plures, ſed intra modicum numerum, ſuperfuiſſe crederent. Nulla eſt tam barbara natio, quam illius rei opinio quædam non imbuerit. Sed veris monumentis hiſtoriæ deſtituti, neque quid ante, aut poſt illum caſum contigerit, ſciunt, neque quod contigiſſe concedunt, quo referendum ſit, vllam rationem inire poſſunt. Hinc multa annorum millia, & quædam immania temporum interualla expreſſit ab illis tam temporum inſcitia, quam veſtutatis affectatio. Hinc natæ ſunt infinitæ Ægyptiorum Dynaſtiæ, etiam ante illos priſcos populos, quos Hycſos, hoc eſt Paſtores vocabant. Hinc Sinarum (imperite Chinas vocant Hiſpani) a priſco rege ſuo Vitey, ad regem Honog, qui anno Chriſti C
1572 viuebat, annos putant 4282. Nam a Vitey, ad Tzintzom poſtremum ex ſtirpe Vitey, numerant annos 2257. Is eſt, qui muro perpetuo Tartaros a Sinis diſcluſit circa tempora belli Peloponneſiaci. Ab eo, ad Honog, putant annos 2025. Quæ ſumma colligit annos 4282, ad annos Chriſti circiter 1571, 1572. Quare Vitey fuerit longe antiquior Abrahamo, cum ea ſumma longe epocham diluuij poſt ſe relinquat. Æthiopes quoque habent antiquiſſimos ſuos Reges, ſed quorum annos ridicule putant, vt ex eorum dinumeratione nihil certi colligere potuerim. Sic Græci inepte eorum vetuſtatem mentiuntur, quorum initia ignorant. Vnde Seruius in D
illud, Vrbs antiqua ruit multos dominata per annos, ANTIQVA, inquit, *vel nobilis, vel quia duobus millibus, & octingentis annis regnaſſe dicitur.* quod tempus paulo maiuſculum eſt initiis rerum. Et ita Troia condita fuerit illo tempore, quod ἄδηλον Varro ex Græcorum lectione vocat. Sed verba Cenſorini neceſſario adducenda, quæ ad hanc rem maxime pertinere viſa. *Nunc vero id interuallum temporis tractabo, quod hiſtoricon Varro appellat. Hic enim tria diſcrimina temporum eſſe tradit. primum ab hominum principio, ad Cataclyſmum*

A *taclyſmum priorem: quod propter ignorantiam vocatur ἄδηλον. Secun-*
dum a Cataclyſmo priore, ad Olympiadem primam: quod quia in eo
multa fabuloſa referuntur, μυθικὸν nominatur. Tertium a prima O-
lympiade, ad nos: quod dicitur ἱστορικὸν, quia res in eo geſtæ veris hiſto-
riis continentur. Primum tempus, ſiue habuit initium, ſiue ſemper
fuit, certe quot annorum ſit, non poteſt comprehendi. Secundum non
plane quidem ſcitur, ſed tamen ad mille circiter, & DC. annos eſſe cre-
ditur. A priore ſcilicet Cataclyſmo, quem Ogygium dicunt, ad Inachi re-
gnum, anni circiter CCCC. *Hinc ad Olympiadem primam, paulo plus*
CCCC. *quos ſolos, quamuis mythici temporis poſtremos, tamen, quia*
memoriæ ſcriptorum proximos, quidam certius definire voluerunt.
B *Et quidem Soſibius ſcripſit eſſe* CCCXCV. *Eratoſthenes autem ſep-*
tem & CCCC. *Timæus* CCCCXVII. *Aretes* IↃXIIII. *& præterea*
multi diuerſe: quorum etiam ipſa diſſenſio incertum eſſe declarat. Ha-
ctenus Cenſorinus. Primum numerus annorum cIↃ IↃ c ab ipſo
propoſitus arguit legendum, *ad Inachi regnum, anni circiter* cIↃ
cc, pro cccc. Tempus autem, a quo ad primam Olympiadem
Eratoſthenes putat annos cccCVII, & mediocriter docto patet
putari ab excidio Ilij, quod ipſe neſcio quare putat ab Inacho.
Nam illud tempus neutri Inacho, Argiuo, aut Sicyonio congruere
poteſt. Igitur Varro, vel Græci, quos Varro ſequitur, tempus my-
thicon definiunt annis 1600, cuius terminum primam Olympia-
C dem faciunt. & cuius caput LXXX annis poſterius fuerit diluuio.
quæ ſententia quo propius a vero abfuit, eo melior, & tolerabilior.
In quo videmus penitus non ignota fuiſſe rerum initia priſcis Græ-
ciæ ſcriptoribus, aut ipſi togatorum doctiſſimo Varroni. Rurſus
Simplicius ſcribit, Chaldæos Calliſtheni de vetuſtate gentis percon-
tanti annorum tantum mille nongentorum trium numerum edi-
diſſe, quo tempore capta Babylon ab Alexandro. qui annorum
numerus ſexaginta tantum annis poſterior diluuio. Itaque non
longe a vera epocha diluuij abfuere. vt videas in tanta rerum
ignoratione parum diſcriminis eſſe inter Varronem, & ipſos Chal-
dæos: & paruum errorem illis condonandum eſſe, qui nulla admi-
D nicula vetuſtatis ad harum rerum inueſtigationem, habebant.
Nobis vero, quibus diuina monimenta facem ad hæc allucent,
minus venia danda, ſi in tanto lumine cæcutimus. quod hacte-
nus tamen nobis omnibus contigit, vt nemo aut veterum aut recen-
tiorum adhuc rem ipſam tetigerit. Veteres Chriſtianos prætereo, qui-
bus nullus pudor fuit interuallum a conditu rerum, ad diluuium,
longe maius ſtatuere, quam ex dinumeratione annorum a Moſe
definitorum colligi poteſt. quem ſtuporem auxit artificialis epocha

Conſtantinopolitana, annis 1559 excedens fines, quos Moſes prę- A
ſcribit. in qua vt peccatur largiendo, ita in Iudaica detrahendo. Hodie vero doctiſſimis hominibus, qui multum ſtudij ad hæc diſcutienda poſuerunt, per omnia conuenit in interuallo a conditu rerum, ad Exodum, ab Exodo item ad captum Sedekiam. Qui enim accurate rationem horum temporum putarunt, ab Adam, ad Exodum, annos ponunt abſolutos 2453. Hinc ad captum Sedekiam, annos abſolutos 907. Summa, a conditu rerum, ad captum Sedekiam, anni 3360 præciſe. Neque reperias, qui ab his finibus diſcedat, ſaltem eorum, qui Chronologica cum laude attigerunt. Neque enim epilogiſmus temporum a Moſe & reliquis
ſacris libris definitorum plus aut minus colligere patitur. Quod ſi B
in vno anno plus, aut minus alius ab alio diſſentit, hoc contingit ex diuerſis mundi initiis, cum alij mundi initia ab Autumno, alij a Vere repetant. quam litem ſi deciderimus, reliqua plana erunt. Nemo enim dubitat duplicem fuiſſe veterum Hebræorum de mundi conditu ſententiam. Alij enim in Libra conditum volunt, argumento, quod antiquitus etiam ante Exodum Tekupha fuerit proxime æquinoctium. Eius ſententiæ adhuc veſtigia ſuperſunt in ſynagogis Iudæorum, & quidem vetuſtiſſimi inſtituti. Nam in Sabbato, quod poſtremum eſt in menſe Tiſri, incipit Lectionarium Iudaicum, cuius caput primum, quod פְּרָשַׁת vocant, eſt initium libri
Geneſeos. Recentior opinio eorum, qui mundi conditum in æqui- C
noctium vernum conferunt: quia, inquiunt, tunc omnia germinant, quæ contra in Autumno marceſcunt. Alioquin quorſum, aiunt, terra germinare iuſſa, vt ſtatim primis Autumni frigoribus exoleſceret? Sed futile eſt argumentum, quamuis ea etiam fuerit olim opinio noſtra. Nam ſi hoc verum eſt, cum Deus iubet arbores fructum producere, oporteret vuas, & reliquos fructus, qui non niſi autumno matureſcunt, iam in ipſo verno æquinoctio fuiſſe. Quod eſt abſurdiſſimum. Deinde quæ temeritas eſt initium rerum inſtituere, diuerſum ab initio Hebræorum priſco? primus menſis in hiſtoria diluuij incipit ab autumno, Tekupha anni dierum eſt in autumno, Le-
ctionarium vetuſtiſſima conſuetudine incipit ab autumno. Quare D
igitur nobis commentum noſtrum placet, & aliud initium inſtituimus aduerſus verbum diuinum, & veteris anni vſum? Igitur mundi primordia fuerunt in æquinoctio autumnali. Accedit priſcorum Ægyptiorum ſententia, quæ mundi initium ſtatuit in vltimis partibus Libræ. Quas poſteriores partes Libræ, & quomodo accipere debemus, paulo poſt exponetur. Non vtique aduocamus fidem Ægyptiorum ad fulciendam verbi diuini veritatem. Satis enim per ſe ipſa firma eſt.

A ma eſt. Sed oſtendimus in hoc miram Dei ſummi prouidentiam,
qui in tanta re etiam Ethnicorum conſenſum cum ſacris rationibus
paria facere voluerit. Cum igitur ratiocinia Moſis a conditu rerum,
ad Exodum, annos colligant 2453, præciſe, vt annus Exodi ſit 2454
iniens & quidem a vere; menſe ſeptimo anni dierum. Ergo primus
menſis illius anni adhuc labentis 2453 cæpit ab autumno anteceden-
te. Deprehenſa igitur epocha Exodi in anno periodi Iulianæ, leuis la-
bor erit annum conditi mundi in periodo Iuliana inuenire. Incidit
igitur Exodus in annum periodi Iulianæ 3217, vt ſuo loco demonſtra-
tur. Ergo primus menſis anni dierum, quem אֵיתָנִים Æthanim voca-
bant; cæpit in anno 3216. Et quia is erat, vt diximus, annus 2453 cur-
B rens ab Adam, manifeſto annus 764 periodi Iulianæ fuit primus
mundi, a quo putauimus primam neomeniam Zygonos, XXVI Octo-
bris. Neomenia igitur primi Æthanim in anno dierum vetere fuit
in XXVI Octobris: Tekupha ergo in XXV, de qua Exodi XXXIV. 22,
quod erat primum Sabbatum, in quo Deus requieuit ab opere Hexa-
emeri, quæ dies in parapegmate Ægyptiaco Dionyſiano erat vltima
Zygonos. Vnde Ægyptij; cum dicebant tempore Firmici, mundum
in XXX parte Libræ conditum; proculdubio in animo eum diem ha-
bebant, quod nondum προηγήσεις ἰσημερινὰς obſeruauerant. Verba
Firmici, libro ſeptimo, capite III; vbi de vltimis partibus Libræ:
Cætera enim numero ad XXX *collocantur. In iſtis enim poſterioribus*
C *partibus, terra dicitur eſſe compoſita, vt Barbarica ratio confirmat.*
Barbaricam rationem, vt in Manilio diximus, Ægyptiacam aſtrolo-
giam vocat. Scis vero ex libro tertio; Ægyptios in anno ſuo Nabo-
naſſari etiam biſextum notare ſolitos, cum quarto quoque anno ex-
acto in ſecunda die menſis notarent, quod in prima antea notatum
erat, & nono anno in tertia; quod antea in ſecunda. Hoc modo con-
ſeruabant memoriam omnium rerum. Itaque cum a multis ſæculis
hanc diem in anno vago ſignatam haberent, factum eſt, vt accep-
to parapegmate Philadelphi Dionyſiano, ea in vltimum diem Zy-
gonos inciderit. Prima igitur dies poſt ἑπταήμερον; fuit feria prima,
XXVI Octobris, neomenia Zygonos; 23 Mechir Ægyptiaci, tri-
D ceſima Tiſri, 189 annis Iulianis, minus 19 diebus ante Tiſri Iudaicum,
anno 1560 epochæ Conſtantinopolitanæ. Cyclus Solis Romanus VIII;
Lunaris IIII. Vt hæc eſt veriſſima mundi epocha, ita nemo eam ha-
ctenus obſeruauit, ſed omnes XVI; aut XVIII annis antiquiorem
produnt; qui error ex ignoratione anni Exodi manauit. Loci autem
fines, vbi hominem primum ſtatuit Deus, digito deſignat Moſes, a
duobus fluminibus ingentibus; Euphrate & Tigri, ad ſinum Perſi-
cum. Deſcribit enim Moſes fluuium exeuntem, hoc eſt manantem
ex Eden,

ex Eden, diuiſum in quatuor capita, Phiſon, Gehon, Tigrim, Euphratem. Sciunt enim omnes Tigrim & Euphratem commiſceri, & ingenti alueo in mare Perſicum exonerari, ſed antequam excipiantur ſinu Perſico, iterum in duo ingentia fluenta ſcindi inſtar Padi, & Rhodani. Ipſa autem fluenta multas paludes efficiunt, vt non ſolum ſcribit Arrianus, ſed etiam mercatores, qui ante x annos ea loca adierunt, idem teſtantur. Fluentum igitur orientale Moſes vocat פִּישׁוֹן, hoc eſt, πλημμύρων, propter paludes ingentes, quas efficit, cuiuſmodi eſt Paduſa, quam Padus fluuius facit. alterum, quod occidentem ſpectat, vocat גִּיחוֹן, id eſt emiſſarium. Eſt enim porrectius altero, & propterea dictum emiſſarium, quod illud magnus ille alueus ex ſe emittat, vt Mincium lacus Benacus, Adduam Larius, B Ticinum Verbanus, Rhodanum Lemanus. Quare ab eadem cauſſa riuus, quem piſcina Hieroſolymitana emittebat, dicebatur גִּיחוֹן Hebraice, quod idiotiſmo Hieroſolymitano erat שִׁילוּחָא, id eſt emiſſarium. Nihil eſt apertius hac expoſitione. quæ etiam fuit ſententia ſummi noſtri temporis ſacrarum literarum interpretis: quo nihil poteſt verius, nihil doctius dici: quanquam rationem nominum Phiſon & Gihon non reddidit. Extitit quidam vir apprime doctus, & pius, cuius Chronicon ante vndecim annos editum fuit. Is mire æſtuat, vt lumen Soli fœneret. Itaque mirum non eſt, ſi monſtrum interpretationis adduxit. Et poſtquam ridicule interpretatus eſt verba Moſis, tandem nouam Geographiam proponit, vt quæ nunquam C fuerunt in rerum natura, ea ipſe creauerit. Nihil eſt inutilius eo libro, imo, ſi verum dicere fas, nihil, quod pluris interſit Chronologiæ, nunquam legi, aut ignorari, ſi duo, aut tria excipias. Quod ſi aliorum errores inſectandi maius nobis ſtudium eſſet, quam nudam veritatem eruendi, immane volumen naſci poſſet ex confutatione illius libri. Mirum eſt diuinam doctiſſimi viri de illis quatuor fluminibus ſententiam illius famelicum iudicium non expleuiſſe, vt opus fuerit inanibus, futilibus, & ineptis coniecturis nouam Chorographiam comminiſci. Quid? nonne multi ſunt, qui eius exemplo nihil aliud conantur, quam oſtendere ſe melius intelligere Hebraice, quam Moſem ipſum? Eiuſdem temeritatis eſt, cum vult perſuadere D שִׁחוֹר non eſſe Nilum. Exempla, quæ ad hoc producit, aduerſus eum faciunt. Æthiopica lingua poſtulat, vt שִׁחְר, Sihri diceretur. Propterea Nilus σεῖρις dictus eſt a veteribus Ægyptiis, teſte Dionyſio de ſitu orbis. cuius quidem nominis veſtigia clara ſuperſunt in nominibus propriis Oſiris, Buſiris, Petoſiris, Calaſiris. Quantum eſt hominum, quibus nihil placet, præter commenta ſua! Quod partim inuidia accidit, partim quod nullus illis ineſt ſenſus veritatis. Sed hæc nihil ad

inſtitutum

A inſtitutum noſtrum. Sunt enim & alij *κορυβαντιασαὶ*, qui nouum paradiſum architectati ſunt. Sed eorum præclarum opus mors nobis inuidit. In Geographia Arabica duo ſunt flumina nomine Gihon جيحون. alter eſt, quem Cydnum Græci vocant. Nam dicit abluere vrbem, quæ dicitur Mamiſtra, & exonerari in mare Romanum, id eſt ſinum Iſſicum. Iam Mamiſtra eſt Tarſus. Alter Gihon eſt ingens fluuius ex ſex totius orbis terrarum maximis: quorum nomina ſunt hæc, vt ab ipſo doctiſſimo Geographo ponuntur: Nilus: Degilah, id eſt Tigris: Phrath, id eſt Euphrates: Mahran fluuius Synadarum, Ganges: Bagnun Sinarum: Gihon Coraſan.

B

DE DILVVIO.

A conditv rerum, ad diluuium, annos 1656 abſolutos eſſe ex epilogiſmis annorum, quibus natalis & mors ab Adamo & poſterorum eius a Moſe ſignata ſunt, tam certum eſt, quam nemo hactenus dubitauit. Diluuium igitur incidit in annum 1657 a conditu mundi, periodi autem Iulianæ 2420, cyclo Solis XII, Lunæ VII. Cuius Neomenia Zygonos 7.18.12′, Octobris XIII. Marcheſvvan 5. 20. 349, feria VI, Octobris XIX, anni Iudaici 1468. Anni 1656 abſoluti ſiunt XIII periodi Neuruz Perſicæ, quas Hebræi חֲלָדִים Heladim, id eſt ſæcula vocabant. & præterea anni 96 ſupererant de Heled, ſiue ſæculo XIV. quo interuallo neomenia men-

C

Menſes æquabiles Anni dierum Hebraici.		Menſes Iudaici.		Menſes cæleſtes.	
Æthanim	2 *Octob.*	*Marcheſ.*	19 *Octob.*	♎	13 *Octob.*
Bul	1 *Nou.*	*Casleu*	17 *Nou.*	♏	12 *Nou.*
Tertius	1 *Dec.*	*Tebeth*	17 *Dec.*	♐	12 *Dec.*
Quartus	31 *Dec.*	*Schebat*	15 *Ian.*	♑	10 *Ian.*
Quintus	30 *Ian.*	*Adar*	14 *Feb.*	♒	8 *Feb.*
Sextus	29 *Feb.*	*Niſan*	14 *Mar.*	♓	9 *Mar.*
Septimus	30 *Mar.*	*Ijar*	13 *Apr.*	♈	10 *Apr.*
Ziu	29 *Apr.*	*Sivvan*	12 *Mai*	♉	11 *Mai.*
Nonus	29 *Mai.*	*Tamuz*	11 *Iuni*	♊	11 *Iuni*
Decimus	28 *Iuni.*	*Ab*	10 *Iuli*	♋	13 *Iuli*
Vndecimus	28 *Iuli.*	*Elul*	9 *Aug.*	♌	13 *Aug.*
Duodecimus	27 *Aug.*	*Tiſri*	8 *Sept.*	♍	13 *Sept.*
Epagomenæ	26 *Sep.*	o	o	o	o

D

ſis אֵיתָנִים Æthanim aſcendit in anteriora, dies XXIIII. quibus de A XXVI Octobris detractis, ſupereſt ſecunda Octobris neomenia Æthanim, a qua cæpit שְׁנַת יָמִים annus dierum Hebraicus tempore diluuij. Epagomenæ Hebraicæ in XXVII Septembris. Neomenia Bul menſis ſecundi, Kalendæ Nouembris, feria quinta. Diluuium ergo XVII Nouembris, feria ſeptima, Scorpionos VI, Neomenia Caſleu. Geneſeos VII. 11, 12, 13. Menſis ſeptimi die XVII aquæ decreuerunt. Geneſeos VIII. 4. hoc eſt, XV Aprilis anni periodi Iulianæ 2421, anno biſextili, litera dominicali FE. Poſt XVII ſecundi menſis, hoc eſt, a XVIII Nouembris, ad XVI Aprilis dies ſunt CL. Geneſeos VIII. 3. Hoc eſt, aquæ incipientes creſcere a XVII Nouembris, in XIIII Aprilis deſiuerunt. Quod eſt interuallum idem, quod poſuimus, dierum CL. vt poteſt ex propoſita Tabella colligi. Cæpit igitur Diluuium neomenia Caſleu, XXV Paophi Ægyptiaci, VI Scorpionos. B Decreuerunt aquæ tertia Iiar, XXV Phamenoth, quo tempore Arca in montibus Armeniæ requieuit. Culmina montium incipiunt apparere, neomenia X menſis, Iunij 28, XVIII Ab, quæ erat etiam XVIII Didymonos, IX autem Payni. Quadrageſimo die a neomenia decimi menſis, hoc eſt, decima vndecimi menſis, VI Septembris, feria ſeptima, emittitur coruus. Geneſeos VIII, 7. Et reliqua poſſunt perpendi ex Tabella. Sequenti anno 1658, neomenia Æthanim Kal. Octobris, feria ſecunda. Neomenia Zygonos, XIII Octobris. Neomenia Marcheſvvan, VIII Octobris anni Iudaici 1469. C Neomenia Thoth XXIII Septembris, qua die vidit Noa ſuperficiem terræ penitus ab aquis exaruiſſe. Geneſeos VIII, 23. Die XXVI Nouembris, quæ erat 27 ſecundi menſis, VI autem Athyr, XVI Scorpionos, XXI Caſleu, feria quarta, Noa Soteria immolauit Deo Opt. Max. eademque die Deus admonuit eum fœderis ſui. Veteres Græci, vt diximus, octaginta annis propius abſunt ab hac epocha, Chaldæi autem ſexaginta. quanquam Chaldæi videri poſſint putaſſe annos ſuos ab imperio Nemrod. Quod autem perperam ab omnibus relatum eſt tempus huius tam nobilis caſus, eadem cauſa fuit, quæ & peccandi in epocha mundi.

D

DE EXODO HEBRÆORVM.

A DILVVIO, ad natum Abraham, anni 292. Geneſeos cap. XI. 10. ad finem. A nato Abraham, ad eius vocationem in terram Canaan, anni 75. Geneſeos XI. 4. Summa a diluuio ad Abrahami aduentum in terram Canaan, anni 364 abſoluti. Hactenus recte Chronologi. Rurſus recte hinc putant annos 430 ad Exodum. quod

A quod non ſolum docti Chronologi huius ſæculi, ſed & Iudæi priſci
ſequuntur. Illos enim 430 annos non a deſcenſu Iacobi Patriarchæ
in Ægyptum putant; ſed ab ingreſſu Abrahæ in Canaan, & eius in
Ægyptum migratione: quia interuallum a deſcenſu Iacob in Ægy-
ptum, ad tempus Exodi, anguſtius eſt, quam vt 430 annos com-
plecti poſſit. Quod enim illos 430 annos ab ingreſſu Abrahæ in
Canaan, non a Iacobi deſcenſu putauerint veteres Iudæi; teſtis Io-
ſephus libro III. cap. V. *Κατέλιπον δὲ τὴν Αἴγυπτον μηνὶ Ξανθικῷ πέμ-
πτῃ καὶ δεκάτῃ κατὰ σελήνην, μετὰ ἔτη τριάκοντα καὶ τετρακόσια, ἢ τὸν πρόγο-
νον ἡμῶν Ἀβραάμον εἰς τὴν Χαναναίαν ἐλθεῖν, τῆς δὲ Ἰακώβου μεταναστάσεως εἰς
τὴν Αἴγυπτον γενομένης, διακοσίοις πρὸς τοῖς δεκαπέντε ἐνιαυτοῖς ὕστερον.* Ex
B iſtis igitur colligitur, á conditu mundi, ad tempus Exodi, annos
eſſe abſolutos 2453. Annum autem mundi 2454 eſſe ipſum an-
num Exodi. Quod ita demonſtramus. Duo ſunt Characteres huius
epochæ. Prior, feria neomeniæ menſis Paſchalis, quæ fuit quinta.
Alter, quod quadrageſimus annus huius epochæ, quadrageſimus
ſextus, quinquageſimus tertius; ſunt Hebdomadici. Denique quod
annus 908 ab eadem epocha & Hebdomadicus eſt, & tertius O-
lympiadis 47. Hæc ſimul non poſſunt concurrere niſi anno 3217
periodi Iulianæ, qui erat Iudaicus 2264, ideoque mundi 2453.
Character Zygonos 2. 19. 46, Octobris ſeptima. Marcheſvvan, 3.
4. 113, octaua Nouembris. Erat annus incipiens 53 ſæculi, ſiue He-
C led Hebraici. Epagomenon neomenia, VIII Octobris. Neomenia
Æthanim XIII Octobris. Niſan Lunaris 5. 17. 552, Secunda Aprilis.
Neomenia Krionos, hoc eſt æquinoctium vernum, itidem ſecunda
Aprilis. Merito igitur Deus pro veteribus menſibus dierum æquabili-
bus, Lunares inſtituit; & pro ſeptimo primum, in quo & ſeruitutis iu-
gum a ceruicibus Hebræorum depulit, & cuius neomenia cum neo-
menia æquinoctiali concurrebat. Quadrageſimus igitur annus huius
epochæ in anno Iudaico eſt 2303. qui eſt numerus ſeptenarius,
ideoque ille annus & Sabbaticus. Et rurſus annus ab Exodo 908 eſt
3171 Iudaicus. qui & ipſe eſt ſeptenarius, vel Sabbaticus. In ſacris
Bibliis non eſt epocha inſignita charactere præter Exodum, & ca-
D ſum Iekoniæ Regis. In nouo autem teſtamento vna tantum epocha
characterem habet, nempe Paſſio Domini, Itaque omnium epo-
charum, quæ indubitatæ ſunt, & characterem habent, Exodus eſt
vetuſtiſſima, 721 annis antiquior prima Olympiade, initio autem
Nabonaſſari 750. Ab hoc tempore vſus anni Lunaris in Eccle-
ſiam inductus, reſeruatis menſibus æquabilibus populo. Nam eos
ſæculo Solomonis adhuc in populari anno locum habuiſſe fidem
fecerit mentio Æthanim & Ziu, in primo libro Regum. Egreſſi

Ii igitur

igitur ſunt Hebræi ex Ægypto quarta decima Niſan, quæ incidebat A in XV Aprilis, feria quarta, XVIII Pharmuthi. ſequente veſpera, a qua cæpit XIIII Niſan, mactatus agnus τῶν διαβατηρίων victima. XXII Ijar, quæ incidit in XXI Mai, obſeruatum primum Sabbatum, quæ erat XIIII Ziu in anno priſco dierum. Geneſeos XVI, 27. & per totum caput: ex quo deprehenſum etiam a Iudæis neomeniam Iiar illius anni incidiſſe in Sabbatum, & proinde neomeniam Niſan feria IV contigiſſe. quæ eſt egregia obſeruatio, quæ frenat licentiam Chronologorum, qui nullum modum faciunt nouos annos, nouos reges, nouas epochas comminiſcendi. Mirum vero extitiſſe, qui aduerſus verba Moſis negent ſecundi menſis neomeniam in Sabbatum incidiſſe. Hebræi peruenerunt in deſertum Sin XV menſis ſecundi. Exo- B di XVI. 1. Sexta die ab illa iubetur populus colligere duplum demenſum Mannæ; commate 5. Ea dies igitur erat XXI menſis. Atqui erat paraſceue, & proſabbatum. Commate 22. 23. Ergo neomenia menſis erat Sabbatum. Atqui Hebræi non migraſſent die Sabbati. Egregiam animaduerſionem. Quid eſt magis contra Sabbatum, quam Sabbato colligere Manna? Atqui multi profecti ſunt colligendi cauſſa die Sabbati. Commatibus 27, 28. Iſti Critici non meminerunt adhuc legem datam non fuiſſe. Dicant mihi: Quomodo 22 menſis eſt Sabbatum, vt eſt in Commate 26, & tamen neomenia menſis non eſt Sabbatum? Valeant ergo, & commenta ſua imperitis venditent. Neomenia igitur ſecundi menſis fuit Sabbatum C & neomenia primi feria quinta, eadem cum neomenia menſis æquinoctialis. Quæ eſt luculenta obſeruatio. Quamuis autem hac epocha characterem ſuum non habuiſſet feriam quintam, tamen ex epocha Nabopollaſſari facile indagari potuiſſet, aut ex obſeruatione anni Sabbatici. Qui aliter hoc tempus indagarunt, mire hallucinati ſunt.

DE PRIMO ANNO SABBATICO.

EA commoditas eſt periodi Iulianæ, annorum mundi, epochæ Iudaicæ, vt per diuiſionem ſeptenarij annum Sabbaticum indicent. Anno Chriſti 1575, a quo cæpit Tiſri Iudaicus 5335, D Iudæi Palæſtini in ſuo Kalendario notarunt illum annum eſſe primum Hebdomadis annalis. quorum verba hæc ſunt: והיא שנה ראשונה לשמיטה לדעת הרמבם זל והגאונים ומנהג בני ארץ ישראל. Hoc eſt: Is eſt annus primus Semitah, ſecundum opinionem Magiſtri Moſis, filij Maimon, & magnificorum & popularium terræ Iſrael. Annus igitur Iudaicus 5335 per 7 diuiſus relinquit annum primum Semitah. Idem faciet annus mundi illi reſpondens 5524, item annus periodi Iulianæ

A Iulianæ 6287, & quidem ab Autumno eiuſdem anni currentis. Ptolemæus affinis Hyrcani obſeſſus fuit in caſtro Dagon, anno Seleucidarum 177, qui reſpondet Iudaico 3626. Eum annum Ioſephus ſcribit fuiſſe Sabbaticum. Quod verum eſſe numerus ipſe 3626 per ſeptem diuiſus oſtendit. Idem Ioſephus ſcribit Hieroſolyma ab Herode capta M. Vipſanio Agrippa, L. Caninio Gallo coss. quem annum dicit fuiſſe Sabbaticum. Porro illi Conſules inciderunt in annum Iulianum nonum, cyclo Lunæ tertio. Proinde fuit annus Iudaicus 3724, a conditu mundi 3913. qui plane ſunt numeri ſeptenarij. Erat autem annus periodi Iulianæ 4677, qui per ſeptem diuiſus relinquit vnitatem, hoc eſt annum primum Hebdomadis in-
B cipientem ab Autumno eiuſdem anni. Quare æſtas, in qua capta Hieroſolyma, incidit in annum Sabbaticum currentem. Anno Seleucidarum CXLIX, qui erat ſecundus ab exceſſu Antiochi Epiphanis, Antiochus Eupator Iudam Macabæum in arce obſidebat. Is annus erat Sabbaticus, auctore eodem Ioſepho, & libro priore Macabæorum. Erat autem 3598 Iudaicus, a mundi conditu 3787. Vterque numerus eſt ſeptenarius. Annus primus Sabbaticus eſt ſeptimus γεωργίας, poſtquam filij Hebræorum pedem in poſſeſſionem terræ Chanaan poſuerunt. Videndum, quotus annus Iudaicus, aut mundi is fuerit. Caleb libro Ioſuæ, capite XIIII, ait ſe miſſu Moſis terram exploraſſe, anno ſecundo a migratis finibus Ægypti, eum-
C que annum, quo ſorte diuidendi erant agri, fuiſſe a natali ſuo octageſimum quintum: a profectione autem, quam terræ explorandæ cauſſa iuſſu Moſis ſuſceperat, quadrageſimum quintum. Miſſus vero fuerat a Moſe annos natus, vt ipſemet profitetur, quadraginta. Ergo annus κληρουχίας fuit præciſe quadrageſimus ſextus ab Exodo. Quod clarius probat idem, commate decimo, inquiens: *Deus hos totos quadraginta annos incolumem ſeruauit me.* Quadrageſimus vero ſextus annus ab Exodo in periodo Iudaica eſt 2310, mundi 2499. Vterque eſt ſeptenarius. Atque hic eſt annus κληρουχίας, quo non agricolationi, ſed aſſignationi opera data. Sequens igitur fuit primus γεωργίας, & ſeptimus ab eo eſt primus Sabbaticus ab Hebræis
D obſeruatus, qui cæpit ſimul cum anno Iudaico 2317, Mundi 2506, incipiens vtique ab autumni anni periodi Iulianæ 3269. Etiam ſi Iudæorum hodierna obſeruatio facem nobis non alluxiſſet, tamen ex epocha Exodi annum Sabbaticum deprehendiſſemus: & rurſus ſine ea etiam ex Ioſepho & libro Macabæorum priore id tuto colligi potuit. Quam vero falluntur & veteres, & recentiores, qui Iubileum definiunt ſpacio annorum quinquaginta abſolutorum, non autem 49, hinc animaduerti poteſt.

DE ANNO SABBATICO SAMARITARVM COMMENTITIO. A

ILLVD in primis animaduertendum, Iudæos, quanuis extorres patria ſua, non minus annum ſeptimum Hebdomadis annuæ, quam ſeptimum diem Hebdomadis dierum firmum, & immutabilem obſeruaſſe: quæ ſunt manifeſta veteris & veræ Dei Eccleſiæ γνωρίσματα. Et ſane poſt legem hodie Iudæi nihil habent vetuſtius anni Sabbatici obſeruatione. At Samaritæ, neſcio quare, annum quartum Hebdomadis Iudaicæ (quæ quidem eſt vera hebdomas) ſeptimum ſtatuunt Hebdomadis ſuæ. Siquidem anno Chriſti 1584, in cuius autumno cæpit Tiſri Iudaicus 5345, ab eo Tiſri cæperunt annum B
Semitah putare, vt videbitur libro VI. Neceſſe eſt omnino, quæ eorum inſcitia eſt, eos vti æra quadam, cuius ſeptenarios putent eſſe annos Sabbaticos. Neque dubito, quin res ita habeat. & fortaſſe putant a Nabonaſſaro, a quo annus Chriſti 1584, eſt 2331, & quidem ſeptenarius. Sed hæc incerta.

DE ILII EXCIDIO.

POSTREMOS annos mythici temporis veteres ſcriptores certatim definire voluerunt, quod ſint memoriæ ſcriptorum proximi, vt ſcribit Cenſorinus. Sed quare ipſe eos deducat ab Inachi regno, ad primam Olympiadem, non autem a capto Ilio, vt re- C
liqui, cauſſam non capio. Non poteſt dici, quam variis iudiciis lis ventilata ſit. Et quidem omnium ſententias in medium adferre ambitioſum eſt. Neque enim errores alienos triumphamus, ſed quantum poteſt fieri, tollimus. Ea igitur eſt Tetraeteridis Græcæ commoditas, vt ex die menſis ſciatur quota ſit prytania, modo conſtet quotus ſit annus Tetraeteridis. Contra, datis diebus menſis & prytanias, deprehenditur, quotus ſit annus Tetraeteridis. Vt in Decreto Athenienſium in gratiam Zenonis: Ἐπ' Ἀῤῥενίδου ἄρχοντος, ἐπὶ τῆς Ἀκαμαντίδος πέμπτης πρυτανείας, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ὑστέρᾳ, τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ τῆς Πρυτανείας. Vt viceſima menſis Mæmacterionis popularis ſit viceſima tertia Prytanias, hoc non poteſt contingere, niſi anno pri- D
mo Tetraeteridis. Tunc enim XXVIII Pyanepſionis eſt nouilunium. Ideo XX Mæmacterionis eſt XXIII Prytanias. Quare audacter poſſumus dicere, illud Decretum datum fuiſſe anno primo Tetraeteridis Atticæ. Quod ſi quota eſſet Tetraeteris periodi Atticæ ſciremus, & diem verum in Kalendario Iuliano dare poſſemus. Itaque videmus quæ ſit vtilitas anni Attici & Olympici ad notationem temporum in rebus Græciæ. Quare ignoratio iſtius formæ non ſolum

A lum huic ſæculo, ſed & priſcis temporibus nocebat. Ex doctrina primi libri ſcimus neomenias anni Græci popularis peruagari menſem integrum in forma Iuliana. Hecatombæon, verbi gratia, aliquando incidit in X Iulij, aliquando in VI Auguſti. Igitur ſidus, quod veſpere neomeniæ Hecatombæonis oritur, in primo anno periodi Atticæ, non orietur in eadem neomenia, quando Hecatombæon erit in VI Auguſti. Propterea parapegmata ab artificibus propoſita erant, ne vulgus in eadem neomenia ſemper idem ſidus oriri aut occidere putaret. quod tamen vulgus negligebat, adeo vt quidam dux apud Polybium, cum ad ortum, aut occaſum Pleiadum (non memini vtrum fuerit) condixiſſet, non venit ad conſtitu-B tum; falſus nimirum deſultorio menſium ſitu; quem non conſiderauerat. Duæ igitur de capto Ilio generaliter ſunt ſententiæ. Quidam enim multis annis ſupra quadringentos ante primam Olympiadem ponunt. Alij præter quadringentos, octo, ſeptem, ſex, & quinque tantum ponunt. Horum tantum nobis habenda ratio, & quidem inter eos eorum, qui Attica ſcripſerunt: quorum vnus conſenſus eſt in menſe & die menſis. Omnes enim Θαργηλιῶνος ὀγδόη φθίνοντος hoc contigiſſe dicunt. In annis Tetraeteridis variant. Vulgus ſolet diuidere menſem Lunarem in nouilunium, ſeptimam Lunam, plenilunium, & ſeptimam a fine: quas diuiſiones Quadrantes Lunæ vocant: aliter vocant primam, ſeptimam, quintamdeci-C mam, viceſimam ſecundam. Græci φεγγάριον, διχόμηνιν, πανσέληνον, διχόμηνιν ὕστερον. Hæ quatuor Lunaris menſis diuiſiones ſunt in viceſima tertia, ſiue ὀγδόη φθίνοντος Θαργηλιῶνος. Primo quippe anno Tetraeteridos, viceſima tertia Thargelionos eſt prima Luna, in ſecundo anno eſt ſeptima, in tertio eſt plenilunium, in quarto eſt viceſima ſecunda. Rurſus in viceſima tertia Thargelionos anni primi Luna occidit ſtatim veſpere. In anno ſecundo occidit media nocte. In anno tertio per totam noctem lucet. In quarto oritur a media nocte. Qui igitur 408 annis ante primam Olympiadem captum Ilion volunt, neceſſario anno tertio Tetraeteridos hoc contigiſſe volunt. Nam 408 anni retro putati deſinunt D in XLIX annum periodi Olympicæ, ſiquidem fingimus retro ſemper eam periodum obtinuiſſe. Erat igitur XI annus deſinens periodi Atticæ. Semper enim deducendi ſunt 38 anni de periodo Olympica, vt habeas periodum Atticam: aut contra, adiiciendi. Non enim refert vtro modo experiare. Ergo plenilunio hoc contigit. Et ſane quoſdam de vetuſtioribus idem ſenſiſſe ſcribit Clemens. καί τινες τῶν τὰ Ἀττικὰ συγγεγραφότων, ὀγδόη φθίνοντος (Θαργηλιῶνος) βασιλεύοντος τὸ τελευταῖον ἔτος Μενεσθέως, πληθυούσης σελήνης. Qui annos 407 ponunt

a capto Ilio, ad primam Olympiadem, hi omnino cenſent captum A Luna viceſima ſecunda. Auctor enim τῆς μικρᾶς Ἰλιάδος ita ſcribit: Νὺξ μὲν ἔην μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε σελαίνα. Ex hoc verſiculo Clemens nititur confirmare eorum ſententiam, qui volunt plenilunio τὴν ἅλωσιν Ἰλίου contigiſſe. Sed pace eruditiſſimi ſcriptoris, ἐπιτέλλειν non ſignificat lucere, quod ipſe aliud agens putat, ſed oriri, & incipere apparere. In idiotiſmo Hiſpanico elegantiſſime dicitur *Aßomar*. Latine exiſtere. Euripides Hecuba. Μεσονύκτιος ὀλλύμαν. Ibi Scholion vetus apud Fuluium Vrſinum: Καλλισθένης ἐν δευτέρῳ τῶν Ἑλληνικῶν οὕτω γράφει· ἑάλω δ' ἡ Τροία Θαργηλιῶνος μηνός, ὡς μέν τινες ἱστορικῶν ὀγδόῃ ἱσταμένου. ὡς δὲ ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα, ὀγδόῃ φθίνοντος. διορίζει γὰρ αὐτὸς τὴν ἅλωσιν φάσκων συμβῆναι τότε τὴν κατάληψιν, ἡνίκα νὺξ μὲν ἔην μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε σελήνη. μεσονύκτιος δὲ μόνον τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος B ἀνατέλλει· ἀλλὰ δὲ οὐ συμπεφώνηκεν Εὐριπίδης, ὡς ὁμολογουμένης τῆς δόξης. Λυσίμαχος δέ φησι Δημοφῶντος Ἀθήνησι βασιλεύοντος ἔτους τετάρτου, Θαργηλιῶνος ἱσταμένου δωδεκάτῃ. Qui annos 406, vt apud Euſebium, aſſignant, ij primo anno ſequentis Tetraeteridis, hoc eſt, XIII periodi, captum Ilion omnino volunt, hoc eſt nocte illuni. Sed nemo veterum noctem illunem fuiſſe prodit. Itaque audiendi non ſunt. Poſtremo qui 405 annos putant, ij Septima Luna accidiſſe volunt, anno Tetraeteridis ſequentis ſecundo, periodi XIIII. Virgilius:

Et iam Argiua phalanx inſtructis nauibus ibat
A Tenedo, tacitæ per amica ſilentia Lunæ. C

Seruius: *Septima Luna capta eſt Troia, cuius ſimulachrum apud Argos conſtitutum. Hinc eſt quod dicit: Oblati per Lunam.* — Doctiſſimus Politianus hic hariolatur præter ſolitum de ſilentio Lunæ. Conſtat igitur omnibus de tempore anni, non de anno. Nam fine veris Ilion captum quidem volunt, paulo ante ſolſtitium. Quod & Virgilius ſequutus eſt:

--- vix prima inceperat æſtas:
Et pater Æneas dare ventis vela iubebat. --- De anno vero non conuenit. Atqui doctiſſimi inter eos, qui hæc diſquiſiuerunt, interuallum a capto Ilio, ad primam Olympiadem, definiunt annorum D 407 præciſe, Ephorus, Calliſthenes, Damaſtes, Phylarchos, Canones Eratoſthenis, quibus multum tribuit Dionyſius Halicarnaſſenſis. Quare Diodorus omnium accuratiſſimus ait annum primum Olympiadis XCIIII definentem, hoc eſt, annum CCCLXXIII a primo Olympico ludicro, eſſe ὀγδοηκοστὸν πρὸς τοῖς ἑπτακοσίοις μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν. Deductis igitur 373 de 780, remanent anni 407, interuallum a capto Ilio, ad 95 Olympiadem ineuntem.

A tem. Contigit igitur hic caſus anno tertio tertiæ Tetraeteridos Atticæ; hoc eſt, anno XI periodi Atticæ, plenilunio. Neomenia Thargelionos XXXI Mai. viceſima tertia Thargelionos in XXII Iunij. Supererant ad caput anni ſequentis, XXXVII dies; quorum XVI ad τροπὰς θερινάς; id eſt VIII Iulij excluſiue. Et proinde XXI erant περιτταὶ ἡμέραι, ad caput anni ſequentis; vt habes libro primo; in Tabula neomeniarum Atticarum. Sed Dionyſius Halicarnaſſenſis dicit fuiſſe viginti tantum περιττάς; XVII autem ad τροπάς. Intelligit ergo incluſiue. Includit enim VIII Iulij in illum numerum. quod & Plutarchum facere animaduertimus; qui pro τριάκοντα dicit τριακοστόν, & contra ἑκατοστόν pro ἑκατόν. Neque ille ſo-
B lum, ſed & alij Græci. Incidit igitur ille annus in 3531 periodi Iulianæ. Annus autem primus Iphiti incidit in annum 3938 periodi Iulianæ. Differentia, anni 407. quod erat propoſitum. Notabis autem in Tabula neomeniarum Atticarum, libro primo, περιττὰς ἡμέρας pertinere non ad eum annum; cui appoſitæ ſunt, ſed ad ſequentem. Exemplum: In primo anno periodi annotatur περιττὴ nulla. Hoc ſignificat; a fine anni antecedentis, qui erat vltimus periodi, ad initium primi anni, nullam eſſe περιττὴν ἡμέραν. Rurſus ſecundo anno appoſitæ ſunt 27 περιτταί. Hoc eſt, a fine primi; ad initium ſecundi, ſunt 27 περιτταί. Proinde anno XII περιτταί 21 attributæ ſignificant, a fine anni XI, ad initium XII, fuiſſe περιττὰς ἡμέρας 21, quas
C tamen Dionyſius XX tantum eſſe cenſet, excludens nimirum VIII Iulij ab illis. Rurſus cum dicimus plenilunium fuiſſe, intelligimus ſecundum vſum periodi Atticæ, &, vt Dionyſius ait, ὥσπερ νῦν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς χρόνους ἄγουσι. quod prudentiſſime ab eo dictum. Periodus enim Attica accommodabat nouilunia Tetraeteridum ſæculo Iphiti. Itaque a capto Ilio, ad primam Olympiadem, & ſæculum Iphiti, facta erat Lunæ προήγησις horarum 32. A ſæculo autem Iphiti, ad Dionyſium Halicarnaſſenſem; & Auguſtum, bidui ſolidi. Quare erraret, qui ad Lunæ rationes hæc exigere vellet. Captum igitur eſt Ilion anno periodi Iulianæ 3531, Iunij XXII. Anno mundi 2767, Didymonos quartadecima. Character Zygonos 1.9.35. Octobr. V.
D Anno Iudaico 2578, Tamuz XIIII, cuius character 3.14.910. Atque hic eſt verus annus & dies capti Ilij. Nam vt diximus, XXIII Thargelionis, in anno tertio Tetraeteridos habet plenilunium. In hoc anno Thamuz & Didymon concurrebant. Epocha igitur, quæ annos 407 abſolutos ponit ante primam Olympiadem, eſt ex ſententia Eratoſthenis. Vocetur Eratoſthenea. Ea omnium eſt certiſſima. In libro primo cum ageremus de periodo Attica, nos contulimus caſum Ilij in 408 annum ante primam Olympiadem. ſed hæc

opinio de 407 annis longe certior. Ex his eruditus Lector poteſt aduertere, quanta vtilitas ſit in anni Attici doctrina, & quam longe fallantur, qui menſes Athenienſium populares ad Lunæ rationes reuocant, & neomeniam Hecatombæonis in Iunio vt plurimum ſtatuunt. De variis circa hunc caſum veterum ſententiis adducam verba Clementis Alexandrini. Κατὰ δὲ τὸ ὀκτωκαιδέκατον ἔτος τῆς Ἀγαμέμνονος βασιλείας Ἴλιον ἑάλω, Δημοφῶντος τοῦ Θησέως βασιλεύοντος Ἀθήνησι τῷ πρώτῳ ἔτει, Θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ ἐπὶ δέκα, ὥς φησι Διονύσιος ὁ Ἀργεῖος. Αἰγίας δὲ καὶ Δερκύλος ἐν τῇ τρίτῃ, μηνὸς Πανέμου ὀγδόῃ φθίνοντος. Ἑλλάνικος δὲ δωδεκάτῃ Θαργηλιῶνος μηνὸς, &c. Nos Atticos veriora protuliſſe putamus, Θαργηλιῶνος τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος. A

B

DE CONDITV TEMPLI SOLOMONICI.

ANNVS primus templi Solomonici eſt 480 iniens Exodi Hebræorum: priore Regum, cap. VI, I. Erat annus mundi 2932, quinquageſimus ſecundus viceſimi quinti Heled, ſiue ſæculi Hebraici. Epagomenon Neomenia in VIIII Octobris: neomenia Æthanim XIIII Octobris: neomenia Ziu XI Mai; vt anno ante Exodum. 480 enim anni ſunt quatuor ſæcula Hebraica abſoluta. Itaque eædem neomeniæ anni dierum erant tempore conditus templi, quæ fuerant anno mundi 2452, qui anteceſſit annum Exodi. Zygonis character 3. 0. 3′, in quarta Octobris. Neomenia Tauronos XXX Aprilis. Erat annus 3696 periodi Iulianæ, Iudaicus 2743. cuius Sivvan 4. 0. 790, Mai XXIIII. Itaque cum capite VI prioris Regum dicatur templi fundamenta iacta menſe Ziu, hoc tempus incidit in menſem Maium. Sed Chronicorum poſteriore, cap. III, I, notatur ſecunda Ziu, qua iaci cæpta fundamenta. quod tempus conuenit diei XII Mai, feria ſexta. Animaduertendum vero, annos 2453 præciſe eſſe a conditu mundi, ad Exodum, ſi a vere initia rerum repetamus. A verno enim æquinoctio anni 764 periodi Iulianæ, ad vernum æquinoctium anni 3217 eiuſdem, ſunt anni præciſe 2453. Sed ſi ab autumno anni 764 ordiamur annos mundi, erunt tantum anni 2452, & menſes ſex. Id notamus, ne quis errorem putet. Nam aliter fieri non poteſt. Cum igitur annus, quo templum inchoatum, ſit quadringenteſimus octageſimus ab Exodo, manifeſto is erat annus periodi 3696, vt a nobis demonſtratum eſt: & propterea erat mundi annus labens 2932 ab autumno. Itaque ab initio rerum, ad initium Templi, ſunt anni abſoluti 2931, & menſes ſeptem præciſi. In his igitur prudenter agendum,

A dum, & conſiderandum, vtrum ab Exodo, hoc eſt, a vere, annus incipiat, an ab autumno antecedenti. Igitur fundamenta templi iacta, anno periodi Iulianæ 3696, Mai XII, feria ſexta. Thoth die VIII: anno mundi 2932, Tauronos XIII, Ziu menſis dierum ſecunda. anno Iudaico 2743, Ijar XXVI, cuius character 2. 11. 1077. Rurſus animaduertendum, in referendis neomeniis, tranſlationum Iudaicarum rationem nos non habere, ſed tantum medij motus Lunaris politici, hoc eſt, anni ordinarij Iudaici.

DE ENCÆNIIS TEMPLI.

B Constrvctioni Templi anni ſeptem dati ſolidi, cum menſibus ſex. 1. Regum, cap. VI, 37, 38. Ergo abſolutum Templum in autumno anni periodi Iulianæ 3703: qui erat mundi 2940, & cuius iam vnus menſis elapſus erat. Neomenia Zygonos 5. 22. 42. Octobris III. Erat annus ſexageſimus viceſimi quinti Heled Hebraici. Neomenia Æthanim XII Octobris. Neomenia Bul. XI. Nouembris. Annus Iudaicus 2751. Igitur anni Sabbatici menſe ſecundo encænia Templi celebrata. ſiquidem primus menſis anni Sabbatici incidit in initium Autumni. Bul igitur eſt octauus menſis anni Paſchalis, ſecundus autem anni Sabbatici.

C DE INITIO OLYMPIADVM ET PRIMO ANNO IPHITI.

Cvm veteres Græci anni Lunaris modum ſcirent eſſe dierum 354, eum autem ad ſolis rationes componere vellent, expectabant interuallum temporis, quo numerum dierum, qui propius abeſſet a iuſto menſe, intercalarent. Bienniis igitur exactis, alternis XXII & XXIII dies intercalabant, pro ſecunda menſis nonam, aut octauam menſis dicentes, ne menſis videretur τριακάδι defraudari: quemadmodum in cauis menſibus, tertiam pro ſecunda menſis dicebant. Ita fiebat, vt in anno communi duodecim τριακάδες eſſent, in embolimæo tredecim. Quia igitur menſes omnes τριακάδας habe-
D bant, ex eo Herodotus putauit annum 360 dierum eſſe, & ſingulis bienniis exactis, quod ipſe vocat διὰ τρίτου ἔτεος, menſem τριακοντήμερον intercalari. In quo pueriliter peccauit. Neque proculdubio alia fuit cauſa eum ita putaſſe, niſi quod videret omnium menſium vltimam diem τριακάδα vocari. Quod igitur annus aliquot Græcorum priſcorum CCCLIIII diebus conſtaret, & ſingulis bienniis exactis XXII dies intercalarentur, non ſolum fidem fecerit C. Iul. Solinus, qui ita ſcripſit, ſed etiam vetuſtiſſimorum Græcorum intercalatio,

quæ

quæ ſingulis bienniis exactis celebrabatur, XXII, & XXIII alternis. A
Quod ſiquis obiiciat, apud Solinum non XXII dies, ſed XXI intercalari ſolitos, ex eoque colligendum, annum Græcorum 360 dierum fuiſſe, & fine anni quarti XXI dies fulciendæ epochæ adiici, concedemus id verum eſſe, & locum habere in iis nationibus, qui Pentaeterica ſacra inſtaurabant; non in iis, qui Trieterica tantum habebant, in quibus neceſſario annus erat dierum 354, & alternis XXII, & XXIII dies intercalabantur, poſt quam intercalationem inſtaurabatur ſolenne Trietericum. Cum igitur XXII dies intercalabantur, tempus illud aliquo inſigni cultu ſignabant, quod vocabant Trietericon. Cum autem XXIII dies intercalati eſſent, hoc item tempus celebriore ſolenni notabant: vt Elidenſes Olympiade, Pho- B
cenſes Pythiade, Athenienſes maiuſculis Quinquatribus, item maiuſculis myſteriis. Habebant enim & minuſcula μυστήρια. Ita fiebat vt ex quater diebus CCCLIIII, & XLV intercalaribus fierent dies 1461. quod eſt luſtrum Solare Ægyptiorum; & Græcorum, vt etiam ex Eudoxo notat Plinius. Vt certum eſt, multas nationes Græciæ, præſertim Aſiaticas, hac intercalatione vſas, ita non conſtat, an Elidenſes ea vnquam vſi fuerint, aut, ſi illam aliquando vſurparint, quando eius vſum deſiuerunt. Nam ſemper eorum ſacra ludicra πενταετηρικὰ celebrabantur die XV menſis, & quidem plenilunio. Erat igitur menſis mere Lunaris. Sed eorum menſes erant τριακονταήμεροι. Itaque ſingulis quinquenniis ineuntibus, menſis incipiebat C
a nouilunio, vt accurate a nobis libro primo diſputatum eſt. Græci igitur primam putant Olympiada, quam Iphitus Praxonidæ filius inſtituit, anno periodi Iulianæ 3938. Cenſorinus enim ſcribens anno Chriſti vulgari 238, qui erat periodi Iulianæ 4951, ait eum annum fuiſſe a prima Iphiti Olympiade 1014. Ergo prima Olympias celebrata anno periodi Iulianæ 3938, XVI Ab, Iulij XXIII, feria III, cuius neomenia characterem habuit 3, 3. 905, Iulij IX, anno Iudaico 2985. Inde obtinuit, vt neomenia primi menſis Elidenſium, qui erat Macedonibus Hyperberetæus, nunquam promoueretur citra IX Iulij, obicem & terminum ei ſtatuendo VIII Iulij, quam propterea vocabant τροπὰς θερινάς. Erat annus mundi 3174. Neo- D
menia Zygonos: 2. 16. 4′5, Kalendis Octobribus Neomenia Karcinonos Kalendis Iulij. Prima igitur Olympias celebrata XXIII Karcinonos, cyclo Solis XVIII, Lunæ V, anno 722 ab Exodo, anno 246 ab initio regni Solomonis, & proinde 36 Azariæ Regis Iuda, qui & Vzzia dictus fuit. Hoc tempus vocatur luſtrum a Latinis, id eſt περίοδος. Sed quia a Græcis dicitur πενταετηρὶς, (inepte quidam etiam magni nominis viri Penterim vocant) propterea Latini

A tini putarunt eſſe annorum quinque ſolidorum. Nam & Auſonium ita putaſſe demonſtrauimus; & Ouidius eodem offendit, cum ait:

Poſtque meos ortus Piſæa vinctus oliua
Abſtulerat decies præmia victor eques.

Hoc enim eſt quinquaginta annos decem Olympiadibus definire, & alibi:

In Scythia nobis quinquennis Olympias acta
Iam tempus luſtri tranſit in alterius.

Eandem mentem Auſonij fuiſſe libro primo indicauimus. Sed non prætereundum, cum iam deſitum eſſet ludicrum Olympicum, Luſtrum Iulianum, cæptum dici Olympiadem: ne cui forte id imponat. Auſonius:

Mille annos, centumque & bis fluxiſſe nouenos
Conſulis Auſonii nomen aduſque leges.
Fors erit, vt, luſtrum cum ſe cumulauerit iſtis,
Confectam Proculus ſignet Olympiadem.

Auſonij Conſulatus incidit in annum Chriſti 379, indictione VII, auctore Marcellino Comite: quod & aliis argumentis demonſtrari poteſt. Erat annus cycli Solis XXIIII, & proinde quartus luſtri Iuliani: quod quidem luſtrum incipit ſemper ab anno biſextili. Nam & primus annus Iulianus habuit literas dominicales CB. Præterea C alibi demonſtrabimus, in magno Paſchali Conſules a Bruto primo Conſule, ad ſæculum Iuſtiniani, per quadriennia digeſtos fuiſſe, quorum quadrienniorum primus annus ſemper eſt biſextilis. Ergo digeſtum fuit per luſtra Iuliana. Quod luſtrum vocet Olympiadem Auſonius, hoc vero nouum non eſt, ſed potius quod luſtrum Iulianum illi dicitur Olympias: cum quadriennij vltimus annus, in quem incidit Conſulatus Auſonij, ſit quartus luſtri Iuliani. Hoc etiam confirmatur aliquot locis ſcriptorum illius ſæculi. Conſtantinus Magnus deceſſit anno Chriſti 337, die Pentecoſtes, anno quarto Olympiadis Iphiteæ 278, duobus circiter menſibus ante initium Olympiadis Iphiteæ 279. Socrates ait deceſſiſſe anno ſecundo Olympiadis 278. D Proculdubio intelligit annum ſecundum luſtri Iuliani. Erat enim cyclus Solis X, ſecundus a biſexto. Theodoſius ſenior, optimus & Chriſtianiſſimus Princeps, obiit anno Chriſti 396, anno 3 Olympiadis 293, Ianuarij die XVII, Olybrio & Probino COSS. Socrates vero ſcribit obiiſſe anno primo Olympiadis 294. Sane cyclus Solis erat XIII, ideoque primus luſtri Iuliani, quam Olympiadem vocat. Arcadius deceſſit anno Chriſti 409, quarto Olympiadis 296, Baſſo & Philippo COSS. Kal. Mai. Socrates autem ait anno ſecun-

do Olympiadis 297: quia nimirum erat annus Cycli Solis XXVI, A & ideo ſecundus luſtri Iuliani. Hæc ſatis confirmant Olympiadem apud illos ſcriptores eſſe non ſolum ſpatium luſtri Iuliani, hoc eſt dierum 1461, ſed etiam merum luſtrum Iulianum eſſe, cuius annus primus ſit biſextilis duplici litera Dominicali præditus. Oſtendimus vero libro IV, iam temporibus Luciani Hecatombæonem, aut primum menſem Elidenſium, merum Quintilem Iulianum: & propterea interuallum Olympicum iam non, vt antea, vagum, ſed ſtabile fuiſſe. Quare conſiderandum eſt, quod idem Socrates ſcribit, Conſtantium Chlorum Conſtantini Magni patrem obiiſſe anno primo Olympiadis 271, die Iulij XXV: quod tempus congruit anno Chriſti 305. qui eſt ſecundus a biſexto. Si Olympias Socrati nihil B aliud eſt, niſi luſtrum Iulianum, ſecundum hæc, Conſtantius obierit anno Chriſti 304, non autem 305. Ego nihil definio. & omnia quæ ad obitum Conſtantij Chlori, cædem Maxentij, initia Conſtantini Magni pertinent, omnia, inquam, multis tenebris inuoluta ſunt: quanquam ſcimus cum Euſebio Conſtantium Chlorum anno Chriſti 307 deceſſiſſe. Conſtantius Conſtantini F. deceſſit Flauiis Tauro & Florentio COSS. anno Chriſti 361, primo Olympiadis 284. Socrates primo anno eiuſdem Olympiadis deceſſiſſe teſtatur. Quare hic Olympias non fuerit luſtrum Cæſarianum. Denique Valens Imp. cæſus eſt a Gotthis, anno ante Conſulatum Auſonij, hoc eſt, anno Chriſti 378, cyclo Solis 23, & ideo anno tertio C luſtri Romani, anno ſecundo Olympiadis 289. Socrates confert in annum quartum Olympiadis 289. Sed fallitur. Neutri enim Olympiadi, Iphiteæ, aut Iulianæ conuenire poteſt. Nam videtur conferre in ipſum annum Conſulatus Auſonij. Ex his manifeſto colligitur, Olympiadem illis vltimis temporibus luſtrum quidem non Iphiteum intelligi, ſed Iulianum, idq; a menſe Septemb. antecedente. In veteribus monimentis LVSTRVM deſignatur ſingulari L. vt in ſtela, quæ ex portu Anconitano Romam tranſlata: in qua Kϛ̄L. & ZKL. & HKL. & ΘK.L. ſignificant XXVI Luſtrum, XXVII, XXVIII, XXIX, &c. & creberrimum in numiſmatis Prouincialibus Græcis vt Γ. ΚΑΙΣΑΡ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. ΜΕΓΑΣ. L. Γ. id eſt, luſtro D tertio. Item ΤΙ. ΚΛΑΥΔ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒΑΣΤ. ΓΕΡΜ. ΑΥΤΟΚ. L. A. id eſt, Luſtro primo. & ita in omnibus prouincialibus nummis Imperatorum Græcis, vſque ad filios Conſtantini. In illis nummis aliquando L. aliquando Λ ſculptum eſt. vt: ΑΥΓ. ΝΕΡΟΥΑΣ. ΣΕΒΑΣΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΚ. Λ. Γ. id eſt, Λύστρῳ τρίτῳ. &, ΑΥΤ. ΝΕΡΟΥΑΣ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Λ. Β. Λύστρῳ δευτέρῳ. Id autem Luſtrum intelligimus Luſtrum indictionum aut

A aut illationum. luſtrum vero penſionum & indictionum erat quadriennij. Zoſimus : Μέλλοντος τοῦ τετραετοῦς ἐνίστασθαι χρόνου, καθ' ὃ ἔδει τοῦτο τὸ τέλος εἰσφέρεσθαι. 691. In ara etiam vetuſtiſſima Romæ legitur MINISTRI. LVSTRI. SECVNDI. quod huc referendum. Sed quid volunt illa in numiſmatis prouincialibus Græcis? ΕΤΟΥΣ. ΙΕΡΟΥ. ΝΕΟΥ. ΠΡΩΤΟΥ. ΕΤΟΥΣ. ΙΕΡΟΥ. ΝΕΟΥ. ΔΕΥΤΕΡΟΥ. ΕΤΟΥΣ. ΙΕΡΟΥ. ΝΕΟΥ. ΙΓ. Quod idem eſt in Gellio, libro XVIII, cap. primo; *Æſtate anni noui.* Non ſatis capio. Idem, niſi fallor, vult inſcriptio vetus de Colonia Viminatio, vbi anni a primo, ad XIIII digeſti ſunt: COLON. VIM. AN. I. COLON. VIM. AN. II. & ita deinceps vſque ad XIIII incluſi-
B ue. Neque aliter interpretor nummos Philipporum Augg. in quibus hæ notæ ſunt, I. II. III. IIII. V. VI. Puto enim notari annos ſæculi millenarij. Sed viderint docti. Niſi ſint anni imperij: vt videmus in nummis Iuſtini, & Iuſtiniani. Nam & ſunt nummi Iuſtiniani, in quibus notatur annus XXXVIIII imperij eius: qui & vltimus illi fuit.

DE PRIMIS PALILIBVS VRBIS.

SERO Romani Faſtos ſuos annis Vrbis ſignarunt, vt nos vix tandem a Karoli Magni temporibus annum Chriſti Dionyſianum in Faſtos noſtros retulimus. Priſcum illud & primum Romanorum
C inſtitutum; Conſulibus, non annis Vrbis tempora notare. At plerarumque aliarum Italiæ ciuitatum annus primus & exploratus erat; & ab eo tempora deſignabant. Extat hodie egregium vetuſtatis monimentum Interamnæ in baſilica epiſcopali:

SALVTI. PERPETVÆ. AVGVSTÆ
LIBERTATIQVE. PVBLICÆ
POPVLI. ROMANI

GENIO. MVNICIPI. ANNO. POST
INTERAMNAM. CONDITAM
DCCIIII. AD. CN. DOMITIVM
AHENOBARBVM. COS.

PROVIDENTIÆ. TI. CÆSARIS. AVGVSTI. NATI. AD. ÆTERNITATEM
ROMANI. NOMINIS. SVBLATO. HOSTE. PERNICIOSISSIMO. P. R.
D FAVSTVS. TITIVS. LIBERALIS. VI. VIR. AVG. ITER
P. S. F. C.

Hæc tabula manifeſto gratulatur Tiberio Cæſari de cæde Seiani, quæ accidit anno ante Conſulatum CN. DOMITI Ahenobarbi, & L. Vitellij, qui obiit in magiſtratu, & cuius nomen hic deraſum eſt. Id tempus congruit anno 32 Chriſti Dionyſiano, quem ſecutus eſt annus Paſſionis Dominicæ. Erat annus periodi Iulianæ 4745:

de quo detractis annis ſolidis 703, remanet annus primus Interam- A næ conditæ 4042 in periodo Iuliana, qui eſt annus Iphiti 104, vltimus nimirum 26 Olympiadis. Rurſus in Apocha Collicti cuiuſdam Rauennatis ita ſcriptum eſt: *Imp. Domino Iuſtiniano P. P. Aug. Anno tricenteſimo octauo Rau. P. C. Baſilij, anno viceſimo: tertio Iduum Iuliarum. Ind. duodecima Rau.* Erat annus Chriſti 564. Ergo Colonia Rauenna deducta anno Chriſti 256. Extat præterea vetus ſaxum Puteolanum cum anno X C a Colonia deducta, P. Rutilio, Cn. Manlio COSS. Ex quibus COSS. patet Coloniam Puteolos deductam A. A. V. C. DLX; vt etiam conſtat ex Liuij lib. XXXIIII. Cum igitur & coloniarum deductarum & natalium municipiorum annus ſingulis Italiæ nationibus conſtaret; pudendum B erat Romæ primordia eius hactenus ignorata fuiſſe, vt Ennius a primis vrbis Palilibus, ad ſua tempora, ſeptingentos annos putauerit, cum tamen nondum ad ſexcenteſimum peruentum eſſet. Siquidem ita canebat:

Septingenti ſunt paulo plus, aut minus anni,
Auguſto augurio poſtquam incluta condita Romaſt.

Primum omnium togatorum M. Porcium Catonem puduit ignorationis rei ſimul, & ſupinitatis Romanorum. Is ex Cenſoriis Tabulis collegit annum primorum Conſulum creatorum, & Regifugij; & inde retro dinumeratis annis 244, per quæ Romæ regnatum eſt a ſeptem regibus, peruenit ad initia Vrbis. In Tabulis enim Cenſoriis C reperit anno penultimo ante Vrbem a Gallis captam, luſtrum Romæ actum L. Valerio Potito, T. Mallio Capitolino COSS. anno poſt exactos Reges centeſimo vndeuiceſimo, δευτέρῳ πρότερον ἔτει τῆς ἁλώσεως ἑνὸς δέοντι εἰκοστῷ καὶ ἑκατοστῷ, vt loquitur Dionyſius: vt annus captæ Vrbis a Brenno ſit centeſimus viceſimus primus iniens. Hæc accurata Catonis obſeruatio magno adiumento fuit ad initia Vrbis indaganda, ſiquidem conſtabat de interuallo, per quod regnatum eſt. Nam quomodo & ipſe, & Varro, qui hæc poſtea diligentius perpendit, illud tempus explorauerint, nemo in literas retulit: quod tamen admonuiſſe pluris intererat, cum antiquius ſit, quam tempus captæ Vrbis, quod propius erat memoriæ ſæculi Catoniani. Igitur D pro conceſſo, aut explorato habebant, a Palilibus vrbis, ad primos Conſules, fluxiſſe annos, vt quidem Cato putabat, CCXLIII, vt autem Varro, vno amplius. Et quia immutabilis eſt annus primorum Conſulum validiſſime ex Cenſoriis Tabulis demonſtratus, qui incidebat in annum Iphiti 267 currentem, hinc ſequitur, ſecundum Catonem Romam conditam anno Iphiti 24, duobus menſibus ante initium 25: ſecundum Varronem autem, vt diximus, anno vno minus.

A minus. Itaque Palilia Varroniana incidunt in annum Iphiti 23, qui
eſt annus tertius ſextæ Olympiadis. Hinc quaſi in factiones duas res
diſceſſit, vt altera Palilia ſint Catoniana, altera Varroniana. In Fa-
ſtis Capitolinis, Conſulatus C. Claudij Neronis, & M. Liuij Salinato-
ris II, confertur in annum Vrbis DXLVI. Ergo Conſules, qui proxi-
me antecedebant, M. Claudius Marcellus V, T. Quinctius Criſpi-
nus, geſſerunt magiſtratum anno Vrbis DXLV, ſecundum illa ſaxa
Capitolina. At Liuius illis COSS. ait ludicrum Olympicum celebra-
tum, quam nemo negauerit fuiſſe Olympiadem CXLIII. anno periodi
Iulianæ 4506. Palilia igitur illorum COSS. incidunt in annum quar-
tum Olympiadis CXLII, hoc eſt, in annum Iphiti 568. Ergo Roma
B condita anno Iphiti 24, ſecundum faſtos Capitolinos. Et proinde
Palilia Faſtorum Capitolinorum ſunt Catoniana. Rurſus Liuius ſcri-
bit, per eos dies, quibus profectus eſt ad bellum Conſul L. Corne-
lius Scipio Africani frater, ludis Apollinaribus, a. d. V. Eid. Quintil.
cælo ſereno interdiu obſcuratam lucem fuiſſe, cum Luna ſub orbem
Solis ſubiiſſet. Hæc eclipſis proculdubio contigit prid. Eid. Mar-
tias Iulianas; anno periodi Iulianæ 4524, cyclo Lunæ ſecun-
do. At Faſti Capitolini Conſules L. Scipionem Aſiaticum, & C. Læ-
lium. C. F. Nepotem comparant in annum Vrbis DLXIII. Ergo Vrbs
condita anno periodi Iulianæ 3961, vt ſupra, hoc eſt 24 Iphiti. Sed
nodus reſtat. Nam Piſo Conſulatum Scipionis Aſiatici, & Lælij con-
C iicit in annum Vrbis DXVI. Interuallum 33 Conſules. At in Caſ-
ſiodoro, & Faſtis Onufrianis 32 tantum. Quare vnum par Con-
ſulum hinc effugiſſet. Sed falſum eſt. Nam Faſti Capitolini compa-
rant hos duos Conſules in annum Vrbis DXCV, non autem DXC
VI, vt Piſo, & eum ſequutus Onufrius. Faſtos Capitolinos ſequi-
tur Solinus, cap. ſecundo. Is ſcribit, C. Pompeio Gallo, Q. Ve-
rannio COSS. anno Vrbis DCCCI, Olympiadem CCVII actis pu-
blicis notatam fuiſſe. Olympias CCVII iniuit anno periodi Iulia-
næ 4762, cyclo Lunæ duodecimo. Ergo 9 addenda ad 801, vt
diuiſa per XIX relinquant 12. & proinde Roma condita cyclo Lu-
næ decimo, anno periodi Iulianæ 3961. Et vetus Chronologus a-
D pud Clementem: ἀπὸ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος, ἐπὶ τῆς Ῥώμης κτίσιν συνά-
γεται ἔτη εἴκοσι τέσσαρα. Igitur Faſti Capitolini, & Solinus Catoniana
Palilia ſequuntur. Sed diligenter cauendum, ne annum Vrbis curren-
tem pro ineunte accipiamus. Hoc etiam prudentioribus imponere
poteſt. Nam cum dicitur, Conſules illos iniiſſe magiſtratum Kalen-
dis Ianuarij illius anni Vrbis, dubitari poteſt, fluentis ne, an a Palili-
bus proximis incipiendi, intelligendum ſit. Sane Paulus Oroſius cæ-
dem Cæſaris confert in annum Vrbis 710. videtur κατὰ πρόληψιν ita

vocare annum, qui nondum inceptus erat. Apud Dionyſium Halicarnaſſenſem, anni, qui putantur ab Vrbe condita, ſunt a Palilibus Catonianis. Varronis auctoritas plures ſectatores habuit, quam Catonis, *qui*, vt ait Cenſorinus, *nunc diuerſarum ciuitatum conferens tempora, nunc defectus eorum, & interualla retro dinumerans, eruit verum: lucemque oſtendit, per quam numerus certus non annorum modo, ſed & dierum iniri poßet.* His accedit prolixa Ciceronis prædicatio: *Tu (Varro) ætatem patriæ, tu deſcriptionem temporum, tu ſacrorum iura, tu ſacerdotum, tu domeſticam, tu bellicam diſciplinam, tu ſedem regionum, & locorum, tu omnium diuinarum humanarumque rerum nomina, genera, officia, cauſas aperuiſti.* Velleius ait annum Vrbis DCCLXXXIII cæpiſſe a Palilibus, in quæ incidit Conſulatus Vinitij: & Vrbem cæptam condi annis viginti duobus abſolutis a primo ludicro Olympico, hoc eſt, anno viceſimo tertio currente Iphiteo. Cenſorinus annum Chriſti 238 ait fuiſſe 1014 Iphiti, 991 autem Vrbis, a Palilibus Varronianis. Plutarchus & anno XXIII Iphiteo condi cæptam Vrbem ſcribit, & die, quo prima iacta fundamenta, Solem defeciſſe. ἐκείνην δὲ τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ ὁ Ρωμύλος τὴν πόλιν ἔκπισεν, ἀτρεκῆ τριακάδα τυχεῖν λέγουσι, καὶ σύνοδον ἐκλειπτικὴν ἐν αὐτῇ γενέσθαι σελήνης πρὸς ἥλιον, ἣν εἰδέναι καὶ Ἀντίμαχον οἴονται) τὸν Τήιον ἐποποιὸν, ἔτει τρίτῳ τῆς ἕκτης Ὀλυμπιάδος συμπεσοῦσαν. Cicero coniunctionis quidem luminarium meminit, ſed nulla defectus Solaris mentione, libro ſecundo de Diuinatione: *L. quidem Tarrutius Firmanus familiaris noſter in primis Chaldaicis rationibus eruditus Vrbis etiam noſtræ natalem diem repetebat a Palilibus, quibus eam a Romulo conditam accepit: Romamque, cum in iugo eßet Luna, natam eſſe dicebat: neque eius Fata canere dubitabat.* Si Kalendæ Ianuariæ anni priſci Romanorum eo tempore cæperunt a VIII Ianuarij, vt certiſſimum eſt aliquando hinc cæpiſſe, quæ fuit epocha priſci anni Attici, viceſima ſexta Aprilis Iuliani conuenerit in Palilia priſci anni; cum Luna eſſet in iugo, cyclo Lunæ nono: quod conuenit ſententiæ Tarrutij, in viceſimam primam Pharmuthi Actiaci natalem Vrbis conferentis, quæ eſt XXVI Mai, feria ſecunda, neomenia Sivvan 3008. cuius character 2. 7. 484. Sed nullam eclipſim Solis tunc potuiſſe contingere conſtat ex eclipſi Solis, quæ 38 anno poſt præciſe, ſequenti menſe, eodem cyclo incidit. Nam interuallo vnius cycli deliquia luminarium poſſunt referri, non autem interuallo duorum cyclorum, vno menſe amplius. Hinc colligere licet, quo iudicio legenda ſint Solini ſcripta, qui ſcribit L. Tarrutium cenſuiſſe Romam conditam Sole in Tauro, Luna in Libra conſtitutis, &, ſi Dis placet, Mercurio & Venere Soli oppoſitis in ſepti-

A in ſeptimo ſigno a loco Solis. Plinius libro ſecundo, cap. xii. *Apud Græcoſ autem inueſtigauit primus omnium Thales Mileſius Olympiadis* xlviii *anno quarto, prædicto Solis defectu, qui ſub Aſtyage Rege factus eſt, Vrbis conditæ anno* clxx. Sane annus quartus Olympiadis xlviii cæpit a cyclo Lunæ ſexto. Quare ſi annus Vrbis 170 currebat, cum ille annus Olympiadis cæpit, Palilia Vrbis centeſima ſeptuageſima inciderunt in cyclum vi. Igitur prima Palilia cæperint cyclo Lunæ octauo, anno Iphiti viceſimo ſecundo currente. Itaque iſte computus eſſet antiquior Varroniano, anno vno. Quod falſum eſt: vt & illud falſum, illum Solis defectum contigiſſe anno quarto illius Olympiadis. Contigit enim viceſima octaua Mai iiii an-
B num proxime antecedentis, quem cum Euſebio putamus eſſe, qui a Thalete prædictus. Alius tamen defectus contigit anno ii Olympiadis xlix. Kal. Octobris. qui videtur conuenire 170 anno Vrbis Catoniano. Itaque apud Plinium error eſſet xlviii, pro xlix Olympiade. & iv annum pro ii. Porro quicunque Catonis Palilia ſequuntur, ij omnes conferunt natalem Vrbis in annum primum Olympiadis vii, cum ex iis, quibus ſententiam ſuam adſtruunt, manifeſto indicent, ſe intelligere Romam conditam Palilibus; quæ proxime initium Olympiadis vii anteceſſerunt. Aliter ſentiunt, aliter dicunt. Certe Dionyſius Halicarnaſſenſis ſuauiſſimus ſimul, & diligentiſſimus ſcriptor ex iis, quæ colligit, nihil aliud quam docet,
C vnius tantum anni diſcrimen intereſſe inter Catonem & Varronem. & tamen ait Romam conditam ἔτους ἐνεστῶτος πρώτου τῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Δαϊκλῆς Μεσσήνιος, ἄρχοντος Ἀθήνησι Χαρόπου ἔτος τῆς δεκαετίας πρῶτον. Quemadmodum igitur duæ ſunt optimæ ſententiæ de Ilio capto: altera, quæ annos 407, altera, quæ annos 406 ante primam Olympiadem interuallum illud faciunt: ita ſunt duæ optimæ de conditu Romæ: altera, quæ in annum tertium, altera, quæ in annum quartum Olympiadis vi hoc tempus conferunt. Qui igitur annis a capto Ilio vtitur, debet prius admonere, vtram ſententiam amplectitur, Eratoſtheneam, an alteram. Qui vero a Palilibus Vrbis rationes temporum putat, dicat, vtra ſequi-
D tur, Varroniana, an Catoniana. Anno Vrbis 800, Claudio Auguſto Cæſare, L. Vitellio coss. celebrati ſunt ſæculares ludi, anno Chriſti 47, a cuius Palilibus iniuit octageſimus natalis Vrbis Varronianus. Anno vero Chriſti 248, Philippo Auguſto ſeniore iii, & Philippo Auguſto iuniore ii coss. (quod Caſſiodorus Æmiliano & Aquilino coss. celebratos ſcribat, ſolens nugatur) celebratus eſt annus Vrbis milleſimus abſolutus Varronianus. & a Palilibus eiuſdem anni cæpit natalis Vrbis vnus & milleſimus. Et ſane

interuallum ludorum ſæcularium Claudij Aug. & Philipporum Augg. ſunt anni 201 præciſi. Ineuntem enim Octageſimum celebrauit Claudius, cum debuiſſet anno ſequenti primum poſt octageſimum celebrare. Quamuis igitur antiquitus veri ſæculares ludi e-rant, qui anno centeſimo vndecimo redeunte edebantur, tamen centenarium quenque Vrbis natalem SÆCVLVM vocabant. neque id tantum, ſed omnem centenarium annorum. Hinc Claudianus inducens Romam Honorium alloquentem, fine anni, qui anteceſſit Conſulatum VI ipſius Honorij, ita canit: *--iam flaueſcentia centum*

Meßibus æſtiuæ detondent Gargara falces,
Spectatoſque iterum nulli celebrantia ludos
Circunflexa rapit centenus ſæcula Conſul. B

Erat annus Chriſti 404, ad finem decurrens, cum hæc canebat Dea, cuius natalis 1157 inierat a Palilibus eiuſdem anni 404. Hic nullus eſt centeſimus annus, nullum ſæculum rediens per centenos vndenos annos. Sed centum annos Dea dicit abiiſſe, ex quo ipſa in vrbe ſua ter tantum ſuos Cæſares vidit. Reliquum tempus ipſos aut Conſtantinopoli deſediſſe, aut in bellis externis occupatos fuiſſe. Quia vero qui centeno quoque anno ludi celebrabrantur a Conſule, (celebrabantur autem ab omni nouo Conſule, quod dicitur, ὑπατείας δοῦναι, Proſpero autem in minore Chronico dicitur Conſulatum edere) illos nemo amplius viſurus eſt, quia nemo tantum viuere ſolet, ideo dicit, ludos nemini amplius videndos. Denique non ſæ- C culares ludos celebratos fuiſſe dicit anno Chriſti 404, ſed ſæculum præteriiſſe, ex quo Auguſti ab Vrbe abſunt. Simplex eſt ſenſus: & tamen amicus noſter, quem ſine honore nominare neque poſſumus, neque debemus, Onufrius Panuinius putat ludos ſæculares illo anno a Conſulibus editos: cum tamen nulla cauſſa ſubſit neque centenarij natalis Vrbis, neque ſæculi Romani. Nam vltimi ludi ſæculares ſunt ij, quos Philippi Auguſti ediderunt: quod vt taceam, ſatis confirmat Aurelius Victor Andreæ Schotti. *Et quoniam nomen admonuit, noſtra quoque ætate poſt mille centeſimus, Conſule Philippo exceßit, nullis, vti ſolet, ſolennibus frequentatus. Adeo in dies cura minima Romanæ Vrbis.* Conqueritur, quod centenarius Vrbis an- D nus celebratus non ſit, qui cadebat in conſulatum Philippi & Saliæ. At ſuperſtitioſior illo Zoſimus, non quod Philippo, & Salia COSS. ſed decimo anno poſt dati nulli ſint ludi ſæculares, acerbiſſime expoſtulat, vt interuallum a ſæcularibus Seueri Auguſti congrueret ſæculo priſco. Tantum abeſt, vt poſtea vlli ludi ſæculares commiſſi ſint, vt voluit doctiſſimus Onufrius. Sed mentio Sæculi admonuit me loci, quem adducit Cenſorinus ex ſeptimo Annali L. Calpurni

Piſonis

A Piſonis Frugi. *Roma condita anno* DXCVI, *ſæculum occipit heis Conſulibus, queis proxumei ſunt Conſules M. Aimilius M. F. Lepidus, C. Popilius abſens.* Nam aliud ſæculum hic intelligit. & cum Faſti Capitolini hos COSS. in annum DXCV coniiciant, qui eſt annus Catonianus: ergo DXCVI annus erit Varronianus. At Piſo antiquior Varrone. Ergo Varro non eſt auctor illius ſententiæ, quæ prima Palilia confert in 23 annum Iphiti. Hic hæreo.

DE PRIMO THOTH NABONASSARI.

De anno æquabili Ægyptiorum ſatis a nobis dictum loco ſuo in III libro, & in IIII, cum de anno Gelalæo diſputaremus. B Eius commoditatem reliquis omnibus typis annorum prætulerunt, quod nulla intercalationis neceſſitate tranſigatur, & ab imperitiſſimis quibuſque etiam nemine præeunte ſine errore obſeruari poteſt. Tamen ſine adiectione diei intercalabant, quod eorum Hierophantæ quinto quoq; anno exacto pro prima Thoth, ſecundam aſſumebant, in omni obſeruatione cæleſti. Exempli gratia: ſi primo anno Σώθεως, id eſt, Caniculæ ortus obſeruatus eſſet neomenia Thoth, illa neomenia vocabatur Σῶθις per ſolidum quadriennium. quinto anno ineunte ſecunda Thoth vocabatur Σῶθις. & ita deinceps pergendo totum anni contextum peruagabantur per annos Ægyptiacos 1461. quibus abſolutis iterum Σῶθις reuertebatur in neome- C niam Thoth. Hoc ſatis a nobis alibi demonſtratum hic delibandum tantummodo fuit. Ergo fiebat, vt ſine adiectione diei intercalatio procederet, quia Σῶθις ſemper in eadem epocha hærebat: quod vt obſeruarent, dies menſium erant cognomines Deorum, Heroum, & veterum Regum, vt in anno Perſico oſtendimus. Itaque Σῶθις erat cognominis per totum quadriennium eius Dei, aut Herois, in cuius diem inciderat. Ipſos quoque menſes noli dubitare Deorum, & Heroum cognomines fuiſſe. Nam & dies & menſes Ægyptiorum alicuius Dei cognomines fuiſſe ſcribit Herodotus libro ſecundo: *μείς τε καὶ ἡμέρη ἑκάστη θεῶν ὅτευ ἐστί.* profecto Thoth primus menſis eſt lingua Ægyptiaca, qui Ἑρμῆς Græcis. Pharmuthi extat in nomine D veteris Regis Ægyptij Miſpharmutoſi. Μεσορὴ autem eſt is Heros, qui Ægypto nomen dedit, quod nomen adhuc retinet vulgo pars magnæ vrbis Kairum. Hebræis dicitur *μεσραίμ* מִצְרָיִם. Παῦνι proculdubio eſt פַּעְנֵחַ, quo nomine Ioſeph Patriarcha cognominatus fuit a Pharaone. Paophi & Pachon veſtigia retinent in nominibus propriis Paphnutius, & Pachomius. Epiphi plane eſt, qui Ἔπαφος Græcis dicitur, filius Iſidis, quæ & Io. Nabonaſſar igitur, quem Nabonazaron vocat Cenſorinus, Babyloniæ Rex cæpit impe-

rare anno periodi Iulianæ 3967, Iphiti 29: quod demonſtratione non indiget, cum tot exempla eclipſium illis annis notata ſatis oſtendant eius initium conſurgere a cyclo Lunæ XV, Solis autem XIX, Februarij XXVI, feria quarta. Erat annus mundi 3203. Neomenia Zygonos 3.17.33′, Kal. Octob. Neomenia Ichthyonos XXVI Februarij, feria IIII. Itaque eadem cum neomenia Thoth. Neomenia Krionos XXVIII Martij, feria VI: quæ conuenit cum neomenia Paophi. Itaque nobilis fuit ille annus Ægyptiacus neomeniis Thoth & Phaophi, conuenientibus cum neomeniis cæleſtibus. Quare non eſt dubium, quin Chaldæi illi principi nouum Neuruz inſtituerint, & neomeniam Epagomenon ſtatuerint in XXIII Martij, vt ſolebat ſemper in Enthroniſmo magni alicuius Regis. Erat annus Iudaicus 3014. Adar 5.23.734, feria ſexta, Februarij XXI. Itaque neomenia Thoth incidit in VI Adar. Neomenia Niſan XXII Martij. Neomenia igitur Paophi VII Niſan. Quemadmodum Olympiadibus hiſtoriæ, ita etiam annis Nabonaſſari aſtrologiæ cuſtodiam accepto referimus. Et quemadmodum delubrum Olympij Iouis ludorum claritate Faſtos Græciæ complexum erat, vt ſcribit Plinius: ita etiam antiquitatem obſeruationum cæleſtium hæc epocha continet, cuius memoriam Beroſus, Hipparchus, Epigenes & Ptolemæus nobis cuſtodierunt. Quin hodie eius, abſque Ptolemæo, & Cenſorino eſſet, neque vola neque veſtigium appareret. Nam de Beroſo & Epigene ita ſcribit Plinius, libro VII. cap. LVI. *E diuerſo Epigenes apud Babylonios* DCCXX *annorum obſeruationes ſiderum coctilibus laterculis inſcriptos docet, grauis auctor in primis. Qui minimum, Beroſus & Critodemus* CCCCLXXX *annorum.* Anni CCCCLXXX a Nabonaſſaro ſunt anni LVI a morte Alexandri, circa quod tempus Beroſus floruit, quod congruit XII plus minus anno Antiochi τοῦ σωτῆρος. Dicauit autem tres libros τῶν Βαβυλωνιακῶν Antiocho τῷ Θεῷ, qui Soteri ſucceſſit. Auctor Tatianus. De Hipparcho idem Plinius libro II. *Poſt eos vtriuſque ſideris curſum in ſexcentos annos præcinuit Hipparchus, menſes gentium dieſque, & horas, & ſitus locorum, & ꝟcos populorum complexus.* Verum quidem vſque ad ſexcentos annos, & pluſculos vlterius, eclipſes denotaſſe, ſcilicet ab initio Nabonaſſar, ad ætatem ſuam, ſed iam obſeruatas ab aliis demonſtrauit, non autem præcinuit, quamuis & multas in poſterum præcinere potuiſſet. Porro qui Salmanaſſarum eundem cum Nabonaſſaro faciunt, non aduertunt, eum Salmanaſſarum non Babylonis, ſed Niniuæ Regem fuiſſe. Nabonaſſar vero Babylonis Rex fuit. Cuius rei argumenta dabimus tria certiſſima. Primum, quod prima pars nominis NABO eſt Regum Chaldææ, non Aſſyriæ ſiue Cora-

ſan.

A ſan. Et viciſſim Salman, prima pars nominis Salmanasar, eſt Regum Aſſyriæ non Chaldææ. Secundum argumentum, quod omnes rationes Aſtronomicæ veterum non ex Aſſyria, ſed ex Chaldæa, & quidem eius metropoli Babylone, petuntur. Quare epochæ temporum non ab Aſſyrio Rege, ſed a Chaldæo ordiendæ ſunt. Tertium illud eſt, quod Nabonaſſaro ſucceſſit Mardokempad; qui in libris Regum, & apud Eſaiam Prophetam dicitur prima tantum parte nominis Merodac, non autem Merodac-ken-pad. Is Merodac Eſaiæ dicitur filius Beladan. Itaque Beladan & Nabonaſſar idem. Nomen regium eſt Nabonaſſar. Nomen autem, quod priuatus habuit, Bel-Adan. De quorum nominum impoſitione libro B proximo, opportuniore loco, diſputabitur. Adiiciam & alia duo argumenta ἀναμφίλεκτα. Nabo-naſſar eſt נְבוֹ־נְאֶצַר, cuius veſtigia extant in Cenſorino, apud quem ſcriptum eſt, anni Nabonazaru, Ναβοναζάρου, non autem Ναβονασσάρου. At Salman-Aſar eſt שַׁלְמַן־אֶסֶר nulla ſane cognatione alterius partis nominis, quæ tamen Græce & Latine iiſdem literis prorſus eadem videtur. Alterum eſt, quod falſo colligunt, Salmanaſar fuiſſe Regem Babyloniæ, ex poſteriore Regum, cap. xvii, vbi ſcribitur, regem Aſſyriæ ex Babylonia colonias in Samariam deduxiſſe. Nos vero dicimus, aliud eſſe, ex Babylonia deducere colonias, aliud ex vrbe Babylone. Nam potuit partem quandam Babyloniæ obtinere Salmanaſar, cum tamen non C fuerit Rex Babyloniæ. Sed vno ſolidiſſimo argumento illa omnia euerti poſſunt. Merodac, ſiue Mardokempad cæpit imperare Babylone, anno periodi Iulianæ 3993, qui erat ſextus annus Ezekiæ Regis Iudæ: quo tempore capta Samaria a Salmanaſaro. Ergo ſecundum horum ſententiam neceſſe erat hos tres, Nabonaſſar, Salmanaſar, & Merodac vnum eundemque Regem fuiſſe. Videmus abſurditatem manifeſtam. Non tamen nego potuiſſe huic regi Aſſyriæ, & Ægyptiorum regem parere: quod dubitabundi pronunciamus: vt & illud, Samaritas fortaſſe hinc olim annos ſuos putaſſe. Eius duo argumenta ſi non neceſſaria, non tamen futilia. Prius eſt, quod annorum Iulianorum a Nabonaſſa-D ro deductorum ſeptenarij conueniunt cum anno Samaritano Sabbatico. Annus Chriſti 1584 erat annus Iulianus 2331 a Nabonaſſaro, & annus Sabbaticus Samaritarum ab autumno eiuſdem anni. 2331 autem eſſe ſeptenarium numerum, palam eſt. Alterum argumentum, quod neomenia Niſan Solaris incipiat a xxix Martij proxime ab epocha veteri Nabonaſſari. Hæc vt ſine demonſtratione firmiori non admittenda, ita nec temere negligenda. Quoties mentio eſt Ναβονασσάρου apud Ptolemæum, paraphraſtes Arabs vertit بختنصر

Bechat-

Bechatnezar, id eſt Nabuchodonoſor. & ita inuenimus in quibuſ- A
dam Tabulis ſcriptum. Quare in vetuſtiſſimo Almageſto Latino ita memini me legere: *Liber hic præcepto Maimonis Regis Arabum, qui regnauit in Baldach, ab Alhazer filio Ioſephi filij Maire Arithmetici, & Serigo filio Elbe Chriſtiano, in anno* XII *&* CC *ſectæ Saracenorum tranſlatus eſt.* Ex quibus vetuſtatem illius tranſlationis perſpicere licet. Nam neomenia Muharram illius anni 212 incidit in annum Chriſti vulgarem 827, cyclo Lunæ XI, Aprilis ſecunda, cyclo Solis 24, feria tertia. Quare ea paraphraſis obſeruationibus Albateni antiquior eſt annis pluſquam quinquaginta: qui ab illa tranſlatione didicit Nabuchodonoſor pro Nabonaſſar dicere: ne forte miremur, cur Alfonſini ita vocent. Nam ij Magnum opus Ptolemæi Græce B
nunquam legerant, neque ſi copia fuiſſet, intelligere potuiſſent.

DE INITIO MERODACH, SIVE MARDOKENPAD.

NABONASSARO patri ſucceſſit Mardokenpadus prima parte nominis Merodach dictus Eſaiæ Prophetæ, & libro Regum poſteriore. Cuius nominis compoſitio hæc eſt מְרוֹדַךְ־כֵן־פַּד Merodach-ken-pad. Cum hic dicatur filius Bel-adan Eſaiæ, Nabonaſſar manifeſto eſt Bel-adan: niſi forte filium pro nepote poſuit: quod non raro ſolet Hebraiſmus. Ita Nabonaſſar fuerit filius Beladan: Nabonaſſari Merodach. Quidam boni & diligentes viri ſcri- C
bunt hunc Merodach inuaſiſſe regnum Babyloniæ, atque per vim occupaſſe, cum is antea cum Aſaradone Aſſyrio regnaſſet: quaſi vero Merodach fuerit Aſſyrius: quod ſatis antea a nobis confutatum. Hæc prodierunt ex illa porta eburna ſomniorum Annij Viterbienſis. Miſeret me bonorum virorum, qui frugibus inuentis adhuc βαλανοφαγοῦσιν. Initium Merodach conſurgit ex anno 27 Nabonaſſari, cuius Thoth in XX Februarij, feria ſecunda, anno periodi Iulianæ 3993. Luna autem defecit 29 eiuſdem Thoth, nocte, quæ ſecuta eſt 19 diem Martij, feria II, ſequente III, cyclo Lunæ III, Solis XVII, Adar poſterioris anni Iudaici 3040, nocte, quæ ſecuta eſt XV. cuius character 1. 18. 213, feria ſecunda, Martij V, Ichthyo- D
nos XXI, ſequente XXII, anni mundi 3229: cuius neomeniæ Zygonos character 1. 0. 5′4, Octobris ſecunda. Rurſus anno ſecundo eiuſdem Mardokenpadi Thoth XVIII, defecit idem ſidus, anno periodi Iulianæ 3994, Martij VIII, ſequente IX, feria VI, cyclo Solis XVIII, Lunæ IIII, Adar XV, ſequente XVI, anni Iudaici 3041: cuius character 6. 3. 9. Februarij XXII, Ichthyonos XI, anni mundi 3394. Neomenia Zygonos 2. 6. 4′3. Kal. Octobr.

DE

A

DE EXCESSV ROMVLI.

Fvit vetus opinio ab vltima memoria ad poſteros tranſmiſſa, Romulum exceſſiſſe e viuis defectione Solis. Seneca ad Lucilium libro xix. *Cum Ciceronis librum de Republica prehendit hinc Philologus aliquis, hinc Grammaticus, hinc Philoſophiæ deditus: alius alio curam ſuam mittit. Philoſophus admiratur, contra iuſtitiam dici tam multa potuiſſe. Cum ad hanc eandem lectionem Philologus acceſſit, hoc ſubnotat, duos Romanos Reges eſſe, quorum alter patrem non habet, alter matrem. Nam de Seruij matre dubitatur. Anci pater nullus. Numæ nepos dicitur.* Paulo poſt: *Æque notat Romulum periiſſe Solis defectione.* Hæc Seneca. Locus vero Ciceronis, quem in- B telligit, ſupereſt hodie beneficio Macrobij ex reliquiis vi de Republica. Verba Ciceronis: *Namque vt olim deficere Sol hominibus, extinguique viſus eſt, cum Romuli animus hæc ipſa in templa penetrauit: ita quandoque eadem parte Sol, eodemque tempore iterum defecerit: tum, ſignis omnibus ad idem principium ſtelliſque reuocatis, expletum annum habeto.* Florus: *His ita ordinatis, cum repente concionem haberet ante Vrbem apud Capreæ paludem, e conſpectu ablatus eſt. Diſcerptum aliqui a Senatu putant ob aſperius ingenium. ſed oborta tempeſtas, Soliſque defectio conſecrationis ſpeciem præbuit.* Ouidius:

Eſt locus. antiqui Capreæ dixere paludem.
C *Forte tuis illic, Romule, iura dabas.*
Sol fugit, & remouent ſubeuntia nubila cælum, &c.

Oblitus ſui poſtea dicit:

Lunaque fulgebat, nec facis vſus erat.

Hem lunam fulgere interlunio? Ea vero defectio proculdubio contigit anno 33 Nabonaſſar, Choiac viii, anno periodi Iulianæ 3999, Mai xxvi, cyclo Lunæ ix, feria vii, cyclo Solis xxiii. anno Iudaico 3046, in neomenia Sivvan, cuius character 7. 16. 594. anno mundi 3235, Tauronos xxix. Neomenia Zygonos 1. 11. 50′ Kal. Octobris. Cum ea defectio contigerit Maio. quomodo igitur Ouidius confert tempus mortis Romuli, in Quirinalia, menſe Februario, D qui olim incidebat in idem tempus, in quod Februarius Iulianus? Aut quomodo alij coniiciunt hoc tempus in Nonas Quintiles, vt Plutarchus, item Lampridius in vita Commodi? *Indutus*, inquit, (*Commodus*) *toga eſt Nonarum Iuliarum die, quo in terris Romulus non apparuit.* Rurſus ſi Quirinalia inſtituta ob memoriam obitus Romuli, qui illo die contigit, quomodo dicunt Februarium tempore Romuli nullum fuiſſe? Sed qui non potuit eſſe, cum Lupercalia in eodem menſe celebrentur, quæ initium ſumpſerunt a Romulo & Remo?

Remo? quorum duæ factiones erant Fabiani, & Quinctiliani: alte- A
ri a comitibus Remi, alteri a comitibus Romuli dicti. Sed nonne par contradictio eſt, cum negant Ianuarium & Februarium fuiſſe, in quo tamen Carmentalia omnium ſolennium vetuſtiſſima obibantur? Nugæ ſunt Varronis, & aliorum vetuſtiorum, quas libro ſecundo confutauimus, capite De anno vetere Romano. Si igitur verum eſt, Romulum & XXXVII annos regnaſſe, & defectione Solis periiſſe: ergo Vrbs condita fuerit anno 24 Iphiti, vt Cato voluit, & poſt eum Faſti Capitolini, Euſebius, Chronologus apud Clementem, Solinus, & alij. Fortaſſe is annus attributus morti Romuli ex coniectura Aſtronomorum, præcipue L. Tarrutij Firmani, qui hæc diligenter inueſtigauit: cum tamen Romanis non magis conſtare potuerit B
de morte Romuli, quam de natalibus Vrbis. Quemadmodum iocularis fuit illa coniectura eiuſdem Tarrutij de conceptu Romuli, anno 2 Olympiadis primæ, menſis Choiac Actiaci XXIII, Solis defectione: Anno periodi Iulianæ 3942. Fuit igitur cyclus Lunæ VIIII, Solis XXII. Decembris XIX, feria III. Erat annus Iudaicus 2990. Neomenia Tebeth XIX Decembris, cuius character 3. 8. 240. XX Toxonos anni mundi 3179, cuius Zygon, 1. 21. 51, Kalendis Octobris. Sed nulla fuit eclipſis Solaris eo anno. & fruſtra quæritur. Quare ex his poteſt vere eludi vanitas matheſeos Chaldaicæ, cum tantus vir in illis Tarrutius tam ſtrenue nugetur. Si igitur Roma condita XXIII Iphiti, cyclo IX Lunæ, & Romulus eius condi- C
tor deceſſit eodem cyclo: ergo 38 ſolidis annis regnauerit. Quod autem in verbis Ciceronis ex VI de Republica dicitur, eclipſin ad eundem locum, eandemque partem Zodiaci, eundemque diem nunquam redituram, niſi magno orbe ſæculorum vertente, falſum eſt. Eclipſis Lunæ contigit anno Dominico 1558, Aprilis ſecunda. Cyclo vertente poſt, idem ſidus defecit ſcrupulis 13′ ſerius, quam priore cyclo. Rurſus anno 1581 defecit idem ſidus, XV Iulij, cum cyclo eodem antea 1562 defeciſſet ſcrup. 51′ citius, quam poſteriore. Multa alia exempla dare poſſim, ſi vacaret, aut ſi neceſſe eſſet. Sed Cicero intelligit *τὴν πάντων πλανωμένων ἀποκατάστασιν*, qui dicitur *μέγας ἐνιαυτὸς*, quem multi *τὴν ἐννεαδεκαετηρίδα* putarunt. Igitur ex Tarrutij D
obſeruationibus Romulus conceptus cyclo Lunæ IX, eodem cyclo condidit Romam, eodem exceſſit e viuis.

DE

DE INITIO NABOPOLLASSARI REGIS CHALDÆORVM.

NABOPOLLASSAR pater magni Nabuchodonoſori a Ptolemæo, & Euſebio dicitur Ναβοπολλάσαρος נבו־פול־לְאַצַר, a Beroſo Chaldæo Ναβολάσαρος. נְבוֹ־לְאַצַר extrita media ſyllaba. Is igitur totius Syriæ, & Aſiæ domitor fuit. eoque nomine illi nouum Neuruz Chaldæi inſtituerunt. Et quemadmodum Alexandrea æra duplex eſt, Syromacedonum, & Chaldæorum vno anno ſerior: ita etiam Nabopollaſſari duplex epocha eſt, ἐνθρονισμοῦ, & ipſius Neuruz. Enthroniſmos eius conſurgit ab anno 123 Nabonaſ-
B ſari. Annus enim eius quintus eſt 127 a Thoth Nabonaſſari apud Ptolemæum. Eius Neuruz incipit ab anno 121 Thoth Nabonaſſari. Quare annus 149 Nabonaſſari eſt viceſimus nonus a Neuruz Nabopollaſſari. Beroſus: *Ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ναβολάσαρος, ὅτι ὁ τεταγμένος σατράπης ἔν τε Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς περὶ τὴν Συρίαν τὴν κοίλην καὶ τὴν Φοινίκην τόποις ἀποστάτης γέγονεν, οὐ δυνάμενος αὐτὸς ἔτι κακοπαθεῖν, συστήσας τῷ υἱῷ Ναβουχοδονοσόρῳ ὄντι ἔτι ἐν ἡλικίᾳ μέρη τινὰ τῆς δυνάμεως, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτόν. συμμίξας δὲ Ναβουχοδονόσορος τῷ ἀποστάτῃ, καὶ παραταξάμενος, αὐτοῦ τε ἐκυρίευσεν, καὶ τὴν χώραν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἐποίησεν, τῷ τε πατρὶ αὐτοῦ συνέβη Ναβολασάρῳ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀρρωστήσαντι ἐν τῇ Βαβυλωνίων πόλει μεταλλάξαι τὸν βίον ἔτη βεβασι-*
C *λευκότι εἴκοσι ἐννέα. αἰσθόμενος δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν Ναβουχοδονόσορος καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον, * ἐθνῶν συντάξας τισὶ τῶν φίλων, μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς λοιπῆς ὠφελείας ἀνακομίζειν, εἰς τὴν Βαβυλωνίαν αὐτὸς ὁρμήσας ὀλιγοστὸς παρεγένετο διὰ τῆς ἐρήμου εἰς τὴν Βαβυλωνίαν.* Quamuis quædam in his verbis ſunt, quæ paulo aliter in Poſteriore Regum, & Chronicorum referuntur; tamen maior pars conuenit cum ſacra hiſtoria. Et manifeſto intelligitur hic de capto Ioiachin, ſiue Iechonia; anno Nabonaſſari 148. Itaque cum 149 ineunte obiiſſet Nabopollaſſar, anno XXIX imperij ſui incipiente, ex eo exploratum habemus, nouum Neuruz ei dicatum fuiſſe. Nam anno Nabonaſſari 121, Chaldæi celebrarunt ſecundum Salchodai,
D cum Thoth Nabonaſſar iam a XXVI Februarij, ad XXVII Ianuarij gradum feciſſet. Itaque Chaldæi *τὰς ἐπαγομένας* iterum traduxerunt in XXIII Martij: & neomenia Choiac ſecundum Ægyptios cæpit ab antiquo Neuruz Nabonaſſari, nempe a XXVIII Martij. a qua neomenia Chaldæi cæperunt putare annos Nabopollaſſar anno tertio poſt, qui fuit annus *ἐνθρονισμοῦ*. Ægyptij vero, a Neomenia ſui Thoth, quæ tunc incidit in XXVII Ianuarij, vt diximus. Initium igitur iſtius Regis eſt a 123 Thoth Nabonaſſari, anno periodi Iulianæ

4089: mundi 3325: Iudæorum 3136. Luna autem defecit anno A quinto Nabopollaſſar, qui erat 127 Nabonaſſar, Athyr XXVII, anno periodi Iulianæ 4093, Aprilis XXI, feria VI. anno mundi 3329, Krionis XXVI. Neomenia Zygonos 6. 7. 1. Kal. Octobris. anno Iudaico 3140. Ijar XV. qui menſis debebat tunc eſſe Niſan, non Ijar. Sed eſt annus quintus cycli Iudaici. Ideo non fuit embolimæos. Quia iſtius Regis enthroniſmos inciderat in quadriennium ipſius Neuruz, propterea hac Æra ſignabantur tempora apud Chaldæos. Itaque Ezechiel propheta initio libri ſui ita ſcribit: *Anno triceſimo, menſe quarto, quinta menſis, cum eſſem in medio deportatorum, aperto cælo, vidi viſiones Dei: Quinta die menſis, qui erat annus quintus deportationis Regis Ioiachin.* Plane annus quintus deportati Iechoniæ B erat triceſimus ab enthroniſmo Nabopollaſſari, centeſimus quinquageſimus ſecundus a Nabonaſſaro. Thoth Nabonaſſar XIX Ianuarij, feria prima. Neomenia Choiac XX Martij, feria V, anno periodi Iulianæ 4118, a qua erat initium Nabopollaſſari. Niſan 3165 anni Iudaici, 3. 16. 104, Kal. Aprilis, Krionos VI, anni a conditu rerum 3354. Neomenia Zygonos 2. 8. 32′, XXX Septembris. Neomenia Karkinonos, & Tamuz Iunij XXIX. Ergo verbum Dei factum Prophetæ Kal. Iulij. Quia igitur iiſdem annis vtitur Ezekiel in Babylonia, quibus ipſi tum Babylonij vtebantur, imo quia nullam aliam notationem temporum habent victi, quam ipſam victoris: quis dubitat æram, qua tempora ſignat Ezekiel, eſſe æram Nabo- C pollaſſari, præſertim cum eius initium inciderit in tertium annum primi luſtri ipſius Neuruz? Et ſane hæc negare eſt hominis, cui neque pudor eſt, neque ſenſus humaniorum literarum. Itaque nobiliſſimus eſt ille locus. Et licet diligentiſſime tempora per annos Regum Iudæ & Iſraelis notata ſint in ſacris libris, tamen tres ſunt epochæ tantum, quæ ſuos characteres habent. Prima eſt Exodus, quæ duos characteres habet: priorem feriam quintam in neomenia Niſan, aut, quod idem eſt, feriam ſeptimam in neomenia Ijar: alterum characterem habet, vt eius quadrageſimus annus, aut 908 ſit Sabbaticus. Secunda epoche, annus capti Sedekiæ eſt Sabbaticus. Tertia epoche, annus capti Iechoniæ eſt XXVI enthroniſmi Nabopol- D laſſar, cuius enthroniſmi annus quintus notatus eſt plenilunio ecliptico apud Ptolemæum. Cum igitur hæc tria interualla certiſſima ſint, ex illis reliqua examinari poſſunt, & vera temporum ſucceſſio iniri a capto Sedekia retro ad Exodum, & hinc ad primordia rerum, vt a nobis factum eſt. Qui hæc intelligunt, magnam nobis habebunt gratiam veritatis ab obliuione vindicatæ. Qui Annios Viterbienſes ſolos admirantur, & auctores, quos profanos vocant, ignoraſſe

A raſſe ſui ſæculi res geſtas hariolantur, illi, quia proprium ſenſum diuinarum & humanarum literarum habent; non mirum eſt, ſi alia a nobis pronunciant, quibus alia eſt hiſtoria ſacra, alia etiam, vt ipſi loquuntur, profana. Epocha, inquam, Ezekielis, epocha illa, quam inepti Iudæi a libro legis inuento putant; quo nihil iocularius excogitari poteſt, illa, inquam, epocha eſt ab anno primo Nabopollaſſari, & centeſimo viceſimo tertio Nabonaſſari. Neque curamus, quid ſomniant profanarum literarum contemptores. Nulla veritas profana eſt. In ore profani hominis omnis veritas ſacra eſt.

DE ANNO CAPTI IECHONIÆ
B
REGIS IVDÆ.

IECHONIAS, qui & Ioiachin, traductus eſt Babylonem, anno XXVI Nabopollaſſar Regis, vt aperte deſignat Ezekiel Propheta: qui erat annus a Nabonaſſar 148, periodi Iulianæ 4114, mundi 3350, Iudaico 3161. In captiuis fuit Ezekiel ipſe: Rex cum proceribus Babylonem traductus eſt: Ezekiel cum plebe in partes Chaborræ fluuij, quem Ezekiel ipſe כבר vocat: Straboni & Ptolemæo χαβόρρας dicitur, qui eum diſtinguunt ab eo, qui Regium Flumen dicitur. Regium flumen, ſiue Nehar Malca eſt διώρυξ Euphratis diducta iuſſu regis cuiuſdam Babylonij. Vnde nomen Syriace illi apud Ammianum, & Plinium. Plinius: *Sunt, qui tradunt Euphratem Chobaris Præfecti opere diductum, vbi eum diximus findi, ne præcipiti curſu Babyloniam infeſtaret: ab Aſſyriis vero vniuerſis appellatum Armalcar: quod ſignificat Regium flumen.* Sed in Plinio corrigendum NEHARMALCA. ܢܗܪ ܡܠܟܐ. Ex quibus verbis Plinij inceſſere poſſet ſuſpicio Ποταμὸν βασιλικὸν, & Χαβόρραν eundem eſſe: vt a Præfecto, qui diduxit, Chobar; a Rege, qui iuſſit, Regium flumen dictum videatur. Eſt & Αβόρρας iiſdem auctoribus, qui Aborra Marcellino. Sed non eſt Chaborras. Auctor Geographiæ Arabs locat Vrbem Karkaſia ad orientalem ripam Euphratis, eiuſque inferiores partes ait allui a flumine الهرباس المسمي بالخبور
D Harias, vel Harbas, cognomine CHABOR. eiuſdem Chabor, præter hunc locum, bis fit apud eundem auctorem mentio.

DE INITIO NABVCHODONOSOR REGIS BABYLONIÆ.

A

NABVCHODONOSOR, cuius Strabo ex Megaſthene meminit libro XV, & Beroſus Chaldæus apud Ioſephum, vt ſupra vidimus in capite de Nabopollaſſaro, patri Nabopollaſſaro in imperium ſucceſſit. Patri autem anni XXIX attribuuntur a Beroſo. Deceſſit anno Nabonaſſari 149. Nabuchodonoſor autem deceſſit anno Nabonaſſar 185, poſtquam regnaſſet annos 43, vt ait idem Beroſus. Quare omnino ſeptem annos regnauit cum patre, per quos annos abſente patre bellum adminiſtrauit in Syria & Ægypto. De hoc ita Clemens meminit Stromate primo: ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Σεδεκίου βασιλείας Ναβουχοδονόσορ πρὸ τῆς Περσῶν ἡγεμονίας ἔτεσιν ἑβδομήκοντα ἐπὶ Φοίνικας καὶ Ἰουδαίους ἐστράτευσεν, ὥς φησι Βηρωσσὸς ἐν ταῖς Χαλδαϊκαῖς ἱστορίαις. Ἰοάβας δὲ περὶ Ἀσσυρίων γράφων ὁμολογεῖ τὴν ἱστορίαν παρὰ Βηρωσσοῦ εἰληφέναι, μαρτυρῶν τὴν ἀλήθειαν τῷ ἀνδρί. Huius Regis nomen habet extremum idem cum extremo nominis paterni, & dupliciter in Scriptura inuenitur, cum poſſit etiam tripliciter concipi נְבוֹ־כַד־נֶאצַּר Nebo-chad-netzar. נְבוֹ־כַד־רֶאצַּר Nebo-chad-retzar. Vnde Ναβουχοδονόσορος & Ναβουχοδροσόρος dicitur. Poteſt etiam נְבוֹ־כַד־לֶאצַּר Nebo-chad-letzar. Nam tres has literas liquidas confundunt Chaldæi veteres: L, N, R. Letzar, Netzar. Labonitus, Nabonidus. Megaſthenes Perſa Ναβουχοδροσόρον vocat, quem Megaſthenem inepti homines, eoſque ſecutus Annius ille χρονοληρολόγων Apollo ſumma imperitia in Metaſthenem transformarunt. Annus primus Nabuchodonoſori eſt 4106 periodi Iulianæ.

B

C

DE ANNO EXCIDII TEMPLI ET CASV SEDEKIÆ.

AB Exodo, ad conditum Templi, anni 479 abſoluti. A conditu templi, ad caſum Sedekiæ, 428. Alij, ab Exodo ad conditum templi 480. hinc ad caſum Sedekiæ 407, quod eodem recidit. Summa, anni 907 abſoluti: qui ſi cum anno 3217 periodi Iulianæ componantur, habebimus verum annum capti Sedekiæ 4124 in periodo Iuliana. Erat igitur annus a mundi condita 3360, Iudæorum 3171: qui ambo ſunt ſeptenarius numerus. Ergo fuit annus Sabbaticus. Quod etiam ab Ieremia diſerte traditum, capite XXXIIII. Vbi Propheta perſpicue aperit ipſa vrbe obſeſſa, primo quidem libertatem publicatam ſuaſu ipſius Ieremiæ, & ſeruos manumiſſos: paulo poſt vero in ſeruitutem retractos. Quare ſtatim Nabucho-

D

A Nabuchodonoſoro ex vicinarum vrbium expugnatione reuerſo, capta ſunt Hieroſolyma anno, quo diximus, Iudaico 3171. Niſan, 4. 22. 266, feria quinta, Martij xxvii. Neomenia Tamuz ergo feria tertia, Iunij xxiiii. Nona Tamuz 11 Iulij, feria quarta, Karkinonos quarta. Neomenia Zygon 2. 19. 2′8. xxx Septembris antecedentis. Neomenia Ab, feria quarta, xxiii Iulij. Ergo decima Ab, Kal. Auguſti, quo templum conflagratum, feria ſexta, Leontonos quarta, Phamenoth xvi, anno Nabonaſſar 158. Et tamen Iudæi ieiunio ſolenni & nudipedalibus nonum diem Ab conſecrarunt, non decimum, tanquam nona templum ſuccenſum ſit. Et præterea in libro Angariarum, quas תַּעֲנִיּוֹת vocant, diſerte ſcribitur, Iudæos
B quinta Hebdomadis ieiunare, quia eadem feria templum a Chaldæis deſtructum. Ioſephus libro ϛ′ ἁλώσεως, cap. 25 in decimam Loi, hoc eſt Auguſti, hunc caſum confert. & ſequenti capite, quaſi quadam πεπρωμένῃ περιόδῳ idem ſub Tito accidiſſe miratur, eadem die eiuſdem menſis. Atqui Lous, de quo loquitur, eſt merus Iulianus, non Lunaris, vt menſis quintus, quo caſus Sedekiæ contigit. Sed erat quartadecima Ab Lunaris, non autem decima. Sed verum eſt eandem feriam fuiſſe decimæ Loi, vel Auguſti, quæ tempore capti Sedekiæ erat decima Ab. Vtrobique enim fuit feria vi. Euſebius in Chronico hunc caſum coniicit in annum tertium Olympiadis xlvii, qui eſt idem, quem poſuimus, periodi Iulianæ 4124. A
C primo anno Sabbatico, ad excidium templi, ſunt anni 854, hoc eſt, hebdomades 122.

DE ANNO PRIMO HEVVILMERODACH.

Nabvchodonosor annos xliii ſolidos imperauit, (imputatis ſeptemdecim viui adhuc patris imperio) auctore Beroſo Chaldæo apud Ioſephum, & Euſebium. Porro triceſimus ſeptimus annus capti Iechoniæ eſt primus Hewilmerodachi eius filij, cui competit annus periodi Iulianæ 4150. Hewilmerodachi, & aliorum deinceps Regum meminit idem Beroſus apud Ioſephum.

D

DE INITIO CYRI.

Qvotqvot temporum rationes diſputarunt, vetuſtiſſimi, & eruditiſſimi ſcriptores, nemo non eorum Cyri annum primum in primum Olympiadis lv confert, Diodorus Siculus, Thallus, Caſtor, Polybius, Phlegon, vt ſcribit auctor priſcus & eruditus Tatianus. Idem teſtatur & Africanus apud Euſebium his verbis: Μετὰ δὲ ο̄ τ αἰχμαλωσίας ἔτη Κῦρος Περσῶν ἐβασίλευσεν, ᾧ ἔτει

Ὀλυμπιὰς ἤχθη νε, ὡς ἐκ τῶν βιβλιοθηκῶν Διοδώρου καὶ τῶν Θαλλοῦ, καὶ Κάστορος ἱστοριῶν, ἔτι δὲ Πολυβίου τε Φλέγοντος ἐστὶν εὑρεῖν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρων, οἷς ἐμέλησεν Ὀλυμπιάδων. ἅπασι γὰρ συνεφώνησεν ὁ χρόνος. Tempus congruit anno periodi Iulianæ 4154, Mundi 3390, Iudaico 3201, Nabonaſſari 188, anno 47 poſt obitum Nabuchodonoſori. Agathias libro ſecundo ſcribit Perſarum priſcum regnum à Cyro per 228 annos duraſſe: quibus deductis de anno 4382 periodi Iulianæ; in quo victus fuit Darius vltimus, remanent anni 4154, initium Cyri videlicet, vt antea. Quare errat Strabo, qui de ratione imperij Perſici ita ſcribit lib. XV. συνέμεινε δὲ ὅσον πεντήκοντα ἐπὶ τοῖς διακοσίοις ἔτη. Nam viginti duobus plus dicit. A B

DE INITIO CAMBYSÆ CYRI F. REGIS PERSARVM.

APVD Ciceronem in libris de Diuinatione Cyrus dicitur XXX annos vertentes imperaſſe. Nam Cyro exponenti ſomnium ſuum Magi reſponderunt, ex triplici appetitione Solis XXX annos eum regnaturum portendi. Quod quidem contigit, inquit Cicero. Nam ad ſeptuageſimum peruenit, cum quadraginta annos natus regnare cæpiſſet. Totidem illi attribuuntur a Cteſia, & aliis. Peruenit igitur vſque ad finem anni Nabonaſſari 218. Itaque annus 219 Nabonaſſari eſt initium Cambyſæ. Quod & confirmatur obſeruatione deliquij Lunaris apud Ptolemæum, anno octauo Cambyſæ, Nabonaſſari autem 225, Phamenoth XVII: anno periodi Iulianæ 4191, Iulij XVI, feria quarta, cyclo Solis XIX, cyclo Lunæ XI: anno Iudaico 3238, Tamuz XV, ſequente XVI. cuius neomenia 4.9.362, Iulij ſecunda: Karkinonos XVIII anni a conditu rerum 3427: cuius Zygon 2.1.28′, Septembris XXX. Ergo initium Cambyſæ eſt annus 219 a Nabonaſſaro, Periodi Iulianæ 4185. Iudaicus 3238, a conditu rerum 3421. Sed & Theagenes Rhegienſis vetuſtiſſimus temporum ſcriptor ſub hoc Rege vixit. Ex quo Græci veram huius Regis epocham haurire potuerunt, & pudorem imponere nouis Chronologiæ Criticis, qui profanarum rerum ſcriptoribus valere iuſſis, ſoli ad penetralia veritatis admiſſi 80 annos mundo ademerunt, vt ſuos imaginarios Reges Perſidis, inuito Iphito, furcillis in ſeriem annorum ſacræ hiſtoriæ intruderent. C D

A DE INITIO DARII FILII HYSTASPIS REGIS PERSARVM.

CAMBYSÆ annos ſeptem, menſes v attribuit Herodotus: qui putati a 219 Nabonaſſar deſinunt in 226 eiuſdem Nabonaſſar. Quod verum eſſe & obſeruatio eclipſis Lunaris apud Ptolemæum conuincit, anno xx Darij, Nabonaſſari vero 246, Epiphi xxviii, ſequente xxix: anno periodi Iulianæ 4212, Nouembris xix, ſequente xx, feria ſecunda; ſequente tertia, cyclo Solis xii, Lunæ xiii. anno Iudaico 3259, Caſleu xv, ſequente xvi, cuius neomenia 2.11.194, Nouembris v. Scorpionos xxi, anni mun-
B di 3449: cuius Zygon, 1.9.32', Septembris xxx. Rurſus idem ſidus defecit anno xxxi Darij filij Hyſtaſpis, teſte Ptolemæo, anno Nabonaſſari 257, Tybi iii, ſequente iiii: anno periodi Iulianæ 4223, Aprilis xxv, ſequente xxvi, feria quarta, ſequente quinta: cyclo Solis 23, Lunæ 5: anno Iudaico 3270, Ijar 15, ſequente 16, cuius character 3.21.971, feria quarta, Aprilis xi: Krionos 31 anni a Mundo condito 3459: cuius Zygon 6.19.4'5, Septembris xxix. Ergo initium Darij filij Hyſtaſpis conſurgit ex anno Nabonaſſari 227: periodi Iulianæ 4193: Iudaico 3240: a conditu rerum 3429. Euſebius libro x προπαρασκευῆς, ſcribit ſecundum annum Cambyſæ incurrere in annum primum Olympiadis LXV, hoc eſt, annum pe-
C riodi Iulianæ 4194. Primus igitur annus erat 4193, vt iam demonſtratum eſt.

DE ANNO CONSVLATVS IVNI BRVTI ET REGIFVGI.

VARRONIANORVM & Catonianorum Palilium diſcrimen eſt annus vnus: quod ſupra in Palilibus Vrbis demonſtratum eſt. Varro enim in eundem Lunæ cyclum conditum Vrbis, & obitum Romuli confert: hoc eſt in cyclum nonum. Nam a primis Palilibus Varronis & L. Tarrutij Firmani, ad defectionem Solis, qua Romulus e medio ſublatus, ſunt cycli duo præciſe,
D & menſis vnus. Regnauit igitur Romulus annos Iulianos 38 præciſos, & menſem ſolidum: qui erunt tantum Catoni anni 37. Hinc colligitur, quare a primis Palilibus, ad Reges exactos, alij annos ponunt 244 præciſos, alij totidem, vno minus: nimirum, quia alij Varronem, alij Catonem ſequuntur. Clemens Stromateo primo: πάλιν ἀπὸ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος ἔνιοι φασὶν ἐπὶ Ῥώμης κτίσιν συνάγεσθαι ἔτη εἴκοσι τέσσαρα. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνος διαίρεσιν ὕπατοι ἐγένοντο ἐπ' ἔτη διακόσια τεσσαράκοντα τρία. Ridiculum. Lege: ἐπὶ τὴν Βασιλέων διαίρεσιν.

Mox : ἀπὸ δὲ τῆς Βαβυλῶνος ἁλώσεως, ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν, ἔτη A ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἕξ. Vetuſtiſſima eſt huius mendi indoles, vt vides. Nam & hic quoque legendum, ἀπὸ δὲ τῆς Βασιλέων καταλύσεως. quam mendam ſcio doctis viris impoſuiſſe. Ecce a prima Olympiade, ad prima Palilia, ſtatuit annos ſolidos XXIIII. Catoniana Palilia ſunt hæc: ſecundum quæ neceſſe ad primos Conſules, annos intereſſe CCXLIII præciſe. Quare a Palilibus Varronianis Palilia primorum Conſulum ſunt ducenteſima quadrageſima quinta, aut ducenteſima quadrageſima quarta a Palilibus Catonis, cyclo Lunæ ſexto, Solis quinto, anno periodi Iulianæ 4205, qui erat 267 currens Iphiti. Victorinus Aquitanus primus omnium Paſchale magnum conſtruxit, appoſitis ſuis annis paribus Conſulum, initio capto a B duobus Geminis, ad ſuum ſæculum. Hunc alij imitati Paſchale ab exactis Regibus, ad tempora Iuſtiniani contexuerunt, adiunctis & Conſulibus, & notis feriæ Kalendarum Ianuariarum, & epactis

Ex Paſchali magno, quod extabat penes Ioh. Cuſpinianum.

BRVTO. ET. COLLATINO. LVNA. XXIX.	SAT.	V	E
PVBLICOLA. ET. TRICIPITINO. MAR. X.	LVNA.	VI	D
PVBLICOLA. III. ET. PVLVILLO. MER. XXI.	MAR.	VII	C
RVFO. ET. AQVILINO. IO. II. *verſiculus miniatus*	MER.	VIII	BA
VALERIO. ET. TVBERTO. SAT. XIII.	IOV.	IX	G
PVBLICOLA. IIII. ET. TRICIPITINO. SOL. XXIIII.	SAT.	X	F
TVBERTO. II. ET. LANATO. VEN. V.	SOL.	XI	E
....	LVNA.	XII	D

C

Paſchalibus in Ianuario. Eiuſmodi eſt, quod penes ſe habuit vir ornatiſſimus, eruditiſſimus & accuratiſſimus Ioan. Cuſpinianus, cuius exemplum hîc adiecimus. In eo Conſules quaterni diſpoſiti ſunt cum notis feriæ, & epactis. Vult igitur Kal. Ianuarias illius anni, in quo magiſtratum iniit primus Conſul Brutus, fuiſſe diem Lunæ, & ſequenti anno diem Martis: & ita deinceps. Igitur annus ille D fuit ſextus cycli Solis, in quo primi Conſules creati. Sequuntur deinde epactæ Paſchales, XXIX quidem in primo anno, X in ſecundo. Sed hæc ſunt nugatoria. Nam epactæ XXIX non poſſunt conuenire illi anno, ſiue fuerit quintus cycli Solis, vt ratio docet, ſiue ſextus, vt auctor huius Paſchalis vult: quia epacta XXIX competebat anno ſexto ante hunc. Quam igitur rationem ſecutus ſit auctor Paſchalis, nullam puto, niſi fuiſſe hallucinationem eius, qui deſcripſit illud

A illud Paſchale. Nos a latere diſpoſuimus characteres Kalendarum, conuenientes anno periodi Iulianæ 4205. qui eſt verus annus Regifugij. Cæterum hoc Paſchale docet nos, Conſules per quadriennia digeri ſolitos: quod & Auſonius oſtendit: cùm dicit Conſulatum ſuum eſſe quartum ab imo: quamuis ſatis obſcure aut improprie loquitur. Præterea idem Auſonius digito indicat, quartum annum illius quadriennij, qui erat 24 cycli ſolaris, eſſe proximum ante biſextum, vt annus biſextilis ſit primus luſtri, quod ipſe vocat Olympiada. Hieronymus quoque in ſupplemento Chronici Euſebiani Conſules digerit per luſtra Iuliana, idque vocat Olympiadem. Nam Conſulatum Auſonij ponit anno quarto Olympiadis. Et ſa-
B ne primi Conſules creati ſunt anno biſextili, non autem anno poſt biſextum, vt vult auctor Paſchalis. Non dubito eſſe idem Paſchale, quod Caſſiodorus in contexendis Conſulibus ſuis ſecutum ſe profitetur: *A Bruto*, inquit, *& Tarquinio, vſque ad Conſulatum veſtrum, ſicut ex Tito Liuio, & Aufidio Baſſo, & Paſchali virorum clarorum auctoritate firmato collegimus, anni ſunt* M. XXXI. Longe diſcedunt a rationibus Varronis Polybius & Dionyſius. Polybius ait διάβασιν Ξέρξου eſſe poſteriorem funere Bruti, & Regifugio annis 28 vertentibus: qui de 297 annis Iphiti, quæ eſt epocha διαβάσεως, deducti relinquunt annos 269, epochen Conſulatus Bruti, & Regifugij. Dionyſius ſcribit Bruti funus, qui in magiſtratu obiit, poſterius eſſe pugna
C Marathonia annis 16. Pugna Marathonia incidit in annum Iphiti 285. Deductis 16, relinquitur epocha Regifugij annus 269 Iphiti ſecundum Dionyſium. Itaque biennio vterque ſerius ponit, quam Varro: & ratio eſt, quia Romam volunt conditam anno primo Olympiadis ſeptimæ, duobus menſibus ante ineuntem annum ſecundum eiuſdem Olympiadis VII. Itaque iuxta hæc annus Regifugij fuerit 4207 periodi Iulianæ, cyclo Solis VII, Lunæ octauo; quo epactæ Paſchales ſunt XXVIII, epactæ autem Lunares XXIX: cui ſubſcribere videtur auctor Paſchalis: ſed error fuerit in nota feriæ. vt non LVNA, ſed SATVRNVS ponendum ſit. Neque vero dubitandum eſt, eam mentem fuiſſe illius auctoris, qui Paſchale condidit. In feria enim
D potius, quam in epactis, erratum eſſe videtur. Cyclo igitur Paſchali VIII, epactæ Paſchales ſunt XXVIII; addita vnitate, epacta Lunaris erit XXIX. Anno ſequenti epacta Paſchalis IX. Lunaris X. quia ſæculo Iuſtiniani quartadecima Paſchalis erat quintadecima Lunaris, vt toties a nobis dictum, & ab ipſo Dionyſio Exiguo notatum. Igitur auctor Paſchalis ſequitur Dionyſium & Polybium. Sed grauiter peccat, idque biennio, vt diximus. Melius eximius ille Chronologus apud Clementem; ἀπὸ δὲ τῆς Βασιλέων καταλύσεως,

ἐπὶ τὴν

ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν, ἔτη ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἕξ. Si ab eiectis Regibus, ad mortem Alexandri, ſunt anni præciſi 186: ergo annus mortis Alexandri eſt centeſimus octageſimus ſeptimus currens, aut iniens a Regibus exactis. At Alexander obiit anno primo cycli Lunaris. Quatuor igitur addendi annis Regifugij ad methodum Lunæ. Proinde annus primus Regifugij fuit quintus Cycli Lunaris, nempe annus 4204 periodi Iulianæ, vt iam pronunciauimus. Indubitatus igitur eſt is annus, non is, quem Polybius, Dionyſius, auctor Paſchalis ſequuntur. A

DE CLADE PERSARVM MARATHONIA. B

DARIVS imperauit annos XXXVI, vt teſtatur Herodotus. Ait enim eum anno ſexto a Marathonia clade obiiſſe in apparatu expeditionis Ægyptiacæ. Quare neceſſario vno & triceſimo anno Darij commiſſa pugna Marathonia, qui eſt annus Iphiti 286, hoc eſt, annus ſecundus Olympiadis 72. Cui argumento fidem facit Euſebius, qui in ſecundum annum illius Olympiadis hunc caſum coniicit. Sed & Herodotum ſequimur, qui nos manu ducit ad annum XXXI Darij, qui erat 257 Nabonaſſari, quo etiam contigit defectio Lunæ, Aprilis XXV, cyclo V, qui eſt etiam character anni ſecundi ipſius Olympiadis 72. Anno vero Nabonaſſari 262 obiit C Darius. Igitur caſus Marathonius pertinet ad annum periodi Iulianæ 4223. Thucydides vno anno minus hoc tempus notat, cum διάβασιν Ξέρξου in decimum annum a clade Marathonia reiicit. Imo vno anno minus notat τὴν διάβασιν. Diem pugnæ notat Plutarchus in Camillo, ἕκτῃ Βοηδρομιῶνος ἱσαμένου. Erat annus 58 periodi Olympicæ: proinde 20 periodi Atticæ. Neomenia Βοηδρομιῶνος XXX Septembris. Ergo pugna Marathonia contigit V Octobris, Ἀπελλαίου δεκάτῃ φθίνοντος, anno mundi 3460, Zygonos VI. Itaque neomenia Zygonos conuenit in neomeniam Βοηδρομιῶνος: cuius Zygonos character I.I.34. neomenia Marcheſvvan: anni Iudaici 3271, cuius Marcheſvvan character 2.2.329: anno Nabonaſſari 257, Pharmuthi XVI: D diebus 103 poſt defectum Lunæ.

INITIVM XERXIS.

INITIVM Xerxis cum patre incipientis imperare ſumendum ab anno, qui eſt quintus a clade Marathonia, periodi autem Iulianæ 4227. Nam Darius pater in expeditione Ægyptiaca illum regem

A regem declarauerat ex Perſarum inſtituto, cuius inſtituti mentio ex-
tat apud Herodotum, initio libri ſeptimi. Cæpit autem imperare ſo-
lus anno periodi Iulianæ 4228.

DE TRANSITV XERXIS.

ERATOSTHENES apud Clementem Alexandrinum, in Ca-
nonibus temporum, a prima Olympiade, ad tranſitum Xerxis,
ponit annos CCXCVII. Idem facit Chronologus *διώνυμος* a-
pud eundem. *ἀπὸ προηγουμένου ἔτους τῶν πρώτων Ὀλυμπίων, ἐπὶ τὴν Ξέρ-
ξου διάβασιν, ἔτη διακόσια ἐνενήκοντα ἑπτά.* Ergo tranſitus Xerxis contigit
B anno ſecundo Olympiadis LXXV. Nam annus CCXCVII Iphiti eſt
primus illius Olympiadis. & proinde annus CCXCVIII eſt annus,
in cuius Vere contigit tranſitus. Sed hic peccatum eſt, quemadmo-
dum in annis Romæ. Nam annus quartus deſinens Olympiadis
ſumptus eſt pro ineunte ſequentis Olympiadis. Ita hic includitur an-
nus primus Olympiadis 75, in cuius menſe nono Xerxes traiecerit.
quod plane confirmari poteſt ex Dionyſio. Prælium igitur nauale ad
Salamina contigit anno ſecundo Olympiadis, qui erat quartus Tetrae-
teridis Atticæ: cuius tempus deſignat Plutarchus: *τὴν δ' ἕκτην ἐπὶ
δέκα τοῦ Μουνυχιῶνος Ἀρτέμιδι καθιέρωσαν, ἐν ᾗ τοῖς Ἕλλησι περὶ Σαλαμῖ-
να νικῶσιν ἐπέλαμψεν ἡ θεὸς πανσέληνος.* Nos libro primo demon-
C ſtrauimus, hoc non potuiſſe accidere, niſi anno Tetraeteridos quar-
to. Erat vero is annus 32 periodi Atticæ. Munychion XVI Apri-
lis, anno periodi Iulianæ 4236, cyclo Lunæ XVIII. Ex quo ſequi-
tur, cum antecedenti anno periodi Iulianæ traiecerit Xerxes, *τὴν
διάβασιν* conferendam eſſe in annum periodi 4235: in cuius diebus
æſtiuis, duobus menſibus poſt, incepit annus ſecundus Olympia-
dos 75, anno cycli Lunæ XVII. Sed turbat hic Herodotus. Is ait Xer-
xe Sardibus mouente Solem defeciſſe, & diem in noctem vertiſſe.
Ego annos aliquot illius temporis examinans, nullam Eclipſim Sola-
rem contingere potuiſſe deprehendi, niſi in anno quarto Olympia-
dis 74, *Δαισίου πέμπτῃ ἐπὶ δέκα.* anno Nabonaſſari 267, Choiac XXX.
D anno periodi Iulianæ 4233, Aprilis XIX, feria quarta, cyclo Solis
V, Lunæ XV. anno Iudaico 3280, neomenia Ijar, cuius character
4.16.1023. Krionos XXV anni a conditu rerum 3469: cuius Zygon,
5.5.57, Septembris XXX, anno XXIX periodi Atticæ, *Ἐλαφηβολιῶνος
ὀγδόῃ φθίνοντος.* Quare hoc modo verum fuerit, quod ait Thucydi-
des, decem tantum annos interfuiſſe inter pugnam Marathoniam,
& tranſitum Xerxis. Maior prope pars veterum conferunt tran-
ſitum Xerxis in primum annum 75 Olympiados. & de Pindaro
ſcriben-

ſcribentes, aiunt eum natum anno primo Olympiadis LXV, & in A tranſitu Xerxis annorum fuiſſe XL. Sed, vt dixi, aliter ſentiunt, aliter interpretantur. Proculdubio enim intelligendum eſt, deſinente anno quarto tranſiſſe. & quia parum ſupererat ad initium Olympiadis, propterea in ipſam Olympiadem coniectum fuiſſe tranſitum Xerxis. Hæc opinio, quæ certiſſima eſt, duobus locupletiſſimis teſtibus nititur, Herodoto & Thucydide: & Herodoto præſertim rei fides conſtare potuit, quo iam nato hoc contigit. Floruit enim ille circa initia & medium Peloponneſiaci belli. Ex his perſpicuum eſt, quantum proſit character temporum, & præſertim doctrina anni Græci: qui apud omnes Græciæ nationes idem fuit, & ab eodem cyclo Lunæ incipiens, ſed diuerſis temporibus. Nam omnium pri- B mus annus periodi habet characterem cyclum Lunæ quintum, ſed aliud principium alio poſterius eſt duobus cyclis. Nam periodus Attica incipit a triceſimo nono periodi Olympicæ. Cum autem dicimus incepiſſe a 39, hoc ita intelligimus, annum primum Tetraeteridos Atticæ concurrere cum anno tertio Tetraeteridos Olympicæ. Nam poteſt habere quoduis principium artificiale, à quocunque cyclo. quia verum principium anni Attici pendet a primis Panathenæis, quæ celebrata ſunt anno tertio Olympiadis LIII, hoc eſt anno CCXI Iphiti, teſte Euſebio, nimirum tertio anno Olympiadicæ Tetraeteridos. Concurrebant igitur cum anno Pythiorum: quæ & ipſa tertio anno Olympiados celebrabantur. C

DE CÆDE XERXIS, ET INITIO ARTAXERXIS LONGIMANI.

ANNO quarto Olympiadis 78, hoc eſt, anno Iphiti 312, Xerxes ab Artabano interficitur, ſextodecimo a traiectu Helleſponti, cum indulgens libidini iam ſuis in contemptum veniſſet, anno periodi Iulianæ 4249. Regnauit igitur annis XXIIII, ab expeditione patris Ægyptiaca: ſolus annis XXII, aut pauxillo plus. Septem menſibus a cæde patris, Artaxerxes ὁ μακρόχειρ, occiſo Artabano, iniuit imperium. cuius initium ab anno periodi Iulianæ D 4250. Ex Diodoro.

DE SOL-

A

DE SOLSTITIO METONIS, ET PRIMO ANNO ENNEADECAETERIDIS EIVSDEM.

MAGNAM a poſteritate gratiam ineunt, qui viam ad præclara inuenta muniunt, tametſi ipſorum conatibus euentus deſit. Metonis inuentum eſt, in ducentis & triginta quinque ſyzygiis Lunam ad idem punctum Solis reſtitui. Quod quamuis multis partibus vitioſum poſtea deprehenſum eſt: tamen neque Calippus, qui Metonem caſtigauit, neque Hipparchus, qui periodum Calippi reformauit, pueriliter exultauerunt, & eximia epicherema-
B ta conuiciis traduxerunt, ſed, vt ex reliquiis Hipparchi, quæ apud Ptolemæum extant, odoramur, exiſtimationis & Metonis & Calippi ratio habetur. quod genus humanitatis non experiare in Criticis noſtri temporis. qui cum nullo ſint cultu literarum politi, morum etiam inciuilitatem cum ſumma literarum imperitia coniunxerunt. Et tamen ſi illos audias, ipſi ſoli ἀναμάρτητοι, ac propterea aliorum erratis iniquiores. Sed vereor, ne in tam nobili loco horum mentionem faciam, quibus maximus honor haberetur, ſi quomodocunque illorum nomen hic infererem. Meton igitur perſpecto vitio Octaeteridis Harpaleæ, cuius rationes iam labaſcebant, ex duplici Octaeteride, & triginta ſeptem ſyzygiis nouum orbem lunarem
C inſtituit: cuius caput non a bruma, vt Harpalus, ſed a ſolſtitio inſtituit. Ingenioſe autem exſpectauit annum, in quo neomenia Gamelionis incideret in veterem epocham brumalem Athenienſium, a qua Octaeterida ſuam orſus erat Harpalus. Epocha enim brumalis vetus erat in VII & VIII Ianuarij. Tempore vero Harpali neomenia Γαμηλιῶνος κατὰ σελήνην incipiens proxime ab ea epocha; hoc eſt, VIII, aut IX Ianuarij, cadebat in noſtrum cyclum Lunæ octauum. Igitur & Meton ab eiuſcemodi cyclo & ipſe ſuam periodum exorſus eſt, in quo Gamelion Lunaris incurreret in veterem epocham brumalem, aut proxime abeſſet. anno Nabonaſſari 317, Pharmuthi nona, Σκιρροφοριῶνος τρίτη ἐπὶ δέκα, anno ſecundo periodi Atticæ: anno
D 40 periodi quintæ Olympicæ, Γορπιαίου τριακάδι. anno periodi Iulianæ 4282, Iulij XV, feria quinta, cyclo Solis 26, Lunæ ſeptimo. anno Iudaico 3329: cuius Ab 5. 20. 120, qui debebat transferri ἀστρονομικῶς in feriam ſextam, propter 20 horas. ſed Meton ſtatuit in feria V. Karkinonos XVIII, anni a mundi conditu 3518: cuius Zygon 3. 3. 11', XXIX Septemb. Gamelionos neomenia incidit in IX Ianuarij, vbi olim Octaeteridis Harpaleæ erat initium, & poſtea κατὰ μετέμπτωσιν peſſum iuit. Quia vero anni prytanias a diebus æſtiuis ſumunt ini-

tium, ipſe non ſolum improbauit epocham priſci Cardinis æſtiui in VIII Iulij, ſed etiam nouam induxit. Igitur adhibito Euctemone, obſeruauit Solſtitium eodem anno Nabonaſſari, Phamenoth XXI, feria prima, Θαργηλιῶνος ἕκτῃ φθίνοντος, quæ congruit XXVII Iunij. Thamuz XII, Didymonos autem vltima: vt illa obſeruatio vno die anteceſſerit verum Solſtitium: quo nomine ὁλοσχερῆ illam obſeruationem cum Hipparcho vocat Ptolemæus. Præterea ἡλιοτρόπιον in porticu Πνυκὶ ſtatuit, quod Romani Solarium vocant. Nam olim omnia horologia τροπικὰ erant, Græcis quidem ſolſtitialia, Romanis autem brumalia. at hodie omnia ſunt ἰσημερινά. Hoc factum Apſeude adhuc magiſtratum obtinente: cui ſequenti Hecatombæone ſucceſſit Pythodorus. Non eſt autem nouum, ἐννεαδεκαετηρίδα vocari κύκλον, vt Computorum conditoribus dicitur cyclus Lunæ. Nam & Aratus ita vocauit: ἐννεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἠελίοιο. Vſi ſunt Athenienſes πρυτανεῖς hac enneadecaeteride vſque ad editionem Calippicam. Nam anno Nabonaſſar 366, Thoth 27, defecit Luna μηνὸς Ποσιδεῶνος, ἄρχοντος Φανοστράτου. anno periodi Iulianæ 4331. Decemb. 23, feria 3, cyclo Solis 19, Lunæ 18. anno mundi 3568: Toxonos XXVI. cuius Zygon 2.6.14, die 29 Sept. anno Iudaico 3379, Tebeth XV, cuius character 3.0.803, die 9. Decemb. Erat annus 12 Cycli 3 Metonici. Neomenia Ποσειδεῶνος πρυτανείας, 8 Decemb. Ergo Eclipſis contigit XVI Ποσιδεῶνος Metonici. Rurſus eodem anno idem ſidus defecit, Phamenoth 24 Σκιῤῥοφοριῶνος μηνός: anno periodi Iulianæ 4332, Iunij 18, feria V, cyclo Solis 20, Lunæ 19. Didymonos 23. Thamuz XV. cuius character 5.5.161 die 4. Iunij. Scirrhophorionis neomenia 4 Iunij. Ergo XV Scirrhophorionos Metonici. Tertio defecit idem ſidus anno ſequente, Thoth 16, μηνὸς Ποσειδεῶνος δευτέρου, ἄρχοντος Ἀθήνησιν Εὐθυδήμου. anno periodi Iulianæ 4333, Decembris 12, feria VII. anno mundi 3569, Toxonos XV. anno Iudaico 3379, XV Tebeth. cuius character 7.9.599, Nouembr. 28. Neomenia Ποσιδεῶνος δευτέρου anni 13 cycli 3, Nouemb. 27. Ergo defectio ſideris contigit XVI Ποσειδεῶνος δευτέρου.

DE INITIO BELLI PELOPONNESIACI.

INDVBITATVM eſt belli Peloponneſiaci initium, anno ſequente poſt obſeruatum a Metone Solſtitium: anno primo Olympiadis 87 ad finem decurrente: Cyclo Solis XXVII, Lunæ octauo. quod etiam probatur deliquio Solis, quod ſtatim ineunte æſtate, id eſt Ἑκατομβαιῶνος ἱσαμένου contigit, vt teſtatur Thucydides, anno periodi Iulianæ 4283, Auguſti III, feria quarta: anno 318 a Nabonaſſar, Pharmuthi 27, Ἑκατομβαιῶνος ἕκτῃ ἱσαμένου. Erat enim quartus annus

periodi

A periodi Atticæ. anno 42 periodi Olympicæ, Ὑπερβερεταίου ἐνάτῃ τελευτῶντος, νουμηνίᾳ Μεταγειτνιῶνος Πρυτανείας, in anno ſecundo primi cycli Metonis: neomenia Elul 3330: cuius character 4.17.709. Leontonos VI, anni a primordiis rerum 3519: cuius Zygon 4.9.0', Septembris XXIX. Itaque neomenia Hecatombæonis eo anno concurrebat cum neomenia Leontonos. Cæpit hoc bellum menſe Munychione anni primi Olymp. 87, nempe ab incurſione Lacedæmoniorum, duce Archidamo Rege Spartæ: a quo illud bellum veteribus ſcriptoribus dicitur Ἀρχιδάμειος πόλεμος, vſque ad fœdus initum, decimo anno illius belli vertente, quo paulum reſpirare Athenienſibus & Lacedæmoniis datum. Nullum eſt dubium in epocha
B initij, neque in fine. Principium anno periodi Iulianæ 4283: finis 4310. Finem igitur cepit anno 28 labente ab incurſione Archidami. Finem, inquam, impoſuit Lyſandrus captis Athenis, anno quarto Olympiadis XCIII, Μουνυχιῶνος μηνὸς ἕκτῃ ἐπὶ δεκάτῃ, vt ſcribit Plutarchus. Erat annus 68 periodi Olympicæ, & proinde 20 periodi Atticæ, Maij XIII, Πανέμου ἕκτῃ ἱσαμένου, feria quinta, cyclo Solis XXVI. Quemadmodum autem initium tanti belli ſignatum eſt deliquio Solari, ita alia eiuſdem ſideris defectione notatus eſt ſextus menſis a fine illius belli, quo ſcilicet tempore oligarchia a Lyſandro Athenis inducta eſt, initio primi anni Olympiadis 94, qua ſtadium vicit Crocinas Theſſalus. quæ Olympias celebrata eſt eo anno XX
C Auguſti. Eclipſis autem, quæ teſte Xenophonte eo tempore contigit, incidit in VI Payni anni 344 a Nabonaſſaro, Septembris III, feria ſexta, neomenia Tiſri 3358, cuius character 6.11.684. Parthenonos VII. anno Mundi 3546, ad finem vergente: cuius Zygonis character 3.20.11', Septembris XXIX. Ὑπερβερεταίου δευτέρᾳ τελευτῶντος, Μεταγειτνιῶνος τετράδι ἱσαμένου. Ἑκατομβαιῶνος πρυτανείας τριακάδι, in X anno ſecundi cycli Metonici. Is erat, vt diximus, ſextus menſis anni XXVIII ab incurſione Archidami. Tamen Xenophontis de hac re verba hæc ſunt: τελευτῶντος τοῦ θέρους, εἰς ὃ ὁ ἑξάμηνος, καὶ ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἔτη τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. Præter ſex menſes, ait octo & viginti annos præterea huic bello abſolutos fuiſſe. Sed vtitur idiotiſmo loquendi, viginti & octo
D annos, pro viceſimus octauus annus. quæ locutio apud Ioſephum, Plutarchum, Gregorium Turonenſem, & alios veteres frequens occurrit. quod mihi impoſuit, & cautioribus imponere poteſt. Itaque qui hallucinari putant Xenophontem; ipſi potius hallucinantur. Non enim eſt hallucinatio, ſed ἀκυρολογία καὶ ἰδιωτισμός. Monendus eſt Lector, quod iam alibi fecimus, in neomeniis Iudaicis nos negligere tranſlationes: Nam anni cæleſtis ciuilis neomenias vſurpamus, non Iudaicas. Cum tempus & locus poſtulabit, vt de anno Iudaico dicamus,

tunc Ιȣδαϊκῶς neomenias putabimus. Rurſus, quia caremus nomini- A
bus menſium Elidenſium, in periodo Olympiaca, quæ eadem fuit prorſus cum Macedonica, Macedonicis appellationibus menſium vtemur, quorum Hyperberetæus eſt is, in quem incidebat Olympias, quem poſtea Syromacedones primum Autumnalem inſtituerunt. Itaque caueat accuratus Lector, ne Hyperberetæum Macedonum Olympicum, cum Hyperberetæo autumnali Syromacedonum confundat. Porro Diodorus Siculus a capto Ilio, ad inductam a Lyſandro oligarchiam, definit annos 779 abſolutos. Annus capti Ilij 3531. Annus oligarchiæ Lyſandreæ 4310. Differentia 779 anni, quot nimirum ſtatuit Diodorus.

B

DE EXCESSV ARTAXERXIS LONGIMANI, ET INITIO DARII NOTHI.

Artaxerxi, cui cognomen μακρόχειρ fuit, quod alteram manum longiorem haberet, vt auctor eſt Plutarchus, vel quod vtrunque brachium longius, quam commenſus corporis humani poſtulat, vt ait Strabo: ei ergo Artaxerxi XL annos attribuit Euſebius, & quidem melius, quam Cteſias, qui dat illi XLII. Nam eius obitus a Thucydide reiicitur in annum VII belli Peloponneſiaci, principio hiemis: hoc eſt, exitu anni periodi Iulianæ 4288. Deceſſit C
ergo anno quadrageſimo imperij. Annus vero 4289 eſt primus Darij Nothi, qui antea Ἄχος ſiue Ὦχος dictus, poſtquam ad imperium acceſſit, ex inſtituto, & conſuetudine Perſarum, mutato nomine Δαριαῖος dictus. Auctor Cteſias, qui ſub eius filio Artaxerxe Περσικὰ ſua ſcripſit. Huius initium confirmatur tum tempore obitus Artaxerxis ipſius patris, tum etiam viceſimo anno belli Peloponneſiaci, qui cum fuerit tertius decimus Darij Nothi, vt ſcribit Thucydides, eius initium pendet a ſeptimo nondum finito, hoc eſt, quantum ab hieme, ad Ver intereſt. Finis imperij colligitur ex Diodoro Siculo, qui eius mortem in annum IIII Olympiadis XCIII, circiter exitum belli Peloponneſiaci, ponit, qui erat annus XXVII ab in- D
curſione Archidami. Imperauit igitur annos XIX: quod & ab Euſebio annotatum eſt. Hoc tempus congruit anno periodi Iulianæ 4309. Adſtipulantur Diodoro Euſebius, & Iuſtinus, qui tempus obitus huius Darij cum expugnatione Athenarum, & victoria Lyſandri comparat. Sed quod idem Iuſtinus exilium Dionyſij Siciliæ tyranni in eundem annum conferat, peccat & tempore, & perſona. Tempore, quod XLVIII annis poſt illud exilium acciderit. Perſona,

quod

A quod non Dionyſius ſenior Hermocratis filius in exilium actus ſit, ſed Dionyſius iunior huius filius. Alioquin tantum abeſt, vt hoc filio competat, vt is annus fuerit primus tyrannidis Dionyſij ſenioris, vt ſcribit Xenophon. Sed Trogus, aut Iuſtinus habebat in animo, Dionyſium eo anno victum a Carthaginienſibus fuiſſe. Propterea cladem illius Dionyſij cum filij exilio confudit.

DE INITIO ARTAXERXIS MNEMONIS.

Artaxerxes, vel, vt eſt apud Plutarchum, Artoxerxes, B ab altero Artaxerxe, cognomine *Μνήμονος* diſtinguitur, vt ille ab hoc cognomine *Μακρόχειρος*. Nos Memorem vocamus: quod plane reſpondet Græco *μνήμων*: cum alioquin potius *μνημονικὸς*, quam *μνήμων*, & Memorioſus, quam Memor dicendus fuerit. Eius initium ſumitur ab obitu Darij patris, anno periodi Iulianæ 4309, vt iam demonſtrauimus. Definit vero in initio Achi Artaxerxis eiuſdem filij, anno 4352. Interuallum, anni 43. Deceſſit ergo anno 44 imperij. Plutarchus illi attribuit annos imperij duos & ſexaginta: vitæ quatuor & nonaginta: puto, quia reliquos 19 ſupra 43, regnauerit cum patre. Sic Cteſias Darium Nothum, in cuius filij aula fuit, ait imperaſſe annos 35. Sed imputandum eos, qui ſunt ſupra nouemdecim: quos non dubitamus cum patre communicaſſe.

C

DE CYRI MINORIS EXPEDITIONE.

Socrates ducto cicutæ poculo ſublatus eſt, anno primo Olympiadis 95. Auctor Laërtius. Eodem auctore Xenophon Grylli filius *διαβέβηκε σὺν Κύρῳ ἐπὶ ἄρχοντος Ξεναινέτου, ἔτει ἑνὶ πρότερον τῆς Σωκράτους τελευτῆς.* Socrates periit anno Iphiti 377. Igitur anno Iphiti 376 *ἀνέβη ὁ Κῦρος*, qui erat periodi Iulianæ 4313, Artaxerxis autem tertius.

DE PVGNA ALIENSI.

D

Ex Tabulis Cenſoriis primus togatorum M. Porcius Cato deprehendit ab exactis Regibus, ad Vrbem a Gallis captam, eſſe annos abſolutos CXX. Hoc vt certum eſt, ita reliquum retro tempus, ad prima Palilia, eſt controuerſum. Controuerſia autem tota eſt in vno anno: quod alij per CCXLIIII annos, alij vno minus Romæ regnatum contendunt. Quarum duarum factionum altera Romam conditam vult tertio anno ſextæ Olympiadis, cuius ſenten-

tiæ princeps M. Terentius Varro & L. Tarrutius Firmanus : altera A
vno anno ſerius repetit prima Palilia. cuius ſententiæ auctor vnicus
M.Cato. Antiquiores Varrone, qui Catonem ſecuti ſunt, prima qui-
dem Vrbis Palilia deducunt a quarto anno ſextæ Olympiadis, ſed
non aduertunt interuallum ad Reges exactos minuendum eſſe anno
vno. At contra faciunt, & ab eodem initio Catoniano profecti fi-
nes Regifugij vno anno promouent. Ita factum, vt Regifugium
conferatur ab eis in annum primum Olympiadis 69 : cum tamen in-
ciderit anno ante. Hos ſequuti Dionyſius, Diodorus, alij, ſeruato
eodem interuallo a primis Palilibus ad Regifugium, neceſſario co-
guntur ſtatuere Romæ prima cunabula in primo anno VII Olym-
piadis. Aliter non conſtarent ſibi. Quare periculoſa eſt eorum in in- B
teruallis definiendis aſſertio. Ex horum igitur ſententia Regifugium
incidit ſaltem in 4206 periodi Iulianæ. Interuallum autem indubi-
tatum a Regifugio, ad cladem Allienſem, annorum CXX, his ad-
iectum conſtituit tempus Vrbis captæ a Gallis in anno 4326 perio-
di Iulianæ, Olympiadis autem 97 quarto deſinente, paulo ante ini-
tium Olympiadis 98, ἄρχοντος Ἀθήνησι Πυργίωνος, ſiue vt eſt apud
Diodorum, Πυῤῥίωνος. Sed quia falſa eſt hypotheſis, falſa erunt &
conſequentia. Si enim Regifugium contigit, vt a nobis ſupra de-
monſtratum eſt, anno periodi Iulianæ 4205, annus captæ Vrbis erit
4326, trecenteſimus ſexageſimus quintus a Palilibus Vrbis Varro-
nianis, vno autem anno minus a Catonianis : quam ſententiam no- C
ſtram firmat Plinius libro XXXIII, capite primo : cuius verba referam.
*Ergo vt maxime duo tantum milia pondo, cum capta eſt Roma anno
trecenteſimo ſexageſimo quarto, fuere; cum iam capitum liberorum
cenſa eßent* CLII *milia quingenti octaginta.* Quia numerus verbis
expreſſus eſt, non autem notis perſcriptus, erratum non eſſe a libra-
rio nobis conſtare debet. Deductis 120 annis de 364, relinquitur
annus currens Regifugij ducenteſimus quadrageſimus quartus a Pa-
lilibus Catonianis. Igitur anno Vrbis 364 Catoniano, 365 autem
Varroniano Vrbs capta, anno periodi Iulianæ 4325, cyclo Lunæ
XII, Solis XIII, anno quarto Olympiadis 96, deſinente. Plutarchus
in Camillo : ἐγένετο δὲ ἡ μάχη περὶ τροπὰς θερινὰς περὶ τὴν πανσέληνον. ᾗ καὶ D
πρότερον ἡμέρᾳ μέγα πάθος συνέβη τὸ περὶ τοὺς Φαβίους. τριακόσιοι γὰρ ἐκ τοῦ
γένους ὑπὸ Τυῤῥηνῶν ἀνῃρέθησαν. Sane, vt toties dixi, Græci per τροπὰς θε-
ρινὰς nihil aliud intelligunt, quam VIII Iulij. characterem igitur ap-
poſuit plenilunium non longe ob octaua Iulij. Et ſane eo anno ple-
nilunium fuit nocte, quæ ſecuta eſt IIII Iulij, Thamuz XV, cuius cha-
racter 6. 14. 3. anno Iudaico 3372, Karkinonos VIII anni a mun-
di conditu 3561, cuius Zygon, 7, 13. 27, Septemb. XXVIII. Γορπιαίου
δεκάτῃ

A δεκάτη φθίνοντος, Σκιρροφοριῶνος ἕκτη ἱσαμένου, Σκιρροφοριῶνος τεσσαρεσκαιδεκάτη Πρυτανείας, x v diebus, ante magiſtratum Πυθογείτονος. Quod ſi, vt puto, contigit quintadecima, aut ſextadecima Scirrhophorionos prytanias Metonicæ, biduo tantum aberit ἀπὸ τροπῶν θερινῶν. Vbi rurſus vides, quanti referat & annum priſcum Græcorum ſcire, & ad eius characteres temporum notationes exigere. Nos enim, quibus nulla præſidia vetuſtatis adſunt, ex miſerrimis reliquiis, quæ ſparſim iacent apud auctores, hæc indagamus, & fugax tempus prehendimus, & cum veteribus, quibus omnia ſuppetebant, contendimus. Recte igitur Plutarchus πανσελήνῳ, item περὶ τροπὰς θερινάς; quod VIII Iulij biduo tantum aberat a XVI Scirrhophorionos Meto-
B nici. Veteres autem vt plurimum XVI potius, quam X V menſis plenilunium aſſignabant. Quod ſi per Solſtitium verum eius temporis indagare voluiſſem, quod tunc erat in X X V I I Iunij, fruſtra fuiſſem. Nam, vt toties dixi, per ſolſtitium veteres ſolam diem VIII Iulij intelligunt, & a vero ſolſtitio plenilunium non hoc, ſed ſequenti anno triduo abſuit. Liuius ait hunc caſum accidiſſe x v Kal. Sextiles, quod & Seruius Commento VII confirmat. XVIII dies Quintilis erat 195 a Kal. priſci Ianuarij. Ergo tunc Kal. Ianuarij Romani incidebant in XXII Decembris, & iam tum vitium erat in Merkedonij intercalatione. Sed ſi X V I I I die Quintilis Alienſis clades contigit, & alio tempore eodem die cæſi ſunt tercentum ter Fabij,
C quomodo igitur Ouid. Fabiorum cladem in Februarium coniicit? Aliter Cor. Tacitus II hiſtor. Funeſto ominis loco acceptum eſt, quod maximum pontificatum adeptus Vitellius de ceremoniis x v Kal. Aug. edixiſſet, antiquitus infauſto die Cremerenſi, Alienſique cladibus. ALIENSIS veteres ſcribebant per vnum L, non ALLIENSIS. Seruius Commento Virgilij ſeptimo: *Sane* ALIA *dicitur: cui additur vnum L propter metrum, vt* RELLIQVIAS. *Lucanus bene poſuit: Quas Aliæ clades.---*

DE LEVCTRICA PVGNA.

ERATOSTHENES ab initio belli Peloponneſiaci, ad Leuctri-
D cam cladem, ponit annos abſolutos LXI. Initium belli Peloponneſiaci, annus 4283 periodi Iulianæ. Ergo illa clades cadit in 4344 annum periodi Iulianæ, cyclo Lunæ XII. Fuit igitur aut annus ſecundus 102 Olympiadis deſinens, aut tertius iniens. Et quidem Plutarchus Ἱπποδρομίου μηνὸς πέμπτη ἱσαμένου ait contigiſſe, quem menſem confert cum Hecatombæone. Ergo ineunte anno tertio centeſimæ ſecundæ Olympiadis Leuctricum prælium contigit. At omnes coniiciunt in ſecundum, ἄρχοντος Ἀθήνησι Φρασικλείδου. Puto

adhuc Phraſiclida magiſtratum in fine ſecundi obtinente. Nam Plutarcho de menſibus loquenti cum delectu credendum. Idem enim perperam Λῶον Macedonicum dicit eſſe Ἑκατομβαιῶνα: & in hac re raro eſt idoneus ſine ſatiſdatione. A

DE INITIO ALEXANDRI MAGNI.

PHILIPPVS Macedo Amyntæ F. interfectus eſt anno primo Olympiadis CXI, Πυθοδήμου ἄρχοντος, auctoribus Diodoro, & Arriano: quæ quidem Olympias celebrata eſt die XVIII Auguſti. Natus eſt autem Alexander Olympiade 106 ineunte, ſub ipſum tempus ludicri. Plutarchus: ἐγεννήθη δ' οὖν Ἀλέξανδρος ἱσταμένου B
μηνὸς Ἑκατομβαιῶνος, ὃν Μακεδόνες Λῶον καλοῦσιν, ἕκτῃ, καθ' ἣν ἡμέραν ὁ τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος ἐνεπρήσθη νεώς. Addit: Φιλίππῳ δ' ἄρτι Ποτίδαιαν ᾑρηκότι τρεῖς ἧκον ἀγγελίαι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. ἡ μὲν Ἰλλυριοὺς ἡττῆσθαι μάχῃ μεγάλῃ διὰ Παρμενίωνος· ἡ δ' Ὀλυμπιάσιν ἵππῳ κέλητι νενικηκέναι· τρίτη δὲ περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου γενέσεως. Erat annus 41 periodi Olympicæ. Olympias celebrata Iulij XXX. Proinde erat tertius periodi Atticæ. Neomenia Ἑκατομβαιῶνος Auguſti ſecunda, Ἑκατομβαιῶνος πρυτανείας ὀγδόῃ φθίνοντος, anno primo quinti cycli Metonici, cum eſſet μετέμπτωσις vnius diei. Ergo Alexander natus Auguſti VII, periodi Iulianæ 4358, cyclo Solis XVIII, Lunæ VII, octauo die a ludicro Olympico, quo equo ſingulari Philippus abſens vicit Olympia: Le- C
ontonos XI, anni 3594, cuius Zygon 6. 13. 35', Septembris XXVIII. neq; accedimus Æliano†, qui dicit Alexandrum τῇ ἕκτῃ Θαργηλιῶνος eſſe natum, eodem etiam obiiſſe ποικίλ. β. κε'. Quod autem Plutarchus Λῶον Macedonicum dicit eſſe Ἑκατομβαιῶνα Atticum, nihil aliud quam ſolennia peccat in iſtis rebus. Obiit autem Alexander, vt ex Ephemeridibus ipſius morbi relatum eſt a Plutarcho, Δαισίου τῇ τρίτῃ τελευτῆς: anno periodi Olympicæ 73. quod tempus reſpondet XVIII Aprilis, feria quarta, cyclo Solis XXIII, Lunæ II: anno periodi Atticæ 35, Ἐλαφηβολιῶνος τρίτῃ ἐπὶ δέκα, Krionos XXV anni mundi 3627, cuius Zygon 5. 13. 41 XXVIII Septembris. Arrianus ait imperaſſe annos XII, menſes VIII. quod conuenit, ſi Philip- D
pus interfectus menſe Hyperberetæo Olympico. Quare Euſebius natalem Alexandri in annum ſecundum Olympiadis 106 conferat, non video: cum id neque iis, quæ ſupra de eius natali ex Plutarcho retulimus, conueniat, neque annis eius vitæ. Ita enim XXXI tantum annos vixerit. Sed eſt error librariorum. Nam ipſemet poſtea ait eum deceſſiſſe anno vitæ XXXIII.

DE

A

DE MEMORABILI CLADE CARTHAGINIENSIVM IN SICILIA.

Memorabilis fuit illa clades; qua Carthaginienſes affecit Timoleon in Sicilia. Tempus notat Diodorus Siculus, annum primum Olympiadis CX; & XXI annum Philippi Macedonis. Plutarchus vero in Camillo ait fuiſſe Θαργηλιῶνος τὴν ἑβδόμην ἱσαμένου, Σκιρροφοριῶνος πρυτανείας ἑπτακαιδεκάτην; anno XVII quinti cycli Metonici. Erat annus XIX periodi Atticæ: proinde XXV Iunij: anno 4375 periodi Iulianæ, feria III, cyclo Solis VII: anno
B Mundi 3611, Didymonos XXXI. Zygon 6.16.33, Septemb. XXVIII: anno Iudaico 3422, Thamuz XVIII: cuius character 7.11,837, Iunij VIII. anno Nabonaſſari 409, Pharmuthi XII. Alij dicunt hoc accidiſſe Thargelione, qui præceſſit annum primum Olympiadis CX. Quod ſi verum eſt, inciderit ea clades XXIX Iunij, non XXV, die vndecima Thamuz, cuius character 3.2.1041, Iunij XIX: Σκιρροφοριῶνος πρυτανείας δεκάτῃ; anno XVI cycli quinti Metonici; vbi facta eſt μετέμπτωσις vnius diei.

DE CLADE AD CHÆRONEAM.

C Anno III Olympiadis CX miram rem Græciæ vno eodemque die contigiſſe ſcribit Diodorus; anno XXIII Regis Philippi; quo die pugnatum ſit ad Chæroneam Bœotiæ, duce Charonda; eodem quoque cum Tarentinis & Philippo decertatum fuiſſe. Diem autem notauit Plutarchus in Camillo Μεταγειτνιῶνος ἑβδόμην ἱσαμένου. Erat annus XXI Periodi Atticæ. Tempus Iulianum, Kalendæ Septembris, anno periodi Iulianæ 4377. anno primo ſexti cycli Metonici, Μεταγειτνιῶνος πρυτανείας ὀγδόῃ ἐπὶ δεκάδι. anno Mundi 3613, Parthenonos quinta. Zygonos character, 2.4.11', Septembris XXIX. anno 3424. Iudaico; Elul XIX; cuius character 6.19. 648, feria VII, Auguſti XIV. anno Nabonaſſar 410, Payni XXII.

D

DE EVERSIS AB ALEXANDRO THEBIS BOEOTIIS.

Thebas Bœotias captas & ſolo æquatas ab Alexandro refert Diodorus; Euæneto Athenis magiſtratu: hoc eſt, Olympiadis CXI anno ſecundo. Nam expeditionem ſuſcepit aduerſus Thracas, & Illyrios, & poſtea aduerſus Perſas, anno vertente poſt Thebas di-

bas dirutas, Cteſicle archonte. Eam autem expeditionem coniicit in A annum tertium eiuſdem Olympiadis Euſebius. Ergo anno ſecundo Thebæ dirutæ. Præterea character ἀναμφίλεκτος appoſitus a Plutarcho in Camillo, μηνὸς Βοηδρομιῶνος, περὶ τὰ μυστήρια. & idem in Alexandro ait Myſteria intermiſſa fuiſſe ob luctum captarum Thebarum. Iam ea myſteria, quæ cognominabantur μεγάλα, quæque quinto quoque anno redibant, ſemper celebrabantur τῇ εἰκάδι τοῦ Βοηδρομιῶνος, vt ait idem Plutarchus: qui anno ſecundo Olympiadis ſequentis, nempe CXII, ſcribit Myſteriis, hoc eſt, τῇ εἰκάδι Βοηδρομιῶνος, lunam defeciſſe. Quamuis falſo ait lunam myſteriis defeciſſe, cum Metagitnione hoc contigerit, non Boedromione, vt ſuo loco demonſtrabitur: tamen & Boedromionos viceſima, & ſecundo an- B no Olympiadis celebrari ſolita, hinc diſcimus. Et Xenophon primo ἑλληνικῶν diſerte ſcribit, anno ſecundo Olympiadis XCIII Alcibiadem reuerſum Athenas, ſtatim myſteria, quæ metu belli Peloponneſiaci Athenienſes in mari celebrabant, vt in terra celebrarentur, curaſſe. Non dubium igitur anno ſecundo Olympiadis CXI eum caſum congruere, anno periodi Iulianæ 4379, qui erat viceſimus quartus periodi Atticæ. Ideoque hoc contigit quarta Octobris, ſequente V, cyclo Solis XI, Lunæ IX, Βοηδρομιῶνος πρυτανείας τρίτῃ ἐπὶ δεκάτῃ εἰς τὴν τετάρτην, anno tertio cycli ſexti Metonici. anno Mundi 3616, Zygonos VII: cuius character 5.21.39, Septembris XXVIII. anno Iudaico 3427, Tiſri XV, ſequente XVI, cuius character 4.14. C 746, Septembris XX. Anno Nabonaſſar 413, Epiphi XXIIII. Quod enim Autumno ineunte myſteria celebrarentur, docent ij verſus, quos ex Seneca adduximus libro primo:

Quanta, cum longæ redit hora noctis,
Creſcere & ſomnos cupiens quietos
Libra Phœbeos tenet æqua currus,
Turba ſecretam Cererem frequentat.

Quæ quidem quinquennalia fuiſſe docet Tertullianus in Valentinianos, non longe a principio: *Nam & illa Eleuſinia, hæreſis & ipſa Atticæ ſuperſtitionis, quod tacent, pudor eſt. Iccirco & aditum prius* D *cruciant: diutius initiant, quam conſignant: cum & portas ante quinquennium inſtituunt, vt opinionem ſuſpendio cognitionis ædificent: atque ita tantam maieſtatem exhibere videantur, quantam præſtruxerunt cupiditatem. Sequitur iam ſilentij officium. Attente cuſtodiunt, quod tarde inuenitur. Cæterum tota in adytis diuinitas, tot ſuſpiria portarum totum ſignaculum linguæ, ſimulacrum membri virilis reuelatur*. Diuinorum horum verborum ſplendor obſoleſcit duabus maculis a nemine

A mine hactenus animaduerſis : *Cum & portas ante quinquennium inſtituunt.* Legendum enim , *Cum Epoptas ante quinquennio inſtituunt.* Eodem modo infra : *tot ſuſpiria portarum.* Nam & hic quoque legendum , *ſuſpiria Epoptarum.* Nam cur ſiparia pro ſuſpiria reponeret doctus Rhenanus , cauſſæ non erat. τῇ εἰκάδι Βοηδρομιῶνος, qui accipiebant myſteria , (quod μυεῖσθαι dicitur , Tertullianus dicit inſtituere) vocabantur Μύσται. Quinquennio autem ineunte , eadem εἰκάδι Βοηδρομιῶνος , dicebantur ἐπόπται καὶ ἔφοροι. Hinc lux affulget verbis Tertulliani dicentis , Epoptas ante quinquennio inſtitui , id eſt, μυεῖσθαι. Suidas : ΕΠΟΠΤΕΥΕΙΝ. οἱ μὲν τὰ μυστήρια παραλαμβάνοντες ΜΥΣΤΑΙ καλοῦνται. οἱ δὲ τῷ ἑξῆς ἐνιαυτῷ ΕΦΟΡΟΙ καὶ ΕΠΟΠΤΑΙ.
B Falſum , τῷ ἑξῆς ἐνιαυτῷ. Non enim myſteria erant annua. imo τῇ ἑξῆς μυήσει , nimirum anno quinto redeunte. Itaque melius infra : ΕΠΩΠΤΕΥΚΟΤΩΝ. οἱ μυηθέντες ἐν Ἐλευσῖνι , ἐν τῇ δευτέρᾳ μυήσει , ΕΠΟΠΤΕΥΕΙΝ ἐλέγοντο. Quod Græci dicunt ἐποπτεύειν μυστήρια , id Q. Curtius dixit viſere myſteria , libro VIII : *Non qui Samothracum myſteria viſerent.* Aliud eſt τριετηρικὰ μυστήρια , de quibus libro primo ſatis diximus. Hæc autem μεγάλα dicebantur , vt illa μικρά. Hæc quinquennalia. Illa triennalia. Et hæc ſemper , vt diximus , celebrabantur nocte , quæ ſequebatur τὴν εἰκάδα Βοηδρομιῶνος , ſtatim poſt occaſum Solis , plenilunio. Vnde Plutarchus ſciens illa myſteria plenilunio ſemper obiri , ſcribit defectionem Lunæ,quæ contigit an-
C te prælium ad Arbela , incidiſſe in myſteria καὶ τὴν εἰκάδα Βοηδρομιῶνος : quanquam , vt monuimus , non τῇ εἰκάδι Βοηδρομιῶνος , ſed τῇ εἰκάδι Μεταγειτνιῶνος defecit Luna. Omnino tamen verum eſt & plenilunio , & τῇ εἰκάδι τοῦ μηνὸς celebrari ſolita. Euripides Ione :

> Αἰσχύνομαι τὸν πολύυμνον.
> Θεὸν , εἰ παρὰ καλλιχόροισι πηγαῖς
> Λαμπάδα θεωρὸν εἰκάδων
> Ὀψεται ἐννύχιος ἄϋπνος ὤν ,
> Ὅτε καὶ Διὸς ἀστερωπὸς
> Ἀνεχόρευσεν αἰθήρ ,
> Χορεύει δὲ σελάνα.

D

Nam θεωρὸν λαμπάδα quid ſit , non ignorat , qui ſcit , quid ſit λαμπάδα τοῖς μυστηρίοις ἱστάναι. & θεωρὸς idem cum ἐπόπτης. Hic igitur vides τὰς εἰκάδας τῶν Μυστηρίων : item τὴν χορείαν τῆς σελήνης , nimirum τὴν πανσέληνον. τὰς εἰκάδας autem veteres dicebant , pro τὴν εἰκάδα. Plutarchus Camillo : πέμπτῃ δὲ φθίνοντος (Βοηδρομιῶνος) ἐν Ἀρβήλοις Ἀθηναῖοι τὴν περὶ Νάξον ἐνίκων ναυμαχίαν , ἧς Χαβρίας ἐστρατήγει , τοῦ Βοηδρομιῶνος περὶ τὴν πανσέληνον. ἐν δὲ Σαλαμῖνι περὶ τὰς εἰκάδας , ὡς ἡμῖν ἐν τῷ περὶ ἡμερῶν

ἡμερῶν ἀποδέδειχ]. Plenilunium autem non poterat contingere ἐν εἰκάδι Βοηδρομιῶνος, niſi quarto anno Tetraeteridis Atticæ, hoc eſt, ſecundo Olympiadis. Quare recte a nobis caſus Thebarum in ſecundum annum Olympiadis coniectus. A

DE PVGNA AD ARBELA, ET INITIO IMPERI ASIATICI ALEXANDREI.

QVEMADMODVM pugna ad Arbela, qua cum Dario Alexander vltima belli fortuna expertus eſt, nobiliſſimi & ampliſſimi imperij initium fuit, ita eam anteceſſit nobiliſſimus B character, vt poſterorum cognitionem effugere non potuerit. Vndecim enim diebus, inquit Plutarchus, ante pugnam Luna defecit. Quod & Plinius teſtatur ita ſcribens: *Nobili apud Arbela Magni Alexandri victoria Luna defeciſſe noctis hora ſecunda prodita eſt, eademque in Sicilia exoriens.* Hæc defectio omnino contigit anno ſecundo Olympiadis CXII, cyclo Lunæ XIII, Nabonaſſari 417, Epiphi XI, feria ſecunda, cyclo Solis XV, cum Sol fere ſextantem gradus 24 Virginis tranſmiſiſſet, horis 7.42′ in Prutenia: anno periodi Iulianæ 4383, Septembris XX, ſequente XXI, anno mundi 3619, Parthenonos XXIIII. Neomenia Zygonos antecedentis 2.15.7, Septembris XXVIII. anno Iudaico 3431, Tiſri XV, ſub exitum τῆς σκηνοπηγίας: cuius C Tiſri character 2.14.723, Septemb. VI. Erat annus 28 periodi Atticæ. Proinde contigit τῇ εἰκάδι Μεταγειτνιῶνος, non autem Βοηδρομιῶνος, vt plane hallucinatur Plutarchus. ἡ μὲν οὖν σελήνη, inquit, τοῦ Βοηδρομιῶνος ἐξέλιπεν, περὶ τὴν τῶν μυστηρίων τῶν Ἀθήνησιν ἀρχήν. Sed Arrianus ineptius. καὶ τὸ τέλος τῆς μάχης ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους μηνὸς Πυανεψιῶνος. Sed nihilo ſequius Ciceronem fugit ratio primo de Diuinatione: *Idemque mittit & ſigna nobis eius generis, qualia permulta hiſtoria tradidit. Quale ſcriptum illud videmus: Si Luna paulo ante Solis ortum defeciſſet in Signo Leonis, fore, vt armis Darius, & Perſæ ab Alexandro, & Macedonibus prælio vincerentur, Dariuſque moreretur.* Duæ hic hallucinationes. Nam neque in Leone fuit Luna, cum defecit, neque D ante Solis ortum, ſed Sole ipſo occidente, in Calabria, aut pauxillo ante Solis occaſum in Hetruria. Huic errori germanus eſt ille in libello de ortu & occaſu ſiderum, qui falſo Ptolemæo attribuitur (eſt enim antiquior Ptolemæo) vbi a. d. IIII. EID. AVG. notatum eſt: *Lunaris defectus in hanc diem incurrere ſolet.* Habuit nimirum in animo hunc defectum, ſecutus opinionem eorum, qui Lunam in Leone poſitam defeciſſe ſcripſerunt, quibus etiam aſſenſum accommodauit Cicero, vt vidimus. Sed ſi hoc verum eſſet, oportebat hanc pugnam contigiſſe Sole Aquarium obtinente. Quod eſt

falſum,

A falſum; cum certum ſit exitu æſtatis Darium victum fuiſſe. Deinde ſi ſemel defectus Lunæ contigit a. d. IIII EID. Aug. quid attinet illud notare, quaſi hoc ſoleat ſemper, aut ſæpe accidere? Falſo autem hæc pugna ad Arbela contigiſſe dicitur, cum ad Gaugamela commiſſa ſit. Sed nobilior locus obſcuriori hanc gloriam abſtulit. Plutarchus: *τὴν δὲ μεγάλην μάχην πρὸς Δαρεῖον οὐκ ἐν Ἀρβήλοις, ὥσπερ οἱ πολλοὶ γράφουσιν, ἀλλὰ ἐν Γαυγαμήλοις γενέσθαι συνέπεσεν.* Vocatus eſt autem locus ille ab inteſtinis Cameli ibi ſepulti: quod & a quibuſdam veteribus proditum. Id enim plane eſt ܓܘ ܓܡܠܐ lingua Meſopotamitarum & Chaldæorum. Pugna igitur commiſſa eſt vndecima die a defectione Lunæ. Plutarchus: *ἑνδεκάτῃ δὲ ἀπὸ τῆς
B ἐκλείψεως νυκτὶ τῶν στρατοπέδων ἐν ὄψει γεγονότων*, &c. Hæc nox ſecuta eſt Kal. Octob. Ergo VI Nonas commiſſum prælium. Ab hac clade Perſarum, & victoria Macedonum, incipit imperium Alexandri Aſiaticum. Plutarchus: *Τοῦτο τῆς μάχης ἐκείνης λαβούσης τὸ πέρας, ἡ μὲν ἀρχὴ παντάπασιν ἡ Περσῶν ἐδόκει καταλελύσθαι, βασιλεὺς δὲ τῆς Ἀσίας Ἀλέξανδρος ἀνηγορευμένος ἔθυε τοῖς θεοῖς μεγαλοπρεπῶς.* Quare & rurſus Plutarchum fugit ratio, qui cum pugnæ tempus conferret in duodecimam diem a defectu Lunæ, eam diem ſcribit fuiſſe *τὴν πέμπτην Βοηδρομιῶνος φθίνοντος.* Quæ hæc eſt Logiſtice, vt vndecim dies
C *μετὰ τὴν εἰκάδα τοῦ Βοηδρομιῶνος*, dicantur *πέμπτη Βοηδρομιῶνος φθίνοντος*? Non igitur *πέμπτῃ τοῦ Βοηδρομιῶνος φθίνοντος*, ſed *δευτέρᾳ ἱσταμένου* pugnatum ad Gaugamela. Nam eo anno Kalendæ Septembris *τῇ νεομηνίᾳ τοῦ Μεταγειτνιῶνος* conueniebant, & Kal. Octobris *τῇ νεομηνίᾳ τοῦ Βοηδρομιῶνος*; vt apparet ex Tabula neomeniarum Atticarum, libro primo e regione 28 anni periodi.

DE PERIODO CALIPPI.

Calippvs Cyzicenus, deprehenſo vitio cycli Metonici, cuius rationes poſt 76 annos, priſtinas epochas nouiluniorum vno die morabantur, non putauit diſſimulandum eſſe errorem tum, qui ſuboleſcebat in menſibus *πρυτανείας* Metonicis, tum in Octa-
D eteride anni popularis, in qua aliquando beneficio *ἐκβολῆς* ſuccurrebatur capiti anni peſſum eunti; aliquando beneficio contrario *ἐμβολισμοῦ* interius ſummouebatur. Ipſe putauit periodum inſtitui poſſe ſyzygiarum 940, eaſque circumſcribi commode diebus 27759, ſine vllo vitij interuentu, vt quidem ipſe falſo putauit. qui omnes dies fiunt anni 76 communes, dierum ſinguli 360: vt omnes ſint dierum 27630, cum menſibus embolimis nouem, qui ſunt dies 270. Reliqui dies 129 ſunt, quas vocant *ἀνάρχους ἡμέρας*: quæ debe-

bant eſſe 152, cum binæ attribuerentur ſingulis annis. Sed nouem- A
decim ἐξαιρέσιμοι fiunt ordinariæ, & quatuor extraordinariæ. Ita viginti tres dies de 152 exempti relinquunt dies 129 ſuperfluos tantum. Dixi 129 dies eſſe ἀνάρχους ἡμέρας, cum tamen vere eſſent 152. ſed 23 dies de Boedromione eximebantur, vt ſupra menſes tricenarios, 129 dies tantum ſuperflui ſupereſſent. Calippus igitur nihil in anno populari innouauit, præter periodum, vt in 76 annis nouies intercalandum eſſe doceret, idque quando & quatenus: quod in Octaeteride ratio Lunæ, non regula vllius periodi oſtendebat. Periodus igitur illa conſtat nouem Octaeteridibus, cum ſemiſſe. In prima & ſecunda, primus annus eſt embolimæus: in tertia & quarta, ſecundus: in quinta, ſexta, & ſeptima, tertius: in octaua, & nona, quartus. In- B
omni autem quarto anno Tetraeteridis ἐξαίρεσις fit aut vnius diei, aut bidui: & quidem bidui in annis 4, 20, 40, 60. In reliquis quaternis vnius diei. Quia igitur illa vtebantur Elidenſes in Olympiadum commiſſionibus, propter reuerentiam ſacri ludicri eam publicauit, ſed nomini Alexandri conſecratam. Macedonum enim & Elidenſium eædem omnino fuerunt Tetraeterides, nullo, præterquam menſium appellationibus, differentes. eiuſque initium erat Hyperberetæus æſtiuus idem cum Hecatombæone Attico. Quia vero Alexandri victoria ad Gaugamela incidit in ſecundum annum Olympiadis, non potuit, vt voluit, inde periodum Tetraetericam exordiri. ſed eius initium indixit anno XIX vertente, a neomenia Αὐδυναίου, C
qui idem eſt cum Pyanepſione Attico, cuius neomenia incidit in VIII Octobris, proxime poſt κέντρον μεσοπωρινόν, anno Iphiti 465. idque propter victoriam Alexandri, quæ II Octobris accidit. Itaque eam periodum Athenienſes Macedonibus ſubditi receperunt, vt conſtat ex Decreto Athenienſium in gratiam Hyrcani Ethnarchæ & Pontificis Maximi Iudæorum emiſſo, μηνὸς Πανέμου πέμπτῃ ἀπιόντος, qui erat annus 23 quartæ periodi Alexandreæ. Ita enim eam vocauit Calippus, vt ei auctoritas ex dicatione accederet. Atque hoc beneficio de omnis Græciæ ciuitatibus optime meruit, quæ certatim illam periodum amplexæ ſunt, ſed omnes cum ſuis initiis. Non enim omnium, vt ſcimus, idem erat initium. Neque hoc con- D
tentus, vt periodum Tetraetericam in gratiam Alexandri, ita etiam annum prytanias in gratiam Athenienſium publicauit, initio ſumpto proxime a ſolſtitio. Nam anno victoriæ Alexandri, hoc eſt anno primo imperij Aſiatici Macedonum, qui erat octauus ſexti cycli Metonici, animaduertit neomeniam Hecatombæonis prytanias Metonicæ vno die nouilunium morari. quia neomenia Hecatombæonis prytanias hærebat diei XXVIII Iunij, anno octauo primi cycli. At

eadem

A eadem octauo cycli quinti peſſum ierat, & in XXIX eiuſdem menſis deſcenderat. Quare Calippus inde auſpicans periodum ſuam Lunarem prytanias, iterum eam in XXVIII Iunij tranſmouit, feria III, quæ vtique debebat eſſe quarta, cum neomenia Thamuz anni 3469 fuerit 3.22.13, feria quarta, die XXIX Iunij, Karkinonos tertia. Nam neomenia Karkinonos vere tunc fuit in XXVII, cum 106 annis antea obſeruatio ſolſtitij Metonica & Euctemonica eidem diei competat, fruſtra, vt etiam Hipparchus annotauit. Vno enim die verum Solſtitium anteuertit. Hæc igitur eſt nobilis periodus Calippica, dierum 27759, menſium Tetraetericorum 921, dierum 129, ſyzygiarum autem Lunarium 940. Tetraetericorum quidem
B appellationibus Macedonum Olympicis, ſyzygiarum autem appellationibus prytaniarum Atticarum. Quod vtrumque obſeruabis in Decreto Attico in Hyrcanum Ethnarcham. Itaque appellationes Macedonicæ Alexandream faciunt; prytaniæ autem Atticam. Annus 4384 periodi Iulianæ eſt primus periodi prytanias Calippicæ, anno Nabonaſſar 418, Pharmuthi 17.

DE PRIMO THOTH ANNORVM PHILIPPI ET MORTIS ALEXANDRI.

C QVAM periti Macedones Epocham annalem inſtituerunt Philippo ſuo Regi, non ſolum ipſe videre non potuit, ſed ne ipſius quidem filius Alexander, qui circa eius initium deceſſit. Hinc factum, vt anni ab exceſſu Alexandri vocentur Philippei, quod æra in gratiam Philippi inſtituta incidit in tempus mortis Alexandri. Theon commentario ſexto in magnum opus Ptolemæi: *ἀφείλομεν τῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς Ναβονασσάρου κατ' Αἰγυπτίους ἐτῶν αριβ καὶ μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς υκδ, καὶ τὰ λοιπὰ Φιλίππου ἔτη χπη.* Meminit etiam annorum Philippeorum a morte Alexandri Cenſorinus, annumque, quo librum ſuum ſcribebat, qui erat a Nabonaſſaro 986, dicit fuiſſe 562 a morte Alexandri. Ergo differentia annorum Nabonaſſari, & Philippi ſunt anni Ægyptiaci 424. Et proinde annus Nabonaſſa-
D ri 425 eſt primus Philippi, aut mortis Alexandri. Ideo Ptolemæus libro III: *ἀπὸ τῆς Ναβονασσάρου βασιλείας, μέχρι τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς, ἔτη συνάγεται κατ' Αἰγυπτίους υκδ.* Ergo Thoth 425 Nabonaſſari eſt primus Thoth exceſſus Alexandri, cyclo Lunæ primo, Solis 22, Nouembris XII, feria prima, anno periodi Iulianæ 4390. Qui hos annos Philippeos a Philippo Aridæo, non autem a Philippo patre Alexandri dictos volunt, pluribus confutarentur, ſi tanti eſſent ij. Sed eos miſſos facimus. Nos veram rationem huius epochæ reddidi-

mus libro ſecundo : vnde lector petere poſſit. Hæc epocha excluſit annos Nabonaſſari in Ægypto. Inde enim ab obitu Alexandri, non autem a Nabonaſſaro tempora putari cæpta. Et poſteriores, vt Chriſtiani & Arabes, annos a morte Alexandri putant cum menſibus Syrorum Iulianis, idque a prima Tiſrin prioris Syriaci. Albateni obſeruauit Aractæ defectum Lunæ, anno a morte Alexandri 1206, Thamuz XXIII: qui eſt Iulius noſter. Erat annus periodi Iulianæ 5596, Chriſti 883: Nabonaſſari 1631, Phamenoth X. mundi 4532, Leontonis V: cuius Zygon antea fuerat 4.20.3′; Septembris 19. anno Iudaico 4643, Ab XV, ſequente XVI, cuius character 3.1.316; Iulij IX. Anno Hegiræ 269, Ramadhan XIII, ſequente XIIII. Rurſus eodem anno Alexandri 1206 ad finem decurrente, idem Albateni obſeruauit æquinoctium autumnale, XIX Elul, (qui eſt duodecimus atque vltimus menſis Iulianus Syrorum) horis quatuor æqualibus cum ſemiſſe, ante ortum Solis, hoc eſt, horis XIIII cum ſemiſſe, paulo plus, poſt meridiem diei XVIII Septembris: VIII menſis Pachon anno mundi 4532 deſinente, vltima Parthenonos: a cuius meridie (quæ erat feria V) cæpit putari feria ſexta ſequentis Zygonos, cuius character 6.1.52′. Ergo inter obſeruationem Albateni, & neomeniam ciuilem Zygonos, interfuerunt horæ X fere. Erat annus Iudaicus 4644, Tiſri Lunaris XIIII. cuius character 6. 2. 822, ſexta Septembris, ἀστρονομικῶς, ſed πολιτικῶς, feria ſequente. anno Hegiræ 269, Dhilkadathi XII. Proximis autem Kal. Octobris cæpit putari annus 1207 a morte Alexandri. Nam Albateni hos non a Thoth Nabonaſſar putat, ſed a Kal. Octobris: neque Ægyptiaci anni ſunt, ſed Iuliani. Alioquin ſi eſſent æquabiles Ægyptiaci, eſſet ille annus a morte Alexandri 1207, non autem 1206. Cum enim ſit annus a Thoth Nabonaſſari 1631, deducta differentia Thoth Nabonaſſari, & Thoth Philippei, hoc eſt, annis 424, remaneret annus currens Philippeus 1207, vt iam diximus. Scio hoc impoſuiſſe etiam doctis viris.

A
B
C

DE PRIMO HYPERBERETÆO ALEXANDREO. D

ANNO, quo inſigni prælio Darium ad Gaugamela profligauit Alexander, duo inſignia notauit Calippus: nempe neomeniam Hecatombæonis prytanias conueniſſe in antiquam epocham primi menſis Olympiaci, proxime poſt κέντρον θερινὸν, item neomeniam ſequentis Hecatombæonis ſtatim poſt verum ſolſtitium incidiſſe. Itaque vtrunque conuenire putauit propoſito ſuo, qui & nouo

A nouo victori Alexandro gratificari vellet, & Athenienſium populo, cuius neomeniæ prytanias Metonicæ iam laborare incipiebant, & peſſum ire: quod a nobis ſupra diſcuſſum eſt. Itaque periodum quidem Lunarem inſtituit ab Audynæo autumni, Macedonico; quem Alexandreum vocauit, cuius neomenia eo anno incidebat in VI Octobris: ſed periodum Tetraetericam Macedonum diſtulit in annum decimum nonum, quam & Alexandream quoque cognominauit. Sed Athenienſes Prytanes ſuam inceperunt a ſequenti Hecatombæone. Itaque anno Iphiti 465; Hyperberetæus Olympiacus auſpicatus eſt Olympiadem 117, Iulij X. Audynæi autem neomenia incidit in VIII Octobris, proxime poſt κέντρον μεσοπω-
B ρινόν. Et quia hinc opportunum viſum fuit Tetraeteridem auſpicari, vt ſciuerat Calippus; Syromacedones pro Audynæo Hyperberetæum appellarunt, quia hactenus Hyperberetæus Tetraeterida Macedonicam ſemper ordiebatur a diebus æſtiuis. Victoria igitur Alexandri, quæ in illos dies inciderat, fecit, vt hinc inciperent annorum ſuorum computum: ſed commoditas Tetraeteridis diſtulit in annum XIX, vt neomenia inciperet ſtatim poſt VII Octobris, vbi erat κέντρον μεσοπωρινὸν populare, & tempus victoriæ Alexandri hoc tam nobili annorum exordio præditum in Faſtos referretur. Vide, quæ in libro ſecundo de periodo Calippica Alexandrea autumnali ſcribimus. Sane hodieque hactenus Arabes
C Chriſtiani vocant تارِيخ السكندرية, hoc eſt Æram Alexandream: eiuſque initium eſt a Tiſrin priore Syriaco, id eſt, a Kalendis Octobris. Sed Arabes Muhammedani vocant تارِيخ ذي القرنين Therik dhilkarnain. hoc eſt, ἐποχὴν τοῦ δικέρωτος, vel تارِيخ اليونانيين, aut اليونانيان ἐποχὴν τῶν Ἑλλήνων. Nam Alexandrum vocant ذو القرنين hoc eſt, δικέρωτα. Sic vocatur in Alkorano Surath الكهف. Et ibidem paulo inferius: يا ذا القرنين ὦ δίκερως, id eſt, O Alexander. Et auctor valde bonus Geographiæ in prima parte Climatis tertij ita
D ſcribit: ذو القرنين اعنى السكندر. ὁ δίκερως, ἤγουν ὁ Ἀλέξανδρος. Notum eſt, quomodo ille Rex credi voluit filius Ammonis. Poſtquam ille pedem extulit ex oraculo Ammonis, ex eo tempore Cyrenæi, qui Iouem cornutum in numiſmatis ſuis ſculpebant, cæperunt pro Ioue Alxandrum cornutum in illis cudere. vtriuſque formæ numiſmata ſubiecimus. In quibus vides vetuſtiorem nummum vultu Iouis cornuti & barbati percuſſum. Phæſtus poëta in Lacedæmonicis, ζεῦ λιβύης Ἄμμων κερατηφόρε, κέκλυθι μάντι: recentiorem autem vultu

Alexandri cornuti & imberbis. Ex vtriuſque vero altera parte Silphium eſt, vt figura docet ſimillimum Angelicæ noſtræ. Tzetzes pag. 104. *τὸ δὲ πολυτιμότατον, ὅπερ οἱ Κυρηναῖοι τῷ Βάττῳ προσηνέγκαντο χάριν εὐεργεσίας: Βάττος δ' ἀνταμειβόμενος προαίρεσιν τὴν τούτων ἐν τῷ νομίσματι αὐτοῦ ἐχάραξε τυπώσας τοὺς Κυρηναίους φέροντας τὸ σίλφιον ἐκείνῳ.* Sed falſum Cyrenæos in nummis ferre Silphium. Extant nummi Traiani cum vultu Iouis barbato & cornuto: item ſimili charactere vetuſtiores PINARI SCARPI, qui ex magiſtratu obtinuit Africam. Sed illi nummi ſunt Africani, non Cyrenæi. Cyrenenſes igitur pro Ioue barbato cornigero, imberbem Alexandrum cornigerum nummis ſuis ſculpentes gratificati ſunt ſtultæ Regis de ſe opinioni, & reliquis Orientis populis exemplum dederunt idem faciendi. In Syrorum enim nummis eſt effigies regis imberbis, cornibus arietinis (non taurinis, vt vult Politianus) cum literis Græcis ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ. Quare puto ſucceſſores Alexandri

cornuta effigie in nummis ſculpi ſolitos. Imo quem putamus Lyſimachum, ſine dubio eſt Alexander. Doctiſſimus Politianus, vt iam indicauimus, ſcribit in nummis orientalibus ſculptum Lyſimachi caput eſſe cornibus taurinis. quæ tamen non taurina, ſed arietina eſſe, oculi ipſi docent. Neque ſolus hac in re falſus eſt eruditiſſimus vir ſæculi ſui, ſed etiam quidam veterum. Georgius Godinus ex veterum ſcriptorum fide ita loquitur: *φασὶ δὲ συνόντα Σέλευκον Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνι ταῦρον θυόμενον ἀποδράντα μόνον Σέλευκον περιγενέσθαι αὐτοῦ, τῶν κεράτων κρατήσαντα, καὶ διὰ τοῦτο τῷ ἀγάλματι αὐτοῦ ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ περιτιθέασι κέρατα.* Ita ſane *περιτιθέασι κέρατα* non vtique Tauri, ſed Arietis, neque ex ea cauſſa, ſed propter Iouem Ammonem.

A nem. Omnes enim illi Orientales reges in honorem Alexandri Alexandrum ipſum cornuta ſpecie nummis ſuis imprimebant. Ab eo igitur bicornis potius Alexander, quam proprio nomine a barbaris illis vocatus eſt. Nam nullus eſt ex media fæce Arabum, qui non potius agnoſcat Alexandrum de cognomine Bicornis, quam de proprio nomine. Clemens *προτρεπτικῷ. ἐβούλετο δὲ καὶ Ἀλέξανδρος Ἄμμωνος υἱὸς εἶναι δοκεῖν καὶ κερασφόρος ἀναπλάττεσθαι πρὸς τῶν ἀγαλματοποιῶν, τὸ καλὸν ἀνθρώπου ὑβρίσαι σπεύδων κέρατι.* vnde interpres Albumazaris de magnis coniunctionibus pro Dhilkarnain vertit *Habentis duo cornua.* Dhulkarnain *enim eſt habens duo cornua.* Hac epocha omnes Chriſtiani Syri, & Arabes, vt dixi, vtuntur: ſed Muhammedani non Alexan-
B dream, vt illi, ſed Dhilkarnain vocant. Hiſtoria Eccleſiaſtica aliquoties ea vtitur, & concilia aliquot, & quidem *ἀπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου.* Extat vero inſigne monimentum Romæ in vinea Cardinalis Carpenſis, cum mentione illius epochæ:

ΑΓΛΙΒωΛω ΚΑΙ ΜΑΛΑΧΒΗΛω ΠΑΤΡωΟΙC ΘΕΟΙC
ΚΑΙ ΤΟ CΙΓΝΟΝ ΑΡΓΥΡΟΥΝ CΥΝ ΠΑΝΤΙ ΚΟΖΜω ΑΝΕΘΗΚΕ
Λ. ΑΥΡ. ΗΛΙΟΔωΡΟC. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΑΔΡΙΑΝΟC. ΠΑΛΜΥΡΗΝΟC. ΕΤ. ωΝ. ΙΔΙωΝ. ΥΠΕΡ
CωΤΗΡΙΑC. ΑΥΤΟΥ. ΚΑΙ. Τ. CΥΜΒΙΟΥ. ΚΑΙ. Τ. ΤΕΚΝωΝ. ΕΤΟΥC. Ζ. Μ. Φ. ΜΗΝΟC. ΠΕΡΙΤΙΟΥ

Sequebantur characteres ignorabiles, ſed qui a dextris ſiniſtror-
C ſum more Hebræorum legantur. Hic vides notas Z. M. Φ. eſſe numerum annorum IↃ XLVII ab Alexandro, a Kalendis Octobris, nempe a neomenia Hyperberetæi Alexandrei: qui erat annus Chriſti 236, menſe Februario, cum Hyperberetæus cæpiſſet a Kal. Octobris anni 235. Notandum igitur Cyrenaicum eſſe Alexandrum Magnum ſculpi in numiſmatis cornutum. Nam veræ effigies Alexandri & omnium Regum Macedoniæ vt plurimum erant adopertæ capite Leonis, vt videtur in numiſmate argenteo: in quo hominis caput Leonini capitis ſpolio indutum: A tergo homo nudus galeatus ſedens, dextra aquilam geſtans, ſiniſtra ſceptrum, ſiue haſtam regiam cum literis ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Cauſſam reddit Con-
D ſtantinus Porphyrogenetes: *ὅτι*, inquit, *ἀπογόνους ἑαυτοὺς Ἡρακλέους ἐπονομάζουσιν.* Deinde: *διὸ καὶ ἀντὶ ταινίας καὶ στέμματος καὶ πορφύρας τοὺς βασιλεῖς τῷ δέρματι τῆς κεφαλῆς τοῦ λέοντος ταινιοῦσι.* Poſt: *καὶ μάρτυς ἀξιόπιστος αὐτὸ τὸ νόμισμα τοῦ Μακεδόνος Ἀλεξάνδρου τοιαύτῃ τῇ εἰκόνι καλλωπιζόμενον.* Annis Alexandri incipientibus adde XII. Habebis cyclum Lunæ Dionyſianum a Kalendis Octobris, ad finem Decembris: hoc eſt, a neomenia Hyperberetæi, ad vltimam Apellæi. Hinc anno currenti Alexandri XIII addenda ad cyclum Lunæ. In nominibus Dei Agliboli

erratum a Quadratario: qui ſcripſit ΑΙΓΑΙΒωΛω pro ΑΓΑΙ-ΒΗΛω. Eſt enim עגלי־בעל, vel συριαστὶ עגלי־בעל. Nam eodem modo Μαλάχβηλος eſt מלך־בעל. Quæ planè Syriaca ſunt, & forma nominum, & compoſitione. Conſurgit igitur initium huius æræ ab anno periodi Iulianæ 4402, cyclo Lunæ tertiodecimo, Solis VI. Eaque vtitur Albateni; vt cum annum a morte Alexandri 1206 dicit eſſe annum 1194 Dhilkarnain, hoc eſt Alexandri. quo anno & Eclipſim Lunæ notauit XXIII Thamuz, & æquinoctium Autumni XIX Elul. de quibus ſupra. Item ipſe Albateni anno Dhil-karnain 1202 obſeruauit defectum Solis Aractæ, Ab VIII, feria prima, cyclo Solis IIII, Lunæ 18. anno periodi Iulianæ 5604, Auguſti VIII. anno Mundi 4840, Leontonos XXI. cuius Zygon fuerat 7. 18. 42′, Septembris XIX. anno Iudaico 4651, neomenia Ab: cuius character 1. 15. 618. anno Nabonaſſari 1639, Phamenoth 28. anno Armeniaco 340, Aratz 25. Anno Hegiræ 278, Rabie poſterioris XXVIII. anno Perſico 260, Thir 28. Rurſus defectus Lunæ iterum obſeruatus ab eodem Albateni, anno Dhil-karnain, ſiue Alexandræo 1212, Ab ſecunda, ſequente tertia, feria prima, ſequente ſecunda, cyclo Solis 14, Lunæ 9. anno periodi Iulianæ 5614. anno Mundi 4850, Leontonos XV, ſequente XVI: cuius Zygon fuerat 6. 4. 50, Septemb. XIX. anno Iudaico 4661, Ab XV, ſequente XVI: cuius character, 1. 9. 35, anno Nabonaſſar 1649, Phamenoth XXV. Anno Armeniaco 350, Aratz XXII. anno Hegiræ 288, Rabie poſterioris XII. anno Perſico 270, Thir XXV. Hæc igitur Aera Alexandri, ſiue Terik Dhil-karnain, quamuis non conſurgit ab initio monarchiæ Alexandri Aſiaticæ, tamen ita eam vocari inſtituit is ipſe, qui eam condidit, Calippus: vt deſinant Syros inſcitiæ inſimulare, qui eos fruſtra hos annos ab Alexandri initio putare ſcribunt. Non enim aliter vocare poſſunt, quam quomodo conditor illius æræ eos vocauit primus. Quia vero hinc conſurgit initium annorum Seleucidarum, ideo veteres, & eos ſecuti recentiores aiunt primo anno æræ Alexandri Seleucum iniuiſſe imperium ſuum, quod, inquiunt, eo anno Babyloniam ceperit. Hoc eſt ariolari, non hiſtoriam ſcribere. Omnium ſucceſſorum Alexandri imperia ſumunt initium ſtatim a morte ipſius Alexandri, etiam ſi controuerſum eorum ius factum præliorum interuentu, quibus miſere tota Aſia diu conflictata eſt. Annus Alexandreus primus Seleucidarum incipit ab anno periodi Iulianæ 4402, & quidem a Kal. Octob. anno mundi 3668, Iudaico 3450. Quod autem vulgus menſibus Tetraeteridos, id eſt tricenum dierum ſingulis vteretur, quos Solares vocabant, magiſtratus autem & docti Lunaribus periodi Calippicæ, patet ex iis, quæ ſupra, & alibi a nobis adducta ſunt.

Cuius

A Cuius rei argumentum manifeſtum exſtabat in Stateribus Regum Syriæ. In illis erat caput regis cum diademate : a tergo homo nudus cum baculo in ſiniſtra manu, dextra Solem geſtans, Lunam vero in vertice capitis : is autem homo nudus eſt Annus, cuius menſes Lunares ſunt in capite, hoc eſt, penes magiſtratum : Solaris autem ſunt πρόχειροι expoſiti vulgi vſui. Eiuſmodi Stateres hodie extant cum literis, ΒΑΣΙΛΕΩΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ.

DE ANNO ALEXANDREO IVDÆORVM.

B

VETERIS æræ Seleucidarum duo apud Iudæos manifeſta hodie ſuperſunt veſtigia, initium menſium quidem a Tiſri, anni autem Solaris a cardine Syromacedonico autumnali, nempe a VII Octobris. Rurſus duplex appellatio æræ. Nam aut מִנְיַן מַלְכוּת יָוָן dicitur, numerus annorum regni Græciæ, vt etiam Macabæorum primo : aut מִנְיַן שְׁטָרוֹת numerus contractuum. Per numerum intelligunt, quod Hiſpani veteres Æram. Atque vt duplex epochæ appellatio, ita etiam vſus. Nam Æra contractuum incipit a Tiſri, ineunte anno Alexandreo, vt ex multis locis conſtat Tractatus de Capitibus anni in Talmud, & ex verbis Rab Aha bar Huna in Capi-
C pite Ros haſſana, quod eſt aliud a tractatu de capitibus anni. Æra autem Græcorum a Niſan. Quia enim ab Exodo menſis vernalis eſt primus, ab eo incipit annus politicus, vel potius Eccleſiaſticus. Anno Græcorum CLI, Demetrius Seleuci F. aufugit Roma. I. Macab. cap. VII. I. Eodem anno, die XIII Adar, Bacchides victus. eod. cap. 43. 49. Niſan ſequens incipit annum CLII. cap. VIII. 3. Ergo Niſan eſt principium anni Græcorum apud Iudæos. Præterea cap. X. I. anno Græcorum CLX, æſtiuis diebus, Alexander Antiochi Epiphanis F. cogit exercitum, obſidet Ptolemaida, quam tandem expugnat. Poſtea icit fœdus cum Ionathan. defert illi ſummum ſacerdotium. Tiſri ſequenti eiuſdem anni CLX, Ionathan init Pontifi-
D cium, ſolenni σκηνοπηγίας. Eod. 21. Itaque æſtas & autumnus continuant eundem annum CLX. Denique Ionathan interfectus eſt hieme, cum multa nix cecidiſſet. cap. XIII. 22, & quidem anno Græcorum CLXX, quo anno ſtatim poſt cædem ei ſuccedit Simon frater. Eod. 41. Sequenti Ijar currebat annus CLXXI. Eod. 51. Ergo ver incepit annum CLXXI, cum hiems antecedens tranſacta ſit anno CLXX. Omnino igitur Niſan erat principium Epochæ Græcorum. Nam ab Exodo, ad reformationem vſque anni hodierni Iudaici,

Niſan

Niſan fuit primus menſis. Præter Eſdram, Nehemiam, librum A
Eſter, Zachariam, confirmatur ipſo libro priore Macabæorum. in quo Schebat eſt menſis vndecimus, Caſleu vero nonus. Igitur aut Iudæi Antiochenſes, aut contra ipſi Antiochenſes Iudæos ſex menſibus præuertebant in putatione temporum. Et ſane Iudaicus annus præuertebat initium Antiocheni ſemenſtri interuallo. Anno CL Græcorum, Iuda obſidet arcem. Cap. VI. 20. Erat annus Sabbaticus. Eod. 49. 53. Ergo erat æſtas anni Iudaici hodierni 3598. Atqui annus Iudaicus 3598 eſt annus 149 Alexandreus Seleucidarum: hic autem eſt 150. Igitur annus Græcorum Iudaicus 150 cæpit a Niſan anni Seleucidarum 149. Rurſus anno Græcorum CLXX, menſe Schebat, cæſus eſt Simon, XVI. 14. Eius filius Ioannes ſta- B
tim interfecto patre, obſidet Ptolemæum affinem ſuum Simonis ſoceri interfectorem, idque anno Sabbatico, teſte Ioſepho: nempe anno Iudaico 3626, cum longum tempus obſidio tracta fuiſſet. Si ante Niſan currebat annus 177: ergo a Niſan cæpit annus 178, & quidem Sabbaticus. Ergo annus primus Græcorum Iudaicus cæpit a Niſan anni 3449 Iudaici hodierni. Atqui demonſtratum eſt, annum primum Seleucidarum cæpiſſe ab anno Iudaico hodierno 3450. Ergo annus Iudaicus Græcorum anteuertit Antiochenum Seleucidarum, ſiue Alexandreum, menſibus ſex. Hæc poſſunt etiam circumſpectiſſimis imponere. Et nobis olim quidem hoc diſcrimen oboluit: ſed tamen hæſimus in luto. Quare qui ad annos Græcorum, C
quibus vtitur prius volumen Macabæorum, tempora exigere voluerit, prius conſideret, intra æſtiuum, an intra hibernum ſemeſtre anni propoſiti conſiſtant. Nam ſatis a nobis demonſtratum eſt, toto æſtiuo ſemeſtri annum Antiochenum eſſe poſteriorem Iudaico. Ideoque aliquis ſuſpicari poſſit recte a Iudæis initium æræ contractuum conferri in annum Iudaicum hodiernum 3449. Quod tamen non certo iudicio, ſed temere, vt alia, ab illis pronunciatum eſt. Nam vera contractuum æra eſt ipſa Alexandrea & Dhilkarnain, cum epocha anni Solaris a VII Octobris & periodo Callippica, qua ad tempora Diocletiani vſi ſunt, donec eum Computum, quo hodie vtuntur, commenti ſunt, rem luculentiſſimam, & quam veteres D
Chriſtiani ineptis ſuis de Paſcha velitationibus præferre debebant.

DE PRI-

A DE PRIMO ANNO CHALDÆORVM.

Evsebivs lib. viii ἀποδείξεως ait Seleucum Nicatora, capta Babylone, anno poſt Alexandri exceſſum duodecimo vertente, diadema totius Aſiæ capiti ſuo impoſuiſſe. atque ab initio Cyri ad initium Seleuci eſſe annos abſolutos 248. Eſt ergo annus Dhilkarnaim, ſiue Alexandreus primus Hyperberetæus, a quo putetur initium Seleuci. At ſi a Babylone capta, cur Chaldæi tempora ſua non a primo Hyperberetæo Alexandreo, ſed a ſecundo putant? Conſurgit enim initium eorum annorum anno periodi Iulianæ 4403, cyclo Lunæ xiiii, cum Hyperberetæus primus Alexandreus cepe-B rit anno 4042, cyclo Lunæ xiii. cur igitur hoc Chaldæi fecerunt? Sic profecto eſt: Anni Chaldæorum non ſunt politici, neque vnquam fuerunt, ſed ſunt aſtronomici, vt anni Philadelphi Dionyſiani, atque vt annus noſter cæleſtis. Anni Chaldaici, inquam, ſunt non Babyloniorum, ſed eorum, qui artem Genethliacam & Matheſin profitebantur. qui ob commoditatem epilogiſmi Lunaris hinc exordium ſumpſerunt. Nam mero anno Lunari vſi ſunt: quanquam non nego potuiſſe etiam conuerti in vſum popularem, tametſi vſui ſuo tantum Mathematici illos annos commenti eſſent. Syri quidem incipiunt ab anno embolimæo. At Chaldæorum cyclus annos embolimæos habet, 3, 6, 8, 11, 14, 16, 19. Præterea puto eos habuiſſe ratio-C nem Dodecaeteridis Genethliacæ, de qua ſuo loco, lib. 2. Ipſi autem Babylonij eoſdem menſes habebant, quos Iudæi, cum Iudæorum menſes Babylonij ſint: ſed ij erant politici. At Chaldæorum cyclus vtitur menſibus Græcorum, non Babyloniorum: vt hinc ἑλλήνων, καὶ ἑλληνιστῶν eum cyclum proprium, non autem Babyloniorum; neque popularem, ſed mathematicum fuiſſe, colligas. Obſcuritas locorum, vbi fit mentio annorum Græcorum in poſteriore volumine Macabæorum, fecit, vt putaremus eum auctorem vſum annis Chaldaicis, non Alexandreis. Sed fallebamur. Neque enim popularis aut ciuilis fuit ille annorum Computus, vt diximus, neque, ſi eſſet, propterea hinc vlla lux tenebroſis illis locis affulgere poteſt.
D Auctor prioris libri coniicit tempus exceſſus Antiochi Epiphanis in annum Græcorum cxlix. auctor vero poſterioris voluminis in annum cxlviii, vno ſcilicet anno minus. Si Antiochus exceſſit e viuis intra ſemeſtre æſtiuum, recte a Iudæis anno 149 diceretur obiiſſe, qui annum 149 incepiſſent a Niſan, quando adhuc tantum annus 148 Alexandreus curreret. Itaque non opus erat dicere obiiſſe anno Chaldæorum 148, quod Chaldæorum epilogiſmus ſit minor vno anno, quam Alexandreus. Præterea ſi Iudæi a Niſan anteuertunt

uertunt annum Alexandreum ſex menſibus, quare homo Iudæus A
non vtitur anno Iudaico? Rurſus Antiochus Eupator obſedit Hieroſolyma anno 149 Alexandreo, Iudaico autem 150, qui erat Sabbaticus. At auctor poſterioris voluminis ait anno 149 obſeſſa Hieroſolyma. Non igitur eſt annus Chaldaicus, ſed merus Alexandreus, vt ſuperior obitus Antiochi. Quare hactenus recte, & propoſito ſuo conuenienter, ſiquidem mero anno Alexandreo vti voluit, a Tiſri ſcilicet, non a Niſan antecedente. Sed Eupator poſt σκηνοπηγίαν pacem fecit cum Iudæis, anno Alexandreo 150: ſiquidem annus obſidionis erat 149, vſque ad Tiſri, vel Hyperberetæum. At Epiſtolia Lyſiæ & Antiochi Eupatoris ad Iudæos ſuper hoc fœdere, habent annum 148, non 150. cap. XI, 33. Quis Oedipus hæc ſol- B
uerit? Itaque bene de illo auctore meruerit, qui illum a ſuſpitione erroris vindicauerit. Nam de ſuperioribus duobus locis facile excuſari poteſt, vt dicamus mero anno Alexandreo vſum a Tiſri, non a Niſan antecedenti. Erat enim non Palæſtinus Iudæus, neque vere Hebræus, ſed εἷς τῶν ἑλληνιστῶν Cyrenes, aut Ægypti: qui in multis diſſentiebant a Palæſtinis, neque vnquam Biblia aliter, quam Græce in ſynagogis legebant, veri Hebraiſmi imperiti, vnde ἑλληνισταὶ nominati. ex iis fuit Iaſon Cyrenæus, qui quinque libris bella Iudæorum cum Regibus Syriæ Græce complexus eſt: quorum librorum breuiarium eſt poſterius iſtud volumen Macabæorum, poſterius, inquam, & ordine & dignitate a priore. Nam prius volumen Hebraice ſcri- C
ptum fuit ab auctore, eximium opus, ex quo omnem Macabæorum hiſtoriam hauſit Ioſephus. Vtinam ipſum Hebraicum extaret! Iamdiu eſt cum periit, cum eius ne nomen quidem inter Iudæos ſuperſit, qui hiſtoria Macabæorum mendoſiſſima vtuntur. Quomodo igitur illi loco ex cap. XI poſterioris voluminis ſuccurratur, nullam rationem inire poſſum. Neque enim anno Chaldaico vtitur, neque nouiſſe quidem certo ſcio, cum, vt dixi, eſſet computus, quo in ſcriptis Genethliaci vterentur, non quo Babylonij Faſtos ſuos ſignarent. Anno Nabonaſſari DIIII, Θὼθ κζ, Chaldæorum autem LXVII, Ἀπελλαίου ε, Sol medius erat in 24. 50′ Scorpionis. anno periodi Iulianæ 4469, Nouembris XVIII, feria prima, cyclo Solis XVII. anno Mun- D
di 3706, Scorpionos XXIII. Zygon 5. 17. 33. Septembris XXVII, propter biſextum. anno 3517 Iudaico, Caſleu VI: cuius character 3. 5. 421, Nouembris XIII. Idem etiam in Alexandreæ periodi primæ anno 68. item idem in Mæmacterione X anno ſecundæ Calippicæ. Secundum hunc medium motum neomenia Zygonos fuiſſet in 29 Septembris. Quod eſt ridiculum. Anno Nabonaſſari DXII, Θὼθ θ, Chaldæorum autem LXXV, Δίου ιδ, Sol medius erat in 5. 10′

Scorpij.

A Scorpij. anno 4477 periodi Iulianæ, Octobris XXIX, feria quinta, cyclo Solis XXV, anno Mundi 3714, Scorpionos III. Zygon. 1. 16. 7, Septembris XXVII, vt ſupra, propter biſſextum, cum deberet in XXVIII in anno communi. At ſecundum Ptolemæum Zygonos neomenia fuiſſet in Kal. Octob. in anno communi. quod eſt conſentaneum errori proxime demonſtrato. Anno Iudaico 3525, Marcheſvvan XIIII. cuius character 6. 5. 375, Octob. XVI. Ita etiam in 76 anno primæ periodi Alexandreæ, item in XVIII ſecundæ periodi Calippicæ, Πυανεψιῶνος τετάρτῃ ἐπὶ δέκα. Chaldaicus igitur menſis conuenit cum Calippico, & Iudaico tam veteri, quam hodierno. Denique anno Nabonaſſari DXIX, Τυβὶ ιδ, Chaldæorum LXXXII,
B Ξανδικοῦ ε, Sol medius in 6, 10′ Piſcium, 4485 periodi Iulianæ, Kal. Martij, feria quarta, cyclo Solis V. 3721 Mundi, Ichthyonos VIII. Zygon. 3. 8. 52′, Septembris XXIII. At ſecundum Ptolemæum Zygon fuiſſet in 27 Septembris, anno communi, qui octo annis antea, anno communi fuiſſet in Kal. Octobris. Vides manifeſtam ἀτοπίαν. Anno Iudaico 3532, Adar gemini VII. cuius character 5. 12. 178, Februarij XXIIII, die biſſexti. Idem etiam in XXV anno ſecundæ periodi Calippicæ. Nam erat Ἐλαφηβολιῶνος ἑβδόμῃ. Quare corrigenda ſunt, quæ diximus libro ſecundo, capite de anno Chaldaico. Nam fruſtra conciliare voluimus hunc locum. Eſt enim error in codice Ptolemæi Ξανδικοῦ Ε pro Ζ. Potuit eſſe facilis lapſus E,
C in Z. Neque dubito ita eſſe.

DE INITIO PTOLEMÆI PHILADELPHI ET EIVS ÆRA CÆLESTI.

QVICQVID hiſtorici de prioribus Ptolemæis, & regibus Syriæ ſcripſerunt, id coniectura potius quadam, quam πληροφορίᾳ, vt verbum Apoſtolicum vſurpem, fecerunt. Ptolemæo Lagi, qui primus Ægyptum inuaſit, & primus in ea imperium ampliſſimum condidit, ac poſteris ſuis Ptolemæorum cognomen hereditarium
D rium cum imperio reliquit, annos XL attribuunt. bene ſane: ſiquidem ſtatim a morte Alexandri imperare cæpit. Sin autem a morte Alexandri interuallum aliquod dandum prœliis, & euentibus belli, quæ inter proceres exercitus Macedonici interceſſerunt, non ſtatim a morte Alexandri imperium arripuiſſe videbuntur, ſaltem vt nomine regio digni videantur. quod etiam Seleuco Nicatori accidiſſe crediderimus, ſi qua fides Euſebio & aliis veteribus, qui XII anno poſt obitum Alexandri, hoc eſt, anno primo Syromacedonum Alexan-

Oo dreo

dreo imperium iniiſſe ſcribunt. Ptolemæi tamen Philadelphi initium A conſtat nobis ex obſeruationibus Dionyſij Mathematici, anno Nabonaſſar 463 currente, periodi Iulianæ 4429. Vnde incipit annus cæleſtis Philadelphi Dionyſianus cum parapegmate Ægyptiaco, quibus vtitur ipſe Dionyſius: vt videatur eſſe tantum cæleſtis, non etiam politicus, niſi viderem Ieſum filium Sirach eo vſum fuiſſe in procœmio: ἐν γὰρ τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει ἐπὶ Εὐεργέτου βασιλέως παραγενηθεὶς εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον συγχρονίσας, εὑρὼν οὐ μικρᾶς παιδείας ἐφόδιον, &c. Euergetes XXVI tantum annos imperauit. Quomodo igitur XXXVIII anno ipſius ſe veniſſe in Ægyptum ſcriberet Sapiens ille Hebræus? Omnino iſti anni aliunde initium capiunt, quam ab Euergete. Vnde autem, niſi a Philadelpho? & a quibus B annis, niſi ab illis, qui parapegmata ſignabant? Non dubitandum igitur, quin ſint anni Philadelphi Dionyſiani. Scribebat igitur illa Ieſus Gnomologus anno XXXVIII, eoque vltimo Philadelphi, primo autem Euergetæ, anno 530 Iphiti. Quare hoc modo Euſebius audiendus non fuerit, qui e regione anni primi Olympiadis 137, id eſt, anno Iphiti 545 ita ſcribit: *Iudæorum Pontifex maximus Simon Oniæ filius clarus habetur: ſub quo Ieſus filius Sirach Sapientiæ librum componens, quem vocant Panareton, etiam Simonis in eo facit mentionem.* XV annis hæc poſteriora ſunt anno 38 Philadelphi Dionyſiano. Præterea cur dicit ſub Simone Oniæ filio librum ſuum conſcripſiſſe, eo argumento vnico, quod eius meminerit? An omnium æquales C ſumus, quorum in libris noſtris meminimus? Quid ſi ipſe Ieſus illius Simonis meminit, tanquam, qui diu ante eſſe deſierit? Lege caput L. eius aurei libri. Videbis eum loqui de homine, qui eum tot annis anteceſſerit, vt eum videre non potuerit. Sed fortaſſe intelligendum de anno XXXVIII Iubilei viceſimi quinti, qui incidit in annum Iphiti 539, periodi Iulianæ 4476, Euergetæ autem decimum quod ſimile veri videtur. Locos medios Solis, quos ex anno Dionyſiano citat Ptolemæus, nihil refert cum anno noſtro cæleſti comparare, cum deprauatiſſimi ſint.

DE INI-

DE INITIO PTOLEMÆI PHILOMETORIS.

A Apvd Ptolemæum obſeruatur defectio Lunæ, ſeptimo anno Philometoris, Nabonaſſar 574, Φαμενὼθ ΚΖ. anno periodi Iulianæ 4540, vltima Aprilis, feria ſexta, ſequente ſeptima, cyclo Solis IIII, Lunæ XVIII. anno mundi 3776, Tauronos VII. Zygon 1.17.6, Septemb. XXVII. anno Iudaico 3587, Ijar XV, cuius character, 6.8.1004. anno 4 tertiæ periodi Calippicæ, μουνυχιῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα. Quare conuenit cum Lunari Ijar, anno 61 ſecundæ periodi Alexandreæ, XIIII Ijar politici. Nam Tiſri fuit XXII Septembris, feria 3. Alioqui ſi vſi eſſent anno hodierno,
B fuiſſet ille annus abundans. Nam Tiſri fuiſſet feria ſecunda. Ne Niſan incideret in quintam, Marcheſvvan fuiſſet τριακονθήμερος. Ex his igitur colligitur, annum primum Philometoris incidere in annum Nabonaſſari 568, periodi Iulianæ 4533. hoc eſt, in annum quartum Olympiadis 149. In Chronico Euſebiano primus annus Philometoris e regione anni primi Olympiadis 150, non autem 4 Olymp. 149.

DE ENCÆNIIS MACHABÆI.

Templvm expiatum eſt XXV Caſleu anni Alexandrei 148,
C qui erat 72 periodi ſecundæ. Tiſri Kalendis Septembris, feria ſecunda, cyclo Solis XIII, Lunæ octauo. anno periodi Iulianæ 4549. Erat annus embolimæus abundans. Neomenia Caſleu XXXI Octobris, feria VI. Proinde XXV eiuſdem XXIV Nouembris, feria ſecunda. anno mundi 3786, Scorpionos XXIX. Zygon 7.3.14, Septembris XXVII. Anno Iudaico 3597, Caſleu Lunaris 26: cuius neomenia 4.23.618, feria quinta, Octobris XXX. Cui reſpondet XXVI Mæmacterionis πρυτανείας anni XIIII tertiæ periodi Calippicæ. Anno Iphiti 612, νεομηνίᾳ Διὸς. Erat enim quartus nonæ periodi Olympicæ: quadrageſimus ſecundus Atticæ, Μαιμακτηριῶνος πέμπτῃ ἐπὶ δέκα. Iudæi hoc ſolenne vocant חֲנוּכָּה hoc eſt,
D ἐγκαινισμόν. item הַדְלָקַת נֵרוֹת id eſt, λυχνοκαΐαν: Ioſephus etiam φῶτα. Cuius verba: ἐξ ἐκείνου, μέχρι δεῦρο, τὴν ἑορτὴν ἄγομεν, καλοῦντες αὐτὴν ΦΩΤΑ, ἐκ τοῦ παρ' ἐλπίδας, οἶμαι, ταύτην ἡμῖν φανῆναι τὴν ἐξουσίαν τὴν προσηγορίαν θέμενοι ἑορτῇ. Atqui nos ſcimus per illos dies octo, tantum lucernarum ab illis accendi, vt nuſquam alias plus. Itaque inde appellatio τῶν φωτῶν, καὶ τῆς λυχνοκαΐας.

DE INITIO SIMONIS IVDÆORVM ETHNARCHÆ. A

IVDÆI æram contractuum, quam a Tiſri putabant in publicis tantum & legitimis actibus, tum primum deſiuerunt, cum Simon Hyrcanus ſummum iniuit ſacerdotium Hieroſolymis, anno Alexandreo 170. Tunc enim primum cæptum in actibus legitimis ſubſcribi non, vt antea, ANNO GRÆCORVM ILLO AVT ILLO: ſed, ANNO ILLO HYRCANI IVDÆORVM ETHNARCHÆ PONT. MAX. Autor liber prior Macabæorum, cap. XIII, 41: ac poſt illum Ioſephus. In Perek Ros haſſana, ex ſententia Rab Aha bar Huna
בִּתְלָתָא בְּתִשְׁרֵי בְּטֵילַת אַדְכַּרְתָּא מִן שְׁטָרַיָּיא שֶׁגְּזָרוּהָ מַלְכוּת יָוָן גְּזֵרָה שֶׁלֹּא לְהַזְכִּיר שֵׁם
שָׁמַיִם עַל פִּיהֶם וּכְשֶׁגָּבְרָה מַלְכוּת חַשְׁמוֹנַאי וְנִצְּחוּם הִתְקִינוּ שֶׁיְּהִיוּ מַזְכִּירִים שֵׁם שָׁמַיִם אֲפִילוּ B
בִּשְׁטָרוֹת וְכָךְ הָיוּ כּוֹתְבִים בִּשְׁנַת כָּךְ וְכָךְ לְיוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל לְאֵל עֶלְיוֹן וּכְשֶׁשָּׁמְעוּ חֲכָמִים בַּדָּבָר
אָמְרוּ לְמָחָר זֶה פּוֹרֵעַ אֶת חוֹבוֹ וְנִמְצָא שְׁטָר מוּטָל בְּאַשְׁפָּה בִּיטְּלוּ וְאוֹתוֹ הַיּוֹם עֲשָׂאוּהוּ יוֹם טוֹב
id eſt: *Tertia Tiſri abolita eſt mentio contractuum, edicti, quod edixerunt Reges Græciæ, ne in ore ſuo commemorarent nomen Dei. Poſtquam vero præualuit regnum Haſmonæorum, & vicerunt eos, ſanxerunt, vt commemorarent nomen Dei etiam in contractibus. Itaque ſic ſcribebant*: IN ANNO ILLO ET ILLO IOHANNIS SACERDOTIS MAGNI DEI SVPREMI. *Quo audito ſapientes dixerunt: Cras aliquis ſoluet debitum ſuum, & inuenietur chirographum proiectum in fimum. Aboleuerunt que illud, & eum diem feſtum inſtituerunt.* Verum quidem, appoſitum annum & nomen Simonis, ſed cum anno Græcorum. I. Macab. XIIII, 27. Nam ibi eſt actus legitimus. Eodem C anno Græcorum Alexandreo 170, Iudaico autem 171, Ijar XXIII, inſtitutum ſolenne ob depulſum ex arce Macedonum præſidium. Erat annus XVIII tertiæ periodi Alexandreæ. Tiſri 28 Septemb. feria VII, Marcheſvvan pleno. Itaque Niſan feria 3, Martij XXV. Ijar XXIIII Aprilis, feria quinta, cyclo Solis VIII, Lunæ XII, anno periodi Iulianæ 4572. Et proinde XXIII Ijar, Mai XVI; feria VI: anno mundi 3808, Tauronos XXIII. Ergo neomeniæ Tauronos & Ijar ciuilis concurrerunt, imo & Θαργηλιῶνος πρυτανείας anni 36 tertiæ periodi Calippicæ. Zygon. 6. II. 17, Septembris XXVII. anno Iudaico 3619, Ijar κζ' σελήνην XXV: cuius character 3. II. 752, D Aprilis XXII. Hinc puto verum computum annorum ciuilium illius ſæculi incipere. Nam Ioſephus ait Hieroſolyma a Pompeio capta, tertio menſe, ἐν νηστείᾳ. Thamuz ſane eſt tertius ab Ijar. Alibi idem ſcriptor Adar vocat vndecimum menſem, & Tebeth nonum, nimirum ab Ijar. Si enim ita non eſt, vincant rationibus, & ego manus dabo. Alioqui non video, cur hæc non ſit optima ratio. Ab hoc Hyrcano cæpta eſt dici domus Haſmonæorum, puto, quia

A Iudæi חשמונים interpretantur principes ex LXVIII Pſalmo. Rabbi Kimhi, & alij eo antiquiores, quod Matthathias ſummus Pontifex, inquiunt, progenitor ita vocatus ſit. At neque ita cognominatus fuit ille Matthathias, neque fuit ſummus ſacerdos, ſed ſacerdos de plebe, ex ephemeria Ioarim, & montanis Modim. Idem abuſus in nomine Macabæorum. Iudas enim filius Matthathiæ ſolus cognominatus fuit Macabæus. At Græci Macabæos vocant ſeptem adoleſcentes, qui ab Antiocho tormentis excruciati ſunt, quorum nomine extat Ioſephi liber aureolus titulo εἰς τοὺς Μακαβαίους. Sed quis concedat illos ita vocatos, cum vnus tantum, vt dixi, Iudas de gente ſacerdotali ita cognominatus fuerit? Idem rurſus abuſus in tertio libro B Macabæorum, qui totus pertinet ad Iudæos ἑλληνιστὰς, & Ægyptienſes, non autem ad domum Haſmunæorum. Ergo apparet παῖδας τοὺς ὑπὲρ τῆς θρησκείας διωκομένους vocatos Macabæos tam ab Helleniſtis, quam a primis Chriſtianis.

DE EPOCHA TYRIORVM.

Q. Curtius libro IIII de capta Tyro ab Alexandro: *Multis ergo caſibus defuncta & poſt excidium renata, nunc tamen longa pace cuncta refouente ſub tutela Romanæ manſuetudinis acquieſcit.* Colonos in eam deductos a Romanis innuit: quod perſpi- C cue oſtendit Vlpianus de Cenſibus: *Sciendum eſt, eſſe quaſdam colonias iuris Italici, vt eſt in Syria Phœnice ſplendidiſſima Tyriorum colonia, vnde mihi origo eſt, nobilis regionibus, ſerie ſæculorum antiquiſſima, armipotens, fœderis, quod cum Romanis percuſſit, tenaciſſima. Huic enim Diuus Seuerus, & Imperator noſter ob egregiam in rempublicam, imperiumque Romanum inſignem fidem, ius Italicum dedit.* A deducta autem colonia annos ſuos putabant Tyrij, eaque epocha Faſtos ſuos, & omnes actus legitimos ſignabant, non aliter ac pleræque aliæ coloniæ, vt ſupra oſtendimus de Interamna, Neapoli, Rauenna, & aliis, & de Lugduno nobis quoque conſtat. Tempus igitur deductæ coloniæ, atque adeo Tyriorum æræ colligitur D ex actis Synodi Chalcedonenſis, Actione IX, in qua ita ſcriptum exſtat: IBÆ EDESSENÆ EPISCOPI LIBELLVS QVERVLOSVS: *Poſt Conſulatum Flauij Zenonis, & Poſthumiani venerandorum virorum Conſulum, ſub die quinto Kalendarum Martiarum in Colonia Tyro clariſſima Metropoli Conſulari, anno quingenteſimo ſeptuageſimo quarto, menſis Peritij die decima, ſecundum Romanos autem Februarij quinta & vigeſima, indictione prima.* Et Conſules & indictio produnt annum Chriſti 448. Erat igitur annus pe-

riodi Iulianæ 5161. Proinde annus primus Æræ Tyriorum conſur- A
git ex anno 4588, cyclo Lunæ IX, Solis XXIIII. Apud Euſe-
bium annus primus Olympiadis 264, Chriſti Dionyſianus 277,
Periodi Iulianæ 4990 comparatur cum anno Tyriorum CCCCII.
Ergo annus primus æræ Tyriæ conſurgeret ex anno 4589 periodi
Iulianæ: atque adeo triennio antiquior eſſet ea æra, quam prodit
Synodus Chalcedonenſis. Rurſus ſi menſes omnes Tyriorum fue-
runt τριακονθήμεροι cum Epagomenis appendicibus exitu anni, cum
XXV Februarij in anno biſextili conuenerit cum decima Peritij, pro-
culdubio neomenia Epagomenon inciderit in 17 Martij: neomenia
autem Dyſtri in XXII Martij. Proinde annus Tyriorum idem fue-
rit cum Damaſceno, de quo tractatum loco ſuo in libro IIII. At- B
qui apud Maximum monachum neomenia Peritij Tyrij init ex XIIII
Februarij, non ex XVI, vt poſtulat ratio ſecundum ſynodum. Sed
menſium illorum Tyriorum initia apud Maximum ſunt perturbata,
neque ſibi conſtant. Et præterea quatuor tantum menſes ſunt XXXI
dierum apud eum, Xanthicus, Artemiſius, Dæſius, Panemus: reli-
qui ſeptem tricenarij. vt hoc modo annus Solaris fuerit tantum die-
rum 364. Quare tota via & in menſium neomeniis, & in nume-
ro dierum ibi erratum eſt. De his vero menſibus vide amplius in dia-
triba de morte Valentiniani iunioris. Nam habent neſcio quid his
ſimile. Sed difficile eſt coniectura aſſequi.

C

DE PRIMIS KALENDIS IANVARI IVLIANI.

ANNVS Iphiti 1014, inquit Cenſorinus, erat 283 eorum,
qui Iuliani vocantur, a Kalendis Ianuariis, vnde anni a ſe
conſtituti Cæſar fecit principium. Porro annus idem Iphiti
1014 erat, vt ipſemet ſcribit, 986 Nabonaſſari. Proinde Kalen-
dæ Ianuarij Iulianæ inciderunt in annum Nabonaſſari currentem
703. Neomenia Thoth IIII Septembris, feria VI. Ergo Kalen-
dæ Ianuarij concurrerunt cum vltima Choiac, feria ſexta. Itaque
a meridie Nabonaſſari, ad meridiem primarum Kalendarum Iulia- D
narum, anni ſunt Ægyptiaci 702, dies 120. Cyclus Solis XXI.
Litera Dominicalis CB. Cyclus Lunæ XIV. anno periodi Iulianæ
4669. anno mundi 3905: Ægonos IX. Neomenia Zygonos, 7.
23. 56', Septembris XXVI. anno Iudaico 3716, triceſima The-
beth Lunaris. Nam ſecunda Ianuarij cæpit neomenia Schebat,
cuius charactet, 7. 1. 940. anno 39 quartæ periodi Alexandreæ,
qui erat defectiuus embolimæus, viceſima nona Thebeth, tranſ-
latione

A latione neomeniæ Tiſri a prima feria, ad ſecundam, facta: anno 57 quartæ periodi Calippicæ, Ποσειδεῶνος πρῶτος δευτέρας κθ. anno quadrageſimoſeptimo decimæ periodi Olympicæ, Δύστρου δεκάτη προτέρα. anno nono periodi Atticæ, Ποσειδεῶνος πέμπτη φθίνοντος. Anno periodi Iulianæ 4667, Kalen. Ianuarij priſci cæperunt a XIIII Octobris Iuliani. Kalendæ Merkedonij, XII Nouembris. Kalendæ Februarij, V Decembris Iuliani. Kalendæ Nouembris, XXX Auguſti. Deſiuit igitur Nouember Romanus in XXVII Septembris Iuliani. Inde Cæſar intercalauit dies LXVI, qui deſiuerunt in ſecunda Decembris Iuliani. Kalendæ Decembris Romani in tertia Decembris Iuliani. Itaque 29, id eſt, vltima Decembris Romani concurrebat cum triceſima prima & vltima Decembris Iuliani. Atque

B is fuit annus confuſionis dierum 444, incipiens a XIIII Octobris Iuliani anni periodi Iulianæ 4667, & deſinens in vltima Decembris Iuliani anni 4668. Cæpit autem ille annus confuſionis, quo tempore C. Cæſar cum Cn. Pompeio Cn. F. bellum in Hiſpania gereret. Romæ quidem intercalatum fuit, vt vidimus: ſed in prouinciis Romani non intercalarunt. Nam autor Commentarij de bello Hiſpanico, Latinior, quam eloquentior (Non enim aſſentimur iis, qui barbarum auctorem vocant, cum ſit ſcriptor puriſſimi ſermonis, ſed inconditi) is, inquam, ſcriptor ait, nocte, quæ fuit pridie, quam Cæſar Ventiſponte oppidum oppugnaret, Lunam hora circiter ſexta vi-

C ſam eſſe. Quia is auctor ſingulos dies, quibus quidque geſtum ſit, recenſet ordine, a XI Kal. Martij: ex ea dinumeratione clare patet eum fuiſſe III Kal. Martiarum. Erat annus 38 periodi Alexandreæ. Neomenia Caſleu XV Nouembris. Vt Luna oriatur circa mediam noctem, oportet, vt ſit viceſima ſecunda, aut viceſima tertia: nimirum VII, aut VIII Decembris Iuliani. Itaque ſi Kalendæ anni Romani cæperunt a XIIII Octobris, & non intercalatum ſit, Kalendæ Februarij concurrebant cum XII Nouembris. Ideo III Kalend. Martias VIII Decembris, Luna viceſima ſecunda: vt erat propoſitum. Non igitur intercalatum fuit. Et ſane magiſtratus, qui regebant prouincias, perinde ciuilibus diebus vtebantur, ac ſi eo anno, quo ad-

D miniſtrabant prouinciam, intercalatum non fuiſſet. Id ex multis locis Ciceronis ad Atticum perſpicue conſtat: vt cum ait Cicero ſe togam Liberalibus Q. Ciceroni dediſſe perinde, ac ſi intercalatum non ſit. Non enim audebant intercalationem celebrare, niſi prius Romæ celebratam accepiſſent. Ex his videmus, quantum luxata ſit vetus epocha anni Iuliani vitio intercalationis aut alieno tempore celebratæ, aut ſuo omiſſæ: quod iam multis annis ante correctionem Iulianam contigerat. Nam 122 annis ante editionem anni Iuliani, Luna defecit,

nocte, quæ præceſſit pridie Nonas Septembris Romani, L. Aimilio A Paullo, C. Licinio Craſſo COSS. qui defectus conuenit nocti, quæ ſecuta eſt XXI Iunij Iuliani, anno periodi Iulianæ 4546. Si igitur XXI Iunij Iuliani conuenit cum III Septembris Romani, & adhuc deſunt 116 dies abſoluendo anno Romano: ergo annus Romanús deſinit in XIIII Octobris Iuliani: quomodo fere erat anno confuſionis. Non dubium eſt autem, quin Kalendæ Ianuarij Romani primum cæperint a VIII, aut IX Ianuarij, quæ erat epocha κέντρου χειμερινοῦ Athenis. Diebus igitur 118 deficiebat a priſca epocha, anno confuſionis. Neque dubito, quin veteres Attici τὸ κέντρον χειμερινὸν vocarint νέον ἔτος, quod inde inciperet computus anni priſci Solaris. Nam & brumam ita vocabant Romani. Cenſorinus: *Iccirco a-* B *liis a nouo Sole, id eſt, a bruma, aliis ab æſtiuo Solſtitio, plerique ab æquinoctio verno*, &c. Virgil.

Vel cum Sole nouo denſæ torrentur ariſtæ.

Seruius: NOVO. *Prima æſtatis parte. Etiam Sol nouus eſt* VIII *Kal. Ianuarij die.* Neſcio, an locus Gellij lib. XVIII. cap. I. *æſtate noui anni*, ita accipiendus ſit. Sed & Romani nouum Solem vocabant Kal. Ianuariis, propter nouos faſces Conſulum. Statius in XVII Conſulatum Domitiani,

——Inſignemque aperit Germanicus annum,
Atque oritur cum Sole nouo.——

Cum autem ſeptem fuerint caui menſes in anno Romano, Ianua- C rius, Aprilis, Iunius, Sextilis, September, Nouember, December, quorum quinque ſinguli dies, reliquis autem duobus bini additi ſint a Cæſare: non immerito quis quæſiuerit, an feſta Romana eodem die menſis antiquitus fuerint, vt poſtea edita ſunt in anno Iuliano. Verbi gratia: Palilia erant in XXI Aprilis, hoc eſt, XI kal. Mai in menſe Iuliano. Si ita erant in anno priſco; cum in eo Aprilis cauus eſſet, non erat XI, ſed X kal. Aut contra: ſi illud ſolenne fuit XI kal. non erat in XXI menſis, ſed in XX. Ita etiam de aliis merito dubitari poſſit. Sed dubium tollit Macrobius, qui de Saturnalibus ita ſcribit: *Apud maiores noſtros Saturnalia die vno finiebantur, qui erat ad quartum decimum Kalendas Ianuarias. Sed poſtquam C. Cæſar huic* D *menſi duos addidit dies, ſextodecimo cæpta celebrari.* Non igitur ſolennia ſollicitauit de ſedibus ſuis Cæſar. Sed explendo cauos menſes fecit, vt quod ſolenne antea erat, verbi gratia, XIIII Kal. poſtea eſſet XVI Kal. ſi quidem duo dies adiecti eſſent, aut XV, ſi vnus. Hoc modo Cæſar Auguſtus natus eſt IX kal. Octob. Suetonio, Kalendario Colotiano, Saxo Narbonenſi, ſed in forma Iuliana. At in forma veteri, VIII kal. Itaque in fragmento Kalendarij Romani ſub monte Trinitatis effoſſo,

e regione

A e regione XXIV Septembris exaratum eſt: MERC FLR. EX SC. QVOD IS DIES IMP. CÆSAR NATALIS EST. Ergo ſecundum priſcum annum Romanum Auguſtus natus VIII Kal. Octob. Hanc formam ſtatim arripuerunt Orientales nationes, Antiocheni, Agareni, & aliæ vicinæ gentes. Antiocheni quidem a Kalendis Octobribus Iulianis anni Confuſionis, Laodiceni ab ipſis Kalendis Ianuarij Iulianis, niſi cæperint a Martio. quod non abhorret a vero. Nam & hinc quoque ſumunt initium Lunarium menſium Samaritani, idque ab anno confuſionis, vt ſuo loco videbitur, feria ſexta. Indi a Kalendis ipſis Ianuarij Iulianis propter feriam ſextam. Nam inde videntur exorſi menſes ſuos Lunares ſolutos. Et quidem om-
B nium vetuſtiſſimus auctor Ioſephus in libris *ἁλώσεως* vtitur menſibus Iulianis Syromacedonicis. De diſtributione dierum in menſes locuti ſumus libro IIII. ſed de Merkedonio, aut Merkedino menſe quod delibauimus, hic fuſius explicandum, nimirum eo menſe olim mercedes exolui ſolitas: vnde menſi nomen. Iulius vero Cæſar eos dies, quibus mercedes exigebantur, & luebantur, qui teſte Feſto, Merkedini vocabantur, in tres menſes erogauit: ſex in Quintilem: quatuor in Septembrem: tres in Nouembrem. qui omnes ita ſignati ſunt MERK. in Kalendario Colotiano. illi dies erant ſacri. Tertullianus de Idololatria: *Sunt quidam dies munerum, quæ apud alios honoris titulum, apud alios mercedis debitum expungunt. Nunc ergo,*
C *inquis, recipiam meum, vel rependam alienum. Si hunc morem ſibi homines de ſuperſtitione conſecrauerunt, tu extraneus ab eorum vanitate quid participas idolothyta ſolennia, quaſi tibi quoque præſcriptum ſit de die, quo minus id, quod debes, vel tibi ab homine debetur, citra diei obſeruationem luas, vel recipias? Da formam, in quam velis agi tecum.* Non eſt locus inſignior ad hos Merkedinos, aut Merkedonios dies explicandos.

DE ANNO CÆDIS CÆSARIS.

C. Ivlivs Cæſar interfectus eſt, ſe V, & M. Antonio coss. Is autem erat annus Iulianus ſecundus, vt etiam teſtatur Cen-
D ſorinus. Itaque character anni illius erat cyclus Solis XXII, Lunæ XV. Quidam docti viri ex defectione Solis, quam ex verbis Virgilij *ὀνειροπολοῦσι*, conferunt annum cædis Cæſaris in 703 Nabonaſſari. Defectionem autem illam Solarem comparant cum 28 Pachon: quod tempus reſpondet cum 28 Mai. Fuit ergo cyclus Lunæ XIIII, feria VII: vt clare conſtat ex epocha Nabonaſſari. Igitur Cæſar interfectus fuerit anno primo Iuliano. Quod quam abhorreat a vero, eorum ipſorum, qui ita cenſent, iudicium eſto.

Nam

Nam XIIII cyclus Lunæ fuit anno primo Iuliano, Cæſare quartum Conſule. Interfectus autem eſt, ſe v Conſule, M. Antonio collega, cyclo Lunæ xv. Vide, quam falluntur viri docti, vbi virgulam diuinam, & characterem non apponunt. Præterea ſi liceat ἀκριβονυχίζειν καὶ ἀκριβολογεῖσθαι, ac motus cæleſtes conſulere: nos conſtanter negamus vllam defectionem Solarem illo anno fuiſſe, quo cyclus Lunæ fuit XIV, neque adeo ſequenti. Verſus Virgiliani, ex quibus hanc defectionem hariolantur, hi ſunt: A

Ille etiam extincto miſeratus Cæſare Romam,
Cum caput obſcura nitidum ferrugine texit,
Impiaque æternam timuerunt ſæcula noctem.

Nos vero his verſibus vllam Solis eclipſim deſignari negamus. Potius intelligitur res prodigioſa, quæ circa Solem acciderit toto anno cædis Cæſaris. Plinius enim refert illum annum prodigioſum fuiſſe Solis pallore continuo, & quodam quaſi eius defectu perpetuo: quod non tacuit Tibullus: B

Ipſum etiam Solem defectum lumine vidit
Iungere pallentes nubilus annus equos.

Neque aliter Ouidius, lib. XV. Metamorphoſeon:

---- Solis quoque triſtis imago
Lurida ſollicitis præbebat lumina terris.

Antonius Triumuir in Epiſtola ad Hyrcanum Ethnarcham Iudæorum apud Ioſeph. 438. δι' ἃ καὶ τὸν ἥλιον ἀπεστράφθαι δοκοῦμεν, ὃς καὶ αὐτὸς ἀηδῶς ἐπεῖδε τὸ ἐπὶ Καίσαρι μῦσος. Cedrenus in VII anno Iuſtiniani. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ὁ ἥλιος ὥσπερ ἡ σελήνη χωρὶς ἀκτίνων τὴν αἴγλην ἐσύγναζεν ἅπαντα τὸν ἐνιαυτόν. ἐπὶ πλεῖστον δ' ἐκλείποντι ἐῴκει. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ οὔτε πόλεμος οὔτε θάνατος ἐπιφερόμενος τοῖς ἀνθρώποις ἐπέλιπε. Annales Conſtantinopolitani notant, anno Dominico 798, Solem per dies XVIII ita obtenebraſſe, vt naues in mari oberrarent. Quidam ἐξεθείαζον, & hoc prodigium conferebant in crudelitatem Irenes, quæ filium Conſtantinum excæcaſſet. Sed quid vetera & externa exempla aduocamus? Ecce anno Chriſti 1547, me puero annorum VII, Sol ſudo cælo, pallidus apparuit per ſolidum quatriduum a XXII Aprilis, per totam Galliam: quod & per Germaniam, & Britanniam accidiſſe conſtitit. Sane multa mala poſtea conſecuta ſunt: de quibus alienum hoc loco dicere. En defectionem, quam docti viri ex verſibus Virgilianis expiſcantur: quorum errorem fouit Seruij interpretis expoſitio. *Conſtat*, inquit, *occiſo Cæſare in Senatu, pridie Iduum Martiarum Solis fuiſſe defectum ab hora ſexta, vſque ad noctem.* Poſſit etiam ſuſpitionem augere Sex. Aurel. Victor Andreæ Schotti: cuius verba hæc ſunt: *Dictator in perpetuum factus a Senatu, in curia,* C D

Caſſio

A *Caſſio & Bruto cædis auctoribus, tribus & viginti vulneribus occiſus eſt: cuius corpore pro roſtris poſito, Sol orbem ſuum celaſſe dicitur.* Sed neque pridie Iduum, quod vult Seruius, interfectus eſt Cæſar; neque pridie Idus, quibus interfectus, coniunctio Luminarium fuit. Annus extincti Cæſaris in periodo Iuliana eſt 4670.

DE INITIO CÆSARIS AVGVSTI.

Avgvstvs natus eſt ix Kal. Octobris, hoc eſt, xxii Septembris antiqui, M. Tullio Cicerone, C. Antonio Coss. B Capricorno horoſcopante; auctoribus Suetonio, nummis argenteis Auguſti; & Cæſare Germanico in Arateis: cuius hæc verba de Capricorno:

Hic, Auguſte, tuum genitali corpore numen
Attonitas inter gentes, patriamque pauentem
In cælum tulit, & maternis intulit aſtris.

Ex quibus non ſolum Capricorno horoſcopante, ſed & tumultu Catilinario natum perſpicue aperitur. Annus Romanus, quo M. Tullius, & C. Antonius Conſulatum inierunt, cæpit ab Octobri anni periodi Iulianæ 4650. id eſt, aut a xiii Octobris, ſi annus antecedens fuit communis, aut xxiii eiuſdem Octobris, ſi anno antecedente intercalatum fuit. Proinde priori modo totum Septem-C brem vindicat Iulius. Poſteriore, vltima Iulij fuerit xxi Septembris Romani; iam ſub Leone, non ſub Cancro. Si igitur Auguſtus natus eſt horoſcopante Capricorno, duo neceſſario concedenda, vt & anno communi, non intercalario, item vt poſt Solem occaſum, non interdiu natus ſit. Nam vt menſe antiquo Septembri ſub Capricorno editus ſit in lucem, genituram nocturnam omnino eſſe oportet. Et ſane id videtur ex verbis Germanici colligi, qui dicit,

----Maternis intulit aſtris.

Capricorni, quatenus eſt ſidus, mater Nox eſt, ſicut & aliorum omnium aſtrorum. Euripides:

ὦ Νὺξ μέλαινα χρυσέων ἄστρων τροφέ.

D Tibullus: *Ludite: iam Nox iungit equos, currumque ſequuntur*
Matris laſciuo ſidera fulua choro. Vt recte olim emendauit M. Ant. Muretus. Ergo *Capricornus intulit maternis aſtris*, id eſt, nocturnis, vitam Auguſti naſcentem. Ita etiam locutus eſt Claudianus de laudibus Serenæ: *---- cum te Lucina beatis*
Adderet aſtrorum radiis.---- Id eſt, cum tu prodires in oras luminis. Sed Germanicus addendo *maternis*, id eſt, nocturnis, oſtendit genituram eſſe nocturnam. Imo etiam ſi non addidiſſet, tamen neceſſe

ceſſe ita fuiſſe. Quare manifeſtum mendum eſt in Suetonio, non v- A
tique librarij, ſed ipſius Suetonij, qui ſcribit natum paulo ante ex-
ortum Solis. Si Auguſtus natus eſt ante exortum Solis, Capricorno
horoſcopante, ergo natus eſt Sole Capricornum obtinente: & pro-
inde natus fuiſſet, menſe Decembri Iuliano, aut Ianuario, & con-
ſequenter non Septembri antiquo, ſed Martio. Quod eſt abſurdum.
Auguſtus ergo natus eſt circiter XXI, aut XXII Iulij, poſt Solem
occaſum, Sole vltimas partes Cancri obtinente. Proinde vltimis
partibus Capricorni orientibus natus eſt, Sole occaſo: niſi quis dicat
vno aut altero gradu minus. Quod nihil refert. Hoc tantum con-
ſtet, Auguſti geneſin cadere in Iulium menſem, ſiquidem natus eſt
Septembri Romano: item nocturnam eſſe, ſiquidem Capricorno B
horoſcopante: idque anno periodi Iulianæ 4651, cyclo Lunæ XV,
Solis tertio. Poſt faſtos a Cæſare correctos, omnes, qui nati erant
ſub anno Romano, putabant annos ætatum ſuarum in anno Iulia-
no ab iiſdem menſibus, quibus nati erant ſub anno priſco. Exem-
plum manifeſtum eſt in XXIII Octobris Iuliani, cui attributus eſt
dies natalis Auguſti in Faſtis Iulianis, Sole poſito in finibus Virginis,
cum tamen natus eſſet eodem quidem menſe, ſed Sole ſito in finibus
Cancri. Ita pereunt totus Leo & Virgo de tempore ætatis Auguſti
in ratione annorum vitæ eius: & cum eius anni incipiant a Iulio,
imputantur tantum a Septembri. Dies 79 anno confuſionis ſupra
365 excurrentes fraudi ſunt faſtis Romanis: quod illi inſuper ha- C
beantur, & diſſimulentur, tanquam nulli fuerint in rerum natura.
Ante editionem Iulianam fere vno ſæculo Kalendæ Ianuarij Ro-
mani cæperunt ſemper ab Autumno, vt ſupra a nobis demonſtra-
tum eſt. Ideo pluſquam menſes tres diſſimulantur in Faſtis Conſu-
laribus: & propter diuerſos cyclos Lunæ, a quibus principium anni
incipit, & cum quibus medium anni concurrit, non raro incidit
perturbatio. Ne longe diſcedam: Velleius Paterculus ait anno cæ-
dis Cæſaris Auguſtum ingreſſum fuiſſe annum XIX, cum annus
cædis Cæſaris habuerit eundem cyclum, quo natus ſit Octauianus.
Ergo annum viceſimum, non autem vndeuiceſimum agebat, idque
a Iulio illius anni. Itaque Auguſtus ipſe in Indice rerum a ſe geſta- D
rum dicit ſe tunc fuiſſe natum annorum vndeviginti. Annorum vn-
deuiginti eſt is, cui annus viceſimus currit: bimulus puer, cui ter-
tius. Itaque hæc locutio multis impoſuit, vt in Euangelio ἐτῶν τριά-
κοντα ὤν. Tot annorum dicimur, quot compleuimus; non imputato
eo qui inſtat. Et ita ſemper optimi ſcriptores omnium idiomatum
vſurpant. Extat Index rerum ab Auguſto geſtarum Ancyræ Ga-
latiæ in lapideis ſtelis inciſum: quem tamen in æneis tabulis ipſe
Auguſtus

A Auguſtus incidi voluit, quæ ante Mauſoleum ſtatuerentur, teſte Suetonio, vt ipſe eum ſcripſerat paulo ante exceſſum ſuum; duobus Sextis, Apuleio, & Pompeio coss. Poſt eius deceſſum inciſus eſt in duabus aheneis pilis Romæ, cuius exemplar Roma Ancyram tranſlatum: quod is locus communi totius Aſiæ delectus, in quo ad aram Genij Auguſti publice ſacrificaretur, vt in quibuſdam locis Galliæ fiebat, puta Lugduni, & Narbone. In Edicto Auguſti pro Iudæis apud Ioſephum, libro x, ita legimus: τό, τε ψήφισμα τὸ δοθέν μοι ὑπ' αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐμῆς εὐσεβείας, ἣν ἔχω πρὸς πάντας ἀνθρώπους, καὶ ὑπὲρ Γαΐου Μαρκίου Κενσωρίνου, καὶ τοῦτο τὸ διάταγμα κελεύω ἀνατεθῆναι ἐν ἐπισημοτάτῳ τόπῳ * γενηθέντι μοι ὑπὸ τοῦ κοινοῦ τῆς Ἀσίας ἐν Ἀγκύρῃ (male vulgo B ἀργύρῃ) ἐὰν δέ τις παραβῇ τι τῶν προειρημένων, δώσει δίκην οὐ μετρίαν. ἐστηλογραφήθη ἐν τῷ Καίσαρος ναῷ. Extant igitur aliquot paginæ marmoreæ illius Indicis Ancyræ; quarum exemplar beneficio clariſſimi viri Augerij Busbekij huc delatum, diligentia Andreæ Schotti publicatum eſt primum. Deinde duo literarum noſtri ſæculi lumina Iuſtus Lipſius, & Iſacius Caſaubonus illius defectus multos ſupplerunt, menda indicarunt, & ſuſtulerunt. In eo igitur Indice ita ſcribit ipſe Auguſtus: *Annos vndeuiginti natus exercitum priuato conſilio, & priuata impenſa comparaui.* vndeuiginti annorum ſe vocat, vſque ad a.d. IX Kal. Octobr. eiuſdem anni ſecundi Iuliani. Et hinc multi ordiuntur primum annum Imperij Auguſti: alij ab anno ſequente, a C Conſulatu eius. Duo enim imperij eius initia a ſcriptoribus vſurpantur. Prius a comparato exercitu, alterum ab Actiaca victoria: de quo ſuo loco. Sed, vt dixi, prius initium alij a cæde Cæſaris, alij a Conſulatu ipſius Auguſti, quem iniuit, collega Pedio, poſt cædem amborum coss. XIIII Kal. Septemb.

DE ÆRA HISPANICA.

Non omnes nationes ſtatim edicto reformationis anni paruerunt: ſed maior pars moniti: alij victi, vt Ægyptij, qui illam formam non admiſerunt ante victoriam Actiacam, poſtquam D eorum regnum in Prouinciam redactum. Neque vero Hiſpani prius admiſerunt, quam magna clade victi a Domitio Caluino Procos. vt ſcribit Dion. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον ἐγένετο μὲν καὶ ἐν Επιδαυρίοις τοῖς Παρθινοῖς κίνησις. καὶ αὐτὴν ὁ Πωλίων μάχαις ἔπαυσεν, ἐγένετο δὲ καὶ ἐν Ἰβηρίᾳ Κερητανῶν. καὶ αὐτοὺς ὁ Καλουῖνος κατεστρέψατο. Neſcio, an mendum ſit in Κερητανῶν, pro Καρπητανῶν, aut Ωρητανῶν. Hæc clades Hiſpanorum accidit anno Iuliano VII, L. Marcio Cenſorino, C. Caluiſio Sabino coss. teſte eodem Dione, cyclo Lunæ primo.

Itaque anno ſequente, qui erat VIII a Kalend. primis Iulianis, ini- A
uerunt Computum annorum ſuorum, non autem ab anno primo reformationis, vt Antiocheni, ſed a Ianuario, qui proxime victoriam Caluini ſequutus eſt, vt Alexandri annos Auguſtorum non a primis Kal. Iulianis, ſed a Thoth, qui proxime mortem Antonij & Cleopatræ ſequutus eſt, annis 38 abſolutis ante annum primum Chriſti Dionyſianum. Et tamen hanc Æram non Auguſti, ſed Iulij Cæſaris vocabant, propter formam anni Iulianam. Et vt primus annus Iulij Cæſaris biſextum intercalauit, ita etiam primus annus Æræ Hiſpanicæ: quia cum anno & cyclum Solis vitioſum admiſerunt. Fuit annus periodi Iulianæ 4676. Itaque annis Chriſti Dionyſianis ſemper addenda 38, vt habeas æram Hiſpanicam. Sic annus præ- B
ſens 1596, quo hæc ſcribebamus, eſt Æra Hiſpanica 1634. Qui Æræ Hiſpanicæ mentionem fecerit, antiquiorem teſtem nanciſci non potui, quam Concilia Carthaginienſia, & Concilij Toletani librum, in quo in peruetuſta membrana ita ſcriptum fuiſſe teſtis eſt Ambroſius Moralis hiſtoriæ Hiſpanicæ conditor diligentiſſimus: INCIPIVNT EXEMPLARIA PROFESSIONVM IN CONCILIO TOLETANO CONTRA SECTAM PRISCILIANI. ERA CCCCXXXVIII: Is erat annus Chriſti CCCC, Conſulatu Fl. Manlij Theodori, non autem, Flauiis, Stilicone & Aureliano COSS. tametſi hos COSS. prodiderit idem Moralis. De Æra Hiſpanica ſic Iulianus Pomerius Epiſcopus Toletanus contra Iudæos lib. III. *Iam* C
vero reſiduus annorum numerus a tempore natiuitatis Chriſti, vſque in præſens, in promptu eſt vnicuique & ſcire, ſi volet, & ſupputare, ſi placet, aſumptis ſcilicet annis, ſecundum Eram, ab ipſa Domini incarnatione. Era enim inuenta eſt ante XXXVIII *annos, quam Chriſtus naſceretur. Nunc autem acclamatur Era eſſe* DCXXIIII. *Detractis igitur* XXXVIII *annis, ex quo Era inuenta eſt, vſque ad natiuitatem Chriſti, reſiduum ſunt* DCLXXXVI *anni.* In veteribus Cippis Hiſpaniæ frequentiſſima eſt Æræ mentio, in quibus nunquam Æra, ſed Era ſcribitur. vt in agro Hiſpalenſi: *Paula Clariſſima Femina Famula Chriſti vixit annos* XXIIII, *Menſes Duos. Receſſit In Pace* XVI D
Kal. Februarias. ERA DLXXXII. In agro Eborenſi: *Iulianus Famulus Chriſti Epiſcopus Eccleſiæ Eborenſis H. Situs Eſt. Vixit Annos Plus Min.* LXX. *Rec. In Pace* KAL. DECB. ERA. DCIIII. In agro Hiſpalenſi: *Macarius Famulus Dei Vixit Annos* LII. *Receſsit in Pace Die* X KAL. IAN. ERA. DLVIII. In eodem agro: *Alexandria Clariſſima Femina Vixit Annos Plus Minus* XXV. *Receſsit In Pace Decimo* KAL. IANVARIAS. ERA. DIII. Hæc eſt vetuſtiſſima, vt quæ incidat in ſæculum Sidonij Apollinaris. In his omnibus teſtimoniis

nunquam

A nunquam Æra, vt dixi, ſed Era ſcribitur. Sepulueda Cordubenſis in libello, quem de anni emendatione edidit, ait vitioſe interpunctum ÆRA, pro A. ER. A. idque eſſe dicit: ANNVS ERAT AVGVSTI. Mirum mihi viſum, hominem doctiſſimum, ac præterea Hiſpanum, cum tot monimenta extent in Hiſpania, in quibus huius rei memoria ſculpta eſt, ne vnum quidem vidiſſe. In illis, vt diximus, nunquam ÆRA, ſemper ERA ſcriptum eſt. Sed eſto: in omnibus exaratum fuerit ÆRA. Quis vnquam legit Annum ſingulari A in compendiis ſcriptionis antiquæ, aut in veteribus monimentis niſi antecedente verbo VIXIT? Cur vero ERAT duabus literis, non ſingulari E, vt Annus notatus eſt? Denique cur ex duobus AA
B ſingulariis, alterum ANNVS, alterum AVGVSTI ſignificat in tribus tantummodo verbulis? Ridicula, ridicula, & puerilia ſunt iſta. Tamen illi viro erudito adeo placuit commentum ſuum, vt eius rei gratia duntaxat ſcriptionem illius libelli De anni emendatione ſuſcepiſſe videatur. Deinde cum dicatur ERA CÆSARIS: quare CÆSARIS AVGVSTI potius, quam CÆSARIS Dictatoris? Sciamus igitur vſum quidem obtinuiſſe, vt ERA ſcribatur, rectam tamen ſcriptionem eſſe ÆRA: quod nomen ſignificat numerum. Fauſtus Reienſis Epiſcopus ſecundæ Prouinciæ Narbonenſis, familiaris Sidonij Apollinaris, ita ſcribit primo de Spiritu Sancto: *Sacer numerus dicimus, quia trecenti in æra, ſiue ſupputatione ſignum crucis* † &c.
C ÆRAM dicit eſſe Supputationem, ſiue Computum. Rufus Feſtus V. C. in Breuiario rerum geſtarum Po. Ro. *Parebo libens præceptis, quippe cui deſit facultas latius eloquendi: ac morem ſecutus calculonum, qui ingentes ſummas æris breuioribus exprimunt, res geſtas ſignabo, non eloquar.* ÆRAS ſummas dixit. Iſidorus ex Canonibus Euangelicis Græcis Euſebij Cæſarienſis ſemper ÆRAS dicit, quod Græcus ſcriptor ἀριθμοὺς. *Per ſingulos Euangeliſtas numerus quidam capitulis affixus adiacet: quibus numeris ſubdita eſt æra quædam minio notata, quæ indicat, in quoto Canone poſitus ſit numerus, cui ſubiecta eſt æra. Verbi gratia: Si eſt æra prima, in primo Canone*, &c. In vetere Breuiario Codicis Theodoſiani: *Imperator Theodoſius* ERA XXII. Vo-
D cat æram Titulorum numerum. Hildericus Gallus æqualis Iſidoro *æras dierum* dixit pro numeris dierum. Æra igitur, ſiue, vt vitioſe ſcribitur, ERA, eſt numerus, computus, ψηφισμός. Quod nomen ſæculum inficetum & ineruditum ex neutro in femininum μετεπλάσατο: quemadmodum in veteri lingua Latina Oſtiam oppidum ab oſtiis Tiberis: Et Eccleſia Romana Æthera pluraliter ab æthere. pro quo in Epitaphio Pr. Faltonis ſcriptum fuit AETHRA.

Dilectæ gremio raptus in æthra Probæ. & aera ab aere: Fortunatus:

Æra temperie faueant tibi, tempora pace. A

Sic idiotiſmus Epactam dicit pro epactis, quamuis ſint plures vnica. Æras inquam, vocant, quod veteres Calculones Æra. Lucillius:

Hæc eſt ratio peruorſa: æra ſummæ ſubducta improbe.

Æra ſummæ vocat, quas Æras Rufus V. C. Neque aliter Cicero in Hortenſio: *Quid tu, inquam, ſoles, cum rationem a diſpenſatore accipis, ſi æra ſingula probaſti, ſummam, quæ ex his confecta ſit, non probare?* Hic ſummam conſtare ex æribus dicit. Varro: *Veteris conſuetudinis, vt retro æra dicerent ita, vt ſemiſquintus, ſemiſquartus, ſemiſtertius pronunciarent.* Voluſius Mætianus: *Siue denaria, ſiue ſeſtertiaria ratio conficeretur, iiſdem notis, id eſt Libellarum, & Singularum,* B *& Terunciorum propoſita nota Denarij vel Seſtertij, vt erat ratio, æra exprimebantur.* Quæ veteres ÆRA vocabant in rationibus, ea vulgus hodiernum ITEM vocat, a verbo, quod primum eſt in notatione Æræ. Inde etiam ſumebatur pro debito. Varro Myſteriis: *Æs defrudaſſe coponem, Obuam luto obleuiſſe, tum portitores æra induxe.* æra vocat portorium, quod pro vini ſubuectione debebatur. Inde verbum Adærare, in rationes referre, vel potius ἐξαργυρεῖσθαι. Apud Trebell. Pollion. in vita Claudij ex Epiſtola Valeriani Aug. *Iam cætera, quæ propter minutias ſuas ſcribi nequeunt, pro moderatione præſtabis, ſed ita, vt nihil adæretur.* id eſt, vt ſpecies ipſæ, non precium præſtetur, idque ex ſequentibus patet: *Et ſi alicubi aliquid de-* C *fuerit, non precium, nec in minimo exigatur.* In editis codicibus male *adderetur.* Eugenius Panegyriſtes: *Hoc ego ſalarium, quantum ad honorem pertinet, adæratum accipio, & in accepti ratione perſcribo.* Male vulgo legitur *adoratum.* Ex his omnibus ſatis conſtat Æra, & poſtea Æras eſſe τὸν κόλλυβον καὶ τὸν κερματισμόν. Quare vt Æra Latinis eſt verbum menſariorum, campſorum, collybiſtarum: ſic etiam apud Hebræos recentiores פרט, apud Arabas صرف. vnde صارف κολλυβιστής. Et minutas ſummas, quæ maioribus ſubiiciuntur, Iudæi vocant פרט. vt iſte annus Iudaicus 5356, vocatur ab eis annus 356 לִפְּרַט קָטוֹן ſecundum æram minorem: quaſi æra maior ſit millenarius. Æra igitur, ſiue Era Cæſaris Hiſpanica, ſignificat computum, D & numerum annorum, quemadmodum Iudæi annos Alexandreos vocant numerum contractuum. Hæc eſt veriſſima de Æra Hiſpanica ἀρχαιολογία: quæ cum triginta octo annis Computum Chriſti Dionyſianum anteceſſerit, vix tandem in Aragonia deſiit anno Chriſti vulgari 1358: in Caſtellæ Regno, anno 1383: in Portugallia, anno 1415. Quare hodie penitus deſita eſt æra in Hiſpania: eiuſque nomen in libris dumtaxat, & monimentis ſupereſt. Iudæi

Hiſpa-

A Hiſpanienſes ita ſcribunt : בשנת קמא הסירו הנוצרים חשבונם אשר מזמן קיסר אגוסטו והתחילו לחשוב ממולד הנוצרי ויש הפרש לח שנים. Sed cum æra Cæſaris non ſolum Hiſpania vſa ſit, ſed etiam Africa, Gallia, & Italia, eius origo non videtur repetenda ex Hiſpania, neque ex triumpho Domitij Caluini. De Africa enim habemus teſtem ſynodum Carthaginienſem ſecundam: cuius Titulus ita conceptus: *Concilium Carthaginienſe ſecundum habitum Aera* CCCCXXVIII, *circa tempora Siricij Papæ.* Deinde: *Glorioſiſſimo imperatore Valentiniano Auguſto quarto, & Theodoſio viris clariſſimis Conſulibus;* XIII *Kalendas Iunij, Carthagine, in Baſilica Perpetua Reſtituta.* Corrige: *Valentiniano Auguſto quarto, & Neoterio Viris clariſſim. Conſſ.* qui quidem Con-
B ſulatus incidit in annum Chriſti Dionyſianum 390: Indictione III. Rurſus: *Concilium Arelatenſe tertium* XIIII *Epiſcoporum Aera* CCCCLXI; *Martiano Auguſto: Opilione, & Vincomalo* COSS. VIII *Idus Iulij.* Conſulatus ille incidit in annum Chriſti 453, Indictione VI, teſte Marcellino Comite. Quare legendum eſt: Aera CCCCXCI. Item *Concilium quartum Carthaginienſe habitum ab Epiſcopis* CCXIIII, Aera CCCCXXXVI *Honorio Auguſto quarto, & Eutychiano Conſulibus, ſexto Idus Nouembris.* Recte. Erat enim annus Chriſti Dionyſianus 398. Indictione XI. Autor Marcellinus. In Concilio Carthaginienſi quinto annotata eſt Æra CCCCXXXVIII Poſt Conſulatum Flauij Stiliconis viri clariſſimi XIIII Kal. Iulias.
C Annus enim poſt conſulatum illum erat Indictio XIV, teſte eodem Marcellino Comite. Ergo erat tertius annus a proximo Concilio quarto. Legendum igitur, Aera CCCCXXXVIIII. De Gallia alius locus illuſtris ex Concilio Valentino in Gallia. *Concilium Valentinum* XXX *Epiſcoporum Era* CCCCXIII *ſub Gratiano & Valentiniano Imperatoribus: Gratiano tertio, & Equitio Conſulibus.* Era 413 eſt annus Chriſti 375, quadriennio ſolido ante Conſulatum Auſonij, Indictione tertia: quanquam eruditiſſimus Onufrius quinquennio ante ponit. Rurſus alius locus in Concilio Arelatenſi quarto. In quo ita initio ſcriptum fuit: *Cum anno quadrageſimo ſexto inclyti & orthodoxi Domini & Principis noſtri Caroli Imperatoris, ſub die ſexto*
D *Idus Maias, Aera* DCCCLI, &c. Nam annus XLVI Caroli Magni erat Chriſti 813, Æræ Hiſpanicæ 851, vt hic ponitur. Non igitur vnius Hiſpaniæ peculiaris fuit ea Æra, & proinde neque inde initium fortaſſe eius petendum. De Italia Leo Papa Epiſtola XXIX. *Data ſextodecimo Kalendas Aprilis, Valentiniano Auguſto ſepties & Auieno viris clariſſimis Conſulibus, Æra* CCCCXLVIII. Sed error eſt librarij. Is enim Conſulatus incidit in Aeram Dionyſianam CCCCL: Hiſpanicam CCCCLXXXVIII. Et ſane ita legen-

dum pro CCCCXLVIII. In omnibus autem epiſtolis Aeram appoſuerat Leo Papa. Itaque in fine XXIII, & ſequentis ponitur *Aſterio, & Protogene* COSS. *Aera qua ſupra.* Ergo omnibus epiſtolis Aeram ſubiecerat: ac propterea hinc colligitur, nomen Æræ etiam Romæ antiquitus in actis legitimis, nedum in Hiſpania tantum vſurpatum fuiſſe. Hinc Arabs auctor Geographiæ, qui ante quadringentos annos ſcribebat, ait Romanos Æram nominare Terick ab ære ſplendido, ex quo ære quædam opera Romæ facta erant. Quamuis falſa & ridicula eſt ratio, quæ homini Arabi, Latine tamen intelligenti, condonanda eſt: tamen hoc non dixiſſet, niſi a Romanis æram vſurpatam ſciuiſſet. vnde apparet etiam a quibuſdam Æram, non Eram ſcribi ſolitum. Denique nomine Aeræ intelligitur Computus annorum ab VIII anno Iuliano. Itaque falſus erat quidam eximius Iuriſconſultus, qui Æram credidit eſſe nomen Hiſpanicum, quia ſola Hiſpania illo vſa. Si igitur non cæpit in Hiſpania ſola, neque a victoria Caluini. Quærendum igitur amplius. Mihi in præſentia ſatis ſit ad illuſtrationem rei ea protuliſſe, quæ a nemine antea producta.

DE INITIO HERODIS MAGNI.

INITIVM Herodis dupliciter ſumitur, quemadmodum Auguſti. Aut enim ab anno periodi Iulianæ 4674, cum a Senatu Rex declaratus eſt, Cn. Domitio Caluino, C. Aſinio Pollione COSS. anno Iuliano ſexto. Aut a captis Hieroſolymis, & cæde Antigoni vltimi Haſmonæorum, anno periodi Iulianæ 4677, anno 4 Olympiadis 185, cyclo Lunæ tertio, qui quidem annus erat Sabbaticus, teſte Ioſepho, lib. XIIII. cap. XXVIII, λιμῷ ταλαιπωρούμενοι, καὶ σπάνει τῶν ἐπιτηδείων. τὸν γὰρ ἑβδομαδικὸν ἐνιαυτὸν συνέβη κατὰ ταῦτ' εἶναι. Erat igitur annus Iudaicus 3724. Capta eſt Vrbs, inquit idem, τῷ τρίτῳ μηνὶ, τῇ ἑορτῇ τῆς νηστείας. Vocat τρίτον μῆνα, Thamuz, qui erat quartus a Niſan, ſed tertius ab Ijar, vnde putabant annos Haſmonæorum, vt ſupra oſtendimus. Et, nequis erratum librarij putet, primum ita habet Ruffinus vetus Ioſephi interpres: deinde eodem modo loquitur, vbi agit de Hieroſolymis a Pompeio captis, eodem libro cap. VIII, ἁλούσης τῆς πόλεως περὶ τρίτον μῆνα, τῆς νηστείας ἡμέρᾳ. Tertium menſem ab Ijar hic putat. Erat annus 47 quartæ periodi Alexandreæ, embolimæus defectiuus. Tiſri Tranſlatitius IX Septembris, Thamuz feria prima, vltima Iunij. Ergo Hieroſolyma capta XVI Iulij, feria tertia: anno Mundi 3913, Karkinonos XXIII. Zygon. 3. 22. 30'. Septembr. XXVII. Conuenit cum Thamuz hodierni computi.

A cuius character 6.18.1045, feria ſeptima, Iunij xxix. Nam in Computo hodierno facta eſſet translatio. Erat annus Olympiadis 185 tertius deſinens. Nam obſcura eſt notatio temporis apud Ioſephum, ἐπὶ τῆς ρπε Ὀλυμπιάδος. Qui enim Olympiada nominant, non adiecta mentione anni, intelligunt primum annum illius Olympiadis. Duo igitur inſignes errores in Dione, qui ait hæc contigiſſe Claudio, & Norbano coss. Et Sabbato. Nam anno vno minus dicit, & feria tertia fuit dies illa, non Sabbatum. ἑάλωσαν μὲν γὰρ πρότεροι μὲν ὑπὲρ τοῦ τεμένους τοῦ θεοῦ ἀμυνόμενοι, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἐν τῇ τοῦ Κρόνου καὶ τότε ἡμέρᾳ ὠνομασμένῃ. καὶ τοσοῦτόν γε τῆς θρησκείας αὐτοῖς περιῆν, ὥστε τοὺς προτέρους τοὺς μετὰ τοῦ ἱεροῦ χειρωθέντας παραιτήσασθαι τε τὸν Σόσσιον,
B ἐπειδὴ ἡμέρα αὐτοῖς ἡ τοῦ Κρόνου ἐνέστη, &c. Loquitur enim more gentium, qui omnia feſta Iudaica ſabbata vocabant. Horatius:

---- *Hodie triceſima ſabbata.*

Sed inſignius peccat Ioſephus, qui a captis a Pompeio Hieroſolymis, ad hoc tempus, interfuiſſe ait annos 27 abſolutos, de capta a Soſio Vrbe ita ſcribens: τοῦτο τὸ πάθος συνέβη τῇ Ἱεροσολυμιτῶν πόλει, ὑπατεύοντος ἐν Ῥώμῃ Μάρκου Ἀγρίππα, καὶ Κανινίου Γάλλου, ἐπὶ τῆς ρπέ Ὀλυμπιάδος, τῷ τρίτῳ μηνὶ, τῇ ἑορτῇ τῆς νηστείας, ὥσπερ ἐκ περιτροπῆς τῆς γενομένης ἐπὶ Πομπηΐου τῆς συμφορᾶς. καὶ γὰρ ὑπ᾽ ἐκείνου τῇ αὐτῇ ἑάλωσαν ἡμέρᾳ, μετὰ ἔτη κζ. Sed Ioſephum fugit ratio, & me quoq;, qui libro ſecundo illum ſecutus fruſtra conatus ſum demonſtrare, xvii Thamuz illius
C anni, quem aſſignat Ioſephus, fuiſſe Sabbatum. Non enim xxvii, ſed xxvi anni tantum interſunt. Quod ex ipſius verbis conuincam: ἁλούσης τῆς πόλεως περὶ τρίτον μῆνα τῆς νηστείας, ἡμέρᾳ κατὰ τὴν θ̄ καὶ ο̄ καὶ ρ̄ Ὀλυμπιάδα, ὑπατευόντων Γαΐου Ἀντωνίου, καὶ Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Supra demonſtratum eſt, Kalendas Ianuarias, quibus Conſules iſti magiſtratum inierunt, cæpiſſe a xii, xiii, aut xiiii Octobris, cyclo Lunæ xiiii. Itaque æſtas illius anni incidit in cyclum xv, qua æſtate capta a Pompeio Hieroſolyma, anno 21 quartæ periodi Alexandreæ. Tiſri xxv Septembris, feria quinta, anno periodi Iulianæ 4651, anno communi ordinario. Neomenia Thamuz xviii Iunij. Ergo Hieroſolyma capta iv Iulij, feria vii, aliquot diebus ante natalem
D Auguſti: de quo ſupra ſuo loco. anno mundi 3887, Karkinonos x. Zygon. 6.15.9', Sept. xxvi. Fuit ſane Sabbatum, vt voluit Dio. quanquam non puto eam fuiſſe eius mentem; ſed caſu diuinaſſe: cum, vt diximus, omnia Iudaica feſta Sabbata vocarent: quemadmodum τὴν νηστείαν, quæ erat feria iii ſub Soſio, vocat Sabbatum. Atqui libro ſecundo quærebamus, quod non erat, & plane cum Ioſepho hallucinati ſumus: & præterea eſt ἀλογιστία in cyclo Solis. Corrigatur igitur & noſter & Dionis & Ioſephi error. Et tam æquus noſtris

erroribus ſit Lector, quam nos alienis, vt homines generoſos facere A oportet. Extant nummi æerei Auguſti Cæſaris. In vno latere caput Auguſti cum his literis ΚΑΙϹΑΡ ΑΥΓΟΥϹΤ. In altero Victoria alata palmæ arbori innitens, cernua in Clypeo ſcribens. In periphería : ΙΟΥΔΑΙΑϹ ΕΑΛωΚΥΙΑϹ. Ego intelligo de captis a Soſio Hieroſolymis. Euſebius notat Hieroſolyma a Pompeio capta anno ſecundo Olymp. CLXXIX: hoc eſt, anno, quo cæpit annus quartus Olympiadis CLXXIX, qui erat periodi Iulianæ 4651: qui eſt is ipſe, quem nos aſſignamus: quo de 4677 deducto, remanebunt anni 26 interuallum a captis a Pompeio Hieroſolymis, ad eadem a Soſio capta. Non igitur 27 anni interſunt, vt voluit Ioſephus. Sed ſæpe & ſibi & lectoribus imponunt ſcriptores, cum viceſimum ſeptimum annum vocant viginti ſeptem annos: vt hic annus captorum B a Soſio Hieroſolymorum, qui eſt viceſimus ſeptimus iniens ab iiſdem a Pompeio captis, vocantur viginti ſeptem anni. Cum igitur duplex ſit initium Herodis, aut a Conſulatu Cn. Domitij Caluini, & C. Aſinij Pollionis, anno Iuliano ſexto: aut a Conſulatu M. VipſanI Agrippæ, & L. Caninij Galli, anno Iuliano nono, caute notandi huius Regis anni apud Ioſephum. Nam in libris Originum ait Herodem inſtauraſſe templum anno regni ſui XVIII. At in libris ἁλώσεως, id tempus confert in annum XV: nimirum prius a ſexto anno Iuliano, poſterius a nono anno Iuliano, & Hieroſolymorum expugnatione. Alibi annum VII Herodis coniicit in annum primum Actiacæ victoriæ: a captis Hieroſolymis videlicet. Hæc accurate a nobis demonſtrata ſunt, quia huius regis tempora tam initij, quam exceſſus peſſima fide ab Euſebio relata, & ab hodiernis Chronologis non meliore iudicio tractata. Sciendum tum cyclum quidem Solis in anno Iuliano vitioſum fuiſſe, nos autem ad cyclum emendatum tempus exegiſſe. C

DE CYCLO LVNARI ROMANO.

QVI de anno Iuliano hoc ſæculo ſcripſerunt, aiunt Cæſarem epactarum Lunarium habuiſſe rationem, & exſpectaſſe nouilunium, vt in eo primas Kalendas Ianuarij ſui figeret. Sed aliud eſt demonſtrare, aliud hariolari. Nos demonſtrauimus Kalendas primas Iulianas fuiſſe vltimam Thebeth; IIII autem Nonas, fuiſſe nouilunium, feria ſeptima. At anno Iuliano duodecimo, periodi Calippicæ quartæ ſexageſimo octauo, νεομηνία Γαμηλιῶνος incidit in Kal. ipſas; & anno quinquageſimo periodi quartæ Alexandreæ νεομηνία Περιτίου κατὰ σελήνην conuenit cum iiſdem Kalendis feria ſexta, anno periodi Iulianæ 4680, cyclo Solis IIII, Lunæ VI, D

incipiente

A incipiente a Martio ſequente. Cui conuenit neomenia Schebat, cuius character 6. 2. 852, in anno Iudaico 3727, qui erat ſecundus Olympiadis 186, proinde LVIII periodi decimæ Olympiadicæ, Δύστρου ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα. viceſimo anno periodi Atticæ, Ποσιδεῶνος ἕκτῃ ἱσταμένου. Error igitur eſt in Euſebio, qui e regione anni tertij Olympiadis CLXXXVII poſuit, *Lunæ ſecundum Romanos curſus inuentus.* Nam verum eſt eiuſdem anni Iuliani nouilunium fuiſſe in Kal. Ianuariis, & initium anni III Olympiadis 187, a diebus æſtiuis. Sed hæc diuerſa annorum capita & Dionyſio Halicarnaſſenſi in Palilibus Romæ definiendis, & Euſebio in aliis non raro impoſuit. Quare hic locus Euſebij, quamuis alieno anno attributus, eſt inſignis,
B vt ex eo coniici liceat hinc inire periodum Calippicam Lunarem Romanorum. Primus igitur annus cycli Lunaris Romani eſt embolimæus. Sed ſciendum eſt non tunc inuentum fuiſſe hunc cyclum. Nam obſtitiſſet cyclus Solis vitioſus: quod ſecundum cyclum vitioſum Kalendæ Ianuarij incidebant in feriam VII. Proinde neomenia menſis Lunaris commiſſa eſt in vltima Decembris antecedentis. Sed nouem annis ante exceſſum Auguſti hoc animaduerſum eſt, anno Iuliano 50. Quare κατὰ πρόληψιν Mathematicam eius principium ſtatuerunt in anno Iuliano XII. Quæ omnino vera ſunt.

DE ACTIACA VICTORIA.

C

INITIVM victoriæ Actiacæ ſumitur ab eo tempore, quo pugna nauali Antonius & Cleopatra victi, anno Iuliano XV, C. Cæſare Octauiano III, M. Valerio Meſſalla COSS. Cyclo Lunæ IX, Solis VII, anno periodi Iulianæ 4683. Diem autem deſignat Dio IIII Nonas Septembris. Verba eius ſunt ex libro II. Τοιαύτη τις ἡ ναυμαχία αὐτῶν, τῇ δευτέρᾳ τοῦ Σεπτεμβρίου ἐγένετο. τοῦτο δὲ οὐκ ἄλλως εἶπον (οὐδὲ γὰρ εἴωθα αὐτὸ ποιεῖν) ἀλλ' ὅτι τότε πρῶτον ὁ Καῖσαρ τὸ κράτος πᾶν μόνος ἔσχεν, ὥστε καὶ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν τῆς μοναρχίας αὐτοῦ ἐτῶν ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀκριβοῦσθαι, &c. Quia tanti facit Dio hunc diem notare, & nos eius verba ſine piaculo prætermittere non debuimus. Erat igitur
D annus Nabonaſſari 718, Thoth feria VII in vltima Auguſti, cyclo Solis emendato, in 30 autem, cyclo vitioſo, qui habuit literam Dominicalem E, pro F. Ergo Kalendæ Septembris feria II in cyclo vitioſo, & victoria igitur feria III, Thoth quarta Septembris III in cyclo emendato; anno Mundi 3919, Parthenonos IX Zygon, 4. 9. 26 Septemb. XXVI. anno Iudaico 3730, Elul 14, cuius character, 4. 2. 829, Auguſti XXI. Merito igitur, auctore Dione, notanda hæc dies, a quo initia conſurgunt imperij Auguſti.

DE PRI-

DE PRIMO THOTH AVGVSTORVM SIVE ACTIACO. A

BELLVM Alexandrinum Antonianum in veteri fragmento Duumuirum coniicitur in tempus conſulatus Imp. Cæſaris IIII, & M. Licini: qui erat ſextusdecimus annus Iulianus, & 719 a Nabonaſſaro. Itaque Ptolemæus a meridie Nabonaſſari, ad tempus, quo ſibi manus Antonius attulit, ponit annos Ægyptiacos abſolutos 718. Victus autem Antonius ad Pharum ab Octauiano, equeſtri prælio, Kal. Sextilibus, auctore Oroſio. Rurſus accuratus Chronologus apud Clementem: *Ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς, ἐπὶ τὴν Αὐγούστου νίκην, ὅτε Ἀντώνιος ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἔτη* B *διακόσια ἐνενήκοντα τέσσαρα. Ὑπάτευεν Αὔγουστος τὸ τέταρτον.* Annus mortis Alexandri erat primus cycli Lunaris. Annus mortis Antonij eſt ducenteſimus nonageſimus quintus. Ergo erat annus cycli Lunæ decimus, & proinde ſextusdecimus Iulianus, periodi Iulianæ 4684. Litera Dominicalis emendata E. Neomenia Thoth feria prima, vltima Augusti. Sed in cyclo vitioſo litera duplex DC. Proinde neomenia Thoth XXIX Sextilis. Ab eo tempore ſemper neomenia Thoth hæſit in XXIX Auguſti anno communi: anno vero biſextili, in XXX. Non habemus vetuſtiorem Plutarcho, qui menſibus iſtis Ægyptiorum Solaribus vtatur. C Nam ex apoteleſmatis L. Tarrutij Firmani, quæ ille Mathematicus in alios dies ciuiles contulerat, ille in menſes Ægyptiacos Auguſtorum confert. Et menſes Ægyptiorum in libro *περὶ Ἴσιδος, καὶ Ὀσείριδος* meri ſunt Actiaci, vt ſuo loco monuimus. Secundum ab his vetuſtatis gradum obtinet vetus inſcriptio, anno Chriſti Dionyſiano CXLV, Antonini Pij Auguſti octauo: cuius exemplum ſubiecimus. In ea pridie Nonas Mai eſt vndecima Pachon. quod verum eſt. D Porro in illa annotabis *ἡ ἀνατεθεῖσα*, pro *ἡ ἀνετέθη* dictum *ἰδιωτικῶς*. Item non, vt Græci loquuntur, *Σέξτου Ἐρουκίου, Κνέου Κλαυδίου ὑπάτων*, ſed conſuetudine Latini ſermonis, *Σέξτῳ Ἐρουκίῳ Κλάρῳ β̄, Γνέῳ Κλαυδίῳ Σεβήρῳ Κωσ.* quorum quidem COSS. tempus, vt diximus, congruit anno Chriſti Dionyſiano 145. ſic in alia inſcriptione, *Τορκουάτῳ, καὶ Ἡρόδῃ Ὑπατ*: pro *Τορκουάτου, καὶ Ἡρώδου.* Ita Ægyptij, qui quotannis iurabant in templo

> *ἡ ἱερὰ τάξις τῶν Παιανιστῶν*
> *τῶν ἐν Ῥώμῃ Διὸς Ἡλίου*
> *μεγάλου Σαράπιδος καὶ Θεῶν*
> *Σεβαστῶν ἐτείμησαν Ἐμβῆν*
> *προφήτην πατέρα τῆς προ-*
> *γεγραμμένης τάξεως προτο-*
> *μῇ μαρμαρινῇ, ἡ ἀνατεθεῖσα*
> *ἐν τῷ οἴκῳ τῶν Παια-*
> *νιστῶν τῇ ΠΡ Ā Νωνῶν*
> *Μαΐων, ἥ ἐστιν κατὰ*
> *Ἀλεξανδρεῖς Παχὼν ΙΑ.*
> *ἐπὶ κουράτορος Μετιλίου*
> *Ἀμπλιάτου πρεσβυτέρου.*
> *Σέξτῳ Ἐρουκίῳ Κλάρῳ*
> *B̄. Γνέῳ Κλαυδίῳ*
> *Σεβήρῳ Κωσ.*

Serapidis,

A Sarapidis, ſe neque menſem more Perſarum, neque diem vllum more Græcorum intercalaturos, quintodecimo anno abſoluto ab editione Iuliana, hanc formam admiſerunt, quæ ad hanc vſque diem ab Elkupti Chriſtianis & Habaſſinis obſeruatur. Sed memoria annorum Diocletiani annos Actiacos ſuſtulit, cum & Elkupti, & Æthiopes, non annis Auguſtorum Actiacis, ſed Diocletianeis vtantur. Itaque hoc anno Chriſti Dionyſiano 1596, ab a.d. IV Kal. Septemb. inibit annus Auguſtorum Actiacus milleſimus ſexcenteſimus viceſimus ſextus. Hoc anno igitur Alexandria recepta, Ægyptus in prouinciam redacta. Horatius:

---Nam tibi quo die
B *Portus Alexandrea ſupplex*
Et vacuam patefecit aulam,
Fortuna luſtro proſpera tertio
Belli ſecundos reddidit exitus.
Laudemque & optatum peractis
Imperiis decus arrogauit.

Hic plane imperium Auguſti orditur a cæde Cæſaris, anno ſecundo Iuliano. Itaque tertium luſtrum abſolutum, id eſt, quintuſdecimus annus a cæde Cæſaris annus receptæ Alexandriæ, hoc eſt, annus XVI Iulianus. In Kalendario Colotiano Romæ, e regione VI Kal. Aprilis, notatum eſt: F. NP HOC DIE CÆSAR ALEXAND. C recepit. Recte igitur Horatius definiuit tempus imperij Auguſti, ad receptam vſque Alexandriam, annorum XV ſolidorum. In denario Auguſti effigies ipſius Auguſti cum literis, CÆSAR. DIVI. F. COS. VI. A tergo Crocodilus cum literis, ÆGYPTO CAPTA. Sed biennio poſt Ægyptum captam Auguſtus VI. Conſul fuit.

DE PRIMO ANNO AVGVSTORVM ROMANO.

D CENSORINVS: *At eorum, qui vocantur anni Auguſtorum, ducenteſimus ſexageſimus quintus, perinde ex Kal. Ian. quamuis ex ante diem decimum ſextum Kal. Februarij Imperator Cæſar Diui filius, ſententia L. Munaci Planci a Senatu cæteriſque ciuibus Auguſtus appellatus eſt, ſe ſeptimum, & M. Vipſanio Agrippa tertium* COSS. *Sed Ægyptij, quod biennio ante in poteſtatem ditionemque Pop. Rom. venerunt, habent hunc Auguſtorum annum ducenteſimum ſexageſimum ſeptimum.* Si, vt antea dixerat Cenſorinus, annus Auguſtorum Romanus 265 erat annus Iulianus 283: differentia annorum Iulianorum

Iulianorum, & Auguſtanorum ſunt anni 18. Ergo annus decimus A
nonus Iulianus eſt primus annus Auguſtorum Romanus a Ianuario.
Sed & idem annus vocatur Auguſtanus ab eodem Cenſorino: *Qui autem Sextilis fuerat, ex S. C. Martio Cenſorino, C. Aſinio Gallo* COSS. *in Auguſti honorem dictus eſt Auguſtus, anno Auguſtano* XX. Differentia igitur annorum Auguſtanorum, Ægyptiorum, & Romanorum, ſunt dies 490, quod ex menſe Auguſto annus Auguſtorum Ægyptiacus competit XVI anno Iuliano, ex Ianuario autem annus Auguſtorum Romanus anno XVIII. Mirum autem in Kalendario Colotiano non annotatam diem, qua Cæſar Octauianus Auguſtus appellatus eſt. quod tempus Ouidius in Idus Ianuarias confert. B

Idibus in magni caſtus Iouis æde ſacerdos
Semimaris flammis viſcera libat ouis:
Redditaque eſt omnis populo prouincia noſtro,
Et tuus Auguſti nomine dictus auus.

At Cenſorinus, in iis, quæ ſupra retulimus, a. d. XVI. Kalen. Febru. Quis igitur finis contradicendi futurus, ſi de re inſigni ne inter veteres quidem conſtat? Si quis locus coniecturæ, puto ab Alexandrinis ſuum annum Actiacum Auguſtorum dici, a Romanis autem ſuum Auguſtanum. Nam in Tabula Pæaniſtarum ſupra a nobis producta habes παιανιστὰς Σαράπιδος καὶ Θεῶν Σεβαστῶν. Vnde τὰ ἔτη θεῶν Σεβαστῶν dicta putauerim. Paulus Alexandrinus vocat ἡμέρας θεῶν. Ne- C
que improbanda hæc coniectura. Annus primus Auguſtorum Romanus congruit anno periodi Iulianæ 4686.

DE PRIMO AGONE ACTIACO.

AGON Actiacus merus Olympicus fuit. Strabo lib. VII: Ἀποδέδεικται δ' ὁ ἀγὼν Ὀλύμπιος τὰ Ἄκτια, ἱερὸς τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος. τὴν δ' ἐπιμέλειαν ἔχουσιν αὐτοῦ Λακεδαιμόνιοι, αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι περιπόλιοι τῆς Νικοπόλεώς εἰσιν. ἤγετο δὲ καὶ τὸ πρότερον τὰ Ἄκτια τῷ θεῷ στεφανίτης ἀγὼν ὑπὸ τῶν περιοίκων, νῦν δ' ἐντιμότερον ἐποίησεν ὁ Καῖσαρ. Ergo hunc Agonem non inſtituit Auguſtus, ſed auxit, & illuſtriorem fecit pro- D
pter victoriam ex nauali pugna, qua Antonium & Cleopatram vicit. Illuſtrauit, inquam, condita vrbe Nicopoli & decuma de præda hoſtium Apollini conſecrata. καὶ νεὼν μείζω ᾠκοδόμησεν, inquit Dion, ἀγῶνά τέ τινα καὶ μουσικὸν καὶ γυμνικὸν ἱπποδρομίας τε πεντετηρικὸν ἱερὸν (οὕτω γὰρ τοὺς τὴν σίτησιν ἔχοντας ὀνομάζουσιν) κατέδειξεν ΑΚΤΙΑ αὐτὸν προσαγορεύσας. Diſſentit a Strabone, quamuis ab eo illa, quæ de decuma nauium ante ſcripſerat, pene verbatim mutuatus erat. Et tamen ait

A Actia inſtituta ab Auguſto. quod, vt ex Strabone oſtendimus, falſum eſt. Sacrum igitur agonem oſtendit ex eo, quod Hieronicæ de publico cænabant: quod fiebat in omnibus ſacris ludicris. Itaque vulgari ioco propterea ij, qui habebant σίτησιν δημοτικὴν ἐν τῷ πρυτανείῳ, aut ἀρχείῳ, vocabantur τρεχέδειπνοι: vtpote qui hora δείπνου alius alium præuertere conaretur in occupando loco κατακλίσεως, vt etiam in Theatris faciebant ὠστιζόμενοι, vt inquit Comicus Græcus, & pugnantes de loco, vt ait Romanus Comicus. τρεχέδειπνοι vox extat in primo Dipnoſophiſton, ſi bene memini. Hinc Iuuenalis iocus:

Ruſticus ille tuus ſumit trechedipna Quirine,
Et ceromatico fert niceteria collo:

B Res mere Græca eſt ἀγὼν ἱερὸς, καὶ σίτησις δημοτική. Qui fruebantur epulo publico, non temere admittebantur, niſi ſymbolo fidem facerent ſe eſſe τῶν ἱερῶν σιτίτων. Geſtabant igitur niceteria de collo, quæ ridens trechedipna vocat Satiricus: tanquam eorum beneficio eas epulas, ad quas currebant, perciperent. Hanc σίτησιν vocabant πρυτανεῖα. Antiphanes de Paraſitis:

Γέρα γὰρ αὐτοῖς ταῦτα τοῖς τ' Ὀλύμπια
Νικῶσι δίδοται, χρηστότητος εἵνεκα,
Σίτησις. οὐ γὰρ μὴ τίθενται συμβολαί.
Πρυτανεῖα ταῦτα πάντα προσαγορεύεται.

Interpres vetuſtiſſimus Ariſtophanis, poſtquam docuiſſet πρυτανεῖα C eſſe pecuniam, quam duo ſe ſponſione laceſſentes in ſacro, aut apud iudicem deponebant, (quæ Sacramentum Latine Varroni dicitur) poſtea addit Romanis vocari σπόρτυλα. Verum quidem πρυτανεῖα vocari Sportulam a Romanis, non vtique quando Sacramentum, & pecuniam ex ſponſu depoſitam, ſed quando σίτησιν τῶν Ἱερονικῶν ſignificat: in qua notione accipienda in verſibus Antiphanis. Itaque Anianus vetus interpres Chryſoſtomi πρυτανεῖα vertit Sportulam in Prytaneo, homilia prima in Matthæum, in illis: *Præmia vero virtutum in iſta Rep. non ramus oleæ, nec corona oleaſtri foliis immixta, nec in Prytaneo ſportula, nec æreæ ſtatuæ*, &c. Vbi non dubito, quin in Græco fuerit τὰ πρυτανεῖα, pro quo Anianus dixerit, *Sportu-* D *la in Prytaneo*. Igitur eiuſmodi erat Agon Actiacus: qui, cum pure Olympicus eſſet, concurrebat cum Olympico Elidenſi. Celebrabatur igitur eodem anno, eademque die, quo Elidenſis. Auguſtus Cæſar rediens ex Ægypto appulit ad Ambracioticum ſinum, anno tertio Olympiadis 187, & tunc omnia deſignauit condendæ Nicopoleos, illuſtrando ludicro, templo Apollinis ornando, vt nos docet Dion. Itaque anno eodem Olympico, ſe quinquies, & Apuleio coss. octauo Idus Ianuarias Vrbem triplici triumpho ingreſſus eſt,

teſte Oroſio, ac ſequenti anno, ſe VI, & M. Vipſanio Agrippa iterum COSS. anno primo Olympiadis 188, primum agonem Olympicum Actiacum Romæ celebrauit. Dio libro LIII: *καὶ τὴν πανήγυριν τὴν ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ πρὸς τῷ Ἀκτίῳ γενομένην ψηφισθεῖσαν ἤγαγε μετὰ τοῦ Ἀγρίππα καὶ ἐν αὐτῇ τὴν ἱπποδρομίαν διά τε τῶν παίδων καὶ διὰ τῶν ἀνδρῶν τῶν εὐγενῶν ἐποίησε. καὶ αὕτη μὲν διὰ πέντε ἀεὶ ἐτῶν, μέχρι τοῦ ἐγίγνετο, ταῖς τέσσαρσιν ἱερωσύναις ἐκ περιτροπῆς μέλουσα.* In verbis, *μέχρις τοῦ ἐγίγνετο*, videtur interpres corrigere *μέχρι νῦν*. Melius *μέχρι τοῦδ.* Sane ille Agon diu Romæ obtinuit: vt Suetonius ſcribat Tiberium puberem præſediſſe Romæ ludis Actiacis, & Troianis Circenſibus, ductorem turmæ maiorum puerorum. videtur autem deſitus temporibus Dionis. Quia igitur & Olympicus erat, & Romæ anno ipſo Olympiados 188 primo celebratus eſt, neceſſe omnino eſt, eodem anno ad Nicopolim primum agonem Actiacum celebratum, anno Iuliano 18, periodi vero Iulianæ 4686. Quare concludimus periodum Actiacam eandem fuiſſe cum Olympiaca: & fortaſſe illa Olympiade, qua primus agon Actiacus celebratus eſt, Iulianam anni formam a Nicopolitanis acceptam. Quod hariolabundi dicimus. Nam ne penitus aſſeramus, facit religio Olympiadis, quæ ſemper plenilunio celebrabatur. Sed cum Elidenſes anni Iuliani formam admiſerint, & in XV Iulij & XVI Olympiadem celebrauerint, non abhorret a vero Actiacum annum ex Tetraeterico in merum Iulianum mutatum fuiſſe. Alioquin plenilunio, vt diximus, ſemper celebrabatur Olympias, qui erat vltimus dies τῆς ἑορτῆς e quinque. Nam XI Luna incipiebant certamen gymnicon, quintadecima erat vltima certaminis, ſextadecima *ἡ κρίσις*. Tzetzes in Lycophronem: *τὰ δὲ Ὀλύμπια πέντε ἡμέρας ἐτελεῖτο, ἀπὸ ια τῆς σελήνης, μέχρι ὅλης ιέ. προεγυμνάζοντο δὲ πρώτην ἡμέρας λ̄.* Hoc Nicopolitarum ludicrum a temporibus Conſtantini deſitum Iulianus Apoſtata inſtaurauit, vrbemque ipſam Nicopolim ruinis deformatam refecit, vt teſtatur Mamertinus in luculentiſſimo illo ſuo Panegyrico: ſed Olympiadem in luſtrum Iulianum tranſtulit. Celebrata enim eſt Olympias Actiaca poſt multa luſtra deſita, Flauiis Tauro, & Florentio COSS. luſtro Iuliano centeſimo ſecundo. Erat enim annus Iulianus 405, Chriſti Dionyſianus 360, cyclo Solis V. In numiſmate Neronis ſculptum extat: ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΑΚΤΙΩ ΝΕΡΩΝΙ: In alio eiuſdem: COL. NICOPOLIS. Item in alio eiuſdem: ΑΚΤΙΑ ΠΥΘΙΑ. Illa Pythia Iſthmia Euſebius ait celebrata anno II Olymp. CCXI. Et nihil aliud erat, quam Muſicum certamen. In victoria igitur Actiaca quadruplex epocha: victæ claſſis, anno Iuliano XV: Thoth Auguſtorum Actiaci, anno Iuliano XVI: primi Agonis Actiaci, an-

A no xviii. Auguſtorum anni Romani, qui erat Iulianus xix.

DE BISEXTO AB AVGVSTO CORRECTQ.

Libro ſecundo, & alibi non ſemel demonſtrauimus non ſolum barbaris, & Græcis, ſed & Romanis quoque morem fuiſſe diem vnum intercalare: eamque intercalationem Romanis dictam fuiſſe Olympiorvm mysteria. quod plane oſtendit, eos a Græcis hoc didiciſſe. Eum autem diem intercalandi poteſtas erat Athenis quidem penes Hierophantas, Romæ penes Pontifices, quorum cu-
B ræ Faſti permiſſi erant. Romani ex eo, quod alternis Merkedonium xxii, & xxiii dierum intercalabant, ſatis aperiebant, ſe vnius diei intercalationem agnoſcere. Sed non ſemper ſuo loco, hoc eſt alternis, Merkedonium xxiii dierum intercalabant. Aliquando enim extra ordinem, hoc eſt anno communi, illum diem ſingularem ex arbitrio diſpenſabant, idque ſi quando Nundinæ in Kalendas Ianuarias inciderent; aut in Nonas cuiuſuis menſis. Quia enim vtrumque infauſtum habebatur, Pontifices vnum diem fini anni adiiciebant, in quem Nundinas reiiciebant. Ita December, qui ex conſuetudine debebat eſſe vndetricenum dierum, fiebat dierum tricenum. Erat ergo ille annus ὑπερήμερος. Quid ergo fiebat illa die ſuperflua?
C ἐξαιρέσει huic malo medebantur. Si enim ille annus eſſet communis, a cuius Kal. Ianuariis amotæ erant Nundinæ, pro xxii Februarij, dicebant xxiii. Hoc eſt, Terminalia, quæ ex conſuetudine ſunt in a. d. vii. Kal. Martij, vno die anteuertebantur. Si autem annus eſſet intercalatitius, pro Merkedonio xxii dierum, xxi dies intercalabant, pro Merkedonio xxiii, tantum xxii. Idem fiebat & quoties Nundinæ incurrebant in aliquas Nonas. Tunc enim inter Pridie Nonas, & ipſas Nonas, diem intercalabant. Hoc perſpicue patet ex illis auctoribus, ex quibus centones ſuos farſit Macrobius. Cuius verba: *Quotiens incipiente anno dies cœpit, qui addictus eſt nundinis, omnis ille annus infauſtis caſibus luctuoſus fuit: maximeq; Lepidiano tumultu opi-*
D *nio iſta firmata eſt. Nonis autem,* &c. Poſtea: *Vnde dies ille, quo abundare annum diximus, eorum eſt permiſſus arbitrio, qui Faſtis præerant, vti, cum vellent, intercalaretur: dummodo eum in medio Terminaliorum vel menſis intercalaris ita locarent, vt a ſuſpecta die celebritatem auerterent nundinarum. atque hoc eſt, quod quidam veterum retulerunt, non ſolum menſem apud Romanos, verum etiam diem intercalarem fuiſſe.* Macrobij verba, non alius veteris ſcriptoris. Male enim mentem eorum aſſecutus eſt. non enim quoties nundinæ a Kalendis

Ianuariis aut a Nonis quibuſuis auerterentur, intercalandum erat A
poſt Terminalia; imo ante Terminalia vnus dies eximendus. Alioqui annus antecedens cum ſequente habuiſſent vnum diem excreſcentem ſupra numerum dierum conceptum. quod ne accideret, de ſequenti anno is dies exemptus, qui ſuperiori adiectus. Quod vero veteres dicebant præter menſem, etiam vnum diem intercalari, iam id a nobis demonſtratum, hoc nihil aliud eſſe, quam quarto quoque anno Merkedonium XXIII dierum intercalari ſolitum, hoc eſt, præter XXII dies Merkedonij ordinarij, vnum etiam extra numerum intercalatum. Quod autem ſemper Nundinæ a Kalend. Ianuarij reiicerentur, teſtis etiam Dio, qui annum illum, quo Clodius a Milone interfectus, infauſtum eo nomine dicit fuiſſe, quod B
nundinæ Kalen. Ianuarij celebratæ. *κἀκ τούτου οὔτέ τι ἄλλο χρηστὸν συνέβη. καὶ ἡ ἀγορὰ ἡ διὰ τῶν ἐννέα ἡμερῶν ἀγομένη ἐν αὐτῇ τῇ τοῦ Ἰανουαρίου νουμηνίᾳ ἤχθη.* Idque ſub anno priſco. At ſub anno Iuliano, idem accidiſſe refert idem anno Conſulatus Pollionis & Caluini. *ἔν τε τῷ πρὸ τούτου ἔτει θηρία τε ἐν τῇ τῶν Ἀπολλωνίων ἱπποδρομίᾳ ἄνδρες εἰς τὴν ἱππάδα τελοῦντες κατέβαλον. καὶ ἡμέρα ἐμβόλιμος παρὰ τὰ καθεστηκότα ἐνεβλήθη, ἵνα μὴ ἡ νουμηνία τοῦ ἐχομένου ἔτους τὴν ἀγορὰν τὴν διὰ τῶν ἐννέα ἡμερῶν ἀγομένην λάβῃ, ὅπερ ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου σφόδρα ἐφυλάσετο. καὶ ὅτι ἀνθυφῃρέθη αὖθις, ὅπως ὁ χρόνος κατὰ τὰ τῷ Καίσαρι τῷ προτέρῳ δόξαντα συμβῇ.* Recte. Anno antecedenti diem adiectum, & eius vicem alium
ex ſequenti detractum, quæ plane Macrobij hallucinationem oppugnant. C
Sed hæc contigerunt ſub vitioſo cyclo Solis. At ſub emendato aliud exemplum extat apud eundem, anno tertio Claudij, qui erat 89 annus Iulianus. Ita enim ſcribit libro LX. *καὶ τὴν ἀγορὰν τὴν διὰ τῶν ἐννέα ἡμερῶν ἀγομένην, εἰς ἑτέραν ἡμέραν, ἱερῶν τινῶν ἕνεκα μετέθεσαν. καὶ τοῦτο μὲν καὶ ἄλλοτε πολλάκις ἐγίνετο.* Tranſlatam ait celebritatem in alium diem, non autem diem intercalatum: vt a Kalendis Ianuarij, ad a. d. IIII Nonas. Falſum igitur eſt, quod ſubiicit, *καὶ τοῦτο ἄλλοτε πολλάκις ἐγίνετο.* Nam non *ὑπέρθεσις* fiebat *τῆς ἑορτῆς*, ſed *τῶν Καλανδῶν.* Itaque hoc mala fide pronunciauit. Nundinæ, inquam, non transferebantur, ſed Kalendæ Ianuariæ, & Nonæ omnium
menſium: quamuis & nos quoque aliquando ita credidimus. Ita fie- D
bat ſemper, vt Nundinæ eſſent nono die. Itaque in Kalendario Colotiano literæ ab A, ad H, incluſiue poſitæ ſunt, vt in Kalendariis Romanæ Eccleſiæ ab A, ad G, incluſiue: quod Romani *ὀγδοάδι ἡμερῶν*, vt nos *ἑβδομάδι*, tempora ſignarent. Hæc quæ in capite de anno Romano dicenda erant, nec dicta ſunt, hic adiecimus, tum ne quid de doctrina ciuilium dierum veteris anni Romani deſideraretur: tum quia opportune de intercalatione illius diei hic agi poteſt, vbi de mendoſa

A doſa intercalatione biſexti agitur. Caius igitur Iulius Cæſar edicto præcepit quarto quoque anno intercalari, quod ab ipſo imperfecte poſitum perperam a Pontificibus exceptum eſt. Ille enim intelligebat anno quarto exacto, quinto redeunte: illi interpretati ſunt, anno quarto ineunte, hoc eſt, Terminalibus anni quarti ineuntis. Ita in duodecim annis, in quibus Cæſar intelligebat tria biſexta intercalanda, quatuor ſunt intercalata: in xxxvi, duodecim, cum tantum oportuiſſet nouem. Igitur C. Iulius Cæſar Octauianus Auguſtus *annum a Diuo Iulio ordinatum, ſed poſtea negligentia conturbatum, atque confuſum rurſus ad priſtinam rationem redegit: in cuius ordinatione Sextilem menſem e ſuo cognomine nuncupauit.* Hæc Suetonius.

B Tempus vero indicat Cenſorinus: *Qui autem antea Sextilis fuerat, C. Martio Cenſorino, C. Aſinio Gallo* coss. *in Auguſti honorem dictus eſt Auguſtus, anno Auguſtano viceſimo.* Erat ergo triceſimus octauus annus Iulianus, periodi autem Iulianæ 4706, cyclo Solis emendato ſecundo. Ergo ab editione Iuliana duodecim dies intercalati, & proinde tres extra iuſtum modum. Itaque edictum emiſit Auguſtus, vt ex Conſulatu C. Martij Cenſorini, & C. Aſinij Galli non intercalaretur, niſi anno Iuliano LIII. vt quindecim annis Ægyptiacis, ſine vlla intercalatione tranſmiſſis, deinceps ab anno LIII, quinto quoque anno intercalaretur. Sciendum autem in biſexti intercalatione non id obſeruari, quod in gemino Adar Iudaico. Anno enim

C embolimæo Adar ordinarius eſt, non prior, ſed poſterior. Contra in veteri anno Romano, menſis intercalaris, non Merkedonius vocabatur, ſed ipſe Februarius. quod a nobis ex Catone iuriſconſulto alibi demonſtratum eſt: l. Cum biſextum. De verb. ſign. *Cato putat menſem intercalarem addititium eſſe, omneſque eius dies pro momento temporis obſeruat, extremoque diei menſis Februarij attribuit Q. Mutius. Menſis autem intercalaris conſtat ex diebus viginti octo.* Vnde intercalares Kalendas dictas fuiſſe alibi admonuimus, non Kalendas Merkedonij, ſed ipſius Februarij ordinarij. Nam ordinarium voco, quia XXVIII dierum erat. Sic in biſextili anno cum bis dicatur VI Kal. non vtique prior dies intercalaris cenſetur, ſed poſterior, ex ea-

D dem l. Cum biſextum. Itaque hiſtorici, aſtronomi, & Chronologi in comparandis temporibus cum diebus Iulianis, cauere debent, ne intra hos LII annos, ſaltem intra XLVIII, cyclo emendato Solis, pro vitioſo vtantur. Hæc biſexti correctio ab Auguſto facta fecit, vt Ammianus Marcellinus formam anni Iuliani non Iulio, ſed Auguſto attribuerit. In quo fruſtra eſt. Verba eius hoc manifeſto teſtantur: *Hæc nondum extentis fuſius regnis diu ignorauere Romani, perque ſæcula multa obſcuris difficultatibus implicati tunc magis errorum pro-*

funda caligine fluctuabant, cum in ſacerdotes poteſtatem tranſtuliſſent intercalandi: qui libenter gratificantes publicanorum vel litigantium commodis, ad arbitrium ſuum detrahebant tempora vel augebant, hocque excepto, emerſerunt alia plurima, quæ fallebant, quorum meminiſſe nunc ſuperuacuum puto. Quibus abolitis Octauianus Auguſtus Græcos ſecutus, hanc inconſtantiam correcta turbatione compoſuit, ſpatiis duodecim menſium & ſex horarum magna deliberatione collectis: perque duodecim ſiderum domicilia Sol diſcurrens motibus ſempiternis, anni totius interualla concludit. quam rationem biſexti probatam etiam victura cum ſæculis Roma adiumento numinis diuini fundauit. Hæc ita ille. Sed, vt diximus, & nemo dubitat, fallitur. A

B

DE EXCESSV HERODIS.

ADVERTENDVM Iudæos nunquam annos Regum aliunde, quam ab initio anni ſui popularis ordiri, hoc eſt, a Niſan, vſque ad tempora Simonis Hyrcani, ſub quo ab Ijar annos ſuos putabant, vt ex tribus, aut quatuor locis ex Ioſepho colligitur. Hoc magnam lucem affert non ſolum hiſtoriæ Iudaicæ ſub Romanis, ſed etiam ſub Regibus Iuda. Nam a Tiſri nunquam annum hiſtoricum orſi ſunt. Iudæi ante excidium ſecundi templi: ſed contractus ſuos annis tantum Seleucidarum a Tiſri ſignabant. Quare cum Herodes a Senatu Rex declaratus fuiſſet, cyclo Lunæ XIX, tamen Ioſephus non orditur annos eius ante Niſan, aut Ijar cycli primi. Cum autem ipſo Ioſepho teſte, annos ſolidos XXXVII regnauerit, ex quo declaratus rex, XXXIIII vero, eoſque ſolidos, a captis a Soſio Hieroſolymis, deceſſerit vero ante Paſcha, nondum Ijar inſtante, quem diximus fuiſſe principem menſium, tempore Ioſephi: manifeſto colligitur, proximo Ijar annum Herodis XXXVIII initurum fuiſſe, qui re vera erat triceſimus nonus a diebus æſtiuis. Itaque hoc modo Herodes deceſſerit anno cycli XIX exacto, primo ineunte. quod & confirmatur nono anno Archelai exacto, qui erat, vt ipſe Ioſephus ſcribit, Actiacæ victoriæ triceſimus ſeptimus, anno Iuliano LIII. Archelaus regnauit annos ſolidos nouem. Ergo annus Iulianus 44 exactus, aut 45 iniens eſt primus Archelai, atque adeo vltimus Herodis, cyclo primo ineunte. Apud Ioſephum perperam excuſum eſt, vitio librariorum, Philippum Tetrarcham obiiſſe viceſimo anno Tiberij, poſtquam annos trigintaſeptem imperaſſet. Legendum enim ſine vllo dubio εἰκοςῷ καὶ δευτέρῳ. Cui rei argumento erit Vitellius, qui cum Fabio Priſco Conſul fuit anno viceſimo imperij Tiberiani, qui erat octageſimus Iulianus. Miſſus vero fuit in Palæſtinam a Tiberio

(margin letters C and D beside the lines "a Senatu Rex declaratus…" and "chelaus regnauit annos…")

A berio poſt Conſulatum, quo tempore obiiſſe Philippum Tetrarcham ait Ioſephus, anno Iuliano octageſimo primo. de quibus deductis 37 annis Tetrarchiæ Philippi, relinquuntur anni Iuliani 44, abſoluti circa initium Philippi Tetrarchæ, & exceſſum Herodis. Itaque hoc tempus competit initio anni Iuliani 45. Verba Ioſephi ex XVIII libro: τότε δὴ καὶ Φίλιππος (Ἡρώδου δ' ἦν ἀδελφὸς) τελευτᾷ τὸν βίον εἰκοστῷ μὲν ἐνιαυτῷ τῆς Τιβερίου ἀρχῆς, ἡγησάμενος δ' αὐτὸς ἑπτὰ καὶ τριάκοντα τῆς Τραχωνίτιδος καὶ Γαυλανίτιδος. Cum ante XIII annos in priore editione legendum eſſe, vt ſupra poſuimus, εἰκοστῷ καὶ δευτέρῳ monuiſſemus, hodie conſuluimus veterem Ioſephi interpretem Ruffinum, in quo legitur, *viceſimo ſecundo anno, imperante Tiberio.* Omnino igitur
B Herodes deceſſit anno Iuliano XLV ante Niſan, cyclo Lunæ primo ineunte, Solis nono. Hæc ſolidis argumentis demonſtrata characterem habent a Ioſepho notatum, nempe defectionem Lunarem, quæ tempore morbi Herodis contigit, anno Nabonaſſari 747, Tybi XVIII, ſequente XIX, feria quinta, ſequente ſexta, Schebat XIIII, ſequente XV, anni Iudaici 3760, cuius Schebat neomenia 6.17.332, Decembris XXVI, Ægonos XVI anni a mundo condito 3949: cuius Zygon, 6.16.4', Septemb. XXVI, anno periodi Iulianæ 4713, Ianuarij IIX in cyclo emendato, Ianuarij VI in cyclo vitioſo. Anomalia latitudinis mediæ erat graduum 89. 7'. 28'. Verba Ioſephi de defectione Lunari lib. XVII. καὶ τὸν ἕτερον Ματθίαν, ὃς
C ἐγηγέρκει τὴν στάσιν, καὶ ἄνδρας ἐκ τῶν ἑταίρων αὐτοῦ ἔκαυσε ζῶντας. καὶ ἡ σελήνη δὲ τῇ αὐτῇ νυκτὶ ἐξέλιπεν. Subiicit, quomodo, ingraueſcente morbo, tandem coniectus fuit in θερμὰ λουτρὰ a medicis, poſt cædem Antipatri filij, & tetrum de occidendis proceribus aulæ in Hippodromo initum conſilium. Denique ſcribit ipſum inter diriſſimos cruciatus violentam, & tyrannicam effudiſſe animam: quod quidem accidit paulo ante ſolenne Azymorum, cuius Ioſephus meminit capite ſequenti. Duos igitur cyclos ſolidos regnauit Herodes, initio capto ab anno Iuliano deſinente VI, quo renunciatus Rex a Senatu. Detractis enim VI annis abſolutis de 44 ſolidis, remanent anni ſolidi 38. Ioſephus: βασιλεύσας ἀφ' οὗ μὲν ἀποκτείνας Ἀντίγονον ἐκράτησε τῶν πραγμάτων, ἔτη τέσ-
D σαρα καὶ τριάκοντα. ἀφ' οὗ δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀπεδείχθη βασιλεύς, ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. Quid faciemus igitur Euſebio, qui obitum Herodis confert in annum quartum Olympiadis 195, qui annus Olympiadicus iniuit a diebus æſtiuis anni Iuliani LI? Ergo Herodes deceſſit anno Iuliano LII. Detractis ergo 6 de 52, remanebunt anni 46 abſoluti, quibus Herodes regnauerit, ſecundum hunc Euſebij Epilogiſmum. Quis non videt ἀλογιστίαν? Nam cum attribuat 37 annos ſolidos regno Herodis, eius primus annus conſurgeret ab anno

ſecundo Auguſtorum Actiaco. Et ſane, niſi fallor, hoc habebat in mente Euſebius, qui tanta abſurditate ſeſe traduxerit. Quid dicam de illis, qui cum in priore editione noſtram de Herodis exceſſu ſententiam, & de hac Lunari defectione legiſſent, erratum a nobis & in anno Herodis, & in tempore defectionis hariolati ſunt? Nos illos iubemus frui iudicio ſuo. Nobis partes veri tuendi ſuſceptæ ſunt, quas nunquam prodere certum eſt. Quid potuit melius demonſtrari, quam hæc a nobis demonſtrata ſunt? Quod vero Annius ille ex perſona Philonis ſui ſtramentitij ſcribit, Herodem quadraginta annos regnaſſe: XXXIIII quidem tyrannice, ſex autem legitime: quamuis illud oraculum non ſolum inſignem impudentiam Monachi, ſed etiam inſcitiam aperit: tamen non tam miror ab eo homine confictum, qui bonis viris imponere ſtatuiſſet, quam inueniſſe ſectatores viros non contemnendos, qui illud ab homine confidentiſſimo fabricatum non aduertentes, nequaquam veriti ſunt in ſcripta ſua tanquam aliquod precioſum emblema transferre. Quid vocat legitimum Regem? An ignorat, qui a Senatu Romano Rex declaratus fuerit, eum nunquam non legitimum fuiſſe? Doceat nos, quomodo Rex is legitimus non fuerit, qui Regnum ex lege & Senatus decreto accipit. Tyrannicum vero eius ingenium in exitu vitæ fuiſſe, & circa vltima tempora impendio magis fuiſſe, quam initio regni ſui, qui negauerit, idem & filios a patre interfectos, & puerulos innocentes ſub matrum vberibus cæſos tyrannicum facinus eſſe negauerit. Sed non tantum in eum planum dicta fuerint, quam in illos, qui hodie in tanta luce literarum ab eius libris videntes & prudentes ſibi imponi patiuntur. qui putant nullum bonum Chronicon eſſe, niſi quod ex Beroſo, Metaſthene, Xenophonte, Myrtilo, & ſimilibus Annianis portentis conſarcinatum ſit. Haurire exempla, aut auctoritatem ex illis quiſquiliis petere, eſt inſcitiam ſuam per præconem prædicare. Quemcunque ſcripta Annij oblectant, neque iudicium, neque ſenſum literarum vllum habere poteſt.

A
B
C

DE EXCESSV AVGVSTI ET INITIO TIBERI. D

AVGVSTVS natus eſt cyclo XV Lunæ, diebus æſtiuis, poſt occaſum Solis, *αἰγοκέρωτος ὡροσκοποῦντος*. Deceſſit duobus Sextis, Pompeio & Apuleio COSS. neomenia Thoth anni 761 a Nabonaſſaro: anno Iuliano LIX, qui & ipſe erat cycli Lunaris XV. Eodem igitur cyclo natus & mortuus, cum iam illi ſeptuageſimus ſeptimus annus iniiſſet a diebus æſtiuis. Sed quia in anno Iuliano eius

natalis

A natalis putatur ab eadem die eiuſdem menſis, a qua putaretur in anno Romano priſco, ſi C. Iulius Cæſar annum non emendaſſet, nimirum a XXIII Septembris; propterea illi deeſſe videntur ad annum ſeptuageſimum ſextum tot dies, quot interſunt ab eius exceſſu, ad viceſimam tertiam Septembris. Propterea Suetonius ſcribit eum deceſſiſſe anno ætatis ſeptuageſimo ſexto, diebus quinque & triginta minus. Totidem enim interſunt a XIX Auguſti, in qua deceſſit, ad XXIII Septembris, in qua eius natalis celebrabatur. Idem etiam dicit Dio, ſecutus Suetonium, vt ſolet. Sed & eum deceſſiſſe cyclo Lunæ XV, præter annum Iulianum LIX, in quem incidit Conſulatus duorum Sextorum, Pompeij, & Apulei: firmatur etiam cha-
B ractere ἀναμφιλέκτῳ, nimirum defectione Lunæ, quæ poſt obitum Auguſti contigit, ſeditione militum Pannonica, auctore Cor. Tacito, ac poſt illum Dione. Accidit igitur illa defectio anno periodi Iulianæ 4727, Septembris XXVII, feria quinta, cyclo Solis XXIII, Lunæ XV, anno Nabonaſſar 762, Paophi VIII; Tiſri XV anni Iudaici 3775: cuius character 5.6.1018, Septembris XIII, Zygonos ſecunda, anni a mundi conditu 3964. cuius Zygonos neomenia, 4.7.22. Quod vero Dio & Euſebius in Chronico aiunt παντελῆ τȣ ἡλίȣ ἔκλειψιν contigiſſe, id nos pertinaciter negamus. Neque toto illo, neque ſequente anno Sol deficere potuit. Fruſtra igitur eam quidam viri boni & docti venantur. Porro & hoc inſigne
C in Auguſto: eodem cyclo, quo natus eſt, eodemque die menſis obiiſſe, quo primum Conſulatum iniit, interfectis Hirtio & Panſa COSS. a quo die quidam eius imperium ordiuntur. Vtrumque enim contigit a. d. XIIII Kalend. Sept. &, quod mireris, eodem cyclo Solis. Ergo eadem feria, nempe prima, neque ſolum feria prima, ſed & anno Sabbatico primo deſinente iniit Conſulatum, & anno Sabbatico primo deſinente obiit. Annus Iudaicus, quo vterque Conſul interfectus, 3718. Annus Iudaicus, quo obiit Auguſtus, 3774. Vterque eſt primus Hebdomadis annalis. Interuallum VIII Hebdomades. Ergo vt eodem die Hebdomadis diariæ, ita eodem anno Hebdomadis annalis. Vixit igitur annos 76 abſolutos, qui
D ſunt cycli Lunares quatuor, & præterea quantum intereſt ab extremis partibus Cancri, ad XIX Auguſti, contra quam Suetonius ac Dio ſentiunt, qui XXXV dies aiunt deeſſe anno ſeptuageſimo ſexto. Non fruſtra igitur ſunt quidam ex veteribus, qui Auguſtum annos LVI imperaſſe ſcribunt. A die enim primi eius Conſulatus, ad diem obitus, tot ſunt anni Iuliani præciſe.

DE INI-

A

DE INITIO CALIGVLÆ.

TIBERIVS Cæſar natus eſt XVI Kal. Decemb. M. Aimilio Lepido II, L. Munatio Planco COSS. qui erat annus Iulianus quartus, ac proinde cycli decimus ſeptimus. Ergo annis ætatis Tiberij addenda XVI, ad methodum Lunæ. Deceſſit anno ætatis 78, XVII Kal. Aprilis, Pharmuthi IIII, feria VII, anno a Nabonaſſaro 784. Quare proximo Nouembri illi competebat annus 79 iniens. Si 16 cum 79 componas, habebis cyclum Lunæ 19, quo obiit Tiberius. Ideo erat annus periodi Iulianæ 4750, ex quo conſurgit initium Caligulæ ex a. d. XVII Kal. Aprilis. Hac Methodo voluimus eruere verum, vt ei aſſueſcant Chronologi, & Tabularum aſtronomicarum conditores. Nam alioquin ſimpliciter per annum Iulianum hoc indagari poterat: cum deceſſerit Tiberius Cn. Acerronio Proculo, C. Pontio Nigro COSS. qui Conſulatus competit in annum Iulianum 82: hoc eſt, in annum periodi Iulianæ 4750, vt ſupra. Imperauit igitur Tiberius annos Iulianos abſolutos XXII, dies 209. B

DE INITIO CLAVDI CÆSARIS.

METHODO noſtra experiamur, quod alia via indagare potuimus. Caius Cæſar Caligula natus eſt patre ſuo Ti. Iulio Cæſare Germanico, C. Fonteio Capitone COSS. prid. Kalend. Septembr. anno Iuliano 57. Fuit ergo cyclus Lunæ XIII. Ideo 12 addenda ad ætatem Caligulæ ad methodum cycli. Cæſus eſt XXIX ætatis anno, IX Kal. Febr. Additis 12 ad 29, abiectis 19, remanet cyclus 3 in natali Caligulæ, prid. Kalen. Septembr. Ianuarius vero quo interfectus fuit, ordiebatur annum, cui competebat cyclus 4. Ergo cyclo 4 interfectus Caligula, eodemque iniuit imperium Claudius. Idem etiam eruetur continuando annos tres, menſes X, dies VIII ab a. d. XVII Aprilis anni Iuliani 82. Numerus enim deſinit in a. d. IX. Kal. Febr. anni Iuliani 86, qui erat 788 a Nabonaſſaro, Mechir XV, quo die interfectus Caligula, & cæpit regnare Claudius. Ergo initium Claudij a cyclo IV ex a. d. IX Kal. Febr. anno periodi Iulianæ 4754. Huic argumento fauet annus quintus eiuſdem Claudij, in quo Sol defecit natali ipſius Imperatoris, hoc eſt, Kal. Auguſti, M. Vinitio II, M. Statilio Coruino COSS. anno Nabonaſſari 792, Meſori XXV, feria prima, Leontonos VIII anni a conditu mundi 3994. cuius Zygon, 6. 14. 0′, Septembris XXV. Ab triceſima C D

ma

A ma anni Iudaici 3805. Nam ſequentis menſis neomenia fuit 1. 23. 464, cyclo Lunæ VIII, Solis XXVI. Quod ſi annus quintus Claudij cyclo VIII: ergo primus cyclo 4. Rurſus nonus annus Claudij habuit Conſules Q. Veranium, C. Pompeium Gallum, ſub quibus Olympias 207 publicis actibus ſignata eſt, teſte Solino: hoc eſt, a diebus æſtiuis anni eorum Conſulum. Ea vero Olympias, cum ſit periodi Olympicæ duodecima, cadit in cyclum XII. Ergo primus annus Claudij cæpit a cyclo quarto, vt ſupra. Hæc nos per methodum noſtram venamur, tametſi aliunde verum erui poſſit. Sed hoc ideo facimus, vt Chronologus, aut πινακογράφος deficientibus adminiculis ab hiſtoria, poſſit hac methodo tum verum aucupari, tum falſum
B arguere: quod quidem in hac diatriba contigit. Nam Sex. Aurelius Victor, quem edidit eruditus vir Andreas Schottus noſter, ſcribit ſexto anno Claudij octingenteſimum Vrbis natalem fuiſſe celebratum, intelligens ludos ſæculares a Claudio editos, Claudio ipſo IIII, L. Vitellio III COSS. qui erat annus Chriſti 47, vt alibi demonſtrauimus, cyclo Lunæ X. Si erat ſextus annus Claudij, ergo annus primus Claudij cæpit a cyclo V. Atqui demonſtratum eſt cæpiſſe a IIII. Ergo error eſt in Sex. Aurel. Victore, ſiue auctori, ſiue librario attribuendus. Apud Clementem Chronologus a morte Alexandri, hoc eſt, a Thoth 425 Nabonaſſari, ad initium Claudij, putat annos 365. ἐντεῦθεν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν Γερμανικοῦ Κλαυδίου Καίσα-
C ρος, ἔτη τριακόσια ἑξήκοντα πέντε. Ergo annus primus Claudij eſt 789 a Nabonaſſaro. Atqui ſupra demonſtratum eſt, initium Claudij cadere in 788 annum Nabonaſſari. Vno anno ergo plus dixit. Vides, quanto certior ſit methodus per cyclos, quam per adiectiones annorum, vt etiam illa vetuſtiſſimorum ſcriptorum errores aperiat. Aliquando ſola adiectione annorum cogimur vti, vbi deſunt cætera præſidia. Sed poteſt fieri, vt vitium interueniat: vt in annis Herodis. Nam ex dinumeratione ſolidorum annorum, quos non ſemel producit Ioſephus, neceſſario ſequebatur, Herodem obiiſſe cyclo Lunæ XIX. Sed defectio Lunæ ab eodem optimo ſcriptore prodita docet cyclo primo ineunte deceſſiſſe. Tametſi in methodo epa-
D ctarum cyclus Lunæ incipit a Martio, tamen in methodo annorum illum ordimur a Kalendis Ianuarij, quod non ſemel monuimus.

DE INITIO NERONIS. A

TEMPVS initij Neroniani non poſſumus ignorare, quia pendet ex fine Claudij, quod latere nos non poteſt. Sed tempus exitus ignoratum fuiſſe argumento fuerit tum Suetonij accuratiſſimi ſcriptoris de ea re ſilentium, haud præterituri, ſi ſciuiſſet, quæ fuit eius diligentia, tum etiam aliorum, qui de ea re prodiderunt, diſcrepantes ſententiæ Ioſephi, Clementis, Euſebij, Zonaræ, Xiphilini. Sed Suetonio ignoratam non fuiſſe diem obiecerit quis ex eo, quod idem ſcribit, Neronem eodem die obiiſſe, quo Octauiam interemerat. Putabam diem ignoraſſe tolerabilius eſſe, quam cognitum præteriiſſe. Nunc vero negligentiæ abſoluere non poſſum. Quartodecimo anno B
imperij ſui extinctus eſt Claudius. Quartuſdecimus cyclus a quarto eſt decimus ſeptimus, quo nempe Claudius deceſſit, 4767 periodi Iulianæ, III Idus Octobr. Quare recte apud Euſebium deceſſus Claudij confertur in annum II Olymp. CCVIII. Hinc init imperium Neronianum. Confirmatur quinto anno eiuſdem currente, quo contigit Solis defectio, C. Vipſanio Aproniano, L. Fonteio Capitone COSS. anno periodi Iulianæ 4772, prid. Kal. Mai. feria ſecunda, cyclo Solis 12, Lunæ 8. anno mundi 4006, Leontonos VIII. Neomenia Zygonos 2. 23. 30′, Sept. XXV. anno Iudaico 3819, Niſan triceſima. Nam Ijar fuit 3. 2. 274. Kalen. Mai. Si igitur quintus annus Neronis cyclo III, ergo primus cyclo XVIII, a Kal. Ianuarij, XVII au- C
tem ab Octobri antecedente. Rurſus Ioſephus ſcribit cladem Romanorum duce Ceſtio, quæ incidiſſet in ſolenne σκηνοπηγίας, menſe Octobri, incurriſſe in annum Neronis duodecimum, ſcilicet ineuntem: ſeptimam autem diem Septembris, qui proxime illum Octobrem anteceſſit, fuiſſe Sabbatum. Ergo fuit cyclus Solis 18: Litera Dominicalis F. Si annus periodi Iulianæ 4767 fuit primus Neronis a menſe Octobri, ſane 4778 fuit XII iniens. Ergo, vt diximus, fuit cyclus Solis XVIII. Ioſephus libro II ἁλώσεως, κεφαλ′. λϐ′. Ταῦτα μὲν ἕκτῃ Γορπιαίου μηνὸς ἐπράχθη. Κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν, &c. Septima illa die Septembris, cohortem, quam ducebat Metilius Tribunus, trucidarunt, fide, quam dederant, fracta. Ergo Ioſephus ſubiungit: ἕκαστος δὲ τῶν μετρίων D
ὡς αὐτὸς ὑπὲρ τῶν στασιαστῶν δίκας δώσων ἐταράττετο. καὶ γὰρ δὴ σαββάτῳ συνέβη πραχθῆναι τὸν φόνον. In ſequentibus vero docet menſem Nouembrem incidiſſe in XII annum Neronis. Ergo September adhuc erat in XI deſinente. Nec mirum eſt, qui conſueſſet annos omnes putare ab initio anni popularis Iudaici, eum hic a vero initio Neronis illius imperium putare. Tunc enim, cum ſcribebat libros ſuos, nullus erat annus Iudaicus, nulla republica Iudaica ſuperſtite. Idem

videtur

A videtur facere & in annis Caligulæ. Hæc nos methodo noſtra tracta-
uimus, cum alioquin poſſint expeditiſſime ex adiectione annorum.
Claudius obiit anno Iuliano 99, III Id. Octob. cyclo Lunæ XVII.
Rurſus Nero natus anno Iuliano, XVIII Kal. Ian. cyclo Lunæ XIX.
Periit anno ætatis XXXII currente. Annis ætatis Neronis addenda
XVIII, ad methodum Lunæ. Igitur periit anno cycli XII: & pro-
inde anno Iuliano 113. Iam ſi 99 annos Iulianos de 113 deduxeris;
relinquentur anni Iuliani abſoluti, quibus imperaſſet, ſi quidem
continuaſſet vſque ad a. d. III Id. Oct. Hæc hactenus tuto aſſerere
poſſumus. Nam diem mortis tacuit Suetonius, qui tamen eodem,
quo Octauiam vxorem interfecit, ſibi manus attuliſſe ſcribit. Si Xi-
B philino credimus; Nero perierit die IX Iulij, anni Chriſti 68. Nam
a morte Neronis, ad initium Veſpaſiani, id eſt, ad Kal. Iulij anni
Chriſti 69, dicit intereſſe annum ſolidum, dies XXII. Quam ſen-
tentiam amplectimur: neque dubitamus veram eſſe: præſertim cum
Caſſiodorus ſcribat imperaſſe annos XIII, menſes VII, dies XXVIII:
quod tempus deſinit in IX Iunij. Itaque nullum dubium, Neronem
V Eid. Iunij periiſſe: & male a Suetonio omiſſum.

DE PRIMO AGONE NERONIANO.

IN numiſmatis Neronis legitur: CERTAMEN QVINQVENNA-
LE INSTITVTVM. quod non aliud intelligendum ab eo, cui
nomen fecit NERONIA: in quo Euſebius ſcribit cithara viciſſe. E
C regione enim anni IIII Olymp. CCIX ſcribit: *Nero Romæ cithara
contendens ſuperat.* Et infra e regione anni IIII Olympiad. CCX.
Nero Romæ in cithariſtarum agone contendens omnes ſuperat. Qua-
tuor anni ſolidi interiecti ſunt: & propterea quinquennale certamen
appellatum. Cor. Tacitus Annali XIIII, ait primum certamen Ne-
ronianum quinquennale inſtitutum, Nerone quartum, Cornelio
Coſſo COSS. qui inierunt magiſtratum poſt C. Vipſanium, & C.
Fonteium, ſub quibus eclipſim Solis contigiſſe ſupra demonſtraui-
mus, prid. Kal. Mai, cyclo Lunæ III. Ergo prima Neronia inſtitu-
ta cyclo Lunæ quarto; anno Chriſti LX; ac proinde quarto Olym-
piadis CCIX. Recte igitur apud Euſebium eodem anno viciſſe Ne-
D ronem cithara, notatum eſt. Secundum luſtrum celebratum anno
vltimo ſequentis Olympiadis, ex eodem Euſebio iam demonſtraui-
mus. Circa initium annalis XVI, Cor. Tacitus ſcribit: *Ac forte quin-
quennale ludicrum ſecundo luſtro celebrabatur: oratoribuſque præcipua
materia in laudem principis aſſumpta eſt.* Si primum luſtrum erat cy-
clus quartus; ergo ſecundum fuit cyclus octauus, C. Lecanio, M.
Licinio COSS. Atqui principium Annalis XVI pertinet ad Con-
ſules Silium Neruam, & Atticum Veſtinum, ſexto anno ab editione

primi ludicri. Ergo Agon Neronianus fuit ſexennalis. Atqui quinquennalem fuiſſe dicit. Contradicit igitur ſibi. Quomodo illum tuebimur? Equidem nullam hic errori latebram video. An Nero in annum ſextum diſtulit? Tantum abeſt, vt diſtulerit, vt etiam aliquando ante præſtitutam diem reuocarit. Sueton. Nerone, XXI. De hoc certamine Suetonius: *Inſtituit & quinquennale certamen primus omnium Romæ, more Græco triplex, Muſicum, Gymnicum, Equeſtre, quod appellauit* NERONIA. Xiphilinus: ὑπὲρ δὲ δὴ τῆς σωτηρίας τῆς τε διαμονῆς τοῦ κράτους αὐτοῦ (οὕτω γὰρ που προέγραψεν) ἀγῶνα πενταετηρικὸν κατεστήσατο, ΝΕΡΩΝΕΙΑ αὐτὸν ὀνομάσας. Sex. Aurel. Victor Andreæ Schotti ſcribit Gordianum Gordiani filium certamen, quod Nero Romam inuexerat, auxiſſe, firmaſſeque. *Eoque anno, luſtri certamine, quod Nero Romam inuexerat, aucto firmatoque, in Perſas profectus eſt.* Is fuit agon Neronianus quadrageſimus ſextus, celebratus anno Chriſti 240, cum primus celebratus fuiſſet anno Chriſti 60. Biennio ante hunc 46 agonem Neronianum, celebratus fuerat agon 39 Capitolinus, vt notat Cenſorinus. Quare Agon XLVI Neronianus incidit in Conſulatum Vettij Sabini II, & Venuſti, anno ſecundo Gordiani: ſiquidem illud par Conſulum a Faſtorum conditoribus recte in annum Chriſti 240 collatum eſt: quo quidem anno certiſſimum eſt agonem XLVI celebratum. Atqui Iul. Capitolinus in Gordiano ita ſcribit: *Prætextato & Attico* COSS. *Gordianus aperto Iano Gemino, quod ſignum erat indicti belli, profectus eſt contra Perſas.* Si ſtatim poſt celebratum agonem profectus eſt in Perſas, vt ſcribit Aur. Victor: ergo Conſulatus Prætextati & Attici incidit in annum Chriſti 240, non in 241, vt volunt Faſtorum conditores. Corrigantur igitur Faſti, & illud par Conſulum in annum 240 coniiciatur. Primus agon Neronianus congruit anno periodi Iulianæ 4773. Alium agonem Nero, quem vocauit Iſthmia Pythia Actia, celebrauit anno ſecundo Olympiadis CCXI. Sed non puto poſteris continuatum. Pythium quidem Apollinem, & ΑΚΤΙΟΝ ΑΠΟΛΛΩΝΑ ſeſe vocari præcepiſſe teſtes ſunt Xiphilinus, & nummi eius.

DE ROMA A NERONE INCENSA, ET PERSECVTIONE CHRISTIANORVM.

ABOLENDO rumori Romæ a ſe incenſæ Chriſtianos ſubdidiſſe reos Neronem auctor Cor. Tacitus: idque tempus confert in Conſulatum C. Lecani, & M. Licini: qui erat annus Iulianus CIX, cycli Lunaris VIII, Chriſti LXIIII. Proinde eodem anno & ſecundum ludicrum Neronianum celebratum, & ſupplicium de Chriſtianis

A ſtianis ſumptum, anno periodi Iulianæ 4777. Adiicit idem Chriſtianos aut feris & canibus obiectos, aut crucibus affectos, aut flammatos. Flammare eſt, quod Hiſpani dicunt *Pringar*. Stantibus ad palum deſtinatis vnco (ne motatione capitis picem cadentem declinarent) gutturi ſuffixo, e lamina ardente (κεραμίδα, vocat Imper. M. Aurelius) pix aut vnguen in caput liquefiebat, ita vt riui pinguedinis humanæ per arenam amphitheatri ſulcum facerent. Iuuenalis ad hoc tormentum, eandemque hiſtoriam alludens:

Pone Tigillinum. tæda lucebis in illa,
Qua ſtantes ardent, qui fixo gutture fumant,
Et latum media ſulcum deducit arena.

B Locus contaminatiſſimus nec vlla hactenus mendi ſuſpitione perſtrictus. Nam & in vetuſtiſſimis exemplaribus Iuuenalis inoleuit, & agnoſcitur a Scholiaſte. Lege:

Et latus mediam ſulcus diducit arenam.

Pone, vbi ſtantes ad palum alligati ſuffixo gutture, lamina impendente fumant, & totos artus liquefiunt, ita vt pinguedo diducat arenam ſulco facto. Vt memorabiles illos cruciatus fuiſſe neceſſe ſit, quorum multo poſt tempore meminerit Iuuenalis. Nam hanc hiſtoriam in animo habuiſſe, fidem fecerit Tigillini mentio præpoſi-
C ta. Et eius Tigillini præcipue meminit Tacitus, cum de incendio Vrbis loquitur. Tertullianus in Gnoſticos: *Orientem fidem Romæ primus Nero cruentauit.* Neque ſolum Romæ ſæuitum in Chriſtianos, ſed etiam in prouinciis. Extat vetus inſcriptio in Hiſpania loco Piſuergæ vocato: in quo ſine dubio hæc crudelitas tangitur, ſiquidem vera eſt illa inſcriptio. Nam dubito. Chriſtianiſmum ſuperſtitionem vocat, vt Suetonius Chriſtianos homines nouæ ac maleficæ ſuperſtitionis. Quid autem Iuuenalis de Chriſtianis intellexerit, ſuboluit etiam veteri interpreti, cum ait: *Sed ſi Tigillinum læſeris, viuus ardebis, quemadmodum multi imperante Ne-*
D *rone.* Reliqua, quæ apud eundem interpretem ſequuntur, non ſunt nauci. Tempus incendij appoſuit Cor. Tacitus XIIII Kalend. Sextiles. Sexto demum die apud imas Eſquilias finem incendio factum, hoc eſt circiter XXV diem Iulij. Poſtea de Chriſtianis ſupplicium ſumptum.

NERONI CLAVDIO
CÆSARI AVG.
PONT. MAX. OB
PROVINCIAM LATRONIBVS ET HIS
QVI NOVAM GENERI HVMANO
SVPERSTITIONEM
INCVLCARANT
PVRGATAM.

Ergo hæc Perſecutio cæpit circiter extremum Iulij, aut initium Auguſti. Sed quæ ſcribit, mendo laborant aut a librario, aut, quod magis puto, ab ipſo Cornelio. *Fuere, qui annotarent, XIIII Kalen. Sextiles principium incendij huius ortum, quo & Senones captam vrbem inflammauerant.* Omnes enim veteres non XIIII ſed XVI. Kal. Sextil. hoc contigiſſe ſcribunt. Sequitur: *Alij eo vſque cura progreſſi ſunt, vt totidem annos menſeſque & dies inter vtraque incendia numerent.* Lego, *vt tot annos, menſeſque & dies inter vtraque incendia numerarent.* Vera lectio. Μίμησις. quaſi ipſi ita digitis rationem temporum putarent. Tot anni, tot menſes, tot dies ſunt a capta Vrbe. Sed puerilia ſunt. Nam ſi præciſe eodem die eiuſdem menſis incenſa Roma a Nerone, quo a Senonibus, ergo inter incendium Senonum & Neronis, differentia præciſe eſt annorum ſolidorum, nullis reliquis menſibus appendicibus, aut diebus. Quare Cornelius, qui περιεργίαν damnat in illis, ipſe potius περίεργος, qui menſes & dies excreſcentes ſupra annos hariolетur. Niſi quis dixerit habuiſſe rationem veteris anni Romani. Non puto vulgus tam doctum fuiſſe. Neque hæc fuit conſuetudo illorum temporum, vt putarent tempora priſca ſecundum dies priſci ſæculi, ſed ſecundum Iulianos, vt ſupra in capite de Auguſto diximus. Auguſti enim natalis in anno Iuliano collocatus erat in extremis partibus Parthenonos, qui in anno Romano veteri erat in extremis partibus Karkinonos.

DE INITIO VESPASIANI.

QVEMADMODVM, nec diem, quo ſibi manus intulit Nero, in ſcripta relatam habemus, ſic ab eadem die, ad initium imperij Veſpaſiani, in tribus ſucceſſoribus Neronis nihil certi notare poſſis. Omnia tenebricoſa. Galba natus eſt M. Val. Meſſala, Cn. Lentulo COSS. IX. Kal. Ianuarij, anno Iuliano XLIII, cyclo Lunæ XVIII. Periit, inquit Suetonius, anno tertio & ſeptuageſimo ætatis. Hoc eſt, periit eo anno Iuliano, quo XXIIII dies Decembris initura erat eius quartum & ſeptuageſimum annum. Si natus eſt cyclo XVIII, ergo eius annus LXXIIII cæpit anno cycli XV. Ideoque annus Iulianus 116 erat annus 74 Galbæ a XXIIII Decembris, anno tertio Veſpaſiani. Periit igitur anno Iuliano 116, cyclo XV. Cor. Tacitus quoque LXXIII annos attribuit. Atqui interfectus eſt ſe II, T. Vinio COSS. anno Iuliano 114. cuius anni extremo Decembri initurus erat illi annus ætatis 72. Atqui Suetonius, & Tacitus eo anno periiſſe volunt, quo LXXIIII annus ei initurus erat ab extremo Decembri. Vides vnius biennij manifeſtam ἀλογιστίαν. Periit igitur anno

ætatis

A ætatis primo & ſeptuageſimo currente: non autem ſeptuageſimo tertio, vt volunt Suetonius, & Tacitus, cyclo Lunæ xiii, Solis xxii: niſi dicas extremo Decembri anni antecedentis periiſſe. Quod parum refert. A natali enim Galbæ, ad Kal. Ianuarij, viii tantum dies interſunt. M. Saluius Otho natus eſt, teſte Suetonio, Cn. Domitio Ahenobarbo, Camillo Aruntio coss. anno Iuliano 77, iiii Kal. Mai, cyclo Lunæ xiiii. Periit, auctore Suetonio, anno ætatis xxxviii. Ergo cyclo tertio decimo periit, anno Iuliano cxiiii. At Cor. Tacitus, *Hunc vitæ finem habuit, ſeptimo & triceſimo ætatis anno.* Ergo anno Iuliano 113, ante cædem Galbæ. Quod eſt abſurdum. A. Vitellius natus eſt, Druſo Cæſare, Norbano Flac-
B co coss. menſe Septembri, aut, vt alij, Octobri, anno ſecundo ineunte imperij Tiberiani, qui erat ſexageſimus Iulianus, cyclo Lunæ xvi. Periit, ſcribente Suetonio, anno ætatis lvii. Ergo periit in eo anno, a cuius autumno illi initurus erat annus ætatis lviii, & proinde idem cyclus, in quo natus erat. Periit igitur anno Iuliano cxvii, tribus annis fere poſt cædem Othonis. Quod & ipſum eſt abſurdiſſimum. At Cor. liberalior eſt, qui dicit non ſeptuageſimo ſeptimo cæſum fuiſſe, ſed ſeptimum & quinquageſimum expleſſe. Ita occiderit anno Iuliano 118, quadriennio poſt Othonem. Aut igitur minor natu occiderit, aut ſi tot annorum, non iis coss. natus, quibus voluit Suetonius. Vides, quam æqui eſſe debemus huic ſæ-
C culo, ſi qui ſunt, qui aut hiſtoriarum penuria, aut humana conditione peccant, cum in illo ſæculo, re pene recenti, in tanta rerum luce, & tanta ſcriptorum copia, tot abſurditates illis ſummis viris exciderint. Ex his, quæ iam diſputauimus, nihil de iſtis tribus Imperatoribus colligere poſſumus præter argumenta, quæ incerta eorum Imperatorum initia & vacillantes ſcriptorum ſententias magis prodant, quam explicent. De Veſpaſiano hoc ex Suetonio ſcimus, Tiberium Alexandrum Præfectum Ægypti primum in verba Veſpaſiani legiones adegiſſe Kalendis Iulij: quem principatus diem in poſterum obſeruatum fuiſſe. A Kal. igitur Iuliis conſurgit initium Veſpaſiani. Rurſus Hieroſolyma deleta fine æſtatis anni Iuliani 115, Chri-
D ſti 70, anno Veſpaſiani, vt Ioſephus prodidit, ſecundo. Ergo anno Iuliano cxv, Chriſti lxx, a Kal. Iulij, iniuerat ſecundus annus Veſpaſiani. Et proinde annus Iulianus cxiiii, & Chriſti lxix erat primus Veſpaſiani a Kal. Iuliis, cyclo Lunæ xiii, Solis xxii, Imp. Ser. Sulpicio Galba ii, T. Vinio Criſpino coss. anno periodi Iulianæ 4782.

DE HIEROSOLYMORVM ET TEMPLI SECVNDI EXCIDIO. A

EX a. d. Kal. Iulij, cyclo Lunæ XIII, conſurgit initium imperij Veſpaſiani. Anno ſecundo eius, teſte Ioſepho, Hieroſolyma cum templo diruta, exitu æſtatis. Ergo hic caſus competit in cyclum XIIII. Quod verum eſt. Eo enim anno, teſte Ioſepho, ἡ πρώτη ἀζύμων incidit εἰς τεσσαρεσκαιδεκάτην Ξανθικοῦ. Quarta decima Xanthici Macedonici congruit quartædecimæ Aprilis Iuliani. Ergo neomenia Niſan Iudaici Kalendis Aprilis. Nam ſequens Tiſri fuit XXV Septembris, feria tertia. Niſan igitur antecedens, feria prima, cyclo Solis XXIII, Kal. Aprilis, anno primo periodi ſextæ Alexan- B
dreæ. qui eſt locus illuſtris ad probandam periodum Iudæorum Alexandream. Nam fruſtra calculo hodierno eam venatus fuiſſes. Erat enim annus Iudaicus 3830. Niſan 6.19.409, feria ſeptima tranſlatitia dupliciter, ἀστρονομικῶς καὶ πολιτικῶς. Ergo ex calculo hodierno, neomenia Niſan prid. Kal. Aprilis. Atqui fuit Kalendis Aprilis. Ergo προήγησις σεληναϊκὴ facta eſt vnius diei. Proinde vſi ſunt periodo Alexandrea. Erat decimus nonus annus ſextæ periodi Calippicæ. Μουνυχιὼν πρυτανείας, Kal. Aprilis. Quid melius probauerit periodum veterem Iudaicam? Hinc Rabbi Adda annum caſtigaturus dixit, anni modum eſſe dierum 365. horarum 5. ſcrupulorum Chaldaicorum 997. momentorum $\frac{48}{76}$. Poterat tamen dixiſſe $\frac{12}{19}$. Sed C
periodus Iudaica erat 76, non 19 annorum. At ſecundum medium motum Tabularum, nouilunium debebat eſſe in 30 Martij: cum tamen vſus politicus periodi Alexandreæ ſtatuiſſet neomeniam ciuilem in Kalendis, biduo nimirum ſerius, quam medius motus. Scribit doctiſs. Moſes filius Maimon Iudæos ante hunc computum, quo hodie vtuntur, numeraſſe annos ab excidio Templi, & abiectis ſeptenariis, qui remanebat, eum habuiſſe annum Hebdomadis, quod perperam faciebant. Nam annus excidij erat primus Hebdomadis ad finem decurrens. Anno integro hallucinantur Sepher Iohaſin & omnes Chronologi Iudæi ita ſentiunt. Ita illo ſæculo Iudaicus calculus hodiernus erat medius inter medium motum Lunarem, & neomeniam D
ciuilem Alexandream. Diruta igitur, & flammis conflagrata ſunt Hieroſolyma Sept. VIII, vt ſcribit Ioſephus fine lib. VI, die Sabbati. Elul politici Alexandrei XIII: Parthenonos XV anni a mundi conditu 4019. Zygon 2.15.32′. Septemb. XXV: die ſeptuageſima anni ſecundi Veſpaſiani: anno Iudaico 3830. Elul XIIII, anno primo Hebdomadis: anno 817 a Nabonaſſar, Paophi quinta deſinente. Rabbi Ioſe ſcribit Templum ſub Tito dirutum, die nona Ab, veſ-

pera

A pera Sabbati, anno Sabbatico. Sane nona Ab fuit feria prima: ſed calculo hodierno erat ſeptima. At nona Ab incidebat in IIII Augusti ex calculo hodierno, in V autem ex conſuetudine anni Alexandrei. Atqui falſum eſt, Templum incenſum IV, aut V Auguſti. Hic enim caſus contigit decima die Auguſti, vt Ioſephus ſcribit. Præterea falſum, anno Sabbatico Templum incenſum, vt demonſtrauimus. Paſcha Exodi, anno periodi Iulianæ 3217, Aprilis XV. Porro Paſcha vltimum Hieroſolymorum, quo vrbs exercitu cincta, anno periodi Iulianæ 4783. Differentia: anni Iuliani abſoluti, vno die minus, 1566. qui fiunt anni Arabici 1614, ſyzygia vna, dies ſuperflui tres.

DE INITIO TITI VESPASIANI.

B Vespasianvs pater Imperator natus eſt anno Iuliano LIV, Q. Sulpicio Camerino, C. Poppæo Sabino coss. quinquennio ante exceſſum Auguſti, XV Kal. Decembris, cyclo Lunæ decimo. Deceſſit anno ſexageſimo nono, a. d. IX. Kalend. Iulij. Igitur annus eius ſeptuageſimus primus initurus erat eo anno Iuliano, in quo currebat cyclus Lunæ quartus: quod facile cognoſces, additis nouem ad ætatem Veſpaſiani. Obiit igitur anno Iuliano 124, Chriſti Dionyſiano 79. Xiphilinus: Ἔζησε δὲ ἔτη ἐννέα καὶ ἑξήκοντα, καὶ μῆνας ὀκτώ. Ἐμονάρχησε δὲ ἔτη δέκα, ἡμερῶν ἓξ δέοντα. Plus dicit, quam Suetonius, ſed tamen minus, quam oportet. quia non octo menſes, ſed ſolidos C ſeptem tantum vixit, cum diebus octo. Deerant illi ad initium ſeptuageſimi primi, menſes ſolidi quatuor, dies XXIV. Itaque obiit anno Iuliano 124, Chriſti Dionyſiano 79, cyclo Lunæ quarto, periodi Iulianæ 4792. Vnde conſurgit imperium Titi.

DE INITIO DOMITIANI.

Titvs Veſpaſianus imperauit biennium ſolidum, menſes duos, dies XX, initio eius ex a. d. VIIII Kal. Iulias putato, & toto principatus tempore in Idibus Septembr. deſinente. Obiit igitur cyclo Lunæ ſexto, & proinde Chriſti 81. Vnde initium Imperij D Domitiani, anno Nabonaſſari 829, Paophi 12. Quare huic rationi conſentaneum eſt, quod Ptolemæus ex Agrippæ Mathematici obſeruatione refert, anno Nabonaſſari 840, Tybi 2, Lunam iunctam cum Auſtrali ſuccedente Vergiliarum fuiſſe: anno periodi Iulianæ 4805, die XXIX Nouembris, feria quinta. anno mundi 4402, Toxonos VI. Zygon: 3. 5. 25′, Septembris XXV. anno Iudaico 3853, Caſleu XII: cuius character 1. 8. 1049, Nouembris XVIII. Ioſephus in fine magni ſui operis ſcribit ſe abſoluiſſe opus anno Domi-

tiani 13, ætatis ſuæ 56: quod tempus incidit in Conſulatum L. Nonij Aſprenatis, M. Arricinij Clementis, cyclo Lunæ 19. Natus eſt autem Ioſephus anno Caligulæ primo, cyclo XIX. Vno anno minus dixit. Nam 57 annos, hoc eſt, cyclos tres abſolutos interfuiſſe oportebat. Anno enim Domitiani 13 initurus erat illi annus quinquageſimus octauus, puta a Decembri, ſi quidem in eo natus eſſet. Ita quotidie periclitando fidem noſtræ methodi, alienos errores deprehendimus. Sed dicendum eſt, fuiſſe annum antecedentem, a cuius autumno cæpit 13 annus Domitiani, & 56 ætatis Ioſephi. Neque aliter putare debemus. A

DE PRIMO AGONE CAPITOLINO, ET ALIIS AGONIBVS. B

SI NON ea penuria bonorum ſcriptorum eſſet, quæ hodie eſt apud nos, multorum veterum ludicrorum temporibus faſtos ſignatos videremus, quorum memoria hodie tantum extat, tempora ignorantur. Nos præcipua ex auctoribus, & veteribus monimentis excerpemus, vt in illis inueſtigandis operam nauent ſtudioſi. Ea hiſtoria præludemus diatribæ de Agone Capitolino. Ac primum ſciendum eorum ludorum alios annales, alios quinquennales fuiſſe. Et rurſus alios Romanos, alios Prouinciales, alios municipales, alios regionales, quos vetus inſcriptio Romana θεματίτας vocat, quamuis C non ignoro poſſe aliter accipi, & eoſdem poſſe videri, quos ἀγῶνας θεματικοὺς vocabant. Ex ea inſcriptione, quæ ad rem facere viſa, tantum hæc excerpſimus. Ἀγωνισάμενος ἐν ἔθνεσιν τρισὶν, Ἰταλίᾳ, Ἑλλάδι, Ἀσίᾳ, νεικήσας ἀγῶνας τοὺς ὑπογεγραμμένους πάντας παγκρατίου. Ὀλύμπια, τὰ ἐν Πείσῃ, CM Ὀλυμπιάδι. Πύθια ἐν Δελφοῖς. Ἴσθμια δίς. Νέμεα δίς, τὸ δεύτερον στήσας τοὺς ἀνταγωνιστάς, καὶ τὴν ἀσπίδα .:.:.:.:. Καπετώλια ἐν Ῥώμῃ δίς, τὸ δεύτερον στήσας τοὺς ἀνταγωνιστάς. Εὐσέβεια ἐν Ποτιόλοις δίς, τὸ δεύτερον στήσας τοὺς ἀνταγωνιστάς. Σεβαστὰ ἐν Νεαπόλι τὸ δεύτερον μετὰ δεύτερον κλῆρον στήσας τοὺς ἀνταγωνιστάς. Ἄκτια ἐν Νεικοπόλι δίς, τὸ δεύτερον στήσας τοὺς ἀνταγωνιστάς. Ε Παναθήναια, Ὀλύμπια, Πανελλήνια, Ἀδριανεῖα δίς. Ζμύρναν, ε κοινὰ Ἀσίας δίς, τὸ δεύτερον στήσας τοὺς ἀνταγωνιστάς. ὁμοίως ἐν Ζμύρνῃ D Ὀλύμπια καὶ Ἀδριάνεια, Ὀλύμπια, Περγάμου, Αὐγούστεια τρίς, &c. Et in ſequentibus aliorum meminit, quæ nec ſatis ſincere relata ſunt ab iis, qui ſcripſerunt. In iis meminit χρυσανθίνων ἐν Σάρδεσιν, quorum etiam mentio in Pandecte Digeſtorum. item Ὀλυμπίων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Sed videamus, quæ ex illis nobis ad hæc ſtudia vſui eſſe poſſunt. Καπετώλια, eſt agon Capitolinus, de quo præſens diatriba inſtituta eſt, & ſuo loco

A loco referetur. Εὐσέβεια. Pialia. Artemidorus lib. I. οἶδα δέ τινα σαδιέα, ὁ μέλλων ἀγωνίζεσθαι Εὐσέβεια τὰ ἐν Ἰταλίᾳ ἀχθέντα ὑπὸ βασιλέως Ἀντωνείνου ἐπὶ τῷ πατρὶ Ἀδριανῷ ἔδοξε τυφλὸς γεγονέναι καὶ ἐνίκησε. Fuit igitur ἀγὼν εἰσελαστικός Puteolanorum, inſtitutus ab Imp. Antonino Pio, vt & nomen, & vetus inſcriptio Melphæ reperta docet: cuius exemplar hic adiecimus, vt in ea & auctorem certaminis, & locum, vbi inſtitutum fuit, videas eundem eſſe, qui eſt in hac inſcriptione Græca. Vtra-

IMP. CÆSARI
DIVI. HADRIANI. FIL.
DIVI. TRAIANI
PARTHICI. NEPOTI
DIVI. NERVÆ. PRONEP.
T. ÆLIO. HADRIANO
ANTONINO. AVG. PIO
PONTIF. MAX. TRIB. POT. V
IMP. II. COS. III. P. P.
CONSTITVTORI. SACRI
CERTAMINIS. SELASTICI
SOCII. LICTORES. POPVLARES
DENVNCIATORES. PVTEOLANI.

B que enim inſcriptio Puteolis inſtitutum fuiſſe dicit. SELASTICVM autem pro ISELASTICVM exaratum fuiſſe nemo mirabitur, cui poterunt produci eiuſmodi mille deprauationes in vulgi ſermone fieri ſolitæ. Alius Iſelaſtici certaminis a Traiano, ſed in Bithynia inſtituti, mentionem habes apud Plinium decimo Epiſtolarum. Sacrum autem hoc certamen fuiſſe, & σίτησιν habuiſſe, apparet ex nomine. Non enim Iſelaſticum vocaretur, niſi eius victores vocati eſ-

C ſent Hieronicæ. Solis quippe Hieronicis εἰσελαύνειν fas erat, & diruta parte mœnium pompa in vrbem inuehi. Ideoque etiam quinquennale fuiſſe neceſſe eſt. Quo tempore inſtitutum, cum Olympiade ne, an cum Pythiis concurreret, aut quando inciperet, id vero neſcimus.

Σεβαστὰ ἐν Νεαπόλι. Auguſtalia quidem Romæ celebrabantur IIII. Eid. Octobr. poſtridie Meditrinalium, inſtituta Quinto Fabio Maximo, Iulio Antonio COSS. auctore Dione, anno Iuliano triceſimoſexto, periodi Iulianæ 4706, biennio ante biſextum correctum. Sed hæc Σεβαστὰ ſunt Neapolitana, non Romana. Neapolis & a Græcis condita, & multa in illa Græci inſtituti veſtigia æuo ſuo

D ſuperfuiſſe ſcribit Strabo: πλεῖστα δὲ ἴχνη τῆς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς ἐνταῦθα σώζεται, Γυμνάσιά τε καὶ ἐφηβεῖα, καὶ φρατρίαι, καὶ ὀνόματα Ἑλληνικά, καίπερ ὄντα Ῥωμαίων. Et Varro: *Fratria eſt Græcum vocabulum partis hominum, vt Neapoli etiam nunc.* In Tabula Marmorea quadrata Græca Neapoli mentio extat τῆς φρητρίας, καὶ τοῦ Φρήτάρχου non ſemel, quod dictum eſt pro φρητράρχου, aſperitatis leniendæ literæ caninæ. quemadmodum φητριαὶ etiam pro φρητριαὶ dicebant; & φητρεῖον, pro φρητρεῖον; vt in alia tabula marmorea Romana: VESBINVS. AVG.

AVG. L. PHETRIVM. AVGVSTALIBVS. MVNICIPI. CÆRITVM. LOCO. ACCEPTO. A. REP. SVA. INPENSA. OMNI. EXORNATVM. DONVM. DEDIT. & paſſim in eadem luculenta tabula. Hæ Neapolitanæ Fratriæ, Gymnaſia, Ephebeia oſtendunt plane Græcam vrbem. Itaque & Græcum certamen quinquennale Auguſto inſtituerunt, quod neque cum Olympiaco, neque cum Pythio concurrebat. Celebrabatur enim a diebus æſtiuis anni ſecundi Olympiadis. Nam paucis diebus ante exceſſum Auguſti celebratum, teſtibus Suetonio, & Dione, anno Iphiti 790, qui erat ſecundus Olympiadis 198. Sed quotum fuit illud luſtrum a primi editione, nondum ſcire potui. Meminit huius Neapolitani luſtri non ſemel Papinius: *Protinus ad patrij raperis certamina luſtri.* Item: *Cum ſtata laudato caneret quinquennia verſu.* Alibi de præmio: ---*Chalcidicæ Cerealia dona coronæ.* Videtur igitur corona aurea ſpicata victori dari ſolita. Fuit ergo ϛεφανίτης ἀγών. Inter Neapolitanum agonem & Actiacum intererat triennium. Nam Neapolitanus agon celebrabatur anno ſecundo Olympiadis: Actiacus anno primo Olymp. ſequentis. Statius:

Huc me poſt patrij lætum quinquennia luſtri,
Cum ſtadio iam pigra quies, canuſque ſederet
Puluis, ad Ambracias conuerſa Gymnade frondes
Trans gentile fretum, placidi facundia Polli
Detulit. --- Pigram quietem ludorum intelligit interuallum triennij ſolidi.

Ακτια ἐν Νεικοπόλι. De illis, & quando inſtituta, ſuo loco demonſtratum.

έ Παναθήναια. Quina Panathenæa. Vetuſtiſſima ſane omnium ſunt Attica: quæ celebrabantur anno tertio Olympiadis: vnde ordiebantur Tetraeteridas ſuas Athenienſes, vt libro primo demonſtratum eſt. Cum autem quina Panathenæa numeret, quæ ſint reliqua quadrina, ignoro. Neque enim intelligit Quinquatrus Romanas, neque Quinquatrus Albanas. vtræque enim annales erant, non quinquennales, vt docent Suetonius, & Xiphilinus ſtatim initio Domitiani. Præmium, Olea aurea. Statius poſtquam ſe adeptum coronam Albanam dixit, (ter autem adeptus erat) ſubiicit.

Nam quod me mixta quercus non preſſit oliua.

Quod, inquit, coronam Capitolinam non coniunxi cum Albana. Martialis oleam Albanam, vocat Palladium aurum.

O cui Palladio flaueſcere contigit auro.

Αδριανια. Melius. Αδριανεια, Hadrianalia, Quomodo intelligenda hæc, infra dicetur.

A ε Κοινὰ Ἀσίας. In multis quidem numiſmatis legitur KOINON ACIAC. Sed quæ ſint hæc ludicra certamina, quæ vocat QVINQVE COMMVNIA ASIÆ, ſtudioſi quærant, & non eſt difficile inuenire. Sic τρία κοινὰ Θρῃκῶν habentur in nummo Caracallæ: KOINON. ΘΡΑΚΩΝ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙ. ΑΙΝ. ΦΙΛΙΠΠΟ. ΠΥΘΙΑ. Hoc eſt: Communia tria Thraciæ, ſcilicet Alexandriæ, Æni, Philippopolis celebrabant Pythia Thracica.

Ὁμοίως ἐν Σμύρνῃ. Zmyrneorum Olympiorum meminit Pauſanias Eliac. II. Pergamenorum Olympiorum Dio lib. LI. & Epigramma:

> Ὃν Σμύρνα, καὶ δρῦς Περγάμου καλέσεφεν,
>
> B Δελφοὶ, Κόρινθος, Ἦλις, Ἄργος, Ἄκτιον.

Αὐγούστεια τρίς. De quibus Auguſtalibus intelligat, cum in multis locis inſtituta eſſent, non eſt facile diuinatu.

Atque hæc quidem ſunt ludicra, quæ in illo ſaxo leguntur. Ea omnia fere in Romanorum imperatorum honorem inſtituta fuiſſe non dubito. Sunt & alia ab ipſis imperatoribus inſtituta: vt Aſtyci ludi in Sicilia Syracuſis a C. Cæſare Caligula, inſtar eorum, qui ἐν ἄστει Athenis, qui erant ludi ſcenici. Recte autem ἀστυκοὶ per Υ. Omnino ἀστυκοὶ ἀγῶνες ſunt Græci inſtituti, vt ne mireris, quare ἀστυκοὶ ἀγῶνες in vrbe Græca Syracuſis a Caligula inſtituti. Philoſtratus: ἦν μὲν ὁ παρὰ τοῖς Νεαπολίταις ἀγών. ἡ δὲ πόλις ἐν Ἰταλίᾳ ᾤκισται, γένος Ἕλληνες καὶ C ἀστυκοὶ, ὅθεν καὶ τὰς σπουδὰς τῶν λόγων ἑλληνικοί εἰσι. Ergo ἀστυκοὶ ἑλληνικοὶ, & ludi aſtyci, ἑλληνίζοντες, qualia omnino τὰ ἐν ἄστει Διονύσια. Nam τὸ ἄστυ ſunt vere Athenæ. Item miſceli ludi ab eodem inſtituti in Gallia Lugduni ad aram Aug. Cæſaris. Miſceli autem ludi vocantur Suetonio, qui Iuuenali Miſcelanea: *--ſic veniunt ad miſcelanea Ludi.* Sic, inquit, fiunt ex ſenatoribus mimi, ſiue Ludi. Vnde tranſcurria vocat ludos, ad quos ex ſenatu tranſibant: id eſt, quando ex ſenatoribus fiebant ſcurræ, ſiue Ludi, aut hiſtriones. Tria enim hæc idem ſunt. Neque ſolum ſcenicos miſcelos edidit, ſed & Græcæ & Latinæ facundiæ. quo certamine ferunt victoribus præmia victos contuliſſe, eorundem & laudes componere coactos. Eos autem, qui maD xime diſplicuiſſent, ſcripta ſua ſpongia, linguaue delere iuſſos, niſi ferulis obiurgari, aut flumine proximo mergi maluiſſent. In libro II Anthologiæ εἰς Ποιητάς·

> Τοῦ σοῦ γὰρ πάσχω νεκροῦ χάριν, οἷα πάθοιεν
>
> Οἱ καταδείξαντες βιβλία καὶ καλάμους.

Omnino legendum οἱ καταλείξαντες, qui delingunt ſcripta ſua & calamos. Nihil ſiniſtrius Poetæ aut Rhetori imprecatur, quam vt illi accidat, quod victis fit in Miſcelaneis Lugdunenſibus ad Aram Cæſaris.

ſaris. Neque in alium ſenſum accipiendum illud diſtichon ex eodem libro, εἰς ἀσελγεῖς. A

> Οὐχ ὅτι τὸν κάλαμον λείχεις, διὰ τοῦτό σε μισῶ,
> Ἀλλ' ὅτι τοῦτο ποιεῖς καὶ δίχα τοῦ καλάμου.

ἐκ τῆς ἥττης, quæ illi contigit ad aram Lugdunenſem, τὸν κάλαμον λείχειν exprobrat. Ex conſuetudine autem ait ipſum facere, quod Auſonius Græce maluit, ne Latium diceret opprobrium. Hæc Lugdunenſia erant annua, non quinquennalia. Dion eorum meminit: cuius beneficio annum inſtitutionis ludorum ſcimus. Anno enim primo imperij ſui eos ludos inſtituit Caligula: qui erat, vt ſuo loco dictum eſt, periodi Iulianæ 4750. Huc pertinet nummus Caligulæ cum his literis, COL. ROM. LVGDVN. B

Agonem edidit Athenis Hadrianus: ſed merus erat Olympiacus. Euſebius ad annum primum Olymp. 228: *Hadrianus, cum inſignes & plurimas ædes Athenis feciſſet, Agonem edidit. Bibliothecamque miri operis extruxit.* Neque dubito, quin ille Agon vocatus ſit Παναθήναια Ὀλύμπια Πανελλήνια Ἀδριάνεια. Et ita coniunctim legendum in inſcriptione Romana. Xiphilinus: Ἀδριανὸς δὲ τό, τε Ὀλύμπιον τὸ ἐν ταῖς Ἀθήναις, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ἵδρυται, ἐξεποίησε, καὶ δράκοντα ἐς αὐτὸ ἀπὸ Ἰνδίας κομισθέντα ἀνέθηκε. τά τε Διονύσια τὴν μεγίστην παρ' αὐτοῖς ἀρχὴν ἄρξας ἐν τῇ ἐσθῆτι τῇ ἐπιχωρίῳ λαμπρῶς ἐπετέλεσε. τόν τε σηκὸν τὸν ἑαυτοῦ τὸ Πανελλήνιον ὠνομασμένον οἰκοδομήσασθαι τοῖς Ἕλλησιν ἐπέτρεψε, καὶ ΑΓΩΝΑ ἐπ' αὐτὸν καθεστήσατο, χρήματά τε πολλὰ καὶ σῖτον ἐτήσιον. In his verbis imperi- C tiam Xiphilini notabis: Διονύσια τὴν μεγίστην παρ' αὐτοῖς ἀρχὴν ἄρξας. Imo Dion ita intellexit, Διονύσια τὴν μεγίστην παρ' αὐτοῖς ἑορτὴν μυηθείς. Ea myſteria contigerunt anno II Olymp. CCXXVI. Euſebius, *Hadrianus ſacris Eleuſinæ initiatus multa Athenis bona largitus eſt.* Sed apud Euſebium male primo anno, pro ſecundo. qui ſine dubio eſt error Librarij. Inde aperitur, quare Hadrianus in veteribus inſcriptionibus vocatur Ὀλύμπιος: ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ. ΚΑΙΣΑΡΑ. ΤΡΑΙΑΝΟΝ. ΑΔΡΙΑΝΟΝ. ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΟΛΥΜΠΙΟΝ. ΤΟΝ. ΣΩΤΗΡΑ. ΤΩΝ. ΙΔΙΩΝ. ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ. Quia igitur primus agon Adrianalis editus Olympiade 228, ex eo Olympia vocata. quod & eadem Πανελλήνια a templo D ipſo, & Παναθήναια eodem modo, quia Athenis. Nam vetera Παναθήναια non concurrebant cum Olympiade, ſed cum anno tertio Olympiadis. Quod igitur, auctoribus Dione, & Euſebio, Athenas pulcherrimis ædificiis exornaſſet, ab eo puto nouas Athenas dictas in veteri inſcriptione Mediolanenſi.

IMP.

A IMP. CÆSAR. T. ÆLIVS. HADRIANVS. ANTONINVS AVG. PIVS. COS. III. TRIB. POT. II. P. P.

AQVÆDVCTVM.IN.NOVIS.ATHENIS.COEPTVM.A.DIVO HADRIANO.PATRE.SVO.CONSVMMAVIT.DEDICAVITQ.

Sed aliquis quæret, quid Mediolano cũ nouis Athenis Hadriani? Equidem neſcio. Athenis ἐν ἄστει legitur diſtichon Iambicũ infimæ vetuſtatis:

αἱ δ' εἰσ' Ἀθῆναι Θησέως πρῶτον πόλις.
νῦν δ' Ἀδριανοῦ κ' οὐδὲ Θησέως πόλις.

Etiam νέαι Ἀθῆναι vocabantur Ὀλυμπίειον locus in Delo ſumptibus Adriani extructus ab Athenienſibus. Stephanus.

Agon Solis Romæ inſtitutus ab Aureliano, anno tertio Olym-
B piadis 263. auctor Euſebius: anno periodi Iulianæ 4988, Chriſti Dionyſiano 275. Latinus quoq; ſcriptor meminit Templi Soli dicati.

Agon Pythicus Carthagine inſtitutus ab Imp. Q. Septimio Seuero. Tertullianus Scorpiaco: *Agonas iſtos contentioſa ſolennia, & ſuperſtitioſa certamina Græcarum & religionum, & voluptatum quanta gratia ſæculum celebret, etiam & Africæ licuit. Adhuc Carthaginem ſingulæ ciuitates gratulando inquietant donatam Pythico agone poſt ſtadij ſenectutem.* Sed præter Pythium, id eſt, Muſicum agonem, additum præterea aliquid videtur ex indulgentia Cæſaris. Nam in nummo argenteo Caracallæ ex vna parte eſt caput ipſius Caracallæ imberbis. a tergo Cybele Leoni inſidens, manu ſiniſtra baculum ge-
C ſtans, dextra fulmen. Literæ hæ præterea leguntur: INDVLGENTIA. AVGG. IN. CARTH.

Capitolinus Agon a Græcis paſſim vocatur Καπιτώλια, & Καπετώλια. In nummo Domitiani legimus: ΚΑΠΕΤΩΛΙΩΝ. ΣΕΒΑΣΤΩΝ. Inſtitutus autem a Domitiano, duodecimo eius & Seruij Cornelij Dolabellæ Conſulatu. Cenſorinus ſcribit anno Iphiti 1014 celebratum vndequadrageſimum Agonem Capitolinum. Hoc eſt: Centeſimus quinquageſimus tertius annus Capitolinus cadit in milleſimum quartumdecimum Iphiti. Quare conſequens, vt primus Agon celebratus ſit anno Iphiti 862. qui adiectis 4, & per 19 diuiſus relinquit cyclum Lunæ XI, quo primus Agon editus.
D Rurſus Cenſorinus ſcribebat librum ſuum cyclo Lunæ XI. Tunc a prima inſtitutione Agonis Capitolini præterierant anni abſoluti 152: qui ſunt cycli octo. Quare annus Domitiani quintus, in quem competit duodecimus eius Conſulatus, fuit XI cycli. Vetus eruditus Chronologus apud Clementem: ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς, ἐπὶ τὴν Αὐγούστου νίκην, ὅτε Ἀντώνιος ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἔτη διακόσια ἐνενήκοντα τέσσαρα. ὑπάτευεν Αὔγουστος τὸ τέταρτον, ἀφ' οὗ χρόνου, ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, ὃν ἔθηκε Δομετιανὸς ἐν Ῥώμῃ, ἔτη ἑκατὸν δεκατέσσαρα. Alexander obiit cyclo primo. Annus Auguſtorum Actiacus primus eſt deci-

mus cycli & ducenteſimus nonageſimus quintus a morte Alexandri, A
qui obiit cyclo primo. Diuiſis 295 per 19, relinquitur cyclus decimus. Primus annus primi Agonis Capitolini eſt centeſimus quintuſdecimus a primo Auguſtorum Actiaco, & proinde a cyclo decimo. Ergo primus annus agonis Capitolini eſſet cyclus decimus, ſiquidem verum dicit Chronologus. Sed falſum eſt. Vno enim anno minus dicit. Quare ab anno primo Auguſtorum, ad primum agonem, ſunt anni abſoluti ἑκατὸν πεντεκαίδεκα, non autem δεκατέσσαρα. Hoc melius ex ſumma annorum conuincitur. Annus primus Capitolinus ex ſententia Chronologi eſt XLIX a morte Alexandri, hoc eſt, a cyclo primo. Diuiſis 409 per XIX, relinquuntur X, non XI. Celebratus igitur primus agon Capitolinus anno periodi Iulianæ 4799. B
Vocatur autem Luſtrum ſemper in veteribus inſcriptionibus, vt in illa egregia adducta ab eruditiſſimo Onufrio Panuinio.

L. VALERIO. L. F.
PVDENTI.

HIC. CVM. ESSET. ANNORVM
XIII. ROMÆ. CERTAMINE
IOVIS. CAPITOLINI. LVSTRO
SEXTO. CLARITATE. INGENI
CORONATVS. EST. INTER
POETAS. LATINOS. OMNIBVS
SENTENTIIS. IVDICVM.
HVIC. PLEBS. VNIVERSA
HISCONIENSIVM. STATVAM
ÆRE. COLLATO. DECREVIT.

In ea inſcriptione manifeſto Luſtrum eſt Agon Capitolinus. celebratumque eſt illud Luſtrum anno a Chriſto 106. Nam luſtrum eſt tempus quadriennij. Ouidius: C

--- *In luſtrum accedere debet,*
Quæ conſummatur partibus, vna dies.

Sidonius ad Turnum, lib. IIII. *Sed, vt chirographo facto docetur, cauta centeſima eſt fæneratori, quæ per biluſtre producta tempus, modum ſortis ad duplum adducta produxit.* Sed extat Romæ luculenta ſtele ex portu Anconitano deuecta, quæ tota pertinet ad hunc agonem. & quanuis ſit Græca, tamen pro Luſtro, litera L ſingularis appoſita eſt. Etiam in numiſmatis Græcis nunc L, nunc Λ pro Luſtro poſitum fuiſſe indicauimus. Magnam inſcitiam ſuam D

Εδοξε τοῖς ἀλειφομένοις ἐπειδὴ
Βάτων Φίλωνος πρότερον μὲν
ἐφ' ἔτη δύο προχειρισθεὶς Γυμνασί-
αρχος προεστάτησε ἐνδόξως
καὶ καταξίως αὐτοῦ τε καὶ τῆς τῶν
ἀλειφομένων προαιρέσεως τοῦ
Γυμνασίου, αἰθ' ὧν τὸ κοινὸν δὲ δο-
κιμήσαντα ἐστεφάνωσεν αὐτὸν
ἐπὶ τὰ προειρημένα ἔτη δύο θαλ-
λοῦ στεφάνωι, καὶ τὴν περὶ τούτων
ἀναγραφὴν ὑπομνήματος χάριν
εἰς τὸ Γυμνάσιον κατακεχώρικεν φι-
λοτιμίας ἕνεκεν καὶ τῆς λοιπῆς ἐ-
πιμελείας, ἧς ἔχων διετέλεσεν εἰς
αὐτούς. πάλιν τε εἰς τὸ $\overline{\text{Kς}}$ L, καὶ $\overline{\text{ZK}}$
L, καὶ $\overline{\text{HK}}$ L, ἀξιωθεὶς ὑπέμεινε γυ-
μνασιαρχῆσαι, καὶ τὴν ἁρμόζουσαν εὐ-
ταξίαν αὐτός τε συνετήρησεν, καὶ
τοῦ τόπου καὶ τῶν ἀλειφομένων ἐ-
κτενέστερον καὶ φιλοτιμότερον ἐπὶ
πολλῶι προεστάτησεν. τούς τε τῶι
Ἑρμεῖ καὶ Ἡρακλεῖ τιθεμένους ὑπὸ
τοῦ βασιλέως Γυμνικοὺς ἀγῶνας
συνδιακοσμῶν κατὰ τὴν αὐτοῦ δύ-
ναμιν κατ' ἰδίαν ἐκτιθεὶς ἆθλα τὰ
καθήκοντα τοῖς ἀγωνιζομένοις
ἐφ' οἷς θεωροῦν τὸ κοινὸν πᾶσαν
προθυμίαν καὶ σπουδὴν ἐνδεικνύμε-
νον αὐτὸν ὑπὸ τοῦ τόπου στεφάνους
τε χρυσοῦς περιτέθεικεν καὶ χαλκῆι
τετίμηκεν εἰκόνι Βάτωνα Φίλωνος
γυμνασιαρχήσαντα τὸ τρίτον καὶ τέ-
ταρτον καὶ πέμπτον ἑξῆς, καὶ τὴν ἐν
τῶι προδεδηλωμένωι χρόνωι τῶν νέ-
ων προστασίαν ἀσχήμονά τε καὶ
πρέπουσαν ποιησάμενον. Δεδόχθαι δὲ
καὶ νῦν ἐπαινέσαι τε αὐτὸν ἐπὶ τούτοις
καὶ προσεπιστεφανῶσαι πάλιν χρυσῶι
στεφάνωι. καὶ τοὺς μὲν χρυσοῦς στεφά-
νους εἰς ἀλειφόμενα χωρεῖσαι, τὸ δὲ δό-
γμα τόδε ἀναγράψαι εἰς στήλην λιθί-
νην, καὶ ἀναθεῖναι ἐν τῶι ἐπιφανεστά-
τωι τόπωι τοῦ Γυμνασίου. προσαξιῶσαι
δὲ αὐτὸν καὶ εἰς τὸ $\overline{\text{ΘK}}$ L ἔτι γυμνασιαρχῆ-
σαι, διότι τοῦτο πράξας ἔσται πᾶσι τοῖς
ἀλειφομένοις κεχαρισμένος.

aperuerunt

A aperuerunt, qui λυκάβαντα interpretantur. In hac igitur ſtela nunquam ſatis laudata mentio fit Luſtrorum XXVI, XXVII, XXVIII; quibus coronatus iſte Baton. Porro ab eo petitur, vti Luſtro XXIX iterum præſit Gymnaſio: quod quidem Luſtrum celebratum fuit anno Chriſti 198, quadraginta annis ante illud, quod Cenſorinus eo anno, quo librum ſuum ſcribebat, celebratum fuiſſe prodit: ideo, inquam, totam appoſuimus, quia illud gymnaſium ad hunc agonem pertinebat. Gymnicum enim fuit, teſte Suetonio. Muſicum etiam fuiſſe idem teſtatur: in quo præter cithariſtas, pſilocithariſtas, comprehenduntur etiam poetæ, vt habes in inſcriptione ſupra a nobis allata ex Onufrio. Onufrius quoque hanc, quam ſubiecimus, B inſcriptionem, ad idem Luſtrum confert: cum tamen poſſit etiam referri ad Quinquatria Albana: in qua erant oratorum, & poetarum certamina. Quod autem in ea inſcriptione dicitur coronatus contra omnes ſcenicos, manifeſto oſtendit in commiſſione poematum hoc contigiſſe.

L. SVRREDIO. L. F.
CLV. FELICI
PROCVRATORI. AB
SCÆN. THEAT. IMP.
CÆSAR. DOMITIAN.
PRINCIPI
CORONATO. CONTRA
OMNES SCÆNICOS.

Et qui ita coronati erant contra omnes, ſiue hiſtriones, ſiue poetæ eſſent, ſiue Hieronicæ; omnes illi dicebantur paradoxi. In veteri inſcriptione Romana: Δημήτριον Ἑρμοπολίτην Ἀλεξανδρέα, παγκρατιαστὴν, περιοδονείκην, παλαιστὴν, παράδοξον, ἄλειπτον, τὸν ἀρχιερέα, τοῦ ξύμπαντος Ξυστοῦ διὰ βίου C Ξυστάρχην, καὶ ἐπὶ βαλανείων Σεβ. τὸν πατέρα. Et alibi: M. Αὐρηλίου Δημητρίου, ἀρχιερέως, τοῦ ξύμπαντος Ξυστοῦ διὰ βίου Ξυστάρχου, καὶ ἐπὶ βαλανείων τοῦ Σεβαστ. Ἀλεξανδρέως, Ἑρμοπολίτου, παγκρατιαστοῦ, περιοδονίκου, παλαιστοῦ, παραδόξου υἱός. Conſultus Chirius Rhetor libro III Rhetoricorum: *Paradoxon, quod nos opinionis malæ poſſumus dicere: tametſi quidam parum diligenter Græce loquentes paradoxa pro his, quæ ſunt bonæ opinionis, accipiunt. Vnde etiam vulgo Olympionicas, & cæteros victores ſacrorum certaminum* PARADOXOS *vocant, magis conſuetudine, quam ratione ducti.* Cum Ioannes a Wouvveren iuuenis mihi propter mores & eruditionem cariſſimus, hunc huius auctoris locum D oſtendiſſet, quem ego nunquam legeram, oſtendi ſtatim verum eſſe, quod ille Rhetor ſcripſit, ex illius inſcriptionis loco, quem produximus. Gloſſæ veteres ad Iuuenalis Satyram VIII, ad illud. -- *Vocem Damaſippe locaſti Sipario* -- *Id eſt, Præco fuiſti in mimo. Siparium velum eſt, ſub quo latent Paradoxi, cum in ſcenam prodeunt: aut oſtium mimi, aut quod appellatur Comicum.* In Luſtro igitur Capitolino committi poetas ſolitos, teſtis ipſe, qui in eo victus fuit, Papinius Statius, cum ita ſe victum fatetur; ad Vxorem:

----Tu, cum Capitolia noſtræ A
Inficiata lyræ, ſæuum ingratumque dolebas
Mecum victa Iouem. ----In Epicedio patris addit, quando hoc contigit:

Nam quod me mixta quercus non preßit oliua,
Et fugit ſperatus honos, cum dulce parenti
Inuida Tarpeio caneret te noſtra magiſtro
Thebais: vrebant priſcorum exordia Vatum.

Quod, inquit, quercum Capitolinam multum mihi ſperatam non potui coniungere cum oliua Albana, cum committerem Thebaida meam cum priſcis poetis, id eſt, cum iis, qui iam alias coronas ſæpe vicerant, vrebant me illi, & prægrauabant ſplendore nominis & B famæ ſuæ, ita, vt victus ſim in committenda Thebaide. Propterea Epiſtola libri primi, manifeſto ait ſe deſertum fuiſſe a ſua Thebaide. Verba hæc ſunt: *Quid enim oportet huius quoque autoritate editionis onerari? quod adhuc pro Thebaide mea, quamuis me reliquerit, timeo.* In Epicedio Patris, loco a nobis paulo ante producto, ἀρχαϊσμῷ eleganti dixit Thebaidem inuidam Tarpeio parenti, hoc eſt, inuidioſam: vt ingratum in vtramque partem vſurpamus. Vſus eſt autem verbo Horatiano VREBANT.

Vrit enim ſplendore ſuo, qui prægrauat artes,
Infra ſe poſitas.---- Rurſus ibidem EXORDIA ſunt, quæ Græci ἐνδόσιμα. Varro, C

Qui fabularum conlocant exordia,

τὸ δὲ αἴτιον, inquit, τοῦ με τοῦ ἠλπισμένου νικητηρίου ἁμαρτεῖν, ὅτι τὰ τῶν παλαιποιητῶν ἐνδόσιμα με κατήστραπτεν. &c. Itaque male hodie ille locus & legitur & intelligitur. Legunt enim vulgo ---- *Parentis Inuida Tarpei* --- nullo ſenſu: item *vrgebant*, pro *vrebant*. Perperam accepimus olim illum locum Iuuenalis:

-----*Poſtquam ſubſellia verſu Frangit.* ------- Reliqua veriſſima ſunt: Statium victum fuiſſe committenda Thebaide. Nam omnino falſum eſt, Poetas nihil aliud commiſiſſe, niſi laudes illius Dei, in cuius honorem inſtitutus erat Agon. vt quia ter vicit Statius Quinquatriis Albanis, propterea nihil aliud recitaſſet præter laudes Palladis. Nimium fœcundum oporteret eſſe ingenium, ſi illi, quoties D committeret, toties nouum poema de eadem re inſtituendum eſſet. Tam aliena a vero ſententia non indiget confutatione. En μάρτυς οἴκοθεν ipſe Statius, qui commiſſione nunc Germanici, nunc Dacici belli (quod opus periit) vicit in Albano certamine. Audiamus poetam ipſum in Euchariſtico Epuli ad Domitianum:

Sæpe

A *Sæpe coronatis iteres quinquennia luſtris;*
Qua mihi felices epulas, menſæque dediſti
Sacra tuæ. talis longo poſt tempore venit
Lux mihi, Troianæ qualis ſub collibus Albæ,
Cum modo Germanas acies, modo Daca ſonantem
Prælia, Palladio tua me manus induit auro.

Quid ni commiſerit epos Thebaicum, vt epos Germanicum, & Dacicum? Ergo poetarum Comœdiæ, quæ committebantur διονυσίοις ἀστικοῖς, aut διονυσίοις ἀγροίκοις, continebant tantum laudes τοῦ Διονυσίου. Nemo paulo doctior hoc conceſſerit. Statius Quinquatriis Albanis vicit bello Dacico fortaſſe contra poetam, qui laudes Palladis canebat.
B Commiſit igitur epos Thebaicum Statius Agone Capitolino, & in eo victus eſt contra veteres poetas poeta nouus. Sic accipiendum poeta vetus & poeta nouus in prologis Terentianis. ὁ μακαρίτης Onufrius noſter vir optimus & eruditiſſimus Diocletiano III & Maximiano II. COSS. notat Agonem Capitolinum celebratum fuiſſe. Sed vir eruditus de coniectura hoc dicit, nullo vetere auctore, vt & illud, quod ait, agonas omnes ſublatos a Conſtantino Magno, cum tamen Iulianus in epiſtola pro Argiuis perſpicuè doceat, etiam tunc agones illos celebrari ſolitos. Nam ſæculo Auſonij adhuc ille agon obtinebat. Ita enim Auſonius de Delphidio Rhetore:

C *Tu pæne ab ipſis orſus incunabulis*
Dei poeta nobilis,
Sertum coronæ præferens Olympicæ,
Puer celebraſti Iouem.

Præferre coronam, nihil aliud eſt, quam coronatum eſſe. Nulla alia erat nobilis corona Olympica ea tempeſtate, præter Elidenſem & Capitolinam. Nam agonas omnes ceſſaſſe tunc perperam ſcribit Onufrius. Quare enim Iulianus pro Argiuorum priuilegiis ſcripſiſſet? Sed apud Auſonium Capitolinorum agonum coronam intelligimus potius, quam Elidenſium. Bonus vir, qui commentarios
D ſuos in Auſonium reconcinnauit, vt, quod ſolet, diſſentiat a nobis, aliam interpretationem adfert, quæ non eſt nauci. In omnibus tamen diſſimulat, in quibus a nobis adiutus eſt: quamquam recte pœnituit eum prioris editionis, & merito. Ego vero omnia æqui bonique conſulo.

DE LVDIS SÆCVLARIBVS DOMITIANI. A

DOMITIANVS, inquit Suetonius, *fecit ludos ſæculares, computata ratione temporum ab anno, non quo Claudius proxime, ſed quo olim Auguſtus ediderat.* Cenſorinus autem ait editos fuiſſe, Domitiano XVI, & L. Minutio Rufo COSS. anno A. V. C. IↃCCCLVII. Mendum eſt in his annis Vrbis apud Cenſorinum: pro IↃCCCXLII, item in Conſulatu Domitiani, XVI pro XIV. quanquam non 842, ſed aut 840 Catonianus, aut 841 Varronianus Vrbis annus fuit, tertius vtique ab agone Capitolino, centeſimus triceſimus tertius a Kalendis primis Iulianis, octageſimus octauus Chriſti Dionyſianus. B Ludi autem ſæculares Auguſti celebrati ſunt duobus Cais, Furnio, & Silano COSS. anno Iuliano viceſimo nono. Differentia igitur ludorum Auguſti & Domitiani, anni 104. Atqui debebant eſſe 110, ſiquidem habita eſt ratio eorum ludorum, non quos Claudius proxime, ſed quos Auguſtus ediderat, vt vult Suetonius. In hoc ergo nullam aliam cauſſam, præter animi ſui libidinem ſecutus eſt Domitianus. Neque ſolus hoc Suetonius dixit. Zoſimus quoque Domitiano rationem ludorum Auguſti habitam ſcribit: Μετὰ δὲ τὸν Σεβαστὸν Κλαύδιος ἤγαγε τὴν ἑορτὴν, οὐ φυλάξας τὸν τῶν ὡρισμένων ἐτῶν ἀριθμόν. μεθ' ὃν Δομετιανὸς, τὸν Κλαύδιον παραπεμψάμενος, καὶ τὴν περίοδον τῶν ἐτῶν, ἀφ' οὗ τὴν ἑορτὴν ὁ Σεβαστὸς ἐπετέλεσεν, ἀριθμήσας, ἔδοξε τὸν ἐξ ἀρχῆς παραδοθέντα φυλάττειν θεσμόν. C Atqui παραδοθεὶς θεσμὸς, vt ipſe docuit, erant anni CX abſoluti. Hic tantum ſunt CIIII. Quid ergo hic dicet? Itaque hi ludi melius congruebant anno Iuliano 139, Chriſti 94. De his ita Statius:

Nec tantum induerint Faſtis noua ſæcula crimen,
Aut inſtaurati peccauerit Ara Terenti.

Et aliquot interiectis: --- *Neque enim fruſtra mihi nuper honora*
Carmina patricio pueri ſonuiſtis in oſtro.

Et in ſaxo Romano.

A. P. V. C. ꟾↃCCCXLI.
.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·. D
.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.
.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.·.
EX. S. C. LVDI. SÆCVLARES. FACTI.

In eo ſaxo nomen Domitiani eraſum. Rurſus Statius in XVII Conſulatum Domitiani:

---*mecum*

A *----mecum altera ſæcula condes,*
Et tibi longæui reuocabitur ara parentis.

Lege, *Ara Terenti.* Et ſane illi Conſulatui melius conueniſſent ludi ſæculares. Saltem vno tantum anno ſerius celebrati fuiſſent, quam ὁ παραδοθεὶς θεσμὸς poſtulat, de quo ſcribit Zoſimus.

DE INITIO NERVÆ.

DOMITIANVS occiſus eſt XIIII Kal. Octob. anno ætatis XLV, Imperij XV. Auctor Suetonius. Iniuit autem imperium Idib. Septemb. Ergo Domitianus imperauit annos XIIII ſolidos, dies IIII, ita vt quinto die anni XV imperij ſui ineuntis perierit. Ad-
B de annis imperij Domitiani V ad methodum Lunæ in menſe Septembri. Ita Domitianus perierit anno cycli primo. Hoc eſt, annus imperij Domitiani XV inibat ab Idibus Septembris illius anni, in quo currebat cyclus primus, qui erat periodi Iulianæ 4808, Nabonaſſari 843, Paophi XX: vnde init imperium Neruæ. Qui Domitiani imperio attribuunt annos XV, dies XV, minus prudenter facere videntur. Suetonius enim, & Sex. Aurel. Victor recte ſcribunt, quintodecimo circiter imperij anno periiſſe, de quo ſcilicet dies quinque duntaxat delibauerat. Sex. Aur. Victor ſcribit, eo die, quo Nerua obiit, Solis deliquium fuiſſe. Nos negamus vllum fuiſſe. In fine Domitiani & initio Traiani perturbatio eſt Faſtorum. In Faſtis
C Siculis οὐδὲν ὑγιές. Nam in illis per totum fere tempus Domitiani omnia paria Conſulatuum confuſa.

DE INITIO TRAIANI.

XIPHILINVS de Nerua: Πράξας δὲ ταῦτα μετήλλαξεν, ἄρξας ἔτει ἑνὶ, καὶ μησὶ τέσσαρσι, καὶ ἡμέραις ἐννέα. Annus vnus, menſes quatuor, dies nouem ex initio Neruæ, nimirum ex a.d. XIIII Kal. Octob. cycli primi, deſinunt in a.d. VI Kal. Febr. cycli tertij, anno Nabonaſſari 844, neomenia Phamenoth, quatuor diebus ante nouilunium. Vnde conuincitur falſi Aur. Victor, qui ſcribit, eodem die, quo obiit Nerua, Solis defectionem fuiſſe. Nam neque noui-
D lunio obiit, neque toto anno defectio Solis fuit. Huic argumento fauet obſeruatio Menelai Mathematici apud Ptolemæum. Is enim obſeruauit anno primo Traiani coniunctionem Lunæ cum Spica Virginis, quem annum ait fuiſſe a Nabonaſſaro 845, Mechir XV, ſequente XVI. Ergo erat annus Chriſti Dionyſianus 98, Ianuarij 10, ſequente 11, feria quarta, ſequente quinta: anno periodi Iulianæ 4811, cyclo Solis 23, Lunæ quarto: anno mundi 4047. Ægonos 18, ſequente 19. Neomenia Zygonos 2.10.31′, Septembris XXV. anno Iudai-

co 3858, Tebeth 18, ſequente 19, cuius character 6. 19. 248, fe- A
ria VII, Decembris 23. Itaque neomeniæ Ægonos & Tebeth concurrebant. Ergo hæc obſeruatio contigit diebus quindecim ante ſecundum annum Traiani. Hinc videmus in Faſtis Onufrianis perperam duo paria Conſulum attribui imperio Neruæ. Vnum enim tantum par Conſulum interiiciendum inter initium Neruæ, & eas Kalendas Ianuarij, quibus deceſſit. At Faſti Siculi vnum tantum par recte attribuunt. Alioqui præter quatuor menſes, non annum, ſed biennium imperaſſet. Corrigendi igitur Faſti. Præterea finis Domitiani, vt dixi, corrigendus in iiſdem Faſtis. Annus primus Traiani eſt 4810 periodi Iulianæ.

B

DE TRIVMPHO DACICO TRAIANI.

In nummo Traiani mulier ſedens manibus poſt terga reuinctis, cum literis S.P.Q.R. OPTIMO. PRINCIPI. COS. V. Sub muliere hæ literæ DAC. CAP. Ergo Dacicus triumphus incidit in quintum Conſulatum Traiani. Cum autem iſte Triumphus inciderit in V Conſulatum Traiani, qui fuit annis XV abſolutis poſt ludos Sæculares Domitiani, hoc tempus conuenit anno Chriſti 103, periodi Iulianæ 4816, annis quinque poſt obſeruationem Menelai. Tamen in nummo æreo Traiani ex vno latere legimus: IMP. CAES. NERVAE. TRAIANO. AVG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. III. Et ex altero C
latere Victoria alata cum corona, in cuius medio VIC. DAC. & in peripheria S.P.Q.R. OPTIMO PRINCIPI. Sed nondum de Dacis triumphauerat, quanquam Dacicus cognominabatur.

DE INITIO HADRIANI.

Xiphilinvs de Traiano: *ἐξαίφνης ἀπέψυξε μοναρχήσας ἔτη δεκαεννέα, καὶ μῆνας ἕξ, ἡμέρας τε πεντεκαίδεκα.* Sex menſes cum diebus XV ex a.d. VI Kal. Febr. putati deſinunt in a.d. IV. Eid. Auguſti. Rurſus, cum inierit imperium cyclo Lunæ tertio a XXVII
Ianuarij, obierit autem viceſimo imperij, ergo eodem cyclo obiit, D
quo imperium iniuit. Cæpit autem imperare anno Chriſti 97. Ergo obiit anno Chriſti 117, a.d. IV. Eid. Auguſti, anno Nabonaſſari 864, Thoth XVII, feria VI, anno periodi Iulianæ 4829, cyclo Lunæ III, Solis XII. anno Iphiti 893, vt recte annotat Euſebius. Vnde conſurgit initium Adriani. Ad hæc facit defectio Lunæ obſeruata nono eiuſdem Imperatoris anno, Nabonaſſari 872, Pachon XVII, ſequente XVIII, feria quarta, ſequente quinta, cyclo Solis XXII,

Lunæ

A Lunæ xii, anno periodi Iulianæ 4838, Chriſti 125, April. v, ſequente vi. anno mundi 4074, Krionos xvi: cuius Zygon 7. 23. 42′, Sept. xxiv, anno Iudaico 3885, Niſan xv, ſequente xvi: cuius character 4. 18. 729, feria v, Martij xx. Sane ſi annus 864 Nabonaſſari eſt primus annus Hadriani: nonus igitur Hadriani erit 872, vt demonſtratum eſt. Præterea ſi annus primus Hadriani eſt tertius cycli, nonus erit vndecimus cycli a Thoth, in diebus æſtiuis, & extendetur in ver ſequens, cyclo xii. Quod erat demonſtrandum. Rurſus obſeruatum æquinoctium anno xvii Hadriani, Nabonaſſari 880, Athyr vii, feria iv, hora ſecunda poſt meridiem, Alexandriæ, anno periodi Iulianæ 4845, Chriſti 132, cyclo Solis primo,
B Lunæ xix, Tiſri xxi, anni Iudaici 3892: cuius character 5. 10. 245, Septemb. v. anno mundi 4082, Parthenonos vltima. Nam Zygon ſequens fuit 3. 22. 16′. Obſeruatio Ptolemaica, horis 26 a meridie xxiv Septemb. Zygon Mundi, horis 22 a meridie xxiii. Differentia, dies vnus, horæ quatuor. Tantum abnutant ab Hipparcheis obſeruationibus Ptolemaicæ: quod Albateni, & nos cum eo inſtrumentis potius attribuimus, quam ipſi obſeruatori. Nam ſane fabulam Trepidationis, aut illa non meliorem Libramenti fabricam non moramur. Hoc ab initio exaſperabit animos imperitorum, a quibus ægre extorquetur, quod ab initio illorum cerebris inoleuit. Sed illis opus eſt longa die. At a ſapientibus ratio exprimit, quod longa dies
C a peruicacibus. Nam ſane tandem illæ Trepidationes, illa Libramenta abibunt illuc, vnde pedem extulerunt. Iam audio ſtridores, & ſibilos rudentum. Sed tempus, quod dixi, ab eis extorquebit, quod ratio non poteſt.

DE INITIO ANTONINI PII.

Spartianvs de Hadriano: *Vixit annis* lxxii, *menſibus* v, *diebus* xvii. *Imperauit annis* xxi, *menſibus* xi. Paulo ante: *apud ipſas Baias perijt, die* vi *Iduum Iuliarum*. Totidem anni & menſes ab a. d. iiii Eid. Auguſti anni periodi Iulianæ 4829, cadunt in
D a. d. vi Id. Iulias anni 4850 periodi Iulianæ, Nabonaſſari 884, Meſori xxvi. hoc eſt, diebus decem ante initium anni 885: anno Iphiti 913 ineunte. Nam Euſebius ponit male annum 914. Anno Antonini iii, Nabonaſſari 887, Athyr ix, feria vi, æquinoctium autumni a Ptolemæo obſeruatum, anno Chriſti 139, Periodi Iulianæ 4852, cyclo Solis viii, Lunæ vii, Septembris xxvi, hora poſt ortum Solis Alexandriæ, Tiſri xvi anni Iudaici 3900: cuius character 5. 14. 116′, Septembris xi. anno Mundi 4089, Parthenonos vltima.

Nam

Nam Zygon ſequens fuit 5.15.1', Septembris XXV. Obſeruatio A
Ptolemæi, a meridie XXV, horis 19. Zygon mundi, a meridie XXIV, horis 15. Differentia dies, hor. IV. vt in autumno anni XVII Hadriani. Quare mire conſtans eſt diſſenſio. Error eſt in inſtrumento. Rurſus eodem anno Nabonaſſari & Antonini obſeruatum æquinoctium vernum ab eodem Ptolemæo, Pachon VII, feria ſecunda, anno Chriſti 140, Periodi Iulianæ 4853, Martij XXII, hora circiter poſt meridiem, cyclo Solis IX, Lunæ VIII. Quindecim cyclis antea, hoc eſt, annis 285 abſolutis Hipparchus obſeruauerat æquinoctium vernum a meridie feriæ tertiæ in XXIII Martij, hora 18. 0'. Annis 285 competit de Tabula Solari libri IV, character 4. 2.
59'. Cum quo ſi componatur character æquinoctij Hipparchi, 3. B
18. 0'. habebimus 7. 20. 59'. hoc eſt, horas viginti a meridie feriæ VII, hora ſecunda completa poſt Solem occaſum feriæ primæ in XXI Martij. Differentia obſeruationis Ptolemaicæ, & Krionos Mundi, dies vnus, horæ paulo minus quinque. quæ differentia fere conſentanea eſt prioribus duabus æquinoctij autumnalis obſeruationibus. Hæc conſtans variantia magis confirmat opinionem de errore inſtrumentorum. Nam de diligentia Ptolemæi ſequius iudicare, religio eſt. Obſeruatum igitur æquinoctium vernum Ichthyonos vltima. Si nobis res fuerit cum æquo Lectore, is non poterit ſatis laudare annum cæleſtem Mundi, niſi velit τοῖς Ιππαρχείοις ἐπιλογισμοῖς ὁμόσε
χωρεῖν. Alias obſeruationes Ptolemaicas ſub Antonino factas pote- C
runt ſtudioſi iuuenes ad methodum noſtram exigere. Itaque aliquid relinquendum illis, in quo ſe exerceant. Nam ſolſtitium eodem anno obſeruatum ideo non examinauimus, quia nullam ſuper ſolſtitio obſeruationem Hipparchi habemus. Metonicam enim plane reiicimus, vt vno ſaltem die verum ſolſtitium anticipantem. At contra obſeruatio Ptolemæi cum ſit vno die ſerior, cadit in ſecundam Karkinonos Mundani. Cenſorinus ſcribebat librum ſuum anno Chriſti 238, Nabonaſſari 996, quo anno ſcribit Thoth Nabonaſſari, fuiſſe ante diem ſeptimum Kal. Iulias: centeſimo autem anno antea, Imperatore Antonino Pio, & Bruttio Præſente COSS. fuiſſe ante diem XII.
Kal. Auguſti, id eſt, XXI Iulij. Quod falſum eſt. Fuit enim a. d. XIII. D
Kal. Auguſti, feria ſeptima. Hactenus referre potuimus initia principum Romanorum, quod nullum non ex illis charactere aliquo certo præditum eſſet. Ad reliquorum principum tempora indaganda tantum abeſt, vt ab auctoribus aliquam opem ſperare potuerimus, vt omnes coniuraſſe in id videantur, ne idem ſentirent, & ne aliquam facem nobis allucerent. Paucula quædam carptim notabimus, in quibus characterem aliquem deprehendimus.

DE LV-

A ## DE LVDIS SÆCVLARIBVS IMP. SEVERI.

Censorinvs de ludis Sæcularibus: *Octauos* (fecerunt) *Imperatores Septimius, & M. Aurelius Antoninus, Chilone, & Libone* coss. *anno* ıↃcccclvii. Scribebat hæc anno Chriſti 238, anno Vrbis 991. Interuallum a ludis Sæcularibus Seueri ad annum Vrbis 991, anni abſoluti 34. Ergo ludi Seculares SeptimI Seueri celebrati anno Chriſti 204, Iuliano 249. At ludi Sæculares Auguſti facti duobus Cajs, Furnio, & Iunio Silano coss. anno Iuliano 29. Interuallum Secularium Auguſti & Seueri, anni abſoluti 220. Ergo anno 221 a ludis Auguſti celebrati ludi Seueriani. B Quare rationem habuit non proximorum Domitiani, ſed Auguſtanorum. In quo rectam viam tenuit, &, vt Zoſimus loquitur, τὸν παραδοθέντα θεσμὸν obſeruauit.

DE INITIO IMP. SEVERI ALEXANDRI.

Hippolytvs Epiſcopus in Canone Paſchali: Ἔτους Α̅ βασιλείας Ἀλεξάνδρου αὐτοκράτορος ἐγένετο ἡ ΔΙ̅ τοῦ Πάσχα Εἰδοῖς Ἀπριλίαις σαββάτῳ, ἐμβολίμου μηνὸς γενομένου. Vt quartadecima Paſchalis ſit xiii Aprilis, item vt xiii Aprilis ſit Sabbatum, hæc C duo non concurrunt, niſi in anno Dominico Dionyſiano 222, in quo cyclus Paſchalis xiiii, Solaris vii. Ipſe igitur Epiſcopus hæc ſcribebat eodem anno, quem dicit fuiſſe primum Seueri Alexandri. neque potuit hoc ignorare. Quare falſum eſt, quod ſcribit Agathias, ab Alexandro Macedone, ad quartum annum Alexandri Mamææ Imperatoris, fluxiſſe annos 538. Verba eius hæc ſunt ex libro iv, de Sapore Perſa: ἐκεῖνο δὲ μόνον προσθεῖναι ἂν ἐπ' αὐτῷ, ὡς ἔτεσιν ὕστερον, ὀκτὼ καὶ τριάκοντα καὶ πεντακοσίοις Ἀλεξάνδρου τοῦ παιδὸς τοῦ Μακεδόνος, τετάρτῳ δ' ἔτει τῆς θατέρου Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαμαίας ἀρχῆς, τὸ τῆς Περσῶν βασιλείας ἐπιλαβομένῳ τῷ Ἀρταξέρξῃ, καθ' ὃν τρόπον ἀπήγγελται, διήνυσται χρόνος ἐν αὐτῇ ἐνιαυτῶν πεντεκαίδεκα δυοῖν μηνοῖν ἐνδεόντοιν. D Hic duo inſignes errores. primum, quod annos Seleucidarum Alexandreos ab initio monarchiæ Alexandri deduci exiſtimat: deinde, quod dxxxviii intereſſe putat ab initio Seleucidarum, ad quartum annum Alexandri Mamææ. Annus quartus Alexandri Mamææ in periodo Iuliana, 4938. Annus primus Seleucidarum 4402. Differentia: anni 536. Duobus igitur annis plus dixit. Hoc enim modo Alexandri Mamææ initium caderet in annum Chriſti 224: quomodo quidam faſti Conſulares habent

habent. mendoſe. Hic Imperator a multis dicitur Alexander Seuerus. Sed in veteribus inſcriptionibus vocatur IMP. CAESAR. M. AVRELIVS SEVERVS ALEXANDER. Recte apud Euſebium in Chronico annus primus Alexandri attribuitur anno ſecundo Olympiadis CCL. A

DE INITIO GORDIANI.

IMPP. Balbino & Maximo cæſis, Gordianus Iunior Imperator creatus Vlpio & Pontiano COSS. ludis Capitolinis, non ſcenicis, vt ſcribit Iulius Capitolinus. Eum autem agonem Capitolinum vndetriceſimum ait fuiſſe Cenſorinus. Quare quo anno Cenſorinus librum B ſuum ſcribebat, is fuit primus Gordiani, Chriſti 238, Iphiti 1014, periodi Iulianæ 4951, Nabonaſſari 986. Anno autem Gordiani ſecundo celebratis Neronianis ludis, expeditio in Perſas ſuſcepta eſt: vt ſuo loco ex Sex. Aur. Victore demonſtrauimus. Iulius Capitolinus: *Sed indicium non diu imperaturi Gordiani hoc fuit, quod eclipſis Solis facta eſt, vt nox crederetur, neque ſine luminibus accenſis quicquam agi poſſet.* Hæc inſignis defectio Solis contigit Perpetuo, & Corneliano COSS. anno, qui anteceſſit proxime imperium Gordiani, id eſt, ante Conſulatum Vlpij & Pontiani, die XXII Payni anni a Nabonaſſaro 984, feria quarta: anno Chriſti 237, periodi Iulianæ 4950, Aprilis XII, cyclo Solis XXII, Lunæ X. Niſan vltima anni C Iudaici 3997, cuius character 3.12.674, Aprilis XIIII. anno mundi 4186, Krionos XXIII. Zygon, 7.3.39′, Septemb. XXIIII.

DE LVDIS SÆCVLARIBVS PHILIPPORVM IMPP.

CASSIODORVS. ÆMILIANVS ET AQVILINVS. *His* COSS. *Milleſimus annus Vrbis Romæ expletus eſt, ob quam ſolennitatem innumerabiles Philippus cum filio ſuo beſtias in Circo magno interfecit: ludoſque in Campo Martio theatrales tribus diebus ac noctibus populo peruigilante celebrauit: quadraginta etiam miſ- D ſus natali Romæ vrbis concurrerunt, & Agon mille annorum actus.* Mirum ſub aliis COSS. ludos celebratos dicere, quam quibus nummi ipſorum Impp. præferunt. In nummis Philippi ſenioris, IMP. CÆS. PHILIPPVS. AVG. COS. III. AVGG. SÆCVLARES. Et in alio ab Onuphrio producto; in vno quidem latere: PHILIPPVS. AVG. COS. III. ÆTERNITAS. AVGG. in altero: MILLENARIVM. SÆCVLVM. In nummis Iunioris: IMP. M. IVLIVS PHILIPPVS.

A cos. II. sacr. sæcvl. Ergo Agon millenarius Vrbis actus Imperatoribus Philippis patre III, filio II coss. anno decimo poſt initium Gordiani: hoc eſt, anno Chriſti 248. At Claudius anno Chriſti 47. Differentia anni cci. Recte. Nam male Claudius anno Chriſti 47, qui erat octingenteſimus Varronianus, & 799 Catonianus. Debuerat igitur anno Chriſti 48. Ita inter ludos Claudij & Philipporum interfuiſſet legitimum tempus, nempe anni cc ſolidi. Annum igitur octingenteſimum celebrauit Claudius: nongenteſimum Antoninus Pius. Sex. Aur. Victor Andreæ Schotti: *Denique annis, quibus publica egit, viginti, idem manſit, celebrato magnifice Vrbis nongenteſimo.* Hoc retuli, quia nuſpiam lectum. Poſt milleſimum annum, B nullum alium centenarium natalem Vrbis celebratum puto. Saltem nemo eorum ſcriptorum, qui ſuperſunt, hoc prodidit. Nam quod anno Chriſti 404 ſæculares ludos ex verſibus Claudiani diuinat doctiſſimus Onufrius, hoc a nobis ſupra confutatum eſt. Ille enim annus Chriſti neque veteribus ludis ſæcularibus conuenit, neque centenariis natalibus Vrbis. Sed quomodo illi verſus Claudiani accipiendi, ibidem indicauimus.

DE INITIO IMP. PROBI.

C Evsebivs e regione anni ſecundi Olympiad. 264: *Secundo anno Probi iuxta Antiochenos* cccxxv *annus fuit: iuxta Tyrios* ccccii: (*vel* ccci *ſecundum quoſdam*) *iuxta Laodicenos* cccxxiv: *iuxta Edeſenos* ccclxxxviii: *iuxta Aſcalonitas* ccclxxx. Antiocheni annum Iulianum incipiunt a Kal. Octobribus, vt non ſemel a nobis dictum eſt: Edeſeni a Ianuario ſequenti. Ideo annus Antiochenorum anteuenit initium anni Romani, aut Edeſeni menſibus tribus ſolidis. Itaque cum Antiocheni a neomenia ſui Tiſrin prioris, vel Hyperberetæi, qui eſt noſter October, inciperent putare annum 325, adhuc tamen currebat annus 324 Edeſenis, & Romanis, cyclo Lunæ XIV. Sed ineunte anno ſecundo Olympiadis 264, currebat cyclus XIII tantum. Ergo perperam apud Euſebium *ſecundo* pro D *tertio*. Corrigendum igitur: & e regione tertij non ſecundi ponenda illa verba, quæ iam produximus. Non enim eſt error Euſebij, ſed librarij. Quare annus ſecundus Probi Imp. congruit anno III Olympiadis CCLXIIII, ducenteſimo ſeptuageſimo nono Chriſti, trecenteſimo viceſimo quarto Iuliano. Et proinde vnum par Conſulum expunctum eſt ex ſerie Faſtorum Onufrianorum, nempe Conſulatus Probi Auguſti & Paulini; in primo anno Probi: quos Conſules ſequuntur Probus II, & Lupus in ſecundo anno Probi, qui erat,

 vt dixi-

vt diximus, Chriſti 279. Sequuntur Probus III, & Paternus. Quæ A tria collegia Conſulum recte habent in Faſtis Siculis, qui tametſi habent multa, quæ reprehendas, tamen ope illorum multa menda de ratione temporum tolluntur, & longe plura ſupplentur. In Caſſiodoro quoque Conſules Probus & Paulinus leguntur. Quare non bene abdicati ſunt a diligentiſſimo viro Onufrio.

DE EPOCHA ÆGYPTIORVM DIOCLETIANEA.

PROPAGATVS iam per orbem terrarum Chriſtianiſmus nuſpiam maiores radices egit, quam in Ægypto: nuſpiam plures, aut acriores Chriſtianæ doctrinæ vindices. Poſt multas igitur B de Paſchatis celebratione velitationes, & Octaeteridum ineptas fabricas, primi omnium Ægyptij ex doctrina Calippi cyclum enneadecaetericum Paſchalem inſtituerunt, neomenia Thoth anni Actiaci 314 ineuntis, M. Aurelio Probo Aug. II, Furio Lupo COSS. anno Chriſti Dionyſiano 284, periodi Iulianæ 4997, periodi Conſtantinopolitanæ Paſchalis 5792, tribus diebus ante annum eiuſdem periodi 5793: anno 5778 periodi Conſtantinopolitanæ Lunaris, triduo itidem ante annum 5779. neomenia Tiſri anni Iudaici ineuntis 4045, cuius character 6.8.685, in neomenia ipſius Thoth: VII Parthenonos anni a conditu rerum 4233. cuius Zygon 2,13,14', Septemb. XXIIII. anno Nabonaſſari 1033, Thoth XVIII. C Hæc ſane prima fuit inſtitutio cycli Paſchalis. Ex quo obtinuit, vt is diceretur annus primus cycli Paſchalis, qui fuit primus cycli Ægyptiaci in Paſchatis celebratione, hoc eſt, qui competebat Niſan ſequenti, cuius character 3.1.836, Martij XXIV, Krionos quinta, cuius Zygon fuerat 3,19.3', in XXIII Septembris propter biſextum, cum in anno communi futurus eſſet in XXIV, & ſequens Krion in XXI Martij. Hinc eſt, quod Theophilus cyclum ſuum magnum incepit ab anno Chriſti vulgari 380: quod is annus habeat eundem ſitum Lunæ, quem annus Chriſti 285. Vnde, vt dixi, primus cyclus Lunæ dicitur is, qui eandem quartamdecimam Niſan habet, quam annus 285. Non dubium eſt, quin hactenus epocha D annorum Actiaca, qui dicebantur anni Auguſtorum, vſi fuerint: cum, vt dixi, is fuerit annus Auguſtorum iniens 314. Sed propter odium Chriſtianiſmi, Achilleo, qui tyrannidem Ægypti inuaſerat, interfecto, Ægypto miſerrimo ſeruitutis iugo oppreſſa, a domitore Diocletiano, hæc Epocha Diocletianea vocata eſt, quamuis triennio ante imperium Diocletiani inſtituta fuiſſet. Atque hoc quidem verum eſt, & tam vere hoc dixerunt, qui de hac clade Ægypti loquuti ſunt, quam

A quam falſo, quod adiecerunt, ab eo tempore Ægyptios deſiuiſſe vſum annorum vagorum Nabonaſſari. Non confutaſſem hoc, neque mea hæc eſt voluptas, vt hodie quorundam, de quiſquiliis triumphare, niſi viderem homines harum rerum peritiſſimos id in literas retuliſſe. Thoth Nabonaſſari, vt oſtendimus, erat in XII Iunij. Quomodo ergo retraxit eum fugitiuum Diocletianus in XXIX Auguſti? Deinde quomodo adhuc temporibus Diocletiani vtebantur Thoth vago, qui a primo anno Auguſtorum fixerunt illum in ea ipſa die, in qua contigit ipſum deprehendi tempore Actiacæ victoriæ? Thoth ſiquidem ille eſt proprius Actiacæ victoriæ. Neque verum eſt, quod in vetuſtis auctoribus Martyrologiorum legitur, Feſtum Petri ad B Vincula ideo Kalendis Auguſti inſtitutum, iuſſu Eudoxiæ Auguſtæ Imp. Theodoſij vxoris, vt populus reuocaretur a gentilis ſuperſtitionis pompa, quam quotannis celebrabat ea die, pro victoria Octauiani Auguſti de Antonio & Cleopatra Kalend. Auguſti collata. Quam enim hoc verum ſit, patet ex iis, quæ de victoria Actiaca demonſtrauimus, quæ III die Septembris, non autem Kalendis Aug. contigit. Sed fortaſſe potuit aliud ſolenne veteris ſuperſtitionis fuiſſe. Plutarchus vtitur menſibus Auguſtorum Ægyptiacis fixis, & vetuſtiſſima inſcriptio Græca, quam protulimus ſupra in diatriba de anno Auguſtorum Ægyptiaco. Quid igitur dicent? Certum igitur eſt, hanc epocham propter cyclum Paſchalem inſtitutam, & cum eam C aliquo titulo ex Chriſtiana doctrina petito Eccleſia Alexandrina cognominaſſet, odio Chriſtianiſmi a Diocletiano ex ſuo nomine vocatam Diocletianeam. Æthiopes hactenus vocant non annos Diocletiani, ſed annos Gratiæ, ዓመተ፡ምሕረት። עָמַת מִחְרַת. Sed epocham & caput ipſum computi ita vocant, non autem annorum ſeriem. Et quidem ratio in promptu eſt, quia non per annos Diocletiani eam epocham putant, ſed per annos periodi vtriuſque cycli, annorum 532, quot annorum eſt periodus Dionyſiana. Anno hoc Chriſti Dionyſiano 1596, inibit annus huius epochæ 1313. Eccleſia Æthiopica tantum numerabit annos gratiæ 249. quia duæ periodi magnæ Dionyſianæ, nempe anni 1064, de 1313 deductæ relin- D quunt annos 249. & quia Dionyſiana periodus incipit ab anno primo Gratiæ, hoc eſt, τῆς ἐνσαρκώσεως, inde nomen huic epochæ in Æthiopica eccleſia. Arabes Muhammedani vocant تاريخ القبط Terikelkupti: hoc eſt, Æram Ægyptiacam. quia ſoli Chriſtiani ea vtuntur. Ipſi Chriſtani vocant تاريخ الشهدا ἐποχὴν τῶν μαρτύρων. Cauſſam ſciſcitanti ita olim reſpondit mihi ὁ μακαρίτης Dominus Ignatius Patriarcha Antiochenus,

vir, quo doctiorem Oriens noſtro ſæculo non tulit : وايضا A
انكم قد سالتم عن تاريخ الشهدا المستعمل من القبط ان
ما هو وما هو سبب تسميته بهذا الاسم فاعلم انه مبدى
من السنة التاسعة عشر لملك ديوقليطيانوس الكافر
التي فيها زاد الاضطهاد علي النصاري وامر بهدم كناسيهم
وبقتل كل من ما يدبح لاصنامه واستشهد بهذا الامر علي
يده من مومنين ولاية القبط مايه واربعة واربعين الف
وسبعمايه نفر فمن هذا اليوم يبدي تاريخ القبط ويسمونه B
تاريخ الشهدا اي اولاد الذين اسفك دمهم ديوقلطيانوس

Hoc eſt : *Præterea quæſiuiſtis ſuper* AERA MARTYRVM *vſitata ab Ægyptiis, quænam illa ſit, & ob quam cauſam ita appellata. Scito eius initium eſſe ab anno Regis Diocletiani impij* (ἀθέου) *decimo nono, in quo auxit perſecutionem contra Chriſtianos, cum edixiſſet eorum eccleſias deſtruere, item vt quicunque idolis non ſacrificaret, interficeretur. Quo circa hoc edicto martyrio affecti ſunt* (ἐμαρτυρίσθησαν) *fidelium terræ Ægyptiæ centum quadraginta quatuor millia, & ſeptingenti homines. Ab eo tempore incipit Æra Elkupti, quam vocant* ÆRAM MARTYRVM, *eorum nempe, quorum ſanguinem profudit Diocletianus.* Hæc ille vir eximius. Par ergo abuſus æram vocare martyrum, C quæ non incipit a primo anno perſecutionis, atque Diocletiano attribuere, quæ eius initium triennio anteuertit. Omnino hæc æra Chriſtianorum fuit ſemper, eſtque hodie, & vnius Ægypti, atque Æthiopiæ. Nunquam enim veteres annos a Diocletiano putant ſine mentione Ægyptiacorum menſium : vt apud Theonem, Commento in Ptolemæum ſexto, pagina 284, Eclipſis Lunæ anno Diocletiani LXXXI, Athyr XXIX : a Nabonaſſaro autem MCXII, Phamenoth VI. & in Actis Concilij Epheſini, 292 : Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν μοναζόντων ἐν τοῖς ἐρημικοῖς, Φαρμουθὶ κγ. ἰνδικτιῶνι δ. α. ἔτους Διοκλητιανοῦ ρξδ. Et hic quidem annus erat Chriſti 448, Aprilis D XVII. At eclipſis Theonis cadit in annum Chriſti 364, qui erat primus Valentiniani, Nouemb. XXV, feria V, periodi Iulianæ anno 5077, cyclo Solis IX, Lunæ IV, Toxonos quarta, anni a conditu rerum 4314. Neomenia Zygonos 5. 4. 45, Septembris XXIII. Caſleu XV, anni Iudaici 4125. cuius Caſleu neomenia 5. 7. 21, Nouembris XVIII.

DE INI-

A

DE INITIO DIOCLETIANI.

PAVLVS Oroſius : *Anno ab Vrbe condita milleſimo quadrageſimo primo, Diocletianus triceſimus tertius ab exercitu electus imperator annis viginti fuit.* Hoc eſt, annus V.C. 1041 incipiebat ab illis Palilibus Varronianis, a quibus imperium quoque ipſe Diocletianus iniuit. Nam ex Panegyriſte nouimus a Palilibus putari initium Diocletiani. Ergo ille annus Varronianus incidit in XXI diem Aprilis, anni Chriſti 287, periodi autem Iulianæ 5000, & ſecundi Olymp. 266, cyclo Lunæ III, Solis XVI. Quare his conſentanea ſcribit Euſebius e regione anni ſecundi eiuſdem Olymp. 266. *Diocletia-*B*nus Dalmata ſcribæ filius, Imperator electus ſtatim Aprum in militum concione percuſſit, iurans ſine ſuo ſcelere Numerianum interfectum.* Item Beda libr. 1. hiſtor. Angl. cap. 6. *Anno incarnationis Dominicæ* CCLXXXVI, *Diocletianus triceſimus tertius ab Aug. Imper. ab exercitu electus*, &c. Nempe a XXIX Aug. anni 286 putat initium imperij Diocletiani. Rurſus annus Diocletiani XIX erat ſecundus cycli Lunaris, & proinde 305 Chriſti. Præterea idem annus XIX erat 350 currens Iulianus, atque ideo ſecundi cycli, vt ſupra. Denique viceſimus annus Diocletiani erat Chriſti 306, ſecundus Olymp. 271, vt recte eſt apud Euſebium. Ergo primus Diocletiani erat 287. Et quidem tam errauerit, qui æram Martyrum Diocletianeam eſſe ini-C tium imperij Diocletiani exiſtimauerit, quam qui æram Seleucidarum Alexandream initium imperij Alexandri, quod fecit Agathias, aut a Thoth Philippeo putaret initium regni Philippei in Macedonia. Zoſimus, *ἀπὸ τοῦ Χίλωνος καὶ Λίβωνος ὑπατείας, καθ' ἣν Σεβῆρος τὴν τῶν Σεκουλαρίων ἤγαγεν ἑορτήν, ἄχρις ὅτε ὁ Διοκλητιανὸς ἐνάκις, ὀκτάκις δὲ Μαξιμιανὸς γεγόνασιν ὕπατοι, διέδραμεν εἷς ἐνιαυτὸς πρὸς τοῖς ἑκατόν· καὶ τότε Διοκλητιανὸς ἰδιώτης ἐκ βασιλέως ἐγένετο. καὶ Μαξιμιανὸς ταὐτὸ τοῦτο ἐποίησε.* Ludi ſæculares Seueri anno Chriſti 204. cum quibus ſi componantur 101 anni : fient omnes anni ſimul a Chriſto 305. Quod ſi annus 305 Chriſti eſt viceſimus Diocletiani, ergo primus fuit 286 a Thoth Ægyptiaco. Sequitur igitur, imperium Diocletiani non inire D a Thoth anni Chriſti 284, id eſt ab æra martyrum. Sed multa tamen errata ſunt apud Zoſimum præter *ἀναχρονισμούς*. vt cum ſcribit Herculium morbo Tarſi periiſſe, quem certum eſt occiſum Maſſiliæ. Item cum dicit Diocletianum conuentum ab Herculio Carnuti Galliarum. cum Diocletianus poſt abdicatum imperium nunquam pedem poſuerit in Gallia, imo non extulerit Salonis Dalmatiæ. Et recte annus viceſimus Diocletiani notatus eſt e regione ſecundi Olympiadis 271, qui erat ſecundus perſecutionis. Magna perturbatio eſt in

Conſulibus & annis Diocletiani, Conſtantini Magni, & filiorum e- A
ius in Faſtis Onufrianis, non vtique culpa viri, quem vere noſtra ætas patrem hiſtoriæ vocare potuit, ſed difficultate rei. Ne nos quidem omnibus medicinam adferre poſſumus. Sed viam indicamus, quam ſtudioſi inſiſtant in eiuſcemodi rebus inueſtigandis. Sex. Aurel. Victor vulgaris XXV annos imperij attribuit Diocletiano, nimis prolixe largitus de alieno. Ita enim eius imperium conſurgeret anno aut biennio ante epocham Martyrum. Apud Caſſiodorum initium Diocletiani, & finis anteriorum principum contaminatiſſima ſunt.

DE PERSECVTIONE DIOCLETIANEA. B

PERSECVTIO, hoc eſt, crudelitas in vitam & fortunas Chriſtianorum, cæpit prius ab euerſione eccleſiarum. Euſebius in hiſtoria Eccleſiaſtica ſcribit edicto imperatorio Eccleſias ſubrutas fuiſſe, menſe Martio, τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα εἰσελαυνούσης. Idem in Chronico e regione anni primi Olympiadis 271: *Decimonono anno Diocletiani menſe Martio in diebus Paſchæ Eccleſiæ ſubuerſæ ſunt.* Vt Paſ-

DIOCLETIANVS. IOVIVS. ET. MAXIMIANVS. HERCVLIVS. CÆSS. AVGG. AMPLIFICATO. PER. ORIENTEM ET. OCCID. IMP. ROM. ET. NOMINE CHRISTIANOR. DELETO. QVI REMP. EVERTEBANT.

DIOCLETIAN. CÆS. AVG. GALERIO. IN ORIENTE. ADOPT. SVPERSTITIONE. CHRIST. VBIQVE. DELETA. ET. CVLTV DEOR. PROPAGATO. C

cha incideret in menſem Martium, hoc non potuit accidere, niſi Terminus Paſchalis fuiſſet in Martio. Non potuit igitur contingere cyclo primo, neque tertio. Contigit ergo cyclo ſecundo. Terminus Paſchalis XXV Martij, anno Chriſti 305, feria prima, cyclo Solis VI. Quare eodem die & quartamdecimam, & Paſcha celebrarunt. quod non raro fiebat eo tempore, ante Decretum Nicenum. Eſt ergo locus illuſtris, quo probamus ante Canonem Nicenum πάσχα ἀναστάσιμον concurriſſe cum Termino. Error igitur eſt in Chronico Euſebij. Non enim anno primo Olympiadis 271, qui quidem annus cæpit a cyclo ſecundo, ſed eodem anno Iuliano hoc contigit, a cu- D
ius diebus æſtiuis cæpit annus primus Olympiadis 271. Quod veriſſimum eſt. Hæc ſane fuit mens Euſebij, vt tres menſes anticipet de anno ſequente Olympiaco: quod non ſemel facit. Et ſane ſi propius rem putemus, nondum inceperat annus XIX Diocletiani. Deerat enim menſis ad Palilia, vnde initium Diocletiani. Eccleſiæ igitur ſubuerſæ ſunt in Paſcha illius anni, in quo cæpit annus XIX Diocletiani a ſequentibus Palilibus, annus autem primus Olympiadis

A 271 a diebus æſtiuis. Fine anni, quo Antiochenſes putabant annos 351, teſte eodem Euſebio, cæptum proſcriptionibus innocentum, cædibus martyrum crudeliter ſæuiri. Si igitur perſecutio cæpit ab illo autumno, a quo cæperunt putare annos 351 Antiocheni, is erat annus 350 editionis Iulianæ, & proinde ſecundus cycli. quod conuenit priori demonſtrationi. Denique ſi annus primus Diocletiani cæpit anno Chriſti 287, cycli 3, ergo decimusnonus cæpit anno Chriſti 305, cyclo ſecundo, a Palilibus. Perſecutionem vero in Oriente quidem aperuit Diocletianus, in Occidente autem Maximianus. Itaque eius rei teſtes adhuc exſtant inſcriptiones duæ in Hiſpania, quarum exemplum ſubiecimus. In Hiſtoria Græca Eccle-
B ſiaſtica Euſebij extat fragmentum, in quo dicitur perſecutionem cæpiſſe in Paſcha, *Ξανθικοῦ μηνός.* Hoc modo contigerit hoc cyclo III, anni Chriſti 306. Sed quanta fides illis fragmentis adhibenda ſit, ſequentia declarant, in quibus nihil vere dictum eſt. Nam ſcribit eodem anno XIX Diocletiani, *ὀγδόῃ Δαισίου πρὸ ἑπτὰ Εἰδῶν Ἰουνίων, τετράδι σαββάτων* Procopium primum in Palæſtina martyrio coronatum fuiſſe. Atqui octaua Dæſij non eſt VII Id. Iun. ſed VI. Vt autem ſeptima Iunij eſſet feria IIII, hoc non potuit fieri, niſi anno Chriſti 304. & anno 308, vt octaua eiuſdem ſit Sabbatum. Quod eſſet abſurdum. Deinceps ſcribitur, Apphianum adoleſcentem ob Chriſti nomen ſupplicio affectum *πρὸ τεσσάρων Νωνῶν Ἀπριλίων, ἡμέρᾳ παρασκευῇ*, anno ſecundo
C *διωγμοῦ*, viceſimo Diocletiani. Ergo erat annus Chriſti 303. Atqui 304 illi erat decimus nonus. Et id quoque abſurdum. Anno quarto *διωγμοῦ*, Diocletiani XXII, *τῇ εἰκάδι τοῦ Δίου πρὸ δώδεκα Καλανδῶν Δεκεμβρίων* ait fuiſſe *ἡμέραν προσαββάτου*, hoc eſt, feriam VI. Igitur litera Dominicalis erat D, aut ED. Atqui D ſola fuiſſet anno Chriſti 302. Ergo fuit ED, & proinde cyclo XIII, anno Chriſti 312. Ergo primus annus Diocletiani incideret in annum Chriſti 291. Quod falſum. Anno quinto *διωγμοῦ*, ait Paſcha *ἀναστάσιμον* fuiſſe *δευτέρᾳ Ξανθικοῦ.* quod multis annis ante, & poſt, contingere non potuit. Denique omnes characteriſmi in illo fragmento mendoſi ſunt, non librario, ſed auctori ipſi adſcribendi. Beauit igitur nos Euſebius,
D qui annum XIX Diocletiani cum 350 anno Iuliano comparat, hoc eſt, quo anno a Kal. Octobribus Antiocheni annum 351 putare cæperunt. Eſt enim character *ἀναντίλογητος*. Sola igitur Eccleſia Antiochena nobis veram huius inſignis calamitatis epocham conſeruauit.

DE INITIO CONSTANTINI MAGNI.

A

ANNO ſecundo perſecutionis, imperij viceſimo, celebratis vicennalibus, Diocletianus Iouius, & Maximianus Herculius abdicant ſe imperio. Viceſimus annus imperij Diocletiani, idemque ſecundus perſecutionis, cadit in annum Iulianum 351, & Chriſti 306, ſecundum ea, quæ ſuperius a nobis demonſtrata. Quibus ſuccedunt Conſtantius, Armentariuſque, teſtè Aurelio Victore Schotti. Quod non ferens Conſtantinus anno 307 in Britannias profectus, ibi reperit patrem Conſtantium Chlorum vltimos vitæ ſpiritus agentem: qui deceſſit a.d. VIII Kal. Auguſti. Conſtantinus B vreo, cunctis, qui aderant, annitentibus imperium cepit VIII Kal. Octobr. Et quia hinc ordiebantur annum ciuilem Conſtantinopolitani poſt imperium Conſtantini, propterea dictum, Conſtantium Chlorum obiiſſe anno primo Olympiadis 271. hoc eſt, anno primo luſtri Iuliani. quod luſtrum incipiebat ex a.d. VIII. Kalend. Octobr. anni 307 ſecundum Conſtantinopolitanos, ſecundum Romanos, ex Kal. Ianuarij. Euſebius e regione anni tertij Olymp. 271. *Conſtantius* XVI *imperij anno diem obiit in Britannia Eboraci. Poſt quem filius eius Conſtantinus ex concubina Helena procreatus regnum inuadit, quarto perſecutionis anno.* Et annus tertius Olympiadis 271, & quartus annus perſecutionis, competunt in annum Chriſti 308. ſed adiuuandum eſt interpretatione: annum currentem Chriſti 308 eſſe primum C Conſtantini Magni ab a. d. VIII Kal. Octobr. anni 307. Quod rectiſſimum eſt. Initium igitur Conſtantini ex a. d. VIII Kal. Octob. anni 5020 periodi Iulianæ, 5816 computi Græcorum Paſchalis, & 5802 computi Lunaris. Ex quibus poſſumus aduertere, quantum erratum ſit in initiis Diocletiani & Conſtantini Magni apud Chronologos, & Faſtorum conditores. In quo neque doctrina, neque iudicium defuit illis, ſed tempus, quod omnia aperit. Nos poſt illos hæc ex tenebris eruimus. Alij poſt nos meliora præſtabunt. Paulus Oroſius: *Anno ab Vrbe condita milleſimo ſexageſimo primo, Conſtantinus triceſimus quartus ab Auguſto, gubernacula imperij a Conſtantio* D *patre ſuſcepit.* Sane Palilia Varroniana milleſima ſexageſima prima cæperunt ex a.d. XI Kal. Mai anni Chriſti 308. Quare ſentit cum Euſebio, modo ab autumno antecedente eius anni ſumatur initium. Non igitur dubium, quin annus primus Conſtantini ineat ex a.d. VIII Kal. Octob. anni 307, non 308.

A

DE INDICTIONE PRIMA CONSTANTINIANA.

PRIMVM, qui Indictionis mentionem faciat, reperio Ambroſium, epiſtola LXXXIII. Illam Græci vocant ἐπινέμησιν, nimirum ab editione ludicrorum Panegyricorum & ſpectaculorum Quinquennalium, Decennalium, & Vicennalium. Semper enim auctores ita loquuntur, Vicennalia dare, Decennalia dare. Incipit autem a Septembri menſe Indictio. Marcellinus Comes: *Indictione* IIII, *Arcadio* VI, *&* *Probo* COSS. *Theodoſius iunior Quinquennalia dedit.* Item: *Indictione* IX *Theodoſius iunior* IIII COS. *Decen-*
B *nalia, Honorius Romæ Vicennalia dedit.* Græci ſemper dicunt, πενταετηρίδα, δεκαετηρίδα, vel δεκαετηρικὴν πανήγυριν ἐπέδωκεν. Namque aliter de Conſulibus loquebantur. Ille Conſul ὑπατείαν ἐπέδωκεν. Ὑπατεία ἐπεδόθη, ἐπενεμήθη. Socrates: ἑπτακαιδεκάτη ὑπατεία τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου ἐδόθη. Hoc verbo vtebantur, quia quotannis Encænia Imperatorum & primus dies cuiuſque Conſulatus muneribus & largitione celebrabatur. Nam ſane ἐπινέμησις eſt largitio: quomodo editio ludi gladiatorij dicebatur Munus, in cuius locum ſucceſſerunt profuſæ ὑπατεῖαι & Encænia Imperatorum. Imperatores celebraturi Quinquennalia, penſiones, tributa, & reſidua debitorum aut tollebant, aut laxabant. Panegyriſtes Conſtantino dictus:
C *Quinque annorum nobis reliqua remiſiſti. O luſtrum omnibus luſtris felicius! O luſtrum, quod merito hanc imperij tui æquauit ætatem!* Per quinarios annorum remiſſiones tributorum fieri ſolitas, ſatis patet multis locis ex XI lib. Cod. Th. Laxabantur & cuſtodiæ. Euſebius de Vicennalibus Diocletiani: καὶ τῶν νομιζομένων δωρεῶν τῶν ἐν τοῖς δεσμοῖς πανταχῆ πάντων ἐλευθερίας ἀνακηρυχθείσης. Sozomenus: ἔθος Ῥωμαίοις δημοτελῆ πανήγυριν ἄγειν καθ' ἑκάστην δεκάδα ἐτῶν τῆς τοῦ κρατοῦντος ἀρχῆς. Quando primum hic mos cæperit, pete ex Dionis LIII. Per luſtra quinquennalia, id eſt, annorum ſolidorum quinque hæ Panegyries recurrebant. quod non indiget demonſtratione, cum ex Panegyriſte ſupra a nobis adducto ſatis conſtet. Hinc Sido-
D nius ad Maiorianum Aug.

Sic luſtro imperij perennis acto
Quinquennalia Faſtibus dicentur.

Intelligit luſtrum quinque annorum abſolutorum, non autem luſtrum biſexti Iuliani. Et Faſtibus dixit pro Faſtis, vt Lucanus:

Nec meus Eudoxi vincetur Faſtibus annus.

Nam male vulgo editum eſt *faſcibus*. Ea luſtra vocantur Indictiones; & in nummis principum prouincialibus ſcribuntur nunc per L, nunc

nunc per Λ. hoc eſt LVSTRVM. ΛΟΥΣΤΡΟΝ. Conſtantini A
Magni initium conſurgit ex a. d. VIII Kalendis Octobris, anno
Chriſti 307. Igitur eius quinquennalia congruunt anno 312. Rurſus
anno 327, idem Vicennalia dedit. A Quinquennalibus, ad Vicennalia, anni XV ſolidi. Hinc mos cæptus putari tempora per trina Quinquennalia, ſiue per Indictiones, & totum tempus Indictio vocatur, & eius initium ſemper ex a. d. VIII Kalendis Octobris. Hoc tempus in Faſtis Siculis notatum e regione Olympiad. 273. Ολυμπ. σογ̄. Ινδικτιώνων Κωνσταντινιανῶν ἐντεῦθεν ἀρχὴ. Κωνσταντίνου Αὐγ. τὸ γ̄, καὶ Λικινίου τὸ β̄. Annus primus Olympiadis 273 incepit a cyclo X, anno Chriſti 313, quo currebat illa Indictio, a XXIV nimirum Septembris anni
312. Quare a XXIV Septembris ſemper IV addenda annis Chriſti, ad me- B
thodum Indictionis. A Kalendis autem Ianuarij tria tantum addenda. Proinde quatuor cum 312 compoſitis, abiectis omnibus XV, relinquitur vnitas, annus nimirum primus Indictionis primæ Conſtantinianæ. Non poſſum autem ſatis mirari duos ſummos viros, Pantagathum, & Onufrium, quorum alter primus hoc tempus confert in victoriam Conſtantini de Maxentio ex a. d. VIII Kal. Octobr. anni Chriſti 313, alter vero illud ab eo perſuaſus in literas idem retulit. Sed quamuis verum eſt, Maxentium periiſſe anno Chriſti 313; tamen falſum & propter illam victoriam inſtitutum hunc Computum temporis, cum ſint mera Quinquennalia Conſtantiniana; & primam Indictionem ex a. d.
VIII Kal. Octob. anni 313 cæpiſſe, cum anno ante cæperit. Ex a. d. igi- C
tur VIII Kal. Octob. incipit Indictio: quod ſemper Romani Imperatores obſeruarunt, obſeruantque hactenus Germani Impp. Quod quidem nemini ignotum eſſe poteſt, ſaltem qui Diplomata Cæſarea hodierna inſpicere velit. In C. Th. libro XI. Tit. XXVIII, ita ſcribunt Impp. Honorius & Theodoſius Augg. *ex* XIIII *Indictione Conſulatus Valentiniani Aug.* III. *&* *Eutropi* V. C. Is erat annus Chriſti 370. quo nempe currebat Indictio XIII. Hic vero Indictio XIV incipit ab eodem Septembri eiuſdem anni 370. Rurſus in ſynodo quadam Hieroſolymitana: *Poſt Conſulatum Flauij Beliſarij glorioſiſſimi, decimotertio Kal. Octobris, Indictione quintadecima, in Colo-*
nia Ælia Metropoli, & Hieroſolymis. At poſtea additur, vbi agi- D
tur de iis, quæ eodem anno ante Kal. Sept. acta erant: *Poſt Conſulatum Flauij Beliſarij clariſſimi, ſexto Nonas Maias, Indictione decimaquarta.* Anno Chriſti 590, Indictione nona, incipiunt epiſtolæ Gregorij Papæ. & ſequenti Februario anni 591, currit eadem Indictio nona. quod per omnes libros epiſtolarum conſtanter retinetur. In tranſactione inter Imp. Ludouicum Balbum Caroli Calui F, & patruelem eius Ludouicum Ludouici F, ita memini me legere:

Anno

A Anno dccclxxviii; *Kalend. Nouembris, Indictione duodecima.* Quatuor cum 878 compoſitis, abiectis xv, relinquitur duodecima Indictio. Cæpit igitur Septembri proxime antecedenti. In vſu vulgari eſt duplex παράχρησις. Nam & Indictionem ſpatium quindecim annorum vocamus, cum ſint tres Indictiones, id eſt, tria luſtra in xv annis. & præterea primam, ſecundam, tertiam Indictionem dicimus pro primo, ſecundo, tertio anno. Sic Iuriſconſultus dicit in primo, ſecundo, tertio Edicto, pro prima, ſecunda, tertia parte Edicti. Et Theophilus prima, ſecunda Inſtitutione. Et Grammatici, Cato prima, ſecunda, tertia Origine. Duplex autem initium Indictionum a Septembri: Imperatorum Romanorum, &, qui eis ſuc-
B ceſſerunt hactenus; Germanorum ex a. d. viii Kal. Octobris: Imperatorum autem Conſtantinapolitanorum ex Kalend. Septembris. Quare hic caueat lector, ne in hiſtoriæ Conſtantinopolitanæ Annalibus, Indictionis principium differat in a. d. viii Kalend. Octob. Ita enim error interueniret. Nam, verbi gratia, hoc anno Chriſti 1596, Indictio x Cæſarea Germanica incipiet ex a. d. viii. Kalend. Octob. At Indictio x Cæſarea Conſtantinopolitana incipiet ex Kal. Septembris, vnde & anni initium. Et ita videbis ſemper in Patriarchæ Conſtantinopolitani formatis, aut Syſtaticis. Itaque qui leget Indictione x aliquid factum Conſtantinopoli, & putauerit poſt xxiiii Octobris hoc contigiſſe, multum hallucinabitur. Eccle-
C ſiam vero Romanam; a Kal. Ianuarij Indictiones ſuas putare, quia omnibus notum eſſe putamus, ideo demonſtrandum non iudicauimus. Triplex igitur Indictio: Cæſarea Germanica; a xxiv Septembris, quæ eſt vera Conſtantiniana. Cæſarea Conſtantinopolitana a Kal. Septembris. Pontificia Romana a Kal. Ianuarij. Georgius Cedrenus de xvi anno Iuſtiniani, qui erat 543 Chriſti: τῷ ις ἔτει, μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ϛ, ἡμέρᾳ α, Ινδικτιῶνι ζ. Anno Chriſti 543 nemo dubitat fuiſſe Indictionem vi Conſtantinianam quidem a xxiv. Sept. anni 542, Pontificiam a Kal. Ianuarij ipſius anni 542. Et tamen hic vides vii Indictionem longe ante xxiv Septemb. Cedrenus vtitur ſemper Computo periodi, quam Lunarem vocauimus, cuius & an-
D norum Chriſti differentia ſemper ſunt anni ſolidi 5494, vt ſuo loco oſtendimus. Proinde annus 6566 huius epochæ erat annus Chriſti 1072, vſque ad Kalend. Septemb. quo anno currebat Indictio decima. Ipſe Cedrenus ſcribit Kalend. Septembris fuiſſe Indictionem xi. καὶ τῇ ἐπαύριον, πρώτην ἄγοντος τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς τῆς ΙΑ ἐπινεμήσεως τοῦ ϛφξϛ ἔτους. Certum eſt tunc Conſtantinopoli Indictiones a Kalendis Septembris putari ſolitas, quando primum ab iiſdem Kalend. annum ſuum Conſtantinopolitani orſi ſunt. qui mos non eſt antiquior im-

perio

perio Iuſtiniani. Paulus Langobardus lib. II. cap. XXV: ALBOIN. *igitur Liguriam introiens Indictione ingrediente tertia, tertio Nonas Septembris, ſub temporibus Honorati Archiepiſcopi, Mediolanum ingreßus eſt.* En anno Chriſti 539, tertia Indictio incipit a Kal. Septemb. non a XXIV. Itaque Chronologi male initium Alboini ab anno 540. Sed quid volunt illa verba ſupra a nobis ex Epheſino Concilio producta? *Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν μοναζόντων ἐν τοῖς ἐρημικοῖς, Φαρμουθὶ ΚΓ. Ἰνδικτιῶνι Δ. α. ἔτους Διοκλητιανοῦ ρξδ.* Quam vocat Indictionem quartam primam? Nam is erat annus Chriſti 448, Indictio prima. Quin enim tres Indictiones, hoc eſt, XLV annos præteriiſſe intelligat, dubium non eſt, eumque eſſe annum primum quartæ indictionis. Itaque 45 annis de 448 deductis, annus Chriſti 403 erit primus primæ Indictionis, qui annus ſine dubio conuenit anno, quo conſulatum quintum geſſerunt Arcadius & Honorius Augg. Sed quare hinc nouarum Indictionum initium? Neque dubium eſt eam Indictionem vocari Arcadiacam, & Honoriacam. quemadmodum lib. XI Cod. Th. Valentiaca dicitur, a Valentio. Sed de his quærant ſtudioſi amplius. Nam dubium non eſt, Imperatoribus cognomines fuiſſe illas Indictiones, quarum caput in eorum imperio incipiebat. Sed datum ſoli Conſtantinianæ Indictioni, vt faſtos ſignaret, quod primus Imperatorum Chriſtianus fuerit: & Decreta Patrum Nicenorum vim cæperunt habere ex anno primo Indictionis ſecundæ Conſtantinianæ ineunte, poſt Septembrem anni 327 Dionyſiani. In Faſtis Siculis ita ſcriptum fuit e regione Conſulum Lepidi & Planci: *Ἀρχὴ Ἰνδικτιώνων.* Subiungitur interpretatio: *ἀπὸ α ἔτους Γαΐου Ἰουλίου Καίσαρος, καὶ τῶν προκειμένων ὑπάτων Λεπίδου καὶ Πλάγκου ἤγουν ιβ (ἰνδίκτου ιβ) ἐκ αὐτῆς τοῦ Ἀρτεμισίου μηνὸς, Ἀντιοχεῖς τοὺς ἑαυτῶν χρόνους ἀριθμοῦσι: ἐκ αἱ Ἰνδικτοι δὲ χρηματίζειν ἤρξαντο ἀπὸ πρώτης καὶ αὐτῆς (αὗται) τοῦ Γορπιαίου μηνός.* Ita legimus *Ἰνδίκτου β*, pro *ἤγουν ιβ*. item *αὗται* pro *αὐτῆς*: quæ rei cognitu digniſſimæ tenebras effuderant. Sed falſum eſt, Conſulibus Planco & Lepido Indictionem fuiſſe XII, ſiquidem fingamus Indictionem ſemper in vſu fuiſſe, quod *προληπτικῶς* fingit periodus noſtra Iuliana. Nam Conſulatus Planci & Lepidi incidit in annum confuſionis, qui erat periodi Iulianæ 4668: & a quo monarchiam Cæſaris infima vetuſtas putare cæpit. Marcellinus Comes: Indictione XIIII, Baſiliſco, & Armato COSS. *Heſperium Romanæ gentis imperium, quod ſeptuagenteſimo nono Vrbis conditæ anno primus Auguſtorum Octauianus Auguſtus tenere cæpit, cum hoc Auguſtulo periit, anno anteceßorum regni Imperatorum* DXXII. Erat annus Chriſti 476, periodi Iulianæ 5189. Deductis 521 abſolutis de 5189, relinquitur annus periodi Iulianæ 4668, annus videlicet confuſionis, qui eſt locus inſignis. Nam primum

A mum Auguſtorum Deceſſorem Imperij vocat C. Iulium Cæſarem, & primum eius annum, nimirum annum confuſionis, a cuius Octobri annos Cæſaris putabant Antiocheni. Sed fallitur Marcellinus in annis Vrbis. Nam ſeptuageſimus nonus natalis Vrbis Varronianus erat annus primus Iulianus, non annus primus confuſionis, id eſt, annus periodi Iulianæ 4668. Quod ſi diuidas 4668 per 15, habebis ex methodo huius periodi, Indictionem tertiam Romanam a Kalendis Ianuarij. Ergo Indictio quarta Imperatoria cæpit ex a. d. VIII Octobris eiuſdem anni 4668: & propterea cum inde annum Iulianum incipiant Antiocheni, illis 3 addenda ſemper annis Iulianis ad methodum Iulianam. Nam ſane annorum Chriſti, & Iulianorum
B differentia ſunt anni ſolidi 45, hoc eſt, Indictiones tres. Itaque tam annis Iulianis, quam annis Dionyſianis Chriſti tria addenda ad methodum Lunæ. Sed non dubito, quin auctor ſcripſerit Ινδίκτου β̄. Quod & ipſum falſum eſt. Nam non Conſulatu Planci & Lepidi currebat a Kal. Ianuarij Indictio ſecunda, ſed anno antecedente, Q. Fufio Caleno, P. Vatinio coss. Ita igitur melius ſcripſiſſet: Απὸ τῶν προκειμένων ὑπάτων Καλήνου, καὶ Βατινίου, Ινδίκτου β̄, καὶ αὐτῆς τοῦ Αρτεμισίου μηνὸς, Αντιοχεῖς τοὺς ἑαυτῶν χρόνους ἀριθμοῦσι. Καὶ αἱ Ινδίκτοι δὲ χρηματίζειν ἤρξαντο ἀπὸ πρώτης καὶ αὐτοῦ τοῦ Γορπιαίου μηνός. Putaſſem hallucinatum quoq; de menſe Artemiſio, id eſt, Maio, niſi Dominus Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir ſummus & integerrimus, mihi olim ſcripſiſſet, Indi-
C ctionem in Eccleſia Antiochena a neomenia Ijar incipere. Poſtquam enim de quibuſdam periodis diſputaſſet, ſubiungit: وان من هذا النوع هو هذا الدور الذى الخمسة عشري الذي يسمي منا ومن اليونانيين اينديقطونا وبدوه هو من اوّل ليار Id eſt: *Ex hac autem ſpecie eſt ea periodus quina denaria, quæ a nobis & Græcis vocatur* INDICTIO: *cuius initium eſt a neomenia Ijar.* id eſt, Mai, vel Artemiſij. Præter triplicem igitur vſum Indictionis, Conſtantinopolitanum a Kalendis Septembris. Imperatorium a XXIIII Septemb. Pontificium a Kalend. Ianuarij, quartus acceſſit
D Antiochenus ex Kalend. Mai, qui eſt Ijar Antiochenis, Artemiſius Syromacedonibus. In fine Exemplaris Euangeliorum Arabicorum, quod penes nos eſt, ita legimus: كمل هذا الانجيل المقدس بتفضل ربنا ومخلصنا يسوع المسيح في الحادي وثلثين من شهر تموز يوم الثلثا التاريخ الثاني عشر سنة ستة الاف وستمايه وسبعه وثمنين للعالم *Explicitum eſt hoc*

Euangelium ſacroſanctum ope Domini noſtri, & Seruatoris noſtri IESV A CHRISTI, *die vna & triceſima menſis Tamuz, feria tertia, Æra anno* XII *ſexies milleſimo ſexcenteſimo octageſimo ſeptimo Mundi.* Vbi ÆRA eſt Indictio manifeſto. Sed quamuis illi Chriſtiani, qui hæc ſcripſerunt, Arabice ſacra celebrant, tamen duo argumenta in illis ſunt, eos paruiſſe Patriarchæ Conſtantinopolitano, quod nimirum anno Græco vtuntur in Computo mundi, & quod in fine ſingulorum Euangeliſtarum caput Græcum vltimum Euangelij ſcriptum eſt. Non igitur hæc Indictio incepit a neomenia Ijar, quia Eccleſiæ Antiochenæ non erant attributi, ſed ab Elul, id eſt, Gorpiæo Syromacedonico, aut Septembri. Itaque ille annus erat Chriſti 1179: in quo currebat Indictio duodecima, vſque ad neomeniam Elul. vltima autem Tamuz, ſiue Iulij, ſiue Panemi, erat feria tertia, cyclo B Solis XII. Prima Indictio Conſtantiniana conſurgit ex anno periodi Iulianæ 5025. Græcorum Computi Paſchalis 5821: Computi Lunaris eorundem 5807.

DE MAXENTIO A CONSTANTINO MAGNO DEVICTO.

PANEGYRICVS Conſtantino Magno dictus ait mille ſexaginta annorum opes a Maxentio ex toto orbe ad libidinis & tyrannidis ſuæ fomenta congeſtas fuiſſe. Igitur anno ab V. C. milleſimo ſexageſimo abſoluto, hoc eſt, milleſimo ſexageſimo primo ineunte, cæpit imperare Maxentius, vt & Conſtantinus; quod ſupra C ex Oroſio retulimus: anno Chriſti 307, ex autumno. Rurſus idem Panegyriſtes addit ſex annos ſolidos bellum illud ciuile protractum, neque datum Tyranno vt ad ſeptimum imperij annum perueniret, quod, inquit, is numerus ſit ſacer. Ergo finis imperij & vitæ Maxentio fuit annus Chriſti 313: imo annus 314, ſi Euſebio credimus, qui illum annum comparat cum ſecundo Olympiadis 272. Quod ſane falſum eſt. Hoc enim contigit anno primo Olympiadis, non ſecundo. Onufrius annum quidem hunc contendit cum anno Chriſti 313, ſed quod eam victoriam conferat in a.d. VIII Kal. Octobris, D fruſtra eſt. Is eſt enim dies Encæniorum Conſtantini. Et mirum proditum ab Onufrio, illam victoriam a Panegyriſta in illud tempus conferri. Nullus enim eorum Panegyriſtarum, qui beneficio Rhenani editi ſunt, vſpiam illius diei conceptis verbis meminit. Sed & vir polyhiſtoricotatos Pantagathus hoc ei perſuaſerat. Et longo poſt tempore, vt fit, accidit, vt a quodam ſcriptore ſe didiciſſe putarent, quod ipſi ſibi perſuaſerant verum eſſe. Annus profligati Maxentij eſt

A 5026 periodi Iulianæ, computi Græcorum Paſchalis 5822, Lunaris computi eorundem 5808.

DE CONSESSV NICENO.

ANNVS Alexandreus Syromacedonum DCXXXVI eſt primus annus Conſeſſus Niceni, auctore Socrate. Ille Hyperberetæus cæpit anno Chriſti 324, Kal. Octobris, vbi ſemper exordium anni Antiocheni; anno quarto Olympiadis 275, vt etiam recte notatum eſt in Chronico Euſebiano, anno Conſtantini decimo octauo ineunte. Auctor innominatus apud Photium ſcribit anno 17 Con-
B ſtantini iniſſe ſynodum. Ergo a 24 Septembr. anni 308 init imperium Conſtantini. Nam erat 325. Primus Conſeſſus celebratus eodem anno Alexandreo, & Olympico, Δαισίου ἐννεακαιδεκάτῃ, πρὸ δέκα τριῶν Καλανδῶν Ἰουλίου: nimirum menſis Iunij die XIX, feria VI, cyclo Solis XXVI. Canonibus ipſis Græcis hæc præmiſſa ſunt: Κανόνες τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, ἐν ὑπατείᾳ Παυλίνου καὶ Ἰουλιανοῦ τῶν λαμπροτάτων, ἔτους ΧΛϚ ἀπὸ Ἀλεξάνδρου, ἐν μηνὶ Δαισίῳ ἐννέα καὶ δεκάτῃ, πρὸ δέκα τριῶν Καλανδῶν Ἰουλίων. Dimiſſum autem Concilium anno tertio currente, poſtquam conuocatum fuit, anno Alexandreo 638, qui cæpit ab Octobri anni Chriſti 327,
C Vicennalibus Conſtantini, quibus cæpit ſecunda Indictio Conſtantiniana in Acta publica referri: Cyclo Solis vltimo Romano a Kalendis Ianuarij, ſed primo anni Imperatorij illius ſæculi a XXIV Septemb. Atque adeo ille cyclus, cuius prima duplex litera eſt GF, cæptus haberi pro primo, quod ab eo incipiunt Acta Concilij, & feria prima a primo die anni Imperatorij, nempe a XXIV Septembris. Primum, inquam, cyclum vocarunt, cuius initium concurrit cum prima feria, cum prima die anni Imperatorij, cum primo anno Indictionis, cum primo tempore Actorum Synodicorum. Tunc dimiſſum ait Concilium Euſebius in Eccleſiaſtica hiſtoria, cum Conſtantinus Vicennalia dedit. In Chronico Euſebiano, e regione anni III Olympiadis 276, ſcriptum eſt: *Vicennalia Conſtantini Nicomediæ acta & ſequenti anno*
D *Romæ edita.* Eadem verba tranſcripſit in ſuos Faſtos Caſſiodorus, COSS. Ianuario & Iuſto. Hoc eſt, Vicennalia ſunt data ex a. d. VIII Kal. Octobris, illius anni Chriſti, a cuius diebus æſtiuis iniuit annus tertius Olympiadis 276, cyclo Lunæ quinto. Fuit igitur annus Chriſti 327. Et proinde primus annus Conſtantini fuit annus Chriſti 307, vt ſupra demonſtratum eſt. Nam hactenus in his omnibus peccatum eſt a Faſtorum, & Chronologiarum conditoribus, quamuis ſummæ eruditionis, & magni in literis nominis.

DE ENCÆNIS VRBIS CONSTANTINOPOLEOS NOVÆ ROMÆ. A

CASSIODORVS: PACATIANVS, ET HILARIANVS: *His* COSS. *Ciuitas, quæ prius Byzantium dicta eſt, mutato nomine, a Conſtantino Conſtantinopolis dedicatur.* Illud par Conſulum eſt quintum a Vicennalibus Conſtantini, anno Chriſti 331. Ergo ſecundum Caſſiodorum, anno Chriſti 331, celebrata Encænia Conſtantinopoleos, ſiue Natalis primus nouæ Romæ. Apud Suidam: *τξ χρόνοι ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος μοναρχίας διεληλύθεισαν τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ, καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῆς εἰς τέλος ἀφιγμένων, Κωνσταντῖνος ὁ Κωνσταντίου παῖς τῶν σκήπτρων ἐπιλαβόμενος τὴν Ῥώμην τὴν νέαν ἀνέστησεν.* B Sane ſi a Thoth Auguſtorum, ad Encænia nouæ Romæ, ſunt anni abſoluti 360, ergo annus 361 Actiacus eſt primus natalis nouæ Romæ: in cuius Payni currebat cyclus Lunæ decimus, anno Chriſti 332. Ita inter Caſſiodorum & Suidam male conuenit. Rurſus alibi apud Suidam: *Δύο δὲ καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακοσίων ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος μοναρχίας διεληλυθότων ἐνιαυτῶν, Κωνσταντῖνος τὴν νέαν Ῥώμην ἀνέστησε.* hic liberalior, quam ſupra, duos inſuper annos adiecit. Itaque hoc modo Conſtantinopoleos natalis celebratus anno Actiaco 363, qui cæpit anno Chriſti 333. ergo ſequente Maio anni 334 Romæ nouæ Encænia celebrata. Nugæ. Encænia autem celebrata ſunt XI Mai. Itaque in Horologio Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, e regione C XI Mai, notatum eſt: *τὰ γενέθλια τῆς Κωνσταντίνου πόλεως, καὶ τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Μωκίου.* Sed quia quotannis Natalis Vrbis nouæ celebrabatur, vſque ad vltima tempora imperij Conſtantinopolitani, non potuit ignorari initium Vrbis, cum tot ac tot anni putarentur ab eius conditu, quoties ſolenne Encæniorum inſtauraretur. Scribit itaque Marcellinus Comes: INDICTIONE V. MAVORTIO SOLO COS. *Anno regiæ Vrbis conditæ* CXCVII, *Iuſtinus Imperator Iuſtinianum ex ſorore ſua nepotem iamdudum a ſe Nobiliſſimum deſignatum, regni quoque ſui ſucceſſorem creauit, Kal. Aprilis.* Supererant adhuc anno CXCVII menſis, & dies IX. Itaque XI Mai ſequentis cæptus numerari Natalis 198 nouæ Romæ, anno Chriſti 527, cyclo Lunæ XV. D Ergo annis 198 Vrbis Conſtantinopolitanæ VII addenda ad methodum cycli Lunaris. Et proinde Conſtantinopoleos Encænia celebrata anno cycli VIII. Ergo anno Chriſti 330. Methodius pag. 99. *ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, τῆς παρουσίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, μέχρι τῆς οἰκοδομῆς Κωνσταντινουπόλεως χρόνοι τλζ.* Nam is erat annus obitus Conſtantini. Sed eſt error Librariorum. Nam poſtea dicit fuiſſe *τὰ ἐγκαίνια* illius *μεγαλοπόλεως* anno mundi *ωλζ*. XI Mai feria ſecunda.

A cunda. Non potuit id accidere, niſi anno Chriſti 330. qui eſt Græcorum 5838, non 5837, vt ipſe ſcribit. Zonaras: ἤδη δὲ ἀπαρτισθείσης τῆς πόλεως, κατὰ τὴν ἑνδεκάτην τοῦ Μαΐου μηνὸς, τελεῖ τὰ ταύτης γενέθλια, ἤτοι ἐγκαίνια, ἔτους ἐνισταμένου πεντακισχιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τριακοστοῦ ὀγδόου. Sane deducta differentia annorum Chriſti, & Æræ Paſchalis Conſtantinopolitanæ, nimirum annis 5508, remanet annus currens Chriſti Dionyſianus, 330, vt ſupra. Georgius Cedrenus: τῷ κ (κε) ἔτει τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου, πληρωθείσης τῆς πόλεως, ἐθεματίσθη ὑπὸ Οὐάλεντος ἀστρονόμου ἐν τῇ η ἡμέρᾳ τῶν ἐγκαινίων αὐτῆς ἐκ προστάξεως τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου, μηνὶ Μαΐῳ ια, ἡμέρᾳ β, Ινδ. γ, ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ͵εωλη. περιέχει δὲ τὸ ὅλον συμπέρασμα ἔτη χϟϛ. Hic oblitus ſui Cedrenus ſequi-
B tur Paſchalem Æram, non, quam ſemper ſolet, Lunarem. Itaque idem ſentit cum Zonara, anno Chriſti 330 Encænia celebrata. Et quidem verum eſt, tum Indictionem tertiam fuiſſe, tum XI Mai feriam ſecundam. Erat enim cyclus Solis tertius. Τὸ συμπέρασμα vocat τὸ ἀποτέλεσμα illius Valentis aſtrologi, qui definierit, Vrbem tantum 696 annos duraturam, hoc eſt, ad annum Chriſti 1026. Quod fuit ſummæ vanitatis illius, tam qui conſuluit, quam qui pronunciauit. Georgius Cedrenus: τῷ πεντακισχιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ τριακοστῷ ἑβδόμῳ ἔτει τοῦ κόσμου, τῷ τρίτῳ μηνὶ, τῆς δευτέρας (τρίτης) ἐπινεμήσεως, τῇ εἰκοστῇ ἕκτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου (Νοεμβρίου) μηνὸς, ἐν ἡμέρᾳ τετάρτῃ, ὄντος τοῦ ἡλίου εἰς τὸ τοῦ Τοξότου ζώδιον. ὡροσκόπει γὰρ Καρκῖνος. τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς διακοσιοστῆς
C ἑξηκοστῆς (ἑβδομηκοστῆς) πέμπτης Ολυμπιάδος, ἐπήξαντο τοὺς θεμελίους. Si errores librariorum, ita, vt indicauimus, tollantur, qui proculdubio nati ſunt ex notis numerariis, nemo verius pronunciauit de natalibus νέας Ρώμης. Subiicit: καὶ ἐν ἐννέα μησὶ τό, τε χερσαῖον καὶ παράλιον τεῖχος μετὰ πλείστων οἰκοδομημάτων ἐν τῇ πόλει δομηθέντων, τῇ ἑνδεκάτῃ τοῦ Μαΐου μηνὸς τὰ ἐγκαίνια τῆς πόλεως γέγονεν. Encænia igitur nouæ Romæ celebrata anno Chriſti Dionyſiano 330, periodi Iulianæ 5043, Mai XI. anno Auguſtorum Actiaco 359, Martyrum Diocletianeo 46, Pachon XVI. anno Mundi 4279, Tauronos XXII. Zygon, 3. 17. 0', Septembr. XXIII. anno Iudaico 4090, Sivvan VIII. cuius cha-
D racter 2. 17. 530, Mai quarta. anno Nabonaſſar 1078, Meſori XIIII. Ex annis Chriſti Dionyſianis deducantur anni 329. Reliqui erunt anni natalis Vrbis Conſtantinopolitanæ, a XI Mai. Eſto propoſitus annus Chriſti 1558. Ex hac methodo erit annus 1229 Conſtantinopolis iniens ex XI. Mai. Onufrius dicit tantum 1228.

DE EXCESSV CONSTANTINI, ET ANNO PRIMO CONSTANTII EIVS FILII.

A

HISTORIA Eccleſiaſtica prodit Conſtantinum deceſſiſſe die Pentecoſtes. Kalendarium, ſiue ὡρολόγιον Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ e regione XXI Mai hæc apponit: *Τῶν ἁγίων μεγάλων βασιλέων, καὶ ἰσαποστόλων Κωνσταντίνου καὶ Ελένης.* Satis prolixe de laudibus Apoſtolorum delibatum, vt communicaretur iſtis duobus. Ergo 21 Mai deceſſerit Conſtantinus, ſi qua fides Rituali Conſtantinopolitano. Sed vno die minus e regione xx Ijar, id eſt Mai, Kalendarij Antiocheni ita legimus: ܕܩܘܣܛܢܛܝܢܘܣ ܡܠܟܐ ܙܕܝܩܐ ܘܕܗܠܝܢܝ ܐܡܗ hoc eſt, τοῦ Κωνσταντίνου βασιλέως δικαίου, καὶ τῆς Ελένης μητρὸς αὐτοῦ. Non magis mihi conſtat, cur Antiocheni vno die minus dicant quam Græci, quam quare Conſtantinopolitani vna die anteuertunt obitum eius. Non enim XXI, ſed XXII obiit, feria prima, cyclo Solis decimo, ſolenni Pentecoſtes, cyclo Lunæ XV, anno Chriſti 337. Imperauit igitur annos ſolidos XXIX, menſes VII, dies XXVIII, ab a. d. VIII Kalend. Octobris. Hinc conſurgit initium imperij Conſtantij eius filij, qui fratribus mortuis ſuperſtes ſolus rerum potitus eſt. In ſupplemento Chronici Euſebiani Hieronymus ita ſcribit: *Tricennalibus Conſtantini Dalmatius Cæſar appellatur.* Deinde anno poſt notat eius obitum. Quomodo potuit Tricennalia celebrare anno ante obitum, qui obierit verno tempore illius anni, in cuius autumnum tricennalia eius cadebant? E regione anni vndecimi Conſtantij idem Hieronymus annotat Solis defectionem fuiſſe. Ea contigit anno Chriſti 347, Octobris 20, feria tertia, cyclo Solis XX: cyclo Lunæ ſexto, anno periodi Iulianæ 5060, Zygonos XXVII, cuius character 5. 1. 47', Septembris XXIIII. anno Iudaico 4108, Tiſri vltima. Marcheſvvan ſequens 4. 8. 98, Octobr. XXI. & tranſlatione politica fuiſſet in XXII: quia Tiſri in XXII Septemb. tranſlatus. Anno Nabonaſſar 1095, Tybi XXV. Æræ Martyrum 64, Paophi XXIII. Si igitur annus Chriſti 347 eſt vndecimus Conſtantij: ergo initium Conſtantij anno 337, a XXII Mai, vt antea demonſtratum eſt. Ex hac eclipſi conuincitur falſi quod ſcribit Cedrenus, anno X Conſtantij fuiſſe defectionem Solis, Δαισίου ς, Iunij ſexta. Nam quanuis ea die coniunctio fuit luminarium, tamen neque latitudinis Lunaris anomalia, neque eclipſis illa, de qua iam locuti ſumus, hoc patitur, cum a VI Iunij anni 346, ad XX Octobris anni 347, interſint tantum ſyzygiæ XVI. Intra quod tempus anomalia latitudinis non eſt ecliptica. Mirum tamen, hominem imperitum dicere eam contigiſſe eadem die, qua coniunctio luminarium fuit. Sed & longius

A gius aberrat a vero Marianus Scotus, qui hanc defectionem confert in a. d. xviii Kalend. Ianuarij. quo die coniunctio luminarium non potuit accidere, niſi anno Chriſti 350, cyclo Lunæ ix: vbi nulla defectio fuit. Contigit igitur hæc defectio Solis anno xi Conſtantij, vt recte notat Hieronymus. Conſules autem in hunc annum comparat Socrates lib. ii. cap. xx, Rufinum, & Euſebium: poſt quos, anno ſequente, Conſules facti Philippus & Salia, anno Chriſti 348. Ad quos a ludis millenariis Philippi Imp. annos ſolidos centum intereſſe ſcribit Aur. Victor Andreæ Schotti, in Philippo. Ludi Millenarij Philippi anno Chriſti 248. Conſulatus Philippi & Saliæ, anno 348. Differentia anni centum ſolidi. Quare coss. Philippo, &
B Salia iniuit natalis Vrbis Varronianus milleſimus centeſimus primus ex a. d. xi Kalend. Mai anni Chriſti 348. Onufrius confert in annum 1100: quia nimirum ſequitur Palilia Catoniana. Ammianus Marcellinus ſtatim initio libri xx. *Conſulatu vero Conſtantij decies terque Iuliani in Britanniis*, &c. & infra: *Eodem tempore per Eoos tractus cælum ſubtextum caligine cernebatur obſcura, & a primo Auroræ exortu, vſque ad meridiem, intermicabant iugiter ſtellæ.* Vide reliqua. Hoc par Conſulum eſt tertium decimum à Conſulatu Philippi, & Saliæ incluſiue, hoc eſt, à 348 anno Chriſti. Fuit igitur annus Chriſti 360. In eo anno ſine dubio magna defectio Solis contigit, Auguſti xxviii, mane: Parthenonos vii anni a conditu re-
C rum 4309, cuius Zygon 5. 19. 38, xxiii Septemb. ſecunda Elul anni Iudaici 4120, cuius Elul character 1. 4. 117, Auguſti xxvii, cyclo Solis v; Lunæ xix. anno Nabonaſſar 1108, Choiac vi. anno 3 Olymp. 281. Æræ Martyrum 76 deſinente, ἐπαγομένων ſiue nisi quinta. Nam quod Hieronymus in Supplemento Chronici Euſebiani ſcribit accidiſſe anno primo Olympiadis 282, vtitur vitio ſæculi ſui, quo luſtrum Iulianum ſumebatur pro Olympiade. Itaque annus Chriſti 360 erat primus luſtri, ſiue Olympiadis Iulianæ, non autem luſtri Elidenſis. Apud Oroſium initium Conſtantij & exceſſus Conſtantini Magni confertur in annum a. v. c. Varronianum 1092. mendoſe. Erat enim annus a Palilibus Varronianis 1090. Bien-
D nio plus dixit, idque a Palilibus Vrbis. Annus exceſſus Conſtantini Magni & primus Conſtantij eſt 5050 periodi Iulianæ, 5845 Græcorum Paſchalis, eorundem 5831 Lunaris; Æræ Martyrum 54.

DE EXCESSV IMP. CONSTANTI ET INITIO IVLIANI τοῦ παραβάτου.

CONSTANTIVS Imp. Conſtantini Magni F. obiit Tauro & Florentio COSS. III Non. Octobris. Ammianus XXI. Illud par Conſulum ſequitur Conſules Conſtantium decies, Iulianum ter, hoc eſt, annum Chriſti 360. Igitur exceſſit Conſtantius anno Chriſti 361. Extat apud Zoſimum, & Ammianum fabula de ſpectro, quod Iuliano Viennæ Allobrogum agenti hos Heroicos pronunciauit: A

Ζεὺς ὅταν ἐς πλατὺ τέρμα πέλῃ κλυτοῦ Ὑδροχόοιο,
Παρθενικῆς δὲ Κρόνος μοίρῃ βαίνῃ ἐπὶ πέμπτῃ B
Εἰκοστῇ, βασιλεὺς Κωνστάντιος Ἀσίδος αἴης,
Τέρμα φίλου βιότου στυγερὸν καὶ ἐπώδυνον ἕξει.

Homo περίεργος, quiſquis is fuit, cui tantum ſuperfuit otij ab re ſua, vt hos verſus fabricaret, debebat cogitare, difficile eſſe iudicare de temporibus per motum omnium tardiſſimorum Planetarum, Saturni, & Iouis. Vix enim duodecim aut paulo amplius gradus conficit Saturnus motu annuo. Quid anilius, quam hoc populo obtrudere? Ineptus poeta, ineptiores hiſtorici, qui hæc retulerunt in libros ſuos, tanquam θαῦμα καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι. Si dixiſſet: Quando Sol eam partem illius Signi obtinebit, tunc Conſtantius morietur; C euentus fidem probaſſet. quod non poteſt in tam tardo motu Saturni. Sed hæc non ſunt nauci. Imperium igitur Iuliani τοῦ παραβάτου incipit ex a.d. III Non. Octobr. anni Chriſti Dionyſiani 361, Martyrum Diocletianei 78.

DE INITIO VALENTINIANI.

VALENTINIANVS electus Imperator die biſexti, cuius ſuperſtitione, quamuis homo Chriſtianiſſimus, totum illum diem non ſolum actu rerum, ſed & publico abſtinuit. Fuit igitur annus Chriſti vulgaris 364. Nam nemo ſanæ mentis dixerit fuiſſe annum 368. Vide reliqua apud Ammianum libro XXVI. Vnde Epiphanio nonageſimus annus Diocletiani, hoc eſt, 374 Chriſti, eſt vndecimus Valentiniani. A Diocletiano deinceps caue credere Oroſio annos Imperatorum in Palilia Vrbis Varroniana conferenti. Aliquando enim anno, aliquando biennio plus dicit. Annus primus Valentiniani eſt 5077 periodi Iulianæ, computi Paſchalis Græcorum 5872, computi Lunaris eorundem 5858, computi Martyrum Diocletianei 81. D

A DE CONSVLATV AVSONI.

CONSVLATVS Auſonij eſt quintuſdecimus poſt Conſulatum Iouiani & Varroniani Augg. Ergo Conſulatus Auſonij cadit in annum Chriſti 379; Indictione ſeptima, vt recte habet Marcellinus, qui a Conſulatu Auſonij & Olibrij ſumſit initium Chronici ſui, quod cum ſingulis collegiis Conſulum ſuas Indictiones reddat; nihil habemus hodie perfectius in eo genere. Vtinam totos Faſtos Romanos pari diligentia characteriſmis ſuis notatos haberemus. Itaque ille libellus eſt norma temporum a Conſulatu Auſonij, ad vltima tempora Iuſtiniani. Rurſus annus duodecimus Valen-
B tis & Valentiniani, nonus autem Gratiani, erat 92 Diocletiani, teſte Epiphanio. Hoc eſt: 93 Diocletiani cæpit a XXIX Auguſti anni XII Valentis & Valentiniani, IX autem Gratiani, cyclo Lunæ XV. Conſulatus vero Auſonij ſecutus eſt hunc annum annos tres ſolidos. Ergo cyclus XIX incidit in Conſulatum Auſonij. Proinde fuit annus Chriſti 379. Annus Conſulatus Auſonij eſt 5092 periodi Iulianæ, 5887 computi Græcorum Paſchalis, 5873 computi eorundem Lunaris, 96 computi Martyrum Diocletianei.

DE MORTE VALENTINIANI IVNIORIS.

C EPIPHANIVS: *ὧν τὰ ἔτη μέχρι τῆς Ἀρκαδίου ὑπατείας τὸ δεύτερον καὶ Ῥουφίνου ἀριθμοῦνται νζ: ἐφ᾽ ὧν ἐτελεύτησεν ὁ Οὐαλεντινιανὸς ὁ νεώτερος υἱὸς Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ μεγάλου εὑρεθεὶς ἄφνω ἐν τῷ παλατίῳ πεπνιγμένος, ὡς λόγος, ἐν εἰδοῖς Μαΐαις, πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς πεντηκοστῆς, ἐν ἡμέρᾳ σαββάτου. αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς ἐξεκομίσθη. ἦν δὲ κατ᾽ Αἰγυπτίους τότε μηνὸς Παχὼν μία καὶ εἰκάς, κατὰ δ᾽ Ἕλληνας, Ἀρτεμισίου τρίτη καὶ εἰκάς. κατὰ Ῥωμαίους δὲ πρὸ δεκαεπτὰ Καλανδῶν Ἰουνίων.* Vtinam ita omnes Conſulatus charactere ſuo præditi eſſent, vt eſt iſte Conſulatus Arcadij II & Ruffini. Ergo Valentinianus Iunior ſtrangulatus XV Mai, die Sabbati, Vigilia Pentecoſtes. Ideo fuit annus Chriſti 392. Indictio V. Errauit Marcellinus Comes, apud quem Indictione IIII, Titiano & Sym-
D macho interfectus eſt Idibus Mai. Vno enim anno minus dicit. Quare lapſus eſt memoria *ὁ μνημονικώτατος* Onufrius, qui ſcribit a Marcellino quoque proditum, Valentinianum iuniorem ſtrangulatum Arcadio II & Rufino COSS. Sed obſcurum, quod addit Epiphanius, eam fuiſſe XXIII diem Artemiſij ſecundum Græcos. hoc eſt, Syrogræcos. Erat enim XVI: non XXIII. Artemiſius Syromacedonicus eſt purus putus Maius Iulianus. Itaque ea dies fuit *πέμπτη καὶ δεκάς*; non *τρίτη καὶ εἰκάς*. Sic *κατ᾽ Αἰγυπτίων. πρὸ ἓξ εἰδῶν Νοεμβρίων κατὰ Μακεδόνας*

Ἀπελλαίου

Απελλαίου ιϛ. Nam hic decem dies ſupra formam Iulianam ſunt, vt A
ſupra ſeptem. Quare non intelligo.

DE SECVNDO CONSVLATV STILICHONIS.

MARCELLINVS Comes: *Indictione* III, *Stilichone* II. *& Anthemio* COSS. Ergo fuit annus Chriſti 405. Vetus inſcriptio Chriſtiana huiuſmodi extat Romæ.

CONSVLATV. M. F. STILICHONIS
SECVNDO CC DEPOSITVS PVER B
HELIAS. ARGENTARIVS. SEPTIMV
KAL. NOBEMBRES DIE BENERIS ORA ΘVARTA
ΘVI BIXIT ANNIS TRIGINTA ET ΘVINΘVE ET DIES
VIGINTI ET TRES BENEMERENTI IN PACE.

Anno Chriſti 405, VII Kal. Octob. erat feria quinta, cyclo Solis XXII. At hic eſt feria VI. fuit ergo annus Chriſti 406, & conſequenter Conſulatus Stilichonis inciderit in annum illum Chriſti, non in 405, vt voluit Marcellinus Comes. Quod ſi verum eſt, vnum igitur par Conſulum fuerit expunctum inter conſulatum Auſonij, & Stilichonis ſecundum. Quid hic dicam neſcio. Neque illa, quæ C
biennio ante ſecundum conſulatum Stilichonis ſcribit Caſſiodorus, intelligo: ARCADIVS V. ET HONORIVS V. *His* COSS. *Polentiæ Stilichonem cum exercitu Romano Gothi victum acie fugauerunt.* Atqui extat Panegyricus Claudiani de bello Getico, qui ad internecionem pæne cæſum Alarici exercitum ad Polentiam, ipſum autem Alaricum cum paucis fugiſſe canit. Quid hic dicas, vbi duo teſtes ita inter ſe pugnantia loquuntur? Sed cur eam memorabilem victoriam tacuit Zoſimus, in laudes Stilichonis ſatis profuſus, ſiquidem vera canit Panegyricus? Sane apud veteres altum de hac victoria ſilentium. Proſper videtur verba Caſſiodori corrigere, aut potius Caſſiodorus perperam ea ex Proſpero interpretatus: ARCA- D
DIO V. ET. HONORIO. V. *Aduerſus Gotthos Polentiæ vehementer vtriuſque partis clade pugnatum eſt.* Victor igitur Stilicho. Sed fuit Καδμεία νίκη, propter quam integrum non erat Claudiano μακροῖς αὐλοῖς αὐλεῖν. Prudentius II in Symmachum vix verbo tenus delibauit:

----Inhumata cadauera late,
Quæ Pollentinos texerunt oſsibus agros.

Claudianus

A Claudianus ipſe & Prudentius hanc cladem contigiſſe dicunt triceſimo anno, poſtquam Gotthi Danubio traiecto in Thraciam ſeſe more pelagi inundantis effuderunt. Sed cum a Conſulatu Auſonij, ad imperium Iuſtiniani, omnia paria Conſulum ſuis characteriſmis Indictionum notata ſint exactiſſime apud Marcellinum Comitem, fieri non poteſt, vt erratum ſit in illo eximio Chronico Conſulari. Erratum igitur in inſcriptione Chriſtiana, quam adduximus. Quod ſi orthographiam illius epigraphes conſideraueris, non miraberis Conſulem illius anni ab illo ignoratum, qui Latine neſciebat ſcribere. Mirum tamen eſt Conſulem potuiſſe ignorari eodem ipſo anno, quo Conſulatum gerebat. Conſulatus Stilichonis ſecundus proxime ſecu-B tus eſt Conſulatum ſextum Honorij. Annus vero, qui anteceſſit Conſulatum ſextum Honorij, incidit in cyclum Lunæ quintum, & proinde in annum Chriſti 403. Igitur ſextus Conſulatus Honorij incidit in annum Chriſti 404, & conſequenter ſecundus Stilichonis in 405. Male igitur lapis, qui VII Kalen. Nouembris dixit fuiſſe feriam ſextam. Hoc enim accidit non anno 405, ſed anno 406, vt oſtenſum eſt. Quod annus, qui proxime ſextum Honorij conſulatum anteceſſit, fuerit cycli lunaris quintus, ita demonſtramus. Honorius Kalendis Ianuarij, quibus Conſulatum ſextum iniit, Vrbem ingreſſus eſt: quem diem Claudianus ſerenum fuiſſe dicit fauore quodam numinis, cum antecedentes dies, & exitum Decembris pluuiæ C infeſtaſſent, Luna adhuc rudi, hoc eſt, circa φάσιν φεγγαρίου. Vt circiter exitum Decembris inciderit nouilunium, vel, vt ipſe poeta loquitur, Luna rudis, hoc non patitur ratio Lunaris, niſi in anno quinto cycli. Sed tam illuſtris loci verſus depromemus ex Panegyri VI Conſulatus Honorij.

Ipſe fauens votis, ſolitoque decentior aër,
Quanuis aſsiduo noctem fœdauerat imbre,
Principis & Solis radiis deterſa remouit
Nubila, namque ideo pluuiis turbauerat omnes
Ante dies, Lunamque rudem madefecerat Auſter,
D *Vt tibi ſeruatum ſcirent conuexa ſerenum.*

Quos verſus ideo adduximus, vt & eluderemus fidem ſaxi ab homine idiota exarati, & vt ſtudioſi rationis temporum aſſueſcant demonſtrationibus Chronologicis per methodum aſtronomiæ aut cyclorum. Quam barbari ſunt, & impuri, qui doctrinam cyclorum irrident.

DE VII

DE VII CONSVLATV HONORII. A

AVGVSTÆ Treuirorum in Baſilica Pauliniana huiuſmodi extat inſcriptio, turpiſſime deformata, vt paret. quam vt legendam putamus, infra poſuimus. Ενθάδε κεῖται Ευσεβία ἐν εἰρήνῃ οὖσα ἱεροκωμῖτις ἀπὸ Κώμης Αδδάνων, ζήσασα μικρὸν πρὸς ἐτῶν ΙΕ. ὑπατείᾳ Ονωρίου τὸ Η, καὶ Κωνσταντίνου τὸ Α. μηνὶ Πανέμου ΙΒ ἡμέρᾳ. ΚΙ. Β ἐν εἰρήνῃ.

ЄΝΘΑΚЄΠЄ ЄΥCЄΒΙΑ ЄΝ ЄΙΡ
ΙΝΙΟΥCΑ ΙЄΡΟΟΚΜ-ΤΙΑΠѠΚ
ѠΜΗCΑΔΔΑΝѠΝ ΖΗCΑC
ΜΙΚΡΟΠΡΟCЄΤѠΝ ΙЄ ΥΠΑΤ
ΙΑ ΟΝѠΡΙΟΥ ΟΙΚΑΙ ΚѠCΤΙΟΝΤΙ
ΝΟΥ ΤΟ Α ΜΗΝΙ ΠΑΝΙΜΟΥ
ΙΒ ΗΜЄΡΑ ΚΙ Β ЄΝ ЄΙΡΙΝΗ. B

ЄΝΘΑΔЄ. ΚΕΙΤΑΙ. ЄΥCЄΒΙΑ. ЄΝ. ЄΙΡ
ΗΝΗΙ. ΟΥCΑ. ΙЄΡΟΚѠΜΙΤΙΣ. ΑΠΟ. Κ
ѠΜΗC. ΑΔΔΑΝѠΝ. ΖΗCΑCΑ
ΜΙΚΡΟΝ. ΠΡΟC. ЄΤѠΝ. ΙЄ. ΥΠΑΤ
ЄΙΑΙ. ΟΝѠΡΙΟΥ. ΤΟ. Η. ΚΑΙ. ΚѠΝCΤΑΝΤΙ
ΝΟΥ. ΤΟ. Α. ΜΗΝΙ. ΠΑΝЄΜΟΥ
ΙΒ. ΗΜЄΡΑΙ. ΚΙ. Β. ЄΝ. ЄΙΡΗΝΗΙ.

Vltima verba videntur ſignificare κεῖται βεβαίως ἐν εἰρήνῃ. Αδδάνων in Cilicia multi meminerunt, quæ hodie Epiſcopum habet ſub Patriarcha Conſtantinopolitano. Tēporibus igitur Honorij erat tantum Κώμη, & quidem cognomine ἱερά, vnde vicani Addanorum vocati Hierocomitæ. Alij erant Hieracomitæ in iuriſdictione Pergamena, diuerſi ab iſtis Addanocomitis. Quæro igitur, quis ſit iſte Conſtantinus collega Honorij in ſeptimo Conſulatu. Nam Marcellinus, Proſper & C Caſſiodorus cum Honorio ſeptimum Conſule comparant Theodoſium iterum Conſulem. imo in Cod. Th. ipſemet Honorius ſe VII comparat cum Theodoſio II. Scio in promptu eſſe commune & vſitatum perfugium, illum Conſtantinum fuiſſe ſuffectum. Mihi vero ita non videtur, & multa in iſtis Conſulibus praue addita, aut dempta exiſtimo. Sic in Codice Th. lib. XI. Tit. XXVIII. Eutropius V.C. comparatur Conſul cum Valentiniano Aug. III. At Marcellinus libro XXVIII, Socrates lib. IIII, Caſſiodorus, & Faſti Siculi comparant Conſulem Valentem Aug. III cum Valentiniano Aug. III. In conſtitutione Impp. Honorij, & Theodoſij Augg. lib. XI. Cod. Th. cum ex Septembri anni Chriſti 370 recte putetur Indictio XIV inci- D piens, poſtea a Septembri Conſulatus Honorij VII & Theodoſij II, incipit Indictio IV: quæ competit anno Chriſti 405, & quidem ex Septembri, quo anno ponitur Conſulatus Stilichonis ſecundus. Niſi pro Indictione IV legamus VI, quomodo huic malo medeamur, non video, ſi hoc verum non eſt. Nam eodem Tit. Theodoſius Iunior dicit, Conſulatu eodem Honorij VII, & ſuo II, tranſactam fuiſſe Indictionem V. Ergo eodem anno ſexta Indictio cæpit ex Septembri.

Quod

A Quod autem in eadem Conſtitutione a Conſulatu II Valentiniani & Valentis, ad Conſulatum 7 Honorij & II Theodoſij, ponuntur anni XL: aut ἀλογιστία eſt, aut κατάχρησις. Sunt enim tantum XXXIX anni abſoluti, nimirum ab XI Indictione tranſacta, ad V tranſactam.

DE ROMA AB ALARICO CAPTA.

OMNIBVS in hoc conuenit, Romam ab Alarico captam Varane, & Tertullo COSS. Marcellino Comiti, Proſpero, Caſſiodoro, & quidem Marcellino Indictione VIII. Ergo fuit anno Chriſti 410. Oroſius: *Anno itaque ab Vrbe condita M. centeſimo ſexageſimo quarto, irruptio Vrbis per Alaricum facta eſt.* Palilia illa Varroniana inierunt ex a. d. XI Kal. Mai anni Chriſti 411, Indictione IX. Itaq; vno B anno plus dicit, quam Marcellinus. Cedrenus: ἔπαθε δὲ τὴν τοιαύτην ἅλωσιν μηνὶ Αὐγούστῳ κϛ, Ἰνδικτιῶνος θ, ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου ε͵πξέ. lege, Ε͵ϡε. Quia vtitur Æra lunari Conſtantinopolitana. 5494 de 5905 deductis, remanent anni Chriſti 411, vt apud Oroſium. Ergo Oroſio, & Cedreno Roma capta anno Chriſti 411, Indictione IX: & cum hic caſus acciderit Varanis Conſulatu, videtur ſecundum hæc, Conſulatum ſecundum Stilichonis incidiſſe in annum Chriſti 406: & quædam turbata eſſe in iſtis Conſulibus. Ego cenſeo, inter Conſulatum Auſonij & Stilichonis ſecundum vnum annum fuiſſe ſine COSS. & tamen duo paria Conſulum tanquam contigua coniūcta, & tamen inter illa duo, quæcunque ea tandem fuerint, interiectum fuiſſe annum ſine COSS.

C DE PRIMO SAHAMI ARMENIORVM.

PRIMVS Sahami Armeniacus, qui eſt primus menſis Armeniorum, cæpit anno Chriſti Dionyſiaco DLII, Iulij IX, feria III, cyclo Solis primo, periodi Iulianæ 5265. Ex recta anni æquabilis ratione initium Sahami competebat diei XI Iulij, quæ erat neomenia Choiac. Armenij vero triduo anteuenerunt. Ij igitur annorum ſuorum Computum a XXVI anno Imp. Iuſtiniani ordiuntur, puto, ex quo tempore Chriſtianiſmum amplexi ſunt, quamquam ſub Iuſtino Iuniore Chriſtianos factos ſcribant auctores Eccleſiaſticæ hiſtoriæ. Et ſane in Tabula Arabica eſt, تاريخ الارمن من تنصرهم ἐποχὴ τῶν Ἀρμενίων D ἀπὸ τοῦ χριστιανώσεως αὐτῶν. Annus primus Armeniorum eſt 6060 computi Græcorum Paſchalis, 6046 computi eorundem Lunaris, Computi Martyrum Diocletianei 269. Hoc anno Chriſti 1601 conuenerunt me duo Armenij qui putabant annum 1050 a natali Domini anni 1600. Tamen iamdudum erant Chriſtiani perſecutionis Diocletianeæ tempore Euſeb. f. 103. c. I. τούτοις προσεπανίσταται τῷ τυράννῳ ὁ πρὸς Ἀρμενίους πόλεμος ἄνδρας ἐξ ἀρχαίου φίλους τε καὶ συμμάχους Ῥωμαίων οὓς καὶ αὐτοὺς χριστιανοὺς ὄντας καὶ εἰς τὴν εἰς τὸ θεῖον εὐσέβειαν διὰ σπουδῆς ποιουμένους, &c.

DE PRIMO MVHARRAM HEGIRÆ. A

EDICTO C. Cæſaris de anni reformatione emiſſo, omnes fere Orientales nationes formam anni amplexæ ſunt, & quidem ab Autumno anni confuſionis eæ, quæ initio Alexandreo vtebantur, vt Antiocheni: a Vere autem Arabes, & Hagareni. Et Antiocheni quidem in contractibus computo annorum Iulianorum vtebantur a Neomenia Hyperberetæi, computo autem annorum Alexandreorum a Tiſrin priore. Idem fecerunt Arabes & Hagareni, quorum anni Iuliani conſurgebant a Kal. Ianuariis, anni vero Hagareni & Lunares a Vere. Itaque periodum 228 annorum inſtituerunt ex a. d. III Iduum Martij anni confuſionis, cyclo Lunæ XIII, Solis XX, incipientes nimirum a neomenia menſis Xanthici anni CCLXV Alexandrei. B Cuius rei adhuc manifeſta extant veſtigia in computo Samaritarum: qui cum meris menſibus Hagarenis vtantur in vſu Eccleſiaſtico, annis quoque meris Arabicis, hoc eſt ſolutis, nullo interuentu emboliſmi, illos annos a Vere anni confuſionis putant, hoc eſt, a neomenia Xanthici CCLXV Alexandrei. Triplicem enim periodum habuerunt, minorem triginta annorum ſolutorum, quo interuallo nihil de horis & ſcrupulis Lunæ ſupereſſe putant. Γεώργιος ἰατρὸς χρυσοκόκκος. Τὸ τῶν Ἀράβων (ἔτος). ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους τούτου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ χρόνου ἐκείνου ἐκρατήθη, ἡνίκα ὁ ἀσεβὴς Μωαμὲθ ἀπὸ τοῦ Μακκᾶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μαδιναΐδην. καὶ οἱ χρόνοι τῆς ☽ μετὰ τοῦ ἔτους τούτου ἐδημοσιεύθησαν, καὶ οἱ μῆνες ἔτι ἀπὸ τῆς ☾ νέας φανείσης ἀριθμοῦνται, καὶ πάντες οἱ μουσουλμανοὶ τῷ ψήφῳ τῷδε χρῶνται), ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους τούτου ἡμέρα ἦν τετάρτη, καθ' ἣν σύνοδος ἦν. C τοῖς γὰρ ἔχουσιν ἀρχὴν τοῦ μηνὸς, ὁπηνίκα ἡ ☾ φανῇ αἰσθητῶς, ἡ δὲ πρώτη τούτων ἡμέρα ϛ ἦν. Poſt alia: ἡ δὲ τούτων ἀρχὴ Μουχάραμ. Maiorem 210 annorum, compoſitam nimirum ex ſeptem minoribus, qua feriæ redeunt in orbem, quam propterea hebdomadicam vocamus. Maximam 228 annorum Solarium, 235 autem Arabicorum, qua Muharram per totum contextum anni Solaris vagatus redit ad eandem diem. Samaritani igitur a Niſan Iudaico anni confuſionis, ad Niſan Iudaicum anni Chriſti 1584, putabant annos completos 209 de periodo hebdomadica octaua. Nam interuallum eſt annorum Iulianorum 1629, qui ſunt anni Arabici completi 1679, dies XI. de quibus deductis ſepties 210 annis, remanent 209 anni completi Arabici periodi octauæ hebdomadicæ. D Itaque ex Niſan Iudaico incipiebant putare annum Lunarem 210 periodi octauæ. Vtuntur igitur anno ſoluto, & periodis minoribus, maioribus, maximis Hagarenorum. Maxima periodus conſtat tribus periodis Calippicis: cuius exemplum habes libro ſecundo, initio propter commoditatem, a primo anno Alexandreo inſtituto, cum tamen vno die neomeniæ diſcre-

A diſcrepent ab Alexandreis, propter vnius diei *προέμπτωσιν σεληνιακὴν*, vt poſſit congruere cum initio annorum Iulianorum. Quia igitur a Vere, non ab Autumno antecedente incipit, ſemper annis Alexandreis addenda vnitas; de reliquo periodi omnes 228 annorum deducendæ. Remanebunt anni currentes periodi Hagarenæ ad nouilunia Iuliana accommodatæ. qui anni ſi fuerint pauciores, quam 77, pertinent ad primam periodum Calippicam; ſi pauciores, quam 153, detractis 76, reliqui pertinebunt ad periodum ſecundam. Si denique plures fuerint, quam 153, detractis 152, reliqui pertinent ad tertiam periodum Calippicam, vt plane habes in Tabula. Annus Chriſti 622 erat 933 Alexandreus. Addita vnitate, abiectis omni-
B bus 228, remanet annus XXI periodi Hagarenæ Iulianæ compoſitæ ex ter 76 annis, hoc eſt, ex tribus periodis Calippicis. qui quidem anni XXI cum ſint intra 77, pertinent ad primam periodum Calippicam. Cuius primus menſis Ramadhan in XX Martij, feria VII, cyclo ſolis XV. Ergo Muharram ſequens feria VI, in XVI Iulij. Hinc init annus primus Hegiræ Muhammedicæ, anno periodi Iulianæ 5335: anno Mundi 4571, Karkinonos XXVII. Zygon 2.12.45, Septemb. XXI. anno Iudaico 4382, Ab tertia, cuius character 4.6.112, Iulij XIV. anno Nabonaſſar 1370, Choiac XXVIII. anno Iuliano 667. anno 71 Armeniorum, Sahami XXV. Quod autem quidam ſcribunt, diem Veneris ſacram ſancitam a Muhammede,
C quia primus Muharram Hegiræ habet characterem feriam VI, fruſtra ſunt. Non enim dies Veneris magis ex inſtituto Muhammedis, quam circuncisio. Vtrunq; enim vetuſtiſſimum in ea gente. De qua re audi verba Chriſtiani cuiuſdam ex libro eius in Muhammediſmum, vt ea citat Belouacenſis: *Duarum Indiæ gentium, quæ vocantur* ZECHIAM, & ALBARACHVMA(البرجني BRACHMANI), *antiqua conſuetudo fuit, nudos & decaluatos, magniſq; vlulatibus perſonantes ſimulacra Dæmonum circuire, angulos quoque oſculari, & proiicere lapides in aceruum, qui quaſi pro honore Diis extruebatur. Inde enim eſt, quod in libro Solomonis dicitur: Qui proiicit lapidem in aceruum Mercurij. Faciebant autem hoc bis in anno, Sole ſcilicet exiſtente in*
D *primo gradu Arietis, & rurſum cum eſſet in primo gradu Libræ: hoc eſt, initio Veris, & Autumni. Hæc ergo conſuetudo cum ab Indis ad Arabas deſcendiſſet, eamque ſuo tempore apud Mecham in honorem Veneris Mahumet celebrari reperiiſſet, ſic illam manere præcepit, cum tamen cætera Idolatriæ veſtigia remouiſſet. Illud vero ſoli Veneri in illa celebratione dicitur exhiberi ſolitum, vt lapilli retro, id eſt, ſub genitalibus membris, proiicerentur, eo quod Venus illis partibus maxime do-*

 minetur.

minetur. Vnde id adhuc hodie fit in domo Dei illicita, quam vocant. A
Hæc ille. Nullum autem expreſſum eſt præceptum in Alcorano de die Veneris celebranda. Sed reliquit ita, vt reperit in vſu vulgi. Nam ex eo ſequeretur, Chriſtianam legem ſancire cultum Lunæ, Martis, Mercurij, quod hodie in Septimana apud nos dies eorum ſunt cognomines. Reliqua vero recte, lapides in aceruum a Muhammedanis iaci. Nam hodieque a peregrinantibus obſeruatur extra vrbem Mecham, ad montem Arraphoth, die x. Dilchagiathi, vt notamus libro ſecundo. Acerui lapidum Græcis dicuntur ἕρμακες. Mercurio enim à prætereuntibus erigebantur vt in Epigrammate,

> Ιερὸν Ερμείη με παραστείχοντες ἔχουσιν
> Ανθρωποι λίθινον σωρόν.——

B
Vetuſtiſſimi Iudæorum propterea vocant מֶרְקוּלִים; Merkolis, ſiue Mercurium. In honoremne Veneris, an alius Dei hæc proiectio lapidum facta ab antiquis Arabibus, non plane mihi conſtat. Sed certum eſt, Venerem præcipuum illius gentis numen fuiſſe. Hieronymus in vita Hilarionis: *Peruenit Eluſam eo forte die, quo anniuerſaria ſolennitas omnem oppidi populum in templum Veneris congregauerat. Colunt autem illam ob Luciferum, cuius cultui Sarracenorum natio dedita eſt.* In Sarracenicis Frid. Sylburgij: ὅτι Σαρακηνοὶ μέχρι τῶν Ηρακλείου τοῦ βασιλέως χρόνων εἰδωλολάτρουν, προσκυνοῦντες τῷ Εωσφόρῳ ἄστρῳ, καὶ τῇ Αφροδίτῃ, ἣν δὴ καὶ ΧΑΒΑΡ τῇ ἑαυτῶν ἐπονομάζουσι γλώττῃ. δηλοῖ δὲ ἡ λέξις αὕτη τὴν μεγάλην. Verum quidem eſt, CHABIR in ea lingua magnum ſignificare. C Sed quod ſcriptor ille Arabs in domo Dei illicita hoc fieri dicit, ſcito Mecham vocari حرم HARAM, in Arabiſmo. Hoc ſignificat rem illicitam, & prohibitam. Vnde مُحَرَّم Muharram eſt illicitus, quo nomine primus menſis Sarracenorum vocatus, cuius rei cauſſam ignoro. Semper Alcoranum Mecham vocat حرم Haram. Sed neſcio, an bene vertas rem illicitam, cum de Mecha intelligitur. Nam hoc nomine etiam peregrinantes Mecham dicuntur, حُرُم Hurmun in Alcorano, id eſt, VOTITI, vt verbum Plautinum vſurpem, vel εὐχωλιμαῖοι. Turcice vocantur CASILAR. D
Vnde etiam eorum peregrinatio in Alcorano dicitur حَرَام Haram. Sarracenica Sylburgij vertunt حرم προσκυνητήριον τοῦ παραπτήματος, non bene, cuiuſmodi multa errata in illis Sarracenicis, perperam ex Alcorano traducta. Igitur ex his conſtat, cultum feriæ ſextæ, quam Arabes جُمُعَة Giuma vocant, non eſſe inſtitutum Muhammedis,

ſed a

A ſed a Muhammede ita relictum, vt erat in priſco vſu. Quia verò ἀπὸ φάσεως neomeniam inſtituunt, imo tertio die a coitu, propterea contingit in neomenia Muharram ſemper cælo ſudo Lunam corniculatam videri. Ex eo deriuatum, vt quemadmodum Chriſtiani in apicibus turrium & templorum crucem ſtatuunt, ſic Muhammedani ponant ſpeciem Lunæ corniculatæ in apicibus Pyramidum ſuarum. Lunam corniculatam vocant هلال, Helal, quod & alibi monemus. Annus primus Hegiræ eſt 6130 computi Græcorum Paſchalis, 6116 computi eorundem Lunaris.

B DE PRIMO PHRVRDIN IEZDEGIRD PERSÆ VEL POTIVS OTHMEN ARABIS Caliphæ Babylonis.

EX his, quæ libro ſecundo, & proximo demonſtrauimus, didiciſti Perſas ſtatim poſt 120 annos, menſem integrum intercalare ſolitos. quod tempus vocabant SALCHODAI. Fingamus menſes Ægyptios eſſe Perſicos. Anno primo Nabonaſſar Thoth erat in XXVI Februarij, Paophi in XXVIII Martij. C Annus primus Nabonaſſar eſto nunc vltimus periodi Neuruz Perſicæ, id eſt, centeſimus viceſimus. Epagomenæ erunt in XXI Februarij. XXV autem dies ſingulorum menſium erāt cognomines heroum. Sed quinque vltimi a XXVI erant ſinguli cognomines ſingulis Epagomenis, quas D Epagomenas Ægyptij vocabant NISI, Perſæ WAHAK. Eas Epagomenas Perſæ & Ægyptij ſacras putabant, in iiſque certa obibant ſolennia. quod & hodie remanſit in Perſis, apud quos

Menſes Perſici.	In fine Iezdegird	Initio Othmen.
Alban	12 *Ian.*	12 *Ian.*
Wahak	11 *Feb.*	11 *Febr.*
ADAR	16 *Feb.*	16 *Feb.*
Dj	18 *Mar.*	18 *Mar.*
Behemen	17 *Apr.*	17 *Apr.*
Aſphandar	17 *Maj.*	17 *Maj*
Wahak	0 0	11 *Iunj*
PHRVRDIN	16 *Iunj.*	16 *Iunj*
Adarpahaſcht	16 *Iulj.*	16 *Iulj.*
Chardad	15 *Aug.*	15 *Aug.*
Thir	14 *Sept.*	14 *Sept.*
Mardad	14 *Octob.*	14 *Octob.*
Schehariz	13 *Decemb.*	13 *Nou.*
Mehar	0 0	13 *Decemb.*
Aban	0 0	12 *Ian.*
Adar	0 0	11 *Febr.*
Dj	0 0	13 *Mar.*
Behemen	0 0	12 *Apr.*
Aſphandar	0 0	12 *Maj.*
Wahak	0 0	11 *Iunj.*
PHRVRDIN	0 0	16 *Iunj.*

Muhammediſmus non potuit has reliquias ſuperſtitionis abolere. A
Γεώργιος ἰατρὸς χρυσοκόκκος ἐργασίας [illegible] · ἔτος Περσῶν. ὅτε ἐτέθη εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ Ιασδακέρδης ἀρχιάρ. ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους τούτου, ἡμέρα γ. ἀρχὴ μηνῶν Φαρβαδὶν. ὁπηνίκα ὁ Ιασδακέρδης εἰς τὸν θρόνον ἐκάθισεν. τὸ δὲ ἔτος τοῦτο κατὰ δύο τρόπους ἐτέθη. καθ᾽ ἕνα μὲν διὰ τὸ σέβας ἐκείνων, ὅπερ ἐστὶ Πασιτὰ, ἤτοι ὁ μὴ ὢν χρόνος δίσεκτος, καὶ καθ᾽ ἕκαστον χρόνον τξε ἡμέραις κρατοῦσι τοῦτο ἀεί, κατὰ μῆνα δὲ ἡμέρας λ. τὰς κλοπιμαίας δὲ ε ἡμέρας εἰς τὸ τέλος τοῦ Ασφανταὲρ τιθεῖσι. καθ᾽ ἑτέραν δὲ τὸ ἔτος ἐτέθη διὰ τὰς ἐργασίας τῶν λ καιρῶν, (propter vſum Tekupharũ) καὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ἐργασιῶν, ὅπερ λέγεται Καπισὰ, ἤτοι δίσεκτον. ἔχει δὲ πάλιν καὶ ἕκαστος τούτων μὴν ἡμέρας λ. ϛ δὲ ἡμέραι προστίθενται εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου. ὁπηνίκα γὰρ γίνηται ὁ χρόνος Καπισά, μία ἡμέρα προστίθεται. εἰς τοὺς ρ. δὲ κ χρόνους τῶν ἡμερῶν τούτων συνηγμένων, εἷς μὴν γίνεται περισσός. καὶ ὁ πρῶτος μὴν Φαρβαδὶν εἰς τὸν ἴδιον τόπον εὑρίσκεται), καὶ ἡ εἰσέλευσις τοῦ ἡλίου εἰς τὸν κριὸν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Φαρβαδὶν γίνεται). B Igitur anno 120, qui erat vltimus periodi Neuruz, in Epagomenis ſacra illa ſolennia obiri ſolita omittebantur, & differebantur in quinq; vltimas dies menſis ſequentis: quæ erant cognomines ipſarum ἐπαγομένων. Ita populus non mirabatur ſacra fieri in diebus, qui erant cognomines τῶν ἐπαγομένων. Sic imprudente populo, quinque vltimæ menſis Thoth erant Epagomenæ, & anno ſequente neomenia priſcarum ἐπαγομένων erat neomenia Thoth anno 120 deſinente. hoc eſt, XXI Februarij, quæ erat neomenia ἐπαγομένων anno priore, facta eſt neomenia Thoth anno deſinente. C Rurſus XXIII Martij, qui erat XXVI Thoth in anno priore, facta eſt neomenia nouarum ἐπαγομένων in anno deſinente. Ergo anno 121 vertente neomenia Paophi erat neomenia anni noui, quem vocabant نوروز NEVRVZ. & duo Thoth fuerunt in anno antecedente, vnus quidem λοχαγός, alter οὐραγός. Hic ſtatus anni pulcherrimus eſt illis, qui biſextum non intercalant anno quarto exeunte. quem ſtatum ſi incolumem conſeruaſſent Perſæ, hodie eorum tempora a nobis non ignorarentur. ſed ſub extremis Regibus Perſarum turbatum in hac re, dum in omni enthroniſmo Regis Vvahak, ſiue Epagomenas traducunt ante neomeniam eius menſis, in quo imperium ille Rex iniuit. D Certe Iezdegird, vt ſcribunt Arabes, iniuit imperium menſe Adar Perſico. Ideo initio eius imperij XXVI neomenia Aban putata eſt pro neomenia ἐπαγομένων. & tempore cædis ipſius neomenia Aban erat in XII Ianuarij, vt habes in diagrammate. quo interfecto عثمان بن عفان ὠθμὲν υἱὸς ὠφὲν, Othman Sarracenus inuaſit imperium. In cuius honorem

a fine

A a fine Aban traductæ ſunt Epagomenæ ante neomeniam PHRVRDIN. quo menſe iniuit imperium. Non opus eſt declaratione, cum ipſum Diagramma plane loquatur ſtatum anni Perſici in fine Iezdegird, & initio Othmen, ſiue Othman. Iſta Æra antea vocabatur تاريخ يزدجرد Æra Iezdegird, ex conſuetudine. Sed mortuo Iezdegird, etiam tranſlatis Epagomenis, remanſit nomen Iezdegird, cum verius ſit Æra Othmanica, non Iezdegirdica, propter duas cauſſas: & quia hinc conſurgit initium eius imperij, & quia ſublata eſt ſub hoc Othman licentia Epagomenas transferendi encæniis cuiuſque noui Regis. Cuius rei ratio patet. quia ſub imperio regum Perſa-B rum Idololatrarum, cura & arbitrium Epagomenas transferendi permiſſa erant Magis & Sacerdotibus Perſarum: quorum cum ſacerdotia, poteſtas, & ſuperſtitio ſublata ſint aduentu Othmen, obſoleuit conſuetudo Epagomenas transferendi ad hanc vſque diem. Initium igitur Phrurdin Iezdegirdici καταχρηστικῶς, Othomanici autem κυριολόγως, conſurgit ex die XVI Iunij, feria tertia, anni Chriſti 632 periodi Iulianæ 5345. anno Mundi 4581, Didymonos XXVI. Zygon, 7. 22. 58', Septembris XXI. Sivvan XXIII, cuius character 2.0.738, XXV Mai, anni Iudaici 4392. Epagomenon tertia anni Armeniaci 80. neomenia Choiac anni 1380 a Nabonaſſaro. Neomenia igitur Choiac Ægyptiaci concurrit eo anno cum neo-C menia Phrurdin Encæniorum Othmen Caliphæ Babylonis, qui Iezdegird vltima belli fortuna deuicit. Haiton Armenius hunc Iezdegirden vocat Aſobarioth, eumque anno Chriſti 633 cæſum prodit, cum tamen vno anno plus dicat. Cedrenus vero Ormiſdam vocat: apud quem Reges Perſarum hoc ordine digeruntur: Choſroes, Siroes, Adeſer Choſroæ F. Baram eiuſdem filia, Ormiſda. De hoc vero Ormiſda, τούτου, inquit, ὑπὸ Σαρακηνῶν διωχθέντος γίνεται ἡ βασιλεία τῶν Περσῶν ὑπὸ τοὺς Ἄραβας μέχρι σήμερον. Hodie vocamus Reges illos Sophi. quia صفي Tzophi Arabice ſignificat puræ religionis hominem, & in melius reformatum: cuiuſmodi ſuam religionem eſſe contendunt, eoque nomine capitale D illis cum reliquis Muhammedanis odium, vt Samaritis cum Iudæis. Quod quidam Sophi a flocco lanæ dictum volunt, hoc leuius eſt ipſo flocco lanæ. Annus primus Perſarum eſt 6140 computi Græcorum Paſchalis, 6126 computi eorundem Lunaris. ὑπόδειγμα. ἐκ τοῦ ͵ϛρκδ ἔτους τῶν Περσῶν ἀφαιροῦμεν. ͵ϛτον οἱ ἐναπολειφθέντες εἰσὶ τλϛ. τὸ ͵δν τούτων πλ. ταῦτα δ᾽ εἰσὶν αἱ ἡμέραι τῶν Περσῶν ἐκ τῆς τοῦ χρόνου

τούτων ἀρχῆς μέχρι τῆς ἰσημερίας. τὰς οὖν ξ̄ δίδομεν β̄ μησὶ τῷ Φαρμαβαρδὶν, A
καὶ τῷ Ἀρδεμπέος· τὰς δὲ ἐναπολειφθείσας κβ̄ τῷ Χορδάτ. καὶ εὑρέθη ἔχων Χορδάτ. τῇ Γ̄ Μαρτίου κ.τ.λ. τὰς οὖν πλ̄ ἡμέρας ἀνὰ λ̄ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσημερίας ...... εὑρέθη ἡ ἀρχὴ τοῦ χρόνου τῶν Περσῶν εἰς τὴν κ̄ τοῦ Δεκεμβρίου. εἰς ταύτην γὰρ ὁ ἀριθμὸς κατέληξεν. Περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ χρόνου τῶν μηνῶν καὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Περσῶν. Ἰστέον ὅτι κατὰ τὸν τοη̄ imo υμη̄ χρόνον τῶν Περσῶν ὑπῆρχεν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους τούτων, ὁπηνίκα εἰσήρχετο ὁ ἥλιος εἰς τὸν κριόν. Deinde iubet ab annis Perſarum auferre 378: Reſiduum per 4 diuiſum diſtribuere in menſes & dies, & auferre a menſe Pharmudin, vel potius a 13 Martij, τὸν δὲ ἐναπολειφθέντων λαμβάνομεν τὸ δ΄. καὶ ὁ τούτων ἀριθμὸς εἰσὶν ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ χρόνου τῶν Περσῶν μέχρι τῆς ἰσημερίας, ἥ τις ἐστὶ τῇ ΙΓ̄ τοῦ Μαρτίου μηνὸς, ἀφ᾽ ἧς ἀφαιροῦντες ὀπισθορμήτως τὰς εὑρεθείσας B
ἡμέρας εὑρίσκομεν τὴν ἀρχὴν τοῦ χρόνου τῶν Περσῶν ἐν τίνι τῶν καθ᾽ ἡμᾶς μηνῶν ἐστί.

DE

A De anno primo Constantini Copronymi.

Non raro auctores fugit ratio, cum annos Regum ſine charactere nullo delectu congerunt. Aliquando enim annos imperfectos pro ſolidis ; & contra ſolidos pro inchoatis vſurpantes multam perturbationem temporibus offundunt. Propterea decreuimus, omnes annos Regum, qui charactere aliquo inſigniti ſunt, in has Epochas coniicere ; vt exemplo noſtro a nobis omiſſos obſeruent ſtudioſi. Non poteſt ignorari annus primus Conſtantini Copronymi, qui cæpit imperare ex die ob- B itus patris Leonis. Obiit autem Leo cognomine εἰκονομάχος Indictione IX, auctore Nicephoro. Fuit ergo anno Chriſti 741. Hoc quamuis certiſſimum eſt, tamen, quia charactere notatus eſt viceſimus annus Copronymi, ideo charactere illo demonſtrandum. Nam Anaſtaſius libro XXII ſcribit anno viceſimo Copronymi factum eſſe errorem in Paſcha : & orthodoxos quidem in Oriente octauo Idus Aprilis Paſcha celebraſſe : erroneos vero hæreticos, vt ipſe loquitur, Idibus Aprilis. Omnino igitur fuit litera Dominicalis E. Illo Imperatore, hoc non potuit accidere, niſi anno 760. Cyclus Solis erat C XIII, cyclus aureus primus. Terminus Paſchalis V Aprilis. Quare recte poſtridie celebratum Paſcha. Si 760 eſt XX annus Conſtantini Copronymi, ergo annus 741 fuit primus. Ex his apparet, ſero acceptum fuiſſe ab Occidentalibus magnum cyclum Dionyſianum. atque hactenus cyclo Victorini vſos fuiſſe. Annus erroris Paſchatis ſub Copronymo erat periodi Iulianæ 5473, computi Græcorum Paſchalis 6278, eorundem computi Lunaris 6264.

De initio æræ Calecvtensivm.

D

Calecvtenses, qui emporium Indiæ nobiliſſimum incolunt, annos ſuos Lunares ſolutos a conditu ipſius Calecut ordiuntur : qui erat annus Chriſti Dionyſianus 907, Iulianus 952, Indorum 984 a Septembri, Hegiræ 297. Itaque 296 annis de Hegira deductis, remanet ſemper annus Calecutenſis. Quod autem annis Hegiræ vtantur Calecutenſes, quamuis non Muhammedis impieta-

ti, ſed

ti, ſed διαβολολατρεία addicti ſunt, hæc cauſſa eſt: Serma Rex A Malabar a Mauris quibuſdam perſuaſus Muhammediſmum amplexus eſt. Is nepoti ſuo tractum illius peninſulæ dedit: qui ibi cum Mauris vrbem Calecut condidit. Vnde ad hanc diem eos Mauros, eorumque conſuetudinem ſecuti Calecutenſes illud principium temporum ciuilium a 297 anno Hegiræ, quo Calecutum conditum fuit, putare inſtituerunt. Tamen dubito, quanuis vtantur ea æra, an meris neomeniis Hegiræ vtantur, quæ putantur ἀπὸ τῆς φάσεως, an potius neomeniis ἀπὸ τῆς συνόδου, vt reliqui omnes Indi, & Orientis populi. Scribit enim Cadamuſtus, Calecutenſes ex conſuetudine cuiuſdam Panegyris ſolennis conueniſſe in templum quoddam vetuſtum in magno quodam lacu ſitum, die 25 Decembris, anno Chriſti MDV. Nam B veſpera illius diei omnes Indi cæperunt putare neomeniam menſis, vt & Iudæi neomeniam Schebat, feria VI. cuius character, 6. 2. 393. Conuenerunt ergo deſinente Tebeth, ineunte Schebat: deſinente viceſima nona Regeb, ineunte triceſima eiuſdem Regeb anni 911 Hegiræ.

DE PRIMO PHRVRDIN GELALI.

NEOMENIA Neuruz Elſaltani primi Phrurdin Gelalęi obſeruata hora 2 $\frac{79}{540}$ a meridie XIIII Martij Iuliani, anno Chriſti 1079 a cęde Iezdegird, anno 448, XVIII Phrurdin, anno C Hegirę 471, ſexta Ramadhan, feria V, cyclo Solis XXIV. a qua meridie conſurgit calculus ferię ſextę ſecundum annum cęleſtem. Γεώργιος ἰατρὸς χρυσοκόκκος. Ἔτος Σουλτάνου Μελιξᾶ προσαγὴ γὰρ ἐγένετο τοῦ τούτου Σουλτάνου, ὡς διὰ τὰ αὐθημερινὰ θῶσιν εἰς τὸ ἔτος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν χρόνων τοῦ ἔτους ἐκείνου ἡνίκα ὁ ἥλιος εἰσέρχεται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Υ. καὶ ἡ ἀρχὴ ἑκάστου μηνὸς ἔτους ἦν, ὅτε ὁ ☉ ἀπὸ ζωδίου μεταβαίνει εἰς ζώδιον. ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους τούτου α (Ε) ἦν. εἴπερ οὖν ἐκ τῶν τῆς κτίσεως κόσμου ἐτῶν χρόνου ςφπς ἀφαιρήσεις, τὸ καταλειφθὲν, ἐστὶ τὸ ἔτος Μελιξᾶ. ἀρχὴ ἰσημερίας ἥτις ἐστὶ τῇ ΙΓ τοῦ Μαρτίου μηνός. ἐστὶ δὲ ἡ τοῦ χρόνου τῶν Περσῶν ἀρχὴ μὴν ὁ Φαρβαρδίν. In Grȩco vocat χρόνους Σουλτανικούς. Item: ἡ τοῦ Σουλτάνου τινὲς Μελιξᾶ χρόνου ἀρχή ἐστιν, ὁπηνίκα ὁ ἥλιος εἰσέρχεται εἰς τὸν κριόν. εἰσέρχεται δὲ νῦν τῇ ΙΓ τοῦ Μαρτίου D μηνός, ſcribebat anno 6854. Chriſti 1346. fallitur qui putat annum Sultanium ȩquali Iuliano. Erat annus periodi Iulianȩ 5792. annus vero periodi Iulianȩ 4568, eſt is, in quo exactiſſime obſeruauit æquinoctium Hipparchus, hora 18 a meridie feriæ tertiæ, quæ competebat vigeſimæ tertiæ Martij. Differentia æquinoctij Hipparchæi & Gelalæi, anni 1224: quibus ex annis collectis debetur character

A racter I. 17. 41'. cum quo ſi componatur epocha obſeruationis Hipparcheæ 3.18. 0', fiet character æquinoctij anni Chriſti 1079, nimirum 5.11, 41', a meridie XIV Martij. Differt igitur ab obſeruatione Gelalæa, horis 8, plus minus. Non multum intereſt hoc in anno ciuili. Neque enim hic videmus monſtroſam parallaxin 28 horarum, vt apud Ptolemæum, Competit igitur hæc obſeruatio feriæ VI. Et conſequenter neomenia Phrurdin Gelalæi conuenit cum neomenia Krionos anni a conditu Mundi 5028, niſi quod Perſica neomenia incipit ſemper a momento in Ephemeride notato, quandocunque illud inciderit, mane, meridie, veſpere, media nocte. At neomenia Krionos cæleſtis, ſicut omnes aliæ neomeniæ, ſtatim a Sole occaſo ciui-
B liter, a meridie ſecundum calculum. Neomenia Zygonos antecedentis illius anni 5028, fuit 3.8.58' Septembris XVIII. Ergo neomenia Krionos feria VI, a Sole occaſo poſt meridiem feriæ quintæ in XIIII Martij, tribus horis paulo plus ab obſeruatione Perſica, anno Iudaico 4839, Niſan nona, cuius character, 4. 2. 212, Martij VI. Studioſe & ſuperſtitioſe potius Perſæ obſeruant momentum دخول الافتاب الحمل ingreſſum Solis in Arietem, hoc eſt, ψηφισμὸν periodi Gelalææ: & quacunque hora inciderit, tubarum ſono indicitur Neuruz, & neomenia Phrurdin, qua Panegyres edit Imperator Sophi ex vetere Perſarum ſuperſtitione. Vide de hoc amplius
C libro tertio. Quanquam elegans eſt periodus Gelalæa annorum 648, tamen annus Gelalæus multis partibus a noſtro cæleſti & menſium diſpoſitu, & æquinoctij obſeruatione ſuperatur. Laudabunt illum aliquando viri probi & eruditi. Alioquin non dubitamus fore, qui diſtantias æquinoctiorum calumniabuntur, neque eaſdem ſemper in eodem ſtatu hæſuras. quod & poſſunt ex obſeruatione æquinoctij vtriuſque Copernicina conuincere. Nam Copernicus obſeruauit æquinoctium autumnale Frueburgi, hora 18. 30' poſt meridiem feriæ V, diei XIII Septembris, anno Chriſti 1515. Anno ſequente 1516, qui erat biſextilis, æquinoctium vernum hora 16, 20', poſt meridiem feriæ ſecundæ, diei x. Martij. Interuallum vtriuſque obſeruationis,
D dies 178, horæ 21. 50'. At Hipparchearum obſeruationum vtriuſque æquinoctij differentia eſt dierum 178. hor. 6.0'. Nos vero reſpondemus, erratum eſſe in obſeruatione autumnali, horis non minus XIV, aut XV. Quod ſi alius eodem tempore in eodem loco idem æquinoctium obſeruaſſet, non congrueret inter vtramq; obſeruationem. Sane obſeruationi Copernicinæ verni æquinoctij, cum obſeruatione veteri Hipparchea conuenit. Interuallum vtriuſque, anni 1661, nempe differentia annorum 6229, & 4568, periodi Iulianæ. quibus 1661 annis

annis competit character totidem annorum Tropicorum, 5. 20'. 24'', cum quo Radix Hipparchi compoſita 3. 18. 0', dat characterem æquinoctij verni 2. 14'. 20, Alexandriæ, in anno Chriſti 1516. Character vero Copernici 2. 16. 20'. qui ſi referatur ad meridianum Alexandriæ, erit 2. 17. 15. hoc eſt, hora 17, 15', a meridie feriæ ſecundæ x Martij. Differentia verni æquinoctij Copernici, & medij Hipparchei, horæ 2. 55'. quæ non eſt tanti momenti, ſi æquatio adhibeatur, cum æquinoctium noſtrum ſit medium duntaxat. Quare recta eſt obſeruatio Coperniciana æquinoctij verni: quæ minimum differt ab Hipparchea. Quid dicent igitur? Cardinem vernum æquabiliter procedere, inæqualiter cardinem autumnalem? Hæc ſane ſunt nugatoria. Æquinoctium autumnale anni 1515 ita, vt eſt obſeruatum a Copernico, congruit vltimæ Parthenonos, anni a conditu Mundi 5464. Zygon ſequens fuit 7. 8. 47'. hoc eſt, horis 8. 47' a meridie feriæ ſextæ diei XIV Septembris. Quare magna eſt differentia. Obſeruatio vnius hominis non poteſt conuellere ea, quæ aliunde validiſſimis rationibus innituntur. Si quantum eſt Mathematicorum omnes operas ſuas conferant, non poterit alia ratio iniri emendati anni inſtituendi, præter eam, quam ſapientes Perſidis in anno ſuo cæleſti docuerunt. Non loquor de anno Gelalæo, qui tantum Tropicus eſt: ſed de anno Cæleſti Orientalium, qui tot dierum menſes ſuos cæleſtes conſtituunt, quot nos ipſis attribuimus. Nam vt Gelalæa ratio fortaſſe non deterior ſit Alfonſina in modo anni definiendo, tamen falſa eſt primi Neuruz obſeruatio, vt ex comparatione noſtri æquinoctij cum Gelalæo primo conſtare poteſt. Præterea annus Chriſti 1516, quo æquinoctium vernum obſeruatum a Copernico, erat 438 a primo Neuruz Sultanæo Gelalæo. Et quidem 437 annis completis competit character 3. 21. 8 0. cui adiecta Radix Gelalæa 5. 2. 158 componit æquinoctium anni 438 Gelalæi, 1. 23. 238, nimirum a meridie nonæ Martij. Obſeruatio Copernici Babylone eſſet hora 18'. 5'. a meridie x Martij. Differentia ergo Coperniciani æquinoctij & Gelalæi, horæ 18. 932. qui eſt magnus hiatus. Itaque errarunt in obſeruatione æquinoctij. Alioquin modus anni Gelalæi, & periodus annorum 648, quæ ex ea naſcitur, accommodatiſſima eſt tempori ciuili, ſed ſatis abhorret ab Alfonſina, poſt quinque periodos magnas, qui ſunt anni 3240. In tot annis ex Alfonſina ratione XXIV biſexta pereunt, XXV autem in ratione Gelalæa. Et certe iſti Sapientes Perſidis cum annum hunc Gelalæum inſtituerent, nunquam obſeruationes ſuas cum Hipparcheis contenderunt, ſed cum obſeruationibus Ptolemæi, & Albateni. ex quibus etiam Copernicus inueſtigare modum anni Tropici conatur, ita vt inde colligat,

in CXXVIII

A in CXXVIII diebus vnum biſextum perire. qui modus eſt minor Gelalæo. Nam hoc modo in 640 annis peribunt quinq; biſexta, cum Gelalæa ratio perimat totidem biſexta in 648 annis. Nullam puto rationem meliorem Alfonſina excogitari poſſe, quam cum multis veteribus obſeruationibus collatam propius a vero abeſſe comperimus, reliquas autem omnes tantum abeſſe a vero, quantum ab Alfonſina diſcrepant: quanquam proximæ bonitatis poſt Alfonſinam eſt Gelalæa. Sed, vt diximus, ſuſpecta eſt obſeruatio primi æquinoctij Gelalæi. In noſtra autem ratione ſemper æquinoctium eſt a meridie antecedentis diei, ad meridiem ipſius neomeniæ. Idem dicas de ſolſtitio & bruma: & omnis obſeruatio extra hos terminos ſuſpecta eſt: vt in exemplo æ-
B quinoctiorum amborum Copernici, quorum autumnale falſum eſt inter quintæ feriæ, & ſextæ meridiem, cum deberet inter ſextæ & ſeptimæ, at contra vernum rectum eſt inter feriæ ſecundæ & tertiæ meridiem. Quod ſi æquinoctium Copernicianum vernum cum Hipparcheo conferamus tempus προηγήσεως ἰσημερινῆς, erit dies 13. hor. 0. 45′. Ipſe enim obſeruauit æquinoctium horis 16. 20′ a meridie x Martij: quod Alexandriæ eſſet hor. 17. 15′. vt ſupra dictum eſt. Adde dies 13. hor. 0. 45′, diebus 10, hor. 17, 15′. habebis dies 23. horas 18. 0. a Kal. Martij. quæ eſt epocha æquinoctij ab Hipparcho obſeruati. Secundum hæc, exceſſus anni Iuliani ſupra Tropicum fuerit hor. 0. 11′. 10″. 44‴. 26⁗. Gelalæus modus, hor. 0. 11′. 6″. 40‴. Differentia
C hor. 0. 0′. 4″. 4‴. 26⁗. quæ vtique magna non eſt. Imo hac ratione modus anni ſecundum obſeruationem Copernici fuerit idem fere cum Gelalæo. Nam in 884 tantum annis accreſcit hora ſupra modum Gelalæum. Quare 21216 annis dies excurreret ſupra rationem Gelalæam. Tanti momenti eſt etiam vnum momentum in hoc negotio. Annus primus Gelali eſt 6587 computi Græcorum Paſchalis, 6573 computi eorundem Lunaris.

DE ANNO CONSTANTINOPOLEOS A MVHAMMEDE TVRCA CAPTÆ.

D QVIS vnquam putaſſet tam illuſtris Vrbis, ac dominæ Orientis tam infelix fatum fore, vt cuius calamitas ignorari non poteſt, dies calamitatis ignoretur? Omnes Chriſtiani menſe Maio captam dicunt, & Græci etiam diem ſeptimanę notant feriam tertiam. In Patriarchica hiſtoria barbarogræca Martini Cruſij viri optime de Helleniſmo meriti ita legitur, ἦσαν χρόνοι ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως χίλιοι τετρακόσιοι πεντήκοντα τρεῖς, Μαΐῳ εἰκοστῇ ἐννάτῃ, ἡμέρᾳ τρίτῃ. anni a Chriſto mille quadringenti quinquaginta tres, Maio die viceſima

nona, feria tertia. In hiſtoria Politica eiuſdem Martini Cruſij, καὶ οὕτω γέγονεν ἡ ἅλωσις τῆς ἀθλίας τῶν πόλεων ταύτης, ἐν ἔτει ϛϠξά, μηνὶ Μαΐῳ κθ ἡμέρᾳ τρίτῃ, πρωΐ. Idem dicit, quod hiſtoria Patriarchica. Nam anni Conſtantinopolitani 6961, ſunt anni a Chriſto 1453. Et quidem conuenit in die ſeptimanæ. Nam viceſima nona Mai in anno Chriſti 1453 erat feria tertia, cyclo Solis VI. In libro, qui inſcribitur Ανθος, ex fide Martini Cruſij: εἰς τοὺς χιλίους τετρακοσίους πέντε καὶ δύο, εἰς ταῖς εἰκοσιεννέα τοῦ Μαΐου, ἡμέρα τρίτη. Atqui anno Domini 1452, viceſima nona Mai fuit feria ſecunda, non tertia, quam tamen apponit etiam Laonicus libro VIII. βασιλεὺς δὲ, ὡς ἐδόκει ὥρα εἶναι προσβάλλειν ἕωθεν (Ἄρεως δ᾽ ἦν ἡμέρα) τότε κύμβαλα ἐσημαίνετο. Annus igitur 1452 non conuenit, ſiquidem capta feria tertia, Mai viceſima nona. Atqui accedit teſtis particeps cladis Iſidorus Cardinalis, qui in Vrbis direptione vna cum multis aliis captus fuit. Is in annum 1452 hunc caſum confert. Iudæi Conſtantinopolitani aiunt captam anno 1452, eoque nomine habent computum שִׂישִׂי וְשִׂמְחִי בַּת אֱדוֹם, quia duæ vltimæ concipiunt numerum 453. Item Philelphus epiſtola quadam ad filium ſuum Mediolani ſcripta anno 1452 queritur Conſtantinopolim a Turca obſideri. Conſtat autem LIIII tantum dies obſeſſam fuiſſe. Non dubium igitur de anno 1452. quod etiam confirmatur Annalibus Turcicis, in quibus ſcriptum legimus, Vrbem a Muhammede Sultano obſeſſam, & captam anno Hegiræ 856: cuius Muharram neomenia XXIII Ianuarij anni Chriſti 1452, feria prima, cyclo Solis V. Sed valde eluditur opinio de menſe Maio. Is enim Annalium ſcriptor ait Conſtantinopolim captam Rabie prioris die viceſima: hoc eſt, X Aprilis, feria ſecunda, poſtridie Paſcha. Quid hic definiemus? Ego putarim ipſum ſcriptorem hallucinatum, & prima tempora obſidionis, pro ipſa irruptione Vrbis perperam accepiſſe. Differentia enim vtriuſque ſententiæ, ſunt dies quadraginta nouem: qui proxime accedunt ad dies, quos obſidioni ſcriptores attribuunt: neque dubito hoc verum eſſe: vt obſeſſam vrbem pro capta interpretetur. Obſeſſa igitur videtur poſtridie Paſcha, capta in die Pentecoſtes. Sed periculoſum eſt hæc definire. De anno quidem non dubito, fuiſſe 1452, ſed de menſe delibero. Ab Encæniis Conſtantinopoleos, ad cladem eius, anni ſunt præciſi 1122. Tot annis manſit ſub Imperatoribus Chriſtianis, 426 amplius, quam Valens Aſtrologus eius durationem finiuerat. qui annos tantum 696 manſuram vrbem hariolatus erat. Annus captæ Conſtantinopoleos eſt 6960 computi Paſchalis Græcorum, 6946 computi eorundem Lunaris.

IOSEPHI SCALIGERI IVLII CAESARIS F.

DE EMENDATIONE TEMPORVM

LIBER SEXTVS.

A INFINITA res eſt epochæ & interualla temporum: ſed in qua materia nulla iuſtior venia ſit: ſiquidem nullius eſt, vt omnia noſſe, ita omnia literis complecti. Nos proximo libro de multis pauca atque inſigniora notauimus, vt ex illis alia propagare exemplo noſtro Chronologus poſſit. Examen enim temporum, non deſcriptionem dedimus. Iſte liber paucis quidem, ſed nobiliſſimis diſputationibus dicabitur: de anno natalis & paſſionis Domini, item hebdomadibus Danielis: & ſi qua ſunt præterea eiuſmodi, quæ & priſca & hodierna ingenia exercuerunt: in qua
B palæſtra tantum ſibi permiſit hoc ſæculum, vt veterum Græcorum licentia in Deorum & heroum genealogiis modeſtia quædam videri poſſit, ſi cum horum hominum inceptis contendatur: qui & Græcos hiſtorias ſui ſæculi ignoraſſe volunt, & Reges, qui nunquam fuerunt, in ſolio Cyri collocant. Equidem ſcio nunquam mendacia defuiſſe, nunquam qui ea aut loqueretur, aut ſcriptis mandaret. Parui referret mendaciorum ſcriptores extare, niſi etiam fautores, & ſectatores nanciſcerentur. Ea autem aut per inſcitiam ſui ſæculi non animaduerſa, aut a peritioribus diſſimulata, & tractu temporis pro veris accepta, eas in mentibus hominum radices egere, vt niſi cum mentibus ipſis euelli ægre poſſint. Imperito ſæculo impune fuerit Hu-
C nibaldo cuidam & Saxoni Grammatico, naſcentibus autem literis Annio Monacho Viterbienſi fabulas ſuas Marrucinis illorum temporum probare. Sed quot ſunt hodie, quos & Hunibaldus & Annius mirifice capit, in tanta luce literarum? Ecce ante hos paucos annos editæ βεκκεσεληνικαὶ nugæ, eruditæ illæ quidem, ſed tamen

nugæ, quam ſpecioſe illudunt animis parum & a doctrina & a iudicio paratis? Inuenias etiam non vulgaris doctrinæ inter illos plauſores. Sed venio ad noſtros Regum Perſidis creatores. Si hos audimus, neque Cyrus ille priſcus regnare cæpit, quo tempore Græcis videtur, neque iidem ſunt Reges, qui poſt eum in eius ſolio ſederunt: neque Græci recte Olympiadas ſuas putarunt. Herodotus, Thucydides, Xenophon, Diodorus Siculus nunquam nugari deſiuerunt. Ipſum etiam Xenophontem ratio fugit in notatione earum rerum, quibus ipſe & interfuit & præfuit. Exſpectaui diu, quam mox dicerent eos Græcos & nomina ſua neſciiſſe. Et huius Criticæ vnica ratio eſt, quod anni, qui vno conſenſu Perſidis regibus a Græcis attribuuntur, non conueniunt rationibus ſacræ hiſtoriæ, vt ipſis videtur, vt ego cenſeo, illorum commentis. Thucydidi, inquiunt, cum Herodoto non conuenit de tempore διαβάσεως Xerxis. Vnius anni inter ambos diſcrimen eſt. quod tamen falſum eſt. Sed eſto. Propterea ignorarunt tempora Regum Perſidis? Herodotus vetuſtiſſimus ſcriptor poſt poetas floruit initio belli Peloponneſiaci: Regulus Halicarnaſſi Lygdamis hoſtis eius Perſarum Regis tributarius erat. quotidie Herodotus videbat præfectos Regios, & Satrapas: & potuit ignorare, quis Rex tempore ſuo rerum potiretur in Perſide? Quid mereret ille, qui hoc tempore in Gallia, Hiſpania, Anglia alios Reges pro iis, qui hodie ibi rerum potiuntur, poneret? Damnant duos nobiliſſimos Græcos ſcriptores, imo omnes Græcos propter illos duos, quod vno anno minus altero alter dixerit: quod tamen praue ab ipſis & animaduerſum & interpretatum eſt. Alioquin quis non eadem de ſacra hiſtoria dixerit, ſi tantum περιεργάζεσθαι licet? Poſteriore Chronicorum, cap. XXII, Ochozias Rex annorum XLII natus accedit ad regnum: at poſteriore Regum, cap. VIII, dicitur tantum annorum XXII. Diſcrimen, anni XX. Rurſus poſteriore Chronicorum, cap. XXXVI, Ioiachim annorum octo natus init imperium: at poſteriore Regum, cap. XXIIII, idem XVIII annorum natus incipit regnare. Hic diſcrimen annorum decem. Mendum putaret, qui non doctorum hominum interpretationem, ſed ſuam in conſilium adhiberet. Anni collecti ab exceſſu Moſis, ad conditum templi Solomonici, excedunt longo interuallo annos 480, cum tamen ab Exodo, ad conditum templi interſint anni tantum 479 abſoluti. Interuallum a deſcenſu Iacobi Patriarchæ in Ægyptum longe minus eſt annis 430, quot annis opprimendos ab Ægyptiis Hebræos prædictum erat. Atqui eorum annorum computationem & veteres & recentiores Iudæi non a deſcenſu Iacobi, ſed, vt ratio poſtulat, ab initio peregrinationis Abrahami inſtituunt. Plura eiuſmodi in ſacris Bibliis extant,

A extant, quæ ne ipſi quidem dixerint ita accipienda, vt concepta ſunt; ſed ex aliorum locorum collationibus adiuuanda. Hiſtoria quidem ſacra ſeriem Patriarcharum ante & poſt diluuium, fideliter tradit, & hinc Iudicum, & poſtremo Regum Iuda. Sed quid proderit ſcire, quantum interuallum ſit a conditu rerum, ad diluuium, & quantum hinc ad Exodum, ſi neſcis quando aut Exodus aut diluuium contigit? vnde opem huc aduocabis, niſi a temporibus, quæ tibi nota ſunt? Ecquænam tibi nota ſunt, niſi quæ libris Græcis aut Latinis prodita? a notis enim ad ignota peruenitur, non contra: ne imitemur illum, qui ante aliquot annos in Chronico ſuo natalem Chriſti per Hebdomadas Danielis venatur, τὸ ἀσαφὲς διὰ τῶν ἀσαφεστέρων:
B de quo viro attigi proximo libro, cum eius ridiculam de Horto Eden, & quatuor fluminibus ſententiam diſcuteremus. Is proculdubio fuit vir & pietatis & eruditionis ſummæ, quo nomine magis mihi ægre eſt, eum ſigniferum fuiſſe iſtis, qui Græcos nihil in ratione temporum vidiſſe iurant, & alios Reges Perſidis inaugurant: in quo videtur cum Annio illo de fabulandi licentia contendere, quanuis ipſum quoque irridet. Sed tolerabilior monachus. Nam eum veterum Græcorum rationem habuiſſe ex eo conſtat, quod nouos Beroſos, Xenophontes, & neſcio quos alios fabricauerit, vt nihil ex ſe dixiſſe, ſed omnia ex veterum Græcorum monimentis deprompſiſſe
C videretur. Iſte contra nihil magis veretur, quam ne videatur cum Græcis in hiſtoria ſentire. Propterea octaginta annos ſolidos Olympiadibus detraxit, quod Græcos male Olympiadas ſuas putare dicit. Ego quoque vidi, quod miratus ſum, qui Olympiadum veram computationem ab Annio petendam eſſe contenderent: & certus ſum, ſi viuunt, eos ſententiæ adhuc ſuæ non pœnitere. Quia igitur primus annus Cyri ab omnibus Græcis in primum annum quinquageſimæ quintæ Olympiadis confertur, ſcripta autem ſacra Iudæis libertatem & patriam anno primo Cyri reſtitutam produnt, & annus primus illius Olympiadis remotiſſimus eſt a tempore ſolutæ captiuitatis Iudaicæ, propterea iſti boni Critici, πάντας τοὺς Ἕλληνας παραπεμψάμενοι, καὶ οἰμώζειν κελεύοντες, octoginta
D annos de Olympiadum rationibus expungunt, vt annus primus Cyri cum anno ſolutæ captiuitatis conueniat. Quia igitur iſte vir eruditione ſua, quæ vulgaris non eſt, multos in ſuam ſententiam perduxit, facere non potui, quin de eius aliquot erroribus admonerem, vt ſtudioſi ab illis, tanquam a ſcopulis caueant. Nam in eum ſcribere neque mei ingenij eſt, neque inſtituti, qui ſemper illiberale duxi ex alienæ induſtriæ obtrectatione gloriam captare: quo nihil hodie frequentius, nihil peſtilentius. Hoc tantum moneo,

non ſolum futilia eſſe, quæ is contra Græcos auctores diſtringit, ar- A
gumenta, ſed & auctoritates e Prophetis petitas praue ab illo acci-
pi & vſurpari: cuiuſmodi eſt illa aſſeueratio, muros Babylonis fru-
ſtra ab auctoribus prophanis deſcribi, qui iam conflagrati eſſent, te-
ſte Ieremia cap. LI, 58. Quid futilius illo argumento? Muri Baby-
lonis integri, ſine vlla labe aut vitio adhuc imperio Neronis exta-
bant, quamuis vicinitas Seleuciæ vrbem habitatoribus exhauſiſſet.
Et tamen iſte Propheta vult aliquot ſæculis ante Neronem eſſe de-
ſiiſſe. Quid? non Ezekiel parem caſum minatur Sidoni, & Tyro,
quæ tempore tamen Alexandri & ampliſſimæ adhuc erant & munitiſ-
ſimæ? Quis adeo confidens, vt omnium vaticiniorum Iſaiæ, Ieremiæ,
Ezekielis interpretationem promittere audeat? Aduerte contem- B
ptum: Quia, inquit Cambyſis, Magorum, Darij filij Hydaſpis no-
mina in ſacris monimentis non extant, propterea omiſimus: in lo-
cum autem eorum poſt Cyrum ſufficiemus Aſſuerum Artaxerxem,
Darium Aſſyrium, Artaxerxem Pium, & Xerxem. Nimium pro
imperio, quiſquis es. Abrogat imperium quibus vult; & iure, quia
creat quos vult. Sane, quod iam dixi, Annius ille tolerabilius nuga-
tur. Sed pergamus: Nugantur Græci de tranſitu Xerxis. Quare?
quia Cyrus maior imperium poſt Darium Medum obtinuit, anno
tertio Olympiadis octageſimæ. Nonne tibi videtur maior Æſcula-
pio, qui homines ab inferis ſuſcitat ſexaginta nouem annis poſt eo-
rum obitum? Iſte igitur Virbius pactus eſt cum Artaxerxe Longima- C
no, ſibi partem imperij precariam concederet, & ab eius ſeptimo
anno imperij ſocietatem iniret. Quare eodem tempore tres reges in
illis partibus fuerunt, Artaxerxes, Darius Medus, & Cyrus ab infe-
ris ideo excitus, vt imperium cum Longimano partiretur. Quis, oro
vos, tam licenter vnquam & veritati & hiſtoriæ illuſit? non is ſane,
quem toties nomino, χρονοληρολόγων Apollo Annius Viterbienſis.
Quis ferat Ioſepho ſcriptori eximio inclementer dicere, quod ſcripſe-
rit templum ab Herode ſolo æquatum, & magnificentius priſtino
extructum & inſtauratum? Impudentis mendacij hiſtoricum conuin-
cunt homines ſui ſæculi, inquit, apud Ioannem: qui Chriſto ob-
iiciunt quadraginta ſex annis conſtructum fuiſſe. Atqui eum locum D
Ioannis, quem aduocat, contra ſe ipſum diſtrinxit, ioculari halluci-
natione. Nam templum ab Herode inchoatum vix tandem abſolu-
tum fuit paulo ante initia belli Iudaici, Albino prouincia decedente,
anno Chriſti Dionyſiano LXVI, quadriennio ante excidium Hiero-
ſolymorum. Ioſephus lib. XX. pag. 621: ἤδη δὲ τότε καὶ τὸ ἱερὸν τετέλεστο. βλέπων οὖν ὁ δῆμος ἀργήσαντας τοὺς τεχνίτας ὑπὲρ μυρίους καὶ ὀκτακισχιλίους ὄντας, καὶ μισθοφορίας ἐνδεεῖς ἐσομένους, διὰ τὸ τὴν τροφὴν ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἱερὸν

A ἱερὸν ἐργασίας ποιεῖτε. Legantur cætera: nam huic loco Ioannis valde neceſſaria. Igitur τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, vere dictum a plebe illa. Nam is erat annus Iulianus 74, quintuſdecimus Tiberij. Deductis 46 annis, relinquitur annus Iulianus 28, qui erat viceſimus ſecundus Herodis, quo anno cæptum templum intelligebat plebs illa: quanquam nondum quadraginta ſex anni eſſent ab apparatu operis, quem anno decimo octauo Herodis Ioſephus factum vult. Itaque anno paſſionis Dominicæ a XVIII Herodis rectius putarentur anni 46 ab apparatu operis. Sed hoc parum refert. Satis eſt hoc ad illuſtrandum locum Ioannis, quo abutuntur etiam docti viri, dum conantur probare quadraginta ſex annis templum
B ſub Zorobabele conditum fuiſſe, manifeſta peruicacia, ſi cum cap. VI, 15 Eſdræ contuleris. Ibi enim intra quatuor annos templum inſtauratum & abſolutum diſerte ſcribitur. Quod ſi is Darius, ſub quo templum conſtructum, eſt filius Hyſtaſpis, vt volunt maxima pars Chronologorum, ſextus annus Darij, in quo templum abſolutum eſt, ſextuſdecimus, aut quintuſdecimus a ſoluta captiuitate. Quare nullo modo locus Ioannis ad vetus templum Zorobabelis pertinere poteſt. Et quomodo poterat pertinere ad templum Zorobabelis, quod erat Herodis, non Zorobabelis? A viceſimo ſecundo igitur anno Herodis, ad deceſſum Albini de prouincia, anni ſunt LXXXIII, quando, teſte Ioſepho, templum exædificatum erat. Tunc
C verius poterat dici, ὀγδοήκοντα καὶ τρισὶν ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, vel cum Ioſepho, a XVIII anno Herodis, ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτεσιν. At, inquit, ſi Herodis eſt illa ſtructura, non Zorobabelis, ergo illa domus fuit tertia, non ſecunda. Atqui dicitur ſecunda. Acutum συμπέρασμα. etiam ſi decies inſtauratum fuiſſet templum a ſolutione captiuitatis, tamen non decem, ſed vnum templum diceretur: quia ἐνδελεχισμὸς & continuatio ſacrificij facit, vt vnum idemque habeatur. Nam dupliciter בַּיִת שֵׁנִי id eſt, domus ſecunda intelligitur, & ratione ſtructuræ, & ratione ἐνδελεχισμοῦ. Vbi eſt ἐνδελεχισμὸς, ibi nulla eſt interruptio. Quæro, potuitne Ioſephus ignorare, quod in Actis Herodis extabat, quod ſæculo ſuo recens erat, quod ipſe
D ſuis oculis vſurpauit? Neſcias, maior futurus fuerit ſtupor hæc ignorare, an impudentia, fingere. Tædet me confutationis vanitatis: quam non attigiſſem, niſi viderem alios eadem hariolari, vt neque alia, quæ non potui præterire ſine piaculo: quale illud de Melita, Lucas penultimo capite Actorum ſcribit: διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ. deinde poſt naufragium dicit ſe expoſitos fuiſſe in Melita inſula. Hem, inquit, Melita inſula in Adriatico? Duæ ſunt Melitæ: altera in conſpectu Raguſij oppidi, in intimo ſinu Adriatico, quæ Meleda

vulgo dicitur: altera in mari Siculo, etiam pueris notiſſima, Malta A
dicta. Si in Adriatico mari, ergo Meleda eſt, non Malta. Hæc ridicula opinio, ſi non ſectatores nacta eſſet, indigna erat, quæ vel confutaretur. Adriaticum mare nauigantibus ex Græcia incipit a Corcyra, teſte Plinio. Vbi enim deſinit Ionium, ibi excipit Adriaticum. Quare Ouidius Faſtorum quarto Adriaticum inter Corinthiacum & Siculum mare ponit:

Effugit ad Syrtes, & te, Zanclæa Charybdis,
Et vos Scyllæi, naufraga monſtra, canes.
Adriacumque patens late, bimaremque Corinthum.
Sic venit ad portus, Attica terra, tuos.

In primo autem Triſtium Ionium ipſum Adriam vocat: B

Aut hæc me, gelido tremerem cum menſe Decembri,
Scribentem gelidis Adria vidit aquis.

Statius Metium ex Tyrrheno in Ægyptum ſoluentem ita alloquitur:

Quos tibi currenti præceps ferat Adria mores.

Pomponius Mela libro ſecundo: *Vicina Adriatico mari Corcyra.* Procopius de bello Vandalico inſulas Gaulon, & Meliten diſerte locat in Adriatico mari, vt & partem Libyci maris vocet Adriam, in quo eſt etiam Coſyra. Ouidius:

Fertilis eſt Melite ſterili vicina Coſyræ.

Sciens ne ita ſcripſerit Ouidius, an fraus illi a librario, neſcio. Sane C
Coſyra eſt frugifera, Melite infrugifera, & vere ſterilis. Vide, an ita ſcripſerit poeta.

Fertilis eſt Melite ſterili vicina Coſyra.

Ergo Melite Pauli eſt in Siculo freto in mari Adriatico, non in ſinu Iapygio. Quis non videt abſurditatem, ſi concedamus ex Syria in Italiam nauigantes vlla tempeſtate poſſe in intimum Iapygium ſinum detrudi, & inde aduerſo vento iterum in Tyrrhenum & oram Neapolitanam abripi? Quæ hæc eſt πεϱιήγησις; Totius oræ maritimæ imperitiſſimum eſſe oportet, qui vel hoc cogitare tantum audeat. Sed quid facio, qui omnes errores purgare poſtulem? Sat erit de multis pauxillos hos attigiſſe, vt a cæteris caueant æquiores lectores: nam D
ab illis neſcio, an impetrare potero, quibus hæc nouitas ſententiarum placet. Sed melius horas collocemus, & quod in manu eſt, agamus. Veteres igitur ſcriptores in Biblica hiſtoria multum hallucinati ſunt, Clemens, Tatianus, Africanus, Tertullianus, Euſebius, Epiphanius, Chryſoſtomus: ſed intra modum tamen, vt quibus nunquam in mentem venerit aliquid in hiſtoria Græca innouare: quod ſi feciſſent, Canones Eratoſthenei omnium optimi illis aut pudorem

A dorem aut ſilentium impoſuiſſent. Quos Canones quare tam ſuperbe pedibus proculcet is, de quo iam locuti ſumus, mirum non eſt, vt cui ſatis acceptum erat, nunquam Græcos vera loqui. quæ eſt mira confidentia. Herculeum ſane facinus fuerit, hiſtoriam temporum & memoriæ rerum cuſtodem a tanta tyrannide vindicare. Primum igitur omnes omnium veterum errores refellere neque conſilium eſt, neque neceſſarium putamus. Vnius tantum Euſebij pauxillos adferemus, qui omnium illorum veterum vt poſtremus, ita accuratiſſimus eſt. In rebus enim Græciæ neque aberrat a ratione temporum, neque niſi ſciens prudenſque facere hoc potuit. Qui enim poterat tanta copia veterum magiſtrorum inſtructus, Eratoſthenis, Diodori
B Siculi, Polybij & aliorum? Sed in ſacra hiſtoria & Eccleſiaſticis geſtis parum fauſte illi procedit: vt cum ſcribit, Hieroſolyma ſecundo anno Titi capta: quod etiam ſecutus eſt Epiphanius: quanquam in Chronico aliter emendatum ſit ab Hieronymo. Sed ne ibi quidem ſic veritati conſultum eſt. Nam e regione III anni Olympiadis CCXII poſitus eſt caſus Hieroſolymorum, hoc eſt anno LXXI Chriſti Dionyſiano, vno anno ſerius. Rurſus a conditu templi Solomonis, ad LXXI annum Chriſti, ponit annos abſolutos MCII. Annus Chriſti 71 eſt 4784 periodi Iulianæ. Annus a conditu templi 3696. Differentia 1088. Error annorum XIIII, qui error etiam conſtanter alibi retinetur in Chronico: vbi ponitur interuallum ab initio con-
C ſtructionis templi, ad caſum Sedekiæ, anni 442. Annus capti Sedekiæ in periodo Iuliana 4124. Annus conditi templi 3696. Differentia 428. Ergo quatuordecim annis, vt ſupra, minus dixit. Sed accuratiores noſtrorum Chronologorum non multum diſcedunt ab hac computatione. In hoc differunt: quod Euſebius quatuordecim annis minus dicit, ipſi totidem amplius dicunt. Rurſus quid magis alienum a ſacra hiſtoria, quam quod libro X προπαρασκ. notatum eſt: nempe τὸ δεύτερον ἔτος Δαρείου τὸ ἑβδομηκοστὸν τῆς ἐρημίας τοῦ νεὼ fuiſſe: pagina 284. Si ſecundus annus Darij eſt ſeptuageſimus ἐρημώσεως τοῦ ναοῦ, quomodo Cyrus potuerit captiuitatem laxare? Sed in hoc ſequitur Africanum. Inepta vero & iocularia ſunt hæc. Huic hallucinatio-
D ni germana eſt illa, qua captiuitatem non a capto Iechonia putat, ſed a caſu Sedekiæ. & relaxationem anno primo Olymp. LV, hoc eſt, anno primo Cyri factam. in quo omnes veteres auctores habet, Tatianum, Africanum, & alios. Sed impoſuit illis annus primus Cyri, qui in primo anno LV Olymp. primus eſt imperij Cyri, in anno autem relaxatæ deportationis eſt primus libertatis Iudæorum. Pudentius tamen errant illi boni ſcriptores, quam hodierni. Ipſi enim eundem Cyrum, eiuſque eadem imperij primordia agnoſcunt.

In hoc

In hoc vno errant, quod eius annos præpoſtere vſurpant. At iſti il- A
lum miſerum Cyrum & regno exuunt, & vita interficiunt. Et aut ipſum ſeptuageſimo anno poſt ex Orco reuocant, aut aliud *μορμολυκεῖον* eius cognomine vicem eius regnare iubent. Rurſus idem Euſebius ſcribit primum genus Chriſtianorum in Ægypto conſediſſe, quos *θεραπευτὰς* Philo vocarit. Quod ij fuerint Chriſtiani, ſatis arguere, quod *ἐν μοναστηρίοις* eos habitaſſe ſcribit Philo. Atqui Philo duos libros de eorum hominum ſecta ſcripſerat, quos Eſſæos vocabant. Alter eſt *περὶ πρακτικοῦ βίου τῶν Ἐσσηνῶν*, qui erant *κοινόβιοι*, quem inſcripſit hoc titulo, *ὅτι πᾶς σπουδαῖος ἐλεύθερος*. Alter liber eſt *περὶ θεωρητικοῦ βίου τῶν Ἐσσηνῶν*, qui erant *μονάζοντες καὶ μονόβιοι*. In hoc libro *θεωρητικῷ* deſcribit *τῶν μοναζόντων καὶ ἀσκούντων Ἐσσηνῶν* vitam, ſtudia, mo- B
res: eoſque ait *παρωνύμους τῆς ὁσιότητος*. Quia igitur morbos ſanabant, hinc quidam Eſſæos dictos volunt. Nam אָסְיָא eſt medicus, & אַסְיוּתָא medicina. Euſebius quia hariolatur Chriſtianos fuiſſe, ſine vllo auctore ait in nomine Chriſti morbos depuliſſe. Hoc arrepto addit Epiphanius *ἐσσαίους* quaſi *Ἰησσαίους* dictos, & *τὸν Ἰησοῦν* ipſum *παρὰ τὸ ἰάσασθαι*, aut Ionice, *ἰήσασθαι*, non autem יֵשׁוּעַ vt Angelus præceperat Mariæ. Tanta eſt licentia *τοῦ λογοποιεῖσθαι*, vbi ſemel alea iacta. Quod igitur hominem Eſſæum, quaſi אָסְיָא *ἰατρὸν* dictum quidam volunt, laudarem, niſi aperte reclamaret Euſebius, qui ait *θεραπευτὰς* non *νόσων*, ſed *τοῦ θεοῦ*. Aliud eſt *θεραπεύειν τὸν θεὸν*, aliud *τὰς νόσους*. Quam enim diuerſa hæc ſunt? Ait igitur *ἐσσαίους παρωνύμους εἶναι τῆς ὁσιότητος*. C
Ab aliqua igitur voce patria deductum eorum nomen, quæ *ὁσιότητα* ſignificet. Et quæ alia fuerit, præter ܚܣܝܐ, חַסְיָא id eſt, *ὅσιος*; Vnde manifeſto Græcum deriuatum, vt ܚܣܝܘܬܐ חֲסִיוּתָא, *ὁσιότης*. Itaque potius aſpirate ſcribendum *ἑσσαῖοι*, vt quidam Græci codices habent. Et ſane iuſtior appellatio a pietate, aut profeſſione *θρησκείας*, quam *ἀπό τινος βιωτικοῦ ἐπιτηδεύματος*. Sic in libris Macabæorum non abſimile genus Iudæorum erat *Ἀσιδαῖοι* dictũ: quod & ipſum aſpirandum eſt חֲסִידֵי, id eſt, *ἅγιοι*. Item alij II. Macab. ca. 12, 17. *Τουβιηνοί. πρὸς τοὺς λεγομένους Τουβιηνοὺς Ἰουδαίους*. Nam plane ſunt טוּבְיָיא id eſt, *οἱ μακαρῖται*. Terminatio *αῖος* eſt Syriaca, *ηνὸς* Græca Aſianorum: vt *Ναζωραῖος*, *Ναζαρηνὸς*: *Τουβιαῖος*, *Τουβιηνὸς*: *Ἐσσαῖος*, *Ἐσσηνὸς*: quanquam gentilitia D
in *ηνὸς* terminata Stephanus barbara eſſe ait, non *ἑλληνικὰ*, in voce *Ἀβασηνός*. Vide locum. Eſſeni igitur, Tubieni, & Haſidæi ab inſtituto vitæ & religionis, non ab arte aliqua. Sic Phariſæi Hieroſolymitane פְּרִישַׁיָּא, Rabbinice פְּרוּשִׁים id eſt, ſancti & iuſti. Hoc enim ſignificat id verbum: Kimhi in Zachariam de Hypocritis וְכִי הֵם מַרְאִים אֶת־עַצְמָם בִּפְנֵי בְנֵי אָדָם שֶׁהֵם פְּרוּשִׁים וַאֲנָשִׁים צַדִּיקִים Quia ipſi ſeſe oſtentant hominibus, tanquam ſanctos & iuſtos. Vt igitur Phariſæi

a ſancti-

A a ſanctitate, ita Heſſæi a pietate, non a medicina. Incertum eſt, vtrum tanquam θεραπευτὰς Θεοῦ, an tanquam θεραπευτὰς τῶν νόσων acceperit ille, qui nomine Dionyſij Areopagitæ ἱεραρχικὰ ſcripſit poſt tempora Valentiniani. Is, vt affectet antiquitatem, μοναχοὺς κοινοβίους vocat θεράποντας. Monachos autem μονοβίους vocat ἑνιαίους, ne videretur vocibus ſui ſæculi vti. Nam quos vocat ἑνιαίους, intelligit ἐρημίτας. κοινοβίους autem μανδρείτας. Sane Mandræ nomine agmen beſtiarum vocatum fuiſſe, nemo paulo doctior ignorat. Cur ſuos monachos eo nomine dictos voluerint, ipſi viderint. Nam ego neſcio. Ergo iſte Simius cum ſcribit Γαΐῳ θεραπευτῇ, intelligit μανδρείτῃ, aut μοναχῷ κοινοβίῳ: quia legerat apud Euſebium τοὺς μονάζοντας τῶν Χερ-
B σιδωνῶν vocatos θεραπευτάς. Euſebius autem id hariolatus eſt ex Philone. Atqui non ſolum erant Ἐσσαῖοι ἀσκηταὶ in Ægypto, præter illos κοινοβίους, quorum meminere Ioſephus & Plinius: cum longe plures fuerint in Palæſtina. Imo hunc Dionyſium imitati poſteriores, Therapeuticam vitam dixerunt pro aſcetica. Canone XLIII in Trullo, τὸν ἀσκητικὸν ἑλέσθαι βίον. Vetus interpres: *vitam therapeuticam eligere.* Tamen rariſſime hanc vocem vſurpatam deprehendes. Sed Philo genere Iudæus, patria Alexandrinus, eorum duntaxat meminit, quos ipſe in patria ſua viderat & norat. Tantum igitur abeſt, vt illi θεραπευταὶ Chriſtiani fuerint, vt pertinaciores hoſtes non habuerint veri Chriſtiani, quam eos, qui pluribus cerimoniis Iudaicis ad-
C dicti erant. Vnde Chriſtiani, qui Ναζαραῖοι vocati ſunt, merito reiecti, quia ritus Iudaicos, καὶ ἡμεροβαπτισμὸν retinebant. Quod ſi illi θεραπευταὶ erant Chriſtiani, igitur & Chriſtiani erant ἡμεροβαπτισταὶ, vt illi. Vide, quid accidit, vbi auctoritas anteuertit veritati. Quicunque enim illa legebant, non dubitabant eſſe vera, quia auctore Euſebio. Epiphanius ipſe Chriſtianos Nazarenos prius Eſſæos dictos vult ſecutus Euſebium. Cumulat errorem errore quum ait tanquam ἰησαίους dictos, quod morbos ſanarent, aut a Ieſu. Hæc omnia ſunt ineptiæ. Et propterea iſte ὑποβολιμαῖος Ἀρεοπαγίτης & putauit vera, & vt fidem faceret ſe naſcente Chriſtianiſmo ſcripſiſſe, verba vſurpat, quæ cum
D Chriſtianiſmo nata putat. Et quorſum, inquies, Iudæi Eſſæi ad tempora Chriſti? Res eſt ipſa, de qua agimus. Nam hoc ipſum reſpondere volumus, veteres illos ſummos viros, cum de incunabulis Chriſtianiſmi verba faciunt, multa a veritate aliena pronunciaſſe. Vt enim alia taceam, quare tam alte originem τοῦ μοναχισμοῦ repetit Euſebius, cum monachos antiquiores Paulo, Hilarione, Antonio prodere non poſſit, ipſo Euſebio iam nato adhuc viuentibus, etiam ipſo Euſebio teſte? Simile eſt, quod ex Luca idem Euſebius perperam colligit.

Legerat

Legerat in Actis Apoſtolorum, paulo ante Chriſti mortem fuiſſe A quendam nomine Theudam, qui collecta hominum perditiſſimorum manu, ingentem tumultum in Iudæa concitauiſſet. Non collatis temporum & rerum rationibus ſtatim putauit eſſe eum Theudam, de quo Ioſephus libro viceſimo Originum Iudaicarum loquitur: cum inter vtrumque minimum interſint anni duodecim. Par error, quod cum apud Ioſephum duobus locis mentio fiat Iudæ Gaulanitæ, qui in diebus cenſus Iudaici auctor fuerat populo a Romanis deſciſcendi: putat eundem cenſum aut ἀπογραφὴν, eandem eſſe deſcriptionem cum illa, quæ in anno natalis Dominici facta eſt: neque aduertit decennio alteram poſt illam factam. Atqui illi conſiderandum erat multum intereſſe πᾶσαν οἰκουμένην ἀπογράφεσθαι, vt accidit naſcente Chriſto, & vnius Iudææ rationes & patrimonium Archelai in fiſcum redigi: quod quidem contigit, ipſo Archelao Viennam Allobrogum relegato. a quo tempore procuratores fiſci in Iudæam mitti cæpti. At vero deſcriptio illa, quæ in natalem Domini incurrit, ideo facta, quia tunc Breuiarium totius Imperij conficere Auguſtus in animo habebat: in quo opes publicæ continebantur, quantum ciuium, ſociorumque in armis, quot claſſes, regna, prouinciæ, tributa, aut vectigalia, & neceſſitates, & largitiones, & eiuſmodi alia, vt habes apud Cor. Tacitum, & Suetonium. Lucas enim eam deſcriptionem diſerte vocat πρώτην, cap. II. 2. Fuit igitur alia: cuius ipſe meminit in Actis. Idem Euſebius in Chronico, ad IIII annum C Olympiadis CCII, in quo contigit paſſio Domini, hæc adiicit: *Ioſephus etiam vernaculus Iudæorum ſcriptor circa hæc tempora, die Pentecoſtes, Sacerdotes primum commotiones locorum, & quoſdam ſonitus ſenſiſſe teſtatur: deinde ex adyto Templi repentinam ſubito vocem erupiſſe dicentium,* TRANSMIGREMVS EX HIS SEDIBVS. Quid his cum tempore paſſionis Dominicæ? Hæc enim contigerunt paulo ante initia belli Iudaici, anno poſt paſſionem Domini vltra triceſimum. Quis adeo æquus, vt illi hunc errorem condonet? Sed quæ argumenta colligit, vt probet Chriſtum anno quarto prædicationis paſſum? Scribit Ioſephus, Tiberium initio imperij ſui Valerium Gratum procuratorem in Palæſtinam miſiſſe. Is Gratus Annam Iſmaelis D filium abdicat Pontificio, in cuius locum filium Phabi ſubſtituit. Paulo poſt, eo abdicato, ſummum Pontificatum Eleazaro ſuperioris Annæ filio tradit. Anno vertente Simonem filium Camithi Pontificem creat. quo & poſt annum abdicato, Ioſephum Kaiapham in eius locum ſubmittit: atque poſt vndecimum procurationis ſuæ annum Romam reuertitur, anno Tiberij circiter duodecimo. Ex hoc loco Euſebius conatur probare, ne quatuor quidem annos Chriſtum

prædicaſſe,

A prædicaſſe, cum quarto anno paſſus ſit, quo Kaiaphas erat Pontifex, & ab Anna, ad ipſum Kaiapham, quatuor tantum Pontifices a Ioſepho recenſeantur. Magna eſt hallucinatio. Nam Euſebius non aduertit, Gratum de prouincia deceſſiſſe circa annum Tiberij aut vndecimum exeuntem, aut duodecimum ineuntem. Miſſus enim fuerat a Tiberio initio imperij Tiberiani. deceſſit autem de prouincia vndecimo anno procurationis ſuæ. At Dominicum baptiſma competit anno imperij Tiberiani quintodecimo. Hoc melius colligitur ex annis procurationis Pontij Pilati. Pilatus deceſſit de prouincia anno procurationis ſuæ decimo exacto: Rediit in Italiam eodem anno, quo Tiberius e viuis exceſſit, anno imperij Tiberiani XXII, exacto B procurationis Pilati vndecimo. Deductis vndecim annis Pilati currentibus de XXIII Tiberij, & ipſis currentibus, aut decem abſolutis de viginti duobus ſolidis, remanet annus duodecimus imperij Tiberiani, quo Gratus deceſſit de prouincia, & in quo Pilatus Grato ſucceſſit. Præterea quatuor illi Pontifices vix biennium exactum conſummant. Duo enim ex ipſis Pontificatum obtinuerunt aut anno minus, aut non vltra annum. Verba Euſebij poſt illa Ioſephi: *οὐκοῦν ὁ σύμπας οὐδ᾽ ὅλως τετραέτης ἀποδείκνυται τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν διδασκαλίας χρόνος, τεσσάρων ἐπὶ τέσσαρσιν ἔτεσιν ἀρχιερέων ἀπὸ τοῦ Ἄννα, καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ Καϊάφα ἀποκατάστασιν ἐνιαύσιον λειτουργίαν διατετελεκότων.* Atqui anno baptiſmi duo erant Pontifices, non vnus tantum, Annas & C Kaiaphas: Lucæ tertio, commate primo. Quanto maiorem diligentiam ac iudicium in tantis viris deſideramus, tanto impenſior danda eſt opera, vt non negligenter illorum ſcripta a nobis legantur. Nam & longe plura deprehendet Lector eruditus, maiore ſtudio, quam iudicio ab Euſebio, & aliis veteribus collecta. Nos vnum tantum Euſebium diſcuſſimus, quod ipſe, vt diximus, omnium illorum veterum clauſula eſt. Itaque vnum Euſebium noris, omnes noris. Nunc ad annum natalis Dominici pergendum.

DE ANNO NATALIS DOMINI.

D INSTITVTVM vetus in Eccleſia fuit, in Natali Domini Paſcha proximum, eiuſque diem indiculis aut breuiculis notare. In ſecundo Concilio Braccarenſi ita ſancitur: *Vt ſuperuenturi ipſius anni Paſcha quo Kalendarum die, vel quota Luna debeat ſuſcipi, a Metropolitano Epiſcopo intimetur. Quod cæteri Epiſcopi, vel reliquus clerus breuiculo ſubnotantes, vnuſquiſque in ſua Eccleſia aduueniente natalis Domini die, poſt Euangelicam lectionem populo annuncient.* Idem inuenies in Conſilio Carthaginienſi, cui interfuit Auguſtinus. Ab

hoc more fluxit, vt a natali Domini anni paſſionis eius numerarentur. Itaque legimus apud Bedam, cap. XLV de temporum ratione: *Sancta ſiquidem Romana & Apoſtolica Eccleſia hanc ſe fidem tenere & ipſis teſtatur indiculis, quæ ſuis in cereis annuatim ſcribere ſolet, vbi tempus Dominicæ paſſionis in memoriam populi reuocans, numerum annorum triginta ſemper & tribus annis minorem, quam ab eius incarnatione ponat, annotat. Denique anno ab eius incarnatione iuxta Dionyſium ſeptingenteſimo primo: Indictione quarta decima, fratres noſtri, qui tunc fuere Romæ, hoc modo ſe in natali Domini, in cereis ſanctæ Mariæ ſcriptum vidiſſe, & inde deſcripſiſſe dicebant:* A PASSIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI ANNI SVNT DCLXVIII. Manifeſto annum paſſionis incipit putare a natali Domini, qui tamen putandus eſſet a ſequenti Paſcha, quod fuit III Aprilis, cyclo Solis X, Lunæ XVIII, anno Chriſti Dionyſiano 701. Sic in appendice Gregorij Turonenſis, quam quidam Fredegario attribuunt; in fine ita legimus: *A paſſione Domini, vſque in iſtum annum præſentem, in cyclo Victoris, anni* CLXXVII *Cal. Ianuar. die Dominica, anni* DCCXXXV. *Et vt iſtud millenarium compleatur, reſtant anni* CCLXV. Hæc vltima ſumma annorum CCLXV oſtendit nullum errorem eſſe in antecedente æra DCCXXXV. Præterea totidem verbis concipitur libro IV, cap. LIV Aimoini Monachi. vbi præterea dicitur illum annum DCCXXXV fuiſſe Karoli Martelli XIX. Sed error eſt in interpunctione. Diſtinguendum enim, *anni* CLXX, VII *Cal. Ian.* Nam erat annus Chriſti 735 incipiens ab ipſo Natali. Cyclus Solis XV currebat vſque ad Kal. Ian. Quare VII Kal. Ianuarij erat feria prima. Ideo annus ſecundæ periodi Victorianæ 170 incipiebat a Natali, ſecundum conſuetudinem, cum tamen reuera iniuerit a Paſchate ſequenti, quod incidit in XVII Aprilis. Præterea illud quoque ex vitioſa conſuetudine, vt annum incarnationis vocet annum paſſionis, quia magnus cyclus Victoris, aut Victorij, incipiebat a paſſione Chriſti; cuius cum initium caperetur a Natali, propterea pro natali paſſio dicebatur. XXXIV enim annis ſerius incipiebat, quam Cyclus Dionyſianus. Cum enim hic ſit 170 annus cycli ſecundi Victoriani, erat is tamen annus 204 cycli ſecundi Dionyſiani. Sic in continuatione Aimoini Monachi, pag. 746 editionis Pariſienſis, *Anno* M.XV: *a paſſione Domini, Indictione* XIII. Quis non videt æram hanc natalis non paſſionis eſſe? Nonnullæ quidem Eccleſiæ paſchate quidem Faſtos ſuos ſignabant, formatas, & alia acta legitima: ſed haud ſcio, an ab ipſo die Paſchatis, an a Natali. In CI enim Canone Carthaginienſi ſcriptum extat: *Formatæ autem quæ a Primatibus, vel a quibuſcunque Epiſcopis*

Clericis

A *Clericis ſuis dantur, habeant diem Paſchæ. Quod ſi adhuc einſdem anni Paſchæ dies incertus eſt, illi præcedens adiungatur, quomodo ſolet* POST CONSVLATVM *in publicis geſtis adſcribi.* Notum enim, cum vnus Conſul crearetur in Oriente, alter in Occidente, accidiſſe non raro, vt in Oriente Conſul Occidentis ignoraretur. Propterea aut annum ita ſignabant: μετὰ ὑπατείαν Μαρκιανοῦ Σεβαστοῦ. aut ita: ἐν ὑπατείᾳ Μαρκιανοῦ Σεβαστοῦ, καὶ τοῦ δηλωθησομένου. Ex his neceſſe eſt cyclum Victoris, quo vtebantur Eccleſiæ Gallicanæ, alium fuiſſe a cyclo magno Victorini. Nam cyclus Victorini inibat ab anno baptiſmi, nempe a duobus Geminis, iſte vero Victoris cyclus incipiebat ab a. d. VIII Kalend. Ianuarij, ab anno
B Paſſionis, ita vt cyclus Solis XV iniret a ſequentibus Kalend. Ianuarij, & Lunæ XVI. Videmus igitur eoſdem annos Chriſti ſecundum Victorem eſſe cum annis ſecundum Dionyſium, vt vnitas addenda ſit illis ad methodum aurei numeri. Quare recentior eſt ille computus annorum, quam is, quem veteres in literas retulerunt; & præterea inſtitutio feſti Natalitij in XXV Decembris poſterior eſt, vt pote quæ paulo ante tempora Chryſoſtomi inſtituta ſit, & ab eo tempore Conſtantinopolitanis a Romanis communicata. Cum enim veteribus non conſtaret de die natalis, alij alium diem in alio & alio menſe diuinabant, vt plene habes apud Epiphanium. Clemens quoque ait, ſuo ſæculo quoſdam ſtatuere diem natalis Dominici ἐν
C πέμπτῃ Παχὼν καὶ εἰκάδι, hoc eſt, in XIX Mai Iuliani. Sed neque de illo magis eis conſtabat, quam de die baptiſmatis & paſſionis. Cum igitur non conueniret inter illos in celebratione Natalis; vt ea lis componeretur, quidam argumentis id tempus indagare conati, tandem Chriſtum XXV Decembris natum collegerunt hoc argumento. Pontifex maximus ſolus, idque ſemel in anno, ſancta ſanctorum ingrediebatur, vt incenſum offerret Deo, nempe X die Tiſri. Zachariam autem Pontificem maximum tunc vidiſſe Angelum, cum offerret incenſum in ſanctis ſanctorum, & nocte ſequenti Iohannem conceptum ita, vti prædixerat Angelus. Diem autem, qua apparuit Angelus, eam fuiſſe XXVII Septembris. Sexto
D menſe deinde Mariam concepiſſe, XXV Martij. Ergo XXV Decembris peperit. Atque hæc quidem Iohannes Chryſoſtomus in oratione εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν, quanquam die XXVII Septembris tacet. ſed in Septembri tantum Angelum apparuiſſe dicit. cui orationi confutandæ poſſet magnum & immane volumen inſtitui. Ipſe quidem Chryſoſtomus ait in eadem oratione, decennio antea Conſtantinopolim a Romanis illius diei ritum inuectum, & quidem aliquot annis antea Romanos illam diem celebrare ſolitos, a queis

Conſtantinopolitanos nuper didiciſſe. Hæc omnia oſtendunt nupe- A
ram & nouitiam religionem illius diei. Inter Romanos, vnde origo huius cultus, non reperio antiquiorem Ambroſio, qui XXV Decembris natali Domini dicarit, præter illum Clementem, Canone XIII lib. V. τὴν γενέθλιον, ἥτις ὑμῖν ἐπιτελείσθω εἰκάδι πέμπτῃ τοῦ ἐνάτου μηνός. Meminit rei tanquam ab Apoſtolis inſtitutæ, quæ paulo ante tempora Chryſoſtomi cæpit eſſe in vſu. Omnia igitur pendent a Pontificatu maximo Zachariæ, qui erat de plebe ſacerdotum, & ab incenſi oblatione, quæ facta eſt ex vſu quotidiano in altari incenſi, non in ſanctis ſanctorum. Ergo, vt XXVII Septembris ſit decima Tiſri, hoc non potuit contingere, niſi anno octauo quintæ periodi Alexandreæ. Tiſri XVIII Septembris, feria ſeptima. decima igitur incurrit in XXVII, B
vt erat propoſitum, Erat cyclus Lunæ primus. Quare εὐαγγελισμὸς Mariæ in XXV Martij contigit cyclo Lunæ ſecundo, anno abſoluto poſt mortem Herodis, Natalis autem Domini XXV Decembris. duo igitur addenda annis Chriſti ad methodum cycli Lunaris: & cum hodie putemus annos a Chriſto 1596 ſecundum cyclum Dionyſianum, 1595 tantum putandi eſſent. Hunc errorem magis fouet idem Chryſoſtomus Sermone in natalem Ioannis Baptiſtæ, in quo dicitur, Ioannem natum fuiſſe menſe Iunio, octauo Kalendarum Iuliarum die, Luna quintadecima. Non diſſentit a ſe. Nam ſi XXVII Septembris Luna fuit decima, ſequitur omnino vt XXIV Iunij ſequentis fuerit Luna XV: ideoque erat Lunæ cyclus ſecun- C
dus. Proinde Chriſtus natus eſt cyclo ſecundo, in ſequente Decembri. Neminem tantæ peruicaciæ puto, qui abſurditatem tueri velit. Et tamen Chriſtum natum XXV Decemb. pendet ex hac conſideratione & pontificatus maximi Zachariæ, & decimæ Tiſri XXVII Sept. conuenientis. Idem proponitur ab Anaſtaſio Patriarcha Antiocheno in Sermone εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς παναχράντου καὶ Θεοτόκου Μαρίας. Is ſermo manuſcriptus extat in Bibliotheca doctiſſimi Bonauenturæ Vulcanij noſtri. Verba, quæ huc faciunt, hæc ſunt; quæ produxi, quia non conuenit illi de menſe cum Chryſoſtomo, Maximo Monacho, & aliis: ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὁ κατὰ νόμον ἱερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἱλασκόμενος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. ὅθεν καὶ ἱλασμὸς, ἤτοι ἡμέρα ἱλασμοῦ καὶ ἡμέρα ta- D
πεινώσεως, καὶ νηστεία μεγάλη κέκληται παρ' αὐτοῖς ἡ τοιαύτη ἑορτή. ἐπιτελεῖται δὲ αὕτη τῇ δεκάτῃ τοῦ ἑβδόμου μηνὸς, ὅς ἐστιν Ὀκτώβριος ΘΕΡCΙ παρ' Ἑβραίοις λεγόμενος. Ἀπὸ γὰρ τοῦ Ἀπριλίου τὴν ἀρχὴν ἄγουσι τοῦ ἔτους Ἑβραῖοι. τῇ οὖν δεκάτῃ κατὰ σελήνην τοῦ ἑβδόμου μηνὸς ἱερατεύων ὁ Ζαχαρίας τὴν ἀγγελικὴν ὀπτασίαν ἐθεάσατο, καὶ εὐαγγελίσθη τὴν τοῦ βαπτιστοῦ γέννησιν. μεθ' ἣν πληρώσας τὴν ἐφημερίαν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. πληροῦται δὲ πλησιφαοῦς τῆς σελήνης γεγενημένης ἐν τῇ λεγομένῃ πανσελήνῳ, τό-

τε συνέ-

A τε συνέλαβεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ἐλιζαβέτ. Vbi paſſim notandum, Aprilem eſſe primum menſem, non autem Martium: item Octobrem ſeptimum, non autem Septembrem. Sic apud Gregorium Turonenſem menſis octauus eſt Nouember, non October. Ait igitur ſemel in anno legalem Pontificem ingredi ſancta ſanctorum, & tamen dicit poſt completam ἐφημερίαν Zachariam domum reuertiſſe. Ergo erant plures Pontifices maximi. Deinde ipſam ἐφημερίαν compleri in plenilunio quid eſt? Vnde accepit? Si decima Octobris concepit Eliſabeth, aut poſt, ergo Aprili contigit εὐαγγελισμὸς Mariæ. Quomodo potuit ergo XXV Martij? Sciendum vero, veterem eſſe opinionem de ſummo Pontificatu Zachariæ. Nam & in ea ſententia eſt Ambroſius in B Lucam. Si erat ſummus ſacerdos, quomodo ergo ἐφημερίαν habebat? & quomodo ἐτάχθη θυμιάσαι? Non immorandum eſt his, quæ neque legenti fructum, neque confutanti gloriam adferunt. Tantum conſtet vaniſſimam fuiſſe cauſſam, propter quam natalem Chriſti in XXV Decembris ſtatuerunt. Præterea illum cultum ſerius ad Conſtantinopolitanos a Romanis tranſmiſſum: vt Chryſoſtomus ipſe notat: cuius verba omittenda non cenſuimus. Nam notanda imprimis: καίτοι γε, inquit, οὔπω δέκατόν ἐστιν ἔτος, ἐξ οὗ δήλη καὶ γνώριμος ἡμῖν ἡ ἡμέρα γέγονεν αὕτη. ἀλλ' ὅμως, ὡς ἄνωθεν καὶ πρὸ πολλῶν ἡμῖν παραδοθεῖσα ἐτῶν οὕτως ἤνθησε διὰ τῆς ὑμετέρας σπουδῆς, ὅθεν οὐκ αὔτις ἁμάρτοι καὶ νέαν αὐτὴν ὁμοῦ καὶ ἀρχαίαν εἰπών, διὰ τὸ προσφάτως ἡμῖν γνωρισθῆναι. παλαιὰν δὲ τὸ ἀρχαίαν, διὰ τὸ ταῖς πρεσβυτέραις ταχέως ὁμήλικα γενέσθαι, &c. Aliquot poſtea C interiectis: οὕτω καὶ αὕτη παρὰ μὲν τοῖς τὴν ἑσπέραν οἰκοῦσιν ἄνωθεν γνωριζομένη, πρὸς ἡμᾶς δὲ κομισθεῖσα νῦν τὸ οὐ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀθρόον οὕτως ἀνέδραμε, &c. Poſt ſæculum Conſtantini igitur Romæ hæc obſeruatio inſtituta, & tempore Chryſoſtomi Conſtantinopolim deriuata eſt. Antea vero nulla dies Chriſti natalis excepta videtur fuiſſe, niſi apud eos Chriſtianos, qui Dominum XXV Pachon natum volebant, vt manifeſto colligitur ex Clemente Alexandrino. Apud alios autem ſexta Ianuarij dicata erat illi cultui, quam vocant τὰ ἐπιφάνια, καὶ τὰ θεοφάνια. Quare Epiphanius κατὰ τῶν ἀλόγων, Chriſtum baptizatum ſcribit VI. Idus Nouembris, ſexaginta diebus ante eius natalem. Eum D enim ad baptiſmum acceſſiſſe natum annos vndetriginta, & menſes decem. Scribebat enim hæc Epiphanius anno Diocletiani 90, Chriſti 374, vndecimo Valentiniani. Dies igitur vera natalis ignoratur. De anno autem ita cenſuerunt veteres, & recte Chriſtum natum anno XXVIII Actiaco. Hoc eſt, natalem Chriſti circa vltimos menſes anni Iuliani conferunt, a cuius anni Iuliani Auguſto iniuit viceſimus octauus annus Actiacus. Omnium enim vetuſtiorum hæc fuit ſententia, vt teſtatur Clemens Alexandrinus vetuſtiſ-

ſimus Chriſtianiſmi ſcriptor. Annis Actiacis ſemper addenda nouem ad methodum aurei numeri. Nam Thoth Actiacus cæpit XXIX Auguſti, cyclo Lunæ decimo, anno Nabonaſſari 719, vt accuratiſſime loco ſuo demonſtratur. Ergo natalis Chriſti incidit in cyclum XVIII, anno periodi Iulianæ 4711, Græcorum computi Paſchalis 5506, L. Cornelio Lentulo, M. Valerio Meſſalino COSS. quibus COSS. etiam Caſſiodorus Chriſtum natum ſcribit. Atque ita Cedrenus, qui non ſolum anno 5506 Græcorum natum dicit, ſed etiam feria IIII, cyclo Solis Græcorum XVIII, Lunæ XV. Omnino igitur fuit cyclo Lunæ Dionyſiano XVIII, vt demonſtrauimus, Solis Romano VII. Litera Dominicalis F. Idem dicit Maximus monachus quadringentis annis Cedreno vetuſtior; B cum ait, ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος τοῦ μὲν εὐαγγελισμοῦ β̄, τῆς δὲ γεννήσεως ᾱ. Et ſane annus 4711 periodi Iulianæ eſt viceſimus octauus Actiacus. Vnicus locus eſt apud Lucam, ex quo id colligebant. Ieſus enim acceſſit ad baptiſma anno ætatis ſuæ triceſimo abſoluto, & triceſimo primo ineunte, qui erat Actiacus quinquageſimus octauus, decimusquintus Tiberij: de quo quinquageſimo octauo deductis triginta abſolutis proculdubio relinquitur annus natalis Chriſti 28 Actiacus. Quod rectiſſimo genere ab ipſis collectum: ita vt contradici non poſſit. Alij aliter illa interpretati ſunt, ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, vt nimirum ille eſſet annus Chriſti triceſimus quidem currens, vndetriceſimus autem abſolutus. Quare hoc modo Chriſtus natus fuerit anno, quo currebat cyclus XIX. Hinc Euſebius in Chronico natum ſcribit anno tertio Olympiadis CXCIIII. qui quidem annus iniuit a cyclo XIX. Hoc ſecutus Paulus Oroſius ait natum anno ab V. C. Varroniano 752. Semper annis Varronianis Vrbis, quibus vtitur Oroſius, addendum octo ad methodum Lunæ. Ita annus Varronianus 752 Vrbis erat XIX cycli. Neſcio an auctor vetuſtus Annalium Caroli Magni, quos verſibus conſcripſit, hoc voluerit. In annis enim Chriſti Indictionem minorem anno, quam nos vſurpamus, ponit: puta, anno 810 dicit fuiſſe Indictionem ſecundam, quæ tamen ex vſu noſtro erat tertia. Non potuit errare toties in Indictione, quam per ſingulos annos ponit. Quare neceſſario quem vocat 810 annum, is erat 809 vulgaris Dionyſianus. D Itaque conſtanter hoc obſeruari notabis. Et quidem dubium non eſt, quin illius ſcriptoris ea mens fuerit. Epiphanius ſcribit Chriſtum natum Auguſto XIII, M. Plautio Siluano COSS. qui cum fuerit annus Iulianus quadrageſimus quartus, erat decimus nonus cycli. Hinc idem Epiphanius κατ' ἀλόγων ſcribit Chriſtum natum πρὸ ὀκτὼ εἰδῶν Ἰανουαρίων, ἥτις ἐστὶ κατ' Ἑβραίους Τιβὴθ ιι. Ergo neomenia Tebeth

erat

A erat xxv Decembris, cyclo Lunæ xix. quanquam male dicit fuiſſe Tebeth, qui erat Sebat, niſi error ſit Librarij. His ita poſitis, manifeſtum eſt, nos annos Chriſti Dionyſianos vno minus putare, quam mediæ vetuſtati placuit, & biennio minus, quam vetuſtiſſimi auctores Eccleſiæ ſcripſerint. Hodiernum autem computum annorum ſero tandem a Caroli Magni, aut Ludouici Cæſaris eius filij temporibus, auctore Dionyſio Abbate, admiſimus. Is Chriſtum annorum quidem vndetriginta abſolutorum ad baptiſmum acceſſiſſe vult, ſed cyclo Lunæ xii, qui erat annus Tiberij xvi, paſſum autem Cyclo xvi. In priore caſu confutatur ex loco Lucæ, qui ait xv anno imperij Tiberiani baptizatum, quo anno Conſulatum
B gerebant duo Caij, Rubellius & Fufius Gemini. In altero caſu ſatis ratio eum refellit, vt ſuo loco videbitur. Quare, quod alibi diximus, peſſime de poſteritate meritus eſt, cui perſuaſerit annos Chriſti vno minus putare, quam omnes, qui ante eum ſcripſerant, ſenſiſſent. Nam hoc modo Chriſtus natus fuiſſet anno ſolido fere poſt exceſſum Herodis. Vnde factum, vt nugator ille Viterbienſis, & eius ſequaces, quadraginta annos Herodem regnaſſe fabulati ſint, qui tamen mortuus ſit anno 38 ineunte regni ſui. Tres igitur ſectæ de anno natalis Chriſti: hodierna, Dionyſio Abbate auctore, mendoſiſſima, quæ natalem Chriſti ſtatuit anno Actiaco triceſimo. media, quæ anno Actiaco vndetriceſimo. prima, & veriſſima,
C anno viceſimo octauo. Primi enim illi recte interpretati ſunt de annis triginta Chriſti abſolutis, & triceſimo primo ineunte: ϰ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσήφ. Quis dubitat hominem triginta annorum dici, qui triceſimum annum abſoluit? Cedo mihi dialectum veterem, aut idiotiſmum hodiernum, qui aliter loquatur? Iuriſconſulti anniculum vocant, cui iam incipit exire annus abſolutus. Sic enim l. Anniculus, De verb. ſign. *Anniculus amittitur, qui extremo anni die moritur.* Item: *Anniculus non ſtatim, vt natus eſt, ſed trecenteſimo ſexageſimo quinto die, dicitur.* Rurſus in iure quis eſt vigintiquinque annorum, niſi is, cui illuxit viceſimus ſextus natalis? Denique Au-
D guſtus ipſe in Indice rerum a ſe geſtarum ſcribit anno viceſimo ætatis ſuæ ſe fuiſſe annorum vndeuiginti. Si annorum vndeuiginti eſt, cui annus viceſimus currit: ergo annorum triginta eſt, cui triceſimus primus iniuit. Sed illud ὡσεὶ, inquiunt, id eſt, μικροῦ δεῖ oſtendit nondum abſolutum triceſimum annum. Ergo ita interpretabimur, *Et quidem Ieſus incipiebat eſſe quaſi triginta annorum.* Sane locutio proba eſt: Ego ſum circiter triginta annorum, & Græce, ἐγὼ εἰμὶ μικροῦ δεῖ τριάκοντα ἐτῶν. Sed quis ferat, Ego incipio eſſe circiter

annorum triginta? Quis vnquam ita locutus eſt? τὸ μικροῦ δεῖ, eſt in- A
definitum: τὸ ἄρχεσθαι, definitum. Quam ergo ridicule duo contraria coniunguntur. Hebraiſmus purus putus eſt in voculatione ὡσεί. Ea voculatio locum habet in Hebraiſmo nunc dubitanter, nunc adfirmanter, expreſſa per literam ſeruilem Caph. Duplicis enim notionis eſt. Aut enim eſt CAPH ἀπορητικὸν, ſiue στοχαστικὸν Grammaticorum idiomate vocatum: aut CAPH ἀληθινὸν, vt vocant: cuiuſmodi eſt in loco iſto Lucæ. Eo enim vtuntur, cum ita rem affirmant, vt de ea dubitari non poſſit. Tale eſt illud Iohannis primo, δόξαν ὡς μονογενοῦς. Colligerem ſedulo exempla ex Apoſtolis, & LXX interpretibus, niſi hoc eſſet abuti otio meo; & iudiciis doctiorum diffidere. Nam quemadmodum crebro hæc occurrunt in ſacris libris, ita pau- B
cos inuenias, qui hoc ipſum ignorent, qui ſaltem Hebraiſmum leuiter deguſtarint. Sed eſto ὡσεὶ ἀπορητικῶς dictum: Ieſus erat quaſi triginta annorum. Pauci igitur dies deerant complendo anno triceſimo, puta viginti, aut menſis. quanquam nec menſis quidem integer defuturus videatur, ſi ὡσεὶ ἀπορητικῶς accipiamus. Sed menſis deſideretur, aut duo menſes anno triceſimo abſoluendo. Et dies baptiſmi eſto VI Ianuarij, vt omnibus perſuaſum eſt. Ergo eodem anno baptiſmi, imo paulo poſt baptiſmum, triceſimus primus annus iniuit. Erat autem annus Iulianus 74, in quo VI Ianuarij Chriſtus baptizatus. Ergo menſe Februario cæperit annum triceſimum primum. Proinde 30 annis Chriſti completis de 74 Iulianis detractis, relin- C
quitur 44 annus Iulianus currens, in quo Chriſtus natus anno XXVIII Actiaco, vt voluit Clemens, & pleraque omnis vetuſtas. Omnino effugere non poſſunt, quin Chriſtus natus ſit anno Actiaco XXVIII. Hoc anno Chriſti Dionyſiano 1596, inibit Thoth 1626 Actiacus ab a. d. IIII Kal. Sept. Si Chriſtus natus eſt fine anni, de 1626 deductis 28 annis abſolutis, de primo Thoth Actiaco, ad Thoth anni natalis Chriſti, relinquentur anni 1598 abſoluti a Chriſto nato, & annus 1599 ab eodem Chriſto, fine huius anni incipiet, quando nos oraculum Dionyſij Exigui ſecuti inibimus annum tantum 1597. Biennio igitur integro a vero nos remouit ſanctio Dionyſiana: quod vtinam nunquam in mentem veniſſet aut illi hoc im- D
perandi, aut nobis parendi. Vitium huius ſententiæ Dionyſianæ videtur oboluiſſe Mariano Scoto, qui ita ſcribit: *Anno ad veritatem Euangelij* MLXXVI, *ſecundum vero Dionyſij cyclum*, MLXXIIII, *Hilliprandus, qui & Gregorius*, &c. Breuiorem dicit Dionyſij æram biennio, vt nos. Sed, inquiunt alij, illa, ἦν ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, indicant triginta annos incepiſſe. Quo argumento? Quis Græciſmus hoc patitur? ἐγὼ ἄρχομαι τριάκοντα ἐτῶν, pro ἄρχομαι τοῦ

μαι τοῦ

A μιᾷ τοῦ τριακοστοῦ ἔτους. Ἰησοῦς ἦν τριάκοντα ἐτῶν toto anno triceſimo primo. Sed abſoluto triceſimo ſtatim dicebatur ἄρχεσθαι ὢν τριάκοντα ἐτῶν. Non enim intelligunt participium ὢν tacitum, quod omiſſum eſt, ne repeteretur. ἦν ἀρχόμενος, id eſt, ἤρχετο. Quod ne ipſi quidem negauerint. Ergo hæc ſunt perinde ac ſi ita concepta fuiſſent: ἤρχετο Ἰησοῦς ὢν τριάκοντα ἐτῶν, ὢν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσήφ. Quia vero inſuaue erat illud ὢν repetere, alterum eſt omiſſum. Quis neſcit, verbum ἄρχεσθαι, & illi contrarium παύεσθαι cum participiis conſtrui? Itaque pauci aduerterunt ἦν ἀρχόμενος, eſſe ἤρχετο, & ſubaudiri ὢν: niſi ὢν ſequens adſumatur: vt ita ſit: Καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἤρχετο ὢν ἐτῶν τριάκοντα, υἱὸς, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ. quod ſane veriſſimum eſt. Nam τὸ ἀρχόμενος non po-
B teſt eſſe ſine ipſo ὢν, vt fatebuntur omnes, qui Græce ſciunt. At Syrus paraphraſtes ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܝܟ ܒܪ ܫܢܝܢ ܬܠܬܝܢ. καὶ Ἰησοῦς ἦν ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα. Vult parum deeſſe anno triceſimo complendo. Siue igitur fere triginta annorum fuiſſe dixeris, ſiue triginta abſolutorum, eodem recidit epilogiſmus annorum ætatis Chriſti. Hoc enim modo Chriſtus XXVIII anno Actiaco natus fuerit. Sed tamen caue aliter putes, quam Chriſtum triginta annorum natum fuiſſe, & tunc triceſimum primum illi iniuiſſe, cum acceſſit ad baptiſmum, vt a nobis demonſtratum eſt. Ex quibus colligitur, aut eadem die menſis Chriſtum natum & baptizatum, aut proxime. Non enim cæpiſſet eſſe triginta annorum, cum baptizaretur, niſi eodem
C anni tempore etiam natus eſſet, quo baptizatus. Ex quo etiam quidam veterum memoriam tam eius natalis, quam baptiſmi eadem die celebrabant, nempe vndecima Tybi Actiaci, quæ eſt VI Ianuarij Iuliani, vt habes apud Clementem, & ab eo apud Epiphanium. Sed vide abſurditatem. Nam tametſi Dionyſius vndeviginti annorum abſolutorum natum ad baptiſmum acceſſiſſe vult, tamen velit nolit, vno anno maior erit computus annorum Chriſti, vt iam oſtendimus, deductis 29 annis ſolidis, de anno Iuliano 74 currente in Epiphania. Rurſus Chriſtus baptizatus eſt cyclo Lunæ vndecimo. Ergo ſi annis Chriſti addenda vnitas ad methodum cycli aurei, Chriſtus incipiebat tantum annum vndeviceſimum. Quare ita fuerit vtrobique mi-
D ra ἀλογισία. Quanquam errorem Dionyſij validiſſime confutauerimus, tamen non deerunt, qui obtrectaturi ſint, imo qui ſtilum ſophiſticum diſtringent. Sed nos cum Catone eorum vitiligatorum orationem ſinemus præterfluere. A nato igitur Chriſto, ad exceſſum Herodis, anni ſunt duo abſoluti: vt etiam recte conieciſſe videantur, qui totidem annorum interuallum illud ponunt ex verbis Euangeliſtæ: ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.

Ex hoc,

Ex hoc, inquam, colligunt Chriſtum fuiſſe bimulum, ſiquidem bimulos omnes iuſſit interfici. Ergo κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Supra dixerat: καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Ergo ſtella illa cæpit videri naſcente Chriſto, & tunc iam biennium ſolidum fulgebat. Quod ſane dubito, & dubitandi cauſſa ipſi Magi: ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Indicant tum recenter natum. Deinde εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, &c. Item: καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς. Si ſtatim, vt natus eſt, viſa eſt Stella, & vt viſa eſt, profectionem ſuam Magi inſtituerunt, vt ſane fecerunt, illud ἀπὸ διετοῦς non ſatis eſt ad ſtabiliendum interuallum biennij a natali Chriſti, ad infanticidia. A
Sed profecto ita eſt: Herodes neſciens plane tempus natalis Chriſti, non ſolum bimulos pueros interfecit, ſed & infra bimatum, etiam in illa die editos. Nam τὸ κατωτέρω proculdubio oſtendit Ieſum διετῆ non fuiſſe, ſed κατωτέρω τοῦ διετοῦς. Qui illud interuallum definiunt biennio, habent Macrobium, quo ſententiæ ſuæ viam muniant. Sic enim de Auguſto: *Cum audiſſet, inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Iudæorum intra bimatum iuſſit interfici, filium quoque eius occiſum: ait, Melius eſt Herodis porcum eſſe, quam filium.* Sed omnino tam falſum eſt Antipatrum Herodis filium inter illos pueros cæſum, quam ipſum Antipatrum bimulum fuiſſe: niſi forte hominem XXV annorum, aut amplius bimulum vocaueris. Neque enim Ioſephus infanticidia illa tacuiſſet, ſi eodem tempore, quo cædes Antipatri, contigiſſent. Interfectus eſt autem Antipater iuſſu patris quinque diebus ante obitum ipſius patris. Magi vero in oppido Bethlehem puerum Ieſum adorarunt. Quod ſi in oppido Bethlehem, ergo intra purificationem Nam Ioſephus, & Maria illuc venerant, vt cum aliis gentilibus ſtirpis ſuæ nomina profiterentur. Interim oppreſſit eam partitudo, vt in diuerſorio pepererit. Iam vero lex præcipit, puerperam procurare ſeſe in ſuo ſibi ſanguine, hoc eſt, iuſtos dies τῶν λοχείων obſeruare, & publico abſtinere. Itaque puerperæ hinc nefas prius diſcedere quam iuſtis purgationis operata fuerit. Cuius ſententiæ fuit Aur. Auguſtinus, vir longe caſtigatioris iudicij, quam Euſebius. Itaque hoc declaratur illis, ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Nam nuper natum indicant. itemque illa: τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ Μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα. Diſertiſſime ſub ipſum tempus nati Chriſti ipſos veniſſe dicit Euangeliſta, idque circa finem purificationis: cuius iuſtis functa Virgo ſeſe cum puero ſtitit Deo in templo. Interea diuinitus monita aufugit in Ægyptum: Chaldæi vero in Perſidem. Sed audi verba Epiphanij περὶ τῆς ἐνδημίας Χριστοῦ. τῷ γὰρ τριακοστῷ

A κοστῷ τρίτῳ ἔτει Ἡρώδου, τεσσαρακοστῷ δὲ δευτέρῳ Αὐγούστου βασιλέως γεννᾶται ὁ σωτὴρ ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. κάτεισι δ' εἰς Αἴγυπτον τῷ τριακοστῷ ἔτει καὶ πέμπτῳ Ἡρώδου. δύεισι δ' ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μετὰ τὴν Ἡρώδου τελευτήν. διὸ ἐπὶ τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ἔτεσι τῆς αὐτῆς τοῦ Ἡρώδου ἀρχῆς ἦν ὁ παῖς τεσσάρων ἐτῶν, ὅτε Ἡρώδης τριάκοντα ἑπτὰ ἔτη πληρώσας κατέστρεψε τὸν βίον. Recte 37 annos tantum regnaſſe Herodem vult. Sed ſi tempore obitus Herodis Ieſus erat quadrimus, ergo natus fuerit anno XXVI Actiaco. Quod eſt falſum. & reliqua; quæ ante hæc dicit Epiphanius, perperam omnia dicta. Deinde quam ridicula, quæ adiicit de Herode Iuniore filio Archelai, qui vicem patris regnauit? Puto illum regnaſſe cum Regibus Perſidis nouorum Chronologorum. Summa diſpu-
B tationis noſtræ: Chriſtus natus eſt anno Herodis triceſimo ſexto, Actiaco viceſimo octauo, periodi Iulianæ 4711, in fine, aut 4712, in principio, mundi 3948, Iudæorum 3759, computi Græcorum Paſchalis 5507, Lunaris eorundem 5492, cenſu Auguſti primo, qui fuit vniuerſalis, vt diſtinguatur a cenſu Iudææ, quo bona Archelai in fiſcum redacta. Eum cenſum ſuo tempore extitiſſe in archiuis Romanis ſcribit Chryſoſtomus in Sermone de Natali: ὅθεν δῆλον, ὅτι κατὰ τὴν πρώτην ἀπογραφὴν ἐτέχθη, καὶ τοῖς ἀρχαίοις τοῖς δημοσίᾳ κειμένοις κώδιξιν ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἔξεστιν ἐντυχόντα, καὶ τὸν καιρὸν τῆς γραφῆς μαθόντα ἀκριβῶς εἰδέναι τὸν βουλόμενον. Vtinam haberemus illos κώδικας. In verbis Chryſoſtomi melius fortaſſe legeretur, καὶ τοῖς ἀρχείοις, καὶ τοῖς
C δημοσίᾳ, &c. Neque dubito ita auctorem ſcripſiſſe. Recte autem τὴν πρώτην ἀπογραφὴν, ne confunderet cum altera, de qua mentio in actis. Natus igitur Dominus anno Sabbatico. Annus primus Sabbaticus, 3270 periodi Iulianæ. Annus nati Chriſti 4711. Interuallum 1442 anni a primo anno Sabbatico, ad annum nati Meſſiæ; quæ ſunt ſeptimanæ 206.

DE QVINQVE PASCHATIBVS A BAPTISMO AD RESVRRECTIONEM.

D De interuallo τῆς πολιτείας & functionis Meſſiæ, quot & quæ fuerint veterum opiniones, referre, difficiliorîſne, an inutilioris fuerit operæ, neſcio. Certe operoſum eſt referre, ambitioſum refellere. Nam illa Euſebiana iam a nobis confutata de quatuor Pontificibus. Vnam producam, quæ omittenda non erat: vt homines pij, & eruditi videant, quid iudicij illis veteribus fuerit in huiuſmodi inueſtigatione, & quo delectu ea a nobis accipienda. Clemens Alexandrinus vir ſæculi ſui eruditiſſimus, & vnus eorum, qui propius ab ætate, quæ Apoſtolos ſecuta eſt, ſcripſerunt, Chriſtum affirmat

affirmat vnum annum duntaxat prædicaſſe. Id ex illo Eſaiæ loco A colligit a Luca producto : ἐνιαυτὸν δεκτὸν κυρίου κηρύξαι ἀπέστειλέ με. Quod ita ille expoſuit : ὅτι ἐνιαυτὸν μόνον ἔδει αὐτὸν κηρύξαι. καὶ τοῦτο γέγραπται οὕτως. ἐνιαυτὸν δεκτὸν, &c. Mirum argumentum. Quod Eſaias ex perſona Chriſti dixerit, *Annum acceptabilem miſit prædicare me*, propterea conſequens eſſe, vt vnum annum duntaxat prædicarit. Alij, eoſque ſecutus Epiphanius, hanc ſententiam Clementis vt parum ſinceram incruſtarunt, & Chriſtum duos annos πολιτεύσασθαι coniiciunt ἐκ τῶν πρός τι. quia, ſi fuit vnus ἐνιαυτὸς δεκτὸς, ergo fuit & alter ἀπελεγόμενος, καὶ οὐ δεκτός. Ergo, inquiunt, duos annos prædicauit: vno & triceſimo anno ætatis τὸν δεκτὸν: altero & triceſimo τὸν ἀπελεγόμενον, & præterea octaginta quatuor ἡμέρας ἀπελεγομένας. B Hæc eiuſmodi ſunt, vt illis relictis, meliora & veriora nobis quærenda ſint. Quemadmodum igitur Thucydides per æſtates & hiemes bellum Peloponneſiacum deſcripſit, ita nobis in re paulo obſcuriore interualla quædam aſſumenda ſunt, quibus totum illud tempus a baptiſmo, ad reſurrectionem, perſpicue notari poſſit. Per Paſchata igitur interuallum illud diuidatur. Chriſtus baptizatus eſt cyclo Lunæ vndecimo, ante Paſcha. Reſurrexit cyclo XV, poſt Paſcha. Quatuor igitur anni ſunt abſoluti. Omne interuallum duobus terminis circumſcribitur. Et proinde quatuor annis abſolutis quinque Paſchata debentur. A baptiſmo igitur, ad reſurrectionem, quinque ſunt Paſchata. Primum Paſcha diſerte notatum eſt Iohan- C nis II. 13. 23. Secundum Paſcha apud eundem, cap. V. μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Eam enim ἑορτὴν Paſcha eſſe, perſpicuum eſt ex verbis Domini, capite antecedente: οὐχ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ex quibus patet, circiter menſem Tebeth hæc dicta fuiſſe. Coniectus fuit Iohannes in carcerem, re quidem, propter Herodiadem, prætextu autem, propter turbam diſcipulorum ei quotidie affluentem, quæ ſuſpecta erat Herodi. Auctor Ioſephus: cui conſentanea ſcribit Iohannes: ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ, ἢ Ἰωάννης, &c. Cædis autem Iohannis, vt & vinculorum, cauſſa fuit Herodias, vt Euangeliſtæ teſtantur, non turba diſcipulorum, vt vult Ioſephus. Iohannem enim ſummopere D colebat Herodes. Marci VI. 20, & inuitus eius cædem iuſſit. Ibidem, 26. Matthæi XIIII. 9. Igitur poſt Iohannis ſupplicium, aufugit Ieſus in Galilæam. Nam Hieroſolymis ei tuto eſſe non licebat, propter celebritatem loci, licet Hieroſolyma eſſent extra Tetrarchiam Herodis. Hinc incipit prædicatio Chriſti apud Matthæum, & Marcum. Tertij Paſchatis veſtigia extant in XII Matthæi, Marci II, Lucæ VI: vbi fit mentio Ieſu per maturas ſegetes ambulantis.

A Illud eſt primum Paſcha poſt ſecundam profectionem in Galilæam. Prima enim profectio poſt baptiſmum: altera poſt Iohannem in vincula coniectum. Hinc, ad XIIII caput Matthæi, geſta vnius anni continentur. XIIII vero capite dicitur Ieſus abdidiſſe ſe in loca ignorabilia, ſola, & deſerta, in quæ nihilominus ſecuta eum fuerit multitudo trans lacum Tiberiadis. Cauſſam ſeceſſus exponit Matthæus: quod ſcilicet tum primum Ieſus inaudiſſet, vel potius præſciſſet de cæde Iohannis. Itaque nauigio delatus trans lacum ſeceſſit. Ibi miraculum quinque panum & duorum piſciculorum editum. Vtrunque vero, & miraculum, & Iohannis cædem paulo ante ſolenne Azymorum contigiſſe, liquido conſtat ex Iohannis ſex-
B to. Inde petat, qui volet. En quatuor Paſchata a baptiſmo Chriſti. Quintum & vltimum Paſcha eſt τὸ σαυρώσιμον καὶ σωτήριον, in quo Agnus verus pro nobis mactatus. Nunc ſingillatim ea quinque Paſchata diſcutienda.

PRIMVM PASCHA.

PRIMVM Paſcha habet characterem ſuum, XV annum imperij Tiberiani, cyclum Lunæ XI. Ex qua epocha cæteræ deprehenduntur. A baptiſmo ſequitur ieiunium quadraginta dierum in deſerto. Reditus Chriſti ad Bethabara. Iohannis I. 28: vbi de Ieſu
C Iohannes teſtatur. Hinc, ad proximum Paſcha, non multos dies interfuiſſe ſcribit Iohannes. Prima die Meſſias agnitus ab Andrea fratre Simonis, & Simone filio Iona, hora diei decima. Eadem die Simon vocatus KEPHA. Altera die Philippus domo Bethſaida ſequitur Chriſtum. Nathanaelis colloquium cum Chriſto. Hæc omnia Iohannis I. Tertia die in vico Galileæ Cana aqua in vinum conuerſa. Hinc Ieſu in vicum Capernaum profectio. Vnde, quia Paſcha imminebat, paucos poſt dies Hieroſolyma ad ſolenne Azymorum reuertitur. Iohan. II. 13. Eodem tempore campſorum, numulariorum menſas euertit: inſtitoria, cauponas mercium, armenta & greges templo exigit. Iohannes II. Itaque a reditu Chriſti in Bethabara,
D & partes Iordanis, ad illud Paſcha, acta capitum primi & ſecundi continentur apud Iohannem. Bethabara autem puto eundem locum fuiſſe cum eo, qui Iudicum VII. 24, dicitur בית ברה, adiacentem Iordani, & ipſum quoque aquis irriguum, vt ex eodem capite Iudicum colligitur. Quare male quædam exemplaria pro βηθαβαρᾷ habent βηθανίᾳ. quæ varietas iam antiquitus inoleuit, cum & de ea admoneat Epiphanius, ſcribens anno Chriſti 374: & Syrus atque Arabs Paraphraſtes Bethania non Bethabara legant.

Tempus primæ Azymorum.

Annus XV Tiberij Cæſaris, C. Fufio Gemino, C. Rubellio Gemino coss. Cyclus Lunæ XI, Solis X.

Annus XXXVI periodi quintæ Alexandreæ embolimæus abundans.

Tiſri Septembris IX, feria V: vt etiam Tiſri Iudaicus 3789. cuius character 5.1.1047.

Niſan Aprilis V, feria tertia.

Prima Azymorum, ſiue XIV Niſan, Aprilis XVIII, feria ſecunda.

Annus Iulianus LXXIV.

A vero natali Chriſti XXXI.

Computi hodierni Dionyſiani XXIX.

Periodi Iulianæ 4742.

Computi Græcorum Paſchalis 5537, eorundem computi Lunaris 5523.

A Thoth primo Nabonaſſari, 776: Pachon VI.

A primo Thoth Actiaco, LIIX: Pharmuthi XXIII.

A conditu rerum 3978, Krionos XVII. Zygon 7.16.52 Septemb. XXV.

Annus quarus Olympiadis CCI, Δαισίου ἕκτῃ ἐπὶ δέκα.

Annus ſextus periodi Atticæ, Ἐλαφηβολιῶνος τριακάδι.

Annus LIV quintæ periodi Calippicæ, Μουνυχιῶνος πρυτανείας πεντεκαιδεκάτῃ. Quod autem Ieſus baptizatus ſit duobus Geminis coss. hæc eſt omnium veterum ſententia: qui tametſi hoc tacuiſſent, tamen XV annus imperij Tiberiani eo nos manu deduxiſſet. Sed de die baptiſmi non conuenit inter illos. Alij enim VI Iduum Nouembrium, alij XI Tybi, id eſt, VI Ianuarij, baptizatum ſcribunt. Baſilidiani hæretici celebrabant baptiſmum XV Tybi, id eſt, X Ianuarij. Clemens: οἱ δὲ ἀπὸ Βασιλείδου καὶ τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ἑορτάζουσι προδιανυκτερεύοντες ἀναγνώσεσι. φασὶ δὲ εἶναι τὸ πεντεκαιδέκατον ἔτος Τιβερίου Καίσαρος, τὴν πεντεκαιδεκάτην τοῦ Τυβὶ μηνός. At Epiphanius ait baptizatum πρὸ ἓξ εἰδῶν Νοεμβρίων, κατὰ Ἑβραίους Μαρσουὰν ἑβδόμῃ. Vt ſexta Iduum Nouembris illo ſæculo eſſet ſeptima menſis Iudaici, id non potuit accidere, niſi Cyclo XIII, anno XVII imperij Tiberiani. Quod eſt abſurdum. Imo ſi propius rationem putemus, hoc non potuit accidere in periodo Alexandrea, qua vtebantur Iudæi, niſi cyclo quinto. Quæ omnia ſunt puerilia.

SECVN-

A ## SECVNDVM PASCHA.

Ab antecedente Paſcha, ad menſem Tebeth, comprehenduntur geſta capitis III Iohannis; colloquium Nicodemi, diſceſſus Chriſti ex vrbe, tranſitus per Samariam. Nam ex Galilæa Hieroſolyma pergentibus neceſſarius erat tranſitus per Samariam, autore Ioſepho. Tranſitus per Samariam incidit in menſem Tebeth: vt iam indicauimus. Item quatuor menſes ſupererant ad meſſem: Menſis autem meſſis erat Ijar ſecundus a Niſan, octauus a Tiſri. Coniectus erat in carcerem Iohannes propter multitudinem diſci-
B pulorum, vt volebat videri Herodes, vt autem res erat, propter Herodiadem. Veritus igitur Ieſus ne & multitudo diſcipulorum ſuorum ſuſpecta eſſet, vt diſerte expreſſum eſt Iohann. IV. 1. 2. 3, iterum in Galilæam receſſit. Huc pertinet quartum caput Iohannis. Hinc Matthæus orditur prædicationem Chriſti ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ὁ Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Paulo poſt: ἀπὸ τότε ἤρξατο Ἰησοῦς κηρύσσειν. Clarius apud Marcum: μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. In itinere ſanatus filius aulici Herodiani, ſecundum ſcilicet miraculorum, quæ Chriſtus a baptiſmo edidit. Rurſus repetit Hieroſolyma feſto Paſchatis, quod fuit ſecundum a baptiſmo, & de quo
C nunc agimus. Scribit enim Iohannes initio capitis V: μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. A menſe Tebeth proximum feſtum vnum de tribus, propter quæ eſſet Deo ſiſti, id vero eſt Paſcha. Haud dubium igitur, quin illa ἑορτὴ fuerit Paſcha: quod etiam vetuſtiſſimo ſcriptori Irenæo viſum eſt. Itaque menſes tres tantum manſit in Galilæa, poſtquam Iohannes in vincula coniectus eſt. Intra id tempus clinicus ſanatus, quem octo & triginta annos languor obſidebat. Hoc in ipſa vrbe factum ad portam, quam προβατικὴν vocat Euangeliſtes: Nehemiæ autem ea eſt שַׁעַר הַצֹּאן, hoc eſt, πύλη προβατική, in Piſcina בֵּית־חִסְדָּא, vt recte vertit Paraphraſtes Syrus. Id autem eſt domus Gratiæ. Ita dicta propter ſalutem diuinitus
D ægris contingentem. Nam in aquam diuinitus commotam immerſi Clinici in integrum reſtituebantur. Totum vero quintum caput dicatum miraculo Clinici illius ſanati. Poſt quintum caput magnus hiatus ſequitur, abrupto tenore hiſtoriæ. Nam Apoſtolus ſtatim initio VI capitis, nulla mentione tertiæ in Galilæam profectionis, orditur res in Galilæa geſtas, quæ capitibus apud Matthæum XIV, Marcum VI, Lucam IX exponuntur. Idque conſulto ab Apoſtolo factum. Neque enim opus erat ea repetere, quæ accurate & copioſe ab

illis tribus antea explicata erant, cum aliorum παραλειπόμενα tantum A
perſequatur. Scio doctos viros, qui Harmonias Euangelicæ hiſtoriæ contexuerunt, ea, quæ a Matthæo a quarto, ad quartumdecimum caput, & ſimiliter a reliquis duobus Euangeliſtis tractantur, in id tempus coniecisſe, quæ ſecundo Paſchati & ſecundo anno a baptiſmate competebant. Sed quemadmodum illi ſuas rationes habent, cur id fecerint, ita & nobis cauſæ non defuerunt, cur aliter faceremus. Nos eorum induſtriam laudamus, & noſtræ tamen nos ſententiæ nondum pœnitet. Nam quæ ante XIV Matthæi, VI Marci, IX Lucæ narrantur, eorum melior pars inter V & VI Iohannis interiicienda, cum pertineant ad tertiam ἀποδημίαν εἰς Γαλιλαίαν, quando adhuc Iohannes in vinculis erat. B

Tempus primæ Azymorum.

Annus XVI Tiberij M. Vinutio Quartino, C. Caſſio Longino COSS.
Cyclus Lunæ XII. Solis XI.
Annus XXXVII periodi quintæ Alexandreæ, ordinarius communis.
Tiſri ciuilis III Kal. Octob. tranſlatus a feria IV in V, vt & Tiſri computi hodierni anni Iudaici 3790. cuius character 4. 23. 556.
Tebeth XXVII Decembr. feria tertia.
Niſan Martij XXV, feria ſeptima.
Prima Azymorum, ſiue XIV Niſan, Aprilis VII, feria ſexta.
Annus Iulianus LXXV.
A vero natali Chriſti XXXII. C
Computi hodierni Dionyſiani XXX.
Periodi Iulianæ 4743.
Computi Græcorum Paſchalis 5538, eorundem computi Lunaris 5524.
Annus mundi 3979, Krionos XVII. Zygon, I. 22. 41′, Septemb. XXV.
A Thoth primo Nabonaſſari, 777: Pharmuthi XXV.
A primo Thoth Actiaco, LIX, Pharmuthi XII.
Annus LV periodi quintæ Calippicæ, Μουνυχιὼν πεντεκαιδεκάτη.
Annus primus CCII Olympiadis, Δαίσιου ὀγδόῃ ἱσαμένου.
Annus VII periodi Atticæ, Ἐλαφηβολιὼν ὀγδόῃ φθίνοντος. Inter Conſulatum duorum Geminorum & Conſulatum Vinucij cum D Longino, Faſti Siculi interponunt Rufum, & Rubellinum: Epiphanius Rufum & Rubellionem, aitque Chriſtum paſſum Vinicio & Longino COSS. Miror igitur ab accuratiſs. ſcriptore Onufrio omiſſum horum Conſulum mentionem, tametſi falſa ſit. Nam Conſulatus Geminorum incidit in XV annum Tiberij, ac proinde in Cyclum XI. Conſulatus autem Vinicij in XII Cyclum, vt ex Velleio conſtat, qui eo anno librum ſuum ſcribebat & characterem illi anno

A illi anno appoſuit annum vrbis Varronianum 783, hoc eſt, cyclum XII. Ergo nullus annus interfuit inter duos Geminos, & Vinucium Quartinum. Cum autem annus Varronianus 783 ſit 782 Catonianus & Faſtorum Capitolinorum: mirum eundem Onufrium, qui ſe Faſtos Capitolinos ſequi profitetur, & quidem ſequitur, Conſulatum Vinicij in 783 annum vrbis contuliſſe. In quo oblitus eſt ſui. Oportet autem illos duos COSS. Rufum & Rubellionem ſuffectos fuiſſe. Sed quibus ſuffectos dicemus? duobus Geminis? Neſcio.

TERTIVM PASCHA.

B TERTII Paſchatis veſtigia extant in Matthæi XII, Marci II, Lucæ VI capitibus, de Ieſu ambulante διὰ τῶν σπορίμων, item de diſcipulis qui ſpicas decerptas manibus affriabant. Quod ſatis erat ad Paſchatis proxime antecedentis tempus deſignandum: quod in Niſan flaueſcunt ſegetes. Sed Lucas etiam diem ipſam deſignauit, adiiciens eam fuiſſe σάββατον δευτερόπρωτον, nimirum Sabbatum id, quod proxime poſt Solenne Paſchatis ſequitur. Nam ממחרת הפסח hoc eſt, ἀπὸ δευτέρας τοῦ Πάσχα, Lex iubet ſeptem Hebdomadas putare. Itaque Hebdomades omnes & Sabbata omnia a Paſchate, ad Pentecoſten, ſumunt appellationem ſuam ἀπὸ δευτέρας τοῦ πάσχατος. Interuallum au-
C tem illud omne dierum, quod Græci Πεντηκοστὴν vocant, Iudæis dicitur ספירת העמר: ἀριθμὸς τοῦ δράγματος, numerus manipuli: quia ἀπὸ δευτέρας τοῦ Πάσχατος Omer ſiue δράγμα primitiarum offerebatur. Prima igitur Hebdomas, quæ putatur ab oblatione Omer, dicitur ἑβδομὰς δευτερόπρωτος: ſecunda ἑβδομὰς δευτεροδεύτερος: & ſic deinceps: vt habes vt habes in Indiculo, in quem coniecimus Sab-

Indiculus	Sabbatorum	Pentecoſtes:
δευτερόπρωτον	19 *Niſan*	31 *Martij*
δευτεροδεύτερον	26 *Niſan*	7 *Aprilis*
δευτερότριτον	3 *Ijar*	14 *Aprilis*
δευτεροτέταρτον	10 *Ijar*	21 *Aprilis*
δευτερόπεμπτον	17 *Ijar*	28 *Aprilis*
δευτερόεκτον	24 *Ijar*	5 *Mai*
δευτεροέβδομον.	2 *Siuuan.*	12 *Mai.*

D bata omnia τῆς Πεντηκοστῆς iſtius anni, de quo nunc loquimur. Intellige autem τὴν Πεντηκοστὴν, interuallum a Paſcha, ad ſolenne Pentecoſtes: non autem ipſum ſolenne Pentecoſtes, Eodem modo μία δευτερόπρωτος eſt feria Solis prima poſt feſtum Paſchatis; τετρὰς δευτεροπρώτου, feria Mercurij poſt δευτέραν Paſchatis. Quare & σάββατον δευτερόπρωτον eſt primum Sabbatum, quod proxime τὴν δευτέραν τοῦ Πάσχα ſequutum eſt. Hebraice ergo σάββατον δευτερόπρωτον, שבת ראשון ממחרת, σάββατον δευτεροδεύτερον שבת שני ממחרת. Hoc enim eſt perinde ac

σάββατον ἀπὸ τῆς δευτέρας πρῶτον, ἀπὸ τῆς δευτέρας δεύτερον. Quam a- A
liena ab hoc ſenſu adferant veteres omnes, & quam intricata E-
piphanius κατ' Ἀλόγων pag. 197, poteſt ſcire, qui eorum locos con-
ſuluerit.

Tempus primæ Azymorum.

Annus XVII Tiberij Cæſaris. Ti. Cæſare Aug. Germ. V, L. Ailio Se-
iano COSS. Cyclus Lunæ XIII, Solis XII.

Annus XXXVIII periodi quintæ Alexandreæ defectiuus communis.
Tiſri ciuilis XVIII Septembris, feria ſecunda tranſlatitius. Sed
Iudaicus hodiernus anni 3791, fuiſſet 7.8.352, Septembris B
XVI, anno communi abundanti.

Niſan, Martij XIII, feria tertia.

Prima Azymorum, ſiue quartadecima Niſan, XXVI Martij, fe-
ria ſecunda.

Annus Iulianus LXXVI.

A vero natali Chriſti XXXIII.

Computi hodierni Dionyſiani XXXI.

Periodi Iulianæ 4744.

Computi Græcorum Paſchalis 5539, eorundem Computi Lunaris
5525

Annus mundi 3980. Krionos IV. Zygon 3.4.31′, Septemb. XXV. C

A Thoth primo Nabonaſſari 778, Pharmuthi XIII.

A primo Thoth Actiaco LX, Phamenoth vltima.

Annus LVI periodi quintæ Calippicæ, Ἐλαφηβολιῶνος πρυτανείας
τεσσαρεσκαιδεκάτη.

Annus ſecundus CCII Olympiadis, Περιτίου δευτέρα φθίνοντος.

Annus octauus periodi Atticæ, Ἐλαφηβολιῶνος πέμπτη ἐπὶ δέκα. qui
quidem Elaphebolion mere fuit Lunaris. Nam eius character,
2.12.790, Martij XII, in quam diem eo anno incidit neome-
nia Elapheboliònos.

QVARTVM PASCHA. D

IN annum verum Chriſti XXXIIII, in quem incurrit quartum
Paſcha, capita hæc coniicienda; XIIII Matthæi: VI, XIIII
Marci: VII Lucæ, & cædes Iohannis Baptiſtæ, qui duo Paſcha-
ta exegit in vinculis apud caſtrum, cui nomen Μαχαιροῦς. Hinc ad
paſſionem Domini, filum hiſtoriæ ab omnibus Euangeliſtis con-
tinuatur. Scribunt igitur Matthæus, Marcus & Lucas, Ieſum,
cum

A cum eſſet in Galilæa, vls lacum Tiberiadis, in loca ſola ſeceſſiſſe.
Cauſſam afferunt, recentem caſum Iohannis Baptiſtæ, item Ie-
ſum ab Herode metuentem, cuius ſcilicet iuſſu Iohannes gladio per-
cuſſus fuit. Quo nuncio accepto Ieſus, inquit Matthæus, *ἀνεχώρη-
σεν εἰς ἔρημον τόπον κατ᾽ ἰδίαν.* Iohannes addit tantum, *πέραν τῆς θα-
λάσσης* migraſſe. Quatuor autem Euangeliſtæ vno ore ſcribunt,
tunc nihilo ſecius vulgus Ieſum ſecutum: vbi miraculum quinque
panum & duorum piſcium patratum. Atque omnes quidem Euan-
geliſtæ hæc vno conſenſu. Tempus autem, vt diximus, ſolus
Iohannes deſignat. *ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων.* Ecce quar-
tum Paſcha a baptiſmo: ante quod Iohannes gladio percuſſus iuſ-
B ſu Herodis. Continuit igitur ſe intra fines Galileæ, vſque ad ſo-
lenne *σκηνοπηγίας.* Tum ait Iohannes, *μεσούσης τῆς ἑορτῆς* Ieſum iterum
Hieroſolyma veniſſe. *μεσοῦσαν ἑορτὴν* vocat, quod Iudæis dicitur חוֹל
מוֹעֵד. Nam dies Septimanæ ſex, quibus opus fit, inter duo Sabbata
interiecti, dicuntur Hebræis חוּל, hoc eſt, dies profeſtus, *ἐργάσι-
μος ἡμέρα, τὸ μεταξὺ τοῦ σαββατῶν.* In illis autem ſolennibus, quæ
per octo aut ſeptem dies obeuntur, ſemper primus & vltimus
eorum dierum eſt feſtus, vt in ſolenni *σκηνοπηγίας*, de quo loqui-
mur. Intermediis opus fit. Itaque illi dies vocantur חוּל; profa-
ni, profeſti. Quod ſi Sabbatum in illos intermedios dies incidit,
dicitur שַׁבָּת בְּחוּל, *σάββατον ἐν τῷ μεταξὺ ἑορτῆς.* Porro vſus prauus lo-
C quendi veram normam deprauauit. Nam *σαββατῶν* prius diceba-
tur ex Hebraico שַׁבָּתוֹן. Et non dubium eſt, quin vetuſtiſſimi Iudæi
ἑλληνισταὶ dixerint *μία σαββατῶν*: pro quo poſteriores maluerunt *μία
σαββάτων*, non bene. Et meo iudicio in Actis XIII, 14, *τῇ ἡμέρᾳ
σαββατῶν* melius legitur, quam *σαββάτων.* Tamen vetuſtiſſimus eſt
error. Nam in epiſtola Samaritarum ad Antiochum legitur, *τὴν
παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις λεγομένην σαββάτων ἡμέραν.* Inde Ioſephus lib. XII:
εἰσελθὼν τοῖς σαββάτοις εἰς τὴν πόλιν. Et libro III: *τὴν ἑβδόμην ἡμέραν,
ἥ τις σάββατα καλεῖται.* quemadmodum pro *Κεδρὼν* dixerunt *χείμαρ-
ρον τῶν Κέδρων.* Nam inde factum, vt, cum dicerent *μία σαβ-
βάτων, τὰ σάββατα* tam pro tota hebdomade, quam pro die ipſa
D ſeptima hebdomadis vſurpari cæptum ſit. Et quod rectum erat
prius *ἐν τῷ μεταξὺ σαββατῶν*, pro eo, quod Iudæis hodie dicitur
בְּחוֹל הַשַּׁבָּת, poſteriores *ἑλληνισταὶ* maluerint *ἐν τῷ μεταξὺ σαββάτων*,
aut *εἰς τὸ μεταξὺ σαββάτων.* quemadmodum dicitur apud Mar-
cum *εἰς οἰκίαν*, pro *ἐν οἰκίᾳ. τὸ μεταξὺ σαββάτων* eſt חוּל הַשַּׁבָּת, quas
ἐνεργοὺς ἡμέρας vocat Plutarchus Quæſtionibus Romanis. Qua-
re legimus apud Lucam in Actis, cap. XIII: *παρεκάλουν τὰ ἔθνη
εἰς τὸ μεταξὺ σαββάτων λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα.* Gentes

orabant eum, vt reliquis ſeptimanæ diebus eadem ſibi exponerentur, perinde ac in Sabbato, quo ſolo Iudæi in Synagogas & proſeuchas conueniunt. *εἰς τὸ μεταξὺ σαββάτων*, vel, quod idem eſt, *ἐν τῷ μεταξὺ σαββάτων*, eſt בְּחוֹל הַשַּׁבָּת. Sic *μεσούσης ἑορτῆς*, eſt, *εἰς τὸ μεταξὺ ἑορτῆς* בְּחוֹל הַמּוֹעֵד. Vltima die ſolennitatis, quam עֲצֶרֶת Hebræi, *μεγάλην τῆς ἑορτῆς ἡμέραν* vocat Iohannes, id eſt, *τῇ ὀγδοάδι τῆς σκηνοπηγίας*, XXII Tiſri, Ieſus docebat populum, quæ dies eo anno inciderat in XVI Octob. Manſit igitur Ieſus Hieroſolymis poſt ſolenne *σκηνοπηγίας*: cuius temporis acta continentur capitibus Iohannis, a VII, ad finem X. Interea incurrunt Encænia, qui cultus obſeruatur XXV Caſleu: cuius menſis neomenia contigit XXIII Nouembris: & proinde Encænia XVII Decembris, feria quarta.

Tempus primæ Azymorum.

Annus XVIII Tiberij Cæſaris, Cn. Domitio Ahenobarbo, A. Vitellio COSS. Cyclus Lunæ XIV, Solis XIII.

Annus XXXIX periodi quintæ Alexandreæ.

Tiſri ciuilis VI Septembris, feria V, embolimæus abundans. Sed Iudaicus 3792 tranſlatus a quarta feria, ad quintam. cuius character 4.17.148.

Niſan Kal. Apr. feria III.

Prima Azymorum, ſiue XIIII. Niſan, XIIII Aprilis, feria ſecunda.

Annus Iulianus LXXVII.

A vero natali Chriſti XXXIIII.

Computi Dionyſiani XXXII.

Periodi Iulianæ 4745.

Computi Græcorum Paſchalis 5540, eorundem Computi Lunaris 5526.

Annus mundi 3981, Krionos XXIIII. Zygon, 4.10.20', Septembris XXV.

A Thoth primo Nabonaſſar 779, Pachon III.

A primo Thoth Actiaco LXI, Pharmuthi XIX.

Annus LVII quintæ periodi Calippicæ, *μουνυχιῶνος πρυτανείας πεντεκαιδεκάτη.*

Annus III Olymp. CCII, *Δαισίου ἐνάτη φθίνοντος.*

Annus nonus periodi Atticæ, *Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτη ἱσαμένου.*

Hoc anno Seianus interfectus. Conſule inſcriptionem luculentam, quam diatriba de Palilibus Vrbis produximus.

QVIN-

A ## QVINTVM PASCHA ET VLTIMVM.

Ante quintum Paſcha, quod fuit vltimum Domino ἐν ἀνθρώποις πολιτευομένῳ, quodque nos vocamus Paſcha σταυρώσιμον, ſuſcitat Lazarum: aſino vehens vrbem ingreditur. Et reliqua. Vltimum Paſcha celebrat cum diſcipulis ſuis veſpere feriæ quintæ, poſt cuius occaſum incipit feria VI Iudaice. feria, inquam, quinta, quæ erat tertiadecima deſinens. Sequenti die crucifixus, quæ erat feria ſexta, prima Azymorum, Niſan quartadecima. Dies iſte notatus fuit inſigni Solis obſcuratione, vt clare extat apud ipſos Euangeliſtas. item apud Tertullianum in Apologetico. Nam loquens
B περὶ τῆς σταυρωσίμου ἡμέρας: *Eodem*, inquit, *momento dies medium orbem ſignante Sole ſubducta eſt. Deliquium vtique putauerunt, qui id quoque ſuper Chriſto prædicatum non ſciuerunt. Et tamen eum mundi caſum relatum in archiuis veſtris habetis.* Sed non ſolum in archiuis, imo & in hiſtoriis. Nam tam memorabilis caſus etiam Phlegon meminit, vt ſcribit Euſebius. Cuius hæc verba: *Scripſit vero ſuper his & Phlegon, qui Olympiadarum egregius ſupputator eſt, in* XIIII *libro ita dicens: Quarto autem anno* CCII *Olympiadis, magna & excellens inter omnes, quæ ante eam acciderant, defectio Solis eſt facta. Dies hora ſexta ita in tenebroſam noctem verſa, vt ſtellæ cælo viſæ ſint; terræque motus in Bithynia Nicenæ vrbis multas ædes ſubuerterit.* Hæc
C ille. Sane egregia tam celebris diei monimenta, Archiua Romana, & Phlegon inſignis temporum computator. Eclipſim autem ordinariam, id eſt, ἐπιπρόσθησιν τῆς σελήνης nullam eo anno fuiſſe, anomalia latitudinis Lunaris arguit. Extra ordinem igitur fuerunt horribiles illæ Solis tenebræ, ipſo Lunæ plenilunio: in quo etiam de Luna aliquid defeciſſe circiter Solem occaſum, epilogiſmus aſtronomicus oſtendit.

Tempus primæ Azymorum τῆς σταυρωσίμου.

Annus XIX Tiberij Cæſaris, Ser. Sulpitio Galba, L. Cornelio Sulla coss. Cyclus Lunæ XV, Solis XIV.

D Annus XL periodi quintæ Alexandreæ, communis ordinarius.

Tiſri XXV Septembris, feria V. At Tiſri hodiernus anni 3793 fuiſſet 3. 14. 747, transferendus a feria tertia in quintam, propter GATRAD ὑπερθέσει bidui.

Scenopegia IX Octobris.

Neomenia Caſleu XXIII Nouembris, feria prima.

Encænia Macabæi XVII Decembris.

Niſan XXI Martij, feria ſeptima.

Prima

Prima Azymorum, Aprilis tertia, feria ſexta. A
Annus Iulianus LXXVIII.
A vero natali Chriſti XXXV.
Computi Dionyſiani XXXIII.
Periodi Iulianæ 4746.
Computi Græcorum Paſchalis 5541, eorundem Computi Lunaris 5527.
Annus 3982, a conditu rerum Krionos XIII. Zygon, 5.16.9', Septembris XXV, concurrens cum neomenia ciuili Iudaica.
A Thoth primo Nabonaſſari 780, Pharmuthi XXII.
A Thoth Actiaco LXII, Pharmuthi VIII.
Annus LVII quintæ periodi Calippicæ, Μουνυχιῶνος πεντεκαιδεκάτη. B
Annus quartus CCII Olympiadis, Δαισίου ἕκτη ἐπὶ δέκα.
Annus decimus periodi Atticæ, Ἀνθεστηριῶνος τριακάδι.

VETERVM VELITATIONES DE DIE PASSIONIS DOMINICÆ.

At ſummouemur veterum auctoritatibus, quorum ratio propter doctrinam, ſanctitatem, & vetuſtatem habenda eſt. Sed quæ ratio haberi poſſit, cum alius alia aliter dixerit? Chriſtus paſſus eſt XIV Niſan, die Veneris. hoc nemo ſanus negauerit. Ab Aprili XV anni Tiberij, ad Aprilem XIX anni eiuſdem, quinque C Paſchata ſunt: quorum duo tantum primam Azymorum ſexta feria habent, anno XVI, & anno XIX imperij Tiberiani. Annus XVI Tiberij fuit ſecundus annus a baptiſmo, vt iam vidimus, cuius Niſan XXV Martij feria ſeptima. Proinde quarta decima Niſan, ſiue πρώτη ἀζύμων, VII Aprilis, feria VI. Quidam igitur veterum Chriſtum vnum annum tantum prædicaſſe ſcribunt, anno XV Tiberij, anno autem XVI crucifixum. Hæc omnium vetuſtiſſima fuit opinio. Clemens: τοῦ τε πάθους αὐτοῦ ἀκριβολογούμενοι ἀναφέρουσιν οἱ μέν τινες τῷ ἑκκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ Τιβερίου Καίσαρος, Φαμενὼθ κε΄, οἱ δὲ Φαρμουθὶ κε΄. ἄλλοι δὲ Φαρμουθὶ ιθ΄ πεπονθέναι τὸν σωτῆρα λέγουσι. XXV Phamenoth eſt XXII Martij. qua tantum abeſt, vt paſſus ſit Chriſtus, vt hoc illo ſæculo accidere non potuerit, niſi cyclo Lunæ VIII: hoc eſt, duodecimo anno D Tiberij. Quomodo igitur XVI Tiberij, quo tempore XXII Martij erat XXVI Adar? Idem dicas de XIX, aut XXV Pharmuthi. Epiphanius duos annos prædicaſſe, tertio paſſum, vt a nobis ſupra relatum eſt, Vinucio, & Longino COSS. hoc eſt, cyclo Lunæ XII, Solis XI, idque XIII Kal. April. hoc eſt, viceſima Martij. Si viceſima Martij erat dies Veneris, ergo litera Dominicalis erat D, cyclo Solis

A xiv Lunæ xv: quibus cyclis Chriſtus ſine dubio paſſus, ſed triennio poſt Conſulatum Vinucij, & Longini. Hæc indigna ſunt, quæ confutentur. Auguſtinus xxv Martij: cui Chryſoſtomus præter aſſenſum ſuum, etiam cauſſam adiicit, neceſſario eum debuiſſe pati xxv Martij: quia eadem conceptus fuit. Si xxv Martij erat dies Veneris, ergo litera Dominicalis erat B, cyclo Solis xvi, Lunæ xviii, anno imperij Tiberiani xxii, atque eo quidem octauo currente a baptiſmo. Quod eſt ab omni ratione alienum. Aut igitur hoc concedant, aut eodem anno paſſum, quo & baptizatum, xv anno Tiberij, cyclo Solis x, Lunæ xi, Adar vndeuiceſima. Quæ nemo concedet. At Caſſiodorus ad Conſulatum v Tiberij hæc notat: *His coss.* B *Dominus noſter Ieſus Chriſtus paſſus eſt* viii *Kalend. Aprilis, & defectio Solis facta eſt, qualis ante vel poſtmodum numquam fuit.* Si xxv Martij erat feria vi, anno xv Tiberij, eadem xxv Martij non erat feria vi, anno xvii Tiberij. Quare hæc omnia ridicula ſunt. Qui cum ratione aliqua errarunt, ipſis placuit Chriſtum paſſum vii Kal. Aprilis, cyclo Lunæ xvi, Solis xv: in quibus Dionyſius Abbas, cognomine Exiguus, item Victorius. Nam vterque a natali Chriſti, ad eius mortem, xxxiii annos abſolutos ponunt. hoc eſt, Chriſtum anno xxxiv ætatis ſuæ paſſum volunt. Si vnitas addenda annis Chriſti ad methodum cycli Paſchalis, & Chriſtus paſſus eſt anno ætatis ſuæ 34: ergo & Cyclo Lunæ xvi paſſus eſt. Itaque anno Chriſti 701 C ineunte periodi Iulianæ 5413, cyclo Lunæ xvii adhuc currente, in ipſo natali, Eccleſia Romana temporibus Bedæ notabat annum a paſſione Chriſti dclxviii. Hoc eſt, in Paſchate proxime ſequente, inibat annus 668 a paſſione, anno Chriſti vulgari 701. periodi Iulianæ 5414, cyclo Lunæ xviii. Quod ſi xv ad 668 adieceris, & totum in xix partiaris, habebis cyclum Lunæ 18 eo anno currentem. Si annis a paſſione addenda xv ad methodum cycli Paſchalis: Ergo Chriſtus paſſus cyclo Paſchali xvi. Sed ſi anno antecedente prima Azymorum erat feria vi, ergo anno hoc, qui proxime ſecutus eſt, quique erat communis, prima Azymorum non poterat eſſe feria D vi. Hoc demonſtratur ex ipſo anno ciuili. Erat annus xli quintæ periodi Alexandreæ. Tiſri xv Septembris, a feria ſecunda ad tertiam tranſlatus propter ſequentis anni neomeniam & ipſam quoque transferendam. Erat annus communis ordinarius. Niſan xi Martij, feria quinta. Quod ſi Chriſtus paſſus xxvi Martij, ergo xvi Niſan paſſus. Atqui Euangeliſtæ quartadecima Niſan paſſum ſcribunt. Ergo falſum, Chriſtum paſſum xvi cyclo, xx anno imperij Tiberiani, primo Olympiadis cciii. Hæc enim tria concurrebant. Eodem anno paſſum volebant Nicetas, & Eccleſia Græca x Kalend.

April.

April. plenilunio. Nam ſane plenilunium non potuit accidere illo ſæculo in XXIII Martij, niſi cyclo XVI. Atqui repugnat feria. Sed conſideremus verba Bedæ, qui anno Chriſti 701 ineunte, Indictione XIV, ait ita ſcriptum fuiſſe in Indiculo cerei Paſchalis in Natali Domini: A PASSIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI ANNI SVNT DCLXVIII. Nam manifeſto vult tot annos præteriiſſe. Itaque hoc modo ſequenti paſchate, vnde debebant incipere anni a Paſſione, is fuiſſet annus ſexcenteſimus nonageſimus nonus iniens. Itaque Chriſtus hoc modo paſſus fuiſſet cyclo XV, non XVI, niſi imperite eos dixiſſe putemus, anni ſunt ſexcenti ſexaginta octo, pro, annus eſt ſexcenteſimus ſexageſimus octauus, quem abuſum loquendi etiam in bonis auctoribus, Plutarcho & aliis deprehendimus. Quare vides non conueniſſe inter illos veteres. quos vtique omnes fugit ratio, præter vnum Euſebium virum Chriſtianorum in ſæcularibus literis illius æui doctiſſimum, qui recte & IV anno Olympiadis paſſum notat, & obtenebrationem Solis a Phlegonte proditam, non aliam eſſe ab ea, quam in morte Domini contigiſſe Euangeliſtæ ſcribunt. Vana igitur fuit iactatio illa Teſſareſcædecaetitarum, qui profitebantur ex Actis Pilati ſe verum diem Paſſionis Dominicæ tenere: eumque fuiſſe a. d. VIII Kal. April. hoc eſt, XXV Martij. Propterea in quamcunque feriam caderet XXV Martij, in ea Paſcha celebrabant. Cappadocum quoque Eccleſiæ eadem die XXV ſemper Paſcha inſtaurabant. Alia rurſus Acta Pilati ſe repeiſſe ſcribit Epiphanius, quæ Chriſtum paſſum dicerent XV Kal. Aprilis. qui erat ſtupor aſininus. Non decreuimus omnia veterum errata recenſere: & quæ retulimus, ideo refellimus, ne ineptiora, quæ ſuperſunt, nobis obiiciantur. Et vero recentiorum de eadem re diuerſas ſententias adferre, eſt male horas collocare. Primus omnium Iohannes Lucidus, vir harum rerum peritiſſimus, animaduertit Chriſtum paſſum cyclo Lunæ XV, Olympiadis CCII anno quarto, ætatis ſuæ anno XXXIII Dionyſiano. Cui refragatur Onufrius noſter, & eodem anno eiuſdem Olympiadis paſſum concedit, ſed anno ætatis XXXIV Dionyſiano. Quod quis intelligat? Ita igitur inſtruit demonſtrationem ſuam. Chriſtum natum vult Auguſti Conſulatu XIII, hoc eſt, in Decembri illius anni, quo Conſulatum XIII gerebat Auguſtus, nempe XXV Decembris anni 44 Iuliani, cyclo XIX: & proinde infert: *Quæ cum ita ſint, ſi a duorum Geminorum conſulatu, per triginta retro annos recurremus, inueniemus Ieſum Chriſtum natum fuiſſe in fine eius anni Iuliani, quo Imperator Cæſar Aug.* XIII, *& M. Plautius Siluanus Conſules fuerunt, anno vrbis conditæ* DCCLII, *imperij Cæſaris Auguſti poſt victoriam Actiacam* XXX, *Olympiadis*

vero

A *vero* cxciv *anno tertio*. Hæc ego in medium protuli, vt Lector animaduerteret, eruditiſſimo & πολυιστορικωτάτῳ viro oboluiſſe de vitio computi hodierni Dionyſiani, ſed quia veram epocham non apprehendit, longe a vero aberraſſe. Vno enim anno minus hoc interuallum putat eſſe, quam re ipſa ſit. Nam vero propius eſt, Chriſtum anno Iuliano 44 natum; Auguſto xiii Conſule quam 45, quo modo vult Dionyſius Abbas; ſed ipſe vno anno ſerius Auguſtum xiii conſulem fuiſſe exiſtimat, nempe cyclo primo. Atqui is erat cyclus decimusnonus; vtpote anno Iuliano 44. Nam Conſulatus xiii Auguſti eſt octauus incluſiue C. Marcij Cenſorini, & C. Aſinij Galli: qui incidit in annum Iulianum xxxviii, vt mani-
B feſto docet Cenſorinus. Ergo Conſulatus Auguſti xiii anno Iuliano xliv. Vere igitur colligit, & male ſentit. Hinc ſequitur, vt quædam feliciter, quædam ſequius hic dicta ſint. Nam veriſſimum eſt, Conſulatum Auguſti xiii concurriſſe cum anno tertio Olympiadis cxciv, ſed eum annum Palilium Varronianorum fuiſſe 752, & Actiacum xxx, hoc vero falſum eſt. Vno enim anno plus dicit. Itaque annus Olympiadis oſtendit, eum bene collegiſſe natalem Chriſti, annus autem Vrbis arguit eum male comparaſſe. Non enim ſentit ſe a vulgari annorum Chriſti computo diſſentire: quod tamen facit, & quidem recte. His ita poſitis, vult Chriſtum paſſum non anno xxxiii ætatis ſuæ, vt Iohannes Lucidus & alij, quorum ſenten-
C tias reiicit, ſed anno xxxiv; cyclo xvi, ſecundum ea, quæ proponit. Nam annus vulgaris Chriſti 34, eſt xvi cycli Lunaris. Ergo paſſus anno Iuliano 79. Aufer 44 annum Iulianum, in cuius fine Chriſtum natum vult: Remanebit annus 35 currens a natali Chriſti, ad eum natalem, qui proxime eius paſſionem anteceſſit, quod ex methodo cycli intelligitur. Si enim Chriſtus natus eſt in fine cycli xix: ergo annis Chriſti nihil addendum ad methodum cycli Paſchalis. Quare triceſimus quintus annus per xix diuius relinquit xvi annum cycli Paſchalis currentem tempore Paſſionis. Ita factum, vt non ſolum a vero, ſed & a ſeipſo diſſentiat. Et mira eſt antilogia, cum damnat Græcos, quod putarint Chriſtum xiii Niſan Paſcha com-
D ediſſe, & quidem ſine azymis, at ipſe contra arguit die xiv agnum comediſſe, & xv Niſan crucifixum, cuius Niſan neomeniam ſtatuit in xii Martij, feria vi: quæ tamen erat non vtique neomenia, ſed quarta Niſan anni hodierni computi 3794. cuius Niſan character 3. 3. 971, Martij nona. Deinde infert, Iudæos tranſtuliſſe more ſuo neomeniam a feria vi, ad vii. Itaque ſecundum hæc neomenia illius Niſan cæperit xiii Martij, Luna quinta. Quis hoc concedat, niſi is, qui, quid ſit menſis Lunaris, ignorat? Nam, vt diximus, xiii

Bbb Martij

Martij illius anni fuit quinta dies ἀπὸ τῆς συνόδου, quarta ἀπὸ τῆς φάσεως. A
Niſan autem Alexandreus, quo ciuili eo anno vſi ſunt Iudæi, fuit XI Martij. Tranſlatio enim fuit in Tiſri, propter Tiſri ſequentis anni. Hoc vero eſt toto cælo errare, per magnum cyclum Dionyſianum Paſcha illius anni indagare, quod ipſe facit. Nam Terminus Paſchalis Dionyſianus, ſiue quartadecima Luna, incurriſſet in XXI Martij, feria prima. Quod ſi XXI fuiſſet ſabbatum, neceſſario Paſcha fuiſſet in XXII Martij. Denique ſummus eſt error, XIX annum Tiberij cum XVI cyclo Lunæ comparare. Hæc ego ideo diſcuſſi, vt næuus ille de illo eleganti libro amici noſtri tollatur: qui pro ſua ſingulari eruditione, etiam imprudens, ſaltem anno vno natalem Chriſti antiquiorem eſſe ſenſit: ſed quia characterem, quæ eſt vera Helice in B
hac nauigatione, nullum apprehendit, ideo rectum curſum tenere non potuit. Homines enim omnes ſumus, & peccandi neceſſitudinem non poſſumus niſi cum homine exuere. Tota illa diatriba longa de paſſione Domini Faſtis inſerta, eſt pannus obſoletus purpuræ aſſutus.

QVÆ OBIICIVNT IVDÆI.

IVDÆI duo obiiciunt, nunquam maiores ſuos opus feciſſe in ſolenni Paſchatis. quare Ieſum Nazarenum die Paſchatis crucifixum non fuiſſe. Item nunquam diem Paſchatis feria ſexta fuiſſe: ideo Chri- C
ſtianos fruſtra dicere, Chriſtum feria ſexta, ſolenni Paſchatis crucifixum. Qui alteram obiectionem diluerit, & alteram quoque infirmauerit. Nam puerilis eſt velitatio. Non enim quartadecima Niſan eſt ἄπρακτος ἡμέρα, ſed ἐργάσιμος. In ea enim opus neceſſe faciunt, cum etiam hodie a meridie omnia penetralia, omnia abſtruſa inueſtigant: & nihil prorſus ἀνερεύνητον relinquunt, ad fermentum exterminandum. cui ſimilis erat illa curioſitas mulierum celebrantium ſacra Bonæ Deæ, quæ etiam caua muſculorum rimabantur, vt ne murem quidem maſculum in eo loco eſſe paterentur. Quod igitur fermentum tam ſuperſtitioſa & laborioſa inueſtigatione affectantur, hoc facile oſtendit, illam diem non excipi a functionibus D
operum. Itaque falluntur, quod credunt Chriſtum a nobis dici paſſum fuiſſe ſolenni Paſchatis. Non enim XV Niſan, quæ excepta erat ab omni opere faciendo, crucifixus eſt Dominus, ſed quartadecima, vt in eadem verus agnus mactaretur, in qua agnus myſticus immolari ſolitus: & eadem hora, qua verus agnus de cruce deponebatur, Iudæi agnum ſuum mactarent: qui quidem agnus, tum primum cæpit inutiliter mactari, cum finem omni ſacrificio legis ea

A veſpera feciſſet. Alterius obiectionis euerſio à ſuperiore pendet. Si enim Chriſtus non XV Niſan, ſed XIV paſſus, & quidem feria VI: ergo ſolenne Paſchatis, hoc eſt, XV Niſan, fuit Sabbatum, non feria VI.

RESIDVA PASSIONIS DOMINICÆ.

CVM igitur Chriſtus paſſus ſit quartadecima Niſan, & veſperà tertiæ decimæ Niſan ciuilis Paſcha cum diſcipulis ſuis celebrarit, neceſſario Dominus Paſcha anticipauit. Neque enim aliter poteſt eſſe, quamuis olim aliter ſenſerimus, ſed perperam. Atqui errabamus cum multis millibus hominum, qui Chriſtum eadem
B hora, qua Iudæos, Paſcha celebraſſe volunt. quod nullo modo probare poſſunt. Ipſe Chriſtus, qui erat verum Paſcha, potuit tempore ſuo illum ritum cum ipſo effectu repræſentare, cum Iudæi agnum ſine effectu tunc primum immolare cæperunt. Hinc capitale odium Latinorum & Græcorum; horum anticipationem aſſerentium, Latinorum negantium. Cedrenus: ὅτι δὲ οὐ κατὰ τὴν ΙΔ ἐπετέλεσε τὸ πάσχα, ἀλλὰ πρὸ τούτου τὸ μυστικὸν ἐτέλεσε δεῖπνον, ὅτε καὶ ἁγιασμὸς τῶν ἀζύμων, καὶ ἡ προετοιμασία τῆς ἑορτῆς ἐγίνετο; εὑρίσκεται τοῖς μαθηταῖς μεταδιδοὺς οὐ θύματος, οὐδ᾽ ἀζύμων, ἀλλ᾽ ἄρτου καὶ ποτηρίου. Sed errant, cum dicunt Chriſtum ſine Azymis Paſcha celebraſſe. Quomodo enim eſſet Paſcha? Cum Azymis igitur & amaris Paſcha celebrauit. Hilarion monachus Vero-
C nenſis in epiſtola, quam Græce ad Græcos ſcripſit, citat ex quodam Niceta Græco homine: εἰ δὲ Χριστὸς ἐτύθη καὶ ἐσταυρώθη τῇ ΙΔ τῆς σελήνης κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς παρασκευῆς τῷ δὲ σαββάτῳ ἦν· ἑορτὴ τῶν ἀζύμων· πότε ταῦτα τὰ ἄζυμα ἔφαγε· καὶ πότε ταῦτα τοῖς ἀποστόλοις ποιεῖν ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ παρέδωκεν; Sed dubitare, quomodo Chriſtus Azyma comederit, eſt dubitare, quomodo Paſcha comederit, & an comederit. Prima autem Azymorum Chriſtus comedit Paſcha. Matthæus XXVI, 17. in qua immolabant agnum. Matthæus XIV, 12. Sed quomodo prima Azymorum, feria quinta, cum poſtridie eſſet prima Azymorum, quartadecima Niſan, feria VI? Interpretatur Lucas: ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα. cap. XXII, 40. in qua oportebat mactare Paſcha. Sed Iudæi ἔθυσαν
D quidem poſtridie, ſed non vtique, ᾗ ἔδει θύειν. Quartadecima enim Luna immolandum erat, non quintadecima. At Chriſtus quartadecima immolauit. Neomenia enim Niſan illius anni erat 5.19. 105. in qua eſt nouilunium vetus. Ergo coniunctio luminarium fuit feria ſexta, Martij viceſima. Quintadecima Luna eadem feria. Quare quartadecima fuit feria quinta, in qua Chriſtus rite agnum comedit. Præclare Hilarion, poſt verba Lucæ, ἦν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα: adiicit: λέγων γὰρ ΕΔΕΙ, δηλοῖ ἀνάγκην τοῦ νόμου, καὶ οὐκ

ἐλευθερίαν θελήματος τοῦ Χριστοῦ. Συμπεραίνωμεν οὖν ἐκ τῆς δόξης καὶ γνώμης A
τῶν παιδευτῶν Θεολόγων Λατίνων, τὸν Χριστὸν σταυρωθῆναι τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ τοῦ
πάσχα, δηλονότι τῇ παρασκευῇ, ἥρημένον παθεῖν καὶ θύεσθαι ἑαυτὸν ἀμνὸν τὸν
ἀληθινὸν ἐν τῷ καιρῷ ἀμνοῦ τοῦ τυπικοῦ, καὶ κατὰ τοὺς Ἀστρονόμους αὐτῇ τῇ παρα-
σκευῇ γενέσθαι σελήνην ΙΕ ἀπὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας. Non eſt quærenda melior ſolutio illius controuerſiæ, quæ orta eſt ex male conciliatis tribus Euangeliſtis cum Ioanne. Nulla enim controuerſia eſt, niſi quam inſcitia noſtra facit. Idem etiam ſenſit Paulus Epiſcopus Burgenſis, qui ex Iudaiſmo nomen Chriſto dedit. Scribunt igitur Matthæus, Marcus, & Lucas, cum dies mactandi agni veniſſet, diſcipulos ex Domino ſciſcitatos, vbi vellet ſibi parari Paſcha: deinde adiiciunt, ὀψίας γενομένης agnum comediſſe. Sed duplex eſt ὀψία, ſiue ἑσπέρα. B
altera nempe ὀψία eſt tempus oblationis veſpertinæ, altera occaſus Solis, principium ſcilicet diei ciuilis ſequentis. Hoc interuallum Moſi dicitur בֵּין הָעַרְבַּיִם, τὸ μεταξὺ δύο ἑσπερῶν, ἤτοι ὀψιῶν. intra quod tempus mactandus & comedendus erat agnus Paſchalis. Iudæi hodierni, & qui abhinc annis CCCC ſcripſerunt, definiunt hoc tempus inter Solem horizonti occiduo inſidentem (quod vocari dicunt נְטִיַּית הַשֶּׁמֶשׁ) & Solis a conſpectu noſtro abſentiam, quod ipſis dicitur שְׁקִיעַת הַשֶּׁמֶשׁ. Quod quidem interuallum adeo anguſtum eſt, vt στιγμὴ χρόνου potius, quam χρόνος vocari poſſit. Quomodo in temporis anguſtiis, quod pene nullum eſt, agnus cædi, exui, exenterari, concinnari, aſſari, parari poſſit? Aben Ezra in XII Exodi, dicit eſſe duo עַרְבַּיִם: prius עֶרֶב eſſe C
בִּיאַת הַשֶּׁמֶשׁ, occaſum Solis: alterum, quandiu rubet Sol poſt obitum Solis. En iecur Criticum! Atqui poſt occaſum Solis incipit ſequens dies ciuilis. Igitur Iudæi comediſſent Paſcha in XV die ineunte, non in XIV, in qua lex agnum comedi iubet. Addit, illud interuallum eſſe ſeſquihoræ. quod indignum eſt & Doctore Hebræo & Aſtrologo. Nam comedere agnum poſt Solem occaſum, eſt legem ignorare: & in inclinatione Palæſtinæ, ſub eleuatione graduum XXXII, putare crepuſculum ſeſquihoram durare, hoc vero eſt inſcitiam aſtronomiæ prodere. Manifeſta eſt Iudæorum inſcitia, qui cum vſu veterum rituum, etiam eorum cognitionem amiſerunt: vt multa, quæ ad eorum ſacra & hiſtoriam pertinent, longe melius nos teneamus, quam D
ipſi. Neſciunt igitur, quid ſit הָעַרְבַּיִם: quod cum ſit interuallum inter oblationem veſpertinam, & Solem occaſum, eius fines præclare nos docet Ioſephus. Is enim non vno loco ſcribit, veſpertinum ſacrificium obiri ſolitum ἀπὸ ἐνάτης ὥρας: a quo tempore, ad Solem occaſum, agnus mactabatur, & comedebatur. ἀθροιζομένου, inquit, τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν τῶν Ἀζύμων ἑορτήν. ὀγδόη δ' ἦν Ξανθικοῦ μηνὸς κατὰ ἡμέρας ἐνάτην ὥραν. Alibi: ἐνστάσης ἑορτῆς (Πάσχα καλεῖται) καθ' ἣν θύουσι μὲν ἀπὸ

ἐνάτης

A ἐννάτης ὥρας, μέχρι ἐνδεκάτης, &c. Ex quibus conſtat, עֶרֶב incipere a nona hora, hoc eſt, a tertia exacta poſt meridiem, & Paſcha ab illa hora immolari ſolitum: cuius finis cum dicatur ὀψία, is ſtatuitur a Ioſepho in hora vndecima exacta, hoc eſt, hora vna æquinoctiali ante Solem occaſum: quod tempus Lex vocat non vtique בִּיאַת הַשֶּׁמֶשׁ, vt Magiſtri Hebræorum recentiores, id eſt, δύσιν ἡλίου, ſed כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ, hoc eſt, περὶ ἡλίου δυσμάς. Totum autem interuallum dictum a lege τὸ μεταξὺ δυοῖν ἑσπέραιν, hodie a Iudæis dicitur עֵרוּב, ἑσπερισμὸς, vtique ἐν προσαββάτοις καὶ προεορτίοις, in feria ſexta, & diebus ſolennia proxime antecedentibus: quo tempore coquuntur & apparantur edulia, quæ poſt Solem occaſum neque coqui, neque parari fas ſit:
B vtpote cum ineunte hora prima incipiat Sabbatum, quod tempus ipſis dicitur בִּיאַת הַשַּׁבָּת παρείσοδος τοῦ σαββάτου, circiter horam duodecimam deſinentem. Quare eo interuallo παρασκευῆς, ſiue ἑσπερισμοῦ, coquebantur cibaria partis reliquæ illius diei, & ſequentis: quæ cibaria etiam hodie illis dicuntur מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת, cibaria duarum cænarum, vel duorum ſympoſiorum. Quod enim παρασκευὴ a nona hora iniret, idque tempus duntaxat proprie diceretur παρασκευὴ, non autem tota dies Veneris, præter ea, quæ adduximus, extat locus illuſtris in Edicto Auguſti Cæſaris apud Ioſephum: in quo inter cætera priuilegia Iudæis ab Auguſto conceſſa, hoc inſuper adiicitur: ἐγγύας τε μὴ ὁμολογεῖν αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν, ἢ τῇ πρὸ ταύτης παρασκευῇ, ἀπὸ
C ὥρας ἐννάτης. Ecce tempus proprie competens τῇ παρασκευῇ, nempe ἀπὸ ὥρας ἐννάτης. Auguſtinus quoque in Euangelium ſecundum Iohannem idem aperit his verbis: *Acceleratam vult intelligi ſepulturam, ne adueſperaſceret, quando tam propter Paraſceuen, quam* CÆNAM PVRAM IVDÆI *Latine vſitatius apud nos vocant, facere tale aliquid non licebat.* Vetus interpres Iohannis Chryſoſtomi, Sermone in natalem Iohan. Baptiſtæ: *Qua enim die conceptus eſt Dominus, eadem die & paſſus eſt. Eadem ipſa dies* CÆNA PVRA *fuit, in qua & Luna quartadecima occurrit.* Vides PARASCEVEN proprie dici tempus, quod adueſperationem inter & Solem occaſum interiectum
D eſt. Quod diſerte Iohannes docet, ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων ἔθηκαν αὐτόν. inſtabat nimirum tempus quod proprie παρασκευὴ dicitur. Et clarius Lucas: καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε. Nimirum τὸ ἐπιφώσκειν dicitur de imminente feria ſequente. a nona igitur hora & παρασκευὴ incipit, & eſt interuallum ad Solem occaſum, quo σάββατον ἐπιφώσκειν dicitur. עֵרוּב igitur eſt proprie CÆNA PVRA: de qua vide amplius, quæ nos olim in Feſtum. Alioqui καταχρηστικῶς vel ἰδιωτικῶς tota etiam dies Veneris dicitur παρασκευὴ, ſaltem ab hora ſexta. vt apud Iohannem: ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, καὶ ὥρα

ὥσπερ ἔκτη. Itaque ea dicitur παρασκευὴ antequam venerit, cum proprie A
iniuerit ἀπὸ ἐνάτης ὥρας, quæ dicebatur מִנְחָה, id eſt, oblatio. hinc deinceps a nona hora opus facere non licebat in προεορτίοις, vt diſerte extat in Canonibus Hebræorum: הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה בְּעַרְבֵי שַׁבָּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה אֵינוֹ רוֹאֶה סִימַן בְּרָכָה לְעוֹלָם: *Quicunque facit opus in veſperis Sabbatorum & dierum feſtorum, ab oblatione (veſpertina) & vltra, non videbit vnquam bonum ſignum benedictionis.* Atque hæc quidem περὶ παρασκευῆς apud Euangeliſtas. Ex quibus potes percipere, quare Auguſtinus dicat acceleratum tempus ſepulturæ. ne ſcilicet eos, qui Chriſtum de cruce depoſuerunt, opprimeret ἡ ἐνάτη ſiue עֵת הַמִּנְחָה tempus oblationis veſpertinæ, a quo tempore opus facere nefas erat. Sequitur aliud, quod in diſputationem vocari poteſt. Cum in lege B
præcipiatur, vt in procinctu, & ſtantes atque calceati agnum immolarent, Chriſtus tamen cum diſcipulis diſcumbens in triclinio ἐστρωμένῳ Paſcha manducauit: non videntur Iſraelitæ in procinctu Paſcha vllum comediſſe, præter primum illud, quod ex Ægypto migrantes comederunt. Procinctus enim ſignificabat neceſſitatem properandi, & imminentis hoſtis periculum. At deinceps nullo hoſte imminente ſecuri, non autem ſtantes, ſed ſedentes Paſcha ſemper comederunt. cuius ſecuritatis hodie manifeſta extant in Rituali Iudæorum argumenta. Nam in capite קִדּוּשׁ הַפֶּסַח ita ſcriptum eſt; vbi loquitur de tempore, quod veſperam XIV Niſan ſequitur, quam noctem ipſi vocant הַגָּדָה, hoc eſt, ἀγγελίαν, מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה C
הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת: שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מַטְבִּלִים אֲפִילוּ פַּעַם אֶחָת וְהַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים: שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים חָמֵץ אוֹ מַצָּה וְהַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה: שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים שְׁאָר יְרָקוֹת וְהַלַּיְלָה הַזֶּה מָרוֹר: שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים בֵּין יוֹשְׁבִים וּבֵין מְסֻבִּים וְהַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלָּנוּ מְסֻבִּים. *Quam diuerſa hæc nox a cæteris noctibus: quod in aliis noctibus ſemel tantum lauamus: in hac autem bis. Quod in reliquis noctibus comedimus ſiue fermentum, ſiue azymum: in hac autem omnino azyma. Quod in reliquis noctibus veſcimur oleribus omne genus: in hac autem intybis. Quod in omnibus noctibus tam edentes quam bibentes, vel ſedemus, vel diſcumbimus: in hac autem omnes diſcumbimus.* Ecce in Paſchate diſcumbitur, quod eſt ſecuritatis argumentum. Et quidem per contubernia epulis paſchalibus operam dabant: quod D
clare Ioſephus docuit libro tertio Originum Iudaicarum, loquens de agno quartædecimæ Niſan: καὶ δὴ τελοῦμεν αὐτὴν (ἑορτὴν) κατὰ φρατρίας, μηδενὸς τῶν τεθυμένων εἰς τὴν ἐπιοῦσαν τηρουμένου. In libris belli Iudaici: ἐνστάσης τῆς ἑορτῆς (Πάσχα καλεῖται) καθ᾽ ἣν θύουσι μὲν ἀπὸ ἐνάτης ὥρας, μέχρι ἑνδεκάτης, ὥσπερ δὲ φρατρία περὶ ἑκάστην γίνεται θυσίαν οὐκ ἐλάσσων ἀνδρῶν δέκα. μόνον γὰρ οὐκ ἔξεστι δαίνυσθαι. πολλοὶ δὲ καὶ σὺν εἴκοσι ἀθροίζονται, &c. Et recte Ruffinus, vetus Ioſephi interpres, φρατρίας vertit contubernia: quod

vtique

A vtique per contubernia diſcumberent. Hinc ergo patet, quare Dominus *ἐν ἀνωγέῳ μεγάλῳ ἐστρωμένῳ* velit ſibi parari Paſcha. intelligit enim cænaculum magnum lectis ſtratum, quos Hebræi מְסִבּוֹת ſicut ipſos diſcumbentes מְסֻבִּים vocant. Rurſus quæ *φρατρίαι* Ioſepho, eæ *συμπόσια* & *πρασιαὶ* dicuntur Marco, cap. VI. In Canone autem Paſchali a nobis adducto vides lotionem iterari. Lotio autem non ſolum Iudæis, ſed & Gentibus ipſis vſitata. Quia enim in lectis diſcumbentes epulabantur, propterea prius depoſitis ſoleis lauabant, ne ſcilicet pulueroſis pedibus ſtrata inquinarent. Plautus Perſâ: *Locus hic tuus eſt. hic accumbe. ferte aquam pedibus. præben' tu puere?* Iudæi vero ſuperſtitioſiores non pedes tantum, ſed & corpus totum intingebant.

B Hinc *ἡμεροβαπτισταὶ* dicti, qui quotidie, ante diſcubitum, corpus intingebant. Quare Phariſæus ille, qui Ieſum ad cænam inuitauerat, mirabatur eum, antequam totum corpus abluiſſet, diſcubuiſſe: *ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου.* Lucæ XI. Puriores vero a ſuperſtitione, pro vniuerſali illa *βαπτίσει*, contenti erant *ποδονίπτρῳ*, hoc eſt, pedilauio. Teſtis Dominus ipſe, qui alij Phariſæo, a quo cæna exceptus fuerat, obiicit, ſibi diſcubituro aquam ad pedes datam non fuiſſe. Lucæ VII. *ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας.* In ritu autem Paſchali omnino duplex lotio neceſſaria dicebatur: quod etiam alio Canone concipitur: צָרִיךְ לְטַבֵּל טִבּוּל שֵׁנִי בַּמָּרוֹר *δεῖ δευτέρου βαπτισμοῦ ἐπὶ τῶν ἀγρειολαχάνων. Opus eſt ſecunda lotione tingi in intybis.* Et ratio manifeſta

C eſt. Duplici enim cæna fungebantur in ritu agni Paſchalis. Quin etiam omnia ſolennia maxima, vt Paſcha, Pentecoſte, Scenopegia, florentibus opibus Iudæorum, ac templo ſtante, ſemper duarum cænarum commiſſione tranſigebantur. In priore hoſtiis immolatis veſcebantur. hoc erat ſacrificium illius diei. In altera quædam canebantur *ἐξιλαστικὰ καὶ εὐχαριστικὰ*, & vocabatur סְעוּדָּה מַפְסֶקֶת, hoc eſt, *δεῖπνον ἀπολυτικόν*, cæna dimiſſoria. quæ erant veluti ſecundæ menſæ apud Gentiles. Nam apud illos menſis ſecundis libabatur, ac potio in calice circumferebatur. Virgilius de vua Rhodia:

Non ego te Diis, & menſis accepta ſecundis
Tranſierim Rhodia.----

D Quod enim vinum ſecundis menſis libabatur Diis, ex vua autem Rhodia generoſiſſimum conficiebatur: vt oſtenderet dignum illud vinum eſſe, quod menſis ſecundis libamentis Deorum impenderetur, propterea dixit eam Diis & menſis ſecundis eſſe acceptam. Quin etiam res diuina dicitur libamentum ipſum, auctore Seruio. Horatius volens diuinos honores Auguſto attribuere, ait ipſum adhiberi menſis ſecundis: quia nimirum Dij menſis ſecundis inuocarentur:

-----*& alteris Te menſis adhibet Deum.* Sic Hebræi epulis ſacrifi- A
cij functi, ſecundis menſis gratias Deo agebant, & potionem circumferebant. Id quoque hodieque retinent. Secundæ autem menſæ Paſchales ab aliorum ſolennium menſis multum diſcrepabant. Nam illæ in aliis ſolennibus variis bellariis inſtruebantur, eaſque aut Græco verbo אפיקומן ἐπικώμιον, aut patrio קנוח Kinnuah vocabant. In Paſchali autem epulo ipſi conuiuæ interdicebantur omni genere bellariorum: vt in Canone Ritualis: אין מפטירין אחר פסח אפיקומן μετὰ τὸ πάσχα οὐκ ἀπολύουσι τὸ δεῖπνον ἐπικώμῳ. In locum enim bellariorum afferebatur in tryblio acetarium ex intybis & lactucis agreſtibus, quorum quia triſtis ſuccus, & amarus, propterea ex aceto, ac aliis neſcio quibus embamma conficiebatur, in quod azyma, & amara illa B
olera intingebantur. Vocabatur חרוסת. Id hodie conficitur ad ſpiſſitudinem illius embammatis, quod vulgo Muſtaceam nonnulli, omnes autem Galli Muſtardam, a ſinapi vocant. Erat enim ſatura olerum amarorum, quæ aliis eiuſmodi ſpiſſabatur. Illius mentio crebra in Digeſtis Talmudicis, Titulo עירובי פסחים vt in his verbis: הביאו לפניו מצה וחרוסת. *Antepoſuerunt illi tortam azymam & embamma.* Primum igitur offam azymam in illud intingebat paterfamilias, quam deuorabat. Deinde ſub gauſape, aut mappa aliam tortam azymam reſeruatam in tot fruſta frangebat, quot in contubernio ſiue φρατρίᾳ conuiuatores erant. Fruſtum erat magnitudine oliuæ, quod ſingillatim & ordine omni- C
bus porrigebatur. Cum igitur paterfamilias offam in tryblio intinctam deuoraturus eſſet, hæc præmittebat: ברוך אתה יהוה אלהינו מלך
העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת המצה εὐλογητὸς εἶ ὦ Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, βασιλεὺς τοῦ κόσμου, ὁ ἁγιάσας ἡμᾶς ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ, καὶ ἐντειλάμενος ἡμῖν ὑπὲρ τῆς ἐδωδῆς τῶν ἀζύμων. quæ formula vetuſtiſſima eſt, & qua omne carmen benedictionis concipitur. Rara enim benedictio ſine illis verbis ſolennibus: *Benedictus es, Domine, Deus noſter, Rex ſæculi, qui ſanctificaſti nos mandatis tuis, & præceptum dediſti ſuper illa, & illa re.* Hoc carmine functus paterfamilias, & primus omnium azymis operatus, cum פתותים hoc eſt, τὰ κλάσματα azymi, contubernalibus aut domeſticis diſtribueret, hoc carmine, ſed aliquot verbis poſt excidium D
Hieroſolymorum immutato, ſacrũ proſequebatur: הא לחמא ענִיא די אכלו
אבהתנא בארעא דמצרים כל דכפין ייתי ויאכל: כל דצריך ייתי ויפסח השתא הכא לשנה הבאה
בארעא דישראל השתא הכא עבדי לשנה הבאה בארעא דישראל בני חורין. Elegantia horum verborum Græce melius concipietur: ὅδε ὁ ἄρτος ταλαιπωρίας, ὃν ἔφαγον οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐν τῇ γῇ Αἰγύπτου. Πᾶς ὁ πεινῶν δεῦρο, καὶ φαγέτω. πᾶς ὁ χρείαν ἔχων δεῦρο, καὶ πασχαζέτω. νῦν μὲν ἐνθάδε, εἰς νέωτα δὲ ἐν τῇ γῇ Ισραήλ· νῦν μὲν ἐνθάδε δοῦλοι, εἰς νέωτα δὲ ἐν τῇ γῇ Ισραὴλ ἐλεύθεροι.

A ἐλεύθεροι. Verba enim, quæ ad priſcam formulam pertinent, ſtante templo, hæc ſunt: ὅδε ὁ ἄρτος ταλαιπωρίας, ὃν ἔφαγον οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐν τῇ γῇ Αἰγύπτου. Πᾶς ὁ πεινῶν δεῦρο, καὶ φαγέτω. πᾶς ὁ χρείαν ἔχων δεῦρο, καὶ Πασχαπιζέτω. Reliqua aſſuta ſunt pro vltimis temporibus, ſecundum excidium templi. In quibus vides etiam τὰ ἄζυμα cum amaris vocari Paſcha. His peractis delibatum poculum tradebat proximo, ille ſecundo, ſecundus tertio, donec per totam φρατρίαν circunferretur potio. Poculum autem illud vocabatur כוס הלל ποτήριον ὑμνήσεως. Nam הלל ſignificat ὑμνεῖν. Carmen autem, quo poculum proſequebatur, huiuſmodi erat, סברי מרנן ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן Εὐλογητὸς εἶ ὦ Κύριε Θεὸς ἡμῶν βασιλεὺ τοῦ κόσμου κτίστης καρποῦ τῆς ἀμπέλου.
B duæ primores voces quid velint, adhuc diſputant Critici Iudæorum. Poculum autem hymneſeos ideo vocabatur, quod Hymno poſt potionem decantato abibant. Hymnus enim ille erat τὸ ἀπολυτικὸν τοῦ δείπνου. Nam ſane Canon Paſchalis diſerte interdicebat, poſt poculum laudationis, aliquid cibi aut potus ſumere. אֱסוּר לֶאֱכוֹל כלום אחר כוס הלל *Interdicitur comedere aliquid poſt poculum hymni.* Hic fuit ritus celebrationis Paſcha temporibus Meſſiæ, quod vetuſtiſſimi Canones in Digeſtis Talmudicis manifeſto probant. niſi quis eos neget antiquos eſſe. quod idem ac ſi quis capita Papiniani, Pauli, Vlpiani, & aliorum Iuriſconſultorum in Digeſtis Iuſtiniani producta, neget eſſe eorum Iuriſconſultorum, quorum nomine citantur. Quod nemo ſanus di-
C xerit. Videndum igitur, an hiſtoriæ Euangelicæ illuſtrandæ quædam ex his ritibus depromenda, quæ pertinent ad Paſcha, quod vltimum Dominus cum diſcipulis ſuis comedit. Nam hoc vltimum reliquis antecedentibus ſimile fuiſſe nemo negauerit, & antecedentia eodem ritu a Chriſto, quo a Iudæis, celebrata. Celebrata igitur tam illa, quam hoc vltimum, eo ritu, quem expoſuimus. Nam & lotio iterata fuit, vt in aliis Paſchatibus, primum quidem ex conſuetudine quotidiana, vt diſcumberet, & agnum comederet. deinde δείπνου γινομένου, ex ritu Paſchatis. Petrus itaque non, quod iterum lauare neceſſe ſit, miratur, vt qui ſciret in prima Azymorum hoc ſolere fieri, & lotionem iterari, ſed quod diſcipulus a ma-
D giſtro, famulus a domino, homuncio a vero Deo διακονεῖται. Rurſus duplex eſt cæna in continenti, cum duæ lotiones vtramque præeant. vna ordinaria, in qua agnus quoque comeditur: altera, in qua κλάσις τοῦ ἄρτου ἀζύμου, & intinctio azymi in tryblio embammatis. Iohann. cap. XIII, 26. Denique poſt poculum hymnus cantatur ex ritu Paſchali: καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Si enim Chriſtus, vt quidam hoſtes bonarum literarum pertendunt, non obſtrinxit ſe ritibus Iudæorum: quare igitur omnia hic fiunt, quæ in

Rituali

Rituali Iudaico extant? Quare omnia ſimillima ſunt? Et tamen illis A
Criticis videtur impium, Chriſtum illis legibus obnoxium facere. Sexcentis argumentis confutari poſſent, ſi tanti eſſent, vt illorum ſententia aliquid ponderis apud nos haberet. Sed cum ſciamus, hoc ab illis dici magis odio bonarum rerum, quas ignorant, quam veritatis amore, illos miſſos facimus: æquos autem lectores ad geſta Paſchatis Chriſti cum ritibus priſcorum Iudæorum contendenda inuitamus; vt cum viderint ea omnia, quæ in Euangelio traduntur, in ritibus Iudæorum ſine vlla diſcrepantia eodem modo concepta eſſe, tunc vere iudicare poſſint, vtra verior ſententia, eorum, qui omne antiquitatis ſtudium oderunt, an noſtra, qui hæc ad illuſtrandum Euangelicam hiſtoriam ſedulo collegimus. B

SECVNDA PARS DE DVABVS QVÆSTIONIBVS DANIELIS.

DE REGIBVS BABYLONIIS, ET SOLVTIONE CAPTIVITATIS.

ABSOLVTA priore parte huius libri, quæ ad annos veros natalis, & paſſionis Dominicæ pertinebat, nunc reliquum de Daniele, quod promiſimus, abſoluamus. Id in duas partes ſecabimus. C prior eſt de annis captiuitatis Babylonicæ, item de templo ab Antiocho polluto. Altera eſt de Hebdomadibus toties à tot interpretibus vexatis: quæ eſt nobiliſſima quæſtio. Duo ſunt genera hominum, in quos conferenda eſt culpa ignorationis harum rerum, hoc eſt, temporum Chriſti, & hebdomadum Danielis. Vnum eſt genus eorum hominum, qui putant Græcos, non dicam peregrinam, ſed & ſuam hiſtoriam, & ſuorum hominum antiquitates atque origines ignoraſſe. Putes legiſlatores quoſdam loqui, cum illa legas. Poſtquam Græcorum forulos & bibliothecas excuſſerunt, ac eos ignaros patriæ hiſtoriæ conuicerunt, tunc tanquam ad ſubdititium & vltimum gladiatorem ac ſecutorem quendam Ioſephum ſe conferunt, & illum D
bardum, ac ſtipitem vocare audent. Nolo defendere pauca, quæ a Ioſepho humanitus peccata ſunt. Sed cum eorum Criticorum venia confidenter dico, eos, quos ipſi bardos vocant, nobis viam ad veritatem præiuiſſe: nobis ad abſtruſa illa, quæ ipſi coniecturis ſuis inuoluerunt, eruenda facem alluxiſſe: nos manu ad tramites illos deuios deduxiſſe, ac in triuio circumſpicientibus digitum ad fontem intendiſſe. Igitur quæ ante Hebdomadas nobis explicanda ſunt, ea bifariam

A riam diuidemus. Priore enim loco de ſeptuaginta annis captiuitatis dicendum: deinde de miſerrimo ſtatu Iudæorum ſub Antiocho. Ea enim præcipue ſolent Chronologorum noſtrorum paginas implere. Quia vero ſæpius & tempus & characteres annorum ignorantur, non raro fit, vt magna temporum perturbatio in illorum ſcriptis occurrat. Quatuor ſunt captiuitates Iudaicæ, in quibus abducti ſunt Reges Iudæ, & quidem omnes a Regibus Babyloniis. In prima Manaſſes Rex abductus. Paralip. lib. II. cap. XXXIII, commate XI. In ſecunda Rex Ioakim, anno quarto regni ſui, primo Nabuchodonoſori. Ibidem, cap. XXXVI, commate VI. Item Danielis primo. In tertia Ioiachin, qui & Iechonias. Regum ſecundo, cap. XXIV, 12. item Paralip. ſecundo, cap. XXXVI, 10, anno octauo Nabuchodonoſori.
B Quarta & vltima Sedekias Rex, anno decimo nono Nabuchodonoſori: in qua Hieroſolyma cum templo diruta, ac conflagrata. Porro in ſecunda Daniel abductus fuit: in tertia Ezekiel. Nunc quæritur, vnde deducendi ſunt ſeptuaginta anni captiuitatis. Quæ quidem quæſtio ex hominum potius altercationibus, quam ex rei ipſius obſcuritate nata eſt. Diſerte enim a Iechonia capto eam orditur Ieremias cap. XIX, commate decimo, ſpondens Iudæis, qui cum Iechonia abducti fuerant, reditum in patriam poſt ſeptuaginta annos. Quæ cum per ſe clariſſima ſint, tamen inuenias, qui velint ἅπτειν λύχνον ἐν μεσημβρίᾳ, quaſi illis obſcure loquatur Propheta. Huic diſputationi
C ſuccreuit aliud genus dubitationis de primo anno Cyri, aliis ab initio illius regni putantibus, in quibus Africanus, & Euſebius, & eos ſecuta melior pars veterum ſcriptorum: aliis a capta Babylone, quorum non pauci tum in veteribus, tum in recentioribus. Sed neutrum verum. Nam ſi primo anno Cyri competit ſeptuageſimus captiuitatis, initium ergo captiuitatis fuerit prius initio Nabopollaſſari patris Nabuchodonoſori, annis quinque. Quod abſurdiſſimum. Longe vero a ratione remotum, idem tempus in captam Babylonem conferre. Statim enim poſt bellum Lydiæ profligatum, & Crœſum captum, Cyrus ad oppugnationem Babylonis conuertit ſe, auctore Herodoto. Κῦρος δὲ ἐπεί τε τὰ πάντα τῆς ἠπείρου ὑποχείρια ἐποιήσατο, Ἀσσυρίοισι ἐπετίθετο.
D Captus autem eſt Crœſus anno quarto Olympiadis LVII, vt refert Euſebius. Sardes vero victor ingreſſus eſt Cyrus Olympiade octaua & quinquageſima, auctore Solino. Babylonis expugnationem qui in certum tempus contulerit, nullus veterum exſtat hodie. Sed manifeſte colligitur ex Herodoto. cuius ſi verba & contextum orationis diligenter putaueris, colligetur tempus expugnatæ Babylonis ſub annum Iphiti 230, anno ſecũdo ſcilicet a captis Sardibus, & victo Crœſo. Sed eius rei certiora exſtant veſtigia apud Ioſephum ex Beroſo illo Chaldæo,

Chaldæo, qui ab initio Nabuchodonoſori, ad expugnatam ſub Cyro Babylonem, omnes Reges recenſet ordine, qui in eo interuallo alius alij ſucceſſerunt. Nabuchodonoſoro igitur annos tribuit XLIII. quot re vera attribuendi ſunt: Euilmerodacho duos: Nirigliſſaro quatuor: Laboroſardacho menſes nouem: Nabonido vltimo Regi annos ſeptemdecim. Colliguntur ab initio Nabuchodonoſori, ad Nabonidi deditionem, anni 67. De qua ſumma deductis ſeptem integris ante captum Iechoniam, relinquuntur ſexaginta à capto Iechonia continuandi, anno periodi Iulianæ 4174: qui eſt ducenteſimus triceſimus Iphiti, & ſeptimus Olympiadis quinquageſimæ nonæ. Itaque ex Euſebio, Solino, Beroſo Chaldæo, eruitur certiſſima captæ Babylonis epocha, qui non poteſt eſſe 70 annus captiuitatis. Quid ergo? Iudæi profecto eum annum Cyri primum dixerunt, qui eſt primus ſolutæ captiuitatis. Homines enim in patriam reuertentes vnde primum tempora putarent, quam ab eo anno, qui princeps fuit eorum libertatis? Itaque & Daniel, quanquam conſenuit in Babylonia & Suſiana, tamen eundem primum annum Cyri intelligit, quem reliqui Iudæi. Annus capti Iechoniæ in periodo Iuliana eſt 4114. Itaque 4183 eſt ſeptuageſimus à captiuitate eiuſdem Iechoniæ. In cuius diebus æſtiuis cœpit annus ſecundus Olympiadis 62, & 4184 eſt ſeptuageſimus primus annus, quem ſecundum Cyri vocat Scriptura: 4185 eſt tertius Cyri, vt loquitur Scriptura, & ſeptuageſimus ſecundus captiuitatis, vltimus imperij Cyri, primus Cambyſæ, vt à nobis libro proximo ſupra diſputatum eſt ſuo loco. Itaque peſſime quidam ſolutam captiuitatem cum anno primo imperij Cyri comparant, quo tempore nullum imperium habebat in Iudæos Cyrus. Non enim prius Iudæorum dominus fuit, quam & Babyloniæ. & cum Babylonem & loca cætera, in quæ Iudæorum coloniæ traductæ erant, cœpit, tamen tunc primum non potuit Iudæorum rebus proſpicere: cum potius illi de ordinandis illius tractus prouinciis cogitandum eſſet. Quare annus primus Cyri, vt vocat Scriptura, ita dictus, quod primus eſſet ſolutæ captiuitatis, non quod primus imperij illius Regis magni: niſi quis dixerit, nouum Neuruz, nouamque æram a Babyloniis illi inſtitutam eo tempore: quod valde placet. Neque melior cauſa quærenda. Nam omnino fuit noua æra. Itaque Eſdræ VI. 3. legimus: *Anno primo Regis Cyri, Rex Cyrus hoc edictum fecit.* Inſtituta igitur illi noua epocha. quod non nouum in Perſis, & Babyloniis. Sic hodie Syrochaldæi iam ab antiquis vſque temporibus annum primum Alexandri vocant, qui tamen erat primus Seleuci, non Alexandri. In ſumma igitur pace & profligatis bellis omnibus, Cyrus ſoluit captiuitatem Iudaicam. Itaque in edicto ſuo ita præfatur,

Hæc

A *Hæc edicit Cyrus Rex Perſarum : Deus Dominus cœli dedit mihi regna terræ.* Hoc non potuit Cyrus dicere, niſi vltimis temporibus imperij ſui. Tunc enim longitudo imperij eius ab India, ad Nilum, latitudo ab Oceano, ad Caſpium mare pertinebat. Diligenter vero inueſtigandi ſunt Reges Chaldæorum a Beroſo apud Ioſephum, & Megaſthene apud Euſebium poſiti : & an cum Daniele congruant, videndum. Nam ab illis duobus vetuſtiſſimis ſcriptoribus iidem Reges, iiſdem nominibus, totidemque ſyllabis, totidem annis recenſentur, vt nulla ſuſpicio mendi ſit. Quia vero hæc quæſtio verſatur in nominum Babyloniorum varietate, de illis prius quædam diſputanda ſunt, vt verum, ſi qua fieri poſſit, eruatur. Nomina propria
B Chaldaica, & Aſſyria fere compoſita ſunt. Raro ſimplex occurrit. Componuntur autem ex nominibus ſimplicibus duobus, tribus, & quatuor ad ſummum. Simplicium nominum Chaldaicorum & Aſſyriorum ſeriem ſub vnum conſpectum ſubiecimus infra.

	NOMINA PROPRIA CHALDÆORVM.			NOMINA PROPRIA ASSYRIORVM.		
	נְבוֹ : לְבוֹ	1	*Nebo, Lebo*	שַׁדְרַן	1	*Schadran*
	נְגוֹ	2	*Nego*	שַׁלְמַן	2	*Schalman*
	מְרוֹ	3	*Mero*	תְּגְלַת	3	*Teglath*
C	שֵׁישַׁךְ	4	*Scheſchach*	חֵרִיב	4	*Herib*
	מֵישַׁךְ	5	*Meſchach*	חַדּוֹן	5	*Haddon*
	שַׁדְרַךְ	6	*Schadrach*	נֶשְׁרֹךְ	6	*Neſchroch*
	לֶאצַר׃רֶאצַר ׃נֶאצַר	7	*Letzar, Retzar, Netzar*	אַדַר	7	*Adar*
	שֶׁאצַר	8	*Schetzar*	אֶצֶר	8	*Etzer, vel Atzer*
	מֶלְצַר	9	*Meltzar*	עַסַר	9	*Aſar*
	נֶרְגַל	10	*Nergal*	בַּלַת	10	*Ballat*
	בֵּלְטְ	11	*Belti*	אֹסֶן	11	*Oſen, vel Oſn*
	אֲדַן	12	*Adan*	כוּשַׁן	12	*Chuſchan*
	חֵוִיל	13	*Hevvil*	שֵׁן	13	*Sen*
	אֶחְרִי	14	*Ochri*	פוּל	14	*Phul*
	כֵּן	15	*Chen*	פַר	15	*Phar*
	בֵּל	16	*Bel*	שַׁר	16	*Schar*
D	שֵׁשׁ	17	*Scheſch*			
	פִיל	18	*Phil*			
	נִיט	19	*Nit*			
	דַךְ	20	*Dach*			
	זַר	21	*Zar*			
	פַל	22	*Pal*			
	פַּד	23	*Pad*			
	כַד	24	*Chad*			

Hæc nomina tam Chaldaica , quam Aſſyriaca poſſunt extendi, A vt cuique libuerit. quod per me fiat, licet. Non enim omnia, ſed ſelectiora poſuimus. Horum vero nominum methodus vtiliſſima & maxime neceſſaria eſt Chronologo, ſaltem vt ne reges Aſſyrios cum Chaldæis confundat: quod hactenus a recentioribus Chronologis factum: vt cum Salmanaſſarum eundem cum Nabonaſſaro faciunt. In quo præter hiſtoriam, peccant etiam nomine. Nam illud nomen nihil Chaldaicæ originis habet, cum ex ſecundo & nono Aſſyrio compoſitum ſit. Par imprudentia, cum Sennaherib, & Aſſarhaddon reges Babyloniæ conſtituunt. Igitur omnia Aſſyria & Chaldæa nomina compoſita ſunt ex ſimplicibus: quæ quidem fere omnia ſunt Deorum Babyloniorum nomina. vt Mero, Nebo, Bel. Iſaiæ cap. 46. B Scheſchach nomen Deæ apud Ieremiam 51. Neque enim Scheſchach Babylon eſt per modum, quem ATBASCH ineptiſſimi Rabini vocant. Aut igitur ex duobus componuntur, vt נְבוֹ־נֶאצַר Nabo-naſſar, Chaldaicum, ex primo & ſeptimo ſimplicibus, נְבוֹ־לָאצַר Nabulaſſar apud Ioſephum, idem nomen. quod & ipſum ex tribus compoſitum dicitur Nabo-pul-letzar. Ναβοπολλάσαρος Euſebio, & Ptolemæo. Aut componuntur ex tribus, vt quod iam diximus, Nabopollaſſarus, & נְבוּ כַד־נֶאצַר Nabuchodonoſor, Ναβουχοδονόσορος Beroſo, & נְבוּ כַד רֶאצַר, Nebuchadretzar Ieremiæ, Ναβουχοδρόσορος Megaſtheni, & ex eo Straboni. nomen compoſitum ex 1, 24, 7. Raro ex quatuor, vt, מְרוֹ־דַךְ־כֵן־פַּד Merodachenpad, qui Μαρδοκέμπαδος Ptolemæo, ex 3, C 20, 15, 23. Vides etiam literas inter ſe commutare, Letzar, Retzar, Netzar. Sic Nabu, & Labu: vt qui Labunitus vocatur Herodoto, is ſit Nabunidus Beroſo, ex 1, 19. Hæc omnia nomina ſimplicia fere ſunt Deorum propria. Sic Bel, & Belti, 16, 11, ſunt nomina Deorum vtriuſque ſexus. Megaſthenes: οὔτε Βῆλος ἐμὸς πρόγονος, οὔτε βασίλεια Βῆλτις. Tamen apud Danielem Βῆλτις eſt Deus non Dea, cap. 4. *Daniel, cuius nomen Belti-ſchatzar iuxta nomen Dei mei.* Eſt enim Beltiſchatzar compoſitum ex 11, 8. Βῆλος autem proprium eſt Chaldæorum, ne forte confundas cum Belo Tyriorum. Nam is eſt בַּעַל Baal, non Bel. vnde Carthaginienſes coloni Tyriorum nomina ſua ita frequenter terminant חַנִּי־בַּעַל Hannibaal, חַצְרוּ־בַּעַל, Haſdrubaal. Babyloniorum igitur Belus eſt בֵּל Carthaginienſium בַּעַל. Et tamen vtrunq; D confundunt Græci & Latini. Nam in Æneid. *--genitor tum Belus*, is eſt, vt diximus בַּעַל aut Syriace בְּעֵל Claudianus primo Panegyrico in Stiliconem de Rege Perſarum loquens: *-----rituque iuuencos*

Chaldæo ſtrauere Magi. Rex ipſe micantem
Inclinat dextra pateram, ſecretaque Beli,
Et vaga teſtatur voluentem ſidera Mithram.

Male

A Male apud Claudianum belli pro Beli. Par menda in Q. Curtij lib. III de curru Darij. *Diſtinguebant internitentes gemmæ iugum, ex quo eminebant duo aurea ſimulacra cubitalia, quorum alterum in alterum belli gerebat effigiem.* Legendum enim: *quorum alterum Nini, alterum Beli gerebat effigiem.* Per Ninum enim Aſſyriæ, per Belum Babyloniæ imperium coniunctum innuebant. Belus igitur tam Pœnis, quam Babyloniis nomen Dei, quod tamen apud vtrumque populum etiam ab hominibus vſurpabatur: vt iam vidimus. Aduertendum igitur, nominibus imperatorum Babyloniæ, & Satraparum vt plurimum præponi nomen Nebo; vt Nebu-cad-netzar; Nebo-naſſar, Nabo-nit, Nabo-pul-letzar; Nabu-zar-adan: aliquando B etiam poſtponitur, Samgar-nebo. Ieremiæ XXXIX.3. His animaduerſis nunc nomina eorum, qui poſt Nabuchodonoſorum regnarunt, vt ex fide Beroſi & Megaſthenis ea habemus, diſcutienda ſunt. Hevvil-merodach, nomen compoſitum ex 13, 3, 20; ſine vllo dubio is fuit filius Nabuchodonoſori, vt eſt apud Ieremiam, & ſecundum Regum, in fine. Quo interfecto inſeſſor regni ex parricidio parti vocatur Νηριγλισσορόορος apud Euſebium Νηριγλισσάρης. Eadem eſt compoſitio, ſed diuerſa inflexione Græca; נֶרְגַל־רְאָצַר ex 10, 7. Nergel nomen Idoli, II Regum XVII, 30. Inde etiam componitur Nergel-Scharetzer; Hieremiæ XXXIX. 3. Huius filius apud Ioſephum Λαβοροσοάρδοχος ſcribi debet, non Λαβοροσοάρχοδος. Quan-C quam vtrumque potuit verum eſſe: לְבוֹ־רְאָצַר־דַּךְ, ex 1, 7, 20. aut לְבוֹ רְאָצַר כַּר, ex 1, 7, 24. Iſte erat filius Nerigliſſaris, & Nitocridis filiæ Nabuchodonoſori. Nam falſo Herodotus ſcribit, vltimum Regem Labynithum eſſe Labynithi magni filium, cum Labynithus vltimus fuerit aduena. Labynithum vero magnum pro Nabuchodonoſoro accipiendum eſſe apud Herodotum, teſtis defectio illa Solaris, quam prædixerat Thales; quæ incidit in tempus prælij, quod cum Lydis & Medis commiſſum fuit. Nam poſt eam defectionem Solis vtroſque populos a Labynitho Babyloniorum Rege reconciliatos eſſe, ſcribit idem Herodotus. Atqui eclipſis illa incidit in annum Nabuchodonoſori XXIII. Ergo Labynithus ille, qui Lydos D cum Medis reconciliauit, eſt Nabuchodonoſor. Cum igitur Laboroſardach, vt ex Beroſo, & Megaſthene conſtat, ſit nepos Nabuchodonoſori ex filia Nitocride; equidem ſatis mirari non poſſum eos, qui difficile concoquunt, eundem fuiſſe Laboroſardach cum Balſatzare. At nomen non conuenit. Neque nomen Bel-adan cum Nabonaſſaro conuenit, cum tamen conſtet vnum eundemque regem fuiſſe. Quid? Daniel non Baltazar dicitur? non eius æquales aliis nominibus, quam Hebraicis dicti? Non Sasbatzar eſt Zerubabel? Ita

etiam ſcito omnes reges Babyloniæ ad imperium accedentes nomen A
mutare ſolitos. Hinc fit, vt adhuc Reges vocentur priuato nomi-
ne. Bel-adan eſt priuatum nomen. Poſtquam ad imperium acceſſit,
Nabonaſſar vocatus. Quod vero Beroſus Babylonius puerum vo-
cet Laboroſardachum: quod item eius regno nouem tantum men-
ſes attribuit, id interpretatione adiuuandum. Puerum vocat, qui ad-
modum erat adoleſcens. Teſtis iuuenilis & pene puerilis petulantia
illa, qua vſus eſt in vaſis templi profanandis. Quod ſi adeo puer e-
rat, quare ob κακοήθειαν interfectus ſit, non video. Nam quorum
mores in pueritia damnamus, ij adulti ſæpe ad bonam frugem per-
ueniunt. Neque vero cauſæ eſt, cur eius κακοήθεια in illa ætate adeo
timenda fuerit. De nouem menſibus ita accipiendum: Solum poſt B
mortem patris nouem menſes imperaſſe: patrem vero nomine filij
regnaſſe, ſeu regnum adminiſtraſſe, donec filius ad pubertatem per-
ueniſſet. Nam quia ille extraneus, filius vero ex ſtirpe regia, potius
filio, quam illi, regnum deberi videbatur. Eo interfecto delectus
in Regem Nabonidus conſenſu omnium procerum Babyloniæ, an-
nos 17 regnauit, teſte Beroſo, donec Cyrus eum regno Babyloniæ exu-
tum Carmaniæ regionis finibus relegauit. Si Nabonidus ſucceſſit
Beltſchatzaro, de quo dubitari non poteſt, profecto Nabonidus i-
dem eſt cum Dario Medo, quem Beltſchatzaro ſucceſſiſſe proditum
a Daniele. At natio Chronologorum contendit Darium Medum in-
uaſiſſe regnum, & adiutore Cyro Babylonem expugnaſſe, mox vi- C
ctorem regnum cum Cyro diuiſiſſe. Vates iſti, qui ſciunt, quid Rex
Reginæ in aurem dixerit, coniiciunt Darium cum Cyro regnaſſe, ex
vltimo commate capitis VI Danielis: *Et Daniel iſte floruit ſub regno
Darij, & ſub regno Cyri Perſæ.* Ergo, inquiunt, alter regnabat in Per-
ſide, alter in Babylonia. Aſtute. Nam perinde ac ſi quis legeret, Iulia-
num Iuriſconſultum de iure reſpondiſſe ſub Nerua Romano, & ſub
Traiano Hiſpano, ſtatim contenderet eoſdem eodem tempore impe-
raſſe, alterum in Italia, alterum in Hiſpania. Pudet me harum ani-
lium næniarum. Neque prudentius alij, qui Cambyſen Xeno-
phontis auunculum Cyri, vt vult Xenophon (non enim fuit vn-
quam, ſed fingitur a Xenophonte) eundem cum Dario Medo fa- D
ciunt. Addunt & alia nihilo veriora. quæ ſi referre velim, non ſo-
lum oleum & operam, vt eſt in prouerbio, ſed etiam chartam per-
diderim. Quis vnquam veterum prodidit, Darium Medum fuiſſe
auunculum Cyri, præter Ioſephum poſt Xenophontem, qui hoc ex
coniectura addidit; neque eum, quem alibi producit, Beroſum ſe-
quitur: & quem Nabonidum a populo in regnum aſcitum ſcribit
Beroſus, eum ille dicit fuiſſe Beltſchatzarum, & iure ſtirpis regiæ
ſucceſſiſſe?

A ſucceſſiſſe? Vt igitur omnes, quantum Chronologorum eſt, reſipiſcant, ego aio Darium Medum non vi regnum inuaſiſſe, vt volunt iſti, contra quam a Daniele traditum eſt: ſed a populo in regnum vocatum fuiſſe. Quis vnquam veterum fecit huius Darij mentionem præter Danielem? Ex Daniele igitur, non ex Chronologorum libidine, verum hauriendum. Si igitur Daniel ſcripſit illum Darium a populo vel a proceribus Babyloniæ regnum traditum accepiſſe, non vi & armis illo potitum fuiſſe, cauſæ non eſt, quin parum cauiſſe videantur, qui aliter prodiderunt. Poſt cædem Beltſchatzari ſcribit Daniel: וְדָרְיָוֶשׁ מָדָיָא קַבֵּל מַלְכוּתָא: καὶ Δαρεῖος ὁ Μῆδος διεδέξατο τὴν ἀρχήν. Obſecro vos, an in verbo διαδέχεσθαι, vel, ſi magis placet, παραδέχεσθαι, B aut παρέλαβεν, vt habet Græca editio, eſt vlla vis armata, aut vlla inuaſio imperij? παραλαβεῖν τὴν ἀρχὴν eſt aut ſucceſſorio iure in regnum venire, aut populi ſuffragiis. Sic II Macab. cap. IV, παραλαβόντος τὴν βασιλείαν Αντιόχου: nimirum ſucceſſorio iure. At inſeſſores regnorum quis recte dixerit παραλαβεῖν τὴν ἀρχήν? quo enim tradente id accipere poſſint, quod ipſi vi inuadunt? niſi forte effractores & directarios παραλαβεῖν non ἁρπάζειν bona dicamus. Qui aliter ſentiunt, neſciunt quid interſit inter conſenſum & vim. Quid igitur aliud ſentit Daniel, quam Darium Medum populo Babylonio tradente, regnum ſuſcepiſſe? Mirum tot millia interpretum vnius verbi notione perperam explicata, adeo aliena ab hiſtoriæ fide pronuntiaſſe. Sane Daniel C ſcribit de Dario Medo, quod hiſtoria Romana de Numa Pompilio. Vterque accitus in regnum fuit. Ac quamuis hoc ſatis eſt, ad eorum ſententiam infirmandam, tamen producam iterum locum ex Daniele, quo fiet, vt ſi per ingenium, & naturam illis mutare ſententiam non licet, ſaltem pertinaciam ſuam eo multum labefactatam eſſe fateantur. Scribit igitur Propheta capite nono: בִּשְׁנַת אַחַת לְדָרְיָוֶשׁ בֶּן־אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִזֶּרַע מָדָי אֲשֶׁר הָמְלַךְ עַל מַלְכוּת כַּשְׂדִּים: πρώτῳ ἔτει Δαρείου υἱοῦ Ὀξυάρους ἐκ γένους Μηδικοῦ, ὅστις βασιλεὺς ἀνεδείχθη ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς Χαλδαίων. En βασιλεὺς ἀνεδείχθη, vel vno verbo ἐβασιλεύθη, excludit omnem vim armatam. Itaque velint nolint ij, qui aliter cenſent, Darius in illo interregno, quod cædem Beltſchatzari ſecutum eſt, creatus eſt rex, ſiue D populi ſuffragiis, ſiue procerum factione, vt aperte Beroſus ſcribit. Sane & Megaſthenes & Beroſus Regem creatum dicunt. Hoc vult verbum הָמְלַךְ, quo Daniel vtitur. Neque mirum. Nam regiæ ſtirpis nihil reliquum erat. Quare homini & domo nobili, nempe ex Medorum Regum ſtirpe, & rerum experientia propter ætatem prædito, vt qui tunc LXII annorum eſſet, regnum merito a Babyloniis delatum. Darius Medus igitur vocatus eſt ad regnum poſt cædem Beltſchatzari. Daniel cap. VI & IX. Nabonidus item

apud Beroſum & Megaſthenem vocatur in regnum a proceribus Babyloniæ. Vterque eſt vltimus Rex Babylonis ante regnum Perſarum, tam Darius apud Danielem, quam Nabonidus apud Megaſthenem, & Beroſum. Nam vtrique ſuccedit Cyrus. Præterea, quod omnes coniecturas vincit, tempora conueniunt. Et dubitamus, Darium Medum eſſe Nabonidum Beroſi, vel Labynitum Herodoti? De nomine autem futilis eſt controuerſia. Iam oſtendimus, accedentibus ad regnum nomen mutari ſolitum. Darius eſt nomen priuati. Nabonidus eſt nomen iam imperatoris. Quid ſi probauero eum, in quem cum exercitu venit Cyrus, cognominatum fuiſſe Medem, aut Medum? Nam idem eſt. Non eſt poſt hoc, vt vlli pertinaciæ locus ſit. A
Exſtat Megaſthenis vetuſtiſſimi Perſicarum rerum ſcriptoris fragmentum elegantiſſimum de Nabuchodonoſoro Rege Babyloniorum, apud Euſebium in hæc verba: *Ναβουχοδρόσορος Ἡρακλέους ἀλκιμώτερος γεγονὼς ἐπί τε Λιβύην καὶ Ἰβηρίην ἐστράτευσε. Ταύτας δὲ χειρωσάμενος ἀποδασμὸν αὐτέων εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Πόντου κατίκισε. μετὰ δὲ λέγεται πρὸς Χαλδαίων, ὡς ἀναβὰς ἐπὶ τὰ βασιλήια κατασχεθείη Θεῷ ὅτεῳ δή. φθεγξάμενος δὲ εἶπε. οὗτος ἐγὼ Ναβουχοδρόσορος, ὦ Βαβυλώνιοι, τὴν μέλλουσαν ὑμῖν προαγγέλλω συμφορήν, τὴν οὔτε Βῆλος ἐμὸς πρόγονος, οὔτε βασίλεια Βῆλτις ἀποτρέψαι μοίρας πεῖσαι σθένουσι. ἥξει Πέρσης ἡμίονος τοῖσι ὑμετέροισι δαίμοσι χρεώμενος συμμάχοισι. ἐπάξει δὲ δουλοσύνην. οὗ δὴ συναίτιος ἔσται Μήδης τὸ Ἀσσύριον αὔχημα. ὡς εἴθε μιν πρόσθεν, ἢ δοῦναι τοὺς πολιήτας, Χάρυβδίν τινα, ἢ θάλασσαν εἰσδεξαμένην ἀϊστῶσαι πρόρριζον. ἤ μιν ἄλλας ὁδοὺς στραφέντα φέρεσθαι διὰ τῆς ἐρήμου, ἵνα οὔτε ἄστεα, οὔτε πάτος ἀνθρώπων, θῆρες δὲ νόμον ἔχουσι, καὶ ὄρνιθες πλάζονται, ἔν τε πέτρῃσι καὶ χαράδρῃσι μοῦνον ἀλώμενον. ἐμέ τε πρὶν ἐς νόον βαλέσθαι ταῦτα, τέλεος ἀμείνονος κυρῆσαι. ὁ μὲν θεσπίσας παραχρῆμα ἠφάνιστο. ὁ δέ οἱ παῖς Εὐλμαδούρουχος ἐβασίλευσε. τὸν δὲ ὁ κηδεστὴς ἀποκτείνας Νηριγλισάρης λεῖπεν παῖδα Λαβασοάρασκον. τούτου δὲ ἀποθανόντος βιαίῳ μόρῳ, Ναβοννίδοχον ἀποδεικνῦσι βασιλέα προσήκοντά οἱ οὐδέν. τῷ δὲ Κῦρος ἑλὼν Βαβυλῶνα, Καρμανίης ἡγεμονίην δωρέεται.* Non ſolum Megaſthenes eoſdem reges cum Beroſo ponit, ſed etiam Medem quendam tradidiſſe, vel potius prodidiſſe ciues Cyro ſcribit: vt propterea nullo reſiſtente Babylonem cœperit. Eundem Medem vocat *ἀσσύριον αὔχημα*: quod Aſſyrij & Babylonij in eo ſpes ac præſidia omnia ſita haberent. vnde ei vltro regnum obtulerunt. Sic Iſaiæ XX. commate V, eadem figura dictum: *ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου τοῦ αὐχήματος αὐτῶν.* Quod igitur ciues hoſti diripiendos propinauerit, auctor etiam Beroſus, ſcribens, eum Babylonem omni præſidio deſtitutam oppugnanti Cyro reliquiſſe, atque in munitiſſimum oppidum Borſippenorum ſe recepiſſe. Neque vero dubitatur, quin *ἡμίονος* ſit Cyrus. Erat enim Medoperſes, patre Perſa Cambyſe, matre Meda Mandane genitus, bigeneris

A generis originis homo. Vnde oraculum de Cyro apud Herodotum: ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μήδοισι γένηται. Quare ex Beroſo & Megaſthene vides Nabonidum ad regnum accitum, eumdemque Μήδην vocatum: quod eſſet, vt ait Daniel, ex ſtirpe Medorum, prius quidem nomine Darius Medus, cum adhuc ſcilicet priuatus eſſet, poſtquam autem ad regnum acceſſit, tranſlato nomine ex conſuetudine, Nabonidus vocatus. Medus autem & Medes pro eodem veteribus accipitur. Auſonius: *Triptolemus ille, ſiue Medes, quem vocant.* Medem vocat, quem alij Medum: eumque Medeæ filium, & ab eo Mediam regionem vocatam nugantur Græci. Nota etiam verbum, quo Megaſthenes vtitur, ἀποδείκνυσι βασιλέα. Eſt enim verbum ipſum Da-
B nielis הָמְלַךְ, id eſt, ἀπεδείχθη βασιλεύς. Non enim omnis, vt dixi, rex poteſt dici ἀποδειχθεὶς, aut מְמְלָךְ, niſi vocante populo: vt iam diſputatum eſt. De nouo autem rege, qui regnum inuaſit, hoc poſſe dici, nemo ſanæ mentis ne cogitauerit quidem. Longe igitur a vero diſcedunt, qui & affinem Cyri, & Babylonem vi cepiſſe, & vnum annum, aut intra biennium regnaſſe hariolantur. Nam ex Beroſo XVII annos regnauit. Et idem ſentit elegantiſſimus ſcriptor Sulpitius Seuerus, municeps meus, qui ait, Darium Medum XVII annos regnaſſe, nimirum nobiſcum eundem Nabonidum & Darium Medum faciens. Quod mirifice fauet nobis. Friuola enim, & nugatoria coniectura illa, vt annum tantum regnaſſe probetur,
C quod primus annus illius Darij ſit ſeptuageſimus captiuitatis: idque ex nono Danielis colligi. Pulcrum ſane commentum, quod iam confutauimus. Daniel ſcribit, primo anno Darij Medi ſibi librum Ieremiæ legenti patefactum numerum annorum, intra quos captiuitas Iudæorum ſtare debebat. Illud enim בִּינֹתִי בַּסְּפָרִים, ἔμαθον ἐν βιβλίοις, manifeſte declarat, Danielem habuiſſe in manibus volumen Ieremiæ, in cuius capitibus 25, & 29 legerit ſeptuaginta annis definitum eſſe tempus captiuitatis Iudaicæ. An propterea ſequitur ſeptuageſimum annum inſtare? aut Darium Medum vnum tantum annum integrum regnaſſe, quod eius primi anni tantum meminerit Daniel? Hoc ſi verum erat, ſequeretur & illud neceſſario, Nabuchodonoſorum
D tres tantum annos imperaſſe, quia tertij tantum meminerit Daniel. Hic igitur Darius Medus, ſiue Nabonidus octogenarius, regno exutus a Cyro, reliquum vitæ tempus in præfectura Carmaniæ priuatus exegit.

RELIQVVM DANIELIS DE TEMPORIBVS ANTIOCHI EPIPHANIS. A

NVNC ad alteram partem venio, quæ pertinet ad ſtatum Iudæorum ſub Antiocho: cui parti debentur capita Danielis VIII, XI, XII. Antiochus iuſſu populi Romani per Legatum C. Popilium Lænatem Ægypto decedere coactus, venit ſecundo Hieroſolyma, quo tempore Iudæis ritus patrios ſuſtulit, & Græcorum ſuperſtitionem in templum Dei induxit. Contigit hoc autem eadem tempeſtate, qua Perſeus victus eſt, teſte epitome Liuiana: quam cladem Perſei proxima nocte anteceſſit defectio Lunaris: quæ contigit anno a Palilibus Vrbis Varronianis 584, L. Aimilio Paullo, B
C. Licinio Craſſo COSS. cyclo Lunæ quarto, Solis decimo. anno Nabonaſſari 580, Pachon XXI: periodi Iulianæ 4546, Iunij XXI. anno 68 periodi ſecundæ Alexandreæ communi ordinario: cuius Tiſri XVI Septembris, tranſlatus a feria IV, ad V. Quare defectus ille incidit in diem XIII Tamuz ciuilis, feria tertia, ſequente quarta, Tamuz autem hodierni XV, ſequente XVI anni Iudaici 3593: Didymonos 28 anni a Mundo condito 3782. Quando autem initium illius cladis & miſerrimi ſtatus Iudæorum cæperit, indicat Daniel cap. XII. Illud enim interuallum, quod intereſt ab initio profanationis Templi, & deſiti iugis ſacrificij, ad Encænia Macabæi, Daniel definit dierum mille ducentorum nonaginta. qui ſunt anni C
Ægyptiaci tres, dies 195. Tempus Encæniorum Macabæi, XXIIII Nouembris anni 4549 periodi Iulianæ. a qua epocha ſi retro putentur anni tres Iuliani, dies 195, numerus deſinet in XIIII Mai anni 4546, quæ erat προεόρτιον τῆς πεντηκοστῆς. Itaque hinc incipit βδέλυγμα ἐρημώσεως, ſub Antiocho Epiphane, & durauit annos Iulianos tres cum dimidio, & dies XV. Hoc eſt, quod commate ſeptimo eiuſdem cap. XII dicitur, μέχρι χρόνου, καὶ χρόνων, καὶ ἡμίσεως χρόνου. Tantum enim intereſſe diximus a XIV Mai anni 145 Alexandrei, ad XXIV Nouembris anni 148. Anno vero 143 primo venit Hieroſolyma Antiochus, & tunc inceſſit homines Iudæos contemptus veri cultus Dei, & inſania impietatis Græcanicæ: vt diſerte libro priore D
Macabæorum, capite primo ſcriptum extat. Biennium enim interiectum eſt a prima irruptione Antiochi in vrbem, ad profanationem templi, & hinc triennium ad expiationem altaris & Encænia templi. Daniel tamen cap. VIII. 14, calamitatem illorum temporum & deformitatem rerum Iudaicarum altius repetit. Totum enim illud interuallum, ad expiationem templi & rituum reſtitutionem, definit dierum bis mille trecentorum: qui ſunt ſyzygiæ ciuiles LXXVIII minus triduo.

A triduo. Totidem igitur dies a xxiiii Nouembris anni Alexandræorum 148 retro putati deſinunt in ix Auguſti anni 142, quæ erat neomenia Elul. A neomenia igitur Elul, ad Encænia Macabæi, interſunt anni Iuliani ſolidi cum biſexto ſex, dieſque inſuper cix. Quare turbat Hieronymus in huius loci explicatione. Is vult, totidem annos & dies intereſſe ab anno 143, ad annum 148. qua in re vno anno peccat. Neq; ſatis eundem mirari poſſum, qui vitio vertit Porphyrio, quod Antiocho attribuerit, quæ ille, Methodius, & Euſebius de Antichriſto intelligunt. Nam quid impedit quod de Antiocho dicitur, idem ſub eius perſona de Antichriſto intelligi? Sane Eccleſia Iudaica erat Eccleſia Dei, & eadem cum Eccleſia Chriſti. & quæ eo
B tempore aduerſabantur veræ religioni, ea adumbrabant quæ poſtremis temporibus Eccleſiam Chriſti turbatura erant. Daniel igitur repetit initia & caput calamitatis illorum temporum ab iis turbis, quæ referuntur capite tertio poſterioris Macabæorum, quæ lucificam facem huic loco Danielis allucent. Sed quod idem poſterior liber Macabæorum cap. x. 3, μετὰ διετῆ χρόνον Encænia Macabæi ponit: hoc eſt, a prophanatione templi, ad Encænia, biennium tantum interfuiſſe ſcribit, perſpicue id & Danieli, & priori libro Macabæorum aduerſatur: vt multa alia in eo libro aliter dicta ac ab auctore prioris libri, vt taceam de epocha Seleucidarum vno anno minus citata, quam ab auctore prioris libri. Itaque non mirum, ſi biennio conti-
C giſſe dicit, quod triennio ante contigerat, cum idem in 148 annum Seleucidarum coniicit, quod prior liber in 149. Sed de hoc quædam attigimus in diatriba de anno Chaldaico.

DE HEBDOMADIBVS DANIELIS.

Altera pars Danielis, quam promiſimus, eſt celeberrima illa, & ab omnibus vexata quæſtio de Hebdomadibus Danielis. in qua non dicam quantum deluſerit tam veterum, quam recentiorum licentia: quid commenti ſint, vt inde ſeſe extricarent: quos nouos reges in Perſide inaugurarint, quos homines con-
D ſtat nunquam natos. Atqui Græci ſcriptores ita vere ac fideliter omnium regum Perſidis annos retulerunt, vt ab initio Cyri, ad exceſſum Alexandri Magni, ne vnus quidem annus perierit. Omnia enim tempora, per quæ ab illis Regibus imperatum eſt, aliquo inſigni charactere notata ſunt, cui contradici non poteſt. Aut enim aliquo defectu luminarium, vt anni Cambyſæ, & Darij: aut aliquo certiſſimo interuallo, vt ab Olympiadibus Cyri initium: a bello Peloponneſiaco Artaxerxis Longimani finis, initia Darij Nothi, & Artaxerxis Memo-

Memoris. Quid igitur ſibi voluerint doctiſſimi homines, qui hæc A inueſtigarunt, non video; qui reiectis veris Regibus, ad commentitios illos Aſſueros Priſcos, Aſſueros Pios, Aſſueros Babylonios, & geminos Cyros confugerunt. Primum igitur videamus, an certus Rex Perſarum ex ſacris literis erui poſſit, cuius tempus cum Græcorum rationibus conueniat. Quia vero Perſicorum nominum ratio & compoſitio ignorata horum hominum iudiciis maxime officere viſa, quominus verum diſpicere potuerint: quod in Chaldæorum, & Aſſyriorum nominibus propriis fecimus, idem in Perſicis faciendum cenſeo, & eorum compoſitiones prius declarandas, quam ad rem ipſam venimus. Herodotus ita ſcribit de nominibus Perſarum: *τὰ οὐνόματά σφι ἐόντα ὅμοια τοῖσι σώμασι καὶ τῇ μεγαλοπρεπείῃ τελευτῶσι* B *πάντα ἐς τωὐτὸ γράμμα, τὸ Δωριέες μὲν Σὰν καλέουσι, Ἴωνες δὲ Σίγμα. ἐς τοῦτο διζήμενος εὑρήσεις τελευτῶντα τῶν Περσέων τὰ οὐνόματα, οὐ τὰ μὲν τὰ δὲ οὔ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως.* Nullum excipit nomen a terminatione τοῦ Σίγμα. Quod an in omnibus verum ſit, valde dubito. Sane Cyrus, Darius tam Græce, quam Perſice eam literam habent vltimam. Atqui Mithridates, Oxydates, Tiridates, Artaxerxes, & ſimilia, quæ Græci per Sigma terminant, Perſice deſinunt in A. Cyrum quidem a Sole dictum vult Plutarchus in Artaxerxe: quod a Cteſia accepit. Ita enim ſcribit Cteſias de vxore Darij Nothi: *τίκτει δὲ αὐτῷ ἕτερον βασιλεύουσα, καὶ τίθεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπὸ ἡλίου Κῦρον.* Sed ſæpe imponunt nobis Græci vel prudentes, vel imprudentes. Cyrus enim ſcribitur C כֹּרֶשׁ: at Sol Perſice eſt כֹּרְשֵׁר. Itaque idem non eſt. Nam ſane ſimilitudo vocis impoſuit Cteſiæ homini Græco. Parum enim differunt כֹּרְשֵׁר, & כֹּרֶשׁ. Vocatur & Sol aliter آفتاب אַפְתַאב a Perſis. כֹּרֶשׁ vero Perſice nos ſcimus eſſe *προφὴν, ἐδωδὴν*, cibum, alimoniam. Et omnia nomina ad illud exemplum ſunt, quæ Grammatici vocant Verbalia. An inde dictus ſit magnus ille Perſarum Rex, equidem affirmare non audeo. Quod tamen dixi, verum eſt. Sic Darius, vel, vt Cteſias *Δαρειαῖος*, quod propius accedit ad formam Perſicam, (neque ab ea abludit *Δαρειὰν* apud Æſchylum) Herodoto exponitur *ἐρξείης*, a premendo & coercendo. *Ερξίης* dicitur veteri poetæ apud Hephæſtionem: *Ἐρξίη πῆ δή τ' ἄνολβος ἀθροΐζεται στρατός*, vbi innuit de D expeditione Darij in Scythas cum exercitu numeroſo, quando Boſphorum ponte iunxit. Id nomen ſcribitur דָּרְיָוֶשׁ Dariavves. Quod nomen quid ſit, neſcio, niſi ſit דְּרָוֶשׁ, hoc eſt, *ἔρξις, θλίψις.* in quo mirifice conuenit cum Herodoti interpretatione. Artaxerxes eidem Herodoto eſt *μέγας ἀρήιος*, qui tamen non deſinit in *σίγμα* Perſice, אַרְתַּחְשַׁסְתְּא Artaxaſte: vel אַרְתְּאַחְשַׁסְתְּא, Artoxaſte. Vnde Plutarcho di-

A cho dicitur Ἀρτοξέρξης per ο, non per α. Patet igitur Græcis perperam Ἀρταξέρξην, ſiue Ἀρταξέρξην dici, qui eſſet potius Ἀρτοξέρξης, vel Ἀρταξέρξης, vel Ἀρταξάσδης, vt Armenius Artaxeſdes Ciceroni v ad Atticum, Epiſtola 20. Cuius cognominis vrbs Artaxata. *Sic prætextatos referunt Artaxata mores.* Iuuenal. Nomen compoſitum ex 18, 19, 12. Item male ab iiſdem enun-
B tiatur Ξέρξης, qui אֲחַשׁ־סְתָא ὀξέρξης, vel חַשׁ־סְתָא ξέρξης dicitur. Huius vltimæ vocis, quæ eſt vltima in Artaxeſte, veſtigia extant in nomine Tithraciſte apud Diodorum, תִּתְרִיאֲחַשְׁסְתָא ex 27, 19, 22. Is Tithraciſtes erat filius naturalis Xerxis. תִּתְרִי autem eadem forma dictum, qua מִתְרִי. Ἄχος, vt eſt apud Cteſiam, vel ὦχος, אֲחַשׁ frequenti in vſu eſt tam ſimplex, quam com-
C poſitum. אֲחַשְׁ־וְ־רְוֹשׁ ὀξυάρης, ex 19, 16, 25. vel, vt Critici Hebræorum ſcribunt, אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ Ahaſchvveros. Id, vt dixi, compoſitum Græcis eſt ὀξυάρης: diſiunctim autem pronunciatum, ὦχος ὀάρσης. & cum קו 24, קו־אֲחַשְׁ־וְ־רְוֹשׁ Κυαξάρης. Kau, vel Ku in lingua Perſica eſt δυνάστης, & proprie is, qui Hebræis dicitur אַלּוּף & Arabibus שָׁרִיף شريف. Quod nomen aliquando poſtpo-
D nitur, vt Φαρνακύας, פַּרְנ־קו, ex 6, 24. Sic Ὀξυκάνης, אֲחַשְׁ ו קְנָא ex 19, 16, 26. Sic Ἀρκεὺς Æſchylo אַר־קו ex 1, 24. Ὀξυδάτης אֲחַשׁ־ו־דָתָא ex 19, 16, 9. Nam illud דָתָא etiam ſimpliciter enunciatur, Δάτης, qui erat στρατηγὸς Δαρείου. Ὀξυάρτην & Ὀξυάθρην puto eundem eſſe, ſed Græcos deprauaſſe. Oxyathres vero fuit frater Darij Codomanni. Auctor Strabo. Ὀξυάρτης אֲחַשׁ־ו־אַרְתָא ex 19, 16, 18. Quæ cum a Græcis coniunctim efferantur, diſiunctim eſſent, ὦχος ὀακάνης, ὦχος ὀαδάτης, ὦχος ὀάρτης. Mithir, aut Mithri, aut Mether etiam præponitur,

NOMINA PERSICA SIMPLICIA.

אֲרִי : אַר	1	*Ari. Ar*
תִיר	2	*Thir*
תִירִי	3	*Thiri*
מֶתֶר	4	*Mether*
פַּרְסָם	5	*Pharſam*
פַּרְן	6	*Pharn*
אֶסְתֵר	7	*Eſter*
זֶרוֹ	8	*Zero*
דָתָא	9	*Datha*
סַי	10	*Sai*
מָנִי	11	*Mani*
שְׁתָא : סְתָא : סְתֶא	12	*Stha, Sthe*
דַי	13	*Dai*
חַם	14	*Ham*
וַי	15	*Wai*
ו	16	*V*
זָתָא	17	*Zata*
אַרְת : אַרְתָא	18	*Arth, Artha*
אֲחַשׁ	19	*Achos, Ochos*
תִיס	20	*This*
תֵנָא	21	*Thena*
סֶתְרָא	22	*Sethra*
תְרָא	23	*Thra*
קוּ : קַו	24	*Ku, Kau*
רוֹשׁ : רוּשׁ	25	*Ros, Rus*
קָנָא : קְנָא	26	*Kana*
תִתְרִי	27	*Tithri*
וַשְׁתְּ	28	*Waſt*
סְפָא	29	*Sepha, Spa*
מַס	30	*Mas*
אָרֶס	31	*Ares, Eres.*

nitur, vt מִתְרִי־דָתָא Μιθριδάτης, quod & מִתְרַ־דָתָא Μιθραδάτης, vt ex- A
tat in nummis ipſius Regis. Mithri à Mither comparatiuo gradu, hoc eſt, μείζων. & ſumitur pro Dynaſta, aut Domino. Propterea antiquitus Solem etiam Mithra vocabant: hoc eſt, κύριον, δυνάστην. Eſter etiam nunc præponitur, vt Aſtrampſychus: nunc poſtponitur, vt Zoroaſtres, vel Zoroaſter זְרוֹ אֶסְתֵּר ex 8, 7. aliquando etiam ſimplex vſurpatur, vt videmus in Regina Heſter, quæ antea Hebraice הֲדַסָּה, hoc eſt, Μύῤῥινη, vocabatur. Sic Ari, 1, aliquando ſimplex, Αρειμᾶνος, aliquando compoſitum, Αρειμάνιος, ex 1, 11. quo nomine Perſæ Orcum vocabant. Apud Heſychium, Αρειμάνης, ὁ Αἴδης παρὰ Πέρσαις. Plutarchus, & alij videntur eundem cum Mithra, & Sole facere. Summus enim Perſarum Deus Sol. Itaque ſcribit Plu- B
tarchus Themiſtocle: ὡς καλλιξάμενος ἀεὶ τοῖς πολεμίοις τοιαύτας φρένας διδόναι τὸν Αρειμάνιον, ὅπως ἐλαύνωσι τοὺς ἀρίστους ἐξ ἑαυτῶν. Manes autem 11, ſimplex, vt Manes hæreſiarcha Perſes, vnde Manichæi. Waſt aliquando eſt ſingulare; vt Waſti Regina: aliquando componitur; Hyſtaſpis, וַשְׁתַּ־סְפָּא: ex 28, 29. Æſchylo in Perſis Αστάσπης non videtur alius ab Hyſtaſpe. Eadem compoſitio nominis Υσταίχμας eidem Æſchylo. Aſtyages quoque hinc componitur. His animaduerſis, nunc videndum, an expreſſus ſit Rex Perſarum in ſacris Bibliis, ex quo cæterorum tempora deprehendi poſſint. Vtique id ita videtur fieri poſſe, ſi eius, cuius vltimi mentio fit in ſacris libris, tempus certum notari poteſt. Is eſt Darius apud Nehemiam ca. XII, C
22, ſub quo Nehemias teſtatur Iaduam ſummo ſacerdotio functum. Iaduas vero iſte, quod nemo negare poſſit, is eſt, qui Alexandro Hieroſolyma ingredienti obuiam in Pontificio ornatu venit. Darius ergo iſte æqualis Alexandri Magni fuit: & conſequenter Darius iſte eſt is, quem Alexander vicit, vltimus Rex Perſarum. Quod cum ita ſit, Nehemias peruenit ad Alexandri tempora. Neque vero id negari poteſt. Sed & firmiore argumento probabimus. Sanbelletes Samaritanus, vir gratia & opibus apud Reges pollens, Nehemiam Hieroſolymorum mœnia reficientem omni ope interpellare conatus eſt. Nehemiæ IIII. Is Sanbelletes ſecutus eſt caſtra Alexandri, eique Gazam oppugnanti cum auxiliari manu militum ſuppetias venit, ac D
paulo poſt mortem obiit, antequam Gazam expugnaret Alexander, anno Olympiadis 112 primo. Hiſtoria exſtat apud Ioſephum. Ecce Nehemiæ æqualis Sanbelletes Alexandrum Macedonem vidit. Darius igitur ille, ſub quo Iaduas ſummo ſacerdotio functus eſt, non eſt alius ab illo, quem Alexander vicit. Tertium argumentum adiiciam, quo pertinaciæ ipſi os obtundatur. Sanbelletes filiam ſuam nomine Nicaſo in matrimonium dedit Manaſſæ fratri Iaduæ Ponti-

A ficis Max. auctore Ioſepho, lib. vndecimo. Quod cum videret Nehemias, Manaſſen e Republica Hebræorum expulit, καὶ ἀποσυνάγωγον ἐποίησε. Nehemiæ cap. vlt. 28. *Quidam*, inquit, *ex filiis Ioiadæ filij Eliaſibi Pont. Max. erat gener Sanbelletis Oronitæ, quem ego a me remoui.* Iadua vero erat filius Iohannis, Iohannes Ioiadæ. Is erat illi nepos ex filio Iohanne. Neque vero Iudæi ignorant Sanbelleten ſocerum Manaſſis ab Alexandro Magno impetraſſe veniam templi in monte Garizim conſtruendi: eumq; Sanbelleten eundem eſſe fatentur, cuius meminerit Nehemias. Sed errant, quum eo tempore Simonem Iuſtum Pontificem ſummum fuiſſe arbitrantur, non Iadduam. Quare ex his luce clarius eſt, Nehemiam ad tempora Alexandri Magni perue-
B niſſe. Ideo Darius ille, cuius vltimo loco meminit, eſt Darius Codomannus, qui ab Alexandro ad Gaugamela victus, poſtea a Beſſo prætore interfectus eſt. Nehemias vero ſcribebat vltimũ caput libri ſui ſub finem Achi Artaxerxis, filij Artaxerxis Memoris, ſub Pontifice Ioiada. ca. 13. 28. Lege Ioſephum neceſſario, lib. xi. κεφαλ. ζ. quod caput mire hæc vltima Nehemiæ tempora illuſtrat: quamquã ibi perperam legitur Λαοῦ Ἀρταξέρξου, pro, Ἀχοῦ Ἀρταξέρξου: quemadmodũ apud Tertullianum contra Iudæos Argus perperam pro Achus legitur. qui error vetus eſt. Nã etiam Iulianus Pomerius cõtra Iudæos Argus pro Achus ſcribẽs, oſtendit ſe vſum mendoſo codice Tertulliani, cum hunc locũ ex eo ſcriptore deſumeret. omnino librum ſuũ ſcripſiſſe videtur Nehemias ſub finem
C Philippi Macedonis, & initium Alexãdri, ſub Dario Codomanno quod non ſolum ex cap. 12, 22 deprehenditur, ſed etiam ca. 8 Ioſephi eiuſdem xi libri. quem locum omnino conſule. Iam tenemus vltimum Regem Perſarum. Primus, quod nemo dubitat, eſt Cyrus. Qui poſtea reges in Perſide regnarint, omnes ordine a Græcis bona fide recenſentur. Videndum, an etiam illi ex ſacris Bibliis elici poſſint. Danielis vndecimo, anno Cyri vltimo, qui erat tertius captæ Babylonis, Angelus ita Danielem alloquitur: עוֹד שְׁלֹשָׁה מְלָכִים עֹמְדִים לְפָרַס וְהָרְבִיעִי יַעֲשִׁיר עֹשֶׁר גָּדוֹל מִכֹּל: ἔτι τρεῖς βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν τῇ Περσίδι. καὶ ὁ τέταρτος πλουτήσει πλοῦτον μέγαν παρὰ πάντας. Ait quatuor reges exorituros in Perſide poſt Cyrum, quorum vltimus omnes anteibit opulentia. Poſt Cy-
D rum igitur hi quatuor ſequuntur: Cambyſes, Smerdis, Darius Hyſtaſpis, Xerxes. Ergo Xerxes eſt is, quem ait omnium potentiſſimum fore, quod & tacente Daniele, ex Græcæ hiſtoriæ auctoribus ſatis compertum erat. Adiicit deinde: *Poſtquam opes ſtabiliuerit*, hoc eſt, poſtquam regni habenis admotus fuerit, *ſuſcitabit omnes contra regnum Graciæ.* Locus per ſe ſatis illuſtris ad Xerxen digito indicandum. Xerxes igitur eſt quartus, Daniel vero eoſdem cum Græcis Reges Perſidis ponit poſt Cyrum; nempe Cambyſen, Smerdim, Darium Hyſtaſpis,

Xerxen : qui ſunt quatuor reges. quartus autem Xerxes eſt, quem A Daniel innuit ingenti opum vi Græciam ſolicitaturum. Quod autem de iiſdem regibus intelligat, teſtis etiam Hieronymus in Danielem : cuius verba ad hunc locum hæc ſunt : *Quatuor Reges poſt Cyrum dicit in Perſide reſurrecturos, Cambyſen, filium Cyri, & Smerdem Magum, qui Pantapten filiam Cambyſis duxit uxorem. Qui cum a ſeptem Magis fuiſſet occiſus, & in locum eius Darius ſuſcepiſſet imperium, eadem Pantapte nupſit Dario, & ex ea Xerxem genuit filium, qui potentiſſimus Rex & ditiſſimus aduerſum Græciam innumerabilem duxit exercitum, & ea geſſit, quæ Græcorum narrant hiſtoriæ.* Hactenus Hieronymus. Æſchylus in Perſis omnes recenſet ordine ſub perſona Darij Hyſtaſpis, ſed a Kyaxare Medo, ad Xerxem, filium B eius.

* * * * *

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, ἀείμνηστον, οἷον οὐδέπω,
Εξ οὗτε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ᾽ ὤπασεν,
Ἕν᾽ ἄνδρα πάσης Ἀσίδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.
Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ.
Τὸ δ᾽ ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσε πεσόν.
Ἄλλος δ᾽ ἐκείνου παῖς τόδ᾽ ἔργον ἤνυσε.
Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.
Τρίτος δ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ Κῦρος, εὐδαίμων ἀνὴρ C
Ἄρξας ἔθηκε πᾶσιν εἰρήνην φίλοις·
Λυδῶν δὲ λαὸν καὶ Φρυγῶν ἐκτήσατο,
Ἰωνίαν τε πᾶσαν ἤλασεν βίᾳ.
Θεὸς γὰρ οὐκ ἤχθηρεν, ὅσγ᾽ εὔφρων ἔφυ.
Κύρου δὲ παῖς τέταρτος ἴθυνε στρατόν.
Πέμπτος δὲ Μάρδος ἦρξεν, αἰσχύνη πάτρᾳ,
Θρόνοισί τ᾽ ἀρχαίοισι. τὸν δὲ σὺν δόλῳ
Ἀρταφρένης ἔκτεινεν ἐσθλὸς ἐν δόμοις
Ξὺν ἀνδράσι φίλοισιν, οἷς τόδ᾽ ἦν χρέος.
Ἕκτος δὲ Μάραφις, ἕβδομός τ᾽ Ἀρταφρένης. D
Κἀγὼ δ᾽ ἔκυρσα οὗπερ ἤθελον πάλου.
Κἀπεστράτευσα πολλὰ σὺν πολλῷ στρατῷ
Ἀλλ᾽ οὐ κακὸν τοσόνδε προσέβαλον πόλει.
Ξέρξης δ᾽ ἐμὸς παῖς ὢν νέος νέα φρονεῖ.

Hic repetit initium monarchiæ Perſicæ a Kyaxare, & eius filio Aſtyage, cui ſucceſſerit victor Cyrus, Cyro Cambyſes, Cambyſæ Mardus, id eſt,

A id eſt, Smerdis Magus, dedecus throno Cyri, vt ipſe dicit. illi per aliquot dies ſucceſſerunt alternis ſeptem proceres, Maraphis, Artaphernis, & alij, donec ipſe Darius electus eſt. Hæc clare Æſchylus: quem illuſtrem locum præterire piaculum erat. Sed aſteriſcos initio poſuimus, quod deeſſe quædam omnino conſtet nobis. Præterea verſiculum ſeptimum, τὸ δ' ἄστυ Σούσων a tertio loco huc traduximus. Erat enim alieno loco poſitus. Suſa a Kyaxare vaſtata, a filio Aſtyage in integrum reſtituta, non obſcure dicit. Hæc neſcio an alibi legas. Qui deinceps imperarunt, ſunt hi: Artaxerxes *ὁ μακρόχειρ*. Darius *ὁ νόθος*, Artaxerxes *ὁ μνήμων*. Darius enim Nothus ſtipatus eſt duobus Artaxerxis, Longimano, & Memore. Si igitur ex ſacris libris proba-
B uero Darium quendam ſucceſſiſſe Artaxerxæ, Dario item Artaxerxam alterum: dubium nullum relinquetur, quin medius Darius ſit is, qui Nothus dictus eſt, quod ex pellice natus eſſet: Artaxerxa autem eum præcedens ſit is, qui *μακρόχειρ* dictus ſit: Artaxerxa vero alter, is, qui *μνήμων* cognominatus eſt. Quo conceſſo, ſequitur rurſus, vt qui præceſſit Artaxerxem, is ſit Xerxes ille, celeberrimus hoſtis Græciæ. Legimus itaque apud Eſdram cap. quarto, commate ſexto: *Regnante Oxyare, initio regni eiuſdem, accuſationem inſtituerunt in eos, qui Iudæam & Hieroſolyma habitabant. Regnante vero Artaxerxe, Mithridates, Tabeel & alij populares factionis ſcripſerunt Regi Artaxerxæ.* Vide reliqua. En duo Reges ordine ſuccedentes, Oxyares, vel, vt Iu-
C dæi Critici pronuntiant, Ahaſchvveros & Artaxerxes. Mox in ſequentibus dicitur Artaxerxi illi Darius quidam ſucceſſiſſe: cuius Darij anno ſecundo intermiſſum opus templi repetitum & continuatum. Cui Rex Artaxerxes deinde ſucceſſit is, qui Nehemiam & Eſdram in Iudæam miſit. Perſpicue ergo Darius, cuius anno ſecundo opus templi repetitum, is eſt Darius Nothus ſtipatus duobus Artaxerxis, Macrochire & Mnemone. Qui autem præcedit Longimanum, is, niſi bardi ſumus, eſt Xerxes, quem Oxyaren vocat Scriptura, nomine ſcilicet, quo priuatus vocabatur, אחשורוש Οξυάρης, vel, vt Hebræi Maſoretæ, אחשורוש, Ahaſchvveros. quod parum refert. Is igitur, ſiue ὀξυάρης, ſiue Ahaſchvveros, eſt omnino Xerxes magnus terror Græ-
D ciæ, vir Eſter Hebrææ. Primum conſidera opes eius initio libri Eſter, in hæc verba: *Ipſe eſt* Ahaschweros, *qui ab India, ad Æthiopiam vſque, centum & ſeptemdecim prouinciis imperabat.* Hoc teſtatur Herodotus, cum Mardonium ita cum Xerxe loquentem inducit: δεινὸν μὲν ἂν εἴη πρῆγμα, Σάκας μὲν καὶ Ἰνδοὺς, καὶ Αἰθίοπας, καὶ Ἀσσυρίους, ἄλλα τε ἔθνεα πολλὰ καὶ μεγάλα ἀδικήσαντα Πέρσας οὐδὲν, ἀλλὰ δύναμιν προσκτᾶσθαι βουλόμενοι καταστρεψάμενοι δούλους ἔχομεν. Ἕλληνας δὲ ὑπάρξαντας ἀδικίης οὐ τιμωρησόμεθα. Rurſus conſidera interuallum a Nabu-

chodonoſoro, ad illum. Kis Beniaminita abductus eſt Babylonem A cum Rege Iechonia. Huius filius Simei. Illius Iairus, pater Mardochæi. Mardochæus vero erat patruelis Eſter. En tres γενεαὶ a Nabuchodonoſoro, ad Eſter Reginam. Et ſane a capto Iechonia, ad διάβασιν Ξέρξου, putantur anni 120. Nam quod Annius ille Viterbienſis ſub nomine Philonis non veretur 198 annos Mardochæo attribuere, id eiuſmodi eſt, vt non aliter, quam ab otioſo monacho confictum, & ab indocto praue interpretatum accipiamus. Nam illa verba, *Qui a Rege Babyloniæ abductus eſt*, perperam refert non ad Mardochæi proauum Kis, ſed ad Mardochæum ipſum. Sed quid tergiuerſamur? Xerxes eſt quartus poſt Cyrum, & proximus ante Artaxerxem. Eſdræ IV, 6. 7. Ergo Oxyares & Xerxes, qui Axeſte, & B Xeſte dici debebat, vt iam diſputauimus, ex 19, 12, אֲחַשְׁתְּרָא Ὀξέστης. Omnibus vero ad imperium accedentibus nomen mutari moris eſſe, ſupra in nominibus Chaldaicis diſputatum eſt. Sic Artaxerxes Mnemon, cum adhuc priuatus eſſet, vocabatur Ἀρσίκας & Ὀάρσης. Darius Nothus prius dicebatur Ἄχος, & Ὄχος. Cteſias: βασιλεύει Ἄχος, καὶ μετονομάζεται Δαρειαῖος. Eius filius prius Ἄχος dictus, in imperio Ἄχος Ἀρταξέρξης tranominatus. Apud Ioſephum, vt ſupra monuimus, lib. XI, perperam Λάου Ἀρταξέρξου legitur, pro Ἄχου Ἀρταξέρξου. Denique qui Codomannus prius dicebatur, is in imperio Darius dictus, vltimus Rex Perſarum. Ὀξέστης igitur, & Ξέστης eſt is, quem Græci Ξέρξην vocarunt, ſicut pro Ἀρταξέστης, dixerunt Ἀρταξέρξης. Sed quid di- C cam de Regina vxore Xerxis? Ea vocabatur Ἀμιστρις, vel, vt alibi reperio, Ἀμεστρις. הַם־אֶסְתֵּר ex 14, 7. Similis compoſitio nominis חַמְּדָתָא, quomodo pater Aman vocatus, ex 14, 9. Ἀμιστρις, Ἀμεστρις, Ἀμαστρις idem: הַם־אֶסְתֵּר. Sic etiam vocabatur filia Oxyathris fratris Darij Codomanni, cuius nomine dicta fuit Amaſtris illa vrbs Pontica etiam hodie nomen retinens, vt auctor eſt Strabo, qui addit: ἦν δ' ἡ Ἀμαστρις γυνὴ μὲν Διονυσίου τοῦ Ἡρακλείας τυράννου, θυγάτηρ δ' Ὀξυάθρου τοῦ Δαρείου ἀδελφοῦ τοῦ κατ' Ἀλέξανδρον. Apud Æſchylum in Perſis Ἀμίστρης eſt nomen viri: vt dictum ſit Ἀμίστρης maſculine, Ἀμιστρις feminine, vt πολίτης, πολῖτις. Perſice autem neſcio quod diſcrimen in ſcribendo eſſe poſſit. Eodem modo Μασίστρης Æſchylo מַם־אֶסְתֵּר ex 30, 7. Sed Æſchylo Ἀμιστρις, Ἀμίστρης, D ambo maſculina ſunt: Ἀμιστρις, Ἀμφιστρεύς τε πολύπονον δόρυ νωμῶν. An dubitatur eam eſſe Reginam Eſter? Sane idem nomen: quæ ita vocata, cum ad thalamum regis veniſſet; cum antea Hadaſſa, hoc eſt, Μυῤῥίνη, vocaretur. Nam qui Ἄτοσσαν matrem Xerxis, vxorem Darij eandem faciunt cum hac Hadaſſa, quod ad Hebræum הֲדַסָּה id nomen alludere videatur, valde hallucinantur, vt qui eam nuptam ei faciant, qui erat eius filius. Nam Aſſuerus eſt Xerxes. Et hinc hariolantur

Darium

A Darium Hyſtaſpis eſſe Aſſuerum : & proinde Darium Aſſuerum vocandum eſſe. Alij Reginam Waſti, quam repudiarit Aſſuerus, eſſe Atoſſam : alij Artyſtonam, quam vxorem duxerit Darius. neque vnquam eſt finis nugarum. Amaſtris igitur, ſiue Amiſtris, ea eſt Eſter : Ea, inquam, eſt Eſter Regina, quæ populares ſuos Iudæos ab inſidiis Aman vindicauit ; cum regem ſplendidiſſimo conuiuio excepiſſet. quod conuiuium Perſice dicebatur τυκτὰ, vt auctor eſt Herodotus. qui etiam adiicit in eo conuiuio Regibus Perſarum non licuiſſe vlli negare quicquam eorum, quæ a ſe peterentur. Phanias Peripateticus apud Athenæum lib. II. vocat συγγενικὸν ἄριστον. Cum igitur conſtet Ahaſchvveros, ſiue ὀξυάρὴν, eſſe Xerxem, vides, quam B imprudenter Iudæi, & quidam noſtrorum hominum eos ſequuti, Darium Medum huius filium eſſe ſcribunt. Alij tres Ahaſchvveros hariolati ſunt. Quid verbis opus eſt ? Aliam Perſidem ; alios eius Reges commenti ſunt. Poſt Cyrum igitur regem quendam opulentiſſimum quartum putat Daniel. Ahaſchvveros eſt rex ille opulentiſſimus, & proinde quartus poſt Cyrum. Quod ſi quartus poſt Cyrum, & Xerxes igitur. Huic ſuccedit Artaxeſte, ei Dariæos, illi deinde Artaxeſte alter. quæ ſeries in Daniele, Eſdra, & Nehemia, Zacharia & Haggæo deprehenditur.

Series Regum Perſarum in Daniele, Nehemia & Eſdra.

C

Cyrus. Daniel. XI. 2.
Cambyſes. Daniel. XI. 2.
Smerdis. Daniel. XI. 2.
Darius Hyſtaſpis. Daniel XI. 2. Eſdræ IIII. 5.
Xerxes. Daniel. XI. 2. Eſdræ IIII. 6. Eſther.
Artaxerxes ὁ μακρόχειρ. Eſdræ IIII.
Darius Nothus. Eſdræ IV. 24. V.
Artaxerxes ὁ μνήμων. Eſdræ VII. Nehem. I.
Achos. *
Darius Codomannus. Nehemiæ XII. 22.

D Manifeſta igitur eſt διαδοχὴ Regum Perſidis in ſacris libris, atque eadem, quæ in Græcis. Inter Artaxeſte ſecundum, & Darium vltimum, vnus eſt duntaxat Ochus Artaxeſtes, ſcelere ante alios immanior omnes: vnus, inquam, cuius mentio non fit in ſacris literis. Cæteri omnes diſerte exſtant in Daniele, Eſdra, Eſter, Nehemia, Zacharia, Haggæo. Nullus igitur locus illis Aſſueris Priſcis, Aſſueris Babyloniis, Aſſueris Piis, & reliquis, vt Plautus loquitur, Regum mendicabulis, qui ex officina Chronologorum, præſertim ex ſomniis

Annij Viterbienſis prodierunt. Quin neſcio qui nuper duos Cyros A
nobis genuerunt, alterum filium Darij Medj, alterum Cyrum illum Magnum. Sed ἅλις δρυός. Quam vero venuſti ſunt, qui monſtrum geminum ex duobus Regibus, Aſſuero & Artaxerxe, compoſuerunt, vt ſubito in Cyri throno collocatus ſit Aſſuerus Artaxerxes. Id commentum acutum ex commatibus 6, 7, cap. 4 Eſdræ fabricatum: cum ibi clare ſcribatur, primum a Samaritis, Syris & indigenis opus templi interpellatum. Commate 4. Cum tamen nihilominus Zorobabel opus continuaturus eſſet, & indigenarum conatus eluderet, alio confugerunt hoſtes Iudæorum. Aulicos ſubornarunt, qui Iudæos apud Cyrum accuſarent. Quare interim ceſſatum ab opere, adhuc imperante Cyro. Commate 5. Poſt Cyrum, Cambyſen, Smerdim, Da- B
rium Hyſtaſpis, cum neque ſatis eſſe putarent, eos ab aulicis apud Reges accuſari, ipſi vltro accuſationi ſubſcripſerunt: & nomen Iudæorum Ahaſchvvero, ſiue Oxyaræ, hoc eſt, Xerxi, qui tunc primum ad imperium acceſſerat, deferunt. Commate 6. Eo mortuo, apud Artaxeſten, qui Xerxi ſucceſſit, iterum Iudæos & eorum proceres accuſarunt. Commate 7. Vnde opus templi a reditu Iudæorum & fundamentis iactis, ad ſecundum annum Darij Nothi, intermiſſum per annos 107. Sed Chronologi quid deſignarunt? Ex Ahaſchvvero ſexti commatis, & Artaxeſte ſeptimi monſtrum illud bicorpor compegerunt, Aſſuerum Artaxerxem: quo nihil ineptius poteſt dici, niſi vt in fabulis tricorpores Geryonas Reges, ita in ſacris literis bicorpo- C
res admittamus. Cum igitur ſeries regum Perſidis a Cyro magno, ad Darium Codomannum vltimum deducta ſit, hinc colligere licet magnum interuallum, quod inter reditum Hebræorum ex Chaldæa, & annum ſecundum Darij Nothi intereſt. Primum Nehemias anno viceſimo Artaxerxis Memoris ſcribit ſeſe diu inueſtigaſſe librum Genealogiæ eorum, qui cum Zorobabele redierant, eumque poſt longam inueſtigationem tandem ſeſe reperiſſe. Quo ſane indicatur, γενεὰν, aut amplius a reditu Hebræorum ad tempus Artaxerxis Memoris tranſiſſe. Saltem hoc facto probatur, neminem eorum, qui redierant, tunc ſuperſtitem fuiſſe. Neque tam diligenti Genealogiarum inquiſitione opus fuiſſet, ſi illi, quorum Genealogiæ in libro D
ſcriptæ erant, aut eorum filij, ſuperfuiſſent, qui interrogari melius de ſuo ipſi genere poſſent, & quorum de ſe ipſis teſtimonio maior fides, quam libro haberi poterat. Id certius colligitur ex Eſdra, apud quem Darius Nothus iubet Bibliothecas, & Archiuorum forulos diligenter excuti, vt edictum Cyri de reditu Iudæorum reperiatur. Sane hoc omnino indicat, rem vetuſtiſſimam fuiſſe edictum illud, & ante memoriam eorum hominum, qui tunc viuebant, emiſſum, vtpote cum

A cum eius rei teſtes nulli ſupereſſent in rebus humanis. neque imme-
rito. Magnum enim interuallum a Cyro, ad Darium Nothum. Quod
ſi non aliunde, tamen ex temporibus Aſſueri, ſiue Oxyaris probari
poterat. Nam a captiuitate, ad Aſſuerum, γενεὰς tres plus minus
fluxiſſe ſupra ex libro Eſter, & ſerie Mardochæi probatum eſt. Aſſue-
ro, vel Oxyari ſuccedit Artaxerxes. Artaxerxem deinde excipit Darius:
vt minimum tres, aut quatuor γενεαὶ interſint inter reditum, & initia
Darij illius, cuius anno ſecundo opus templi continuatum. Quare
melius hunc hiatum magnum temporis conſideraſſent Chronologi,
quam, vt templi continuationem propius tempora Cyri admouerent,
nouos reges in Perſide comminiſcerentur. Hinc etiam longæuam ſe-
B nectutem Ieſuæ ſummi Sacerdotis, & Zorobabelis ducis colligere li-
cet indubitato Nehemiæ teſtimonio. Diximus enim quantum inter-
uallum ſit a Cyro ad Darium Nothum: neque ignoratur, quantum
rurſus ſit a Dario Notho, ad Darium vltimum. Nehemias a Cyro,
ad Darium vltimum, duos tantum duces ponit, Zorobabelem, &
ſeipſum: cap. xii: ita vt a Cyri exceſſu, ad finem monarchiæ Per-
ſicæ, hoc eſt, per annos minimum 200, duo tantum duces Iudæo-
rum fuerint, magna temeritate illius Annij, qui ſub Philonis nomi-
ne alios duces poſt Zorobabelem nominat contra mentem ſacrorum
librorum. Nam apud Zachariam Prophetam Deus vult a Ieſua, &
Zorobabele opus templi continuari, a quibus primum inceptum e-
C rat: vt alterutrius ſenecta aliquot paucis annis Moſis ætatem ſupera-
uerit. Etiam ex verbis ipſius Nehemiæ apparet, Nehemiam admo-
dum ſenem deceſſiſſe. Nam cum ex ipſo conſtet, eum temporibus
regis Darij Nothi vixiſſe ſub Eliaſibo Pontifice, & ad vltima tem-
pora monarchiæ Perſicæ perueniſſe, eum maiorem 120 annorum de-
ceſſiſſe neceſſe eſt. Ab initio enim Darij Nothi, ad cladem Perſarum
ad Gaugamela, anni ſunt non minus 93. Neque vero putes Nehe-
miam hunc eſſe eundem cum illo, cuius mentio Eſdræ ii. 2. Nehem.
vii. 7. Alius enim eſt. & ſtrenue hallucinantur, qui eundem cum hoc
faciunt. Sed tamen quanuis Nehemia vnius meminerit Zorobabelis,
D qui ante ſe dux fuerit, tamen alios plures ante ſe fuiſſe manifeſto in-
dicat cap. v. 15. Ex quo fortaſſe Annius, & Philo Annianus nomina
Ducum ſuorum architectati ſint. Certe Nehemia ſub Eliaſib Pon-
tifice refecit muros Hieroſolymorum. Eliaſib autem eſt nepos Ioſue
Pontificis. Duæ ergo generationes a reductione captiuitatis, ad in-
ſtaurata mœnia, tranſierant. qui vt minimum ſunt anni 144. Toti-
dem vero anni ſunt a reductione captiuitatis, ad viceſimum annum
Artaxerxis Memoris.

EPOCHÆ XIII ADAR MARDOCHÆI, ET INSTAVRATIONIS TEMPLI AC HIEROSOLYMORVM. A

HIS valide demonſtratis, nullus labor eſt tempora Reginæ Eſter, & inſtaurationem templi ad veras epochas ſuas reuocare, cum demonſtratum ſit, Aſſuerum eſſe Xerxem, Darium autem, ſub quo templum exædificatum, eſſe illum, cui cognomentum fuit Notho. Xerxes igitur anno tertio imperij ſui omnes Perſidis & Mediæ proceres conuiuio excipit, cuius conuiuij cauſſam liber Eſter non reddit, ſed ex libro VII Herodoti non difficile eſt eam colligere. Expeditionem enim in Græciam moliebatur, de qua B
& omni eius apparatu bellico cum ad proceres imperij retuliſſet, mox eos illo ſplendidiſſimo epulo CLXXX dierum proſecutus eſt. quod facile confirmatur altero conuiuio, quo plebem excepit, tanquam illud eſſet ἀποτακτικὸν, vtpote cum longinquam expeditionem adornaret, & longo poſt tempore populum viſurus non eſſet. Inde fit, vt in libro Eſter totum interuallum ab anno tertio, ad ſeptimum, taceatur: quod nimirum intra illud tempus illa expeditio contigerit. Tot argumenta, præter illa, quæ collegimus, conuincunt, Aſſuerum eſſe Xerxem, vt de eo neque dubitare poſſit, niſi qui nullo ingenio eſt, neque negare, niſi malignus. Statim igitur reuerſo ex Græcia Xerxi adducitur Eſter menſe decimo, ſub finem ſeptimi anni Xerxis. Duo- C
decimo autem anno, tertiadecima menſis Adar, ſupplicium de Aman ſumitur; anno Iudaico 3287: cuius Niſan fuit 3.8.101. Aprilis tertia. Ergo neomenia Adar gemini feria ſecunda, Martij quinta, anno periodi Iulianæ 4240, cyclo Solis duodecimo, Lunæ tertio. Proinde XIII Adar fuit XVII Martij, Sabbato: cuius tamen Iudæi nullam rationem habuerunt, quominus hoſtes ſuos vlciſcerentur: quam religionem in tali re facile contemnebant. Erat annus Mundi 3476, Ichthyonos viceſima. Zygon antecedens 6.22.42′, Septembris XXX. anno Nabonaſſari 274, Athyr XXVIII. In duobus ſimillimis caſibus Iudæi diuerſo modo tempora notarunt. Nam in hiſtoria Eſter ipſi tempus ſignant menſe Lunari Adar, more ſuo & D
Chaldæorum. At in Edicto regis, quod ab eo eblanditus erat Aman de interficiendis ad internecionem omnibus Iudæis, non eſt dubium, quin menſis & appellatione fuerit Perſica, & quidem æquabilis, non Lunaris, vtique more Perſarum, non Iudaico. At in ſimili re liber tertius Macabæorum, qui vocatur, non Iudaice menſes putat, ſed Ægyptiace. Inopinatam enim illam opem diuinitus Iudæis contigiſſe ſcribit a quinta menſis Epiphi, ad ſeptimam. Sane ea con-

A ea contigerunt intra triennium, ex quo Ptolemæus Philopator imperium iniit: intra quod interuallum quinta Epiphi non mota eſt ex XVII Auguſti Iuliani in antecedentia. Et quidem primus annus Philopatoris erat 528 Nabonaſſari, periodi vero Iulianæ 4494. Quare quanuis neſcimus annum, quo & victoria Philopatori de Antiocho Magno, & Iudæis ſummum vitæ diſcrimen, & poſtea repentina ſalus contigit: tamen exploratum nobis eſt, id XVII Auguſti accidiſſe. Nam Euſebius ignorans verum annum illarum rerum, monet eas in Philopatoris initia conferendas eſſe. Sed ad librum Eſter reuertamur: cuius epocha XIII Adar congruit illi diei, quam illi adſcripſimus. Et ſane mirandum eſſet, cum XV Adar non minore cultu obſeruanda
B præcipiatur, quam XIV, vt legimus Eſter IX, 21, cur hodie tamen eius cultus deſierit, niſi ſciremus hoc quidem antea obtinuiſſe, poſtea vero propter duo Sabbata continua abrogatum fuiſſe: non quidem nomine duorum Sabbatorum continuorum, ſed quia poterat accidere, vt XVI Adar eſſet Sabbatum. Itaque tunc eſſent tria Sabbata continua. quod eſſet valde incommodum. Rurſus in libro Eſter nulla obſeruatio tertiædecimæ Adar indicitur, At hodie illam diem omnes Iudæi inſigni ieiunio venerantur; quod dicitur תענית אסתר cuius apparatum & nos quoque apud ipſos Iudæos vidimus. Et ſane recentem obſeruantiam illam eſſe oportet, cum, vt diximus, neque ſit ex præcepto libri Eſter, neque, ſi fuiſſet, illam lætitiæ dicaſſet ve-
C tus Eccleſia Hieroſolymitana, ob inſignem de Nicanore victoriam. Macabæorum poſteriore, XV, 37. Quomodo enim illum diem dicaſſent lætitiæ, ſi ieiuniis exceptus fuiſſet? Itaque priſcis temporibus XIV Adar vocabatur Mardochæus, vt ex eodem loco Macabæorum cognoſcimus: vt videatur ne tunc quidem XV diei ratio habita, quanquam ita præcepiſſet volumen Eſter. Quare de quintadecima die aut non diu, aut nunquam obtinuit. Id Feſtum Mardochæi fere in idem tempus incidere ſolet, quo Hilaria Chriſtianorum: neque ſcias, vtris ſolutior licentia. Adeo apud vtroſque periit pudor. Mittunt Iudæi tunc ſibi inuicem partes de conuiuio. Sed & olim Chriſtianos a Iudæis illas capere non pudebat: quare Canon
D ſeptuageſimus nomine Apoſtolorum id interdicit: *εἴ τις κληρικὸς νηστεύοι, ἢ ἑορτάζοι μετὰ Ἰουδαίων, ἢ δέχοιτο παρ' αὐτῶν τὰ τῆς ἑορτῆς ξένια, οἷον ἄζυμα, ἢ τοιοῦτόν τι.* verius eſt, vt *μερίδες* illæ quartædecimæ Adar nomine *ξενίων* intelligantur, quam *ἀζύμων.* Quod autem ſuſpendere ſolerent Aman, & illius licentiæ nomine Chriſtianiſmo illudere, conſtat ex Conſtitutione Honorij & Theodoſij Augg. C. de Iud. & Cælic. quæ conſtitutio integrior extat in Cod. Theod. Atque hactenus de Aſſuero, ſiue, vt poſtulat recta pronunciatio, Oxyare, quem

quem Xerxem eſſe, amplius dubitari non poteſt. Poſt eum adiicit A
Artaxerxen Eſdras, IV. 7. & in fine capitis ait, toto tempore Artaxerxis interpellatum fuiſſe opus, vſque ad ſecundum annum Darij. Sane nullus Artaxerxes ſequitur Xerxem, præter Artaxerxem Longimanum; neque illum vllus Darius, præter eum, qui vocatus eſt Nothus. & quidem poſt iſtum Darium, anno VII Artaxerxis, Eſdras proficiſcitur Hieroſolyma. Iſte igitur Darius medius eſt inter duos Artaxerxes. Eſt igitur Darius Nothus: in cuius anno ſecundo iterum emiſſum eſt edictum de reficiendo templo, & conſequenter Hieroſolymis. Quare VI. 14 Eſdræ, ſcriptum eſt iuſſu Cyri, Darij, & Artaxerxis, Hieroſolyma inſtaurari. Atqui cap. IV. 7, toto tempore Artaxerxis interpellatur opus. Alius igitur eſt iſte Artaxerxes ca- B
pitis VI. 14, ab illo capitis IV. 7. & quidem eo maxime, quod alter Artaxerxes ſequitur Oxyaren, ſiue Xerxem, antecedit Darium: iſte vero ſequitur Darium. Locus eſt adeo perſpicuus de duobus Artaxerxis, vt aliter velle demonſtrare, fuerit vero aduerſari. Capite IV, toto Artaxerxis tempore, ante Darium, diſturbatur opus. Capite VI. 14, Artaxerxis iuſſu continuatur, poſt Darium. Hinc igitur monſtra Dariorum Aſſuerorum, & Aſſuerorum Artaxerxarum conflata ſunt ab iis, qui lumen Soli fœnerare volunt. Secundo igitur anno Darij Nothi repetitum eſt Edictum Cyri, quod hoſtium factione infirmatum fuerat. Eſdræ VI. 12. Sexto autem eiuſdem anno templum exædificatum, quod ab vltimis annis Cyri, vſque ad illud tempus in- C
terpellatum fuerat annis 105, quæ ſunt Hebdomades annales quindecim. Additur dies, quo abſolutum opus templi, & encænia celebrata; nempe tertia Adar anni ſexti Darij. Eſdræ VII. 15. Erat igitur annus periodi Iulianæ 4294, cyclo Lunæ XIX, Solis X: Iudæorum hodiernus 3341. cuius Tiſri, 7. 1. 464, vndecima Septembris: annus communis abundans. Ergo neomenia Adar feria II, Februarij ſeptima. Quare Encænia contigerunt nona Februarij, feria quarta: Hydronos quintadecima anni a conditu rerum 3530: cuius Zygon, 5. 6. 52, Septembris XXIX. anno Nabonaſſari 328, Athyr ſexta. Hunc Darium ſequitur Artaxerxes. Et quia ille Darius demonſtratus eſt eſſe is, cui cognomentum fuit Notho, ergo iſte Artaxerxes eſt is, cui cognomen fuit D
μνήμων: in cuius anno ſeptimo Eſdras profectus eſt Hieroſolyma, & in cuius viceſimo Nehemias mœnia Hieroſolymorum refecit: quod non licuiſſe, per hoſtes Iudæorum, ſub altero Artaxerxe, nemo dubitare poteſt, qui accurate caput IV Eſdræ legerit. Ideo ille Artaxerxes eſt alius ab eo, cuius mentio cap. VI. 14, & tempore & cauſſa; vt iam oſtenſum eſt. Annus igitur viceſimus Artaxerxis Memoris incipit a fine hiemis anni 4328 periodi Iulianæ: qui erat Iudaicus 3375.

Tiſri

A Tiſri ſequens anni 3376 fuit 4.19. 403, feria quinta, Septembris xv, cyclo Lunæ xv, Solis xvi. Ergo neomenia antecedentis Elul feria quarta, Auguſti xvii. Et proinde xxv Elul, Septembris decima, feria ſeptima, qua nihil reliquum ſupererat de opere. Itaque veſpere paraſceues antecedente abſoluta fuerunt mœnia, quo tempore init Sabbatum. Nehemiæ vi, 15, anno Mundi 3564, Parthenonos xiii, Zygon antecedens 4.6.57, Septembris xxix. anno Nabonaſſari 362, Payni xvii. Viceſima nona illius Septembris, quæ erat neomenia Zygon, prima Scenopegia celebrata, poſt reditum Iudæorum: excepta illa, quam Ioſue filius Ioſedek celebrauit. Eſdr.iii. 4. quod clare patet ex viii.15.16.17 Nehemiæ.
B vi Octobris erat xxii Tiſri, octaua *σκηνοπηγίας*, quæ dicitur עֲצֶרֶת. viii Octobris, xxiv Tiſri, dies ſabbathi, qua ciliciis induti operati ſunt ieiuniis, & ſemen alienigenarum a populo Dei ſeparatum. cap. ix. 1. Atque ea die fœdus nouum coram Deo initum de religione, & cultu Dei, & legis ac ſolennium obſeruatione. Nam hactenus pleraque deſita erant ob longinquum tempus deportationis. Cæptum autem opus mœnium xxiii Tamuz, feria ſecunda. A viceſima tertia Tamuz, ad xxv Elul, ſunt dies 61. in quibus ſunt Sabbata nouem: quibus detractis de 61, remanent 52 dies, quibus incredibili diligentia mœnia conſtructa. Nehemiæ vi.15. Hoc eſt, quod Danielis ix, 25 dicitur: mœnia illa anguſtis ſpatiis temporum refectum iri. In
C vltimo capite Nehemias dicit ſe poſt hæc rediiſſe in Perſidem, quemadmodum Regi ac reginæ pollicitus erat. cap. primo. 6. Deinde adiicit, anno xxxii Artaxerxis Hieroſolyma reuertiſſe: qui erat annus periodi Iulianæ 4340. a quo, ad cladem Darij ad Gaugamela, anni ſunt lxii. Certe eius Darij mentio eſt cap. xii. 22, ſub Iaddua Pontifice: quem Alexandro victori obuiam proceſſiſſe gratulatum, ſupra ex Ioſepho retulimus. Deſinant ergo velitari, qui hunc Artaxerxem Longimanum faciunt, & Darium illum filium Hyſtaſpis, non autem Nothum intelligunt.

D EPILOGISMVS HEBDOMADVM DANIELIS.

Nihil iam dubium in temporibus Regum Perſarum relictum eſſe confido; quod quidem faciat ad eorum epochas cum ſacris libris comparandas. Nam in ipſorum regum epochis nullum vnquam dubium fuit a Cyro illo primo, ad Alexandri victoriam ad Gaugamela. Sed totum diſcrimen erat, eas poſſe ad ſacram hiſtoriam ſingillatim referre. Supereſt vltimus ille *ἆθλος*, & labor, vt quibuſdam videtur, Herculeus, vt ego cenſeo, leuiſſimus, Hebdomadum

domadum Danielis caput, & initium deprehendere. Nam in initio capiendo vt totum eſt operæprecium, ita opera luditur in eius ignoratione. Errores omnium omnes enumerare, neque mei otij eſt, neque huius loci. Duos aut tres tantum perſtringemus. Primus error eorum, qui Herodis initio Hebdomadas illas finiunt, adducti Iacobi Patriarchæ oraculo: *Non auferetur ſceptrum de Iuda, neque Legiſlator de medio pedum eius, donec venerit* SILO. Volunt hoc vaticinium adimpletum, cum Herodes ἀλλόφυλος, patre Idumæo genitus, inuaſit regnum Iudæorum, interfecto legitimo Rege Antigono vltimo ſtirpis Haſmunæorum. Annus initij Herodis in periodo Iuliana 4675: de quibus ſi retro retexas 490, peruenietur ad ſecundum annum Cambyſis, qui eſt periodi Iulianæ 4187. Sed quid Cambyſes ad Hebdomadas Danielis? Non enim, vt inquit ille, erat in hoc albo. Imo quid Hebdomadibus iſtis cum initio Herodis, XXXVII annis ante natalem Regis Meſſiæ? Quid hoc eſt, quam ſacra vaticinia pro pila habere, & ſua ſomnia narrare, non ſacra interpretari? Quid merent, qui ita cenſent, aut qui illa patienter legunt? Alij incipiunt ab anno ſecundo Darij filij Hyſtaſpis, idque ex VI ca. Eſdræ, vt quidem ipſi interpretantur. Annus ſecundus Darij filij Hyſtaſpis 4194 in periodo Iuliana. Ergo annus 4683, aut 4684 eſt terminus Hebdomadum, qui eſt annus primus Auguſtorum Ægyptiacus. Sed annus primus Actiacus Ægyptiorum non magis pertinet ad Hebdomadas Danielis, vtpote annis XXVIII ante natalem Regis Meſſiæ, quam initium Herodis, annis XXXVII ante eundem natalem. Tolerabilius eorum commentum, qui Hebdomadas ordiuntur a ſeptimo anno Artaxerxæ Longimani: qui erat annus periodi Iulianæ 4256. Et proinde finis Hebdomadum fuerit annus 4746, quo paſſus Dominus. Nihilo tamen conſultius ab illis factum. Nam quo auctore ab Artaxerxe Longimano illas ordiuntur? Nam ſi ille Artaxerxes non eſt is, de quo ſentit Eſdras VII, 6, fruſtra a VII anno Artaxerxis initium harum Hebdomadum capiunt. Africanus priſcus & eruditus ſcriptor, libro quinto de Temporibus putare inſtituit Hebdomadas a viceſimo anno Artaxerxis Longimani, anno regni Perſarum, vt ipſe putat, CXV. Annus primus Cyri in periodo Iuliana 4154. Annus viceſimus Artaxerxis 4269. differentia CXV. In quo hactenus conſtat illi ratio temporis. 490 anni cum 4269 compoſiti conſtituunt annum periodi Iulianæ 4759, qui erat quadrageſimus ſextus annus Chriſti Dionyſianus, vndecimus poſt paſſionem. Quid myſterij putemus eſſe in anno duodecimo a paſſione? Nullum, ſiquidem ſapimus. Sed Hieronymus addit ex eodem Africano viceſimum Artaxerxis Longimani fuiſſe CXXCV capti Sedekiæ. Legendum

A dum cxlv. Et ſane peccat vſu idiotiſmi, qui annum xx Artaxerxis dicat eſſe cxlv capti Sedekiæ; cum id ſit potius interuallum, a capto Sedekia, ad xx Artaxerxis, non autem cxlv annus currens capti Sedekiæ. Sed neſcio, quomodo probabit commentum ſuum. Ait 490 annos eſſe ſimplices Lunares ſine Emboliſmo, eoſque ad rationem annorum Iulianorum redactos eſſe 475: Et totidem annos eſſe a viceſimo anno Artaxerxis Longimani, ad xv annum Tiberij. Nos & 475 annos a xx Artaxerxis Longimani, ad xv Tiberij, intereſſe negamus, cum ſint tantum 473 abſoluti: & 475 annos Iulianos eſſe 490 Arabicos, cum ſummæ deſint menſes quinque abſoluti. Præterea omnes ſciunt, illorum annorum vſum apud B Hagarenos, non autem apud Iudæos fuiſſe. Denique xv annus Tiberij non omnem controuerſiam ſuſtulerit de negotio Hebdomadum. Ab his omnibus peccatur alterutro modo. Aut enim aliunde, quam ab edicto incipiunt: aut ab edicto quidem; ſed non ab anno ſecundo eius principis, qui edictum fecit. Tria fuerunt edicta inſtaurandorum Hieroſolymorum & templi, & quidem trium Regum, Cyri, Darij Nothi, Artaxerxis Memoris. Eſdræ vi.14. Nam ibi verbo Chaldaico Edictum vocatur טעם: vt omnino non ſimplicem permiſſum ædificandi aut inſtaurandi Hieroſolyma, ſed ſanctionem intelligamus. Hoc enim plane verbum טעם ſignificat. Atqui expreſſa duo ſunt, & ſolennibus ſuis verbis concepta, Cyri quidem Eſ- C dræ i. 2. & vi. 3. Darij autem vi.11. Artaxerxis vero reſcriptum habens edicti vigorem vii.11. Audiamus ipſum Prophetam. *Scito*, inquit, *& intellige: A pronunciatione ſermonis ad reducendum & ædificandum Hieroſolyma.* Hebraiſmus. Latine ita eſt: *Scito & aduerte: Ab emiſsione edicti de inſtaurandis Hieroſolymis.* Non poteſt eſſe edictum Cyri: quanuis ſimilis hallucinatio extet apud vetuſtiores Eccleſiaſticos. Nam inde putati anni 490 deſinunt paulo ante initium Herodis. quod iam confutatum eſt. Ab Artaxerxis Memoris anno primo idem anni contexti deſinunt in annum primum Agonis Capitolini Domitiani. Quod eſt ridiculum. Multo iocularius erit, ſi ab anno eius vii, aut xx id fiat. Ab Edicto igitur Darij Nothi, hoc eſt, ab D eius anno ſecundo. Satis enim ex his, quæ demonſtrauimus, conſtare debet, eum eſſe Darium Nothum. Nam fruſtra velitantur, qui Darium Hyſtaſpis intelligunt. Oſtendimus enim incommodum: quod 490 anni a ſecundo anno Darij Hyſtaſpis deſinunt in annum primum Actiacum. Deinde, quod eſt validiſſimum telum, ſeptuaginta iam annis ante ſecundum huius Darij annum, ieiunia quinti & ſeptimi menſis inſtituta erant: quæ non potuerunt niſi ab Eccleſia, & proinde nullibi niſi Hieroſolymis inſtitui, vſu ſacrificiorum obtinente.

Eccleſia quidem fuit ſemper & in exilio, ſed ſine argumentis aut inſignibus Eccleſiæ, ſacrificiorum operatione, & ſolennium celebratione. Quod enim nulla ſolennia celebrarint in exilio, argumento ſit ſcenopegia illa nobilis, quam ſupra diximus XX anno Artaxerxis Memoris celebratam, cuius cultus non ſolum deſitus erat, ſed etiam obliuioni traditus. Nehemiæ VIII.15.16. quanquam ſemel antea celebrata fuerat ſub Ieſu filio Ioſedek. Eſdræ III. 4. Rurſus Daniel a quarta die Niſan, ad XXIV eiuſdem menſis ieiunat. Ergo XIV Niſan Paſcha non celebrauit. Daniel X.2.3.4. Præterea Eſdras migrat XII menſis Niſan ex fluuio Ahaua, neque celebrat Paſcha: ſaltem ne Azyma quidem comedit, vt hodie omnes Iudæi faciunt, & Samaritæ, vbicunque terrarum ſint: qui Azyma & Intyba comedere vocant πασχαΐζειν. Nulla ergo ſolennia, aut ieiunia in deportatione inſtituerunt, ſed in Palæſtina, iam altari ſtante, & iugi ſacrificio obtinente, illa inſtituta unt. Propterea Zachariæ VII.5 dicitur: *Quomodo vos plangebatis in quinto & ſeptimo menſibus ab hinc annos ſeptuaginta?* Ante ſeptuaginta annos ait illa ieiunia inſtituta, cum is eſſet annus Darij ſecundus. Annus Darij Hyſtaſpis ſecundus 4194 in periodo Iuliana. Septuaginta anni retexti retro deſinunt in annum quartum capti Sedekiæ, quo nulla erat Eccleſia in Palæſtina. Atqui apud Zachariam dicitur, & illum eſſe annum ſeptuageſimum ab illorum ieiuniorum inſtitutione, & in eo loco, hoc eſt, Hieroſolymis per ſeptuaginta annos celebrata, idque ab ipſis, quos alloquitur Propheta. Quomodo poteſt eſſe is Darius filius Hyſtaſpis? At ſeptuaginta anni retro a ſecundo Darij Nothi retexti deſinunt in XXVIII Darij Hyſtaſpis, quo tempore Iudæi non meliore conditione erant, ac cum eſſent adhuc in Babylonia: vtpote quibus templum Dei conſtruere, & mœnia Hieroſolymorum reficere non licebat. Itaq; tunc ieiunia illa inſtituta. Propterea Angelus apud eundem Zachariam I, 12, ita ſuper calamitoſiſſimo ſtatu Iudæorum Deum obteſtatur: *Domine Deus exercituum, quouſque non miſeraberis Hieroſolyma, & vrbes Iuda, quibus iratus es, iam hic agitur annus ſeptuageſimus?* An dicit Deum non miſerari vrbes Iuda, quas tamen reficere permittebatur ex Edicto Cyri? De interpellatione operis igitur conqueritur: quę ab hinc ſeptuaginta annis maiore hoſtium conatu facta erat, quam antea. Quare Darius is, cuius anno ſecundo edictum emiſſum, de inſtaurando templo ex priore edicto Cyri, is, inquam, Darius eſt alius a Dario filio Hyſtaſpis. Eſt igitur Darius Nothus. Quid igitur, inquiunt, faciemus illo loco Haggæi Prophetæ II. 4? *Quis inter vos ſuperſtes, qui vidit domum hanc in maieſtate ſua priore? Quod vero vos eam videtis, an non id tanquam nihil in oculis veſtris?*
Nam

A Nam ab excidio templi, & caſu Sedekiæ, ad annum ſecundum Darij Nothi, quo hæc Propheta ſcribebat, fluxerant anni 176: qui excedunt interuallum vitæ humanæ vel maximum. Atqui nos reſpondemus, ex his verbis colligi non poſſe aliquem tum ex illis, qui domum priorem viderant, ſuperſtitem fuiſſe: ſed proinde accipiendum, quaſi diceret: O ſi quis veſtrum prioris domus gloriam vidiſſet, eam cum iſta contendens, quam nihili hanc faceret? Simile in Euangelio: τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ, καὶ ἐγερεῖ; Hoc eſt, εἴ τινος ἐξ ὑμῶν πρόβατον εἰς βόθυνον ἐμπέσῃ. Simile omnino & illud: τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἂν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον. Hoc eſt, εἴ τινος ὑμῶν υἱὸς αἰτήσῃ αὐ-
B τὸν ἄρτον. Neque poteſt melior huius loci Haggæi declaratio adferri. At ex edicto Cyri, ad ſecundum annum Darij Nothi, anni interſunt plus minus CVI. Zerubabel, & Ioſua miſſi ſunt edicto Cyri. ecce iidem adhuc viuunt poſt annos CVI? Quid? an hoc videtur mirum? An eſt nouum exemplum in ſacra hiſtoria, homines, præſertim quos Deus præfecerit populo ſuo, atque Eccleſiæ ſuæ, tranſcendere annos CXXX? Hæc obiectio alicuius momenti eſt, ad ſuſpendendam ſententiam noſtram, ſed non ad infirmandam. An non hodie videmus homines CXX annorum, omnibus ſenſibus integris? Nos miraculi loco non habemus mulierem gemellos parere, & tamen rariores gemelliparas videas quam homines, qui CX annos exce-
C dant. Stephanus de Bonaire vir nobilis Caſtellaris Dominus, matris meæ magnus auunculus, vixit pluſquam intereſt inter ſolutionem captiuitatis, & ſecundum annum Darij Nothi. Is Stephanus maior annorum ſexaginta vxorem duxit. Deceſſit relicto Stephano nepote ex filio maiore annorum viginti quinque. Hinc poſſumus coniicere quid ætatis eſſet, cum decederet. Quamuis me puerulo e viuis exceſſit, tamen eius memoria adhuc recens eſt in Nitiobrigibus etiam apud iuniores, qui illum nunquam viderunt. quem ſi prodigioſa longæuitas non adeo commendaſſet, tamen ſapientia eius tanta erat, vt eo nomine eius memoria immortalis eſſe debuerit. Accedit miraculo, quod nunquam ægrotauit, ne minimo quidem dolore capitis,
D aut alia μαλακίᾳ tentatus vnquam fuit. Homo abſtemius, omnium functionum, præterquam ſolius auditus, integrum tenorem ad vltimam vitæ calcem perpetuauit. Sed videant longæuitatis exempla, quibus commodum eſt, apud Plinium libro VII, & Phlegontem Trallianum. Ij non poterunt mirari de Ioſue, Zerubabel, & Nehemia. Obiectio igitur de longæuitate nihili eſt. Et omnia hæc eluduntur iis, quæ ſupra adduximus. quod ſcilicet, ſi iſte Darius eſt filius Hyſtaſpis, non autem is, qui Nothus cognominatus eſt, anni 490

ab eius ſecundo anno continuati deſinunt in tempus alienum a pro- A
poſito, nempe in annum primum Actiacum. Ex his quoque ſequitur, Nehemiam cognomine Hathirſatham, filium Hecaliæ, qui muros Hieroſolymorum refecit, illum, inquam, non eſſe eundem cum eo Nehemia, cuius mentio Eſdræ II. 2. neque eundem eſſe cum Hathirſatha, cuius itidem mentio eodem cap. II. 63. Nehem. VII. 65. 70. Nam Nehemia inſtaurator mœnium Hieroſolymorum peruenit ad tempora Alexandri Magni. Quod ſi eſſet idem Nehemia, cur non Eſdræ quoque mentio facta eſſet? Nehemias filius Hecaliæ nunquam pedem poſuerat in Palæſtina ante XX annum Artaxerxis Memoris, vt neque Eſdras ante VII eiuſdem Regis. Sed caput XII Nehemiæ recte diſtinguit omnes, qui ab exilio reuerſi ſunt, ſe- B
cundum ſæcula ſua: quod quidem caput maxime obtundit os pertinaciæ. Sed nunc videamus initium Hebdomadum apud ipſum Prophetam: מִן מוֹצָא דָבָר לְהָשִׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַם. Omnium interpretum hæc eſt mens, vt ita intelligant: Ab exitu verbi ad reducendum & ædificandum Hieroſolyma. Hoc eſt: a publicatione Edicti de inſtaurandis, & ædificandis Hieroſolymis. Et ſane nihil aliud voluit Daniel. Sed tamen in verbo לְהָשִׁיב, cum quo accuſatiuum Hieroſolyma conſtruunt, ego ab illis diſcedo: quanuis hæc veterum & recentiorum ſit ſententia. Tertullianus vertit, ad integrandum Hieroſolyma. Neque aliter hodierni interpretes, & Iudæi. Nos vero negamus לְהָשִׁיב יְרוּשָׁלַם eſſe ad inſtaurandum, aut integrandum Hiero- C
ſolyma, aut ita conſtruendum eſſe. Eſt enim Hebraiſmus, cuius vel mediocriter periti ſciunt in ea lingua verbum שׁוּב, id eſt, reuerti, ſignificare iterationem eius verbi cum quo coniungitur. Quis enim neſcit, Reuertar & conſtruam, Hebraice dictum pro, Iterum conſtruam? Sic infra תָּשׁוּב וְנִבְנְתָה Reuertetur & ædificabitur: hoc eſt, iterum ædificabitur. Iudæi, qui iterum ædificabant, dicuntur reuerti, & ædificare: Reges, qui hoc ſinebant, aut iubebant, dicuntur facere reuerti ad conſtruendum, id eſt, iubere iterum conſtruere. Igitur דָבָר לְהָשִׁיב וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַם eſt Edictum imperans iterum conſtruere Hieroſolyma. Iudæi dicuntur שָׁבִים לִבְנוֹת. Reuertentes ad ædificandum, id eſt, iterum ædificantes. At rex dicitur מֵשִׁיב הַיְּהוּדִים לִבְנוֹת D
faciens reuerti Iudæos ad ædificandum: id eſt, iubens eos iterum ædificare. Rex autem ille, vt diximus, eſt Darius Nothus. Et quare ille potius, quam Cyrus? Quia Cyri Edictum exiguo effectu fuit. hoc autem plenum ius Hebræis Templum & Hieroſolyma conſtruendi dedit. Sequitur apud Danielem diuiſio hebdomadum ſexaginta duæ, ſeptem, & vna. Summa, ſeptuaginta hebdomades. In qua diuiſione alij myſterium eſſe putant, alij interualla continuata eſſe: vt

primo

A primo ab edicto Darij ſeptem ſint putandæ Hebdomades: deinde hinc ſexaginta duæ: poſtremo vna. Nos vtrumque negamus. Nam partitio hæc Hebdomadum nihilo arcaniorem ſenſum habet, quam diuiſio Minæ in 25, 20, 15 ſiclos apud XLV. 12 Ezekielis, quæ ſumma ſunt ſexaginta ſicli. Continuationem autem interuallorum per hanc diuiſionem hebdomadum nullam fieri poſſe hinc ſequitur, quod & diuiſio arbitraria eſt, vt diuiſio Minæ apud Ezekielem, & temporum interualla alia ſunt in hiſtoria Hebdomadum, alia in diuiſione Hebdomadum. Nam in hebdomadibus mentio fit paſſionis Chriſti, item excidij Hieroſolymorum. Quod interuallum eſt annorum 37 duntaxat. Atqui neque 37 annorum hic mentio fit, neque 37 anni
B eſt ſeptenarius numerus: ſed biennium eſt ſupra quinque Hebdomadas. Neque igitur partitionis ratio habenda, neque hic vlla eſt interuallorum continuatio. Rurſus Septimanæ iſtæ non ſunt ciuiles aut legitimæ: hoc eſt, non pertinent ad Sabbaticam hebdomadam annorum. Nam Chriſtus paſſus eſt anno ſexto Hebdomadis ciuilis, & Hieroſolyma anno primo deleta; quæ tamen anno Sabbatico diruta a Nabuchodonoſoro. Et templum anno Sabbatico dedicatum, & anno Sabbatico conflagratum. Poſt ſexaginta duas hebdomadas, ſeptem, & vnam, addit Propheta: וַחֲצִי הַשָּׁבוּעַ יַשְׁבִּית זֶבַח: καὶ ἥμισυ τῆς ἑβδομάδος καταπαύσει τὴν θυσίαν. *Et dimidium hebdomadis abolebit ſacrificium.* Dicunt dimidium hebdomadis ſingulariæ, cuius proxime facta eſt mentio,
C hic intelligi: quod vt facerent, in cauſſa fuit articulus ὁριστικὸς HE. Sed pace grauiſſimorum & doctiſſimorum virorum, hic articulus nihil agit, neque ὁριστικῶς intelligendum de ſeptimana proxime antecedenti; ſed indefinite, dimidium vnius ſeptimanæ. Nota paupertas ſermonis Latini propter articulorum defectum. Idioma Hebraicum, Græcum, Arabicum, Italicum, Hiſpanicum, Gallicum, Teutonicum exprimit id, quod Latinitas non poteſt. Exemplum: Latine dicimus drachmam eſſe centeſimam partem Minæ. Sed diuerſæ ſunt minæ, & quidem omnes inæquales. Neque ſcis, vtrum de ea, quam proxime fortaſſe nominaſti, intelligas, an de alia maiore, aut minore. Si Græce dicam δραχμὴ ἑκατοστημόριον μνᾶς: generaliter loquor. Si
D dico, δὸς ἑκατοστημόριον τῆς μνᾶς, intelligo de ea, de qua aut locutus ſum, aut de qua tu ſcis me velle loqui. In vulgari ſermone, puta Italico, aliud eſt dicere, *la terza parte d'uno ſcudo*; aliud, *la terza parte dello ſcudo.* Nam per hoc nomen VNVM, generaliter: & per articulum, definite loquimur tam Italice, quam Hiſpanice, Gallice, aut Teutonice. Sed Hebraiſmus, mira locutione cum conſtruit partes cum ſuo toto, addit articulum Emphaticum HE. vt שִׁשִּׁית הָאֵיפָה ἑκτημόριον τοῦ Ἐφα, ſextans ipſius Epha, cum dicendum fuerit, ſextans vnius Epha

de nulla enim Epha ante locutus eſt. Ezek. XLVI. 14. Item שְׁלִישִׁית הַהִין τριτημόριον τοῦ ἱν: Triens ipſius Hin. At volebat dicere, Triens vnius Hin. Nam antea nulla mentio Hin. Ezekiel XLV. 11. Et ibidem מַעְשַׂר הַחֹמֶר הַבַּת δεκατημόριον τοῦ ὤμερ τὸ βάτον. Batum eſt decima pars ipſius Homer, hoc eſt, vnius Homer. Item עֲשִׂירִית הַחֹמֶר הָאֵיפָה: decima pars ipſius Homer, pro vnius Homer. Sed illud illuſtre exemplum Exodi XXX. 13. מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל ἥμισυ τοῦ σίκλου, dimidium ipſius Sicli, hoc eſt, vnius Sicli. Nullum enim Siclum antea nominarat. Nolo huc plura exempla adducere, cum tamen plurima eiuſmodi in Bibliis ſacris occurrant Igitur hic חֲצִי הַשָּׁבוּעַ dimidium ipſius Septimanæ eſt dimidium vnius Septimanæ generaliter & indefinite, ex proprietate Hebraiſmi. quo nihil verius eſt. Partitio igitur Hebdomadum apud Danielem ita eſt: dimidia, vna, ſeptem, ſexaginta duæ. Sunt igitur anni 493½. Iſta dimidia ſeptimana, excurrens ſupra ſummam ſeptuaginta, omnium tam veterum, quam recentiorum oculatiſſimam vigilantiam effugit. At nos illam iure aſſerimus; & auctori ſuo reſtituimus. Ita igitur Gallice vertendum: *La moitié d'vne ſepmaine:* non autem, *la moitié de ceſte ſepmaine ou d'icelle ſepmaine.* Nam & falſum eſt, & mihi olim impoſuit. Quod ſi exprimendus erat articulus, omnino vera erat interpretatio, quam priori editione attulimus: dimidium ſeptimanæ Chriſtum prædicaſſe, & dimidio ſublatum iuge ſacrificium. Nam quamuis diſiuncta ſint tempora; tamen numero coniuncta ſunt, niſi velimus negare, duos ſemiſſes aſſem conſtituere. Quod tamen viſum eſt ioculare multis, qui meam priorem interpretationem legerunt. Mercator quidam Toloſa Burdegalam profectus, putat a profectione ſua, ad reditum, ſeptem ſeptimanas, ſex negotiatus eſt Burdegalæ: dimidiam impendit in abitu, alteram dimidiam in reditu. Diſiuncta ſunt tempora profectionis & reditus. Quæro ab iſtis Criticis, duæ illæ dimidiæ ſeptimanæ toto interuallo negotiationis a ſe diſſitæ coniungendæne ſint numero, necne? Qui ſeptem ſeptimanas putat a profectione, ad reditum, & ſex imputat negotiationi, an ideo excipiet ſeptimam a numero, quia diuiſa eſt tempore? Hæc non merebant confutari. Sed ideo monui, vt intelligant iſti, ſi articuli HE ὁριστικοῦ ratio habenda fuiſſet, nullam meliorem hac interpretatione adduci poſſe. Quam acuti ſunt iſti Cenſores! Sed valeant. non eſt res nobis cum illis. Iam igitur prehendimus initium Hebdomadum a ſecundo Darij Nothi. item conſtat, ab eo initio 493½ annos putandos eſſe. Id eſt, annum 494 currentem eſſe finem huius temporis a Daniele deſignati. Annus ſecundus Darij Nothi 4290 in periodo Iuliana, cyclo Lunæ XV. Igitur XIV addenda anno 494 currenti, ad methodum Lunæ. Proinde annus 494

currens

A currens a ſecundo anno Darij Nothi, eſt cyclus XIV Lunæ. Nam ſane anni 494, ſunt cycli Lunares 26 abſoluti. Totidem igitur cycli ſunt a ſecundo anno Darij Nothi, ad exitum temporis a Daniele definiti. Sed audiamus Danielem ipſum: SEPTVAGINTA HEBDOMADES DETERMINATÆ SVNT SVPER POPVLO TVO ET SANCTA CIVITATE TVA. Includit excidium Hieroſolymorum in hoc interuallum. Septuaginta igitur Hebdomades cum dimidia deſinunt in excidio Hieroſolymorum, teſte ipſo Daniele, quo quis melior interpres ipſius? A ſecundo anno Darij Nothi, ad excidium Hieroſolymorum, ſunt anni 493 abſoluti, vt ex libro v
B coniicere potes. Hieroſolyma deleta cyclo Lunæ XIV. Iam oſtendimus 494 annum currentem a Dario Notho eſſe quartumdecimum annum cycli. Omnia igitur conueniunt. Annus ſecundus Darij Nothi 4290. Adde 493 abſolutos. Habes annum periodi Iulianæ 4783. qui profecto eſt annus Hieroſolymorum deletorum, cyclo Lunæ XIIII, Solis XXIII, vt habes libro v. Itaque initium Hebdomadum, Edictum Darij Nothi, Daniel IX. 25: finis, βδέλυγμα ἐρημώσεως. IX. 27. Matthæi XXIIII. 15. Marci XIII. 14. Lucæ XXI. 20. Addit, POST HEBDOMADAS SEXAGINTA DVAS CÆDETVR MESSIAS. Annus paſſionis in periodo Iuliana 4746.
C De quibus ſi retexantur anni 434, quæ ſunt ſeptimanæ ſexaginta duæ, peruenietur ad annum periodi Iulianæ 4313, qui eſt annus quintus Artaxerxis Memoris, qui tertium a Cyro Reſcriptum ad Satrapas Syriæ dedit de inſtaurandis Hieroſolymis, & ſumptibus in ſacrificia templi erogandis. Quare ſine vllo dubio Artaxerxes Memor anno v imperij ſui reſcriptum illud dedit: a quo tempore, vſque ad finem ſexti anni, Eſdras indixit profectionem popularibus ſuis. Itaque ad apparatum omnem itineris, ad colligenda vaſa, ad exciendos vndicunque Iudæos, opus fuit vt minimum biennio. Septem reliquæ ſeptimanæ quo pertineant, neque Daniel definiuit, neque ego ſcio. Sed interrupta eſſe hæc interualla, non autem continua, & ſupra demonſtrauimus, & res ipſa loquitur. Ab anno periodi Iulianæ 4290, ad an-
D num 4313, id eſt, ab Edicto Darij Nothi, ad Reſcriptum Artaxerxis Memoris, anni ſunt XXIII, qui ſunt longe minores ſeptem hebdomadibus, & ipſi non ſunt ſeptenarij. Ego non dubito eos 49 vacare; hoc eſt, non habere epocham, ad quam referantur. Septimana autem illa, quæ confirmabit fœdus, dupliciter accipi poteſt. aut enim integra, aut diuiſa non quidem tempore, ſed cauſſa. Integra poſt paſſionem: diuiſa, dimidium ante, alterum dimidium poſt paſſionem. Sed quæ acta vel geſta illi tempori attribuenda ſint, viderint eruditiores. Mihi ſatis eſt, hæc a tyrannide Scriptorum noſtri temporis vindicaſſe, Regibus

Perſidos ſua tempora in ſacris libris aſſignaſſe, verba Danielis ex mente ipſius explicaſſe, nihil de noſtro attuliſſe, commenta vaniloquorum hominum confutaſſe. Ergo 490 anni a ſecundo anno Darij Nothi deſinunt in anni duodecimi Neroniani initia, iam tum Iudæis bellum crepantibus, & aperte a Romanis deſciſcentibus: a quo tempore, ad excidium templi, anni ſunt tres cum ſemiſſe, nimirum dimidium ſeptimanæ, quod excurrit ſupra ſummam annorum 490, vt perſpicue demonſtratum eſt. Cauſſa ignorati epilogiſmi Hebdomadum nata eſt ex audacia interpretum, qui inſtituunt alium finem Hebdomadum ab eo, quem Daniel præſcribit. Daniel enim ita clare loquitur, vt & puero pateat, eas Hebdomadas in Hieroſolymorum deſolatione terminari. Ab edicto igitur inſtaurandæ vrbis incipiunt, & in eius excidio deſinunt. Neque enim fruſtra caput Hebdomadum ad integrandum ſtatum Hieroſolymorum pertinet, cum earum finis ad eiuſdem vrbis caſum & deletionem conferatur. Neque vero poſſumus eorum conſilium probare, qui contra mentem Danielis finem alium earum ſtatuunt; vt neque eorum, qui aduerſus ſententiam Hieremiæ principium ſeptuaginta annorum deportationis aliunde capiunt, quam a capto Iechonia. Non mirum igitur, ſi illis noſtræ rationes nihili ſunt, quibus tam facile eſt Prophetarum verba inſuper habere. Neque nos ſoli initium Hebdomadum a ſecundo anno Darij Nothi deducimus, cum multi veterum ab eodem capite illas hebdomadas ordiantur. Non mediocriter lætati ſumus, cum vidimus eos veteres idem nobiſcum ſentire. Nos vero ad interpretationem harum rerum nihil de noſtro attulimus. Omnia ex veteri hiſtoria, quam iſti diuini viri adeo aſpernantur, depromſimus: nullos reges Perſidis commenti ſumus. Non eo impudentiæ venimus, vt diceremus, Ieſum filium Iozedek, ſummum Pontificem Iudæorum, cum XXXVI annis præfuiſſet ſacerdotio, profectum fuiſſe ad regem Darium, quo abſente, Ioachimus eius filius vicem patris functus ſit interea ſacerdotio annis octo. cui germanum eſt deliramentum, Ioachimum, mortuo patre, iterum apud Iudæos ſacerdotio functum annis XXVIII, vſque ad filium Eliaſibum, qui cæperit eodem anno ſacerdotium adminiſtrare, quo Nehemias Hieroſolyma venerit. Quæ omnia olent mercem Annianam, & tabernam illam mendaciorum. Non igitur operam noſtram luſerimus, ſi noſtris lucubrationibus, aut veritatem ab eius hoſtibus exprimamus, aut ſaltem ab illis impetremus, vt ſi nolunt ad ſeria ſe conuertere, deſinant ſaltem nugari.

RESI-

RESIDVA TEMPORVM. ET DE PRIMORDIIS A PRISCI FRANCORVM IMPERII.

SVNT & alia temporum analecta non pauca tam in ſacra, quam externa hiſtoria. Ea neque exiguo tempore diſcuti, neque breuibus diatribis comprehendi poſſunt, & proprios ac ſingulares libros ſibi depoſcunt: cuiuſmodi ſunt interualla iudicum Iſrael, quæ ſi illis numeris annorum contexantur, quibus ſigillatim in ſacris libris definita ſunt, longe maius erit interuallum ab Exodo, ad conditum templi, quam 479 annorum ſolidorum, quantorum finitur illud ſpatium ab ipſa templi hiſtoria. Sed hæc non indigent diligentia no- B ſtra, quod ante nos docti viri hanc operam occuparunt. Quod autem præſtitimus in Hebdomadibus Danielis, id in reliquis obſcurioribus id genus vnuſquiſque experiri poteſt, præſertim in externa hiſtoria, Græcorum dico, & Romanorum. Sed Græcorum diligentia nihil reliquum fecit poſterorum induſtriæ ad inueſtigationem temporum. quo minus in ea laborandum eſt. In hiſtoriæ Romanæ temporibus, a Palilibus primis, ad tempora Domitiani, vt fortaſſe non tam accuratam operam præſtiterunt viri peritiſſimi, vt in aliquibus erratum non ſit (& quidem in aliquibus erratum eſt) ſic non adeo erratum eſt, vt locus non ſit emendationi. Hinc autem ad Conſulatum Auſonij, neque omnia ſana ſunt, neque omnibus medicina C fieri poteſt. At a Conſulatu Auſonij, ad Iuſtinianum, omnia paria Conſulum conſeruata ſunt ope Marcellini Comitis v. c. qui vnico aureolo libello magnam a poſteritate iniuit gratiam. Diſcerpto a barbaris nationibus imperio, nullarum gentium opes validiores, imperium illuſtrius, laus belli maior fuit, quam Francorum. quod quidem nemo negauerit. Sed primordia tanti imperij in tenebris latent, quod & ex veteribus ſcriptoribus nullus, qui eas res tradiderit, hodie extat, præter vnicum Gregorium Turonenſem: & quæ ille Epiſcopus ſcriptis prodidit, multum laborant & a ſæculi illius, & ab ipſius hominis culpa, qui multa negligenter tractat, & quædam non recte omittit. Magna tamen illi Scriptori gratia, qui in tanto neglectu D hiſtoriæ, animum ad hæc ſcribenda appulit. Quare abſque eo foret, metuendum erat, ne fabuloſus Hunnibaldus pedem in poſſeſſionem illius hiſtoriæ poneret, quem in iis, quæ Gregorius tacuit, ſequutus eſt Sigebertus monachus Gemblacenſis. Operæprecium facturus videor, ſi in libris Gregorij eam operam ponam, quam in reliquis præſtitimus. Sic & de bono ſcriptore, & de Gallia mea bene mereri pro virili conabor. Si igitur ſingulorum Gregorij librorum geſta ad ſua tempora conferam, ſatis hoc fore videbitur

tur ad hiſtoriam primorum Franciæ Regum illuſtrandam, & Annales noſtræ Galliæ corrigendos, qui in hac parte multum mendoſi ſunt. A Quia igitur tranſitus Martini illi eſt veluti titulus & index temporum, primo tempus exceſſus illius Epiſcopi diſcutiendum : in quo Proſper, & poſt eum Sigebertus, atque adeo Gregorius hic noſter cæcutiunt : cuius hæc verba ſunt ex capite XLVI primi libri. *Arcadij vero, & Honorij ſecundo imperij anno, ſanctus Martinus Turonorum Epiſcopus, plenus virtutibus, & ſanctitate, præbens infirmis multa beneficia, octogeſimo, & primo ætatis ſuæ anno, Epiſcopatus autem* XXVI, *apud Condatenſem diœceſis ſuæ vicum excedens a ſæculo, feliciter migrauit ad Chriſtum. Tranſiit autem media nocte, quæ dominica habebatur, Attico, Cæſarioque Conſulibus.* Inueſtigemus ex ipſius B verbis, quæ in fine operis collegimus. A primo anno Decij Imp. ad tranſitum Catiani Epiſcopi Turonenſis, putat annos L. Hinc ad ordinationem Lidorij, XXXVII. porro ad ordinationem Martini, annos XXXIII. quibus adiice tempus epiſcopatus Martini, annos XXVI, menſes IV, dies XXVII. Fiunt anni 146, menſes 4, dies 27 : qui ſi putentur a primo anno Decij, qui erat 250 Chriſti Dionyſianus, Martinus deceſſerit anno Chriſti 396, Indictione nona. Sed annus ſecundus Arcadij & Honorij, Attico & Cæſario COSS. erat Indictio decima, auctore Marcellino Comite, hoc eſt, annus Chriſti 397. Itaque vno anno minus dixit: quia iuxta hæc, Martinus Epiſcopus deceſſit anno Chriſti 397, cyclo Solis XIV, litera Dominicali D. Proinde vndecima Nouembris fuit feria quarta. Sed ait fuiſſe C Dominicam. Scribit enim deceſſiſſe a media nocte, quam noctem ſecuta eſt Dominica. Ergo litera Dominicalis fuit G. proinde Cyclus Solis XII, annus Chriſti 395. Noli ergo dubitare, quin veram feriam exceſſus Martini retulerit ex Actis hiſtoriæ illius Epiſcopi, ipſum autem hariolatum eſſe annum Conſulatus Cæſarij & Attici, & addidiſſe de ſuo. Conſtet ergo Martinum deceſſiſſe anno Chriſti 395. quæ epocha tenenda, quod ea, tanquam munimento, computatio omnium temporum Gregorianorum inſiſtat. Quam incertum fuerit tempus obitus huius Epiſcopi, indicat Sigebertus, qui ait ſecundum quoſdam obiiſſe anno 399, ſecundum alios 402. Neutrum autem verum. D Falſum igitur, quod ſcribit Sigebertus, ſecundum Proſperum deceſſiſſe anno V Arcadij & Honorij. Nam quamuis hoc dixit Proſper, tamen anno quinto Arcadij & Honorij, id eſt, Chriſti 400, vndecima Nouembris fuit Dominica. Proſper autem hoc dicit in paruo Chronico, quod vir clariſſ. P. Pithœus noſter edidit, de quo infra. Nam in veteri codice illius Chronici e regione anni CCCCI obitus Martini notatur mendoſe, vt ex iis, quæ demonſtrauimus, conſtat. Addit Grego-

A Gregorius, a Paſſione Domini, ad tranſitum Martini, eſſe annos
cccc xii. Idem numerus totidem literis repetitur fine librorum
quarti & decimi. Sed facilis lapſus fuit. Legendum enim ccclxii:
qui anni 362 annis 33 Chriſti adiecti fiunt 395. Ergo Martinus
obierit anno 396, vt collegimus ex fine libri decimi. Sed id falſum
eſſe iam conuicimus. Conſtat tamen ccclxii legendum, pro
ccccxii. In libro ſecundo perſequitur primordia gentis Francorum:
ſed nihil certi adfert. Primorum enim regum Faramundi, Hlodionis,
Merouei, Hilderici nomina tantum profert: tempus imperij eorum
præterit: fortaſſe, quia nullus ſcriptor illud definiuerat: quod tamen
falſum eſt. Proſper enim Aquitanus floruit cl annos ante hunc Gre-
B gorium. Huius extant duo Chronica. Alterum Euſebiano ſubtextum
eſt: alterum breuiſſimum ab eruditiſſimo viro P. Pithœo I. C. noſtro e-
ditum eſt, vt iam diximus, ſine adiectione annorum Chriſti. ſed in
quibuſdam manuſcriptis anni Chriſti appoſiti ſunt. Prius per paria Con-
ſulum digeſtum eſt: poſterius habet tantum ſeriem annalem rerum ge-
ſtarum. Huiuſmodi duplicis generis plura olim extabant Chronica. In
quibus autem digeſti erant Conſules, ea vocabantur Conſularia. Gre-
gorius Turonenſis lib. ii. cap. ix. *Nam & in Conſularibus legimus, Theo-
domerem Regem Francorum filium Ricimeris quondam, & Aſcilam ma-
trem eius gladio interfectos.* Reliqua, in quibus Conſules digeſti non e-
rant, vocabantur Chronica: quale eſt hoc Proſperi, de quo nunc lo-
C quimur. In eo igitur libello Faramundi, Hlodionis, & Merouei no-
tata ſunt initia: quæ tanto certius ſcire potuit, quanto propius ab il-
lis temporibus abfuit. Eius enim Chronicon vulgare definit in Con-
ſulatum Valentiniani vi, & Nonij, lxiv annis ante obitum Hlodo-
uei, indictione xiii, qui erat annus Chriſti 445. At Chronicon Pi-
thœanum definit in Conſulatum Valentiniani viii, & Anthemij, qui
congruit anno Chriſti 455. Illi igitur fides de rebus Francorum ha-
benda eſt, non vaniloquo Hunibaldo illi, aut Sigeberto, qui illum
aliquando ſequitur. In manuſcripto igitur Codice iſtius Chronici, e
regione anni Chriſti ccccxxi, hæc leguntur, quæ deſunt in Pi-
D thœana editione: *Hieronymus apud Bethlehem moritur, anno ætatis*
xcviii. Sequenti autem anno ccccxxii apponitur: *Solis hoc anno
facta defectio. Faramundus regnat in Francia.* Iam ex Conſulari Chro-
nico Proſperi ſcimus Hieronymum obiiſſe Theodoſio ix, & Con-
ſtantio iii coss. quæ erat indictio tertia, teſte Marcellino Comite
v. c. Et proinde fuit annus Chriſti 420. Ergo defectio Solis conti-
git anno 421. quod verum eſt. Defecit enim Sol eo anno xvii Mai,
cyclo Lunæ quarto, feria tertia. Initium igitur Faramundi con-
gruit anno Chriſti Dionyſiano 421, non 419, vt eſt apud Sigeber-
tum.

tum. Quod Faramundus, non Waramundus ſcribendum ſit, non A monerem, niſi viderem Germanos quoſdam doctos viros ita cenſuiſſe: quod in illis ferendum non eſt. Nam quomodo W potuit in F degenerare? Quid ſit FARA, vnde nomen Faramund compoſitum, pete ex Paulo Longobardo. Francorum enim, Gottorum, Longobardorum, Vandalorum eadem Dialectus fuit, nempe Teutonica. Rurſus in manuſcripto Codice ad annum CCCCXXXIII, hæc leguntur: *Placidia tandem illata optato regno. Hlodius regnat in Francia.* At in Chronico Conſulari Proſperi: *Theodoſio* XI *& Valentiniano* COSS. *Placidia Auguſta, & Valentinianus Cæſar mira felicitate Iohannem tyrannum opprimunt, & regnum victores recipiunt.* Erat indictio VIII, teſte Marcellino Comite. Proinde is erat annus B Chriſti 425, non 433, vt perperam anni Chriſti ibi putantur. Ergo initium Hlodvvin, quem Chlodionem vocant, conſurgit ex anno Chriſti vulgari 425. Itaque quadriennium tantum regnauit Faramundus. Anni vero Chriſti in veteri codice perturbati ſunt, vt dixi. Nam e regione anni CCCCXXXVI, notata eſt Vandalorum in Africam traiectio. quæ tamen facta eſt anno Chriſti CCCCXXVII. Sed ſunt errores librariorum. Denique anno CCCCLI ſubnotata ſunt: *Bleda Chunnorum Rex Attilæ fratris fraude percutitur: cui ipſe ſuccedit.* Sed hoc accidit indictione XII, Theodoſio XVIII, & Albino COSS. vt ex Chronico Conſulari didicimus, anno Chriſti CCCCXLIV. Poſtea ſequitur e regione anni CCCCLII, *Noua iterum Orienti conſurgit ruina, qua ſeptuaginta non minus ciuitates Chunnorum deprædatione vaſtatæ, cum nulla ab Occidentalibus ferrentur auxilia. Merouens regnat in Francia.* Hæc contigerunt indictione XV, Ardabure & Calepio COSS. item indictione prima, Zenone & Poſthumiano, anno Chriſti CCCCXLVIII. Quare anno Chriſti 448 cæpit regnare Meroueus, vt etiam exſtat in Sigeberto. Indubitata ergo deprehendimus horum regum initia. Ipſe enim Proſper Hlodione & Merouco regnantibus hæc ſcribebat. Itaque, vt dixi, eius ratio habenda, non aliorum, qui leuibus coniecturis ad ea indaganda nituntur. De Hilderico non mirum ſi nihil notatum. Hoc enim breue Chronicon deſinit ante initia illius regis. Quare pro D incertis ea reliquimus. Ab initio Merouei, ad initium Hlodouei, anni ſunt XXXI. Quod ſi XXIV Hilderico attribuantur, vt cenſet Aimoinus, ergo VII annos tantum regnauerit Meroueus. Sed hæc incerta. Poſtquam Gregorius libro ſecundo de aduentu Hunnorum (qui & Chunni) quædam quaſi in anteceſſum protulit, deinde turbato ordine, ad initia Francorum regreditur. Igitur de aduentu Hunnorum verba faciens ita ſcribit lib. II. cap. III. *Tunc & Sol teter apparuit,*

A *ruit, ita vt vix ab eo pars vel tertia eluceret. Credo namque pro tantis ſceleribus & effuſione ſanguinis innocentis*, &c. Et ſequenti capite: *Multa enim hæreſes eo tempore Dei Eccleſias impugnabant, de quibus plerumque vltio diuina data eſt.* Et reliqua. Videtur a noſtro Proſpero accepiſſe, qui ſub anno primo Imp. Marciani hæc ſubnotat: *Hac tempeſtate valde miſerabilis Reipublicæ ſtatus apparuit, cum ne vna quidem ſit abſque barbaro cultore Prouincia: & nefanda Arrianorum hæreſis, quæ ſe nationibus miſcuit, Catholicæ nomen fidei toto orbe diffuſa præſumat.* Vides eum loqui de præſentibus. Nam hæc videns ſcribebat. Ergo primo anno Marciani Imp. Solis defectio fuit, vt notat Gregorius, Valentiniano VII, & Auieno COSS. indictione III,
B anno Chriſti CCCCL. quæ defectio contigit Aprilis XXVII, cyclo Lunæ XIV, Solis XI, feria V. Itaque anno ſequenti Gregorius dicit Attilam in Gallias irrupiſſe, in ipſa ſancti Paſcha vigilia. Hoc igitur contigit anno Chriſti CCCCLI, indictione IV, Marciano Aug. & Adelphio COSS. In margine Chronici Victoris Tununenſis Epiſcopi, Toriſmundi annus primus annotatur e regione Conſulatus Marciani. Toriſmundus vero filius erat Theodorici in prælio illo Catalaunenſi interfecti. Quare idem dicit Caſſiodorus in ſuo Conſulari: MARTIANVS AVG. ET ADELPHIVS. *His* COSS. *Romani Aetio duce Gothis auxiliaribus contra Attilam in campis Catalaunicis pugnauerunt, qui virtute Gothorum ſuperatus abſceſſit.* Nam ad-
C uentu Gothorum auxiliarium cognito Attila, omiſſa Aurelianorum oppugnatione, ad Matronam flumen caſtra mouit, & ſecundum flumen exercitum ducens in campeſtribus Catalauni oppidi caſtra poſuit, ad locum, qui Mauriacus dicebatur: vbi commiſſum eſt illud memorabile prælium. Quare hallucinantur, qui in campis Toloſenſibus, quibus Cattalanis nomen eſt, hoc contigiſſe dicunt. Nam & ſeries geſtorum, & nomina locorum repugnant. Aliter enim campi Cattalani, a Cattalanis barbara natione, quæ Tectoſagum loca primum, deinde Hiſpanias inſedit, dicti ſunt; aliter Campi Catalaunici ab oppido Catalauno. Vt puerilis eſt error, ita minimo negotio confutatur. Poſt multa addit Gregorius de quibuſdam Epiſcopis Gallia-
D rum, & præſertim de Sidonio Apollinari Auguſtonemeti Aruernorum Epiſcopo, qui ex iis, quæ de tempore obitus eius ſnmmi viri memorat, nobis præiuit ad annum, quo is deceſſit, indagandum. Ait diem proximum ab eius obitu, fuiſſe Dominicam. Iam ex Eccleſia Auguſtonemetenſi (Clarum montem vocant) conſtat eum deceſſiſſe XXIII Auguſti. Ergo XXIV fuit Dominica, litera Dominicali E. Ex ſchedio veteri Cluniacenſi, in quo erat ſcriptum eius epitaphium, additum erat obiiſſe, Zenone imperante. Proculdubio igitur hoc

contigit anno 480 Chriſti, cyclo Solis XIII. Nam non videtur anno 486, cyclo Solis XIX. Nimis enim remotum eſt tempus. In ſchedio igitur ita ſcriptum fuit Epitaphium, quod P. Pithœus noſter, vir ſumma & probitate & eruditione, nobis communicauit: A

C. SOLLII APOLLINARIS MODESTI SIDONII.

Sanctis contiguus, ſacroque Patri,
Viuit hic meritis Apollinaris,
Inluſtris titulis, potens honore,
Rector militiæ, forique iudex,
Mundi inter tumidas quietus vndas,
Cauſarum moderans ſubinde motus B
Leges barbarico dedit furori.
Diſcordantibus inter arma regnis
Pacem conſilio reduxit amplo.
Hæc inter tamen & philoſophando
Scripſit perpetuis habenda ſaclis.
Et poſt talia damna gratiarum
Summi Pontificis ſedens cathedram
Mundanos ſoboli refundit actus.
Quiſque hic, dum lacrimis Deum rogabis,
Dextrum funde preces ſuper ſepulcrum.
Nulli incognitus, & legendus orbi C
Illic Sidonius tibi inuocetur.

XII. *Kal. Sept. Zenone Imperatore.* XII Kal. Sept. ponit, cum Eccleſia Aruernorum a prima vſque antiquitate retineat X Kal. Alioqui ſi obierit XII Kal. hoc fuerit anno Chriſti quidem 482, imperij autem Zenoniani ſeptimo. Non igitur omittenda erat tanti viri memoria, præſertim cum hæc notatio continuet ſeriem temporum imperij Francorum. Obiit igitur Sidonius anno V. Zenonis Auguſti, poſt conſulatum ipſius Zenonis, Fl. Baſilio iuniore V.C.COS. anno ſecundo Hlodouei, vt poſtea demonſtrabitur, indictione tertia, X Kal. Sept. Sabbato. Ab exceſſu Martini, ad exceſſum Hlodvvin ſecundi, D quem Hlodoueum vocat, annos putat CXII. qui etiam numerus non notis, ſed verbis conceptus extat apud Adonem Viennenſem, vt omnis ſuſpitio erroris abſit. Martinus autem obiit anno Chriſti CCCXCV, vt ſupra demonſtratum eſt. Ergo Hlodoueus, ſiue Hldovvin ſecundus obiit anno DVII. Sed ipſe putat obitum Martini ab anno CCCXCVII, Attico, & Cæſareo COSS. Hoc pacto Hlodoueus obierit anno Chriſti DVIIII. Hoc demonſtrandum eſt. In tertio Concilio Aurelia-

A Aurelianenſi, in fine ita ſcriptum eſt: *Die Nonarum menſis tertij*
quarto, Paulino iuniore, viro clariſſimo Conſule, anno Domini Hilde-
berti XXVI. Iſte Paulinus fuit Conſul cum Iuſtiniano quartum Con-
ſule, indictione XII, & proinde anno Chriſti DXXXIV, cyclo Lunæ
tertio. Si annus XXVI Hildeberti Hlodouei filij erat tertius cycli,
ergo primus eiuſdem Regis erat XVI cycli, & proinde cæpit regna-
re anno 509, quo ſcilicet pater obiit. Rurſus in quinto Concilio Au-
relianenſi ita legimus: *Concilium Aurelianenſe quintum circa tempora*
Pelagij Papæ primi habitum ſub die V *Kalend. Nouemb. anno* XXXVIII
Regni Domini Hildeberti Regis, indictione XIII, *poſt Conſulatum Pau-*
lini, anno XII. Duodecim anni poſt Conſulatum Paulini ad XXVI
B annum Hildeberti adiecti componunt annum XXXVIII Hildeberti.
Itaque error non eſt: & erat annus Chriſti DXLVI, indictione IX.
Error eſt igitur in indictionis notatione. Triginta autem annos regnaſ-
ſe dicit. Igitur initium Hlodvvin ſecundi, ſiue Hlodouei, aut, vt Re-
migius, Hlodouici, cadit in annum Chriſti 479. Et quia quinque
annos dicit vixiſſe poſt prælium Vocladenſe; ergo illud memorabile
prælium incidit in annum Chriſti 504, non autem 508, Celere &
Venantio COSS. vt quidam coniiciunt ex Caſſiodoro. Eſt autem Vo-
cladum caſtrum in planis Pictauienſis territorij ſitum, ab vrbe Picta-
uienſi X millibus paſſuum diſtans, vt etiam notat hiſtoricus, & qui-
dem adhuc nomen retinens, ſed Pictonica pronunciatione diſtortum,
C & *Voglai* dictum. Ea planities porrecta in aliquot millia paſſuum
patet, locus plane idoneus pugnæ. Quare is eſt vere locus, & an-
nus tam inſignis prælij: quem deſignauimus ideo, vt Annalium
Gallicorum ſcriptores ſuo loco notare poſſint. Deprehenſo anno ex-
ceſſus Hlodouei, tenemus initia quatuor eius filiorum, Hlotarij
Sueſſonum, Theoderici Metenſium & Remorum, Hlodomiri Aure-
lianorum, Hildeberti Pariſienſium Regum. Videtur autem noſter
Gregorius ignoraſſe multa, aut ſciens præteriiſſe. Nam confuſe om-
nia tradit. Quatuor igitur illi Reges fratres Hlodvvin ſecundi, ſiue
Hlodouei filij incipiunt regnare anno Chriſti 509: quod aperte de-
monſtratum eſt, & confirmatur anno XII poſt Conſulatum Baſilij
D V.C. indictione prima, quo anno Hlotarium regnaſſe annos XLIV,
teſtatur Marcellinus Comes. id eſt, anno XII poſt Conſulatum Baſi-
lij, qui erat 553 Chriſti, iam annos XLIIII abſolutos Hlotarius im-
perauerat. In quo aduertenda locutio etiam familiaris huic noſtro
Gregorio, cum Theodericum ait obiiſſe viceſimo tertio anno regni
ſui, filium autem eius Theodebertum quartodecimo, non vtique
fluentes annos ex conſuetudine ſermonis Latini, ſed abſolutos intel-
ligendum. Propterea ab exceſſu Hlodouei, ad exceſſum Theodeberti,

putat annos abſolutos XXXVII. tot enim faciunt 23 cum 14. Ita igitur Theodebertus Theuderici filius cæperit regnare anno 532: Theudvvaldus autem Theuderici filius anno 546. Libro IV. cap. IX ponitur Theudvvaldi Regis obitus, & expeditio Hlotarij in Saxones rebellantes. Vtrumque, teſte Marcellino, contigit indictione prima, anno XII P.C. Baſilij V.C. anno Chriſti 553. Regnauit igitur annos abſolutos VII. quod intelligit Gregorius ex vſu ſuo loquendi, cum ait, ſeptimo anno regni obiiſſe: id eſt, abſoluto. Geſta capitis XIIII pertinent ad annum 555, qui erat XIIII poſt Conſulatum Baſilij V.C. indictione III. Vide Marcellinum Comitem eadem referentem, quæ Gregorius memorat. Geſta capitis XVII pertinent ad annum ſequentem, auctore Marcellino, vbi perperam Chriſtianus legitur pro Chramnus. quam vocem imperiti librarij exiſtimarunt eſſe compendium, quaſi ſcriptum fuiſſet Chrãnus: quod notat Chriſtianus. Sed ex idiomate priſcorum Francorum ſcribendum erat ſine C Hramnus. In eundem quoque annum 555 conferendus obitus Hildeberti Regis, ex eodem Marcellino: cuius mentio fit capite XX, non adiecto regni tempore. Regnauit igitur annos abſolutos XLVI. Cap XX, Hildebertus moritur. Hoc contigit indictione V. Auctor Marcellinus Comes. Ergo anno Chriſti 557. Proinde obiit anno regni ſui XLIX. Tot enim ab anno Chriſti 509 putandi ſunt. Itaque recte Aimoinus Monachus lib. II ait obiiſſe anno regni XLIX. Sequenti capite obitus Hlotarij refertur, anno LI regni ſui, hoc eſt, abſoluto. quæ eſt hominis vſitata loquutio. Obiit igitur anno Chriſti 560. Sed quod capite proximo retulit de Chramno cum vxore & liberis combuſto, hoc accidit anno XVII P.C. Baſilij V.C. indictione VI, hoc eſt, anno Chriſti 558. Auctor Marcellinus. Ergo inter caput XX, & XXI, interiectum fuit triennium ſolidum. Patri Hlotario in regno ſucceſſerunt quatuor filij, Hilpericus vir Fredegundæ, Sueſſonum Rex: Haribertus Pariſiorum: Gunthchramnus Aurelianorum: Sigebertus Metenſium & Remenſium, vir Brunichildis, mulieris Hiſpanienſis, Wiſigothorum ſanguinis. De Hilperico ita Fortunatus: *Hilperice* POTENS, *ſi interpres barbarus extet*, ADIVTOR FORTIS *hoc quoque nomen habes.* Aperte ſignificat barbara dialecto, id eſt, Teutonofrancica, Hilperic idem eſſe, quod ADIVTOR POTENS ſeu FORTIS: quod verum eſt. In fine operis Gregorius ait annum 597 eſſe XXIX Gunthchramni: & Fredegarius annum 600, eſſe XXXII eiuſdem Gunthchramni. Cæpit igitur regnare anno 568, aut 569: & conſequenter falſum fuerit, patrem eius Hlotarium obiiſſe anno 560. Rurſus Alboin Langobardorum Rex ingreſſus eſt Liguriam indictione

A indictione ineunte tertia, tertio Nonas Septembris, hoc eſt, anno
Chriſti 569. Auctor Paulus Diaconus libro II, cap. XXV: atque iiſ-
dem diebus, quibus Langobardi Italiam inuaſerunt, idem Paulus
ſcribit, Francorum Regnum, mortuo Hlotario rege, ab eius quatuor
filiis diuiſum fuiſſe, lib. eodem, cap. X. Sed hallucinatur ille Lango-
bardus, & annis nouem plus dicit. Capite XXXI, narrat Kalendis O-
ctobris ita Solem obſcuratum apparuiſſe, vt nec quarta quidem pars
in eodem lucens remaneret, ſed tetrum atque decolorem, quaſi ſac-
cum viſum fuiſſe. Nouilunium non potuit contingere Kal. Octobris
illo ſæculo, niſi anno 574. ſed illis Kalendis Sol obſcurari non po-
tuit: neque vlla defectio Solaris contingere. quod valde miror. Sed
B cum capite XXXIII, mentio iniecta ſit de obitu Iuſtiniani, qui conti-
git anno 575, haud dubie illam obſcuritatem Solis anno 574 con-
tigiſſe neceſſe eſt, quod neſcio quomodo fieri potuerit Kal. Octobris,
cum motus Latitudinis valde abhorreat. Videtur legendum Kal. Sep-
tembris, non Octobris. Et verum eſt. Ecce in fine libri quarti, a tran-
ſitu Hlodouei, ad tranſitum Sigeberti eius ex Hlotario nepotis, pu-
tat annos 37, & 29, hoc eſt, 66. Hlodoueus vero obiit anno 509.
Ergo eius nepos Sigebertus obiit anno 575. Regnauit annos XIV.
Itaque anno 560, aut 561 cæpit regnare: vt prius collectum erat. Et
tamen anno 569 videbatur iniiſſe imperium. Hic ſcrupulus valde me
exercet. Quod autem Sigebertus Rex obierit anno 575, confirmatur
C ex capite XIX, in quo mentio fit Iuſtini imperatoris, qui cum inutilis
imperando propter mentis alienationem factus eſſet, aſſumptus eſt in
ſocietatem imperij Tiberius Conſtantinus eius filius, anno 576. Sed
& magis confirmatur capite XVII, in quo hæc verba notanda: *Eo anno
dubietas Paſchæ fuit. In Galliis vero nos cum multis ciuitatibus, quar-
todecimo Calendas Maias ſanctum Paſcha celebrauimus: alij vero cum
Hiſpanis, duodecimo Calendas Aprilis hanc ſolennitatem tenuerunt.* E-
rat annus ſecundus Hildeberti, hoc eſt, abſolutus, vt ipſe ſemper lo-
quitur. Proinde fuit Chriſti 577. Cyclus Lunæ VIII: Solis XXVI.
Litera Dominicalis C. Terminus Paſchalis XIIII, Kalendas Mai.
Ergo ipſo termino Paſcha celebratum. Quod valde miror. Capite
D XXV: *Anno quoque tertio Hildeberti regis, qui erat Hilperici &
Gunthchramni ſeptimus decimus.* Ex iſtis magis confirmatur initium
Gunthchramni, non ab anno 569, ſed a 560, ſumendum. Si an-
nus Chriſti 578 eſt XVII Gunthchramni abſolutus, id eſt, XVIII,
(nam ita ſemper loquitur) ergo annus 584 erit XXIIII, indictio-
ne ſecunda. Propterea in Concilio Valentino II recte ſcriptum ex-
tat: *Synodus habita in vrbe Valentina* X. *Kal. Iulij, anno* XXIIII
regni glorioſiſſimi Domini Gunthchramni Regis, indictione ſecunda.

In Concilio Lugdunenſi primo: *Synodus habita in ciuitate Lugdunenſi, anno ſexto regni glorioſißimi Gunthchramni Regis, indictione tertia.* Proculdubio legendum, *indictione tertiadecima.* Erat enim annus 565, ſextus fluens ab anno 560, quo obiit Hlotarius, & eius filius Gunthchramnus iniuit regnum. Caput 29, & 30 libri VI pertinent ad annum 583. Geſta Capitis XXXV libri VII conferenda in annum 584, qui erat decimus Regis Hildeberti. Sed mira in eo eſt auctoris hallucinatio. Cuius verba apponam: *Audientes deinceps eos infra muros vrbis Conuenicæ commorari, relictis plauſtris, ac diuerſis impedimentis cum populo minore, robuſtiores viri ipſum, ſicut iam Garumnam tranſierant, inſequi deſtinant. Quibus properantibus venerunt ad Baſilicam ſancti Vincentij, quæ eſt iuxta terminum Agennenſis vrbis, vbi ipſe martyr pro Chriſti nomine agonem dicitur conſummaſſe.* Vincentius Diaconus Aginnenſis capite truncatus eſt pro Chriſto, in loco, qui dicitur Pompeiacus ad ipſum Aginnum, V Idus Iunij: magnaque olim in veneratione fuit: adeo, vt omnia vetuſta templa nomine Vincentij conſecrata per totam Aquitaniam, huius Vincentij ſint, non illius Cæſarauguſtani. Sed poſtea obſoleuit eius memoria, & templa illius nomini dedicata, illi Cæſarauguſtano vindicata ſunt per inſcitiam temporum: hodieque natalis huius Vincentij Aginni, & in Aquitania non in Iunio, ſed in Ianuario colitur. De eo ſic Fortunatus: *Vertice ſucciſo rapuit qui ex morte triumphum.* At ille Cæſarauguſtanus inter tormenta defecit, teſte Prudentio eius populari. Igitur huius Vincentij Aginnenſis nomine Baſilica erat non longe Lugduno Conuenarum, ad vallem Caprariam, cuius Baſilicæ etiam hic auctor meminit libro primo Miraculorum, capite CV. Vallis Capraria diſtat Aginno pluſquam itinere quatridui. At Gregorius perperam interpretatur fuiſſe iuxta terminum Aginnenſis vrbis. Sed is ſcriptor, vnde deſumpſit, ita ſcripſerat, milites Gunthchramni Regis irrupiſſe in Baſilicam ſancti Vincentij, ſitam ad vrbem Conuenarum, qui martyr intra terminum vrbis Aginnenſis pro Chriſti nomine agonem dicitur conſummaſſe. Ita ſine dubio ſcriptum fuerat in actis illius belli, quod inter exercitum Gunthchramni Regis, & Gundobaldi geſtum eſt. Quare mire hallucinatus eſt noſter Gregorius. Aimoino videtur oboluiſſe de vitio. Itaque aliter narrat rem, ſed ita vt turbare potius, quam litem decidere videatur. Quod autem iſte annus fuerit 584 Chriſti, conſtat ex auctore Appendicis Gregorianæ, ſiue is eſt Fredegarius, ſiue alius, qui hæc geſta confert in annum Gunthchramni XXIIII, qui ex ſynodo ſecunda Valentina, vt ſupra demonſtratum eſt, erat annus Chriſti 584, indictione ſecunda. Hic annus omitti non debuit, quod nobilis ciuitas Lugdunum

A num Conuenarum, quæ per multos annos cum imperio Romano
floruerat, tunc ab exercitu Gunthchramni funditus euerſa fuit: ex
cuius reliquiis fanum Bertrandi, vbi hodie ſedes Epiſcopalis eſt, con-
ſtructum fuit. Vetuſtatem & ſplendorem eius ciuitatis teſtantur mo-
nimenta & epigraphæ quamplurimæ, quæ ibi extant hodie, quo-
rum partem deſcriptam penes nos habemus. Sed & fuit Colonia
Romanorum. Nam in Ptolomæi libris manuſcriptis ita legitur:
συνάπτοντες δὲ τῇ Πυρήνῃ Κομουένοι. Καὶ πόλις αὐτῶν ΛΟΥΓΔΟΥΝΟΥΝ
Κολωνία. Vox Κολωνία deeſt in excuſis. Quare duæ Lugdunenſes
Coloniæ fuerunt in Gallia. Lugdunenſis Conuenarum Nouem-
populaniæ, & Lugdunenſis Seguſianorum, primo deducta a L. Mu-
B natio Planco, deinde a Ti. Claudio Cæſare, dicta fuit COLONIA
COPIA CLAVDIA AVGVSTA LVGODVNVM. Auctor ve-
tus inſcriptio inter Viennam, & Confluentes Iſaræ ac Rhodani.
Hinc nihil occurrit in Gregorio, quod noſtram diligentiam poſcat,
vſque ad medium libri IX. In eo fœdus initum inter Gunthchram-
num, & Hildebertum Reges, anno Hildeberti XIII, qui erat Chri-
ſti 586. Liber decimus incipit a quintodecimo Hildeberti Regis
anno: aitque anno antecedente celebre illud diluuium incidiſſe, cu-
ius etiam meminit Gregorius Papa, Dialogo III, cap. XIX, adii-
ciens quinquennio fere ante conſcriptionem Dialogorum ſuorum
illam cladem inundationum fuiſſe. Certum eſt autem eodem tem-
C pore Pelagium Papam obiiſſe, & Gregorium in eius locum electum:
quod contigit anno 590, indictione nona ineunte a Septembri:
quæ indictio eſt prima ordinationis Gregorij, vt in lemmate epiſto-
larum eius comprehenſum eſt. Ergo annus XIIII Hildeberti Regis
erat 590, aut 589 Chriſti, vt etiam eſt apud Sigebertum. Sed
ſemper intellige annum XIIII abſolutum. Nam ita loqui hunc Gre-
gorium ſupra indicauimus. Ex vſu enim ſermonis Latini, is erat an-
nus XV fluens Hildeberti. Ergo anno quinto ordinationis ſuæ Gre-
gorius Papa cæpit ſcribere Dialogos ſuos; ſiquidem illa clades a-
quarum contigit paulo ante eius ordinationem. Attende igitur,
quæ de Gregorio Papa loquitur tanquam mortuo, cum hanc hi-
D ſtoriam ſcriberet. De eo enim dicit: *Tanta ſtrenuitas in ieiuniis erat.*
item: *Literis ita erat inſtructus.* Loquitur de homine, qui iam de-
ſierat eſſe in viuis: & tamen opus ſuum claudit anno quinto ipſius
Gregorij. Hic quoque quid dicam, neſcio, vſque adeo turbat hic
auctor in contextu geſtorum. Capite X notatur annus XV Hildeber-
ti, & XXIX Gunthchramni. Ex capite autem XXIII, hæc ſunt eius
verba: *Dubietas Paſchæ fuit ob hoc, quod in cyclo Victor, luna* XV

Paſcha ſcripſit fieri. Sed, ne Chriſtiani, vt Iudæi, ſub hac Luna hac ſolennia celebrarent, addidit: Latini autem Luna XXII. Erat annus Chriſti Dionyſianus 588. cyclus Solis IX, Paſchalis XIX. Terminus XVII Aprilis, feria ſeptima. Poterat igitur Paſcha celebrari Dominica proxime ſequenti, nempe XVIII Aprilis, Luna quintadecima. Sed ait celebratum Luna XXII, hoc eſt, XXIV Aprilis. Eſt inſignis locus: ex quo diſcimus, quoties terminus incidebat in Sabbatum, Paſcha non in proxime ſequenti celebrari ſolitum; ſed in octauam diem comperendinari. Hoc recentiores ſcriptores non docuerunt, quod ſciam. Sed cauſſam pete ex iis, quæ ad Hippolyti canonem ſcripſimus, libro proximo. Sequitur: *Terræmotus factus eſt magnus* XVIII *Cal. menſis quinti, die quarto, primo mane, cum lux redire cæpiſſet.* Apud Gregorium hunc annus Eccleſiaſticus incipit ab Aprili: qui mos antiquiſſimus. Ideo menſis quintus eſt Auguſtus; menſis octauus, Nouember. Neque dicitur XVIII Kalendas menſis quinti: ſed prima, ſecunda, tertia menſis quinti. Quare ſi ex more Romano per Kal. & Idus, & Nonas menſem primum, ſecundum, tertium putare moris eſſet, hic XVIII Kal. menſis quinti eſſent Idus ipſæ Iulij. quod eſt ineptum. Nam quis dicit XVIII Kal. Auguſti pro Idibus Iulij? Legendum igitur hic proculdubio, XVIII menſis quinti. Nam eo anno 588, vt diximus, erat cyclus Solis IX. proinde XVIII Auguſti fuit feria quarta, vt ipſe vult. Pergit: *Sol eclipſim pertulit menſe octauo mediante, & ita eius lumen minuit, vt vix, quantum quintæ Lunæ cornua retinent, ad lucendum haberet.* Vt mediante octauo menſe, id eſt, Nouembri, coniunctio luminarium & eclipſis accideret, hoc non potuit fieri illo ſæculo, niſi cyclo Lunæ nono. Contigit igitur anno Chriſti 597: in quo ſane Sol defecit XV Nouembris, hoc eſt, vt ipſe loquitur, mediante octauo menſe. Igitur confundit annum 588, in quo dubietas Paſchæ fuit, & XVIII Auguſti erat feria quarta, cum anno 597, in quo Eclipſis contigit XV Nouembris: quem etiam annum in fine operis ait fuiſſe quintum Gregorij Papæ, cum is fuerit octauus iniens illius Papæ. Ita videmus miram hallucinationem huius ſcriptoris, quæ illi ſolennis & in aliis locis. Sigebertus male hanc defectionem Solis confert in annum 596. Scio ante nos neminem has tricas huius auctoris explicaſſe, ſed ne animaduertiſſe quidem. Subiectus eſt operi Epiſcoporum Turonenſium Catalogus cum annis Epiſcopatuum: in quibus a primo Decij, ad tranſitum Martini, recte habet epilogiſmus. Hinc, ad ordinationem ipſius Gregorij Turonenſis, omnia perturbata ſunt vitio ipſius, non librariorum. In fine libri ſecundi, ſcribit tranſitum Hlodouei Regis incidiſſe in annum vndecimum

Licinij

A Licinij Epiſcopi. At hic in Catalogo Epiſcoporum, a tranſitu Martini, ad vndecimum annum Licinij, colliguntur anni 130, menſes duo, dies viginti. Ergo a tranſitu Martini, hoc eſt, ab anno 395, ad tranſitum Hlodouei, ſunt anni 525. Atqui ipſe obiit anno 509. Vides *ἀτοπίαν*. Hinc factum, vt Sigebertus anno 514 obiiſſe Hlodoueum dicat, alij ſerius. Et ne errorem putes, a tranſitu Martini, ad ſuam ordinationem colligit annos 184, vt patet ex dinumeratione. Quare hoc modo ordinatus fuerit anno 579. Et is, quo ſcribebat, qui erat XXXI Gunthchramni, erat XXI ipſius ordinationis: qui eſt annus 598. eumque ait fuiſſe quintum ordinationis Gregorij: imo octauum, vt iam diximus. Nam Gregorius Papa ordinatus fuit anno
B 590, indictione VIII deſinente. Igitur in fine operis error eſt in numeris: *A tranſitu ſancti Martini, vſque ad memoratum ſuperius annum, id eſt, ordinationis noſtræ primum & viceſimum, qui fuit Gregorij Papæ Romani quintus, Gunthchramni Regis* XXXI, *Hildeberti iunioris* XIX, *anni* CCXVIII. Ex dinumeratione annorum in Catalogo Epiſcoporum, legendum CLXXXVIII. Et neſcio, an legendum ſit, XXIX, pro XXXI Gunthchramni. Sed opus fuit conſtantia in hoc opere diſcutiendo. Amor enim hiſtoriæ & veritatis fecit, vt auctori propter res, quas deſcribit, magis neceſſario, quam iucundo, hanc operam dederim: vt hiſtoria regum priſcorum Franciæ, a mendis purior, quam antehac, ederetur. Noſtro exemplo alij excitati forſan in
C ſuis vernaculis hiſtoriis idem ſtudium collocabunt. Nos neque meliorem, neque vetuſtiorem in hiſtoria Francorum habemus. Ante annos autem aliquot prodiit Appendix ad Gregorium, cuius quidam auctorem dicunt Fredegarium. In ea appendice multa præclara ſunt, quæ non temere alibi reperias. Quæ vero Sigebertus, & alij de vetuſtioribus Regibus Franciæ produnt, in multis, præſertim in ratione temporum, laborant. Sed in tota illa appendice nullus character occurrit, quo certa regum interualla finiri poſſint. Nam illi homines, quæ fuit eorum ſupinitas, ſi quam eclipſin notant, non ſolum diem, ſed & menſem, &, quod craſſius eſt, vt plurimum annum omittunt.
D Solius pugnæ ad Vinciacum in pago Cameracenſi diem & annum deſignarunt, qui erat Chriſti DCCXVIII, vt putamus hodie a Kalendis Ianuarij, DCCXVII autem infra quadrageſimum vſque ad Paſcha, XIII Kalendas Martij, quæ erat Dominica Palmarum. Præterea annus Chriſti DCCXXXV erat XIX Caroli cognomento Tuditis, ſiue Martelli, teſte Aimoino Monacho. Cœpit igitur regere Franciam anno 717. Rexit XXIIII annos ſolidos, auctore Fredegario. ergo obiit anno 741, cyclo Lunæ XIX. quod verum eſt. Nam turbatus fuit ordo Paſchatis eo anno, auctore eodem Fredegario:

hoc

hoc eſt, alij menſe Martio, alij IX Kal. Mai celebrarunt Paſcha. Sed A
& Aimoinus anno 741 obiiſſe notat, vt dubitationi locus non ſit. Annus autem memorabilis illius pugnæ, qua tot millia Sarracenorum cæſa a Martello ſunt in campeſtribus Turonij, competit anno Chriſti 725, Caroli autem Martelli nono. quod Beda luculente indicat, qui eo tempore viuebat, quo hæc acciderunt. *Anno*, inquit, *ſeptingenteſimo viceſimo quinto, quo tempore grauiſſima Sarracenorum lues Gallias miſera cæde vaſtabat, & ipſi non multo poſt in eadem prouincia dignas ſuæ perfidiæ pœnas luebant.* Non igitur anno 730, vt perperam Sigebertus, ſicut alia multa, hæc clades contigit. Mirum eſt adhuc ruſticos eius rei tanquam nuperæ memoriam conſeruare. Locus autem dicitur S. Martinus bellus. Annus Hegiræ CVII cæpit B
eo anno Chriſti, XIX Mai, feria VII, cyclo Solis VI, Lunæ IV. Quare abſque vllo dubio prælium illud commiſſum anno Chriſti DCCXXV, Hegiræ CVI, ſexdecim annis poſtquam Sarraceni duce Moſe filio Nutzir ex Africa in Hiſpaniam traiecerunt. Auctor Geographiæ Arabs valde bonus ſcribit Muſem illum ſecum habuiſſe ſtrenuiſſimum ducem nomine Tark, aut Tarik, cuius etiam meminit Io. Leo in ſua Africa. a quo mons proximus freto Gaditano dictus fuit Gibal Tarik vel Gibal Tark. Nam cum loqueretur de vrbe, quam vocat جزيرة الخضر Inſulam Chadhar, ſubiicit والجزيرة
الخضرا اول مدينة افتتحت من الاندلس في صدر الاسلام C
وذلك في سنة تسعين من الهجرة وافتتحها موسي بن نصير
من قبل المروانيين ومعه طارق بن عبد الله بن ونمو الرناتي
ومعه قبايل البرابر وكانت هذه الجزيرة اول مدينة افتتحت
في ذلك الوقت *Prima vrbium in Hiſpania ſubacta eſt inſula viridis*, (hoc eſt, *Gezirath alhadra. Roderig. lib.* III. *cap.* XIX.) *initio Muſulmanorum* (*id eſt, naſcente religione Muhammedica*) *idque anno nonageſimo Hegiræ. Eam autem ſubegit Moſes filius Nutzir ex genere Maravvanæorum, habens ſecum Tarik filium Abdallæ filij Wenemu Renathæi, habentem ſecum nationes barbarorum. Fuit vero hæc in-* D
ſula prima vrbs, quæ eo tempore domita fuit. Subiicit وكان وصولهم
اليها من جبل طارق وانما سمي بجبل طارق لان طارق
بن عبد الله بن ونمو الرناتي لما جاز بمن معه من البرابر
تحصنوا بهذا الجبل &c. quæ ſequuntur. *Applicarunt autem ad eam ex Gebal Tarik (Monte Tarik.) Vocatus eſt autem Gebal Tarik ideo, quod Tarik*

A *Tarik filius Abdallæ, filij Wenemu Renathæi, poſtquam traiecit quos ſecum habebat Barbaros, & muniuerunt ſeſe intra hunc montem*, &c. Longum eſſet omnia apponere. Dicit enim muniuiſſe hunc montem, &, ne Barbari aufugerent, & ſe nudum auxilij deſtituerent, curaſſe, vt omnes naues, quibus traiecerant, cremarentur. Quod factum eſt. Roderigus legit طارف per Ph, non طارق per Kaph. vocat enim Tarif. Ait hunc traiectum Tarik vel Tarif contigiſſe anno Hegiræ 91, menſe Ramadan. Aera DCCL, ſed fuit æra DCCXLIX. anno Chriſti 710. Nam Muharram fuit 9 Nouemb. Anno Chriſti 709, feria VII, cyclo ⊙ 18. Neomenia Ramadan, 3 Iulij, feria V, anno Chriſti 710. Non erat omittenda tam nobilis
B rei hiſtoria, præſertim cum in Europa nullus ſit angulus citra Danubium & Rhenum, ad quem illius peſtis ſenſus non peruenerit. In verbis Geographi Arabis fit mentio factionis Maravvaniun. Sciant igitur ſtudioſi, Abaz fuiſſe patruum Muhammedis, atque eius progeniem & gentem dictam fuiſſe, dicique adhuc Abaziun. Ad eos ius Califatus pertinebat, vt pote qui propius ſanguine Muhammeden attingerent. Sed Maravvan quidam primus Califatum ab illa gente ad ſe & ſuos, qui Maravvaniun dicti ſunt, tranſtulit per tyrannidem, eoque nomine omnibus Muhammedanis in odio eſt nomen Maravvanin ad hanc vſque diem. Muharram igitur anni XC
C Hegiræ cæpit die XIX Nouembris, feria ſecunda, anno Chriſti 708, cyclo Solis XVII, Lunæ VI. Vide, quantum erant, qui in alium annum Chriſti eum traiectum conferunt. Accidit enim omnino anno 709. Hic magna eſt Sigeberti monachi Gemblacenſis hallucinatio, qui ad annum 720 ſubnotat: *Sarraceni ex Africa, duce Habdirama filio Muhamæ Ammiræi, in Hiſpaniam transfretant, eamque ſibi vindicant. Ita regnum Wiſigothorum & Sueuorum deſtructum eſt*, &c. Confundit enim traiectum Sarracenorum in Hiſpaniam cum eorundem expeditione in Aquitaniam, quando fuſi ſunt a Carolo Martello. Nam duce Abdirraman (عبد الرحمن) expeditionem in
D Aquitaniam fecerunt: duce autem Muſe filio Nutzir in Hiſpaniam, quam ipſi Andalus vocant, traiecerunt. Quin oblitus ſui ducem ſiue Amir Abirrachman vocat, ſub quo tot millia a Martello cæſa: idque notat ſub annum Chriſti 730 mendoſe, cum is fuerit annus 725, vt demonſtratum eſt. Hæc ſat fuerint primordiis Gentis Francorum illuſtrandis. Cætera perſequentem deſtituunt auxilia a veteribus ſcriptoribus. Quærant igitur, qui nobis & feliciores & diligentiores.

REGES

REGES FRANCORVM, QVORVM GESTA X. LIBRIS GREGORII EPISCOPI TVRONENSIS COMPREHENDVNTVR. A

FARAMVNDVS: quod nomen ſemper per F, non per Ph, ſcribi debet. Hlodvvin primus, qui Sidonio eſt Chlodio, Proſpero Chlodius; craſſa aſpiratione ex Dialecto veterum Francorum ſcribendum. Merouæus. Hildericus, craſſa aſpiratione. Hlodvvin ſecundus Caſſiodoro, Hlodovvæus Gregorio Turonenſi, Hlodovvicus Remigio, Χλωδοαῖος Agathiæ, Hilderici filius, Merouæi nepos, Hlodvvin primi, ſiue Hlodionis pronepos, Faramundi abnepos, primus Rex Francorum Chriſtianus, vir Hlo- B
tildis regis Burgundiorum filiæ. Huius filij quatuor: Hlotarius, Λωτάριος Agathiæ, Sueſſonum Rex. Theudericus, Θεοδέριχος Agathiæ, Metenſium & Remorum Rex. Hlodomir, Χλωδομῆρος Agathiæ, Aurelianorum Rex. Hildebertus, Χελδίβερτος Agathiæ, Pariſiorum Rex. Theodebertus, Θευδίβερτος Agathiæ, Theodorici filius, Hlodovvæi nepos. Theudvvaldus, Θευδίβαλδος Agathiæ, Theodeberti filius, Theodorici nepos, Hlodovvæi pronepos. Hlotarij quatuor filij: Hilpericus vir Fredegundis, Sueſſonum Rex: Haribertus craſſa aſpiratione, Pariſiorum: Gunthchramnus Aurelianorum: Sigebertus vir Brunechildis, Metenſium. cuius filius Hildebertus.

IOSEPHI

IOSEPHI SCALIGERI IVLII CAESARIS F.

DE EMENDATIONE TEMPORVM LIBER SEPTIMVS.

A QVOS annos, cuius generis, & quando priſci illi popularibus ſuis condiderint, quatuor prioribus libris a nobis explicatum eſt: ſequentibus vero quomodo nobiliora temporum interualla ſecundum illorum annorum rationes notari poſſint. Nunc quid in annis priſcorum ciuilibus poſteri commenti ſint, vt illorum quædam methodus eſſet, deinceps dicendum. Ea methodus a Latinis COMPVTVS, a Græcis ψηφισμὸς τῶν τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἐτῶν dicitur, a Iudæis סוֹד הָעִבּוּר, hoc eſt, myſterium emboliſmi. COMPVTVS vero vox exſtat apud Firmicum libro ſexto, in epho-
B dis geniturarum: *Quantamcunque computus fecerit ſummam, tantam ab Horoſcopo inchoans per conſequentia diuides ſigna.* Neque ſemel hoc verbo Firmicus vſus, qui temporibus Conſtantini Magni, & filiorum eius vixit. Apud vetuſtiorem ſcriptorem id verbi non legi. Tempus eſt menſura cœli: hoc eſt, motus cuiuſdam ſideris, a dato puncto cœli, ad idem punctum, conuerſio. Similiter Lunæ conuerſio MENSIS dicitur, vt Solis ANNVS. In anno igitur Solis rationes ſequimur, vt in Luna menſium naturalium: quæ eſt prima diuiſio computi annalis, qua quidem diuiſione hæc methodus duas partes
C habere dicitur: alteram ad Solis, alteram ad Lunæ rationes pertinentem. A rationibus Solis natus eſt circuitus annorum, qui ab ea re dicitur cyclus Solis Latinis computatoribus, Græcis vero εἰκοσιοκταετηρὶς, a numero annorum ſcilicet, ex quibus conſtat. A rationibus Lunæ prodit annorum periodus, quæ ab eo ſidere dicitur nobis quidem cyclus Lunæ, Græcis autem, a numero annorum, ἐννεαδεκαετηρίς. Tertia pars huius doctrinæ pertinet ad catholica temporum: quam partem Græci Computatores vocant ἀρίθμησιν χρόνων εἰς ὁμάδα:

Neque aliud præterea in hac doctrina ſpectatur. Coniecimus autem A
in hunc librum non omnes quidem omnium nationum Computos annales, ſed præcipuarum: neque omnium omnia, ſed præcipuam partem. Eorum autem princeps eſto primus tempore Iudaicus Computus, omnium, qui hodie in vſu ſunt, artificioſiſſimus & elegantiſſimus.

לקט קציר לסוד העבור			SPICILEGIVM COMPVTI.
חדש כט׳ יב׳ תשצג׳ פי׳ כט ימים יב׳ שעות ותשצג חלקים:	א	1	MENSIS 29. 12. 793. *Hoc eſt: 29 dierū. 12 horarum. 793 ſcrupulorum.*
שנת הלבנה שנד׳ ח׳ תתעו׳ פי׳ שנד ימים ח׳ שעות תתעו חלקים	ב	2	*Annus Lunaris* 354. 8. 876. *Hoc eſt:* 354 *dierum.* 8 *horarum.* 876 *ſcrupulorum.*
מחזור הלבנה יט׳ שנים יב׳ פשוטות וז׳ מעוברות:	ג	3	*Cyclus Lunæ* 19 *annorum* 12 *communium. & 7 embolimæorum.* B
שנה מעוברת במחזור גרב׳ גגגב׳ פי׳ שלוש שלוש שתים שלוש שלוש שלוש שתים:	ד	4	*Annus embolimæus in cyclo* 3, 3, 2. 3, 3, 3, 2. *Hoc eſt, Ter, Ter, Bis. Ter, Ter, Ter, Bis.*
מותר חדש על ז״ז א׳ יב׳ תשצג:	ה	5	*Exceſſus Menſis ſupra ſeptenarios,* 1. 12. 793.
מותר שנה פשוטה על ז״ז ד׳ ח׳ תתעו:	ו	6	*Exceſſus Anni communis ſupra ſeptenarios,* 4. 8. 876.
מותר שנה מעוברת על ז״ז ה׳ כא׳ תקפט:	ז	7	*Exceßus Anni embolimæi ſupra ſeptenarios,* 5. 21. 589.
מותר מחזור הלבנה על ז״ז ב׳ יו׳ תקצה:	ח	8	*Exceſſus Cycli Lunaris ſupra ſeptenarios,* 2. 16. 595.
מולד תהו ב׳ ה׳ רד:	ט	9	*Nouilunium Tohu,* 2. 5. 204.
שנת החמה שסה׳ ורביעית יום:	י	10	*Annus Solaris* 365, *& quadrans diei.* C
יתרון החמה על שנת הלבנה י׳ כא׳ רד:	יא	11	*Exceſſus Solis ſupra Annum Lunarem,* 10. 21. 204.
מותר מחזור החמה על הלבנה ° א׳ תפה:	יב	12	*Exceſſus Cycli Solaris ſupra Lunam,* 0. 1. 485.
מותר תהו של חמה יב׳ כ׳ רד:	יג	13	*Exceſſus Tohu Solaris,* 12. 20. 204.
מותר חדש של תקופה ° כא׳ תתכז:	יד	14	*Exceſſus Menſis Tekuphæ,* 0, 21. 827.
מלאכת העבור			**METHODVS COMPVTI.**
לידע מולד תשרי:			Ad ſciendum nouilunium Tiſri.
קח מותר מחזורים ושנים שעברו ותשלך כל סך: על מולד תהו והפל כל ז״ז ויצא לך מולד תשרי:	טו	15	*Accipe exceſſum cyclorum, & annorum, qui præterierunt. Coniice omnem ſummam ſuper nouilunium fictum. Abiice omnia ſeptenaria. Prodibit nouilunium Tiſri.* D
לידע מולד חדש:			Ad ſciendum nouilunium menſis.
צרוף מולד חדש אחד על חדש שבידך ויצא לך מולד שני:	יו	16	*Adiice nouilunium menſis vnius ad nouilunium propoſitum. Prodibit nouilunium ſequens.*

Ad ſcien-

A לידע תקופת תשרי:			Ad ſciendum Tekupham Tiſri.
קח לך מותר מחזורים ושנות של תקופה ומכל סך העולה תפל מותר תהו של חמה והשלך כל הנשאר על שעות וחלקי מולד תשרי והיוצא היא תקופת תשרי וכן לכלם:	יז	17	*Accipe exceſſum cyclorum, & annorum Tekuphæ. A toto aggregato abiice exceſſum fictum Solis. Reſiduum coniice ſuper horas & ſcrupulos nouilunij Tiſri. Productum eſt Tekupha Tiſri. Idem in omnibus.*
לידע כמה הן במחזור הגדול:			Ad ſciendum quotus numerus cycli maioris.
קח לך הפרט שאתה עומד בו וגרע ממנו ר׳ ותשים עליו כ׳ B ותפל כל כח והנשאר פחות מן כח היא שנת מחזור הגדול שאתה עומד בתוכה:	יח	18	*Accipe æram minorem, in qua es. Abiice ab ea 200. Adiice 20. Abiice omnia 28. Reſiduum, quod eſt infra 28, eſt annus cycli maioris, in quo es.*
לידע כמה הן במחזור הקטון			Ad ſciendum quotus numerus cycli minoris.
תשים על פרט קטון יג׳ הפל כל יט׳ והנופק מזה היא שנת מחזור הקטון שאתה נכנס בתוכה:	יט	19	*Pone ſupra æram paruam cycli minoris* XIII. *Abiice omnia* XIX. *Productum eſt annus cycli minoris, in quo es.*
לידע שנת השמיטה:			Ad ſciendum annum Semita.
הפל כל ז׳ ממנין עולם והנשאר היא שנת השמיטה שאתה נכנס בה:	כ	20	*Abiice omnia ſeptenaria ab æra Mundi. Reſiduum eſt annus Semita, in quo es.*
C כללים לקביעות:			REGVLÆ FERIARVM.
שנה פשוטה חכש גרה	כא	21	*Annus communis* HACHAZ GADA.
שנה מעברת חכש חוז	כב	22	*Annus embolimæus* HACHAZ HOZ.
ארו בכל שנים:	כג	23	ADV *in omnibus annis.*
יח בימים בגהז:	כד	24	IAH *in diebus* 2, 3, 5, 7.
גטרד בפשוטים	כה	25	GATRAD *in communibus.*
בטו תקפט אחר עבור:	כו	26	BATV TAKPHAT *poſt emboliſmum.*
לעולם לא בדו פסח:	כז	27	*Nunquam* BADV *Phaſe.*
לעולם לא גהז עצרת:	כח	28	*Nunquam* GAHAZ *ſolemne Pentecoſtes.*
לעולם לא אדו ראש השנה:	כט	29	*Nunquam* ADV *caput anni.*
לעולם לא זבד פורים	ל	30	*Nunquam* ZABAD *Phurim.*
D לעולם לא הגו יום כפורים:	לא	31	*Nunquam* HAGV *dies Kipphurim.*
לעולם לא בח ולא גח ולא גש ולא זח ולא הח בפשוטים:	לב	32	*Nunquam* BACH, *neque* GACH, *neq.* GASCH, *neque* ZACH, *neque* HACH, *in communi.*
לעולם לא הח ולא גש בעבור:	לג	33	*Nunquam* HACH, *neque* GASCH *in emboliſmo*
לעולם יום ראשון לחדש ניסן הוא יום ראשון של פסח:	לד	34	*Semper primus dies Niſan eſt primus Phaſe.*
לעולם שבועות יום שני של פסח:	לה	35	*Semper Pentecoſte eſt feria ſecunda Phaſe.*
לעולם ראש השנה וסכה שלישי לפסח:	לו	36	*Semper Caput Anni, & æra eius eſt feria tertia Phaſe.*

לעולם שמחת תורה רביעי לפסח:	ל ז	37	*Semper Feſtiuitas Legis eſt feria quarta Phaſe.* A
לעולם צום כפור חמישי לפסח:	ל ח	38	*Semper ieiuniũ Kipphur eſt feria quinta Phaſe.*
לעולם פורים שעבר ששי לפסח:	ל ט	39	*Semper Phurim præteritum, eſt feria* VI *Phaſe.*
כללים לתקופות:			**CANONES TE-KVPHARVM.**
לעולם תשרי ג״ט:	מ	40	*Semper Tiſri* GAT:
לעולם טבת ד״ם י״ם:	מ א	41	*Semper Tebeth* DAM IAM:
לעולם ניסן ת״ו:	מ ב	42	*Semper Niſan* THAV:
לעולם תמוז א״ם ז״ם:	מ ג	43	*Semper Tamuz* AM ZAM:
מנין שנות העולם			**ÆRA ANNORVM MVNDI.**
מבריאת עולם:	מ ד	44	*A conditu mundi:*
עד המבול אלף תרנ״ו:	מ ה	45	*Ad Diluuium*, 1656. B
עד פלגה אלף תתק צ״ו:	מ ו	46	*Ad Diuiſionem*, 1996.
עד לידת אברהם אבינו ע״ה אלף תתק מ״ח:	מ ז	47	*Ad natalem Abraham progenitoris noſtri ſacræ memoriæ*, 1948.
עד לידת משה רבנו ע״ה אלפים שס״ח	מ ח	48	*Ad Natalem Moſis Magiſtri noſtri ſacræ memoriæ*, 2368.
עד יציאת מצרים אלפים תמ״ח:	מ ט	49	*Ad migratam Ægyptum*, 2448.
עד כניסת ישראל לארץ אלפים תפ״ח:	נ	50	*Ad ingreſſum Iſraelis in Terram*, 2488.
עד בנין בית ראשון אלפים תתק כ״ח:	נ א	51	*Ad conditum domus prioris*, 2928.
עד חרבן בית ראשון ג׳ אלפים של״ח:	נ ב	52	*Ad excidium Templi prioris*, 3338.
עד בנין בית שני ג׳ אלפים ת״ח:	נ ג	53	*Ad conditum Templi alterius*, 3408.
עד מנין שטרות וחתימת חזון ג׳ אלפים תמ״ח:	נ ד	54	*Ad æram contractuum, & obſignatam Viſionem*, 3448. C
עד מלכות בית חשמונאים ג׳ אלפים תר״כג:	נ ה	55	*Ad regnum familiæ Haſmunæorum*, 3623.
עד מלכות הגרים ג׳ אלפים תש״כו:	נ ו	56	*Ad regnum Hagarenorum*, 3726.
עד מנין הנצריים ג׳ אלפים תש״ס:	נ ז	57	*Ad æram Chriſtianorum*, 3760.
עד חרבן בית שני ג׳ אלפים תת״כח:	נ ח	58	*Ad deletionem domus poſterioris*, 3828.
עד חתימת המשנה ג׳ אלפים תתק מ״ח:	נ ט	59	*Ad obſignatam Miſna*, 3948.
עד פטירת רב אסה סוף האמוראים ד׳ אלפים קפ״ו:	ס	60	*Ad deceſſum Magiſtri* ASE *clauſulæ Amuræorum*, 4186.
עד קוסטאנטינו ד׳ אלפים ל״ג:	ס א	61	*Ad Conſtantinum*, 4033.
עד חתימת תלמוד ירושלימי ד׳ אלפים רכ״ט:	ס ב	62	*Ad obſignatum Talmud Hieroſolymitanum*, 4229.
עד חתימת תלמוד בבלי ד׳ אלפים רס״ה:	ס ג	63	*Ad obſignatum Talmud Babylonium*, 4265.
עד מנין הישמעאלים מחדש מחרם ד׳ אלפים שפ״ב:	ס ד	64	*Ad æram Iſmaelitarum ex menſe Mucharam*, 4382. D
עד חתימת היד ל׳ רמב״ם ד׳ אלפים תתק נ״ד	ס ה	65	*Ad obſignatam* MANVM *Magiſtri Moſis filij Maimonis*, 4954.
עד גלות צרפת ה׳ אלפים קנ״ה:	ס ו	66	*Ad exilium Franciæ*, 5155.
עד גלות ספרד ה׳ אלפים רנ״ב:	ס ז	67	*Ad exilium Hiſpaniæ*, 5252.
עד גלות פורטגאל ה׳ אלפים ר״ס	ס ח	68	*Ad exilium Portugaliæ*, 5260.
תם ונשלם			EXPLICITVS.

A

TABVLA EXCESSVVM nouiluniorum. SVPRA SEPTENARIOS.

Numerus menſium.	Feria.	Horæ.	Scrupul.
1	1	12	793
2	3	1	506
3	4	14	219
4	6	2	1012
5	7	15	725
6	2	4	438
7	3	17	151
8	5	5	944
9	6	18	657
10	1	7	370
11	2	20	83
12	4	8	876
13	5	21	589

Numerus annorum expanſorum.	Feria.	Horæ.	Scrupul.
1	4	8	876
2	1	17	672
3	7	15	181
4	4	23	1057
5	2	8	853
6	1	6	362
7	5	15	158
8	4	12	747
9	1	21	543
10	6	6	339
11	5	3	928
12	2	12	724
13	6	21	520
14	5	19	29
15	3	3	905
16	7	12	701
17	6	10	210
18	3	19	6
19	2	16	595

Numerus cyclorum.	Feria.	Horæ.	Scrupul.
1	2	16	595
2	5	9	110
3	1	1	705
4	3	18	220
5	6	10	815
6	2	3	330
7	4	19	925
8	7	12	440
9	3	4	1035
10	5	21	550
20	4	19	20
30	3	16	570
40	2	14	40
50	1	11	590
60	7	9	60
70	6	6	610
80	5	4	80
90	4	1	630
100	2	23	100

	Feria.	Horæ.	Scrupul.
200	5	22	200
300	1	21	300
400	4	20	400
500	7	19	500
600	3	18	600

TABVLA TEKVPHARVM.

MENSES TEKVPHARVM.

Numerus menſium.	Feria.	Horæ.	Scrupul.
1	0	21	827
2	1	19	574
3	2	17	321
6	5	10	642

Numerus annorum expanſorum.	Feria.	Horæ.	Scrupul.
1	10	21	204
2	21	18	408
3	3	2	899
4	14	0	23
5	24	21	227
6	6	5	718
7	17	2	922
8	28	0	46
9	9	8	537
10	20	5	741
11	1	14	152
12	12	11	356
13	23	8	560
14	4	16	1051
15	15	14	175
16	26	11	379
17	7	19	870
18	18	16	1074
19	8	1	485

B

ANNOTATIONES IN COMPVTVM IVDAICVM.

C SPICILEGIVM *Computi*) Quod nos Computum, Hebræi Magiſtri Emboliſmum vocant ; a parte totum. Id enim eſt עבור. apud illos, hoc eſt ἐγκύησις. Annum vero embolimæum vocant מְעֻבֶּרֶת, ἐγκύμονα, prægnantem, tranſlatione elegantiſſima : quaſi Annus intercalatitium menſem in ſe geſtet, tanquam mulier prægnans fœtum in vtero. Neque minor eſt vis Græci verbi τοῦ ἐμβολίζειν : quod eſt tanquam ſurculum in truncum arboris fiſſum immittere. Cicero in Bruto dixit INFINDERE : *Tranſitiones a plebe fiunt, cum homines humiliores in alienum eiuſdem nominis infinduntur genus.* hoc eſt, ἐμβολίζονται. & tamen hodie vulgo male in Cicerone INFVNDVNTVR. Menſis ergo ἐμβόλιμος eſt quaſi in-D ſititius. Annus, in quem competit intercalatio, ἐμβολιμαῖος, tanquam truncus ſurculum excipiens. Actus ipſe ἐμβολισμός. Latini minus proprie INTERCALATIONEM vocant, non tamen male, a carmine ſuccentiuo, quod Colis & Strophis abſolutis iterabatur. Noſtrates Poetæ illam ſuccentionem REFRANVM vocant. Sed omnium idiomatum elegantias ſuperat Hebraicum עבור. quod verbum non reperias in ſacris Bibliis. Quare non ſine errore

TABVLA EXCESSVS enneadecaeteridis Solaris.			
Numerus cyclorum.	Dies.	Horæ.	Scrupul.
1	0	1	485
2	0	2	970
3	0	4	375
4	0	5	860
5	0	7	265
6	0	8	750
7	0	10	155
8	0	11	640
9	0	13	45
10	0	14	530
20	1	4	1060
30	1	19	510
40	2	9	1040
50	3	0	490
0	3	14	1020
70	4	5	470
80	4	19	1000
90	5	10	450
100	6	0	980
200	12	1	880
300	18	2	780
400	24	3	680

noſtri homines עִבּוּר tranſcenſum, & ὑπεροχὴν vertunt. Atqui id erat מַעֲבָר non עִבּוּר. Tantumque differt hoc ab illo, quantum ἐμβολισμὸς, & ὑπεροχή. Nam, exempli gratia, in anno tertio cycli, menſis intercalatur. Hoc dicitur ἐμβολισμὸς, Hebraice עִבּוּר. Ex illa intercalatione reliquæ fiunt περιττεύουσαι ἡμέραι 3.2.899: quæ eſt vera ὑπεροχὴ, & Hebraice dicitur מַעֲבָר item יִתְרוֹן & מוֹתָר. Ex triplicato exceſſu ſiue מַעֲבָר Solis 10. 21. 204 conſurgunt dies 32. 15. 612, de quibus menſe שָׁנָה מְעֻבֶּרֶת deducto, remanet מַעֲבָר 3.2.899. Multum igitur differunt ἐμβολισμὸς καὶ ὑπεροχὴ, ac proinde עִבּוּר & מַעֲבָר. Igitur a nobiliore parte cycli Lunaris doctrinam hanc vocant tam Iudæorum, quam Samaritarum Magiſtri. Ex quo apparet & rem & nomen vetuſtiſſima eſſe, cum communia ſint duarum gentium, quæ ante bis mille quingentos annos nullum inter ſe commercium habent, & capitali odio ſeſe mutuo proſequuntur. In capite קִדּוּשׁ הַחֹדֶשׁ ita ſcriptum eſt: חֶשְׁבּוֹן שֶׁאָנוּ מְחַשְּׁבִים הַיּוֹם הוּא הַנִּקְרָא עִבּוּר *Computus, quo hodie computamus, is eſt, quem* EMBOLISMVM *vocamus.* Quare verbum עִבֵּר, quod proprie eſt intercalare, ipſis ſignificat etiam conſcribere aliquid de doctrina Computi. Et magnus computus, qui eſt tantum in manibus doctiorum, vocatur סוֹד הָעִבּוּר, μυστήριον τοῦ ἐμβολισμοῦ. Conditores autem Computi עִבְּרוֹנִיִּים ἐμβολισταί, quos idiotiſmus COMPVTISTAS vocat.

Menſis) Prima pars Computi Hebraici pertinet ad Lunam, ſecunda ad Solem, tertia ad temporum vniuerſitatem.

Ter, Ter, Bis) vel, *Tria, Tria, Duo.* Eſt Canon Magiſtri Gamalielis, qui ſcripſit in סוֹד הָעִבּוּר. Sententia Canonis hæc eſt. Poſt tres annos emboliſmus celebratur. Itaque triplicandus eſt exceſſus Solis 10. 21. 204: atque e producto abiiciendus menſis embolimus 29. 12. 793. Reliqua fit ὑπεροχὴ ἡλιακὴ 3. 2.899. Rurſus poſt alios tres annos ter ducitur exceſſus Solis, cui iungitur 3. 2. 899. Abiecto menſe Lunari, relinquitur ὑπεροχὴ 6. 5. 718. Poſt octauum annum bis ducendus exceſſus, & cum 6. 5. 718 coniungendus. Et conflabitur exceſſus octaui anni 28. 0. 46, minor vtique menſe Lunari. Et propterea nihil poteſt ex eo deduci. Sic deinceps agendum, vt ſecundo libro docuimus. Ideo illa TER, TER, DVO declarant quando triplicandus exceſſus, item quando duplicandus. Quare naturalis eſt emboliſmus cycli Iudaici, non autem arbitrarius, qualis Calippicus

A lippicus, & Metonicus, qui emboliſmos præcipitant ante tempus, ne eorum neomeniæ epocham Solſtitialem anteueniant. At in Iudaica ratione non prius intercalatur, quam Solis exceſſus ſupra Lunam eo progreſſus ſit, vt menſem, aut amplius, conficiat. Hac ratione anni 3.6.8.11.14.17.19 intercalationi attributi ſunt, quod illis interuallis, non alias exceſſus Solis menſem colligunt.

Exceſſus menſis) Aufer ſeptenarios dierum vnius menſis 29.12. 793. Relinquuntur exceſſus vel epactæ vnius nouilunij 1.12.

Exceſſus anni communis) Annus communis, ſiue ſimplex eſt XII menſium. Itaque epactæ vnius nouilunij 1.12.793 duodecies multi-
B plicatæ, abiectis ſeptenariis dierum, fiunt 4.8.876. epactæ videlicet vnius anni communis.

Exceſſus anni embolimæi) Epactæ duodecim menſium 4.8.876; epactæ vnius menſis 1.12.793. Coniunctæ fiunt epactæ tredecim menſium 5.21.589. nimirum epactæ anni embolimæi, qui eſt menſium XIII.

Exceſſus cycli) In cyclo ſunt anni XIX. quorum duodecim ſimplices, ſeptem embolimæi. duodecies epactæ anni ſimplicis 4.8. 876 fiunt 3.9.792. Septies epactæ anni embolimæi 5.21.589, fiunt 6.6.883. Iunctim fiunt 2.16.595, epactæ annorum XIX, duodecim ſimplicium, ſeptem embolimæorum, qui eſt modus v-
C nius cycli.

Nouilunium Tohu) θεμέλιον nouilunij Iudaici, ſiue Radix, vt vulgo vocant, eſt feria ſecunda, hora quinta, ſcrup. ducenti quatuor. Cuius poſitio hæc eſt: 2.5.204. Huius ratio reddita eſt libro ſecundo, & infra reddetur amplius. Diei ciuilis Iudaici initium ſtatim a Sole occaſo; & propterea computus Lunaris imminutus eſt horis ſex, vt ſuo loco videbitur. Iudæi inferioris vetuſtatis vocant hoc θεμέλιον מוֹלַד תהו, id eſt, νεομηνίων χάους. TOHV enim ipſis eſt, quod veteribus Græcis χάος. Eſt itaque πρόληψις μαθηματικὴ, vt ſunt omnes epochæ motuum. Sed & Iudæis hoc nouilunium προληπτικὸν vocatur מוֹלַד נְזִיפָּה, neomenia ἐπιπλήξεως. Item dicitur נְזִיפַּת הַלְּבָנָה ἐπίπληξις
D σελήνης, increpatio Lunæ, ridiculo commento. Fingunt Lunam Solem æmulatam apud Deum Opt. Max. expoſtulaſſe, quod ſecum Sol vna luceret. Omne enim regnum eſſe impatiens conſortis. Itaque ob id a Deo grauiter correptam, a feria quarta, qua ſuſpenſa ſunt in cælo luminaria, tenebris obductam non luxiſſe, donec HOMO primus creatus. Sic biduum ſiluiſſe Lunam, feriam quartam, & quintam continuas. Vnde factum, vt nouilunio complendo biduum deſideretur, quod quidem deſignatur hoc nouilunio Tohu. Quid verbis

opus eſt? Nunquam veteres Græci morbo mythologiarum ita in- A
ſaniuerunt, ac Iudæi. Vbi Rabbinica περιεργία defunctum ſe putat Lector, præter expectationem in ipſo articulo opprimunt eum. Si quando enim dignus vindice nodus inciderit, præſto eſt Θεὸς ἀπὸ μηχανῆς, ſcilicet fabula πατροπαράδοτος, aut ſcitum aliquod veteris Rabbini, quo negotium ac lis omnis deciditur. Et quare Luna æmulari potuit Solem, quod ſecum luceat, quæ ſine Sole nullum lumen habet? Nouilunium igitur primum Iudaicum fuit feria ſecunda, hor. 5. 204, poſt Solem occaſum, vel, quod idem eſt, feria ſecunda, hor. 11. 204, poſt meridiem Hieroſolymis, anno periodi Iulianæ 953, Octobris VII, in litera G, cyclo Solis primo. Nam cyclus Solis Romanus idem eſt cum Iudaico.

Annus Solaris) Secunda pars Computi Iudaici ad Solem perti- B
nens, a qua parte pendet Tekupharum doctrina.

Exceſsus Solis ſupra annum Lunarem) Aufer modum anni Lunaris 354. 8. 876 a modo anni Solaris 365. 6. 0. Remanet ὑπεροχὴ ἡλιακὴ 10. 21. 204.

Exceſsus cycli) Ex Canone Gamalielis, quem ſupra expoſuimus, poſt ſepties multiplicatum exceſſum Solis, deductis menſibus Lunaribus, remanet differentia Solis & Lunæ, hor. 1. 485. Quod ita libro ſecundo demonſtrauimus. Abiice ſeptem menſes ſynodicos 206. 17. 151, a nouemdecim exceſſibus Solaribus, 206, 18. 636. Relinquitur idem exceſſus cycli Solis 0. 1. 485. Hic eſt primus Canon C
Tekupharum.

Exceſsus Tohu Solaris) Libro ſecundo indicauimus cauſſam huius exceſſus. Annus Solaris Iudaicus idem fuit, eſtque hodie, cum veteri Syromacedonico. Nam Hyperberetæus tetraetericus Macedonum Alexandreus cæpit die VIII Octobris. Itaque vltima dies anni erat VII Octobris, vbi quarto quoque anno exeunte intercalabatur dies tam a Syromacedonibus, quam ab Hagarenis, & Iudæis, qui periodo Calippica Alexandrea vtebantur. Tekupha igitur autumni, quod Macedonibus dicebatur κέντρον μετοπωρινόν, erat in VII Octobris. Κέντρον χειμερινόν, Tekupha hiberna in VI Ianuarij. Tekupha vernalis, κέντρον ἐαρινὸν in VII Aprilis. Tekupha æſtiua, κέντρον θερινὸν D
VII Iulij. Eæque Tekuphæ non eſt commentum Iudaicum, ſed Græcorum, vt alibi diximus, qui eas partes anni ὥρας vocabant. Edito anno Iuliano, primi omnium Antiocheni ſtatim eum typum admiſerunt, deinde etiam ipſi Iudæi. Nam & Ioſephus tempora belli Iudaici deſcriptionibus dierum Iulianorum Antiochenſium deſignat: vt iam ab initio eam accepiſſe videantur, ſaltem a patrimonio Archelai in fiſcum redacto. Neque dubium eſt, quin aut tunc,

A aut ſub Herode eam anni formam acceperint. Tunc cæptæ putari
Tekuphæ Iulianæ, & Macedonicæ deſitæ. A Tekupha igitur veteri,
nempe a VII Octobris, ad XXIV Septembris, vbi Soſigenes ſtatuit æ-
quinoctium, dies ſunt XIII præciſe. Nam æquinoctium Soſigenis ſunt
XXIV dies a Kalendis Septembris: κέντρον autem μετοπωρινὸν eſt XXXVII
dies ab iiſdem Kalendis: in qua die primum nouilunium fuit hora
5. 204, vt dictum eſt. Tekupha autem Tiſri in primo anno eſt 9
horarum in nocte præciſe. Si igitur nouilunium fingitur fuiſſe in
die 37. 5. 204: Tekupha autem in 24. 9. 0 figenda eſt, quæ olim
eſſet in 37: vt hoc fiat, non aliter poteſt, quam ſi de diebus 37.
5. 204, eximantur dies 12. 20. 204. Itaque relinquentur dies
B 24. 9. 0. Hæc eſt ratio, cur dies 12. 20. 204 eximendi ſunt de
veteri Cardine Macedonico. Ita de 13 diebus ſolidis delibatæ
ſunt horæ 3. 876. Cum conſtaret iam de medio motu Lunæ
etiam inter Iudæos, & tamen, vt fit, non poſſet extorqueri vſus
periodi Calippicæ Alexandreæ de manibus vulgi, Magiſtri Ti-
beriadis illam periodum ſuſtulerunt, & nouum עִבּוּר, id eſt, Com-
putum inſtituerunt. Pro XIII igitur diebus, quibus priſca Te-
kupha Cæſarianam excedit, acceperunt cyclos 216, id eſt, an-
nos 4104: quibus congruunt dies XIII προσεμπλώσεως σεληνιακῆς,
& hora vna præciſe. Igitur tempus emendationis incidit in an-
num Computi Iudaici 4104 abſolutum; adeo vt primus annus
C correctionis ſit annus Computi iniens 4105, qui congruit anno
Chriſti Dionyſiano 344. Nouilunium Septembris ex Tabulis a-
ſtronomicis erat Hieroſolymis nocte XXIIII Septembris feria ſe-
cunda, hora $10\frac{46}{1080}$ a meridie diei XXIII, quæ erat feria prima, cy-
clo Solis 17. vel, quod idem eſt, hora $4\frac{46}{1080}$ a Sole occaſo, ciuili-
ter. Iudæi, vt in methodo Tekuphæ nihil relinquerent de ſcrupu-
lis, pro $\frac{46}{1080}$ acceperunt $\frac{204}{1080}$, quia ſcrupula 876, quæ ſuperſunt de
modo vnius anni communi, de modo anni ſolaris detracta relin-
quunt 204. Quare cum in Tekupha Tiſri & Niſan nulla ſcrupula
relinqui debeant, neceſſario eadem 204 debent eſſe & in exceſſu So-
lis ſupra Lunam, & in primo nouilunio. Ita factum, vt illa 204 tam
D ſint in primo nouilunio, quam in exceſſu Solis. Exceſſus Solis 10.
21. 204. Nouilunium primum 0. 5. 204. Differentia nouilunij ciui-
lis Iudaici, & aſtronomici, hor. 1. 158. De hoc infra dicetur opportu-
niore loco. Hæc ſane ingenioſiſſime: ſed imperite eundem diem &
Tekuphæ & nouilunij ſtatuunt. Tekupha enim eſt vltimus dies anni
Solaris, ſiue שְׁנַת יָמִים, nouilunium autem primum eſt prima
dies anni. Momentum λόγῳ θεωρητὸν eſt inter tempus Tekuphæ
& tempus primi nouilunij, illius deſinentis, huius ineuntis. Itaque
recte

recte antiquitus Tekupha erat in VII Octobris. Nouilunium autem A debebat eſſe in ſequenti, nempe in VIII: quod quidem accidit anno mundi 2453 ineunte. Tunc enim ſtatim poſt æquinoctium confectum, quod erat in VII Octobris, iniuit nouilunium Marcheſchvvan in VIII, feria tertia: & ſequens Niſan in ipſo die æquinoctij ciuilis, feria V, Aprilis ſecunda, qui eſt menſis Exodi: quo quidem nihil notabilius in ratione temporum ſacræ hiſtoriæ. Quod igitur & Tekupham, & nouilunium primum in eadem die ſtatuerunt, peccant & in naturam rei ipſius, & in priſcam anni Macedonici conſuetudinem: quod nimirum Tekupha ſit finis anni antecedentis, nouilunium autem principium ſequentis: & præterea Macedones annum ciuilem Solis non a VII, ſed a ſequenti inſtituebant. Habes cauſſas anni & com- B puti Iudaici, quas penitus ignorant ipſi Iudæi. Neque vero dubito, quin vetus ſit illa opinio inter Iudæos, mundum creatum in VII Octobris, idque propter ignorationem doctrinæ Olympiadum: de qua toties diximus. Quum igitur veris rationibus ducti hanc fuiſſe cauſſam & principium Computi hodierni Iudaici oſtenderimus, tandem incidimus in Commentarios IOHASIN, in quibus non ſolum confirmatur coniectura noſtra, ſed etiam nomen auctoris Computi proditum eſt. Is fuit Hillel, de quo ita ibi ſcriptum reperimus: הלל הנשיא בנו של ר׳ יהודה נשיא תקן העיבור על דרך תקופת רבארא עד שיבוא משיח בן דוד והיה בזמן אביי ורבה וכן כתב ר׳ שמעון דוראן בפירוש האזהרות והיה בשנת תר״ע לשטרות. Hillel Princeps filius Iuda Principis ordinauit Computum ſecundum Tekupham C Rabbi Ada, donec veniat Meſſias Filius Dauid. Fuit autem ſæculo Abai & Rabba. Atque ideo ita ſcripſit Rabbi Simeon Duran in Expoſitione Exhortationum. Fuitque anno 670 Contractuum. Hactenus. Hic annus erat 358 Chriſti, annis XIIII poſt ordinationem, quæ incidit in annum 354. Perpetuum Computum ſcripſiſſe ait, nempe hodiernum. Præterea ad regulam Ada, quod veriſſimum Felix igitur fuit coniectura noſtra In libro צֶמַח דָוִד. pag. 26. מנהג מנין שְׁנוֹת היצירה. אם תשאל לימים ראשונים יתבאר לך שאיננו נהוג אצלינו רק מזמן חתימת הגמרא או זמן רב אחר חתימתה.

Exceſſus menſis Tekuphæ) Si exceſſum Solis 10.21.204. per XII diuiſeris, habebis 0.21.827 epactas menſis Tekuphæ. Annus igitur Tekuphæ eſt proprie exceſſus ipſe Solis. Similiter exceſſus cycli Te- D kuphæ eſt exceſſus cycli Solaris ſupra Lunarem, 0.1.485, epactæ videlicet cycli Tekuphæ.

Ad ſciendum nouilunium.) Hactenus Canones Computi Iudaici. Subiectum Computi eſt Annus. Annus Hebraicus eſt mixtus: quatenus ratione Solis & Lunæ conſideratur. Ratione Lunæ, propter menſes Lunæ, ad cuius ſideris motum deſcripti ſunt. Ratione

Solis,

A Solis, propter duas cauſſas. Primo propter æquationem temporis, quæ fit remedio emboliſmorum: deinde propter Tekuphas. Rurſus anni duplex diuiſio: in duodecim menſes, propter nouilunia: in quatuor Tekuphas, propter Solem. Quæ duplex diuiſio eſt ſumma ſummarum in Computo Hebraico: qui in genere duo tantum docet: nouilunia, ac Tekuphas. Prior igitur methodus nouiluniorum, quam Tekupharum. Primum nouilunium Computi Iudaici in VII Octobris, vt toties diximus, cyclo Lunæ III, Solis primo, anno periodi Iulianæ 953, annis 189 abſolutis, poſt conditum rerum. Primum,

Excessvs Lvnæ.				Excessvs Solis.		
200	5	22	200	12	1	880
80	5	4	80	4	19	1000
1	2	16	595	0	1	481
17	6	10	210	0	0	0
Tohu	2	5	204	0	0	0
Nouil. Tiſri	1	10	209	16	23	281
5357	XIII Sept.					

B vt ſcias annos Computi Iudaici, abiice 952 annos abſolutos de periodo Iudaica. Reliquum eſt annus currens Iudaicus a nouilunio primo autumni. Exemplum. Annus iſte Chriſti Dionyſianus 1596 erat 6309 periodi Iulianæ. Deductis 952, relinquitur annus Iudaicus 5357 iniens a primo nouilunio autumni. Volo nunc ſcire characterem Tiſri eiuſdem anni Iudaici ineuntis. Diuiſis 5356 annis præteritis per 19, habes 281 cyclos abſolutos, & 17 annos præterea expanſos abſolutos. In principio harum Notarum dedimus tabulas tres characterum tredecim menſium, hoc eſt, exceſſuum Lunæ ſupra Septe-
C narios 19 annorum expanſorum: cyclorum tam expanſorum, quam per denarios & centenarios collectorum. Rurſus habes aliam Tabulam 19 annorum exceſſus Solis, & præterea Tabulam cyclorum exceſſus Solis. Igitur de Tabula cyclorum characteris menſium, cyclis 200 competunt 5.22.200. cyclis 80, congruunt 5.4.80. vni cyclo 2.16.595. annis 17 abſolutis 6.10.210. & pro 18 ineunte nouilunium Tohu 2.5.204. Summa 1.10.209. Id eſt, nouilunium Tiſri anni 5357 eſt feria prima, hor. 10.209. Volo ſcire cui diei Iulianæ reſpondet. Condidimus Tabellam primi cycli Iudaici. Ac-
D cipe igitur exceſſus Solis congruentes totidem cyclis abſolutis: qui ſunt, vt habes in minore diagrammate dies 16. hor. 23.201. Illi exceſſus ſunt dies προεμπτώσεως σεληνιακῆς, quibus Luna poſt aliquot cyclos anteuertit priſcam epocham in anno Iuliano. Totidem igitur dies abiice a priſca epocha cycli primi. Et vide quota ſit feria, & quæ litera Dominicalis. Feria indicabit locum nouilunij. Nam dies illi προεμπτώσεως non poſſunt conſtanter hærere in eadem die propter multas cauſſas, quas prudentes

Tabvla Novilvniorum primi cycli Iudaici.	
1	7 Octob.
2	26 Sept.
3	17 Sept.
4	5 Octob.
5	23 Sept.
6	11 Sept.
7	1 Octob.
8	22 Sept.
9	9 Octob.
10	28 Sept.
11	17 Sept.
12	6 Octob.
13	24 Sept.
14	14 Sept.
15	3 Octob.
16	22 Sept.
17	17 Sept.
18	29 Sept.
19	19 Sept.

prudentes omittimus. Igitur colliguntur dies προεμπτώσεως 16. 23. A
201. Et iſte annus propoſitus eſt 18 cycli. In vetere cyclo nouilunium anni 18 erat in 29 Septembris, vt patet ex Tabula, de qua epocha ſi deduxeris dies 16. 23. 201, nouilunium hoc anno aſcenderit ad XII Septembris. Eſt feria prima nouilunij, litera autem dominicalis DC. Ergo nouilunium hoc incidit in litera C. Proinde litera C, quæ proxima eſt diei XII Septembris ante aut poſt, ea eſt epocha nouilunij Tiſri huius anni propoſiti 5357. erit igitur in XII, vt etiam conſtabat ex diebus προεμπτώσεως: quorum ope, aduocato feriæ & literæ dominicalis auxilio, nunquam errabis. Tot enim dies Luna aſcenderit, quot ex cyclis exceſſus Solis collecti fuerint. Sed obſeruandum, ſi nouilunium attigerit horas 18 præciſe, aut amplius, B
transferendam eſſe feriam. Cauſſa in promptu eſt. 18 horæ Computi Iudaici ſunt 24 horæ aſtronomice, hoc eſt, a meridie. Nam primum nouilunium, vti diximus, Iudaice eſt hor. 5. 204, ab occaſu Solis, aſtronomice 11. 204, a meridie. Proinde 18 horæ ab occaſu Solis, ſunt 24 horæ aſtronomice a meridie. Sic in hoc nouilunio propoſito horæ 10. 209 ab occaſu Solis, ſunt 16. 209 a meridie. Hoc ne doctiores quidem Iudæi aduerterunt: cuius rei ignoratione illud oraculum ſciuerunt: כר שעות מכסי סיהרא שית מחדתא ויח מעתיקא *Viginti quatuor horis Luna latet, id eſt, ſilet. Sex nouella fit, & decem octo fit vetus.* Græce, ἐν νυχθημέρῳ ὕπαυγός ἐστιν ἡ σελήνη. ἐν C
τεταρτημορίῳ νέα. ἐν τρισὶ τεταρτημορίοις ἔνη. Sed hæc ridicula ſunt, & produnt in illis ignorationem cauſſæ 18 horarum: quas neſciunt eſſe 24, id eſt, ſolidum νυχθήμερον. Tunc manifeſto non feria propoſita, ſed ſequens aſſumenda, propter diem integrum, qui latet ſub 18 horis, quæ putatæ a meridie fiunt 24, id eſt, dies integer. Poterant numerare integras horas a meridie, & quidem tutius; vt nos fecimus in noſtro anno cæleſti, in quo nunquam intercalamus, niſi poſt 24 horas. Quare ſi a meridie procederet computus, vbi hodie incidit hora 18 abſoluta, tunc incideret hora 24, id eſt, dies integer. Scito autem vetuſtiſſimis Iudæis has horas æquinoctiales in vſu non fuiſſe, ſed tantum τὰς καιρικὰς, vt patet ex Euangelio, idque a temporibus Romanorum. Omnino enim etiam D
horarum appellatio noua eſt, vtpote a Græcis in nationes Orientales deriuata. Quare antiquior eſt appellatio dierum ſeptimanæ ſub nominibus ſeptem Planetarum, quam horarum Planetariarum. Nam omnis hora eſt commentum recentius appellatione dierum ſub notis Planetarum. Iudæi antiquitus ὁλοσχερῶς diem ipſum in tenebras & lucem, veſperam & mane diuidebant, quod tempus coniunctim עֶרֶב־בֹּקֶר vocabant, vt Daniel. Græcis eadem compo-

ſitione

A ſitione eſt νυχθήμερον. Totum hoc interuallum quadrifariam diuide-
bant. Quadrantes ipſos Vigilias vocabant, vt & Romani & Græci.
Primus quadrans a Sole occaſo, ad mediam noctem אַשְׁמוֹרֶת עֶרֶב dice-
batur. Apoſtoli vertunt ὀψίαν ſimpliciter. Sequebatur hanc אַשְׁמוֹרֶת,
הַתִּיכוֹנָה vigilia media, a media ſcilicet nocte, ad Solem Orientem; ob
id dicta, quod inter duos Soles interiecta eſſet, inter occaſum lucis an-
tecedentis, & ortum lucis ſequentis. Deinde ſequebatur אַשְׁמוֹרֶת הַבֹּקֶר
Vigilia matutina, a Sole orto, ad meridiem. Apoſtoli πρωΐαν. Poſtre-
mo quarta Vigilia הַצָּהֳרַיִם, meridies, a ſexta hora, ad duodecimam, &
Solem occaſum. Priſca hæc Hebræorum partitio fuit. Pſalmo LV. 18.
Poſtea in tres partes, ſiue Vigilias noctem ipſam diuiſerunt, more Ro-
B mano. Vide Auſonium in Ternario. Proinde τῆς δευτέρας καὶ τῆς τρίτης φυ-
λακῆς meminit Dominvs apud Lucam XII. Sed in Marco XIII, pri-
ma pars vocatur ὀψὲ, ſecunda μεσονύκτιον, tertia ἀλεκτοροφωνία. Quare
in רֵישׁ בְּרָכוֹת ita ſcriptum eſt: אֲהָא דְאָמְרִינַן שְׁלֹשָׁה מִשְׁמָרוֹת הֲוֵי הַלַּיְלָה וְעַל כֹּל מִשְׁמָר
וּמִשְׁמָר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר אוֹי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת־בֵּיתִי. *Ecce quod dicimus, eſſe tres vi-
gilias noctis, & ſingulis vigiliis Deus benedictus dicit*: HEV QVOD
DESOLAVI DOMVM MEAM. Iudaicum quidem oraculum, &
ineptum: ſed quod verum eſt de triplici vigilia noctis, idque inſti-
tuto Romano.

Adiice nouilunium) Qui ſcit nouilunium præteritum, & vult
ſcire ſequens, adiiciat præterito nouilunio epactas menſis vnius.
C Tiſri proximus, vt oſtendimus, erit 1. 10. 209. Adiice 1. 12.
793, characterem menſis vnius. Habes 2. 22. 1002, characte-
rem nouilunij Marcheſvvan feria tertia, quia excedit 18 horas
ab occaſu, vel 24 a meridie. Erit igitur in nocte duodecima
Octobris.

Ad ſciendum Tekupham Tiſri) תְּקוּפָה eſt anni conuerſio proprie. &
nihil aliud ſignificabat tempore Moſis, qui iubet σκηνοπηγίαν celebra-
ri לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה anno vertente, initio Autumni ſcilicet. Exodi XXXIV.
22. Nam quod ibi vocat תְּקוּפַת הַשָּׁנָה, id XXIII, 6, dicitur צֵאת הַשָּׁנָה.
Sed poſtquam Iudæi acceperunt formam anni Alexandrei & perio-
dum Calippicam, vna etiam acceperunt annum Lunarem, & qua-
D tuor κέντρα Macedonica, quæ ipſi vno nomine תְּקוּפוֹת vocarunt, quia
annus incipit ſtatim poſt תְּקוּפַת הַשָּׁנָה, poſt conuerſionem anni. Hoc
inuentum, vt diximus, eſt plane Græcum, & vetuſtiſſimum, qui an-
ni Solaris nullam in menſes deſcriptionem tenebant, ſed conſtabat il-
lis, quadriennium, ſiue Luſtrum Solare, eſſe dierum 1461: ſextam
autem decimam partem eſſe dierum 91 $\frac{5}{16}$. Hoc ipſi ὧρον, & κέντρον,
& τροπάς vocabant: quorum exemplo & Iudæi תְּקוּפוֹת appellarunt:
quod ad verbum eſt τροπάς. Elidenſes primo anno Olympiadis

 interca-

intercalabant inter VIII, & IX Iulij. quo nihil verius eſt. Annum incipiebant a Sole occaſo. Anni ſequentis initium erat a media nocte. tertij ab ortu Solis. quarti a meridie. quinti, eiuſdemque primi Olympiadis ab initio noctis. Ita non ſentiebant ſe diem intercalaſſe, cum tamen intercalaſſent. Ammianus Marcellinus: *Spatium anni vertentis id eſſe periti mundani motus & ſiderum definiunt veteres, inter quos Menon (Meton) & Euctemon & Hipparchus, & Archimedes excellunt, cum Sol perenni rerum ſublimium lege, polo (poli) percurſo ſignifero, quem Zodiacum ſermo Græcus appellat, trecentis & ſexaginta quinque diebus menſis, & noctibus, ad eundem redierit cardinem. Vt verbo tenus, ſi a ſecunda particula elatus Arietis, ad eam dimenſione redierit terminata. Sed anni interuallum veriſſimum memoratis diebus, & horis ſex ad vſque meridiem concluditur plenam: annique ſequentis erit poſt horam ſextam initium, porrectum ad veſperam. Tertius a prima vigilia ſumens exordium, ad horam noctis extenditur ſextam. Quartus a media noctis, vſque ad claram trahitur lucem.* Recte ſane & ad mentem noſtram, item ad morem vetuſtum Græcorum accommodatiſſime. Quemadmodum igitur diligenter notabant τροπὰς θερινάς, ita etiam τροπὰς ἰσημερινάς, & τροπὰς χειμερινάς. Hoc imitati Iudæi diligenter momentum obſeruant, quo hæc κέντρα conficiuntur, antiqua conſuetudine, vt ſolet, in ſuperſtitionem vertente. Olim, vt diximus, cum anno mero Alexandreo vterentur, Tekupham primam ſtatuebant in VII Octobris. Poſtea eam fixerunt in XXIV Septembris, accepta forma Iuliana. In primo anno luſtri Tekupha Tiſri eſt hora 9 noctis, Tekupha Tebeth hora 4, 30′ diei. Tekupha Niſan initio noctis. Hoc ſignificant literæ D, & N. in Tabella Tekupharum a nobis ſubiecta. D enim eſt dies: N autem nox.

TABELLA TEKVPHARVM. C

Tisri			Tebeth			Nisan			Tamvz			Anni
N	9	0	D	4	30	N	0	0	N	7	30	I
D	3	0	D	10	30	N	6	0	D	1	30	II
D	9	0	N	4	30	D	12	0	D	7	30	III
N	3	0	N	10	30	D	18	0	N	1	30	IIII

De Tekuphis ita ſcribunt: הַתְּקוּפוֹת בְּכׇל שָׁנָה וְשָׁנָה חוֹזְרוֹת חָלִילָה לְעוֹלָם וָעַד וְסִימָנָם חוו״ז פי׳ שְׁמוֹנָה יָמִים קֹדֶם יֵינֶר יִהְיֶה תְקוּפַת טֵבֵת: בְּשִׁבְעָה יָמִים קֹדֶם אַבְרִיל יִהְיֶה תָּמִיד תְּקוּפַת נִיסָן: בְּשִׁשָּׁה יָמִים קֹדֶם גוּלְיוֹ יִהְיֶה תָמִיד תְּקוּפַת תַּמּוּז: בְּשִׁבְעָה יָמִים קֹדֶם אוֹטוֹבְרִי יִהְיֶה תָּמִיד תְּקוּפַת תִּשְׁרִי. *Tekuphot ſingulis annis perpetuo reuoluuntur, ac redeunt in orbem: quarum ſignum 8, 7, 6, 7. hoc eſt: octo diebus ante Ianuarium eſt* τροπὴ *Tebeth. Septem diebus ante Aprilem erit ſemper* TROPE *Niſan. Sex diebus ante Iulium erit ſemper* TROPE *Tamuz. Septem diebus ante Octobrem erit ſemper* TROPE *Tiſri.* De ſuperſtitione autem, qua Tekuphas obſeruant Iudæi, libro ſecundo monuimus.

A monuimus. Nam a veteribus illis Macedonibus didicerunt exactiſ-
ſimum ingreſſum Solis in ſigna per illud tempus fieri. Per τροπὰς e-
nim θερινὰς nihil aliud, quam VIII Iulij, & per τροπὰς χειμερινὰς, VI
Ianuarij, & Macedones & omnes Græci intelligebant. Neque ſecus
ac veteres illi Græci, vnicuique τροπῇ ſiue Tekuphæ στοιχεῖον ſuum at-
tribuunt. Tekuphæ Tebeth brumali AQVAM: Tekuphæ Niſan
vernali AEREM: Tekuphæ Tamuz Solſtitiali IGNEM: Tekuphæ
Tiſri autumnali TERRAM. atque adeo ex horum quatuor elemen-
torum exceſſu interitum mundo & hominibus minantur: puta ex
Solſtitialis Tekuphæ exceſſu ἐκπύρωσιν: ex brumalis exceſſu κατα-
B κλυσμόν. ex altera fore, vt fataliter exaqueſcat Mundus, ex altera
exigneſcat. Sic etiam propter eaſdem rationes periculum ὑδέρου illi
imminere, qui in eo momento, quo Tekupha Tebeth committi-
tur, aliquid biberit: aut καύσωνος, & ardentiſſimi morbi, qui in
Tekupha Tamuz ad ignem acceſſerit. Propterea ſuperſtitioſiſſima
curioſitate articulum ipſum Tekupharum obſeruant, ne forte impru-
dentes malum immedicabile incurrant. Vide Commentarium Rab-
bi Saadia Gaon in Sepher Ietzira, capite quinto, ſi modo alicui tan-
tum otij eſt ab rebus ſeriis, vt in his nugis tempora perdat. Itaque
horum hominum ſuperſtitioni acceptum feramus licet, quod Græ-
corum vetuſtiſſima περὶ τροπῶν doctrina nobis
C conſeruata ſit. Ad methodum igitur veniamus.
Collige epactas exceſſuum Solis in cyclis & an-
nis præteritis. A ſumma abiice dies 12. 20.
204. Reſiduo adiice nouilunium, ſiue chara-
cterem feriæ. vt habes in præſenti diagramma-
te. Cyclis enim 281, & annis 17 præteritis
congruunt epactæ Solares 24.18.1075. de qui-
bus deductis ex perpetua Regula diebus 12.
20.204, reſiduo autem 11. 22. 871 adiectis

200	12	1	880
86	4	19	1000
1		1	485
17	7	19	870
Summa	24	18	1075
Aufer	12	20	204
Reſiduum	11	22	871
Adde	0	10	209
Tekupha Tiſri.	12	9	0

horis nouilunij 0. 10. 209, fiunt dies abſoluti 12 de Tiſri, cum
horis 9. 0. Ergo Tekupha Tiſri committetur nocte, quæ ſe-
D quetur Solem occaſum diei 12 Tiſri, hora 9 noctis abſoluta. In
eo, inquam, momento committetur Tekupha. Quod ſi eſſent
horæ 21, abiectis 12, reliquæ nouem attribuerentur diei ſequen-
ti. Nam horæ infra 12 pertinent ad noctem. quod eſt reliquum
ſupra duodecim, pertinet ad diem. Sed obſeruandum in hoc ne-
gotio, ſi tranſlatio ciuilis fiat, vna die minus putandum erit. vt
hic, habemus dies 12. hor. 9. 0. hoc eſt, Tekupha eſt poſt 12 diem
Tiſri, nimirum hora 9 noctis, XIII Tiſri. Sed ſi tranſlatio fiat a
prima feria, ad ſecundam (vt ſane fiet hoc anno) tunc non XIII

nox, ſed XII accipienda erit. De qua tranſlatione infra dicetur. Por- A
ro in anno Embolimæo, qualis fuit iſte 5356 ad finem decurrens,
Tekupha Tiſri erit in Marcheſvvan, Tekupha autem Tebeth in
Schebat. Collige ergo exceſſus competentes cyclis 281, annisque ab-
ſolutis 16. Deduc ex perpetua regula dies 12.20.204. Adiice horas
& momenta nouilunij 2.12.700. Fiunt dies 31, horæ 3.0. Teku-
pha igitur autumnalis fuit poſt horas tres, nocte, quæ ſequuta eſt
31 diem a neomenia Tiſri, id eſt, nocte ſecunda Marcheſchvvan,
feria quinta ineunte. Adeptus Tekupham Tiſri
habebis ſequentem, additis ad priorem diebus
91, horis $7\frac{1}{2}$. Sic in anno propoſito 5356, a
neomenia Tiſri erunt dies 122, horæ $10\frac{1}{2}$.
Quare Tekupha brumalis erit nocte, quæ ſe-
quutura eſt diem 122, a neomenia Tiſri. Fuit
annus abundans. Tiſri, Marcheſchvvan, Caſleu
dierum 90. cum quo compoſitis 29 diebus
Tebet, fiunt omnes dies 119: quibus deductis

200	12	1	880
80	4	19	1000
1	0	1	485
16	26	11	379
Summa	42	34	584
Aufer	12	20	204
Reſid.	30	14	380
Adde nouilunium.	0	12	700
Tekupha.	31	3	0

B

122, relinquuntur dies 3, horæ $10\frac{1}{2}$ de menſe Schebat. Igitur Te-
kupha brumalis contigerit hora $10\frac{1}{2}$ noctis, quæ ſequutura eſt 3
diem Schebat: & proinde Tekupha contigerit nocte quarta Schebat,
feria quinta. Hæc ſunt ingenioſiſſima, quorum tamen cauſæ ab ipſis
artificibus Computi ignorantur. pro quibus cauſſis fabulas apponunt
nobis, vt cum ſpectatore Plautino ſaturi fiamus fabulis. Sed metho- C
dum huius Computi Lunaris argutiſſimam & elegantiſſimam eſſe
nemo harum rerum paulo peritior inficiabitur. Quoties ſcripta Iu-
dæorum lego, ſuccurrit mirari, quomodo tam perfecta methodus
potuit excidere hominibus, qui quaſi conſulto videntur ignoratio-
nem omnium bonarum rerum profiteri. Epilogiſmus tamen eorum
Lunaris progreſſu temporis paulo longior iuſto deprehenditur.
Epilogiſmus ſyzygiæ Iudaicæ, dierum 29. horarum 12, mo-
ment. 793. quæ quidem 793 momenta ſunt ſcrupula ſexagena-
ria $44'. 3''. 20'''$. At verus epilogiſmus aſtronomicus hor. 12.
$44'. 3''. 11'''$. Differentia, ſcrup. $0'. 0''. 9'''$. quæ quidem ter- D
tia in ſyzygias vnius cycli ſolidi ducta fiunt ſcrup. $0'. 35''. 15'''$.
Cyclus Iudaicus dies 6939. hor. 16. 595. id eſt, hor. 16. $33'. 3''.
20'''$. Deductis ſcrup. $0'. 35''. 15'''$, relinquuntur dies 6939. hor.
16. $32'. 28''. 5'''$, modus cycli aſtronomici. Cyclus Iulianus, dies
6939.18.0. Differentia cycli Iuliani, & aſtronomici, hor. 1. $27'. 31''.
55'''$, qui exceſſus maior eſt Iuliano. Minor eſt enim modus cycli
aſtronomici modo cycli Iudaici. Quare detracto cyclo aſtronomi-
co de cyclo Iuliano, maior relinquetur exceſſus, quam ex cycli
Iudaici

A Iudaici detractione. Proinde exceſſus 216 cyclorum aſtronomicorum ſunt dies 13. 2. 6′. 54″. id eſt, dies 13. horæ 2. momenta 126 fere. At exceſſus totidem cyclorum Iudaicorum ſunt tantum dies 13. hor. 1. 0. Differentia, hor. 1. 126. Quare anno Chriſti 344 nouilunium Tiſri a meridie erat Iudaice horarum 11. 204. aſtronomice autem tantummodo 10. $\frac{46}{1080}$. quæ diſcrepantia nata eſt ex illo epilogiſmo Lunari, quo non Iudæi tantum, ſed aſtronomi illorum ſæculorum vtebantur.

Ad ſciendum quotus numerus cycli maioris) Cyclus maior eſt cyclus Solis, cyclus minor eſt cyclus Lunæ. Cyclus Solis incipit a nocte XXVI Niſan, eoque vtuntur ad inueſtigationem feriæ TekuB pharum.

Accipe æram minorem) Æra minor eſt illis, quæ eſt infra millenarium. Vt exempli gratia, in anno Computi Iudaici 5356, ſoli tres vltimi numeri 356 dicuntur ÆRA MINOR, פְּרַט קָטֹן vt ipſi loquuntur.

Adiice XX) Hæc XX καθολικά, quæ adiici præcipit Canon, Hebræi Computatores vocant עֹנֶשׁ גָּדוֹל onus magnum. Sed hoc locum non habebat ante 5201 annum Iudaicum, neque habebit poſt 5999. Sed non magnæ ſubtilitatis eſt, rem per tot diuerticula quærere, ad quam publica via licet peruenire. Adiectis 16 ad æram minorem, & a ſumma abiectis omnibus 28, relinquitur annus cycli So-C laris Iudaici. Inibit proxime annus 5357. Adiectis 16 ad 357, ſumma per 28 diuiſa, relinquitur annus 9 cycli Iudaici Solaris, qui eſt idem cum Romano.

Quotus numerus cycli minoris) Quemadmodum ſuperior Canon, ita & hic locum tantum habere cæpit ex anno 5201, in quo erat cyclus Solis XXI, Lunæ XIIII. Hinc ſemper iubentur apponi XX anni abſoluti ad methodum Solis, XIII autem ad methodum Lunæ.

Ad ſciendum annum SEMITA) שְׁמִטָּה eſt Σεισάχθεια, vt alibi dicimus. Ita vocatur & ſeptimus annus hebdomadis, & tota hebdomas vt Sabbatum tam ſeptima dies, quam tota ſeptimana.

Abiice ſeptenaria ab æra mundi) Computus Iudaicus falſo dedu-D citur a primordiis rerum, cum ſit Computus annorum artificialis, vt periodus noſtra Iuliana. Computus igitur Iudaicus minor eſt mundano annis 189, hoc eſt, ſeptimanis annorum 27. Et mundanus per 7 diuiſus relinquit annum Hebdomadis ſiue Semita. Ergo & Iudaicus, cum ab eo differat numero ſeptenario, per 7 diuiſus eundem annum hebdomadis dabit. Hoc idem facit & periodus noſtra Iuliana. Nam per 7 diuiſa dabit verum annum Hebdomadis ab autumno. Hoc anno Chriſti Dionyſiano 1596, quo currit annus periodi

Iulianæ 6309, incipiet annus mundi 5546, Iudaicus autem 5357, A
a diebus autumnalibus. Tres hæ Æræ per 7 diuiſæ dabunt annum ſecundum Semita ab initio autumni.

CANONES FERIARVM) Anni Hebraici caput incertum ac mobile eſt, duabus de cauſſis: propter nouilunia, ac propter ferias. Nam alterum nouilunium ab altero præuertitur vndecim diebus fere, niſi alia cauſſa interuenerit. Feriæ autem quotannis mutantur in anno Solari propter vnum diem ſuperfluum vltra Septimanas dierum. Quanto magis in anno Lunari propter inſtabiles ſedes nouiluniorum? Rurſus annui capitis duplex cauſſa: altera *φύσει*, altera *θέσει* eſt. Phyſicam mutationem vocamus eam, quam iam diximus, propter periodum Hebdomadum ſcilicet, & cyclum Solarem. Nam B
litera B, exempli gratia, quæ illo anno prima feria eſt, ſequente erit ſecunda, interdum etiam erit tertia a prima poſt biſextum. Mutatio *θέσει*, ſiue *πολιτικὴ*, eſt obſeruatio diei idonei, aut non idonei. Idonei dies capiti anni ſunt ſecunda, tertia, quinta, ſeptima feria. Reliquæ feriæ פָּסוּל vocantur, hoc eſt, *ἀδόκιμος ἡμέρα*. Dies, quæ reperta eſt idonea capiti anni, dicitur קָבִיעַ KEVIA, *ὁρισμὸς*, terminus: quod in ea hæreat & figatur caput anni. Quare non omnis feria nouilunij erit idonea ad KEVIA. Vnde in ſequentem aut tertiam diem diffunditur: quod dicitur *ὑπέρθεσις*, & *ὑπέρβασις*. Quamobrem illæ dies vocantur *ὑπέρβατοι* Epiphanio, capite *κατ' αἰνόητων*. Illa vero *ὑπέρθεσις*, ſiue, vt Hebræi Computatores loquuntur, דְחִיָּה du- C
plex eſt: Lunaris ſiue *ἀστρονομικὴ*, & *πολιτική*. *Αστρονομικὴ* fit propter nouilunium *ἔνον* & vetus, quoties nouilunium peruenit ad 18 horas: quæ quidem putatæ a Sole occaſo, deſinunt in meridiem, a meridie putatæ deſinerent in ortum Solis. Sed hora, quæ aſtronomis eſt ſeptima a meridie, ea eſt prima ciuilis Iudæis ab occaſu. Ideo 18 horæ deſinunt in meridiem. Quocirca ſiue in ortum Solis, ſiue in meridiem deſinant, vtrumque alienum eſt neomeniæ inſtituendæ illis gentibus, quæ diem incipiunt a nocte. Ciuilis tranſlatio fit propter duorum Sabbatorum continuationem, quod ſi eueniat, incommodum in Tiſri eſſe docent veteres Magiſtri. Propter has *ὑπερθέσεις* accidit, vt annus nunc maior ſit, nunc minor iuſto. Ideo nunc *πρόσθεσις*, nunc *ἀφαίρεσις* fit. Annus diuiditur in bina ſemeſtria. Sed quia D
interuallum ſemeſtre a Niſan ad Tiſri, habet duo nobiliſſima ſolemnia, Paſcha & Pentecoſten, item proxime *σκηνοπηγίαν*, optimum factu iudicarunt in eo ſemeſtri *ἐξαιρέσεις* & *προσθέσεις* facere, vbi ea ſolennia non occurrunt. Marcheſchvvan igitur & Caſleu delecti, in quibus hæc fierent. Marcheſchvvan eſt menſis cauus, Caſleu plenus. Cum igitur *πρόσθεσις* fit, Marcheſchvvan ex cauo fit plenus, cum

ἀφαίρεσις,

A ἀφαίρεσις, Caſleu ex pleno fit cauus. Hinc naſcitur triplex genus anni, ordinarius, cauus, ſiue defectiuus, plenus, vel abundans. Iuſtus annus ſiue ordinarius dicitur שָׁנָה כְּסִדְרָן, ἐνιαυτὸς κατ᾽ ἀνάλογον, annus competens, æquabilis, ordinarius. Annus defectiuus, שָׁנָה חֲסֵרָה, ἔτος ἐλλιπὲς, annus mancus, cauus. Annus plenus שָׁנָה שְׁלֵמָה, ἐνιαυτὸς ὁλόκληρος, annus ſolidus, plenus, abundans. Atque hi primoribus literis ſingulariis ita notantur: הכש גרה. Hoc eſt ה habet ג. Annus defectiuus habet tres dies ſupra 350. כ habet ד. ordinarius habet quatuor dies ſupra 350. ש habet ה. Abundans habet quinque dies ſupra 350. intellige de anno communi. Nam eædem notæ quoque acci-
B dunt anno embolimæo, ſed ſupra 380 dies. Apud Græcos notauimus fuiſſe annos ἐξαιρεσιμαίους. Sic primam ſpeciem anni Iudaici Græce vocare poſſimus ἔτος ἐξαιρεσιμαῖον, ſiue κοῖλον. ſecundam ἔτος ὁμαλόν. tertiam ἔτος περιττόν.

Annus communis HACHAS GADA) Annus communis diuiſus per ſeptem relinquit tres dies, ſi ſit defectiuus; quatuor, ſi æquabilis; quinque, ſi abundans. Iam expoſuimus. Sic concipiuntur: 353. 354. 355.

Hachas hoz) Annus embolimæus per ſeptem diuiſus dat quinque dies defectiuus, ſex æquabilis, ſeptem abundans. Sic concipiuntor: 383. 384. 385. Cum ad qualitatem anni inueſtigandam
C duo deſiderentur: prius, vtrum ſit communis, an embolimæus: alterum, vtrum defectiuus, an ordinarius, an plenus: priori curæ ſatisfaciet cyclus Lunæ, alteri differentia neomeniæ propoſitæ cum ſequenti comparatæ. Exemplum: Annus hic eſt Iudaicus 5356 decurrens prope ad metas. Neomenia Tiſri fuit 2.12.700. & eſt annus XVII cycli, & proinde embolimæus. Neomenia proximi Tiſri 1.10.209, quæ transferenda eſt in ſecundam feriam, vt poſtea videbimus. Volo ſcire qualitatem huius anni 5356 currentis. Compara eius neomeniæ feriam, nempe ſecundam, cum feria neomeniæ ſequentis, nempe cum ſecunda. Interuallum feriæ ad ſimilem feriam, ſunt VII. Proinde per præſentem Canonem hic annus eſt abundans,
D dierum vtique 385 habens Marcheſchvvan τριακονθήμερον ſiue plenum. Idem fiat in cæteris.

Adv *in omnibus annis*) Feriæ I, IIII, VI, vt diximus, ſunt פסולים, hoc eſt, ἀδόκιμοι, & reprobæ capiti anni inſtituendo. Hoc ſignificatur illis ſingulariis literis אדו, prima, quarta, ſexta. Quare, ſi menſis Tiſri incipit feria prima, quartadecima menſis erit Sabbatum, & XV ſolenne σκηνοπηγίας. Erunt igitur duo Sabbata continua. quod eſt fugiendum. Si menſis incipit feria ſexta, quintadecima ergo eſt σκηνοπηγία. En iterum duo Sabbata continua. Si denique incipit

quarta feria, decima erit ſexta feria : & ſequens Sabbatum. Iterum A
erunt duo Sabbata continua , Kippurim, & Sabbatum ordinarium. Duo Sabbata continua ipſis dicuntur תְּרֵי שַׁבְּתֵי בְּתְרֵי δύο σάββατα συνεχῆ. Cum hoc inſtituerunt veteres Iudæi (inſtituerunt autem ante tempora Seleucidarum) vnius Tiſri rationem habuerunt, qui fere totus ſolennitatibus exceptus eſt. Deinde duo Sabbata continua incommoda erant in tractu Hieroſolymitano, propter cibos, quos coctos biduum continuum aſſeruare tempore autumni feruentiſſimo in illis regionibus periculoſum erat. Item corpora mortuorum aſſeruari non poſſunt citra putoris & corruptionis periculum. Itaque propter Tiſri hoc inſtitutum. Alioquin alias duo Sabbata continua reperiuntur. Cum neomenia Niſan incipit a feria prima; XIV Niſan eſt Sab- B
batum, & ſequenti die ſolenne Azymorum. En duo Sabbata continua. Rurſus ſi neomenia Niſan incipit feria ſeptima, vt hoc anno 5356, Pentecoſte eſt feria prima. Ita Sabbatum ordinarium & ſolenne Pentecoſtes continuantur. Nos tranſlationum vetuſtatem aſſeruimus contra quoſdam viros doctos noſtri ſæculi. Vide libro ſecundo. Igitur anno proximo 5357 ineunte, nouilunium Tiſri erit I. 10. 209, feria prima, XII Septembris. Sed propter ADV transferendum in feriam ſecundam, hoc eſt, XIII Septembris.

IAH *in diebus*) Tralationes alias politicas, alias aſtronomicas fecimus. ADV fit πολιτικῶς : IAH autem, id eſt ח״י ἀστρονομικῶς, cum nouilunium attigit horas XVIII. Nam בגהז, hoc eſt, feria ſecunda, ter- C
tia, quinta, ſeptima, ſunt idoneæ capiti anni πολιτικῶς: ſed & ἀστρονομικῶς illæ transferuntur, ſi nouilunium attigit horas 18. Fit autem non raro, vt vtraque tralatio politica, & aſtronomica concurrant: quæ ideo vocetur a nobis μικτή. Anno 5340 nouilunium Tiſri fuit I. 23. 1079. Transferenda prima feria in ſecundam dupliciter, propter nouilunium vetus, & propter ADV. Sæpe etiam duæ ὑπερθέσεις fiunt. quæ a nobis vocatur ὑπέρθεσις διπλῆ. Eſto nouilunium 3. 21. 542. Propter nouilunium vetus transferenda feria tertia in quartam: item quarta in quintam, propter ADV.

GATRAD *in communibus*) גטר״ד, hoc eſt, 3. 9. 204. Feriæ idoneæ capiti anni transferuntur non ſolum propter ח״י proxime præce- D
dentem Canonem, ſed etiam infra 18 horas. Sed diſcrimen ponendum. Quia ח״י propter ſe transfertur, vtpote cum in ſe nouilunium vetus habeat. At ex hoc, & ſequente Canone etiam reſpectu ſequentis anni feriæ idoneæ fit mutatio. Hoc enim contingit tam anno embolimæo, quam communi. De embolimæo ſuo loco. In anno communi igitur transfertur feria idonea, ſiquidem nouilunium fuerit 3. 9. 204, aut amplius. Pone epactas vnius anni communis 4. 8. 876.

ſupra

A ſupra nouilunium 3. 9. 204. Prodibit nouilunium ſequentis anni 7. 18. o, transferendum propter יח. Transferetur igitur in primam: ſed non poteſt propter ADV. Comperendinetur igitur. Ergo character erit 2.18. o. At ſuperius nouilunium fuerat 3.9. 204. Diſtantia feriarum, dies VI. Ergo annus ille communis fuerit dierum 356: quod eſt abſurdum, per Canonem גרוז חכש. Quare neceſſario nouilunium 3.9. 204 transfertur in feriam quintam duplici tranſlatione. Tunc annus erit abundans: & differentia feriarum dies V. Quod ſi nouilunium minus fuerit vno ſcrupulo 3.9. 203, tunc manet immotum.

Batvtakphat) Ecce alteram regulam mutandæ feriæ idoneæ reſpectu ſequentis nouilunij, non ſui: idque proximo poſt emboliſ-
B mum anno: quemadmodum illa ſuperior tralatio in anno communi: nempe ſi nouilunium fuerit 2.15. 589, aut etiam ſupra 589. Aufer epactas anni embolimæi 5. 21. 589 a 2.15. 589. Relinquitur 3.18. o, nouilunium præcedentis anni embolimæi: cuius & ſequentis communis differentia 2.15. 589, ſunt tantum dies quatuor, contra Canonem זוח חכש. Nam ſi admittamus nouilunium 3.18. o, tranſlatione duplici fungendum eſt, aſtronomica in feriam quartam, politica in quintam. Differentia igitur quintæ feriæ, & ſecundæ, IV dies. Quod ſi nouilunium fuerit minus etiam ſcrupulo vno, vt 588, non transfertur.

Nunquam BADV) Annus Lunaris æquabilis, ſiue ordinarius in
C duo ſemeſtria diuiditur: in Tiſri & Niſan. A Niſan, ad Tiſri, ſemper interuallum eſt dies 177, ἀπαραλλάκτως. A Niſan, ad Tiſri, totidem, ſiquidem anni qualitas non mutetur: quæ mutatio fit ſemper in Marcheſchvvan & Caſleu. Atqui a Niſan, ad Tiſri, interuallum ſemper eſt 177 dierum: quod, vt diximus, eſt immutabile καὶ ἀπαράλλακτον. Itaque neomenia Tiſri eſt ſemper feria tertia Niſan aut ſolennis Azymorum. Puta ſi ſolenne Azymorum fuerit feria prima, Tiſri ſequens erit tertia. Si Azyma feria tertia, Tiſri quinta. Hoc anno neomenia Niſan, & proinde etiam XV eiuſdem menſis fuit feria ſeptima. Ergo Tiſri proximus erit ſecunda, cuius character 1.10. 209. Ideo tralatione fungendum. Duo igitur ſem-
D per apponenda feriæ Niſan, vt habeas feriam Tiſri. Diuide 177 per 7. Remanent duo catholica apponenda feriæ Niſan, ad methodum feriæ Tiſri. Contra minue duo de feria Tiſri, habebis feriam Niſan proxime antecedentis. Hinc clarum, quare dixerit reiiculas eſſe ferias 2. 4. 6 in Niſan, aut in Paſcha.

Nunquam GAHAZ) עצרת proprie ad verbum eſt ἑορτή. Notio verbi τοῦ εἴργειν, eſt ſeptis cohercere, & circunſcribere. Idem verbum עצר deſignat, vnde עצרת, quod eo tempore ab opere faciendo manus abſti-

abſtineant, aut ſe intra ſepta templi cohibeant, vt ait Dauid Kimhi. A
Sed & עֲצֶרֶת ἀντωνομαστικῶς, inquit Kimhi, eſt octaua Tabernaculorum. In hoc vero Canone eſt Pentecoſte. Et ſane veteres Iudæi eo nomine nihil aliud intelligebant, quam Πεντηκοστήν. Ioſephus libro III. cap. X: τῇ Πεντηκοστῇ, ἣν Ἑβραῖοι ΑΣΑΡΤΑ καλοῦσι, σημαίνει δὲ τοῦτο Πεντηκοστήν. עֲצֶרֶת vel, vt ipſe vult, עֲצַרְתָּא eſt quidem Πεντηκοστὴ, ſed non ideo etymon eius eſt Πεντηκοστή. In libro Germen Dauid 40 בֵּין פֶּסַח לְפָרִם עֲצֶרֶת Inter Paſcha & oblationem Pentecoſtes, id eſt, oblationem primitiarum. Etiam in Arabiſmo Chriſtianorum dicitur عنصر ענצר cum interpretatione نزول روح القدس Deſcenſus Spiritus Sancti. Sed in Nomocanone Muhammedico a Kalendis Ianua- B
rij, ad عنصر putantur dies 198. Ita Pentecoſte incideret ſemper in 17 Iulij, quæ tamen nunquam eo peruenit, & præterea eſt ſolenne mobile. Sed a Muhammedanis de his rebus fides non eſt exigenda. Igitur nunquam Pentecoſte incidit in feriam tertiam, quintam, ſeptimam. Quare? quia Pentecoſte eſt ſecunda feria Phaſe, ſiue ſolennis Azymorum, ſiue neomeniæ Niſan. Si XV Niſan, id eſt, ſolenne Phaſe, eſt feria ſeptima, Pentecoſte erit feria prima, vt hoc anno contigit. Si Paſcha eſt prima, Pentecoſte eſt ſecunda. Omnino Pentecoſte eſt δευτέρα τοῦ Πάσχα. Putatur enim מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח ἀπὸ τῆς δευτέρας τοῦ Πάσχα. Per doctrinam proximi Canonis Paſcha nunquam eſt בגו. Ergo Pentecoſte nunquam erit גהז. Quomodo Pentecoſte fue- C
rit tertia, ſi Paſcha nunquam ſecunda? Quomodo quinta, ſi Paſcha nunquam quarta? Quomodo denique ſeptima, ſi Paſcha nunquam ſexta?

Nunquam ADV *caput anni*) Expoſitum eſt.

Nunquam ZABAD *Phurim*) PHVR in libro Eſter exponitur גּוֹרָל lingua Suſiana, vt opinor. Perſice & Arabice eſt قرعة. Phurim itaque eſt ſolenne in XIV Adar: quaſi dicas κληρωτήρια, ob ſortem in vrnas coniectam tempori cædi Iudæorum optando. A XIV Adar, in qua eſt cultus Phurim, ad XV Niſan, in qua eſt Paſcha, interuallum eſt dies XXX. Diuide per VII. Differentia biduum. Ita Paſcha D
eſt ſemper tertia feria feſti Phurim proxime antecedentis. Detrahe duo de feria Paſchatis. Habes Phurim antecedens. Contraria vice Paſcha eſt ſexta feria Phurim. Si enim Paſcha feria prima, ergo Phurim antecedens feria ſexta. Si igitur Paſcha nunquam eſt בדו, non opus eſt interprete quare Phurim non ſit זבר, id eſt, VII, II, IV. Si Phurim eſſet VII, Paſcha eſſet duo, contra Canonem BADV, &c.

Nunquam AGV *Kippurim*) KIPPVRIM, Græce ἱλασμοὶ, eſt

decima

A decima Tiſri. Si prima Tiſri nunquam eſt אדו, ergo Kippurim nunquam אגו, nunquam feria prima, tertia, ſexta. Si enim prima, nona fuiſſet ſeptima, & proinde VIII fuerit ſexta, contra Canonem, &c. Si tertia, nona erit ſecunda, octaua, prima, contra Canonem, &c.

Nunquam BACH) בך Litera ב eſt feria ſecunda, litera ך eſt כְּסִדְרָן ordinarius. Prius agit de anno communi: deinde de embolimæo. Nunquam ordinarius annus communis incipit a feria ſecunda. Nam in anno ordinario interuallum a Tiſri, ad Niſan, nempe 177 dies, per 7 diuiſum relinquit duo καθολικά, quæ ad feriam neomeniæ Tiſri appoſita dabunt quartam feriam neomeniæ Niſan. quod eſt contra Canonem.

B *Neque* GACH) גך Id eſt, tertia deficientis. Annus defectiuus communis nunquam incipit a feria tertia. Nam 176 per 7 diuiſa dant vnitatem, quæ cum feria tertia Tiſri componerent feriam 4 Paſcha, aut Niſan, contra Canonem.

Neque GASCH) גש, id eſt, tertia abundantis. Neque tertia feria in pleno poteſt eſſe. interuallum 178 per 7 diuiſum dat 3. quæ cum feria tertia compoſita conflarent feriam VI in Paſcha. quod eſt Paſul ex Canone BADV.

Neque ZACH) Ordinarius annus non poteſt incipere Sabbato: quia 2 de 177 appoſita Sabbato darent feriam Paſchæ ſecundam.

Neque HACH) Neque quinta feria in anno cauo. Vnitas reſidua C ex 176 addita ad feriam V daret feriam VI Paſchatis, contra Canonem.

Nunquam HACH) Hactenus de anno communi. Nunc de embolimæo. Annus embolimæus ordinarius non incipit feria quinta. Diſtantia Tiſri & Niſan 207 per 7 diuiſa relinquit 4. Itaque 4 cum quinta feria Tiſri darent ſecundam feriam Paſcha contra Canonem BADV.

Neque GASCH) Diſtantia Tiſri & Niſan in anno embolimæo abundanti per 7 diuiſa dat V, quæ cum tertia feria Tiſri coniuncta dant feriam primam in Paſcha. quod nullus Canon vetat. Legendum ſine dubio גח non גש. Hoc eſt: annus embolimæus defectiuus D nunquam incipit feria tertia: quia Paſcha incideret in feriam VI.

Semper dies primus Niſan) Paſcha, ſiue ſolenne Azymorum, hoc eſt, XV Niſan, eſt κανονισμὸς reliquorum ſolennium. Contra alia ſolennia viciſſim ſunt κανονισμὸς τοῦ Πάσχα. Prima feria Paſcha eſt neomenia Niſan. Patet, quia eſt XV menſis. Secunda feria Paſcha eſt Pentecoſte. Nam Pentecoſte putatur ἀπὸ τῆς δευτέρας τοῦ Πάσχα. Tertia feria Paſcha eſt neomenia Tiſri. Expoſitum eſt. Quarta feria Paſchatis eſt Lætitia Legis. Nam Lætitia Legis eſt ſecunda feria Tiſri: Tiſri autem

autem tertia Paſchatis. Ergo Lætitia legis eſt quarta feria Paſcha. A
Quinta feria Paſcha eſt Kippurim. Nam Kippurim eſt feria tertia Tiſri: Tiſri autem tertia Paſcha. Ergo Kippurim quinta Paſcha. Sexta feria Paſcha PVRIM antecedens. Quod eſt explicatum.

Semper feſtiuitas Legis) שִׂמְחַת תוֹרָה, Lætitia Legis. Aliter dicitur הַבְּרָכָה, benedictio: quia eo die caput penultimum Deuteronomij legitur in Synagoga. Celebratur autem XXIII Tiſri, nona die σκηνοπηγίας: cuius cultus inſtitutio vetuſtiſſima. Nam eius clara extant veſtigia Nehemiæ IX, ſtatim initio. Cum enim primo die σκηνοπηγίας populus fleret ob Moabitidas, quas vxores duxerant, & luctus videretur feſtiuitatis lætitiam interrumpere: Nehemias cum B
Eſdra ſcriba vetuit eos lugere, quandiu rebus diuinis operarentur. Itaque a XV Tiſri, in qua celebratur prima τῆς σκηνοπηγίας, ad octauam eiuſdem ſolennitatis, quæ eſt XXII Tiſri, luctu abſtinuerunt, item poſtridie. Die vero XXIV ciliciis operti & cinere inſperſi luctui operam dederunt. Nimirum inter XXII, & XXIV Tiſri, aliud ſolenne interiectum eſt, nempe שִׂמְחַת תוֹרָה. Propterea in XXIIII menſis luctum diſtulerunt. Ea dies eſt clauſula feſtiuitatum. Mox proximo Sabbato primum Geneſeos caput legitur: quod eſt initium lectionum ſynagogicarum. Vide, quam vetuſta ſint inſtituta iſta: quam multa ignoramus, dum credimus Iudæos ab hinc mille annis multa innouaſſe. In fine Tiſri igitur incipit Lectionarium Iu- C
daicum: quod perſuaſum veteribus fuerit mundum in Libra conditum. Summa autem diuiſio feſtorum Iudaicorum in Legalia, & Politica. Legalia voco, quæ ſpeciali legis mandato indicta ſunt. Politica, quæ conſenſu Eccleſiæ inducta, & recepta. Sed & Politicorum alia ex lege ſunt, alia ex euentu. Rurſus quæ ex euentu, alia ante Prophetarum tempora, alia poſt Prophetas inſtituta, vt in ſubiecto Diagrammate habes.

LEGALIA.

CLANGOR TVBÆ, prima Tiſri. Leuit. XXIII. D
KIPPVRIM, ἀφοσίωσις, ἐξιλασμοί. decima Tiſri. Leuit. XXIII.
Σκηνοπηγία, XV Tiſri. Leuit. XXIII.
Ἑορτὴ, עֲצֶרֶת OCTAVA σκηνοπηγίας, XXII Tiſri. Leuit. XXIII.
PASCHA XIV Niſan. Leuit. XXIII. Exod. XII. Deuter. XVI.
AZYMA, XV Niſan. Leuit. XXIII.
SEPTIMA AZYMORVM, XXI Niſan. Leuit. XXIII.
PENTECOSTE עֲצֶרֶת, VI Sivvan. Leuit. XXIII. Ioſeph. lib. III. cap. X.

Poſt

A Poſt inſtitutionem hodierni Computi eandem ſolennitatem celebrant biduo, propterea quod menſem incipiunt a medio motu Lunæ. Itaque מִסְפֵּק הִתְחַבְּרוּת הַמְּאוֹרִים propter dubium coniunctionis luminarium, Paſcha celebrant XV & XVI Niſan, Pentecoſten II & III Sivvan, Xenopegiam XV & XVI Tiſri. idque vocant יוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלִיּוֹת Feſtum ſecundum Exiliorum. quia in exilio nunc ſunt, euerſo ſanctuario a Veſpaſiano.

Politica ex lege.

ἡ βαϊοφόρος, SEPTIMA σκηνοπηγίας, XXI Tiſri. Kidduſs.
Octava Tabernacvlorvm, XXII Tiſri.
B Festivitas legis, XXIII Tiſri. Kidduſs.
Ieivnivm tamvz, XVII Tamuz. Zachar. VIII. 19. Ioſeph. Kidduſs.

Ex eventv. ante Esdram.

Ieivnivm Godoliæ, III Tiſri. Zachar. VIII. 19. Hierony. Kidduſs.
Ieivnivm tebeth, IX Tebeth. Zachar. VIII. 19. Kidduſs.
Phvrim, XIV Adar. Eſter. II Macab. cap. XV.
Ieivnivm ab, IX Ab. Zachar. VII. 5. VIII. 19. Kidduſs.

Temporibvs Ezdræ, et post.

C Encænia Macabæi, XXV Caſleu. Macab.
Festivitas iiar, XXIII Ijar abrogata. I. & II Macab.
Festivitas adar, XIII Adar abrogata. I. & II Macab.
Xylophoria, XXII Ab abrogata. Ioſeph. II. ἁλώσεως. pag. 748 περὶ ξυλοφορίων ita ſcribit libro ſecundo ἁλώσεως. τῇ δὲ ἑξῆς τῶν ξυλοφορίων ἑορτῆς οὔσης, ἐν ᾗ πᾶσιν ἔθος ὕλην τῷ βωμῷ προσφέρειν, ὅπως μή ποτε τροφὴ τῷ πυρὶ λείποιτο. διαμένει γὰρ ἄσβεστον ἀεί. Iohaſin. שֶׁאֲבוֹתָיו הָיוּ מַקְרִיבִין קָרְבַּן עֵצִים בּוֹ בְּיוֹם כּ״ב בְּאָב *patres noſtri offerebant in eo* (feſto) *oblationem lignorum* XXII Ab. Inſtitutio extat Nehemiæ cap. X. 34. & XIII. 31. Vtrobique vocatur קָרְבַּן הָעֵצִים & a Græco interprete vertitur ξυλοφορία, item δῶρον ξυλοφόρων. Eam autem eo anno, de quo ſen-
D tit Ioſephus, in XIV Auguſti incidiſſe, patet ex illis, quæ longo interuallo interiicit, ſcribens τὴν ἑξῆς fuiſſe XV Loi menſis, hoc eſt, XV Auguſti. τῇ δὲ ἑξῆς (πεντεκαιδεκάτη δὲ ἦν Λώου μηνὸς) ὥρμησαν ἐπὶ τὴν Αντωνίαν. Annus autem ille erat vndecimus Neronis deſinens. Ergo erat cyclus Solis XVIII. Nam primus annus Neronis cæpit cyclo Solis VIII. quod & confirmatur illis, quæ ſubiicit de cæde cohortis Romanæ Sabbato, ſeptima Gorpiæi, id eſt, Septembris. F igitur erat litera Dominicalis: & proinde verum eſt, quod diximus, cyclum

Solis fuiſſe XVIII. Itaque erat annus Alexandreus 376 deſinens. Sequens Tiſri 377 feria ſexta transferenda in VII, Septembris XXI. Proinde neomenia Elul antecedentis feria VI, Auguſti XXIII. Ab feria IV, Iulij XXIV. Itaque XIV Auguſti erat XXII Ab. Omnino aut neomenia, aut VIII, aut XV, aut XXII, aut XXIX die Elul celebrari ξυλοφόρια neceſſe erat, ne concurrerent in Sabbatum, quo die non liceret ligna portare. Atqui neomenia & XXIX ſacræ erant, paraſceue nempe noui anni. VIII igitur, aut XV, tantum poterant celebrari. Sed illæ dies videntur aliis cerimoniis exceptæ. Ergo Xylophoria celebrabantur XXII Ab. In lib. Orah Haiim Rabbenu Iacob Ben Aſer legimus, in quibus menſibus eſt ſolennitas inſignis, eos vocari מְלָכִים: inter quos Ab. אָב מֶלֶךְ שֶׁבּוֹ הָיוּ קוֹצְצִים עֵצִים לְקָרְבָּן. *Ab eſt Rex, quod in eo cæderent ligna in ſacrificium.* Vocat ergo ξυλοκοπίαν, quam Ioſephus ξυλοφορίαν, aut ξυλοφόρια. Non inuenimus recentiorem auctorem, qui nobis antiquitatem huius rei aperiret. Habent & alias obſeruationes, ſed ſtatas, vt Tekuphoth in anno Iuliano. item diem שְׁאֵלָה, id eſt, λιτανείαν, qui eſt ſtatus in XXII Nouembris Iuliani. A VII Octobris, quod eſt principium anni Solaris Iudaici, ad XXII Nouembris, incluſiue, ſunt dies 47: nempe primus menſis diluuij, & XVII ſecundi menſis, in quo diluuium cæpit. Eo enim die operantur Litaniis pluuiæ, quod vocant תִּקּוּן הַגֶּשֶׁם, & leguntur ex Geneſi, quæ pertinent ad Diluuium. Quia igitur eſt dies ſtatus, propterea ad inueſtigandum eum eadem methodo vtuntur, qua etiam in Tekupha. Anno 5357 proxime inituro erit הַשְּׁאֵלָה in XI Caſleu. Cycli 281 fluxerunt a capite Computi Iudaici, item anni 17. Colliguntur exceſſus Solis 24.18.1075. Addantur horæ & ſcrup. nouilunij 10.209. Colliguntur dies 25.5.204. quibus ex perpetua regula adiice dies 47. Colliguntur dies 72.5.204: a capite Tiſri ad שְׁאֵלָה, ſiue λιτανείαν. Sed tranſlatio facta eſt a prima, ad ſecundam. Erunt igitur duntaxat dies 71 a capite Tiſri, ad litaniam incluſiue. Erit autem annus abundans. Deductis duobus primis menſibus plenis, nempe diebus 60, remanet vndecima Caſleu dies λιτανείας. Habuerunt præterea notabiles dies Angariarum, ſiue תַּעֲנִיּוֹת per ſingulos menſes. quorum etiam mentio fit in libro אֹרַח חַיִּים.

DIES

A
יְמֵי תַעֲנִיוֹת DIES ANGARIARVM.

NISAN.

I. *Mortui ſunt filij Aaron.*

X. *Moritur Mariam* וְנִסְתַּלֵּק הַבְּאֵר.

XXVI. *Moritur Ioſue filius Nun.*

IIAR.

X. *Moritur Eli Pont. Max. & ambo filij eius. capitur arca teſtimonij.*

XXVIII. *Moritur Samuel Propheta. Plangitur ab omni populo.*

SIVVAN.

B XXIII. *Deſiſtitur a primogenitis Hieroſolyma ferendis, tempore Ieroboam filij Nebat.*

XXV. *Occiditur Rabban Simeon filius Gamaliel, Rabbi Iſmael, Rabbi Hanina* סְגַן הַכֹּהֲנִים πρωτοσύγκελλος τῶν ἀρχιερέων.

XXVII. *Combuſtus Rabbi Hanina filius Tardion vna cum libro legis.*

TAMVZ.

XVII. *Franguntur Tabulæ legis. Ceßat* ἐνδελεχισμός. *Vrbs fiſſa. Apoſtomos cremat librum legis. Ponit ſtatuam in Templo.*

AB.

I. *Moritur Aharon ſacerdos.*

IX. *Decretum contra Patres noſtros Iudæos, ne Synagogas cogerent in*
C *Iudæa, vel, ne ingrederentur in terram Iudæam. Deſolatur Templum prius & poſterius.*

XVIII. *Extincta eſt lucerna veſpertina in diebus Ahaz.*

ELVL.

XVII. *Moriuntur Exploratores, qui diffamauerant terram.*

TISRI.

III. *Caditur Godolias filius Ahikam vna cum Iudæis, qui erant cum eo in Mazpa.*

V. *Moriuntur* XX *Iſraelitæ. Rabbi Akiba filius Ioſeph coniicitur in vincula, vbi moritur.*

D VII. *Decretum contra Patres noſtros, vt perirent gladio, fame, ac peſte, propter vitulum fabricatum.*

MARCHESVVAN.

VII. *Excæcarunt oculos Sedekiæ, & filios eius coram eo iugularunt.*

CASLEV.

XXVIII. *Ioiakim combuſſit volumen, quod ſcripſerat Baruch, dictante Ieremia.*

THEBETH.

VIII. *Scripta eſt lex Græce, diebus Ptolemæi Regis. Tenebræ* III *dies per vniuerſum orbem.*

IX. *Non ſcripſerunt Magiſtri noſtri, quare ea dies notata.* A

X. *Obſidetur Hieruſalem a Rege Babylonis.*

SCHEBAT.

V. *Moriuntur Seniores, qui fuerunt æquales Ioſuæ filij Nun.*

XXIII. *Congregati ſunt omnes Iſraelitæ contra Beniamin, propter pellicem, & idolum Micha.*

ADAR.

VII. *Moritur Moſes Magiſter noſter, qui in pace quieſcat.*

IX. *Decretum ieiunium, propterea quod Schola Sammai & Schola Hillel inter ſe digladiari cœptæ.*

Hæ ſunt dies, quibus indicuntur angariæ ex lege. In illis non eſtur, non bibitur vſque ad veſperam. B

Semper Tiſri GAT) Vt feriarum, quas קביעות vocant, Canones tradidit, ita etiam nunc Tekupharum. Tekupha Tiſri eſt ſemper tertia, aut nona hora: quod notatur per literas numerarias, ט & ג. Vide Laterculum feriarum ſupra.

Semper Tebeth DAM, IAM) ד eſt nota quaternarij. מ autem ſignificat ſemiſſem. מחצר. Semper Tekupha Tiſri eſt quarta & dimidia hora. In primo enim anno Luſtri eſt hora 4½ Diei. In ſecundo hora 10½ item Diei: hoc eſt, hora quarta & ſemiſſe poſt meridiem, Anno tertio eſt hora 4½ Noctis. Anno vltimo hora 10½ Noctis. id eſt, hora 4½ poſt mediam noctem. Ergo Tekupha Tebeth eſt ſemper hora quarta cum ſemiſſe. C

Semper Niſan THAV) ת eſt תחלה principium. ו eſt ſexta hora. Semper Tekupha Niſan eſt VI hora completa, Noctis aut Diei. aut principium Noctis, aut Diei. Vide Laterculum.

Semper Tamuz AM, ZAM) א, eſt hora prima. מ eſt מחצית dimidium. Semper Tekupha Tamuz eſt hora prima cum ſemiſſe. Anno primo Luſtri Iudaici eſt hor. 7½ Noctis. Ergo hora prima Noctis cum ſemiſſe. Anno ſecundo hor. 1½ Diei. Anno tertio 7½ Diei. hoc eſt, hora prima Diei cum ſemiſſe. Anno vltimo hora Noctis 1½.

Æra annorum Mundi) Tertia pars Computi Iudaici pertinens ad ὁμάδα χρόνων. Æram mundi quod periodum artificialem vocent, non magis illis vitio verti debet, quam Græcis, qui idem cenſent de ſua periodo. Deſunt Computo Iudaico ad veros annos Mundi, anni 189. D

Ad ingreſſum Iſraelis) Ingreſſus Iſraelis in terram, eſt primus annus Septimanæ. Anni Iudaici, vt notum eſt, per 7 diuiſi dant verum annum ſeptimanæ. 2488 anni per 7 diuiſi dant 3. Ergo tertio anno ſeptimanæ ingreſſi eſſent terram. quod eſt ineptum. Summo Dei

beneficio

A beneficio annus Semita a Iudæis cuſtoditus eſt, quemadmodum Sabbatum dierum. Neque potuerunt eum annum ignorare: quia & in exilio obſeruarunt. Ieremias cap. XXIX ſcribens ad deportatos: *Deus*, inquit, *exercituum, Deus Iſraelis ita dicit omnibus deportatis, quos ego Hieroſolymis Babyloniam traduci iuſsi: Ædificate domos, & in eis habitate: conſerite hortos, & eorum fructibus veſcimini*, &c. Sane ſi colebant hortos, & agriculturæ operam dabant, & requiem igitur ſeptimi anni obſeruarunt, quum ita Deus præceperit Exodi XXIII, 10. vnde quem in exilio annum ceſſationis obſeruarunt, is eſt, quem antea obſeruabant, & quem hodie obſeruant. vt audiendi non ſint imperiti quidam, qui impudentiſſime aiunt annum Sab-
B baticum a Iudæis in exilio neglectum fuiſſe. Sed legibus, quas iſti Lycurgi ſanciunt, ſoli fungi & ſtipites tenentur, non homines, qui vel minimum vident in literis. Quis iſtis Criticis dixit, annum Sabbaticum in exilio obſeruatum non fuiſſe? Atqui in tot exiliis tam multifariis hodie omnes obſeruant. Et in vno exilio non potuerunt? Sed næ ego meo otio abutor, qui harum nugarum rationem habeam.

Ad æram contractuum) Quæ hic interualla digeſta ſunt, ea ſemper ſunt extra terminum ſuum. In magno Computo Iudæorum Germanenſium, quem dono mihi dedit vir eruditiſs. B. Vulcanius, ſunt eædem & aliæ epochæ, ſed multum tempore diſcrepantes. Male au-
C tem æram contractuum ſtatuunt in anno Computi ſui 3449. Erat enim annus 3450, niſi eo referas, quod annus contractuum ſex menſibus epocham Alexandream anteuerteret, vt alibi demonſtrauimus. Sed falſum eſt. Nam in contractibus omnino incipiebant a Tiſri, & computus neomeniarum initur ab eodem Tiſri. Mera enim periodo Calippica Alexandrea vtebantur. Quare & in Talmud in tractatu ראש הַשָּׁנָה manifeſto demonſtratur Tiſri, fuiſſe principium contractuum, Niſan autem ſolennitatum. Ioſephus loquens de Diluuio: *συνέβη δὲ τοῦτο τὸ πάθος κατὰ τὸ ἑξακοσιοστὸν ἔτος ἤδη Νώχου τῆς ἀρχῆς, ἐν μηνὶ δευτέρῳ, Δίῳ μὲν ὑπὸ Μακεδόνων λεγομένῳ, Μαρσουάνῃ δὲ ὑπὸ Ἑβραίων. οὕτω γὰρ τὸν ἐνιαυτὸν Αἰγύπτιοι ἦσαν διατεταχότες. Μωϋσῆς δὲ τὸν Νισὰν, ὅς ἐστι Ξανθικὸς,*
D *μῆνα πρῶτον ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς ὥρισεν κατὰ τοῦτον ἐξ Αἰγύπτου τοὺς Ἑβραίους προαγαγών. οὗτος δὲ αὐτῷ καὶ πρὸς ἁπάσας τὰς εἰς τὸ θεῖον τιμὰς ἦρχεν. ἐπὶ μέντοιγε ὠνὰς καὶ πράσεις, καὶ τὴν ἄλλην διοίκησιν τὸν πρῶτον κόσμον διεφύλαξε.* Vetus paraphraſtes Chaldaicus primo Regum VIII, 2, ita ſcribit de menſe ETHANIM, qui incurrebat in menſem Tiſri בְּיַרְחָא דְעַתִּיקָא קְרוֹ לֵהּ יַרְחָא קַדְמָאָה וּכְעַן הוּא יַרְחָא שְׁבִיעָאָה *In menſe, quem antiqui vocabant primum, nunc autem eſt ſeptimus.* A Tiſri igitur cum Syromacedonibus, quibus parebant, *τῶν ὠνῶν καὶ τῶν πράσεων* epochas inſtituebant. Vnde hæc

æra dicitur מנין שטרות ἐπιλογισμὸς τῶν συμβολαίων. Aliter irritus fuiſſet contractus, ſi alia æra, & alio anni capite incepiſſent: quod nimirum ita edicto regum Syriæ ſancitum eſſet.

Et obſignatam viſionem.) Præpoſtere interpretantur verba Danielis de IESV vero MESSIA FILIO DEI לחתום חזון ונביא. Ac ne ad ipſum IESVM referant, qui fuit clauſula viſionis & prophetiæ, conferunt illud ad annum primum Seleuci Nicatoris, a cuius poſteritate pollutum templum. Neſcio, an idem ſentiat auctor libri præſtantiſſimi Macabæorum prioris, cap. IX. 27. καὶ ἐγένετο θλῖψις μεγάλη ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ἥτις οὐκ ἐγένετο ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας οὐκ ὤφθη προφήτης ἐν αὐτοῖς: qui locus diligenter notandus, & perpendendus. Quidam veterum retulerunt ad pollutionem templi ſub Antiocho, ex verbis Danielis. Ioſephus vero tunc prophetiam ceſſaſſe exiſtimat, quando lapilli precioſi ſummi Pontificis ſolitum fulgorem, quo præſentiam Dei ſignificabant, mittere deſiuerunt: quod quidem CC annis ante tempora ſua contigiſſe prodit. Scribebat autem anno periodi Iulianæ 4807. Ergo hoc contigerit anno 4607. qui erat annus 205 Seleucidarum. Itaque hoc contigerit pluſquam 56 annis poſt pollutum templum. Ita non ſibi conſtant. Notius autem eſt, quam vt probari indigeat, illorum lapillorum alterum VRIM, alterum THVMMIM vocatos. hoc eſt, δήλωσιν, καὶ ἀλήθειαν, vt vertunt Septuaginta, & Ieſus Filius Sirach. Nam Septuaginta quidem Vrim & Thummim vertunt δῆλα καὶ ἀλήθειαν. Ieſus autem Sirach cap. XXXIII, πιστὸς ὁ νόμος, ὡς ἐρώτημα δήλων. Hoc eſt, tanquam Vrim & Thummim. Ælianus in libris Variæ hiſtoriæ ſcribit priſcos Ægypti Reges, eoſdem & ſacerdotes fuiſſe: ex quorum collo aptum Smaragdum eximium & ingentem vocatum fuiſſe ἀλήθειαν.

Ad regnum familiæ Haſmunai) Quamuis quatuor annis plus dicit, tamen ſatis aperit, ſe intelligere tunc cæpiſſe regnum Hircani, cum præſidium de arce depulit. Vide lib. V.

Ad regnum Hagarenorum) Recte olim interpretati ſumus regnum Herodis. Nam Herodes Idumæus. Poſtea ſuſpitio noſtra confirmata ex Magno Computo Iudæorum Germanenſium. A regno Herodis, ad annum 5317, quo ille Computus ſcriptus eſt, numerat annos 1691, manifeſto errore librarij pro 1591. Deductis igitur 1591 de 5317, remanet idem numerus, qui hic 3726. quod perſpicue eſt initium Herodis a captis a Soſio Hieroſolymis.

Ad æram Chriſtianorum) Æra Chriſtianorum deeſt in magno Computo Germanorum, vt & Æra Iſmaelitarum. Annus Iudaicus 3760, eſt annus 4712 periodi Iulianæ, Conſtantinopolitanus Paſchalis 5508, anno integro ante annum natalis Chriſti ſecundum

Dionyſium.

A Dionyſium. Natalis Chriſti ſecundum Dionyſium xxv Decemb. anni 4713. Itaque annus 3761 Iudaicus, eſt annus, in quo natalis Chriſti ſecundum Dionyſium. Sic hoc anno 1596 Chriſti Dionyſiano, ineunte anno Iudaico 5357, inibit & ſecundum illos annus Chriſtianorum 1597.

Ad excidium templi ſecundi) Si a capite computi, ad annum vaſtati templi, ſunt præciſe anni 3828, ergo annus 3829 eſt, is in quo templum vaſtatum. Sed vno anno minus dicit. Fuit enim annus 3830, vt alibi ex Ioſepho demonſtratur.

B *Ad abſolutam Miſna*) Vel, vt eſt in Hebraiſmo, ad obſignatam Miſna. Rabbi Iudas Simonis F. ſcripſit מִשְׁנָה, hoc eſt, δευτέρωσιν. Nam τὰς πατροπαραδότους ἐντολὰς, & cætera ſcita Rabbinica, Græci patres Eccleſiaſtici δευτερώσεις vocant. Epiphanius: δευτερώσεις, τῶν πρεσβυτέρων παραδόσεις τέσσαρες, μία εἰς ὄνομα Μωσέως φερομένη. δευτέρα δὲ ἡ τοῦ καλουμένου Ραββὶ Ακιβά. τρίτη Αδδὰ, ἤτοι Ιούδα. τετάρτη τῶν υἱῶν τοῦ Ασαμωναίου. Igitur hic dicitur conſcripta anno Iudaico 3949. Ego alibi reperio anno 3952. In magno Computo a compoſita Miſna, ad annum 5317, putantur anni 1368. Ergo a capite Æræ, ad compoſitionem Miſnæ, anni 3957. Ita non conſtat inter illos. Hoc habuiſſe in animo Eliam patet, cum in præfatione in Maſoreth Hammaſoreth dicit, Talmud editum anno 3989: eumque annum fuiſſe 436 a

C templo deleto. Vtrumque falſum.

Clauſulæ Amoræorum) Sophiſtæ τῶν δευτερώσεων ſiue Miſna vocati ſunt תַּנָּאֵי, hoc eſt, δευτερωταὶ, διδάσκαλοι. etiam δευτερωτὰς vertit Epiphanius: quorum princeps fuit Rabbi Simeon cognomine Iuſtus. Vltimus fuit Rabbenu Hakkadoſs. Sophiſtæ Talmud vocati אֲמוֹרָאֵי, γνωμολόγοι, ita dicti a Chriis, quas pronuntiabant, quæ אֲמִירוֹת dicuntur, Latine autem SCITA. Eorum Sophiſtarum princeps fuit Rabba. Vltimi Rabena, & Rab Aſe. Hi ſunt, qui dicti אֲמוֹרָאֵי γνωμολόγοι χρηστομαθεῖς. Illis ſucceſſunt הַגְּאוֹנִים Magnifici: cum tamen in Bibliis גָּאוֹן ſit nomen ſubſtantiuum. Vide Eliam in ſuo Tisbi.

D *Ad Conſtantinum*) Annus Iudaicus 4033 eſt 273 Chriſti Dionyſianus. Annus autem primus Conſtantini 307. Differentia, anni 34. Tantum errat.

Talmud Hieroſolymitanum) Hic a capite Æræ Iudaicæ, ad editionem Talmud Hieroſolymitani, putantur anni 4229. At in magno Computo Germanenſi, a capite Æræ, ad annum 5317, anni 1188. Ergo a capite Æræ, ad editionem Talmud, anni 4229. Quare conuenit illi cum hoc noſtro.

Talmud Babylonium) Anno 508 a Chriſto nato ſecundum Dio-

nyſium, Rabbi Aſe ex Digeſtis Rabbi Simonis Iuſti, & Rabbi Ioha- A
nan, Talmud Babylonium contexuit. Sed morte occupatus inchoatum opus reliquit: quod filij eius Mor, & Maremar abſoluerunt. In magno Computo, ab editione Talmud Babylonij, ad annum 5317, putantur anni 1009. Ergo a capite æræ, ad editionem Talmud Babylonij, anni 4308. Hic vero 4265. Multum ergo diſcrepant. Sed error eſt in Computo magno auctoris, an librarij, haud temere dixerim.

Manum Magiſtri Moſis) Opus excellentiſſimum, Digeſtorum totius iuris Canonici, & ciuilis Iudæorum inſtar Talmud. Vocatur יד id eſt, manus: quod in XIV tractatus partitum. Nam יד quoque ſunt XIV. B

Exilium Franciæ) Recentiorum Iudæorum hic nouitius & nuperus ſtupor, צרפת hoc eſt, Sareptam Syriæ Franciam interpretantium & ספרד Hiſpaniam, & אשכנז Alemaniam. Hactenus Computus anni Iudaici, quo nihil accuratius, nihil perfectius in eo genere: vt noſtris conditoribus cyclorum Paſchalium, & epactarum per illos melius hanc artem aut diſcere liceat, aut tacere.

COMPV-

A

COMPVTVS SAMARITARVM.

בשם יה אלהי ישראל אין
כיה אלהינו יהוה אחד
אלהי האלהים וארון הארונים האל
הגדול והגבור והנורא אין כאל ישרון
אלהי אברהם ויצחק ויעקב
ויוסף וארוננו משה ואחרן
ואלעזר ואיתמר ופנחס
יקים לכם ברכת ארוננו משה
יהוה אלהי אבותיכם יסף
עליכם ככם אלף פעמים ויברך
B אתכם : עבור שנת אירד
חתמת חדשי שנת ז בשמטה
צמורת אלחגרה עלי שעורת
ופלג ועשר מן יום ב׳ ג׳ לגו ו׳
מן ארר ה׳ לא׳
צמורת אלמחרם על ג׳ שעות
ופלג ועשר מן ליל ד׳ לגו פסח
ד׳ מן ניסן א׳ ל׳
צמורת צפר על ו׳ שעורת
ותלת ועשר מן ליל ו׳ לגו ד׳
מן איאר ג׳ לא׳
C צמורת רביע על י׳ שעורת
ותלתי עשר מן יום ז׳ א׳ לגו
ג׳ מן סבין ו׳ ל׳

IN NOMINE IAH Dei Iſrael. Non eſt ſimilis IAH Deo noſtro. IEHOVA vnus, Deus Deorum, & Dominus Dominorum: Deus magnus, fortis, & terribilis. Non eſt ſimilis Deo IESCHVRVN, Deo Abraham, Iſaac, Iacob, Ioſeph, & Domini noſtri Moſis, & Aharon, & Eleazar, & Ithamer, & Phinhas. Sanciat vobis benedictionem Domini noſtri Moſis.

IEHOVA Deus Patrum veſtrorum adiiciat ſuper vos, quot eſtis,
D mille vices, & benedicat vobis. COMPVTVS ANNI CCX.

OBSIGNATIO MENSIVM ANNI SEPTIMI IN SCHEMITAH.

CONIVNCTIO Elhagiath ſuper decem horas & dimidium, & decimam a die ſecunda, tertia, in ſexta Adar. V. XXXI.

CONIVNCTIO Muharram ſuper tres horas, & dimidium, & decimam a nocte quarta, in Phaſe quarta Niſan. I. XXX.

CONIVNCTIO Tzephar ſuper ſex horas, trientem, & decimam a nocte ſexta, in quarta Ijar. III. XXXI.

CONIVNCTIO Rabie ſuper decem horas & triceſimam decimæ a die ſeptima, prima, in tertia Sebin. VI. XXX.

תומצ

[illegible]

צמות רביע ערב יא שערה A
ותלתין ותלתי חמס מן ליל
ב לגו ב מן תמוז א לא
צמות גמדי ערב יא שערה
ופלג ותלתי חמס מן יום ג ד
לגו מן אב ד לא
ראש חֳדָשֵׁי שְׁנַת ז
בְּשִׁמְטַּת הַסֻּכּוֹת
צמות גמדי ערב ט שעות
ותלתין מן ליל ה לגו ל
מן אב ד ל
צמות רגב ערב ח שעות B
ותלת ותלתי חמס מן יום
ו ז לגו חג כט מן אילול
ז ל:
צמות שעבאן ערב ה שעות
ותלת ותלתי עשר מן ליל א
לגו כח מן תשרי ב לא
צמות רמצון ערב ה שעות
ותלתי עשר מן יום ב לגו
כו מן מרשבן ה ל
צמות שואל על ה שעות
ותלתי עשר מן ליל ד לגו C
כו מן כסלים ז לא
צמות אלקעדרה על ג שעות
ותלתין מן יום ה לגו כר
מן טיבת ג לא

CONIVNCTIO Rabie ſuper XI horas & triceſimam, & triceſimam quintæ a nocte ſecunda in ſecunda Tamuz. I. XXXI.

CONIVNCTIO Giumadi ſuper vndecim horas, & dimidium, & triceſimam quintæ a die tertia quarta in prima Ab. IV. XXXI.

CAPVT NEOMENIARVM ANNI VII. IN SEMITAH. SVCCOTH.

CONIVNCTIO Giumadi ſuper IX horas, & triceſimam a nocte quinta in triceſima Ab. IV. XXX. D

CONIVNCTIO Regeb ſuper VIII horas, & trientem & triceſimam quintæ a die ſexta ſeptima in Solenni XXIX Ilul. VII. XXX.

CONIVNCTIO Sahaben ſuper quinque horas, & trientem, & triceſimam decimæ a nocte prima in XXVIII Tiſri. II XXXI.

CONIVNCTIO Ramazun ſuper quinque horas & triceſimam decimæ a die ſecunda in XXVI Marſcheban. V. XXX.

CONIVNCTIO Schewal ſuper V horas & triceſimam decimæ, a nocte quarta in XXVI Caſlim. VII. XXXI.

CONIVNCTIO Elkadathi ſuper tres horas, & triceſimam a die quinta in XXIII Tibeth. III. XXXI.

כשם

A

בשם יהוה נעשה ונצליח
ראוש הבריה בברית אבינו
אדם
מן אדם אל מותו מאה
שנה ושלשים שנה שת ק״ה
שנה אנוש צ׳. קינן ע׳. מהללאל
ע״ה. ירד ס״ב. חנוך ס״ה. מתושלח ע״ז.
למך נ״ג. נח ששק׳. אל ארפכשד
קל״ה. שלח ק״ל. עבר קל״ד. פלג
ק״ל. רעו קל״ב. שרוג ק״ל. נחור
ע״ט. תרח ע׳.

B

מספרים אל אברהם עליו
השלום שנים אלפים שנה
ומאתים שנה ושבעה וששים
שנה:
ונשוב אל אברהם עליו
השלום. ק׳. יצחק ס׳. יעקב
פ״ז. לוי נ״ב. קהת ע״א
עמרם ע״ה משה עלו השלום
ק״כ. מספרים חמשה
מאות שנה וששים וחמש
שנים ומן משה אל אזר
הכהנים האפד אשר שמשו

C

IN NOMINE DEI FACIAMVS VT FELICITER CEDAT NOBIS.

PRINCIPIVM creationis in creatione patris noſtri Adam. Ab Adam, ad mortem eius, centum triginta anni. Seth CV annos. Enos XC. Keinan LXX. Mahelalel LXXV. Iared LXII. Henoch LXV. Methuſalach LXXVII. Lamech LIII. Noah DCC. Ad Arphacſad CXXXV. Salach CXXX. Eber CXXXIV. Phaleg CXXX. Reu CXXXII. Serug CXXX. Nahor LXXIX. Thare LXX.

NVMERI ad Abraham, ſuper quem ſit pax, anni biſmille ducenti ſexaginta ſeptem.

REVERTAMVR ad Abraham, ſuper quem ſit pax. (Abraham) C.
D Iſaac LX. Iacob LXXXVII. Leui LII. Kahath LXXI. Amram LXXV. Moſes, ſuper quem ſit pax, CXX.

NVMERI, quingenti ſexaginta quinque anni. A Moſe autem, ad ſuccinctionem Ephod Sacerdotum, qui miniſtrarunt

ࠁࠌࠔࠊࠍ.ࠀࠋࠐࠉࠌ.ࠔࠍࠄ.ࠅࠌࠀࠕࠉࠌ	במשכן אלפים שנה ומאתים A
ࠔࠍࠄ.ࠅࠇࠌࠔࠄ.ࠏࠔࠓ.ࠔࠍࠉࠌ.	שנה וחמשה עשר שנים
ࠉࠄࠉࠄ.ࠎࠃࠓ.ࠄࠌࠎࠐࠓ.ࠇࠌࠔࠄ.	יהיה סדר המספר חמשה
ࠀࠋࠐࠉࠌ.ࠔࠍࠄ.ࠔࠁࠏࠄ.ࠅࠀࠓࠁࠏࠉࠌ.	אלפים שנה שבעה וארבעים
ࠔࠍࠄ.ࠀࠋ.ࠉࠅࠌ.ࠄࠂࠉࠓࠄ.ࠌࠔࠂࠏ.	שנת אל יום הגירה משגע
ࠀࠉࠋࠅࠋ	אילול
ࠕࠔࠓࠉ	תשרי
ࠌࠓࠇࠔࠁࠍ	מרחשבן
ࠊࠎࠋࠉࠌ	כסלים
ࠈࠁࠉࠕ	טבית
ࠔࠁࠈ	שבט
ࠀࠃࠓ	אדר B
ࠍࠉࠎࠍ	ניסן
ࠀࠉࠀࠓ	איאר
ࠎࠁࠉࠍ	סבין
ࠕࠌࠅࠆ	תמוז
ࠀࠁ	אב
ࠀࠃࠓ.ࠔࠍࠉ	אדר שני

in Tabernaculo, bis mille, ducenti quindecim anni. Fit ſeries ſummæ, quinquies mille quadraginta ſeptem anni, ad diem fanatici impoſtoris.

Ilul
Tiſri C
Marcheſchban
Caſlim
Tebith
Schebat
Adar
Niſan
Ijar
Sebin
Tamuz
Ab
Adar alter.

IN SA-

A
IN SAMARITARVM ANNVM NOTÆ.

Samaritas, quos Iudæi כותיים, Arabes سامري vocant, conuenarum gentium colluuiem eſſe, ſatis conſtat ex poſterioris Regum capite xvii: quod neque ipſi olim negabant. Aduerſis enim rebus Iudæorum, neque ſe Hebræos eſſe, neque Iudæos vlla ſanguinis neceſſitudine attinere, palam profitebantur, vt auctor eſt Ioſephus. Gens eſt hodie, ſupra Iudaicam, totius vetuſtatis, etiam quæ ad ipſos pertinet, ignariſſima. In monte Garizim conſtitutas ſedes & ſacrarium religionis habent, vnde ipſi ſe vocari volunt
B اصحاب طور البركة *pertinentes ad montem benedictum.* neque a temporibus Exodi ſe inde vnquam expulſos fuiſſe, aut aliunde quam ex Ægypto cum Moſe huc immigraſſe, credunt. Reges veteres Samariæ, defectionem x tribuum, impulſore Ieroboamo, ne fando quidem acceperunt. Nomina Samſonis, Samuelis, Dauidis, & aliorum obiter perſtricta habent in Chronico, qui liber Ioſue ab illis dicitur. In reliqua vetuſtate omnino peregrini ſunt. Vicatim & oppidatim in regione Samaria habitant, cuius præcipuæ vrbes Flauia Cæſarea, & Flauia Neapolis, quæ olim Sichem. Rabbi Saadia in Targum ſuo Arabico Sichem vertit Nables, hoc eſt, Neapolis. Ea Colonia deducta a Romanis Flauia cognominata a Veſpaſiano,
C ex quibus colonis erat Iuſtinus Martyr. Nam quod Neapolis a Samaritis habitaretur, propterea populares ſuos Samaritas vocat Iuſtinus, non vtique quod ipſe fuerit Samarites. Nam & ἀπερίτμητον ſe vocat, & ad Gentes ſcribens, cauſſam reddit, quare ab Helleniſmo ad Chriſtianiſmum deſciuerit. Qui & Gentilis fuerit, & incircunciſus, non potuit eſſe Samarita. Errat igitur Epiphanius, qui Iuſtinum a Samaritis ad Chriſtianos tranſiiſſe ſcribit, ἀπὸ Σαμαρειτῶν εἰς Χριστὸν πεπιστευκέναι. Qui enim deduxerunt Coloniam, Samaritas veteres incolas expulerunt. Itaque in eadem Colonia & veteres incolæ erant Samaritæ, & noui coloni Græci, aut Romani, in quibus Iu-
D ſtinus. Erudite de Samaritis Gulielmus Poſtellus in libello duodecim linguarum diſſerit: quæ quia cognitu digna ſunt, inde lector hauriat licet, neque operam perdet. Sed longe luculentiſſima de illis prodidit Biniamin Iudæus Tutelenſis in ſuo Itinerario; de quo hæc ex fide Arriæ Montani viri doctiſſimi depromſimus: *Illinc vnius diei confecta via Sebaſten acceſſi, quæ eadem Samaria eſt, in qua Achab Regis Iſrael palatium adhuc internoſcitur. Fuit vero amœniſ-*

ſima vrbs in monte ſita, amœna fontibus, & riuis aquarum, & A hortis, pomariis, vinetis, & oliuetis: nullumque Iudæum habitantem habet. Ab hac duabus leucis Nables (NEAPOLIS) diſtat, SICHEM olim dicta, in monte Ephraim, vbi nulli Iudæi ſunt: iacetque vrbs in profunda valle inter Garizim & Hebal montes, in qua Cuthæi circiter centum ſunt, ſolius Moſaicæ legis tantum obſeruatores. Hos, vti dixi, Samaritanos appellant. Habent vero ſacerdotes ex poſteritate Aharon ſacerdotis in pace quieſcentis: qui cum nullis aliis connubia iungunt, niſi cum familiæ ſuæ feminis aut viris, vt genus impermixtum conſeruent: appellanturque vulgo ibidem Aharonitæ: veruntamen ſunt miniſtri & ſacerdotes illorum Samaritanorum. Faciunt autem ſacrificia, & incendunt holocauſta in Synagoga, quam B habent in monte Garizim, citantes illud, quod ſcriptum eſt in lege: ET DABIS BENEDICTIONEM SVPER MONTEM GARIZIM. Aiunt vero ipſi illam eſſe veram domum Sanctuarij (הַמִּקְדָּשׁ) Indunt autem holocauſtum in die Phaſe & aliis feſtis diebus ſuper aram conſtructam in monte Garizim ex lapidibus per filios Iſraelis ex Iordane ſublatis. Iactant vero ſeſe ex Ephraim tribu eſſe. Apud hos eſt ſepulchrum Ioſeph iuſti filij Iacob patris noſtri in pace quieſcentis, quemadmodum dictum eſt: Et oſſa Ioſeph, quæ a filiis Iſrael ex Ægypto aſportata, in Sichem ſunt condita. Carent autem hi tribus literis החע. HE ex nomine Abraham, HHETH, ex nomine Itzhac, AIN ex nomine Iacob: quarum loco Aleph, hoc eſt, ſpiritum tenuem ſubſti- C tuunt. Hoc ſigno manifeſto arguuntur non eſſe ex Iſraelis poſteritate ac ſemine, cum agnoſcant legem Moſis his tribus literis exceptis, quas ignorant. Obſeruant autem ſe a contaminatione mortui, & oſſium, & occiſorum, & ſepulchri. Moris etiam his eſt, veſtes, quibus quotidie vtuntur, exuere, cum in Synagogam eundum ſit, & lauare aquis corpus, aliaſque veſtes induere in hunc duntaxat vſum comparatas. Eſtque hic quotidianus ritus. Hæc ille. Ex quibus cumulatiſſime habes quæcunque præcipue de hac gente ſcire deſideres. Sed de tribus literis, ſycophantia Iudaica eſt. Totidem enim literis ne vna quidem minus, aut amplius, Pentateuchum legunt: &, quod caput eſt, literis non adulterinis, vt Iudæi, ſed meris Moſaicis characteribus, vt plane I a Poſtello proditum eſt, & res ipſa loquitur. Quin audeam dicere, eos, qui olim cum cultu Dei idololatriam miſcebant, vt diſerte extat in poſterioris Regum capite XVII, 29, 30, 31, 32; eos, inquam, hodie adeo ab omni idololatria abhorrere, vt in hac parte Iudæos ipſos ſuperare videantur. Sed Iudæi de ipſis multa impudentiſſime mentiuntur, vt ſciunt qui Talmud & Commentarios Rabbinicos legerunt,

A legerunt, quale eſt illud calidiſſimum mendacium, quod refert Aben Ezra in principio libri Eſter. Vbi initio Geneſeos ſcriptum eſt a Moſe: *In principio creauit Deus*: ait in Pentateucho Samaritano ſcriptum eſſe: *In principio creauit Aſima*: quod Aſima eſſet Idolum Emathitarum: quaſi gens Samaritarum ex ſolis Emathitis conſtaret, & non aliis gentibus. Iudæi enim vocant eos Cuthæos potius quam Emathitas. Speciosius igitur mentiti fuiſſent, ſi dixiſſent in Codice Samaritano fuiſſe ſcriptum: *In principio creauit Nergel.* Nam Nergel erat Idolum Cuthæorum, non autem Aſima, vt in XVII cap. poſterioris Regum extat. Quare in hoc plumbeos ſe plane profitentur, cum tam prodigioſo mendacio Samaritas hoſtes ſuos traducunt. Nam tantum B abeſt, vt aliquid aſſuerint Pentateucho, vt totidem literis quot Iudæi, ſcriptum habeant, quod iam diximus. Ex hac gente colonos in vrbes Ægypti traduxit Ptolemæus Lagi, quorum hodie reliquiæ ſunt ij Samaritæ, qui ſynagogam in magna vrbe Cairo habent. Ioſephus lib. XII. ὁ δὲ Πτολεμαῖος πολλοὺς αἰχμαλώτους λαβὼν ἀπό τε τῆς ὀρεινῆς Ἰουδαίας, καὶ τῶν περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα τόπων καὶ τῆς Σαμαρείτιδος καὶ τῶν ἐν Γαριζεὶν, κατῴκισεν ἅπαντας εἰς Αἴγυπτον ἀγαγών. Poſtea: στάσεις μέντοιγε τοῖς ἐκγόνοις αὐτῶν πρὸς τοὺς Σαμαρείτας τὴν πάτριον ἀγωγὴν τῶν ἐθῶν ἀποσώζειν προαιρουμένοις ἐγίνοντο καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμουν, τῶν μὲν Ἱεροσολυμιτῶν τὸ παρ' αὐτοῖς ἱερὸν ἅγιον εἶναι λεγόντων, καὶ τὰς θυσίας ἐκεῖ πέμπειν ἀξιούντων· τῶν δὲ Σαμαρειτῶν εἰς τὸ Γαριζεὶν ὄρος κελευόντων. Ex iiſdem Samaritis habi- C tari inſulam quandam in ſinu rubro notat Geographus Arabs, ſcriptor eximius, in quinta parte climatis ſecundi: quam propterea vulgo dici INSVLAM SAMARITARVM: ومنها جزيرة السامري يسكنوها قوم يهود سامرية وعلامتهم ان يقول احدهم اذا لقي انسانا لا مساس وبهذه اللفظة يعرف انهم من اليهود المنسوبين الي السامري صاحب العجل في زمن موسي عليه السلام. *Poſt eam, Inſula Samaritarum, quam incolunt quidam Iudæi Samaritæ. Argumento eſt, quod vnuſquiſque eorum dicat, quoties aliquis applicat ſe ad eos, Ne attingas. Et hoc quidem ſermone cognoſcitur, quod ipſi ſint* D *ex iis Iudæis, qui cognominantur Samaritæ complices vituli in ſæculo Moſis, ſuper quem ſit pax.* Prouerbialis eſt locutio لامساس in Alcorano: *Nullius colloquio fruaris.* Ex quo intelligitur vere Samaritas eſſe, qui illam inſulam incolunt, vt qui aduenas colloquio ſui arceant, quod omnes profanos exiſtiment. quæ arrogans ſuperſtitio etiam hodie in Samaritis remanſit, vt relatum ab iis, qui eos conuenerunt. Epiphanius 522. de Samaritis, τὰ πάντα ἔχοντες ἴσα Ἰουδαίων πλὴν

τοῦ βδελύττεσθαι τὰ ἔθνη καὶ μήτε προσψαύειν τινῶν. vides προσψαύειν τινῶν in A- A
rabiſmo مساس δ Bene ergo Epiphanius hæc interpretatur. Alibi ὕδατι σὺν ἱματίοις βαπτιζόμενοι ἐπὰν ἅψωνται ἑτέρου τῶν ἀλλοεθνῶν. Μιασμὸν γὰρ τό τινος ἅπτεσθαι ἤτοι θίγειν ἄλλου τινὸς ἀνθρώπου ἀπ' ἄλλου δόγματος. Quod autem idem Epiphanius ait Samaritas Pentecoſten & Paſcha in autumno celebrare, falſiſſimum. Iſti igitur Ægyptienſes Samaritæ iam a temporibus Ptolemæi Lagi eo traducti quotannis a Synagoga & ſynedrio Garizim accipiunt typum anni, quem ſequi debeant, qualis eſt iſte typus, quem tibi damus, benigne lector, conueniens anno Chriſti 1584, inde Cairo ad nos in Galliam miſſus. Duo autem eiuſdem anni exempla ſimul accepimus. Alterum habebat annum B
dumtaxat ipſum cum ſuis menſibus Solaribus, & Lunaribus: conceptum literis pene inexplicabilibus. Itaque (dicam ſerio) Herculeum facinus fuit legere, & lecta explicare. Nam diuinandum plane fuit. & vereor, ne in quibuſdam hariolati ſimus. Etenim rationem & epilogiſmum neomeniarum non capimus, quod ingenue fatendum eſt. In altero exemplo præter annum, inerat computus temporum ineptiſſimus quidem ipſe, ſed tamen quem ſcire præſtet, quam ignorare. In fine erant & menſes Solares ſeorſim concepti.

In nomine iah) Eſt προγραφή, qua ſemper vtitur magna Synagoga Garizim, cum ad alias Samaritanorum Synagogas typum anni ſequentis dirigit. At veteres Epiſcopi in formatis, aut in li- C
teris ad ſynodos non προγραφὴν, ſed ὑπογραφὴν huic προγραφῇ ſimilem adiiciebant: Ο ΘΕΟϹ ΚΑΙ Ο ΚΥΡΙΟϹ ΗΜΩΝ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ϹΥΝΟΔΟΝ ΦΥΛΑΞΑΙ ΟΠΕΡ ΕΥΧΟΜΕΘΑ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ. Porro in hac prographe ſunt quædam truncata, quæ integra in Iudaicis literis poſuimus: ne quis in Samaritano exemplo erratum putet.

Compvtvs anni ccx) computus עִבּוּר. Id eſt, ἐμβολισμός. Ita & Iudæi & Samaritani rationem anni vocant, a parte totum, vt in Iudaico Computo demonſtratum eſt. Apparet igitur hanc doctrinam vetuſtiſſimam eſſe, cum idem verbum commune ſit Iudæis & Samaritis, inter quos iam a bis mille quadringentis annis & am- D
plius nullum commercium intercedit.

Anni ccx) Appellationes menſium Lunarium ſunt plane Hagarenæ, vt vides. Itaque periodo vetere Hagarenorum 228 annorum aut vtuntur hactenus, aut ſane vſi ſunt aliquando, idque vt vna opera ſoluto anno ſimul & enneadecaeteride vtantur. Et quidem pro ſoluto anno neceſſario vti debent periodo minore Arabica 30 annorum, quæ nihil reliquatur de ratione Lunæ. deinde maiorem

A rem periodum annorum 210 ad methodum Lunæ adhibere neceſſe eſt. Quod ſi verum eſt, ordiuntur Computum ſuum ab anno confuſionis, a Niſan, cuius neomenia incidit in xiii Martij, die Veneris, quæ erat Hagarenorum Dea, vt alibi diligenter docuimus. Itaque hic Niſan fuerit vltimus periodi annorum 210. Nam ab anno confuſionis, ad hunc annum, qui erat Chriſti 1584, ſunt anni abſoluti Iuliani 1629. qui ſunt anni Arabici 1679 ſolidi cum xi diebus ſuperfluis: & hic annus Samaritarum erat annus 1680 Arabicus iniens. Diuiſus per 210, relinquit ſeptem periodos abſolutas annorum 210, & vltimum annum octauæ periodi. Et quia hæc periodus cæpit a die Veneris, in feriis neomeniarum nihil omnino differt a periodo Hegiræ, in qua annus vltimus, nempe 210 debet incipere a feria prima.

B Conivnctio Elhagiathi) Hæc coniunctio hic notatur feria ſecunda, ſequente tertia, quia facta eſt poſt decimam horam diei. Itaque pertinet ad noctem ſequentem, vnde incipit dies ciuilis Samaritanus. Sed in periodo annorum 210, vltima neomenia debebat incipere feria prima, Kalendis Martij. Quare rationem meliorem ſequuntur. ſed numeros ipſos nulla coniectura aſſequi potuimus. Dicitur autem incipere a vi Adar Solaris ſcilicet, cuius neomenia xxvi Februarij, feria v. Ideo a nocte cæpit, quæ ſecuta eſt diem v ipſius Adar, poſt ſecundam Martij Iuliani, cyclo C Solis xxv.

v. xxxi) Hoc eſt, prima Adar Lunaris incipit feria v in xxvi Februarij. Menſis habet xxxi dies. Sic in ſequentibus feria neomeniæ menſis Lunaris appoſita eſt, cui ſubiungitur numerus dierum menſis Solaris.

In Phaſe quarta Niſan.) Menſem Solarem Niſan vocat Phaſe, vt menſem Solarem Tiſri Scenopegiam, vel חג. Porro vbi ſuccurrit חלתין, ego verti triceſimas. Si quis melius diuinauerit, manus dabo. Nam diffido coniecturæ meæ. Et totam horum momentorum, vt alibi dixi, & ſyzygiarum rationem ignoro, quæ nullo modo congruit cum medio motu Lunæ.

D Anni vii in semitah) שמטה, vt vel mediocriter Hebraice docti ſciunt, quam Solon ad verbum σεισάχθειαν vocat, proprie eſt ſeptimus annus Hebdomadis. Sed quemadmodum Sabbatum non ſolum pro ſeptimo die ſumitur, ſed etiam pro tota hebdomade: ſic etiam Semitah non ſolum pro ſeptimo anno, ſed etiam pro tota annali hebdomade tam Iudæis, quam Samaritis vſurpatur. Igitur iſte annus, qui erat Chriſti 1584, fuit ſeptimus Hebdomadis Samaritanæ ab Ilul eiuſdem anni 1584, quando incipiebat annus

Iudaicus 5345, qui diuiſus per 7 reliquatur 4, non 7. Itaque annus primus Hebdomadis Samaritanæ incipit ab anno quinto Hebdomadis veræ & legitimæ Iudæorum. Quam rationem ſequantur, haud facile dixerim. Fortaſſe, id quod alibi dicimus, vtuntur annis Nabonaſſari, a quo ille annus erat 2331 Iulianus. qui eſt numerus ſeptenarius. Sed hoc eſt hariolari. Franciſcus Iunius, vir ſumma eruditione præditus, putauit poſſe fieri, vt a templi conditu, quod Sanbelletes in monte Garizim conſtruxit, annos ſuos deducant. Sane in Chronico Euſebiano, anno ſecundo Olympiadis CXI, Manaſſes conſtruit templum in monte Garizim. Erat annus periodi Iulianæ 4379, in cuius diebus æſtiuis cœpit annus ſecundus illius Olympiadis. & ſequenti anno 4380 cœptum fuerit condi templum Samaritanum. Annus vero 1584 erat 6297. Differentia, anni completi 1917. Quare annus Chriſti 1584, ſine dubio erat 1918 a conditu templi Sanaballatici, qui eſt vltimus annus 274 ſeptimanæ. Ita vera fuerit coniectura viri longe doctiſſimi. Sed quia ſemel diuinare cepimus, longe melius eſt dicere illos 210 annos, de quibus ſupra monuimus, non ſolum eſſe Iulianos, ſed etiam de periodo Dionyſiana iam inchoata. Nam & ipſi ſunt ſeptenarij. Et ſane ita hæc coniectura arridet, vt non poſſim facere, quin veram credam. Sed quot periodos abſolutas ante illos 210 annos numerent, haud temere dixerim. Sane duæ periodi cum illis 210 annis compoſitæ, & retro ab anno 1584 retextæ deſinunt in 311 annum Chriſti. quæ æra fuerit antiquior vno tantum anno prima Indictione Conſtantiniana. Hæc quidem ſunt hariolationes, ſed tamen non contemnendæ. Quid aliter facias in tanta rerum obſcuritate? Hinc videmus eos, quemadmodum non fuerunt vera Eccleſia Dei, ita argumentis veris Eccleſiæ caruiſſe. Nam Iudæi recte Hebdomadem annalem obſeruant. Imperiti autem & κακοήθεις ſunt, qui hoc negant. Porro ipſi Samaritani annum primum primæ Semitah, atque adeo primi Iubilei ineunt ab anno 41 Exodi. Verba eorum ſunt ex illorum Chronico: *Nubes vero receſſit initio menſis primi* SEMITAH *primi* IVBILEI, *ab initio ingreſſus filiorum Iſrael in fines diuiſionum* (*Terræ.*) *Fuerit autem hoc a diebus Mundi ſtabilitis in lege, ad præſens tempus, biſmille ſeptingenti nonaginta quatuor anni. Et quidem hæc Æra ſana eſt; quam docti putant ab Æra diluuij.* Hæc illi in Chronico ex Hebræo priſco in Arabicum conuerſo. In quo faciunt Æram mundi 301 annis abſolutis maiorem iuſta, contra epilogiſmos legis, quos tamen ipſi teſtes producunt. Tam autem 2794 anni, quos ipſi profitentur a conditu mundi, ad tranſitum Iordanis, quam 2493, qui ſunt veri anni ab Adam, ad tranſitum Iordanis, per ſeptem diuiſi relinquunt primum

A annum Semitah. Sed ipſi Samaritani non recte ad ſuum tempus hæc referunt. Inde fit, vt alieno tempore Semitah obſeruetur. Quæ res oſtendit, populum hunc eſſe colluuiem multarum ac diuerſarum gentium. Nam ſi fuiſſet ſemper vna gens, verum vſum Semitah retinuiſſent, vt Iudæi: qui vbicunque terrarum ſint, verum annum hebdomadicum obſeruant.

SVCCOTH) Quem locum habeat hic hæc vox, fugit me ratio.

In ſolenni) Ita vocat Tiſri Solarem, quemadmodum Phaſe vocat Niſan Solarem. Et niſi fallor, vno menſe ſerius, quam Iudæi, tam Paſcha, quam σκηνοπηγίαν eo anno celebrarunt. Videtur enim
B Tiſri חג dictus, quod in eo ſemper Scenopegia celebretur: item Niſan Solaris vocatus Phaſe, quod ſemper Paſcha in illum incidat. Sed de his conſulendi eſſent amplius Samaritani ipſi. Nam hoc, quod facimus, plane eſt micare in tenebris. Hoc vero exploratum eſt, menſes eorum totidem diebus, quot Iulianos, conſtare, ſed alio capite neomeniarum, vt libro ſecundo & quarto demonſtratum eſt.

IN NOMINE DEI) Græce id melius, ἐν ὀνόματι Θεοῦ ἐνεργῶμεν καὶ κατευοδώμεθα.

AB *Adam ad mortem eius*) Quare minus putent, quam præſcribit Moſis epilogiſmus, non magis mihi conſtat, quam quare Septua-
C ginta plus putent. Totus vero hic Epilogiſmus annorum plane iocularis, &, vt nihil aliud dicam, Samaritanus eſt.

Anni biſmille ducenti ſexaginta ſeptem) Sane epilogiſmus reddit centum annis amplius 2365. Error eſt in annis Noe 700, pro 600 שׁשׁק. pro שׁשׁ.

Ad ſuccinctionem Ephod) Non dubitamus, quin inter ſcribendum vnum Aleph calamum effugerit, & pro הפר, legendum eſſe הָאֵפֹר. Cingulum aut ſuccinctum Ephod vocat creationem ſacerdotum. Sed quid velit, plane ignoro. Nam quid eſt illud? a Moſe, ad tempus, quo ſacerdotes, qui miniſtrabant in Tabernaculo, ſuccincti ſunt Ephod. Hic eſt ſupinitas pluſquam Samaritana. A Moſe igitur, ad il-
D lud tempus, computant annos 2215, qui cum annis 2267 ab Adam, ad Abraham, item 565 ab Abraham, ad Moſem, fierent vna, anni 5047. Igitur annos 5047 putant ab Adam, ad הנביה מְשֻׁגָּע ad *enthauſiaſten abreptitium*, ſiue fanaticum, qui ſine dubio eſt Muhammedes Pſeudopropheta. Itaque computus Samaritarum ab Adam, ad primum annum Chriſti Dionyſianum, ponit annos 4425. Sed hæc ineptiſſima ſunt. Maior eſt iſte Computus Iudaico cyclis 35, hoc eſt, annis 665, vero autem epilogiſmo Mundi annis 476, minor periodo Iuliana annis 287. Itaque & cyclo Lunæ conuenit cum Iudaico, &

per 7 diuiſus relinquit verum annum Hebdomadis Sabbaticæ. Nam differentia eius & Iudaici, vt diximus, ſunt cycli 35, qui eſt numerus ſeptenarius. Itaque ſi ab hoc computo inſtituendus eſſet cyclus Lunaris, primum nouilunium Tiſri Samaritani eſſet in IX Octobris, feria V, cyclo Lunæ 3, Solis 8, anno periodi Iulianæ 288. Character Tiſri, 5.1.979. Sed, quantum videmus, neque ſunt tam acuti; & nouus eſt iſte computus Samaritanus. Nam in libro Ioſue (illud eſt Chronicon ab exceſſu Moſis, ad tempora Antoninorum) putant ab Adam, ad Alexandrum, annos 3930. At ſecundum hodiernam æram, annus primus Seleucidarum eſſet 4114 ab Adam, & 4090 ab initio Alexandri. Rurſus idem liber Ioſue ab Adam, ad exceſſum Adriani, putat annos 4513. Secundum computum hodiernum eſſent anni 4562. Nam computus hodiernus ab Adam, ad primum annum Chriſti Dionyſianum, putaret annos 4425. A primo autem anno Dionyſiano, ad exceſſum Adriani ſunt anni 137. Ita nullam veram rationem annorum mundi inire potuerunt.

Adar alter) Si menſes iſti ſunt Solares, vt patet ex typo anni, quomodo illis apponitur Adar alter? Nam is eſt embolimus menſis. Menſes Lunares appellationibus Agarenis deſignantur. Quare ſolus menſis embolimus appellatione Chaldaica? Et hic quoque hæreo. Comparauimus autem menſes Samaritanos cum Hagarenis anni Hegiræ 992, qui annus erat Indorum 1679 iniens, & conueniebat in illum Chriſti 1584 ineuntem. A primis enim Kalendis Ianuarij Iuliani, ad annum Chriſti 1584 ineuntem, qui ſunt anni Iuliani 1628, præterierunt Indis anni Arabici abſoluti 1678. Itaque is annus Hegiræ 992 cæpit a 4 Ianuarij, feria ſeptima, vt habes in ſubiecta Tabella. In omnibus neomeniæ Samaritanæ cum Hagarenis conueniunt, præterquam in tribus vltimis menſibus. Nam Ramazun Samaritanus erat in XXVI Marſcheban. At Dulhagiathi Hagarenus ei reſpondens in XXVII. Schevval Samaritanus in XXVI Caſlim, Muharram 993 Hagarenus ei conueniens in XXVII. Denique Elkadathi Samaritanus XXIIII Tibeth. Contra Tzephar 993 Hagarenus in XXVI. Ex his vides eos menſes cognominibus Chaldaicis eſſe Solares, non Lunares: & tamen menſis Embolimus vocatur Adar poſterior: qui cum hoc anno non habeatur, fortaſſe falſum fuerit, eos Paſcha in Aprili celebraſſe: de quo amplius deliberandum. Nam hæc plane mihi Cimmeriis tenebris ſunt obſcuriora. Candidi lectores boni conſulant, & voluntatis, non ingenioli mei rationem habento. Habemus eorum magnum Chronicon ex Hebraica lingua in Arabicam conuerſum, ſed chara-

A charactere Samaritano deſcriptum. In eo ſunt multa cognitu digna, quanuis aliquando commentis Samaritanis incruſtata. Is liber, vt

	Menſes Hegiræ.	Feria neomeniæ.	Menſes Iuliani.	Menſes Samarit. Lunares.	Menſes Samarit. Solares.
Anno 1584.	*Muharram* 992	7	4 *Ian.*	o o	o o
	Tzephar	2	3 *Febr.*	o o	o o
	Rabie prior	3	3 *Mart.*	*Elhagiathi*	6 *Adar*
	Rabie poſterior	5	2 *April.*	*Muharram*	5 *Niſan*
	Giumadi prior	6	1 *Mai.*	*Tzephar*	4 *Ijar*
	Giumadi poſter.	1	31 *Mai.*	*Rabie* I	3 *Sebin*
B	*Regeb*	2	29 *Iunij*	*Rabie* II	2 *Tamuz*
	Sahaben	4	29 *Iulij*	*Giumadi* I	1 *Ab*
	Ramadhan	5	28 *Aug.*	*Giumadi* II	30 *Ab*
	Sevval	7	26 *Sept.*	*Regeb*	29 *Ilul*
	Dulkadathi	1	25 *Oct.*	*Sahaben*	28 *Tiſri*
	Dulhagiathi	3	24 *Nou.*	*Ramazun*	27 *Marſeban*
	Muharram 993	5	24 *Dec.*	*Schevval*	27 *Caslim*
Anno 1585	*Tzephar* 993	7	23 *Ian.*	*Elkadathi*	26 *Tibeth.*

diximus, incipit ab exceſſu Moſis, definit infra tempora Imperatoris Hadriani. Propterea vocatur Liber Ioſue, quia nimirum ab C exceſſu Moſis & ducatu Ioſue incipit. Qui in Palæſtina peregrinantur, poſſent & alia & Pentateuchum ab illis adipiſci. Nam ſane Chriſtianæ pietatis homines paulo hac in re negligentiores hactenus fuerunt: ex cuius rei cognitione vberrimi fructus in ſacram hiſtoriam redundarent. Spero non defuturos, qui voto noſtro ſatisfaciant, aut exemplo noſtro hæc illuſtraturi ſint. Nam huic conatui noſtro multa deeſſe ad perfectionem vt non dubitamus, ita palam profitemur.

COM-

COMPVTVS
E C C L E S I AE
AE T H I O P I C AE.

A בסם אב וולד ומנפס קדוס אחדו אמלך
נחן ננגרכמו אבוין ואחוין בז יתגבר
עמתת ועלתרת וסנבתרת זכרסתוס
חסב רתוע אנת חב יקרב בזתאמר
אם אדם אסך תפצם עלם
עמת מחרת תאחז בזהלוך חב י׳
תערי בב יוט תגרף וזתרפך אמנהו
ואתו עמת ואמנהו א׳ תאתרת
בא׳ עמרת יוא׳ אבקתי אם יט׳
למסכרם מטקע
ב ב׳ עמרת כב׳ אבקתי אם ח׳
B לטקמרת מטקע
ב ג׳ עמרת ג׳ אבקתי אם כז׳
למסכרם מטקע
ב ד׳ עמת יד׳ אבקתי אם יו׳
למסכרם מטקע
ב ה׳ עמת כה׳ אבקתי אם ה׳
לטקמת מטקע
ב ו׳ עמת ו׳ אבקתי אם כד׳
למסכרם מטקע
בז׳ עמת יוז אבקתי אם יג׳
לטקמת מטקע
ב ח׳ עמת כח׳ אבקתי אם ב׳
C לטקמת מטקע
בט׳ עמת ט׳ אבקתי אם כא׳
למסכרם מטקע

በስመ፡ አብ፡ ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ፩፡ አምላክ፡
ንሕነ፡ ንነግረክሙ፡ አበዊነ፡ ወአኃዊነ፡ ዘበ፡ ይትገበር፡
ዓመታት፡ ወዕለታት፡ ወሰንበታት፡ ዘክርስቶስ።
ሐሳብ፡ ርቱዕ፡ እንተ፡ ኀበ፡ ይቀርብ፡ በዘ፡ ትእመር፡
እም፡ አዳም፡ እስከ፡ ይትፌጸም፡ ዓለም፡
ዓመተ፡ ምሕረት፡ ትእኅዝ፡ በዘ፡ ሀሎከ፡ ኀበ፡ ፩
ትዕሪ፡ በበ፡ ፲ወ፱፡ ትገድፍ፡ ወዘተረፈከ፡ እምኔሁ
ወእቱ፡ ዓመት፡ ወእምኔሁ፡ ፩፡ ትእትት፡
በ፩፡ ዓመት፡ ፲ወ፩፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፲፱
ለመስከረም፡ መጥቅዕ።
በ፪፡ ዓመት፡ ፳፪፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፰
ለጥቅምት፡ መጥቅዕ።
በ፫፡ ዓመት፡ ፫፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፳፯፡
ለመስከረም፡ መጥቅዕ።
በ፬፡ ዓመት፡ ፲፬ አበቅቴ፡ አመ፡ ፲፮
ለመስከረም፡ መጥቅዕ።
በ፭፡ ዓመት፡ ፳፭፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፭
ለጥቅምት፡ መጥቅዕ።
በ፮፡ ዓመት፡ ፮ አበቅቴ፡ አመ፡ ፳፬
ለመስከረም፡ መጥቅዕ።
በ፯፡ ዓመት፡ ፲፯፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፲፫
ለጥቅምት፡ መጥቅዕ።
በ፰፡ ዓመት፡ ፳፰ አበቅቴ፡ አመ፡ ፪
ለጥቅምት፡ መጥቅዕ።
በ፱፡ ዓመት፡ ፱ አበቅቴ፡ አመ፡ ፳፩፡
ለመስከረም፡ መጥቅዕ፡

In nonine patris et filii et spiritvs sancti vnivs dei. Narrabimus vobis, Patres noſtri, & fratres noſtri, quantum fieri poteſt, annos, & dies, & Sabbata Chriſti.

Compvtvs rectvs per qvem proxime accedet, vt scias ab Adam, vsqve qvo consvmetvr sæcvlvm.

Annum gratiæ ſume, in quo es (*quatuor æquabis*) Nouenadena abiice. Quod de eo reliquaberis, ipſe eſt annus: & ab eo vnitatem D abiice. In i anno xi Epacta. Tunc xix Maſcaram Matque. In ii anno xxii Epacta. Tunc viii Tikmith Matque. In iii anno iii Epacta. Tunc xxv Maſcaram Matque. In iv anno xiv Epacta. Tunc xvi Maſcaram Matque. In v anno xxv Epacta. Tunc v Tikmith Matque. In vi anno vi Epacta. Tunc xxiv Maſcaram Matque. In vii anno xvii Epacta. Tunc xiii Tikmith Matque. In viii anno xxviii Epacta. Tunc ii Tikmith Matque. In ix anno ix Epacta. Tunc xxi Maſcaram Matque.

በ፲፡ ዓመት፡ ፳፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፲
በጥቅምት፡ መጥቅዕ፡፡
በ፲፩፡ ዓመት፡ ፩፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፳፱፡
በመስከረም፡ መጥቅዕ፡፡
በ፲፪፡ ዓመት፡ ፲፪ አበቅቴ፡ አመ፡ ፲፰
በመስከረም፡ መጥቅዕ፡፡
በ፲፫፡ ዓመት፡ ፳፫፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፯
በጥቅምት፡ መጥቅዕ፡፡
በ፲፬፡ ዓመት፡ ፬ አበቅቴ፡ አመ፡ ፳፮
በመስከረም፡ መጥቅዕ፡፡
በ፲፭፡ ዓመት፡ ፲፭፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፲፭
በመስከረም፡ መጥቅዕ፡፡
በ፲፮፡ ዓመት፡ ፳፮ አበቅቴ፡ አመ፡ ፬
በጥምት፡ መጥቅዕ ፡፡
በ፲፯፡ ዓመት፡ ፯ አበቅቴ፡ አመ፡ ፳፫፡
በመስከረም፡ መጥቅዕ፡
በ፲፰፡ ዓመት፡ ፲፰፡ አበቅቴ፡ አመ፡ ፲፪
በጥቅምት፡ መጥቅዕ፡፡
በ፲፱፡ ዓመት፡ አልቦ፡ አጽቅቴ፡ አመ፡ ፴
በመስከረም፡ መጥቅዕ፡፡
ወዝንቱ፡ ተዐቀብ፡ አእምር፡ ወጠይቅ፡ እስመ፡ ኢይከውን፡
መጥቅዕ፡ አመ ፩ ለጥቅምት፡ ወበዝ፡ ልቡ፡ ከመ
ኢትደመር፡ ምስለ፡ ክሕዳን፡

בַ י׳ עָמַרת כ׳ אֲבַקְתֵי אַם י׳ A
לַטְקְמַרת מַטְקע
בַ יא׳ עָמַרת א׳ אֲבַקְתֵי אַם כט׳
לַמַסְכַרַם מַטְקע
בַ יב׳ עָמַת יב׳ אֲבַקְתֵי אַם יח׳
לַמַסְכַרַם מַטְקע
בַ יג׳ עָמַת כג׳ אֲבַקְתֵי אַם ז׳
לַטְקְמַת מַטְקע
בַ יד׳ עָמַת ד׳ אֲבַקְתֵי אַם כו׳
לַמַסְכַרַם מַטְקע
בַ יה׳ עָמַת יה׳ אֲבַקְתֵי אַם יה׳
לַמַסְכַרַם מַטְקע
בַ יו׳ עָמַת כו׳ אֲבַקְתֵי אַם ד׳ B
לַטְקְמַת מַטְקע
בַ יז׳ עָמַת ז׳ אֲבַקְתֵי אַם כג׳
לַמַסְכַרַם מַטְקע
ביח׳ עָמַרת יח׳ אֲבַקְתֵי אַם יב׳
לַטְקְמַרת מַטְקע
בַ יט׳ עָמַרת אַלְבו אֲפַקְתֵי אַם ל׳
לַמַסְכַרַם מַטְקע
וְזַנַת עָקַב אַאְמַר וַטִיק אִסְמַ אִיְכוּן
מַטְקע אַם א׳ לַטְקְמַת וַבַז לְבוּ כַם
אִיתְדַמַר מַסַל כַחְדָיַן

C

In x anno xx Epacta. Tunc x Tikmith Matque. In xi anno i Epacta. Tunc xxix Maſcaram Matque. In xii anno xii Epacta. Tunc xviii Maſcaram Matque. In xiii anno xxiii Epacta. Tunc vii Tikmith Matque. In xiv anno iv Epacta. Tunc xxvi Maſcaram Epacta. In xv anno xv Epacta. Tunc xv Maſcaram Matque. In xvi anno xxvi Epacta. Tunc in iv Tikmith Matque. In xvii anno vii Epacta. Tunc in xxiii Maſcaram Matque. In xviii anno xviii Epacta. Tunc xii Tikmith Matque. In xix anno non eſt Epacta. Tunc xxx Maſcaram Matque.

D

Atqve hoc obſerua, ſcito, conſidera, quod non eſt Matque ex prima Tikmith. Et hac in re circumſpectus eſto, ne commiſcearis cum refractariis.

Vt scias

A בז תאמר אם חב יוצא אבקתי
עמת מחררת בב יט תגדף וא תאתרת
וזתרפך תעשר ותמערי ובב ל
תגדף וזתרפך אם ל ואתוכי אבקתי
בז תאמר כעב אם חב יוצא מטקע
עמת מחררת בב יט תגדף
וא תאתת בב יח תפרי ובב ל תגדף
וזתרפך אם ל ואתוכי מטקע
אאמר וטיק אבקתי ומטקע
כלאיהומו אם ל אי בזחו ואיוחדו
אבקתי לאם רכבך כם תרכב
B מטקע
לעל אבקתי אם חב אלבו
וסך אסך יכון ל ואתו אבקתיהו
תגדף וזסך לעל אבקתי תאחז
ואתוכי מטקע ואתוכי
ועדי בז תאמר פנתיון
עמת מחרת לד אר תכפל מטן
רבעתו תוסך דיביהו אם כלאת
ותדמר כולו אחתני : ועדי תוסך
דיביהו ב ותרגף בב ו ואתוכי פנתיון

በዘ፡ ታአምር፡ እምኀበ፡ ይወጽእ፡ አበቅቴ።
ዒመተ፡ ምሕረት፡ በበ፡ ፲፱፡ ትገድፍ፡ ወ፩፡ ታአትት፡
ወዘተረፈከ፡ ትዔሥር፡ ወትመሬ፡ ወበበ ፴
ትገድፍ፡ ወዘተረፈከ፡ እም፡ ፴፡ ወአቱኬ፡ አበቅቴ፡
በዘ፡ ታአምር፡ ከዐበ፡ እምኀበ፡ ይወፅእ፡ መጥቅዕ።
ዒመተ፡ ምሕረት፡ በበ፡ ፲፱፡ ትገድፍ፡
ወ፩፡ ታአትት፡ በበ፲፰፡ ትፌሪ፡ ወበበ፴፡ ትገድፍ፡
ወዘተረፈከ፡ እም ፴፡ ወአቱኬ፡ መጥቅዕ።
አአምር፡ ወጠይቅ፡ አበቅቴ፡ ወመጥቅዕ፡
ክሌሆሙ፡ እም ፴፡ አበዝኆ፡ ወኢወሕዱ።
አበቅቴ፡ ለእመ፡ ረከብከ፡ ከመ፡ ትረክብ፡
መጥቅዕ።
ለዐለ፡ አበቅቴ፡ እምኀበ፡ አልቦ፡
ወስክ፡ እስከ፡ ይከውን፡ ፴፡ ወአቱ፡ አበቅቴሁ፡
ትገድፍ፡ ዘወሰከ፡ ለዐለ፡ አበቅቴ፡ ትአኅዝ፡
ወአቱኬ፡ መጥቅዕ፡ ወአቱ።
ወዓዲ፡ በዘ፡ ታአምር፡ ጰንቴዮን።
ዒመተ፡ ምሕረት፡ ለ፬፡ አድ፡ ትከፍል፡ መጠነ
ረብዒተ፡ ትዌስክ፡ ዲቤሁ፡ እም፡ ክልኤት።
ወትደመር፡ ኩሉ፡ አሐተኒ፡ ወዓዲ፡ ትዌስክ፡
ዲቤሁ፡ ፪፡ ወትገድፍ፡ በበ ፮፡ ወአቱኬ፡ ጰንቴዮን።

VT SCIAS VNDE PRODIT EPACTA. ANNVM gratiæ nouemdecies diuide. Vnum abiice. Reſiduum decies & ſemel * duc. Tricena aufer. Quod reliquatus fueris de XXX, ipſa eſt Epacta. II. *Decies & ſemel, id eſt, vndecies. AEthiopiſmus.*

C

VT SCIAS RVRSVS VNDE PRODIT MATQVE. ANNVM gratiæ nouemdecies diuide. Vnum abiice. Octodecies multiplica. Tricena abiice. Quod reliquatus fueris de XXX, ipſum eſt Matque. III.

ATTENDE & conſidera: Epacta & Matque ambo pluſquam XXX non ſunt maiora, neque minora.

EPACTAM SI NACTVS ES, VT INVENIAS MATQVE. IIII. SVPRA Epactam, vnde ei deeſt, ſupple, donec fiant XXX. Ipſam Epactam abiice. Quod adiecisti ſupra Epactam, accipe. Ipſum

D Matque eſt.

RVRSVS VT SCIAS PLINTHION. Annum gratiæ in * IV. partes diuide. Modum quadrantis vtrinque adiice ſupra illum. Commiſce omne ſimul. Inſuper adiice ſupra illum II. Sena abiicito. ipſum eſt Plinthion. V. * *hoc eſt per quatuor. AEthiopiſmus.*

ወካዕበ፡ በዘ፡ ታአምር፡ ዕለተ፡ ዮሐንስ፡፡
ዓመተ፡ ምሕረት፡ ትአኅዝ፡ ወትከፍሎ፡ ለ፬፡ አደ፡
ወመጠነ፡ ርብዕቱ፡ ትዌስክ፡ ዲቤሁ፡ እምክልኤ፡
ወትደምር፡ ኵሎ፡ አሐተ፡ ወትአትት፡ እምኔሁ፡
፪፡ ወትገድፍ፡ በበ፯፡ ወዘተረፈከ፡ እም፯፡ ወእቱኬ፡
ዕለተ፡ ዮሐንስ፡፡

በዘ፡ ታአምር፡ አንድቅትዮን፡፡
ዓመተ፡ ምሕረት፡ በበ፡ ፲፭፡ ትገድፍ፡ ወ፪፡ ትዌስክ፡
ላዕሌሁ፡ ወዘተረፈከ፡ ትአኅዝ፡ እም፲፭፡ ወእቱኬ፡
አንድቅትዮን፡፡

በዘ፡ ታአምር፡ ጳጕሜን፡ ዘሀለውከ፡፡
ዓመተ፡ ምሕረት፡ ትከፍል፡ ለ፬፡ አደ፡ ወለእመ፡
ጠንቀቀ፡ ክፍል፡ አሚሃ፡ ፮ ጳጕሜ፡፡ ወለእመሰ፡
ቦቱ፡ ዘተረፈከ፡ አሚሃኬ፡ ፭ ጳጕሜ፡፡

በዘ፡ ታአምር፡ ዓመተ፡ ወንጌላውያን፡፡
ዓመተ፡ ምሕረት፡ ለ፬፡ አደ፡ ትከፍል፡ ወለእመ፡ ተረፈከ
፩፡ መዋዕለ፡ ማቴዎስ፡፡ ፪፡ መዋዕለ፡ ማርቆስ፡፡
ወ፫፡ መዋዕለ፡ ሉቃስ፡ ወለእመ፡ ዕሩየ፡ ኮነ፡ ክፍል፡
ለ፬፡ አደ፡ አሚሃ፡ መዋዕለ፡ ዮሐንስ፡፡

በዘ፡ ታአምር፡ መጥቅዕ፡
ኅበ፡ ዘሀለውከ፡ ፲፱፡ ወስክ፡ ዘይመጽእ፡ ትረክብ፡፡
፰ ወስክ፡ ዘ ፪፡ ዓመት፡ ትረክብ፡፡

በዘ፡ ታአምር፡ አበቅቴ፡፡
ኅበ ዘሀለውከ፡ ፲፩፡ ወስክ፡ ዘይመጽእ፡ አበቅቴ፡
ትረክብ፡፡

መጥቅዕ፡ ዘቀደመት፡ ሰንበተ፡ ለእመ፡ ኮነ፡ ፳፪፡
ወስክ፡ በአተ፡ ጾም፡ ትረክብ፡ በእሑድ፡ ፳፩፡ በሰኑይ፡
፳፡ በሠሉስ፡ ፲፱፡ በረቡዕ፡ ፲፰፡ በኀሙስ፡ ፲፯፡ በዓርብ፡
፲፮፡ ወስክ፡ በአተ፡ ጾም፡ ትረክብ፡

וכעב בז תאמר עלת יוחנס A
עמת מחררת תאחז ותכפלו לד אר
וםטן רכעתו תוסך דיביהו אם כלאן
ותדמר כולו אחתן ותאתת אמניהו
ב ותגרף בב ז וזתרפך אם ז ואתוכי
עלת יוחנס

בז תאמר אנדקתיון
עמת סחרת בב טו תגרף וב תוסך
לעליהו וזתרפך תאחז אם טו ואתוכי
אנדקתיון :

בז תאמר פגומן זחלוך
עמת מחרת תכפל לד אר ולאם B
טנקק כפל אמיה ו פגומן ולאמס
בותו זתרפך אמיתכי ה פגומן

בז תאמר עמת ונגליון
עמת מחרת לד אר תכפל ולאם תרפך
ד מועל מתיוס ב מועל מרקוס
וג מועל לוקס ולאם ערוי כון כפל
לד אר אמיה מועל יוחנס

בז תאמר מטקע
חב זחלוך יט וסך זימצא תרכב
ח וסך זב עמרת תרכב

בז תאמר אבקתי
חב זחלוך יא וסך זימצא אבקתי C
תרכב :

מטקע זקדמית סנבת לאם כון כב
וסך באת צום תרכב באחור כא בסנוי
כ בסלוס יט ברבוע יח בחמוס יז בארב
יו וסך באת צום תרכב :

VI. RVRSVS VT SCIAS DIEM IOHANNIS. ANNVM gratiæ accipito. Diuidito * per quatuor partes. Menſuram quadrantis apponito ſupra illum vtrinque. Commiſceto omne ſimul. Abiice ab eo II. Diuide ſepties. Quod reliquatus eris de VII, ipſa eſt dies Iohannis.

* *AEthiopiſmus pro, per quatuor partire.*

VII. VT SCIAS INDICTIONEM. ANNVM gratiæ quindecies diuidito. II adiice ſupra illum. Quod reliquum feceris, accipe de XV. Ipſa eſt Indictio.

VIII. VT SCIAS PAGOMEN, IN QVO ES. ANNVM gratiæ partire per quatuor partes. Quod ſi æquata fuerit diuiſio, tunc VI Pagomen. Sin autem aliquid reliquatus es, tunc V Pagomen. D

IX. VT SCIAS ANNVM EVANGELISTARVM. ANNVM gratiæ per quatuor partes diuidito. Quod ſi reliquatus es I, dies Matthæi. Si II, dies Marci. Si III, dies Lucæ. Sin autem æquata fuerit diuiſio per IIII, tunc dies Iohannis.

X. VT SCIAS MATQVE. IN QVO ES, adde XIX. Futurum (Matque) inuenies. VIII adde. Secundi anni (Matque) inuenies.

XI. VT SCIAS EPACTAM. IN QVA ES, XI adiice. Futuram Epactam inuenies.

XII. MATQVE ſi prioris Sabbati contigerit, XXII adiice. Introitum ieiunij inuenies. In prima feria XXI. In ſecunda XX. In tertia XIX. In quarta XVIII. In tertia XVII. In Paraſceua, XVI adiice. Introitum ieiunij inuenies.

MATQVE

A מַטְקַע בַּקְדָם לַאֹם כּוֹן יז וַסֵךְ פַּסִיךְ תְּרַכַּב בַּאחוּר יו בַּסְנוּי טו בַּסְלוּס יד בַּרְבוּע יג וַחֲמוּס יב וַעְרַב יא וַסֵךְ פַּסִיךְ תְּרַכַּב׃	መጥቅዕ፡ በቀዳሚ፡ ለአመ፡ ኮነ፡ ፲፯፡ ወስክ፡ ፋሲካ፡ ተረክበ፡ ለእሑድ፡ ፲፮፡ በሰኑይ፡ ፲፭፡ በሠሉስ፡ ፲፬፡ በረቡዕ፡ ፲፫፡ ዘኀሙስ፡ ፲፪፡ ዘዐርብ፡ ፲፩፡ ወስክ፡ ፋሲካ፡ ተረክበ።
מַטְקַע לַאֹם רַכַּבְךְ יט וַסֵךְ צוֹם אַיהוּד תְּרַכַּב ה וַסֵךְ לַעַל בַּדְר בַּעַל מַצַלַת תְּרַכַּב׃	መጥቅዕ፡ ለአመ፡ ረከብከ፡ ፲፱፡ ወስክ፡ ጾመ፡ አይሁድ፡ ተረክበ፡ ፭። ወስክ፡ ለዐሉ፡ በድር፡ በዓለ፡ መጸለት፡ ተረክበ።
לַאֹם רַכַּבְךְ מַטְקַע י וַסֵךְ פִּשְׁחַ תְּרַכַּב׃	ለአመ፡ ረከብከ፡ መጥቅዕ፡ ፲፡ ወስክ፡ ፋሢካ፡ ተረክበ።
לַעַל פִּשְׁחַ יא וַסֵךְ צוֹם דְחַנַת תְּרַכַּב	ለዐሉ፡ ፋሢካ፡ ፲፩፡ ወስክ፡ ጾመ፡ ድኅነት፡ ተረክበ።
לַעַל צוֹם דְחַנַת וַסֵךְ ז יוֹדִיד תְּרַכַּב	ለዐሉ፡ ጾመ፡ ድኅነት፡ ወስክ፡ ፯፡ ዮዲድ፡ ተረክበ።
B מַטְקַע לַאֹם רַכַּבְךְ ט וַסֵךְ יוֹדִית תְּרַכַּב יד וַסֵךְ לַעַל מַטְקַע מַצַלַת תְּרַכַּב	መጥቅዕ፡ ለአመ፡ ረከብከ፡ ፱፡ ወስክ፡ ዮዲት፡ ተረክብ፡ ፲፬፡ ወስክ፡ ለዐሉ፡ መጥቅዕ፡ መጸለት፡ ተረክብ።
מַצַלַת בְּקַדְמִירַת לַאֹם כּוֹן ח וַסֵךְ בַּאֹרַת צוֹם תְּרַכַּב בַּאחוּר ז בַּסְנוּי ו בַּסְלוּס ה בַּרְבוּע ד בַּחֲמוּס ג בַּעְרַב ב וַסֵךְ בַּאֹרַת צוֹם תְּרַכַּב	መጸለት፡ በቀዳሚት፡ ለአመ፡ ኮነ፡ ፰፡ ወስክ፡ በአተ፡ ጾም፡ ተረክብ። በእሑድ፡ ፯፡ በሰኑይ፡ ፮፡ በሠሉስ፡ ፭፡ በረቡዕ፡ ፬፡ በኀሙስ፡ ፫፡ በዐርብ፡ ፪፡ ወስክ፡ በአተ፡ ጾም፡ ተረክብ።
בַּאַת צוֹם לַאֹם רַכַּבְךְ כז וַסֵךְ דַבְר זַית תְּרַכַּב כה וַסֵךְ פַּסִיךְ תְּרַכַּב יט וַסֵךְ רַכְּב תְּרַכַּב ד וַסֵךְ בַּאַל ם תְּרַכַּב יד וַסֵךְ בַּא ן תְּרַכַּב לַעַל בַּאַת צוֹם׃	በአተ፡ ጾም፡ ለአመ፡ ረከብከ፡ ፳፯፡ ወስክ፡ ደብረ፡ ዘይት፡ ተረክብ፡ ፳፭፡ ወስክ፡ ፋሲካ፡ ተረክብ። ፲፱፡ ወስክ፡ ረክብ፡ ተረክብ። ፬፡ ወስክ፡ በዓለ፡ ፵፡ ተረክብ። ፲፬፡ ወስክ፡ በዓ፡ ፶፡ ተረክብ። ለዐሉ፡ በአተ፡ ጾም።
C בַּאַת צוֹם לַאֹם רַכַּבְךְ כז וַסֵךְ דַבְר זַית תְּרַכַּב דַבְר זַית לַאֹם רַכַּבְךְ כא וַסֵךְ חוֹסַאן תְּרַכַּב ז וַסֵךְ פַּסִיךְ תְּרַכַּב פַּסִיךְ לַאֹם רַכַּבְךְ כא ו רַכַּב תְּרַכַּב רַכַּב לַאֹם רַכַּבְךְ מַטְקַע אַסֵךְ צוֹם קמג קמו צוֹם יה ו בַּעַל ם תְּרַכַּב	በአተ፡ ጾም፡ ለአመ፡ ረከብከ፡ ፳፯፡ ወስክ፡ ደብረ፡ ዘይት፡ ተረክብ። ደብረ፡ ዘይት፡ ለአመ፡ ረከብከ፡ ፳፩፡ ወስክ፡ ሆሳዕና፡ ተረክብ፡ ፯ ወስክ፡ ፋሲካ፡ ተረክብ፡ ፋሲካ፡ ለአመ፡ ረከብከ፡ ፳፩፡ ወ፡ ረክብ፡ ተረክብ። ረክብ፡ ለአመ፡ ረከብከ፡ መጥቅዕ፡ እስከ፡ ጾም፡ ፻፵፫፡ ፻፵፮፡ ጾም፡ ፲፭፡ ወ፡ በዓለ፡ ፵፡ ተረክብ።

MATQVE in priore (Sabbato) ſi fuerit, XVII adiice. Paſcha inuenies. IN prima feria XVI. IN ſecunda XV. IN tertia XIV. IN quarta XIII. Quintæ XII. Paraſceuæ XI. adiice. Paſcha inuenies. XIII.
MATQVE ſi reperiſti, IX adiice. Ieiunium Iudæorum inuenies. V adiice ſupra Badri. Solenne Azymorum inuenies. XIV.
SI inueniſti Matque, X (XIII.) adiice. Phaſe inuenies. XV.
Supra Phaſe XI adiice. Ieiunium ſalutis inuenies. SVPRA ieiunium ſalutis adiice VII. Iodid inuenies. XVI.
MATQVE ſi inueniſti, IX adiice, Iudith inuenies. XIV adiice ſupra Matque. Azyma inuenies.
D AZYMA in priore (Sabbato) ſi fuerint, VIII adiice. Introitum ieiunij inuenies. IN prima feria VII. IN ſecunda VI. IN tertia V. IN quarta IV. IN quinta III. IN Paraſceua II adiice. Introitum ieiunij inuenies. XVII.
INTROITVM ieiunij ſi reperiſti, XXVII adiice. Montem Olivueti reperies. XXV adiice. Paſcha inuenies. XIX adiice. Racba inuenies. IV adiice. Solenne quadrageſimæ inuenies. XIV adiice. Solenne Pentecoſtæ inuenies. Supra introitum ieiunij. XVIII.
INTROITVM ieiunij ſi nactus es. XXVII adiice. Montem Olivueti inuenies. MONTEM Olivueti ſi nactus es, XXI adiice. Hoſana inuenies. VII adiice. Paſcha inuenies. PASCHA ſi inueniſti, XXI adiice. Racba inuenies. RACBA ſi nactus es (*Matque vſque ad ieiunium* CXLIII. CXLVI. *ieiunium*) XV adiice. Solenne Teſſaracoſtæ inuenies. XIX.

בַּעַל מֹ לַאם רַכַבְךָ יו בַּעַל זׄ	በዓለ፡፵ ለአመ፡ረከብከ፡፲፮፡በዓለ፡፯	A
תִּרְכַּב בַּעַל זׄ לַאם רַכַבְךָ גׄ וַסְךָ	ትረክብ፡፡ በዓለ፡፯ ለአመ፡ረከብከ፡፫ ወሰከ፡፡	
בִּהֻל בַּעַל זׄ תִּרְכַּב	ብሀለ፡በዓለ፡፯፡ትረክብ፡፡	
מַטְקע בַּקַדְמִית לַאם יְכוּן חׄ וַסְךָ	መጥቅዕ፡በቀዳሚት፡ለአመ፡ይከውን፡፰ ወሰከ፡፡	
נְנוֵי תִּרְכַּב בַּאחוּר זׄ בַּסְנוּי וׄ בַּשְׁלוּס	ነነዌ፡ትረክብ፡፡ በእሑድ፡፯፡ በሰኑይ፡፮፡ በሠሉስ፡	
וַסְךָ הׄ בַּרְבוּע ודׄ בַּחֲמוּס וגׄ בַּעֲרָב בׄ ו	ወሰከ፡፭፡ በረቡዕ፡ወ፡፬፡ በኀሙስ፡ወ፡፫፡ በዐርብ፡፪፡ወ	
נְנוֵי תִּרְכַּב	ነነዌ፡ትረክብ፡፡	
לַעַל נְנוֵי יׄד ו בַּאת צוֹם תִּרְכַּב	ላዕለ፡ነነዌ፡፲፬፡ወ፡በአተ፡ጾም፡ትረክብ፡፡	
יאׄ ו דַבְר זַית תִּרְכַּב בׄו הוּסַעֲן	፲፩፡ወ፡ደብረ፡ዘይት፡ትረክብ፡፡ ፪ወ፡ሆሳዕና፡	
תִּרְכַּב טׄו פָסִיךָ תִּרְכַּב גׄו רַכַב	ትረክብ፡፡ ፱ወ፡ፋሲካ፡ትረክብ፡፡ ፫ወ፡ረክብ፡	
תִּרְכַּב יׄח וּבַעַל מׄ תִּרְכַּב כׄח ו	ትረክብ፡፲፰፡ወ፡በዓለ፡፵፡ትረክብ፡፳፰ ወ፡	
בַּעַל זׄ תִּרְכַּב לַעַל נְנוֵי	በዓለ፡፯፡ትረክብ፡፡ ላዕለ፡ነነዌ፡፡	B
בַּאת צוֹם לַאם רַכַבְךָ גׄ תָאתת דַבְר	በአተ፡ጾም፡ለአመ፡ረከብከ፡፫ ታአትት፡ደብረ፡	
זַית תִּרְכַּב דַבְר זַית לַאם רַכַבְךָ	ዘይት፡ትረክብ፡ደብረ፡ዘይት፡ለአመ፡ረከብከ፡	
בׄ תָאתת פָסִיךָ תִּרְכַּב	፪ ታአትት፡ፋሲካ፡ትረክብ፡፡	
בַּאׄ קַמַר ובחוּלְקוּ אִיוֹבֵל יׄ אִיוֹבֵל	በ፩፡ቀመር፡ወበኍልቍ፡ኢዮቤል፡፲ ኢዮቤል፡	
וַתְרַפוּ וׄ סוּבָעֵי עָמַתת וּכָעֵב בַּסוּבָאֵי	ወተረፉ፡፮ ሱባዔ፡ዓመታት፡፡ ወካዕበ፡በሱባኤ፡	
עָמַתְתְנִי אׄ קַמַר עוׄ סוּבָאֵי יְכוּנַךְ	ዓመታትኒ፡፩ ቀመር፡፸፮ ሱባኤ፡ይከውነከ፡፡	
וַחוּלְקוּ כוּלוֹ אַקְמָאר יגׄ וַבַּאִיוֹבֵלְנִי	ወኍልቈ፡ኵሉ፡አቅማር፡፲፫፡ወበኢዮቤልኒ፡	
חוּלְקוּ כוּלוֹ אַקְמָאר יגׄ קַמַר קמׄא	ኍልቈ፡ኵሉ፡አቅማር፡፲፫ ቀመር፡፻፵፩፡	
אִיוֹבֵל זַמִסְלַ אׄ טוּבָאֵי וְכָעֵב בַּחוּלְקוּ	ኢዮቤል፡ዘምስለ፡፩ ሱባኤ፡፡ ወካዕበ፡በኍልቈ፡	
סוּבָעֵי תתקפח זׄגאַקְמַאר אַמַתְתִיהוּ וׄ תתקיו	ሱባዔ፡፱፻፹፰፡ ዘ፲፫ አቅማር፡አመታቲሁ፡፷፱፻፲፮	
וְכָעֵב תְמַצא אׄ אִיוֹבֵלְיו וַהׄ סוּבָעֵי	ወካዕበ፡ተመጠወ፡፩ ኢዮቤልየ፡ወ፭፡ሱባዔ፡	
וַיכוּנַךְ זׄ אֶלֶף עָמַת זַוְאתוּ עָמַת אֲבוּן אָדָם	ወይከውነከ፡፯፻ ዓመት፡ዘውእቱ፡ዓመተ፡አቡነ፡አዳም፡	C
וְכוּלוֹ אִיוֹבֵלְיו אִם אַדָם אִסְךָ חַלְקַת עָלַם	ወኵሉ፡ኢዮቤልየ፡እም፡አዳም፡እስከ፡ፍጻሜ፡ዓለም፡	
קמב זַמִסְלַ וׄ סוּבָאֵי ויכוּנַךְ זׄ אלף עָמַת	፻፵፪፡ዘምስለ፡፮፡ሱባዔ፡ወይከውነከ፡፯፻፡ዓመት፡፡	
וַכוּלוֹ סוּבָעֵי זזׄ אלף עָמַת אלף׃	ወኵሉ፡ሱባዔ፡ዘ፯፻፡ዓመት፡፲፻፡፡	

SOLENNE Teſſaracoſtæ ſi inueniſti, x adiice. Solenne Pentecoſtæ inuenies. SOLENNE Pentecoſtæ ſi inueniſti, III adde. Ingeniculationem ſolennis Pentecoſtæ inuenies.

XX. MATQVE in priore (Sabbato) ſi fuerit, VIII appone, Niniue inuenies. IN prima feria VII. IN ſecunda VI. IN tertia adiice V. IN quarta adiice IV. IN quinta adiice III. IN Paraſceua II adiice, Niniue inuenies.

XXI. SVPRA Niniue XIV adiice. Introitum ieiunij reperies. XI adiice. Montem Olyueti inuenies. II adiice. Hoſanna reperies. IX adiice. Paſcha inuenies. III adiice. Racba inuenies. III adiice. Racba inuenies. XVIII adiice. Solenne Teſſaracoſtæ inuenies. XXVIII adiice. Solenne Pentecoſtæ inuenies. Supra Niniue.

XXII. INTROITVM ieiunij ſi nactus es, III reiice. Montem Olyueti inuenies. Montem Olyueti ſi reperiſti, II reiice. Paſcha reperies. D

XXIII. IN PRIMA cella, & in numero IOBEL, X Iubilea. Et ſuperſunt VI Hebdomades annorum. Rurſus in Hebdomadibus annorum, vni cellæ LXXVI Hebdomades erunt tibi. Et ſumma omnium cellarum XIII, Iubilea. Summa omnium cellarum XIII, cellæ CXLI Iubilea, cum vna Septimana. Item in numero Septimanarum DCCCCLXXXVIII tredecim cellarum. Anni autem VI M. DCCCC. XVI. Item adſciſce I Iubileum, & V Hebdomadas. Et prouenient tibi VII M. anni, qui eſt annus Patris noſtri Adam. Omnia autem Iubilea ab Adam, vſque ad conſummationem ſæculi, CXLII cum VI Septimanis. Et prouenient tibi VII M. anni. Omnes vero Hebdomades ſeptem millium annorum ſunt M.

A	בזתאמר סנבת חינוך אם חב יוצא	በዘ፡ ተአምር፡ ሰንበት፡ ሄኖክ፡ እምኀበ፡ ይወጽእ፡
	אם זאלף עמת: ותכפל בב תש עמת ויכונך	እም፡ ፻፻፡ ዓመት፡፡ ወትበፈል፡ በበ፡፯፻ ዓመት፡ ወይከውን
	י׳ סנבת זואתו סנבת הינוך חולקיתו באיובל	፲ ሰንበት፡ ዘወአቱ፡ ሰንበት፡ ሄኖክ፡ ዘኢዮቤሉ፡ በእዮቤል
	יד ומסל * סובעי ובאב בסובעי אמתתני	፲፬፡ ዘመስለ፡* ሱበዔ፡ ወበእብ፡ በሱበዔ፡ አመታቲሁ፡
	י׳ סובעי לא׳ איובל חולקיתו מט עמרת	፲ ሱባኤ፡ ለ፵፡ እዮቤል፡ ዘኢዮቤሉ፡ ፵፱፡ ዓመት፡
	ובסובאיני ז׳	ወበሱባኤ፡ ፯፡፡
	מטקע בסרק לילית אם א׳ יכון:	መጥቅዕ፡ በሠርቀ፡ ሌሊት፡ እም፡ ፩ ይከውን፡፡
	בדר בשרק ליליית י׳ יכון	በድር፡ በሠረቀ፡ ሌሊት፡ ፲ ይከውን፡፡
	ותר פשח בסרק לילית אם יא׳ יכון	ወተረ፡ ፋሲካ፡ በሠረቀ፡ ሌሊት፡ እም ፲፩፡ ይከውን፡፡
	ותר צום דחנת בשרק ליליית בנחסי	ወተረ፡ ጾም፡ ድኅነት፡ በሠረቀ፡ ሌሊት፡ በነሐሴ፡
	אם כ׳ וז׳ יכון	እም. ፳ወ፯፡ ይከውን፡፡
B	ותר מטקע אם יה׳ למסכרם אי יוחד	ወተረ፡ መጥቅዕ፡ እም፡ ፲፭፡ ለመስከረም፡ ኢይወሕድ፡
	ואם יג׳ לטקמת אי יבזח	ወእም ፲፫ ለጥቅምት፡ ኢይበዝኅ፡፡
	צום איהוד אם כ׳ד למסכרם אי יוחד	ጾም፡ አይሁድ፡ እም፡ ፳ወ፬፡ ለመስከረም፡ ኢይወሕድ፡
	אם כ׳ב לטקמרת אי יבזח	እም፡ ፳ወ፪፡ ለጥቅምት፡ ኢይበዝኅ፡፡
	באת צום אם א׳ ליכתית אי יוחד	በአተ፡ ጾም፡ እም፡ ፩፡ ለየካቲት፡ ኢይወሕድ፡፡
	ואם ה׳ למגבירת אי יבזח	ወእም፡ ፭፡ ለመጋቢት፡ ኢይበዝኅ፡፡
	פשח אם כ׳ וה׳ למגבית אי יוחד	ፋሲካ፡ እም ፳ወ፭፡ ለመጋቢት፡ ኢይወሕድ፡
	ואם כ׳ג למיזי אי יבזח	ወእም፡ ፳ወ፫ ለሚያዝያ፡ ኢይበዝኅ፡፡
	פסיך אם כ׳ו למגבית תחת אי יורד	ፋሲክ፡ እም፡ ፳ወ፮፡ ለመጋቢት፡ ታሕተ፡ ኢይወርድ፡
	ואם ל׳ למיזי אי יבזח	ወእም፡ ፴፡ ለሚያዝያ፡ ኢይበዝኅ፡፡
	וכעב בז תאמר חסב גין	ወከዐበ፡ በዘ፡ ተአምር፡ ሐሳበ፡ ጌና፡፡
	אילים בסלוס לאם כון יו׳ג גבר	ኤልያስ፡ በሠሉስ፡ ለአም፡ ከነ፡ ፲ወ፫፡ ገበር፡
C	סבכת גין ברבוע יב׳ וחמוס יא׳	ስብከት፡ ጌና፡፡ በረቡዕ፡ ፲፪፡ ዘኃሙስ፡ ፲፩
	בערב י׳ בקדמי ט׳ באהוד ח׳ בסנוי ז׳	በዐርብ፡ ፲፡ በቀዳሚ፡ ፱፡ በእሁድ፡ ፰፡ በሰኑይ፡ ፯፡
	גבר סבכת גין:	ገበር፡ ስብከት፡ ጌና፡፡

VT SCIAS SABBATVM HENOCH: VNDE PRODIT EX VII CENTENARIIS ANNORVM DIVIDE per DCC. annos: Et prouenient tibi x Sabbata. quod eſt Sabbatum Enoch. Vniuſcuiuſque Sabbati Enoch ſumma in Iubileis XIIII cum* Septimanis. Rurſus in Septimanis annorum c ſeptimanæ. Vniuſcuiuſque Iubilei ſumma, XLIX anni. IN Septimanis autem VII (anni.) XXIIII.

MATQVE in ortu noctis a prima (nocte) erit. BADRI in ortu noctis decimæ erit. XXV.1.2.3.

TERMINVS Phaſe in ortu noctis ab vndecima erit. 4

TERMINVS ieiunij ſalutaris ineunte nocte in Nahaſe a viceſima ſeptima erit. 5

TERMINVS Matque quintadecima Maſcaram non erit minor; & tertiadecima Tikmith non erit maior. IEIVNIVM IVDÆORVM viceſima quarta Maſcaram non

D erit minor: viceſima ſecunda Tikmith non erit maior. INTROITVS ieiunij prima Iachathith non erit minor : quinta Magabith non erit maior. PHASE viceſima quinta Magabith non erit minor: & viceſima tertia Miaziæ non erit maior. 6. 7 8

PASCHA viceſima ſexta Magabith inferius non deſcendet : & triceſima Miaziæ non erit maior. 9

ITEM VT SCIAS COMPVTVM POENITENTIÆ. ELIAS in tertia feria ſi fuerit, XIII adiice. Prædicationem pœnitentiæ (inuenies.) IN quarta feria, XII. QVINTÆ, XI. IN Paraſceua X. IN priore (Sabbato) IX. IN prima feria, VIII. IN ſecunda, VII adiice. Prædicationem Genæ (inuenies.) XXVI.

מַסְכַּרַם	መስከረም::	A
טֶקְמִת	ጥቅምት::	
חַדָר	ኅዳር::	
תַחְשַׁשׁ	ተኅሣሥ::	
טִר	ጥር::	
יַכָּתִית	የካቲት::	
מַגָּבִית	መጋቢት::	
מִיָזְיָ	ሚያዝያ::	
גִנְבוֹת	ግንቦት::	
סַנֵי	ሰኔ::	
חַמְלֵי	ሐምሌ::	
נַחָסֵי	ነሐሴ::	
ה פְגוּמֵן כַבַל ד עָמַת ו יְכוּן	፭ ጳጉሜን፡ በበ፡ ፬፡ ዓመት፡ ፮ ይከውን::	B
עָמַתאַם תַסַבְאַתוּ לַמַדְחַנִין	ዓመት፡ እም፡ ተሰብአቱ፡ ለመድኅኒነ፡	
כַה תְקַע וו וַכוּלוּ דַמוּר אַם	ክሕ፡ ፲፡ ፭፡ ፸ ወ ፯፡ ወኩሉ፡ ደመር፡ እም፡	
אַדַם אַסַךְ יַאְזֵי ז אלף עוו עָמַת	አዳም፡ እስከ፡ ይእዜ፡ ፯ ፻፻፡ ፸ ወ ፯፡ ዓመት::	

MASCARAM.
TIKMITH.
CHADAR.

THACHSCHASCH.
TIR.
IACHATHITH. C

MAGABITH.
MIAZIA.
GINBOTH.

SANE.
HAMLE.
NACHASE.

V. EPAGOMENÆ. Quarto quoque anno VI erunt ANNVS ab incarnatione Saluatoris noſtri ibi (milleſimus) quingenteſimus ſeptuageſimus ſeptimus. Et omnis commixtio (annorum) ab Adam, vſque nunc, VII M. D. LXXVII. anni. D

FINIS COMPVTI ECCLESIÆ ÆTHIOPICÆ.

IN COM-

A

IN COMPVTVM ÆTHIOPICVM.

Christianorvm Æthiopum, quos Abaſſinos, vel Abiſſinos vocant, Eccleſiæ quædam in Italia fuerunt memoria noſtra. Sunt & Hieroſolymis, Alexandriæ, & Cairi: vt nobis ignoti eſſe non poſſint. Luſitanorum quoque nauigationibus, & luculento libro itinerario Franciſci Aluarez ſacerdotis Luſitani, qui in intimam Æthiopiam penetrauit, plura de illis, eorumque ritibus cognoſcere licuit. Olim tota Africa ab vltimo Nili oſtio, ad fretum Gaditanum, item a mari Tyrrheno, ad Auſtrum vltra æquinoctialem, Eccleſiis & vrbibus Chriſtianorum conſita fuit: & tantus terB rarum tractus vni Alexandrino Epiſcopo parebat. Si quæ autem ſunt hodie Eccleſiarum in illis partibus reliquiæ, ſolum illum patriarcham agnoſcunt; vt ij, de quibus nunc agitur, Æthiopes: quos a communi vaſtitate Africæ ſola deſerta & difficiles aditus vindicarunt. Nam abſque eo foret, aut nullus nunc in illis regionibus Chriſtianiſmus eſſet, aut rarus, ſub tyrannide Muhammedana. Ante Luſitanorum in Æthiopiam aduentum ſolum nomen Æthiopum Chriſtianorum nobis vix notum erat, eorumque imperator falſo nomine Preſtegiani: cum id nomen eſſet non eius, qui in Æthiopica, ſed qui in Aſia ante annos ccc longe lateque rerum potiebatur. Id autem eſt lingua Perſica ἀποστολικός. Nam in ea lingua فرستگان פְּרֶסְתְּנַאן
C ſunt ἀπόστολοι. فرستگاني פְּרֶסְתְּנַא נִי ἀποστολικός: quod nomen proprie conuenit ſummo ſacerdoti, aut ἀρχιερεῖ potius, quam Regi: item فدشه فرستگاني *Padeſcha Preſtigiani*, Rex Apoſtolicus: quod Æthiopice eſſet ንጉሥ: ሐዋርያዊ:: נְגוּשׁ חַוָרְיָנִי. Arabice autē ملك رسولي. Falſo igitur Preſtegiani vocarunt, qui ex itinerario Poli Veneti hariolati ſunt eundem eſſe illum Aſianum cum hoc Æthiope: quod vterque Chriſtianus eſſet. Conſtat quidem ante ccc annos quoſdam Æthiopes Reges in Aſia, præſertim in Drangiana, finibus
D Suſianæ, & in India, late imperaſſe, donec imperatores Tartarorum eos tota Aſia depulerunt, victos prius, vt aiunt, a Cingi Tartarorum Rege, interfecto Vncam eorum imperatore. Deinde adiiciunt a Cincano filio Cingis, & eius filio Bathino Cam, omnes illos Æthiopas penitus ex Moin & Sinarum regno eiectos, & in Africæ extima vſque compulſos. Nobis vero permirum videtur, gentem hodie nauticæ rei penitus ignaram adeo terra marique potentem fuiſſe, vt ab Æthiopia, ad Sinas vſque imperij fines propagarit. Nun-

quam hoc credet, qui Abiſſinorum mores, & vitam penitus co- A
gnita habuerit. Sed vrgent nos argumentis. Aiunt enim Æthiopum imperij teſtes adhuc ſupereſſe cruces Æthiopicas in Giapan, Sinis, & alibi. Præterea templum Thomæ Apoſtoli in Regione Malabar ſitum, ſtructura, crucibus & aliis monimentis mere Æthiopicum eſſe. Addunt nomen, quod nec Perſicum eſt, neque Indicum, HAVARIIA. Hoc plane Æthiopice Apoſtolum ſignificat ሐዋርያ: חוָרִי. quæ vox etiam illis cum Arabibus communis eſt. Nam & in Arabiſmo حوارية ſunt Apoſtoli. Polus Venetus perperam interpretatur VIRVM SANCTVM. Scribit etiam Andreas Corſalis, in regione Indiæ, cui nomen Colan, duo ſepulcra eſſe: alterum Tho-
mæ Apoſtoli, alterum Æthiopis cuiuſdam ex regione Preſtegiani, B
qui ipſum Apoſtolum comitatus ſit. Iſti igitur Æthiopes, de quibus ſermo eſt, Arabice dicuntur الحبش Elhabaſchi. Vnde vulgo Abaſſi, & Abaſſeni vocantur. Quod eſt argumentum, eos non eſſe Αἰθίοπας αὐτόχθονας, ſed ex Arabia illuc traductos. Nam Ἀβασηνοὶ collocantur in Arabia turifera a vetere ſcriptore Vranio apud Stephanum. In Seueri autem Imperatoris numiſmate ſculptum eſt ΑΒΑΣΗΝΩΝ. Atqui Seuerus Imp. dictus eſt Arabicus, non autem Æthiopicus. Quare ſine dubio ex Arabia oriundi ſunt, & prius Ομηρῖται dicebantur, quandiu in Arabia fuerunt. poſtea Axumitæ, à regia, ſiue metropoli vrbe. Non igitur mirum, ſi qui apud Pli-
nium & Ptolemæum vocantur ὁμηρῖται in Arabia felici, ij Procopio C
Axumitæ cognominantur. Axuma enim ſunt in Æthiopia, non in Arabia felici. Huc accedit lingua, qua ſacros libros ſcriptos habent, quæ a vera Æthiopica tantum diſcrepat, quantum Italica, & Illyrica: Germanica & Hungarica. Hæc autem Lingua, qua in ſacris vtuntur, elegantiſſima eſt, ſi modo cultura adhibeatur. Vocatur autem ግዕዝ: גְעָז, id eſt, libertas. quod nimirum ea ſola vterentur Arabes illi victores, qui Æthiopiam inſederunt. Hoc ſcio, non concedent Æthiopes ipſi, qui Regum ſuorum ſeriem hactenus a diluuio vſque in Chronicis ſuis ordine deſcriptam habent. Sed quia illa Chronologia
nobis tenebrarum plena viſa eſt, non ſine dilectu illi fidem adhiben- D
dam cenſemus. Nobis conſtat hanc linguam aduentitiam eſſe. Teſtes enim ipſos Æthiopas aduoco, qui eam Chaldaicam vocant. Tametſi enim propius abeſt ab Hebræa, quam a Chaldaica: tamen hoc argumento ipſimet fidem faciunt non eſſe ibi natam, vbi nunc colitur, & ex ſolis libris a ſolis ſacerdotibus diſcitur. Ipſi ſane non alio nomine ſeſe vocant, quam quo nobis noti ſunt ኢትዮጵያውያን: אִתְיוֹפִּיָוִין Ithiopiavvian. Nam כּוּשִׁין CHVSCHIN, quod quidam ſcripſit, etiam

ab ipſis

A ab ipſis vocari, non credo: neque tam peritos puto. Æthiopes quidem idem dicuntur, qui & כּוּשִׁיִּין Hebræis. In Lexico Syroarabico ad vocem ܟܘܫܝܐ. ܚܒܫܝܐ ܗܢܕܝܐ ܘܟܘܫܝܐ الحبش زينون [illegible] ·ſed ſunt meri ἄραβες σκηνῖται. De quibus Sidonius in Panegyrico ad Anthemium:

----vbi Tauri clauſtra coercens
Æthiopaſque vagos belli terrore relegans
Gurgite pacato famulum ſpectaret Orontem.

Procopius Gazenſis in 1 Regum de Sabæis. ἔθνος ἐστὶν Αἰθιοπικόν. ἐνθένδε δὲ κεῖσθαι φασὶν αὐτοὺς τῆς θαλάσσης τῆς Ἰνδικῆς, ὀνομάζουσι δὲ αὐτοὺς Ὁμηρίτας. Κατ' ἀντικρὺ δέ εἰσι τῶν Αὐξωμιτῶν. μέση δὲ τούτων κἀκείνων ἡ θάλασσα. Nondum igitur Abyſſini in Æthiopiam traiecerant tempore Procopij.
B Vide etiam Arabicum ſinum Ἰνδικὴν θάλασσαν vocari, Idem Procop. in 1. Reg. ἐν Γασιὼν γάβερ. τῷ Ἰνδικῷ, inquit, πελάγει παράκειται Βερενίκη καλουμένη. Qui autem Indos vocant, minus imperite faciunt, præſertim cum quidam ſcripſerint etiam ab ipſis hoc nomen agnoſci. Virgilius enim Nilum ab Indis fluere ſcribit:

Vſque coloratis amnis deuexus ab Indis.

Procop. VI περὶ κτισμ. Νεῖλος μὲν ὁ ποταμὸς ἐξ Ἰνδῶν ἐπ' Αἴγυπτον φερόμενος. Idem intellige de Elephanto & Camelo pardalibus Anaſtaſio principi ex India miſſis, hoc eſt, Æthiopia, Marcellinus Comes Indict. IIII Paulo ſolo cos. Et Iulianus ὁ παραβάτης in quadam epiſtola ad Baſilium Σαρακηνοὺς καὶ Ἰνδοὺς coniungit. ἐν ταυτῷ δὲ τὴν Ἰνδῶν ἅμα καὶ
C Σαρακηνῶν ἐκπορθῆσαι περιοικίδα. Procopius μεθ' οὓς (Σαρακηνοὺς) τὰ γῆν τῶν Ἰνδῶν ἐστίν. Et antea de ſinu Arabico, ſiue rubro: αὕτη δὲ ἡ θάλασσα ἐξ Ἰνδῶν ἀρχομένη ἐνταῦθα τελευτᾷ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. Sed hic plane Indos vocat non hos noſtros Chriſtianos, ſed τοὺς σκηνίτας. At clarius Panegyriſtes: *Dent veniam trophæa Niliaca, ſub quibus Æthiops, & Indus intremuit.* Ælianus quoque lib. XVII de hiſtoria animalium Æthiopas videtur Indos vocare. Non mirum igitur, ſi tum Chaldæam eam linguam vocant, hoc eſt, Arabicam, a Scenitis Arabibus, Chaldææ finitimis, tum Indicam, quod Indiæ nomine & Æthiopia intelligitur. Ea lingua ſola, quam liberam vocant ipſi, do-
D cti vtuntur, hiſtoriæ ſcribuntur, ſacra celebrantur. Sed peſſima fide eorum libri traducti ſunt, & mendoſiſſime. Malam fidem interpretum agnoſcas in Epiſtolis Pauli, in quibus vix tria commata continua reperias, in quibus aut verba aut mens Apoſtoli reddita ſint. Menda autem tota lingua præfert commutatione gutturalium inter ſe. quod arguit, nulla Grammaticæ præcepta inter illos extare: & quidem nos ſcimus nulla eſſe apud illos, poſſe autem inſtitui, vt a nobis factum eſt. Iactant vetuſtatem Chriſtianiſmi a Candace regina &

na & Philippo Apoſtolo. Sed id manifeſto falſum conuincit Eccle- A ſiaſtica hiſtoria. Anno enim XV Iuſtiniani Adad Rex Axumitarum vouit, ſi vinceret Omeritarum vicinorum Regem, ſe Chriſtianum factum iri. Victo Rege Omeritarum, miſſis ad Iuſtinianum legatis, impetrauit ab eo Epiſcopos, qui primi omnium tunc Chriſtianiſmum in Æthiopia publicarunt. Et ſane Euangeliorum, & Pſalmorum tralationes habent omnes varias lectiones, quæ vltimis temporibus in textum ſacræ Scripturæ irrepſerunt. Quod quidem patefacit nuperam eorum tam tranſlationem ſacrorum librorum, quam profeſſionem Chriſtianiſmi. Acta ſane Apoſtolorum, quæ Romæ edita ſunt, ex vulgari Italico in linguam ግዕዝ: conuerſam eſſe, tametſi is, qui edidit, non teſtatus eſſet, tamen ex innumeris locis id B & puero colligere haud difficile fuerit. Adad igitur Axumorum Rex primus in Æthiopia Chriſtianiſmum prædicari curauit. Axuma autem erat tunc Regia eorum principum. Nunc quamuis deſerta ac vaſtata, tamen ex reliquiis ſuis veterem Regum illorum opulentiam & gloriam teſtatur. In quibus etiam tituli extant ignorabilibus literis conſcripti, cum crucibus tamen Æthiopicis. Ex quo licet colligere, hanc linguam, quam vocant ግዕዝ:: eſſe longe poſteriorem illis veteribus Regibus Chriſtianis: & vere nos Abaſenos poſteriores Axumitis pronunciaſſe. Αξȣματῶν meminit Stephanus, & Αξȣμων ipſius Regiæ Ptolemæus. In numiſmate etiam Alagabali Imp. legimus: ΑΞΟΥΜΕΙΤΩΝ. In vita Aureliani Imperatoris Exomite perperam C legitur, pro, Axumitæ. Quanquam non vitium librarij puto, ſed conſuetudinis. Epiphanius *ἐν συντόμῳ λόγῳ.* 493. *τὴν μικρὰν Αἰθιοπίαν Ανȣβῖτιν τε ϰ Βλεμμυίαν, ϰ Εξωμῖτιν.* Procopius meminit Regis Æthiopum nomine Elleſtiæi, qui temporibus Iuſtiniani Chriſtianus fuerit. An idem cum Adad, an filius eius fuerit, cum alterutrum fuerit neceſſe ſit, equidem neſcio. Hodie vero *τὰ Αξȣμα* vocantur ab ipſis Æthiopibus ኣኵሥም: חָשׁוּם, cum dura aſpiratione, quod Arabice eſſet خشوما. Etiam hiſtoria Eccleſiaſtica Æthiopes Chriſtianos *Αξȣμείτας* vocat. Cum autem ex veteri conſuetudine circumciderentur Æthiopes, teſte Herodoto, & aliis veteribus ſcriptoribus, D tamen accepto Chriſtianiſmo præputia ex illa conſuetudine, ad hanc vſque diem, ponunt. Neque tamen ad id congruuntur vlla lege aut religione. Quare falſo in hoc eos *ἰȣδαΐζειν* quidam hodierni ſcriptores tradiderunt. Sed cum omnes Æthiopes tam Chriſtiani, quam Muhammedani, & Idololotræ quoque, pueris omnibus a partu ſtatim venas *κροταφίτιδας* cauterio inurere ſoleant, quod eo facto a cerebri diſtillationibus ſeſe tueantur, quidam inter illos ſuperſtitioſi

A hoc in religionem verterunt, &, cum puer baptizatur, ſimul illi venæ temporales inuruntur, & acceptius Deo illud tempus ei rei faciendæ diligere ſeſe credunt. Sed nulla neceſſitate coacti hoc faciunt. Imo ne omnes quidem in baptiſmo hoc faciunt. Quod venæ temporum ab illis gentibus, etiam Idololatris, inurantur, ſcripſerunt auctores itinerariorum. Quod autem Sabbatum æque ac Dominicam ab opere immune habent, id non eſt argumentum Iudaiſmi, ſed veteris Chriſtianiſmi. Quot enim Canones ſunt, qui vetant Sabbato opus facere? Canon XXXIII apud illum Clementem, quiſquis fuit ille, libro VIII *ἐργαζέσθωσαν αἱ δοῦλαι πέντε ἡμέρας. σάββατον δὲ καὶ κυριακὴν σχολαζέτωσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς εὐσεβείας.* Et il-
B lud quoque præfert vetuſtiſſimum ritum, Euchariſtiam in vino intinctam porrigere. Quod poſtea Canones prohibuerunt, vt extat De Conſecrat. Diſtinct. II. C. *Cum omne crimen*: Vbi exprobratur ſacerdotibus Ægyptiis, quod intinctam Euchariſtiam offerrent, vt ſimul bibatur & edatur. item exprimi vinum de vuis. quæ omnia etiam hodie Græce concepta extant. Sed de expreſſione vuarum Odoardus Barboſa ita ſcribit: *Indi Chriſtiani, qui ad fanum S. Thomæ ſunt, antequam liturgiam cantent, exprimunt vuas paſſas aqua maceratas, & inde conficiunt vinum, idque penuria vini. Nam vuæ illæ paſſæ deferuntur ex Mecha, & Ormuz.* Hæc Odoardus. Ea vero plane ita fiunt ab Æthiopibus, qui per omnia ritus veteris Eccleſiæ Alexan-
C drinæ ſequi ſe profitentur. Sed nunquam Sabbato ieiunant, quia id ſemper feſtum habent, præter Sabbatum ante Paſcha. In quo ſequuntur veterem Canonem, *εἴ τις κληρικὸς εὑρεθῇ τὴν κυριακὴν ἡμέραν, ἢ τὸ σάββατον, πλὴν τοῦ ἑνὸς μόνου, νηστεύων, καθαιρείσθω.* Marcioniſtæ vero Sabbato ieiunabant: cuius rei cauſſam pete ex Epiphanio. Nullæ Eccleſiæ, præter Romanam, Sabbato ieiunant, aut carnibus abſtinent. Sed feria quarta, & ſexta. *ὁ νε' ἐν Τρούλλῳ. Τῶν Ῥωμαίων κατὰ τὴν τεσσαρακοστῆς νηστευόντων σάββατα, ὁ τῶν Ἀποστόλων περὶ τῶν σαββάτων κρατείτω κανών.* Sed Sabbato ieiunare omnium inſtituit Innocentius primus. Vide Canonem III eius epiſtolæ Regularis. Rurſus neque ſanguinem comedunt, neque *θηριάλωτον*, aut morticinum. In quo falſo etiam *ἰουδαΐζοντες*
D inſimulantur, cum hoc ſit ex vetuſtiſſimo ritu. vt in Canone LV eorum, qui dicuntur Apoſtolici, *εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὅλως ἐκ τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ, φάγῃ κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς αὐτοῦ, ἢ θηριάλωτον, ἢ θνησιμαῖον, καθαιρείσθω*, &c. Denique quotannis, die Epiphaniorum, omnes in piſcinas ſeſe immergunt, memoriam baptiſmi Chriſti eo facto inſtaurare ſe dicentes. Habent autem priſcum morem, quo eam ſuperſtitionem tueantur: cuius moris meminit Gregorius Turonenſis Miracul. lib. primo, cap. LXXXXVIII. *Cum*

dies

dies ſanctus Epiphaniorum aduenißet, & omnes in Iordanem deſcenderent, abluere tam vulnera corporis, quam animæ cicatrices, hæc cum reliquo populo ad litus acceßit. Hinc eſt, quod Leo Papa, epiſtola quarta, Epiſcopos Siciliæ reprehendit, quod Epiphaniorum die baptiſmum numeroſiorem celebrarent, quam in Paſcha. Itaque vetat omnino ea die baptizare. Epiphan. Sed Zozomenus ait hoc proprium Ægyptiorum. Quod maiore parte anni Liturgiam Sole occaſo celebrant, hoc etiam ex vetere inſtituto. Quod cymbalis, citharis, & ſymphoniis liturgiam celebrent, id quoque ex vltima antiquitate petitum. In libro Quæſtionum falſo Iuſtino attributo cauſſa redditur quare ἐν ταῖς ἐκκλησίαις μετὰ τῶν ἀψύχων ὀργάνων, καὶ μετὰ ὀρχήσεως καὶ κροτάλων ᾄδεται. Fortunatus in Elegia ad Clerum Pariſienſem: B

Hinc puer exiguis attemperat organa cannis:
Inde ſenis largam ructat ab ore tubam.
Cymbalicæ voces calamis miſcentur acutis:
Diſparibuſque tropis fiſtula dulce ſonat.

Sed & reliquos eorum ritus tangere, nimis longum eſſet. Omnino imperitia eorum fecit, vt & nihil in ritibus innouarent, & vt multa perperam interpretentur. Innumeros Epiſcopos, ſacerdotes, diaconos, & monachos habent. Epiſcopos Græco nomine Epiſcopaſath vocant, ſacerdotes Papaſath, vt etiam Græci hodie. Patriarcham Alexandrinum, quem vt ſummum Pontificem ſuſpiciunt, Lika Papaſath. Metropoliten, qui habet imperium in omnes Epiſcopos Æ- C thiopiæ, quique ab ipſo Patriarcha Alexandrino illis dirigitur, vocant ርእሰ፡አህጉር፡፡ caput vrbium. Archimandriten autem, aut, vt hic dicitur, Priorem vel Guardianum, Dauid vocant. Et cum aliquem cum ſyſtaticis ſiue formatis mittunt, ipſe præfectus monaſterij ſubſcribit nomen, Ille Dauid illius loci. Huius priſci moris veſtigia habes in Decreto Gratiani de formatis; in quarum fine Dauid ponitur. Longe plura ſcitu digna & vulgo ignota poteramus depromere tam de illorum ritibus, quam de lingua ግዕዝ፡፡ cuius inſtitutiones olim ſcripſimus. Inciderunt verò in manus noſtras ἐκλογαὶ iſtæ quædam magni Computi Æthiopici, quas tibi damus nunc, benigne Lector, non ſolum publicatione, ſed & illuſtratione dignas. Vtinam inte- D grum Computum & emendatiſſimum haberemus. Nam Æthiops, qui hæc excerpta deſcripſit, imperitiſſimus homo fuit. In numeris enim ſæpe aliud agit: &, vt apparet, τὰ καιριώτατα omiſit, quæ multum nos iuuarent, ſi fidelius relata fuiſſent. Nemo eſt vetuſtatis amans, qui non plurimi faciat hæc ſcire, & in tantis rerum & linguæ peregrinæ tenebris hæc a nobis potuiſſe deprehendi non miretur. Sed ad paucos (vt ſunt hodierna hominum ingenia) & huius cognitionis

amor,

A amor, & tanti laboris ſenſus perueniet. Antequam vero ad alia pergamus, Kalendarium anni Æthiopici, & alia, quæ facem his tenebris allucent, præmittemus.

KALENDARIVM ECCLESIÆ ÆTHIOPICÆ.

	MASCARAM				TIKMITH				CHADAR				THACHSCHASCH			
	THOTH.				PAOPHI.				ATHYR.				CHOEAC.			
	I	3		29	I	5		28	I	7	VIII	28	I	2	VIII	27
	II	4	VII	30	II	6	VIII	29	II	1		29	II	3		28
B	III	5		31	III	7		30	III	2	XVI	30	III	4	XVI	29
	IV	6	XVI	1 Sept.	IV	1	XVI	1 Oct.	IV	3	V	31	IV	5	V	30
	V	7	V	2	V	2	V	2	V	4		1 Nou.	V	6		1 Dec.
	VI	1		3	VI	3		3	VI	5	XIII	2	VI	7	XIII	2
	VII	2	XIII	4	VII	4	XIII	4	VII	6	II	3	VII	1	II	3
	VIII	3	II	5	VIII	5	II	5	VIII	7		4	VIII	2		4
	IX	4		6	IX	6		6	IX	1	X	5	IX	3	X	5
	X	5	X	7	X	7	X	7	X	2		6	X	4		6
	XI	6		8	XI	1		8	XI	3	XVIII	7	XI	5	XVIII	7
	XII	7	XVIII	9	XII	2	XVIII	9	XII	4	VII	8	XII	6	VII	8
	XIII	1	VII	10	XIII	3	VII	10	XIII	5		9	XIII	7		9
	XIV	2		11	XIV	4		11	XIV	6	XV	10	XIV	1	XV	10
	XV	3	XV	12	XV	5	XV	12	XV	7	IV	11	XV	2	IV	11
	XVI	4	IV	13	XVI	6	IV	13	XVI	1		12	XVI	3		12
	XVII	5		14	XVII	7		14	XVII	2	XII	13	XVII	4	XII	13
	XVIII	6	XII	15	XVIII	1	XII	15	XVIII	3	I	14	XVIII	5	I	14
	XIX	7	I	16	XIX	2	I	16	XIX	4		15	XIX	6		15
C	XX	1		17	XX	3		17	XX	5	IX	16	XX	7	IX	16
	XXI	2	IX	18	XXI	4	IX	18	XXI	6		17	XXI	1		17
	XXII	3		19	XXII	5		19	XXII	7	XVII	18	XXII	2	XVII	18
	XXIII	4	XVII	20	XXIII	6	XVII	20	XXIII	1	VI	19	XXIII	3	VI	19
	XXIV	5	VI	21	XXIV	7	VI	21	XXIV	2		20	XXIV	4		20
	XXV	6		22	XXV	1		22	XXV	3	XIV	21	XXV	5	XIV	21
	XXVI	7	XIV	23	XXVI	2	XIV	23	XXVI	4	III	22	XXVI	6	III	22
	XXVII	1	III	24	XXVII	3	III	24	XXVII	5		23	XXVII	7		23
	XXVIII	2		25	XXVIII	4		25	XXVIII	6	XI	24	XXVIII	1	XI	24
	XXIX	3	XI	26	XXIX	5	XI	26	XXIX	7	XIX	25	XXIX	2	XIX	25
	XXX	4	XIX	27	XXX	6	XIX	27	XXX	1		26	XXX	3		26

TIR				IACHATHITH				MAGABITH				MIAZIA.				
TYBI.				MECHIR.				PHAMENOTH.				PHARMVTHI.				A
I	4		27	I	6		26	I	1	XVI	25	I	3	XVI	27	
II	5	XVI	28	II	7	XVI	27	II	2	V	26	II	4	V	28	
III	6	V	29	III	1	V	28	III	3		27	III	5		29	
IV	7		30	IV	2		29	IV	4	XIII	28	IV	6	XIII	30	
V	1	XIII	31	V	3	XIII	30	V	5	II	1 Mar.	V	7	II	31	
VI	2	II	1 Ian.	VI	4	II	31	VI	6		2	VI	1		1 Apr.	
VII	3		2	VII	5		1 Feb.	VII	7	X	3	VII	2	X	2	
VIII	4	X	3	VIII	6	X	2	VIII	1		4	VIII	3		3	
IX	5		4	IX	7		3	IX	2	XVIII	5	IX	4	XVIII	4	
X	6	XVIII	5	X	1	XVIII	4	X	3	VII	6	X	5	VII	5	
XI	7	VII	6	XI	2	VII	5	XI	4		7	XI	6		6	
XII	1		7	XII	3		6	XII	5	XV	8	XII	7	XV	7	
XIII	2	XV	8	XIII	4	XV	7	XIII	6	IV	9	XIII	1	IV	8	
XIV	3	IV	9	XIV	5	IV	8	XIV	7		10	XIV	2		9	
XV	4		10	XV	6		9	XV	1	XII	11	XV	3	XII	10	
XVI	5	XII	11	XVI	7	XII	10	XVI	2	I	12	XVI	4	I	11	B
XVII	6	I	12	XVII	1	I	11	XVII	3		13	XVII	5		12	
XVIII	7		13	XVIII	2		12	XVIII	4	IX	14	XVIII	6	IX	13	
XIX	1	IX	14	XIX	3	IX	13	XIX	5		15	XIX	7		14	
XX	2		15	XX	4		14	XX	6	XVII	16	XX	1	XVII	15	
XXI	3	XVII	16	XXI	5	XVII	15	XXI	7	VI	17	XXI	2	VI	16	
XXII	4	VI	17	XXII	6	VI	16	XXII	1		18	XXII	3		17	
XXIII	5		18	XXIII	7		17	XXIII	2	XIV	19	XXIII	4	XIV	18	
XXIV	6	XIV	19	XXIV	1	XIV	18	XXIV	3	III	20	XXIV	5	III	19	
XXV	7	III	20	XXV	2	III	19	XXV	4		21	XXV	6		20	
XXVI	1		21	XXVI	3		20	XXVI	5	XI	22	XXVI	7	XI	21	
XXVII	2	XI	22	XXVII	4	XI	21	XXVII	6	XIX	23	XXVII	1	XIX	22	
XXVIII	3	XIX	23	XXVIII	5	XIX	22	XXVIII	7	VIII	24	XXVIII	2	VIII	23	
XIX	4	VIII	24	XXIX	6	VIII	23	XXIX	1		25	XXIX	3		24	
XX	5		25	XXX	7		24	XXX	2		26	XXX	4		25	

GINBOTH				SANE				HAMLE				NACHASE				
PACHON.				PAYNI.				EPIPHI.				MESORI.				C
I	5	V	26	I	7	V	26	I	2		25	I	4		25	
II	6		27	II	1		27	II	3	XIII	26	II	5	XIII	26	
III	7	XII	28	III	2	XIII	28	III	4	II	27	III	6	II	27	
IV	1		29	IV	3	II	29	IV	5		28	IV	7		28	
V	2	II	30	V	4		30	V	6	X	29	V	1	X	29	
VI	3	X	1 Mai.	VI	5	X	31	VI	7		30	VI	2		30	
VII	4		2	VII	6		1 Iuni.	VII	1	XVIII	1 Iuli	VII	3	XVIII	31	
VIII	5	XVIII	3	VIII	7	XVIII	2	VIII	2	VII	2	VIII	4	VII	1 Aug.	
IX	6	VII	4	IX	1	VII	3	IX	3		3	IX	5		2	
X	7		5	X	2		4	X	4	XV	4	X	6	XV	3	
XI	1	XV	6	XI	3	XV	5	XI	5	IV	5	XI	7	IV	4	
XII	2	IV	7	XII	4	IV	6	XII	6		6	XII	1		5	
XIII	3		8	XIII	5		7	XIII	7	XII	7	XIII	2	XII	6	
XIV	4	XII	9	XIV	6	XII	8	XIV	1	I	8	XIV	3	I	7	
XV	5	I	10	XV	7	I	9	XV	2		9	XV	4		8	
XVI	6		11	XVI	1		10	XVI	3	IX	10	XVI	5	IX	9	D
XVII	7	IX	12	XVII	2	IX	11	XVII	4		11	XVII	6		10	
XVIII	1		13	XVIII	3		12	XVIII	5	XVII	12	XVIII	7	XVII	11	
XIX	2	XVII	14	XIX	4	XVII	13	XIX	6	VI	13	XIX	1	VI	12	
XX	3	VI	15	XX	5	VI	14	XX	7		14	XX	2		13	
XXI	4		16	XXI	6		15	XXI	1	XIV	15	XXI	3	XIV	14	
XXII	5	XIV	17	XXII	7	XIV	16	XXII	2	III	16	XXII	4	III	15	
XXIII	6	III	18	XXIII	1	III	17	XXIII	3		17	XXIII	5		16	
XXIV	7		19	XXIV	2		18	XXIV	4	XI	18	XXIV	6	XI	17	
XXV	1	XI	20	XXV	3	XI	19	XXV	5	XIX	19	XXV	7	XIX	18	
XXVI	2	XIX	21	XXVI	4	XIX	20	XXVI	6		20	XXVI	1		19	
XXVII	3		22	XXVII	5		21	XXVII	7	X	21	XXVII	2	X	20	
XXVIII	4	X	23	XXVIII	6	X	22	XXVIII	1		22	XXVIII	3		21	
XXIX	5		24	XXIX	7		23	XXIX	2	XVI	23	XXIX	4	XVI	22	
XXX	6	XVI	25	XXX	1	XVI	24	XXX	3		24	XXX	5		23	

A

PLINTHION.			
I	Matthæus	3	F E
II	Marcus	4	D
III	Lucas	5	C
IIII	Iohannes	7	B
V	Matthæus	1	A G
VI	Marcus	2	F
VII	Lucas	3	E
VIII	Iohannes	5	D
IX	Matthæus	6	C B
X	Marcus	7	A
XI	Lucas	1	G
XII	Iohannes	3	F
XIII	Matthæus	4	E D
XIV	Marcus	5	C
XV	Lucas	6	B
XVI	Iohannes	1	A
XVII	Matthæus	2	G F
XVIII	Marcus	3	E
XIX	Lucas	4	D
XX	Iohannes	6	C
XXI	Matthæus	7	B A
XXII	Marcus	1	G
XXIII	Lucas	2	F
XXIV	Iohannes	4	E
XXV	Matthæus	5	D C
XXVI	Marcus	6	B
XXVII	Lucas	7	A
XXVIII	Iohannes	2	G

B

Numerus aureus.	EPACTA.	MATQVE.
1	XI	XIX
2	XXII	VIII
3	III	XXVII
4	XIV	XVI
5	XXV	V
6	VI	XXIV
7	XVII	XIII
8	XXVIII	II
9	IX	XXI
10	XX	X
11	I	XXIX
12	XII	XVIII
13	XXIII	VII
14	IV	XXVI
15	XV	XV
16	XXVI	IV
17	VII	XXIII
18	XVIII	XII
19	*	XXX

PAGOMEN EPAGOMENÆ.			
I	6	XIII	24 Aug.
II	7	II	25
III	1		26
IIII	2	X	27
V	3		28

Kalendarium Æthiopicæ Eccleſiæ deſcriptũ eſt in menſes duodecim τριακονθημέρους, & quinque Pagomen, cum appellationibus Æthiopicis & Ægyptiacis. Menſibus quaternæ columnæ datæ ſunt. Prima continet dies menſis, ſecunda Regularem feriæ, qui cum Plinthio compoſitus dat feriam diei. Tertia columna comprehendit Matque, hoc eſt, reſiduum de XXX, abiecta epacta. In quarta columna ſunt dies Iuliani. Sine hoc Kalendario impeditiſſima eſt omnis methodus Computi. Adiectus eſt cyclus Plinthij cum quatuor Euangeliſtarum nominibus, & litera cycli Romani. Poſtremo ſequitur cyclus aureus cum epactis & Matque.

C CANONES ISAGOGICI.

I. Annvm *gratiæ inuenire.* Ab annis Chriſti abiice 283. Reliquum eſt annus gratiæ. Iſte annus eſt 1596 Dionyſianus. Abiectis 283, relinquitur annus gratiæ, ſiue Martyrum, 1313, initurus a XXIX Auguſti ipſius anni 1596.

II. *Dies Euangeliſtarum reperire.* Annum gratiæ diuide per XXVIII. Reliquum eſt annus cycli præferens a latere nomen Euangeliſtæ. Si nihil relinquitur de diuiſione XXVIII, is eſt annus Euangeliſtarum. Hoc anno 1596 inibit 1313 annus gratiæ, per Canonem antecedentem. Abiectis omnibus 28, remanet annus XXV cy-
D cli, cuius Euangeliſta eſt Matthæus. Itaque totus hic annus gratiæ 1313 incipiens a 29 Auguſti anni Dionyſiani 1569, vocabitur ἡμέραι Ματθαίου, dies Matthæi. Tres quidem Euangeliſtæ, Matthæus, Marcus, Lucas, ſiſtunt neomeniam Thoth ſiue Maſcharam, in XXIX Auguſti. Iohannes autem promouet neomeniam Maſcaram, in XXX eiuſdem Auguſti, propter biſextum Æthiopicum, id eſt, ſextam Pagomen, quod quidem biſextum antecedit Iulianum diebus ſolidis 186.

III. *Plinthion inuenire.* Per antecedentem habeas annum Euangeliſtæ, aut cycli Solaris. Itaque annus 1313, qui eſt XXV cycli Solaris, habet e regione Matthæi, qui eſt Euangeliſta eius anni, pro Plinthio 5, & literam duplicem Romanam D C. Ergo 5 eſt Plinthion anni 1313 propoſiti. Paulus Alexandrinus in Iſagoge aſtronomica docet, quomodo inueniendum ſit Plinthion. Annis a Diocletiano quadrantem iubet adiicere cum Catholicis 2. ſummam per 7 diuidere. quæ eſt methodus Computi Æthiopici. Et vocat ἡμέρας Θεῶν. Scribebat anno Diocletiani 94. Mechir 20. Hæc eſt vetuſtiſſima mentio Computi annalis. A

IV. *Diem Iohannis inuenire.* Caue confundas diem Iohannis cum diebus Iohannis, ἡμέραν Ιωάννου & ἡμέρας Ιωάννου. Nam dies Iohannis in numero plurali dicitur annus proximus poſt biſextum, habens Euangeliſtam Iohannem, cuiuſmodi eſt annus nunc currens 1312, qui poſt paucos dies deſinet. At ἡμέρα Ιωάννου eſt feria neomeniæ Toth ſiue Maſcaram. Per antecedentem igitur Plinthion inuentum cum regulari Maſcaram dabit feriam neomeniæ ipſius Maſcaram, ſiue Toth. Itaque 5 cum 3, abiectis 7, dant primam feriam neomeniæ Toth aut Maſcaram. Quod verum eſt. Litera enim Dominicalis Romana eſt C, quæ eſt character XXIX Auguſti, vnde incipit Maſcaram. Neomenia igitur Maſcaram anni gratiæ 1313 erit feria prima. Sic per totum annum Plinthion cum regulari cuiuſlibet diei dat feriam diei propoſitæ. Idem dic de Plinthio anni præteriti. Scribebamus hæc anno Dionyſiano 1596, XIII Auguſti, feria ſexta. E regione XIII Auguſti in Kalendario habes XX Nachaſe ſiue Meſori, & currit adhuc annus Iohannis: cuius Plinthion 4. Igitur 4 cum regulari 2 compoſitum dat feriam propoſitam VI in XIII Auguſti, id eſt, XX Nachaſe. B C

V. *Epactam, & Matque inuenire.*) De annis gratiæ abiice XIX. Reliquum, abiecta vnitate, eſt annus cycli aurei, præferens a latere Epactam & Matque. Si nihil relinquitur de diuiſione; annus quæſitus eſt XIX vltimus cycli. Ab annis gratiæ 1313 abiice omnia XIX. Remanent 2. Abiice vnitatem. Ergo anno gratiæ 1313 incipit annus primus cycli: e regione cuius habes XI Epactas, XIX Matque. Itaque anno 1313 gratiæ Epacta erit XI, Matque XIX. D

VI. *Annum periodi gratiæ inuenire.*) Ab annis gratiæ abiice omnia 532. Reliquum eſt annus periodi. Ab annis igitur gratiæ 1313, abiectis omnibus 532, remanet annus 249 periodi gratiæ iniens ab anno 1313, Chriſti autem Dionyſiano 1596.

Hæc in anteceſſum dedimus rei illuſtrandæ, & viæ ad reliqua muniendæ.

A

NOTÆ IN COMPVTVM ÆTHIOPICVM.

SABBATA *Chriſti.*) πρὸς διαστολὴν dictum. Nam Æthiopes diem Dominicam vocant SANBATH ZACHRISTOS, Sabbatum Chriſti. Feriam vero ſeptimam vocant SANBATH IVDI, Sabbatum Iudaicum.

Computus rectus.) Computum rectum vocat, quo omnes Chriſtiani vtuntur, vt ipſimet Æthiopes interpretantur in editione noui Teſtamenti. በሐሳብ፡ ርቱዕ፡ ዘከመ፡ ዘሐሰቡ፡ ኵሎሙ፡ ክርስቲያን፡ እምፍጥረተ፡ ዓለም፡ እስከ፡ ክርስቶስ፡ ፶፡ ወ፭፡ ምእት፡፡ *Bahaſib rethu zachama zahasbu cullomu Chriſtian: im pithratha alam iſcha Chriſtos hamſa vvahamſtu meth amath.* In recto Computo quemadmodum computant omnes Chriſtiani: A creatione mundi, vſque ad Chriſtum, quinquagintaquinque centenarij annorum. Æthiopes maiores ſummas per centenarios potius, quam per millenarios concipiunt: vt hic pro quinquies mille quingentis dicunt quinquagintaquinque centenarios, vt etiam vulgus Batauorum ſolet putare. A principio igitur rerum, ad Chriſtum putant annos 5500. Sed Eccleſia Antiochena vno plus 5501. Eamque æram vocant ἀπὸ πτώσεως Ἀδάμ: a caſu Adam. Mira autem hallucinatio inde eos inceſſit. Nam cum Græcorum Computus Paſchalis ab initio rerum, ad Chriſtum, putet annos 5508, iſti vero 5501, hinc factum, vt de ſumma annorum Chriſti Dionyſianorum detrahant annos VII. Hoc faciunt Æthiopes ipſi, & Græci quidam, Maximus Monachus, & hiſtoria Conſtantinopolitana, ex qua libros ſuos conſarcinauit Landulfus Sagax. In annis enim Chriſti ſemper abſunt a Computo Dionyſiano annis VII. Itaque Æthiopes Ægyptienſes annum Chriſti 1585 putabant 1577, a die XXIX menſis Auguſti anni 1584: qui erat annus Gratiæ, ſiue Martyrum Diocletianeus 1301, mundi autem, vt ipſi putabant, 7077. Differentia annorum mundi & annorum gratiæ, ſecundum computum Æthiopicum, anni 5776. Hic eſt computus, qui ab ipſis ርቱዕ፡ rectus, ſiue ὀρθόδοξος dicitur. Nam ርቱዕ፡ eſt proprie, quod Syriace ܬܪܝܨ תְּרִיץ dicitur.

B C D

Annum gratiæ) Prima pars Computi pertinens ad Lunam. Eſt autem Canon ἀνεπίγραφος culpa librarij. Annum gratiæ vocant Æthiopes Æram Martyrum Diocletianeam, cum potius annus gratiæ intelligatur periodus Dionyſiana a natali Chriſti putata. Notum eſt enim Dionyſium periodos ſuas ab anno gratiæ putare. Æthiopes vero periodos annorum 532 deducunt ab æra Martyrum Diocletianea, & nihilominus vocant annum gratiæ. Æthiopes Ro-

manenſes anno Domini Dionyſiano 1548 putabant annum gratiæ 200. Erat annus Diocletianeus 1264: a quibus abiectis duabus periodis Dionyſianis 1064, remanet annus ducenteſimus gratiæ, vt erat propoſitum. Rurſus cognito anno gratiæ, deprehenditur annus Diocletiani. In fine Pſalterij, quod penes me eſt, manu propria Æthiops ſcribebat: በዘመነ፡ዮሐንስ፡ወንጌላዊ፡፻፺ወ፪፡ዓመት፡ምሕረት፡፡ *Bazamna Iohanis Wangelawi metha wataſaa waclethu amatha mihrath.* In tempore Iohannis Euangeliſtæ, centeſimo nonageſimo ſecundo anno. Compone annos 1064 cum 192. Fiunt anni a Diocletiano 1256. Adde differentiam Chriſti & Diocletiani 283. Fiunt omnes anni 1539 a Chriſto, qui erat annus, quo hæc ſcribebat Æthiops. Diuide 1256 per 28. Relinquitur annus cycli Solis 24: qui erant dies Iohannis; vt eſt in tabella cycli Solis & Plinthij. A B

Quatuor æquabis) Hæc irrepſerunt ex IX Canone. Itaque abundant. Nam in nono Canone concipitur, ſi quatuor æquantur, eſſe dies Ioannis Euangeliſtæ. In his eclogis vbique videas veſtigia oſcitantiæ eclogarij.

Matque) መጥቅዕ፡ מַקְטַע eſt Tuba Æthiopice. Ita etiam vocant numerum aureum e regione diei menſis notatum, imo diem ipſum menſis, vt habes in vniuerſo contextu Kalendarij. Numerus vero aureus notat nouilunium, quod priſci Hebræi tuba indicere ſolebant: vt habes Pſalmo LXXXI. Fortaſſe hinc petenda eſt huius nominis origo. Ego vero exiſtimo መጥቅዕ፡ perperam pro መቅጥዕ፡ dictum inuerſis literis. Nam Arabice مقطع מַקְטַע eſt reſiduum. Quod autem Matque nihil aliud ſit, quam reſiduum, quod epacta abſcindit de XXX, non eſt pluribus demonſtrandum. Itaque hanc veram putamus huius vocis cauſſam. C

Ex prima Tikmith non eſt Matque) Hoc patet ex Kalendario. Neomenia Tikmith non habet Matque: ſed illud eſt in XXX Maſcaram.

Ne commiſcearis cum refractariis) Nam ſi neomenia Tikmith haberet Matque, illud eſſet cyclus aureus XIX, quod eſt in XXX Maſcaram. Et proinde cum cyclus XIX ſit in XXVII Magabith, omnino XXVII Magabith eſt nouilunium Paſchale, anno decimonono cycli: & conſequenter XIV Luna eſt in decima Miazia. Quod ſi in Neomenia Tikmith eſſet notatus XIX numerus aureus, idem in XXVIII Magabith notatus quoque eſſet: & quartadecima Luna eſſet in XI Miazia, quæ tamen re vera eſſet quintadecima Luna. Tunc inter Chriſtianos oriretur turbatio ſolennis Paſchalis, ſi XI Miazia eſſet Dominica. Orthodoxi enim celebrarent in XI Miazia, at refractarij in XVIII. ከሐድያን፡ vocat quos Arabes الكفر Elcaphar. D

Vnum

A *Vnum abiice*) Ad methodum cycli Paſchalis iubet poſt diuiſionem annorum gratiæ, vnitatem abiici. Cauſſa patet. Nam tunc primus eſt cyclus, quando epacta eſt XI. At anno Diocletiani ſecundo ineunte, Chriſti vero 285, epacta eſt XI. Ergo anno ſecundo Diocletiani erat cyclus primus. Et proinde vnitas de annis Diocletiani abiicienda.

Octodecies multiplica) Imperitiam ſuam vbique aperit, qui has eclogas deſcripſit. Legendum enim ιθ non autem ιη, hoc eſt, XIX, non XVIII. Differentia duarum proximarum epactarum XI: duorum autem continuorum Matque differentia XIX. Aufer epactam XI de XXX. habes Matque XIX. Aufer Matque XIX de XXX. habes epa-
B ctam XI. Reciproca eſt ratio.

Rurſus vt ſcias Plinthion) Secunda pars Computi pertinens ad methodum cycli Solaris. In Æthiopica membrana ſcriptum eſt PINTHION, ſiue id ſolenne eſt erratum Librarij, aut Eclogarij, ſiue ita ſcribunt Æthiopes ipſi. Cedrenus: ἡ παρ' Ἕλλησιν ὀπτὴ πλίνθος ΛΑΤΕΡΚΟΥΛΟΜ παρὰ Ῥωμαίοις λέγεται. ἦν δὲ πλίνθος δημοσία, ἐφ' ἧς τά τε τῶν βουλευτῶν καὶ τὰ τῶν στρατευμάτων ὀνόματα ἀπεγράφετο, καὶ ἐγράφετο ἐπὶ τείχοις εἰς τετράγωνον σχῆμα τύπος τις καὶ γραμμὴ πλίνθιος. ΤΙΤΛΟΥΣ δὲ αὐτὴν τινες ὀνομάζουσιν, οὐκ εἰδότες, ὡς Τίτλος κυρίως ἡ προγραφὴ τῶν ἀξιωμάτων λέγεται, οὐ μὴν ἡ τετράγωνος γραμμή. Hinc in Gloſſario *Laterculum*, στρατείαν. Habet enim nomina militum, qui in numeris Romanis
C ſtipendia faciebant. Igitur præſcriptus ac conceptus certæ rei numerus LATERCVLVM vocatur. Iſidorus: *Cyclus vocatur, eo quod in orbe digeſtus ſit, vt quaſi in circulo diſpoſitum ordinem complectatur annorum ſine varietate. Hinc & LATERCVLVM dictum, quod ordinem ſtatum habeat annorum.* Ergo ſecundum hæc ſtatus ordo, & numerus certus vocatur LATERCVLVM. Eiuſmodi erat Catalogus numerorum & legionum Romanarum. Ita etiam dicta ratio hebdomadis. Recurrunt enim in orbem feriæ. Itaque & Computatores Latini veteres cyclum hebdomadicum LATERCVLVM vocant. Æthiopicus vero Computus non longe ab hoc ſenſu, imo ex eadem cauſſa PLINTHION vocat epactas Solares, quæ regula-
D ribus dierum appoſitæ, dant characterem ſiue feriam diei, vt habes in iſagogicis Canonibus, III & IV. In quibus demonſtratum eſt, annum gratiæ 1313, proxime initurum feria prima. Periclitemur ex hac methodo. Diuiſis 1313 in 4, & ſumma ex diuiſione cum 1313 compoſita, fiunt omnia 1641. adiectis duobus, & ſumma per 7 diuiſa, relinquitur quinarius pro Plinthio. Hic quinarius cum 3, qui eſt character Maſcaram, compoſitus, abiectis 7, dat feriam primam, vt erat propoſitum.

Sena abiicito) Emenda SEPTENA. Nam in membrana Æthiopica perſcripta erat nota ſenarij, quæ a ſeptenario magnitudine, non forma differt. A

Inſuper, adiice ſupra illum II) Regularis Maſcaram cum Plinthio compoſitus dat feriam neomeniæ Maſcaram. Quia vero regularis neomeniæ Maſcaram eſt ternarius: & primus annus Diocletiani incipit feria VI, ideo Plinthion primi anni fuit 3. Itaque in primo anno duo cum vnitate compoſita dant Plinthion. Quod ſi regularis neomeniæ Maſcaram eſſet vnitas, tunc Plinthion primi anni fuiſſet quinarius. Ideo non duo, vt nunc, ſed quatuor adiicienda fuiſſent poſt ſummam quadrantum cum ſumma annorum compoſitam. In tua enim poteſtate ſitum eſt, quem regularem volueris conſtituere. B Sed ex eo pendet Plinthion. Et rurſus potes Plinthion ex arbitrio conſtituere: ſed eius legem ſequetur regularis. Si regularis primi anni Martyrum eſt vnitas, Plinthion debet eſſe quinarius. & contra.

Diem Iohannis) Diximus in Canonibus Iſagogicis, Canone IIII. Initium anni Actiaci & Martyrum XXIX Auguſti, quæ dies dicata eſt paſſioni Iohannis Baptiſtæ, quod & ſequitur Romana Eccleſia. In Syrorum quoque Kalendario Antiocheno e regione XXIX AB, qui eſt Sextilis Iulianus, ita legimus: ܦܣܩܐ ܕܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܘܫܘܠܡܗ ܕܐܕܡ ܐܒܘܢ ܘܪܫ ܫܢܬܐ ܕܡܨܪܝܐ ἀποτελεκισμὸς Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, καὶ τελευτὴ τοῦ προγόνου ἡμῶν Ἀδάμ, καὶ ἀρχὴ τοῦ Αἰγυπτίων ἐνιαυτοῦ. Tamen idem Kalendarium Antiochenum e regione VII Conum poſterioris, id eſt, VII Ianuarij, annotat: ܦܣܩܐ ܕܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ C ἀποκεφαλισμὸς Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. An ibi ἀποκεφαλισμὸν ponant, hic traductiones τῶν λειψάνων, neſcio. In Horologio Conſtantinopolitano, ad XXIV Februarij, ἡ πρώτη καὶ δευτέρα εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. Ibidem ad XXV Mai: ἡ τρίτη εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ προδρόμου. At in Kalendario Eccleſiæ Elkupti, ad ſecundam Thoth: استشهاد القديس يوحنا المعمدان وشهادة داسية الجندي. Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, καὶ μαρτύριον τοῦ Δασία τοῦ στρατιώτου. Ita vno die ſerius ponunt, quam reliquæ Eccleſiæ.

Abiice ab eo II) Neomenia primi anni Martyrum feria VI, vt non D ſemel diximus. Ergo in primo anno vel ad VIII quinque addenda, vel duo de VIII auferenda. Quia enim nihil poteſt detrahi de vnitate, addenda integra hebdomas. Ita fiunt VIII. Atque vt habeas feriam ſextam, detrahenda igitur duo. Siue igitur duo de ſumma detrahas, ſiue quinque ſummæ adiicias, eodem recidit methodus.

Pagomen) Ἐπαγόμεναι ἡμέραι corrupte PAGOMEN ab illis vocantur. Id

A tur. Id etiam teſtatur Franciſcus Aluarez Sacerdos inclyti Regis Emmanuelis in ſuo itinerario Æthiopico. *Eorum*, inquit, *anni initium ex* XXIX *Auguſti, die decollationis S. Iohannis. Annus eſt duodenum menſium : menſis tricenum dierum. Anno exacto ſuperant dies* V, *quos vocant* PAGOMEN; *qui anno intercalari fiunt ſex reliqui de ratione anni.* Hæc ille. Quidam Italus negotiator Ægyptienſis; qui quædam ex illis regionibus tranſmittenda mihi curabat, ſcribebat ad me, anno 1585, Æthiopas quinque dies excurrentes ſupra rationem anni vocare ABAETE, aut PAGOMEN. ABAETE autem eſt ad verbum ἐπαγόμεναι. ጳጕሜ፡ Hebraice מוּבָאוֹת Sed hoc verbum ego in eorum ſcriptis hactenus non legi. In fine igitur anni Lucæ, tertio anno luſtri Iu-
B liani, intercalant diem vnum, & fiunt VI Pagomen. Vt anno præterito 1595, quo cæpit annus gratiæ 1312, fuerunt ſex Pagomen, eorumque annus cæpit XXX die Auguſti, feria VII. Itaque intercalant 180 diebus ante biſextum Iulianum. Intra illos dies non conuenit eis de celebritate ſolennium cum illis, qui mero anno Iuliano vtuntur, Latinis, Græcis, & Antiochenis. Verbi gratia. Anno præterito Iuliano, qui erat Chriſti 1595, XXV Decembris erat feria quinta, in qua celebratus natalis Dominicus. At Æthiopibus XXIX Tahaſchaſch, in qua idem natalis celebratur, erat feria VI. Hoc eſt, quod notabat Beda, cum de anno Ægyptiaco loqueretur, mutationem feriarum fieri in Kalendario Ægyptiaco propter intercalationem diuerſis tem-
C poribus celebratam.

Vt scias indictionem annvm gratiæ) Annum gratiæ, id eſt, annum Martyrum Diocletianeum aliquando integrum, aliquando per periodos Dionyſianas ab illis accipi, ſupra demonſtrauimus. Hic vero in methodo indictionis caue annos gratiæ aliter accipias, quam integros. Anno Diocletiani primo, id eſt, Chriſti 284, indictio tertia incipiebat a Septembri & a Maſcaram. Ideo duo adiicienda annis Diocletiani ad methodum Indictionis. Hoc anno Chriſti 1596, Diocletiani 1313, a XXIX Auguſti, inibit Indictio decima. Annis igitur 1313 adiice duo. Abiice omnia XV. Supereſt indictio decima.

Annvm evangelistarvm) De hoc ſatis in Canonibus Iſa-
D gogicis, & in filo Plinthij, ſiue cycli Solaris. Canon nihil obſcuritatis habet. Romanenſes igitur Æthiopes annum Chriſti 1548, Diocletiani 1264, vocant dies Iohannis Euangeliſtæ. Annus enim 1264 per 4 diuiſus nihil relinquit. Ideo cæpit ille annus poſt ſextam Pagomen, & totus annus vocatus eſt ἡμέραι Ἰωάννου Εὐαγγελιστοῦ. Prima autem Maſcaram vocatur ἡμέρα Ἰωάννου Βαπτιστοῦ

Introitum ieiunij) Tertia pars Computi de Feſtis mobilibus. Introitum ieiunij etiam Græci vocant τὴν προείσβασιν τῶν νηστειῶν.

Syri

Syri ܨܘܡܐ ܡܥܠܝ ܨܘܡܐ מְעַלֵי צוֹמָא & ܨܘܡܐ ܥܠܠ ܨܘܡܐ עֲלַל צוֹמָא. Armenij A ARTZIBVTZIA, hoc eſt, τὸ προδρόμιον: quia hoc ieiunium præit illi auſteriſſimo Quadrageſimæ. Sed Græcis, Latinis, Armeniis, Syris vnus, idemque ieiunij introitus eſt, nempe Quinquageſima, quam Græci τὴν κυριακὴν τῆς ὀρθοδοξίας vocant, item τὴν ἑβδομάδα τυροφάγον: qua ſcilicet ieiunia ſua auſpicantur, καὶ τὰς ἡμέρας ἀποκρεωσίμους, ita tamen vt interea ouis, caſeo, & butyro abſtineant. vnde Ruteni, Moſcouitæ, atque aliæ nationes, quæ ſacra Græco ritu, ſed ſermone Slauo obeunt, eadem vi verbi MASLNA, hoc eſt, βουτυροφάγον ἑβδομάδα vocant. Æthiopica vero Eccleſia, quia neque Dominica, neque Sabbato ieiunare ſolet, a Sexageſima init ieiunia ſua, diebus decem ante Carniſpriuium Romanum, vt Dominicas, & Sabbata B compenſet. Franciſcus Aluarez: *Ieiunium religioſiſſime obſeruant, auſpicantes illud feria ſecunda proxima poſt Sexageſimam, hoc eſt, diebus* x *ante Carniſpriuium noſtrum.*) Vide reliqua. Nam vetus inſtitutum eſt, τὰς κυριακὰς ἀνηστεύτους τελεῖν. Epiphanius: τὰς δὲ κυριακὰς ἁπάσας τρυφερὰς ἡγεῖται ἡ ἁγία αὕτη καθολικὴ ἐκκλησία, καὶ συνάξεις ἀφ᾽ ἕωθεν ἐπιτελεῖ, οὐ νηστεύει. Item: τὰς δὲ κυριακὰς οὐδ᾽ ὅλως οὐδ᾽ ἐν αὐτῇ τεσσαρακοστῇ (νηστεύουσιν.) Hoc apprime obſeruant Æthiopes. Nam Synaxes celebrant matutinis horis, omnibus Dominicis. Sed tempore ieiuniorum, per totum diem inedia confecti, Sole occaſo, ad Synaxes ſe conferunt, quibus operati deinde cibum ſumunt. Has συνάξεις ἀπὸ ἐνάτης ὥρας celebrari, teſtis idem Epiphanius, imitatione ſcilicet τῆς ἐνάτης Iudaicæ, a qua προσευχὴ, & ſacrificium veſpertinum incipiebat. INTROITVS ergo IEIVNI Æthiopibus eſt Sexageſima. C

In priore (Sabbato)] Prius Sabbatum eſt ſeptima feria, quam etiam Sabbatum Iudæorum vocant. Alterum Sabbatum eſt feria prima, quæ Sabbatum Chriſti ipſis dicitur, vel, vt eſt in eorum idiomate, Sanbathe Chriſtos, vel Sanbath Zachriſtos.

XXII *adiicito*) Hoc anno currit annus gratiæ 1312. Cyclus Paſchalis XIX, per Canonem primum. Vbicunque igitur in Kalendario occurrit XIX, ibi eſt Matque, per eundem Canonem. Et Plinthion eſt V. Ad XXVIII Iachathith habes XIX. Ergo XXVIII Iachathith D eſt Matque Introitus ieiunij. Regularis ipſius 5: qui cum Plinthio, abiectis 7, dat feriam tertiam in ipſa XXVIII Iachathith. Ait Canon: Si Matque fuerit in tertia feria, vt hoc anno 1312, tunc addenda eſſe XIX. Ergo XXVIII Iachathith cum XIX compoſita dat XVII Magabith. Proinde XVII Magabith eſt introitus ieiunij, vt loquitur Eccleſia Æthiopica, vt autem Romana, Sexageſima. Quod ſi Plinthion fuiſſet duo, tunc Matque eſſet in Sabbato: & proinde XXII addenda eſſent. Sic de reliquis.

Paraſceua.)

A *Paraſceuæ*) Paraſceuen dicunt ዐርብ፡ quod eſt Hebraicum עֶרֶב׃ Arabice عروبة.

MATQVE *in priore* (*Sabbato*) *ſi fuerit*, XVII *adiice*) Et puero conſtare poſſit de vitio lectionis. Nam XVII, abiectis omnibus VII, relinquunt feriam III. Itaque ſi ad Matque Paſchale, quod ponitur in Sabbato, adiiciatur feria III, ergo Paſcha continget feria III. quod eſt abſurdum. Pro XVII ergo legendum XVI. Et cætera corrupta ita corrigenda, vt in laterculo infra ſubiecimus. Si igitur Matque fuerit ♄, adde XV. Si ☉, XIV. Et cætera, vt ſunt concepta in Laterculo. Fac periculum. Hoc anno Plinthion eſt 5. Matque Paſchale B XXVII Magabith, cuius regularis 6 compoſitus cum Plinthio dat feriam quartam. In laterculo feria quarta, hoc eſt, ☿ iubet apponi XVIII dies. XVIII igitur dies cum XXVII compoſiti dant XV Miazia. Ergo XV Miazia fuit Paſcha. Quod verum eſt. Paſcha enim hoc anno fuit x Aprilis Iuliani, cui reſpondet XV Miazia. Diſtinguunt autem Paſcha a Phaſe. פֶּסַח Græci enunciant φασὴ, Æthiopes ፋሥሕ፡ פֶּשַׁח. Eſtque quartadecima Niſan; Paſcha Iudaicum, ſiue Terminus Paſchalis. Quod autem Hebræis eſt פֶּסַח id Hieroſolymitane eſt פִּסְחָא Πάσχα. Sed tamen Græci diſtinguunt, vt diximus, φασὴ a Πάσχα. Nam φασὴ eſt terminus Paſchalis, Πάσχα Dominica reſurrectionis: & φασὴ vocant Πάσχα νομικὸν, alterum autem Πάσχα C σταυρώσιμον: Æthiopes vero ፋሲክ: פָּסִיךְ. Et raro hæc confundunt Æthiopes: quamuis in aliis non admodum ſunt accurati. Semel memini me legere ፋሲክ፡ pro ፋሥሕ፡ Iohannis XIII. Poteſt fieri, vt alibi idem abuſus extet. Sed rariſſimus eſt.

♄	XV
☉	XIV
☽	XX
♂	XIX
☿	XVIII
♃	XVII
♀	XVI

Ieiunium Iudæorum) Ieiunium Iudæorum eſt decima Tiſri, vt infra videbimus. Hoc habens in animo eclogarius etiam decimam Niſan vocat ieiunium Iudæorum: cum tamen ea dies Badri dicatur, non autem ieiunium Iudæorum.

V. *adiice ſupra Badri*) Ergo Badri, non autem ieiunium Iudæorum vocatur. Quare hinc conſtat errorem illum calami, aut μνημονικὸν ἁμάρτημα fuiſſe. Badri eſt x Niſan. Nouem igitur ad Matque, id eſt, D primam Niſan, appoſitis, habes decimam Niſan, quæ vocatur BADRI, id eſt, ἐκλογὴ, ἀφορισμὸς: quod eo die ſeligeretur agnus Paſchalis mactandus quartadecima eiuſdem menſis. Exodi XII. 3. *Badar* tam Arabice, quam Æthiopice ſignificat eligere. Sed & *Badr* Arabice ſignificat tempus, quo Luna incipit eſſe ἀμφίκυρτος, inter decimum diem & plenilunium. An igitur *Badr* hoc loco dictum ſit ἀπὸ τῆς ἀμφικύρτου σελήνης, an ab agni delectu, vt ſupra tetigimus, quia vtrumque valde probabile eſt, vtrum Lectori placuerit, per me liberum eſto.

Solenne

Solenne Azymorum) πρώτη τῶν ἀζύμων eſt quartadecima Niſan. ἑορτὴ τῶν ἀζύμων eſt quintadecima. Leuitici XXIII, 6. A

X. *adiice. Phaſe inuenies)* Error manifeſtus X, pro XIII. Itaque pro I legendum II in Æthiopiſmo.

Ieiunium ſalutis) Ieiunium ſalutis eſt XXVII menſis Ab Niceni, aut Dionyſiani, id eſt, XXVII a Matque menſis Nahaſe: quare ita dictum, quando & a quo inſtitutum, comminiſci non potui. Hoc anno Phaſe, ſiue Terminus Paſchalis, fuit decima Miazia. Adde XI, vt præcipit Canon. Habebis XXI Miazia. Itaque XXI Nahaſe erit Ieiunium ſalutis: quæ eſt viceſima ſeptima Matque, quod hoc anno fuit in XXVI menſis Sane. Ieiunium ergo ſalutis ſiue ſaluationis, eſt viceſima ſeptima Ab Niceni.

Iudid inuenies) Iudid, aut Iudith haud dubie dictum a lectione B libri Iudith ea die, quæ eſt quarta Elul Niceni, ſiue Dionyſiaci. Nam ſeptem compoſita cum viceſima ſeptima Ab, deſinunt in quarta Elul.

IX. *adiice, Iudith inuenies)* Manifeſta oſcitantia. Nam ex ſequentibus patet legendum, Badri inuenies. Sed quid oportebat hæc repetere? Nam ſupra iam admonuit.

XI. *adiice ſupra Matque. Azyma inuenies)* Imo XIV, non XI, vt ſupra admonuit. Quare perperam hic repetitur.

AZYMA *in priore (Sabbato) ſi fuerint,* VIII) Adeo ſolens peccat, vt conſulto facere videatur. Si igitur Azyma in Sabbato fuerint, additis quinque, habebis introitum ieiunij. Hoc anno 1596, qui eſt C 1312 gratiæ; terminus Paſchalis, ſiue Phaſe, decima Miazia, Azyma vndecima Miazia. Adiectis V, habes XVI Miazia. Ergo XVI Iachathith erit introitus ieiunij. quod verum eſt. Subiecimus laterculum huius Canonis, quomodo concipi debet, non quomodo ab Eclogario conceptus. Ex eo vides ſupinitatem hominis in re ſeria ſemper prope aliud agentis. Fac periculum.

♄	V
☉	IIII
☾	XI
♂	X
☿	IX
♃	VIII
♀	VII

INTROITVM *ieiunij ſi reperiſti)* Hic Canon XVIII, vt & cæco apparet, & ſuperfluus, & vitioſus eſt. Superfluus, quia mox repetitur. Vitioſus, quia aliis numeris in ſequentibus concipitur. D

XXVII. *adiice. Montem Olineti reperies)* Hic XIX Canon ſanus eſt, & aperte νοθϵύσεως ſuperiorem damnat. Pro XXVII autem legendum XXVIII. Eſt enim mons Olineti dimidium ieiunij. Sed quia introitum ieiunij nunc ipſam Dominicam Sexageſimæ, nunc poſtridie Septuageſimæ vocat, poteſt fieri, vt hic legendum ſit XXVII, & nihil mutandum, modo intelligamus feriam ſecundam proxime poſt Septuageſimam. Igitur ደብረ፡ዘይት፡ Dabra Zaith Mons Olineti a lectione

A a lectione petita ex eo argumento in Euangelio. Medium tempus quadrageſimæ Syris etiam notatur, quod ipſis dicitur ܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ Phalghe dzaumo, *μεσονηστεία*. A Sexageſima, ad montem Olìueti, dies xxviii. A monte Olìueti, ad Hoſanna, xxi. Ab Hoſanna, ad Paſcha, vii.

Racba inuenies) Racba eſt *ἀπάντησις*, occurſus. Ita vocatur viceſima ſecunda dies Paſchatis: hoc eſt, quarta Dominica a Paſcha. An a lectione aliqua, vt ſolet, ita dicta ſit, an ab alia cauſa, equidem neſcio. Suſpicor eſſe ſynodum diœceſeos, quæ ex Canonibus iubetur celebrari quotannis tertia ſeptimana poſt Paſcha: vt illa altera, quæ celebratur itidem in Octobri.

B *Matque vſque ieiunium.* cxliii: cxlvi.) Hæc omnia vt ſuperflua eſſe nobis conſtat, ita vnde huc irrepſerint, neſcimus.

Solenne *Teſſaracoſtæ*) Teſſaracoſte, interuallum a Paſcha, ad Aſcenſionem. Solenne autem Teſſaracoſtæ eſt ipſa Aſcenſio. An ክፍት: ſit eadem cum Aſcenſione, adhuc delibero. Id autem eſt *ἀνάληψις*: & ita vocatur Aſcenſio dominica. Ex hoc ſuſpicamur potius, quam ſciſcimus ክፍት: כְּפַּת eſſe Aſcenſionem. vel potius Dominicam ſeptimanæ litaniarum. Nam ſolenne Aſcenſionis ipſis dicitur ኀሙስ፡ለዕርገት፡ ክፍት: quinta feria Cephath, *ἡ πέμπτη τῆς ἀναλήψεως*. & Syris ad verbum ܣܘܠܩܐ סוּלְקָא, id eſt *ἀνάληψις*.

Ingeniculationem) Interuallum a Dominica Reſurrectionis, ad C Pentecoſten, omnes veteres Græci & Latini Pentecoſten vocant. Creberrima occurrunt teſtimonia. Hieronymus: *Non quo & per totum annum, excepta Pentecoſte, ieiunare non liceat.* Æthiopicus igitur clerus per totum fere annum ieiunare ſolet, excepto interuallo a Natali, ad Sexageſimam, item excepta Pentecoſtes hebdomade: qua hebdomade exacta, ſecunda feria, quæ excipit Dominicam Trinitatis, inſtaurant ieiunia ſua tanta obſeruantia, vt per totum diem nihil ſumant. Sub initium noctis collectam celebrant, ritu veterrimo Eccleſiarum orientalium, vt eſt apud Epiphanium. A collecta profecti corpori procurando operam dant. Sic epulis functi ſomnum ineunt. D Hoc neque tacuit Aluarez, quem conſulas licet. Græci & Moſchouitæ, & pleraque omnis Eccleſia Patriarchæ Conſtantinopolitano ſubiecta, quatuor ſolennia ieiunia obire ſolet. Primum eſt, a quinquageſima, ad Dominicam Reſurrectionis; quæ ſunt hebdomades ſeptem. Hoc ipſis dicitur ieivnivm magnvm. Secundum ieiunium, ab octaua Pentecoſtes, ad Petrum & Paulum. Propterea vocatur ieiunium Petri, aut *νηστεία τῶν ἁγίων ἀποστόλων*. Hieronym. ad Euſtoch. de cuſtodia virginitatis: A Pentecoſte cænæ mutantur in prandia. quo

& traditioni Eccleſiaſticæ ſatisfiat, & ventrem cibo non onerent duplicato. Omnino legendum, cæna mutantur prandia. Hoc ieiunium in Paſchate remotiſſimo, quando cyclus Paſchalis eſt VIII, litera Dominicalis C, eſt tantum dierum VIII. In Paſchate autem citimo, quando cyclus Paſchalis eſt XVI, litera Dominicalis D, eſt dierum XLII. Tertium ieiunium a Kal. Auguſti, ad aſſumptionem Mariæ. Quartum ieiunium ſeptem ſeptimanis ante Natalem Dominicum: quod & omnes reliquæ Eccleſiæ admittunt, quanquam Eccleſia Romana raro vltra tres ſeptimanas. Vocatur IEIVNIVM PHILIPPI Moſcouitis, Ruſſiis, Iberis, & Georgianis, quia incipit poſt feſtum illius Apoſtoli, quod ſecundum Orientales celebratur menſe Nouembri. Porro Trinitatis ſolenne non in octaua Pentecoſtes a Græcis ſtatuitur, vt fit a Latinis, ſed in ſecunda Pentecoſtes. Octauam vero Pentecoſtes vocant *τὴν πάντων ἁγίων*. In illo autem interuallo, quod Pentecoſte dicitur, ſtantes liturgiæ interſunt: qui eſt vetuſtiſſimus mos Eccleſiæ: poſt illud tempus de geniculis adorant. Æthiopibus dicitur ምሀለ: hoc eſt, *γονυκλισία*. Nam ሠሀለለ: *γονυπετεῖν* ſignificat. Id Anthiochenæ Eccleſiæ eſt ܣܝܡ ܒܘܪ̈ܟܐ, *γονυθεσία*. Arabibus سجد *προσκύνησις*, vt eſt in meis Euangeliis Arabicis. Huius conſuetudinis vetuſtiſſimæ pleni ſunt veterum libri, de geniculis adorare; præterquam die Dominica, & tota quinquageſima. In libro Quæſtionum & Reſponſionum ad orthodoxos falſo Iuſtino adſcripto, quum ſit poſterior annis 200, vt apparet, ita legimus: *διὰ τί ἐν ταῖς κυριακαῖς ἡμέραις, καὶ ἀπὸ τοῦ Πάσχα ἕως τῆς Πεντηκοστῆς, γόνυ οὐ κλίνουσιν οἱ εὐχόμενοι;* In reſponſione poſt cauſſam redditam, adiicitur: *ἐκ τῶν ἀποστολικῶν γὰρ χρόνων ἡ τοιαύτη συνήθεια ἔλαβε τὴν ἀρχήν, καθώς φησιν ὁ μακάριος Εἰρηναῖος ὁ μάρτυς καὶ ἐπίσκοπος Λουγδούνου ἐν τῷ περὶ τοῦ Πάσχα λόγῳ, ἐν ᾧ μέμνηται καὶ περὶ τῆς Πεντηκοστῆς ἐν ᾗ οὐ κλίνομεν γόνυ, ἐπειδὴ ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμέρᾳ τῆς κυριακῆς κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν περὶ αὐτῆς αἰτίαν.* Tertullianus: *Die Dominico nefas ducimus vel de geniculis adorare. Eadem immunitate a die Paſchæ, ad Pentecoſten vſque gaudemus.* Hieronymus: *Die Dominico, & per omnem Pentecoſten nec de geniculis adorare & ieiunium ſoluere, multaque, quæ ſcripta non ſunt, rationabilis ſibi obſeruatio vindicauit.* Ambroſius ſermone LXI: *Scire debet ſanctitas veſtra, Fratres, hanc ſanctam Pentecoſtes diem qua ratione curemus, vel cur iſtorum quinquaginta dierum numero ſit nobis iugis & continuata feſtiuitas, ita vt omni hoc tempore neque ad obſeruandum indicamus ieiunia; neque ad exorandum Deum genibus ſuccidamus. ſed ſicut Dominica ſolemus facere, erecti & feriati reſurrectionem Domini feriamus.* Concilium Aurelianenſe: *Quoniam ſunt quidam in die Dominico genua flectentes; & in diebus Pentecoſtes, vt*

omnia

A *omnia in diuerſis locis conſonanter obſeruentur, placuit ſancto Concilio a Paſcha vſque in octauas Pentecoſtes, ſtantes Domino vota perſoluere.* Epiphanius Sermone Catholico: καὶ δι' ὅλου μὲν τοῦ ἔτους ἡ νηστεία φυλάττεται ἐν τῇ αὐτῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, φημὶ δὲ τετράδι, καὶ προσαββάτῳ, ἕως ὥρας ἐνάτης, δίχα μόνης τῆς πεντηκοστῆς ὅλης τῶν πεντήκοντα ἡμερῶν, ἐν αἷς οὔτε γονυκλισίαι γίνονται, οὔτε νηστεία προστέτακται. Germanus Epiſcopus Conſtantinopolitanus: Τὸ μὴ κλίνειν γόνυ τῇ ἀναστασίμῳ ἡμέρᾳ τῆς ἁγίας κυριακῆς, σημαίνει τὴν τῆς καταπτώσεως ἡμῶν ἀνόρθωσιν γενομένην διὰ τῆς τριημέρου τοῦ Χριστοῦ ἀναστάσεως. Τὸ δὲ μέχρι τῆς πεντηκοστῆς μὴ κλίνειν γόνυ ἐστι, τὰς ἑπτὰ ἡμέρας μετὰ τὸ ἅγιον πάσχα ἑπταπλουμένας κρατεῖν τῇ διακαινισίμῳ. Ex his apparet, olim poſt ſolenne Pentecoſtes, feria
B quarta, ſtatim ἀναστάσιμον adorationem deſini, γονυκλισίαν autem in reliquum anni tempus repeti ſolitam. Hodie Æthiopes ſemper ſtantes non de geniculis collectæ interſunt. Prolixum vero eſt eorum Qdaſe, hoc eſt, λειτουργία. Ideo patibula, ſiue adminicula lignea quamplurima in veſtibulo ædium ſacrarum deſtitui ſolita, quibus innitantur, dum σύναξις celebratur, ſcribit Franciſcus Aluarez.

Matqve *in priore (Sabbato) ſi fuerit,* viii *appone. Niniue inuenies)* Paſcha eſt Canon omnium mobilium ſolennium: quorum primum in Æthiopico Computo eſt Dominica proxima ante Septuageſimam Romanæ Eccleſiæ: quam Græca vocat τριῴδιον, a tribus cantibus. Eam Dominicam Æthiopes Syri & Elkupti, id eſt, Ægy-
C ptij Niniue vocant. Nam Syris dicitur ܨܘܡܐ ܢܝܢܘܝܐ Tzaumo niniuoio, νηστεία Νινευιτική, vel ܒܥܘܬܐ Bovvotho, λιτανεῖαι. Id exemplo Niniuitici iuſtitij introductum. Veteres enim triduum ſolebant excipere angariis, quas Niniuiticas vocabant. Prudentius:

Referre priſci ſtemma nunc ieiunij
Libet fideli proditum volumine.

Vide reliqua. Aperte ibi deriuatur id ex eo fonte, nempe ex Niniuitis. Erat igitur, vt ex eodem loco Prudentij colligimus, indictiuum, ſiue imperatiuum Ieiunium, vide x Sermonem Ambroſij. Aluarez: *Sed vt plurimum Laici vtriuſque ſexus a Trinitate, ad Aduentum, ieiunant quarta feria, & Sabbato omnium hebdomadum. A Natali Domi-*
D *nico, ad Purificationem, quod ſolenne* Simeon *vocant, nullum ieiunium obſeruant. Triduo poſt, niſi Sabbatum, aut Dominica interuenerit, Monachi, & Sacerdotes incredibiles inedias ſibi indicunt. Nam affirmarunt nobis, integro triduo ſemel tantum cibum ſumere. quod tempus ipſi Pœnitentiam Niniue vocant.* Hæc ille. Atqui Niniue noſtrum aliud eſt. Eſt enim dominica ante Septuageſimam, ſiue introitus ieiunij Æthiopicus. Canon igitur totus probus eſt, neque eum, vt ſolet, aliud agendo deprauauit Eclogarius. Paſcha ἀναστά-

σιμον hoc anno fuit duodecima Miazia. Introitus ieiunij ſextadecima Iachathih. Matque XXVIII Tir, feria quarta. Hic præcipitur addere IV, ſi Matque fuerit feria quarta. Ergo Niniue fuit ſecunda Iachathith: quæ proculdubio erat Dominica ante Septuageſimam. In reliquis periculum fac. A

XI *adiice. Montem Olineti reperies*) Mons Olineti eſt XXVIII, vel XXIX Sexageſimæ. Nam vtramque video vſurpari. Hoc anno Mons Olineti fuit XIII Magabith. Niniue ſecunda Iachathith. XI ergo cum ſecunda Iachathith compoſita dant XIII Iachathith. Ergo XIII Magabith Mons Olineti, vt iam diximus. Hic ineundum eſt Niniue a III Iachathith. Tunc enim init ieiunium Niniues.

II *adiice. Hoſanna reperies*) Totus hic Canon eſt Canoniſmus feſtorum mobilium per Niniue. Niniue eſt III Iachathith, nimirum a die Lunæ, vt iam proxime diximus. Adde II. Habes quinque. Ergo quinta menſis Hoſanna erit. Id eſt, quinta menſis, in quo Hoſanna celebratur, erit ipſum Hoſanna. Quod verum eſt. Quinta enim Miazia hoc anno Hoſanna fuit. B

IX *adiice. Paſcha inuenies*) Eadem doctrina cum ſuperiore. Nam duo ad Niniue dant Hoſanna. & ſeptem ad Hoſanna, dant Paſcha. Duo autem cum ſeptem compoſita fiunt IX: quæ ad Niniue adiecta dant Paſcha.

III *adiice. Racbe inuenies*) Tria cum tribus compoſita dant VI Iachathith. Ergo VI menſis, cui competit Racbe: eſt ipſum Racbe. Proinde hoc anno VI Ginboth fuit Racbe: quæ eſt XXV a Paſcha. Sed ſupra erat XXII. Vtrunque verum. Nam cum additur XXI ad Paſcha, conſequimur Dominicam, cuius Hebdomadi competit Racbe. At per hunc Canonem conſequimur ipſum Racbe, ſynodum diœceſeos, feria IV. C

XVIII *adiice. Solenne Teßaracoſtæ inuenies*) Vere dicit. Sed negligentiæ culpam a ſe non amolitur. In proximo Canone Racbe erat non dominica ipſa, ſed dies, in qua cogitur ſynodus. Hic eſt dominica ipſa, nempe tertia Ginboth. Adde XVIII ex Canone. Habes XXI Ginboth, ſolenne Aſcenſionis. quod ſine dubio hoc anno in eamdiem conuenit. D

XXVIII *adiice*) Eſt eadem doctrina cum ſuperiore. Nam X ſupra Teſſaracoſten addita dant Pentecoſten. Itaque XVIII cum X faciunt XXVIII. &c.

INTROITVM *ieiunij ſi inueniſti, III reiice*) Canon XIX agebat per adiectiones. Hic contra per detractionem dierum. Introitus ieiunij in dominica eſt XVI Iachathith, in feria ſecunda, XVII. Detractis

A tractis III, remanet XIV menſis. Ergo XIV menſis, cui competit mons Olíueti, erit ipſe Mons Olíueti: nempe XIV Magabith.

Montem *olíueti ſi reperiſti*, II *reiice*) Mons Olíueti XIV Magabith ex proxima doctrina. Duobus detractis, remanet XII menſis. Ergo XII menſis, cui hoc anno Paſcha competit, fuit Paſcha: nempe XII Miazia. Quod verum eſt.

In *prima pagina*) Quarta pars Computi ἡ ὁμὰς τῶν χρόνων. Æthiopum vetus Eccleſia tempus a creatione & primo Homine, ad συντέλειαν κόσμου, determinat annorum 7000. Hæc ſeptem millia annorum per ſeptem centurias diuidunt: quas vocant Sabbata, ſiue Hebdomadas Enoch. Rurſus Hebdomadas Enoch in Iubilea diui-
B dunt, quæ ſunt Hebdomades hebdomadum annalium. Itaque Hebdomas annalis eſt minima diuiſio. Totum Canonem explicat Tabella, quam ſubiecimus: in cuius prima columna eſt filum periodorum Dionyſianarum. ſecunda habet annos periodorum collectos. tertia numerum Septimanarum. quarta Iubilea cum Hebdomadibus appendicibus. Huic Canoni alio interprete opus non eſt. Tredecim periodi Dionyſianæ fiunt anni 6916. quo interuallo, neomeniæ Iudaicæ, cycli Solis & Lunæ in orbem re-
C deunt. Nam in 247 annis, qui ſunt cycli XIII, feriæ neomeniarum redeunt quidem in orbem, vt libro ſecundo demonſtratum eſt, ſed cyclus Solis nondum reſtituitur. Itaque quot anni ſunt in cyclo Solis (ſunt autem 28) toties 247 continet hæc magna periodus annorum 6916. Quare anno periodi Iulianæ 7869, completo, periodus Iudaica redit in orbem, CXI annis ante reſtitutionem ipſius periodi Iulianæ, quæ eſt annorum 7980. Ab annis enim periodi Iulianæ 7869 abiice differentiam ipſius periodi & Computi Iudaici, nempe annos 953. Remanent anni 6916, periodus nempe Iudaica abſoluta. Sed ei periodo Iudaicæ deſunt an-
D ni 84 ad ſeptem millia annorum Solarium, vt continetur in hoc Canone. Itaque negari non poteſt, Æthiopibus hanc periodum Iudaicam notam fuiſſe, quæ Iudæis hodie penitus ignoratur. obſcuriſſimus erat hic locus, & nulla ſpes interpretandi, niſi prius de hac periodo Iudaica nobis compertum fuiſſet.

Periodi	Anni Collecti	Septimanæ annorum.	Iubilea.	Septimanæ.
1	532	76	10	6
2	1064	152	21	5
3	1596	228	32	4
4	2128	304	43	3
5	2660	380	54	2
6	3192	456	61	1
7	3724	532	76	0
8	4256	608	86	6
9	4788	684	97	5
10	5320	760	108	4
11	5852	836	119	3
12	6384	912	130	2
13	6916	988	141	1

Vniuſcuiuſque Sabbati ſumma) Superior diuiſio pertinebat ad ſummam periodum Computi Iudaici 6916. Hæc vero ad perfectam annorum Solarium, quæ conſtat ſeptem millibus annorum: &

cuius ſeptima pars dicitur SABBATVM ENOCH: quia Enoch natus anno mundi 700, iuxta Æthiopas: cum potius a conditu rerum, ad Enoch natum anni tantum putentur 622. Differentia 78. Fortaſſe Sabbatum Enoch dictum ab eo, quod Enoch ſeptimus ab Adam, qui viuus in cælum ſublatus eſt. Itaque vetus Schola Iudæorum Enoch dicunt eſſe ſymbolum Sabbati cæleſtis, hoc eſt, quietis æternæ. Nam Adam, Seth, Enos, Kainan, Malalleel, Iared mortui ſunt. Septimus Enoch mortem non ſenſit. A

*cum * Septimanis*) Deeſt numerus II. Sed Tabella omnia loquitur.

MATQVE) Sequuntur Aphoriſmi Computi Æthiopici. Dies Æthiopicus, vt & Iudaicus, incipit ineunte nocte: quæ in illis tractibus ingruit ſtatim occaſo Sole, propter Tropici longiſſimam ab orizonte diſtantiam. Hoc tempus ipſi vocant ሠርቀ፡ ሌሊት። שְׁרַק לֵילִית Hebraice עֶרֶב. Syriace ܪܡܫܐ. Matutinum tempus vocant ሠርቀ፡ዐለት። שְׁרַק עֶלֶת vel ጽባሕ፡ צבח. quod mere Arabicum eſt صبح & proprie eſt Hebræorum בֹּקֶר. Hæc duo tempora conſtituunt τὸ νυχθήμερον, quod Danieli dicitur עֶרֶב־בֹּקֶר. Meridiem vocant ዘሀ፡ቀትር נִיוִי קַטַר. Neque aliam partitionem diei ciuilis norunt. Nullus enim in illis partibus horologiorum vſus. Ait igitur Canon Matque incipere a nocte antecedenti. vt in primo anno cycli Matque eſt XIX Maſcaram. Incipit igitur a prima nocte ipſius Matque. Id eſt, a nocte, quæ proxima antecedit diem XIX Maſcaram. quod etiam Iudæi obſeruant. Matque igitur eſt dies nouilunij notatus cyclo, qui anno propoſito currit. vt in hoc anno gratiæ 1312, nonadecima Maſcaram eſt Matque, idque a nocte antecedente. Matque igitur nihil aliud eſt, quam neomenia Dionyſiana in omni menſe Solari. B C

Badri in ortu) Badri eſt mera obſeruatio Iudaica. Ab ortu noctis decimæ igitur incipit. Hoc eſt, ab ortu noctis decimæ Niſan Dionyſiani.

Terminus Phaſe) ወትር፡ & Arabice وتر ſignificat παράτασιν, terminum, porrectionem. Sed & in vtroque idiomate Wathri ſignificat Vigiliam, ſiue παραμονὴν, diem nempe, quæ ſolenne aliquod antecedit vel potius noctem, quæ venienti feſto imminet, ἢ, vt loquitur Euangelium, τῇ ἑορτῇ ἐπιφωσκ. In hunc ſenſum accipitur a Muhammede in Surath *Weelphagri*. Ibi enim ſumitur, ἀντὶ τοῦ προεορτίου τοῦ Πάσχα Ἀγαρηνῶν: pro vigilia Paſchatis Agarenorum, ſiue Muhammedanorum. Igitur προεόρτιον τοῦ φασῆ eſt nox, quæ ſequitur XIII diem Niſan Dionyſiani. Sic ieiunium Salutis init a viceſima ſeptima nocte Lunæ Dionyſianæ, quæ Luna competit menſi Nahaſe. Hic eſt D

priſcus

A priſcus mos Eccleſiæ, vt peruigilia anteirent ſolennibus, & feſtis Martyrum.

Terminus Matque) Hæc ex Kalendario patent. Matque non aſcendit ſupra xv Maſcaram, non deſcendit infra xiii Tikmith.

Ieivnivm *Iudæorum*) Ieiunium Iudæorum eſt decima Tiſri, auſteriſſimo ieiunio non ſolum a Iudæis, ſed & ab Æthiopibus dicata. Iudæis ex lege: Æthiopibus, vel quod in multis ἰȣδαΐζȣσι, vel propter εὐαγγελισμὸν Ζαχαρίȣ. Iudæorum hoc ieiunium Hiſpani vocant *lo çinkipul de los Iudios.* Nam Cinkipul, corruptum ex צום כפור, Tzom Kippur. Pendet autem hic Canon ab antecedente. Nam ſi citimus Matque eſt xv Maſcaram: ergo citimum ieiunium Iudai-
B cum erit xxiiii Maſcaram. Rurſus ſi remotiſſimum Matque xiii Tikmith: ergo remotiſſimum ieiunium Iudæorum erit xxii Tikmith.

Introitvs *ieiunij*) Neque hæc interprete egent. Citimum Phaſe eſt xxv Magabith: citimum Paſcha xxvi eiuſdem. Numera retro lv dies, quot nempe conſtat ieiunium Æthiopicum. Peruenies ad neomeniam Iachathith. Ergo citimus introitus ieiunij neomenia Iachathith. Remotiſſimum Paſcha xxx Miazia. Retro lv dies retexti deſinunt in v Magabith. Reliqua omnia pendent ex hac demonſtratione.

Compvtvm *Pœnitentiæ*) Pœnitentia in Æthiopiſmo dicitur
C gena. ጌና፡ item ስብከተ፡ጌና። סבכתגן κήρυξις μετανοίας: quo tempore Lectiones ex Euangelio depromuntur, in quibus agitur de prædicatione Iohannis Baptiſtæ. Igitur prædicatio pœnitentiæ eſt introitus ieiunij Aduentus: quod ieiunium non minore abſtinentia, ac Quadrageſimam ipſam obſeruant. Nam & ξηροφαγȣ̃σιν, vt & in illa.

Elias) De Elia & ieiunio monobiblon reliquit Ambroſius. Eius ieiunij memoriam celebrant Æthiopes xxvi die menſis chadar. Si igitur xxvi chadar, in quo celebratur Elias, fuerit feria iii, ſiue ♂, adde xiii: peruenies in nonam Thachſchaſch, quæ erit prima dies Gena, ſiue Aduentus Dominici. Ita de reliquis. Non indiget monitore.

D *Maſcaram*) Menſium nomenclatura, quæ in priore editione deerat, nunc in iſta lucidam facem tenebris huius computi alluxit. Nam profecto diuinandum erat antea, & Maſcaram ac Tikmith pro Paſchalibus menſibus aſſumendi. Quid enim aliter facere poterat homo errabundus in Compito, vbi nemo digitum intendebat? Quod ſi alicui Marrucino, qualium multos & hoc ſæculum tulit, & ego experior quotidie, menſes illos ante nos nanciſci contigiſſet, ſatis habuiſſet argumenti ad nouum librum edendum, & nobis

inſultandum, quod Oedipi non eſſemus. Quomodo enim aliter agunt Aſini iſti? Sed ne illos quidem menſes adepti ea diuinaſſent, quæ nobis multis coniecturis eruenda fuerunt. Ea nunc plana quidem ſunt, quia deprehenſa. Antea vero vix poſſe ad illa penetrari videbatur. Scito autem, candide Lector, menſem tertium a ſacerdote Æthiope, qui mihi illos miſit, ita ſcriptum fuiſſe, vt ſecunda litera plane ſit Ain quartæ claſſis ኅዐዳ፡ Sed ኅዳር፡ legendum eſſe animaduerti tandem ex epiſtolio Itali negotiatoris, qui mihi illos menſes ex vrbe Cairo Maſſiliam miſit. Itaque in quarto libro pro ኅዐሬ፡ legendum ኅዳሬ፡ Hadar, vt plane habet epiſtola hominis Itali. Hoc quoque peperiſſet nouum librum in nos, ſi alicui Midæ oboluiſſet. A

Annus ab incarnatione) Æthiopes vtuntur Computo annorum, qui familiaris eſt Chriſtianis Orientalibus, quem vocant Computum a caſu Adam. Is ab initio rerum ad natalem Chriſti, determinat annos 5501, vel 5500, vt ipſi Æthiopes notabant in fine Noui Teſtamenti. Hoc etiam Computo quidam Græci vtuntur, in quibus Landulphus Sagax, qui annales ſuos ad verbum ex Græcis expreſſit. Sed & ipſe Landulphus, & Græci, & Æthiopes in eo mire hallucinantur. Nam quia is Computus minor eſt Computo Paſchali Conſtantinopolitano annis VII, propterea annos a Chriſto Dionyſianos ſeptem annis minus putant. Nam anno Chriſti DCIX, Paſchali Græcorum 6117, Heraclius iniuit imperium. Landulfus dicit anno DCII, ſeptem nimirum minus, quam verus Computus Dionyſianus. Ita hic anni putantur a Chriſto 1577, anno Dionyſiano 1584: hoc eſt, a neomenia Thoth ſiue Maſcaram, qui cæpit anno Chriſti 1584 Dionyſiano, diebus Matthæi. Longe vero plura in hunc libellum dici poterant. Sed tu candide Lector, non ſolum quæ omiſi, ſed & quæ ignoraui, ignoſce. Cogita tecum, quid ſit ignotos ritus, inexplicabiles numeros, incognitam linguam publicaſſe. Si vnquam ſimilem prouinciam ſuſceperis, non erit, quod meos errores damnes. Et tibi ipſe veniam dabis. Erat autem hic libellus in fine Euchologij Æthiopici manu ſcripti. Nemo negauerit præſtantiorem theſaurum antiquitatis Chriſtianæ hodie non extare: & multa hinc nos doceri, quæ alto obliuionis ſilentio obruta erant. B C D

Nunc ſimilis argumenti breuem Copti ſiue Ægyptiorum Computum ſubiiciam: cuius partem ex Arabico hauſi, partem ego ipſe caſtigaui. Nam negligenter quædam ibi tractantur, quanquam a ſacerdote Æthiope deſcripta.

Confer ergo te ad Tabulam infra ſubiectam.

COM-

A

COMPVTVS CHRISTIANORVM ELKOPTI.

Cyclus Solis.	Plinthion.	Cyclus Paſch.	Terminus Paſchalis.
1	3	1	29 *Parmahath*
2	4	2	18 *Parmuda*
3	5	3	7 *Parmuda*
4	7	4	26 *Parmuda*
5	1	5	15 *Parmahath*
6	2	6	4 *Parmuda*
7	3	7	23 *Parmuda*
8	5	8	12 *Parmuda*
9	6	9	1 *Parmuda*
10	7	10	20 *Parmuda*
11	1	11	9 *Parmuda*
12	3	12	28 *Parmahath*
13	4	13	17 *Parmuda*
14	5	14	6 *Parmuda*
15	6	15	25 *Parmahath*
16	1	16	14 *Parmuda*
17	2	17	3 *Parmuda*
18	3	18	22 *Parmuda*
19	4	19	10 *Parmuda*
20	6		
21	7		
22	1		
23	2		
24	4		
25	5		
26	6		
27	7		
28	2		

	Menses Elkupti.
1	THOTH
2	PAPA
3	HATHVR
4	CHIACH
5	TVBA
6	AMSCHIR
7	PARMAHATH
8	PARMVDA
9	PASCHVNES
10	PEVNI
11	EPIP
12	MVSRI
13	NISI

Solennia.		
البشارة	*Annunciatio*	VI
المولد	*Natalis*	VII
الحميم	*Baptiſmus* i. *Epiphania*	V
ذخول الرب	*Introitus Domini*	IIII
بطرس وبولص	*Petrus*, & *Paulus*	IIII
التجلي	*Reuelatio* i. *Transfiguratio*	VII
الانتقال	*Tranlatio* i. *Aſſump. B. Mariæ*	II
الصليب.	*Crux* XIV. *Sept.*	IIII

Abiice omnia 28 ex æra Martyrum. Reliquum eſt Cyclus Solis Ægyptiacus.

Accipe characterem, ſiue Plinthion e regione cycli Solis. Adde characteri menſis. Prodit feria menſis.

Abiice vnitatem ex annis Martyrum. Abiice rurſus omnia 19. Reliquum eſt cyclus Paſchalis.

الحميم Eſt balneatio. Ita vocant diem Epiphaniæ: quod Eccleſia vetus Ægyptiaca baptiſmum eo die iteraret, vt ſupra in Computo Æthiopico notauimus. Hodie is mos obſoleuit in Eccleſia Ægyptiaca, reſedit in Æthiopica.

De Ægyptiis Chriſtianis, qui hodie KVPTI dicuntur, alibi ſatis a nobis dictum. Putauimus aliquando nomen KVPTI aut KOPTI ab vrbe Copto deductum: ſed perperam. Nam decurtatum eſt ex vltima parte vocis ΑΙΓΥΠΤΟΣ. GVPTI igitur pro Ægyptiis dicti. Æthiopes vero eos vocant GIPTV, aut GIBBETV. Muhammedani Ægyptij vocant Chriſtianos ipſos populares ſuos Elchibth: quod nihil aliud eſt, quam ELCVPTI. القبطا. Nam alioquin etiam hodie tota Ægyptus vocatur ab ipſis Arabibus مصر Metzer, vt olim. Verba Ioannis Leonis ex eius eximio opere de

Africa

Africa: *Ita etiam Arabes vocant totam regionem* MESRE, *habitatores autem ipſos* ELCHIBTH. *Aiunt Chibth primum fuiſſe, qui ibi primus & imperauit, & ædificia conſtruxit: quod etiam ipſi indigenæ non alio ſe nomine appellant. Nulli vero Ægyptij ſuperſunt ibi, præter illos Chriſtianos, qui nunc ibi ſunt. Reliqui omnes ad Muhamediſmum deſciuerunt.* A

Hæc ille. Sed de CHIBTI iam dictum. Vtuntur autem illi Chriſtiani vetuſtiſſima Ægyptiaca lingua in ſacris, qua tres liturgias conſcriptas penes nos habemus, Gregorij, Cyrilli, & Ignatij, cum interpretatione Arabica. Nihil habet commune cum reliquis Orientalibus ille ſermo, præter characteres, quorum maxima pars Græci ſunt.

COM-

COMPVTVS
ARABICVS
ECCLESIAE
ANTIOCHENAE.

SCITO hanc lineam. Ea autem eſt ad cognoſcendum characterem anni, qui eſt infra Titulum, cuius numerus viginti & octo: qui incipit ab anno incarnationis milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto. Fac ingreſſum in eam. Accipe literam, quam ſub ea inuenies. Ipſe eſt character illius anni. Aggregabis eam cum charactere menſis aut Solennitatis, quam quæris: & ſcies ingreſſum illius menſis, & Solennitatis in diebus Septimanarum, ſiquidem fuerit minor eis (ſeptimanis) Sin autem maior eis, abiice eas ab eo; & reſiduo attende. Quod ſi litera, quam inueniſti ſub numero, fuerit gemina, prior competit vſque ad XXVI Aſbat: poſterior competit a XXVI vſque Aſbat, ad finem anni. Secunda linea eſt ad cognoſcendum Paſcha Iudaicum. Summa autem eius XIX. Initium vero eius eſt ſupra titulum ab anno incarnationis 1578. Ingreſſus in eam accipe quod inuenies ſub ea. Numerus ruber eſt quota (feria) Paſcha in menſe Romano. Literam autem nigram, quæ eſt infra eam, adiicies ſupra characterem anni. Aggregatum erit dies eius de diebus Septimanæ. Numera dies ab eo, ad Dominicam, quæ poſt eam eſt. Congrega eas ad numerum Paſcha (Iudaici) prodibit numerus Reſurrectionis in menſe. Quotieſcunque autem alterutra ex iſtis lineis abſoluta erit, redibit in orbem operatio, & incipit denuo. Exemplum huius. Volumus ſcire characterem anni 1581 incarnationis. Conſideramus lineam, quæ eſt ſubter Titulum, cuius Tituli numerus eſt viginti octo, iniens ab anno 1566, incipientes ab eo (anno) & progredientes in numero lineæ viginti & octo: & incidit numerus noſter in XVI, id eſt, ſexdecim. Infra eum eſt litera WAV. Cognoſcimus VI eum eſſe characterem. Adiicimus eum ſupra characterem Kanun poſterioris, id eſt, II. Aggregatum eſt octo. Abiicimus ſeptem ab eo. & nobis reſiduum fit vnitas. Et cognoſcimus ingreſſum Kanun huius anni eſſe Dominicam. Eodem modo adiicimus ſupra characterem Solennitatis Epiphaniæ, hoc eſt, VII. Aggregatum fit XIII. Abiicimus ex eo ſeptem. Reſiduum fit nobis quinque. Cognoſcimus, quod Feſtum Epiphaniæ huius anni erit feria quinta. Rurſus volumus ſcire diem Paſcha Iudaici in hoc anno, & diem Reſurrectionis Domini noſtri. Ingreſſi in lineam numeri aurei incipientis ab anno incarnationis 1578 pergimus in ea (linea) vſque ad finem anni 1581. Character eſt VII. Sub eo XXII: hoc eſt, vigeſima ſecunda Adar. Et cognoſcimus Paſcha (Iudaicum) huius anni eſſe viceſimam ſecundam Adar. Sub ea (die) eſt litera V. Adiicimus eam ſupra characterem anni, hoc eſt, VI. Fiunt XI. Abiicimus ſeptem. Reſidua fiunt quatuor. Cognoſcimus, quod eſt feria quarta, nempe XXII Adar. Feria quinta XXIII. Feria ſexta XXIV. Feria ſeptima XXV. Dominica XXVI. Ergo cognoſcimus Dominicam Reſurrectionis illius anni eſſe viceſimam ſextam Adar.

اعلم هذا الجدول وهو لمعرفة علامة السنة الذي اسفل الصفحه وعدده
ثمانيه وعشرين وهو مبدي من سنة الف وخمس مياه وسته وستين تجسديه
تدخل به وتاخذ ما تجد تحته من الاحرف وذلك هو علامة تلك السنه
تجمعها مع علامة الشهر او العيد الذي تطلبه فتعلم يوم دخول ذلك
الشهر او العيد في ايام الاسابيع اذا كان اقل منها وان ازيد منها
فاسقطها منه واعتبر الباقي ولما الحرف الذي وجدته تحت العدد ان
كان احرفين واوّل يحكم الي كو من اسباط والاخر يحكم من كو
اسباط الي اخر السنة والجدول الثاني لمعرفه فصح اليهود وجملته يط
وهو في اعلي الصفحة مبداه من سنه ١٥٧٨ التجسديه فتدخل به وتاخذ ما
تجد تحته فالعدد الاحمر هو كميّة الفصح في الشهر الرومي والحرف
الاسود الذي تحته تزيد علي علامة السنه ويكون الحاصل يومه من ايام
السبوع تعد الايام منه الي الاحد الذي بعده وتجمعها علي عدد الفصح
ويكون عدد القيامة في الشهر وكلما انتم واحد من اول الجدولين
يرجع العمل فيبدي من اوله مثال ذلك اذا اردنا ان نعرف علامة سنه ١٥٧١
تجسديّه ونظرنا الي الجدول الذي اسفل الصفحه وهو عدده ثمانيه وعشرين
وهو مبدي من سنه ١٥٦٦ وبدينا منها ومشينا بالعدد في جدول الثمانيه
وعشرين وحصل عددنا في اليو وهو السته عشر وتحته حرف واو وعلمنا
ان علامة تلك هي فزدناها على علامه كانون الثاني وهي ب وكان
الحاصل ثمانيه اسقطنا منها السبعه وبقي معنا واحد وعلمنا ان دخول
كانون تلك السنه هو يوم الاحد وكذلك زدناها علي علامة عيد الدنح
وهي ز وكان الحاصل ثلثه عشر وسقطنا منها السبعه وبقي معنا خمسه
فعرفنا ان عيد دنح تلك السنه يكون يوم الخميس وايضا اردنا ان
تعلم يوم فصح اليهود في تلك السنه وعيد قيامة ربنا فدخلنا في جدول
عدد الذهبي وهو مبدو من ١٥٧٨ سنه تجسديّه فمشينا فيه الي تمام ١٥٧١
وكانت العلامه د وتحتها كب وهو اثنين وعشرين من اذار فعلمنا ان
فصح تلك السنه في اثنين وعشرين من اذار وكان تحته حرف ه زدناه
علي علامة السنه وهي و فكان ١١ فطرحنا السبعه وبقي اربعه فعلمنا
هو يكون الاربعا وهو كب من اذار والخميس كج والجمعه كد والسبت
كه والاحد كو فيكون قد علمنا ان قيامة تلك السنه هي في ستة
وعشرين اذار

FILVM FESTORVM ET IEIVNIORVM, VT INVENIATVR RESVRRECTIO IVGITER.

A

Festum Reſurrectionis, & menſis eius.	Ieiunium Magnum & menſis eius.	Aſcenſio & menſis eius.	Pentecoſte & menſis eius.	Ieiunium Niniue & menſis eius.
22 *Adhar*	2 *Asbat*	30 *Niſan*	10 *Iiar*	12 *Canun poſterioris*
23 *Adhar*	3 *Asbat*	1 *Iiar*	11 *Iiar*	13 *Canun poſterioris*
24 *Adhar*	4 *Asbat*	2 *Iiar*	12 *Iiar*	14 *Canun poſter.*
25 *Adhar*	5 *Asbat*	3 *Iiar*	13 *Iiar*	15 *Canun poſter.*
26 *Adhar*	6 *Asbat*	4 *Iiar*	14 *Iiar*	16 *Canun poſterioris*
27 *Adhar*	7 *Asbat*	5 *Iiar*	15 *Iiar*	17 *Canun poſter.*
28 *Adhar*	8 *Asbat*	6 *Iiar*	16 *Iiar*	18 *Canun poſterioris*
29 *Adhar*	9 *Asbat*	7 *Iiar*	17 *Iiar*	19 *Canun poſter.*
30 *Adhar*	10 *Asbat*	8 *Iiar*	18 *Iiar*	20 *Canun poſterioris*
31 *Adhar*	11 *Asbat*	9 *Iiar*	19 *Iiar*	21 *Canun poſterioris*
1 *Niſan*	12 *Asbat*	10 *Iiar*	20 *Iiar*	22 *Canun poſter.*
2 *Niſan*	13 *Asbat*	11 *Iiar*	21 *Iiar*	23 *Canun poſter.*
3 *Niſan*	14 *Asbat*	12 *Iiar*	22 *Iiar*	24 *Canun poſter.*
4 *Niſan*	15 *Asbat*	13 *Iiar*	23 *Iiar*	25 *Canun poſter.*
5 *Niſan*	16 *Asbat*	14 *Iiar*	24 *Iiar*	26 *Canun poſter.*
6 *Niſan*	17 *Asbat*	15 *Iiar*	25 *Iiar*	27 *Canun poſter.*
7 *Niſan*	18 *Asbat*	16 *Iiar*	26 *Iiar*	28 *Canun poſter.*
8 *Niſan*	19 *Asbat*	17 *Iiar*	27 *Iiar*	29 *Canun poſterioris*
9 *Niſan*	20 *Asbat*	18 *Iiar*	28 *Iiar*	30 *Canun poſter.*

B

C

A

جدول الاعياد والاصوام بوجه القيامة دايمًا

عيد القيامة وشهرها	صوم الكبير وشهره	الصعود وشهره	البنطيقوسطى وشهره	صوم نينوى وشهره
٢٢ اذار	٢ اسباط	٣٠ نيسان	١٠ ايار	١٢ كانون ثاني
٢٣ اذار	٣ اسباط	١ ايار	١١ ايار	١٣ كانون ثاني
٢٤ اذار	٤ اسباط	٢ ايار	١٢ ايار	١٤ كانون ثاني
٢٥ اذار	٥ اسباط	٣ ايار	١٣ ايار	١٥ كانون ثاني
٢٦ اذار	٦ اسباط	٤ ايار	١٤ ايار	١٦ كانون ثاني
٢٧ اذار	٧ اسباط	٥ ايار	١٥ ايار	١٧ كانون ثاني
٢٨ اذار	٨ اسباط	٦ ايار	١٦ ايار	١٨ كانون ثاني
٢٩ اذار	٩ اسباط	٧ ايار	١٧ ايار	١٩ كانون ثاني
٣٠ اذار	١٠ اسباط	٨ ايار	١٨ ايار	٢٠ كانون ثاني
٣١ اذار	١١ اسباط	٩ ايار	١٩ ايار	٢١ كانون ثاني
١ نيسان	١٢ اسباط	١٠ ايار	٢٠ ايار	٢٢ كانون ثاني
٢ نيسان	١٣ اسباط	١١ ايار	٢١ ايار	٢٣ كانون ثاني
٣ نيسان	١٤ اسباط	١٢ ايار	٢٢ ايار	٢٤ كانون ثاني
٤ نيسان	١٥ اسباط	١٣ ايار	٢٣ ايار	٢٥ كانون ثاني
٥ نيسان	١٦ اسباط	١٤ ايار	٢٤ ايار	٢٦ كانون ثاني
٦ نيسان	١٧ اسباط	١٥ ايار	٢٥ ايار	٢٧ كانون ثاني
٧ نيسان	١٨ اسباط	١٦ ايار	٢٦ ايار	٢٨ كانون ثاني
٨ نيسان	١٩ اسباط	١٧ ايار	٢٧ ايار	٢٩ كانون ثاني
٩ نيسان	٢٠ اسباط	١٨ ايار	٢٨ ايار	٣٠ كانون ثاني

B C D

RESIDVVM TABVLÆ. A

10 *Niſan*	21 *Asbat*	19 *Iiar*	29 *Iiar*	31 *Canun poſterioris*
11 *Niſan*	22 *Asbat*	20 *Iiar*	30 *Iiar*	1 *Asbat*
12 *Niſan*	23 *Asbat*	21 *Iiar*	31 *Iiar*	2 *Asbat*
13 *Niſan*	24 *Asbat*	22 *Iiar*	1 *Haziran*	3 *Asbat*
14 *Niſan*	25 *Asbat*	23 *Iiar*	2 *Haziran*	4 *Asbat*
15 *Niſan*	26 *Asbat*	24 *Iiar*	3 *Haziran*	5 *Asbat*
16 *Niſan*	27 *Asbat*	25 *Iiar*	4 *Haziran*	6 *Asbat*
17 *Niſan*	28 *Asbat*	26 *Iiar*	5 *Haziran*	7 *Asbat* B
18 *Niſan*	1 *Adhar*	27 *Iiar*	6 *Haziran*	8 *Asbat*
19 *Niſan*	2 *Adhar*	28 *Iiar*	7 *Haziran*	9 *Asbat*
20 *Niſan*	3 *Adhar*	29 *Iiar*	8 *Haziran*	10 *Asbat*
21 *Niſan*	4 *Adhar*	30 *Iiar*	9 *Haziran*	11 *Asbat*
22 *Niſan*	5 *Adhar*	31 *Iiar*	10 *Haziran*	12 *Asbat*
23 *Niſan*	6 *Adhar*	1 *Haziran*	11 *Haziran*	13 *Asbat*
24 *Niſan*	7 *Adhar*	2 *Haziran*	12 *Haziran*	14 *Asbat*
25 *Niſan*	8 *Adhar*	3 *Haziran*	13 *Haziran*	15 *Asbat* C

١ نيسان

A	٣١ كانون ثاني	٢٩ ايار	١٩ ايار	٢١ اسباط	١ نيسان
	١ اسباط	٣٠ ايار	٢٠ ايار	٢٢ اسباط	١١ نيسان
	٢ اسباط	٣١ ايار	٢١ ايار	٢٣ اسباط	١٢ نيسان
	٣ اسباط	١ حزيران	٢٢ ايار	٢٤ اسباط	١٣ نيسان
	٤ اسباط	٢ حزيران	٢٣ ايار	٢٥ اسباط	١٤ نيسان
	٥ اسباط	٣ حزيران	٢٤ ايار	٢٦ اسباط	١٥ نيسان
B	٦ اسباط	٤ حزيران	٢٥ ايار	٢٧ اسباط	١٦ نيسان
	٧ اسباط	٥ حزيران	٢٦ ايار	٢٨ اسباط	١٧ نيسان
	٨ اسباط	٦ حزيران	٢٧ ايار	١ اذار	١٨ نيسان
	٩ اسباط	٧ حزيران	٢٨ ايار	٢ اذار	١٩ نيسان
	١٠ اسباط	٨ حزيران	٢٩ ايار	٣ اذار	٢٠ نيسان
	١١ اسباط	٩ حزيران	٣٠ ايار	٤ اذار	٢١ نيسان
C	١٢ اسباط	١٠ حزيران	٣١ ايار	٥ اذار	٢٢ نيسان
	١٣ اسباط	١١ حزيران	١ حزيران	٦ اذار	٢٣ نيسان
	١٤ اسباط	١٢ حزيران	٢ حزيران	٧ اذار	٢٤ نيسان
	١٥ اسباط	١٣ حزيران	٣ حزيران	٨ اذار	٢٥ نيسان

Character annorum.	Numerus viginti octo ab anno 1566
I	I
II	II
III	III.IIII
IIII	V
V	VI
VI	VII
VII	I.II
VIII	III
IX	IIII
X	V
XI	VI. VII
XII	I
XIII	II
XIIII	III
XV	IIII. V
XVI	VI
XVII	VII
XVIII	I
XIX	II.III
XX	IIII
XXI	V
XXII	VI
XXIII	VII. I
XXIIII	II
XXV	III
XXVI	IIII
XXVII	V. VI
XXVIII	VII

Iſta linea, quæ minimo auxilio indiget, eſt ad cognoſcendum initum diei Solennitatis Reſurrectionis Domini noſtri. Methodus ingrediendi ad eam eſt, primum, vt ſcias quotus eſt numerus anni, quem quæris, de cyclo aureo incipiente ab (anno) 1578 incarnationis. Cognoſcas etiam characterem anni. Quod ſi is annus fuerit biſextilis, accipe characterem, qui eſt poſt Aſbat. Percurre numeros, donec occurrant in quandam cellam. Et quidem is erit character illius anni, & menſis notatus e regione eius. Exemplum huius rei in anno 1582. Numerauimus in aureo (cyclo) ab anno 1578. Et incidit in V. Character autem VII, & occurrimus XV Niſan. Ea eſt Reſurrectio eius.

Filum Diagrammatis characterum menſium, & Feſtorum ex opinione Surianorum.

TISRI PRIOR I	TISRI POSTERIOR IIII.	CANVN PRIOR VI	CANVN POSTERIOR II
ASBAT V	ADHAR V	NISAN I	IIAR III
HAZIRAN VI	TAMVZ I	AAB IIII	ILVL VII
FESTVM ANNVNTIATIONIS I	FESTVM NATALIS II	FESTVM EPIPHANIÆ VII	INGRESSVS DOMINI IN TEMPLVM VI
PETRVS ET PAVLVS VI	TRANSFIGVRATIO II	ASSVMPTIO DOMINÆ IIII	FESTVM CRVCIS VI

Numerus cycli aurei.	Paſcha Iudaicum in menſe Romano.	Dies Paſcha ex ſeptimana.
I	XXV	I
II	XIII	VI
III	II	II
IIII	XXII	V
V	X	III
VI	XXX	VI
VII	XVIII	IIII
VIII	VII	VII
IX	XXVII	III
X	XV	I
XI	IIII	IIII
XII	XXIV	VII
XIII	XII	V
XIIII	I	I
XV	XXI	IIII
XVI	IX	II
XVII	XXIX	V
XVIII	XXVII	III
IX	VI	VI

1578

هذا الجدول الذي عن يسار الناصر هو لمعرفة وقوع يوم عيد
قيامة ربنا ومعرفة الدخول اليه هي ان تعرف اولا كم هو عدد
السنه التي تطلبه من الدولاب الذهبي المبدو من ١٥٧٨
تجسديه وتعرف ايضا علامة السنه وان كانت تلك السنه
كبيسه فتاخذ لها العلامه التي هي من بعد اسباط وتمشي
العددين الي ان يتلاقون في فرد بيت فذلك يكون قيامة
تلك السنه وشهر معين عندها ومثال ذلك لسنه عر٨ ١٥
وعددنا في الذهبي من سنه ١٥٧٨ افكان في ة وعلامة السنه
ز فالقينا في ١٥ نيسان وهو قيامتها

علامات السنين	العداد الثمانيه وعشرين من سنه ١٥٧٨
ا	ا
ب	ب
٥.ج	ج
ه	٥
و	ه
ز	و
ب.ا	ز
ج	ح
٥	ط
ه	ى
ز.و	يا
ا	يب
ب	يج
ج	يد
٥.ه	يه
و	يو
ز	يز
ا	يح
ج.ب	يط
٥	ك
ه	كا
و	كب
ز.ا	كج
ب	كد
ج	كه
٥	كو
و.ه	كز
ز	كح

جدول صورة علامات الشهور والاعياد براي السريان

تشرين الاول ا	تشرين الثاني ٥	كانون الاول و	كانون الثاني ب
اسباط ه	اذار ه	نيسان ا	أيار ج
حزيران و	تموز ا	الب ٥	ايلول ز
عيد البشاره ا	عيد الموالد ب	عيد الدنح ز	دخول الرب الهيكل و
بطروس وبولص و	التجلي ب	انتقال السيدة ٥	عيد الصليب و

عدد الدولاب الذهبي ١٥٧٨	فصح اليهود في شهر الروم	يوم الفصح من السبوع
ا	كه	ا
ب	يج	و
ج	ب	ب
٥	كب	ه
ه	ى	ج
و	ل	و
ز	يح	٥
ح	ز	ز
ط	كز	ج
ى	يه	ا
يا	٥	٥
يب	كد	ز
يج	يب	ه
يد	ا	ا
يه	كا	٥
يو	ط	ب
يز	كط	ه
يح	كز	ج
يط	و	و

LINEA COGNOSCENDI QVOTA FERIA PASCHA LEGALE IN MENSE ROMANO, & diem Reſurrectionis, & menſem eius Romanum, ab anno Incarnationis MDLXXVIII.

Cyclus aureus incipit ab anno 1888 Alexandreo: & quotieſcunque deſinit & compleuit circuitum, redit ad principium ſuum.

Solenne Paſchatis Character I.	Solenne Paſchatis Character II.	Solenne Paſchatis Character III.	Solenne Paſchatis Character IIII.	Solenne Paſchatis Character V.	Solenne Paſchatis Character VI.	Solenne Paſchatis Character VII.	Paſcha Iudaicum.	Aureus numerus.
31 *Adhar*	30 *Adhar*	29 *Adhar*	28 *Adhar*	27 *Adhar*	26 *Adhar*	1 *Niſan*	XXV	I
14 *Niſan*	20 *Niſan*	19 *Niſan*	18 *Niſan*	17 *Niſan*	16 *Niſan*	15 *Niſan*	XIII	II
7 *Niſan*	6 *Niſan*	5 *Niſan*	4 *Niſan*	3 *Niſan*	9 *Niſan*	8 *Niſan*	II	III
24 *Adhar*	23 *Adhar*	29 *Adhar*	28 *Adhar*	27 *Adhar*	26 *Adhar*	29 *Adhar*	XXII	IIII
14 *Niſan*	13 *Niſan*	12 *Niſan*	11 *Niſan*	17 *Niſan*	16 *Niſan*	15 *Niſan*	X	V
31 *Adhar*	6 *Niſan*	5 *Niſan*	4 *Niſan*	3 *Niſan*	2 *Niſan*	1 *Niſan*	XXX	VI
21 *Niſan*	20 *Niſan*	19 *Niſan*	25 *Niſan*	24 *Niſan*	23 *Niſan*	22 *Niſan*	XVIII	VII
14 *Niſan*	13 *Niſan*	12 *Niſan*	11 *Niſan*	10 *Niſan*	19 *Niſan*	8 *Niſan*	VII	VIII
31 *Adhar*	30 *Adhar*	29 *Adhar*	28 *Adhar*	3 *Niſan*	2 *Niſan*	1 *Niſan*	XXVII	IX
21 *Niſan*	20 *Niſan*	19 *Niſan*	18 *Niſan*	17 *Niſan*	16 *Niſan*	22 *Niſan*	XV	X
7 *Niſan*	6 *Niſan*	5 *Niſan*	11 *Niſan*	10 *Niſan*	9 *Niſan*	8 *Niſan*	IIII	XI
31 *Adhar*	30 *Adhar*	29 *Adhar*	28 *Adhar*	27 *Adhar*	26 *Adhar*	25 *Adhar*	XXII	XII
14 *Niſan*	13 *Niſan*	19 *Niſan*	18 *Niſan*	17 *Niſan*	16 *Niſan*	15 *Niſan*	XII	XIII
7 *Niſan*	6 *Niſan*	5 *Niſan*	4 *Niſan*	3 *Niſan*	2 *Niſan*	8 *Niſan*	I	XIIII
24 *Adhar*	23 *Adhar*	22 *Adhar*	28 *Niſan*	27 *Adhar*	26 *Adhar*	25 *Adhar*	XXI	XV
14 *Niſan*	13 *Niſan*	12 *Niſan*	11 *Niſan*	10 *Niſan*	16 *Niſan*	15 *Niſan*	IX	XVI
31 *Adhar*	30 *Adhar*	5 *Niſan*	4 *Niſan*	3 *Niſan*	2 *Niſan*	1 *Niſan*	XXIX	XVII
21 *Niſan*	20 *Niſan*	29 *Niſan*	18 *Niſan*	24 *Niſan*	23 *Niſan*	22 *Niſan*	XVII	XVIII
7 *Niſan*	13 *Niſan*	12 *Niſan*	11 *Niſan*	10 *Niſan*	9 *Niſan*	8 *Niſan*	VI	XIX

جدول

جدول معرفة كميّة فصح النّاموس في الشهر الرّومي ويوم القيامة وشهره الرومي سنه ١٥٧٨ تجسّديه

دولاب الذهبي يبدا من سنه ١٥٨٨ اسكندريه وكلماتم وكمّل الدور يرجع الى اوّاله

الدور	فصح اليهود	عيد القيامة العلامة ا	عيد القيامة العلامة ب	عيد القيامة العلامة ج	عيد القيامة العلامة د	عيد القيامة العلامة ه	عيد القيامة العلامة و	عيد القيامة العلامة ز
ا	كد	اسر اذار	سر اذار	٩سر اذار	٨سر اذار	٧سر اذاو	٦سر اذار	١ نيسان
ب	يج	عرا نيسان	.سر نيسان	١٩ نيسان	١٨ نيسان	١٧ نيسان	١٦ نيسان	١٥ نيسان
ج	ب	٧ نيسان	٦ نيسان	٥ نيسان	عر نيسان	سر نيسان	و نيسان	٨ نيسان
د	كب	عرسر اذار	سرسر اذار	٩سر اذار	٨سر اذار	٧سر اذار	٦سر اذار	٥سر اذار
ه	ى	عرا نيسان	سرا نيسان	سرا نيسان	١١ نيسان	١٧ نيسان	١٦ نيسان	١٥ نيسان
و	ل	اسر اذار	٦ نيسان	٥ نيسان	عر نيسان	سر نيسان	سر نيسان	١ نيسان
ز	يح	١سر نيسان	.سر نيسان	١٩ نيسان	٥سر نيسان	عرسر نيسان	سرسر نيسان	سرسر نيسان
ح	ز	عرا نيسان	سرا نيسان	سرا نيسان	١١ نيسان	١ نيسان	١ نيسان	٨ نيسان
ط	كز	اسر اذار	سر اذار	٩سر اذار	٨سر اذار	سر نيسان	سر نيسان	١ نيسان
ى	يه	١سر نيسان	سر نيسان	٩ا نيسان	١٨ نيسان	١٧ نيسان	١٦ نيسان	سرسر نيسان
يا	٥	٧ نيسان	٦ نيسان	١٥ نيسان	١١ نيسان	١٠ نيسان	٩ نيسان	٨ نيسان
يب	كد	اسر اذار	سر نيسان	٩سر اذار	٨سر اذار	٧سر اذار	٦سر اذار	٥سر اذار
يج	يب	عرا نيسان	سرا نيسان	٩ا نيسان	١٨ نيسان	١٧ نيسان	سرا نيسان	١٥ نيسان
يد	ا	٧ نيسان	٦ اذار	٥ نيسان	عر نيسان	سر نيسان	سر نيسان	٨ نيسان
يه	كا	عرسر اذار	سرسر نيسان	سرسر اذار	٨سر اذار	٧سر اذار	٦سر اذار	٥سر اذار
يو	ط	عرا نيسان	سرا اذار	سرا نيسان	١١ نيسان	١٠ نيسان	١٦ نيسان	١٥ نيسان
يز	كط	اسر اذار	.سر اذار	٥ نيسان	عر نيسان	سر نيسان	سر نيسان	١ نيسان
يح	كز	١سر نيسان	.سر نيسان	٩سر نيسان	١٨ نيسان	عرسر نيسان	سرسر نيسان	سرسر نيسان
يط	ه	٧ نيسان	سرا نيسان	سرا نيسان	١١ نيسان	١٠ نيسان	٩ نيسان	٨ نيسان

دولاب الذهبي يبدو من ١٨٨٨ سنه اسكندرية وكلماتم وكمّل الدور يرجع الي الاوله

NOTÆ IN COMPVTVM SVRIANORVM.

A

SYRORVM quidem hic Computus, ſed Arabice ſcriptus. Hodie enim Arabiſmus in toto Oriente regnum obtinet. Vnde Syri & Ægyptij non ſolum ſua veteri; ſed & Arabica lingua, quam vulgarem vocant, ſacra celebrant. Maluiſſem Syriace conceptum edere. Sed fruſtra hoc tentaui. Sacerdos, qui hæc Arabice deſcripſit, homo Æthiops in multis errauit. Errores ſuſtulimus, & emendatiorem, quam ille nobis tranſmiſit, edi curauimus. Ideo autem Arabica quoque appoſuimus, vt & diligentiæ noſtræ, & ſtudioſorum deſiderio ſatisfieret, qui non inuiti diſcent, quomodo hæc Arabice enuncientur. B Quod enim in reliquis Computis præſtitimus, cur idem huic inuideremus? Ingenioſi autem ſunt earum nationum Computi, & fere omnes, quia carent litera Dominicali, per characterem anni rem tranſigunt, vt vidiſti in Computo Æthiopico. Tres autem partes ſunt huius. Prima pertinet ad characterem anni: ſecunda ad Paſcha Iudaicum, ſiue Terminum Paſchalem. Tertia ad reliqua ſolennia. Quatuor paginis conſtat. In prima vſus eſt & praxis totius methodi. in ſecunda Solennia: in tertia Tabula vtriuſque cycli cum menſibus. in quarta character Dominicæ Reſurrectionis. Methodus etiam puero obuia. Nam qui cauſſa noſtra curauit ad nos mittendum, accommodauit methodum ritui Latino. quod quidem fit, C ſi ab annis Alexandreis abiicias 311. Tunc habebis annos Chriſti Alexandreos incipientes a Kalendis Octobribus Iulianis. Hoc anno 1596 inibit annus Surianorum Alexandreus 1908. Abiice 311. Remanet annus Chriſti 1597 iniens a Kal. Octobris, quando nos adhuc 1596 putabamus vſque ad Natalem, aut Kalendas Ianuarias. Hic habes in tertia pagina cyclum Solis ab anno Chriſti 1566, Lunarem ab anno 1578 ineuntem. Vtrobique intellige anno vno minus, quam nos putamus, vſque ad Kal. Ianuarias. Proinde cyclus Solis incipit ab anno Alexandreo 1877: Lunaris autem ab anno 1889. Nam omnino annus Alexandreus per 28 diuiſus dat verum annum cycli Solaris Antiocheni. Sed ad methodum cycli Paſchalis D Niceni addenda 12. Itaque annus 1889 auctus 12 vnitatibus, & per 19 diuiſus dat primum cyclum Nicenum. Sic annus 1877 per 28 diuiſus dat primum annum cycli Solaris Seleucidarum, aut Antiochenum. Eſto nobis in exemplum annus Antiochenus 1908 proxime initurus. Volo ſcire characterem illius anni. Diuiſis 1908 per 28, habes annum quartum cycli Solaris Antiocheni. In tertia pagina, in linea cycli Solaris, quæ ipſis vocatur Linea numeri viginti octo, habes

e regione

A e regione quarti anni numerum v. Hic character v cum omnibus regularibus menſium & dierum compoſitus, dabit feriam neomeniarum, & dierum. In laterculo menſium in eadem pagina tertia, habes vnitatem pro Regulari Tiſrin prioris. quæ cum vi dabit feriam ſextam characterem Tiſrin prioris anni 1908 ineuntis. Sic v cum iv charactere Tiſrin poſterioris compoſita, abiectis ſeptem, dat feriam ſecundam Tiſrin poſterioris, ſiue Kalendas Nouembris. Rurſus volo ſcire Terminum Paſchalem eiuſdem anni 1908 congruentem anno Chriſti 1597. Adiectis 12 ex perpetua regula ad 1908, & toto per 19 diuiſo, habeo primum annum cycli. Confero me ad lineam aurei numeri decemnouenalem, quæ in primo anno dat
B xxv menſis Romani, hoc eſt, Adar, quem Arabes Adhar pronunciant. In tertia linea e regione xxv, occurrit vnitas character viceſimæquintæ Adar, quæ cum charactere anni, nempe v compoſita dat feriam vi. Aio igitur hoc anno propoſito 1908 Terminum Paſchalem fore feriam ſextam. Ergo biduo poſt erit Dominica Reſurrectionis, nempe xxvii Adar. Aliter. Terminus eſt xxv Adar. Character anni v. Confero me ad Tabulam iiii. E regione primi anni cycli, ſiue xxv Adar ſub charactere v, in quarto verſu occurrit xxvii Adar. Ergo xxvii Adar erit Dominica Reſurrectionis. Volo nunc ſcire reliqua ſolennia Eccleſiæ Antiochenæ. Huic rei dicata eſt Tabula ii. Paſcha eſt Κανονισμὸς omnium Feſtorum mobi-
C lium. Erit autem Paſcha ἀναςάσιμον 27 Adar, vt iam demonſtratum eſt. In primo verſu paginæ ii habes 27 Adar, ſub Titulo Reſurrectionis. In ſecundo verſu 7 Asbat ſub Titulo ieiunij maioris. Itaque dices introitum ieiunij magni fore vii Asbat, ſiue Februarij. Sic v Ijar erit Aſcenſio. xv eiuſdem Pentecoſte. xvii Canun poſterioris Niniue. Adeo plana methodus omnium etiam in Arabico, vt pluribus explicanda non ſit.

Quod ſi litera, quam inueniſti ſub numero, fuerit gemina) Omiſerat Æthiops Sacerdos has literas geminas, quas nos repoſuimus. Exemplum eſt in anno ſuperiore, qui erat annus 1907, & tertius cycli. Geminus numerus iii, iiii. Prior numerus iii obtinet a
D neomenia Tiſrin prioris, ſiue Kalendis Octobris, ad xxvi Asbat, ſiue Februarij, excluſiue. Hinc ad finem anni vtendum fuit charactere iv. Res patet.

Niniue) Niniue Syriacum idem prorſus cum Niniue Æthiopico, xxi diebus ante Quinquageſimam.

Ingreſſus Domini in Templum) Ea eſt ὑπαπαντὴ Græcorum, Purificatio Romanæ Eccleſiæ, ſecunda Februarij, qui eſt Asbat Syrorum.

Tranſi-

Transfiguratio.) In Arabiſmo eſt Reuelatio التجلي quia in ea A maieſtate oſtenderit ſe diſcipulis tribus, Petro, Iohanni, Iacobo. celebratur autem VI Auguſti, vel Aab.

Aſſumptio) In Arabiſmo eſt Tranſlatio. XV Auguſti.

Feſtum crucis.) In Kalendario Elkupti dicitur وجود الصليب Inuentio crucis, XIV Septemb. Aut me fugit memoria, aut ea eſt Exaltatio aliis Eccleſiis. At in Kalendario horum noſtrorum Surianorum ita legitur ad XIIII Ilul ܥܐܕܐ ܕܫܟܚܬܐ ܕܨܠܝܒܐ εὕρεσις τοῦ ἁγίου σταυροῦ: quemadmodum in Koptitarum etiam Kalendario.

LINEA COGNOSCENDI QVOTA FERIA) كمّية proprie Græce ποσταία: non vtique ποσταία τοῦ μηνὸς, ſed τῆς ἑβδομάδος. Id B enim eſt feria. Lineam vocant τὸν πίνακα, Tabulam, Indicem.

Boni conſule, optime Lector, ſi plus præſtare non potuimus. quod certe facies, ſi candidum animum non opellam noſtram ad examen reuocabis.

HIPPO-

HIPPOLYTI
EPISCOPI
CANON PASCHALIS

ΙΟΥC
ΝΙΑC
ΑΛΜΟΥC
ΙΥΑCΤΡΙΜΥΘΟΝ
ΑΥΠΕΡ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩ
ΑΝΗΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟ
ΚΑΛΥΨΕΩC
ΠΕΡΙ ΧΑΡΙCΜΑΤΩΝ
ΑΠΟCΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟ
CΙC
ΧΡΟΝΙΚΩΝ
ΠΡΟC ΕΛΛΗΝΑC
ΚΑΙ ΠΡΟC ΠΛΑΤΩΝΑ
Η ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟC
ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟC ΠΡΟC CΕ
ΒΗΡΕΙΝΑΝ
ΑΠΟΔΕΙΞΙC ΧΡΟΝΩΝ
ΤΟΥ ΠΑCΧΑ
ΚΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ
ΩΔΑΙΙC ΠΑCΑC ΤΑC ΓΡΑ
ΦΑC
ΠΕΡΙ ΘΥ ΚΑΙ CΑΡΚΟC
ΑΝΑCΤΑCΕΩC
ΠΕΡΙ ΤΑΓΑΘΟΥ ΚΑΙ
ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΚΑΚΟΝ

ΕΤΟΥC. Α̅. ΒΑCΙΛΕΙΑC ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟC ΕΓΕΝΕΤΟ. Η. ΔΙ̅. ΤΟΥ ΠΑCΧΑ ΕΙΔΟΙC ΑΠΡΕΙΛΙΑΙC CΑΒΒΑΤΩ ΕΜΒΟΛΙΜΟΥ ΜΗΝΟC ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΕCΤΑΙ ΤΟΙC ΕΞΗC ΕΤΕCΙΝ ΚΑΘΩC ΥΠΟΤΕΤΑΚΤΑΙ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ΔΕ ΕΝ ΤΟΙC ΠΑΡΩΧΗΚΟCΙΝ ΚΑΘΩC CΕCΗΜΕΙΩΤΑΙ ΑΠΟΝΗCΤΙΖΕCΘΑΙ ΔΕ ΔΕΙ ΟΥ ΑΝ ΕΝΠΕCΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΕΙΔΟΙC ΕΜ. ΑΠΡΕΙ	Ζ	S ΕCΔΡΑ ΚΑΤΑ ΔΑΝΙΗΛ ΚΑΙ Ε	Ε	Δ	ΓΒΑ
⳨ Δ̅. ΝΩ ΑΠΡΕΙ	Δ ΓΕΝΕCΙC ΧΙ	Γ ΡΗΜΩ	Β	Α	ΖSΕ
⳨ ΙΒ ⳨ ΙΑ̅. ΚΑ SS ΑΠΡΕΙ	Α ΕΖΕΧΙΑC	Ζ	S ΙΗΩ ΧC	Ε	ΔΓΒ
ΕΜ. ⳨ Ε̅. ΕΙ ΑΠΡΕΙ	Ζ ΙΩCΕΙΑC	S	Ε	Δ	ΓΒΑ
⳨ Δ̅. ΚΑ ΑΠΡΕΙ	Δ	Γ	Β	Α	ΖSΕ
⳨ ΙΕ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ	Α	Ζ ΕΖΕΚΙΑC ΚΑΤΑ ΔΑ	S	Ε	ΔΓΒ
SS ΝΩΝΑΙC ΕΜ ΑΠΡΕΙ	Ζ	S ΚΑΙ ΙΩCΕΙΑC	Ε	Δ ΙΗCΟΥC ΚΑ·ΔΑ	ΓΒΑ
⳨ Η. ΚΑ ΑΠΡΕΙ	Δ	Γ	Β	Α	ΖSΕ
ΕΜ. ΕΙΔΟΙC ΑΠΡΕΙ	Γ	Β	Α	Ζ	SΕΔ
⳨ Δ. ΝΩ ΑΠΡΕΙ	Ζ	S	Ε	Δ	ΓΒΑ ΕΖΟΔΟC
⳨ ΙΒ ⳨ ΙΑ·ΚΑ SS ΑΠΡΕΙ	Δ	Γ	Β	Α	ΖSΕ
ΕΜ. ⳨· Ε̅ ΕΙ ΑΠΡΕΙ	Γ	Β	Α	Ζ	SΕΔ ΕΝ ΕΡΗΜΩ
⳨· Δ· ΚΑ ΑΠΡΕΙ	Ζ	S	Ε	Δ	ΓΒΑ
⳨. ΙΕ. ΚΑ ΑΠΡΕΙ	Δ	Γ	Β	Α	ΖSΕ
SS. ΝΩΝΑΙC ΕΜ. ΑΠΡΕΙ	Γ ΕΖΟΔΟC ΚΑΤΑ ΔΑΝΙΗΛ	Β	Α	Ζ	SΕΔ ΕCΔΡΑ
⳨ Η. ΚΑ. ΑΠΡΕΙ	Ζ	S ΠΑΘΟC ΧΙ	Δ	Ε	ΓΒΑ

ΕΤΕΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Α
ΚΑΙΣΑΡΟΣ
ΤΩ Α ΑΡΧΗ

ΑΙ ΚΥΡΙΑΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ
ΑΙ ΔΕ ΠΑΡΑΚΕΝΤΗΣΕΙΣ ΔΗΛΟΥΣΙ ΤΗΝ ΔΙΣ ΠΡΟ ΕΞ

Α	Γ	Ε	Ζ
ΠΡ ΙΑ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙS. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙΔ. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙΒ. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ
ΠΡ Η ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ S ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Δ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΝΩ ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Ε ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ι ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Η ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ S. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ ΙΕ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ Α ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ ΙΗ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙS. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ
ΠΡ Δ Ν. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Α ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Η ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΚΑ ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Η ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ ΙΓ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ ΙΑ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Θ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΕΙ ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ S ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Δ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Α. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Δ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Α ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Δ ΝΩ. ΑΠΡ ΚΥ	ΠΡ Ε. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ ΙΔ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙΒ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙΖ ΚΑ. ΜΑΙ ΚΥ	ΠΡ ΙΕ. ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ
ΠΡ Δ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΝΩ ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ζ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ε. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Η ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ S ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Δ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Θ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ ΙΗ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙS ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ Γ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΕΙ ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Η ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΚΑ ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Τ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΝΩ ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ ΙΑ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Θ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ζ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ ΙΒ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Δ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Α ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ζ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ε. ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Δ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Θ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Γ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΚΑ ΑΠΡ. ΚΥ

B

Β	Δ	S
ΠΡ ΙΖ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙΕ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙΓ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ
ΠΡ Ζ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ε ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Α ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Δ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Θ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ζ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Γ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΕΙ ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ ΙΖ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ
ΠΡ Γ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΝΩ ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Α ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Ζ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ ΙΒ. ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ι ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Ζ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ε ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Γ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Γ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΚΑ ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ S ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Γ ΚΑ. ΜΑΡ. ΚΥ	ΠΡ ΙΑ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙS ΚΑ. ΜΑΡ. ΚΥ
ΠΡ Α ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Η ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ S ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Ζ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ε ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Ι ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ ΙΖ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ ΙΕ ΚΑ. ΜΑΙ. ΚΥ	ΠΡ Α ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Α ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Δ ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Α ΝΩ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Ι ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Η ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ ΙΓ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ Γ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΕΙ ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Γ ΕΙ. ΑΠΡ. ΚΥ
ΠΡ S ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Δ ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ	ΠΡ Α ΚΑ. ΑΠΡ. ΚΥ

C

D

A
IN CANONEM PASCHALEM HIPPOLYTI EPISCOPI.

ANNO *Dominico* ∞ DLI *in æde Laurentiana ad Vrbem effoſſa eſt ſtatua marmorea ſedens in Cathedra vtrinque literis Græcis inſcripta. Summa ſcriptionis, Canon Paſchalis, cuius latercula duo: Termini Paſchalis dextra, Dominicæ Reſurrectionis ſiniſtra. Nomen auctoris tacitum prodidit tum methodus* ἑκκαιδεκαετηρίδος, *tum lemmata libro-*
B *rum dextro laterculo appoſita. Quorum omnium auctorem Euſebius, & poſt eum Hieronymus Hippolytum Epiſcopum faciunt. Nobis autem ille Canon dignus viſus eſt, qui non ſolum Romæ, vbi hodie extat, a ſtudioſis legeretur, ſed etiam propter reuerentiam priſcæ Eccleſiæ a nobis illuſtraretur, & hoc noſtrum antiquitatis ſtudium cum vtilitate publica coniungeretur. Scripſit autem Canonem Hippolytus, quo tempore Aſianæ & Europeæ Eccleſiæ de celebratione Paſchatis inter ſe velitabantur. Illæ plenilunij verni, hæ Dominicæ ſecundum plenilunium proxime ſuccedentis rationem habebant. Neutræ tamen effugere poterant, quin Lunam ducem ſequerentur, & cyclum quendam neceſſario inſtituerent, vnde il-*
C *lis plenilunium, his vero Dominica a pleniluuio proxima deprehenderetur. Primus & antiquiſſimus cyclus Paſchalis in Europa fuit Octaeteris, quæ diu in vſu fuit tam Græcis, quam Latinis Eccleſiis, ad tempora filiorum Conſtantini. Cuius Cycli etiam meminit Africanus apud Hieronymum Commentario in Danielem. Octo anni Iuliani ſunt dies bis mille nongenti viginti duo. In his traducuntur neomeniæ nonaginta nouem, hoc eſt, anni octo Lunares: quorum quinque ſunt communes, tres embolimæi: ea quidem lege, vt annus quidem communis ſit dierum* CCCLIIII *præciſe, embolimæus autem totidem, & vno menſe tricenario inſuper. Hac fini orbem Lunæ in epocham anni Solaris redire exiſtimabant, non vtique in eandem feriam: cum hoc non fiat niſi explicitis*
D *ſeptem octaeteridibus, qui fiunt anni quinquaginta ſex. Itaque hac Hebdomade Octaeteridum contenti hactenus eſſe poterant; donec Hippolytus Epiſcopus argutiorem, quam expeditiorem periodum commentus eſt. Vidit ille poſt duas Octaeteridas, quanuis non eandem feriam, tamen proxime antecedentem ſuccedere. Itaque, exempli gratia ſi neomenia, aut cyclus incipiat feria ſeptima, decimus ſeptimus annus incipiet feria antecedenti, hoc eſt, ſexta: triceſimus tertius feria quinta, & ſic deinceps; donec ſepties ſexdecim anni explicentur. Præterea a qua feria*

 incipit

incipit cyclus, ab eadem etiam incipit vltimus annus. Si primus annus, exempli gratia, habeat ſeptimam feriam, ſextus decimus eandem obtinebit. Hoc modo & capite, & calce ſibi tota ſimilis eſt periodus ἑκκαιδεκαετηρική. *Nam ſeries feriarum capitis* Z, ϛ, E, Δ, Γ, B, A, *eadem occurrit in limbo vltimo. Hæc ratio fuit, quare* ἑκκαιδεκαετηρίδα *potius, quam* ὀκταετηρίδα *inſtitueret. quæ omnino puerilis eſt, vt & mediocriter docto paret.* A

Ἔτους Α βασιλείας Ἀλεξάνδρου αὐτοκράτορος ἐγένετο ἡ $\overline{\Delta I}$ τοῦ Πάσχα Εἰδοῖς Ἀπριλίαις, σαββάτῳ, ἐμβολίμου μηνὸς γενομένου. Ἔσται τοῖς ἑξῆς ἔτεσιν καθὼς ὑποτέτακται ἐν τῷ πίνακι. Ἐγένετο δὲ ἐν τοῖς παρῳχηκόσιν, καθὼς σεσημείωται. Ἀπονηστίζεσθαι δὲ δεῖ ὅτ' ἂν ἐμπέσῃ Κυριακή. B

Ἔτους α βασιλείας Ἀλεξάνδρου αὐτοκράτορος.) Is eſt annus Dominicus vulgaris CCXXII, Cyclo Solis VII, Lunæ XIIII. Quædam Chronica, & Faſti Conſulares initium Imper. Alexandri in annum CCXXIIII perperam coniiciunt, quos hæc epoche arguerit. Nam plane Alexander rerum potiri cæpit anno Chriſti 222, VI Iduum Martij, XXXIIII diebus ante epocham huius Hecædecaeteridos.

Ἐγένετο ἡ ΔΙ τοῦ Πάσχα. Dicimus τεσσαρεσκαιδεκάτη, non autem δεκατετάρτη. Quia ergo quaternarius præit, ideo Δ nota quaternarij C prior eſt, quam nota denarij. Sic etiam in ſchedio Samaritano vt plurimum minoris numeri nota præpoſita eſt notæ maioris numeri, hoc eſt, Digiti nota Articuli notæ anteponitur. Minores vero numeros in Græca lingua maioribus præponi ab vndenario, ad vicenarium, nemo dubitat: Latinis autem ab vndenario; ad ſedenarium, & hinc ad vicenarium, maiores numeros præire: quod in idiomate Italico, Hiſpanico, & Gallico retinetur. Raro enim aliter vſurpant auctores Latinitatis: quod libentius decem & ſeptem, decem & octo, decem & nouem, quam Septemdecim, Octodecim, Nouemdecim dicant: quanquam non nego vtrunque vſurpari. Ergo ΔI eſt τεσσαρεσδεκάτη, quaſi IΔ foret δεκατετάρτη. D

ΔI Quartadecima Luna proprie ea eſt, quæ proxime antecedit plenilunium, hoc eſt, paraſceue Azymorum. Quartadecima Dominus paſſus, quæ tunc inciderat in feriam ſextam. Sequenti die plenilunium & ſolenne Azymorum fuit. Atquin auctores Canonum Paſchalium per quartamdecimam ipſum plenilunium intelligunt, quæ tamen potius quintadecima dicenda erat. De hoc non ſemel diximus.

Εἰδοῖς

A Εἰδοῖς Ἀπριλίαις.) Plenilunium Paſchale medium fuit die XIII Aprilis, horis 5. 45′. 28″ poſt meridiem Romæ, feria ſeptima, anno Chriſti vulgari CCXXII. Quæ per omnia Canoni congruunt.

Ἐγγύετο δ' ἐν τοῖς παρῳχηκόσιν) Promittit non ſolum in futurum; ſed in præteritum Canonis conſtantiam. Sed quam auium eum a regione veri egerit Canon ſuus, poſtea dicetur.

Ἀπονηστίζεσθαι δὲ δεῖ.) Ἀπονηστίζεσθαι eſt ſoluere ieiunium. Clemens lib. v, Canone XIX. ἀπὸ δὲ ἑσπέρας πέμπτης, μέχρις ἀλεκτρυοφωνίας ἀπονηστιζόμενοι ἐπιφωσκούσης μιᾶς σαββάτων. Et de eadem re in eodem libro, Canone XII. ἀπονηστεῦσαι δὲ προσέταξε τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, ἀλέκτορος φωνήσαντος. Canones Arabici ad verbum hæc vertentes τὸ ἀπονηστίζεσθαι
B dicunt افطر Heſychius: ΑΠΟΝΗϹΤΙϹΑϹΘΑΙ, τὸ ἀπονηστείας ἐπὶ πρώτην ἐλθεῖν. Hoc eſt, ſoluto ieiunio Paſchali ad Dominicam reſurrectionis peruenire. Hic autem ἀπονηστίζεσθαι noua locutione eſt transferre ieiunium in ſabbatum ſequens. Nam quoties terminus incidit in Dominicam, ſi in illa Dominica celebraretur Paſcha, antecedente Sabbato ieiunandum fuiſſet ex Canone: qui vetat vllo ſabbato ieiunare, præter vnum, id eſt, Sabbatum Paſchatis. Sed quia in termino Paſchali non licet celebrare Paſcha cum Teſſareſcædecatitis, ideo ab illo Sabbato, ad ſequens traducendum ieiunium, & ab ea Dominica in proximam. Vnde vocatur hoc ἀπονηστισμός, hoc eſt,
C tralatio ieiunij. Hic eſt verus huius loci ſenſus. Nam hic ἀπονηστίσασθαι aliter, ac apud Clementem, accipiendum.

Εἰδοῖς Ἀπριλίαις σαββάτῳ.) Epocha Canonis incidit in Sabbatum, vt iam diximus. Sequens annus communis dierum CCCLIIII per ſeptenarium diuiſus relinquit feriam IV. Ideo ſecundo anno Laterculi Terminalis Δ nota feriæ quartæ appoſita. Tertius annus habet feriam primam, quia duo anni communes, videlicet dies DCCVIII per ſeptem diuiſi relinquunt vnitatem. Quarto anno poſt emboliſmum dies ∞ XCVI relinquunt feriam ſeptimam. & ſic deinceps.

Περὶ ιϛ. Περὶ ια.κα. Hic annus eſt biſextilis. Sed quare duæ dies
D continuæ appoſitæ ſint, A.D.XII, & A.D.XI Kal. Apr. cum in reliquis annis biſextilibus hoc non fiat, cauſſam comminiſci non poſſum. quod mihi mirum videtur, præſertim cum ſemper litera C aſſumatur, & ideo XXI Martij, ſiue XII Kal. Apr. Nam eo anno Terminus notatur feria prima: & eſt litera Dominicalis C, cyclo Solis IX. Ergo XXI Martij aſſumitur, non autem XXII. Ita in anno XI inuenies. Ita etiam ſemper in reliquis Heccædecaeteridibus: vbi ſemper XXI, non XX Martij aſſumitur.

SS.) Hoc eſt, Biſextum. Nam S, ſiue ϛ̄, nota ſenarij quæ veteribus Græcis obtinebat ſextum locum in ordine literarum, & Æolibus nota W Teutonici erat, ac Δίγαμμα vocabatur, quod ipſis Æolibus F, non ϛ̄ formaretur. Cadmus enim litteras gentiles, hoc eſt, meras Samaritanas, Græcis publicauit. ϛ̄ autem Samaritanum eſt inuerſum digamma. Porro has notulas duplices SS, infra παρακεντήσεις vocat in Laterculo Dominicali. A

ΓΕΝΕϹΙϹ ΧΙ.) Siue error is fuit fabri ſculptoris, ſiue obſoleuerunt ductus & apices literarum, I perperam pro Y poſitum. ΧΫ igitur, hoc eſt, Χριστοῦ. Hæc autem omnia, quæ incluſa ſunt in cellulis areæ Laterculi, ſunt lectiones ex vtroque Teſtamento, quarum vſus erat eo tempore in Eccleſia. Sed quædam earum ſtatæ ſunt B ex orbe hebdomadum, & eidem diei hebdomadis hærent, aliquando fortaſſe eidem diei menſis: quædam vagæ pro ratione Termini. Vt ecce Γένεσις Χριστοῦ quotannis ex primo Matthæi ἐν προδιανυκτερεύσει, ſiue παραμοναῖς Natalis Chriſti legebatur menſe Pharmuthi, quo tempore quidam natum Dominum putabant, vt ſcribit Clemens Alexandrinus, qui & alias non paucas veterum opiniones variaſque diſceptationes de die natalis Dominici recenſet.

ΕΖΕΧΙΑϹ.) Non eſt ſtata lectio, ſed ad hebdomada Termini Paſchalis pertinet, ex ſecundo Paralipomenon petita, cap. XXX, de C celebratione τοῦ Πάσχα.

ΙΩϹΕΙΑϹ.) Pro Ἰωσίας. Et hæc quoque lectio eiuſdem argumenti de eadem celebritate, ex eodem libro, cap. XXXV. Eadem extat ſecundo Regum, cap. XXII, 21.

ΕΖΟΔΟϹ.) Pro Ἔξοδος. Eiuſdem argumenti, cauſæ celebrationis Paſcha. Exodi XII.

ΚΑΤΑ ΔΑΝΙΗΛ.) Lectio ex Danielis IX, aptiſſima Termino Paſchali. Nam & ibi de ieiunio, & de cæde Meſſiæ.

ΕϹΔΡΑ.) Nempe Ἔσδρα. Puto Eſdræ VI, 19, de celebrando Paſcha. niſi mauis Nehemiæ IX, propter orationem Nehemiæ conuenientem tempori ieiunij, vt illam ſuperiorem Danielis. Quod facile conceſſerim, præſertim cum Eccleſia ſecundum Eſdræ vocet, D quem Iudæi Nehemiæ.

ΚΑΙ Ε.·. ΕΡΗΜΩ.) Lege Καὶ ἐν ἐρήμῳ, Numerorum IX ſine vllo dubio, de celebratione ſolennis Paſchalis in deſerto Sinai.

ΠΑΘΟϹ ΧΙ. Et hic quoque I perperam pro Y notatum. Legendum enim Πάθος ΧΥ. id eſt, Χριστοῦ. Eſt autem ſtata lectio. Nam XXV Martij quidam veterum Chriſtum paſſum putabant, inter quos Auguſtinus.

A Ihω xc. Non dubito, quin autor ſcripſerit ιhc.xc. Ἰησοῦς Χριστός. Sed difficile eſt diuinare, quæ ſit illa lectio. Nam non paucæ in Euangelio illo nomine inſignitæ ſunt. Neque illud liquet, quare tres Lectiones, aut duæ in eadem cellula: niſi id factum ideo, quod Paſchales Lectiones cum ſtatis concurrerent. quod non dubito. Quid enim aliud dicere poſſumus? Sed neque illud ſcio, quare in anno ſeptimo quartæ ἐκκαιδεκαετηρίδος Lectio κατὰ Δανιὴλ feria quarta, quæ anno primo ſecundæ inciderat in ſextam: quare item eodem anno ſeptimo Lectio Ἰησοῦς in IIII, quæ in tertio tertiæ in feria VI. Nam hic neque ἐποχῆς temporis, neque Termini ratio locum habet. Item quare Ἐν ἐρήμῳ in primo ſecundæ, feria VI, cum eadem B Lectio ſit in IIII, anno XII ſeptimi cycli. Quare denique Ἔξοδος anno penultimo primi cycli, feria tertia, & eadem feria prima, anno X vltimi. Hæc omnia mihi ignota, niſi dicamus tempus vtrunque concurrere, ſtatæ lectionis, & Paſchalis; & ſtatas Lectiones mobiliter vſurpari, & mobiles ſtare.

Ihcoyc.) Iohannis XIII, ſine dubio. Nam ſi Chriſtus paſſus XXV Martij, XXII fuit ἡ πέμπτη, qua Agape celebrabatur, hoc eſt, τὸ κυριακὸν δεῖπνον, vt vocatur Canone XXIX Patrum in Trullo, & Canone XLI Patrum Carthaginienſium. Hæc autem lectio vocatur Ἰησοῦς a præcipuo verbo initij capitis, vt ſolet. Πρὸ δὲ ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ὁ Ἰησοῦς, Lectio ſtata eſt κατ᾽ ἐποχήν. Eadem repetitur aliena die anno C ſeptimo quartæ ἐκκαιδεκαετηρίδος propter cauſſam penitus ignotam mihi, cuiuſmodi quædam alia in his cellulis.

∴ιογc ⎫ Puto, εις τογc μετανοιας ψαλμογc.
∴νιας ⎬ vt μετανιας ſit error fabri, pro μετανοιας.
∴αλμογc ⎭ cuiuſmodi alia errata hic ſunt. appellationes autem Pſalmorum ex argumento impoſitas eſſe, nouum non eſt, ſed vetus. In Pſalmos Hippolytum ſcripſiſſe, Hieronymus & Theodoretus teſtantur: ſed vtrum aliquot ſelectos, quales ſunt οἱ τῆς μετανοίας, an totum Pſalterium explicauerit, non meminere. Cum autem ſermones ſcripſerit in Pſalmos, vt ex Theodoreto colligimus, equidem non dubito, quin in ſelectos aliquot ſcripſerit, quales ſunt οἱ μετα- D νοίας & alij. Porro Hippolytum hunc Epiſcopum quidem nominat Euſebius libro VI, cap. XXII Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, ſed cuius vrbis Epiſcopus eſſet, non addidit. Hieronymus ſeſe quæſiſſe quidem, ſed non inueniſſe. Theodoretus in Polymorpho, cum ex eius libris ſæpius multa teſtimonia producat, atque Epiſcopum nominet, vrbem τῆς ἐπισκοπῆς reticuit. Gelaſius Metropoleos Arabum Epiſcopum vocat, Nicephorus Portuenſem. Mirum Hieronymo priſco ſcriptori atque accurato ignotum fuiſſe, quod Nicephorum recentiſſimum

ſcriptorem non fugerit. Multa igitur huius Hippolyti ſcripta ab A
Euſebio, Hieronymo, Theodoreto, Gelaſio recenſentur. ex quibus quædam hic habes.

ITACTPIMYΘON.) Omnino ſcripſerat auctor, ЄIC ЄΝΓΑΣΤΡΙΜΥΘΟΝ, aut, ſi mauis, ЄΓΓΑCΤΡΙΜΥΘΟΝ. Iſte Hippolytus raro ſuſcepit integrum librum Scripturæ interpretandum, ſed ſelectum argumentum. Sic ſupra diximus peculiare opus *εἰς ψαλμοὺς μετανοίας* ſcripſiſſe. Sic ſcripſit de Anna & Helcana ex primo Samuelis, non in primum Samuelis. Sic de Pythoniſſa ex eodem libro. Ita etiam proculdubio ſcripſerat *εἰς ἐγγαστρίμυθον* illam *παιδίσκην ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος*, Actorum XVI. niſi mauis, quæ auctores Eccleſiaſtici narrant ab eo ſcripta de Pythoniſſa, ad hanc potius, quam ad illam B
Samuelis referenda eſſe. quod non inuitus conceſſerim, & quidem puto verius eſſe.

Ὑπὲρ τοῦ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίου καὶ ἀποκαλύψεως.) Apologiam ergo ſcripſit pro Euangelio ſecundum Ioannem contra Alogianos, qui Euangelium illud reiiciebant: vnde nomen illis, propter illud, *ἐν ἀρχῇ ἦν λόγος*. Item ſcripſit Apologiam pro Apocalypſi, in quam qui olim, & quid dixerint, & ſcripſerint, vide Euſebium. quæ quia nota ſunt, & vulgatiſſima, producere intempeſtiuum putauimus. Sane de Apocalypſi eum ſcripſiſſe teſtatur & Hieronymus. quod nihil aliud fuiſſe ſuſpicio eſt, quam hunc apologeticum libellum. C

Περὶ χαρισμάτων.) Et hoc quoque fuit ſelectum argumentum ex cap. XII. prioris ad Corinthios. vt verum ſit, quod diximus, raro integros illum Scripturæ libros, ſed eximia quædam ex illis tractaſſe.

Ἀποστολικὴ παράδοσις.) *Περὶ ἀποστολικῆς παραδόσεως* vide Irenæum libro III. cap. II, & III. Nam id ipſum argumentum eſt, quod in ſuo opere tractabat Hippolytus. Habes & apud Euſebium, Auguſtinum & alios.

ΧΡΟΝΙΚΩΝ.) Erratum ſculptoris. Nam eſt *Χρονικὸν*, per *ο μικρόν*.

Πρὸς ἕλληνας.) Ad Gentes, aut in Gentes, vt Clemens, Athenagoras, Iuſtinus, Minutius Felix, Arnobius, Firmicus, Lactantius, D
Cyrillus, & nouiſſimus omnium iam adulto Chriſtianiſmo Auguſtinus.

ΚΑΙ ΠΡΟC ΠΑΤΩΝΑ.) *πρὸς Πλάτωνα* ſcripſerat Hippolytus. Nam *τὸ περὶ τοῦ παντὸς*, quid tractarit, indicat: & notius, quam vt explicetur. *πρὸς Πλάτωνα* ſic accipiendum, vt *πρὸς ἕλληνας*, cum contra eorum ritus, & religionem ſcripſerit. ſic ſcripſit contra *τὸ πᾶν τοῦ Πλάτωνος, καὶ τοῦ Παρμενίδου.*

Προτρε-

A Προτρεπτικὸς πρὸς Σεβηρεῖναν.) Scripſerat Epiſtolam ad quandam Reginam, vt refert Theodoretus. Ego non aſſero hanc eſſe Seuerinam, quæ illi regina dicitur, ſed neque pertendam, ſi quis ita exiſtimet.

Ἀπόδειξις χρόνων τοῦ Πάσχα, καὶ τὰ ἐν τῷ πίνακι.) Ἀπόδειξις quidem illa periit. Πίναξ autem ſupereſt is, quem in manibus nunc habemus, quem etiam κανόνα vocat Euſebius, qui & ἀποδείξεως, & κανόνος ita meminit: Καὶ τὸ περὶ τοῦ Πάσχα πεποίηται σύγγραμμα. ἐν ᾧ καὶ τῶν χρόνων ἀναγραφὴν ἐκθέμενος, καί τινα κανόνα ἑκκαιδεκαετηρίδος περὶ τοῦ Πάσχα προθεὶς ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος Ἀλεξάνδρου αὐτοκράτορος τοὺς χρόνους περιγράφει.

B ΚΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ.) Maluimus legere καὶ τὰ vt iam indicauimus, cum aliud ſit ἀπόδειξις, aliud πίναξ. Alioqui ſuſpicari poſſes auctorem ſcripſiſſe, καθὰ ἐν τῷ πίνακι. Sed, vt dixi, ἀπόδειξις, & πίναξ longe diuerſa: & ἀποδείξεως manifeſte meminit Euſebius, vt iam monuimus.

ΩΔΑΙΙϹ ΠΑϹΑϹ ΤΑϹ) ΩΔΑΙ ЄΙϹ ΠΑϹΑϹ ΤΑϹ ΓΡΑΦΑϹ. Sic Gregorius Nazianzenus quædam Epigrammatia in omnes libros ſacros, quæ ſunt quaſi περιοχαὶ, &, vt vulgo loquuntur, argumenta librorum. Eiuſmodi videntur fuiſſe hæ ᾠδαί.

Περὶ θεοῦ καὶ σαρκὸς ἀναστάσεως.) Non dubito, quin Titulus ab ipſo auctore ita conceptus fuerit, Περὶ θεοῦ χριστοῦ, καὶ σαρκὸς ἀναστάσεως. Intelligendum enim de libro de duabus naturis Chriſti, quem ab
C Hippolyto conſcriptum fuiſſe, auctor Theodoretus. Præterea ſeparata ſunt argumenta, περὶ Θεοῦ Χριστοῦ, item περὶ σαρκὸς ἀναστάσεως. Ideo & duo diuerſa opera. Vide Tertullianum de carne Chriſti, & de Reſurrectione.

Περὶ τ' ἀγαθοῦ, καὶ πόθεν τὸ κακόν.) In Florinum presbyterum æqualem illorum temporum, qui Deum mali auctorem faciebat. Ideo excommunicatus a Victore Romano. Auctor Euſeb. lib. v. cap. xv. Hiſtor. Eccleſ. Origenes II libro in Iob, Deum mali auctorem negat, tangens, vt puto, hanc huius Florini hæreſin, & cum Hippolyto noſtro ſentiens:

D Ἔτει Ἀλεξάνδρου Καίσαρος τῷ ᾱ ἀρχῆ.
Αἱ κυριακαὶ τοῦ Πάσχα κατ' ἔτος.
Αἱ δὲ παρακειμένης διδοῦσι τὴν δὶς πρὸ ἕξ.

Ἔτει Ἀλεξάνδρου Καίσαρος τῷ ᾱ ἀρχῆ.) Euſebius: καί τινα κανόνα ἑκκαιδεκαετηρίδος περὶ τοῦ Πάσχα προθεὶς ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος Ἀλεξάνδρου αὐτοκράτορος τοὺς χρόνους περιγράφει. Mira locutio. ἐπὶ τὸ πρῶτον ἔτος, pro, ἐπὶ τοῦ πρώτου ἔτους. Ita etiam loquitur lib. IIII eiuſdem operis, cap. XII. ἐπὶ τὸ δεύτερον τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, ὁ παρὰ πολλοῖς

εἰσέτι

εἰς ἔτι νῦν βεβοημένος ἐγνωρίζετο Νάρκισσος. Hic ἐπὶ τοῦτον dixit pro ἐπὶ τούτου, niſi mendoſus eſt Codex. Quare ignoſcendum doctiſſimo ſcriptori Hieronymo, qui ex Euſebio ad verbum vertens ita ſcribit: *Rationem Paſchæ, & temporum, Canonemque ſcripſit, vſque ad primum annum Alexandri Imper.* XVI *annorum circulum, quam* ἑκκαιδεκαετηρίδα *vocant.* Canon enim non in primum annum Imp. Alexandri deſinit, ſed ab eodem incipit. Nam ridiculum eſt, Canones aſtronomicos ad epocham vſque temporum ſcribi, potius quam ab epochâ. Sed tam falſus eſt in ea re Hieronymus, quam in iis, quæ in Euſebio ſequuntur, vertendis. Scribit Euſebius Hippolytum quædam commentatum εἰς ἑξαήμερον, καὶ εἰς τὰ μετὰ τὴν ἑξαήμερον. Hieronymus autem nomine τοῦ ἑξαημέρου totum librum Pentateuchi, quem Geneſin vocamus, intelligit. Conſequenter nomine τῶν μετὰ τὴν ἑξαήμερον librum ſecundum Moſis, hoc eſt, Exodum. Atqui ἑξαήμερον ſcriptores Eccleſiaſtici id vocant, quod Iudæi מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית hoc eſt, Acta creationis, quæ primo capite Geneſeos traduntur: cuius argumenti extant VI libri Ambroſij titulo Hexaemeri. idque opus magna ex parte ex Græcis verbatim tranſtulit. Quare τὰ μετὰ τὴν ἑξαήμερον intelliguntur de Paradiſo, de arbore ſcientiæ, de lapſu hominis, Capite ſecundo.

Αἱ κυριακαὶ τοῦ Πάσχα κατ' ἔτος) Quemadmodum in altero Laterculo ratio ἑκκαιδεκαετηρίδος poſtulat, vt feriarum ſucceſſio in Termino Paſchali a ſeptima feria ad primam progrediatur, ſic eadem ratio exigit, vt in hoc laterculo literæ Dominicales ſecundum ordinem Alphabeti ſeſe conſequantur. Si primus annus primi cycli eſt F, ſecundi erit G, tertij A, quarti B: & ſic deinceps. Itaque propter hanc argutiam conſequentiæ feriarum, ἑκκαιδεκαετηρίδα potius, quam ὀκταετηρίδα elegit Hippolytus.

Αἱ δὲ παρακεντήσεις.) Verbum Criticorum παρακεντεῖν, ἀποκεντεῖν, παρασίζειν, ἀποσίζειν. Intelligit autem notulas ς̄ς̄, quas miror hic omiſſas, cum admoneamur etiam huic laterculo appoſitas fuiſſe. Nam vtique apponendæ erant.

Τὴν δὶς πρὸ ἕξ.) Hoc eſt, δίσεκτον, Biſextum. ς̄ enim, aut ς ſunt ſex, & ς̄ς̄ ſunt δὶς ἕξ.

Πρὸ ῑᾱ Κα. Μαΐ. κυ.) Res vetuſtiſſima, obſeruanda in primis. Quoties terminus Paſchalis incidit in Sabbatum, fiebat tranſlatio ab eo Sabbato, in proximum; quod eſſet proprie ἀπονηστισμός: id eſt, tranſlatio ieiunij a Sabbato ad Sabbatum. Quare vt hoc caſu proprie vſurpatur ἀπονηστισμὸς, ita improprie, quando terminus incidit in Dominicam: de quo ſupra. Quoties igitur in hoc Canone Terminus incurrit in Sabbatum, ſemper octo diebus differtur Paſcha: cuius antiqui-

A antiquitatis vt exempla rara ſunt, ita rationem eius rei ex Victorino petere poſſumus: qui in Prologo ſuæ magnæ periodi ita ſcribit: *Sin autem die Sabbati plenilunium eſſe contigerit, & conſequenti Dominico Luna decimaquinta reperiri, eadem Hebdomade traſmiſſa, in alterum diem Dominicum, id eſt, Lunam viceſimam ſecundam, transferri debere Paſcha dixerunt, ne minus eiuſdem Dominici peragendo myſterio deſtinarent, quam ſextamdecimam, nec amplius, quam viceſimam ſecundam Lunam aliquando reciperent, eligentes potius in Lunam viceſimam ſecundam diem feſti Paſchalis extendi, quam Dominicam Paſſionem ante Lunam quintamdecimam vllatenus inchoari.* Tam notabile monumentum vetuſtatis non poterat magis idoneum interpretem B nanciſci. Ergo in illa priſca Eccleſia mos erat, nunquam Paſcha in XV Niſan celebrare. At poſterior Eccleſia poſt XIV, ad XXI incluſiue rite celebrari poſſe ſciuit. vt apud illum Clementem lib. V. ιζ. ἐπιτηρῶντες ἕως εἰκάδος πρώτης σελήνης, ὅπως μὴ ἐν ἑτέρᾳ ἑβδομάδι ἐκπέσῃ ἡ τεσσαρεσκαιδεκάτη τῆς σελήνης. & reliqua. Hoc igitur proprie eſſet ἀπονηστισμός, vt diximus, cum Terminus incidit in Sabbatum, & illo Sabbato non ieiunatur, ſed ſequenti. Nullo enim Sabbato ieiunabatur, præterquam illo, quod Reſurrectionis Dominicam antecedit. Clemens lib. VI. κβ. ἓν δὲ μόνον σάββατον ὑμῖν φυλακτέον ἐν ὅλῳ τῷ ἐνιαυτῷ, τὸ τῆς τοῦ κυρίου ταφῆς, ὅπερ νηστεύειν προσήκει, ἀλλ' οὐχ ἑορτάζειν. & Canon nomine Apoſtolorum: εἴ τις κληρικὸς εὑρεθείη τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ νηστεύων, ἢ τῷ σαββάτῳ, C πλὴν τοῦ ἑνός, ἢ μόνου, καθαιρείσθω. Ergo cognitionem huius vetuſtæ rei Hippolyto noſtro vni acceptam referimus. Quod autem Paſcha nunquam XV Luna celebraretur, habemus illuſtre exemplum in X libro Gregorij Turonenſis, anno Chriſti 588, cyclo Solis IX, Lunæ XIX, in quo Terminus fuit XVII Aprilis, Sabbato. Paſcha non eſt celebratum XVIII, in XV Luna, ſed XXIIII in XXII Luna. Profecto ille locus Gregorij vel doctiſſimis faceſſere negotium poſſit abſque huius antiquitatis cognitione, de qua nulli recentiorum ne ſuboluiſſe quidem puto. Hoc fiebat, ne ſolennitas Chriſtiana cum Iudaica concurreret.

LATER-

LATERCVLVS TERMINALIS.

		A		B		C		D		E		F		G	
1	13 A	14	13 A	11	16 A	8	19 A	5	23 M	2	26 M	18	30 M	15	2 A
2	2 A	15	2 A	12	5 A	9	8 A	6	11 A	3	14 A	19	18 A	16	22 M
3	21 M	16	22 M	13	25 M	10	28 M	7	31 M	4	3 A	1	6 A	17	10 A
4	9 A	17	10 A	14	13 A	11	16 A	8	19 A	5	23 M	2	26 M	18	30 M
5	29 M	18	30 M	15	2 A	12	5 A	9	8 A	6	11 A	3	14 A	19	18 A
6	18 M	19	18 A	16	22 M	13	25 M	10	28 M	7	31 M	4	3 A	1	6 A
7	5 A	1	6 A	17	10 A	14	13 A	11	16 A	8	19 A	5	23 M	2	26 M
8	25 M	2	26 M	18	30 M	15	2 A	12	5 A	9	8 A	6	11 A	3	14 A
9	13 A	3	14 A	19	18 A	16	22 M	13	25 M	10	28 M	7	31 M	4	3 A
10	2 A	4	3 A	1	6 A	17	10 A	14	13 A	11	16 A	8	19 A	5	23 M
11	21 M	5	23 M	2	26 M	18	30 M	15	2 A	12	5 A	9	8 A	6	11 A
12	9 A	6	11 A	3	14 A	19	18 A	16	22 M	13	25 M	10	28 M	7	31 M
13	29 M	7	31 M	4	3 A	1	6 A	17	10 A	14	13 A	11	16 A	8	19 A
14	18 M	8	19 A	5	23 M	2	26 M	18	30 M	15	2 A	12	5 A	9	8 A
15	5 A	9	8 A	6	11 A	3	14 A	19	18 A	16	22 M	13	25 M	10	28 M
16	25 M	10	28 M	7	31 M	4	3 A	1	6 A	17	10 A	14	13 A	11	16 A

LATERCVLVS DOMINICALIS.

	I.			II.			III.			IIII.			V.			VI.			VII.		
		H	R		H	R		H	R		H	R		H	R		H	R		H	R
1	F	21 A	21 A	G	15 A	22 A	A	16 A	23 A	B	17 A	27 M	C	18 A	28 M	D	19 A	5 A	E	20 A	6 A
2	E	6 A	6 A	F	7 A	7 A	G	8 A	15 A	A	9 A	16 A	B	10 A	17 A	C	4 A	25 A	D	5 A	29 M
3	DC	28 M	28 M	ED	29 M	29 M	FE	23 M	31 M	GF	24 M	7 A	AG	25 M	8 A	BA	26 M	9 A	CB	27 M	17 A
4	B	17 A	17 A	C	11 A	8 A	D	12 A	23 A	E	13 A	20 A	F	14 A	24 M	G	15 A	1 A	A	16 A	2 A
5	A	2 A	2 A	B	3 A	3 A	C	4 A	11 A	D	5 A	12 A	E	6 A	13 A	F	31 M	21 A	G	1 A	22 A
6	G	25 M	22 A	A	26 M	26 M	B	20 M	27 M	C	21 M	4 A	D	22 M	5 A	E	23 M	6 A	F	24 M	7 A
7	FE	13 A	13 A	GF	7 A	14 A	AG	8 A	15 A	BA	9 A	23 A	CB	10 A	24 A	DC	11 A	28 M	ED	12 A	29 M
8	D	29 M	29 M	E	30 M	6 A	F	31 M	7 A	G	1 A	8 A	A	2 A	9 A	B	27 M	17 A	C	28 M	18 A
9	C	18 A	18 A	D	19 A	19 A	E	20 A	23 M	F	21 A	31 M	G	15 A	1 A	A	16 A	2 A	B	17 A	10 A
10	B	10 A	10 A	C	4 A	11 A	D	5 A	12 A	E	6 A	20 A	F	7 A	21 A	G	8 A	22 A	A	9 A	26 M
11	AG	25 M	25 M	BA	26 M	2 A	CB	27 M	3 A	DC	28 M	4 A	ED	29 M	12 A	FE	23 M	13 A	GF	24 M	14 A
12	F	14 A	14 A	G	15 A	15 A	A	15 A	23 A	B	17 A	27 M	C	11 A	28 M	D	12 A	5 A	E	13 A	6 A
13	E	6 A	6 A	F	31 M	7 A	G	1 A	8 A	A	2 A	16 A	B	3 A	17 A	C	4 A	18 A	D	5 A	26 A
14	D	22 M	26 A	E	23 M	30 M	F	24 M	31 M	G	25 M	1 A	A	26 M	9 A	B	20 M	10 A	C	21 M	11 A
15	CB	10 A	10 A	DC	11 A	18 A	ED	12 A	19 A	FE	13 A	20 A	GF	7 A	24 M	AG	8 A	1 A	BA	9 A	2 A
16	A	2 A	2 A	B	27 M	3 A	C	28 M	4 A	D	29 M	12 A	E	30 M	13 A	F	31 M	14 A	G	1 A	22 A

Pulcherrimum igitur eſt hoc ſanctæ vetuſtatis pignus, in quo operam non luſimus, cum ex illo didicerimus, quæ aliunde non poteramus. Quam vitioſa autem ſit ratio octaeteridis, ex iis, quæ ſubiecimus, cognoſcere potes. Primum enim poſuimus Laterculum Terminalem, cuius octo columnæ: prima continet terminum Paſchalem totius Heccædecaeteridos Hippolyteæ, quomodo Græce in lapide concepta eſt. Reliquæ ſeptem columnæ conſtant binis verſibus. Prior verſus continet numerum aureum, alter verum terminum Paſchalem illius ſæculi vno die ſeriorem, quam Dionyſianum. Nam Terminus primi anni ponitur ab ipſo Hippolyto XIII Aprilis, recte, qui a Dionyſio XII eiuſdem. In hoc Laterculo Terminali vides vitium Heccædecaeteridos, ex collatione enneadecaeteridos. Mira enim eſt diſcrepantia: quod & puero patet, & Laterculum ipſum loquitur.

A loquitur. Præterea in ſexto anno Terminus ponitur in 18 Martij, quatuor diebus ante æquinoctium illius ſæculi, quod erat in XXII Martij, neque tacuit ille, qui nomine Clementis Canones ſcripſit libro V. ιζ. ὑμεῖς δὲ φυλάσσετε ἀκριβῶς τὴν ἰσημερινὴν τροπὴν τῆς ἐαρινῆς ὥρας, ἥτις γίνεται δευτέρᾳ καὶ εἰκάδι τοῦ δωδεκάτου μηνός, ὅς ἐστι Δύστρος. At ſæculo Apoſtolorum erat τρίτῃ καὶ εἰκάδι. Sequitur Laterculus Dominicalis ſeptem Columnarum ſingulæ trinum verſuum. In primo verſu litera Dominicalis. In ſecundo Dominica Paſchalis Hippolyti, quod in fronte litera H notat. In tertio Dominica Paſchalis recta, quod litera frontalis R indicat. Diſcrepantia vtriuſque vt ſumma, ita manifeſta. neque opus eſt indice. Sed quæ de vitio Octaeteridos dici potue-
B runt, plene ſatisfecimus libro ſecundo. Nam ibi de Octaeteride Chriſtiana agitur ex Epiphanio: quam duplicatam Hippolytus putauit conuenire rectæ rationi. In Laterculo Dominicali Græco fraus eſt a ſculptore, ſiue quadratario. In ſecunda Heccædecaeteride anno nono vitioſe ſculptum πρ Γ. ΚΑ. ΜΑΡ. Legendum πρ ΙΓ. ΚΑ. ΜΑΙ. In vltimo anno tertiæ pro πρ Θ. ΚΑ. Lege: πρ Ε. ΚΑ. Et fortaſſe ita ſculptum eſt, ſed male a legentibus exceptum. Nam Θ cum Ε magnam affinitatem habet. Anno VIII ſextæ vitium ab auctore, non a quadratario. πρ S. ΕΙ. ΑΠΡ. Eſt hallucinatio. Terminus Paſchalis poſitus eſt in XXV Martij, vt eſt in laterculo Terminali. Litera Dominicalis erat B. Ergo XXVII Martij Paſcha ſtatuendum. Pro S. ΕΙ. Legendum
C S. ΚΑ. In ſequenti anno vitium a quadratario πρ Ιϛ. ΚΑΛ. ΜΑΡ. Legendum enim ΜΑΙ. In penultimo anno eiuſdem πρ Γ. ΕΙ. ΑΠΡ. Lege πρ S. ΕΙ. ΑΠΡ. In hac autem octaeteride non raro Paſcha contingit ante æquinoctium: quod vitium poſtea correctum a Dionyſio Epiſcopo. cuius Epiſtolæ meminit Euſebius: ἐν ᾗ καὶ κανόνα ἐκτίθεται ὀκταετηρίδος, ὅτι μὴ ἄλλοτε ἢ μετὰ τὴν ἐαρινὴν ἰσημερίαν προσήκει τὴν τοῦ Πάσχα ἑορτὴν ἐπιτελεῖν παριστάμενος, nimirum ſecundum Canonem: εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος τὴν ἁγίαν τοῦ Πάσχα ἡμέραν πρὸ τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας μετὰ Ἰουδαίων ἐπιτελέσει, καθαιρείσθω. Sed cum octaeteridum, & cyclorum & periodorum Paſchalium modus non eſſet, decretũ Concilio Carthaginienſi, vt Paſcha indiceretur a metropolitano. Canon XXXIV, LXXIV.
D idque μὴ ἐν στενῷ χρόνου διαστήματι, ſed longe ante. Quare & idem ſancitur Concilio Braccarienſi ſecundo: *vt ſuperuenturi ipſius anni Paſcha quo Kalendarum die, vel quota Luna debeat ſuſcipi, a Metropolitano Epiſcopo intimetur: quod cæteri Epiſcopi, vel reliquus Clerus breuiculo ſubnotantes vnuſquiſque in ſua Eccleſia, adueniente natalis Domini die, poſt Euangelicam lectionem populo annuncient.* In Concilio Autiſſiodorenſi, Canone II: *Vt omnes presbyteri ante Epiphaniam miſſos ſuos dirigant, qui eis de principio quadrageſimæ nuncient, & in ipſa*

Epiphania ad populum indicent. Idem Canone IIII Concilij IIII Toletani. Sed cum etiam in prouinciis & Metropolibus oriretur dubitatio de Paſcha, vltimum perfugium erat Eccleſia Alexandrina. Leo Papa LXXII Epiſtola ad Martianum Aug. *Studuereque ſancti Patres occaſionem huius erroris auferre, omnem hanc curam Alexandrino Epiſcopo delegantes: quoniam apud Ægyptios huius ſupputationis antiquitus tradita eſſe videbatur peritia, per quam qui annis ſingulis dies prædictæ ſolennitatis eueniret, ſedi Apoſtolicæ indicaretur: vt huius ſcripti ad longinquiores Eccleſias indicium generaliter percurreret.* Inde Cyrillus Alexandrinæ vrbis Epiſcopus ad Africanam ſynodum ita ſcribit: Περὶ δὲ τοῦ Πάσχα, ὡς ἐγράψατε, ἀγγέλλομεν ὑμῖν τῇ πρὸ δέκα ἑπτὰ καλανδῶν Μαΐων ἡμᾶς ἐπιτελέσοντας τῇ ὑπεισερχομένῃ Ἰνδικτιῶνι. B ΗΥΠΟΓΡΑΦΗ. Ο. ΘΕΟΣ. ΚΑΙ Ο. ΚΥΡΙΟΣ. ΗΜΩΝ. ΤΗΝ. ΑΓΙΑΝ. ΣΥΝΟΔΟΝ. ΦΥΛΑΞΑΙ. ΟΠΕΡ. ΕΥΧΟΜΕΘΑ. ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΙ. ΑΔΕΛΦΟΙ. Annus ille, quo ſcribebat, erat CCCCXXII Chriſti, vt hodie putamus. Sequenti anno CCCCXXIII Paſcha διαστάσιμον celebratum XV Aprilis, cyclo Solis XII, Lunæ VI. Sed ad Gallos neſcio an hæ Octaeterides, & ἑκκαιδεκαετηρίδες peruenerint. Certe eos cyclo magno Victoris etiam infra tempora Caroli Magni vſos conſtat. In Concilio IIII Aurelianenſi, Canone primo ita decretum fuit: *Placuit itaque, Deo propitio, vt ſanctum Paſcha ſecundum Laterculum Victoris (Victorij) ab omnibus Sacerdotibus vno tempore celebretur. quæ feſtiuitas ſingulis Epiphaniorum diebus in Eccleſia populis* C *denuncietur.* Atque vt vno verbo dicam, vereor, vt illa Heccædecaeteris Hippolytea vnquam recepta fuerit, cum tot abſurda in illa relicta ſint. Nam alioquin octaeterides Paſchales fuiſſe nouimus ex Epiſtola Dionyſij Epiſcopi, de qua ſupra, & ex Epiphanio, eiuſque rationes libro ſecundo diſcuſſimus. Quare vero periodus Dionyſiana Victorianam in Gallia excludere non potuerit, neſcio. vt neque cauſſas ſcimus periodi cuiuſdam Paſchalis, quam in Petrocoriis vidimus vna cum C.V.P. Pithœo noſtro, anno 1583. Auguſtæ Veſunnæ Petrocoriorum vetuſtiſſimum ſplendorem teſtantur adhuc eximiæ priſcorum monimentorum reliquiæ, Inſcriptiones, Amphitheatrum, Turris admirandi operis, quæ ſola retinet nomen D Veſunnæ. Tam claræ vrbi multum quidem nocuit tempus, ſed longe magis ſuperiorum bellorum ciuilium licentia deformata fuit. Nam & Epiſcopium, quod ampliſſimum erat, & Baſilica Stephani euerſa ſunt. In ea Baſilica, in dextro latere Altaris maioris inſculptæ erant Dominicæ Paſchales litera meliore, quam vt longe infra tempora Iuſtiniani deſcriptæ videantur. Titulus ita conceptus eſt: HOC EST PASCHA SINE TERMINO ET NVMERO CVM

FINIE-

A finierit a capite reincipe marcivs xxiiii ap: xii| ap: iiii| ap: xxiiii| ∴ iiii| mp xxxi| ap. xx| & ita deinceps. In fine autem, mr. xxvii. ap. xvi| mp. xxxi| ap. xx. Et mediocriter docto paret initium eſſe a cyclo Paſchali Dionyſiano xvi, Solari xxiiii. Quare incipit aut ab anno Chriſti xv, aut 547. Deſinit autem in anno cv, vel 637. cyclo Paſchali xi, Solari ſecundo. Interuallum, anni xc. Sed videntur deeſſe aliquot Dominicæ, non tamen, vt multo longior concepta periodus fuerit. Quare ſuſpicor fuiſſe tantum periodum Cyrilli, aut Theophili annorum xcv. Quod autem dicit, *Hoc eſt, Paſcha ſine Termino & numero*, intellige, in eo Laterculo Dominicas tantum Paſchales com-
B prehendi, nulla mentione Termini Paſchalis, & numeri aurei: quod quidem verum eſt, & res ipſa indicat.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ. A

Ὁ Ἀριθμὸς ἐτῶν ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι τοῦ τῆς ἐνεστώσης ΙΔ ἰνδικτιῶνος ἔτους λα' τῆς βασιλείας Ἡρακλείου τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσίν τε καὶ ψῆφον ͵ϛρλγ'. τῶν γὰρ ταῦτα εἰς κή μερίζειν γινώσκεται τὸ τοῦ ἡλίου ἔτος, καὶ πάλιν εἰς ιθ', τὸ τῆς σελήνης.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΕΠΑΚΤΩΝ.

Ἐπακταὶ ἡλίου εἰσὶν ἡ παρὰ μίαν ἑβδομαδικὴ ἡμέρα τῆς πρώτης τοῦ Ἀπριλλίου μηνός. ὡς, φέρε εἰπεῖν, ἐν τῷ παρόντι ἔτει, ἡ παρὰ μίαν ἑβδομαδικὴ ἡμέρα, ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ πρώτη τοῦ Ἀπριλλίου μηνός, ἐστὶν ἡ ϛ' τῆς ἑβδομάδος, ἤγουν ἡ παρασκευή. Ἄλλως. Ἐπακταὶ ἡλίου, ἐστὶν ἡ ποσταία ἑβδομαδικὴ τῆς τελευταίας Μαρτίου. B

ΠΟΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΕΤΩΝ ΑΝΕΠΑΚΤΑ ΤΥΓΧΑΝΕΙ.

Ἀνέπακτα ἡλίου ἔτη τὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἀπριλλίου μηνὸς ἀπὸ κυριακῆς ἀρχομένην ἔχοντα.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ.

Προσθεταὶ ἡμέραι, αἱ λοιπαὶ τῶν ἀπὸ μὲν πρώτης τοῦ Ἀπριλλίου μέχρι πρώτης Δεκεμβρίου, τῶν ξυμπασῶν σμδ' τὸν ἀριθμὸν οὐσῶν, καὶ εἰς ζ μερισθεισῶν. ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης τοῦ Δεκεμβρίου τῶν ἁπασῶν ὁμοῦ υκδ' οὐσῶν. C

ΤΙΣ Η ΕΝΝΕΑΔΕΚΑΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Ἐννεαδεκαετηρίς, ἐστὶ κύκλος ἐννεακαίδεκα ἐτῶν σεληναϊκῶν, κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος αὐτοῦ λαμβάνων ἀεὶ τὴν ἀρχὴν ἐν τῇ τοῦ Μαρτίου μηνὸς εἰκάδι τρίτῃ. κατὰ δὲ τὸ τελευταῖον, ἤγουν τὸ ἐννεακαιδέκατον, τέλος δεχόμενος κατὰ τὴν τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εἰκάδα δευτέραν.

ΠΕΡΙ ΥΠΟΤΟΜΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΤΤΕΥΟΥΣΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ἐν ἔτεσι τῆς σελήνης.

Ὑποτομὴ τῆς ἡμέρας, ἐστὶ τῆς μιᾶς ἡμέρας περιττευούσης ἐν τελευταίῳ ἔτει τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος ἐξαίρεσις. καὶ ἐκ τούτου τὸ τελευταῖον ἔτος γίνεται ͵ϛϡλγ' ἡμερῶν μόνον. D

ΠΕΡΙ ΕΜΒΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΒΟΛΙΜΩΝ ΜΗΝΩΝ.

Ἐμβολισμός, ἐστὶν ἀναπλήρωσις τῆς τοῦ σεληναϊκοῦ ἔτους ὑστερήσεως τῆς κατὰ τὴν ἕνδεκα ἡμερῶν ἡλιακὴν ὑπεροχὴν συμβαινούσης, διὰ ἑπτὰ τριακονθημέρων ἐμβολίμων μηνῶν γινομένη, ὥστε τὰ τῆς σελήνης ἔτη πρὸς τὰ τοῦ ἡλίου ἀνελλιπῶς ἔχειν, καὶ ἰσαρίθμους αὐτῶν ταῖς ἡλιακαῖς εἶναι τὰς ἡμέρας, καὶ εἶναι ταύτας μὴ μόνον ͵ϛψκϛ', ἀλλὰ καὶ ͵ϛϡλε'.

ΠΕΡΙ

A

ΠΕΡΙ ΠΑΣΚΑΛΙΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Πασχάλιος μὴν, ἐστὶν ὁ εἴσω ἑαυτοῦ τὰς τῶν ὅλων τῆς σελήνης ἐτῶν νεομηνίας κεκτημένος, τὴν ἀρχὴν μὲν ἔχων κατὰ τὴν τοῦ Μαρτίου μηνὸς ὀγδοάδα, τὸ δὲ τέλος κατὰ τὴν Απριλλίου έ. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ὁ τῶν τεσσαρεσκαιδεκαταίων μὴν κατὰ τὴν εἰκάδα πρώτην τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἀρχὴν λαμβάνων, τὸ τέλος ἔχει κατὰ τὴν τοῦ Απριλλίου ιή. Πέρας καὶ τῆς κατωτέρω νεομηνίας τὸ ἑκκαιδέκατον ἔτος τῆς ἐννεακαιδεκαετηρίδος, τῆς δὲ ἀνωτέρω νεομηνίας καὶ τεσσαρεσκαιδεκαταίας τὸ ὄγδοον.

ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΣΧΑ.

Ὑπέρβασις τοῦ νομικοῦ πάσχα, ἐστὶν ὑπέρθεσις ἑπτὰ ἡμερῶν διὰ τὴν τῆς κυριακῆς
B καὶ τῆς τεσσαρεσκαιδεκαταίας ὁμοῦ συνάντησιν. οὐ θέμις δὲ οὔτε τὴν εἰκάδα πρώτην ὑπερβαθῆναι, οὔτε τὴν κέ ὑποκαταβῆναι.

ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΥ ΠΑΣΧΑ.

Κανονισμὸς τῆς τελετῆς τοῦ ἀναστασίμου καὶ σωτηρίου πάσχα, ἐστὶν ὁρισμὸς ἡμερῶν λέ ἀπὸ εἰκάδος δευτέρας Μαρτίου, μέχρι εἰκάδος πέμπτης Απριλλίου. ἡ δὲ συνέμπτωσις τοῦ κατὰ Χριστὸν πρὸς τὸ Ἑβραϊκὸν διαβάλλεται πάσχα, ὁμοίως καὶ ἡ προέμπτωσις.

 A

Α Ἡμέραι ἐμβολ.	Β Σελήνης ἔτη.	Γ Ἐπακταί.	Δ Μῆνες ῥωμαίων.	Ε Ποσταῖαι.	ϛ Προθεταί	Ζ Προθεταί	ϛ Ποσταῖαι.	Ε Μῆνες ῥωμαίων.	Δ Προθεταί	Γ Ποσταῖαι.	Β Μῆνες ῥωμαίων.	Α Σελήνης ἔτη.
Ἐμβολ.	Ι Θ	Κ Ζ	ΦΕΒΡ	Η	Δ		Ε	ΑΠΡΙΛ	ϛ	Κ Ε	ΣΕΠΤ	Α
	Α	Θ	ΙΑΝΟΥ	Κ Η	Α	Δ	Κ Ε	ΜΑΡΤ	ϛ	Ι Δ	ΣΕΠΤ	Β
	Β	Κ	ΦΕΒΡ	Ι ϛ	Δ		Ι Γ	ΑΠΡΙΛ	Α	Γ	ΟΚΤΩ	Γ
Ἐμβ λ.	Γ	Α	ΦΕΒΡ	Ε	Δ		Β	ΑΠΡΙΛ	ϛ	Κ Β	ΣΕΠΤ	Δ
	Δ	Ι Β	ΙΑΝΟΥ	Κ Ε	Α	Δ	Κ Β	ΜΑΡΤ	ϛ	Ι Α	ΣΕΠΤ	Ε
	Ε	Κ Γ	ΦΕΒΡ	Ι Γ	Δ		Ι	ΑΠΡΙΛ	ϛ	Λ	ΣΕΠΤ	ϛ
Ἐμβολ.	ϛ	Δ	ΦΕΒΡ	Β	Δ	Δ	Λ	ΜΑΡΤ	ϛ	Ι Θ	ΣΕΠΤ	Ζ
	Ζ	Ι Ε	ΦΕΒΡ	Κ Α	Δ		Ι Η	ΑΠΡΙΛ	Α	Η	ΟΚΤΩ	Η
Ἐμβολ.	Η	Κ ϛ	ΦΕΒΡ	Ι	Δ		Ζ	ΑΠΡΙΛ	ϛ	Κ Ζ	ΣΕΠΤ	Θ
	Θ	Ζ	ΙΑΝΟΥ	Λ	Α	Δ	Κ Ζ	ΜΑΡΤ	ϛ	Ι ϛ	ΣΕΠΤ	Ι
	Ι	Ι Η	ΦΕΒΡ	Ι Η	Δ		Ι Ε	ΑΠΡΙΛ	Α	Ε	ΟΚΤΩ	Ι Α
Ἐμβολ.	Ι Α	Κ Θ	ΦΕΒΡ	Ζ	Δ		Δ	ΑΠΡΙΛ	ϛ	Κ Δ	ΣΕΠΤ	Ι Β
	Ι Β	Ι	ΙΑΝΟΥ	Κ Ζ	Α	Δ	Κ Δ	ΜΑΡΤ	ϛ	Ι Γ	ΣΕΠΤ	Ι Γ
	Ι Γ	Κ Α	ΦΕΒΡ	Ι Ε	Δ		Ι Β	ΑΠΡΙΛ	Α	Β	ΟΚΤΩ	Ι Δ
Ἐμβολ.	Ι Δ	Β	ΦΕΒΡ	Δ	Δ		Α	ΑΠΡΙΛ	ϛ	Κ Α	ΣΕΠΤ	Ι Ε
	Ι Ε	Ι Γ	ΙΑΝΟΥ	Κ Δ	Α	Δ	Κ Α	ΜΑΡΤ	ϛ	Ι	ΣΕΠΤ	Ι ϛ
	Ι ϛ	Κ Δ	ΦΕΒΡ	Ι Β	Δ		Θ	ΑΠΡΙΛ	ϛ	Κ Θ	ΣΕΠΤ	Ι Ζ
Ἐμβολ.	Ι Ζ	Ε	ΦΕΒΡ	Α	Δ	Δ	Κ Θ	ΜΑΡΤ	ϛ	Ι Η	ΣΕΠΤ	Ι Η
	Ι Η	Ι ϛ	ΦΕΒΡ	Κ	Δ		Ι Ζ	ΑΠΡΙΛ	Α	Ι Θ	ΟΚΤΩ	Ι Θ

B

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΥ ΕΟΡΤΗΣ. C

Κρατεῖ τὸ ἔτος τῆς σελήνης, καὶ τὸ τοῦ ἡλίου ἐν ἔτει ζητουμένῳ, φέρε εἰπεῖν, ἐν τῷ προόντι ἀπὸ Ἀδὰμ ἔτει ,ϛρλέ τὸ ἔτος τῆς σελήνης πεντεκαιδέκατον, τὸ δὲ τοῦ ἡλίου πρῶτον. Καὶ ἐν δεξιοῦ κανονίου τῷ πρώτῳ σελιδίῳ κατ' αὐτοῦ τοῦ ιέ ἔτους τῆς σελήνης θεώρει τὸν Ῥωμαϊκὸν μῆνα, ὃς ἐν τῷ ἐνεστῶτι ἔτει ἐστὶν ἡ ΙΔ τοῦ πρώτου Ἑβραϊκοῦ μηνὸς, λέγω δὴ τοῦ Νισάν. Ἔμβαλλε ταύτῃ τῇ ποσταίᾳ τὰς ἐπακτὰς τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους ἐνεστῶτος, ἤγουν τοῦ πρώτου ἑπτὰ ἀριθμὸν οὔσας, καὶ κάτω τοῦ πρώτου ἡλιακοῦ ἔτους ἐν πρώτῃ ζώνῃ τοῦ τροχοῦ καταγεγραμμένας. συνάγονται ἡμέραι Η. Ἐμβάλλε τὰς ζ΄. Ἡ λοιπὴ γοῦν ἐστὶν ἡ κυριακὴ καὶ πρώτη ἑβδομαδική. Καὶ διὰ τὴν συνάντησιν τῆς ΙΔ φέγγους, καὶ τῆς κυριακῆς, ἡμεῖς οἱ κατὰ χάριν ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας τὸ κατὰ Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν ἠξιωμένοι Πάσχα τελεῖν, εἰς τὴν ἁγίαν D ὑπερτίθεμεν κυριακὴν τὴν ἑορτάσιμον τῆς ἀναστάσεως τελετήν.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΤΟΥ ΕΒΔΟΜΟΥ ΜΗΝΟΣ.

Ἐν δευτέρῳ τοῦ κανονίου δεξιοῦ σελιδίῳ σκόπει πρῶτον κατ' αὐτοῦ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ μηνὸς, τοῦ Σεπτεμβρίου, τὴν ποσταίαν αὐτῷ παρακειμένην τοῦ μηνὸς ἐν ἔτει σελήνης ιέ εἰκοστὴν πρώτην ὑπάρχουσαν. ἴσθι ὅτι ἥδε ἐστὶν ἀεὶ ἡ δεκάτη τοῦ ἑβδόμου παρ'

Ἑβραίοις

A Ἑβραίοις μηνὸς ἐν τῷ λεγομένῳ ἔτει σελήνης ιε. Ἔμβαλλε δὴ καὶ τὰς παρακειμένας αὐτῇ ἐκ σειρᾶς τοῦ προσθέτας ϛ τὸν ἀριθμὸν οὔσας, καὶ τὰς τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους ἐπακτὰς ζ, καὶ ἀπὸ συναγομένων πασῶν λα' ἔκβαλλε ζ. Λοιπὴ ἐστὶν ἡ ϛ' τῆς ἑβδομάδος ἡμέρα. Φαμὲν οὖν τὴν δεκάτην τοῦ ἑβδόμου μηνὸς παρασκευὴν εἶναι ἐν τῷ παρόντι ἔτει.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ ΠΑΡΕΙΣΒΑΣΕΩΣ.

Κατ' εὐθὺ τοῦ ἐν δεξιῷ κανονίῳ παρακειμένου ιε' ἔτους τῆς σελήνης σκόπει τὸ παρακείμενον ιδ' ἔτος ἐν τῷ συνωνύμῳ ὅτι ἐν τέλει τοῦ προηγουμένου ἔτους ἀεὶ ἡ παρείσβασις τῶν ἱερῶν νηστειῶν τελεῖται. καὶ τῇ τοῦ παρακειμένου Φεβρουαρίου μηνὸς ποσταίᾳ,
B λέγω δὴ τῇ δ', ἔμβαλλε τὰς πλησίον αὐτοῦ ἐκ σειρᾶς τεταγμένας δ' προσθετὰς ἡμέρας, καὶ τὰς ἡλιακὰς ἐπακτὰς ζ ὁμοῦ. Ἀναλύσας τὰ ἅπαντα δέκα τὸν ἀριθμὸν ὄντα εἰς ζ, ἐκ τῆς ἀπομενούσης μιᾶς ἡμέρας, γινώσκεις, ὅτι ἡ κυριακὴ ἡμέρα ὁμοῦ τῇ παρεισβάσει συναντᾷ. καὶ ὑπέρθεσις γίνεται εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἁγίαν κυριακὴν, τὴν τοῦ Φεβρουαρίου ἑνδεκάτην, ἐν ᾗ ἐν παρόντι ἔτει ἡ ἀποκρεώσιμος ἑορτὴ τελεῖται.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΠΑΚΤΩΝ.

Δεῖ τὸ ἐνιστάμενον ἔτος τῆς ἐννεαδεκαετηρίδος ἑνδεκαπλασιάσαι, καὶ τὰς ἀπὸ πολλαπλασιασμοῦ συναγομένας ἡμέρας ποιῆσαι παρὰ δύο. ὅτι τὸ πρῶτον τῆς σελήνης ἔτος θ' μόνας ἔχει τὰς ἐπακτάς. καὶ τὰς λοιπὰς εἰς λ' μερίσαι. αἱ δὲ ἀπὸ
C τοῦ μερισμοῦ ἀπομένουσαι κρατοῦνται εἰς ἐπακτὰς τοῦ ἐνισταμένου τῆς σελήνης ἔτους.

ΠΕΡΙ ΠΟΣΤΙΑΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Ταῖς ὅλαις ἡμέραις ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ Ἀπριλλίου μέχρι τῆς ποσταίας τοῦ ζητουμένου μηνὸς συναθροιζομέναις ἔμβαλλε τὰς τῆς σελήνης ἐπακτάς. καὶ τὰς ὅλας εἰς ΚΘ ἥμισυ μέριζε. Τὸ ἀπομένον ἐστὶν ἡ ποσταία τῆς σελήνης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ καὶ τῆς σελήνης ἐπάκτων.

Ἡ ποσταία τῆς σελήνης ἐν τῇ τριακάδι τοῦ Μαρτίου μηνὸς τὰς διὰ τοῦ ὅλου ἐκείνου ἔτους κρατούσας τῆς σελήνης ἐπακτὰς ἀποδείκνυσιν. ἡ δὲ ποσταία τῆς ἑβδομάδος
D κατὰ τὴν τριακάδα πρώτην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, τὰς τοῦ ἡλίου.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟ ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΥ ΕΤΩΝ.

Τὰ ἀπὸ Διοκλητιανοῦ ἔτη μέχρι τῆς παρούσης τεσσαρεσκαιδεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἔτους λα' Ἡρακλείου τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως εἰσὶ τνζ. Ψηφίζονται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον. εἰς ΚΒ τὰ ιε' τῆς ἰνδικτιῶνος πολλαπλασιάζομεν ἔτη. καὶ τούτοις ἐμβάλλομεν καθολικὰ ιγ' καὶ τὰ ἔτη τῆς ἐνισταμένης ἰνδικτιῶνος. εἰ δὲ ἡ ἐνεστῶσα πληρωθῇ πεντεκαιδεκαετηρὶς, ἐν εἴκοσι καὶ τρισὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν δέον ποιεῖν.

οὕτω δὲ ἐν εἴκοσι καὶ τέσσαρσι τῶν μετ᾽ ἐκείνην συντελουμένης. καὶ ἁπλῶς καθ᾽ ἑκάστην A πεντεκαιδεκαετηρίδος περάτωσιν τὸ περὶ αὐτῆς ὡς τετελεσμένης ἤδη συμπεριβάλλοντας ἕως χρὴ ποιεῖσθαι τὸν πολλαπλασιασμόν, ἐν τέλει δηλαδὴ τιθέντας καὶ τὰ ιγ΄ καθολικά. δι᾽ ὧν ἡ μέχρι καὶ νῦν ἀπὸ Διοκλητιανοῦ τῶν ἐτῶν ἐξαρίθμησις εὐδιάγνωστος ἔσται τοῖς ἐντυγχάνουσιν. αὐτὰ γοῦν τὰ τνζ΄ ἔτη μερίζοντες εἰς τὸν ιθ΄ τὸ ἐνιστάμενον τῆς σελήνης ἐκ τῶν ὑπολιμπανομένων γινώσκομεν.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΣΤΙΑΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ἐν μησὶν Αἰγυπτίοις.

Κρατοῦμεν τὰς ἐπακτὰς τῆς σελήνης, καὶ τὴν τοῦ ἐνεστῶτος Αἰγυπτιακοῦ μηνὸς ποσταίαν, καὶ τὸ ἥμισυ τῶν μηνῶν τῶν ἀπὸ Θὼθ, καὶ μίαν καθολικήν. καὶ εἰ μὲν λ΄ ταύτας συξήθωμεν, ἢ παρὰ τὰς λ΄, τοσαύτας ἔχουσαν τὴν σελήνην ἡμέρας γινώσκομεν. εἰ δὲ ὑπὲρ τὰς λ΄, ἐκείνας πάλιν τὰς μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτῶν τῶν B λ΄ ἀπομενούσας.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ Κυρίου, ἔτι καὶ περὶ τοῦ πάθους αὐτοῦ.

Ἐν ἔτει τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ εΦΑ΄ κατὰ τὴν ἐν δέλτοις ἱερῶν ἀναγραφὴν ὅ, τε εὐαγγελισμὸς γέγονε τῆς παρθένου, καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἄφθορος τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πανάγαθος γέννησις. Ἔτος δὲ ἦν ἡλίου μὲν τὸ ΓΙ΄, σελήνης δὲ τὸ Ι, ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος τοῦ μὲν εὐαγγελισμοῦ Β, τῆς δὲ γεννήσεως Δ. οὕτω δὲ καὶ τὸ πάμφωτον αὐτοῦ καὶ ὑπέρφωτον βάπτισμα τῷ εΦΛ΄ γέγονεν. Ἔτος δὲ ἦν ἡλίου μὲν τὸ ΔΙ, σελήνης δὲ τὸ Α. ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος Γ. Πάλιν δὲ τὸ σωτήριον αὐτοῦ πάθος, ἤγουν ἡ σταύρωσις, τῷ εΦΛΔ΄. Ἔτος δὲ ἦν ἡλίου C μὲν τὸ Η καὶ Ι, σελήνης δὲ τὸ ε΄, ἡμέρα δὲ προδήλως παρασκευὴ, ὡς εἶναι τὰ ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ μέχρι τῆς νῦν ἐνισταμένης Δ καὶ Ι ἰνδικτιῶνος, ἔτους ΛΑ΄, τῆς βασιλείας Ἡρακλείου τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως, ἔτη ΧΛΓ΄. τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ σωτηρίου βαπτίσματος, καὶ τοῦ πάθους δῆλα πάλιν ἐκ τούτων καθέστηκεν, ὡς τὰ μὲν εἰσὶν, ΧΔ΄, τὰ δὲ ΧΑ.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΟΥ ΤΩΝ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΩΝ ΨΗΦΙΣΜΟΥ.

Ἐφ᾽ ἑκάστου δὲ τούτων τὴν ἐπινέμησιν, ἣν ἰνδικτιῶνα Ῥωμαῖοι προσαγορεύουσι, διάφορον οὖσαν εὑρίσκομεν, ὡς διαφόρως ταύτης ψηφιζομένης ἔκ τε τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ ἐτῶν, καὶ τῶν ἀφ᾽ οὗ γέγονεν αὕτη. γέγονε δὲ κατὰ τοὺς ἱστοριογραφοῦντας, D ἀπὸ Αὐγούστου Καίσαρος τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. τὸ δὲ ἦν τῆς κοσμογενείας τὸ ,ευξ΄, ἅπερ εἰς τὰ ιε΄ λυόμενα τὸ τέλος τῆς ἰνδικτιῶνος παρίστησιν, ἤγουν αὐτὸ τὸ ιε΄ ἔτος, ἐν ᾧ ταύτης ἐκεῖνος κατὰ τὴν δόξαν θέμενος τὴν ἀρχὴν πρῶτον τὸ τελευταῖον πεποίηκεν, ὡς ἐντεῦθεν ἓν ἔτος προτρέχειν λοιπὸν, τὴν ἀπὸ δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας Αὐγούστου ψηφιζομένην ἰνδικτιῶνα τῆς ἀπὸ κτίσεως κόσμου ψηφιζομένης κατὰ τὴν τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ ἐτῶν εἰς τὸν ιε΄ γινομένην ἀνάλυσιν. ὅθεν κατὰ ταύτην μὲν τὴν ψῆφον ἔτος ἰνδικτιῶνος ἑνδέκατον ἦν, ἐν ᾧ γέγονεν

ἡ κατὰ

A ἡ κατὰ σάρκα τοῦ Σωτῆρος γέννησις. καὶ ἐκείνην δὲ δυοκαιδέκατον, διὰ τὸ ἓν προλαμβάνειν ἔτος. οὕτω δὲ καὶ τὸ πανίερον βάπτισμα, δέκατον καὶ ἑνδέκατον. καὶ τὸ σωτήριον πάθος τεσσαρεσκαιδέκατον καὶ πεντεκαιδέκατον. τῷ γὰρ μγʹ τῆς βασιλείας Αὐγούστου τὴν καθ᾽ ἡμᾶς ὡς ἄνθρωπος πεποίηται γέννησιν ὁ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ πατρὸς γεννηθεὶς ὡς Θεός. Τὰ οὖν μβ μεριζόμενα παρὰ τὸν ιεʹ, δωδεκάτῳ τῆς ἰνδικτιῶνος ἔτει γεγενῆσθαι, καθὼς ἔφην, παριστᾷ τοῦ Κυρίου τὴν γέννησιν. ὥσπερ οὖν ἐν ἑνδεκάτῳ πάλιν τὰ ͵εφα, μεριζόμενα εἰς τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, ἔτι δὲ δι᾽ ἀμφοτέρων τῶν ψήφων καὶ τὸ νῦν ἐνιστάμενον τῆς ἰνδικτιῶνος ἔτος κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον εὑρεῖν, οἷον τοῖς μὲν ἀπὸ Ἀδὰμ ἔτεσιν, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν κατὰ πρόσθεσιν ἑνὸς ἔτους τῆς βασιλείας Αὐγούστου μόνοις οὖσι τὸν ἀριθμὸν χοδʹ, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν μεριζομένοις. Ἐξ ἑκατέρων γὰρ τεσσαρεσκαιδέκατον γινώσκεται τὸ νῦν ἐνιστάμενον. B τοῦτο δὲ καὶ ἐπ᾽ ἄλλου παντὸς ποιεῖν προσήκει τοὺς τὸν ἑκάστου τῆς ἰνδικτιῶνος ἔτους διασκοπεῖν ἐθέλοντας ἀριθμόν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΖΑΧΑΡΙΑΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΥ.

Προσήκει δὲ καὶ τὸν περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ γενόμενον χρηματισμὸν τῷ Ζαχαρίᾳ, οὗ πρόσθεν ἐμνήσθημεν, ἐν τάξει δι᾽ ἀκριβείας ὑπομνηματίσαι, καὶ ποῖον ὂν ἡλίου καὶ σελήνης γέγονεν ἔτος. καὶ τοῖς μὲν ἐπιστατοῦσι δῆλον τοῦτο καθέστηκεν, ὥστε ἑκάτερον τὸ πρὸ τῆς τοῦ Σωτῆρος ὑπάρχει γεννήσεως. οἷον ἡλίου μὲν τὸ ιβʹ, σελήνης δὲ τὸ θʹ. μὴν δὲ κατὰ Ῥωμαίους Σεπτέμβριος τὴν εἰκάδα ἑβδόμην ἔχων. ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος πέμπτη. τὸ γὰρ τῆς αὐτῆς τοῦ Ἰωάννου γεννήσεως C τὸ αὐτὸ ἦν ἡλίου τε καὶ σελήνης ἔτος, ἐν ᾧ γέγονεν ἡ τοῦ Σωτῆρος γέννησις, εἰ καὶ ὁ μὴν προδήλως ἕτερος Ἰούνιος ὢν καὶ εἰκάδα τετάρτην ἔχων. ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος δευτέρα. πάλιν δὲ τὸ τῆς αὐτοῦ τελειώσεως, ἤγουν ἀποτομῆς, ἡλίου μὲν τὸ ιζʹ, σελήνης δὲ τὸ δʹ, μὴν δὲ Αὔγουστος, εἰκάδα ἐνάτην ἔχων. ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος γʹ. ὡς εἶναι τὰ μὲν κατὰ σάρκα τοῦ Σωτῆρος ἔτη λγʹ. ἡμέραι, πθʹ. τὰ δὲ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἔτη λγʹ. ἡμέραι δὲ ξζʹ ἐλάττους κβʹ τυγχάνουσαι πρὸς τὰς τοῦ Σωτῆρος ἡμέρας.

ΧΡΟ-

ΧΡΟΝΩΝ ΑΡΙΘΜΗΣΙΣ ΚΑΙ ΟΜΑΣ. A

Ἀδάμ ἔτη	σλ'		Ὠθὶφ καὶ Ζήφ	ζ	,δριδ
Σήθ	σέ	υλε	Γεδεών	μ'	,δρνδ
Ἐνώς	ρϟ'	χκε	Ἀβιμέλεχ	γ'	,δρνζ
Καϊνάν	ρό	ψϟε	Θόλα	κβ'	,δροθ
Μελελεὴλ	ρξέ	ϡξ	Ἰαήρ	κβ'	,δσα
Ἰαρέδ	ρξβ'	,αρκβ	Ἀμμανῖται	ιη'	,δσιθ
Ἐνώχ	ρξέ	,ασπζ	Ἰεφθαέ	ϛ'	,δσκε
Μαθουσάλα	ρξζ'	,αυνδ	Ἐσεβών	ζ'	,δσλβ B
Λάμεχ	ρπή	,αχμβ	Αἰλών	ί	,δσμβ
Νῶε	φ'	,βρμβ	Ἀβδών	ή	,δσν
∴∵ ∴∵			Φυλιστείμ	μ'	,δσϟ
Σήμ	ρ'		Σαμψών	κ'	,δτι
Ἀρφαξάδ	ρλέ		Ἀναρχίας καὶ εἰρήνης	μ'	,δτν
Καϊνάν	ρλ'		Ἠλὶ ἱερεύς	κ'	,δτο
Σάλα	ρλ'		Σαμουὴλ ἱερεύς	κ'	,δτϟ
Ἔβερ	ρλδ'		Σαοὺλ	μ'	,δυλ
Φάλεγ	ρλ'		Δαυίδ	μ'	,δυο
Ῥαγαῦ	ρλβ'		Σολομών	μ'	,δφι
Σερούχ	ρλ'		Ῥοβοάμ	ιζ'	,δφκζ
Ναχώρ	σό		Ἀβιά	γ'	,δφλ C
Θάῤῥα	ό		Ἀσά	μα'	,δφοα
Ἀβραάμ	ρ'		Ἰωσαφάτ	λθ'	,δχι
Ἰσαάκ	ξ'		Ἰωράμ	ή	,δχιη
Ἰακώβ	πέ		Ὀχοζίας	ά	,δχιθ
Λευί	μζ'		Γοθολία	ζ	,δχκϛ
Καάθ	ξβ'		Ἰωάς	μ'	,δχξϛ
Ἀράμ	οέ		Ἀμασίας	κθ'	,δχϟε
Μωϋσῆς	ϖ'		Ὀζίας	νβ'	,δψμζ
Ἐν τῇ ἐρήμῳ	μ'		Ἰωαθάμ	ιϛ'	,δχξγ
Ἰησοῦς	λβ'		Ἀχάζ	ιϛ'	,δψοθ
Οἱ πρεσβύτεροι	ή		Ἐζεκίας	κθ'	,δωη D
Χουσαρσαθέμ	ή	,γϡθ	Μανασσῆς	νέ	,δωξγ
Γοθονιὴλ	ν'	,γϡνθ	Ἀμώς	β'	,δωξε
Αἰγλώμ	ιη'	,γϡοζ	Ἰωσίας	λα'	,δωϟϛ
Ἀώθ	ν'	,δκζ	Ἰωαχάς	ά	,δωϟϛ
Σεμεγάρ	κ'	,δμζ	Ἰωακείμ	ιά	,δϡη
Ἰεβουσαῖοι	κ'	,δξζ	Ἰεχονίας	ά	,δϡθ
Δεββώρα	μ'	,δρζ	Σεδεκίας	ιά	,δϡκ

Ναβου-

A Ναβουχοδονοσόρ	κδ'	,δϡμδ	Μάρκος Ἀντωνῖνος	ιϛ'	,εχογ
Οὐαλαμαδαράχ	ε'	,δϡμθ	Κόμοδος	ιβ'	,εχπε
Βαλτάσαρ	γ'	,δϡνβ	Σευῆρος	ιη'	,εψγ
Δαρεῖος καὶ Ἀστυάγης	ιζ'	,δϡξθ	Ἀντώνιος Καρακάλλου	ζ'	,εψι
Κῦρος ὁ Πέρσης	λβ'	,ελζ	Ἀντώνιος ἄλλος	δ'	,εψιδ
Καμβύσης	η'	,εθ	Ἀλέξανδρος Μαμέας	ιδ'	,εψκζ
Δαρεῖος ὁ Μῆδος	κη'	κα'	Μαξιμῖνος	γ'	,εψλ
Ξέρξης	κα'	,ενη	Γορδιανός	ϛ'	,εψλϛ
Ἀρταξέρξης	λγ'	,εϟα	Φίλιππος	ϛ'	,εψμβ
Δαρεῖος	ιθ'	,ερι	Δέκιος	α'	,εψμγ
Ἀρταξέρξης	λδ'	,ερμδ	Γάλλος καὶ Βουλουσιανός	β'	,εψμε
B Ὦχος	κα'	,ερξε	Οὐαλεριανός καὶ Γαλῖνος	ιε'	,εψξ
Ἀρσῆς ὤχος	β'	,ερξζ	Κλαύδιος	α'	,εψξα
Δαρεῖος	ϛ'	,ερογ	Αὐρίλλιος	ϛ'	,εψξζ
Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών	ιβ'	,ερπε	Πρόβος	ζ	,εψοδ
Πτολεμαῖος ὁ Αἰγύπτου	κδ'	,εσθ	Κᾶρος καὶ Καρῖνος	β'	,εψοϛ
Πτολεμαῖος φιλάδελφος	λ'	,εσλθ	Διοκλητιανός	κ'	,εψϟϛ
Πτολεμαῖος εὐεργέτης	κε'	,εσξδ	Κωνσταντῖνος	λβ'	,εωκη
Πτολεμαῖος φιλοπάτωρ	ιζ'	,εσϖα	Κωνστάντιος	κδ'	,εωνβ
Πτολεμαῖος ἐπιφανής	κγ'	,ετα	Ἰουλιανός	γ'	,εωνε
Πτολεμαῖος φιλομήτωρ	λε'	,ετλθ	Ἰοβιανός	α'	,εωνϛ
Πτολεμαῖος εὐεργέτης	κθ'	,ετξη	Οὐαλεντινιανός	ι'	,εωξϛ
C Πτολεμαῖος φύσκων	ιϛ'	,ετπδ	Οὐάλης	δ'	,εωο
Πτολεμαῖος σιδηρείτης	θ'	,εϟγ	Θεοδόσιος	ιϛ'	,εωπϛ
Πτολεμαῖος ὁ καὶ Ἀλέξανδρος	γ'	,εϟϛ	Ἀρκάδιος	ιδ'	,εϡ
Πτολεμαῖος ὁ σωτήρ	η'	,ευδ	Θεοδόσιος ὁ νέος	μβ'	,εϡμβ
Διόνυσος ὁ νέος	κη'	,ευλβ	Μαρκιανός	ϛ'	,εϡμη
Κλεοπάτρα	κβ'	,ευνδ	Λέων	ιη'	,εϡξϛ
Γάιος Ἰούλιος Ῥωμαίων	δ'	,ευνη	Ζήνων	ιζ'	,εϡπγ
Καῖσαρ Αὔγουστος	νζ'	,εφιε	Ἀναστάσιος	κζ'	,ϛϡι
Τιβέριος	κβ'	,εφλζ	Ἰουστῖνος	θ'	,ϛιθ
Γάιος	δ'	,εφμα	Ἰουστινιανός	λη'	,ϛνζ'
Κλαύδιος	ιδ'	,εφνε	Ἰουστῖνος νέος	ιγ'	,ϛο
D Νέρων	ιδ'	,εφξθ	Τιβέριος	δ'	,ϛοδ
Οὐεσπασιανός	ι'	,εφοθ	Μαυρίκιος	κ'	,ϛϟδ
Τίτος	γ'	,εφπβ	Φωκᾶς	η'	,ϛρβ
Δομετιανός	ιε'	,εφϟζ	Ἡράκλειος	λα'	,ϛρλγ
Νέρουας	α'	,εφϟη	Κωνσταντῖνος	α'	,ϛρλδ
Τραϊανός	ιη'	,εχιϛ	Κωνσταντῖνος	κζ'	,ϛρξα
Ἀδριανός	κα'	,εχλζ	Κωνσταντῖνος	ιζ'	,ϛροη
Ἔλιος Ἀντωνῖνος	κ'	,εχνζ	Ἰουστινιανός	ι'	,ϛρπη

Λέων

Λέων	γʹ	,ςρϟα
Τιβέριος ὁ καὶ Ἀψίμαρος	ζʹ	,ςρϟη
Ἰουστινιανὸς πάλιν	ϛʹ	,ςσδ
Φιλιππικὸς ὁ καὶ Βαρδάνης	βʹ	,ςσϛ
Ἀρτεμίσιος ὁ καὶ Ἀναστάσιος	γʹ	,ςσθ
Θεοδόσιος ὁ Ἀτραμυτηνός	αʹ	,ςσι
Λέων ὁ καὶ Κόνων	κεʹ	,ςσλε
Ἀρταύασδος	γʹ	,ςσλη
Κωνσταντῖνος υἱὸς Λέοντος	λαʹ	,ςσξθ
Λέων υἱὸς Κωνσταντίνου	εʹ	,ςσοδ
Κωνσταντῖνος υἱὸς Λέοντος σὺν τῇ μητρὶ Εἰρήνῃ	ιʹ μʺ βʹ	,ςσπδ
Κωνσταντῖνος μόνος	ϛʹ μʺ θ	,ςσϟ
Εἰρήνη ἡ μήτηρ αὐτοῦ πάλιν	βʹ μʺ ϛ	,ςσϟβ
Νικηφόρος	ηʹ μʺ θʹ	,ςτα
Σταυράκιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ	βʹ	,ςτγ
Μιχαὴλ καὶ Θεοφύλακτος	βʹ	,ςτε
Λέων ὁ Ἀρμένης	ζʹ	,ςτιβ
Μιχαὴλ	θʹ	,ςτκα
Θεόφιλος ὁ υἱὸς αὐτοῦ	ιβʹ	,ςτλγ
Μιχαὴλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ σὺν τῇ μητρὶ Θεοδώρᾳ	ιδʹ	
Μιχαὴλ μόνος	ιαʹ	
Μιχαὴλ καὶ Βασίλειος	αʹ	
Βασίλειος ὁ Θρᾷξ	ιθʹ	
Λέων καὶ Ἀλέξανδρος υἱοὶ αὐτοῦ	κϛʹ	
Ἀλέξανδρος καὶ Κωνσταντῖνος	αʹ	
Κωνσταντῖνος μόνος	ζʹ	
Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός		

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞ ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΩΝ A

ΠΟΤΕ ΤΟΥΤΩΝ ΕΚΑΣΤΗ ΚΑΙ ἐπὶ τινὸς πεπλήρωται.

Ἡ αʹ ἐν τῷ τοῦ Ἰαρὲδ ἔτει	μʹ	
Ἡ βʹ ἐν τῷ τοῦ Νῶε ἔτει	τηʹ	
Ἡ γʹ ἐν τῷ τοῦ Ραγαῦ ἔτει	ϟθʹ	
Ἡ δʹ ἐν τῷ τοῦ Ἀὼθ ἔτει	κγʹ	
Ἡ γʹ ἐν τῷ τοῦ Κύρου τοῦ Πέρσου ἔτει	λαʹ	
Ἡ ϛʹ ἐν τῷ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀναστασίου ἔτει	ιζʹ	

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΑʹ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΤΩΝ B

ΑΠΟ ΦΛΒʹ ΕΤΩΝ. ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΕΠΙ τινὸς ἑκάστη τούτων πεπλήρωται.

Ἡ αʹ ἐν τῷ τοῦ Ἐνὼς ἔτει	ϟζʹ	,φλβ
Ἡ βʹ ἐν τῷ τοῦ Ἰαρὲδ ἔτει	ρλʹ	,αξδ
Ἡ γʹ ἐν τῷ τοῦ Λαμὲχ ἔτει	ρμβʹ	,αφϟϛ
Ἡ δʹ ἐν τῷ τοῦ Νῶε ἔτει	υπϛʹ	,βρκη
Ἡ εʹ ἐν τῷ τοῦ Ἔβερ ἔτει	κγʹ	,βχξ
Ἡ ϛʹ ἐν τῷ τοῦ Ναχὼρ ἔτει	κθʹ	,γρϟβ
Ἡ ζʹ ἐν τῷ τοῦ Ἀβρὰμ ἔτει	νηʹ	,γψκδ
Ἡ ηʹ ἐν τῷ τῶν Φιλισταίων ἔτει	ϛʹ	,δσνϛ
Ἡ θʹ ἐν τῷ τοῦ Ἐζεκία ἔτει	οʹ	,δψπη
Ἡ ιʹ ἐν τῷ τοῦ Φιλομήτορος ἔτει	ιϛʹ	,ετκ
Ἡ ιαʹ ἐν τῷ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου ἔτει	κδʹ	,εωνβ

C

ΔΗΛΩ-

A ## ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ, ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΙΝΟΣ αὐτῶν ἕκαστον ἐπληρώθη.

Ἐν ἔτει πα΄ Μωσέως ἡ τῶν ἀπὸ Αἰγύπτου γέγονεν ἔξοδος καὶ τὸ πρῶτον πάσχα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ τὸν παρ᾽ αὐτοῖς πρῶτον μῆνα, λέγω δὴ τὸν Νίσαν, ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,γωκζ΄.

Ἐν ἔτει ιβ΄ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ εἰσῆλθεν ἐν τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ὁ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν ι΄ τοῦ ζ΄ μηνὸς, ἤγουν τοῦ Θερσί. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,γωξγ΄.

Ἐν ἔτει κε΄ τοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ ὁ Ἰωβηλαῖος ἤρξατο καθ᾽ Ἑβραίους ψηφίζεσθαι, τοῦτ᾽ ἔστιν ἡ πεντηκονταετηρίς. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,γωπϛ΄.

Ἐν ἔτει δ΄ τῆς βασιλείας Σολομῶντος ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις ἤρξατο οἰκοδομεῖσθαι ναός. ἕως δὲ
B τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,δυοδ΄.

Ἐν ἔτει γ΄ τῆς βασιλείας Ἰωακεὶμ τὸ πρῶτον ἔτος ψηφίζεται τῆς εἰς Βαβυλῶνα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀποικίας. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,δθ΄.

Ἐν ἔτει ια΄ Κύρου τοῦ Πέρσου τὸ τῆς αἰχμαλωσίας τελευταῖον ἔτος συνεπληρώθη, ἤγουν τὸ ο΄. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,δθο΄.

Ἐν ἔτει γ΄ τῆς βασιλείας Δαρείου τοῦ Μήδου ὑπὸ Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσέδεκ καὶ Ζοροβάβελ τοῦ Ζαλαθιὴλ ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις αὖθις ᾠκοδομήθη ναός. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,εια΄.

Ἐν ἔτει β΄ τῆς βασιλείας Αὐγούστου Καίσαρος ἰνδικτοι ἤρξαντο ψηφίζεσθαι, καὶ οἱ τῶν Ῥωμαίων μῆνες οὐ πρότερον ἢ κατ᾽ ἐκεῖνο καιροῦ πρὸς αὐτῶν ἐπινοηθέντες. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,ευξ΄.

Ἐν ἔτει μγ΄ αὐτοῦ γεννᾶται καθ᾽ ἡμᾶς ὁ ὑπὲρ ἡμᾶς μονογενὴς τοῦ πατρὸς υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς, καὶ φύσει γίνεται δι᾽ ἡμᾶς τέλειος ἄνθρωπος, φύσει τέλειος δι᾽ ἑαυτὸν ὑπάρχων
C Θεός. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,εφα΄.

Ἐν ἔτει ιε΄ τῆς βασιλείας Τιβερίου ἐν τῷ Ἰορδάνῃ βαπτίζεται, καὶ τὴν ἐν πνεύματι ἁγίῳ τοῖς πιστεύουσιν υἱοθεσίαν χαρίζεται. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,εφλ΄.

Ἐν ἔτει ιθ΄ τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ σωτήριον ἵεται πάθος, ἀπάθειαν ἐντεῦθεν τῇ ἡμετέρᾳ φύσει δωρούμενος. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,εφλδ΄.

Ἐν ἔτει κ΄ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου ἡ ἐν Νικαίᾳ γέγονε σύνοδος. ἕως δὲ τῶν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,ωιϛ΄. τῶν ἀπὸ Χριστοῦ δὲ τὸ ,τιϛ΄.

Ἐν ἔτει β΄ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου ἡ ἐν Κωνσταντίνου πόλει γέγονε σύνοδος. ἕως δὲ τῶν μὲν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,εωοβ΄. τῶν δὲ ἀπὸ Χριστοῦ τὸ τοβ΄.

Ἐν ἔτει ιγ΄ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τοῦ νέου ἡ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον γέγονε σύνοδος. ἕως δὲ τῶν μὲν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,εθμγ΄. τῶν δὲ ἀπὸ Χριστοῦ τὸ υιγ΄.

Ἐν ἔτει α΄ τῆς βασιλείας Μαρκιανοῦ ἡ ἐν Καρχηδόνι γέγονε σύνοδος. ἕως δὲ τῶν μὲν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,εθμγ΄. τοῦ δὲ ἀπὸ Χριστοῦ υμγ΄.

D Ἐν ἔτει κϛ΄ τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ ἡ ε΄ γέγονε σύνοδος. ἕως δὲ τοῦ μὲν ἀπὸ Ἀδὰμ τὸ ,ϛμε΄. τοῦ δὲ ἀπὸ Χριστοῦ φμε΄.

ΤΕΛΟΣ.

NOTÆ IN ECLOGAS MAGNI COMPVTI EX MAXIMO MONACHO. A

DONATVS ſum vetuſtiſſimo Computo Græco Maximi Monachi a quodam viro ſpectatiſſimæ pietatis & eruditionis. Liber eſt optimæ notæ ſcriptus ante DCXXXVI annos. Ex eo ea excepimus, quæ ad rem noſtram facere viſa. Scribebat librum ſuum LXXXIIII annis antequam Bedas Angloſaxo Computos ſuos & libros de Temporibus ederet. iſte quidem noſter anno Chriſti Dionyſiano 641, ille 725, ambo monachi, & ſupra captum ſuorum temporum eruditi. Integrum volumen poterit edi non ſine fructu: ſed non eſt huius loci, neque temporis. B

Ὁ ἀριθμὸς ἐτῶν) Tres Æræ ſiue Computi temporum ſunt, quibus vtuntur Scriptores Conſtantinopolitani: duæ quidem propriæ illorum, tertia illis cum reliquis Orientalibus Chriſtianis communis, quam ideo Orientalem vocare placuit, quæ a capite, ad Chriſtum, annos abſolutos putat 5500. Eam Antiocheni, & Arabes Chriſtiani, vt alibi docuimus, vocant تاريخ من هبوط ادم ἐποχὴν ἀπὸ τῆς καταβάσεως, ἤγουν τῆς πτώσεως Ἀδάμ. Reliquarum duarum priorem vocauimus Paſchalem, quod Computum Cycli Paſchalis doceat vna cum Indictione: alteram autem Lunarem, quod per XIX diuiſa, det cyclum Lunarem ſæculi Iuſtinianei, & infra illud ſæculum. Harum trium vetuſtiſſima, & tritiſſima eſt Paſchalis annos determinans a capite, ad annum primum Chriſti Dionyſianum, 5508. Omnes enim Eccleſiæ ſub Patriarcha Conſtantinopolitano hodie ea tantum actus ſuos Legitimos, Faſtos, & tempora ſua ſignant, Moſchovitæ, Bulgari, Georgiani, Iberi, Circaſſi, Illyrij, Albani, Græci omnes, Chriſtiani Arabes, vt eſt in meis peruetuſtis Euangeliis Arabicis. In literis, quas ad Maximilianum II Imperatorem Germanorum miſit CZAR Iuban Baſiliovvitz magnus Moſchouitarum Imperator, ita ſcriptum fuiſſe memini: *Scriptum in aula noſtra Dominij vrbis Moſchovv, anno creationis Mundi* 7084, *menſe Ianuario, Indictione* III, *Regni noſtri* XLIII, *Imperij Ruſſiæ* XXX, *Caſtaliæ* XXIII, *Oſtrocouiæ* XXI, &c. Aufer annos Chriſti 1576 ab annis 7084. Remanet differentia annorum Computi Græcorum Paſchalis, & annorum Chriſti Dionyſianorum. Differentia Computi Lunaris & annorum Dionyſianorum 5494. Differentia Computi Orientalis & eorundem annorum Chriſti, 5500. Tot Computorum temporalium vſus magnam perturbationem & hiſtoriæ, & animis lectorum adferunt. Remedium huic malo ſubiecimus Tabulam

TABVLA TRIVM ÆRARVM.

Linea annalis vtriuſque cycli in Cõputo Lunari.	Linea annalis vtriuſque cycli in Cõputo Paſchali.	Linea annalis vtriuſque cycli in Cõputo Orientali.	Epactæ Solis.	Litera Romana Dominicalis.	XIV Niſan.	Concurrentes XIV Niſan.	X Tiſri.	Concurrentes X Tiſri.
I	XVII 17	IX 9	7	B A	V Apr.	6	XXV Sep.	3
II	XVIII 18	X 10	1	G	XXV Mar.	1	XIV Sep.	6
III	XIX 19	XI 11	2	F	XIII Apr.	6	III Oct.	2
IIII	XX 1	XII 12	4	E	II Apr.	2	XXII Sep.	7
V	XXI 2	XIII 13	5	D C	XXII Mar.	5	XI Sep.	3
VI	XXII 3	XIIII 14	6	B	X Apr.	1	XXX Sep.	1
VII	XXIII 4	XV 15	7	A	XXX Mar.	6	XIX Sep.	4
VIII	XXIIII 5	XVI 16	2	G	XVIII Apr.	1	VIII Oct.	7
IX	XXV 6	XVII 17	3	F E	VII Apr.	7	XXVII Sep.	5
X	XXVI 7	XVIII 18	4	D	XXVII Mar.	3	XVI Sep.	1
XI	XXVII 8	XIX 19	5	C	XV Apr.	1	V Oct.	4
XII	XXVIII 9	XX 1	7	B	IIII Apr.	4	XXIV Sep.	2
XIII	I 10	XXI 2	1	A G	XXIV Mar.	7	XIII Sep.	5
XIIII	II 11	XXII 3	2	F	XII Apr.	5	II Oct.	1
XV	III 12	XXIII 4	3	E	I Apr.	1	XXI Sep.	6
XVI	IIII 13	XXIIII 5	5	D	XXI Mar.	4	X Sep.	2
XVII	V 14	XXV 6	6	C B	IX Apr.	2	XXIX Sep.	7
XVIII	VI 15	XXVI 7	7	A	XXIX Mar.	5	XVIII Sep.	3
XIX	VII 16	XXVII 8	1	G	XVII Apr.	3	VII Oct.	6
XX	VIII	XXVIII	3	F				
XXI	IX	I	4	E D				
XXII	X	II	5	C				
XXIII	XI	III	6	B				
XXIIII	XII	IIII	1	A				
XXV	XIII	V	2	G F				
XXVI	XIIII	VI	3	E				
XXVII	XV	VII	4	D				
XXVIII	XVI	VIII	6	C				
	5494	5508	5500					

AD
CHRISTVM.

bulam trium horum Computorum triplicem. Prima pars continet doctrinam vtriuſq; cycli, Lunaris, & Solaris. Secunda, epochas Terminorum Paſchalium. Tertia, Epochas decimæ Tiſri, cuius in primis rationem habet: non vtique quod eam diem obſeruarent, ſed propter εὐαγγελισμὸν Ζαχαρίε. Rurſus prima pars quinque verſibus conſtat. Tres primi verſus pertinent ad vtrũque cyclum earum ærarum, ad quas pertinent, vt docet titulus frontalis; Nam prior numerus, maiuſcula litera, eſt cyclus Solis. poſterior, numerali charactere eſt cyclus Lunæ. In calce vniuſcuiuſque verſus additæ ſunt differentiæ annorum Chriſti & ærarum. Quarto verſu locata eſt litera Dominicalis Romana: quinto, epactæ Solis. Reliqua patent. Methodus hæc eſt. Primum, ſcias annos æræ propoſitæ. Hoc conſequeris, ſi differentiam annis Chriſti addas. Sed memineris putare a

Kalend. Septembris. Ideo anni Chriſti vnitate augendi. quia in Kalen- A
dis Septembris ipſi vno anno amplius annos Chriſti incipiunt putare, quam Romana Eccleſia. Ideo hoc anno 1596, incipiet annus Chriſti 1597 a Kalend. Septembris. Adde igitur 1597 annis 5494, 5508, 5500. Habebis annum 7091 æræ Lunaris, 7105 æræ Paſchalis, 7097 æræ Orientalis. Pro perpetua regula minue duo de æra Lunari. Habebis 7089. quibus & cæteris duobus æris 7105, 7097 per 28, & 19 diuiſis, habebis v cyclum Solis pro æra Lunari, XXI pro æra Paſchali, XIII pro æra Orientali. Item 2 cyclum Lunarem pro æra Lunari, 18 pro Paſchali æra, 10 pro æra Orientali.

Τῆς ἐνεστώσης ἰνδικτιῶνος) Scribebat hæc, vt initio diximus, anno Chriſti 641, indictione XIIII, quę indictio cæpit a Septembri anni 640, B
cum iniret annus 6135 æræ Lunaris, de qua æra ipſe ex perpetua regula minuit duos annos, ad methodum vtriuſque cycli. Sed ad methodum Indictionis minuenda erat vnitas tantum, vt patet. Quis tam ſolido animo, quem non moueant de ſtatu tot ærarum licentię, deinde minutiones annorum, aut additiones, præſertim vbi eius rei nulla ſit mentio? Nam culpa auctorem noſtrum liberare non poſſum, quod non monuerit eum eſſe annum 6135, ſed truncatum duabus vnitatibus, propter vſum cyclorum.

Περὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐπακτῆς) Epactas Solis Latinus Computus concurrentes, Æthiopicus Græco & vetuſto nomine *πλινθίον* vocat. Eæ naſcuntur ex cycli Solis progreſſu, & eadem eſt doctrina. Eæ epactæ C
cum regularibus compoſitæ dant feriam diei, ad quem pertinent regulares propoſiti. Arbitrariæ autem ſunt Epactæ, vt & regulares. Sed hoc differunt, quod regulares ſemper iidem ſunt: epactæ ſiue concurrentes mutantur cum proceſſu cycli Solaris. Quod igitur vtraque arbitraria ſint, ita intellige. Sunto Kalendæ Martij initium anni tui. (Nam & hoc quoque arbitrarium) Si eius Regulares ſunt vnitas, vt debet eſſe, quia hinc principium anni, ſecundæ Martij Regulares erunt duo, tertiæ tria. & ſic deinceps vſque ad ſeptem. Vide vnde inſtituis initium cycli Solaris tui, id eſt, cycli Epactarum. Incipiat primus annus cycli Epactarum hoc anno Chriſti 1596 a Kal. Martij. Vide quota ſit feria Kalendæ Martiæ hoc eodem anno. Eſt autem D
ſecunda feria. Itaque epacta Solaris erit vnitas anno primo, ſecundo binarius, tertio ternarius, quinto propter biſextum ſenarius. Et ſic deinceps. Hoc & puero planum eſt. Noſter autem Maximus incipit annum Computi a Kalendis Aprilis, more priſco Eccleſiæ. Ideo regularis Kalendarum eſt vnitas. Ergo ſi in primo anno cycli epactarum, feria Kalendarum Aprilis eſt Dominica, patet epactas Solis eſſe ſeptem: & quidem tunc inutiles eſſe, ac totum annum fore

ἀνέπακτον,

A *ἀνέπακτον*, vt ipſe loquitur, hoc eſt, ſine Epactis: quia ſeptem Epactæ cum vno regulari compoſitæ, abiectis ſeptenariis, dant feriam diei propoſitæ. Ergo Epactæ ſeptenariæ non ſunt in vſu: ſed tunc Regulares ipſi ſunt characteres feriarum ſine ope Epactarum Solarium.

Ἐπακταὶ ἡλίου εἰσὶν αἱ παρὰ μίαν.) Recte. Epactæ Solis cum vno regulari Kalendarum Aprilium conſlant feriam ipſarum Kalendarum. Ergo Epactæ Solis ſunt feria ipſarum Kalendarum dempta vnitate. hoc eſt, quod vocat *παρὰ μίαν.* Neceſſario igitur Epacta anni eſt eadem cum feria vltimæ Martij. quod & ipſe Maximus non omiſit.

B *Ἀνέπακτα*) Iam oſtendimus *ἔτος ἀνέπακτον* eſſe, quando Epacta eſt ſeptenarius numerus. Tunc enim Regularis Kalendarum, & conſequenter omnes Regulares totius anni ſunt ipſæ feriæ anni.

Ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ πρώτη τοῦ Ἀπριλλίου μηνός) Anni Eccleſiaſtici menſis primus Aprilis. Canon XVII libri V ſub nomine illius Clementis *ἥτις γίνεται) δευτέρα καὶ εἰκάδι τοῦ δωδεκάτου μηνός, ὅς ἐστι Δύστρος.* Si Aprilis eſt primus, ergo Martius, qui & Dyſtrus, eſt duodecimus. Sic Anaſtaſius Antiochenus Aprilem menſem primum vocat, & Gregorius Turonenſis Nouembrem octauum, Auguſtum quintum.

Προσθέται) Quos noſtri Computatores Regulares, hos Græci *προσθετὰς ἡμέρας* vocant. Doctrina eſt mere Græcorum & Orientalium, C non Romanorum. Romanorum enim cyclus Solaris longe melior, & expeditior per literas dominicales. Itaque tunc ſuperflua eſt doctrina Epactarum Solarium, & regularium. Non tamen omiſerunt conditores Computi Romani, magis ne doctrinæ Computi aliquid deeſſet, quam vt ſine illa doctrina methodus Computi Romani imperfecta videretur. Proprie & naturaliter Regulares dierum ſunt tot vnitatum, quota eſt litera ab A, qua notati ſunt dies. Exemplum: Kalendæ Martij notatæ ſunt litera D, quæ eſt quarta ab A. Ergo Regulares Kalendarum Martij ſunt quatuor. Sic Regulares Kalendarum Aprilis ſeptem, propter literam G ſeptimam ab A. Quia vero arbitraria res eſt, poſſunt quilibet regulares ſtatui, ſed ad eorum D regulam Epactæ Solares ſtatuendæ. Si igitur ſecundum quantitatem literarum Regulares ſtatuantur, & principium anni ordiendum eſt, vt debet, a Martio, Epactæ Solis in primo anno cycli Solaris erunt duæ. Sed ſecundum noſtrum auctorem, eſt vnitas, non binarius, quia apud eum Kalendarum Martiarum Regulares ſunt quinque, non quatuor. Secundum eum igitur Regulares ſiue *προσθέται ἡμέραι* naſcuntur ex diuiſione *τοῦ ὁμάδος τῶν ἡμερῶν*, hoc eſt, ex diebus collectis a prima Aprilis, ad primam Decembris. Regularis

Kalendarum Aprilis, vnde principium anni, eſt vnicus tantum. Di- A
uide dies Aprilis, hoc eſt, 30, per 7. relinquuntur 2, qui cum re-
gulari Aprilis faciunt tres regulares Mai. Dies Aprilis, & Mai ſimul
ſunt 61. Diuiſi per ſeptem relinquunt quinque: qui cum vnitate con-
iuncti, id eſt, cum vnico regulari Aprilis dant ſex regulares Iunij.
Ita de aliis. Breuiter ita. Vide quota eſt litera vniuſcuiuſque diei. Is
numerus vnitate auctus dat regulares diei. Quinta Iunij eſt B. quæ
litera eſt ſecunda ab A. duo igitur ſignificat. & cum vnitate fient re-
gulares quintæ Iunij.

Ἐννεαδεκαετηρὶς) Secundum membrum Computi pertinens ad Lu-
nam: vt illud prius ad Solem. Enneadecaeteris, inquit, ſumit ini-
tium a XXIII Martij, definit in XXII eiuſdem. Quod interuallum B
eſt dierum 6939. hor. 18. 0′.

Ὑποτομὴ) In ſuperiori Canone Enneadecaeterida dixit incipere a
XXIII Martij, deſinere in XXII eiuſdem. Vltimus annus cycli inci-
pit a IIII Aprilis. Vndecim dies, qui eſt exceſſus Solis, deducantur
de quarta Aprilis. Relinquitur caput anni primi Enneadecaeteridis
in XXIIII Martij. Atqui diximus annum primum incipere a XXIII
Martij. Abundat igitur vnus dies in cyclo. Quare annus vltimus
mutilandus die vno, vt fiat duntaxat dierum 353. Hanc ὑποτομὴν
ἡμέρας Computatores noſtri vocant ſaltum Lunæ. Et in quo menſe
facienda ſit tam illi, quam hic noſter in magno Computo docet. Sed
omnia hæc ridicula ſunt. In vera enim Enneadecaeteride non eſt C
neceſſe vllam ὑποτομὴν facere. neque vllus annus Lunaris mutilus
eſt natura, qualis defectiuus apud Iudæos, quem illi de induſtria
mutilant, non quod longior iuſto videatur, ſed quia ſæpe transferunt
neomeniam Tiſri: vt neceſſe ſit, aut illum annum, in quo facta eſt
tranſlatio, aut ſequentem, claudicare, aut etiam antecedentem, ſi
ita res poſtulat.

Μὴ μόνον ͵ςψκϛ′) Nouemdecies 354 dies fiunt 6726. Sed nouem-
decies 354. 8. 876, fiunt 6732. 23. 444. Differentia, dies 6. 23.
444. Tantum diſpendium fit temporis ex neglectu appendicum
ſcrupulorum. Sed quid eſt hoc, Enneadecaeterida ſine menſibus em-
bolimis eſſe dierum 6726, interueniente Emboliſmo ſeptem men- D
ſium, id eſt, 210 dierum, fieri dierum 6935? immo 6936 dicen-
dum erat. Neque vero hoc ſatis. Eſt enim dierum 6939, præter ho-
ras 16. 595. In Enneadecaeteride ſunt menſes τριακονταήμεροι 124:
caui III duntaxat. Sed in hac re omnes Computatores valde ratio fu-
git, ignoratione veræ Enneadecaeteridis & totius Computi Iudaici.

Πασχάλιος μὴν) Paſchalis menſis habet initium in octaua Martij,
finem in V Aprilis. Nam neque citra octauam Martij, neque vltra
quintam

A quintam Aprilis fas fuit fines neomeniarum Paſchalium promoue-
re, quandiu æquinoctium hæſit in XXI Martij, in qua id temporibus Conſtantini ſtatuebatur. Hodie vſque ad 27 Februarij citimum menſem ſtatuere licet, & pro vetere Niſan, Adar ſecundum aſſumere. Inter citimam, & vltimam neomeniam Paſchalem, interiecti ſunt dies XXVII. Aſſumpto vtroque termino fiunt dies XXIX. Hoc interuallum vocat *πασχάλιον μῆνα*, nimirum quod intra hos fines conſiſtant XIX neomeniæ Enneadecaeteridos Paſchalis.

Ὑπέρβασις) Quemadmodum Hebræi *ὑπερβάσεις* ſuas ciuiles habent, *διὰ τὴν συνέχειαν δυοῖν σαββάτων*: ita etiam cyclus Paſchalis habet *ὑπέρβασιν διὰ τὴν συνέμπτωσιν τῆς κυριακῆς ἡμέρας καὶ τοῦ νομικοῦ Πάσχα*. Nam ſi Dominica in terminum Paſchalem incurrit, tunc diffunditur dies, B & celebratio reſurrectionis transfertur in Dominicam proxime ſequentem, ita vt *ἀναστάσιμον Πάσχα* in XXI die menſis Paſchalis celebretur. In XVII Canone libri quinti ſub nomine Clementis: *μηκέτι δὲ παρατηρούμενοι μετὰ Ἰουδαίων ἑορτάζειν. οὐδεμία γὰρ κοινωνία ἡμῖν νῦν πρὸς αὐτούς. πεπλάνηνται γὰρ, καὶ αὐτὴν τὴν ψῆφον, ἣν νομίζουσιν ἐπιτελεῖν, ὅπως πανταχόθεν ὦσι πεπλανημένοι, καὶ τῆς ἀληθείας ἀπεσχοινισμένοι. ὑμεῖς δὲ φυλάσσετε ἀκριβῶς τὴν ἰσημέριον τροπὴν τῆς ἐαρινῆς ὥρας, ἥτις γίνεται δευτέρα καὶ εἰκάδι τοῦ δωδεκάτου μηνὸς, ὅς ἐστι Δύστρος, ἐπιτηροῦντες ἕως εἰκάδος πρώτης σελήνης: ὅπως μὴ ἐν ἑτέρᾳ ἑβδομάδι ἐμπέσῃ ἡ τεσσαρεσκαιδεκάτη τῆς σελήνης. καὶ πλάνης γενομένης ἀγνοίᾳ δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπιτελέσωμεν τὸ Πάσχα, ἢ ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ ἑορτάσωμεν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἀναστάσιμον ἡμέραν, ἀλλ᾽ ἐν κυριακῇ μόνῃ.*
C

Κανονισμόν) *Κανονισμὸς* neomeniæ citimæ & remotiſſimæ, ſunt dies XXIX, vt vidimus proximo Canone. *Κανονισμὸς* autem citimæ & remotiſſimæ Dominicæ reſurrectionis ſunt dies XXXV, a XXII Martij, ad XXV Aprilis, vtroque Termino comprehenſo. Peccari autem in hanc regulam dupliciter poteſt, *τῇ προεμπτώσει, καὶ τῇ συνεμπτώσει*, & quidem *τῇ προεμπτώσει*, vt ſæpe olim occurrebat cyclo VIII, & XIX, Dominica Paſchalis celebrabatur XX, & XXI Martij. *συνεμπτώσει* autem ſiue *συναντήσει* peccatur, cum Paſcha in termino celebratur: vt contigit in Gallia, anno 577. Nam Gregorius Turonenſis ſcribit a Gallis Paſcha celebratum XIIII Kal. Mai, cum litera Dominicalis eſ-
D ſet C. Atqui eo anno Terminus erat etiam in a. d. XIIII Kal. Mai. Sic anno Chriſti 305 proculdubio Paſcha celebratum fuit in termino ipſo, anno primo perſecutionis Diocletianeæ: & ſæpe alibi notauimus. Etiam *μετεμπτώσει* peccari poteſt: vt olim cum obtineret mos transferendi Paſcha poſt octo dies, non poſt ſeptem, quoties terminus incideret in Sabbatum. Habes non rara exempla in Canone Paſchali Hippolyti, & apud Victorinum. Vide, quæ ad ipſum

Canonem Hippolyti notamus, quæ non ſunt negligenda. A

Κρατεῖ τὸ ἔτος τῆς σελήνης.) Poſt Canones ſequitur πρᾶξις & μέθοδος ipſa inueſtigandi Paſcha, ἱλασμὸν, παρείσβασιν τῆς νηστείας. Duos Canones ei rei appoſuit: alterum pro Termino Paſchali, & decima Tiſri quem dextrum vocat: alterum pro introitu ieiunij, quem ſiniſtrum ideo dicit, quod a ſiniſtra parte Rotæ poſuit, vt alterum dextrum, quod in dextra parte Rotæ ab eo locatus eſt in manu ſcripto. Sed hic collocari coniunctim neceſſe fuit, propter anguſtiam chartæ. Vocentur vero duo Canones, vt quidem ab eo vocati ſunt, ſiniſter & dexter. Exemplum apponit XV anni cycli Lunaris. Annus enim, quo ſcribebat, 6133 Computi Lunaris, diuiſus per 28, & 19 relinquit annum primum Cycli Solis, quintumdecimum cycli Lunæ. In B Tabella, quam ſupra poſuimus, e regione XV anni æræ Lunaris, occurrit in ſecunda parte I Aprilis Terminus Paſchalis, cui e regione eſt vnitas pro concurrente ipſarum Kalend. April. Erat annus primus Solis, e cuius regione Epactæ Solis 7. ergo annus ille fuit ἀνέπακτον ἔτος. Itaque concurrens pro ipſa feria aſſumendus. Terminus igitur incidit in Dominicam, & proinde ὑπέρβασις facienda in octauum diem. Ideo anno propoſito Paſcha celebratum VIII Aprilis. Hoc eſt, quod vult. neque indiget interpretatione. Eadem enim ſunt in Canonio. Conſidera igitur attente in ſiniſtro Canone in linea annali cyclum incipere ab anno XIX, quia adhuc currebat annus XIX, vſque ad Martium: quo in XIX cæpit annus primus, vt habes in vltimo verſu Canonij dextri. C Igitur linea annalis Canonij ſiniſtri pertinet ad methodum introitus ieiunij, linea autem Canonis dextri ad methodum XIIII Niſan, & X Tiſri. Has lineas, ſiue verſus ipſe vocat σελίδια.

Ψηφισμὸς τῆς δεκάτης) In altera pagella eiuſdem dextri Canonij, e regione anni Lunæ XV, habes menſem Romanum Septembrem, & eius ποσταίαν XXI ſequenti σελιδίῳ. In XXI igitur Septembris eo anno incidit X Tiſri. Si vis ſcire, quota ſeptimanæ illi congruit, coniice in illam ποσταίαν Epactas Solis VII & προσθετὰς VI. Aggregatum 34 diuide per VII. Remanet feria VI congruens illi anno XXI diei Septembris. D Sed περίεργος eſt hæc methodus. Nam προσθῆκαι ipſæ eo anno fuerunt pro feria: quia fuit ἀνέπακτον ἔτος.

Ἀπὸ συναγομένων πασῶν $\overline{λα}$·) Lege λδ.

Ἡ δ' ἐστὶν ἀεὶ ἡ δεκάτη τοῦ ἑβδόμου) Hoc Canonion in Eccleſia Chriſtiana locum habere negat Maximus: ſed in ſtudioſorum gratiam ſe illud appoſuiſſe teſtatur his verbis: ἥν τινα δεκάτην τοῦ ἑβδόμου μηνὸς οὐ τελείας μᾶλλον εἰς αὐτὴν γινομένης (οὐδὲ γὰρ τελεῖται σύνολον) διεγράψαμεν, ἢ τῶν οὐδὲν ἀγνοεῖν ἐθελόντων χάριν φιλομαθείας. Apparet tempore

Maximi

A Maximi non magnam rationem habitam huius diei, ſed tamen olim aliqua in obſeruatione fuiſſe, patet ex Menologio Græco. Nam ad XXIII Septembris ponitur ἡ σύλληψις τοῦ τιμίου ἐνδόξου προφήτου, προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου. In Kalendario Antiocheno ad eandem diem Ilul, id eſt, Septembris, ita notatum: ܣܘܒܪܗ ܕܙܟܪܝܐ ܟܗܢܐ περὶ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τοῦ Ζαχαρίου ἱερέως. Ad XXVII Thoth Elkupti ita ſcribunt: بشارة زكريا بيوحنا εὐαγγελισμὸς Ζαχαρίου περὶ Ἰωάννου. At XXVI Thoth eſt XXIX Septembris. Hæc manifeſto oſtendunt eam diem apud Orientales obſeruari. Hæc vero decima Tiſri a Iudæis dicitur Kippur, a noſtro Maximo ἱλασμός. Chryſoſtomus in Homilia de
B natali Iohannis Baptiſtæ, a Iudæis dicit vocari Metellita. Id vero eſt מְטַלַּלְתָּא, id eſt, σκηνοπηγίαν. quod falſum eſt. Nam σκηνοπηγία eſt quintadecima, non decima Tiſri. Porro hic decima Tiſri ponitur feria VI contra Canonem ADV. Nam ſi Kippurim feria VI, ergo caput anni feria quarta. quod falſum, vt habes in Computo Iudaico.

Ψηφισμὸς τῆς τῶν ἁγίων νηστειῶν) Doctrina hæc pertinet ad ſiniſtrum Canonem περὶ τῆς τῶν νηστειῶν εἰσελάσεως, de quadrageſima, quæ ſemper ſpectatur in fine anni Terminum Paſchalem antecedentis. Itaque cum Terminus Paſchalis quæſitus ſit in anno Lunæ XV, Terminus Quadrageſimæ quærendus in proxime antecedente, XIIII ſcilicet: e cuius regione Februarium, & IIII diem eius habes. In quem
C coniice προσθετὰς quatuor, & epactas ἡλιακὰς ſeptem. Aggregatum XV diuide per 7. Remanet feria prima. quæ propter συνέμπτωσιν referatur in octauam ab ea; hoc eſt, XI Februarij. Sed adeptus Terminum Paſchalem aufer ab eo 63 pro termino Septuageſimæ, aut 56 pro Termino Quadrageſimæ.

Δεῖ τὸ ἐνιστάμενον ἔτος) Methodus epactarum Lunæ inueſtigandarum. Annum cycli Lunæ propoſitum in XI ductum minue binario. Reliquum per triginta diuiſum dat epactam. Eſto propoſitus annus cycli XIIII. Productum in vndecim deminutum duabus vnitatibus, & per XXX diuiſum dat duo pro epactis Lunæ.

Ποιῆσαι παρὰ δύο) Imminuere duabus vnitatibus. Quare? Quia
D ad methodum Lunæ aliis epactis opus eſt, ac ad methodum Termini Paſchalis. quia a temporibus Chriſti, ad Maximum Monachum προέμπτωσις σεληνιαϊκὴ bidui facta erat.

Ἡ ποσταία τῆς σελήνης.) Adeptus epactas Lunæ aggregato dierum a Kalendis Aprilis, ad diem propoſitam incluſiue, adiice epactas. Summam illam diuide per $29\frac{1}{2}$ aut 59. Reliquum eſt ἡ ποσταία τῆς σελήνης, hoc eſt, vt Computatores noſtri loquuntur, Ætas Lunæ. Quia iubet incipere a Kalendis Aprilis, argumentum eſt id fuiſſe initium

initium anni Eccleſiaſtici Conſtantinopolitani : cuius Canoniſmi A
ſunt penultima, & vltima Martij. Nam quota Luna fuerit penultima Martij, eæ erunt epactæ Lunæ. Quota feria erit vltima, eæ erunt epactæ Solis illius anni. Non igitur epactæ Solares, aut Lunares, incipiunt a Septembri antecedente. Hoc ſatis patet ex Canonio, in quo cycli incipiunt a Paſcha. Termini autem Quadrageſimæ adhuc ſunt in anterioris anni cyclo. Anno igitur 640 Chriſti, cæpit annus 641 ſecundum Græcos, a Kalendis Septembris, item annus æræ Lunaris 6335, qui debet minui duabus vnitatibus, & fieri 6133. Diuiſus per 19 dat cyclum XV Lunæ. Sed adhuc currit cyclus XIIII. Nam XV incipiet Martio ſequente. Volo ſcire ætatem Lunæ, vel, vt ipſe loquitur, τὴν ποσταίαν τῆς σελή- B
νης in Kalendis Septembribus dicti anni 640, qui erat iniens 641 ſecundum Græcos. Secundum ea, quæ proxime annotauimus, Epactæ Lunæ erant duæ. Dies a Kalend. Martij ad Kalendas Septemb. incluſiue ſunt 185. Coniice epactas duas. Aggregatum 187 diuide per 29½. Habes X pro ætate Lunæ. Ergo anno Chriſti 640, Kalend. Septemb. ætas Lunæ fuit X. Hoc eſt, Luna erat decima. Luna noua, vt vulgus putat, erat in XXIII Auguſti. quod verum eſt. At quia tunc incipiebat annus 6135 æræ Lunaris, cyclus Lunæ erat XVII. Epactæ Lunæ VII cum vnitate, & prima menſis dant 9 non 10 pro ætate Lunæ.

Τὰ ἀπὸ Διοκλητιανοῦ) Docet annos Diocletiani per Indictiones pu- C
tare. Multiplicanda ſunt 22 per 15 : quibus adiice Catholica 13, & annum præterea Indictionis currentem. Anni XV bis & vicies ducti, producunt 330. XIII καθολικά, & XIIII anni Indictionis currentis fiunt 27. Ea ad priorem ſummam congeſta, fiunt anni Diocletiani 357, a primo eius Imperij anno, ad annum Chriſti 641, qui erat 31 Imperij Heraclij. Indictione peracta, pro 22 accipe 23, & ſic deinceps. Quæ quidem ratio ſubinepta eſt. Nam hodie, ſi volam hoc facere, quæ via inſiſtenda eſt mihi, ſi quot indictiones a Maximo Monacho fluxerint, neſcio? Quare, non bene Imperatores inſtituerunt putare indictiones non appoſito, quotus annus quotæ indictionis. Nos ab annis Chriſti 311 abiicimus. Reliquum per XV diuiſum dat D
nobis indictionem Imperatoriam currentem ex a.d. VIII Kal. Octob. Ab anno hoc igitur Chriſti 1596, deductis 311, reliquum per XV diuiſum dat 85 indictiones Imperatorias abſolutas, & præterea X annum indictionis 85 ineuntem a Kal. Septembris eiuſdem anni 1596. Si hic noſter ſciſſet, a prima Panegyri Quinquennalium Conſtantinianorum, ad annum Heraclij 31, eum eſſe annum 14 indictionis 22: illi per 21 indictiones præteritas multiplicanda eſſent XV: quibus adiiciens

A adiiciens 14 labentis indictionis annos, & præterea καθολικὰ XXVIII, interuallum videlicet ab initio Diocletiani, ad prima Quinquennalia Conſtantini : eadem via perueniſſet ad annum propoſitum 357 Diocletiani.

Κρατοῦμεν τὰς ἐπακτάς) Hic Canon pars eſt antecedentis. Nam in annis Diocletiani menſium Ægyptiacorum tantummodo ratio habetur: quia æra Diocletianea vnius Ægypti & Chriſtianorum Kopti peculiaris eſt. Supra collegimus ex methodo epactarum, anno, quo hæc ſcribebat Maximus, Kalendis Septembris Lunam fuiſſe decimam. Videamus, an ex hac methodo idem proueniat. Accipiendæ ſunt epactæ Diocletianeæ, & vnitas illis adiicienda pro perpe-
B tua regula: accipienda præterea ἡ ποσταία τοῦ μηνός. Denique quot ſunt menſes Ægyptiaci imparis numeri, tot dies ſumendi. Antecedente Canone docuit annos Diocletiani per 19 diuiſos dare cyclum Lunæ Paſchalem. quod verum eſt. Sed ille cyclus, vt vidimus, incipit tantum a menſe Paſchali. Ergo initio annorum Diocletiani adhuc currit vetus epacta, cum noua incipiat a Paſcha. Diuiſis 357 annis Diocletiani per 19, remanet annus XV cycli Paſchalis initurus a vere ſequenti. Ergo adhuc currebat XIIII cyclus. Epacta 4. quibus adde vnitatem καθολικὴν ex perpetua regula, item vnitatem pro Thoth, qui eſt primus imparium menſium. Fiunt ſimul VI. Kalendæ Septembris incidunt in 4 Thoth. Igitur ἡ ποσταία Thoth, id eſt, quarta cum
C ſex compoſita dat Lunam decimam, vt antea.

Καὶ τὸ ἥμισυ τῶν μηνῶν) Hoc tetigimus libro III, item in Computo Æthiopico. Cum menſes ſunt τριακονθήμεροι omnes, vt in anno Elkupti, & Æthiopico, non quot menſes ſunt, tot Regulares aſſumuntur, vt in menſibus Romanis a Martio : ſed quot menſes imparis numeri : hoc eſt, dimidium menſium. Hinc eſt, quod in anno Æthiopico, menſis paris numeri habet Matque in eadem die, in qua impar antecedens. Et ſequens impar vno die citius habet Matque. Itaque bini menſes eundem ſitum cycli aurei habent.

Ἐν ἔτει ἀπὸ Ἀδάμ) Tertia pars Computi pertinens ad Catholica temporum. Sed mire allucinatur noſter. Nam qui annum Chriſti
D 641 ſtatuerit in 6133 æræ ſuæ (imo debet eſſe in 6135) cum idem natalem Chriſti in 5501 ponat eiuſdem æræ, manifeſto errore conturbat rationes ſuas. Nam hoc modo annus XXXI Heraclij fuerit 6141, quem dicit fuiſſe 6133, aut 6135, ſi ratio habeatur duorum annorum, propter methodum vtriuſque cycli. Omnia, quæ in tota hac ὁμάδι explicantur, non ſunt nauci.

Ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος) Ait Chriſtum conceptum & natum anno 5501, diem conceptionis XXV Martij fuiſſe feriam ſecundam, diem natalis

natalis XXV Decembris feriam quartam. Hoc vt potuerit accidere, A
neceſſario conferendum ad annum periodi Iulianæ 4711, cyclo Solis VII, anno Actiaco 29, in quem natalem ipſum conferri oportet. quæ eſt opinio fere omnium veterum. Sed hic eſt mera hallucinatio. Nam vtitur nunc æra Orientali: ſecundum quam cyclo Solis XIII, litera Dominicalis fuit D C: vnde ſequitur τὴν ἡμέραν τοῦ εὐαγγελισμοῦ, nempe XXV Martij, fuiſſe feriam quintam, diem autem natalis feriam ſeptimam: eumque annum fuiſſe 4713 periodi Iulianæ, qui eſt is, in quem natalem Chriſti confert Dionyſius Abbas. Mira eſt igitur hallucinatio.

Ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος γ') Chriſti baptiſmus feria III. vt VI Ianuarij ſit feria tertia, litera dominicalis fuerit D. Ergo fuit cyclus Solis B
aut III, aut XIIII, anno periodi Iulianæ aut 4735, aut 4746. Sed anno 4735 Chriſtus ſecundum Dionyſij æram, fuiſſet tantum annorum XXII. quod eſt abſurdum. At annus 4746 eſt annus Paſſionis. Ergo Chriſtus fuiſſet baptizatus & paſſus eodem anno. quod & ipſum eſt abſurdum. Sed & illud falſum, cyclum Solis XIIII in Computo Orientali habuiſſe literam Dominicalem D. Habet enim B a Kal. Sept. literam autem A a Kalen. Ian. Et propterea dies baptiſmi fuerit feria ſexta.

Ἔτος δὲ ἦν ἡλίου κύκλου τὸ ΙΗ, σελήνης δὲ τὸ Ε) Inter baptiſmum & Paſſionem interuallum interponit annos IIII recte, quamquam imprudens & præter animi ſententiam. Cyclus Solis XV æræ Orientalis habuit lite- C
ram D a Septembri, C autem a Ianuario. Cyclus quintus eiuſdem æræ in Paſcha reſpondet XVI cyclo Dionyſiano, quo anno ipſe Dionyſius & hic noſter volunt Chriſtum paſſum. Sed neuter ſenſit quadriennium intereſſe a baptiſmo, ad paſſionem.

Ἔτη χλέ) Ab incarnatione Dominica, ad annum XXXI Heraclij, indictione XIIII, ponit annos 633. At erat annus Dionyſianus 640. Septem annis minus dicit. quod & faciunt Æthiopes, qui annum Chriſti Dionyſianum 1584, putabant 1577, vt ſuo loco oſtendimus: idque ea cauſſa, quia 5501 annos putant ab initio rerum, ad Chriſtum. Deinde volunt accommodare æræ Paſchali. Ideo 7 minus dicunt. Hoc ſtudioſis harum rerum inprimis obſeruandum, cum le- D
gent annos mundi apud Orientales, vtrum illi anni ab æra Orientali, an ab æra Paſchali: & ſi ab æra Orientali, vtrum integra, an ſeptem annis mutila. Nam cum Æthiopes annum Chriſti 1584 putarent ab initio rerum 7077, is tamen erat 7084 ab æra Orientali, quam ſolam agnoſcunt Æthiopes, eamque vocant ሐሳበ፡ ርቱዕ፡ *ἐπιλογισμὸν ὀρθόν*.

Περὶ διαφορᾶς τῶν ἰνδικτιώνων) Omnia, quæ hic de indictionibus dicit, ægro-

Acit, ægrorum ſomnia ſunt. Præterea nouam legem Indictionum ſancit. Ait quo anno Chriſtus natus ſit (natum ait anno 5501, quæ eſt æra Orientalis) fuiſſe Indictionem vndecimam ſecundum epilogiſmum annorum mundi, quod nimirum 5501 per XV diuiſa dant XI, ſecundum inſtitutum Auguſti fuiſſe Indictionem XII. Cui bono hæc indictio, quæ nunquam fuit in rerum natura? Chriſto naſcente, ſecundum Dionyſium, anno periodi Iulianæ 4713, Indictio quarta cæpit a Septembri illius anni, non autem Indictio XI, aut XII. Hæc indigna ſunt quæ confutentur. De inſtitutione vero Indictionum ſub Auguſto non ſolus nugatur. Noſtri quoque Latini hac febricula tentantur, vt licet videre in Computis eorum. Cedrenus vero

B ita ſcribit de temporibus Theodoſij: Ἐν τούτοις ἡ τε τῶν Ὀλυμπιάδων ἀπέσβη πανήγυρις, ἥτις κατὰ τετραετῆ χρόνον ἐπετελεῖτο. ἤρξατο δὲ ἡ τοιαύτη πανήγυρις, ὅτε Μανασσῆς τῶν Ἰουδαίων ἐβασίλευε, καὶ ἐφυλάττετο μέχρι τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, καὶ ἤρξαντο ἀριθμεῖσθαι αἱ ΙΝΔΙΚΤΟΙ ἀρξάμεναι ἀπὸ Αὐγούστου Καίσαρος ἐν ἔτει ιέ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ. Ab Actiaca victoria igitur cæpiſſe innuit. Qua in hæreſi quoque fuit Conſtantinus Porphyrogenetus: Ἀπὸ δὲ ἀκρωτηρίου καλουμένου Ἀκτίου καὶ τὰς καλουμένας Ἰνδικτιῶνας ἐκάλει. οὕτω γὰρ γράφει Ἡσύχιος Ἰλλούστριος. ΙΝΔΙΚΤΙΩΝ, τοῦτ' ἔστιν Ἰνακτίων, ἡ περὶ τὸ Ἄκτιον νίκη. διὰ τοῦτο ἄρχεται μετὰ Ἰνδικτιὼν ἀπὸ πρώτης, καὶ καταλήγει μέχρι τῆς ΙΕ, καὶ πάλιν ὑποστρέφει, καὶ ἄρχεται ἀπὸ πρώτης διὰ τὸ τὸν Ἀντώνιον συνάρχοντα γενέσθαι Αὐγούστῳ τῷ Καίσαρι μέχρι τοῦ ΙΕ χρόνου.

C Hoc plane eſt ſtrenue nugari. Annus Actiacæ victoriæ eſt 4684 in periodo Iuliana. Diuiſus per XV dat quartam Indictionem ineuntem ſimul cum Thoth primo Actiaco, ſiquidem verum erat temporibus Auguſti Indictionem fuiſſe. Cedrenus alibi de Auguſto τούτου τῷ δευτέρῳ ἔτει αἱ Ἰνδικτοὶ ἐπενοήθησαν, καὶ τὸ Βίσεξτον. contradicit ſibi. Nam ſupra anno primo Actiaco, hic vero ſecundo. Sed de Biſexto tolerabilius, quam quod Chryſoſtomus Homilia de natali Iohannis Baptiſtæ. Primum enim dicit, neminem vnquam auſum fuiſſe terminare curſum horarum, dierum ac noctium, per quæ Solſtitia, & æquinoctia cognoſcere poſſit: quia Iobo dictum ſit: *Et hoc mihi dic, an ſcias curſum Solis*, &c. Deinde ſubiicit hoc myſterium

D Solſtitiorum eiuſque ſcientiam Deum diſtuliſſe in annum Tiberij nonum. *Tunc vero poſt, nono anno Tiberius Cæſar tempus curſumque Lunæ collegit: & inuentum eſt, ipſa die, octauo Kalendarum Octobrium eſſe æquinoctium*, &c. Nam Auguſto tolerabiliter poteſt attribui inuentio Biſexti, quia ipſe Biſextum correxit, duobus Caiis Marcio, & Cenſorino coss.

Περὶ τοῦ κατὰ τὸν Ζαχαρίαν χρηματισμοῦ) Iohannem Baptiſtam in æquinoctio autumnali neceſſario concipi debuiſſe dicit Chryſoſto-

mus, quod dies tunc incipiunt cedere noctibus, & minores fieri, quemadmodum Iohannem neceſſe erat minui, Chriſtum vero creſcere. Verba integra, quæ huc faciunt; quorum partem ſupra retulimus, hæc ſunt: *Geſta autem ſunt hæc ante primum annum Tiberij Cæſaris, menſe Septembri, octauo Kalendas Octobris, incipiente Luna vndecima, quando oportebat Iudæos ieiunium ſcenopegiæ celebrare. Tunc vero poſt, nono anno, Tiberius Cæſar tempus curſumque Lunæ collegit: & inuentum eſt, ipſa die, octauo Kalendarum Octobrium die eſſe æquinoctium: in quo eſt inchoatio noctis maior, quam lucis. Illum enim oportet creſcere, inquit, me autem minui.* Sed & Ambroſius in principio ſermonis XII non ab alia cauſſa repetit neceſſitatem conceptionis Iohannis hoc tempore, quam ab incrementis Chriſti, & decrementis Iohannis. In illis verbis Chryſoſtomus vult nono anno poſt conceptionem Iohannis annum a Tiberio, non a C. Iulio Cæſare editum. item octauum annum ætatis Iohannis Baptiſtæ incidiſſe in imperium Tiberij. Quod autem in die Kippurim, ſiue decima Tiſri Iohannem conceptum volunt, cauſſam adferunt, Zachariam patrem Iohannis fuiſſe ſummum Pontificem, & ingreſſum Sancta Sanctorum incenſum Deo feciſſe: quod non niſi ſemel in anno fiebat, idque decima Tiſri. Hieronymus quoque ad Ruſticum Monachum Iohannem Baptiſtam Pontificis filium fuiſſe ſcribit. At is erat de plebe Leuitarum, ἐκ τῆς ἐφημερίας Ἀβιά: & cum impleſſet ſuam vicem, rediit ad patriam ſuam. A B C

Μὴν ὁ κζ' Ῥωμαίοις Σεπτέμβριος) Si Chriſtus natus eſt anno 5501, ergo Ioannes conceptus 5500, cyclo Solis 12, Lunæ 9 ſecundum Orientalis Computi rationem, anno periodi Iulianæ 4712, cyclo Solis VIII, Lunæ XIX: quæ omnia congruunt anno 5500 æræ Orientalis. Proinde XXVII Septembris fuit Sabbatum. at hic dicitur quinta. Deinde falſum eſt, eo anno 27 Septembris fuiſſe decimam Tiſri, ſed anno ſequente; qui erat octauus periodi quintæ Alexandreæ, cyclo primo Dionyſiano, quo anno viceſimaſeptima Septembris fuit feria ſecunda, non quinta, vt iſte vult. At Chriſtus natus eſt, ſecundum Dionyſium, XXV Decembris, cyclo Lunæ primo. Ergo inter conceptionem Iohannis, & natalem Chriſti dies interſunt LXXXIX duntaxat. Vides abſurditatem. Sed Chryſoſtomus non XXVII, ſed XXIV Septembris decimam Tiſri fuiſſe dicit, imo vndecimam ineuntem, qua incipiunt, inquit, Iudæi ieiunare. Ergo decima fuit XXIII: vbi Kalendarium Antiochenum, & Græcum ſtatuunt conceptionem Iohannis. Atqui idem ait Iohannem natum plenilunio, nimirum Luna decimaquinta. Si XXIV Septembris fuit Luna decima, ſane XXIV Iunij fuit Luna decima octaua, non quintadecima. D

Τὸ γὰρ

A Τὸ γὰρ τῆς αὐτοῦ τοῦ Ἰωάννου γεννήσεως) Si XXVII Septembris erat decima Tiſri, ergo XXIIII Iunij, in qua ſtatuitur natalis Iohannis, erat XV Luna, vt colligit Chryſoſtomus: atque inde trahit cauſſam eius natalis, quod & plena Lunæ lampade natus ſit, quia ipſe lampas fuit, vt eſt in Euangelio: & vulgo Solſtitium, in quo natus eſt Iohannes, dicebatur ΛΑΜΠΑΣ. Tangit morem gentilium, qui & adhuc in multis locis obtinet. Verba eius: *Cum dicat initium meſſis frumentariæ, tunc ergo repertum eſt, eſſe primum Solſtitium mundi, quando Iohannes natus eſt, quem diem* LAMPADEM *appellant.* Quamuis hæc nihil ad natalem Iohannis, tamen habent cognitionem antiquitatis non negligendam. In deſcriptione Iunij menſis: Lam-
B pas maturas Cereris deſignat ariſtas. Ergo menſis Iunius ob eam rem pingebatur cum lampade. Notæ ſunt πυρκαϊαὶ, quæ vigilia, & die natalis Iohannis hodie accenduntur, veſtigia priſcæ gentilitatis. Mei Aquitani Latino verbo nonnihil detorto FAGAS, id eſt, faces, ſiue Lampadas vocant, vt etiam vocabantur tempore Chryſoſtomi. Eæ hodieque in Africa a Muhammedanis eodem anni tempore accenduntur, eumque morem a Chriſtianis relictum, teſtis Iohan. Leo in ſua Africa. Sed eiuſmodi Lampadas καὶ πυρκαϊὰς vetat Canon LXV in Trullo. τὰς ἐν ταῖς νουμηνίαις ὑπό τινων πρὸ τῶν οἰκείων ἐργαστηρείων, ἢ οἴκων ἀναπτομένας πυρκαϊὰς, ἃς καὶ ὑπεράλλεσθαί τινες κατά τι ἀρχαῖον ἔθος ἐπλήρουν, ἀπὸ τοῦ παρόντος, &c. Quamuis pius & Chriſtianus ſcri-
C ptor nimium ſibi indulſit in allegoriis, tamen citat ex vetuſtate quæ non perire debent. vt in illis: *Circumciſus eſt igitur Iohannes Kalend. Iuliis, id eſt, octaua die, quando migratio fit: vt oſtenderetur, quia is, qui ſecundum legem, & prophetiam conceptus erat, de quo dictum eſt,* LEX ET PROPHETÆ, *a Iudæis migrabunt.* Quamuis violenta eſt allegoria, vt alia omnia in hac Homilia, tamen tangit morem inquilinorum migrantium Kal. Quintilibus, vt habemus in iure, & apud Martialem: *O Iuliarum dedecus Kalendarum.* cui antiquitati germana eſt illa, vt & allegoria, quam ſubiicit: *Sed & tempus eſt autumni, quando Iohannes concipitur: quo tempore ager ſulcis iam proſcinditur, & ſemini venturo iam præparatur. In quo menſe veteres coloni nouis*
D *cultoribus cedunt, ceſſantibus ſcilicet priſtinis tabulis conſcriptionis (quæ veteris legis fractæ tabulæ) noua lex nouis cultoribus traditur.* Similis allegoria eſt, cum dicit, neceſſario naſci debuiſſe Chriſtum ἡγεμονεύοντος Κυρηνίου, quia Κύριος erat, qui naſcebatur, alludens ad Κύριον & Κυρήνιον, qui Quirinius erat Romanis. quam rationem non magis admittimus, quam illam de conceptione Domini in Martio menſe, propter Prouerbium, inquit, EXITE PVERI IN CAMPVM MENSE MARTIO. Atque de his cenſeat quilibet, vt ei videbitur. Al-

legoriæ quidem accommodatiores ſunt ad afficiendos animos vul- A
gi. Nos vero tantum ad rationem temporum ea quærimus, quæ a
temporibus pendent, non ab allegoriis, aut interpretationibus, quæ
ad informandam vitam potius pertinent, quam ad opus noſtrum de
Emendatione temporum inſtruendum.

Ἡμέρα δὲ τῆς ἑβδομάδος γ̄) Sane XVII cycli Solis æræ Orientalis
habuit literam Dominicalem Romanam FE a Kal. Septemb. D ve-
ro a Kal. Ian. Itaque verum non eſt, quod dicit, hoc poſito, 29 Au-
guſti fuiſſe feriam tertiam. Fuit enim feria ſeptima, anno 5533 æræ
Orientalis. Itaque ſecundum hanc rationem Chriſtus paſſus anno
eiuſdem æræ 5534. quod & ipſe tangit ſupra.

Χρόνων ἀρίθμησις καὶ ὁμάς) Trecentis annis & amplius poſterior eſt B
Maximo hæc *ὁμὰς χρόνων*, quod quidem conſtat ex vltimis impera-
toribus Conſtantinopolitanis, qui hic vltimi ponuntur, Conſtan-
tino, & Romano: quorum tempora ideo non ponuntur, quia ſub
illis hæc Chronologia ſcripta eſt, anno Chriſti plus minus 960, ali-
quot annis 320 poſt annum XXXI Heraclij. De litera nos ſtatim
iudicauimus hunc Computum ſcriptum fuiſſe ante annos 600, aut
amplius. Nam optimæ notæ eſt character. Poſtquam vero incidi-
mus in hos duos vltimos imperatores, tunc recte de vetuſtate libri
nos iudicaſſe ſenſimus. Itaque Computus Maximi, vnde has eclo-
gas excepimus, ſcriptus eſt ante annos plus minus 636. Tota au-
tem hæc Chronologia ne ſemel quidem verum dicit, niſi fortaſſe in C
poſterioribus imperatoribus. Similem & geminam edidit Fridericus
Sylburgius in fine Zoſimi.

Περὶ τῶν ια̅ περιόδων) Periodus magna, vt nemo neſcit, eſt, quæ ex
vtroque cyclo in ſe ducto componitur, vt ſit annorum 532. Sed di-
uerſa capita diuerſas etiam periodos conſtituunt. Vera periodus eſt,
quæ a capite vtriuſque cycli incipit: quales ſunt eæ, quas periodus
Iuliana per 532 diuiſa relinquit. Nam tota periodus eſt annorum
7980 conſtans quindecim his minoribus periodis. Annum hunc
6309 diuide per 532. Supereſt annus 457 currens de periodo XII.
Periodus Dionyſiana ab iſtis differt, quod non ab vtroque cyclo, ſed
a decimo Solari, & ſecundo Lunari incipit. Sic de periodis, qua- D
rum hic mentio, ſtatuendum. Aliæ enim ſunt a veris Iulianis.

TABVLA

A

TABVLA INGREDIENDI AD CHARACTERES ANNORVM ARABVM.

Diagramma periochæ characterum annorum Arabum exactiſſimorum. Id vero eſt, vt cognoſcas, quotus ſit annus Arabum ex Tabula Ærarum Gentium. Præterea abiice ſummam omnium ducentorum & decem. Cum reſiduo, quod quidem non ſit maius ducentis & decem, aut minus quam illa, ingredere in B hanc Tabulam. Accipe collectos (annos) a latitudine, expanſos autem a longitudine, ſiquidem reſiduum fuerit collectorum & expanſorum: ſin minus, cum expanſis. Accipe ea. Quicquid inuentum fuerit in cella, in qua in numeros incidiſti, ipſe eſt character illius anni. Aggrega eum cum charactere menſis, quencunque vis. Quod ſi fuerit amplius, quam ſeptem, abiice ab eo ſeptem. Reſiduum, ſiquidem fuerit ſeptem, aut minus, ipſa eſt feria introitus menſis.

C

TABVLA DIAGRAMMATIS CHARACTERVM MENSIVM ARABVM.

Muharramu ✳	*Tzepharu* II.	*Rabie prior* III.
Rabie poſter. V.	*Giumadiju pr.* VI.	*Giumadiju poſte.* I.
Regebu II.	*Sahabanu* IIII.	*Ramadhanu* V.
Schevvalu VII.	*Dhulkaadathi.* I.	*Dhulhagiathi* III.

Numeri.	0	XXX	LX	XC	CXX	CL	CLXXX
I	6	4	2	7	5	3	1
II	3	1	6	4	2	7	5
III	1	6	4	2	7	5	3
IIII	5	3	1	6	4	2	7
V	2	7	5	3	1	6	4
VI	7	5	3	1	6	4	2
VII	4	2	7	5	3	1	6
VIII	1	6	4	2	7	5	3
IX	6	4	2	7	5	3	1
X	3	1	6	4	2	7	5
XI	7	5	3	1	6	4	2
XII	5	3	1	6	4	2	7
XIII	2	7	5	3	1	6	4
XIIII	7	5	3	1	6	4	2
XV	4	2	7	5	3	1	6
XVI	1	6	4	2	7	5	3
XVII	6	4	2	7	5	3	1
XVIII	3	1	6	4	2	7	5
XIX	7	5	4	1	6	4	2
XX	5	3	1	6	4	2	7
XXI	2	7	5	3	1	6	4
XXII	7	5	3	1	6	4	2
XXIII	4	2	7	5	3	1	6
XXIV	1	6	4	2	7	5	3
XXV	6	4	2	7	5	3	1
XXVI	3	1	6	4	2	7	5
XXVII	7	5	3	1	6	4	2
XXVIII	5	3	1	6	4	2	7
XXIX	2	7	5	3	1	6	4
XXX	6	4	2	7	5	3	1

جدول الدخول الي علامات سنين العرب

صورة اتخاذ علامات سنين العرب المحققة
ذلكى هو ان تعرف كمّية سنين العرب من
جدول تواريخ الطوايف ثم تطرح الجملة
ماتين والعشره ماتين والعشره والذي يبقى
وما هو ازيد من ماتين وعشره او اقل منها
تدخل به في هذا الجدول وتاخذ المجموعات
من عرضه والمفردات من طوله ان كان
الفاصل مجموعات ومفردات والا بالمفردات
وحدها فما وجد في البيت الذي اتفقت
العددين فيه فهو علامة تلكى السنة تجمعه
مع علامة اى شهر اردت فان كان اكثر
من سبعه تسقط منه السبعه والباقي ان
كان سبعه او اقل هو هو يوم دخول الشهر

جدول صورة علامات الاشهر العربيّة

مُحَرّمْ ٥	صَفَرْ ب	رَبِيعْ الاوّلِ ج
رَبِيعْ الْآخرَ ه	جُمادَيّ الْأوَلِ و	جُمادَيّْ الْأخر ا
رَجَبْ ب	شَعْبَانْ د	رَمَضَانْ ه
شَوّالْ ر	ذوالقعْدَةِ	ذوالحَجَةِ

الاعداد	ه	ل	س	ص	قكي	قن	قف
ا	و	د	ب	ز	ه	ج	ا
ب	ج	ا	و	د	ب	ز	ه
ج	ا	و	د	ب	ز	ه	ج
د	ه	ج	ا	و	د	ب	ز
ه	ب	ز	ه	ج	ا	و	د
و	ز	ه	ج	ا	و	د	ب
ز	د	ب	ز	ه	ج	ا	و
ح	ا	و	د	ب	ز	ه	ج
ط	و	د	ب	ز	ه	ج	ا
ي	ج	ا	و	د	ب	ز	ه
يا	ز	ه	ج	ا	و	د	ب
يب	ه	ج	ا	و	د	ب	ز
يج	ب	ز	ه	ج	ا	و	د
يد	ز	ه	ج	ا	و	د	ب
يه	د	ب	ز	ه	ج	ا	و
يو	ا	و	د	ب	ز	ه	ج
يز	و	د	ب	ز	ه	ج	ا
يح	ج	ا	و	د	ب	ز	ه
يط	ز	ه	ج	ا	و	د	ب
ك	ه	ج	ا	و	د	ب	ز
كا	ب	ز	ه	ج	ا	و	د
كب	ز	ه	ج	ا	و	د	ب
كج	د	ب	ز	ه	ج	ا	و
كد	ا	و	د	ب	ز	ه	ج
كه	و	د	ب	ز	ه	ج	ا
كو	ج	ا	و	د	ب	ز	ه
كز	ز	ه	ج	ا	و	د	ب
كح	ه	ج	ا	و	د	ب	ز
كط	ب	ز	ه	ج	ا	و	د
ل	و	د	ب	ز	ه	ج	ا

A

NOTÆ IN COMPVTVM HEGIRÆ MVHAMMEDIS.

DIAGRAMMA *periochæ.*) Arabiſmum in præſentia aliter reddere non poſſum. Latine eſſet: Diagramma continens characteres annorum Arabum.

Quotus ſit annus) In Arabiſmo, ἵνα γνῷς τὴν ποσταίαν τῶν ἐτῶν τῶν Ἀῤῥάβων. Id eſt: ἵνα γνῷς πόσον ἔτος τῶν Ἀῤῥάβων ἐστίν.

In qua in numeros incidiſti) Vel, in qua numeris occurriſti.

Expedita eſt methodus, ſine qua nunquam verum diem Muharram deprehendere poſſis. Anni aut ſunt collecti pure, aut expanſi B pure, aut mixti, collecti & expanſi. Collecti pure, vt CLXXX. Tunc accipe ſemper numerum proxime minorem. Is eſt CL. Reliqua XXX in filo numerorum. A CL deſcendens e regione XXX occurrit angulus communis, & in eo character 3. Expanſi pure, vt XXVIII. In filo e regione XXVIII ſub nota o, in angulo communi habes 5. Mixti, puta CLXVI. Accipe in fronte numerum proxime minorem CL. reliquos XVI in filo. In angulo communi occurrit 5. Vt igitur Canon hic præcipit, vide, quotus annus ſit Hegiræ ex quibuſdam Tabulis, Alfonſinis, puta, aut ex Tabula concordiæ annorum ex libro IIII. Eſto in exemplum annus hic Chriſti 1596. Volo ſcire, quotus Hegiræ anno propoſito Chriſti incipiet, C & a qua die Iuliana. Abiice ex perpetua regula 622 ex anno Chriſti currente. Habes annos Iulianos 974 abſolutos ante noctem XVI Iulij: qui quidem anni ex Tabula concordiæ fiunt anni Arabici abſoluti 1003. dies 334.6′, deſinentes in occaſu Solis diei XV Iulij.

912	943.	3	20
62	63.	320	46
974	1003.	334	6

Deſunt 30 dies anno Lunari 1004 abſoluendo. Ergo annus Hegiræ 1004 deſinit in Sole occaſo diei XIIII Auguſti, feria ſeptima deſinente: & incipiet annus 1005 Hegiræ nocte XV, feria prima. Periclitemur ex hoc Canone. Abiice omnia 210 ex 1005. Remanent anni 165. Numerus proxime minor in fronte CI, Reſidui XV in filo. In angulo communi occurrit D vnitas, id eſt, feria prima. Quod erat propoſitum. Fruſtra autem ex Tabulis Alfonſinis indagabitur feria Muharram. Ex illis quotus annus Hegiræ deprehenditur. Ex hoc Canone, quota feria Muharram. Adeptus characterem anni, habebis reliquorum menſium characteres. Adiice vnitatem, quæ eſt character huius anni, ad regularem Ramadhan, nempe v. Habes ſextam feriam, cum qua incipiet neomenia Ramadhan. Idque octaua Aprilis anni 1597. Ita duce hac Tabella, quam nos hebdomaticam vocamus, annorum 210, nun-

 quam

quam errabis. Martinus a Baumgarten in Raitenbach nobilis eques Germanus ſcribit in ſuo Itinerario, Muhammedanos anno Dominico 1508 per Lunam Ianuarij ieiunaſſe, tertia autem Februarij fuiſſe eorum Paſcha. Ergo neomenia Schevval fuit in III Februarij, feria quinta, cyclo Solis V, litera duplici B A. Itaque neceſſario Muharram antecedentis concurrebat cum Luna Mai anni 1507. Abiectis 622, remanent anni Iuliani abſoluti 885, quibus congruunt anni Hegiræ abſoluti 912, dies 64, a XVI Iulij. Ergo illi dies 64 retro a XVI Iulij putati deſinunt in XIII Mai dicti anni 1507, feria quinta, cyclo Solis IIII, Lunæ ſeptimo. Et proinde Muharram anni 913 cæpit feria V, Mai XIII. Videamus, an idem promittit Canon. Abiectis omnibus 210 de 913, remanet annus 73 periodi hebdomadicæ. Numerus proxime minor in fronte LX: in filo reliqui XIII. In angulo communi 5. Ergo feria quinta fuit initium Muharram anni 913: vt erat propoſitum. Idem Character cum Charactere Schevval compoſitus dat feriam quintam: vt narrabat eques ille Germanus, Februarij tertia. Rurſus in Tractoriis Mirelmaumenin Regis Maroci & Feſſæ anni Chriſti 1594 ita in fine legimus باخرذي قعدةباثني باربع *In poſterioribus Dhikadathi* (id eſt, *Dhulkadathi*) *in ſecundo* (*ſupra milleſimum*) *in quarta* (*feria.*) Anno 1594 cæpit annus 1003 Hegiræ, feria quarta, Septembris VI, die ſecunda Tiſri Iudaici 5355. Dhulhagiathi VIII Auguſti, feria V. Ergo vltima Dhilkadathi feria IIII, vt erat propoſitum. Ignoratione igitur characteris anni non leuiter peccatur. In primis autem neceſſaria annorum Arabicorum cognitio illis, qui res Turcicas & Sarracenicas tractant. qua in re conuertendi illis ſunt anni Iuliani in Arabicos, quod iam fecimus in ſuperioribus exemplis: & contra Arabici in Iulianos. vt in hoc exemplo: Selim Sultan Turcarum obiit die ſeptima Schevval anni 926 Hegiræ, vt relatum eſt in Annalibus Turcicis. In Tabula concordiæ annorum in annis collectis, vide an præciſe inuenias annos Arabicos abſolutos 925. Quia non inueniuntur præciſe, accipe proxime minores 861. 239. 4'. qui de 925 detracti relinquunt 63. 114. 56 1. quos non inuenio præciſe in annis expanſis Tabulæ concordiæ. Aſſumo proxime minores 62. 309. 531, qui cum ſuperioribus 861. 239. 4' ſimul compoſiti, conficiunt annos Hegiræ 924. 194. 57'. Deſunt anno 925 abſoluendo dies 159. 3'. Aio igitur, a capite Hegiræ, fluxiſſe annos Arabicos 924. dies 194. 57'. & cum anno 925 complendo deſint dies 159, ij a XVI Iulij putati deſinent in 22 Decembris. Et 23 Decembris iniuit annus 926, qui eſt 86 periodi. Proinde cæpit feria VI, vt habes ſub numero frontali LX, & XXVI laterali,

Arali. Volo ſcire, cui anno Chriſti congruat initium anni Hegiræ 926. Annis Arabicis 861. 239. 4′. e Tabula concordiæ congruunt anni Iuliani abſoluti 836. Annis autem 62. 309. 531, anni Iuliani 61. Summa: anni Iuliani 897. Adiice epocham Iulianam Hegiræ, 621 annos abſolutos. Fiunt anni Chriſti Dionyſiani 1518 abſoluti, & præterea dies, qui ſuperſu... a Kal. Ianuarij, ad XVI Iulij. Aio igitur anno Chriſti currente 1519, a capite Hegiræ, ad XVI Iulij, fluxiſſe annos Arabicos 924. dies 194. 57′. & Luna Decembris cœpiſſe Muharram 926, feria VI. Cœpit igitur 23 Decembris. Nam ea fuit feria VI, cyclo Solis XVI, Lunæ XIX. conuenit igitur calculus Tabulæ concordiæ annorum. Schevval autem decimus a Muharram iniuit Luna Septemb.
B ſequentis anni 1520, feria VI. Neomenia igitur Schevval incidit in XIV Septembris, cyclo Solis XVII. Proinde Selim obiit anno Chriſti 1520, Septembris XX. In Annalibus Turcicis, a Iohanne Levvnclauio editis & illuſtratis, tempora per annos, menſes, & dies Hegiræ notantur; ſed male comparantur a docto viro: qua in re nunquam illi ſemel contingit verum dicere. Neque illud poſſumus concoquere, quod in Pandecte ſuo Turcicæ hiſtoriæ notatum reliquit, in fine diplomatis Sultani Amurathæ de induciis cum Imperatore Rudolfo II faciendis ſcriptum fuiſſe: *Die primo proximi menſis Ianuarij, anno Domini Ieſu, ſupra quem ſit gratia, & auxilium diuinum,* 1584, *qui erit annus tranſmigrationis magni Prophetæ noſtri, ſupra*
C *quem ſit gratia, ſaluſque diuina,* 991, *die viceſima ſeptima ſacræ Lunæ Silchidze.* Verum eſt principium anni 1584 incidiſſe in annum Hegiræ 991. Sed Kalendas Ianuarij fuiſſe XXVII Dhilhagiathi, id vero negamus. Fuit enim XXVIII, non XXVII. vltima Dhilhagiathi, quam Turcæ vocant Silchidze, fuit III Ianuarij. Muharram 992 quarta Ianuarij, feria VII, cyclo Solis XXV. Erat annus 152 periodi hebdomadicæ. Sub frontali CL, & laterali II, habes feriam 7. In tabula annorum concordiæ annis Hegiræ collectis proxime minoribus 940′. 3. 20′, reſpondent anni Iuliani abſoluti 912. item expanſis proxime minoribus 50, 179. 17′, anni Iuliani abſoluti 49. Summa: Anni Arabici 990. 182. 37′: anni Iuliani 961, quibus adiecta epo-
D cha 621, facit annos abſolutos Dionyſianos 1582, vſque ad XVI Iulij. Ergo anno Chriſti 1583 currente fluxerant ab Hegira anni 990, dies 182. 37′. Deſunt anno 991 Arabico abſoluendo dies 171. 23′. qui a XVI Iulij putati deſinunt in die tertia Ianuarij 1584. Et quia annus 992 cœpit feria VII, proculdubio die quarta Ianuarij cœpit neomenia Muharram 992. Alioquin ſi cœpiſſet feria prima, Dhilhagia, vel Silchidze habuiſſet dies 30, & annus fuiſſet embolimæus, qui ipſis dicitur سنة كبيسة. Sed & reliqua ſuſpecta ſunt, *Sacra Luna* pro menſe.

menſe. Et anni notati a Chriſto, & omnia, vt vno verbo dicam, A
ὑπονοθεύουσι. Neque dubium eſt, quin impoſitum ſit docto viro ab interprete, quiſquis fuit ille. In libro Martini Cruſij viri φιλέλληνος, bonæ frugis pleno, ita legebam nuper: *Induciæ nouæ octo annorum inter Imp. Rudolphum, & Turcorum Regem Amurathen factæ ſunt, incipientes ſecunda die menſis Schevval, anno Turcici Prophetæ 984. hoc eſt, Kal. Ianuarij anni Chriſti 1576.* Sed qui hoc ſcriptum Conſtantinopoli docto viro miſerunt, non ſatis accuratam annorum rationem iniuerunt. In Tabula concordiæ annis collectis proxime minoribus Arabicis 940.3.20′, congruunt anni Iuliani abſoluti 912. Item annis Arabicis expanſis proxime minoribus 43. 103. 6′ congruunt anni Iuliani abſoluti 42. & fiunt anni Arabici 983. 106. 26′: an- B
ni Iuliani abſoluti 954. cum epocha Muhammedis Iuliana fiunt anni Iuliani 1575. Ergo anno Chriſti 1576 currente a XVI Iulij currebant dies 106. 26′ de anno 984 Hegiræ. Deſunt anno 984 complendo dies 247. 34′: qui a XVI Iulij putati deſinunt in XIX Martij anni 1577. Quare annus Hegiræ 985 cæpit in Luna Martij anni Chriſti 1577. In Tabula hebdomadica ſub CXX frontali, & XXV laterali in cella areali habes feriam quintam Muharram 985 ineuntis. Cæpit ergo die XXI Martij, cyclo Solis XVIII, Lunæ primo. Quare vltimus menſis deſinit in XX Martij, & fuit dierum triginta, anno ὑπεξημέρῳ. Quod ſi e regione XXV lateralis habes feriam quintam pro Muharram 985: ergo e regione XXIV habes ſeptimam feriam Muharram C
984. Ideo & Schevval iniuit feria VII, die XXII Decembris anni 1576, cyclo Solis XVII. Proinde XXIII Decembris fuit ſecunda Schevval. At Kalendæ Ianuarij anni 1577 inciderunt in diem XII Schevval. Ergo pro II Schevval legendum XII. pro anno 1576, reponendum 1577 Caueant autem ſtudioſi a numeris appoſitis annis Hegiræ in annalibus Turcicis. Omnes enim mendoſi. Neque dubito Levvnclauium, ſi viueret, amicorum monitu correcturum fuiſſe. Præterea idem doctus vir ſcribit anno 1583, quo ſe ait Conſtantinopoli fuiſſe, Paſcha Muhammedicum incidiſſe in V, VI, VII Octobris. Hoc falſum eſt. Erat annus 991 Hegiræ, 151 periodi. Sub frontali CL, & laterali I, habes feriam tertiam. Proinde & Schevval fuit feria tertia, O- D
ctobris VIII, cyclo Solis XXIV, Lunæ VII. Et tunc Behiram, ſiue Paſcha Muhammedicum cæpit, anno propoſito Chriſti 1583. Rurſus in quodam Diplomate Mirelmumenin Regis Maroci ita legi: في يوم الاربعه موفي العشرين من ربيع الثاني سبعة تسعين وتسعمايه. Feria quarta conueniente in viceſimam Rabie poſterioris, anno noningenteſimo nonageſimo ſeptimo. Ex 997 abiectis omnibus

A bus 210, remanent anni 157. Sub frontali 150, e regione lateralis 7 in angulo communi habes feriam primam, quæ cum charactere neomeniæ Rabie poſterioris dat VI feriam neomeniæ ipſius Rabie. Ergo viceſima fuit feria quarta, vt erat propoſitum. cæpit autem Mucharram illius anni X Nouembris, anno 1588, cyclo Solis primo. Ergo XXVI Februarij anni 1589 conueniebat viceſimæ Rabie poſterioris. Quod igitur ſine hac Tabula hebdomadica certa ratio annorum Hegiræ iniri non poſſit, patet ex ipſis exemplis, quæ adduximus. Porro Æra Hegiræ vocatur تاريخ العرب المسلمين الذي الهجري *Æra Arabum orthodoxorum, quæ & Hegiræ.* Nam ſe orthodoxos
B vocant, Chriſtianos autem & Iudæos الكفر, Refractarios, inficiatores.

Menses armeniorvm.		Menses Iezdegird.		I	II	III	IV	V	VI	VII
ساهمي	*Sahami*	فروردي ماه	*Phrudin menſis*	3	4	5	6	7	1	2
تري	*Theri*	اردبهشت ماه	*Adarpahaſcht menſis.*	5	6	7	1	2	3	4
كاغوتس	*Caguts*	خرداد ماه	*Hardad menſis*	7	1	2	3	4	5	6
اراتس	*Arats*	تير ماه	*Thir menſis*	2	3	4	5	6	7	1
ماهيكك	*Mahich*	مرداد ماه	*Mardad menſis*	4	5	6	7	1	2	3
اريكي	*Arichi*	شهريز ماه	*Scheharizmēſis*	6	7	1	2	3	4	5
اهلي	*Aheli*	مهر ماه	*Mehar menſis*	1	2	3	4	5	6	7
ماريري	*Mariri*	ابان ماه	*Aban menſis*	3	4	5	6	7	1	2
ماركاتس	*Marcats*	ادار ماه	*Adar menſis*	5	6	7	1	2	3	4
هرواتسيس	*Harvvatſis*	دى ماه	*Di menſis*	7	1	2	3	4	5	6
ناواساري	*Navvaſari*	بهمن ماه	*Behemen menſis*	2	3	4	5	6	7	1
هوري	*Huri*	اسفندر ماه	*Aſphădar menſ.*	4	5	6	7	1	2	3
مسترقة	*Muſterika*	الواحق	*Elvvahak.*	6	7	1	2	3	4	5

C

D

In hoc laterculo continentur menſes Armeniorum & Perſarum. Æra Armeniorum vocatur ab Arabibus تاريخ الارمن الذي هو بدو تنصرهم ἐποχὴ τῶν Ἀρμενίων, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ τῆς χριστιανώσεως αὐτῶν.

Æra

Æra autē Iezdegird vocatur, تاريخ الفرس المتاخرين الذي يسمي A
اليزدجردي Æra Perſarum recentiorum, quæ vocatur Iezdegirdica. Habeas annos Armeniacos, vel Iezdegirdicos. Diuide per ſeptem. Si remanſerit vnitas, annus ille incipit a feria tertia. Si remanent duo, incipit a feria quarta. Si tria, incipit a feria quinta. Et ſic deinceps. Hoc enim notant numeri literales in fronte laterculi I. II. III, &c. Exemplum. Eſto propoſitus annus Armeniorum aut Perſarum 845. Abiectis ſeptenariis remanet annus quintus. In fronte habes V. Et ſubtus 7, e regione Sahami, aut Phrurdin. E regione autem Theri, aut Adar pahaſcht habes feriam ſecundam eorum menſium. Itaque methodus non indiget B monitore. Hic eſt annus Chriſti 1596, dies Septembris IIII, feria ſeptima. Volo ſcire quoto anno Armeniaco, aut Perſico, item quotæ diei quoti menſis conuenit dies propoſita. Pro annis Armeniacis abiice ex perpetua regula annos 552, ab anno Chriſti currente, pro æra Perſica abiice item 632. Et remanebunt anni Iuliani completi de Epocha Armeniaca a die nona Iulij, a die autem 16 Iunij pro annis Iezdegird. Ita 552 de 1596 detractis, remanent anni Iuliani abſoluti 1044, quibus reſpondent ex Tabula concordiæ totidem anni æquabiles cum diebus 261. Ergo 261 dies de anno Armeniorum 1045 fluxerunt, a IX Iulij. a qua, ad hanc diem 4 Septembris incluſiue ſunt dies 58. qui cum 261, C fiunt omnes 319 dies: hoc eſt, hic erat dies 19 menſis vndecimi Armeniorum NAWASARI. Diuiſis 1045 per ſeptem, remanet annus ſecundus Hebdomadis Armeniacæ. In fronte laterculi habes II. ſubter deſcendendo, e regione Navvaſari habes feriam tertiam. Ergo XV fuit feria tertia, & proinde decimanona Sabbatum, vt erat propoſitum. Rurſus volo conferre diem propoſitam, quartam nempe Septembris, in annos, menſes, & dies Iezdegird. Abiectis annis 632 de anno Chriſti currente 1596, ſuperſunt anni Iuliani abſoluti 964, a XVI Iunij anni 632, ad eandem XVI Iunij anni præſentis 1596. Iam annis Iulianis 964 congruunt totidem anni æquabiles, cum diebus 241. A die igitur XVI Iunij D anni 632, ad eandem huius anni 1596, fluxerunt anni æquabiles 964, dieſque inſuper 241. Rurſus a XVI Iunij, ad quartam Septembris incluſiue, ſunt dies 81. Summa, dies 322: hoc eſt, viceſima ſecunda menſis vndecimi Perſarum, nempe Behemen anni labentis Iezdegirdici 965. Diuiſis 965 per VII, ſupereſt ſextus annus Hebdomadis. Sub frontali VI, deorſum e regione Behemen, habes feriam VII. Quod ſi neomenia Behemen fuit feria

VII,

VII, ergo & eadem ſeria XXII eiuſdem. Quare IIII Septembris huius anni 1596 competebat diei XXII Behemen anni Iezdegird, 965. Porro, vt diximus, Armenij putant annos ſuos ab eo tempore, quo Chriſtiani facti ſunt: & diu, vt apparet, anno æquabili vſi ſunt, menſibuſque priſcis. Hodie anno Iuliano vtuntur, ex quo ſe Eccleſiæ Romanæ ſubiecerunt. Nam hodiernum Armeniorum vulgus hos menſes priſcos plane ignorat: quod ego expertus ſum, cùm eos de hac re ſciſcitarer Maſſiliæ. Præterea habemus eorum Computum ad menſes Iulianos, non ad illos priſcos, deſcriptum, quorum fortaſſe ne nomina quidem ipſis nota niſi doctioribus, aut Eccleſiaſticis.

TABVLA MAGNÆ PERIODI TROPICÆ.

	0	27	54	81	108	135	162	189	216	243	270	297
1	G 1	BA 6	C 5	D 3	E 2	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	A 7	B 5
2	F 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7	B 6	C 4	D 3	GF 1	A 7
3	E 3	F 2	G 7	BA 6	C 4	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	E 2	GF 1
4	DC 4	E 3	F 1	G 7	BA 5	D 4	E 2	F 1	AG 7	B 5	D 4	E 2
5	B 5	DC 4	E 3	F 1	G 7	CB 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	C 5	D 3
6	A 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 5	D 4	E 2	F 1	BA 6	C 5
7	G 1	A 6	B 5	DC 4	E 2	G 1	A 6	CB 5	D 3	E 2	G 7	BA 6
8	FE 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6	CB 5	D 3	F 2	G 7
9	D 3	FE 2	G 1	A 6	B 5	ED 3	F 2	G 7	A 6	CB 4	E 3	F 1
10	C 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	A 6	DC 4	E 3
11	B 6	C 4	D 3	FE 2	G 7	B 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	B 5	DC 4
12	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	A 7	B 5	C 4	ED 3	F 1	A 7	B 5
13	F 1	AG 7	B 5	C 4	D 3	GF 1	A 7	B 5	C 4	ED 2	G 1	A 6
14	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	E 2	GF 1	A 6	B 5	C 4	FE 2	G 1
15	D 4	E 2	F 1	AG 7	B 5	D 4	E 2	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2
16	CB 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	C 5	D 3	E 2	GF 7	A 6	C 5	D 3
17	A 6	CB 5	D 3	E 2	F 1	BA 6	C 5	D 3	E 2	GF 7	B 6	C 4
18	G 1	A 6	CB 5	D 3	E 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	E 1	AG 7	B 6
19	F 2	G 7	A 6	CB 4	D 3	F 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7
20	ED 3	F 2	G 7	A 6	CB 4	E 3	F 1	G 7	BA 5	C 4	E 3	F 1
21	C 4	ED 3	F 1	G 7	A 6	DC 4	E 3	F 1	G 7	B 5	D 4	E 2
22	B 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 5	D 4
23	A 7	B 5	C 4	ED 2	F 1	A 7	B 5	DC 4	E 2	G 1	A 6	CB 5
24	GF 1	A 7	B 5	C 4	E 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6
25	E 2	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2	G 1	A 6	B 5	ED 3	F 2	G 7
26	D 4	E 2	GF 1	A 6	C 4	D 3	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 2
27	C 5	D 3	E 2	GF 7	B 5	C 5	D 3	FE 2	G 7	B 6	C 4	ED 3

NEVRVZ GELALÆI.

	324	351	378	405	432	459	486	513	540	567	594	621
1	C 4	ED 3	F 1	A 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 5	D 3	E 2
2	B 5	C 4	ED 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	E 2	G 1	A 6	CB 5	D 3
3	A 6	B 5	C 4	FE 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6	CB 4
4	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	B 5	ED 3	F 2	G 7	A 6
5	E 2	GF 1	A 6	C 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 1	G 7
6	D 3	E 2	GF 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	G 7	B 6	C 4	ED 3	F 1
7	C 4	D 3	E 2	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	A 7	B 5	C 4	ED 2
8	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	D 2	GF 1	A 7	B 5	C 4
9	G 7	BA 5	C 4	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	E 2	GF 1	A 6	B 5
10	F 1	G 7	BA 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	B 5	D 4	E 2	GF 1	A 6
11	E 2	F 1	G 7	CB 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	C 5	D 3	E 2	GF 7
12	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 4	D 3	E 2	F 7	BA 6	C 5	D 3	E 2
13	B 5	DC 3	E 2	G 1	A 6	CB 5	D 3	E 2	G 7	BA 6	C 4	D 3
14	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6	CB 5	D 3	F 1	G 7	BA 6	C 4
15	G 7	A 6	B 4	ED 3	F 2	G 7	A 6	C 4	E 3	F 1	G 7	BA 5
16	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	B 5	DC 4	E 3	F 1	G 7
17	D 3	FE 1	G 7	B 6	C 4	ED 3	F 1	A 7	B 5	DC 4	E 2	F 1
18	C 4	D 3	F 1	A 7	B 5	C 4	ED 2	G 1	A 6	B 5	DC 4	E 2
19	B 5	C 4	E 2	GF 1	A 7	B 5	C 4	FE 2	G 1	A 6	B 5	DC 3
20	AG 7	B 5	D 4	E 2	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	B 5
21	F 1	AG 6	C 5	D 3	E 2	GF 1	A 6	C 5	D 3	FE 2	G 7	A 6
22	E 2	F 1	BA 6	C 5	D 3	E 2	GF 7	B 6	C 4	D 3	FE 2	G 7
23	D 3	E 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	E 2	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1
24	B 5	D 3	F 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	D 3
25	A 6	CB 4	E 3	F 1	G 7	BA 6	C 4	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4
26	G 7	A 6	DC 4	E 3	F 1	G 7	BA 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	B 5
27	F 1	G 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	G 7	CB 5	D 4	E 2	F 1	A 6

IN TABVLAM GELALÆAM.

ÆRA Gelalæa hodie ab Arabibus dicitur تاريخ الفلكيين الفارس المتاخرين الذي يسمي ايضا نجوميه الجلاليه سلطانيه Æra Aſtrologorum Perſidis recentiorum, quæ & ipſa nominatur etiam Aſtronomica Auguſta Imperatoria. Non audeo affirmare, an a Perſis periodus vlla ipſius inſtituta ſit. Cauſſa dubitandi duplex:

A duplex: tum quod hodie Perſæ diem primum Phrurdin eiuſque horas & momenta habent مرسومة عندهم بجداولهم *annotatum apud ſe in Tabulis ſuis*: tum etiam quod in ſchedis Arabicis habemus periodum Gelalæam iocularem annorum 259. Quod ſi vlla eſſet periodus inſtituta a conditoribus huius typi, alia ſane eſſet ab hac ridicula annorum 259, quæ nulla poteſt eſſe, quia annorum numerus non eſt quaternarius. Nam annus Tropicus habet horas & momenta appenſa, minora quadrante Iuliano, & ipſa Biſextum Iulianum perimunt poſt aliquot annorum orbem. Itaque periodus Tropica, quæcunque illa fuerit, debet deſinere in anno Iuliano biſextili, vt in B eo fungatur munus ſuum, hoc biſextum perimat. Neceſſario igitur periodus illa debet eſſe annorum, quorum ſumma ſit numerus quaternarius. Hic autem numerus non eſt quaternarius. Præterea ſi periodus conſtitui poteſt annorum 259, & quadruplum eorum annorum erit periodus; nempe annorum 1036, in quibus octo biſexta pereunt, vt duo in 259. Iam periodi Tropicæ anni cum biſextis debent eſſe ſeptenarij. 1036 eſt quidem numerus ſeptenarius. Sed octo de biſextis Iulianis totidem annorum detractis relinquunt biſexta Tropica 251 intercalanda in annis 1036. Atqui 251 non eſt ſeptenarius numerus: neque cum ſeptenario 1036 compoſitus ſeptenarium reddet. Non poteſt igitur periodus conſtitui annorum 259.

C Nos igitur deprehendimus 27 annos Gelalæos perimere quinque horas abſolutas ſine ſcrupulis appendicibus. Ergo viceſies quater 27 periment quinque dies: qui fiunt anni 648. quæ eſt pulcherrima periodus nihil detrahens de ratione Tropica, vt reſtituatur in orbem: quod faciendum eſt in modo anni Alfonſini. Nam in eo 402 anni tria biſexta expungunt. Quod ſi conſtituenda eſt periodus ex illis, duo anni detrahendi. Ita 400 cum 97 compoſita erunt numerus ſeptenarius. Itaque commoda quidem periodus ex illis conſtitui poteſt; ſed quæ tamen ad annum Nicenum accommodari non poſſit. Nam certum eſt tempore Chriſti æquinoctium fuiſſe in XXIII Martij. Sed duo præterea requirunt conditores anni Niceni, vt æquino- D ctium ſit in XXI Martij tempore Conſtantini, & noſtro ſæculo in XI Martij Iuliani. Tria hæc ſimul non poteſt præſtare periodus annorum 400. Aut enim a capite annorum Chriſti texenda eſt, & ad nos continuanda: aut a noſtro ſæculo retro retexenda. In priore caſu periodus conſtituit æquinoctium toto hoc ſæculo in XII Martij, vſque ad annum 1601 Chriſti, quo quatuor periodi XII dies de Epocha æquinoctij Chriſti, hoc eſt, de XXIII detrahunt. In altero caſu, periodus retro retexta nunquam æquinoctium ſiſtet in XXI Mar-

tij, ſæculo Niceno, ſed in XX: quod eſt contra propoſitum, aut hypotheſim. Fac periculum. Res ipſa loquitur. Nos Tabulam periodi Gelalææ conſtruximus, in qua literam Dominicalem Tropicam appoſuimus pro anno Niceno a capite æræ Chriſti Dionyſianæ. A latere notas numerarias adiicimus, quæ cum aliquo regulari quamuis periodum conſtituere poſſunt. Verbi gratia: Si annos Gelalæos per 648 diuiſeris, quando plures erunt, quam 648, & ingreſſum in Tabulam a fronte & latere feceris, vbi occurrerit nota ciphræ, vt vulgus loquitur, adiunges ſemper 4 pro regulari. Habebis feriam Phrurdin Gelali a meridie eius feriæ. Ab annis Chriſti currentibus pro perpetua regula abiice ſemper 1078. Cum reliquo ingreſſum fac in Tabulam. Agitur nunc annus Chriſti 1596. Detractis 1078, remanet annus Gelalæus 518 iniens a meridie diei æquinoctialis. Accipe numerum proxime minorem in fronte 513. Reliqua quinque a latere. In communi angulo habes notam 6: quæ cum 4 regulari compoſita, abiectis ſeptem, dat tertiam feriam Phrurdin, a meridie nempe tertiæ feriæ, ad meridiem quartæ; hoc eſt, a meridie nonæ Martij, ad meridiem decimæ. Et hæc methodus certiſſima eſt. Potes & alias Epochas ad hanc periodum accommodare. Hipparchus obſeruauit æquinoctium feria quarta, ab ortu Solis, anno periodi Iulianæ 4568: hoc eſt, 18 hora a meridie tertiæ feriæ. Et hic eſt annus 1742 ab illa obſeruatione. Abiectis omnibus 648, reliqui 446 a fronte 432, & a latere 14, in communi angulo dant 7. quibus adiice 3 pro perpetua regula, abiectis 7, habes feriam tertiam. Hoc eſt, a meridie feriæ tertiæ, ad meridiem quartæ fuit æquinoctium, vt in typo Gelalæo. Sed & melior & tutior methodus per literam Dominicalem ab annis Chriſti. Vide quota eſt C a litera Dominicali huius Tabulæ. ea erit feria æquinoctij. Tabula incipit a G. Litera C eſt quarta a G. Ergo anno primo Chriſti Dionyſiano æquinoctium contigit feria quarta, Martij XXIII. Anno 325 Patres Niceni ſtatuunt æquinoctium in XXI Martij, die Dominica, cum litera Dominicalis eſſet C. 324 a fronte & vnitas a latere in communi cella dant literam C. Conuenit ergo Tabulæ cum Decreto Patrum. Ab hoc anno 1596 abiice bis 648. Remanent 300. In fronte Tabulæ 297 cum 3 lateralibus dant in communi cella literam duplicem GF. Ergo C cum ſit quinta ab F, conſtituit æquinoctium Nicenum ſiue Eccleſiaſticum in XI Martij, biduo poſterius, aut ſaltem vno die, quam annus ciuilis Gelali. At contra experiamur in periodo annorum 400. Ab annis Chriſti 1583 abiiciantur omnia 400. Cum reliquis 383 ingredere in Tabulam. hoc eſt, cum 378 a fronte, & quinque a latere. Cella communis habet literam Dominica-

A minicalem A. a qua tertia eſt C. Ergo æquinoctium fuit feria tertia. Litera Dominicalis Iuliana erat F. Ergo A fuit feria tertia in XII Martij. Quare periodus annorum 400 ſtatuens ex hypotheſi æquinoctium in 23 Martij tempore Chriſti, in XXI autem ſæculo Niceno, anno Chriſti 1583 & deinceps, ad annum 1601, ſtatuet æquinoctium in XII Martij. Hæc periodus Gelalæa, vt non ſemel diximus, eſt luculentiſſima: & multi doctiſſimi viri eundem anni modum determinant: nempe dierum 365. hor. 5. 48′. 53″. 20‴. Vt differentia Gelalæa & Iuliana ſit hor. 0. 11′. 6″. 40‴. qui ſane eſt modus anni Copernici, & aliorum doctorum. Hanc Tabulam nos huc conſulto reiecimus, cum tamen ei locus verus eſſet libro IV, capite de
B anno Gelalæo: idque vt tam anno Niceno, quam Computo Gelalæo accommodaretur. Hodie in Perſide omnes Ephemerides & Almenichin, Annales, & reliqua eiuſmodi ad hunc annum diriguntur. Propterea dicitur تاريخ النجومي Æra aſtronomica. Eodem modo poſſit quis vti anno noſtro cæleſti ciuili Solari, cum Iudaico Lunari, præſertim conditores Ephemeridum. Neque enim ad Solem vlla ratio melior noſtra, neque ad Lunam Iudaica. Quantum autem falſi ſint docti illi viri Perſidis in deprehendendo æquinoctio, poteſt ex collatione obſeruationum Hipparchi & Neuruz Perſici demonſtrari. Sed melius demonſtrauero ex recenti obſeruatione nobiliſſimi, doctiſſimique viri Tychonis Brahe Dani, qui anno Chriſti
C Dionyſiano 1584 deprehendit æquinoctium vernum horis 21. 30′. poſt meridiem nonæ Martij, feria ſecunda. Id eſſet Babylone feria 2. 23. 990. At Gelalæus epilogiſmus promittit tantum 2. 10. 678. vt ſaltem dimidio diei ratio fugerit illos doctos viros. Sed quid vetat illius ſummi viri reliquas vtriuſque æquinoctij obſeruationes apponere, vt illæ cum Hipparcheis, & noſtro anno cæleſti contendantur? Anno periodi Iulianæ 4568 Hipparch. obſeruauit æquinoctium Martij 23. 18. qui erat annus ante biſextum, qualis fuit annus Chriſti 1587. Differentia vtriuſque obſeruationis, anni Tropici 1732. dies 14. hor. 1. 29′. qui dies & horæ in 1732. diſtributa de vno quoque anno detrahunt hor. 0. 11′. 41″. 27‴. 24⁗. Itaque in 124 annis fiunt ho-
D ræ 23. 22′. 54″. 48‴. in 27 annis fit προήγησις. Annus Chriſti 1586, erat annus 5536 a conditu rerum, octo periodi maiores Gelalææ præterierant a creatione, & præterea anni 351, quæ ſunt periodi minores abſolutæ XIII. quæ dant feriam 2. 1. quæ aufer ab æquinoctio autumnali Tychonis in anno propoſito 1586, nempe ex 3. 5. 13. remanebunt, 1, 4, 13. vere igitur æquinoctium confectum fuit quatuor horis, ſcrup. 13. poſt merid. diei Dominicæ 26. Octob. & Luna quoque fere eodem tēpore Hieroſolymis 2. 5. 243. æquinoct. 2. 4. 13. Luna 2. 5. 243.

TABELLA ÆQVINOCTII VTRIVSQVE IN DANIA OBSERVATI AB EXIMIO ARTIFICE NOBILISS. TYCHONE BRAHE. A

ÆQVINOCTIVM VERNALE. ÆQVINOCTIVM AVTVMNALE.

	Anni Chriſti.	In Dania. Dies Martij.	In Dania. Hor.	In Dania. Scrup.	Alexandriæ. Feria.	Alexandriæ. Hor.	Alexandriæ. Scr.	In Dania. Dies Sept.	In Dania. Hor.	In Dania. Scrup.	Alexandriæ. Feria.	Alexandriæ. Hor.	Alexandriæ. Scr.		
Bisex.	1584	IX	21	30	2	23	5	XII	16	0	7	17	35	E D	F
	1585	X	3	19	4	4	54	XII	21	49	1	23	24	C	E D
	1586	X	9	8	5	10	43	XIII	3	38	3	5	13	B	C
	1587	X	14	56	6	16	31	XIII	9	26	4	11	1	A	B
	1588	IX	20	45	7	22	20	XII	15	15	5	16	50	G F	A

B

Differentiæ.	Hor.	Scrup.	Differentiæ.	Hor.	Scrup.
	5	49		5	49
	5	49		5	49
	5	48		5	48
	5	49		5	49

Ex periodo 400. æquinoct. erat 7. 9. 5. Nam 1585 erat iniens anni mundi 5535. Abiectis periodis, ſupereſt 334. quibus competit 1. 23. 53. nimirum a meridie ſeptimæ feriæ.

TABELLA ÆQVINOCTIORVM AVTVMNI AB Hipparcho obſeruatorum Alexandriæ.

Anni 3. periodi Calipp.	Periodus Iuliana.	Litera Dominicalis.		Feria.	Horæ.	Feria.	Horæ.
17	4552	B	16	3	6	3	6
20	4555	E	19	6	18	7	0
21	4556	D	20	1	0	1	6
32	4567	D	3	7	12	7	0
33	4568	C	4	1	18	1	0
36	4571	F	7	5	6	4	12

Subiecimus Tabellam obſeruationum Hipparchearum æquinoctij autumnalis, cum annis tertiæ periodi Calippicæ, periodi Iulianæ, litera Dominicali, &c. C Si igitur recta eſt obſeruatio anni 17, ergo obſeruatio anni 20 debuit eſſe feria 7.0. vt habes in extremo verſu Tabellę. Atqui obſeruatio Hipparchi profitetur tantum 6.18. Anno 21 non recte reſpondetur obſeruationi anni 17. At in anno 32 Hipparchus obſeruauit feria 7.12. Ex obſeruatione anni 17 debebat eſſe 7.18. Atqui eam vocat ἀκριβεστάτην, & ipſemet multis laudibus commendauit, eoque nomine nos eam ſecuti ſumus. Anno 33 obſeruatio cadit in feriam 1.18. Ratio poſtulabat, vt eſſet 2.0. Denique anno D 36 pro 5.12 ipſe tantum deprehendit 5.6. In annis aliquando continuis, aliquando minimo interuallo diſiunctis obſeruationes claudicant. Quid cenſemus in aliquot ſæculis, vnde poſtea natæ ſunt illæ trepidationes motuum? Confer nunc continuas quinque obſeruationes vtriuſque æquinoctij in Dania. Quæ conſtantia eſt in illis? Quam hæc admiratus fuiſſet Hipparchus ipſe? Non potui facere, quin

A quin eas huc traducerem, cum circiter id tempus eas acceperim, quando hæc ſcribebam. Ab obſeruatione Hipparchi vernali anni 32, ad obſeruationem anni 1584, interuallum eſt, anni 1739. Medium æquinoctium Hipparcheum Alexandriæ eſſet feria 3. 2. 36. At Danicum in eadem vrbe fuiſſet 2. 23. 5. Differentia, Horæ 3. 31′. Ita noſter annus ciuilis non multum diſcrepat a vero in æquinoctio verno. In autumnali maior eſt differentia. Nam obſeruatio Danica magis congruit cum Hipparchea anni 36, quam cum aliis. Ab obſeruatione igitur autumnali Hipparchea anni 36, ad annum 1584, interuallum eſt anni abſoluti 1726. Quibus competit character ex Tabula anni Tropici 2.15.8. Adiectus character obſeruationis Hipparcheæ
B 5. 6, componit characterem anni 1584 feriam 7. 21. 8. At Danicus character Alexandriæ fuiſſet 7. 16. 50. Differentia, hor. 4.18. Quæ differentia non magni momenti eſt, ad rationes anni ciuilis euertendas. Igitur ex comparatione obſeruationis vernalis Hipparcheæ & Danicæ ſatis conſtat recte anni Tropici modum ab Alfonſinis definitum dierum 365. 5. 49.16, & merito nos eum Gelalæo prætuliſſe.

In Ptolemæo in obſeruatione anni 33, error eſt τῇ γ̄ τῶν ἐπαγομένων: pro τῇ δ̄. Mirum vero tam repugnare inter ſe obſeruationes autumnales Hipparchi, cum vernales tres omnes conſentiant.

IN COMPVTVM ROMANVM

C

anni Ivliani.

DE CYCLO SOLIS ET EPACTIS

solaribvs sive concvrrentibvs.

Qvot Bibliothecæ veterum cœnobiorum extant, tot auctores Computi Romani, imo & plures inuenias. Omnium antiquiſſimus Beda, a quo omnes poſteriores computi propagati. Quæcunq; vero de eo doceri poterant, ea omnia exhauſta nobis ſunt doctrina Computi Græci Maximi monachi longe vetuſtioris Beda. Paucula, quæ in eo a nobis non dicta ad Computi Romani doctrinam faciunt, huc adferemus, addita noua Computi ratione. Eſto
D igitur prima pars Computi Romani cyclus Solis. Eius methodi duæ ſunt, feriæ, & Epactarum Solis, quos Concurrentes vocant Computi Romani conditores. Feriam vocamus τὴν ποσταίαν τῆς ἑβδομάδος, vt Græci loquuntur, Quotam Septimanæ, primam, ſecundam, tertiam Hebdomadis, diem Solis, diem Lunæ, diem Martis: a quibus horæ planetariæ dictæ ſunt, non autem eæ ab horis. Nam appellatio a planetis longe vetuſtior horarum vſu apud Græcos paulo ante initia belli Peloponneſiaci nato. Feriæ autem quare dictæ ſint, cum

in omnibus hebdomadibus feriandi neceſſitas nulla incumbat, hæc A ratio eſt: quod annus Eccleſiaſticus incipiat a Paſcha. Septimana autem Paſchatis erat immunis ab opere faciendo, & feriata, vnde cum ſex illi dies poſt Paſcha feriati eſſent, & ea eſſet prima anni hebdomas, inde factum, vt omnes dies Septimanæ vocarentur FERIÆ. Lex enim eſt Conſtantini Magni: *τὰς Πασχαλίας δύο ἑβδομάδας ἀπράκτους τελεῖν. τήν τε πρὸ τοῦ Πάσχα καὶ τὴν μετ' αὐτό.* Non ſolum hebdomadem poſt Paſcha, ſed & antecedentem excipit ab opere faciendo. Sed de poſteriore hebdomade vſus tantum obtinuit. LXVI Canon Patrum in Trullo: *ἀπὸ τῆς ἁγίας ἀναστασίμου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας, μέχρι τῆς καινῆς κυριακῆς τὴν ὅλην ἑβδομάδα ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις σχολάζειν δεῖ ἀπαραλείπτως τοὺς πιστοὺς ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς.* B
Vtriuſq; methodi tam feriæ, quam Epactarum Solis orbis explicatur annis viginti octo, & in ſe recurrit ſemper. Vterque conſtat ex ſeptem literis ſingulariis A, B, C, D, E, F, G. Differunt, quod methodus diei hebdomadicæ inuerſo ordine currit. Cuius ſignum eſto hic *τεχνικὸς* verſiculus:

Gaudet Flaccus Equo, Dorus Cane, Boſporus Agno.

Contra methodus Epactarum per conſequentiam literarum progreditur hoc technico verſiculo:

Aſtra Beata colam, Deus, Effice Fata Gubernans.

Finis cycli hebdomadici, eſt, characterem primæ feriæ, ſiue literam Dominicalem inuenire: cuius methodus hæc eſt, vt duæ voces ver- C ſiculi *Gaudet Flaccus* ponantur in imo nodo digiti indicis: tertia vox *Equo* in imo nodo medij digiti: quarta vox *Dorus* in imo nodo digiti medici: quinta *Cane* in imo nodo digiti auricularis. Rurſus duæ voces *Boſporus Agno* in medio nodo indicis. Denique vt in tribus nodis indicis ſemper geminæ literæ collocentur, in reliquorum digitorum nodis ſingulæ: & ita percurrendo viceſimus octauus annus deſinat in imo nodo digiti auricularis. Duplex litera indicat annum biſextilem, in quo prior litera a capite anni, ad XXVI Februarij, poſterior a XXVI Februarij, ad finem anni, vſurpanda eſt. Atque hic eſt cyclus Solis Romanus, cuius annus primus incipit a duabus literis G F, id eſt, a duabus vocibus *Gaudet Flaccus*. Annis Chriſti ſemper addenda D nouem. Totum per 28 diuiſum dabit cyclum Solis Romanum. Itaque hoc modo hic annus Chriſti 1596 eſt nonus cycli Solis Romani. Litera Dominicalis DC. Epactæ, ſiue concurrentes CD. id eſt 3.4. In hunc duplicem laterculum coniecimus literam Dominicalem, & Epactas Solis. Epactæ Solis cenſentur ex ordine literarum. Nam quota eſt litera ab A, is erit concurrens, ſiue Epacta. Vt hoc anno 1596, qui eſt nonus cycli, concurrentes ſunt duplices

C D. id

A C D. id eſt 3. 4. Nam C eſt tertia ab A, D autem quarta. Itaque priores concurrentes 3, vſurpantur a capite anni, ad 26 Februarij. Reliqui 4 a 26 Februarij, ad finem anni. vſus eorum infra indicabitur. In vtraque pagina laterculi appoſuimus notas anni Cycli Solaris. Itaque cum hic annus 1596 ſit nonus cycli Solaris, in cella, vbi eſt nota 9 anni, nempe in ſupremo nodo Indicis, habes literam Dominicalem duplicem D C. in altera autem pagella concurrentes C D, ſiue 3.4.

B

	LITERA DOMINICALIS.				CONCVRRENTES SIVE EPACTÆ SOLIS.			
	Index	Medius	Medicus	Auricularis.	Index	Medius	Medicus	Auricularis.
Imus nodus.	G F 1	E 2	D 3	C 4	G A 1	B 2	C 3	D 4
Medius nodus.	B A 5	G 6	F 7	E 8	E F 5	G 6	A 7	B 8
Supremus nodus.	D C 9	B 10	A 11	G 12	C D 9	E 10	F 11	G 12
Imus nodus.	F E 13	D 14	C 15	B 16	A B 13	C 14	D 15	E 16
Medius nodus.	A G 17	F 18	E 19	D 20	F G 17	A 18	B 19	C 20
Supremus nodus.	C B 21	A 22	G 23	F 24	D E 21	F 22	G 23	A 24
Imus nodus.	E D 25	C 26	B 27	A 28	B C 25	D 26	E 27	F 28

DE REGVLARIBVS DIERVM.

C Initiales literæ menſium, id eſt, quantitas earum, ſi per numeros exprimantur, vnitate auctæ dant regulares illarum Kalendarum, quarum initiales ſunt. Verbi gratia: Kalendarum Martiarum initialis litera eſt D, quæ ſi per numeros exprimatur, ſunt quatuor, quia ea eſt quarta ab A. Addita vnitate, quinque erunt regulares Kalendarum Martiarum. G eſt initialis Kalendarum Aprilium. Ea eſt ſeptima ab A, addita vnitate, abiectis ſeptem, vnitas eſt regularis Kalen. Aprilium. Pro methodo initialium literarum menſium tene hos technicos verſiculos:

Acri Danubium Domuit Geta Barbarus Enſe.
Grandæuam Cybelen Fugit Attys Dindyma Frangens.

D

Nam *Acri* eſt Ianuarius incipiens ab A. *Danubium* eſt Februarius incipiens a D. Sic deinceps. Adeptus Regulares Kalendarum, ſcies & reliquorum dierum. Nam ſi Kalendarum Martiarum regulares ſunt quinque, ſecundæ Martij ſunt ſex, tertiæ ſeptem, & ſic deinceps, nunquam excedentes ſeptenarium. Regulares itaque nunquam mutant. Epactæ ſolis, vt litera Dominicalis, quotannis variant. Vſus Regularium hic eſt, vt compoſiti cum concurrentibus, ſiue Epactis abiectis

abiectis ſeptem, ſi opus eſt, dent feriam illius diei. Hoc anno con- A
currentes ſunt D, id eſt, 4, a 26 Februarij. Kalendarum Martiarum
Regulares 5. Igitur quatuor cum quinque compoſita, abiectis ſeptem,
dant feriam ſecundam characterem Kalendarum Martiarum hoc an-
no 1596. Quia vero antiquitus annus Eccleſiaſticus inibat a Kalen-
dis Aprilibus, ideo Regularis Kal. Aprilium fuit vnitas. Diuiſis 30
diebus Aprilis per ſeptem, relinquuntur duo. quæ cum vnitate Ka-
lendarum Aprilis componunt tres Regulares Kalen. Mai. Rurſus a Ka-
lend. April. ad Kalen. Iunij excluſiue ſunt dies 61. Diuiſi per ſeptem
relinquunt quinque: quæ cum vnitate Kalend. Aprilium componunt
ſex regulares Kalendarum Iuniarum. Hæc quidem ſunt ex methodo
Græcorum, qui non aſſumunt literas ſingularias pro charactere literæ B
Dominicalis, vt Eccleſia Romana. Quare conſecutus literam Domi-
nicalem & literam initialem menſis, potes carere doctrina concur-
rentium & regularium. Hoc anno litera poſterior Dominicalis eſt C.
Volo ſcire quota feria eſt 29 Mai. In priori verſiculo technico litera-
rum initialium *Barbarus* eſt nota Kalendarum Mai. Ergo Maius inci-
pit a litera B: & proinde 29 quoque erit B: quæ cum ſit ſeptima a C, quæ
hoc anno eſt litera Dominicalis, aio 29 Mai fuiſſe ſabbatum. Noli
curare illos concurrentes: quorum ſcientiam reſerua, vſum reſpue.

METHODVS EPACTARVM LVNARIVM.

HÆC pars ſecunda Computi Romani. *ἐπακταὶ ἡμέραι* natæ ſunt C
ex Solis ſupra Lunam exceſſu: qui exceſſus eſt dierum XI. Quia
vero ad Lunæ defectum ſupplendum adiiciuntur, propterea
ἐπακταὶ dictæ, hoc eſt, adſcititiæ. Annos cycli enneadecaterici duc
vndecies. Abiice 30, vbi numerus excedet 30. Reliquum ſunt E-
pactæ Lunares initium capientes ſemper a Martio, ne ſi incipiant a Ia-
nuario, biſexti interuentu earum vſus turbetur. Earum vſus ad no-
ſcendam ætatem Lunæ, vt Computatores noſtri loquuntur, vt autem
Græci, *ποσταίαν τῆς σελήνης*. Hoc anno 1596 Epactæ ſunt XI. Dies, qua
hæc ſcribebamus, ſexta Septembris. Volo ſcire ætatem Lunæ in die
propoſita. Quot ſunt menſes a Martio, ad menſem propoſitum inclu-
ſiue, tot regulares adde. Itaque regulares Septembris erunt ſeptem, quia D
Septembris ſeptimus a Martio. Compone Epactas cum die propoſita.
aggregato adde regulares ſeptem. Habes 24. Itaque VI dies Septembris
hoc anno 1596 erat viceſima quarta Luna. Et dies VI deſiderantur ad
proximum nouilunium. Itaque XII Septembris proxime erit nouilu-
nium. Abiicienda vero erunt ſemper 30, quoties aggregatum maius
erit, quam 30. Conuertamus Canonem. Dato die menſis & Lunæ,
volo ſcire Epactas Lunares. Dies propoſita eſto VI Septembris,

Luna

A Luna xxiv. Aufer maiorem a minori. Relinquuntur 18. Aufer regulares menſis ſeptem. Remanent xi Epactæ Lunares. Vbi maior numerus non poterit detrahi de minore, addendum 30 minori ſemper in hac doctrina. Rurſum datis Epactis, menſe & Luna, volo ſcire diem menſis. Menſis eſt September, Luna 24. Epactæ xi. Aggregatum minorum numerorum, nempe regularium menſis, & Epactarum aufer a maiore. Itaque aggregatum xi cum vii, id eſt, 18 aufer a 24. Relinquitur vi dies Septembris. Hæc tria valde proſunt Chronologo ad indaganda tempora. Et raro contingit, vt aliqua ex tribus his regulis Chronologo neceſſaria non ſit.

B

DE RESIDVO EPACTARVM.

Residvvm Epactarum, quod Æthiopibus dicitur matqve, non eſt negligendum in doctrina Computi Romani, quamuis Computatoribus noſtris plane res ignota ſit. A reſiduo aufer regulares Kalendarum. Habebis nouilunium in menſe propoſito. Hoc anno 1596 Epacta eſt xi. Reſiduum eſt xix. Regulares menſis Septembris, nempe ſeptem de 19, detracti dant 12 Septembris pro nouilunio, vt ſupra alia via oſtenſum eſt. Anno proximo Epactæ erunt xxii. Reſiduum viii. Detractis ſeptem regularibus, Kalen-
C dis Septembribus erit noua Luna. Addenda ſemper 30, vt diximus, quoties maior numerus de minore detrahendus. Ablatis decem de 38, nouilunium erit 28 Decembris anno proximo 1597.

DE METHODO TERMINORVM PASCHALIVM.

Ad reſiduum Epactarum adiice 17. Abiice autem 31, quoties numerus excedet 31. Reliquum eſt terminus Paſchalis Nicenus. Hoc anno 1596 Reſiduum eſt xix. additis xvii, abiectis 31 diebus menſis Martij, relinquitur quinta Aprilis Terminus Paſchalis. Anno proximo Reſiduum erit viii. Additis 17, viceſima
D quinta Martij erit Terminus Paſchalis. Cur autem 17 regulares adiiciantur pro perpetua methodo, cauſa hæc eſt: quod anno vltimo cycli Epacta nulla eſt: & proinde nullum Reſiduum. Terminus autem illius anni eſt 17 Aprilis, qui ſunt perpetui Regulares addendi omnibus reſiduis Epactarum. Hæc methodus luculentiſſima eſt, quæ manuali computo docet Terminos Paſchales. Anno octauo cycli Epactæ 28, Reſiduum 2. Additis 17, decimanona Martij ex regula erat Terminus Paſchalis. At propter anticipationem viceſimæ ſecundæ Martij, pro xix Martij aſſumpta eſt xviii Aprilis. Alioquin ille annus ex

Methodo

Methodo non erat Embolimæus. Nam annus eſt Embolimæus, quoties ad antecedentes epactas vndecim adiectis, numerus non peruenit ad triginta. Cum igitur Epactis 17 anni ſeptimi additis Epactis XI, conflatæ ſint 28 epactæ anni octaui, neque illæ attingunt 30: ideo ille annus non eſt Embolimæus φύσει, ſed θέσει; ne ſcilicet quartadecima Luna anteuerteret Epocham æquinoctij in XXI Martij. Quæ vero pertinent ad Termini Paſchalis correctionem, pete ex libro quarto. Rurſus additis 13 ad Reſiduum Epactarum, habebis terminum Septuageſimæ. Quod ſi numerus eſt maior 31, abiectis 31, reliquum eſt terminus Septuageſimæ in Februario. Nam numerus infra 14 pertinet ad Februarium, ſupra 16, ad Ianuarium. Hoc anno reſiduum Epactæ eſt 19. Additis 13, abiectis 31, remanet prima Februarij Terminus Septuageſimæ. Quando cyclus eſt nonus, reſiduum eſt 2. Additis 13, Terminus eſſet in Ianuario ex naturali progreſſu cycli, vt ſupra diximus. Sed præter naturam factus eſt Embolimæus ille annus, & pro XV Ianuarij reiectus Terminus in XIIII Februarij. Nam ſecundum rectam rationem citimus terminus Septuageſimæ debuit eſſe XV Ianuarij, remotiſſimus XIII Februarij. Sed a conditoribus cyclorum Paſchalium citimus terminus ſtatuitur in XVII Ianuarij, remotiſſimus in XIIII Februarij. Semper autem eadem eſt litera Termini Septuageſimæ, quæ Termini Paſchalis: & proinde in Syriaco & Æthiopico computo eadem litera Termini Niniue, quæ Termini Septuageſimæ.

A B C

CATHOLICA TEMPORVM.

TERTIA hæc pars Computi περὶ ὁμάδος χρόνων, vt Græci loquuntur, in quam coniiciunt annos ab Adam, Iubilea, Indictiones. Nos veram & indubitatam rationem per articulos & interualla temporum apponemus.

EPOCHÆ A CONDITV MVNDI.

1656 a conditu rerum, ad Diluuium. D

292 a Diluuio, ad natum Abraham.

75 a nato Abraham, ad vocationem eius.

430 a vocatione Abraham, ad migratam Ægyptum.

Colliguntur a conditu rerum, ad migratam Ægyptum anni 2453.

A

479 ab Exodo, ad conditum templi Salomonici.
428 ad caſum Sedekiæ, & excidium templi.
Colliguntur anni a migrata Ægypto, ad caſum Sedekiæ, 907. a conditu mundi 3360.

59 a caſu Sedekiæ, ad reditum & ſolutionem deportationis.
108 ad Edictum Darij Nothi.
259 ad Encænia Iudæ Macabæi.
162 ad natalem verum Regis MESSIÆ filij Dei.
Colliguntur anni a caſu Sedekiæ ad natalem Regis Meſſiæ 588. a conditu rerum, 3948. ad annum primum Dionyſij Exigui 3950.

B

A conditu rerum, ad hunc annum Dionyſianum 1596, colliguntur anni 5545, vſque ad XIV Septembris.

Hoc eodem anno 1596 Dionyſiano incipiet annus a mundi conditu 5546, feria tertia, neomenia Zygonos: anno a nato Meſſia 1599 ineunte: cum tamen 1597 incipiet ſecundum Dionyſium, 1598 autem ſecundum omnes veteres Eccleſiæ anteceſſores. Nondum autem Chronologi horum temporum veram rationem annorum mundi inire potuerunt, quia nullum characterem in aliquo interuallo notare potuerunt. Nos autem non ſemel monuimus tria tempora in C ſacris Bibliis ſuis characteribus notata eſſe, Exodum, caſum Ioiakim, caſum Sedekiæ. Nam Exodus incidit in menſem Lunarem, cuius neomenia fuit feria quinta, cum XVI & XXII ſecundi menſis fuerit Sabbatum. Exodi XVI. & præterea neomenia illius Niſan concurrebat cum æquinoctio. qui eſt alius luculentus character. Caſus Ioiakim eſt annus XXVI Nabopolaſſar. Ezekiel primo, 1, 2. Primus annus Sedekiæ eſt quartus Septimanæ. Ieremias cap. XXVIII initio, qui eſt locus valde illuſtris. Et alibi apud eundem Ieremiam vltimus annus Sedekiæ, vndecimus regni eius eſt idem Sabbaticus. His tam nobilibus characteribus vel mediocriter peritus veram epocham mundi ſtatuere poteſt, vt nos fecimus; quo minus excuſamus, qui 15, aut D 18 annis maiorem epochā mundi faciunt: cum Lambertus Schaffnaburgenſis, a conditu rerum, ad Chriſtum, annos putet 3948, vt nos: quod equidem miror, in ſæculo tam barbaro tantam hominis & in loquendo puritatem, & in temporum putatione ſolertiam fuiſſe, vt a Chronologis noſtri temporis pudorem aliquem exprimere poſſit, ſi aliquem ſenſum harum rerum habent. Neque multum longe hinc diſcedit Hermannus Contractus Lamberto antiquior, qui a conditu rerum, ad Chriſtum, annos putat 3952, non autem 3966,

vt cen-

vt cenſent qui accuratius de temporibus ſcripſiſſe videri volunt. Ex- A
tat Epigramma Conſtantinopoli in armamentario, quod vulgo *Aρσενάλιω* vocant, ita conceptum:

ΑΠΟ. ΚΤΙΣΕΟΣ. ΚΟΣΜΟΥ
Δ. Ψ. Ϟ. Β. ΑΠΟ. ΔΕ
ΧΡΙΣΤΟΥ. ΕΤΟΥΣ. Ω. Λ. Δ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ΘΕΟΦΙΛΟΣ
ΥΙΟΣ. ΜΙΧΑΗΛΟΥ. ΒΗΓΑ
ΑΡΧΩΝ. ΔΙΚΑΙΟΣ. ΚΑΙ
ΕΥΛΑΒΗΣ. ΚΑΙ. ΠΡΟΣ. ΤΟΥΣ
ΑΥΤΟΥ. ΠΑΡΟΙΚΟΥΣ. ΑΝΗΡ
ΑΓΑΘΟΣ. ΕΚΤΙΣΕΝ. ΠΡΟΣ
ΑΝΑΠΑΥΣΙΝ. ΤΟΥ. ΛΑΟΥ
ΤΟΥΤΟΝ. ΜΕΓΑΛΟΤΑΤΟΝ
ΑΡΣΗΝΑΛΗΝ.

Ait Armamentarium conditum anno Mundi 4792, Chriſti 834 B
Ergo a conditu mundi, ad Chriſti epocham Dionyſianam putantur anni 3958. Maior hic computus vero eſt annis tantum 8. Quare ille Græculus & propius abſuit a vero epilogiſmo annorum mundi, & vulgarem Græcorum computum Paſchalem eo damnat, quod eo non vtitur. Omnes autem vno ore putant 430 annos migrationis Hebræorum non a deſcenſu Iacob in Ægyptum, ſed a peregrinatione Abraham: vt & tam hodierni Iudæi, quam veteres fecerunt: quod quidem nos docuit Ioſephus. Cum igitur conſentiant in interuallis omnibus, in eo peccant, quod ad aliquod tempus Græcæ hiſtoriæ aut Romanæ illa conferre non potuerunt. Exodi autem tempore deprehenſo ad id perueniri poterat. C
Sin autem, ab annis Nabopolaſſari. Nam debebant cogitare homines captiuos in Chaldæa ſine vlla Eccleſia, ſine vlla republica non potuiſſe alia temporum epocha vti, quam ea, qua tunc victores vtebantur. An non iidem in patria ſua æra contractuum vſi ſunt, non ſua? Quanto magis cum ſui iuris non eſſent, ſed *ἀπόλιδες καὶ ἀνέστιοι*. Sane a XXVI anno Nabopolaſſar retro putata illa interualla, de quibus nulla controuerſia eſt, deſinunt in annum periodi Iulianæ 764: quod a nobis accuratiſſime alibi diſputatum eſt. Iudæorum nugas de æra, qua vtitur Ezekiel, miſſas facimus. Quot modis enim confutari poſſunt? Quid eſt magis ridiculum, quam putare a
libro legis inuento? Cur igitur Hieremias in ipſa vrbe ea epocha D
non vtitur? Quæ ratio eſt, vt apud exteros, quorum ne pili quidem intererat, ea epocha locum habeat, in ipſa patria eius ratio non habeatur? Ecquis tam refractarius, cui hæc tanti videantur?

DE IVBILEIS.

AB annis mundi abiice 2499, vel a periodo Iudaica 2310, vel a periodo Iuliana 3252. Reliquum diuide per 49. Quod de diuiſione ſupereſt, ij ſunt anni Iubilei currentis *ἀπὸ τοῦ ἔτους κληρουχίας.*

A ρȣχίας. Ab anno mundi inituro propediem 5547 abiice 2499. Remaneat 3048, anni abſoluti a primo anno κληρȣχίας. Relinquitur decimus annus ſexageſimi tertij Iubilei currentis abſolutus. Ergo hoc autumno incipiet annus quartus ſecundæ hebdomadis ſexageſimi tertij Iubilei. Reliqua Iubilea tam veterum, quam recentiorum omnia commentitia ſunt.

Ab annis periodi Iulianæ abiice 763. Relinquitur annus veriſſimus mundi currens ab autumno.

Ab annis periodi Iulianæ abiice 953. Reliquum eſt annus currens Iudaicus ab autumno.

Annis Iudaicis adiice 189. Summa eſt annus currens mundi ab
B autumno.

DE INDICTIONIBVS.

AB annis Chriſti abiice 311. Reliqui ſunt anni a prima Indictione Conſtantiniana, idque a XXIV Septembris. Ab anno Chriſti 1596 currente abiice 311. Superſunt anni 1285 a prima Indictione Conſtantiniana: hoc eſt, annus decimus 86 Indictionis Conſtantinianæ.

Diuide periodum Iulianam per 7. Reliquum eſt annus hebdomadis annalis ab autumno. Itaque hic annus 6309 per VII diuiſus re-
C linquit annum ſecundum hebdomadis ab autumno.

Diuide periodum Iulianam per XV. Reliquum eſt Indictio currens a Kal. Ianuarij.

EXAC-

EXACTVM OPVS DEI OPT. MAXIM.
gratia, feria tertia,

ANNO

Cycli Solaris decimo.
Cycli Lunaris ſecundo.
Periodi Iulianæ 6310.
Æræ Conſtantinopolitanæ Paſchalis 7105
Æræ Conſtantinopolitanæ Lunaris 7091. } IX KAL. IVNI
Æræ Orientalis 7098.
Æræ Cæſaris Hiſpanicæ 1635.
Editionis Iulianæ 1642.
Indictionis Conſtantinianæ LXXXVI decimo

Alexandreo Syromacedonum & Antiochenorum } 1908 { IIAR / ARTEMISII } XXIV

Samaritarum .... IIAR XXVII.

Auguſtorum Actiaco 1626. PACHON
Martyrum Diocletianeo & Elkupti 1313. PASCHNES } XXIX
Gratiæ Abyſſino 249, in diebus Matthæi. GINBOTH

Mundi & conditus rerum 5546 { DIDYMONOS XI. / SIWAN Lunaris XIX

Iudaico 5357 abundante. SIWAN ciuilis XVII.

Hegiræ Muhammedano 1005. SCHEWAL XVII.

Neuruz Gelalæi Perſico 519. CHARDAD XVII.

Iezdegird Perſico 966. ABAN IX.

Armeniorum Chriſtianiſmi 1046. MARIRI VI.

Nabonaſſari Ægyptiaco 2345. EPIPHI IX.

Olympiadis DXCIII quarto. ΛωΟΥ δευτέρᾳ ἐπὶ δέκα.

Periodi Atticæ quinquageſimo quarto. ΜΟΥΝΥΧΙωΝΟC πέμπτῃ φθίνοντος.

Viceſimæ ſextæ periodi Calippicæ πεντανείας viceſimo ſexto
ΘΑΡΓΗΛΙωΝΟC τρίτῃ ἐπὶ δέκα.

Parapegmatis Attici. ΤΑΥΡωΝΟC ΛΑ.

Quartæ periodi magnæ Dionyſianæ ſecundo. Lunationis tertiæ XV.

NOMEN-

NOMENCLATOR AVCTORVM ET SCRIPTORVM, QVORVM AVCTORITAS IN HIS LIBRIS DE EMENDATIONE TEMPORVM vſurpata.

In pr. i. prolegomenis prior numerus paginam, poſterior lineam deſignat.
In Opere de Emendatione numerus paginam deſignat, & literæ a, b, c, d, locum paginæ.
In fr. i. fragmentis ſola pagina notatur.

A.

ABEN Ezra 289. c. *notatur* 568. c. *impoſtura de Samaritis.* 662.d.663.a
Abdalla auctor Alcabicij. 146.c
Abydeni Aſſyriaca fr. pag. 4. 7. 13. 19. 41
Acron Horatij ſcholiaſtes. 26. *pag.pr.lin.*40
Acta Apoſtolorum. locus illuſtratur. 535. d. 559. c. d. 682. a
Acta martyrij Felicis Africani epiſcopi & ſociorum emendata. 18.*pr.*32
R. Adda. 6.*pr.* 26. *fr.* 53
Addo Viennenſis. 614. d
Ælianus. 74. d. 168. d. 654. c
Æſchylus. 586. c. *locus inſignis* 590. a. *emendatur.* 591.a
Æthicus. 23.*pr.*25.30
Africanus. 401.d
Agathias. hallucinatio. 491.c.d
Aimoinus monachus 618. d. 621. d
Albateni. error. 146.c. *corrigitur* 214. b. 239. d. 424 a
Albumaſar. 146.c
Alexander polyhiſtor *fr.* 48.
Alfonſinorum error. 144.b
Alkoran Muhammedis. 425. c. 520. c. d. 663. d. 702. d
Aloiſij Froes epiſtola. 118.d
Almageſtum Latinum vetus manuſcriptum. 394.a
S. Ambroſius corrigitur. 155.b.698.d
Ambroſius Moralis Hiſpanus. 446.b
Ammianus Marcellinus. 399. c.461.d.*error. ibid.*511.b.638.a
Amos Propheta. *fr.* 30. 39
Anacreon. 31.c
Anaſtaſius Bibliothecarius. 525.b
Anaſtaſius Patriarcha Antiochenus. 544 c
Angariarum liber. *fr.*57
Anianus vetus interpres Chryſoſtomi. 457. c.569.c
Annales Conſtantinopolitani. 442.c
Annales Karoli Magni verſibus conſcripti. 546.c
Annales Phœnicum. 39.*pr.*9.39
Annales Turcici. 530.b.764.c.765.b
*Anthologia epigrammatum Græcorum emendatur & illuſtratur fr.*32. *Vide, Epigrammata Anth &c.*
Ανθος, hiſtoria Græca apud Martinum Cruſium. 530.a
Antiochi Eupatoris regis epiſtolium. 94.d. 432.a
Antiphanes Comicus. 457.b
Apocha Collicti Rauennatis. 386.a
Appendix Greg. Turonenſis Fredegario attributa. 542.b.618 d.621 d
Appianus 30.c. *fr.* 30

Apuleius 70.d
Arabs paraphraſtes Euangeliorũ 240.b.553.d
Aratus 74.a.82.a
Iſaacius Argyrus 327.a.331.c
Ariſtophanes 72.c.82.a
Ariſtoteles 4.pr.22.*in Oeconomicis emendatur* 33.a.b.*illuſtratur* 35.c
Arrianus fr.30.36
Aſconius Pedianus 177.c
Aſitus metaphraſtes librorum Mochi Phœnicis fr.26
Athenæus 31.b.457.a.fr.9.18.43
Antonius Auguſtinus fr.27
S.Auguſtinus 550.c.569.c.fr.27
Auiſena 242.a
Aurelius Victor Andreæ Schotti 390.c. *notatur* 442.d.470.a.467.b.493.a
Aur. Victor vulgaris.error 498.a
Auſonius poeta.error 3.pr.39.53.d.173.c 174.a.383.a.b.c.485.b.637.b

B

OD. BARBOSA, *vide, Odoardus*
Baronius.notatur 7.pr.27.17.pr.18.19 *&c*.18.pr.36.37.*& ſequentibus paginis*
Beda Angloſaxo 156.a.158.a.170.b.c.497 b.542.a.160.a.162.c.622.a.746.b
Vinc. Bellouacenſis 519.c
Bellum Africanum Cæſaris 187.b
Bellum Hiſpanicum Cæſaris 439.b
Beroſus 11.pr.27.13.pr.23.30.14.pr.14 397.b.575.d.f.3.6.9.13.14.18.43.48
Biblia Græca 7.pr.16
Biniamin Iudæi itinerarium interprete Aria Montano 661.d
Breuiarium Codicis Theodoſiani 447.c
P.Burgenſis 568 a.28.pr.28.29

C

L. CADAMVSTVS. *vide, Ludouicus*
Cælius ad Ciceronem 185.b
Calliſthenis epiſtola ad Ariſtotelem frag. 40.41
Canones nomine Apoſtolorum 152.c.242.a 597.d.683.c.d.731.b.c
Canones nomine Clementis 544.a.683.a 725.a.731.b.733.a.749.b.751.b
Canones Eratoſthenis 407.a.415.c
Canones Hebræorum veterum 570.a.b.c 571.b.572.a.573.b.638.c.d
Canones Niceni 507 b
Iul.Capitolinus 470.b.492.a
Victor Capuanus 160.c
Carmen Saliare 175.a
Caßiodori Conſulare Chronicon. error 389 d.405.b.492.c.*error.ibid*.d.508.a.514 d.613.b
Caſtor Rheginus 32.pr.7
Cato Cenſor 186.a
Cato Iuriſconſultus 177.d.461.c
Catullus 58.d.187.b
Cedrenus.corrigitur 301.c. ἀλογιστία. 509.a b.c.510.d.691.b. *emendatur* 517.b.567.b 503.c.d
Cenſorinus 5.pr.13.*error*.28.a.51.c.77.a.*emendatur* 68.c.72.a.100.b.166.b.d 189.b.236.b.358.b.*error*.367.b.*emendatur ibid*. 388 a.201.d.455.d.456.a.461.b 481.c. *emendatur*. 486.a
Chaldaicus librorum Regum paraphraſtes 653.d
Chœrilus fr.12
Chriſtmanni epiſtola Chronologica 47.pr.20
Chronica Bibliaca, ſiue Verba dierum 29 pr.37.30.pr.11.35.pr.24.380.c.frag.13.25 47.49.50.54.55.58
Chronicum vetus Samaritarum nomine libri Ioſue 666.c.d
Chronicum Sarracenorum 145.d.136.c
Chronologus apud Clementem Alex. 387.c.d 405.d.407.a.454.a. *notatur*. 467.b.c 481.d
Chronologia Æthiopica mẽdoſiſſima 680.c.d
Ioannes Chryſoſtomus 543.544.*de cenſu Auguſti* 551.b.*emendatur.ibid*.757.c.d.758 a.b.d
Cicero 26.b.177.d.178.a.c.179.a.185.a.186 c.d.187.a.fr.25.*emendatur* 187.a.230.b 235.b.c.247.c.388.a.b.c.395.b.*error* 420.c 448.a.587.a.*emendatur*.629.c
Ciceronis Verrina 4.pr.18
Claudianus poeta illuſtratur 56.d.390.a.443 d.*emendatur*.578.d.579.a.194.d.515.c

Clemens

Clemens Alexandrinus error 378.a. emendatur 380.a.400.b.403.d.551.d 554.c 562.c
Auctor περιόδων Πέτρȣ ἀποςόλȣ *apud Clementem* 6.pr.38
Nic. Clenardus, vide *Nico.*
Cleobuli ænigma 23.b.c
Codex Iuſtiniani 597.d
Codex Theodoſianus 502.c.504.b.516.c.d
G.Codinus Curopalates, vide *Georgius.*
Collicti Rauennatis apocha 386.a
Columella 4 pr.26.27
M. Comes, vide *Marcellinus.*
Computus magnus Iudæorum, *qui fuit Bon. Vulcanij* 653.b
CONCILIVM
- *Arelatenſe* 449.b.corrigitur.ibid.
- *Arelatenſe* IV. 449.c.d
- *Aurelianenſe* 698.d
- *Aurelianenſe* III. 615.a
- *Aurelianenſe* IV. 734.b
- *Aurelianenſe* V. 615.a
- *Autiſſiodorenſe* 733.d
- *Braccarenſe* 541.d.733.d
- *Carthaginienſe primum* 733.c
- *Carthaginienſe ſecundum* 449.a.corrigitur ibid.
- *Carthaginienſe quartum* 449.b
- *Carthaginienſe quintum* 449.b.emendatur ibid.c
- *Epheſinum.* 496.c.504.a
- *Hieroſolymitanum* 502.c
- *Lugdunenſe primum* 618.a.emẽdatur.ib.
- *Nicenum* 507.a.b
- *Toletanum* 446.b
- *Toletanum* IV. 734.a
- *in Trullo* 539.b.759.b.776.a
- *Valentinum in Gallia* 449.c
- *Valentinum ſecundum Galliarum* 617 d

Conſtantini Aug. Epiſtola 124.a.154.c
- *eiuſdem lex.* 776.a

Conſtantinus Porphyrogenetes 427.d.757.b
Conſultus Chirius Rhetor 483.c
Continuatio Aimoini monachi 542.b
Nic.Contius Venetus, vide *Nicolaus*
Hermannus Contractus, vide *Hermannus*
M. Cruſius, vide *Martinus*
Cteſiæ Perſica 13.pr.15.32.pr.8.412.b.c 586.b.c.592.b.fr.18.40.41.42. errores fr.43.
Q.Curtius 118.a.206.c.419.b.437.b.fr.13 37.emendatur 579.a
I. Cuſpinianus 404.c
Cyrillus 734.a

D

NICOL. *Damaſcenus* fr.6.8.43.47.107.d
Daniel Propheta 31.pr.26.33.32.pr.18.35.pr. 25.36.pr. per totam paginam 37.pr.10 19.38 pr.1.43 pr.40.41.44.pr.1.2.9.45 pr.5.6.a.578.c.581.a.c.584.b.c.d.585 b.589.c.d. illuſtratur 593 b.locus inſignis de dimidio ſeptimanæ 605.b.c.d.606.b fr.10.11.13.14.15.19.21.22.23.34.51.58
Dauidis Pſalmi 223.a.fr.35.38
Decretum Gratiani 683.b. locus notandus 684.c
Demoſthenes 30.b.d.31.a.52.d.63.a.263.d
Digeſti Thalmudici 102.c.103.c.104.c.d 105.a.436.a.572.b.630.b.637.b.653.c
Dio 189.d.error.ibi.190.a.229.b.445.d.451 a.d.453.c.456.d.458.a.460.a.b.c
Diodorus Siculus 11.pr.15.24.b.32.a.33.c 74.b.c.76.c.170.c.d.195.c.378.d.412.a fr.14.38.40.41.42.44.45
Diogenes Laërtius 23.d.64.b.283 c.emendatur 69.a 413 c
Dionyſij Areopagitæ nomine Libri 539.a
Dionyſij Alexandrini Epiſtola 152.c
Dionyſius Exiguus 161.b.c.162 b.c.d.errores 16.pr.27.162.d.163.a.547.548 paſſim.
Dionyſius Halicarnaſſenſis 42 a.b.notatur 45.b.378.d 379.a.c.386.c. κατάχρησις 389.b.c 405 b
Dius Phœniciacarũ rerũ ſcriptor fr.26.28

E

EDICTVM *Auguſti pro Iudæis corrigitur* 445.a.569 b
Ennius 386.b.error ibid.

Epigrammata Anthologiæ 479.a correcta ibid.d.480.a 520 a fr 32
Ephemerides, ſiue quotidiana actorum Alexandri Magni 416.c
Epiphanius 151 d.152 a 513 c.d 546.d 550.d 552.a. 554.c.655.b. 694.b.c. 663.d.664.a 699.a.fr.44
Epiſtola Calliſthenis ad Ariſtotelem fr. 40
Epiſtola conſiſtorij Iudaici de intercalatione extra ordinem 104.b
Epiſtola Samaritarum. 559.c
Epiſtola σολομῶνος πρὸς σύρωνα. fr.38
Epiſtola Encyclica Vigilij Papæ 20.pr. 23
Epiſtola Vigilij Epiſcopi Tridentini 19. pr.26
Eſdras 35.pr. 24.43,44.& 45. pr. aliquoties 535.b.576.d.591.b.fr.43
Eſter 591.d.fr.14.43
Euangelia quatuor Arabica 505.d
Eudoxus in ἐνόπτρῳ 284.d
Eugenius Panegyriſtes 448.c
Eupolemus fr.11 12.28.48
Euſebius 152.c. 401.b. fr.9.11.24.28 40 41.48 emendatur 416.d. item 493.c 438 a 729.a.729.d. fr.10.ἀναχεσμισμὸς 433.d error 17. pr 3.& ſeq. 21.pr. 33. 22 pr. 15,& ſequentibus paginis ſæpe 463 d.539 c.d.540.c
Euſtathius 243.a
Euripides, locus inſignis de myſteriis. 58.a. corrigitur. ibid b 419 c.443.c
Ezekiel propheta 11.pr.34. &c 46. pr.20 398.a 605. a.fr.10.11.18.19.26.34.37.40 50.51.56.

F

Fasti Capitolini 387.b
Faſti Onufriani corrigendi 488.a. 494.a 498.a.502 b.513.d.556 d
Faſti Siculi errorum pleni 488.a. 494.a 502.a 504 c.emendantur. ibid.556.d
Fauſtus Epiſcop. Reienſis Prouinciæ II Narbon. 447.b
Fernandus Lopez Caſtagneda. 206.d
R. Feſtus V.C. 447.c
Feſtus Auienus 68 a.73.b.c.d.76.a.error 68.b.74.a.77.c.82.a
Feſtus Pompeius 177.a
Iul.Firmicus 196.b.c.396.b.c
Florentius VVigornienſis monachus 159.a
Florus 395.b
Fortunatus presbyter Rauennas, poſtea epiſcop. Pictauienſis 447.d.616.c.618 b.684 b
Franciſcus Aluares Luſitanus ſacerdos regis Emmanuelis 693.a.694.b.699.c
Franciſcus Gomara Hiſpanus 225.c.226.d
A.Froes epiſtola. 118.d
Frontinus 169.b

G

Gamaliel priſcus Doctor Hebræus 630.c
Theod. Gaza notatur 3 pr.2.4.pr.10.11 23.per totum. 190.b
A. Gellius. 385.a 440.b.emendatur fr.32
Geminus Mathematicus. 60.b.65 c.70.b.c emendatur. 71.b.error.78.d.83.b
Gelaſius 727.d
Gennadius 159.c
Geographus Arabs 450.a.622.b.c.d 663.c
Georgius Codinus Curopalates. 426.d emendatur. ibid.
Germanus Epiſcopus Conſtantinopol. 699.a
Germanici Cæſaris Aratea 443.b
Leui Gerſom Iudæus fr.50.57
Glaucippus apud Macrob. 26.d
Gloſſæ veteres 177.b.691.b.c
Gloſſæ in Iuuenalem 471.c.483.d
Gloſſarium Latino-arabicum 7.pr.25.22 pr.4
Fr. Lopez Gomara 225.c.226.d
Nicephorus Gregoras 332.a
Gregorius Papa. 502.d
Gregorius Epiſc. Turonenſis 46.pr.26.611 b.612.d hallucinatio 610.a. b. emendatur 25.pr.16 610 a.616 b. Locus notabilis 617. c 619. d.620.a. mira hallucinatio 618.a.item 619.d.620.c.d.621.b. emendatur 620.b. 621. b. Locus de inſtaurando
rando

rando quotannis baptiſmo in Syria 683 d. Locus inſignis de Termino Paſchali, & translatione ſolennitatis in XXII Lunam 731.c
Gulielmi Poſtelli diatriba de Samaritis erudita 661.d

H

HAGGÆVS Propheta 602.d
Haie Hiſpanus Rabbinus 279.a
Haiton Armenius 210.d.211.a.523.c.fr.43 emendatur fr.210.d
Harpocratio 26.a.30.d.32.b
Hecatæus Abderites fr.5.12.24
Hermannus Contractus 781.d
Herodotus 13.pr.14.16.pr.2.32.pr.7.23.a b.59.b.190.a.197.d.575.c.586.a.591.d fr.7.10.11.14.15.16.17.18.27.28.29.40 41.42.43.44.45.48
Heſiodus 6.c.54.b.c.locus perpenſus 4.b
Heſychius 29.b.30.b.55.a.b.588.a.fr.15
Hieronymus 46.pr.10.358.a.emendatur.24 pr.16.585.a.600.d.698.c.730.a.b.758.b fr.35.40.42.47.51
Hieronymi ſupplementum Chronici Euſebiani 405.a.510.b
Hilarion monachus Veronenſis 28.pr.28 567.b.c.d
Hildericus Gallus 447.d
Hipparchus 83.a.109.a.273.c.284.c.d
Hippolytus Epiſcopus 491.b
Hiſtoria Indica 226.d
Hiſtoria patriarchica Barbaro-græca Martini Cruſij 529.d
Homerus 173.b.fr.12.28
Horatius 223.c.d.299.d.451.b.455.a.b.c 571.d.fr.27
Horologium, ſiue Menologium Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ 508.c.510.a.692.c 753.a
Horus Apollo 194.c.196.a.247.c

I

IACOB filius Aſer in Via Vitæ.error.125.b Locus notabilis 650.a
Ieremias Propheta 11.pr.8.39.12.pr.10.29 pr.20.30.pr.39.35.pr.21.400.d.653.a 534.a.781.c.fr.11.12.17 18.21.22.28.30 35.36.45.49.50.threni fr.38
Ieſus Sirach 268.a.434.a.654.b
Ignatius Patriarcha Antiochenus 102.a 118.c.211.a.495.d.505.b
Parua Ilias 378.a
Index rerum geſtarũ Auguſti 444.d.445.a
Innocentius Papa 165.d
S. Iohannes Euangeliſta 26.pr.15.27.pr.13 335.a.552.c.d.555.a.b.534.c.535.a.b
Iohannes Cuſpinianus 404.c
Iohannes de Saxonia 332.b.335.b
Iohannes Leo Afer. 137.c.d.errores.ibid. 705.d.706.a.759.b
Iohannes Leunclauius 765.b.errores in annis Hegiræ cum Chriſti Dionyſianis comparandis per totum contextum annalium Turcorum 766.c
Iohannes Lucidus 565.b
Ionathanis Targum fr.25.39
Ioſe doctoris Hebræi error. 474.d
Ioſephus 5.pr.31.13.pr.38.39.16.pr.29.17.pr. 29.30.24.pr.2.39.pr.9.47.d.49.d.92.c error.38.pr.21.&c.fr.14.107.a.b.224.a 373.a.401.b.450.c.451.b.468.c d.emendatur.462.d.463.a.474.a.534.d.tempus quando ſcribebat 475.d.55?.c.570.d emendatur 589.b 592.b.fr.8.9.10.12.13 14.15.19.24.26.28.29.30.33.35.36.42 45.46.48.57
Error librariorum in Ioſepho 39.pr.36.37
Ioſue liber 14.pr.23.15.pr.21.375.b.c.frag. 24.29
Iſaaci ligatio 27.pr.39
Iſaacius Argyrus 327.a.error.331.c
Iſaias Propheta 12.pr.12.fr.11.13.17.18.20 21.22.25.30.34.35.36.39.49
Iſidorus Cardinalis 530.b
Iſidorus Hiſpalenſis Epiſcopus 447.c.691.c
Iudicum liber 553.d.fr.25.29
Iudith 223.c
Iulianus ὁ παραβάτης 681.b
Iulianus Pomerius Epiſcop. Toletan. 446.c 589.b
Iulius Capitolinus 470.b.492.a
Iulius Firmicus 190.b.error.ibid.c.369 b.c

Iuſtinus Trogi abbreuiator. notatur 412.d. *fr*.31.35.47
Iuuenalis 223.d.*illuſtratur* 457.a.*fragm*.25 *emendatur*. 471.a.b.479.c

K

KALENDARIVM *Chriſtianorum Elkupti Arabicum* 692.c
Kalendarium Eccleſiæ Antiochenæ Syriacum 510.a.692.b
Kalendarium Iudæorum Germanenſium 653.b
Kalendarium Iudæorum Palæſtinorum 281 b.282.a.374.d
Kalendarium Romanum in ſaxo 177.a.455.b
Kimhi Dauid Doctor Iudæus 538.d *frag*. 49.50

L

LACTANTIVS *Firmianus* 70.d
Lambertus Schafnaburgenſis 781.d
Lampridius 395.d
Landulphus Sagax 704.b
P. Langobardus 504.a.617.a
Laonicus 530.a
Leges Decemuirales 4.d
I. Leo Afer. 137.c.d.705.d.706.a
Leo Papa 165.d.*emendatur*.449.d.159.c 684.a.734.a
I. Leunclauius 765.b.766.c
R. Leui ben Gerſom *fr*.50.57
Lex Solonis 4.d
Liber colloquij Chriſtiani cum Muhammedano 519.c
Ligatio Iſaaci עקידת יצחק 27 *pr*.39
Literæ Czar Iuban Baſiliovvitz Moſcouitarum Imp. 746.c
Literæ Sultan Amuratæ 765.b
Literæ Sultan Mirelmumenin Marroci & Feſſæ regis 764.b.766.d
Liturgiarum liber *frag*.37.55 58
Liuius 181.b.*error.ibid*.c.387.a.415.b
Lucanus poeta 71.d
S.Lucas Euangeliſta 444.d.557.b *frag*.54 55.58
Lucianus 242.c.*fr*.27
I. Lucidus 565.b
Lucillius 448.a
Ludouicus Cadamuſtus 526.a
Lyſiæ præfecti Syriæ Epiſtolium 94.d 432.a

M

MACABÆORVM *primus liber* 375.b.429 c.d.436.a.*fr*.24.56.58
Macabæorum ſecundus liber 94.c.431.432 585.b.597.c.*fr*.39
Macabæorum liber tertius 596.d
Macrobius 3.*pr*.1.26.d.33.c.440.c.*fr*.38.39 44.*error*.459.c.550.b
Voluſius Mæcianus 448.a
Mamertinus Panegyriſtes 458.c
Manilius Poeta.Locus illuſtris de Metone 57 b.73.a.74.d.247.c.308.d
Ammianus Marcellinus, vide Ammianus.
Marcellinus Comes V. C. 501.a.504.d.*error* 505.a.513.c.508.c.*emendatur*. 616.a.b
S.Marcus Euangeliſta 552.d.555.b.571.a
Marcus Eccleſiæ Gazenſis Diaconus. 8.*pr*. 34.35
Marcus Polus Venetus 100.d.119.b
Marianus Scotus 511.a.*error.ibid*.548.d
Martialis illuſtratus 40.*pr*.11.12.*fr*.12.25
Martinus Cruſius 530.a.766.a
Petrus Martyr de nouis Indiis, vide Petrus.
Martyrologia vetera 495.a
S.Matthæus Euangeliſta 549.d.552.d.555.b *frag*.28.58
Maximus Monachus 163.c.d
Megaſthenes Perſa 36.*pr*.14.37.*pr*.33.400 c.578.c.582.b.c.*frag*. 19
Pomp. Mela *fr*.46
Menander Epheſius 38.*pr*.4.*frag*.5.7.26.46
Μιχαὴλ ἰλιάς 378.a
Ambr. Moralis Hiſpanus 446.b
Moſes Geneſeos 221.b.c.d.222.d.297.c 369.d.600.a.*fragmen*.31.35.39.40.48 *Exodi* 27.*pr*.26.37.222.c.223.b.*fragm*. 49.50. *illuſtratur. ibid*.b.c.297.d.*Leuitici* 27.*pr*.37.28.*pr*.6.*fragm*.12.26.*Numerorum fragmen*. 45.57. *Deuteronomij fr*.

mij fragmen. 24.25.50
R. Moſes F. Maimon Iudæorum doctiſsimus 104.a.c.123.b

N

NEHEMIAS 12.pr.31.555.c.588.c.d.locus notabilis 648.a. item 649.c.fr.56
Nicephorus Gregoras 332.a
Nicetas, qui de Paſcha ſcripſit 567.c
Nicolai Clenardi Epiſtola 145.b
Nicolaus Contius Venetus 119.c
Nicolaus Damaſcenus fragmen. 6.8.43.47 107.d
Nonnus frag.40
Rut. Numatianus Poeta 70.c.d

O

ODOARDVS Barboſa Luſitanus 683.b 353.c
Onomacritus 5.pr.16.24.fr.8.47.48
Onufrij interpretatio de loco Claudiani reiecta. 390.c. diatriba tota de Paſſione Dominica improbatur. 564.565.566. diatriba de indictionibus notatur. 502.b
Onufrius Panuinius pater hiſtoriæ 16.pr.5 21.pr.26
Oraculum 583.a.fr.38
Origenes primo libro in Celſum fr.24
Oroſius 387.d.497.a 500.c.511.c.fr.30
Orphei vel potius Onomacriti verſus notabiles 5.pr.16.17.&c.10.a.fr.8.38.47.48
Orphei ἔργα & ἡμέραι 47.pr.7
Orus Apollo 194.c.196.a.247.c
Ouidius poeta 173.c.266.a.fr.43. error 3.pr. 39.53.d. 383.a.395.b.c.442.b.536.a.b. tentatur eius locus ibid.c

P

PANEGYRISTES 501.b.506.b.681.c
Pandectes Digeſtorum Iuſtiniani 461.c.d 547.c
Statius Papinius, vide Statius.
Paſchale magnum penes Cuſpinianum 404 b.c
Velleius Paterculus 356
Patriarchica hiſtoria Barbaro-græca apud Martinum Cruſium 529.d
S. Paulus Apoſtolus 224.a
Paulus Langobardus 504.a. error. 617.a
Paulus Burgenſis 568.a.28.pr.28.29
Pauſanias 41 a. 52.a. error. 3.pr. 39.54.a 479.a
B. Pererius 40.pr.23. 42.pr.28.45.pr. 6.26
Πέτρου Ἀποστόλου περιόδων auctor 6.pr.38
Petrus Martyr de Nouis Indiis 225.b
Phanias Peripateticus 593.a
Philelphus 530.b
Philippi regis Macedoniæ epiſtolium 84.a
Philo Byblienſis fr.10.26.27.28.30.31.35 37.38.39.40.48
Philo Iudæus 22.pr.13.14.27.pr.5.223.c 538.a.fr.36.37.48
Philochorus 75.c
Philoſtratus 30.c
Phlegon 29.pr.2.561.b
Phœnicum ἀναγραφαὶ fr.6.29.33
Photius fr.43
Phrynicus Comicus 72.d
Pindarus. locus notabilis de tempore ludicri Olympici 2.pr.36.25.a.52.d
Piſo frugi 387.b.391.a
Plato 42.a
Plautus 40.pr.15. 571.a. fragmen. 30 31.32
Plinius 23.c. illuſtratur. 72.a.196.d.392 c. examinatur. 389.b.414.c.420.b frag. 9.13.28.44
Plutarchus 4.pr.23.8.pr.15.24.a.30.c.31 b.c.34.b.c.42.d.45.d. error. 46.b 47.a.50.a.b.51.d.52.c.53.c.55.a.c.d. 167.a.172.d.176.c. corrigitur. ibid.d. error. 185.c.195.a.230.b.237.b. errores ibid. b.c.d. error. 388.b.414.c.d.419.d. error. 420.c.421.a.b. error. ibid.b
M. Polus Venetus 100.d.119.b
Polybius 56.b.59.a.405.b
Iul. Pomerius Epiſcop. Toletanus 446.c 589.b
Porphyrius 46.pr.5.9.37. frag. 6.37.48. error. frag. 40.41

G. Poſtelli diatriba 661.d
Procopius 681.a.b
Propertius fr.44
Proſperi Aquitani locus 390.b.514.c.d
Proſperi Chronicon a Pithœo editum 610 d.611.b.612.b.d
Proſperi Chronicon conſulare 611.c.d.612.a
Prudentius 514.d.699.c
Ptolemæus 4.pr.28.49.b.76.c.87.a.b.88.c fr 9.22.30.44. *emendatur*.100.a.b.282 b.c.284 a.c.285.a.287.c.d.292.d.423.d 433.b. *emendatur*.100.a.& 219.a
Ptolemæi nomine parapegma. 235.d.266.a *error.* 420.d
Pſephiſma Athenienſium in gratiam Hyrcani Iudæorum Ethnarchæ 47.b.264.b *in gratiam Zenonis* 376.c
Pſephiſma Timocratis 53.a

R

REGVM *volumen* 36.pr.6.381.b.fr.15.26 29.45.47.49
Remigius 615.b
Rhenanus notatur 419.a
Rufinus Ioſephi interpres 570.d.fr.9.10.19 24.26.28.33.35.36.45.46
Rufus Feſtus V.C. 447.c
Rutilius Numatianus Poeta 70.c.d

S

SAADIA *Gaon doctor Hebræus* 639.b
Landulphus Sagax 704.b
R.Salomo doctor Hebræus
Samuelis volumen 297.d.fr.38.47.50
Sanchoniathon Berytius fr.26.37.40
Sanhedrin, ſiue domus iudicij 103.d
Sarracenica Sylburgij 520.b. *errores multi. ibid.* d
I.de Saxonia 332.b.335.b
Lambertus Schafnaburgenſis 781.d
ὁ χοινομέτρης τῆς συελίας fr.24
Scholiaſtes Ariſtophanis emendatur 75.c.d *error* 457.b.c
Scholiaſtes Cæſaris Germanici 296.a
Scholiaſtes Pindari 25.a.*error*.51.c.52.a.b
M. Scotus, vide, Marianus.
Seneca 395.a
Seneca Tragicus 29.b.c.d.418.c
Sepulueda Hiſpanus. notatur 447.a
Seruius 415.c.440.b. *emendatur*. 366.c.d 378.c.442.d.571.d
Seruius F.Modij fr.31
Seuerus Sulpitius Nitiobrix 583.b
Sibylla 299.c
Sibyllina oracula emendantur fr.12
Sidonius Apollinaris 482.c.501.d.*emendatur.ibid.*& 681.a
Sigebertus monachus Gemblacenſis 610.c.d *error.* 20.pr.10 610.d.611.d.620.d.622.a. *mira hallucinatio* 623.c.& 159.d
Simplicius philoſophus fra. 41.244.b.367.c
Siſenna fr.30
Socrates hiſtoricus Eccleſ. 507.a.511.a
Solinus 3.pr.1.4.pr.1.229.b.298.b.381.d 387.c.388.d.fr.29.30.32.42.*error.frag.* 14.31
Solomonis Prouerbia 223.a
Sophonias Propheta fr.43
Sophronius 24.pr.17
Sozomenus 501.c
Spartianus 489.c
Statius Papinius 3.pr.24.478.b.d.483.d 484.485. *emendatur*.484.c.486.c.536.b 298.d
Stele Anconitana Græca, vetus & eximium monimentum 384.c.*illuſtratur.ibid.* 482.d
Stephanus de Vrbibus 58.a.680.b.*fragm.* 31.45
Stobæi Phyſica emendantur 168.a.b
Strabo 85.a.456.c.477.d.592.c.fr.13.14.19 26.28.30.37.44.46.47
Suetonius notatur 229.c.444.a.461.a.469 b.470.a. *error.* 472.d.473.a.b.475.b 479.486.a
Suidas 235.d.266.b.*emendatur*.419.a.b.508 a.b.fr.15.43
Syrus Paraphraſtes Noui Teſtamenti 549.b

T

TABVLA παμανιςῶν 454
Tabularia Phœnicum fr.29.33

Cor.Ta-

Cor. Tacitus 169. *a. error* 469. *c.d.* 470. *d* 471. *d. item* 472. *a.d emendatur ibid.* 473.*a*
Targum Ionathan *fr.* 25
Tatianus 392.*c.fr.*9.26.47
Terentius Comicus 41.*c*
Tertullianus 7.*pr.* 12.13. 418.*c. d.*441.*b* 471.*c.*481.*b.*698.*c. emendatur* 38.*pr.*30 419.*a.*561.*a.b.fr.*25.26.27
Theodoretus 727.*c.d.*729.*a.fr.*38
Theocritus *fr.*27
Theognis *fr.*48
Theon Mathematicus 423.*c.*496.*c*
Theon ſcholiaſtes Arati 64.*a.*268.*c*
Theophylactus 25.*pr.*34.38
Theophraſtus 4.*pr.*22.31.*d.fr.*28
Thucydides 29.*b.*30.*b.illuſtratur* 57. *d.* 63.*c* 406.*c*
Tibullus 442.*b.*443.*d*
Timochares *fr.*24
Tranſactio inter Lud. Balbum Caroli Calui f. & patruelem eius Ludouicum 502. *d*
Trogus *fr.*41
Tzetzes 5.*pr.*22.*fr.*44
Tzetzes in Lycophronem 458.*c*

V

VARRO 23.*d.* 174. *c. fr.*25.27.44.*correctus.* 174. *d.*177. *b.*235.*b.*448.*a.*477.*d*
Lud. Vartomannus *fr.*44
Velleius Paterculus 356. *errores ibid.*
Veteres epigraphæ & monimenta 11. *d.*182 *d.* 476. *c.* 477. 480. 481. 482. 483.486 498. *error.* 516
Victor Capuanus 160.*c*
Victorinus cyclorum Paſchalium conditor 157.*a.*731.*a*
Vigilij epiſcopi Tridentini epiſtola de paſſione S. Siſinnij, Martyrij & Alexandri 19.*pr.*26
Vigilij Papæ epiſtola Encyclica 20.*pr.*2.3
Vincentius Bellouacenſis 519.*c*
Virgilius non intellectus 54.*c.d.* 187.*b.*262 *c.*366.*d.*378.*b.illuſtratur* 442.*a.fr.*27.31
Vitruuius 9.*d*
Vlpianus Rhetor. 62.*b.error.*243.*b*
Vlpianus I.C. 437.*c.fr.*37
Voluſius Mæcianus 448.*a*

X

XENOPHON 31.*pr.* 40. 32.*pr.*5.418.*b* *catachreſis.* 411. *c.d*
Xiphilinus 470. *a.*475.*b.*480. *b fr.*25. *imperitia. ibid c.*487.*c*

Z

ZACHARIAS *Propheta* 602.*b.fr.*37.45
Zonaras 509.*a*
Zoſimus 299. *d.* 390.*d.* 486.*b.*497.*c.errores* 497.*d*

INDEX

INDEX

RERVM ET VERBORVM MEMORABILIVM IN HOC OPERE DE EMENDATIONE TEMPORVM.

ABAETE, epagomenæ Abiſſinis. 693.a
Abaziun factio Muhammedanorum. 623.b
Abdalonim expugnatus ab Alexandro fr.30
Aben Raſcht in Hebraicam linguam conuerſus 143.b
Abiſſinorum lingua ex Arabia. 680.c
Abiſſini quare cauterio inurant tempora. 682.d 683.a
 Sabbatum nunquam ieiunant, præter vnum. 683.c
 Vinum Euchariſtiæ ex vuis paſſis exprimunt. 683.b
 Quotannis inſtaurant baptiſmum die Epiphaniæ. 683.d
 Liturgiam poſt ſolem occaſum celebrant. 684 a.694.b.69 .c
Hallucinatio in annis mundi & Chriſti. 704.b
Abraham Iſaaci pater fr.48
Abraham Elzarakeel. 289.c.d
Aca opum & belli arx Perſis fr.46
Acatlh. III. annus rotæ Mexicanæ. 226
Acatih. Canna. XIII. dies menſis Mexicani 224.d
Achab gener Ithobali quando cæperit regnare fr.29
Achilleus tyrannus 494.d
Achos ſiue Ochos. 587.b
Acta Pilati, liber commentitius 564.b.c
Actiaca victoria 453.c
A. D. IIII. EID. 174.a
Ada vel Adda Rabbinus 6.pr.26.275.b
Adad fr.39
Adad nomen commune omnibus regibus Damaſcenis fr.47
Adad Axumitarum rex 682.a
Adadrimon fr.45
Adærare 448.b
Adan 577.c
Adar 577.c
Adareſer rex Sobæ fr.47
Adarpahaſchth III. dies menſis Perſici 207.a
Ader, Ador fr.47
Adhar aban IX. dies menſis Perſici 207.b
Adorare de geniculis 698.b
Adramut, Adramyt fr.31
Adriaticum mare quatenus intelligitur 536.a
Adu 131.c.d.644.b
Adytos locus in Ægypto 295.d
Ægyptij Babyloniis vectigales fr.11
Ægyptij Elkupt dicti 18.pr.8
Ægyptiorum reges Ptolemæi dicti fr.47
Æneas Didonem anteceſſit 299. annis 39. pr. 8
Æolum annus decimeſtris 173.b
Æquinoctia Autumni inæqualiter ab vno Hipparcho obſeruata 287.a.b
Æquinoctiorum & Solſtitiorum puncta κέντρα vocantur 4.pr.25
Æquinoctium vtrumque per quinque annos continuos a nobiliſſimo Tychone Brahe Dano obſeruatum 774.a
Æquinoctium autumnale obſeruatum a Muhammede Albateni 424. b. ab Hipparcho. 309.a. a Ptolemæo 489.d
Æquinoctium Gelali 304.b.c
Æquinoctium vernale ex decreto Niceno in XXI Martij 327.a
Æra numerus 447.b.c.d.448.a
Æra Chaldaica vetus fr.41
Æra Hiſpanica 445.c
Æræ temporum quatuor fr.41
Æræ tres technicæ ſcriptorum Conſtantinopolitanorum 746.a
Æra plur. numeri 448.a
Æra regia, Auguſta, Imperatoria 304.d
Æra martyrum Elkupt. 495.d.496.a.b.c
Æra noua Cyro Aſiæ triumphatori a Chaldæis inſtituitur fr.16
Ætas Lunæ 191.c
Æthera numero plurali 447.d
Æthiopum lingua prope abeſt ab Arabica & Chaldaica 680.c.d
AGON
 Actiacus Nicopoli 456.c.478.c
 Auguſtalis Neapoli 477.c.d
 Capitolinus Domitiani 481.c
 Communium Aſiæ 476.d.479.a
 Chryſanthinus Sardium 476.d
 Hadrianalis Athenis 480.b
 Iſthmicus 476.c
 Nemeacus 476.c
 Neronianus 469.b
 Olympicus Piſæ 476.c
 Smyrnæ. 476. d. Alexandriæ. ibidem. Pergami. ibid.
 Panathenaicus 478.c
 Pialis Antonini Puteolis 476.c.477.a
 Pythius Delphis 476.c
 Carthagine ab Imp. Seuero inſtitutus 481.b
 Solis 481.a
 Thematites 476.c

INDEX.

Agrippa aſtrologus 475.d
Ahaſvveros 587.c.fr.20
Ahnud xxvi. dies menſis Perſici 207.d
Akiba doctor Iudæus duos annos continuos intercalauit 104.c.d
Alarici exercitus clades 514.c
Albateni Ptolemæum in obſeruatione æquinoctiorum reprehendit 289.b
Alboin Langobardorum rex 616.d
Alexander Dulkarnaim, id eſt, δίκερως dictus 95.b.quare 425.426
Alexander imperator Aſiæ ſalutatus 421.b.natalis eius. 416.b. obitus 416.c. quo anno Darium vicit 420.b.philoſophorum Chaldæorum monitu multa geſſit fr.11
Alexander martyr. 19.pr.27
Alexandri duplex epocha 10.pr.5.6
Alexandria ab Auguſto recepta 455.a
Alexandrinæ Eccleſiæ literæ Romam miſſæ anno 1593 18.pr.11
Alexandrinus Epiſcopus conſulebatur de Paſchate celebrando 155.a
Alia fluuius per vnicum l. 415.c
Alienſis pugna 413.d
Alilat, ἡ οὐρανία fr.27
Alogiani 728.b
Alon Deus lingua Pœnica fr.30
Altare Hieroſolymitanum fr.24. nec hortus, nec lucus iuxta illud fr.25
Alyattes Cyaxari reconciliatur fr.14
Amaleki copiæ deletæ 223.b
Amaſis rex Ægypti regnat 55 annos. 11.pr.5. obit anno 225 Nabonaſſari ibid.
Amaſtris Pontica vnde dicta 592.c
Amiſtris & Eſter eadem 40.pr.24.592.c.d
Amſchir 240.a
Anchialus 40.pr.12
Andalus Hiſpania Arabice 623.d
Andreæ Maſij error 95.a
Andreas miles & ſocij necati anno 305. 19.pr.20
Angari fr.17
Angariæ Iudaicæ 650.d.651
Aniran xxv. dies menſis Perſici 207.d
Annas Pontifex 540.d
ANNUS
Abundans Iudaicus 105.c.130.c
Adda doctoris Hebræi 6.pr.26.17.b. eius methodus 278. initium. 276
Ægyptiacus Actiacus 2.pr.12.236.a.b.&c.
Ægyptiacus Nabonaſſar 2.pr.11.198.c
Ægyptiacus vagus 2.pr.13.14
Æquabilis maior 15.d.188
Æquabilis minor Græcorum 13.a.22.d
Albanorum 10.c
Aricinorum 10.d
Alexandreus Chaldæorum 97.fr.41
Alexandreus Syromacedonum 92.d.93.a.b.&c.
Armeniorum 214
Aſtricus, quis 284.b
Atticus antiquus a bruma iniens 41.b.c
Atticus recentior a Solſtitio 42.a.b
Atticus Iulianus 242
Auguſtorum Ægyptiacus 236
Auguſtorum Romanus 455
Auguſtorum & Auguſtanus idem 456.a
Cæleſtis 261
Cæleſtis nouus emendatiſſimus ab auctore deſignatus 9.pr.7.8.307
Cæleſtis Chaldæorum cum Parapegmate. 267 431
Cæleſtis Muhammedanus 270
Cæleſtis cum Hemerologio 316
Calippicus Prytanias 84
Calippicus Tetraetericus 28.c
Calippicus Solaris 17.b
Canicularis Ægyptiacus 2.pr.15.16.197.a.b
Cauus Iudaicus 105.c.130.c.131.a.b
Chaldæorum Alexandreus 97
Communis Iudaicus 105.c.130.c
Confuſionis Cæſareus 119.d.187.b.228.c
Confuſionis 444 dierum 187.b.228.c
Cynicus 197 a.b
Defectiuus Iudaicus 105.c.130.c.131.a.b
Democriti 17.c
Diocletianeus 2.pr 12
Embolimæus 14.b.34.a
Emendatus triplicis generis 273.a. μετεμπτώσεως ἡλιακῆς. 290. μετεμπτώσεως ἐννεαδεκαετηρικῆς. 321. προεμπτώσεως ἐννεαδεκαετηρικῆς. 273.b. προηγήσεως ἰσημερινῆς. 283.
Gallorum veterum 169.a
Gazenſium mere Actiacus 8. pr.33
Germanorum veterum 169.a
Græcorum 2.pr.30.31.3.pr.2.19.13.a.22.d.CCCLXII dierum 25.b.c.61.b
Gratiæ 693.c
Harpali 17.b
Hebræorum veterum æquabilis 220
Hegiræ 135
Herodoti commentitius 59
Hierophanticus ſiue Iulianus 284.b.288.a.b
Hipparchi 17.b.273.c.284.b
Hiſpanorum Iulianus 245
quo Ieſus Chriſtus reuocatus ex Ægypto fr 54
Iezdegird 210
Indorum 118.d.119.a.&c.
Iouis 12.c
Iudæorum hodiernus ſeu nouitius 121. res artificioſiſſima 7.pr.42. illius duplex initium 15.pr. 3.4.42.a
Iulianus 2.pr.13.19.20. fundamentum inſtituti auctoris 21.b
Iulianus Ægyptiorum 236. Athenienſium 242 Damaſcenorum priſcorum 244. Damaſcenorum recentiorum 245. Hiſpanorum 245. Iudæorum 245. Syrogræcorum & Antiochenorum 240. Samaritarum. 243
Lunæ 4.pr.36.37.8. pr.13.12.c.d. in vſu omnibus Indis 119.a.b. ex quo tempore Iudæis in vſu. 373.d
Magnus Democriti 167. Hipparchi 108. Metonis 4.pr.42.72. Oenopidæ 168. Philolai 166
Martis 12.c
Mercurij 12.c
Metonicus Lunaris 72.77.a
Mexicanorum XVIII menſium 10.c.224
Nabonaſſari 198.
Nouus i. Paſchalis 6.b
Nouus 385.a.440.a.b
Oenopidæ 17.b
Orbinarius Iudaicus 105.c 130.c
Philippeus Metonis 83.
Philolai 17. b

Roma-

Romanorum priſcorum 172. c. ſtatim ab initio XII menſium 173.a
Sabbaticus 2.pr.7.fr.52
Sabbaticus Hebræorum primus vetus 374
Sabbaticus Samaritarum falſus 376
Samaritarum Lunaris 114.d.116.a
Saturni 12.c
Semitah 374.d
Solis 2.pr.11.12.12.c
Solaris duplex κατ' ἀστερισμοὺς καὶ κατὰ τροπάς. 284.a.b
Solaris Adda Hebræi fr.53.17.b. Ægyptiacus 8.pr.12. Alexandreus merus quo vtuntur Iudæi fr.52. Calippi 17.a Democriti 17.c. Harpali 17.b. Hipparchi 17.a. Oenopidæ 17.b. Philolai Pythagorei 17.b
Thebanorum veterum 54.b
Triceſimus, cuius initio prophetiæ ſuæ meminit Ezechiel vnde deducendus 11.pr.33.34, &c. fr.10.11
Tropicus æquabilis 17.d.227.a.b
Tropicus Gelali 303.d
Tropicus quid ſecundum Hipparch. 273.d.284.b
Tropici anni quantitas ab Hipparcho definita non eſt προσήγησις ἰσημερινὴ, ſed προσέμπτωσις ἐννεαδεκαετηρικὴ.273.d.274.a.b.c.289.b
Tuſculanorum 10.d
Tyriorum 8.pr.31.438.a.b
Veneris 12.c
Anni duo præcipua genera veteribus 13.b
Anni principium naturale & populare 41.c.d
Anni πρυτανείας 4.pr.37.38.40
Anni ſimplices 15.a
Anni Solaris genera 17.
Anni Lunaris ciuilis nulla recta ratio iniri poteſt, præter eam qua Iudæi vtuntur 9.pr.5.6
Anni Tropici ciuilis & Aſtronomici differentia 18.a.b
Anni initium Orientalibus ab Autumno 98.b
Annorum XII Schaichun nomina 101
Anobreth fr.48
Ante diem 174.a.b
Antheſterion 30.b.c.d
Antiochus Ἐπιφανής 429.a.fr.24
Antiochus Εὐπάτωρ 375.b
Antiochus Θεός 392.c
Antiochus Σιδήτης 107.c
Antiochus Σωτήρ 392.c
Antipater Herodis f. 463.c.550.b.c
Antonia turris Hieroſolymis fr.44
Antoninus Pius 489.c.d
Antonius victus ab Auguſto 453.c. cædes eius. 454.a.b
Apices vocales in lingua Hebræa Maſoritarum inuentum fr.35
Apollo ἑβδομαγένης 52.c.53.c
Apollo quando natus 52.c.53.b.c
Apotomæ ſiue Reſidui Epactarum vſus 156.a
Aprias Pſammiticho ſuccedit 11.pr.9.10. fr.45. poſt 25. annos regnum relinquit Amaſi fr.45
Aprilis etymon. 184.c
Apſeudes archon. 76.a
Ar 587.a
Arabum duo genera præcipua 110.d
Arauſio 25.pr.19
Arbaces fr.40
Arbela. fr.45
Arca Noë vbi ſubſtiterit fr.44
Arcades προσέληνοι 3.pr.10.13
Arcadij Aug. obitus 383.d
Archelai patrimonij deſcriptio 23.pr.15.16
Archelaus Tetrarcha Vienna Allobrogum relegatus 540.b
Arcticus circulus, non, vt vulgo accipitur, intelligendus 286.b.c
Areopagitæ 61.d.62.a
Ares 587.c
Aretæ φύλαρχοι Arabum 111.b
Ari 587.a
Ariſtarchus Samius 282.b
Ariſtophanis Nephelæ 82.a
Armalcar fluuius fr.13
Arraphoth mons ad Mecham. 144.c
Artaxerxes Longimanus 412
Artaxerxes Mnemon 413
Artaxerxes & Artoxeſtes 587.a
Artemiſius primus menſis Chaldaicus a diluuio fr.41.44.
Arth, Artha 587.b
Artzibutzia 694.a
Aſar 577.c
Aſchnad XXI dies menſis Perſici 207.c
Aſchnud XXVII dies menſis Perſici 207.d
Aſima. idolum Emathitarum 663.a
Aſman. XXII dies menſis Perſici 207.c
Aſobarioth 523.c
Aſpandemad. XXVIII dies menſis Perſici 207.d
Aſphandaramaz. V dies menſis Perſici 207.a
Aſſuerus eſt Xerxes 41.pr.2.17.18.&c.591.c.d
Aſſur Nini conditor, primus Aſſyriæ rex fr.40
Semiramidis maritus fr.43
Aſſyriacum imperium in Græcorum libris antiquiſſimum fr.40
Aſſyriorum nomina propria 577
Aſtarte fr.27.28.39
Aſtibares fr.40
Aſtyages fr.42
Aſtyages vltimus Medorum rex interfectus anno quarto Cyri 35.pr.37.38.fr.42
Aſtyci ludi 479.b.c
Atergata fr.39
Atergation fr.39
Athenæ nouæ Hadriani 480.d.481.a
Athenienſium χύτρον κυριακὸν in 7 Ianuarij fr.41
Athbaſch Rabbinorum 578.b
Atl. Aqua. IX dies menſis Mexicani 224.c
Attilæ irruptio in Galliam 613.b
Atzer 577.c
Auguſta Veſunna Petrocoriorum 734.c.d
Auguſtonemetum Aruernorum 613.d
Auguſtus natus Capricorno horoſcopante 443.a.b Catilinario tumultu 443.b. eius genitura nocturna contra ſententiam Suetonij 444.a
Auguſti natalis dupliciter conſideratur ſecundum veteris anni Romani, & Iuliani formam 440.d
Auguſti exceſſus 464
Auguſtus Cæſar quando primum ita ſalutatus 456.a.b
Auguſtalium ludicrorum inſtitutio. 476.c.477.c
Auraſio 25.pr.19
Aurunci in gente Cominia fr.20

Auſonij

Auſonij poetæ Conſulatus 513
Axurxes fr.20
Azelus fr.47
Azemilkus fr.30

B

Baal 578.c.fr.26.27
Baaleſer fr.29
Babylon a Cyro expugnata 31.pr.18.575.d. diebus æſtiuis fr.18.22.ab Alexandro capta 367.c.fr. 40 non a Semiramide, ſed a Nabuchodonoſoro mœnibus miro opere circumdata 37.pr.40.41. fr.14.41. deſolationem illi minatur Eſaias fr.18. ἑπτάφθογγος appellatur 47.pr.4.fr.38
Babyloniæ reges imperium ineuntes mutabant nomina 580.a
Babyloniæ reges in Suſide nihil poterant ſancire, niſi iure Perſico 36.pr.38
Babyloniæ & Perſidis reges in expeditionem profecturi filios reges declarabant 13.pr.9.10
Babyloniæ imperatorum nomina & ſucceſſio poſt Nabuchodonoſorum 578.579.580
Babyloniæ regũ initia a Chaldæis notata in eclipticis obſeruationib.11.pr.25.a Beroſo notata 11.pr.27
Bacchi orgia trieterica 3.pr.18.22
Bad XVIII dies menſis Perſici 207.c
Badri 695.c
Badu 131.d
Baladan fr.47
Baleazarus fr.49
Ballat 577.c
Balſaſar non eſt is qui a Cyro deuictus eſt fr.17
Balſaſar ſeu Laboroſoarchodus inter epulas in regia Babylonis occiſus fr.15.17.21
Baltaſar 578.c.579.d
Baptiſmi iterandi vſus quotannis 683.d
A Baptiſmo Chriſti ad reſurrectionem Paſchata quinque fr.54
Baptiſmus Chriſti anno XV Tiberij fr.54
Bar-Cephæ Syri obitus 95.a
Baris fr.44
Baris arx munitiſſima Ecbatanis Mediæ 37.pr.12
Baſilæ Elidenſium 283.a
Baſilidiani hæretici 554.c.fr.38
Batutakphat 132.b.645.a
Beelzebub fr.26
Behemen, II dies menſis Perſici 207.a
Behiram, XVI dies menſis Perſici 207.c
Behiram elkabir, elzaguer 144.b.c
Behiram Arraphot 144.c
Bel 577.c
Bel, deus Babyloniorum 578.b.c.579.a.fr.18
Bel-adan 393.a.394.b.579.d
Beli templum a Nabuchodonoſoro manubiis Syriaci triumphi exornatum, ſolo æquat Xerxes, inſtaurat Alexander fr.12
Belti 577.c
Beltis non eſt prius membrum cognominis Danielis fr.20
Beltis Iuno fr.20.26
Belti-ſchatzar 578.c
Belus Iupiter fr.20.26
Belus Tyriorum longe differt a Belo Babyloniorum 578.c.d
Benedictus monachorum Occidentis pater obiit anno 536. 19.pr.38.39.&c.
Ben-hadad fr.47
Beroë fr.40
Beroſus 392.b.c.eius ſæculum ibid.c.fr.9
Bertrandi Fanum in Conuenis 619.a
Berytus fr.40
Bethabara 553.d
Beth-avven fr.26
Beth-el fr.26.39
Beth-ſemes fr.44
Biſextum 230.d
Biſexti correctio 230.d.231.a.461.a
Boedromion menſis ἐξαιρεσιμαῖος 4.pr.19.34.b.c
Bomilcar fr.38
Bonzij Iaponenſium cœnobitæ 21.pr.36.37
Bonziorum Iaponenſium periodus 19.d
Boſra fr.30
Bruma initium anni Attici & Romani 75.b
Bruti Conſulatus 403
Bul menſis ſecundus 222.a.371.c
Burgus fr.30
Buſra fr.30
Byblus fr.40
Byrſa arx fr.30.31

C

Cabvr fr.13
Cæleſtis Karthaginienſis fr.26.27
Cælicolæ 22.pr.1.2
Cælimontani in gente Verginia fr.20
Cœna dimiſſoria 571.c
Cœna pura 7.pr.24.25.&c.569.c
Cæſaris cædes 441
Calecut, & eius æræ 525
Calippica periodo Seleucidæ & Seleucidarum edicto Iudæi vſi 6.pr.23.24.fr.53
Calippus 85.b
Caligulæ Cæſaris initium 466
Calli, domus, III dies menſis Mexicani 224.c
Calli primus annus rotæ Mexicanæ 225.226
Camarine fr.12
Cambyſis initium 402
Cambyſis regnum quot annorum fuerit 13.pr.15
Candelabrum aureum fr.24
Candelabra aurea duo a Tito in triumphum ducta fr.24
Canon emendationis Paſchatis auctore Nicephoro Gregora 332.a
Canones Chronologici Eratoſthenis laudatiſſimi 378.d
Caph Hebraici duplex notio 548.a
Capraria vallis Conuenarum 618.c
Captiuitates regum Iuda quatuor 575.a
Captiuitatis Babylonicæ caput vnde ſumendum 29.pr.19.30.pr.36.fr.15.16.
Cardines 4.pr.27
Cardo æſtiuus 4.pr.29.
Carmen vetus legitimum apud Iudæos ſalutandi φάσιν σελήνης 102.d
Carmen vetus legitimum benedictionis 572.c.d
Carmen vetuſt. fractionis Azymorum 572.c.d
Carolus Tudes, ſiue Martellus princeps Franciæ 621.d
Carthada 40.pr.18
Carthaginienſium clades memorabilis 417.a
Ab Ilij excidio ad conditum Carthaginis 299 anni 39.pr.7
Carthago deleta anno ab Vrbe cõdita 606.38.pr.32
vnde dicta 40.pr.18.19
Caſi vel Cazi peregrini Turcice 144.c
Caſilar behiram, Paſcha Peregrinorum 144.c

Caſleu ſedes ἐξαιρέσεως Iudaicæ 105.c
Caſlim Samaritanorum Solaris 243.c
Catalaunici campi 613.c
Catholica temporum 780.c
Cattilani campi 613.c
Cauſſæ ϖροεμπτώσεως, μετεμπτώσεως σεληνιακῆς 321.d
Ce, primus, lingua Mexicana 226.c
Cempoalli, vigeſimus ibid.d
Cenſorinus quo tempore ſcribebat 201.c.382.c
Cenſus Iudaicus fr.25
Chabor 399.b
Chad 577.d
Chaiala vel Chaiadonai Iudæorum ſanctiſſimum iuſiurandum 40.pr.10
Chaldæi annos ſuos antiquitus computabant ab initio Nini non a Nemrodo fr.40.41
Chaldæi philoſophi gratia & auctoritate multum potuerunt apud reges & populum fr.11
Chaldaice.i.matheſis fr.12
Chaldaici imperij finis 35.pr.20
Chaldæorum propria nomina 577
Chaldæorum epocha 97.431.a.b.c..fr.40.41
Chaldæorum epocha nunquam recepta in vſus ciuiles 5.pr.7.8.431.b.c
per Chaldæos & per Vr Chaldæorum, non gens, ſed ſapientes & philoſophi Babyloniæ ſæpe intelliguntur fr.11
Character neceſſarius temporibus notandis 21.a.b
Characteres anni Ægyptiaci vagi 2.pr.13.14
Characteres Epocharum alij naturales, alij ciuiles 2.pr.5
Chardad VI dies menſis Perſici 207.a
Chen 577.c
Chiala 40.pr.11
Chicoace, ſextus, linguâ Mexicanâ 226.c
Chicome, ſeptimus. ibid.
Chiconaui, nonus ibid.
Chicuei, octauus ibid.
Chinas pro Sinis inepte Hiſpani 118.c
Chobar fluuius 399.c
Chobar præfectus Alexandri 399.c
Chobar, ſiue Chabar, Venus Arabum Dea 120.a.138.b.520 b.fr.27
Choramah X dies menſis Perſici 207.b
Choſroes 523.c
Chriſti annos per vrbis annos eruere 16.pr.13
Chriſti natalis tempus 22.pr.23 24.&c. 541.542. fr.58.59. ex Ægypto reuocatio fr.54. baptiſmi tempus fr.59. paſſionis annus & dies 23.pr.8.28. pr.41.561.a.b
Chriſtiani a Nerone excruciati quando 470.471
Chriſti prædicationis initium 555.b. quot annos prædicauit 552.a
Chriſtus baptizatus anno 74. Iuliano 23.pr.8. non crucifixus ipſa die ſolennis Paſchatis 28.pr.37
Chronica Perſarum fr.43
Chronologo neceſſaria periodus annorum 7980 Iulianorum 2.pr.24.25.&c.
Chuſchan 577.c
Ciceronis iocus de anno Iuliano 230.b
Cinquipul 703.a
Cipactli. Xiphias. I dies menſis Mexicani 224.b
Clades ad Chæroneam 417.c
Clades Carthaginienſium in Sicilia 417.a
Clangor tubæ 6.pr.1
Claudij Cæſaris initium 466
Cleoſtratus primus auctor anni Græci Lunaris 13. c. eius octaeteris Lunaris 13.c.64.b. primus Græcorum partes octauas ſignorum notauit 64.c. 267.a.283.b
Coautli Aquila, XV dies menſis Mexicani 224.d
Cobar fr.13
Collatini in gente Tarquinia fr.20
Columna aurea in templo Iouis Tyrij fr.28
Cometes natalem Chriſti Magis prænũtians 550.a
Computus 1.pr.24.625.a
Computus annorum quo vtebantur antiquitus Chaldæi, inibat ab anno primo Nini, non a Nemrodo fr.40.41
Computus Maximi monachi 736
Computus Iudaicus 626
Conſtantinus Copronymus 525
Conſtantini Magni initium 20.pr.15. &c. 500 obitus 510.a.383.c
Conſtantini quinquennalia & vicennalia 21.pr.5
Conſtantij Chlori obitus 20.pr.22.23.&c.500.a.b. 384.a.b
Conſtantij Conſtantini F. obitus 512
Conſtantinopoleos encænia. 508. Thema genethliacon 509.b. captę a Muhammede Turca 529
Conſules primi Romæ quando creati 386.d
Conſulatum edere quid 390.b
Conſulum ludi & munera ibid.
Conſularia Chronica 611.b
Conſules per luſtra Iuliana in Faſtis digeſti 383.c 405.a
Contractuum numerum Iudæi vocant epocham Seleucidarum 653.b.c.d.654.a
Contradictio veterum notata ſuper Quirinalib. & menſe cædis Romuli 395.c.d.396.a. item de tempore cladis CCC Fabiorum 415.b.c
Contubernia φρατρίαι 570.d
Cothone inſula a Didone occupata fr.30
Coualt. Coluber, V dies menſis Mexicani 224.c
Couum cælum 174.c
Couellus non ex vox Latina 174.c
Cozcaquahuti. Buteo. XVI dies menſis Mexicani 224.d
Crœſus captus a Cyro 575.d
Cteſias quando vixerit fr.42
Cuezpali. Lacertus. IV dies menſis Mexicani 224.c
Io. Cuſpinianus vir eruditiſſimus, vide Iohannes.
Cuthæi Samaritæ 661.a.b
Cyaxares Medus fr.14.40.42
Cybele fr.27
Cyclus Solis 2.pr.6.359.b.c. Lunæ 2.pr.6.359.b
Cycli ϖροεμπτώσεως καὶ μετεμπτώσεως 322
Cycli Solaris Romani initium a litera gemina G F quare 359.c 507.c
Cyclus Lunaris veterum Saxonum 170.b.c
Cyclus Paſchalis Alexandrinorum 154.a. Euſebij 155.d.156.a. Occidentalium ſiue Latinorum 156. b. Dionyſij Exigui 161.c.d
Cyclus Paſchalis falſus 163
Cycli Solaris Romani initium 359.c
Cycli Paſchalis initium 360.a
Cyclus Solis emendatus cum vitioſo collatus 231
Cyclus Nabonaſſar per cyclos expanſos 204
Cypſelus tyrannus 4.pr.2.3
Cyrenæ in Libya quando conditæ fr.56
Cyrenæorum numiſmata 426
Cyri magni initium 401.d
Cyri initia diuerſa 10.pr.7
Cyri pædia 31.pr.41. & ſeq.pag.

Cyrilli epiſcopi homilia dicta in natiuitate Ioannis Baptiſtæ 19.pr.34
Cyrus ἡμίονος 37.pr.34.fr.20
Cyrus Perſomedes fr.26
Cyrus quando cæperit imperare 9.pr.29.30.39.pr.21.fr.33.36. vnius Perſidos rex aliquot annis ante caſum Aſtyagis 9.pr.37.fr.42. ſimul cum Dario Medo non regnauit fr.22. Euphratis alueo in diuerſam partem deriuato Babylonios nihil tale timentes opprimit fr.21. Nabonidum vincit 34.pr.20.21. Capiſſam diruit 35.pr.1. Suſianam debellat 35.pr.3.4.5. obit 35.pr.26.
Cyrus minor 413.c

D

DACH 577.d
Dæſius ſecundus menſis Chaldaicus a diluuio iuxta Abydenum fr.41.44
Dagon fr.39
Dai 587.b
Damaſci reges Adad appellabantur fr.47
Daniel 80. anno captiuitatis ſuæ ſcripſit caput X 37.pr.22
Daniel Suſianæ ſatrapes 36.pr.30.31.37. pr.19. fr.22.23
Darij Codomanni vltimi regis Perſarum clades ad vicum Gaugamela 589.b
Darius Hyſtaſpis F. 403
Darius Medus idem cum Nabonido 34.pr.34. 580.581.582.583. fr.15.20.22
Darius Medus an idem cum Aſtyage filio Cyaxaris 31.pr.36.& ſeq.pag. Balſaſare interfecto in eius locum vocatur 33.pr.15.16.38.39. fr.21.22. Rex Mediæ non erat cum Babylonicum imperium occupauit fr.22.23. cum Cyro non regnauit fr.22. prælio victus a Cyro in arcem Borſippenam fugit 34.pr.35. prouincia Carmania a Cyro donatur 34.pr.21.41
Darij Nothi regnum quot annorum fuerit 13.pr.17
ſub Dario Notho prophetat Zacharias 42.pr.17
Darius Nothus 43.pr.3.4.412.b.c
Datha 58?.a
Dauid Prior ſiue Guardianus Monachorum Abiſſinorum 684.c
Debidin XIX dies menſis Perſici 207.c
Decennalia imperatorum 501.a.b
Decimeſtrem annum priſcum Romanorum putare ridiculum 172.c.d
Declinatio Solis decreſcit ſine vlla variantia 287.c.d
Decretum Athenienſium in gratiam Zenonis 376.c
Decretum Athenienſium in gratiam Hyrcani Iudæorum Ethnarchæ 47.b.264.b
Dehamhar XII dies menſis Perſici 207.b
Deioces Medorum tyrannidem inuadit fr.42
Deiua 174.d
Deiua Iana, quæ poſt Deiuiana, & Deiana 174.d
Deiuos Ianos 175.a
Delubrum Iouis Olympij omnium temporum Græciæ feſtos complexum 355.a.392.b
Demetrius Phalereus tot ſtatuas adeptus eſt, quot luces habet annus abſolutus 23.d
Derceto fr.39
Deſultor menſis 14.b.94.d
Dibadar VIII dies menſis Perſici 207.b
Dido Carthaginis conditrix 38.pr.22.fr.30. Cothonem occupat & munit fr.30. quot annis poſt Æneam fuerit 39.pr.8. vnde dicta 40.pr.2.fr.31
Didrachmum fr.25
Diei diuiſio 5.a.b.c. ſecundum Hebræos 4.d. 5.a
Diei initium Romanis a media nocte 173.d
Diei ciuilis Iudaici initium. 123.a. diuiſio naturalis 5.b.637.a.b
Dierum menſis Mexicani appellationes 224.b.c.d
Dierum menſis Perſarum cognomina 207
Dierum appellatio a planetis vetuſtiſſima 46 pr.35
Dies naturalis & ciuilis 6.a. faſti, nefaſti, atri, religioſi, interciſi & iuſti. 6.c. Exæreſimi inſititij 6.c
Dies Magni 7.pr.12
Dies heroum cognomines 6.b
Dies hebdomadis cur feriæ dictæ 6.c
Dies hebdomadis Perſice & Turcice 8.a.b.c
Dies omnis intercalationis religioſus & nefaſtus habebatur 180.a
Differentia enneadecaeteridos Iulianæ & Lunaris 18.b
Diluuij tempus 371.b.fr.44
Diluuij ſæculo annus Hebræorum non erat Lunaris 220.c.d
Dinarad XX dies menſis Perſici 207.c
Diocletiani duplex epocha 10.pr.6
Diocletiani edictũ de tradẽdis codicibus 18.pr.21
Diocletiani initium non eſt ab æra Martyrum 18.pr.14.496 b.c.d
Diocletianea æra Martyrum 17.pr.38.136.b.494
Dionyſia trina Athenis 29.a.b.c
Dionyſius Exiguus quando ſuos cyclos ſcribebat 161.b.c
Dionyſius Mathematicus 268.a.b
Dioſcoros menſis 94.d
Dodecaeteridas ſuas Chaldæi vnde exordirentur fr.41.44
Dodecaeteridos Genethliacæ anni animalium cognomines 5.pr.11.12.&c.100.b.c.d.101
Domitianus Cæſar 475.c.d
Domo additur vibibus, non regionibus vt domo Karthagine,&c. fr.31
Donatiſtæ 22.pr.6
Doſithei Caſtigationes & commentarius in Eudoxi octaeterida 71.d
Duo Sabbata continua vitantur 643.d

E

Ecbatana nunquam Babyloniis paruerunt ante tempus Cyri 37.pr.16
Eclipſis Lunæ 18.pr.26.&c.49.b.56.b.80.d.81.a. 91.c.d.92.a.b.186.b.323.b.394.c.d.396.c.402.c. 403.a.b.420.b.c.d.428.a.435.a.463.b.c.465.b. 467.c.496.c.561.c.584.a.b
Eclipſis Solis 81.b.c.186.b.387.b.388.b.d.389.a.b. 395.a.b.c.407.c.410.d.411.b.428.a.466.d.468.b. 492.b.510.c.d.511.a.561.b.579.c.611.d.612.d.613.a. 617.a.620.c
Ei tertius, linguâ Mexicanâ 226.c
Elam, id eſt, Perſis fr.17
Elias ieiunium Abiſſinorum 271.b

Eliaſib pontifex 43.pr.29
Elidenſium κέντρον κωμικὸν in 8ª Iulij fr.41
Eliſa vnde dicta 40.pr.2.fr.31
Eliſæ fuga fr.29.33
Elkupt, Ægyptij 18.pr.8
Eluſo, vulgo *Lattſun* 24.pr.33
Elzarakeel Aſtrologus 287.d.289.d
Elzuphi Aſtrologus 289.d
Emboliſmus. Vide ἐμβολισμὸς
Encænia Machabæi 435
Encænia templi Solomonici 381.b.fr.54
Encænia Imperatorum muneribus & largitionibus celebrabantur 501.b
Enneaeteridas tres continuas celebrãt Delphi 51.d
Enneadecaeteris Metonis 72.73.74
Enneadecaeteris Tropica 18.b
Enoch quo anno Mundi natus 702.a
Enoch Sabbati cæleſtis Symbolum 702.a
Epactæ προεμπτώσεως καὶ μετεμπτώσεως 322
Epactæ caſtigatæ 333.c.334
Epactæ Nicenæ 341.342
Epactarum vſus eſt nuperus a Chriſtianis excogitatus 234.c. earum methodus in Computo Romano 778
Epagomenæ Perſicæ luxabantur loco ſuo in enthroniſmo nouorum regum 295.b.c
Epaphus filius Iſidis 391.d
Ephemeria Abiæ proxime ante conceptionem Iohannis Baptiſtæ fr.54
Epiphi 391.d
Epiſtola βασιλέως σολομῶντος πρὸς σύρωνα commentitia fr.28
Epocha quid 2.pr.2.358.b
Epocha qualis eſſe debeat 12.pr.11
Epocha æſtiua in vſu ciuilis anni 8ª dies Iulij 4.pr.32.33
Epocha Iudæorum artificialis 361.c. Conſtantinopolitana Paſchalis 363.c. Lunaris 364.b
Retro ab aliqua Epocha notare tempora lubricum eſt 2.pr.26.27
Epocharum γνωρίσματα & characteres 2.pr.4.5
Eratoſthenis ſententia de Ilio capto omnium optima 379.c.d
Eratoſthenis commentarius in octaeterida Eudoxi 72.a
Eres 587.c
Eſau fr.28
Eſquilini in gente Herminia fr.20
Eſſæi ſeu Eſſeni duplices 21.pr.40.42. pr.10.11 12.538.a.b. vnde dicti. ibid. An Chriſtiani fuerint 22.pr.12
Eſter 592.c.587.a
Ethanim menſis 222.a.369.a
Etzer 577.c
Eucherius Stilichonis Vandali filius natus Romæ 33.pr.1.
Eudones pro Audonis fr.32
Eudoxus 69.a.b eius octaeteris 4.pr.39.69.a.b
Eureſis feſtum Ægyptiacum 70.c.d
Euſebij ſcripta cum delectu legenda 21.pr.33.537 & deinceps
Evvilmerodach Iechoniam e carcere educit anno 37. ineunte captiuitatis ipſius fr.14
Anno primo Exodi, XXII menſis II fuit Sabbatum fr.49
A Conditu rerum ad Exodum quot anni 15.pr.2.3
Exordia ἐνδόσιμα 484.b.c
Ezekiæ annus 13 erat Sabbaticus 10.pr.26.27
Ezekiæ annus 14 eſt primus hebdomadis Sabbaticæ fr.49
Ezekiel Propheta Babylonem abductus 399.b

F

Faba reſtiua 184.c
Fabiani Luperci 396.a
Fara 612.a
Faramundus non Waramund. 612.a
Faſtibus pro Faſtis 501.d
Faſtorum Capitolinorum Palilia ſunt Catoniana 387.b
Februarius intercalaris ſemper XXVIII dierum 14.d
Felix Africanus Epiſcopus & ſocij eius ſupplicio in Campania affecti 18.pr.21
Feralia 241.a
Feria 6.c.775.d.776.a
Feria prima aut feria ſexta ſolenne incidens 6.pr.3.4.&c.
Feriæ reiiculæ anni Iudaici capiti inſtituendo 131.c.644.b.c
Feriarum appellatio a Planetis antiquior horarum vſu 135.b.c
Feriæ Iudaicæ tranſlatio 5.pr.26.27.131. per totum
Feriæ transferendæ cauſſa propter ſolum Tiſri, non autem propter alios menſes 5.pr.37.38
Ferreolus epiſcopus Vcetenſis 25.pr.17
Feſtum alborum Tartaris 16.c
Fiarius pro Phœbadio 24.pr.22
Firminus Vticenſis 25.pr.13
Florinus Presbyter hæreticus 729.c
Flumen regium 399.b.c
Fons ad portam Capenam fr.25
Fontinalia fr.25
Fratria 477.d
Fructuoſus epiſcopus & ſocij paſſi anno Chriſti CLX Dionyſiano 19.pr.11.&c.

G

Gades inſula fr.30
Gadir, φραγμὸς, ſepes fr.30
Galbæ imp. initium & cædes 472.c.d.473.a
Garizin 43.pr.18.19
Gatrad 132.a.644.c.d
Gaugamela 421.a.c.fr.45
Gaudius Phœbadio in Epiſcopatu ſuccedit 24.pr.25
Gaza notatur 22.d.23. per totum 28.d 29.a
Gaza vrbs fr.46
Gazenſium annus mere Actiacus 8.pr.33
Gazuli gens Libyæ 137.c
Gemini Conſules 22.pr.37
Gena Æthiopum 703.c
Germanorum veterum tempus agendis rebus a coitu luminarium, aut plenilunio 169.a.b
Germani decreſcente luna nihil aggrediebantur 169.b
Gibaltark mons ad fretum Gaditanum, vnde dictus 622.b.c
Gihon duo flumina nomine eodem 371.a
Giuli 170.b
Godoliæ ieiunium 6.pr.1
Gordiani Cæſ. initium 492.a

Græci

Græci veteres annum a bruma ordiebantur 75.b
Græci vetuſtiſſimi omni biennio exacto aliquot dies intercalabant 298.a b
Græcis omnibus eadem anni forma, tempore, ſitu & Cyclo tantum differens 47.a
Gratiæ domus 555.c
Gratus Tiberij procurator 540.c.d
Guntchramnus Aurelianorũ rex 24.pr.37.616.c.d

H

Haddon 577.c
Hadramuth, Hadramytus fr.31
Hadreanech fr.32
Hadrianus Aug. 488.c. quare Olympius vocatus 480.c
Hadrianalia, Agon 478.d
Hagrim, Hagareni 111.a
Haie Hiſpanus Rabbinus 279.a.587.b
Hammilcar fr.38
Hannibaal 578.d
Haribertus Pariſiorum Rex 616.c
Harmageddon fr.45
Harmonia annorum 344.345.346.347.348
Harmonia menſium 349
Haſchnuſch XXX dies menſis Perſici 207.d
Haſdrubaal 578.d
Haſmunim 436.d.437.a
Hauarija 680.a
Haudoni fr.32
Haue, hauo fr.32
Hebdomades Danielis paſſionem Chriſti, & Hieroſolymorũ euerſionem cõplectuntur 44.pr.45
Hebdomadũ Danielis epilog ſmus verus 607.a.b vnde earum initium 43.pr.36.37.601. per totum
Hebdomades Enoch 701.d.702.a
Hebræorum Exodus 372
Hebraiſmus apud Danielem non animaduerſus de dimidio ſeptimanæ 605.b.c.d.606.a.b
Hebræi τὸ νυχθήμερον in quatuor partes diuidunt 5.a.637.a.b
Hecatæus Abderites quando vixerit fr.24
Hecatæus Mileſius fr.24
Hecatl Aër. II dies menſis Mexicani 224.c
Hegira quid 136.a
Hekkædecaeteris Hippolyti 152.153
Heled veterum Hebræorum 298.a
Heliopolis fr.44
Heliotropion 5.a. a Metone dedicatum 75.d.76.a 289.a
Hemerologium cæleſte 316
Hemerobaptiſtæ 539.c
Heptaeris Solaris 2.pr.14
Hercules tutelare numen Tyriorum fr.28
Herculij Aug. cædes 497.d
Herib 577.c
Herodes magnus 450. eius obitus 16.pr.30.& ſeq. 462.b. pueros infantes occidi iuſſit 549.d.550.a
Herodis filius Antipater in virili ætate cæſus 550.b.c
Herodias cauſa cædis Iohannis 555.b
Hevvil 577.c
Hevvilmerodach 34.pr.1.401.c
Hieronicæ de publico cænabant 457.a
Hierophantæ Ægyptij 194.b.391.b
Hierophantæ Athenis 178.d
Hierophantæ Elidenſium Baſilæ 39.a
Hieroſolyma capta ab Antiocho Epiphane 584.a b.c.d. ab Eupatore 452.a. ab Herode 375.a.450. c. a Nabuchodonoſoro 400.d.401.a. a Pompeio 451.a.b.452.a.fr.57. a Tito 474
Hieroſolymorum vrbs totius Orientis ornamentum fr.24
Hieroſolymorum excidium contigit anno Chriſti LXX Dionyſiano 19.pr.7
Hilarius Sardus Epiſcopus Romæ 160.b
Hildebertus Pariſienſium Rex 615.c
Hilpericus Sueſſonum rex 616.c.d
Hipparchus primi omnium μετάβασιν κέντρων τροπικῶν animaduertit 284.a
Hipparchus homo φιλαληθής 108.c
Hipparchi liber περὶ ἐνιαυσίου χρόνου 273.c.d
Hippolytus Epiſcopus 152.d
Hiromus 38 pr.31.fr.29. ab Eupolemo σύρων vocatur fr.28. Epiſtola Solomonis ad illum commentitia ibid.
Hlodovvin ſiue Hlodovveus Rex Francorum 612. a. eius obitus 614.d
Hlotarius Sueſſonum Rex 615.c
Honorij VI. Conſulatus 515. VII. Conſulatus 516
Hora 4.c.d
Horarum veteribus vſus nullus 4.a.135.b
Horæ diuiſio apud Computorum conditores 5.c
Horologia veterũ omnia τροπικὰ nõ ἰσημερινά, Græcis quidẽ ſolſtitialia, Romanis brumalia 410.a
Horti in Opiſthonais idolorum fr.25
Horti penſiles Nabuchodonoſori fr.13.14
Hortus nullus iuxta altare Dei Hieroſolymis fr.25
Hramnus 616.b
Hyperberetæus Solſtitialis Græcorum Macedonum 49.c.d.412.a
Hyperberetæus Autumnalis Alexandreus Syromacedonum 49.c.d.412.a.424.d
Hyperberetæus Olympicus, alius ab Alexandreo 412.a

I

Iaddvas Pontifex 43.pr.30.588.c
Iah 132.a
Iana eſt Luna 174.c.d
Ianus Cluſius. Ianus Patulcius 135.d.294.a
Ianus ſol 175.a
Iaponenſes menſibus lunaribus tempora deſcribunt 118.d
Iaſonis Cyrenæi hiſtoriarum Iudaicarum libri V. 432.b
Iba Epiſcopus 437.d
Iberia duplex fr.19
Icoſipentaeteris Iezdegird 212
Icoſipentaeteris Lunaris 2.pr.14
Idus Commodæ 11.d
Iechonias 399.a.b
Ieiunia quatuor ſolennia Orientalium Eccleſiarum 697.d
Ieiunium Eliæ 271.b
Ieiunium Godoliæ 6.pr.1
Ieiunium magnum 697.d
Ieiunium Philippi 271.b.698.a
Ierombal fr.40
Ieſus ex Ægypto reuocatus fr.54
Iezdegird Regis Perſarum cædes 146.d.210.d
Iezdegird Icoſipentaëteris 212
Ignatius Patriarcha Antiochenus 95.a.101.a

Ijar initium annorum Hieroſolymitanorum a temporibus Simonis Hyrcani 16.pr.37.38. 436.d.450.c.d
Ilij excidium 15.pr.29.34.376.b.c. plenilunio captum 377.d
Indi Æthiopes 681.b.c
Indi & Muhammediſtæ numero tantum annorum non tempore differunt 119.a.b. menſibus lunaribus vtuntur 118.d
Indictio 2.pr.7.21.pr.7.& ſeq. 501.a.b. Conſtantiniana. ibidem. Arcadica, Honoriaca, Valentiaca 504.b
Indictionis initium triplex 503.c. vſus triplex 505.c
Indictio Pontificia, Imperatoria 503.c.505.c
Indictionum Methodus 783
Initia regum Babyloniæ a Chaldæis in obſeruationibus Eclipticis notata 11.pr.25.a Beroſo notata 27
Initia regum diuerſa 10.pr.4.5
Inſula Samaritarum in ſinu Arabico 663.c
Interamna Colonia quando deducta 385.c.386.a
Intercalatio 629.c.d
Intercalationis tempus apud Græcos 11.a.33.c
Intercalationis modus Romæ ex libidine Pontificum fiebat 184.d.185.a
Intercalationis dies religioſus & priſcæ ſuperſtitionis 180.a
Intercalaris menſis Romanus ſemper XXVIII dierum 177.c.d.178.b
Inuidus pro Inuidioſo 484.b
Iohannis Baptiſtæ natalis fr.59
Ioh. Cuſpinianus vir eruditiſſ. 404.c
Ioiada pronepos Ioſue 43.pr.30
Ioiakim rex Iudææ quando in vincula coniectus fr.10.11
Ioiakim filius Ioſue 43.pr.29
Ionathan abnepos Ioſue 43.pr.30
Ioſedek 43.pr.6
Ioſue filius Ioſedek 43.pr.29
Iphitus Praxonidæ filius 382.c
Irombaal fr.20
Iromus 38.pr.8.17.26.fr.29.33
Iromus Phœnix fr.26
Iſaacus Abrahami filius μονογενὴς fr.48
Iſaacius Argyrus de Emendatione Paſchatis 327
Iſelaſtici agones 477.b
Iſidis nauigium menſe Martio 70.d
Iſis fr.27
Iſraelim 149.b
Iſthmia ludicra & Nemeaca erant trieterica 3 pr.18.19.53.c.d. non quinquennalia, vt ait Solinus 4.pr.1.2
Ithobaal 38.pr.18.36.39.pr.10.fr.11.29.33.35.36
Iubilea nunquam vſurparunt Iudæi 12.pr.8.9. ſententiæ huius retractatio fr.34
Iubilei mentio nuſquam niſi in lege 12.pr.13
Iubilei inueniendi ratio 782.d
Iudæi non vocantur גוים 31.pr.1
Iudæi neque verberibus neque minis adigi poſſunt ad inſtaurationem templi Belo dicati fr.12
Iudæi ſub Alexandro & eius ſucceſſoribus militant fr.12
Iudæi a recentioribus cur Solymi appellati fr.12
Iudæi gens vectigalis fr.25
Iudæi aliquando Paſcha bis in anno celebrant 124.a
Iudæi maxima ſolennia duarum cænarum commiſſione tranſigebant 571.c
Iudæi quomodo antiquitus diem diuidebant 123.a.d
Iudæi merito Chriſtianis obiiciebant ſe ſolos rectam Paſchatis obſeruandi rationem tenere 154.b.c.326.a.b.362.d
Iudæorum ſuperſtitioſa Tekupharum obſeruatio 638.d.639.a.b.
Iudæorum annus Alexandreus 429
Iudæos Herodotus Syros appellat fr.10
Iudaicæ captiuitates quatuor 575.a
Iudaici anni Iuliani hodierni initium a XXVI Martij 124.c
Iudaicorum ſolennium ſumma diuiſio in Legalia & Politica 648.c.d.649.a.b.c
Iudaicum tributum fr.25
Iudas Gaulanita 540.a
Iudas Macabæus fr.24
Iudith ſolenne Æthiopicum 696.b
Iulianæ primæ kalendæ 438
Iuliani Apoſtatæ initium 512
Iulij dies 8 erat epocha æſtiua in vſu ciuilis anni 4.pr.32.33.
Iulius Firmicus temporibus Conſtantini Magni 625.a.b
Iunius Brutus 403.404.405.&c.
Iuno Cæleſtis fr.26.27
Iupiter Ammon cornutus 426
Iupiter Heliopolites ferculo vehebatur fr.38
Iupiter Olympicus fr.26
Iurare Tyriis non licuit niſi πατρίους ὅρκους 40.pr.5. fr.28
Iuſiurandum ſolenne Ægyptiorum de anno æquabili tuendo, & nunquam intercalando 295.d.296.a
Izcuintli. Canis. X dies menſis Mexicani 224.c

K

KACCABA fr.31.32
Kalendæ priores intercalares 177.d
Kalendæ omnes ſacræ 7.c
a Kalendis ad Nonas quot dies ſupereſſent Pontifex in Curia Calabra ſignificabat 174.b
Kalendæ Fabariæ 184.c
Kalendæ primæ Iulianæ 438
Kalendæ Martiæ matronalia Saturnalia 173.a
Kalendarium Ro. in hebdomadas tributum poſt tempora Theodoſij ſenioris 234.c
Kaiaphas Pontifex 540.d.541.a
KALO IANA NOVELLA 174.b
Kana 587.c
Karkaſia vrbs 399.c
Karnia plenilunio celebrata 15.pr.40. eodem anno quo Olympia 16.pr.1.2
Karolus Magnus fr.51
Karraim Iudæi 149.a.d. reliquiæ Sadducæorum 150.a
Karraim neomenias a viſione Lunæ obſeruant 150.a
Karthada fr.31
Karthago quomodo Pœnis dicta 40.pr.18. quando condita fr.29.30.35

Karthago, vrbs noua, καινὴ πόλις fr. 31. καδμεῖα fr.32. οἰνῶσα ibid. Chædreanech. ibid.
In Karthaginis numiſmatis προτομὴ ἵππου f.31
Kau 587.c
Kinnuah 572.a
Kis Beniaminita 592.a
Korban Tyriorum & Sidoniorum iuramentum 40.pr.6.fr.28
Ku 587.c
Kupti Ægyptij Chriſtiani 239.c.d.705.c.d
Lunaris anni ciuilis ratio nulla recta iniri poteſt, præter eam, qua Iudæi vtuntur 9.pr.5.6
Luſtrum quadriennium 482.c
Luſtrum quinquennium 183.184
Luſtrum Seruianum & Auguſti. ibid.a
Luſtrum pro Agone Capitolino 482.c
Luſtrum Eudoxi 197.a
Luſtrum Hieronymo & æqualibus illorum temporum eſt Olympias 405.a
Luſtra Indictionum 501.c.d

L

L in nummis & ſaxis pro Luſtro 384.c.482.d. 501.d.502.a
Labo pro Nabo fr.15
Laboroſardach. 579.b.c.fr.21
Laboroſoarchodus Nerigliſſorori filius a Nabonido interficitur 34.pr.3.4.5. fr.21. is eſt Balſaſar 34.pr.19.20.fr.15.21
Labunitus vel Nabunidus 37.pr.37.578.c.fr.15
Laconibus ante plenilunium, aut nouilunium aliquid incipere religio erat 3.pr.8
Laterculum 691.b
Latercula & Tabulæ. vide Tabulas
Lebo 577.b
Lectionarium Iudaicum 368.b.c.d
Legis liber inuentus an æræ nomen dare poſſit 11.pr.35.&c.
Leon cognomento εἰκονομάχος 525.b
Leones attributi Libero, Cybele & Cæleſti fr.27
Letzar 577.c
Leucæ interualla itinerum Gallis & Hiſpanis 358.a
Leuctrica pugna 415.c.d
Libri primi de emendatione argumentum 2.pr. 28.29. ſecundi 4.pr.36. tertij 8.pr.21. quarti 8.pr. 22.quinti 9.pr.15.16. ſexti 9.pr.15.16.21.pr.28.29. pr.7. ſeptimi 46.pr.30
Lida 170.b
Liduna vel Leduna 169.b.170.b
Litania Iudaica pro pluuia fr.53
Locorũ interualla certis ſignis diſtinguuntur.358.a
Lotio ante cibum Iudæis & gentibus vſitata 571.a.b
Lotio duplex in ritu Paſchali 571.b.c
Lubar. fr.44
Lucifer fr.27.39
Lucus nullus, hortus nullus iuxta altare Dei Hieroſolymis fr.25
Lugdunenſes ludi Caligulæ 479.c. initium 480.a
Lugdunum Conuenarum 618.d.619.a.Colonia Romanorum 619.a
Lugdunum Seguſianorum Colonia Copia Claudia Auguſta 619.a.b
Luna eadem quæ Aſtarte fr.27
Luna raro ſe oſtendit, niſi ſecundo poſt coitum die 7.pr.2.3
Lunæ corniculatæ inſigne in apicibus turrium a Muhammedanis ſtatuendi cauſſa 521.a
Lunæ cum ſole æquatio quid 85.c
Lunæ increpatio fabula Iudaica 631.c.d
Lunæ ſaltus 7.a.15.c.34.d.162.a.750.b ὑποτομὴ ἡμέρας. ibid.
Lunæ φάσιν illius ſanctificandæ gratia in omnibus Neomeniis Iudæi obſeruabant 6.pr.31.32.&c.
Lunæ φάσιν expectare non potuerũt Iudæi 7.pr.1.2

M

Macabæorvm nominis abuſus 437.a
Macabæi Encænia 435
Macabæorum libri ambo diuerſa ratione temporum vtuntur 431.c.d
Maçatl. Ceruus. VII dies menſis Mexicani 224.c
Macedonum κέντρον κυκλικὸν in VII Octobris fragment. 41
Macuil, quintus, linguâ Mexicana 226.c
Mæmacterion vnde 32.b
Magar 111.a
Magari Italis quibuſdam eſt vrinam fr.32
Magdolus fr.10.45
Mageddo fr.10.45
Magi Perſarum habebant ius transferendi VVahak ſiue Epagomenas 523.b
Magni dies 7.pr.12
Magnifici Iudæis 655.c
Maharſeruſch. XIII dies menſis Perſici 207.b
Mahgarim 111.a
Malina 169.b
Malinalli.Scopæ.XII dies menſis Mexicani 224.c
Mamertini in gente Pinaria fr.20
Mamiſtra vrbs 371.a
Manaſſes patruus Iadduæ Pontificis 43.pr.33
Manes hæreſiarcha 588.b
Mar Apoſtolos vocant Chaldæi hodierni fr.36
Maraſphid.XXIV dies menſis Perſici 207.d
Marathonia clades 406.b.c
Maravvanim factio Muhammedanorum 625.b
Marcheſvvan ſedes προθέσεως Iudaicæ 131.b
Marcioniſtæ Sabbato ieiunabant 683.c
Marcellini Comitis V.C. Chronicon abſolutiſſimum 513.a
Mardad VII dies menſis Perſici 207.b
Mardochæus 592.a. feſtum Mardochæi XIV Adar 597.c
Mardokenpad 393.a.c.394.b.c.d.fr.22
Martini Epiſc. Turon. obitus 20.pr.9.610.b.c
Martius olim princeps menſium 175
Martyrius martyr 19.pr.27
Martyrum epocha iniuit 29.Auguſti,anno Chriſti 284.Dionyſiano 18.pr.12
Mas 587.c
Maſlna 694.a
Maſſilia in Gallia quando condita fr.50
Maſſoritarum inuentum apices vocales in lingua Hebræa fr.35
Matheſeos Chaldaicæ vanitas 396.b
Matheſis Chaldaice appellatur fr.12
Matlac, decimus, linguâ Mexicanâ 226.c
Matlactlioce,&c.vndecimus,&c. ibid.c.d
Marque 690.b
Matrimonia apud Perſas non legitima, niſi quæ verno tempore contracta 208.a

INDEX.

Mauriacus locus 613.c
Maxentij tyranni interitus 21.pr. 26. 502.b. 506 b.c d
Medes & Medus 32.pr.21.&c.583.a.fr.20 22
Media regio ibid.
Ex Media oriundus fr.20.22
An Medi a clade Sardanapali ad obitum Aſtyagis Aſſyriorum regnum obtinuerint fr.43
Medorum nomine totum Cyri imperium comprehenditur fr.17
Megaſthenes 268.b.fr.19
Melitæ duæ 535.d
Melkom fr.39
Meltzar 577.c
Menander Epheſius fr.26
Menelaus Mathematicus 487.d
Menſa aurea fr.24
Menſis naturalis & ciuilis.9.c. Lunaris & Solaris. ibid.c.d. ecbolimus. 332. c. embolimus naturalis & ciuilis. 10.d. cauus & plenus. ibid.
Menſes Macedonum Olympici cum Atticis comparati 48. b. Macedonum Alexandrei cum Atticis.5 .a.b. Bithynorum cum Atticis. ibid. c.d. Metonici Philippei cum Atticis 84.a b. Syromacedonum cum Græcomacedonicis. 91.b.c.Chaldaici cum Syromacedonicis. 99.a.b
Menses
Ægyptiorum 198.238
Æthiopum 238
Antiochenorum 95.c.d
Arabum Hagarenorum 110
Armeniorum 215
Athenienſium ciuiles 33
Athenienſium cæleſtes 248
Bithynorum 50
Chaldæorum 99
Chaldæorum appellationibus Macedonicis, non Chaldaicis 5.pr.10
Copti Chriſtianorum 238
Danorum 169
Gazenſium appellationibus Macedonicis 8.pr. 33.34
Hegiræ 138
Iudæorum 105
Macedonum Græcorum 50
Macedonum Syrienſium 91.241
Muhammedanorum cæleſtes 270
Mexicanorum εἰκοσήμερα 10.c.224
Perſarum 211
Peruanorum 171
Ptolemæi Philadelphi cæleſtes 268.269
Romanorum priſcorum 175
Samaritarum 114.243
Saxonum 169
Thebanorum 55
Tyriorum appellationibus Macedonicis diuerſo initio a Iulianis 8.pr.31.32
Menſibus Lunaribus Sinæ, Indi, Iaponenſes &c. tempora deſcribunt 118.d
Menſium diuiſio 9.c
Menſium Græcorum ſitus 4.pr.11.12
Menſis naturalis embolimus 10.d
Ex duobus cognominibus Menſibus, is eſt embolimus, qui prior 461.b.c
Menſes priſcorum Hebræorum, Sinarum, Indorum, Iaponenſium ſine vllis appellationibus a numero vocati 11.b
Menſis primus Exodi cæpit feria quinta 222.c
Menses gentivm secvndvm seriem svam.
Ab XI Iudæorum 105. XI Syromacedonum 95. XII Samaritarum Solaris 243
Aban VIII Iezdegird 211
Adar VI Iudæorum 105. IX Iezdegird. 211 VII Samaritarum Solaris 243. VI Syromacedonum 95
Adarpahaſcht II Iezdegird 211
Ægon IV cæleſtis mundanus 313
Aheli VII Armeniorum 215
Alalcomenius XI Thebanorum 55
Amſchir VI Elkupti 238
Antheſterion VIII Athenienſium 33
Aormaanet VIII Danorum 169
Apellæus III Syromacedonum 50
Aphrodiſius primus Bithynorum 50
Aprilis IV Romanorum paſſim
Aratz IV Armeniorum 215
Arichi VI Armeniorum 215
Arius XI Bithynorum 50
Artemiſius VIII Syromacedonum 50
Aſchbat, vel, Schebat V Syrorum 95
Aſphandar XII Iezdegird 211
Athyr III Nabonaſſar 198
Auca Ycuzqui Intiraymi VII Peruanorum 171.d
Audynæus IV Syromacedonum 50
Auguſtus VIII Romanorum paſſim
Ayamara XII Peruanorum 171.d
Behemen XI Iezdegird 211
Bendiæus IX Bithynorum 50
Blothmonath III Saxonum 169
Bludemaanet V Danorum 169
Boedromion III Athenienſium 33
Bucatius I Thebanorum 55
Buzi III cæleſtis Muhammedanorum 270
Cagutz III Armeniorum 215
Camay II Peruanorum 171.c
Caſleu III Iudæorum 105
Caſlim IV Samaritarum Solaris 243
Chadar III Abiſſinorum 238
Chahua Huarqui VIII Peruanorum 171.d
Chardad III Iezdegird 211
Chiac IV Elkupti 238
Choeac IV Nabonaſſar 198
Choſturmonath VIII Saxonum 169
Chriſtmaanet IV Danorum 169
Ciuailhuilt XVIII Mexicanorum 224.d
Coauiteuac XVIII Mexicanorum 224.d
Conum III & IV Syrorum 95
Corayme X Peruanorum 171.d
Dæſius IX Syromacedonum 50
Damatrius X Thebanorum 55
December XII Romanorum.paſſim.
Delevv XI cæleſtis Muhammedanorum 270
Demetrius II Bithynorum 50
Di X Iezdegird 211
Didymon IX cæleſtis mundanus 313
Dionyſius VI Bithynorum 50
Dios VIII Syromacedonum 50. & Bithynorum 50
Dioſcuros embolimus Syrorum 94.d
Dulhagiathi XI Hegiræ 138
Dulkaadathi XII Hegiræ 138
Dyſtrus VI Syromacedonum 50

Eçalcoa-

INDEX.

Eçalcoalitzli V Mexicanorum 224.c
Ekrab VIII cæleſtis Muhammedanorum 270
Elaphebolion IX Athenienſium 33
Elaphius IX Elidenſium 41.a
Elul XII Iudæorum 105
Epiphi XI Nabonaſſar 198
Epipi XI Elkupti 238
Eſid V cæleſtis Muhammedanorum 270
Faaremaanet VIII Danorum 169
Februarius XI Romanorum paſſim.
Fiſchemaanet I Danorum 169
Gamelion VII Athenienſium 33
Gedi V cæleſtis Muhammedanus 270
Ginboth IX Abiſſinorum 238
Giuli IV & V Saxonum 169
Giumadiju III & IV Hegiræ 138
Glugmaanet V Danorum 169
Gorpiæus XII Syromacedonum 50
Halegmonath I Saxonum 169
Hamal primus cæleſtis Muhammedanorum. 270
Hamle XI Abiſſinorum 238
Harvvatſis X Armeniorum 215
Hatemuztli XV Mexicanorum 224.d
Hathur III Elkupti 238
Hatuncuzqui aymoray VI Peruanorum 171.d
Hauth XII cæleſtis Muhammedanorum 270
Haziran IX Syrorum 95
Heçoztli XI Mexicanorum 224.d
Hekatombæon I Athenienſium 33
Heraclæus VII Bithynorum 50
Heræus III Bithynorum 50
Hermæus II Thebanorum 55
Hermius IV Bithynorum 50
Hippodromius VII Thebanorum 55
Hoemaanet X Danorum 169
Homaraymi Punchaiquis XI Peruanorum 171.d
Hooſtmaanet XII Danorum 169
Hueipachtli XII Mexicanorum 224.d
Hueitecuilhuitl VII Mexicanorum 224.c
Hueitozçutzli III Mexicanorum 224.c
Huri XII Armeniorum 215
Hydron V cæleſtis mundanus 313
Hyperberetæus IV Græcorum Macedonum, primus Syromacedonum 50
Iachathith VI Abiſſinorum 238
Ianuarius primus Romanorum.paſſim.
Ichthyon VI cæleſtis mundanus 313
Ijar VIII Iudæorum. 105. IX Samaritarum Solaris 243
Ijor VIII Syrorum 95
Ilul XII Syrorum. 95. primus Samaritarum Solaris 243
Iulius VII Romanorum. paſſim.
Iunius VI Romanorum. paſſim.
Izcalli XVII Mexicanorum 224.d
Karkinon X cæleſtis mundanus 313
Krion VII cæleſtis mundanus 313
Lenæon XII Thebanorum 55
Leonton XI cæleſtis mundanus 313
Lida XI & XII Saxonum 169
Lous XI Syromacedonum 50
Mæmacterion V Athenienſium 33
Magabith VII Abiſſinorum 238
Mahic V Armeniorum 215
Maimaanet IX Danorum 169
Maius V Romanorum. paſſim.
Mani 587.b
Marcharz IX Armeniorum 215
Marcheſban III Samaritarum Solaris 243
Marcheſvvan II Iudæorum 105
Mardad V Iezdegird 211
Mariri VIII Armeniorum 215
Martius III Romanorum. paſſim.
Mas 587.c
Maſcaram I Abiſſinorum 238
Mehar VII Iezdegird 211
Mechir VI Nabonaſſar 198
Meſori XII Nabonaſſar 198
Metagitnion II Athenienſium 33
Mether 587.a
Metrous V Bithynorum 50
Miazia VIII Abiſſinorum 238
Miccailhuicintli VIII Mexicanorum 224.c
Muharram I Hegiræ 138
Munychion X Athenienſium 33
Muſri XII Elkupti 238
Muzan VII cæleſtis Muhammedanorum 270
Nahaſe XII Abiſſinorum 238
Navvaſari XI Armeniorum 215
Niſan VII Iudæorum 105. VIII Samaritarum Solaris 243. VII Syrorum 95
Nouember XI Romanorum. paſſim.
October X Romanorum.paſſim.
Ornumaanet XI Danorum 169
Pachon IX Nabonaſſar 198
Pachtli XI & XII Mexicanorum 224.d
Panemus X Syromacedonum. 50. VIII Thebanorum 55
Panqueçaliztli XIV Mexicanorum 224.d
Paophi II Nabonaſſar 198
Pape II Elkupti 238
Parmahat VII Elkupti 238
Parmuda VIII Elkupti 238
Parthenon XII cæleſtis mundanus 313
Paſchunes IX Elkupti 238
Payni X Nabonaſſar 198
Periepius XII Bithynorum 50
Peritius V Syromacedonum 50
Peune X Elkupti 238
Phamenoth VII Nabonaſſar 198
Pharmuthi VIII Nabonaſſar 198
Phrurdin I Iezdegird 211
Poſideon VI Athenienſium 33
Pyanepſion IV Athenienſium 33
Quecholli XIII Mexicanorum 224.d
Quintilis idem Iulius VII Romanorum.paſſim.
Quus X cæleſtis Muhammedanorum 270
Rabiu III & IV Hegiræ 138
Ramadhanu IX Hegiræ 138
Rayme primus Peruanorum 171.c
Regiabu VII Hegiræ 138
Rethmonath VII Saxonum 169
Sahabenu VIII Hegiræ 138
Sahami primus Armeniorum 215
Sane X Abiſſinorum 238
Sartan VIII cæleſtis Muhammedanus 270
Schebat V Iudæorum 105. VI Samaritarum Solaris 243
Scheheriz VI Iezdegird 211
Schevvalu X Hegiræ 138
Scirrhophorion XII Athenienſium 33
Scorpion II cæleſtis mundanus 313
Sebin X Samaritarum Solaris 243
Seemaanet II Danorum 169

September

September IX Romanorum. paſſim.
Sextilis, qui & Auguſtus VIII Romanorum. paſſim.
Sivvan IX Iudæorum 105
Slachtmaanet III Danorum 169
Solmonath VI Saxonum 169
Stratius X Bithynorum 50
Sunbal VI cæleſtis Muhammedanorum 270
Tamuz X Iudæorum 105. X Syrorum 95. XI Samaritarum Solaris 243
Tauron VIII cæleſtis mundanus 313
Tebeth IV Iudæorum 105. V Samaritarum Solaris 243
Tecuilhuicintli VI Mexicanorum 224.c
Tenauatiliztli X Mexicanorum 224.c
Tepupochuiliztli IV Mexicanorum 224.c
Thargelion XI Athenienſium 33
Thaſchas IV Abiſſinorum 238
Thaut II cæleſtis Muhammedanorum 270
Theri II Armeniorum 215
Thir IV Iezdegird 211
Thoth I Nabonaſſar 198
Thuth I Elkupti 238
Tikmith II Abiſſinorum 238
Tir V Abiſſinorum 238
Tiſri I Iudæorum 105. II Samaritarum Solaris 243
Tiſrin I & II Syrorum 95
Tititlh XVI Mexicanorum 224.d
Tlacaxipeualiztli I Mexicanorum 224.b
Toxon III cæleſtis mundanus 313
Toxcalt IV Mexicanorum 224.c
Tozçutzli II Mexicanorum 224.c
Trimilchi IX Saxonum 169
Tube V Elkupti 238
Tzepharu II Hegiræ 138
Tybi V Nabonaſſar 198
Vchpaniztli X Mexicanorum 224.c
Weydenmonath XII Saxonum 169
Veymiccailhuitl IX Mexicanorum 224.c
Wintirfyllith II Saxonum 169
Xanthicus VII Syromacedonum 50
Yapaquis nonus Peruanorum 171.d
Zygon I cæleſtis mundanus 313
Meredin ciuitas fr.13
Merkedonius 10.d.11.a.176.c.d.441.b
MERK. in Faſtis 177.a.441.b
Merkedona Dea 177.a
Mero 577.b
Merodac 393.a.c.394.b.c.d.fr.18.47
Merodac Ptolemæo μαρδοκέμπαδος fr.22
Merodaci annus primus in 27 Nabonaſſari 10 pr.18.19
Merovveus rex Francorum 612.c.d
Meſchach 577.c
Meſori 391.d
Metonis ſæculum 72.d
Meton aquilex ibid.
Metonica anni definitio 6.pr.28.29
Metonici cycli initium a Solſtitio 76.a.b.c
Metonis obſeruatio ſolſtitialis ὁλοσχερὴς 292.d.410.a
Mexicana lingua caret literis B.G.R.S. 226.d
Mexicani die vltima Rotæ frangebant omnia fictilia, extinguebant ignem & lumina 226.c
Mexicanis anno Chriſti 694 quatuor ſoles perierant & quintus inibat 226.c
Mexicani vltimam noctem Rotæ vigilabant putantes eam extremam eſſe Mundi ibid.
Mexicani die primo Rotæ nouæ in choreas & ludicra dedebant ſe ibid.
Mexicanorum numerus non excedit quinarium 226.d
Migrationes Kal. Iuliis 759.c
Milyas fr.44
Minyas fr.44
Miſcelli ludi 479.c
Miſcellanea ludi 479.c
Miſna 655.b
Miſpharmutoſis 391.d
Mithra Sol 588.a
Mizquintli. Mors VI dies menſis Mexicani 224.c
Mochus Phœnix fr.26
Modranecht 16.c.170.a
Moſes vnde dictus fr.48
Motus trepidationis fabuloſus 286.c
Muhammedani neomenias ex ſcripto indicunt 6.pr.36.37
Muhammedis fuga initium annorum Arabicorum 136.a.b
Muhammedes quando natus 136.c. eius obitus ibid.& 137.c
Muhammedes ſimia Chriſtianorum 136.b
Muhammedis Paſcha duplex 144.b
Muharram primus 518
Mundi conditus 366.a.b. ab æquinoctio autumnali 368.c.d
Muſe filius Nutzir dux Arabum 622.b
Muſteraka 7.b.188.c.294.c
Mut Pœnis eſt Pluto fr.31
Myſteria Antheſterionis 30.a.b
Myſteria trieterica & pentaeterica 29.c
Myſteriorum tempus 418.a.b.c

N

NABO vel Nebo 392.d.577.b
Nabonaſſar idem qui & Baladan fr.47
Nabonaſſar & Nabolaſſar idem fr.9
Nabonaſſari initium 391.d.392.a
Nabonidus 578.c.579.a.c. fr.15. regnum capeſſiuit anno 190 Nabonaſſari fr.15. Medes a Daniele & Megaſthene vocatur fr.16. intra Borſippi munimenta ſeſe continens oppugnatur a Cyro fr.16.21.deditionem facit fr.16.18. admodum ſenex decedit fr.19
Nabopolaſſar rex Chaldæorum pater Nabuchodonoſori 9.pr.41.397.a. fr.9.19.23. eius duplex epocha. 397.a. annos 29 ſolidos imperauit 12.pr.41.fr.11.regni ſui anno 30. obit 13.pr.29.30.fr.11.33
Nabopollaſſari annus primus eſt 123 Nabonaſſari 13.pr.3.fr.9.23
Nabopollaſſari epocha vtitur Ezekiel initio Prophetiæ ſuæ 398.a
Nabuchodonoſor pro Nabonaſſar interpreti Arabi Almageſti 393.d.394.a.b. pro Nabopollaſſar apud Ioſephum 13.pr.40
Nabuchodonoſor imperare cæpit anno patris decimo octauo 140 Nabonaſſari 13.pr.2.fr.10.33.36.Babylonem mœnibus circumdat 37.pr.40.41.fr.13.alienato intellectu in deſerta ſeſe abdit 37.pr.38. variæ illius victoriæ fr.11. bellum per præfectos adminiſtrat fr.11. modum agri Iudæis

ad flu-

ad flumen Cobar aſſignat fr.12. Tyrum expugnat frag. 36. moritur anno 183.Nabonaſſari, quum 43. annos regnaſſet fr.14
Nabuchodonoſori annus XIII apud Ezekielem fr.23. 51.annus II in Chaldæa fr.51
Nabuchodonoſori duplex epocha 10.pr.5.12.pr. 39.13.pr.8.19.20.14.pr.1.&ſeq.fr.10
A Nabuchodonoſoro ad Eſter reginam, non minus quam tres generationes fluxere 592.a
Nabulaſſar pro Nabopollaſſar apud Ioſephum 13 pr.34.35.&c.
Nabuzardan fr.11
Natali Dominico Paſcha ſequens indiculis notabatur 541.d
Naui, quartus, lingua Mexicana 226.c
Natalis Dominici celebratio in XXV Decembris a Latinis ſero tandem ad Græcos tranſiit 543.d.544.a
Neapolis Græca vrbs 477.c.d
Neapolitanum ludicrum Auguſtale quo anno Olympiadis celebrabatur 478.a.b
Nebo 577.b
Nechao Satrapes Ægypti cur appelletur fr.10
Nechao tributum Iudææ indicit fr.10
Nechao an interfectus a Nabuchodonoſoro anno 4 Ioiakim 11.pr.7.fr.10.45
Nego 577.b
Neharmalca 399.c fr.13
Nehemias ad tempora Alexandri peruenit 588.c maior 120. annorum deceſſit 595.c
Nehemiæ duo 43.pr.11.12. &c.604.a
Nemeacus agon trietericus 3.pr.18.19.53.c
Neomenia menſium ſacra 223.c
Neomenia duplex κατὰ σελήνην & πολιτική 28. pr. 22. 23
Neomenia Tiſri nunquam in feriis I, IV, VI. 131. a
Neomenia Niſan nunquam in feriis II, IV, VI. 131.a
Neomeniarum Iudaicarum feriæ in XIII cyclis redeunt in orbem 132.c
Neomeniæ tripliciter a veteribus vſurpatæ 9.d
Neomenias ex ſcripto indicunt Muhammedani 6.pr.36.37
Nephelæ Ariſtophanis 82.a
Nergal 577.c
Nergel Idolum 579. b.fr.15. Idolum Cuthæorum 663.a
Neriglifſororus Hevvilmerodachum interficit 34 pr.1.2. fr.15.ſe pro tutore filij in regno gerit ibi.
Neronis Imp. initium 468. cædes 469.a.b
Neronia agon 469
Neruæ Imp. initium 487
Neſchroch 577.c
Neſi 188.c.194.c
Netzar 577.c
Neuruz 8.pr.17.16.a. quid 206.d.208.a.b.295.a
Neuruz antiquiſſimum Chaldaicum fr.40.41
Neuruz elſultani Gelali 303.c.d
Neuruz harirath, ſeu Nabonaſſari 296.a.b.fr.41
Nicaſo Sanballetis filia 43.pr.33
Nicenus conſeſſus 507
Niceteria 457.b
Nicopolis ab Aug.condita 456.d
Nini epocha fr.41
Niniue primum ſolemnium mobilium apud Æthiopas, Syros & Ægyptios 699.b.c
Ninus vrbs ad Tigrim ſita fr.42
Ninus quot annos regnauerit fr.41
Ninyas fr.43
Niſan feria ſeptima incipiens 6.pr.8.feria prima 6.pr.9.12 feria quinta 6.pr.12
Niſan anni excidij Hieroſolymorum 6.pr.24
Niſan Exodi cæpit feria quinta 10.pr.37
Niſan Exodi neomenia conueniebat cum neomenia krionos 14.pr.29
Niſi 7.b. Serpens in Hieroglyphicis 194.c
Nit 577.d
Nitocris vxor Nabuchodonoſori Alyattis filia fr.14.41
Nitocris Babylonem a Semiramide inchoatam abſoluit fr.14.41
inter Nitocrim & Semiramidem quot anni interfuerint fr.42
arca Noe vbi ſubſtiterit fr.44
Noe σίσιθρος appellatus fr.44
Nonæ 173.c.d
Nonæ nulli Deo dicatæ 174.c
Nouilunium Tohu 631.c
Nouilunia tripliciter conſiderantur 9.d
Nouilunij ac plenilunij tempora Panegyricis ludicris deligebant 3.pr.17
Nouus annus, dies brumæ 440.a.b
Nox mater aſtrorum 443.c
Numerus apud Mexicanos quinarium non excedit 226.d
Numerus aureus Kalendario annotatus a temporibus Dionyſij Exigui 234.c
Numerus pluralis pro ſingulari Hebræorum more fr.17
Nundinarum cauſſa comperendinatio feſti Romanis priſcis 7.a.459.c.d.460.a.b.c.d

O

OCEANI enneadecaeteris 170.c
Oceloti, Tigris, XIV dies menſis Mexicani 224.d
Ochos 587.b.c
Ochos oarſes fr.20.587.c
Ochos axurs fr.20
Ochri 577.c
Ochſoarſes fr.20
Octaeteris 28.dicta eſt etiam enneaeteris 68.b
Octaeteris Cleoſtrati 64.b.Harpali 66.a. Eudoxi 4.pr.39.69.a
Octaeteridis Elenchus 71.b
Octaeteris Paſchalis 151
Octauam ſphæram ſecundo motu moueri primus ſuſpicatus eſt Hipparchus 284.a.286.a.b
Ogdoas Romanorum 9.c
Olin. Temperamentum. XVIII dies menſis Mexicani 224.d
Olympias 3.pr.27.35.36.24.d
Olympias dicitur etiam Tetrapentaeteris 51.c
Olympias prima 23 die Iulij celebrata 15.pr.35
Olympias pro luſtro Iuliano, non pro luſtro Olympico Elidenſium 20 pr.20.383 a.b.c
Olympiadicum primum ludicrum 382.c. quo die obibatur 13.b.25.a
Olympiadum myſteria 16.b.179.d.180.a
Olympici ludicri tempus ſolus docet Pindarus 2 pr.36.37.3.pr.7.15.pr.39
Olympicum ludicrum ipſa Lunæ plena lampade celebrabatur 3.pr.6.15.pr.40 13.b.25.a
Olympicum agonem intermiſſum inſtaurauit

Iphitus

Iphitus 382.c
Olympiades fixæ in anno Iuliano ſub Imperatoribus 384.a
Olympia Hadrianalia Athenis 480.b
Ome, ſecundus, lingua Mexicana 226.c
Omer δράγμα 557.c
Omri rex Samariæ cæpit regnare anno 578.ab Exodo 38.pr.35.36.a condito templi octageſimo octauo fr.28
Onomacriti poëſis eſt, quæ Orphei nomine circumfertur 10.a.fr.47.48
Oportere & Neceſſarium eſſe 28.pr.35
Orbis pro periodo 57.b
Orgia Bacchi 3.pr.18
Ormiſda 214.a
Oromazda, I dies menſis Perſici 207.a
Oroſio de annis Vrbis male creditur poſt tempora Diocletiani 512.d
Ortus ſtellarum duplex 292.a
Oſen vel Oſn 577.c
Oſtanes rex Babylonis 47.pr.3
Oſtenta horaria 5.c
Oſtia numero ſingulari 447.d
Otho Imp. 473.a
Othmen filius Vſen 210.c.d.295.c.522.d.523.a
Oxalla Hiſpanorum purum putum Arabicum. i. o ſi velit Deus! fr.33
Oxyares 32.pr.38.33.pr.8.41.pr.18.587.c.fr.20
Ozumatli, ſimia, XI dies menſis Mexicani 224.c

P

Pachon 391.d
Pad 577.d
Paduſa 370.a
Pagomen 692.d.693.a
Pal 577.d
Palilia Varroniana Palilibus Catonianis vno anno vetuſtiora 16.pr.14.386.d.387.a
Palilitium ſidus 184.b
Panaretos liber Ieſu Sirach 434.a.b.c
Panathenæa Athenis celebrata 408.b.τῇ δωδεκάτῃ ἑκατομβαιῶνος 52.d.53.a
Panathenaica maiuſcula 3.pr.27
Panegyricis ludicris nouilunij ac plenilunij tempora deligebant 3.pr.17
Paophi 391.d
Paradiſi topographia 369.d.370.a.b.c
Paradoxi agoniſtæ, hiſtriones 483.b.c.d
Parapegma
  Atticum Harpali 68.b
  Cleoſtrati 65.c.d
  Aſſyrium 98.d.267
  Abderitanum Democriti 167.b
  Calicutenſium 353.525
  Hipparchi 110.b
  Oenopidæ 168.a
Parapegma Atticum 248
Parapegma Philadelphi Dionyſianum 268
Parapegma Muhammedanorum Orientalium 270
Paraſceue 7.pr.22.23.&c.26.pr.16.27.pr.8.9
Paraſceue Iudaica quatenus definitur 569.c.d
Paſchatum quinque a baptiſmo Chriſti
  Primum 553
  Secundum 555
  Tertium 557
  Quartum 558
  Quintum καὶ σταυρώσιμον 26.pr.7.561.fr.54
Paſcha a Chriſto anticipatum 567.a
Paſcha comedit Chriſtus 13. Niſan ciuilis, 14. Luna. 28.pr.19.20.in die ἐν ᾗ ἔδει θύειν 28.pr.24.25
Paſcha Muhammedanorum duplex 144.b.c
in Paſcha turbatio facta anno 546 20.pr.7
Paſchale magnum Victorini 404.a.b
Paſchales ſecundæ menſæ 572.a
Paſchatis celebrandi ritus 570.& deinceps
Paſcha dicitur annus nouus 6.b
Paſchunes 240.b
Paulinus natus Burdigalæ 24.pr.12
S. Paulus Gamalielis diſcipulus 630.c
Payni 391.d
Peloponneſiaci belli initium 410
Pentaeteris 382.b.d
Pentecoſte 26.pr.39.27.pr.6
Pentecoſtes ſolenne VI Sivvan 108.a
Pentecoſte etiam vocatur totum interuallum a Dominica Reſurrectionis, ad ſolenne Pentecoſtes 697.b.c
Pentecoſte prima a Domini Reſurrectione incidit in diem Dominicam 27. pr.33.28.pr.15 16.&c.fr.54
Penteris inepte pro Pentaeteris 382.d
Periodi Lunares emendatæ 325
Periodi eclipticæ, qui & ἐξελιγμοὶ vocabantur 19 b.288.a
Periodo Calippica Seleucidæ & Seleucidarum edicto Iudæi vſi 6.pr.23.24.&c.fr.55
Periodus Romana annorum XXII 179
Periodus Calippi 86. a.91.421. Attica 87.b.c.422.d
  Alexandrea 422.b.c.d
  Arabum hebdomadica XXX annorũ 139.a.b
  Arabum Hagarenorum 110
  Bithynorum 50
  Bonziorum 19.d
  Chaldæorum ad ſola Genethliacorum themata vſurpata 5.pr.7.8
  Delphorum Pythica 51
  Dionyſij Exigui & Victorini 157.300
  Hipparchi 19.a.b.109.b.initium 110.a
  Laconum 57
  Macedonum Olympica 47. Alexandrea 48
  Magorum 19.c
  Mexicanorum 19.c
  Perſarum Salchodai 19.c
  Sinarum 19.d
  Samiorum 58
  Syracuſana 56
  Thebana 54
  Theophili & Cyrilli 157
Periodus Syromacedonum duplex. Tetraeterica & Lunaris 94.b.428.d
Periodus magna annorum 700 Ægyptiacorum 2.pr.17
Periodus magna Gelalæa 648 annorum 305
Periodus annorum 7980 Iulianorum 2.pr.21.22
Perſæ momentum veris obſeruabant 304.a
Perſarum Chronica fr.43
Perſarum regum ſeries in Daniele, Eſdra, & Nehemia 593.c.in Æſchylo 590.a.b
Perſarum reges imperium ineuntes mutabant nomina 580.a
Perſecutio Chriſtianorum Diocletianea 498
  Neroniana 470.471

Perſica

Perſica nomina ſimplicia 587
Perſidis regum acta in diphtheras relata fr. 42. 43
Perſidis ſapientes octo annum Gelali condiderunt 304.a.b
Petra Regia Arabum 111.b
Phar 577.c
Phariſæi 538.d
Pharmuthi 391.c.d
Pharn 587.a
Pharſam 587.a
Pheles 38.pr.13
Phetima prophetiſſa 271.a
Phil 577.d
Philippus Tetrarcha 463.a
Philippi ieiunium Moſchouitis 271.b. 698.a
Philochorus de Metone 75.c.d
Philoſophi Chaldæi fr.11
Philoſtratus contra Gazam defenditur 30.c
Phœbadius Aginni Nitiobrigum epiſcopus 24. pr.14
Phœnices Deos ſuos ex vetuſtis Hebræorum libris mutuantur fr.27.28.38
Phraortes fr.42
Phrurdin. XV dies menſis Perſici 207.b
Phrurdin Gelali primus 526
Phrurdin Iezdegird primus 521
Phul 577.c
Phurim 646.c
Pilatus 541.a
Pindarus quando natus 407.d.408.a
Pindarus ſolus docet tempus ludicri Olympici 2.pr.36.37.3.pr.7
Planetariarum horarum ratio 8
Planetas apparere die ſuo vulgus apud Veteres credebat 47.pr.5
Plenilunij ac nouilunij tempora Panegyricis ludicris deligebant 3.pr.17
Plinthion 691.b.c
Pluralis pro ſingulari Hebraico more fr.17
Pluto Pœnis Mut dicebatur fr.31
Poculum hymneſeos 573.b
Pœni lingua mere Hebraica aut proxima vſi fr.31
Pœnolus Plauti 40.pr.15
Pollentia vrbs Liguriæ 514.c.d
Polus mundi diuerſus a Polis parallelorum 285. & deinceps
Pompeiacus, locus ad ciuitatem Aginnenſem 618.b
M.Porcius Cato primus Rom. tempora inueſtigauit 355.a.b.386.b.c
Poſideon 31.32. per totum. Menſis embolimus 4.pr.19.20.11 a.34.a
Prælium nauale ad Salamina. 407.b
Prælium ad Gaugamela 421.a.422.b
Preſtegianus non eſt Æthiopum rex 679.b.c
Primario, pro, prima Luna 335.a
Probi Aug. initium 493
Profatius Iudæus 287.d
Proſeuchæ in nemoribus collocatæ fr.25
Proſeuchæ an differant a ſynagogis fr.25
in Proſeuchis ſerebantur arbores fr.25
Proſper Aquitanus epiſcopus Reienſium in ſecunda prouincia Narbonenſi 25.pr.3.4
Prouerbium θύραζε Κᾶρες, οὐκ ἔτ' Ἀνθεστήρια 30.b
Pſammis fr.45
Pſammiticus regnat poſt Nechao annos ſex 11. pr.8.9
Ptolemæus nomen commune regibus Ægyptiacis fr.47
Ptolemæus Euergetes 268.a.b
Ptolemæus Philadelphus 268.a.b.433.c
Ptolemæus Philometor 435.a
Ptolemæus Philopator 597.a
Ptolemæus affinis Hyrcani 375.a
Cl.Ptolemæi obſeruationes æquinoctiales falſæ propter organa 490.b
Puteoli Colonia quando deducta 386.a
Pyanepſion 3.d.32.a
Pygmalion 38.pr.5.16.fr.29.30.33
Pytheas Maſſilienſis 284.d
Pythia ludi 51.52. ab initio enneaeterica 3.pr.35. Apollini attributa ibid.
Pythias 51.52
Pythius agon στεφανίτης quando primum inſtitutus 52.c
Pythodemus archon 416.a
Pythodorus archon 76.a

Q

Qvadrans 195.d
Quadrantes Lunares 377.b.c
Quadriennia Conſulum in Faſtis 383.c.405.a
Quadriennium character ciuilis anni Ægyptiaci vagi 2.pr.15
Quartadecimani 151.b
Quiavitl. Pluuia. XIX dies menſis Mexicani 224.d
Quingenti magiſtratus Athenis 25.d
Quinquennalia 21. pr.5.501.a b.c
Quinquennium & quinquennale ſpatium differunt 53.d
Qupſones fr.32

R

Racba 697.a
Ram, XVII dies menſis Perſici 207.c
Ramadhan 349.350
Ramiad XXIII dies menſis Perſici 207.c
Raſch. XIIII dies menſis Perſici 207.b
Rauenna Colonia quando deducta 386.a
Reges Babyloniæ & Perſidis in expeditionem profecturi filios reges declarabant 13.pr.9.10
Reges Babyloniæ imperium ineuntes mutabant nomina 580.a
Regij tempus quomodo collegit Cato 355.b
Regium flumen 399.b.c
Regium Lepidi in Æmilia 25.pr.7.8
Regum Babyloniæ initia a Chaldæis notata in obſeruationibus eclipticis 11.pr.25. a Beroſo notata 27
Regum initia diuerſa 10.pr.4.5
Regum veterum Macedonum effigies capitis Leonini ſpolio indutæ 426.c.d
Regulares dierum 777
Reienſium epiſcopatus, *Ries* 25.pr.4

Reſiduum Epactarum 779
Retzar 577.c
Rhodia vitis 571.c.d
Roma a Gallis capta. 414.b ab Alarico 517
Romæ conditus 386. & deinceps
Romani orbis deſcriptio 23.pr.16
Romuli exceſſus 395
Ros 587.c
Rota Mexicana 226
Rus 587.c
Ruſtis veteres Germani itinera notabant, vt Galli Leucis 358.a

S

SABBATA duo concurrunt in Pentecoſte & alias 6.pr.2.3.107.d.108.a 643.d
Sabbata diſtinguuntur a magnis diebus 7.pr.19.20.&c.
Sabbatici ſeptenarij annorum æræ Iudaicæ 14.pr.24
Sabbatici anni 2303 & 2310. ibid.25. & 26
Sabbatici anni hebdomadum initium vnde ſumatur 15.pr.19
Sabbation ſiue ſynagoga an idem cum proſeucha fr.25
Sabbatum pro quouis feſto 223.c.451.a.b
Sabbatum δευτερόπρωτον 25.pr.25.26.pr.3.557.b.c.d.fr.54
Sabbatum Enoch 702.a
Sabbatum magnum 27.pr.1
Sabbatum an μεγάλη ἡμέρα dici poſſit? 27.pr.9
Sabini in gente Sicinia fr.20
Sac Dea apud Babylonios fr.18
Sacra enneaeterica 3.pr.33
Sacra tetraëterica in idem σχῆμα Lunæ, non vtique in idem tempus Solis redibant 3.pr.30
Sacra trieterica 3.pr.18
Sacrificium quotidianum ceſſauit 17 Tamuz Hieroſolymis a Tito obſeſſis fr.57
Sacrum Phariæ 70.d
Sæculum 182.a.b.299.c
Sæculi Romani ſeries in annis & luſtris ſuis 183.298.& deinceps
Sæculum Gallicum 172.b
Sæculares ludi 182.183
Domitiani 486
Seueri 491
Philipporum Augg. 492
Vltimi 390.c.d
Sahami Armeniorum 517
Sai 587.a
Salchodai 208.b
Salman 393.a
Salmanaſſar fr.46.392.d.393.a
Salmanaſſar alius a Nabonaſſar. 392.d.393.a
idem rex Niniuæ, non Babylonis 392.d
Samaria vnde dicta, & quando condita fr.28
Samaritæ Ægyptienſes 663.b
Samaritæ colluuies gentium 661.a.667.a
Sanbelletes 43.pr.16.17.588.c
Sanchoniathon quando vixerit fr.40
Saraceni vnde dicti 111.a.b
Saraceni a Carolo Martello vbi & quando cæſi 622.a
Sarapia menſe Aprili 71.a
Sardanapalus fr.40 42
Saturnalia matronalia 173.a
Saturni varia cognomina apud Phœnices fr.39
Saxones & Dani veteres ex affectibus Oceani annum & menſes ſuos Lunares deſignabant 169.b
Scenopegia quando celebranda 15.pr.6.&c.fr.54
Schadran 577.b
Schadrach 577.c
Schahariuz. IV dies menſis Perſici 297.a
Schaichun periodus dodecaeterica 101
Schalman 577.b
Schar 577.d
Scheſch 577.d
Scheſchach 577.c
Schetzar 577.c
Schœnos menſura itinerum 358.a
Scirrhophorion Calippi intercalaris 87.c
Secundæ menſæ 571.c.d.572.a
Sedekiæ annus primus quartus hebdomadis 10.pr.23.fr.50.
annus Sedekiæ capti Sabbaticus & 28 Iubilei decimi octaui fr.34.50.400.d
Sedekias captus anno 158 Nabonaſſari 11.pr.13 14.13.pr.5. periodi Iulianæ 4124. menſe Loo 400.d.401.b
Seiani cædes quando 385.c.d
Seleucidæ 6.pr.23.24
Seleucus 428.c
Semiramidis maritus Aſſur, non Ninus fr.43
Semiramis quid ſignificet fr.43
Semiramis totam Babylonem non conſtruxit fr.13
Semiramis Babylonem inchoat, Nitocris abſoluit fr.14
Semiramis mille annis excidium Ilij anteceſſit fr.40.41. quandiu vixerit & imperarit fr.41.
inter Semiramidem & Nitocrim quot anni interfuerint fr.42
Semita σειούχθεια 641.c.665.d
Sen 577.c
Senacherib rex Aſſyriæ fr.43.46
Senatus duo præcipui Athenis 61.c
Sepha 587.c
Septenarij annorum computi ſiue æræ Iudaicæ Sabbatici 14.pr.24
Septuaginta annorum captiuitatis Babylonicæ caput a capto Iechonia ſumendum 29.pr.19.30.pr.36
Septuaginta anni completi cum Cyrus victor Babylonem regreſſus eſt fr.16
Serapis fr.27.38
Serma rex Malabar 526.a
Seruatio Tungrorum epiſcopus 24.pr.27.28
Seſac vel Seſchac Dea apud Babylonios 578.b. fr.18. eius dies feſti. ibid.
Sethra 587.b
Seuerus Alexander Aug. 491.b.c.d
Sidonij Apollinaris Auguſtonemeti Aruernorum Epiſc. obitus 613.d. Epitaphium 714.a.b
Sidonij vnde dicti fr.35
Sidoniis & Tyriis non licuit iurare niſi πατρίους ὅρκους 40.pr.5
Sidonim.i.piſcatores, venatores fr.35
Sidoniorum & Tyriorum lingua Hebraica 40.pr.1
Sidus Palilitium 184.b

Sigebertus

Sigebertus Metenſium & Remenſium Rex *616*.c obitus 617.b.c
Siculi in gente Clœlia fr.20
Simeon ſolenne Æthiopicum 699.d
Simon Hyrcanus 436.a.b.c. a Iudæis Iohannes vocatus 16.pr.21
Sinæ menſibus Lunaribus tempora ſua deſcribunt 118.d
Sinas imperite Chinas Hiſpani vocant 366.b.c. fr.29
Sippara fr.44
Siris Nilus 370.d
Siroes 523.c
Siſinnius, Martyrius & Alexander paſſi anno 403. 19.pr.27.28.29
Siſithrus fr.44
Socratis mors 413.c
Sol Deus Perſarum 588.b
Sol Mithra 588.a
Sol obtenebraſcens ſine defectu 442.a.b.c. 29.pr.1
Solaris defectio nulla fuit tempore mortis Iulij Cæſaris 442.a.b. neque mortis Auguſti 465.b neque Neruæ 487.b
Solis extra ordinem caligatio 29.pr.1. 442.a.b.c
Solenne aut feria prima, aut feria ſexta incidens 6.pr.3.4. &c.
Solomon quando cæperit regnare fr.29
Solomonici templi conditus 380.b.c. encænia 381.b
Solomonis epiſtola πϱὸς σύρωνα commentitia fr.28
Solſtitium a Metone obſeruatum 76.b.c.409. 410.
Solſtitium Soſigenis VIII Kal. Iulij 4.pr.28.29
Solſtitialibus veterum obſeruationibus & ſuæ diffidit Hipparchus 308.d
Solſtitiorum & Æquinoctiorum puncta κέντϱα vocantur 4.pr.25
Solſtitiorum obſeruatio difficilis 308.d
Solymos cur recentiores Iudæos appellarint fr.12
Solymos non agnoſcunt vetuſtiores præterquam in Lycia fr.12
Sophi Perſa vnde dictus 523.c.d
Soſigenes 4.pr.28.29.266.a.c.d
Spa 587.c
Sportula in Prytaneo quid 457.c
Stantes liturgiæ intereſſe 698.b.c.d
Statius Papinius victus commiſſione Thebaidos 484.a.b
Stella in cauda Cynoſuræ 284.c
Stephani de Bonaire nobilis Aquitani longæua ſenectus 603.c
Stha Sthe 587.b
Stilicho Vandalus 32.pr.41
Stilichonis Conſulatus II 514
Sulpitius epiſcopus Bituricenſis alius a Sulpitio Seuero 24.pr.34.35
Sulpitius Seuerus Aquitanus 24.pr.25.26. Martini diſcipulus ibid.36
Suſiana ſub Aſtyage imperio Chaldæorum adiecta 35.pr.10
Synagogæ an a proſeuchis differant fr.25
Syriæ rex pro Aſſyriæ & Aſſyriæ pro Babyloniæ fr.13
per Syros Iudæi intelliguntur fr.10
Syzygia ſecundum Philolaum & Chriſtianos quoſdam 166.b ſecundum Democritum 167.b

T

Taautes Phœnicius fr.27
TABVLÆ ET LATERCVLI
Æquationis Epactarum 342
Æquinoctij vtriuſque a nobiliſs. Tychone Brahe in Dania obſeruati 774
Angariarum Iudaicarum per totum anni contextum 651
Annorum Tropici, & Aſtrici 291. Tropici in annis expanſis 311. in annis collectis 312
Annorum collectorum Rabbi Adda 276.277
Annorum Iudaicorum per ſerios cyclos collectorum 129
Appellationum dierum menſis Mexicani 224
Appellationum dierum menſis Perſici 207
Canonis Hippolyti Epiſcopi 721
Canonij Paſchalis ex emendatione Nicephori Gregoræ 330
Canonij Paſchalis Maximi monachi 738
Characteriſmi menſium Iudaicorum 105
Characteriſmi Muharram a coniunctionibus mediis 147
Characteriſmi omnium neomeniarum enneadecaeteridis Metonicæ 79
Characteriſmi periodorum 79.87.95
Characteriſmi Tiſri & qualitatis anni 132
Characteriſmi menſium Nabonaſſar, Armeniorum, Iezdegird 218
Characteris menſium in annis Nabonaſſari, per Cyclum Solis Iulianum 200
Conuertendi oſtenta in ſexageſimas 5
Conuertendi ſexageſimas in oſtenta ibid.
Conferendi neomeniam Tiſri Iudaici cum neomenia Muharram 142
Cycli Æthiopici 687
Cycli Epactarum πϱοεμπτώσεως 322
Cycli Gelalæi epactarum Lunarium 307
Cycli Gelalæi μετεμπτώσεως 307
Cycli Hipparchi, Calippi & Metonis collatorum 109
Cycli Icoſipentaetерici 193
Cycli Metonici Philippei 84
Cycli Paſchalis Eccleſiarum Occidentis 156
Cycli Paſchalis mendoſi 164
Cycli Solaris vitioſi cum emendato comparati 231
Cycli veterum Hebræorum 134
Cyclorum Iulianorum & annorum Arabicorum 121
Dierum hebdomadis Perſicæ 8
Dierum hebdomadis Turcicæ ibid.
Dodecaeteridis genethliacæ quinque idiomatum 101
Dominicarum Paſchalium Hippolyti 732
Duorum primorum menſium Alexandrinorum cum notis Reſidui Epactarum 154
Elenchi periodi Theophili 158
Emboliſmi Neuruz Perſici antiqui 210
Epactarum Tiſri Iudaici 129
Feſtorum & ieiuniorum Antiochenorum 705. 710
Feſtorum Iudaicorum 648.649

Generalis nouiluniorum mediorum Thoth Nabonaſſar, Sahami Armeniorum, Phrurdin Iezdegird, Alexandriæ 218
Harmoniæ annorum collectorum 347.348
Harmoniæ annorum expanſorum 345.346
Harmoniæ menſium 349.350
Hekkædecaeteridos Hippolyti Epiſcopi 153
Hemerologium cæleſte 316. & deinceps
Hemerologion anni Iuliani 232.233.234
Icoſipentaeteridon collectarum 203
Icoſipentaeteridos Armeniacæ 217
Icoſipentaeteridos nouiluniorum Thoth Nabonaſſar 204
Icoſipentaeteridos Iezdegird 212
Inueniendi Paſchatis ex vſu Eccleſiæ Antiochenæ 716
Kalendarij Æthiopici 685
Literæ Dominicalis & Concurrentium 777

Mensivm
Actiacorum 238
Ægyptiorum 198.238
Æthiopum 238
Athenienſium 33.48.50.91
Arabicorum 110
Armeniacorum 215
Armeniorum & Iezdegird 767
Bithyniorum 50
Cæleſtium 313
Cæleſtium Muhammedanorum 270
Cauorum Harpali 67
Chaldaicorum cum Syromacedonicis Alexandreis collatorum 99
Diluuij 371
Gelalæorum 305
Hegiræ 138
Iezdegird 211
Macedonum 48.84.91
Mexicanorum 224
Peruanorum 171
Philippeorum Metonicorum 84
Prytanias Macedonum & Athenienſium 91
Romanorum veterum 175
Samaritanorum Solarium 243
Saxonum & Danorum 169
Surianorum 714
Syromacedonum 50.241. Syrorum 95

Μετεμπτώσεως Metonicæ 82

Neomeniarvm
in annis Iezdegird & Armeniorum, per cyclum Solarem Iulianum 216
menſium Iudaicorum ex qualitate anni 133
Metonicarum in menſibus Iulianis 80
Muharram in Lunationibus Dionyſianis 140
Octaeteridos Harpaleæ in ſingulis annis 67
Periodi Atticæ in menſibus Iulianis 43.44
Periodi Calippicæ 89.90
Primi menſis Elidenſis in annis periodi Olympicæ 38
Prytanias Calippicæ in menſibus Iulianis 260

Nominvm propriorvm
Dierum in menſe Perſico vetere 207
Aſſyriorum 577
Chaldaicorum 577
Perſicorum 587

Novilvniorvm
anni cæleſtis in annis expãſis & collectis 319.320
in menſibus Tetraetericis generatim 27
in menſibus Tetraeteridos Atticæ 34
Paſchalium in 76 annis 341
Samaritarum in anno 1584 Chriſti 117
Tiſri Iudaici in annis 114 expanſis 127.128
Zygonos mundani in annis expanſis 319. in annis collectis 320

Octaeteridos Cleoſtrati 65
Parapegmatis Attici 248. & deinceps

Periodi
Dionyſianæ magnæ 302
Gratiæ & Iubileorum Æthiopicorum 701
Hagarenorum magnæ 112
Hebdomadicæ magnæ Arabum 761
interkalationis Merkedonij Romani 179
magnæ ſeu ſæculi Mexicanorum 226
Neuruz Gelali 305
per annos expanſos 769.770
Syrorum Alexandreæ 96
Plinthij Æthiopici 687
Redigendi annos Arabicos in Iulianos, & contra 141
Sabbatorum Pentecoſtes 557
Sæculi Romani 183
Tekupharum Iudaicarum Iulianarum 246
Terminorum Paſchalium Dionyſij Exigui 161
Terminorum Paſchalium Hippolyti Epiſcopi 732
Terminorum Tekuphæ R. Adda in annis cycli Iudaici 280
Traductionis Epagomenarum Iezdegird 521
Triacontaeteridos Arabicæ 139
Trium ærarum 747

Tamuz 17 fatalis Hieroſolymis fr.57
Tark ſiue Tarik dux Arabum 622.b
L. Tarrutius Firmanus 238.a.388.c
Taxilli pyramidibus ſuppoſiti fr.13.14
Tebith 291.a
Teboch 95.a
Tecpatlh. Cochlear. XVIII dies Mexicanorum 224.d. IV annus Rotæ Mexicanæ 226
Teglath 577.b
Tekupha 246.a.b.c.d.247.a
Tekupharum doctrina 128.c.d.635.a.b.c
Tekupha R. Adda 279.b
Tekupha veterum Iudæorum in 7 Octobris fr.41
Tempeſtas 4.d
Templi Solomonici conditus 380
eius encænia 381. excidium 400
ex Templi adytis vox audita HINC MIGREMVS 23.pr.36
Templum in monte Garizin 43.pr.18.19
Tempora retro ab aliqua epocha notare lubricum eſt 2.pr.26.27
Tempus quid 625.b
Tempus ἄδηλον, item μυθικὸν ſiue ἡρωϊκὸν 355.a
Terik dhilkarnain 95.b
Terik Aliſcandria 95.b
Terminalia 177.b
Termini Paſchales, eorumque methodus 779
Teſſareskædecatitæ 150.b.c
Eorum cyclus fuit merus Iudaicus 150.d. 151.a
Teſſareskædecaeteris Paſchalis 151
Teſſeræ, quibus luditur in toto orbe nouo, non habent niſi puncta quinque 226.d

Tetraeterica ſacra eodem Lunæ tempore ſemper obibantur 3.pr.26.27
Tetraeteris Græca 13.b.24.d.27.a
Tetraeteridos Græcæ commoditas 376.c
Tetraeteridos Atticæ initium a III anno Tetraeteridis Olympicæ 43.a
Tetrapentaeteris 51.c
Thales Mileſius primus æquinoctiorum doctrinam aperuit 283.c
Targelia 53.c
Theagenes Rheginus vetus temporum ſcriptor 402.c
Thebach, menſis 95.a
Thebarum Bœotiarum excidium 417.d & deinceps
Thena 587.b
Theodoſij ſenioris obitus 383.d
Therapeutica vita, aſcetica 539.b
Theudas 540.a
Theudebertus Theuderici Metenſium Regis F. 615.d.616.a
Theudericus Metenſium rex 615.c.d. 616.a
Theudvvaldus Metenſium rex 616.a
Thir 587.a
Thirchuſch XI dies menſis Perſici 207.b
Thiri 587.a
This 587.b
Thomæ Apoſtoli Fanum in India 680.a
Thoth Auguſtorum Actiacus 454
Thoth Nabonaſſar 391
Thoth Philippi 423
Thoth eſt Ἑρμῆς 391. c.fr.27
Thra 587.c
Tiberij Cæſaris initium 464.465 obitus 466.a
Tiglath-Phul-aſar rex Aſſyriæ fr.43
Tigris terminus Suſidis ab Occidente 37.pr.20
Timocharis aſtrologus 88.a.b
Timoleon Carthaginienſes maxima clade afficit 417.a.b
Tinæ pro Sinis fr.29
Tiſri feria tertia incipiens 6.pr.4.5
feria ſecunda 6.pr.7
feria ſeptima 6.pr.10.11
Tiſri neomenia cur a feria ſexta incipere non poſſit 5.pr.41.42.6.pr.14.15
Tithri 587.c
Titicei fr.28
Tituli & Indices temporum 358.b
Titus Veſpaſianus 475
Tityi fr.28
Tochtli. Cuniculus. VIII dies Mexicani menſis 224.c. II annus Rotæ Mexicanæ 226
Tohu 631.c.d.fr.27
Toletanæ linguæ quarta pars mere Arabica fr.33
Tona, lingua Mexicanorum Luna 225.b
Tonaticus Sol Mexicanis 225.c
Tonelli Sol 225.c
Traiani Imp. initium 487.c.d
Tranſlationes feriarum Iudaicarum 5.pr. 26.27 6.pr.20.21.&c.25.pr.40.128.d.131.b
Tranſlatio Lunaris, politica, & mixta 128.d 131.b.c
Tranſlationis aſtronomicæ cauſſa triplex 132.a
Triacontaeteris Arabica 139.a.b
Triboniani error 177.d
Tribus Atticæ decem 25.d.62.a
Tributum Iudaicum fr.25
Trieterica ſacra 3.pr.18
Trieteris vnde 298.c.d.382.a
Trieteris alternis in nouilunium & plenilunium incurrebat 3.pr.24.25
Trilida 170.b
Trimilchi 169.d
Triumphus Dacicus Traiani 488.b
Tuba Neomeniæ indicebantur apud Hebræos 224.a
Tubæ clangor 6.pr.1
Tycho Brahe nobilis Danus ſummus Mathematicus 773.b.c
Tyri Homerus cur non meminerit fr.28
Tyrij Babylonis ſtipendiarij inde regem arceſſunt fr.36
Tyriis & Sidoniis non licuit iurare niſi πατρῷους ὅρκους 40.pr.5.fr.28
Tyriorum annus 8.pr.31
Tyriorum epocha 437.b.c
Tyriorum & Sidoniorum lingua Hebraica 40. pr.1.fr.31.32
Tyro excidium minatur Ezekiel fr.18.34.35.37
Tyrus vetuſtiſſima Romanorum Colonia 437.b.c
Tyrus quando condi cœpta fr.28.29.40
Tyrus bis a Nabuchodonoſoro capta 39.pr.28. 34.fr.11.33.34.36.37
Tzad a Græcis difficulter pronuntiatum in Tau vertitur fr.29
Tzintzom Rex Sinarum perpetuo longiſſimo muro Sinas a Tartaris diſcluſit 366.c

V

V. 587.b
Valens Genethliacus 509.b
Valentis Aug. interitus 384.b.c
Valentiniani ſenioris initium 512.c.d
Valentiniani iunioris mors 513.c
Valentiniani hæretici fr.38
Valerius Gratus 540.c.d
Varronis diligentia 388.a
Vandalorum in Africam traiectus 612.b
Vaſenſe Concilium 25.pr.8
Vaſio Vocontiorum, Vaiſon 25.pr.9.10
Vcetenſes 25.pr.15
Vcetiæ epiſcopus 25.pr.16
Vencienſis epiſcopatus in ſecunda Narbonenſi 25.pr.20
Veneralia 184.c
Veneris dies veteribus Arabibus ſacra 519. c.d
Venus Chobar Arabibus 520.b.c.fr.27
Veſpaſianus Imperator 472.c.d
Vicennalia Conſtantini Magni 21.pr.5.507.c.d
Victorini periodus magna 160.a.b
Victor Epiſcopus Rom. 156.b
Victor Capuanus Epiſc. 160.c
Vigilia 5.a quotuplex ibid.
Vinalia 184.c
Vincentius Diaconus Aginnenſis 618.b
Vinciacus locus 621.d
Vino ſacerdotes Iudæi in templo abſtinebant fr.26

Vintium Neruſiorum in Alpibus Graijs metropolis 25.pr.21.22
Viſere myſteria ἐποπτεύειν 419.b
Viſitatio Lunæ, φάσις μηνοειδής 10.a
Vocales apices in lingua Hebræa Maſoritarum inuentum fr.25
Vocladum Pictonum 615.b.c
Vocladenſe prælium ibid.
Vox audita ex adytis templi Hieroſolymitani HINC MIGREMVS 23.pr.36
Vr Chaldæorum, id eſt, philoſophi & ſacerdotes fr.11
Vr Chaldæorum dicta Camarine fr.12
Vrbis anni ſero a Romanis in Faſtis notati 385.b.c.
Vrere, quid Horatio, & Statio 484.b
Vrie fr.12
Vrim & Thummim 654.b
Vticenſis epiſcopatus in prima Narbonenſi, *Vſetz* 25.pr.14.15

W

WAHACH 294.c.521.d
Wahaſcht XXIX dies menſis Perſici 207.d
Wai 587.b
Waſt 587.c

X

XERXES idem qui Aſſuerus 41.pr.17.18.20
Xerxes Medus homo priuatus Darij pater fr.20
Xerxis initium 406.d. tranſitus 407.a.b.c. cædes 408.c
Xuchitl. Roſa, XX dies menſis Mexicani 224.d
Xylophoria ſolenne 649.c
Xyſtus pont. max. fr.13

Y

YTHALONIM vualonuth fr.30

Z

ZACHARIAS pater Iohannis Baptiſtæ de plebe ſacerdotum 544.a
Zacharias Propheta ſub Dario Notho 42.pr.17
Zar 577.d
Zata 587.b
Zero 587.a
Zerubabel 43.pr.6.7
Zinſdag Germanice Merkedonius dies 177.b
Ziu menſis 222.a.373.d.374.a
Zoroaſtres πυρσομάγης fr.20
Zorobabel 43.pr.6.7.595.b

INDEX

INDEX GRÆCARVM VOCVM.

A

Ἄβαλε, Vtinam frag.33
ἀβασινοὶ ἄραβες 680.b
ἀβδάσαρτος 38.pr.9
ἀβόῤῥας 399.c
ἀβράξας ἰάω fr.38
ἀγδηθαβαίθ 244.b
ἄγγαροι fr.17
ἄγγελος ibid.
ἀγραυλεῖν.i. ἐν ὑπαίθρῳ διανυκτερεύειν fr.59
ἀγῶνες ἱεροὶ qui 456.d
ἀγῶνες θεματῖται aut θεματιαῖοι 476.c
ἄδδανα 516.a.b
ἀδριάνεια ἀγὼν 478.d
ἀδῶδος fr.39
ἀεργοὶ ἡμέραι 6.c
ἄζυμα etiam Paſcha vocantur 573.a
ἡ πρώτη τῶν ἀζύμων 26.pr.14
ἑορτὴ τῶν ἀζύμων 26.pr.38
αἰγίβηλος θεός 428.a
ἄκη fr.46
ἄκτιος ἀπόλλων Nero 470.c
ἀλαλκομένιος μὴν 55.b
ἀλεκτοροφωνία 637.b
ἀλεὼν μὴν 244.b
ἀλιλὰτ τὸ φεγγάριον fr.27
ἀναποδισμὸς æquinoctiorum fabuloſus 287.c
ἄναρχοι ἡμέραι 7.c.13.c.26.b. fine Poſideonis 42.b.c.54.d.421.d.422.a
ἀνδρωνῖτιδες fr.25
ἀνέσιμοι ἡμέραι 6.c
ἀνθεστήρια 30.b
ἄξυμα, ἀξυμῖται 680.c.681.a.682.b.c
ἀπετυμπανίσθη.i. ἀνῃρέθη fr.15
ἀπογραφαὶ duæ 540.a.b.c
ἀποκατάστασιν τῶν συζυγιῶν veteres veram ἡλιακὴν ἐποχὴν eſſe putabant 274.d
ἀπόκρουσις σελήνης 9.d
ἀπονησίζεσθαι 725.a
ἀποτομή 155.c
ἀποφρὰς πέμπτη τῶν ἐπαγομένων 195.b
ἀποφράδες ἡμέραι 6.c
ἀρίνης Ophrias fr.28
ἀριμάνιος Perſis Orcus 588.a
ἀρίθμησις χρόνου 625.c
ἀρμακάλης ποταμός fr.13
ἀρνήσεις δευτέρα τῶν ἐπαγομένων 195.b
ἀρχαῖοι fr.11
ἀρχαιρέσιαι 7.c.26.b
ἀρχιδάμειος πόλεμος 411.a
ἀσαρτὰ עֲצֶרֶת 646.a
ἀσέρυμος 38.pr.12
ἀσιδαῖοι Iudæi 538.c
ἀσσύειον αὔχημα fr.20.21.582.c.d
ἀσάρτη fr.39
ἄσαρτος ὁ σελαμασάρτου 38.pr.11
ἀστὴρ ἀεροπετὴς ſeu διοπετής fr.26.39
ἀστροειδὴς ἐνιαυτὸς non bene dicitur a Copernico 290.d
ἀστροκύων 247.b
ἀσυχὸς 479.b
αὐδονὶς fr.32
αὐξομειώσεις Oceani 170.c
αὔχημα ἀσσύειον fr.20.21.582.c.d
αὔχημα αἰγύπτου fr.21.582.c.d
ἀφαίρεσις 33.b
ἀφανισμὸς ὀσίριδος in menſe Nouembri 70.c
ἄχος 412.c.587.b.c
ἀψευδὴς ἄρχων 75.d.76.a

B

βαδίζωρος 38.pr.15
ἡ βαϊοφόρος 649.a
βαίτυλ, βαιτύλια fr.39
βαίτυλος fr.39
βακτηρίαι ἡλίου 247.a

βαλεάζαρος 38.pr.8.fr.29
βᾶρις castrum, palatium fr.44
βάριδες naues prægrandes fr.44
βασίλαι 39.a
βασιλάρχης fr.35
βαῦ fr.27
βδέλυγμα ἐρημώσεως ſub Antiocho 584.c
d. vnde incipit ibid.
βεελσαμὴν fr.26
βῆλος Deus Babyloniorum, Tyriorum, Sidoniorum, Ammonitarum 578.c.d.frag. 20.26
βῆλτις Dea fr.20.26.578.c
βηρούθ fr.30.40
βῆτα & μῦ in veteribus libris non differunt fr.35
βόρσιππα fr.19
βορσιππαῖοι, βορσιππηνοὶ fr.11.19
βουκάτιος menſis 55.a
βουλυτός 4.b
βύβλος fr.40
βύρσα vel βύσσα arx fr.30
βύσιος μὴν 52.c
βώτρα fr.30
βώσσα fr.30

Γ

Γεράστρατος 39.pr.17.fr.36
γεράστραος 39.pr.17.fr.36
γνωρίσματα Crepundia 358.c
γονυθεσία 698.b
γονυκλισία ibid.

Δ

Δαγὼν fr.39
δαμάτειος μὴν 55.b
δαρειαῖος 412.c.586.c
δαρξαν 586.c
δεῖπνον ἀπολυτικὸν 571.c
δεκάδες τρεῖς μηνὸς Ἀττικοῦ 11.a.263.c
δεκάτη προτέρα, ὑστέρα 263.c
δερκετώ fr.39
δευτερόπρωτον 25.pr.25.26.pr.3.557.b
δευτερώσεις 149.a
δήλωσις καὶ ἀλήθεια 654.b.c
διακαινίσιμος ἑβδομάς 6.b
δίδραχμον fr.25
δίκερως Alexander 425.c.d.426.& deinceps
δίμηνος Καρνεῖος 57.c
δῖον 243.a
διονύσια κατ᾽ ἀγροὺς 29.b. κατ᾽ ἄστυ ibid.
ἀρχαῖα 30 b ἐν λίμναις ibid.
διστεξεραισιμαῖον ἔτος 36.d
διχόμηνις προτέρα, ὑστέρα 377.c
διώνη fr.26
δωδεκαετηρὶς χαλδαϊκὴ 5.pr.14.15
δωδεκαετηρίδες Onomacriti 5.pr.24

Ε

Ἑβδομαγένης Apollo 52.c
ἑβδομὰς τετράφαγος 694.a
εἰθώβαλος 38.pr.14.18.fr.29.33.35
εἰκάδες τῶν μυστηρίων 419.d
εἰκάδες pro εἰκάς ibid.
εἰκοσιοκταετηρὶς 625.c
εἰκοσιπενταετηρὶς 2.pr.14.190.c.d
εἴρωμος ὁ ἀβιβάλου 38.pr.7
ἐκβόλιμος μὴν 323.d.332.c
ἐκνίβαλος fr.35
ἐλάφιος μὴν 41.a
ἐλιουν fr.30
ἑλληνισταὶ Iudæi 149.b.c.432.b
ἐλωείμ fr.38
ἔμβασις Οσίριδος 247.a
ἐμβόλιμος, ἐμβολιμαῖος, ἐμβολισμός 33.d
ἑνδεκάπλωσις 163.c
ἑνδεκάπουν στοιχεῖον 5.a.b
ἑνδεκάπους σκία 5.a
ἐνδόσιμα 484.c
ἐνενηκονταπενταετηρὶς Cyrilli & Theophili 158.d.159.b.
ἐνεργοὶ ἡμέραι 6.c.559.d
ἔνη καὶ νέα 6.c
ἐνιαυτὸς καθ᾽ ἥλιον 273.c.d
ἐνιαῖοι μοναχοί 539.a
ἐννεαετηρὶς 51.c
ἐξαίρεσις. ἐξαιρέσιμος. ἐξαιρεσιμαῖος 4.pr. 19.34.b.c
ἐξαιρέσιμοι ἡμέραι 4.pr.17.7.a.26.b.c
ἑξάπλωσις 163.c

ἐξαυγασμός

ἐξαυγασμός 103.a
ἐξελιγμοί 19.b.288.a
ἑορτάσιμοι ἡμέραι 6.c
ἑορτή 7.pr.8.9
ἐπαγόμεναι 7.b.188.c.194.c.195.b.294.a.c
ἐπακταί 155.d
ἐπακταὶ ἡλιακαὶ καὶ σεληναϊκαί 6.d
ἐπινέμησις 21.pr.15.& ſeq.501.b
ἐπιτέλλειν 378.a
ἐπιτρέχον μόριον 272.c
ἐπιφώσκειν 569.d
ἐπόπται μυστηρίων 419.a.b
ἐποπτεύειν 419.a.b
ἐποχή 18.a.358.b
ἑπταετηρίς 2.pr.14
ἑπτάφθογγος 47.pr.4
ἐργάσιμος ἡμέρα 559.b
ἑρμαῖος μήν 55.b
ἕρμακες 520.a
ἑρμῆς fr.27
ἑρμοῦθ, συριακοὶ fr.10
ἑρξείης 586.c.d
ἕρξις 586.d
ἑσπερισμός 569.a
ἑσπέρα 568.b
ἑσσαῖοι. ἑσσηνοὶ 538.a.b.c.d

ΕΤΟΣ
ἀνέπακτον 749.b
δισεξαιρεσιμαῖον 36.d
ἡλιακὸν 16.b.195.d
Θεοῦ ibid.
κυνικὸν 16.b.195.d
ὁμαλὸν 15.c
ὑπερήμερον 15.c
ἔτους ἱεροῦ πρώτου 385.a
εὕρεσις Ὀσίριδος 70.c
εὐσέβεια ἀγών 477.a
ἐφημερία, ἐφημερὶς fr.55
ἔφοροι μυστηρίων 419.a
ἑωσφόρος ἀστήρ fr.27.39

Z

Ζεὺς ὀλύμπιος fr.26
ζήτησις Ὀσίριδος 247.a
ζωγάνης fr.18

H

Ηλιοτρόπιον 5.a
ἡλιοτρόπιον *Pherecydis* 75.c. *Metonis* 75.d
ἡλίου πόλις fr.44
ἡμέρα μεγάλη 7.pr.10.11. &c. 26.pr.34
καθ' ἡμέρας θύειν 297.c
ἡμεροβαπτισταί 22.pr.5.571.b
ἡμερῶν *nomine* ἔτος καθ' ἥλιον *intelligitur* 297.c
ἡμίονος *Cyrus* 37.pr.34.582.d.583.a.fr.20
ἡρωΐς 51.d
ἠϋκέοι fr.28

Θ

Θεοδέριχος 624.b
θεραπευταὶ *Eſſeni* 22.pr.8.538.a
θευδίβαλδος 624.b
θευδίβερτος ibid.
θυρεὸς λαμπὰς τῶν μυστηρίων 419.d
θύειν κατὰ τρία *quid* 36.b

I

Ιαβαὶ fr.38
ἰαῦ fr.38
ἰάω fr.38
ἰευὼ יהוה fr.37
ἰθώβαλος 39.pr.10.fr.29.35
ἴλ, ἴλος fr.39
ἱπποδρόμιος μὴν 55.b
ἴσια 69.d
ἶσις τετάρτη τῶν ἐπαγομένων 195.b
ἶσις σῶθις 247.b.c
ἶσις ἐνιαυτὸς 247.c
ἰσραὴλ *Saturni cognomen* fr.39
ἰωάβου τὰ Ἀσσυριακά 400.b

K

Καδμεῖα fr.32
κάδυτις fr.45
κακκάβη fr.31.32
καπετώλια 476.c.d
καπετώλια σεβαστά 481.c
καρνεῖος μὴν 56.c.57.c.58.a

καρχηδών

καρχηδών fr.32
καταχεθῆναι θεῷ ὅτεῳ δή fr.19
κένιβαλος fr.35
κέντρα 4.pr.25
κέντρα καιρικὰ quatuor fr.41
κέντρα ὡρῶν 16.c.247.a.637.d
κέντρον populare 4.pr.21
κέντρον θερινὸν 4.pr.31.32
κέντρου θερινοῦ ἐποχὴ 4.pr.20
κεφαλίδες diphtheræ fr.43
κιτταῖοι Cyprij fr.46
κίτιον Zenonis patria fr.46
κληρουχίας annus 375.c
κνᾶ Canaan fr.35
κοινὰ Ἀσίας ἔ. 479.a
κοινὰ Θρηκῶν τέλα ibid.
κοινόβιοι Eſſeni 21.pr.40.41
κορβᾶν, δῶρον Θεοῦ 40.pr.6.fr.28
κρόνια 53.a
κῦβοι fr.14
κύκλα Μέτωνος Arato 410.b
κυνικὸς ἐνιαυτός 195.d
κυρία ἐκκλησία 61.c
κυρίαι ἐκκλησίαι τρεῖς 63.a
κυριακαὶ τῆς ὀρθοδοξίας 694.a

Λ

Λ. id eſt, ΛΟΥΣΤΡΟΝ 384.c.482 d.501.d.502.a
λαβυνίτος fr.15.22
λακωνικαὶ σελῆναι 3.pr.9
λαμπὰς Solſtitij dies 759.a
λαμπάδα τοῖς μυστηρίοις ἵστασθαι 419.d
λήναια 29.b.55.a.b
ληναιών 55.a.b
λόξωσις Solis decreſcit 285.b.c
λουβάρ fr.44
λωζάειος 624.b

M

Μαγάει fr.33
μαγαείζειν, μαγαεισμός 111.a
μάγδωλος fr.45
μαιμακτηριών 32.a.b.242.d
μαιμάκτης 32.b
μαιμακτήρια 243.d
μαλάχβηλος 428.a
μανδεῖται 539.a
μαρδοκέμπαδος, Merodach fr.22
μασλάχος fr.35
μάτγηνος 38.pr.16
μαχαιροῦς caſtrum 558.d
μεγάλη ἡμέρα 7.pr.10.11.26.pr.34
μεγίστη ἑορτὴ ſeu ἡμέρα 27.pr.6.&c.
μελκάνθαρος fr.28
μέλκαρτος Hercules Tyrius fr.28
μέρβαλος fr.36
μερκεδῖνος, μερκεδόνιος 176.c.d
μετάβασις τοπική. χρονική 288.d.289.a
μεταξὺ σαββατῶν 559.b.d
μετάπτωσις, quid 272.c.d.duplex ibid.
μετέμπτωσις 272.d.322.a
μήδης & μῆδος, idem 583.a
κατὰ μῆνας θύειν 297.c
μονάζοντες Eſſeni 21.pr.40
μουνογλυφής fr.48
μῦ & βῆτα in veteribus libris non differunt fr.35
μυεῖσθαι, inſtituere Tertulliano 419.a
μύλιττα fr.27
μύσται 419.a
μύτγηνος 38.pr.16.fr.36
μῶς fr.48
μοῦ fr.49
μοῦσης fr.49

N

Ναβόνιδος, ναβόννηδος fr.15.22
ναβονίδοχος fr.22
ναβοπολλάσαρος 397.a.fr.9
ναβουλάσαρος 397.a.fr.9
ναβουχοδονόσορος 400.a.578.b
ναβουχοδεόβορος 400.b.578.b
ναζαραῖοι Chriſtiani hæretici 539.c
ναζαρηνοί fr.11
νεισὶ ſerpens in Hieroglyphicis 194.c
νεομηνία κατὰ σελήνην 24.a.63.c
νεομηνίαι πρυτανείας 262.c
νέον ἔτος 385.a.440.a
νηστεία τῶν ἁγίων Ἀποστόλων 697.d
νινύης fr.43

O

Ὀγδοὰς Romanorum 9.c
οἰνοῦσα fr.32
ὀλύμπια Alexandriæ 476.d
ὀλύμπιος Ἀδριανός 480.c
ὁμαλαὶ κινήσεις 188.a
ὁμὰς χρόνου 625.c
ὀξυάρης & Aſſuerus idem 587.c
ὁρμίσδας, ὀρμάσδης 214.a
ὀρχαῖοι fr.11
ὀρχηνοὶ fr.11
ὀρχόη fr.11
οὐαφρῆς Ophrias fr.28
οὔιντιον 25.pr.21
οὐρανία fr.26
οὔσωρος fr.28
οὐσῶος Eſau fr.28.38
ὀφθαλμὸν Ὥρου γενέθλιον 247.a
ὀψία duplex 568.b
ὀψιπρώϊον 6.a

Π

Παλαίτυρος fr.29.46
παναθήναια 478.c
παναθήναια ὀλύμπια πανελλήνια ἀδριάνεια 480.b
πάνεμος μὴν 55.b
πανσέληνος 377.c
παράδοξος 483 b.c
παρακεντεῖν 730.c
παραλαβεῖν τὴν βασιλείαν fr.16
παράπηγμα quid 65.c
παρασκευὴ 7. pr.22. & ſequ. 26.pr.15.& ſequen.
παρασκευὴ ἰουδαϊκὴ quatenus definitur 569 c.d
παρασίζειν 730.c
παρείβασις σαββάτου 224.a
παρέκβασις 165.c
πάσχα ἰουδαϊκὸν νομικὸν 158.b
πάσχα ἀναστάσιμον ibid.b.c
τὸ πάσχα φαγεῖν 27.pr.21
πασχατίζειν 602.b
πατεία fr.55
πενταέτης ἐνιαυτὸς 51.c
πεντακόσιοι 62.a.25.d
πεντάπλωσις 163.c
πεντηκοστὴ 26.pr.39.557.d
περίπατος σελήνης 9.d
περιτροχάλως κείρεσθαι fr.12
περιτταὶ ἡμέραι 7.c.39.a
πεττοὶ κυβοειδεῖς fr.13
πιθοιγία 30.d
πλημμύρα 169.b
πλινθίον 691.b.c
ποδόνιπτρον ante diſcubitum 571.a.b
πομπαῖα, Feralia 243.a
πομπαῖος Ἑρμῆς 243.a
ποσειδεὼν πρότερος, δεύτερος 14.b
ποσιαία 775.d
ποσιαία τῆς σελήνης 753.d.778 c.d
ποταμὸς βασιλικὸς 399.c
πρασιαὶ S.Marco quid 571.a
προβατικὴ πύλη 555.c
πρόεδροι 62.c
προέμπτωσις ἐννεαδεκαετηρικὴ 273.b
προέμπτωσις 164.a b.272.d.292.a
προέμπτωσις ratiociniorum Arabicorum 147.d.148.b
προεμπτώσεως σεληναϊκῆς cauſſæ 321.d.& deinceps.
προεόρτιον 26.pr.20.21.&c.
προήγησις ἰσημερινὴ quid 289.d. 290.a 291.a.292.a
προνουμηνία 223.c
προσάββατον 26.pr.20.&c.
προσέληνοι 3.pr.13
προσθαφαίρεσις 33.a.b
πρόσθεσις ibid.
προσθεταὶ ἡμέραι 6.c.749.b
πρυτάνεις 62.c.63.a
πρυτανεῖα quid 26.a.62.d
πρυτανεῖα, σίτησις 457.b
πρυτανείας ἔτος 4.pr.40
πτολεμαῒς fr.46
πύθιος Ἀπόλλων Nero 470.c

Σ

Σαββατεῖα fr.25
σάββατον τὸ λεγόμενον πρῶτον 6.pr. 41.7 pr.6.7

σάββατον δευτερόπρωτον 25.pr.25.26.pr.2.3 fr.54
σαββατῶν 559.c
σακέαι ἡμέραι fr.18
σαλάμ fr.32
σὰν, σίγμα 586.b
σάραπις fr.38
σεῖρις Nilus 370.d
σελῆναι λακωνικαὶ 3.pr.9
σιππαρηνῶν πόλις fr.13.44
σίπφαρα fr.13.44
σίτησις δημοτικὴ ἐν τῷ πρυτανείῳ 457.b.c
σκηνοπηγία 26.pr.39
σόλυμα ὄρη, montana Lyciæ fr.12
σούρων, Hiromus fr.28
σπόρτουλα 457.c.d
συγκλητικὸν ἄριστον 593.a
συμπόσιον D. Marco quid 571.a
συνέμπτωσις 164.a
σύνοδος σελήνης 9.d
συρέλληνες 240.c.d.eorum annus Iulianus ibid.
συροϊουδαῖοι fr.10
σῶθις Canicula 247.b
σὼρ ἤγουν τύρος fr.29

T

Τελεταὶ Onomacriti 5.pr.24
τεσσαρεσκαιδεκατιτῶν αἵρεσις 158.b
τέταρτον 196.a
τίναι Sinæ fr.29
τιτυοὶ fr.28
τουβιηνοὶ Iudæi 538.c.d
τρεχέδειπνοι 457.a
τριακὰς Arabica 139.per totum
τριετηρίδων origo 298.c
τρισκαιδεκαήμερος Mexicanorum 9.c.225.a.b
τρίτη ἱσταμένου pro δευτέρα 64.a
τροπαὶ θεριναὶ quænam Græcis 4.pr.32.16.c.283.b.414.d
τροχουράδαι fr.12
τύμπανα, bacula fr.15
τύρος fr.29

Υ

Ὑδοχμής fr.48
ὑπερβαίνουσαι. ὑπερβάλλουσαι ἡμέραι 7.c.26.a
ὑπέρβατοι ἡμέραι 7.a.642.b
ὑπερήμερον ἔτος 139.a.b
ὑπέρθετοι ἡμέραι 7.a
ὑπεροχή 630.a b
ὑποτομὴ σελήνης 7.a.15.c.34.d.162.a

Φ

Φαγεῖν τὸ Γάζα 27.pr.21
Φασῆ 695.b
Φάσις σελήνης 9.d
Φεγγάριον 9.d.377.c
Φέλης 38.pr.13
φητρεῖον pro φρητρεῖον 477.d
Φλιάσιος μὴν 58.a
φοίνιξ Phinees fr.35
Φρατρίαι, contubernia 477.d.570.d
Φρητρία, φρήτραρχος Neapoli 477.d.478.a
Φυγμαλιών 38.pr.16.fr.30
φυλαὶ 25.d
φωνήεντα quid fr.38
Φῶτα ſolenne Encæniorum Macabæi 435.d

X

X Græcis hodiernis ſonat vt شين Arabum aut שין Iudaicum 240.a
χαβάρ, Venus 520.b
χαβόρρας 399.b.c
χαλδαϊκή, id eſt, matheſis fr.12
χάος 631.c
χάειλα 51.d
χέλβης fr.36
χελδίβαρτος 624.b
χεττιὶμ Græcia fr.46
χλωδδαῖος 624.a
χλωτομῆρος 624.b
χοσρόης 214.b
χρυσάνθινα ἀγὼν Sardibus 476.d

Ω

Ωρα 4.c.d
ὧροι 247.a.632.d
ὡρογράφοι 247.d
ὦχος 412.c
ὦχος, ὀάρσης, & ὀξυάρης idem 587.b.c.fr.20

INDEX
ORIENTALIVM VOCVM.

א ע ה ו א

אַבִּיר הַכֹּהֵן ἄββαρος ἀρχιερεὺς 39.pr.16
אִגֶּרֶת *Epiſtola* frag.17
אדו *Adu* 131.c.d
אֲדָן *Adan* 577.c
אֲדָר *Adar* 577.c
اول روز *Primus dies, Perſice* 214.b
אָחָד frag.39
אחד frag.39
מֵאָחָר מִקֶּדֶם ὕστερον πρότερον 25.pr.30
אַחְרִי *Ochri* 577.c
אַחַשׁ *Ochos, Achos* 587.b
אֵיתָנִים *Menſis æquinoctij autumnalis* 369.a
אָל ἰλ fr.39
אֱלִישָׁה *Eliſa* 40.pr.2.fr.31
אמוֹרָאֵי γνωμολόγοι 655.c
אֲמִירוֹת *Chriæ, ſcita* ibid.
אַנְגָּר frag.17
אַסֵּי *vel* אָסְיָא ἰατρὸς. θεραπευτής 22.pr.10. 538.b
אַסְיוּתָא *Medicina* 538.b
אֹסֶן *Oſen vel Oſn.* 577.c
אֶסְתֵּר *Eſter* 587.a
אפיקומן ἐπίκωμον 572.a
افتاب *Sol Perſice* 586.c
אֶצֶר *Etzer vel Atzer* 577.c
אֲרִי אַר *Ari, Ar* 587.a
تاريخ *Æra* 18.pr.9.10
تاريخ ذي القرنين ἐποχὴ τοῦ δικέρωτος 241.a 425.c
تاريخ السكندرية ἐποχὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου 241 a. 425.c
تاريخ اليونانيين ἐποχὴ τῶν ἑλλήνων 425.c
تاريخ القبط ἐποχὴ τῶν αἰγυπτίων 495.d
تاريخ الشاهد ἐποχὴ τῶν μαρτύρων 18.pr. 9.495.d
אֹרְכִיָא אֹרֶךְ frag.11
אַרְכַיָא אֹרֶךְ frag.11
אַרְםִ יְהוּד συροϊουδαῖοι fr.10
אֶרֶס *Ares, Eres* 587.c
אֶרֶת אַרְתָא *Arth, Artha* 587.b
אַשְׁמוּרָה Φυλακή 637.a
אַשְׁכְּנַז *Aſkenaz* 656.b
אֶת־בַּעַל Ἐϊθώβαλος; ἰθώβαλος 38.pr.14.39.pr.10.fr.29

ב ܒ ب ב ܒ

בָּבְלִים *Iudæi Babylonij Ægyptienſes* 149.b
בַּדֵּי־עֶזֶר 38.pr.15
בדו *Badu* 131.c.d
בהו βαῦ *nox Phœnicib.* fr.27
בוּבָל βύβλος fr.40
ܢܒܘܟܕܢܨܪ *Nabuchodonoſor* 393.394 *pro Nabonaſſar* ibid.
בט״ו תקפ״ט *Batu takphat* 128.a.132.b
בִּיאַת הַשַּׁבָּת προείσοδος τοῦ σαββάτου 569.b
בֵּין הָעַרְבַּיִם μεταξὺ δυοῖν ἑσπέραιν 568.b
בִּירָה *Caſtrum, prætorium, palatium* fr.44
בֵּית־אֵל frag.39
בֵּית בָּרָה *Loci nomen* 553.d
בֵּית דִּין *Domus Iudicij* 103.d
בֵּית חִסְדָא *Domus gratiæ* 555.c
בֵּית שֵׁנִי *Domus ſecunda, i. poſterius templum* 535.c
בֵּל *Belus* fragm. 20. 578. d *Bel* 577.c
בֵּלָה βῆλις fr.20.578.c
בֵּלְט *Belti* 577.c
בֵּלְטְשַׁאצַּר frag. 20.578.c

בלות Ballat 577.e
ܟܗܢܘܬܐ λιτουργείας 699.c
בעל בעל βάαλ, βῆλος, Beel idolum 39.pr.14.578.c.d fr.20.26
בעל זבוב fr.26
בעל עוטר Βαλάτορος 39.pr.18
בעל עזר 38.pr.8
בעל שמים κύριος οὐρανοῦ, ζεὺς ὀλύμπιος fr.26
בעלת שמים βαάλτις, διώνη, οὐρανία fr.26
בצרה ὀχύρωμα fr.30
ברותה Berytus fr.40
בתך ὄπισθε fr.39

ገ ܓ ج ܓ ג

הגאונים Magnifici 655.c
גדר φραγμὸς ſepes fr.30
ܓܘܓܡܠܐ Gaugamela locus unde dictus 421.a
גוים Qui dicti 31.pr.1
ጎዜ ፍዮር:: Meridies 702.b
גטרד Gatrad 132.a
גיחון Emiſſarium 370.a
جيحون Gehon duo flumina eiuſdem cognominis 371.a
تجلي Reuelatio, id eſt Transfiguratio 720.a
جلال Maieſtas 304.d
جمعه Feria ſexta 138.c
لجماع σύνοδος τοῖν φώτοιν 103.a
ንስ:: Pœnitentia 703.b.c
גנזה ἀποθησαυρισμὸς fr.46
ግዕዝ:: Libertas. Ita vocatur lingua Abiſsinorum 680.c
גר עשתרות ὁ ξένος τῆς ἀστάρτης, ὁ ξενάσταρτος, γεράστρατος 39.pr.17.fr.36
תקון הגשם Apparatus pluuiæ frag.53.650.b

ደ ዶ ܕ ד

ደብረ: ዘይት: Mons oliuarum 696.d
דגון δαγὼν fr.39
دهر Sæculum 298.a
דוד Dauid fr.31
ذو القرنين δίκερως. Ita vocatur Alexander Magnus 50.a 425.c.d
דחיה ὑπέρβασις ἡμέρας 642.c
די Dai 587.b
דידה ὑποκορειστικὸν nutricum 40 pr.2.fr.31
דך Dach 577.d
הדלקת נרות λυχνοκαΐα 435.d
دروش דרוש ἔρξις, θλίψις Perſice 586.d
דריוש δαρεῖος 586.d
דתא Datha 587.a

ሐ ࠇ ܚ ح ח

הגרים Hagareni 111.a
ܗܓܪܐ διωγμὸς ὑπὲρ θρησκείας 136.a
الهجرين Hagareni 111.a
הדר frag.47
הדסה μυρρίνη 588.a
יהוה vel יהוה ὁ ὤν fr.38
יהוה Adonai κύριος fr.37.38
هلال ἐξαυγασμὸς τῆς σελήνης, μηνοειδὲς φεγγάριον, noctiluca, luna corniculata 102.d.103.a.fr.27
הילל בן שחר ἑωσφόρος υἱὸς τῆς ἠοῦς frag.39
המלך ἀπεδείχθη βασιλεύς fr.22

ዋ ወ و ܘ ו

ו V. 587.b
وحق Epagomenæ Perſicæ 294.c

וי

וַי *Wai* 587.b
וַשְׁתִּי *Waſt* 587.c
وتر ወጥር:: *Terminus* 702.c

ዘ ᴴ ز ܙ ז

מָזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת *Cibaria duarum Cœnarum* 569.b
זַר *Zar* 577.d
זִרוֹ *Zero* 587.a
זַתָּא *Zata* 587.b

ሐ ᴢ ᵗ ح ܚ ח

خبور *Chabor flumen* 399.c.d
الحبش *Abaſſeni, Abiſſini* 680.b
חַג σκηνοπηγία 7.pr.11.&c. 26.pr.35.116.c
חַג & חֹדֶשׁ *Coniunguntur* 223. a. d 224.a
חַגִּים 26.pr.37
חַדּוֹן *Haddon* 577.c
חֹדֶשׁ יָמִים *Menſis dierum quid* 221.c
חַו דוֹנִי *Haudoni* χαῖρε κύριε *frag.*32
חוּרָה *Viue*, χαῖρε, ὑγίαινε *frag.*32
חוֹל מוֹעֵד μεταξὺ σαββατῶν 559.b
חֲוִיל *Hevvil* 577.c
حوارية ሐዋርያ:: ἀπόστολοι 680.a
חַי יְהוָֹה *vel* חַי אֱלֹהִים 40.pr.10
חִירָם εἴρωμος 39.pr.20
חִירָם בֶּן אֲבִי בַעַל 38.pr.7
חִירָם בַּעַל ἱερόμβαλος *fr.*37.40
חֶלֶד *Sæculum* 298.a
חִלּוּק *Diuiſio* 15.pr.22
מַחְלוֹקֶת μερισμὸς, ἐφημερία *fr.*55
חָם *Ham* 587.b
ܚܡܝܡ *Balneatio, Epiphania* 705.c

חֲנֻכָּה ἐγκαίνια 435.c
חֲנִי בַעַל *Hannibaal* 578.d
ܚܣܝܐ ὅσιος 538.c
ἱλαστὴς, ἱκέτης 22.pr.12
ܚܣܝܘܬܐ ὁσιότης 538.c
חֲסִידִי ἅγιοι 538.c
חָצַר *fr.*32
חָצַר בַּעַל *Haſdrubaal.* 578.d
חֲצָרִים ἀστέρυμος 38.pr.12
חֲצַר מָוֶת *fr.*31
حضرموت *Hadramuth* *fr.*31.
ἐπαυλις πλούτωνος *ibid.*
חֵרִיב *Herib* 577.c
حرم *Res illicita, item Mecha* 520.c.d
حُرم *Peregrinantes Mecham* 520.c.d
חֲרוֹסֶת *Embamma Paſchale* 572.b
חֶשְׁבּוֹן *Computus* 102.c
חַשְׁמוֹנִים חַשְׁמוֹנָאִי *Haſmunæi Macabæi domus & gens* 436.d. 437.a
خشوما ኀሥማ:: *Chaſchuma* Ἄξυμα: *Regia Aethiopiæ* 680.c. 682.c

ጠ ᵗ ط ܛ ט

طلوع ἀνατολή 271.c
טַעַם *Decretum, Edictum* 601.b
מִטְקָע ጥንቅቅ:: *Reſiduũ Epactæ* 690.b

ᵐ ᴿ ي ܝ י

יָד *Cippus* στήλη 223.b
اليونانيين *Græci* συνέλληνες 240.c
יָהּ *Iah* 132.d
מוֹלָד תֹּהוּ νουμηνία χάους. i. νουμηνία τῆς σελήνης 631.c
מוֹלָד נְזִיפָה νεομηνία ἐπιπλήξεως 631 c

Zzz 2 ܝܘܒܠܐ

ܡܘܠܕܬܐ מולדתא ἡ γενέτειρα fr.27
יחיד μονογενής fr.48
ימים Dies, id eſt, annus Solaris 297.b
מועד μεγάλη ἡμέρα 7.pr.13.18
חישראלים Iudæi Iſraelitæ Ægyptienſes 149.b
יתרון περισσεία? ὑπεροχή 630.a
מותר ὑπεροχή ibid.

כך ܟ ك ከ ࠊ

ܟܒܝܣܬܐ ܫܢܬܐ ἔτος ἐμβολιμαῖον 139.a
כבר Chobar fluuius 399.b
כבוש ſubiugatio 15.pr.22
כד Chad 577.d
כוס הלל ποτήριον ὑμνήσεως 573.a
כושיין Arabes Scenitæ 681.a
כושן Chuſchan 577.c
כותיים Cuthæi 661.a
ከሐድያን:: hæretici, Refractarij 690.d
كهنيون Diuinaculi 353.d
כלב χέλβης fr.36
כמרים ſacerdotes ; philoſophi fr.12
כן Chen 577.c
כנע בעל בן בעל שלח σκνίβαλος βασλάχου 39 pr.15.fr.35
כסא כסה τειακάς 223.a.b.c
الكفر hæretici 690.d.767.b
ዕርገት:: ἀνάληψις Aſcenſio 697.b
כרש κῦρος Rex. item ἔσωθεν τῇ Perſica lingua 586.c
כרשד Sol Perſico idiomate 586.c
כתים Cyprij fr.46

לל ܠ ل ለ ࠋ

לאצר Letzar 577.c
לבו Lebo 577.b
לבו־גית fr.21.15
לבו־רצר־כר λαβοροσοάρχοδος fr.15

מם ܡ م መ ࠌ

ماه Menſis Perſice 213.d
ماه بزرج Menſis magnus 208.d
מדי ופרס homines Mediæ & Perſidis 36.pr.12
ውህለ:: συνκλισία 698.b
מורה Dominus fr.36
מות גאון μάτγλων, μύτγονος 38 pr.16.fr.36
מות גאון וגר־עשתרת בני עברי אלים השופטים μύτγονος ὁ κράτιστος τῶν ἀδηλίμου κεῖται 39.pr.17
מישך Meſchah 577.c
ملك Angelus 22.pr.5
חמלך ἐβασιλεύθη. βασιλεὺς ἀνεδείχθη 33.pr.28.36. pr.18.581.d.583.a.b
מלך־בעל μελάχβηλος, Idolum Palmyrenorum 428.a
מלצר Meltzar 577.c
מנחה Oblatio 570.a
מני Mani 587.b
מנין מלכות יון ἀριθμὸς βασιλείας Ἑλλήνων. Æra Græcorum 429.b
מנין שטרות ἀριθμὸς συμβολαίων Aera Contractuum 106. a.429.b.654.a
מס Mas 587.c
ܡܨܪܝܢ Ægyptus 705.d
מצרים Ægyptus 391.d
מר־בעל μέρβαλος 39.pr.19.fr.36
מרו Mero 577.b
מרו־דך μαρδοχένπαδος fr.22
ܡܪܝ ܢܐ δεσπότης, κύριος fr.36
ܡܪ ܢܐ vel ܡܪ ܢܐ μάρνας, κύριος ἀνθρώπων, Iupiter, Idolum Gazenſium fr.36
משה ἀνασπᾶσαι, extrahere fr.48
משה

מֶשֶׁרֶה ἀναστασιος fr.48
מֶתֶר *Mether* 587.a

נן ܢ ن ነ

נֶאצַר *Netzar* 577.c
נְבוֹ *Nebo* 577.b
נְבוּ־כַד־רֶצַּר ναβουχοδρόσσορος fr.15
נְבוֹ־נִיט *Nabonidus, Labynitus* 37.pr.36.fr.22
נְבוֹ־נִיט־דַּךְ ναβονίδοχος fr.22
נְבוֹ־פוֹל־לָצַר *pro*
נְבוֹ־פוֹל־נָצַר fr.9.15
הַגָּדָה *Denunciatio* 570.c
נְגוֹ *Nego* 577.b
ንጉሥ፡ ሐዋርያ፡፡ ملك حوارياوى βασιλεὺς ἀποστολικός. 679.c
ܢܗܪܐ ܡܠܟܐ ποταμὸς βασιλικός 399.c
نوروز *Æquinoctium Perſice quaſi* νεημερία 209.b
نوروز حرش *Ita vocatur æquinoctium Nabonaſſar in 28 Martij* 271.d.272.a.296.a
نوروز مهرجان *Aequinoctium Autumni* 272.a
نزول *Occaſus ſtellarum, deſcenſus ſtellarum* 271.c
נְזִיפַת הַלְּבָנָה ἐπίπληξις σελήνης, *increpatio lunæ* 631.c.d
נְטִית הַשֶּׁמֶשׁ κλίσις ἡλίου 568.b
נִיט *Nit.* 577.d
נֶרְגַּל *Nergal* 577.c
נֶרְגַל־לָצַר νηριγλίσσορος fr.15
نسي *Neſi, Epagomenæ Elkupti* 194.c
נִשְׁרֹךְ *Neſchroch* 577.c

ס ܣ س ሰ

سالكودلي ἑαυτὸς Θεοῦ 208.b 293.d
سالماه *Periodus Lunaris* 148.d 208.b.270.d

מְסִבּוֹת *Lecti diſcubitorij* 571.a
מְסִבִּים *Diſcumbentes* 571.a
ܣܓܕܬܐ προσκύνησις 698.b
סְגַן *i.* מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ *ſecundus a rege* fr.18
סוֹד הָעִבּוּר μυστήριον ἐμβολισμοῦ, *id eſt, Computus annalis* 625.a.630.c
סַי *Sai* 587.a
ܣܝܡ ܐܝܕܐ χειροθεσία 698.b
ܣܘܠܩܐ ἀνάληψις, *Aſcenſio* 697.b
سامري *Samaritæ* 661.a
ܫܢܬܐ ܟܒܝܣܬܐ ἔτος ἐμβολιμαῖον 14.b. 139.a
סְעוּדָה מַפְסֶקֶת δεῖπνον ἀπολυτικόν 571.c
סְפָא *Sepha, Spa* 587.c
סְפָרַד *Hiſpania Iudæis hodiernis* 656.b
סְפִירַת הָעֹמֶר πεντηκοστή *Interuallum a Paſcha ad Pentecoſten* 557.c
العرب السرق *Arabes Saraceni vnde dicti, hoc eſt Madianitæ & Omeritæ* 111.a.b
סְתָא סְתֵא *Stha, Sthe* 587.b
סִתְרָא *Sethra* 587.b
ܡܫܪܘܩܐ *Epagomenæ* 188.c

ע ܥ ع ዐ

עֶבֶד עֶלְיוֹנִים *Abdalonim* fr.30
עֶבֶד־עַשְׁתּוֹרֶת ἀβδάσταρτος 38.pr.9
עִבּוּר ἐγκύησις καὶ ἐμβολισμός 103.c.123.b.629.d 630.a
מְעֻבָּר ὑπεροχή 630.d
עַבְּרוֹנִיִּים ἐμβολισταί, *id eſt, Conditores Computorum annalium* 630.c
עַגְלִי־בַעַל Αἰγλίβηλος *Idolum Palmyrenorum* 428.a
עַזָּה *Gaza vrbs* fr.46
الاعتدال *Aequinoctium* 209.b

ܥܒܠܐ ܕܨܘܡܐ *παρείσβασις τῆς νηστείας* 694.a

ܡܥܒܠܢܐ ܕܨܘܡܐ *παρείσβασις τῆς νηστείας* 694.a

עֶלְיוֹן *ὕψιστος* fr.38

אֶת עֶלְיוֹנִים וְעֶלְיוֹנוֹת *ſuperos ſuperaſque* fr.30

מַעֲמָד *λειτουργία* fr.55

عمر *ſæculum* 298.a

ዓመተ : ምሕረት :: *Annus gratiæ* 495.c

תַּעֲנִיּוֹת *Angariæ* 401.a

תַּעֲנִיּוֹת אֶסְתֵּר *Angariæ Eſter* 597.b

عنصر *Pentecoſte* 646.a.b

עֲסַר *Aſar* 577.c

עֲצֶרֶת *Pentecoſte* 645.d.646.a *Item octaua* τῆς *σκηνοπηγίας* 7.pr.9.560.a

עֲקִידַת יִצְחָק *ligatio Iſaaci pr.39.& ſeq.*

ዓርብ :: ערב *παρασκευή* 695.a

עֵרוּב *ἐσπερισμὸς Iudaicus* 569 a.d

עֵרוּב פֶּסַח *παρασκευὴ τοῦ πάσχα* 26 pr.23

עֵרוּב שָׁבוּעוֹת *παρασκευὴ τῶν ἑβδομάδων* 26.pr.24

עֵרוּב שַׁבָּת *παρασκευὴ τοῦ σαββάτου* 26.pr.21

עֶרֶב־בֹּקֶר *νυχθήμερον* 6.a.702.b

العرب الهجرى *Arabes Hagareni* 111.a

الاغريقيين *Græci ſiue Helleniſtæ Iudæi in Aegypto* 149.a

מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית *ἡ ἑξαήμερος τῆς φύσεως* 730.b

עֵשָׂו *ὔσωος* fr.38

עַשְׁתַּרְתָּא עַשְׁתֹּרֶת *Aſtarte* fr.27

עַשְׁתֹּרֶת דְּלֵי עַשְׁתָּרֹת *ἄσαρτος ὁ Δελαιασάρτου* 38.pr.11

פ ף ف ፈ ܦ

פַּד *Pad* 577.d

فلسه فرستجاني *Padeſſa Preſtegiani, Rex Apoſtolicus, id eſt, Chriſtianus, Orthodoxus.* 679.c

פּוּל *Phul* 577.c

פּוּרִים *κλῆροι* 646.c.d

افطر *ἀπονηστίζεσθαι* 725.a.b

פִּיל *Phil.* 577.d

פִּישׁוֹן *πλημμύρα* 370.a

פַּל *Pal* 577.d

ܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ *μεσονηστεία* 697.a

פֶּלַח *φέλης* 38.pr.13

פִּינְחָס *φοίνιξ* fr.35

פֶּסַח *φασὴ* 695.b.c

ፋሲካ :: *πάσχα* 695.b.c

פְּסוּל *ἀδόκιμος ἡμέρα* 642.b

פַּעֲנַח *παῦνι* 391.d

פַּר *Phar.* 577.c

פְּרַט קָטָן *Aera minor* 448.c

פַּרְן *Pharn* 587.a

פרס *κλάσαι, frangere* 36.pr.1

פַּרְסָם *Pharſam* 587.a

فرستجاني *ἀποστολικός. Preſtegiani, qui inepte putatur eſſe Negus Abyſſinorum* 679.c

פָּרָשָׁה *Caput legis* 368.b

פְּרִישָׁאֵי *Φαρισαῖοι unde dicti* 538.d

ፋሲካ :: פַּשְׁחָ *Paſcha. φασὴ* 695.b.c

פִּתְגָם־עֶלְיוֹן *Φυγμαλίων* 38.pr.16 fr.30

פְּתוּתִין *κλάσματα* 572.c

צ ץ ص ܨ ጸ

ጽባሕ :: صبح *Matutinum tempus* 702.b

תַּצְהָרִים *μεσημβρία* 637.a

ܨܘܡܐ ܕܢܝܢܘܝܐ *νηστεία Νινευιτική* 699.c

صور *Tyrus* fr.29

צוּרַת הַלְּבָנָה *σχῆμα τῆς σελήνης, id eſt, ψηφοφορία τῶν συνόδων* 103.c.137.d

اصحاب الطور المبارك *Complices montis benedicti, οἱ τοῦ ὄρους τοῦ εὐλογητοῦ, id eſt, Samaritæ montis Garizin* 661.b

צִידוֹנִים

צידונים piſcatores, venatores fr.35
صين Sinæ, Tinæ fr.29
מַצְלַח μασλάχος fr.35
صوفي Sophi. Sanctus. Electus 523.c
צר Tyrus fr.29
صرف κέρμα. κόλλυβος 448.c
صارف κολλυβιστής 448.c
צָרְפַת Sarepta. Sed Iudæis hodiernis inepte pro Francia 656.b

ק ق ...

القبط Elkupt, aut Elkipt. Aegyptij Chriſtiani 198.c 705.c.d
קָבִיעַ ὁρισμός 642.b.652.b
קִבֵּל alio tradente accipere 33 pr.31
קַבָּלָה doctrina quā ſola traditione percipimus 33.pr.34
קָדֵשׁ fr.45
מְקֻדָּשׁ מְקֻדָּשׁ εὐλογητή, εὐλογητή ſcil. σελήνη 102.d
קו δυωάστης lingua Perſica 587.c. ku, kau. ibid.
תְּקוּפָה τροπή 637.c.d. annus vertens 297.c.d. fr.49
مقطع Reſiduum 155.d
קיסומא Cenſus fr.25
קְנָא קְנָא Kana 587.c
קִנּוּחַ Abſterſio 572.a
מִקְרָא Textus Biblicus 149.c.d
קָרָאִים Textuarij, Iudæi ſchiſmatici 149.d
القرّاوون Karrain Iudæi 149.d
קָרְבָּן donum ſacrum 40.pr.7
קַרְתָּא Syr. קִרְיַת חַדְתָּא חֲדַתָּה Karthago 40.pr.19.fr.31.32

ר ر ...

ርእሰ፡ ሀገር፡፡ Metropolitanus ad verbum ἀρχιπολίτης 684.c
רָאצַר Retzar 577.c
ראש הַשָּׁנָה πρῶτον σάββατον, caput anni 7.pr.7
רַב Maior 22.pr.7
רַבָּנִיִּים Rabbiniſtæ Iudæi 149.d
الربّانيون Rabbiniſtæ Iudæi 149.d
רְגָלִים 26.pr.37
رؤيا φάσις σελήνης 103.d
מְמֻרוֹמִים μημρῦμος, id eſt, ὑψουράνιος, ἄνωθεν fr.38
רוש רוש Ros, Rus 587.c
ܪܡܫܐ Veſpertinum tempus 702.b
ርቱዕ፡፡ Rectus 689.d

ש ش ...

شين Litera idem ſonat quod hodiernis Græcis litera χ ante ε, η, ι, υ, 240.a.b
الشاميين Iudæi Syri in Aegypto 149.a
שְׁאֵלָה λιτανεία 123.d. 246.d 650.b.c
שְׁאצַר Schetzar 577.c
שַׁבָּת ראשון מִמָּחֳרָת σάββατον πρῶτον ἀπὸ δευτέρας 26.pr.4.5
שְׂדֵי שָׂדֶה ἀγρός fr.38
שַׁדַּי Deus fr.38
שַׁדְרַךְ Schedrach 577.c
שַׁדְרָן Schadran 577.b
شهوري بروج Menſes Zodiaci μῆνες ζωδίων, id eſt, menſes cæleſtes 272.b
شهوري كوكبين μῆνες ζωδίων 272.b
תְּשׁוּבוֹת הַשָּׁנָה fr.49
שִׁחוֹר Nilus 370.d
שִׁחוֹר σεῖρις ibid.
شايكون Schaichun quid 100.c
שִׁישַׁךְ Scheſchach 577.c
שִׁלּוּחָא Emiſſarium 370.b
שַׁלְמַן Schalman 577.b

שִׂמְחַת תּוֹרָה εὐφροσύνη τοῦ νόμου 648.b
سامري Samaritæ 661.a
מִשְׁמֶרֶת φυλακή fr.55
שֵׁן Sen 577.c
מִשְׁנָה δευτέρωσις 655.a.b
שָׁנָה כְּסִדְרָן ἔτος κατὰ τάξιν. ἔτος ὁμαλόν 643.a
שָׁנָה שְׁלֵמָה ἔτος ὁλόκληρον. ἔτος ὑπερήμερον 643.a
שָׁנָה חֲסֵרָה ἔτος ἐλλιπές. ἔτος ἐξαιρεσιμαῖον 643.a
שְׁנַת יָמִים Annus dierum, id eſt, Annus Solaris 297.b.c 221.c
שַׁעַר הַצֹּאן πύλη προβατική 555.c
שְׁקִיעַת הַשֶּׁמֶשׁ δύσις ἡλίου 568.b
استسقاق apparatus pluuiæ fr.53
שַׁר Schar 577.c
شرف ἐπιτολή 271.d. ὕψωμα, ibid.
شريف Illuſtris. Dux. אַלּוּף 587.c
ሠርቀ፡ ሌሊት፡፡ Ortus noctis 702.b
ሠርቀ፡ ዲበት Ortus diei: matutinum tempus 702.b
שֵׁשׁ Scheſch 577.d
שְׁתָא Stha 587.b

ת ܬ ت ተ N

תְּגְלַת Teglath 577.b
תהו Taautes fr.27
תִּים This 587.b
תִּיר Thir 587.a
תִּירִי Thirî 587.a
תְּנָא Thena 587.b
תַּנָּאֵי δευτερωταί 655.c
תְּרָא Thra 587.c
תְּרֵי שַׁבָּתֵי בְּחָדֵי δύο σάββατα συνεχῆ 644.a
ܬܪܝܨ Rectus 684.d
תִּתְרִי Tithrî 587.c

FINIS INDICVM.

OPERARVM TYPOGRAPHICARVM
Errata ita corrigito.

Prol.pa.11	linea 16	leg. attribuit L V &c.
pr.	22	5	ἡμεροβαπτισταί
pr.	35	7	Nam potius Chaldęis ademta, Medis adiuncta eſt &c.
	141	6	Addenda ſunt ea quæ habentur pag.353
	160	18	Ianuarij
	160	20	Cyclo
	270	24	جوزي
	272	b	Inſeratur Parapegma Calicutieſium quod habetur pag. 353
	353	3	Hic Laterculus eſt duplex, vt &c.
	376	15	Diſtinctio typographica deleatur
	416	23	Diſtinctio typographica deleatur
	421	9	[illegible]
	442	0	pro 432 repone 442
	455	19	Diſtinctio typographica deleatur
	513	24	Αἰγυπτίους
	540	0	pro 516 repone 540
	551	20	κειμένοις
	557	39	שַׁבָּת
	613	35	ſummi
	638	5	יָמִים קֶדֶם
	Ibid.		תָּמִיד תְקוּפַת
	Ibid.		קֶדֶם
	641	30	שְׁמִטַּת
	642	23	דְחִיָּה
	646	20	מִמָּחֳרַת
	649	3	מִסָּפֵק הִתְכַּנְּסוּת הַמְּאֹרִים
	Ibid.	5	Scenopegiam
	Ibid.	27	Iohaſin pag.26
	Ibid.	28	שֶׁאֲבוֹתָיו
	Ibid.	29	ביום ב׳
	Ibid.	29	Patres eius &c.
	Ibid.	30	Lignorum X Ab. Idē pag. 28. ביום י׳ באב

			בנרבה ומביאין קרבן עצים וזה ועושין יום טוב ſed tam puto falli quam quum ſcribit ſtante templo IX. Ab non fuiſſe תענית. Inſtitutio &c.
	665	34	שְׁמִטָּה
	684	6	Sozomenus
	784	0	pro NOMEN ; repone, VETER.
Frag.	3	12	βασιλείαν
	4	12	αἰσθόμενος
	4	20	κατέστρεψε
	7	9	ἐκδεχομένου
	7	16	τύρσιν
	9	36	נְבוֹ־פוֹל־לְצַר
	10	12	Ad locum qui Carchamis, &c.
	12	15	λαφύρων, τό τε &c.
	13	6	ὀργυιέων
	14	16	Filiā Cyaxaris fuiſſe &c.
	19	12	longæuæ ætatis rationē
	21	13	arcem Borſippenam
	26	21	diſtinctio typographica deleatur
	Ibid.	33	בַּעַל ſed cum attributo
	30	23	בִּצְרָה
	31	34	חֲצַר־מָוֶת
	33	9	Compoſitos eſſe 137. &c.
	35	18	ἰνδικαῖς
	47	16	הֲדַד
	54	37	וכל שיבא
	Ibid.	38	וחולק
	Ibid.		שיגיע
	55	1	שומנו
	55	11	מַעֲמָדוֹת
	Ibid.	15	הַיּוֹצֵא :
	56	30	πόλιν * διατηρούντων
	57	23 & 34	tres diſtinctiones typographicæ deleantur.

In auctorum Nomenclatore ad literam S
Rabbi Salomo Doctor Hebræus fr. 49. 50.
In Indice Rerum ad literam A.
Annus ordinarius Iudaicus.

OPERIS

DE

EMENDATIONE

TEMPORVM

Finis.

VETERVM GRÆCORVM FRAGMENTA SELECTA,

Quibus loci aliquot obſcuriſſimi Chronologiæ ſacræ & Bibliorum illuſtrantur.

ΒΗΡΩΣΣΟΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΣ,
ΙΕΡΕΥΣ ΒΗΛΟΥ, ΕΝ ΤΗ ΤΡΙΤΗ ΤΩΝ ΧΑΛΔΑΙΚΩΝ.

ΑΚΟΥΣΑΣ δ' ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ναβοπολλάσαρος, ὅτι ὁ τεταγμένος σατράπης ἔντε Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς περὶ τὴν Συρίαν τὴν κοίλην, καὶ τὴν Φοινίκην τόποις ἀποστάτης γέγονεν, οὐ δυνάμενος ἔτι κακοπαθεῖν, συστήσας τῷ υἱῷ Ναβουχοδονοσόρῳ ὄντι ἔτι ἐν ἡλικίᾳ μέρη τινὰ τῆς δυνάμεως, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτόν. συμμίξας δὲ Ναβουχοδονόσορος τῷ ἀποστάτῃ, καὶ παραταξάμενος, αὐτοῦ τε ἐκυρίευσε, καὶ τὴν χώραν ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἐποίησε. τῷ τε πατρὶ αὐτοῦ συνέβη Ναβοπολλασάρῳ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀρρωστήσαντι ἐν τῇ Βαβυλωνίων πόλει μεταλλάξαι τὸν βίον ἔτη βεβασιλευκότι εἰκοσιεννέα. αἰσθόμενος δὲ μετ' οὐ πολὺ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν Ναβουχοδονόσορος, καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράγματα καὶ τὴν λοιπὴν χώραν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰουδαίων τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐθνῶν συντάξας τισὶ τῶν φίλων μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς λοιπῆς ὠφελείας ἀνακομίζειν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, αὐτὸς ὁρμήσας ὀλιγοστὸς παρεγένετο διὰ τῆς ἐρήμου εἰς Βαβυλῶνα. Καταλαβὼν δὲ τὰ πράγματα διοικούμενα ὑπὸ Χαλδαίων, καὶ διατηρουμένην τὴν βασιλείαν ὑπὸ τοῦ βελτίστου αὐτῶν, κυριεύσας ἐξ ὁλοκλήρου τῆς πατρικῆς ἀρχῆς, τοῖς μὲν αἰχμαλώτοις παραγενομένοις, συνέταξεν αὐτοῖς ἀποικίας ἐν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις τῆς Βαβυλωνίας τόποις ἀποδεῖξαι. αὐτὸς δ' ἀπὸ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων, τό τε Βήλου ἱερὸν καὶ τὰ λοιπὰ κοσμήσας φιλοτίμως, τήν τε ὑπάρχουσαν ἐξ ἀρχῆς πόλιν καὶ ἑτέραν ἔξωθεν προσχαρισάμενος καὶ * ἀναγκάσας πρὸς τὸ μηκέτι δύνασθαι τοὺς πολιορκοῦντας, τὸν ποταμὸν ἀναστρέφοντας ἐπὶ τὴν πόλιν κατασκευάζειν, περιεβάλετο τρεῖς μὲν τῆς ἔνδον πόλεως περιβόλους, τρεῖς δὲ τῆς ἔξω τούτων, τοὺς μὲν ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, τοὺς δὲ ἐξ αὐτῆς πλίνθου. καὶ τειχίσας ἀξιολόγως τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας κοσμήσας ἱεροπρεπῶς προσκατεσκεύασε τοῖς πατρικοῖς βασιλείοις ἕτερα βασίλεια ἐχόμενα ἐκείνων ὑπεραίροντα ἀνάστημα, καὶ τὴν πολλὴν πολυτέλειαν. μακρὰ ἴσως ἔσται, ἐάν τις ἐξηγῆται. πλὴν ὄντα γε ὑπερβολὴν ὡς μεγάλα καὶ ὑπερήφανα συνετελέσθη ἡμέραις δεκαπέντε. ἐν δὲ τοῖς βασιλείοις τούτοις ἀναλήμματα λίθινα ὑψηλὰ ἀνοικοδομήσας καὶ τὴν ὄψιν ἀποδοὺς ὁμοιοτάτην τοῖς ὄρεσι καταφυτεύσας δένδρεσι παντοδαποῖς ἐξειργάσατο. καὶ κατασκευάσας τὸν καλούμενον κρεμαστὸν παράδεισον, διὰ τὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐπιθυμεῖν τῆς ὀρείας διαθέσεως ὡς τεθραμμένην ἐν τοῖς κατὰ Μηδίαν τόποις, μετὰ τὸ ἄρξασθαι τοῦ προειρημένου τείχους, ἐμπεσὼν εἰς ἀρρωστίαν, μετηλλάξατο τὸν βίον, βεβασιλευκὼς ἔτη τεσσαράκοντα τρία. τῆς δὲ βασιλείας κύριος ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ευιλμαράδουχος. οὗτος προστὰς τῶν πραγμάτων ἀνόμως καὶ

μως καὶ ἀσελγῶς, ἐπιβουλευθεὶς ὑπὸ τοῦ τὴν ἀδελφὴν ἔχοντος αὐτοῦ Νηριγλισσοόρου ἀνῃρέθη, βασιλεύσας ἔτη δύο. μετὰ δὲ τὸ ἀναιρεθῆναι τοῦτον, διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν ὁ ἐπιβουλεύσας αὐτῷ Νηριγλισσόορος ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τούτου υἱὸς Λαβοροσοάρχοδος ἐκυρίευσε μὲν τῆς βασιλείας παῖς ὢν μῆνας ἐννέα, ἐπιβουλευθεὶς δὲ διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνειν κακοήθη, ὑπὸ τῶν φίλων ἀπετυμπανίσθη. ἀπολομένου δὲ τούτου, συνελθόντες οἱ ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ, κοινῇ τὴν βασιλείαν περιέθηκαν Ναβοννήδῳ τινὶ τῶν ἐκ Βαβυλῶνος, ὄντι ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπισυστάσεως. ἐπὶ τούτου τὰ περὶ τὸν ποταμὸν τείχη τῆς Βαβυλωνίων πόλεως ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεκοσμήθη. οὔσης δὲ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει, προεξεληλυθὼς Κῦρος ἐκ τῆς Περσίδος μετὰ δυνάμεως πολλῆς, καὶ καταστρεψάμενος τὴν λοιπὴν Ἀσίαν πᾶσαν, ὥρμησεν ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. αἰσθόμενος δὲ Ναβόννηδος τὴν ἔφοδον αὐτοῦ, ἀπαντήσας μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ παραταξάμενος, ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ καὶ φυγὼν ὀλιγοστὸς, συνεκλείσθη εἰς τὴν Βορσιππηνῶν πόλιν. Κῦρος δὲ Βαβυλῶνα καταλαβόμενος καὶ συντάξας τὰ ἔξω τῆς πόλεως τείχη κατασκάψαι, διὰ τὸ λίαν αὐτῷ πραγματικὴν καὶ δυσάλωτον φανῆναι τὴν πόλιν, ἀνέζευξεν ἐπὶ Βόρσιππον, ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβόννηδον. τοῦ δὲ Ναβοννήδου οὐχ ὑπομείναντος τὴν πολιορκίαν, ἀλλ᾽ ἐγχειρίσαντος αὐτὸν πρότερον, χρησάμενος Κῦρος φιλανθρώπως, καὶ δοὺς οἰκητήριον αὐτῷ Καρμανίαν, ἐξέπεμψεν ἐκ τῆς Βαβυλωνίας. Ναβόννηδος μὲν οὖν τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου διαγενόμενος ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ, κατέστρεψε τὸν βίον.

ΑΒΥΔΗΝΟΣ ΕΝ ΤΗ ΑΣΣΥΡΙΩΝ ΓΡΑΦΗ.

Μεγασθένης δέ φησι Ναβουκοδρόσορον Ἡρακλέος ἀλκιμώτερον γεγονότα ἐπί τε Λιβύην καὶ Ἰβηρίην στρατεῦσαι. ταύτας δὲ χειρωσάμενον, ἀπόδασμον αὐτέων εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ πόντου κατοικίσαι. μετὰ δὲ λέγεται πρὸς Χαλδαίων, ὡς ἀναβὰς ἐπὶ τὰ βασιλήια κατασχεθείη θεῷ ὅτεῳ δή. φθεγξάμενος δὲ εἶπε οὕτως. ἐγὼ Ναβουκοδρόσορος, ὦ Βαβυλώνιοι, τὴν μέλλουσαν ὑμῖν προαγγέλλω συμφορὴν, τὴν οὔτε Βῆλος ἐμὸς πρόγονος, οὔτε βασίλεια Βῆλτις ἀποτρέψαι μοίρας πεῖσαι σθένουσι. ἥξει Πέρσης ἡμίονος τοῖσι ὑμετέροισι δαίμοσι χρεώμενος συμμάχοισι, ἐπάξει δὲ δουλοσύνην. οὗ δὴ συναίτιος ἔσται Μήδης τὸ Ἀσσύριον αὔχημα. ὡς εἴθέ μιν πρόσθεν, ἢ δοῦναι τοὺς πολιήτας, χάρυβδίν τινα ἢ θάλασσαν εἰσδεξαμένην ἀϊστῶσαι πρόρριζον, ἤμιν ἄλλας ὁδοὺς στραφέντα φέρεσθαι διὰ τῆς ἐρήμου, ἵνα οὔτε ἄστεα, οὔτε πάτος ἀνθρώπων, θῆρες δὲ νόμον ἔχουσι, καὶ ὄρνιθες πλάζονται, ἔντε πέτρῃσι καὶ χαράδρῃσι μοῦνον ἀλώμενον, ἐμέ τε, πρὶν ἐς νόον βαλέσθαι ταῦτα, τέλεος ἀμείνονος κυρῆσαι. ὁ μὲν θεσπίσας παραχρῆμα ἠφάνιστο. ὁ δέ οἱ παῖς Εὐιλμαλούρουχος ἐβασίλευσε. τὸν δὲ ὁ κηδεστὴς ἀποκτείνας Νηριγλισάρης λεῖπε παῖδα Λαβασσοάρασκον. τούτου δὲ ἀποθανόντος βιαίῳ μόρῳ, Ναβαννίδοχον ἀποδεικνῦσι βασιλέα προσήκοντά οἱ οὐδέν. τῷ δὲ Κῦρος ἑλὼν Βαβυλῶνα Καρμανίης ἡγεμονίην δωρέεται.

ΕΚΑΤΑΙΟΣ ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΕΡΙ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

Ἔστι γὰρ τῶν Ἰουδαίων τὰ μὲν πολλὰ ὀχυρώματα κατὰ τὴν χώραν καὶ κῶμαι. μία δὲ πόλις ὀχυρὰ πεντήκοντα μάλιστα σταδίων τὴν περίμετρον, ἣν οἰκοῦσιν ἀνθρώπων περὶ δώδεκα μυριάδες. καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἱεροσόλυμα. ἐνταῦθα δέ ἐστι κατὰ μέσον μάλιστα τῆς πόλεως περίβολος λίθινος, μῆκος ὡς πεντάπλεθρος, εὖρος πηχῶν ἑκατὸν, ἔχον διπλᾶς πύλας. ἐν ᾧ βωμός ἐστι τετράγωνος οὐκ ἐκ τμητῶν, ἀλλ' ἐκ συλλέκτων ἀργῶν λίθων οὕτω συγκείμενος. πλευρὰν μὲν ἑκάστην εἴκοσι πηχῶν, ὕψος δὲ δεκάπηχυ. καὶ παρ' αὐτὸν οἴκημα μέγα, οὗ βωμός ἐστι, καὶ λυχνίον, ἀμφότερα χρυσᾶ, δύο τάλαντα τὴν ὁλκήν. ἐπὶ τούτων φῶς ἐστιν ἀναπόσβεστον καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας. ἄγαλμα δ' οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἀνάθημα τὸ παράπαν, οὐδὲ φύτευμα παντελῶς οὐδὲν, οἷον ἀλσῶδες, ἤ τι τοιοῦτον. διατρίβουσι δ' ἐν αὐτῷ καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας ἱερεῖς ἁγνείας τινὰς ἁγνεύοντες καὶ τὸ παράπαν οἶνον οὐ πίνοντες ἐν τῷ ἱερῷ.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων.

Τελευτήσαντος δὲ Ἀβιβάλου διεδέξατο τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Εἴρωμος, ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα τρία ἐβασίλευσε τριάκοντα καὶ τέσσαρα. οὗτος ἔχωσε τὸν εὐρύχωρον. τόν τε χρυσοῦν κίονα τὸν ἐν τοῖς τοῦ Διὸς ἀνέθηκεν. ἔπειτα ὕλην ξύλων ἀπελθὼν ἔκοψεν ἀπὸ τοῦ λεγομένου ὄρους Λιβάνου κέδρινα ξύλα εἰς τὰς τῶν ἱερῶν στέγας. καθελών τε τὰ ἀρχαῖα ἱερὰ καινοὺς ναοὺς ᾠκοδόμησε. τό, τε τοῦ Ἡρακλέους καὶ Ἀστάρτης τέμενος ἀνιέρευσε. πρῶτόν τε τὴν ἔγερσιν τοῦ Ἡρακλέους ἐποιήσατο ἐν τῷ Περιτίῳ μηνὶ, εἶτα τοῦ τῆς Ἀστάρτης, ὁ πότε Τιτυοῖς ἐπεστράτευσε, μὴ ἀποδιδοῦσι τοὺς φόρους, οὓς καὶ ὑποτάξας ἑαυτῷ πάλιν ἀνέστρεψεν. ἐπὶ τούτου ἦν τις Ἀβδήμουνος παῖς νεώτερος, ὃς ἐνίκα τὰ προβλήματα, ἃ ἐπέτασσε Σολομῶν ὁ Ἱεροσολύμων βασιλεύς. τελευτήσαντος Εἰρώμου διεδέξατο τὴν βασιλείαν Βαλεάζαρος ὁ υἱὸς, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαράκοντα τρία, ἐβασίλευσεν ἔτη ἑπτά. μετὰ τοῦτον Ἀβδάσταρτος ὁ αὐτοῦ υἱὸς βιώσας ἔτη εἴκοσι ἐννέα ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. τοῦτον οἱ τῆς τροφοῦ αὐτοῦ υἱοὶ τέσσαρες ἐπιβουλεύσαντες ἀπώλεσαν. ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐβασίλευσεν ἔτη δεκαδύο. μεθ' οὓς Ἀστάρτος ὁ Δελαιαστάρτου. ὃς βιώσας ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα ἐβασίλευσεν ἔτη δώδεκα. μετὰ τοῦτον ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀσέρυμος βιώσας ἔτη τέσσαρα καὶ πεντήκοντα ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. οὗτος ἀπώλετο ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Φέλητος, ὃς λαβὼν τὴν βασιλείαν ἦρξε μῆνας ὀκτὼ, βιώσας ἔτη πεντήκοντα. τοῦτον ἀνεῖλεν Εἰθώβαλος ὁ τῆς Ἀστάρτης ἱερεὺς, ὃς βασιλεύσας ἔτη τριάκοντα δύο ἐβίωσεν ἔτη ἑξήκοντα ὀκτώ. τοῦτον διεδέξατο Βαδέζωρος, ὃς βιώσας ἔτη τεσσαράκοντα πέντε ἐβασίλευσεν ἔτη ἕξ. τούτου διάδοχος γέγονε Μάτγηνος ὁ υἱὸς, ὃς βιώσας ἔτη τριάκοντα δύο, ἐβασίλευσεν ἔτη ἐννέα. τούτου διάδοχος γέγονε Φυγμαλίων. βιώσας δ' ἔτη πεντήκοντα ἓξ ἐβασίλευσεν ἔτη τεσσαράκοντα ἑπτά. ἐν δὲ τῷ ἐπ' αὐτοῦ ἑβδόμῳ ἔτει ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Διδὼ φυγοῦσα ἐν τῇ Λιβύῃ πόλιν ᾠκοδόμησε Καρχηδόνα.

ΦΟΙΝΙΚΩΝ ΑΝΑΓΡΑΦΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων.

Ἐπὶ Εἰθωβάλου τοῦ βασιλέως ἐπολιόρκησε Ναβουχοδονόσορος τὴν Τύρον ἔτη τρία καὶ δέκα. Μετὰ τοῦτον ἐβασίλευσε Βαὰλ ἔτη δέκα. Μετὰ τοῦτον δικασταὶ κατεστάθησαν καὶ ἐδίκασαν αὐτοί, Ἐκνίβαλος Βασλάχου μῆνας δύο, Χέλβης Ἀβδαίου μῆνας δέκα, Ἄββαρος ἀρχιερεὺς μῆνας τρεῖς, Μύτγονος καὶ Γεράστρατος τοῦ Ἀβδηλίμου δικασταὶ ἔτη ἕξ, ὧν μεταξὺ ἐβασίλευσε Βαλάτορος ἐνιαυτὸν ἕνα. τούτου τελευτήσαντος, ἀποστείλαντες μετεπέμψαντο Μέρβαλον ἐκ τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα. τούτου τελευτήσαντος, μετεπέμψαντο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Εἴρωμον, ὃς ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσιν. ἐπὶ τούτου Κῦρος Περσῶν ἐδυνάστευσεν.

ΙΩΣΗΠΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΑΥΤΩΝ ΑΝΑΓΡΑΦΩΝ.

Οὐκοῦν ὁ σύμπας χρόνος ἔτη πεντηκοντατέσσαρα καὶ τρεῖς μῆνες πρὸς αὐτοῖς, ἑβδόμῳ μὲν γὰρ * περὶ τῆς Ναβουχοδονοσόρου βασιλείας ἤρξατο πολιορκεῖν Τύρον. τεσσαρεσκαιδεκάτῳ δ' ἔτει τῆς Εἰρώμου Κῦρος ὁ Πέρσης τὸ κράτος παρέλαβεν.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΕΝ ΤΕΤΑΡΤΩ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΛΟΓΩ.

Ἱστορεῖ δὲ τὰ περὶ Ἰουδαίων ὅτι ἀληθέστατα καὶ τοῖς τόποις καὶ τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν συμφωνότατα Σαγχουνιάθων ὁ Βηρύτιος, εἰληφὼς τὰ ὑπομνήματα παρὰ Ἱερομβάλου τοῦ ἱερέως θεοῦ τοῦ Ἰευώ, ὃς Ἀβιβάλῳ τῷ βασιλεῖ Βηρυτίων τὴν ἱστορίαν ἀναθεὶς ὑπ' ἐκείνου καὶ τῶν κατ' αὐτὸν ἐξεταστῶν τῆς ἀληθείας παρεδέχθη. οἱ δὲ τούτων χρόνοι καὶ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν πίπτουσι χρόνων, καὶ σχεδὸν τοῖς Μωσέως πλησιάζουσιν, ὡς αἱ τῶν Φοινίκης βασιλέων μηνύουσι διαδοχαί. Σαγχουνιάθων δὲ κατὰ τὴν Φοινίκων διάλεκτον φιλαλήθως τὴν παλαιὰν ἱστορίαν ἐκ τῶν κατὰ πόλιν ὑπομνημάτων καὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγραφῶν συναγαγὼν καὶ συγγράψας, ἐπὶ Σεμιράμεως γέγονε τῆς Ἀσσυρίων βασιλίδος. ἢ πρὸ τῶν Ἰλιακῶν, ἢ κατ' αὐτούς γε τοὺς χρόνους γενέσθαι ἀναγέγραπται. τὰ δὲ τοῦ Σαγχουνιάθωνος εἰς ἑλλάδα γλῶσσαν ἡρμήνευσε Φίλων ὁ Βύβλιος.

ΒΗΡΩΣΣΟΣ ΕΝ ΤΗ ΠΡΩΤΗ ΤΩΝ ΧΑΛΔΑΙΚΩΝ.

Λέγεται δὲ καὶ τοῦ πλοίου ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ πρὸς τῷ ὄρει τῶν Κορδυαίων ἔτι μέρος τι εἶναι, καὶ κομίζειν τινὰς τῆς ἀσφάλτου ἀφαιροῦντας· χρῶνται δὲ μάλιστα οἱ ἄνθρωποι τῷ κομιζομένῳ πρὸς τοὺς ἀποτροπιασμούς.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
ἐν τῇ ἐνενηκοστῇ καὶ ἕκτῃ βίβλῳ.

Ἔστιν ὑπὲρ τὴν Μινυάδα μέγα ὄρος κατὰ τὴν Ἀρμενίαν Βάρις λεγόμενον εἰς ὃ πολλοὺς συμφυγόντας ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ λόγος ἔχει περισωθῆναι, καί τινα ἐπὶ λάρνακος ὀχούμενον ἐπὶ τὴν ἀκρώρειαν ὀκεῖλαι, καὶ τὰ λείψανα τῶν ξύλων

ἐπὶ πολὺ

ἐπὶ πολὺ σωθῆναι. γίνεται δ᾽ αὖ τοῦτο, ὅντινα καὶ Μωϋσῆς ἀνέγραψεν ὁ τῶν Ἰουδαίων νομοθέτης.

ΑΒΥΔΗΝΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΣΣΥΡΙΑΚΟΙΣ.

Μεθ᾽ ὃν ἄλλοι τε ἦρξαν, καὶ Σείσιθρος, ᾧ δὴ Κρόνος προσημαίνει μὲν ἔσεσθαι πλῆθος ὄμβρων Δεσίου πέμπτῃ ἐπὶ δέκα. κελεύει δὲ πᾶν, ὅ, τι γραμμάτων ἦν ἐχόμενον ἐν Ἡλίου πόλει τῇ ἐν Σιππάροισι ἀποκρύψαι. Σείσιθρος δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ποιήσας εὐθέως ἐπὶ Ἀρμενίης ἀνάπλεε, καὶ παραυτίκα μιν κατελάμβανε τὰ ἐκ θεοῦ. Τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ ἐπείτε ὕων ἐκόπασε, μετίει τῶν ὀρνίθων, πεῖραν ποιεύμενος, εἴκου γῆν ἴδοιεν τοῦ ὕδατος ἐκδῦσαν· αἱ δὲ, ἐκδεκομένου σφέας πελάγεος ἀχανέος, ἀπορέουσαι ὅκῃ κατορμίσονται, παρὰ τὸν Σείσιθρον ὀπίσω κομίζονται, καὶ ἐπὶ αὐτῇσι ἕτεραι· ὡς δὲ τῇσι τρίτῃσι ἐντύχεε (ἀπικέατο γὰρ δὴ πηλοῦ καταπλέοι τοὺς ταρσοὺς) θεοί μιν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίζουσι. τὸ δὲ πλοῖον ἐν Ἀρμενίῃ περίαπτα ξύλων ἀλεξιφάρμακα τοῖσι ἐπιχωρίοισι παρείχετο.

ΑΒΥΔΗΝΟϹ. ἐντὶ δ᾽ οἳ λέγουσι τοὺς πρώτους ἐκ γῆς ἀνασχόντας ῥώμῃ τε καὶ μεγέθει χαυνωθέντας, καὶ δὴ θεῶν καταφρονήσαντας ἀμείνονας εἶναι, πύργων τύρσιν ἠλίβατον ἀείρειν, ἵνα νῦν ἡ Βαβυλὼν ἐστιν. ἤδη τε ἆσσον εἶναι τοῦ οὐρανοῦ· καὶ τοὺς ἀνέμους θεοῖσι βωθέοντας ἀνατρέψαι περὶ αὐτοῖσι τὸ μηχάνημα. τοῦ δὴ τὰ ἐρείπια λέγεσθαι Βαβυλῶνα· τέως δὲ ὄντας ὁμογλώσσους ἐκ θεῶν πολυθρόα φωνὴν ἐνείκασθαι. μετὰ δὲ Κρόνῳ καὶ Τιτῆνι συστῆναι πόλεμον. ὁ δὲ τόπος, ἐν ᾧ πύργον ᾠκοδόμησαν, νῦν Βαβυλὼν καλεῖται διὰ τὴν σύγχυσιν τοῦ περὶ τὴν πρώτην διάλεκτον ἐναργοῦς. Ἑβραῖοι γὰρ τὴν σύγχυσιν ΒΑΒΕΛ καλοῦσι.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Καὶ Σύροισι πεζῇ ὁ Νεκὼς συμβαλὼν ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε. Μετὰ δὲ τὴν μάχην Κάδυτιν πόλιν τῆς Συρίης ἐοῦσαν μεγάλην εἷλε. ἐν τῇ δὲ ἐσθῆτι ἔτυχε ταῦτα κατεργασάμενος, ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι, πέμψας ἐς Βραγχίδας τὰς Μιλησίων. Μετὰ δὲ ἑκκαίδεκα ἔτεα τὰ πάντα ἄρξας, τελευτᾷ, τῷ παιδὶ Ψάμμι παραδοὺς τὴν ἀρχήν.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων.

Καὶ Ἐλουλαῖος ὄνομα ἐβασίλευσεν ἔτη τριάκοντα ἕξ. οὗτος ἀποστάντων Κιτταίων ἀναπλεύσας προσηγάγετο αὐτοὺς πάλιν. ἐπὶ τούτοις πέμψας Σαλμανασὰρ ὁ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς ἐπῆλθε Φοινίκην πολεμῶν ἅπασαν. ὅστις σπεισάμενος εἰρήνην μετὰ πάντων ἀνεχώρησεν ὀπίσω. ἀπέστη τε Τυρίων Σιδὼν καὶ Ἄρκη καὶ ἡ Παλαίτυρος, καὶ πολλαὶ ἄλλαι πόλεις, αἳ τῷ τῶν Ἀσσυρίων ἑαυτὰς βασιλεῖ παρέδοσαν. διὸ Τυρίων οὐχ ὑποταγέντων, πάλιν ὁ βασιλεὺς ἐπ᾽ αὐτοὺς ὑπέστρεψε, Φοινίκων συμπληρωσάντων αὐτῷ ναῦς ἑξήκοντα καὶ ἐπικώπους ὀκτακοσίους. αἷς ἐπιπλεύσαντες Τύριοι ναυσὶ δεκαδύο, τῶν νεῶν τῶν ἀντιπάλων διασπαρεισῶν, λαμβάνουσιν αἰχμαλώτους ἄνδρας εἰς πεντακοσίους. ἐπελάθη δὴ πάντων ἐν Τύρῳ τιμὴ διὰ ταῦτα. ἀναζεύξας δ᾽ ὁ τῶν Ἀσσυρίων βασιλεὺς κατέστησε φύλακας

ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ τῶν ὑδραγωγίων, οἳ διακωλύσωσι Τυρίους ἀρύσασθαι. καὶ τοῦτο ἔτεσι πέντε γενόμενον, ἐκαρτέρησαν πίνοντες ἐκ φρεάτων ὀρυκτῶν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ.

ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν ἱστοριῶν.

Μετὰ δὲ ταῦτα πολλῷ χρόνῳ ὕστερον τῶν ἐγχωρίων τις Ἄδαδος ὄνομα πλεῖον ἰσχύσας Δαμασκοῦ τε καὶ τῆς ἄλλης Συρίας, ἔξω Φοινίκης, ἐβασίλευσε. πόλεμον δ' ἐξενέγκας πρὸς Δαβίδην βασιλέα τῆς Ἰουδαίας καὶ πολλαῖς μάχαις κριθεὶς, ὑστάτῃ τε παρὰ τὸν Εὐφράτην, ἐν ᾗ ἡττᾶται, ἄριστος ἔδοξεν εἶναι βασιλέων ῥώμῃ καὶ ἀνδρείᾳ. τελευτήσαντος δ' ἐκείνου, ἀπόγονοι ἐπὶ δέκα γενεὰς ἐβασίλευον, ἑκάστου παρὰ τοῦ πατρὸς ἅμα τῇ ἀρχῇ καὶ τοὔνομα τοῦτο ἐκδεχομένου, ὥσπερ οἱ Πτολεμαῖοι ἐν Αἰγύπτῳ. Μέγιστον δὲ πάντων δυνηθεὶς ὁ τρίτος ἀναμαχέσασθαι βουλόμενος τὴν τοῦ προπάτορος ἧτταν, στρατεύσας ἐπὶ Ἰουδαίους ἐπόρθησε τὴν νῦν Σαμαρεῖτιν καλουμένην.

ΙΟΣΗΠΟΣ ΙΟΥΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗ ΕΝΑΤΗ.

Μέχρι νῦν αὐτός τε ὁ Ἄδερ καὶ Ἀζάηλος ὁ μετ' αὐτὸν ἄρξας ὡς θεοὶ τιμῶνται διὰ τὰς εὐεργεσίας καὶ τῶν ναῶν τὰς οἰκοδομίας, οἷς ἐκόσμησαν τὴν τῶν Δαμασκηνῶν πόλιν. πέμπουσι δ' αὐτοῖς καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπὶ τιμῇ τῶν βασιλέων, καὶ σεμνύνονται τὴν τούτων ἀρχαιότητα, οὐκ εἰδότες, ὅτι νεώτεροί εἰσι, καὶ οὐκ ἔχουσιν αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς ἔτη χίλια καὶ ἑκατόν.

Ο ΑΥΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΔΕΚΑΤΗ.

Μνημονεύει τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως Βαλάδα Βηρωσός.

ΕΚ ΤΩΝ ΟΡΦΑΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΚΡΙΤΟΥ.

Οὐ γάρ κεν τις ἴδοι θνητῶν μερόπων κραίνοντα,
Εἰ μὴ μουνογενής τις ἀπορρὼξ φύλου ἄνωθεν
Χαλδαίων. ἴδρις γὰρ ἔην ἄστροιο πορείης.

ΚΑΙ ΕΤΙ.

Ἀρχὴν αὐτὸς ἔχων ἅμα καὶ μέσον, ἠδὲ τελευτήν,
Ὡς λόγος ἀρχαίων, ὡς ὑδογενὴς διέταξεν
Ἐκ θεόθεν γνώμαισι λαβὼν κατὰ δίπλακα θεσμόν.

ΙΝ

IN FRAGMENTVM

BEROSI BABYLONII SACERDOTIS BELI,

EX LIBRO III RERVM CHALDAICARVM.

HÆ veterum ſcriptorum reliquiæ, tanquam ex naufragio tabellæ in vnum libellum a nobis coniectæ ſunt, ne iterum naufragium facerent: quod quidem hactenus illis contigit, dum apud Ioſephum & Euſebium diſiectæ & neglectæ nemini fidem vtilitatis ſuæ faciebant, præſertim iis, qui in tractatione hiſtoriæ Biblicæ omne externorum ſcriptorum auxilium negligunt. Horum ſiniſtra iudicia ſatis confutantur iſtarum reliquiarum fide, vt conſtare poteſt ei, qui tam accurate eas cum iſtis Notis leget, quam putide ipſi eas aſpernati ſunt. Tantum abeſt, vt eas hiſtoriæ ſacræ inutiles dixerit, vt ſine illis nullam certam Epocham temporis in ſacra Chronologia apprehendi poſſe iudicaturus ſit.

BΗΡΩΣΣΟΣ] Tatianus: Βηρωσσὸς ἀνὴρ Βαβυλώνιος ἱερεὺς τοῦ παρ' αὐτοῖς Βήλου κατ' Ἀλέξανδρον γενόμενος Ἀντιόχῳ τῷ μετ' Σέλευκον τρίτῳ τὴν Χαλδαίων ἱστορίαν ἐν τρισὶ βιβλίοις κατατάξας, &c. Βαβυλωνιακὰ non Χαλδαϊκὰ vocat Athenæus libro XIIII. Elogium Beroſi paucis verbis vide apud Plinium libro VII.

Ναβοπαλλάσαρος] Ptolemæo dicitur Ναβοπολλάσαρος. qui, teſte eodem, ex obſeruationibus Chaldæorum eclipticis, cæpit imperare anno Nabonaſſari 123: vt de eius tempore error nullus interuenire poſſit. Apud Ioſephum libro priore in Appionem Ναβουλάσαρος decurtate legitur: in X autem libro Originum Iudaicarum Ναβουχοδονόσορος inepte. & tamen adeo vetuſtus eſt error, vt etiam agnoſcatur a Ruffino. Sed recte apud Euſebium Ναβοπολλάσαρος. Itaque Beroſus nobis indicauit patrem Nabuchodonoſori, initium autem eius imperij Ptolemæus. Nulla ergo latebra errori ſuper tempore diruti templi a Nabuchodonoſoro. qua in re Chronologi excuſari non poſſunt, præſertim ij, qui ſcriptores vernaculos rerum patriarum verum aliquando dicere potuiſſe diffidunt. Ex hoc barbaro contẽptu nati ſunt illi portentoſi ἀναχρονισμοὶ in illorum Chronicis. Nomen huius Regis ita conceptum fuit נְבוֹ־פּוֹל־נֶצַר pro נְבוֹ־פּוֹל־לְצַל. Nam Chaldæi Nun cum Lamed commutant: vt Nabonidus, Labonitus. Sed de his vide, quæ in ſexto libro diſputamus. Itaque differentia nominis Nabopollaſsari, & filij eius Nabuchodonoſori, ſunt duo monoſyllaba Pul, in Nabopollaſsaro, & Cad in Nabuchodonoſoro. Quamobrem Nabonaſsar ſi in medium ſui recipiat Pul, erit nomen patris Nabuchodonoſori, ſi autem Cad inſeratur, fiet Nabuchodonoſor filius. Nam Nabo-naſsar, & Nabo-laſsar idem eſt.

Ὁ τεταγμένος Σατράπης] An vllum Satrapen Nabopollaſſar pater Nabuchodonoſori Syriæ & Ægypto præfecerit, id vero neque negare, neque præſtare poſſumus. Satis conſtat, Nechao regem Ægypti tributum Iudææ indixiſſe, interfecto Ioſia rege. II Reg. XXIII, 33. cuius rei meminit diſerte Herodotus lib. III. καὶ Σύροισι πεζῇ ὁ Νεκῶς συμβαλὼν ἐν Μαγδόλῳ ἐνίκησε. Sed locum Mageddo vocat ſcriptura, non Magdolum. Syros autem intelligit Iudęos, ſine dubio, qui ita vocabantur etiam a vicinis Phœnicibus. Nam Philo Byblienſis ait eos ἑρμοῦθ vocatos, idque ſignificare Iudæos. Atqui plus ſignificat. Hoc enim nomine συροϊουδαῖοι intelliguntur. nempe אֲרַם יְהוּד. Magdali autem loci meminit Ieremias XLVI, 14, XLIIII, 1. Cum autem Nechao ingenti exercitu fines Babylonię inuaderet, tunc Nabuchodonoſorum miſſum a patre, vt ex Beroſo diſcimus, cum Nechao prælium commiſiſſe, fuſoque Nechao ad locum, qui Carchamis dicitur, in continenti ad partes Palæſtinæ victorem ſe contuliſſe, regem Ioiakim in vincula conieciſſe, Iudæam regno Babyloniæ ſtipendiariam feciſſe. Ierem. XLVI, 2. II Chron. XXXVI, 6. Hæc acciderunt anno Nabopollaſſari XVIII, a Thoth Nabonaſſari 140 : vnde conſurgit annus primus Nabuchodonoſori ab expeditione Syriaca. Ieremiæ XXV, 1. Daniel I, 1. Hæc omnia nō repugnant Beroſi hiſtoriæ, ſi modica interpretatione adiuuentur.

Συστήσας τῷ υἱῷ Ναβουχοδονοσόρῳ] Duæ præcipue cauſſæ huius expeditionis, exercitus Nechao Ægyptij in fines Babyloniæ irruptionem facientis, & defectio Tyri, ſub Rege Ithobalo, vt ex cenſualibus Phœnicum aperiemus.

Συμμίξας δὲ Ναβουχοδονόσορος τῷ ἀποστάτῃ] Proculdubio intelligit prælium a Nabuchodonoſoro cum Rege Nechao commiſſum ad Carchamis ſecundum Euphratem. Satrapen igitur Ægypti vocat : quod Ægyptiis Rex impoſitus eſset a Nabopollaſsaro, a quo poſtea defecerit. Sed de hac re Herodotus nihil monet, quod Sacerdotes AEgyptij id non indicarint.

Ὑπὸ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν] Viuo patre Nabopollaſsaro Regnum filio Nabuchodonoſoro attribuit, nimirum quod filius a patre in Syriam miſsus rex declaratus ab eo, & in ſocietatem regni aſsumptus. Hinc non ſolum Iudæi, ſed & Beroſus attribuunt eius regno annos XLIII. cum tamen triginta dumtaxat ſolus, reliquos tredecim cum patre regnarit. Sed Chaldæi illius annos putauerunt a morte patris, non ab expeditione Syriaca. Daniel II, 1. qui locus male ab interpretibus exponitur.

Ὑπὸ τὴν αὐτοῦ] αὐτῶν Georg. Syncell.

Ἔτη βεβασιλευκότι εἴκοσι ἐννέα.] Recte, non, vt in x Originum Iudaicarum, εἴκοσι ἕν. qui error non ſolum agnoſcitur a Ruffino auctore futiliſſimo, ſed etiam ab Euſebio. Sed facilis fuit lapſus ἓν pro ἐννέα. Quod ſi ἐννέα ſcriptum non fuiſſet, tamen ex Ezekiele non obſcure colligi potuiſſet. Ait enim ſibi oblatam viſionem anno triceſimo. qui annus triceſimus in Chaldæa non poteſt eſſe, niſi regis Chaldæi. Regnabat igitur cum Nabuchodonoſoro. Et proinde erat pater, non alius. Iam nouimus ex hoc fragmento eſſe Nabopollaſſarum. Erat annus XIII ipſius Nabuchodonoſori, vel a Ioiakim in vincula coniecto. Ergo annus tertiusdecimus Nabuchodonoſori eſt triceſimus Nabopollaſſari, id eſt 152 Nabonaſsari, ex Ptolemæo. Et proinde cum attigerit in imperio annum triceſimum, non vtique εἴκοσι ἕν, ſed εἴκοσι ἐννέα legendum, vt diſerte ſcriptum libro priore in Appionem. Ita ex Ezekiele nullo

negotio

negotio hæc menda tolli poterat. Dicit igitur Nabopollaſſarum annos viginti nouem ſolidos imperaſſe; & conſequenter anno triceſimo imperij obiiſſe, quo tempore Ezekieli viſio oſtenſa, & paulo poſt Tyrus a Nabuchodonoſoro expugnata, tertiodecimo anno poſtquam oppugnari cæpta; rege Tyriorum Ithobalo cum Chaldæis bellum gerente. Quis igitur ſatis pro dignitate huius fragmenti vtilitates commendare poſſit? Quam ſtrenue hæc Chronologorum errores confutant! Quam belle cum ſcriptura pariant!

Αἰσθόμενος δὲ οὐ μετ' οὐ πολὺ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν] Accepit nuncium de morte patris Nabopollaſſari, cùm in eo eſſet, vt expugnaret Tyrum, & Regem Tyriorum Ithobalum, qui in Chaldæos rebellauerat, deditionem facere cogeret, anno Nabonaſſari 152 ad finem decurrente, pauculis menſibus poſt Ezekielis viſionem.

Καταστήσας τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον πράγματα] Nechao Rege fugato in continenti vrbem Tyrum obſidione cinxit, quam vix tandem anno tertiodecimo vertente expugnauit, auctoribus Cenſualibus Phœnicum: regem Ioiakim in vincula coniecit; II Chron. XXXVI, 6. Ægyptum inuaſit, Ieremias XLVI, 13. quæ fuit vna ex duabus præcipuis cauſſis huius expeditionis. Sed Herodotus in Ægyptiacis nihil horum meminit.

Καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰουδαίων τε καὶ Φοινίκων] De Phœnicum captiuis recte. Hoc enim accidit anno Nabonaſſari 152: de Iudæis non ita: cum hoc anno 148 antea factum eſset, capto Iechonia. Sed quæ temporibus diſtinguenda erant, ipſe ex auerſione in vnum tempus coniicit.

Καὶ τὴν κατὰ τὴν Αἴγυπτον] Quod prædam & captiuos ex AEgypto egerit, vt hic notatur, perſpicue indicatur Ieremiæ XLVI, 26. quæ Herodotus ignorauit, quia Sacerdotes illi AEgyptij, qui ei ſciſcitanti de rebus AEgyptiacis reſpondebant, ea, quæ ad laudem gentis faciebant, tantum docuerunt, cætera, quæ ad illorum ignauiam, ſeruitutem, & tributa, quæ Chaldæis pendebant, tacuerunt. Atqui ex noſtro Beroſo, & Ieremia conſtat, illos reges AEgyptios precario regnaſse, & Babyloniis vectigales fuiſse. Tamen quæ Ieremias denunciat Apriæ ventura cap. XLIIII, 30, ea omnino fideliter narrat Herodotus, & plane illi cum verbo diuino conuenit.

Τισὶ τῶν φίλων] adminiſtrauit bellum per præfectos, in quibus Nabuzardan.

Διοικούμενα ὑπὸ Χαλδαίων.] Non gentem intelligit, ſed Sapientes & Philoſophos Babyloniæ. Daniel II, 2. Eorum alios ὀρχηνοὺς, alios Βορσιππηνοὺς dictos monuit Strabo, a locis nempe. Alia terminatione eſsent ὀρχαῖοι, & Βορσιππαῖοι. vt Ναζαρηνοὶ, Ναζαραῖοι. ὀρχαῖοι igitur, ſiue ὀρχηνοὶ a loco ארך indubitate. Geneſ. x, 10. Sed Chaldæis videtur fuiſse ארך, vnde ארכיא ὀρχαῖοι, non autem ארך vnde ארכיא ἀρχαῖοι dicendum fuerit. Quin & ὀρχόη, non ἀρχόη, dicitur Ptolemæo.

Ὑπὸ τοῦ βελτίστου αὐτῶν.] Hoc plane oſtendit de Chaldæis Philoſophis, non de gente dictum. Quantum autem gratia & auctoritate poſsent apud Reges & populum, habes Iſaiæ XLVII, 12, 13, 15. Sed & hiſtoria Alexandri docet eorum monitu multa Alexandrum geſſiſſe. Sic cum dicitur Vr Chaldæorum, intellige non nationem, ſed eoſdem Philoſophos, & ſacerdotes. Euſebius ex Eupolemo priſco ſcriptore: δεκάτῃ δὲ γενεᾷ ἐν πόλει τῆς Βαβυλωνίας Καμα-

ρίνης

είνη, ἣν τινας λέγειν πόλιν Οὐρίην, εἶναι δὲ μεθερμηνευομένην Χαλδαίων πόλιν. Manifeſto ait Vrien illam, quam Moſes Vr Chaldæorum vocat, dictam fuiſſe Camarinem: idque eſſe Chaldæorum vrbem. Pro Chaldæis intellige Sacerdotes, aut Philoſophos, qui dicebantur כְּמָרִים Camarim. Atque hoc vult. Et idem Eupolemus de Abrahamo: ὃν δὴ καὶ τὴν ἀστρολογίαν καὶ τὴν Χαλδαϊκὴν εὑρεῖν. Matheſin vocat Χαλδαϊκὴν vt alij. In Sibyllinis ἔσται πόλις κατὰ χθονὸς οὐχάλδοιο. Lege indubitate: ἔσται ἀνὴρ πόλεως αὐτόχθων οὗ Χαλδαίων. De Abrahamo intellige.

Κυριεύσας ἐξ ὁλοκλήρου] κυριολογία. Potitus in ſolidum patrito imperio. Antea enim tantum diuiſum cum patre gerebat.

Συνέταξεν αὐτοῖς ἀποικίας] Et modum agri quoque Iudæis aſſignauit, quem colerent. Ieremiæ XXIX, 5.

Εν τοῖς ἐπιτηδειοτάτοις] Ad flumen Cobar, teſte Ezekiele. Ibi enim aſſignati fuerunt agri deportatis.

Απὸ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου λαφύρων τό, τε Βήλου ἱερὸν] Nam vaſa templi cum Iechonia traducta ſunt Babylonem. II Chron. XXXVI, 10: & in templo Beli collocata; vt antea capto Ioiakim. Ibid. 7. Daniel I, 2.

Τὸ τοῦ Βήλου ἱερὸν] Hoc magnificum Beli templum a Nabuchodonoſoro ex manubiis Syriaci triumphi exornatum, & annis CXX poſt a Xerxe ſolo æquatum, monitu Chaldæorum inſtaurauit Alexander. Auctor, præter alios, Arrianus: ad quod opus fruſtra Iudæos compulit, neque vllis verberibus, aut minis eo adigere potuit. Ioſephus ex Hecatæo: φησὶ γὰρ (Hecatæus) Αλεξάνδρου ποτὲ ἐν Βαβυλῶνι γενομένου, καὶ προελομένου, τὸ τοῦ Βήλου πεπτωκὸς ἱερὸν ἀνακαθῆραι, καὶ πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς στρατιώταις ὁμοίως φέρειν τὸν χοῦν προστάξαντος. μόνους τοὺς Ιουδαίους οὐ προσχεῖν, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ὑπομεῖναι πληγὰς καὶ ζημίας ἀποτῖσαι μεγάλας, ἕως αὐτοῖς συγγνόντα τὸν βασιλέα δοῦναι τὴν ἄδειαν. Vtrum vero intelligat Iudæos, quos Nabuchodonoſor in Babyloniam deportauit, an qui ſtipendia in eius exercitu faciebant, id vero dubitari poteſt. Scimus enim ex Hecatæo, Iudæos ſub Alexandro, & eius ſucceſſoribus militaſſe. quin & ſub Xerxe, ſiquidem Ioſepho credimus, qui id conatur probare ex Chœrilo. Sed in verſibus Chœrili nihil video, quod extorqueat a lectore, vt eos Iudæos credat, de quibus loquitur Chœrilus, præter illa verba, γλῶσσαν μὲν Φοίνισσαν ἀπὸ στομάτων ἀφιέντες. Nam Σόλυμα ὄρη temporibus Chœrili nulla alia fuerunt, præter montana quædam Lyciæ, quorum mentio fiat Iliados VII. Recentiores quidem Solymos Iudæos vocarunt, quod Hieroſolyma compoſitum nomen eſſe crederent ex templo & gente Solymorum. Martialis ad Iudæum, — *Solymis quod natus in ipſis*: & idem de Iudæis: *Sed quæ de Solymis venit peruſtis.* Sed vetuſtiores, vt diximus, non videntur alibi Solymos præterquam in Lycia agnoſcere. Rurſus Chœrilus vocat eam gentem τροχοκουράδας. At in lege diſtricte vetatur περιτροχαλῶς κείρεσθαι. Leuitico XIX, 27. Quare vt negare non audemus de Iudæis illos verſus Chœrili accipiendos, ita merito dubitari poteſt.

Περιχαρισάμενος καὶ * ἀναγκάσας] In decimo Originum Iudaicarum legitur: καὶ ἕτερα χρησάμενος, καὶ ἀναγκάσας. Vtrobique corruptus locus. Neque hilum hic nos iuuat Ruffinus: niſi quod pro χρησάμενος, legendum χαρισάμενος ex ipſo apparet. Suſpicor ἀναγκάσας pro ἀνακαινίσας poſitum. Vetuſtiſſimum eſt mendum, vt omnia alia, quæ apud Ioſephum. Suſpicioni meæ fauet Ruffinus, qui *reparauit* vertit. Sed libro priore in Appionem vertit *cogitans*.

περιχα-

Παραδεισάμενος) προσκαταχρησάμενος. Georg. Syncell.

Περιεβάλετο τρεῖς μὲν ἔνδον τῆς πόλεως) Abydenus & hæc & alia opera præterea recenſet ἐν τῇ Ἀσσυριακῶν γραφῇ: Ναβουχοδονόσορος δὲ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, Βαβυλῶνα μὲν ἐτείχισε τριπλῷ περιβόλῳ ἐν πεντεκαίδεκα ἡμέρῃσι, τόντε Ἀρμακάλην ποταμὸν ἐξήγαγεν ἐόντα κέρας Εὐφρήτεω, τόντε Ἀκράκανον. ὑπὲρ δὲ τῆς Σιππαρηνῶν πόλιος λάκκον ὀρυξάμενος περίμετρον μὲν τεσσαράκοντα παρασαγγέων, βάθος δὲ ὀργυιέων εἴκοσι, πύλας ἐπέστησε τὰς ἀνοίγοντες ἄρδεσκον τὸ πεδίον. Καλέουσι δὲ αὐτὰς ἐχετογνώμονας. ἐπετείχισε δὲ καὶ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης τὴν ἐπίκλυσιν, καὶ Τερηδόνα πόλιν ἔκτισε κατὰ τὰς Ἀράβων ἐσβολάς, τάτε βασιλήια δένδρεσι ἤσκησε, κρεμαστοὺς παραδείσους ὀνομάσας. Hæc ad verbum pene interpretantur Beroſiana. In his Ἀρμακάλης ποταμὸς dicitur, qui Armalcar Plinio: ſed vtrobique male pro Neharmalca. Neharmalca non eſt Cobar Ezekielis. Sed Cobar hodie dicitur Cabur: eiuſque caput eſt ad ciuitatem Meredin, cuius aqua, quanquam rubra, potui optima. Præterea in his mentio τῆς Σιππαρηνῶν πόλεως. Scio Σίπφαρα in Meſopotamia poni à Ptolemæo. Sed hæc ſunt in Babylonia.

Αὐτῆς πλίνθου) αὐτῆς τῆς πλίνθου. Georg.

Καὶ τειχίσας ἀξιολόγως τὴν πόλιν) Daniel IIII, 27. Non ergo illam Semiramis conſtruxit totam. Ioſephus de Beroſo: ταῦτα μὲν οὗτος ἱστόρησε περὶ τοῦ προειρημένου βασιλέως καὶ πολλὰ πρὸς τούτοις ἐν τῇ τρίτῃ τῶν Χαλδαϊκῶν, ἐν ᾗ μέμφεται τοῖς Ἑλληνικοῖς συγγραφεῦσιν ὡς μάτην οἰομένοις ὑπὸ Σεμιράμιδος τῆς Ἀσσυρίας κτισθῆναι τὴν Βαβυλῶνα καὶ τὰ θαυμάσια κατασκευασθῆναι.

Ἕτερα βασιλήια) Meminit Daniel dicto loco IIII, 27.

Υπεραίροντα) ὑπὲρ ὧν τὸ μὲν, Georg.

Μακρά) μικρόν. Georg.

Ἀναλήμματα λίθινα) Q. Curtius hæc omnia interpretatur: *Super arcem vulgatum Græcorum fabulis miraculum, penſiles horti ſunt, ſummam murorum altitudinem æquantes, multarumque arborum vmbra & proceritate amœni. Saxeæ pilæ, quæ totum onus ſuſtinent, inſtructæ ſunt. Super pilas lapide quadrato ſolum ſtratum eſt patiens terræ, quam altam iniiciunt, & humoris, quo rigant: adeoque validas ſuſtinent arborum moles, vt ſtipites earum* VIII *cubitorum ſpatium craßitudine æquent, in* L *pedum altitudinem emineant, & frugiferæ æque ſint, ac ſi terra ſua alerentur. Et cum vetuſtas non opera ſolum manu facta, ſed etiam ipſam naturam paulatim exedendo perimat, hæc moles, quæ tot arborum radicibus premitur, tantique nemoris pondere onerata eſt, inuiolata durat. Quippe* XX *lati parietes ſuſtinent* XI *pedũ interuallo diſtantes, vt procul viſentibus ſiluæ montibus ſuis imminere videantur. Syriæ Regem Babyloniæ regnantem hoc opus eſſe molitum, memoriæ proditum eſt, amore coniugis victum, quæ deſiderio nemorum ſiluarumque, in campeſtribus locis virum compulit Naturæ genium amœnitate huius operis imitari.* Hæc ille. Regem Syriæ pro Aſſyriæ, & Aſſyriæ pro Babyloniæ dixit, vt & II Chron. XXXIII, 11. & Iſaiæ XIIII, 25. Vide Strabonem initio lib. XVI. Sed & de hortis penſilibus idem Strabo: καὶ ὁ κρεμαστὸς κῆπος ἔχων ἐν τετραγώνῳ σχήματι ἑκάστην πλευρὰν τεττάρων πλέθρων. συνέχεται δὲ ψαλιδώμασι καμαρωτοῖς ἐπὶ πεττῶν ἱδρυμένοις κυβοειδῶν ἄλλοις ἐπ' ἄλλοις. οἱ δὲ πεττοὶ κοῖλοι πλήρεις γῆς, ὥστε δέξασθαι φυτὰ δένδρων τῶν μεγίστων ἐξ ὀπτῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου κατεσκευασμένοι, καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ ψαλίδες, καὶ τὰ καμαρωτά. Vide reliqua: quæ omnino diſſimillima ſunt Curtianis, imo diuerſa omnino. πεττοὶ κυβοειδεῖς poterant eſſe taxilli, quos vocat Vitruuius, qui ſupponebantur pyramidibus, pilis, & ingentibus molibus, vt firmius inſiſterent. Eiuſmodi taxilli ingentes ænei ſubſtrati erant obeliſco illi, quem Xyſtus Pont. Max. annis ſuperioribus mirabili molitione

operum in alium locum tranſtulit. Sed ſi taxillos ſuppoſitos dicimus concameratis fornicibus ſuſtinendis, vt velle videtur Strabo; quare dicit eos plenos terræ & arborum conſitarum fuiſſe? Obſcuriſſimus locus mihi quidem, non fortaſſe peritis. Similem locum in volumine Eſter non capio, capite primo: ἐπὶ κύβοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς. Nam cui rei illi κῦβοι ſuppoſiti ſint, non video: & longe aliter habet Hebraiſmus. Nobis quoque ſatis conſtat, doctiſſimum interpretem Vitruuij non intellexiſſe, quid eſſent taxilli apud illum ſcriptorem. De hortis penſilibus ſimilia Curtio ſcribit Diodorus.

Διὰ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ) Nitocris hæc dicitur Herodoto, magni animi mulier, quæ videtur clauum tenuiſſe, & omne regnum adminiſtraſſe, viro dementato, & inter beſtias degente: neque ſolum vltimis temporibus viri, ſed & regnante Euilmerodacho filio, & Balſaſaro nepote. Neque vero dubito, quin ea ipſa ſit, cuius mentio Danielis v, 10. quod ex commate ſequenti clarius demonſtratur. Cum autem Beroſus dicat eam nutritam fuiſſe in Mediæ montanis, intelligimus non nutritam ſolum, ſed etiam natam, & filiam Alyattis fuiſſe, ſi quis locus coniecturæ. Cuius enim alius, qui quidem poſſet ſocer eſſe Nabuchodonoſori? Nam ipſe Nabuchodonoſorus Alyatten cum Cyaxare reconciliauit anno ſecundo Olympiadis quadrageſimæ nonæ, periodi autem Iulianæ 4131, 601 ab Ilij excidio, non 604, vt vult Solinus, qui erat viceſimus ſeptimus Nabuchodonoſori ab expeditione Syriaca, quintusdecimus ab exceſſu Nabopollaſſari, Kalendis Octobris, quum Solis defectu dies in noctem vertiſſet, teſte Herodoto. Sane ob affinitatem, quæ Nabuchodonoſoro cum Cyaxare Medo intercedebat, videtur Nabuchodonoſor ſocerum, cum Lydo reconciliaſſe, non facturus, niſi tam iuſta cauſſa interceſſiſſet.

Τῆς ὀρείας διαθέσεως) Recte, non τῆς οἰκείας, vt legitur decimo Originum Iudaicarum.

Μετὰ τὸ ἄρξασθαι τοῦ προειρημένου τείχους) Inchoatum opus ergo reliquit. Sed abſoluit vxor eius Nitocris. Ac propterea totum hoc opus Nitocridi attribuit Herodotus, nimirum quæ abſoluit, non autem Nabuchodonoſoro, qui inchoauit. Vide Herodotum libro primo. Nam valde huc faciunt, & præterea digna, quæ non negligantur. Illa Heroina non minor fuit Semiramide, vt plane diſcere potes ex patre hiſtoriæ Herodoto, vt poſſit dici a Semiramide Babylonem inchoatam, a Nitocride abſolutam.

Βεβασιλευκὼς ἔτη τεσσαράκοντα τρία)Tredecim annis fere cum patre regnauit in expeditione Syriaca, reliquos triginta & vnum ſolus in Babylonia. Moritur anno 183 Nabonaſſari, triceſimo ſexto a capto Iechonia: eodemque anno ad finem vergente, nempe duodecimo menſe, Evvilmerodach Iechoniam e carcere eductum in amicis ſuis habuit, anno triceſimo ſeptimo ineunte a captiuitate ipſius Iechoniæ, qui erat 184 iniens a Thoth Nabonaſſari. Quæ omnia mirifice conueniunt cum ſacra ſcriptura, vt de reliquis tuto fides Beroſo haberi poſſit. Cur enim non habeatur, cum ex ſe nihil, ſed ex annalibus Babyloniis omnia depromſerit?

Νηριγλισσόορος ἐβασίλευσεν ἔτη τέσσαρα) Cuius initium anno Nabonaſſari 185. Cæterum in his Regibus plane hallucinatur Ioſephus lib. x. Originum Iudaicarum, tam in annis imperij ſingulorum, quam in eorum genere deducendo.

Λαβοροσοάρ-

Λαβοροσοάρχοδος] Nepos Nabuchodonoſori ex filia, vltimus Rex proſapiæ Nabopollaſſari. Et Balſaſar Danieli eſt nepos Nabuchodonoſori (Daniel. v, 11.) vltimus Rex proſapiæ Nabopollaſſari. Ergo Laboroſoarchodos eſt Balſaſar. Neque vero de eo dubitare poteſt, niſi cui Sol non lucet in meridie, cuiuſmodi multorum hoc ſæculum fertile. Iſtud nomen eſt inuerſum nominis Nabuchodonoſori, per metatheſin ſyllabæ Chad נְבוֹ־כַד־רֶצַּר Ναβουχοδονόσορος לְבוֹ־רֶצַּר־כַד Λαβοροσοάρχοδος. Nam Labo pro Nabo dicebant. Νηριγλίσσορος autem eſt נֵרְגַל־לֶצַּר. Prius membrum eſt nomen idoli. II Regum XVII, 30. Poſterius eſt idem cum נֶצַּר, per commutationem Nun cum Lamed, vt toties monuimus; quod & poſterius eſt in Nabopollaſſar. נְבוֹ־פּוֹל־לֶצַּר, & in Nabolaſſar, quod eſt idem cum Nabonaſſar.

Μῆνας ἐννέα] Sub patre regnauit annos quatuor, ſolus menſes nouem. Itaque a Daniele anni, qui attribuuntur patri a Beroſo, imputantur ipſi Balſaſaro. Nam ne vllum deſiderium Evvilmerodachi relinqueretur propter memoriam Nabuchodonoſori, videtur Nerigliſſares ſe pro tutore filij in regno geſſiſſe, non pro rege, idque etiam propter reginam Nitocrin, cuius magnam potentiam reuerebatur.

Ἀπετυμπανίσθη] id eſt, ἀνῃρέθη. Iuſtin. ex Daniele VII. 11. καὶ ἀπετυμπανίσθη τὸ θηρίον, pro quo in hodierna verſione ἀνῃρέθη. Pag. Iuſt. 191. 52. ἀπετυμπανίσθη, ἀπέθανε βιαίῳ μόρῳ, vt infra ait Abydenus ex Megaſthene. Heſych. ἀπετυμπάνισαν, ξύλῳ ἀνῄρηκασι. τύμπανα, bacula, Suidas, quem vide. vulgo *Maſſacrer.* Interfectus autem fuit nocte in conuiuio, in ſumma ſecuritate, a conuiuis ipſis, quorum ſignifer Darius Medes cognominatus poſtea Nabonidus. Sequentia in Abydeno, præter Danielem, hæc probant.

Ἐπισυστάσεως] Ita correximus. & ita in Euſebio reperimus. In Ioſepho eſt ἐπιστάσεως, quæ menda agnoſcitur ab interprete. Nam vertit *gente.* Quare, neſcio. Apparet tamen non legiſſe ἐπισυστάσεως. ex eadem coniuratione dicit fuiſſe hunc Nabonidum, quem ego non ſolum ſigniferum, ſed & auctorem conſpirationis dico ex ſequentibus, & Abydeno.

Ναβοννήδῳ] נְבוֹ־נִיט Ναβόνιδος Beroſo, לְבוֹ־נִיט Λαβύνητος Herodoto. De commutatione Nun cum Lamed ſatis antea dictum. Duos tamen Labynitos facit Herodotus, quorum ſuperior idem cum Nabuchodonoſoro Nitocridis marito, non autem huius Nabonidi patre, vt perperam cenſet Herodotus. Nam iſte Nabonidus ex priuato in regnum aſſumptus a popularibus coniurationis. Non igitur fuit eius filius, imo ne προσήκων οἱ quidem, vt recte Megaſthenes apud Abydenum. Erat enim oriundus a Medis, vtpote Xerxis Medi filius, Babylone natus, cognomine Medus vel Medes, ob patrem. Capeſſiuit regnum anno Nabonaſſari 190. quo anno Daniel dicit, cum in manibus volumen Ieremiæ haberet, inter legendum ſe incidiſſe in eum locum, in quo fit mentio ſeptuageſimi anni : vnde inceſſit ei dolor ex longinquitate deportationis. Adhuc enim 32 ſupererant ad tempus a Propheta definitum. Hoc enim plane volunt illa verba בִּינֹתִי בַּסְּפָרִים *Intellexi inter legendum.* Qui inde diuinant eum fuiſſe annum ſeptuageſimum captiuitatis, eodem modo dixerint eundem fuiſſe primum hebdomadum. Eadem enim eſt ratio. Si primus annus Darij Medi ideo eſt annus ſoluendæ captiuitatis, quod in eo fiat mentio ſoluendæ captiuitatis, vtique & idem fuerit primus hebdomadum, quod eadem opera

mentio fiat hebdomadum. Ita interpretes præ imperitia & odio literarum, quas profanas vocant, ſcripturam tanquam pilam habent, vt Prophetæ nihil velle videantur, niſi quod iſtis interpretibus in mentem venerit. Ergo *intellexi inter legendum*, eodem iure potuit dicere Daniel primo anno Iechoniæ capti, quo primo anno Darij Medi, qui erat triceſimus nonus capti Iechoniæ, & proinde ipſorum ſeptuaginta.

Κοινῆ τὴν βασιλείαν περιέθηκαν] Id quoque ad verbum Daniel אֲשֶׁר הָמְלַךְ עַל מַלְכוּת כַּשְׂדִּים ᾧ τινὶ περιέθηκαν τὴν βασιλείαν τῶν Χαλδαίων, *quem conſtituerunt regem Chaldæorum.* Sed Hebraiſmus ſonat ὃς ἐβασιλεύθη ἐπὶ τῆς βασιλείας Χαλδαίων, *qui rex factus eſt ſuper regnum Chaldæorum.* Itaque his conuenienter alibi dicit וְדָרְיָוֶשׁ מָדָיָא קַבֵּל מַלְכוּתָא. *Et Darius Medus traditum regnum accepit.* Nam illud verbum quo vtitur Daniel, nunquam aliter vſurpatur, niſi in acceptione rei ab alio traditæ, & plus eſt, quam Græcorum παρέλαβε τὴν βασιλείαν. Nam παραλαβεῖν τὴν βασιλείαν poteſt etiam, qui vi regnum inuadit. At non ita de verbo קבל dici poteſt. Igitur iſte Nabonidus creatur rex poſt ſtirpem Nabuchodonoſori ſublatam. Apud Danielem quoque ſtirpe Nabuchodonoſori ſublata Darius Medes creatur rex. Rurſus Nabonidus vocatur Medes a Megaſthene, & is quoque, qui creatus eſt Rex apud Danielem, cognominatur Medes. Et tamen adhuc pertinaciæ ſatis non eſt acceptum, Nabonidum eſſe Medum. Quare? Quia nollent a nobis dictum. Alius fidem meruiſſet. A nobis idem exſpectari inuidia non ſinit. quemadmodum illa nunquam credita Teucris τὸ μὲν ἀληθῆ θεσπίζειν ἐδωρήθη, τὸ δὲ πιστεύεσθαι ἀφῃρέθη.

Ἐπὶ τούτου τὰ περὶ τὸν ποταμὸν τείχη] Atqui Herodotus hoc omne Reginæ Nitocridi attribuit. Vide locum.

Ἐν τῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ἔτει] Anno Nabonaſſari 206, qui erat XIX Cyri, annis vndecim ante relaxatam captiuitatem: quod contigit anno Nabonaſſari 217, qui erat ſeptuageſimus a capto Iechonia, & proinde ſeptuageſimus ab Ieremia prædictus cap. XXIX, 10. Tunc enim omnino ſeptuaginta anni completi fuerunt Babyloni ex vaticinio Ieremiæ. hoc eſt, imperium ereptum eſt Chaldæis, & ad Cyrum traductum. Inde enim incipit primus annus imperij Perſarum Babylonici. Nam victo Nabonido non ſtatim potitum fuiſſe Babylone teſtis Herodotus, qui dicit ciues poſt cladem illam & fugam Labyniti, comportatis in vrbem multorum annorum cibariis obſidionem exſpectaſſe. Quare poſt multum temporis vix tandem Babylone potitus, ad Nabonidum intra Borſippi munimenta ſeſe continentem oppugnandum contendit: quo deditionem faciente, ad reliqua Babyloniæ debellanda non minore temporis ſpatio, quam labore illi opus fuit. Hæc ex Herodoto, Beroſo & aliis collegimus. Itaque vere tunc completi fuerunt ſeptuaginta anni Babyloni, cum victor Cyrus Babylonem regreſſus eſt. Ex quo tempore nouam æram illi Chaldæi inſtituerunt totius Aſiæ triumphatori. Vnde merito dicit: *Deus cæli dedit mihi omnia regna terræ.* Hoc non competit anno primo Olympiadis LV, quo tempore vix Perſidos totius rex erat, & Medi late imperitabant, qui erat trigeſimus annus a capto Iechonia. Qui hoc anno finiunt tempus captiuitatis, nihil aliud quam

quam imperitiam ſuam profitentur, qui regem totius Aſiæ faciunt, qui vix mordicus Perſidem λευρὰν καὶ τραχεῖαν retinebat. Sed facile fuit illis Cyrum puncto temporis totius Aſiæ Dominum conſtituere, qui Darium Medum hominem priuatum, etiam ipſo Daniele teſte, & Xerxis Medi hominis priuati filium, regem Medorum & Regis Medorum filium ſomniant tunc, cum nullus eſſet Rex in Media, præter Cyrum.

Καταστρεψάμενος τὴν λοιπὴν Ἀσίαν πᾶσαν) Intellige Lydos, & minorem omnem Aſiam. Nam profecto nondum tota Aſſyria, & reliquo Babyloniæ imperio, ad Indum vſque flumen, potiebatur. Hoc enim Nabonido victo contigit. Itaque veriſſime Herodotus: Κῦρος δὲ ἐπεί τε τὰ πάντα τῆς ἠπείρου ὑποχείρια ἐποιήσατο, Ἀσσυρίοισι ἐπετίθετο. Nomine τῆς ἠπείρου minorem Aſiam manifeſto intelligit.

Ἀπαντήσας μετὰ τῆς δυνάμεως καὶ παραταξάμενος) Herodotus CLX annis plus minus ante Beroſum de hac pugna ſcribit ita, vt a Chaldæis acceperat, cum eſſet Babylone: οὗτος (Κῦρος) ἤλαυνε ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα. οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἐκστρατευσάμενοι ἔμενον αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ἐλαύνων ἀγχοῦ τῆς πόλιος, συνέβαλόν τε οἱ Βαβυλώνιοι, καὶ ἑσσωθέντες τῇ μάχῃ κατειλήθησαν ἐς τὸ ἄστυ. Plane hæc ad verbum vt Ieremias LI, 30. *Robuſti Babylonis ceſſarunt præliari: remanſerunt in locis munitis: Obſtupefacta eſt vis eorum.* In loca munita regem cum aliquot ſuorum procerum ſeſe recepiſſe ait. Et infra, Regem procul ab vrbe fuiſſe dicetur, quando vrbs a Cyro capta. At paulo ante prædixit ſub Cyro hoc venturum, commate 20. *Tu es malleus meus ad diſſipandum inſtrumenta belli.* De Cyro manifeſte loquitur. Lege reliqua, & compara cum initio cap. XLV, & fine XLIIII Iſaiæ. Non enim de Babyloniis hæc intelligenda apud Ieremiam, vt ſtulti Iudæi putant: quæ ſatis refelluntur iis, quæ ſequuntur. Cur Iudæi putarent hic agi de Babylone a Dario Medo capienda, quæ nugæ ſunt meræ, cauſſa fuit comma 28. *Expedite in eam reges Mediæ.* & comma 11. *Deus ſuſcitauit ſpiritum Regum Mediæ.* Et quidem duos reges innui putant, Cyrum, & Darium Medem. Sed commate 20 de vno rege tantum loquitur. Et hic pluralis numerus ponitur more Hebræorum pro ſingulari, & Medorum nomine totum imperium Cyri comprehenditur. & ita accipiendum Iſaiæ XIII, 17. Quod XXI, 2 melius exprimitur, vbi Elam, id eſt, Perſis, & Media ſimul coniunguntur. Igitur Rege Nabonido intra arcem Borſippenam incluſo, capta eſt magno labore a Cyro Babylon, vt perſpicue Herodotus narrat: & ita verum eſt, vt pertinacibus indicatur ſilentium ab Ieremia Commate 31. *Curſor occurret Curſori, nuncius occurret nuncio ad narrandum Regi Babylonis, vrbem eius captam eſſe ab (omni) extremitate.* Curſores intelligit τοὺς ἀγγάρους, de quibus Herodotus. Vox eſt Perſica אנגר. vnde אגרת pro אִנְגֶּרֶת *epiſtola.* Inde etiam proculdubio Græcorum ἄγγελος. Cum igitur dicat Propheta Curſores & Angaros Regi miſſos ad nunciandum caſum Vrbis captæ, ergo ipſe Rex non ſolum in vrbe non erat, ſed & longiſſime ab vrbe, vtpote in locis munitis Borſipporum, vt dictum eſt Commate 30. Quomodo ergo poteſt eſſe Balſaſar, quem conſtat inter epulas in Regia Babylonis occiſum? Quid hic dicent æmuli non noſtri tantum, ſed veritatis? An dicent Prophetam vana vaticinatum? Quid his potuit clarius dici? Nonne idem Propheta, per Spiritum Sanctum prædicit, quod hiſtoricus præſtantiſſimus ex fide publicorum Tabulariorum retulit?

 Cædem

Cædem & ſtragem horrendam Babyloniorum, quam tacuit Herodotus, vide ibidem. Sed quid dicam de illis verbis Herodoti? τὸν γὰρ ποταμὸν διώρυχι ἐσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην ἐοῦσαν ἕλος, τὸ ἀρχαῖον ῥέεθρον διαβατὸν εἶναι ἐποίησε ὑπονοστήσαντος τοῦ ποταμοῦ. An non eadem canit Vates, commate 32? τὰ διαβατὰ κατελήφθη, καὶ τὰ ἕλη κατέφλεξαν πυρί. Quid enim ſignificantius potuit dici, quam ſtagna, quæ vix exhauriri poſſe videbantur, ita deſiccata, vt igne exuſta videri poſſint? Atqui Babylonij, iis, quibus contra vim hoſtium egregie munitos ſeſe exiſtimabant, flumine, & ſtagnis, iis, inquam, capti ſunt. Rurſus Commatibus 39, 57 mentio fit epularum & feſti, quod celebrabant quo tempore Cyrus vrbem cæpit, teſte Herodoto. quod ſane longe differt, re, cauſſa, & tempore ab epulo, quo proceres excepit Balſaſarus nepos Nabuchodonoſori. Neque ſolum Feſti illius meminit Propheta, cui operantes capti ſunt Babylonij, ſed etiam Idoli, cui ſolenne illud dicatum. Nam Sac, ſiue Seſac Dea apud Babylonios colebatur, cui quinque dies in omni licentia tranſigebantur, quæ dies ab ipſa Dea Σακέαι ἡμέραι vocabantur, inſtar Saturnalium Romanorum, quo nullum feſtum licentioſius. Nam apud vtramque nationem ſeruis in luxum ſolutis nihil reliquum fiebat diſſolutæ laſciuiæ. Celebrabantur igitur Σακέαι ἡμέραι à ſexta decima Loi Chaldaici, id eſt, Elul Iudaici, ad finem viceſimæ eiuſdem menſis. Athenæus lib. XIIII: Βηρωσὸς δὲ ἐν πρώτῳ Βαβυλωνιακῶν, τῷ Λώῳ, φησὶ, μηνὶ ἑκκαιδεκάτῃ ἄγεσθαι ἑορτὴν Σακέας προσαγορευομένην ἐν Βαβυλῶνι ἐπὶ ἡμέρας πέντε, ἐν αἷς ἔθος εἶναι ἄρχεσθαι τοὺς δεσπότας ὑπὸ τῶν οἰκετῶν, ἀφηγεῖσθαι τε τῆς οἰκίας ἕνα αὐτῶν ἐνδεδυκότα στολὴν ὁμοίαν τῇ βασιλικῇ. ὃν καλεῖσθαι Ζωγάνην. (מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ .i. סְגַן secundus a rege, vt in prophetarum ſcriptis vocantur Ioſephus, Daniel, & Mordochai.) Μνημονεύει τῆς ἑορτῆς καὶ Κτησίας ἐν δευτέρῳ Περσικῶν. Addit igitur Propheta: *Quomodo capta eſt Seſac?* nempe captam dicit, quod eius feſto vrbs capta, dum Σακέαι ἡμέραι celebrantur. Sic cap. L, 2. *Babylon capta eſt, Bel confuſus, Merodach contritus.* Nam capta vrbe, & idola quoque capiuntur Bel, & Merodach. Itaque Babylon capta diebus æſtiuis. Sed annus ignoratur à nobis. Quod autem dicitur commate 63, & 64 ita deſolatum iri Babylonē, vt nullus in ea habitator ſuperſit, plane nobis ignotum eſt: cui ſimile, quod refertur commate 37, & multis annis antea fere totidem verbis ab Iſaia prædictum XIII, 21. (Idem de Tyro dictum ab Ezekiele alibi, profitemur nos ignorare.) cum conſtet etiam temporibus Iuliani integra adhuc mœnia Babylonis ſuperfuiſſe, quanquam maiori ex parte habitatoribus exhauſta, & id quidem non belli vi, ſed vicinitate ingentis vrbis Seleuciæ. Deus opt. max. & miſericors ſuſtinuit vindictam Niniue denunciatam ab Iona, vt ſæpe neceſſe non ſit accidere, quæ per Prophetas ſuos intentauit, occulta quadam miſericordiæ ſuæ inexhauſtæ diſpenſatione. Sed non ſemper diſtringit in vltionem gladium ſuum, quem in terrorem potius noſtrum & emendationem, quam in excidium intentat.

Συνεκλείσθη εἰς τὴν Βορσιππηνῶν) Ieremias LI, 30.

Κῦρος δὲ Βαβυλῶνα καταλαβόμενος) Non ſtatim victo Nabonido, cæpit, vt patet ex Herodoto. Nam commeatu multo in vrbem importato, obſidionem ciues expectarunt. Victus eſt Nabonidus anno Nabonaſſari 206. Verum autem captæ Babylonis tempus ideo neſcimus, quia duratio obſidionis nobis incomperta. Quod autem multum temporis durauerit, & ratio docet, & Herodotus: Κῦρος δὲ, inquit, ἀπορίῃσί τε ἐνείχετο, ἅτε χρόνου τε ἐγγινομένου συχνοῦ, &c.

Τὰ ἔξω τῆς πόλεως τείχη κατασκάψας. Errat ergo Herodotus, qui libro III ſcribit in fine:

in fine: Δαρεῖος δὲ ἐπείτε ἐκράτησε τῶν Βαβυλονίων, τοῦτο μὲν σφέων τὸ τεῖχος περιεῖλε, καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε. τὸ γὰρ πρότερον ἑλὼν Κῦρος τὴν Βαβυλῶνα ἐποίησε τούτων οὐδέτερον., &c. Sed ego Beroſum ſequor.

Ἐπὶ Βόρσιππον) Straboni τὰ Βόρσιππα. Τὰ δὲ Βόρσιππα ἱερὰ πόλις ἐστὶν Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος. Vnde Βορσιππηνοὶ Genethliaci: de quibus ſupra.

Ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβοννίδον) Aliquod non exiguum interuallum inter prælium commiſſum cum Nabonido, & eius deditionem interfuiſſe, iam ſupra docuimus ex Herodoto. Quare tempus deditionis deſignare non poſſumus.

Κατέστρεψε τὸν βίον) Victus fuit a Cyro annos natus LXXIX. Reliquum tempus aſſequi non poſſumus. Anno Nabonaſſari 190 ipſe erat annorum LXII, teſte Daniele. Igitur admodum ſenex deceſſit, vt eius longæuæ ætatis ætatis rationem habuiſſe videatur Cyrus: cui humanitati fortaſſis locus non fuiſſet in homine iuniore.

ATQVE hæ ſunt ex Chaldaicis Beroſi reliquiæ beneficio Ioſephi nobis conſeruatæ. Illis debemus, quod Nabopollaſſarum patrem Nabuchodonoſori fuiſſe ſcimus, & præterea tertium decimum annum Nabuchodonoſori triceſimum eſſe Nabopollaſſari. Neque hoc ſat erat, niſi initium Nabopollaſſari nobis ex Ptolemæo compertum eſſet. Ita Exodi epocham, & tempus excidij Ieroſolymorum deprehendimus. Quantum ratio Chronologos noſtros fugiat, qui alias epochas commenti ſunt, potes ex iſtis colligere. Nunc ad reliqua Fragmenta pergamus.

Ἀβυδηνός) Iſte ſcripſit Aſſyriaca. In præſentia nihil nobis de eius ſæculo ſuccurrit. Studioſi inuenient.

Μεγασθένης δέ φησι) Nempe ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Ἰνδικῶν, quorum etiam meminerunt Cicero, Athenæus, & Arrianus, quæ ſcripſit annis circiter quinquaginta ante Beroſum, ſub finem Alexandri Magni, toto Oriente perluſtrato. Vſus eſt familiariter Satrapa Arachoſiorum Sibyrtio. Plinius, Arrianus, alij eius meminere. De hoc loco Megaſthenis Ioſephus x. Orig. Iudaic. Μεγασθένης δὲ ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν Ἰνδικῶν μνημονεύει αὐτῶν, δι' ἧς ἀποφαίνειν πειρᾶται τοῦτον τὸν βασιλέα τῇ ἀνδρείᾳ καὶ τῷ μεγέθει τῶν πράξεων ὑπερβεβηκότα τὸν Ἡρακλέα. Καταστρέψασθαι γὰρ αὐτὸν φησι Λιβύης τὴν πόλιν, καὶ Ἰβηρίαν. Legendum eſt πολλὴν, vt & mediocriter Græce perito paret: & ita in priore in Appionem legitur. Ruffinus tamen retinuit mendam. Nam hic πόλιν legit, & in priore in Appionem πολλήν: vt ex his videant ſtudioſi mendas etiam vetuſtiſſimas in priſcis ſcriptoribus extare. Neque vero vllus error in his Fragmentis eſt, qui non a Ruffino agnoſcatur.

Ἐπί τε Λιβύην καὶ Ἰβηρίην) In AEgyptum expeditionem feciſſe diſerte conſtat ex XXIX, 18 Ezekielis. Inde in Libyam tranſiſſe non inuiti credimus. Sed de Iberia dubitamus, niſi ſit Iberia ad partes Euxini Ponti. quod quidem ſequentia probant, in quibus dicitur deuictarum nationum colonias ad dexteriora Ponti deportatas.

Ὡς ἀναβὰς ἐπὶ τὰ βασιλήϊα κατασχεθείη θεῷ ὅτεῳ δή) Certe adumbrat hiſtoriam cap. IIII, 26 Daniel. quam non aſſequitur ſiue culpa Chaldæorum, a quibus accepit, ſiue ſua. Nam & ibi dicitur eum fuiſſe in Regia ſua, cum mente alienatus eſt, quod hic molliore interpretatione dicitur κατασχεθῆναι θεῷ ὅτεῳ δή. Quare

præclaræ ſunt iſtæ reliquiæ.

Βῆλτις) Si Βῆλος eſt Iupiter, ergo Βῆλτις erit Iuno. Putauimus eſſe prius membrum cognominis Danielis בֵּלְטְשַׁאצַּר. Sed ט eſt radicalis, at ταῦ in Βῆλτις eſt παραγωγικόν. Itaque Βῆλτις non eſt prius membrum cognominis Danielis. Rurſus Daniel ipſe cap. IIII, 5 dicit eſſe nomen Dei non Deæ. Ergo בֵּ— fuerit Βῆλος, בֵּלְ— Βῆλτις.

Ἡξεῖ Πέρσης ἡμίονος) Perſes mulus eſt Cyrus. Erat enim Περσομήδης, patre Perſa Cambyſe, matre Meda Mandane genitus. Vnde oraculum:

Ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μήδοισι γένηται. Sic Suidæ Zoroaſtres Περσομήδης dicitur.

Ἐπάξει δ' δουλοσύνην) Iſaias XLVII, 1, 2. Adi locum, vt hæc intelligas.

Οὗ δὴ συναίτιος ἔσται Μήδης) Cyrum, quem mulum, id eſt, bigenerem hominem vocat, potiturum Babylone vaticinatur, idque culpa cuiuſdam, qui Medes vocaretur. Eumque ait Aſſyriorum ſiue Babyloniorum animos ſibi deuinxiſſe, vt inde eum vocet Ἀσσύριον αὔχημα, quod ſcilicet eum Aſſyrij geſtarent in ore. De Dario Medo intelligere haud obſcurum eſt, qui ante Cyrum in regnum vocatus eſt ab illis, quorum is eſſet αὔχημα. Legimus itaque apud Danielem, principio IX, *Primo anno Darij filij Xerxis, ſiue Oxyaris, de ſemine Medorum, qui factus eſt Rex ſuper regnum Chaldæorum.* Iſte Xerxes, ſiue Oxyares (id enim ſonat *Ochos Oarſes* ſiue *Axurs*, ſiue Hebraicum nomen אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ) erat Medus, vel ſaltem oriundus ex Medis. Nam ex ſemine Medorum, id plane eſt, oriundus ex Medis. Illud autem tam poteſt referri ad Xerxem ipſum, quam ad filium. Saltem filius eſt de ſemine Medorum. Qui vero eſt natus in Media, non dicitur oriundus ex Media, neque qui eſt Medus, dicitur oriundus ex Medis. Nemo enim, qui quidem aliquid ſapiat, contra pertendere audeat. Quod ſi iſte vel Xerxes pater, vel filius Darius, eſt ex ſemine Medorum, non erat igitur Medus. Quomodo ergo poterat eſſe Rex Mediæ? Sed demus Medum fuiſſe: ergo propterea ſequitur regem Mediæ fuiſſe? Quoties ego Chronologorum commenta lego, nihil magis ſuccurrit mirari, quam eos ex hoc loco Danielis colligere voluiſſe, iſtum Darium Regem Mediæ fuiſſe; quia Medus vocetur: quem tamen ex eo quod Medus eſſet, ſi id concedatur, propterea Regem fuiſſe non ſequitur. Scio veterem eſſe errorem. atqui eo magis miror, quod vetuſtate auctoritatem acquiſiuerit, quæ omni veſtigationi veri præiudicarit. Si cum veteribus errare non puduit, ſaltem pœniteat contumaciæ in poſterum. Oxyares igitur iſte, ſiue Ochos Oarſes, ſiue Ochſoarſes, ſiue Xerxes, ſiue Ahſuerus, ſiue Axurxes, (quomodocunque dicas, eodem res redierit) erat Medus, qui Babylonem ſe contulerit, ibique Darium genuerit, qui propterea & oriundus a Medis a Daniele vocatur, & Medes propter patrem vulgo cognominatus fuerit, non vtique quod Medus eſſet. Non enim vtrumque ſimul eſſe poteſt, & Medus, & oriundus ex Medis. Sic Romæ Collatini in gente Tarquinia, Eſquilini in gente Herminia, Aurunci in gente Cominia, Cælimontani in gente Verginia, Siculi in gente Clœlia, Mamertini in gente Pinaria, Sabini in gente Sicinia, & alij innumeri cognominati ab iis locis, in quibus auctores generis, non autem ipſi, nati.

Ἀσσύριον αὔχημα) Vocat Medem gloriationem Aſſyriorum, quod tantum

gratiæ

gratiæ apud eos factionibus & ſtudiis occultis collegerat, vt in nullo alio ſpes ſuas repoſitas haberent Babylonij. Itaque & Balſaſaro eius coniuratione oppreſſo, ipſi vltro imperium a Babyloniis delatum, vt eſt apud Danielem, & Beroſum. Hic dictum Ἀσσύριον αὔχημα, quemadmodum Iſaiæ xx, 5, Αἰγύπτου αὔχημα.

Πέρσῃσιν ἢ δοῦναι τοὺς πολιήτας] Dediſſe, vel potius Cyro diripiendos ciues propinaſſe dicit, quia illis victori Cyro obiectis, poſt prælij infelicem euentum ipſe in Borſippena munimenta ſeſe receperit, aut tale quid, vnde culpa eius Cyrus Babylone potitus ſit. Babylonij enim à Rege ſuo deſtituti, comportato in vrbem aliquot menſium commeatu, obſidenti Cyro reſtiterunt, donec Cyrus obſeruato die, quo cultui aut ſolenni cuidam operabantur, Euphratis alueo in diuerſam partem deriuato, ſecuros, ac nihil tale timentes oppreſſit, Rege eorum intra arcem Borſippenam ſeſe continente.

Ἐμέτε, πρὶν ἐς νόον βαλέσθαι] Dicit pœnitere ſeſe tanti hominem feciſſe, vt nimia illa gratia, qua valebat, tandem nocitura ſit poſteris Nabuchodonoſori. Tale quid prudens Rex ominatur: cui fidem fecerit euentus. Nam illum iam tum ſpirare regnum odorabatur. Megaſthenes vero, vnde hæc deſumpſit Abydenus, ignorauit, hunc Medem eſſe eum, qui Nabonidus poſtea dictus ſit. Certe mirum eſt hoc fragmentum.

Παραχρῆμα ἠφάνιστο] ἠφάνιστο, id eſt, obiit, anno Nabonaſſari 183, vt non ſemel a nobis indicatum. Non dubito, quin hoc poſtremum iudicium prudentiſſimi regis fuerit de Dario Medo, cum iam eius præpotentem apud Babylonios auctoritatem, & ſuis liberis formidandam, deteſtaretur. in quo eum non fefellit coniectura ſua. Ab eo enim Laboroſordachus cognomine Balſaſar extinctus eſt, & in eius locum ipſe rex a popularibus factionis ſuæ factus.

Τούτου δ' ἀποθανόντος βιαίῳ μόρῳ] Interfectus eſt Laboroſordachus Balſaſar nepos Nabuchodonoſori ex filia, anno quinto ab adminiſtratione patris ſui Nerigliſſaris, menſe nono, ex quo ſolus regnauit, factione Darij Medi cognomine Nabonidi, inter epulas. Atque in eo deſiit poſteritas magni Nabopollaſſari, vt plane dictum eſt Danielis v, 28, & Ieremiæ xxvii, 7. Nam regnum a poſteris Nabopollaſſari, ad Nabonidum ex Medis oriundum, & ab eo, ad Cyrum Perſarum & Medorum regem traductum. Omnino commate 28 nihil aliud, quam a priſcis Regibus, ad externos imperium tranſlatum iri ſignificatur. In Nabonido enim interrupta eſt ſucceſſio poſterorum Nabuchodonoſori. Sed in Dario Medo, & Cyro volunt expleri ſeptuaginta annos Babylonij imperij, ex Ieremiæ xxvii, 7. xxix, 10. & propterea Darium Medum, ac Cyrum vna regnaſſe: & multa alia deliramenta, quæ inſcitia comminiſci potuit. Nam Darium cum Cyro regnaſſe negatur Danielis xi, 1. vbi Angelus dicit, anno primo Darij Medi, non autem, anno primo Darij Medi, & Cyri. Sed ego nugas ago, qui hæc puerilia confutem. Expletum eſt tempus Babyloni, cùm Perſæ regnare ibi cæperunt, hoc eſt, initio anni primi imperij Babylonici Perſarum. Nam Darius Medus erat Babylonius, quanuis Medis oriundus.

Ναβαννίδοχον] Legendum Ναβοννίδοχον. Herodoto & Beroſo eſt נבו־ניט vel לבו־ניט Νάβοννιτος, aut Λαβύνιτος. Sed hic eſt נבו־ניט־דך Ναβοννίδοχος, vna ſyllaba amplius, quam Beroſo, & Herodoto: quæ quidem ſyllaba extat in מרו־דך.

מְרוֹ־דַךְ Merodach. Sic integrius eſt nomen hic, quam Beroſo, & Herodoto, quemadmodum Μαρδοκέμπαδος integrius eſt nomen Ptolemæo, qui Merodach Iſaiæ XXXIX. Et hoc modo alia multa mutila enunciantur, quæ ab aliis integra.

Αποδείκνυσι βασιλέα] Daniel הָמְלַךְ ἀπεδείχθη βασιλεὺς, *factus* aut *creatus eſt Rex.* quod contigit anno Nabonaſſari 190: quo is annos natus erat duos & ſexaginta, teſte Daniele. Natus eſt ergo anno Nabonaſſari 128, Babylone, patre Xerxe Medo, Babylonis inquilino. Non enim Darius Medus ex Medis oriundus diceretur a Daniele, niſi & alibi natus, quam in Media, & Medus ei cognomen eſſet a patre, non a natali ſolo. Valde hallucinati ſunt ergo, qui ex ſemine Mediæ pro Medo, & Medum pro Mediæ Rege accipiunt. qua quidem re nihil puerilius vnquam noſtris Chronologis excidit.

Προσήκοντά οἱ οὐδέν] Nullo iure ſanguinis cum Balſaſaro coniunctum. Erat enim natus Babylone, vt diximus, patre Medo, aut fortaſſe ne ipſo quidem Medo, ſed Medis oriundo. nam ambiguum eſt apud Danielem. Ideo recte ex ſemine Mediæ dicitur a Daniele. Itaque προσήκοντά οἱ οὐδὲν, vtpote externum. Daniel V, 26, 27, 28. Nam Commate 26, abſolutum regnum Balſaſari dicit, id eſt, in eo poſteritatem Nabuchodonoſori deſinere. Commate 27, ipſum leuiorem in ſtatera deprehenſum, quod hoſtis eius & ſignifer coniurationis in eum initæ Nabonidus præponderauit ei; & prægrauauerit eum, quod Græce eſt καταῤῥέπεσθαι, vt in ſtatera. Denique Commate 28, regnum a poſteris Nabopollaſſari ad externos tranſlatum. Sane in hoc Dario Medo multum pueriliter hactenus erratum fuiſſe, æquiores lectores negare non poſſunt, pertinaciores magis dolere, quam confiteri: tanquam capital ſit, verum ab aliis potius, quam ab ipſis erutum fuiſſe. Neque enim alia cauſſa pertinaciæ, præter liuorem, & odium veritatis, & pudorem pœnitentiæ ſeræ. Qui hunc Darium faciunt Regem Mediæ, & propterea quod dicitur Medus, & quia dictum eſt Danielis VI edictum factum ab eo ſecundum legem Medorum & Perſarum, iocullariter falluntur. quod a nobis in Prolegomenis confutatum eſt. Nam accepto imperio Darius Medes & omnes regiones & præfecturas, quæ regno Babyloniæ ſubiectæ erant, peragrauit, & in Suſiana, cui præfectus erat Daniel, edictum hoc fecit. Atqui Suſiana olim pars Perſici & Medorum imperij, Perſarum & Medorum legibus temperabatur. Itaque Dario peregrino homini & legum Perſidis ignaro opus fuit monitoribus, qui dicerent: *Scito Rex, eam Medorum & Perſarum eſſe legem, omne edictum, & conſtitutionem a Rege factam mutari non poſſe.* Hæc plane oſtendunt hominem neque Perſam, neque Medum fuiſſe. Alioqui non monendus fuiſſet. Nam ipſe Darius Commate 12 dicit, *Ego quidem Senatuſconſulto veſtro auctor fui cum clauſula,* VT IMMVTABILE ESSET SECVNDVM PERSARVM MOREM. Quid amplius? *Atqui ſcito, Rex,* inquiunt, *ea clauſula addita, ne ipſi quidem Regi, nedum alij, fas eſſe, quod ſemel decretum ſit a ſenatu procerum Suſidis, immutare: quod tamen tu facis, cum hunc Danielem a lege, qua commiſit, vindicare vis.* Ergo iſte Darius, quem & Medorum Regem, & Medorum Regibus ortum faciunt, homo natus annorum duorum & ſexaginta, adeo infelix fuit, vt nunquam edictum vllum fecerit toto regni ſui tempore, præter hoc; aut ſi alia, adeo infans fuerit, vt hactenus & morem Perſarum & leges ignorauerit, quas nemini ignorare

ignorare fas erat. Exſpecto, quid ad hæc tam certa reſpondeant. Sed quis non videt, hunc Darium accepto imperio, prouincias luſtraſſe, ne qua propter nouum hominem nuper ad regnum adſcitum ſeditio oriretur, & prouincialium animos in officio contineret: & cum in Suſida, cui præfectus erat Daniel a Nabuchodonoſoro, perueniſſet, proceres regni per inuidiam ei periculum creare voluiſſe? Danielem præfectum fuiſſe Suſorum, non obſcurum eſt, cum ipſe fuerit vnus ex ſummis Satrapis imperij. cap. VI, 2. neque illi a ſua præfectura abeſſe liceret, neque in aliena reſidere. Atqui manebat Suſis. cap. VIII, 2. Aut igitur ſemper in præfectura ſua fuit, aut in aula regis. Et cum tres ſocij Danielis coniecti ſunt in fornacem, non dubium eſt, quin & ipſe Daniel coniectus fuerit, ſi adfuiſſet. Erat autem in præfectura ſua. Quæ omnia veriſſima ſunt.

ITAQVE, candide Lector, ex Ezekiele didiciſti, tertiumdecimum annum Nabuchodonoſori fuiſſe triceſimum alicuius Regis, qui eodem tempore in Chaldæa regnaret. Qui aliquo iudicio præditi ſunt, nullum alium Regem cum alio Rege regnare concedent, præter patrem & filium: & cuius tempus regni longius eſt, eum patrem eſſe, ratio poſtulat. Ergo triceſimus ille annus pertinet ad tempus patris Nabuchodonoſori. Sed quis nos docebit nomen ipſius patris? Præſto eſt Beroſus, qui Nabopollaſſarum indicauit. Nabopollaſſarus igitur triceſimum annum agebat in regno, cum tertiumdecimum iam regnaret filius Nabuchodonoſor. Satis eſt igitur ad locum Ezekielis illuſtrandum: & inde conſtat, anno decimo octauo regni patriti filium a patre in ſocietatem regni vocatum. Sed quid tum poſtea? Quis me docebit quando hæc contigerunt? Huic rei ſatisfacit Ptolemæus, qui annum primum Nabopollaſſari dicit iniuiſſe ab anno Thoth Nabonaſſari 123. Plene igitur tum hiſtoriæ tam ab Ezekiele, quam a Beroſo, tum notationi temporis a Ptolemæo ſatisfactum. Tota ratio Chronologiæ ſacræ hinc pendet: in qua turpiter omnes Chronologos hactenus fugit ratio. Rurſus ex eodem Beroſi fragmento habes tempus mortis Nabopollaſſari, & ideo initium regni Nabuchodonoſori, cuius mentio Danielis ſecundo, quod omnino ignorabatur. Præterea habes ſucceſſiones filij, & nepotis Nabuchodonoſori. Denique ſcis eum, qui proxime ante Cyrum in Babylonia rerum potitus ſit, creatum fuiſſe regem a proceribus regni, & Nabonidum nuncupatum: quem eundem cum Dario Medo eſſe ratio vincit, quod & proxime ante Cyrum regnauerit, & in regnum vocatus fuerit, vt ex eo non fuiſſe ex Nabuchodonoſori gente aut familia colligatur. At ex hoc Fragmento nobiliſſimo Abydeni vel Megaſthenis non ſolum eadem ſucceſſio regum Babyloniæ continetur, ſed etiam cumulus acceſſit, eum Medem vocatum fuiſſe, qui ciues Cyro victori cædendos & diripiendos propinauerit. Quare vides, quid pepererit contemptus hiſtoriæ peregrinæ, & humaniorum literarum, dum homines in vanis coniecturis ſuis verum potius, quam in ſcriptoribus temporum fideliſſimis conſiſtere, & ne ipſos quidem ſcriptores ſemel verum dicere potuiſſe credunt. In quo maior imperitia, an confidentia ſit, iure dubitare poſſis. Viderint ergo ipſi, an ſibi potius, quam Beroſo & Megaſtheni credendum eſſe putent. Nos ad reliqua pergimus.

Εκλογαὶ

Ἑκαταῖος Ἀβδηρίτης) πρὸς διαστολὴν dictum. Fuit enim & alius Hecatæus Mileſius, Herodoto vetuſtior, qui ſcripſit ſub Dario Hydaſpis filio. Iſte vero fuit ortu & domo Abderis in Thracia, temporibus Alexandri Magni & Seleuci. Scripſit Ἰουδαϊκῶν librum ſingularem : ex quo hoc ἀποσπασμάτιον excerptum eſt à Ioſepho : quod quidem ideo propoſuimus, magis vt ea, quæ hic ſcripta ſunt, in conſpectu omnium eſſent, quam quod vllam obſcuritatem id in ſe haberet. Origenes primo libro in Celſum, καὶ Ἑκαταίου δὲ τοῦ ἱστορικοῦ φέρεται περὶ Ἰουδαίων βιβλίον ἐν ᾧ προστίθεται μᾶλλον πῶς ὡς σοφῷ τῷ ἔθνει ἐπὶ τοσοῦτον, ὡς καὶ Ἑρέννιον Φίλωνα ἐν τῷ περὶ Ἰουδαίων συγγράμματι· πρῶτον μὲν ἀμφιβάλλειν εἰ τοῦ ἱστορικοῦ ἐστὶ τὸ σύγγραμμα. δεύτερον δὲ λέγειν, ὅτι εἴπερ ἐστὶν αὐτοῦ εἰκὸς αὐτὸν συνηρπάσθαι ὑπὸ τῆς παρὰ Ἰουδαίοις πιθανότητος καὶ συγκατατεθεῖσθαι αὐτῶν τῷ λόγῳ.

Πεντήκοντα μάλιστα σταδίων τὴν περίμετρον) Τιμοχάρης ἐν τοῖς περὶ Ἀντιόχου ait $\overline{\mu}$ σταδίων tantummodo. ὁ σχοινομέτρης τῆς Συρίας $\overline{\kappa\zeta}$ σταδίων. Si locus eſt coniecturæ, in loco Timocharis puto legendum $\overline{\mu\theta}$, in loco autem τοῦ σχοινομέτρου, $\overline{\mu\zeta}$. Ita non multum abfuerint ambo à ſententia Hecatæi, qui ambobus vetuſtior.

Ἀνθρώπων περὶ δώδεκα μυριάδας) Ruffinus : *Hominum circa centum & quinquaginta millia.* Hoc ſane verum erat, ſi Hecatæus ſcripſiſſet περὶ πέντε καὶ δέκα μυριάδας. Vides, quanta fuerit Hieroſolymorum vrbs, quam totius Orientis ornamentum vere vocare poterant ſæculo Hecatæi, hoc eſt, initio Seleucidarum.

Περίβολος λίθινος) Ruffinus videtur legiſſe περίβολος λίθινος τετράγωνος.

Ἀλλ' ἐκ συλλέκτων ἀργῶν) Paulo diuerſius apud Euſebium : ἐν ᾧ βωμός ἐστι τετράγωνος ἀτμήτων συλλέκτων ἀργῶν λίθων οὕτω συγκείμενος. Ioſephus lib. XII. καθελὼν δὲ καὶ τὸ θυσιαστήριον καινὸν ἐκ λίθων συμμίκτων ᾠκοδόμησεν, οὐ λελατομημένων ἐκ σιδήρου. lib. IIII. cap. VIII. ἐκ λίθων μὴ κατεργασμένων, ἀλλὰ λογάδην συγκειμένων.

Οὐκ ἐκ τμητῶν) Deuteron. XXVII, 5. Ioſue VIII, 31. Ioſephus κατεσκεύασε δ' ἄνευ σιδήρου, καὶ οὐδέποτε ἔψαυσεν αὐτοῦ σίδηρος. vide I. Macab. IIII, 45, 46, 47. Nam altare hoc deſcriptum ab Hecatæo dirutum fuit ab Iuda Macabæo.

Οὗ βωμός ἐστι καὶ λυχνίον) Aliis eſt λυχνία. Nam ita ſemper in Bibliis Græcis & ab Ioſepho vocatur. Hanc autem λυχνίαν, & menſam auream abſtulit Antiochus cum alia aurea ſacrorum ſupellectile : vt priore Macab. ἔλαβε τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτὸς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς. Haſmonæi autem rerum potiti nouam menſam & candelabrum eodem auri pondere confecerunt. Sed florentibus Iudæorum rebus ſub vltimis Regibus, maius adhuc candelabrum, maiorque menſa aurea confecta eſt : reliqua autem ab Haſmonæis facta in theſauris templi reſeruata ſunt. Cum autem templum ſub Tito conflagraſſet, duo candelabra, quæ in theſauris aſſeruata erant, Tito reſtituta ſunt, quæ ipſe duxit in triumphum, eorumque inſtar in arcu Titi exſcalptum. Ioſephus lib. ἁλώσ. VI. cap. $\overline{\mu\alpha}$. ait reſtituta Tito λυχνίας δύο ταῖς κατὰ τὸν ναὸν κειμέναις παραπλησίας, &c.

Πλευρὰ μὲν ἑκάστη εἴκοσι πηχῶν] At tempore Ioſephi longe amplior. πρὸ αὐτοῦ δὲ βωμὸς πέντε καὶ δέκα μὲν πήχεων, εὖρος δὲ καὶ μῆκος ἐκείνῳ ἴσον ἀνὰ πεντήκοντα πήχεων.

Οὐδὲ

Οὐδὲ φύτευμα πάντελῶς οὐδὲν, οὐ ἀλσῶδες] Deuter. XVI, 21. Iudicum VI, 26. II Chronic. XXXIII, 3. Neque vllus hortus. Nam & in fine Iſaiæ exprobratur Hebræis, quod in Opiſthonais Idolorum horti eſſent, in quorum medio februabantur. Cæterum in templo quidem interdictæ, ſed in Proſeuchis ſerebantur arbores. Philo in legatione: τῶν προσευχῶν τὰς μὲν ἐδενδροτόμησε. τὰς δὲ αὐτοῖς θεμελίοις κατέσκαψαι. Inde in veteri inſcriptione: P. CORFIDIO. SIGNINO. POMARIO. A. PROSEVCHA. Imo nullæ videntur fuiſſe Proſeuchæ, niſi arboribus conſitæ. Iuuenalis de Iudæa coniectrice:

— Conducta ſub arbore coniux.

Item:

Interpres legum Solymarum, & magna Sacerdos
Arboris —

Item:

Nunc ſacri Fontis nemus, & delubra locantur
Iudæis, quorum cophinus, fœnumque ſupellex.
Omnis enim populo mercedem pendere iuſſa eſt
Arbor, & eiectis mendicat ſilua Camœnis.

Qui locus non ſatis bene vulgo intellectus. Plane enim apparet Iudæos in nemoribus proſeuchas collocaſſe, quale erat illud Fontis ad portam Capenam, cuius Fontis tanquam Dei meminit Cicero de Natura Deorum. Et Varro ab eodem Fonte Fontinalia dicta ſcribit. Arbores proſeucharum Iudaicarum iuſſas pendere mercedem cum dicit Iuuenalis, non obſcurum eſt alludere ad tributum Iudaicum, de quo veteres libri, nummi, & Martialis,

Sed quæ de Solymis venit peruſtis
Damnatam modo M. tributis.

Vnde Tertullianus Iudæos gentem vectigalem dixit. Id autem tributum erat δίδραχμον, vt ſciunt omnes, quod exigebantur Iudæi poſt excidium templi. Stante autem templo tributum Iudaicum dicebatur Cenſus, vt conſtat ex Euangelio. Didrachmum enim capitatim exigebatur in Iudæa: de quo etiam Ioſephus intelligit ἁλώσ. ζ. κς. Ῥωμαῖοι δὲ τὸν συνήθη δασμὸν αἰτοῦσιν, ὃν οἱ πατέρες ἡμῶν τοῖς ἐκείνων πατράσι παρέσχον. Targum Ionathan in fine Habakuk. וִישְׁתֵּיצוּן רוֹמָאֵי וְלָא יִגְבּוּן קִיסוּמָא מִירוּשְׁלֵם *Delebuntur Romani, & non exigent cenſum ex Hieroſolymis.* Quid ſit קִיסוּמָא hoc loco ingenue fatentur ſe neſcire Iudæi. quæ vox eſt Latina CENSVM. Templo euerſo, pro illo cenſu prouinciali, Iudæis indicta eſt capitatio didrachmi, nempe quod ſolebant pendere ſanctuario, vt id Capitolio inferrent. Auctores Ioſephus, & Xiphilinus. Huc pertinet inſcriptio nummi, CALVMNIA FISCI IVDAICI SVBLATA. An proſeuchæ differant a Synagogis, (quæ σαββατεῖα etiam & ἀνδρωνῖτιδες dicuntur) aut eadem res ſit, equidem non affirmo, & magis inclinat animus, vt non fuerit eadem res Proſeucha, & Sabbation, ſiue Synagoga.

Καὶ τὸ παράπαν οἶνον οὐ πίνοντες ἐν τῷ ἱερῷ] Leuit. x, 9. Ezekiel. XLIV, 20. Ioſephus v ἁλώσ. ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον καὶ τὸν ναὸν ἀνέβαινον οἱ τῶν ἱερέων ἄμωμοι, βύσσον μὲν ἀμπεχόμενοι μάλιστα δ' ἀπὸ ἀκράτου νήφοντες δέει τῆς θρησκείας, ὡς μή τι παραβαῖεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ. & III ἀρχαιολογ. εἰσὶ καθαροὶ καὶ νηφάλιοι, πίνειν οἶνον ἕως τοῦ τὴν στολὴν ἔχωσι κεκωλυμένοι.

Μένανδρος Ἐφέσιος] Ioſephus de hoc: γέγραφε δ' οὗτος τὰς ἐφ' ἑκάστου τῶν βασιλέων πράξεις παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάροις γινομένας, ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις γραμμάτων σπουδάσας τὴν ἱστορίαν μαθεῖν. Et lib. x Origin. Iudaic. Μένανδρος ὁ μεταφράσας ἀπὸ τῆς Φοινίκων διαλέκτου τὰ Τυρίων ἀρχεῖα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν φωνήν. Dignus igitur, cui fides adhibeatur, cum ex Tabulariis gentis omnem hiſtoriam ſuam hauſerit. Hunc Menandrum Tatianus Pergamenum facit non Epheſinum.

Εἴρωμος] Is eſt חירם. In Apologetico Tertulliani perperam legi *Hieronymus Phœnix Rex Tyri*, pro *Iromus Phœnix*, meminimus nos monuiſſe. εἴραμος non εἴραμος dicitur Aſito veteri ſcriptori Metaphraſtæ librorum Mochi Phœnicis.

Βιώσας ἔτη πεντήκοντα τρία] Hæc mutila ſunt in priore in Appionem, & error agnoſcitur a Ruffino: vt omnes errores alij. Itaque antiquitus illæ mendæ inoleuerunt.

Οὗτος ἔχωσε] Dius priſcus Phœniciacarum rerum ſcriptor de his ita ſcribit ἐν τοῖς Φοινικικοῖς. οὗτος (Εἴρωμος) τὰ πρὸς ἀνατολὰς μέρη τῆς πόλεως προσέχωσε, καὶ μεῖζον τὸ ἄστυ πεποίηκε, καὶ τὸ Ὀλυμπίου Διὸς τὸ ἱερὸν καθ' ἑαυτὸ ὂν ἐν νήσῳ, ἐγχώσας τὸν μεταξὺ τόπον, συνῆψε τῇ πόλει, καὶ χρυσοῖς ἀναθήμασιν ἐκόσμησεν. ἀναβὰς δ' εἰς τὸν Λίβανον ὑλοτόμησε πρὸς τὴν τῶν ναῶν κατασκευήν.

Τὸν εὐρύχωρον] Inſtar huius erat & Karthagine, quæ erat Tyriorum Colonia. Strabo, ὅπου τοῖς Καρχηδονίοις ἦσαν αἱ τῶν ἐλεφάντων στάσεις καὶ τόπος εὐρυχωρής. Aut igitur legendum εὐρύχωρος, aut εὐρυχωρὴς eſt idem, quod hic, εὐρύχωρος. Veteres libri, vt notat eruditiſsimus Iſacius Caſaubonus, habent εὐρυχωρεία. Pro εὐρύχωρον legitur εὐρὺ χωρίον in x Originum Iudaicarum.

Ἐν τοῖς τοῦ Διὸς] Iouem Tyrij & Sidonij vocabant בַּעַל, vt alibi diximus: quem Græci vertunt Βῆλον —— *quam Belus, & omnes A Belo ſoliti* —— Neque vero hunc diſtinguunt a Belo Babylonio. Eſt autem בַּעַל commune multorum Deorum Tyriorum, Sidoniorum, & Ammonitarum cognomen. Vnde multis בְּעָלִים, id eſt, Baalibus ſeruiſſe dicuntur Hebræi. Siquidem omnis Deus apud illos vocabatur בַּעַל, ſed cum attributo, vt בַּעַל שָׁמַיִם Dominus cæli dicebatur illis, qui Græcis Ζεύς. Philo Byblienſis ex Sanchoniathone Berytio: τοῦτον γὰρ θεὸν ἐνόμιζον μόνον οὐρανοῦ Κύριον ΒΕΕΛΣΑΜΗΝ καλοῦντες, ὅ ἐστι παρὰ Φοίνιξι Κύριος οὐρανοῦ, Ζεὺς δὲ παρ' Ἕλλησι. Sed Hebræi χλευαστικῶς בַּעַל זְבוּב Beelzebub Dominum muſcę vocabant, vt illis mos eſt Gentium Deos nunquam ſuo nomine appellare, ſed Abominationem, aut aſpernamentum. Sic pro Beth-el, dicebant Beth-avven. Pro domo Dei, vt vocabatur a Samaritis, dicebant domum vanitatis. Quare ſi quis putat Beelzebub vocatum ab ipſis Tyriis & Sidoniis, non autem per contumeliam ita dictum ab Hebræis, is non leuiter errauerit. Neque aliter intelligendum 1 Reg. 1, 2. Is Baal eſt, quem Δία ὀλύμπιον vocat Dius, cuius ſupra meminimus. Nam בַּעַל שָׁמַיִם eſt ad verbum Ζεὺς ὀλύμπιος, qui colebatur in inſula Tyri, vbi & ἀστὴρ ἀεροπετής. Vt autem Iuppiter בַּעַל־שָׁמַיִם, κύριος οὐρανοῦ, ſic Iuno בַּעֲלַת שָׁמַיִם κυρία οὐρανοῦ dicta. Vnde Philo Byblienſis Βαάλτιδα vocat. Sed eam Διώνην interpretatur. Græcis οὐρανία dicitur,

Pœnis

Pœnis in Africa Cæleſtis, quæ erat πολιοῦχος Karthaginienſium.

> *Quam Iuno fertur terris magis omnibus vnam*
> *Poſthabita coluiſſe Samo.* ——

Ea Karthagine pingebatur Leoni inſidens, dextra fulmen, ſiniſtra ſceptrum geſtans: vt plane cuſum eſt in numiſmate Imperatorum Seueri, & Caracallæ. De fulmine ego cum doctiſſimo Antonio Auguſtino vix tandem crotalum eſſe hariolabar, & Deam ipſam ex Leonis argumento Cybelen eſſe ſuſpicabar, fruſtra. Errorem enim mihi eripuit Tertullianus in Apologetico; vbi Leo attribuitur tam Cybele, quam Cæleſti Karthaginienſi. *Ad beſtias*, inquit, *impellimur*, *certe quas Libero*, *& Cybele*, *& Cæleſti applicatis.* Nam in vulgatis editionibus male *Cereri*, pro quo *Cæleſti* habent veteres ſcripti. In ſacris literis Baal & Aſtarte coniunguntur: & Aſtarte עַשְׁתָּרֹת dicitur. Sed indigenis עַשְׁתְּרֹת dicta videtur: Vnde עַשְׁתַּרְתָּא Aſtarta, non Aſtorta dicta. vt eadem videatur fuiſſe Aſtarte cum Cæleſti, & proinde cum Iunone, vt & Auguſtinus quoq; putauit. Alij Lunam, alij Venerem dicunt. Philo Byblienſis: τὴν δὲ Ἀστάρτην Φοίνικες τὴν Ἀφροδίτην εἶναι λέγουσι. Herodotus enim τὴν οὐρανίην ab Arabibus Alilat dictam ſcribit. Quod profecto Lunam corniculatam ſignificat. Nam etiam hodie هلالة ἀϊλάτ τὸ φεγγάριον, id eſt, Lunam μηνοειδῆ & naſcentem vocant, cum ſecundo die a coitu viſionis ſuæ poteſtatem facit, vt loquitur Vitruuius. Itaque in peruetuſto Gloſſario Latino Arabico legimus هلالة Lunula, & هلال *Noctiluca.* Sed & οὐρανίην Herodotus & alij Venerem eſſe dicunt. Arabibus tamen antiquitus Venus Chobar dicebatur, eamque præcipuo in cultu illis fuiſſe alibi monemus. Proprie ita illis dicebatur ἑωσφόρος ἀστὴρ, Lucifer. Sed Chaldæis Venus dicebatur Μύλιττα, teſte Herodoto, quod merum Chaldaicum eſt ܡܘܠܕܬܐ מוֹלִדְתָּא, ἡ γενέτειρα. Aſtarte igitur Phœnicum eadem & Iuno, & Venus & Luna fuerit. Lucianus περὶ Συρίης θεοῦ. Ἀστάρτην δὲ ἐγὼ δοκέω σεληναίην ἔμμεναι. Varro vero Aſtarten & Taauten Phœnicios comparat cum Serapi & Iſide Ægyptiis. Sed Philo Byblienſis Taauten Phœnicum dicit primum omnium Deorum fuiſſe, quem Ægyptij vocauerint Thoth, Græci Ἑρμῆν: quod profecto eſt Hebræorum תֹּהוּ, ſicut βαῦ ex בֹּהוּ fecerunt, qua voce noctem a Phœnicibus ait deſignari. Qui Hebraice ſciunt, ſtatim hæc Hebraica mera agnoſcent, ſine vlla immutatione. De Aſtarte ita Philo Byblienſis, ἡ δὲ Ἀστάρτη ἐπέθηκε τῇ ἰδίᾳ κεφαλῇ βασιλείας παράσημον κεφαλὴν ταύρου. Proculdubio quia Lunam corniculatam deſignabat.

Fronte curuatos imitatus ignes. — Horatius de Tauro.

Theocritus:

> Ἶσα τ' ἐπ' ἀλλήλοισι κέρα ἀνέτελλε καρήνου
> Ἀντυγος ἡμιτόμου, κεραῆς ἅτε κύκλα σελήνης.

Videmus igitur, quomodo Phœnices Deos ſuos quos ex vetuſtis Hebreorum li-

bris mutuati erant, perperam ſint interpretati. Huc referendum, quod Ioſephus ſcribit: λέγει γὰρ (Theophraſtus) ὅτι κωλύουσιν οἱ Τυρίων νόμοι ξενικοὺς ὅρκους ὀμνύειν, ἐν οἷς μετά τινων ἄλλων καὶ τὸν καλούμενον ὅρκον ΚΟΡΒΑΝ καταριθμεῖ. Ioſephus recte Κορβᾶν interpretatur δῶρον Θεοῦ. Et iſte locus Theophraſti pulcherrime interpretatur illum Matthæi XXIII, 18. Imo ſine hoc loco Theophraſti ille Matthæi non intelligetur.

Χρυσοῦν κίονα] Herodotus libro vndecimo duas pilas eximias & ingentes, alteram auream, alteram ex ſmaragdo in templo Herculis Tyrij, non autem Iouis ſe vidiſſe ſcribit. Et de ſmaragdina quidem Plinius, quam Pyramidem vocat. De hac columna Eupolemus vetus ſcriptor, de Solomone: τῷ δὲ Σούρωνι εἰς Τύρον πέμψαι τὸν χρυσοῦν κίονα τὸν ἐν Τύρῳ ἀνακείμενον ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διός.

Πρῶτόν τε τὴν ἔγερσιν τοῦ Ηρακλέους] Prius Herculis templum erexiſſe, poſterius Aſtartæ. Hæc aliter leguntur priore in Appionem, ſed tamen eadem lectio, quam hic appoſuimus, agnoſcitur a Ruffino.

Τοῦ Ηρακλέους] Hercules tutelare numen Tyriorum, cui humanas immolabant hoſtias Pœni, auctore Plinio lib. XXXVI. cap. V. Μέλκαρθος vocabatur a Tyriis, teſte Philone Biblienſi. cuius veſtigia extant in nominibus Punicis Hammilcar, Bomilcar. Sed in τριακονταετηρικῷ Euſebij legimus: Φοίνικες δὲ Μελκάνθαρον καὶ Ουσωρον καί τινας ἄλλους ἀτιμοτέρους θνητοὺς πάλιν ἄνδρας θεοὺς ἀνηγόρευσαν. Μελκάνθαρον pro Μέλκαρθον & Ουσωρον pro Ουσωὸν Eſau: de quo alibi.

Τιτυοῖς] Ruffinus habet Titiceos. Vtro modo legatur, ego iſtos non noui. In octauo Originum Iudaicarum legitur: τοῖς τε ἠυκέοις. Et ſic incertior ſum, quam dudum.

Ἐπὶ τούτου ἦν τις Αβδήμουνος] Dius in Phœnicum hiſtoria: τὸν δὲ τυραννοῦντα Ιεροσολύμων Σολομῶνα πέμψαι φασὶ πρὸς τὸν Εἴρωμον αἰνίγματα καὶ παρ᾽ αὐτοῦ λαβεῖν ἀξιοῦν. τὸν δὲ μὴ δυνηθέντα λῦσαι τὰ αἰνίγματα πολλὰ τῶν χρημάτων εἰς τὸ ἐπιζήμιον ἀναλῶσαι. εἶτα δὴ Αβδήμονόν τινα Τύριον ἄνδρα τὰ προτεθέντα λῦσαι, καὶ αὐτὸν ἄλλα προβαλεῖν, ἃ μὴ λύσαντα τὸν Σολομῶνα πολλὰ τῷ Εἰρώμῳ προσαποτῖσαι χρήματα. Quare vero Eupolemus vetus ſcriptor, citante Euſebio, Hiromum Σούρωνα vocet, diuinare non potui. Sed & epiſtola βασιλέως Σολομῶνος πρὸς Σούρωνα βασιλέα Τύρου καὶ Σιδῶνος καὶ Φοινίκης commentitia eſt & ridicula: in qua fit mentio τῆς Σαμαρείτιδος: cum Samaria nominata ſit ab Omri rege Iſraelis, qui eam condidit, & de nomine Semer, a quo ſolum emerat, ita vocauit, 1. Reg. XVI, 24. Iſte cœpit regnare anno a conditu templi octageſimo octauo. Tantum abeſt, vt tempore Solomonis Samaritidis regionis vlla mentio fieri potuerit. Sed & ridiculum de epiſtola Οὐαφρῆ βασιλέως Αἰγυπτίων ad Solomonem. Nam Οὐαφρῆς eſt, qui Ophrias Ieremiæ, Απρίης Herodoto: qui pluſquam 420 annis poſt conditum templi in Ægypto rerum potiebatur.

Ὃς ἐνίκα] ὃς ἀεὶ ἐνίκα. Georgio. 109.

Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Εἰρώμου] Ioſephus nunquam ſatis laudatus ſcriptor, ait libro octauo Originum, templum conſtrui cœptum anno a conditu Tyri ducenteſimo quadrageſimo. Annus a conditu templi in periodo Iuliana 3696. Deductis 240, remanet 3456 annus poſtquam cœpta condi Tyrus, qui erat ſeptuageſimus ſextus tantum ante Ilij excidium. Quare non mirum, ſi Tyri Homerus non meminerit, quæ eius ſæculo adhuc ignobilis erat. Strabo: οἱ μὲν οὖν ποιηταὶ τὴν Σιδόνα τεθρυλλήκασι μᾶλλον. Ομηρος δὲ οὐδὲ μέμνηται τῆς Τύρου. Imponebant

ponebant Herodoto Sacerdotes Herculis Tyrij, cum ipſi de tempore conditæ Tyri ſciſcitanti reſponderunt, annos tunc putari 2300. Inde in libro Iudicum mentio eſt Deorum Sidonis, non Tyri, niſi forte ſit צר de qua Ioſue XIX, 29. עיר מִבְצַר צר πόλις ὀχυρὰ Σώρ, ἤγουν Τύρος. Sed eſt proculdubio παλαίτυρος, non Τύρος. Errat Iuſtinus Trogi breuiator, qui ait Tyrum conditam anno ante excidium Ilij. Porro quum Tyrus Hebraice צר dicatur, vt etiam Arabice صور. inde factum etiam vt Pœnis diceretur Sar. Ennius quoque dixit Pœnos Africæ Sarra oriundos. Græci autem qui difficile literam Tzad pronuntiabant, eam in Tau verterunt. vt صين Sinas etiam Τίνας vocarunt: quos inepte Hiſpani Chinas, quia eorum CH propius accedit ad Tzad Arabicum.

Τελευτήσαντος Εἰρώμου] Ab Iromi anno duodecimo, vt eſt in priore in Appionem, vel vndecimo, vt eſt in octauo Originum, cœptum condi templum. Sed ab eius initio, ad ſeptimum Pygmalionis, Ioſephus putat annos 155. Atqui ab initio Baalezer filij eius, ad ſeptimum Pygmalionis, colliguntur duntaxat anni 103. qui compoſiti cum 34. illis, quos regnauit Iromus, fuerint anni ſimul 137, non autem 155. Aliter: Deductis 103 de 155, remanerent anni regni Iromi 52, qui tantum vixit annos quinquaginta tres. Quare Ioſephus non regni annos, ſed vitæ ſumpſit, aliud agens. Igitur deductis decem abſolutis annis, quos iam regnauerat Iromus initio conditus templi, remanebit annus centeſimus vigeſimus ſeptimus a conditu templi, ad fugam Eliſæ. Annus a conditu templi in periodo Iuliana 3696 compoſitus cum centum viginti ſex abſolutis dabit annum 3822, quo Karthago fuerit condita, ſiquidem condita anno, quo profugit Eliſa. Sed Solinus vult conditam anno 3830. Differentia anni 8, quibus erratum ſit a Solino, ſi fides vlla archiuis Phœnicum, aut a Phœnicibus, ſi verum dicit Solinus. Videmus tamen alterutrum propius ab altero abeſſe. Secundum Tabularia Phœnicum Solomon cœperit regnare anno octauo Iromi. Nam vndecimo Iromi cœptum templum condi, qui erat quartus Solomonis. Et proinde triceſimo tertio Dauidis Iromus iniuit regnum. Itaque primo Chronic. XIIII, 1. fit mentio Hirami Regis aliquot annis ante deceſſum Dauidis.

Βαλεάζαρος] βαδεβάζερος. Georg.

Ἐπτά.] ιζ. Georg.

Μεθ' οὓς] μεθ' ὅν. Georg.

Ἀσέρυμος] Ἀθάρυμος. Georg.

Τοῦτον ἀνεῖλεν Ειθώβαλος] Vocatur אֶת־בַּעַל 1 Reg. XVI, 31, item Rex Sidoniorum: cum tamen Hiram non Rex Sidonis vocetur, ſed Tyri. Hoc nihil intereſt. Nam Rex Sidonis idem & Tyri erat. Ab initio Baleazari, ad initium Ithobali colliguntur anni 50. quibus ſi adiicias annos 23 Hiromi a conditu templi, ad eius obitum, colligentur a conditu templi, ad initium Ithobali, anni 73. Rurſus a conditu templi, ad initium impij Achab Regis Iſraelis, colliguntur anni 99. Differentia, anni 26. Ergo anno 27 currente Ithobali cœpit regnare Achab gener Ithobali Sacerdotis Aſtartæ, regis Tyriorum, & Sidoniorum, qui obiit anno ſexto generi ſui Achab. Cum tanta religio

 adhibeatur

adhibeatur in annis vitæ & regni ſingulorum regum dinumerandis, non eſt cenſendum vllum erratum in ratione temporum interueniſſe.

Βαλέζωρος, ὁ ς] Βαλέζερος υἱός. Georg.
Μάτγηνος] Μέτηνος. Georg.
Ἐννέα] κε. Georg.

Φυγμαλιών] Nomen ita ſcribitur פִּתְנַס־עֶלְיוֹן λόγος ὑψίστου. Nam Ἐλιοῦν Phœnicibus Deus vocabatur, vt docet Philo Biblienſis. κατὰ τούτους γίνεταί τις Ἐλιοῦν καλούμενος, καὶ θήλεια λεγομένη Βηρούθ. Omnino quemuis ſuorum Cælitum ita vocabant: vt in Pœnulo *Ythalonim*, *vualonuth*, hoc eſt אֶת־עֶלְיוֹנִים וְעֶלְיוֹנוֹת, *Superos, Superaſque*. Et Siſenna ad illum locum notauerat *Alon* lingua Pœnica eſſe Deum. Sic Rex Tyri, quem expugnauit Alexander, vocabatur Abdalonim עֲבַד־עֶלְיוֹנִים, quem Arrianus Azemilkum vocat. μυγδαλίων φυσμανοῦ Georg.

Ἐν δὲ τῷ ἔτει αὐτοῦ ἑβδόμῳ ἔτει] Ab hoc anno, qui erat ſeptimus regni Pygmalionis, putat Ioſephus annos Karthaginis conditæ. Sed non ſtatim condita fuit. Prius enim capta parua inſula Cothone in portu Karthaginienſi ibi conſedit Dido, locumque muniuit, quo vſa eſt arce belli aduerſus Afros, qui eam litore prohibebant. Strabo ὑπόκεινται δὲ τῇ ἀκροπόλει οἵ τε λιμένες καὶ ὁ Κώθων νησίον περιφερὲς εὐρίπῳ περιεχόμενον ἔχοντι νεωσοίκους ἑκατέρωθεν κύκλῳ. Κτίσμα δ' ἐστὶ Διδοῦς ἀγαγούσης ἐκ Τύρου λαόν. Hæc igitur inſula, vt diximus, fuit prima ſedes Pœnis antequam ſolum condendæ vrbis ab Afris vel ſupplices impetrarent, vel victores extorquerent: donec nono, poſtquam a Pygmalione pulſi fuiſſent, anno locum in continente occuparunt, quem Βύσρα vocarunt, id eſt arcem. Nam בִּצְרָה eſt ὀχύρωμα, idem quod vltimis temporibus imperij Romani BVRGVS. Sed Helleniſmus non patitur Βύσρα dici. Quare Βύρσα dictus eſt locus appellatione in Græcam Euphoniam deflexa, & cauſa appellationis ad fabulam corij bubuli relata. Paulus Oroſius li. III. cap. XXII. Arx, cui Byrſæ nomen erat, paulo amplius, quam duo millia paſſuum tenebat. Appianus: Σκιπίωνι δὲ ἦν μὲν ἐπὶ τὴν Βύρσαν ἡ σπουδή. τὸ γὰρ ὀχυρώτατον τῆς πόλεως ἦν, καὶ οἱ πλείονες ἐπ' αὐτὴν συνεπεφεύγεσαν. Sic etiam idem Pœni, cum in inſula Gadium aduerſus inſultus Hiſpanorum & Numidarum ſeſe muniuiſſent, ab eo locum GADIR vocarunt, id eſt, φραγμὸν, vt Græci tradunt, vel Sepem, vt Solinus. Hoc enim plane גָּדֵר ſignificat. Βύσρα igitur, deinde Βύρσα dicta eſt arx Karthaginis. Strabo: Κατὰ μέσην δὲ τὴν πόλιν ἀκρόπολις, ἣν ἐκάλουν ΒΥΡΣΑΝ, ὀφρὺς ἱκανῶς ὀρθία, κύκλῳ περιοικουμένη. Arx quoque Moabitarum Βύρσα vocabatur, Ieremiæ XLVIII, 24. Βώσαρα etiam Ptolemæo in Arabia felici eſt בָּצְרָה. Itaque tam Βώσαρα, quam Βύσρα, idem eſt. Nam Hebræi pronuntiant Boſra, Syri & Arabes Buſra. Βώσρα, Βύσρα. Sic etiam Idumæorum Byſræ mentio Iſaiæ XXXIV, 6: Amos I, 12. Hoc poſterior Latinitas Burgum vocauit, vt diximus ad Auſonium. In inſcriptione Viennenſi mentio fit Burgi a fundamentis excitati tertio Valentis & Valentiniani Augg. conſulatu. A Burſæ igitur munitione, non a fuga Didonis & Cothone capto, Solinus putat annos Karthaginis conditæ, Ioſephus a fuga Pœnorum. Quare anno periodi Iulianæ 3822, qui erat ſeptimus Pygmalionis, Dido profuga Tyro patria ad litus Africanum Cothonem occupauit, & muniuit, anno autem 3830 Byrſam con-

ſam condidit. Hæc profecto ita ſe habent. Nam error non potuit incidere in notatione annorum Regum Tyri, cum tanta religione, & vitæ & regni tempus in ſingulis regibus obſeruatum ſit. At fabulam taurini tergi, vnde Byrſam dictam nugantur Græci, non magis moramur, quam fabulam de capite bubulo in ea arce inuento, quod prodidit Iuſtinus, aut capite equino, quod idem & Virgilius teſtantur, vnde Κακκάβην dictam fuiſſe ſcribit Stephanus, eoque lingua Pœnica equinum caput ſignificari. Nos ſcimus in Numiſmatis Karthaginis vetuſtiſſimis ex vna parte cuſum eſſe προτομὴν ἵππου, ex altera caput Karthaginis.

Διδὼ] Aberat in Græco. Repoſuimus ex Ruffino. אֱלִישַׁר Eliſſa fuit nomen verum דידה Dido eſt ὑποκοριστικὸν. nutricum. Eius maſculinum eſt דוד Dauid. Seruius F. Modij: *Dido vero nomine Eliſſa antea dicta eſt: ſed poſt interitum a Pœnis Dido appellata fuit; id eſt virago Punica lingua.* Certe Punica lingua tunc pene erat Hebraica. In Hebraiſmo autem Dido nihil tale ſignificat. Sed Græci & Latini de peregrino ſermone ſatis multa præpoſtere comminiſcuntur.

Καρχηδόνα] Solinus: *Hadramyto & Karthagini auctor eſt a Tyro populus. Sed quæ ſuper Karthagine veraces libri prodiderunt, hoc loco reddam. Vrbem iſtam, vt Cato in oratione Senatoria autumat, quũ Rex Hiarbas rerum in Libya potiretur, Eliſſa mulier extruxit domo Phœnix, & Karthadam dixit: quod Phœnicum ore exprimit ciuitatem nouam. Mox ſermone verſo in verbum Punicum, & hæc Eliſſa, & illa Karthago dicta eſt: quæ poſt annos ſeptingentos exciditur, quam fuerat extructa.* Hæc ille: in quibus quædam ſunt ab auctore, quædam a librariis peccata. Nam quid eſt, domo Phœnix? Sane dicendum erat, Eliſſa natione Phœniſſa, domo Tyro. Neque enim dicitur, Demoſthenes domo Græcus, ſed, Demoſthenes natione Græcus. Cum autem adiicitur domo, non ſtatim ſequitur eum natum ibi. & quidem vox domo additur vrbibus, non regionibus. Sic in veteribus inſcriptionibus legimus, domo Arretio, domo Ateſte, domo Karthagine, domo Brixia. Ego maluiſſem, Phœniſſa mulier, domo Tyro extruxit. Atque hæc culpa eſt Solini: reliqua peccarunt librarij. Nam legendum: *Mox ſermone verſo Karthago dicta eſt*, ſententia perſpicua, deletis reliquis, quæ interiecta ſunt perperam a ſciolis, quanquam vetuſtiſſimus error videtur. Hoc proculdubio ita eſt. Iam quod dicit de Hadramyto, id origine verbi confirmatur, quæ plane Punica eſt. חֲצַר־מָוֶת. Sed Arabice melius حضرموت apice in ſecunda litera ſuperſcripto, vt ſit Hadramuth. Ita etiam vocatus filius Iectan de poſteritate Sem, Geneſ. x. 26. Eſt autem Adramyt ἔπαυλις Πλούτωνος. Nam Mut Pœnis erat Pluto. Philo Biblienſis: καὶ μετ' οὐ πολὺ ἕτερον αὐτοῦ παῖδα ἀπὸ Ῥέας ὀνομαζόμενον Μοὺθ ἀποθανόντα ἀφιεροῖ. θάνατον δὲ τοῦτον καὶ Πλούτωνα Φοίνικες ὀνομάζουσιν. Ergo Adramutum dictum ob peſtilentem tractum oræ Africanæ, quo modo apud Plautum dictum eſt, *Acherontis oſtium eſt in agro noſtro.* De Karthada quod dicit, videtur potius Syriacum eſſe, quam Pœnicum. קרת חרתא. vel קַרְתָּא חֲדַתָּא. Sed ipſi Pœni neque in Syria, neque in Africa Syriace loquuti ſunt. In Syria mere Hebraica aut proxima vſi ſunt: in Africa deprauata quidem ex Hebraiſmo, ſed longe alia a Syriaca: quod plane nos docet Pœnulus Plautina. Stephanus tradit καινὴν πόλιν dictam, intelligen-

dum Pœnice. Itaque id plane eſt Karthada, vt Solinus ſcribit. Item Καδμείαν Euſtathius ſcribit vocatam fuiſſe. Quod omnino eſt contrarium priori appellationi. Nam id ſignificat παλαιάν. Ergo ita intelligendum, quam primum occupauit Dido, eam παλαίπολιν, imitatione τῆς παλαιτύρου dictam: quam vero poſteri amplificarint, eam vocatam νεάπολιν. Sed & οἰνοῦσαν Græci ſcribunt etiam aliquando dictam. Quomodo id Pœnice dici poſſet, neque temere ego, neque alius dixerit. De Kaccaba ſuperius dictum. Et Karthada quidem non negamus dictam. Vnde enim id comminiſceretur Solinus? Sed aliud eſſe, quam קַרְתָא חֲדַתָּא. Nam Græcum Καρχηδὼν proxime abeſt a Karthada. Sciant tamen etiam aliud nomen Karthagini fuiſſe præter Solini illud. Non enim Karthada, ſed Chaedreanech vulgo vocabatur. Plautus Pœnulo:

MI. *Hauo. cuiates eſtis? aut quo ex oppido?*
P. *Hanno Muthumballe be Chaedreanech.*
AG. *Quid ait?* M. *Hannonem ſeſe ait Karthagine*
Karthaginienſem Muthumballis filium.

Non dubito eſſe Hadreanech. Nam prius membrum eſt חצר, vt in Hadramyton. Sed & reliqua explicabimus in loco Plautino. *Hauo* eſt ſalutantis. Vnde Latini fecerunt ſuum Haue. pro quo in multis libris legitur HABE. Id omnino Pœnicum eſt ex Hebræo חוה *viue*, χαῖρε, ὑγίαινε. Sed cum perſonæ ratio habebatur, adiiciebatur *Doni*. quod & ipſum detruncatum ex *Adoni*. *Haudoni*, χαῖρε κύριε. חַו דוֹנִי. Ergo pergit:

P. *Hauo.* M. *Salutat.* —— Item:
AG. *Saluta hunc rurſum Pœnice verbis meis.*
MI. *Haudoni.* —

In tertio Anthologiæ, epigrammate in Meleagrum Tyrium:

ὃν θεόπαις ἤνδρωσε Τύρος, Γαδάρων θ' ἱερὴ χθὼν,
Κῶς δ' ἐρατὴ μερόπων πρέσβυν ἐγηροτρόφει.
Ἀλλ' εἰ μὲν Σύρος ἐσσὶ, ΣΑΛΑΜ. εἰ δ' οὖν σύγε Φοίνιξ,
ΑΥΔΟΝΙΣ. εἰ δ' Ἕλλην, ΧΑΙΡΕ. τὸ δ' αὐτὸ φράσον.

In vulgatis codicibus traiectio literarum facta eſt ναύδιος pro αὐδονίς. Αὐδονὶς autem pro αὐδονὶ ſcripſit poeta: non quod ita dicerent Pœni, ſed quia magis alludit ad deſinentiam Grȩcam. Αυδονὶ igitur Pœnis idem, quod Σαλὰμ Syris, χαῖρε Græcis. In XIII lemmate octaui libri A. Gellij legitur vulgo *Qupſones* inepte. In veteri codice Biturigum ſcripto erat *Eupſones*. Sed profecto *Eudones*, pro *Audonis* ſcribendum erat. Id Gellius hominum Pœnorum verbum quidem eſſe ait, ſed etiam vſurpari a Græcis. Si propterea Gellius putauit Græcum, quod a Græcis vſurparetur, cur non viciſſim videatur Pœnum, quod Pœnis eſſet in vſu? Nam reciproca cauſatio eſt. Sed Græci quidam potuerunt vſurpare, vt quidam Itali *Magari*, pro vtinam. Nam idiotiſmi

tiſmi Græci eſt *μάγδει*, corruptum ex *μακάριοι*. Sic Hiſpanorum *Oxalla* idem quod Magari purum putum Arabicum, quod eſt, *O ſi velit Deus*, vt taceam quartam partem linguæ Toletanæ mere Arabicam eſſe. Sic Græcis *ἄβαλε* vtinam purum putum Pœnicum, O Deus. חבעל

Subiicit Ioſephus huic vetuſtiſſimæ Chronologiæ Phœnicum: *συνάγεται δὴ πᾶς ὁ χρόνος ἀπὸ τῆς Ειρώμου βασιλείας, ἄχει Καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ρνε, μῆνες η. ἐπεὶ δὲ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς Ειρώμου βασιλείας ἐν Ιεροσολύμοις ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς, γέγονεν ἀπὸ τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ ναοῦ, ἄχει Καρχηδόνος κτίσεως, ἔτη ἑκατὸν τεσσαράκοντα τρία, μῆνες ὀκτώ.* Sed ſupra indicauimus triginta quatuor annos cum 103 compoſitos eſſe 147 cum octo menſibus, ab initio Iromi, ad ſeptimum annum Pygmalionis. de quibus deductis decem ſolidis, poſt quos cæptum condi templum, fuerint tantum anni centum viginti quinque a conditu templi, ad fugam Eliſæ. Quare Ioſephus aliud agebat, cum hæc ſcriberet. Quod vero libro octauo Originum ait vndecimo anno Iromi, hic vero duodecimo templi fundamenta iacta, non puto erratum eſſe: cum agnoſcatur vtraque lectio a Ruffino, ſed vndecimo anno regni ſui Iromum ligna miſiſſe, duodecimo fundamenta templi iacta.

Φοινίκων ἀναγραφαί] Et hoc quoque præſtantiſſimum *ἀποσπασμάτιον* Ioſephi diligentiæ debemus. quo nihil certius ad epocham initij Nabuchodonoſori deprehendendam, vt eius etiam beneficio omnia, quæ a Beroſo didicimus, ſcire licuerit, etiam ſine ope Beroſi.

Ἐπὶ Ειθωβάλου] Ita ſcribendum, non *Θώβαλος*, vt eſt in priore in Appionem, qui error agnoſcitur a Ruffino, cum tamen recte in libris Originum ſcribatur *Ειθώβαλος*, non *Θώβαλος*. Erat igitur iſte Rex cognominis illius, qui ſocer fuit Achabi Regis Samariæ. Porro a fine Pygmalionis, vbi deſinit Menander, ad initium Ithobali huius, interuallum eſt, anni ducentum quadraginta nouem.

Ἐπολιόρκησε Ναβουχοδονόσορος] Nabopollaſſar anno decimo octauo imperij ſui audita Phœnicum rebellione, filium ſuum cum regio imperio & ingenti exercitu in Phœniciam miſit ad Tyrium rebellem coercendum, vt nos docuit Beroſus. Anno triceſimo Nabopollaſſari, Nabuchodonoſor expugnata Tyro, & tota Palæſtina ſubacta, profectus eſt Babylonem, accepto de morte patris nuncio, teſte eodem Beroſo. Igitur tredecim anni ſubigendæ Phœniciæ, & oppugnandæ Tyro impenſi: quod & ipſi Cenſuales Phœnicum teſtantur ſtatim in principio. Rurſus a regno Baal, qui Ithobalo ſucceſſit, ad tertiumdecimum annum Iromi ſecundi, putantur anni triginta quinque, menſes tres. Ioſephus vero ex iiſdem Annalibus, ab initio Ithobali, ad tertiumdecimum annum Iromi ſecundi, colligit annos quinquaginta quatuor, menſes tres. Ergo Ithobalus regnauit annos nouemdecim ſolidos. de quinquaginta quatuor iterum deductis triginta quinque & tredecim, quibus oppugnata Tyrus, remanebit annus ſeptimus currens Ithobali, quo Tyrus oppugnari cæpta. Rurſus anno decimotertio Iromi cæpit regnare Cyrus, id eſt, anno Nabonaſſari centeſimo octageſimo octauo, qui annus eſt primus imperij Perſici Cyri apud omnes auctores. Deductis quinquaginta quatuor annis ſolidis de anno 188. Nabonaſſari, remanet annus Nabonaſſari centeſimus trigeſimus quartus, quo cæpit regnare Iromus. Ergo

centeſimus

centeſimus quadrageſimus Nabonaſſari eſt ſeptimus currens Iromi, quo cæpta oppugnari Tyrus. Cæpta autem eſt oppugnari anno primo Nabuchodonoſori expeditionis Syriacæ, vt docet Beroſus. Ergo annus centeſimus quadrageſimus Nabonaſſari eſt primus expeditionis Syriacæ Nabuchodonoſori, vt antea ex Beroſo collegeramus. Mirus ergo conſenſus Beroſi cum Tabulariis Phœnicum, & vtrorumque cum ſacris literis. quo quid acceptius eſſe debet tam præſtantis rei ſtudioſis? Viderint ergo, qui antiquiores epochas ſtatuunt, & ſeptuaginta annos captiuitatis a capto Sedekia putant, vt Cyrum nouem annis poſt obitum ſuum edicta facturum ab inferis excitent. Viderint & qui ineptos Iudæos ſecuti triceſimum annum, cuius mentio eſt apud Ezekielem initio libri primi, putant a libro legis inuento, aut dicunt eſſe triceſimum Iubilei, qui erat viceſimus ſecundus Iubilei. Nam is erat annus Exodi 902. Deductis 47, remanent anni 855, hoc eſt, Iubilea abſoluta ſeptemdecim, anni viginti duo Iubilei decimi octaui currentis. Quare annus capti Sedekiæ, qui erat Sabbaticus, teſte Ieremia, is, inquam, erat viceſimus octauus Iubilei decimi octaui. Itaque legimus apud Ezekielem cap. XXIX, 17. *viceſimo ſeptimo anno, in primo (menſe) in prima menſis factum eſt ad me verbum Dei.* Erat annus decimus Sedekiæ, vt eſt initio eiuſdem capitis. Sane ſi vndecimus annus Sedekiæ erat 28 Iubilei, ergo decimus erat viceſimus ſeptimus. Quare viceſimus ſeptimus annus, cuius hic fit mentio, is eſt Iubilei decimi octaui, non autem Nabuchodonoſori, vt nugantur Iudæi. Quomodo decimus annus Sedekiæ potuit eſſe viceſimus ſeptimus Nabuchodonoſori, qui erat tantum decimus octauus? vt taceam, quod in Chaldæa, vbi ſcribebat Ezekiel, poſt exceſſum Nabopollaſſari, non iam ab expeditione Syriaca putabantur anni Nabuchodonoſori, ſed ab obitu Nabopollaſſari. Quum enim annum Nabuchodonoſori decimum tertium ab expeditione Syriaca Ezekiel dixerit eſſe triceſimum alicuius Regis, cur annum decimum octauum eiuſdem Nabuchodonoſori non dixit eſſe triceſimum quintum eiuſdem Regis, niſi quia is rex iam obierat in triceſimo ipſo anno? Proinde is erat annus ſextus Nabuchodonoſori, quintus a ſomnio ipſius, cuius mentio Daniel. II, I. Atque hinc colligimus non ſolum eum eſſe 27 annum Iubilei, ſed & Iudæos inter exteras nationes Iubilea celebrare ſolitos, quod hactenus faciunt; contra temeritatem imperitorum, qui negant Iudæos in deportatione Sabbaticos annos celebraſſe, atque adeo aduerſus ſententiam doctiorum, qui negant Iudæos vnquam Iubilea celebraſſe, quia eius nullum in ſacris libris extat veſtigium. Sed & ij, & nos vna fallebamur, qui non ita pridem in eadem hæreſi fuimus. Locus igitur ille Ezekielis nemini hactenus intellectus vt lucidam facem allucet rationi temporum, ita ſtrenue os obſtruit pertinaciæ. Qui negant eos annos Sabbaticos, quos hodie obſeruant Iudæi, eſſe veros Sabbaticos, iidem negent quoque ſeptimos dies, quibus hodie ceſſant ab opere, eſſe vera ſabbata. Sed nullam latebram inſcitiæ ſuæ reperient. Adeo vndique circumſepti teſtimoniis tam ſacrorum, quam profanorum ſcriptorum tenentur.

Ἐπολιόρκησε Ναβουχοδονόσορος τὴν Τύρον] Iſaiæ XXIII, intentatur excidium Tyro, eiuſque deſolationis ſpatium definitur ſeptuaginta annis. Quod de hac obſidione intelligi, dubium non eſt. Sane ſeptuageſimus annus oppugnationis

gnationis Tyri ſub Nabuchodonoſoro deſinit paulo poſt tempora deuicti Nabonidi, de quo non dubito intelligendum eſſe apud Iſaiam. Nam dura ſeruitute oppreſſa eſt tota Syria, Phœnice, & Palæſtina, ſub imperio Babylonico, vt patet ex Ieremiæ viceſimo quinto, viceſimo ſexto, viceſimo ſeptimo, viceſimo octauo. Tunc igitur data libertas & Tyriis, & Phœnicibus, cum completi ſunt dies ſeptuaginta Babyloni, quod accidit, cum imperium tranſlatum in Cyrum. Hæc proculdubio ita accipienda apud Iſaiam. Nulla alia oppugnatio Tyri, & mutatio fortunæ accidit poſt tempora Iſaiæ, præter hanc, quam paſſa eſt ſub Nabuchodonoſoro. Ergo de illa intelligendum.

Ετη τρία καὶ δέκα] Hęc ſuppleuimus ex Ruffino, quem ſcriptorem raro cum fructu, rarius ſine indignatione legas. Regnauit Ithobal annos nouemdecim. Expugnatus eſt poſt annum decimum tertium, quam cæptus oppugnari. Proinde ſeptimo anno regni cæpit oppugnatio. Sed & Ioſephus accuratiſsimus ſcriptor, eundem decimum tertium annum notauit ex veteribus, x. Originum Iudaicarum: καὶ Διοκλῆς δὲ ἐν τῇ δευτέρα τῶν Περσικῶν (τῶν ἀποικιῶν Ruffino) μνημονεύει τούτου τοῦ βασιλέως (Ναβουχοδονοσόρου) καὶ Φιλόστρατος ἐν ταῖς Ινδικαῖς αὐτοῦ καὶ Φοινικικαῖς ἱστορίαις, ὅτι οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐπολιόρκησε Τύρον ἔτη ιγ, βασιλεύοντος κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Εἰθωβάλου τῆς Τύρου.

Εκνίβαλος Βασλάχου] Nomen hoc ſine dubio ſcriptum fuit כנע־בעל Knabaal: vt Κενίβαλος legendum ſit, non Εκνίβαλος. Κνᾶ כְּנַע eſt, qui dici debebat Canaan כְּנַעַן. Philo Byblienſis: ὧν εἷς ἦν καὶ Ισιρις τῶν τριῶν γραμμάτων εὑρετὴς ἀδελφὸς Κνᾶ τοῦ πρώτου μετονομασθέντος Φοίνικος. Sane Canaan eſt pater Sidonis, a quo Sidonij, a Sidoniis Tyrij, & omnes Phœnices. Geneſis x, 15. At Iuſtinus ex Trogo Sidonem vocatam ab vbertate piſcium, quod, vt ait, Phœnicibus *Sidon* piſcis dicatur. Plane verum eſt, piſcatum eo verbo deſignari: ſed falſum, eam eſſe cauſſam nominis Sidonis. Hinc Philo Byblienſis: χρόνοις δ᾽ ὕστερον πολλοῖς ἀπὸ τῆς Υψουρανίου γενεᾶς γενέσθαι Αγρέα καὶ Αλίεα τοὺς ἁλιείας καὶ ἀγρείας εὑρετάς, ἐξ ὧν κληθῆναι Αγρευτὰς καὶ Αλιεῖς. Profecto ita Hebraice eſſet וְעֶלְיוֹן הוֹלִיד אֶת צַיִד וְצִידוֹן וּמֵהֶם יִקָּרְאוּ צַיְדָאן וְצִידוֹנִים *Elion genuit Said & Sidon, vnde dicti Sidones, & Sidonij.* Nam Sidonis appellatio & Piſcationis & Venationis quoque eſt. Saidan & Sidon alterum Syrorum & Arabum, alterum Hebræorum verbum. Alibi tamen dicit: ἀπὸ δὲ Πόντου γίνεται Σιδών, ἣ καθ᾽ ὑπερβολὴν εὐφωνίας πρώτη ὕμνον ᾠδῆς εὗρε. Ita non ſibi conſtat. Huc pertinent verba Hieronymi in Ezekielem: *In Hebraico verius poſitum eſt, vniuerſi Sidonij, quos nos venatores vertimus, iuxta illud, quod ſcriptum eſt: Anima mea erepta eſt, ſicut paſſer, de laqueo venantium. pro quo in Hebraico poſitum eſt Sidoniorum.* Sed in Pſalmo CXXIIII, 7, quem locum habebat in animo hæc ſcribens Hieronymus, non legitur SIDONIM, ſed יֹקְשִׁים *Auceps.* Videmus tamen Sidonim etiam pro venatoribus ſumi, vt apud Philonem Byblienſem. Sed redeo ad Canaan. Ergo Canaan ſecundum Sidoniorum Cenſuales cognominatus fuit פִּינְחָס, φοίνιξ, quomodo nepos Aharonis. Sed tunc ita apices vocales notandi פִּינְחָס, quomodo etiam Septuaginta legiſſe videntur. Nam apices vocales eſt inuentum nouitium Maſoritarum.

Βασλάχου] Μασλάχου agnoſco in מַצְלָח. Neque dubito verum eſſe. Nam in veteribus libris nulla differentia eſt inter βῆτα & μῦ. Quod nomen corruptum

ruptum ſit, oſtendit lectio Ruffini valde ab hac diuerſa.

Χέλβης] Puto כָּלֵב, vt ſit cognominis filio Iephunne.

Μύτγονος] מוּת־גָּאוֹן.

Γεράστρατος] גֵּר־עַשְׁתֹּרֶת ὁ ξένος τῆς Ἀστάρτης. ὁ Ξενάσαρτος. Melius Γηρόστρατος, vt apud Arrianum, vbi Rex Aradi ita vocatur.

Μετεπέμψαντο Μέρβαλον ἐκ τῆς Βαβυλῶνος] Locus notabilis. Quare arceſſiuerunt Regem Babylone? Quia ſtipendiarij Babylonis erant, & non alium Regem accipere poterant, niſi quem Chaldæi victores & domini imponebant. Vides plane ſeruitutem Tyri prædictam ab Iſaia XXIII: neque tantum Tyri, ſed & totius Syriæ. Ieremiæ XXVII, 6, 7.

Μέρβαλον] מַר־בַּעַל Nomen compoſitum ex priore membro Chaldæo, & poſteriore Phœnicio. Priore notat vrbem, in qua altus fuit. poſteriore, in qua genitus, aut ſaltem ex qua oriundus. מר mere Chaldaici idiotiſmi eſt. Significat Dominum. Hodie id nomen frequens in ore Chaldæorum Chriſtianorum, qui ſic primores, &, vt ita loquar, primicerios Sanctorum vt Apoſtolos vocant, Mar Markos, Mar Phetros: Dominus Marcus, Dominus Petrus. pro quo nos dicimus Sanctus Marcus, Sanctus Petrus. Nam ܡܪܝ eſt δεσπότης, aut κύριος, corruptum ex ܡܪܝܐ, illud autem deductum ex Hebræo מוֹרֶה. Philo in Flaccum: ἐξήχει βοή τις ἄτοπος Μάριν ἀποκαλούντων. οὕτως δέ φασιν τὸν Κύριον ὀνομάζεσθαι παρὰ Σύροις. Inde Μαρνᾶς ܡܪܝ ܢܫ vel ܡܪܝ ܢܫܐ Idolum Gazenſium, de quo in hiſtoria Eccleſiaſtica. Id autem eſt κύριος ἀνθρώπων, vt poetis — πατὴρ ἀνδρῶν, id eſt, Iupiter.

Ὁ σύμπας χρόνος ἔτη πεντήκοντα τέσσαρα] Colliguntur, inquit Ioſephus ex Phœniciacis Cenſualibus, ab initio Ithobali, ad tertiumdecimum Iromi, anni LIIII, menſes tres. Annus primus Cyri in epocha Nabonaſſari 188. Deductis quinquaginta quatuor abſolutis, remanet annus Nabonaſſari 134 primus regni Ithobali. Proinde ſeptimus Ithobali eſt 140 Nabonaſſari, qui eſt & primus Nabuchodonoſori: & conſequenter 152 Nabonaſſari eſt tertiusdecimus & vltimus oppugnatæ Tyri, triceſimus Nabopollaſſari, quo & ipſe Nabuchodonoſor patre mortuo triumphans Babylonem ingreſſus eſt ad patritum imperium capeſſendum, pauculis menſibus poſt oblatam viſionem Ezekieli. En quam bene hæc cohærent, & quam auij a vera ratione temporum feruntur, qui alias hiſtoriæ ſacræ epochas commenti ſunt, vt quæ obuium erat ex Gentium Annalibus, Archiuis, & hiſtoriis petere, ea ipſi inanibus coniecturis aucupati ludibrium poſteritati debuerint.

Ἑβδόμῳ μὲν γὰρ] Huic loco deprauato nihil ſuccurrit Ruffinus. Vetuſtiſſimum eſt mendum. Sed Ioſephum ita ſcripſiſſe hiſtoria ipſa clamat: ἑβδόμῳ μὲν γὰρ ἔτει τῆς Εἰθωβάλου βασιλείας Ναβουχοδονόσορος ἤρξατο πολιορκεῖν Τύρον. Τεσσαρεσκαιδεκάτῳ δ' ἔτει τῆς Εἰρώμου Κῦρος ὁ Πέρσης κράτος παρέλαβε. Quippe non ſeptimo anno regni ſui Nabuchodonoſor cæpit oppugnare Tyrum. non enim ea res agitur, ſed de Ithobalo ſermo eſt. Ex iis, quæ ſupra attigimus, conſtat ſeptimo anno Ithobali Tyrum oppugnari cæptam, viceſimo labente expugnatam fuiſſe. Tyrus igitur capta a Nabuchodonoſoro anno periodi Iulianæ 4118, a conditu autem ipſius Tyri, anno 663, annis vero 264, antequam iterum ab Alexandro debellaretur, quo caſu peius accepta fuit, quam ſub Nabuchodonoſoro.

donoſoro. Atque hæc de Tyro, anno decimotertio Nabuchodonoſori debellata. Nam anno decimonono Nabuchodonoſori, qui erat vndecimus Sedekiæ, Ezekiel aliud horrendum excidium Tyro minatur opera eiuſdem Nabuchodonoſori, ita vt ne veſtigium quidem vrbis in illa relinquatur, neque vnquam inſtauretur. Cap. XXVI, 14, 19. Quod nobis plane ignotum. Nam quando Tyrus deleta, vt nullum in ea relictum ſit veſtigium? Quomodo nunquam inſtauranda, quæ nullo vnquam tempore non munitiſsima, ampliſsima, populoſiſsima fuerit? Certe ſub Dario Notho florentiſsima erat. Zachariæ IX, 3. Quid loquar tempore Alexandri? Quid ſub Romanis, præſertim ſub Seuero? Vide Vlpianum de Cenſibus. Vide etiam Strabonem, Quintum Curtium, alios. Malo fateri me hæc ignorare, quam inanibus coniecturis σκιαμαχεῖν. Hactenus Archiua Phœniciaca: ex quibus didicimus, ab initio expeditionis Syriacæ Nabuchodonoſori, ad initium monarchiæ Perſicæ Cyri, interuallum eſſe annorum quadraginta octo. Non difficile igitur fuiſſet, putatis retro ab initio Cyri annis quadraginta octo, ad initium Nabuchodonoſori, & quartum annum Ioiakimi Regis Iudæ peruenire, tametſi Beroſus eo nos manu non deduxiſſet. Quare certa eſt fides huius Chronologiæ Phœniciacæ, & mendoſa omnis recentiorum de epocha Nabuchodonoſori aſſertio.

Πορφύριος] Hoc fragmentum hominis nomini Chriſtiano iniquiſsimi ideo poſt Phœniciaca appoſuimus, quod de vetuſtiſsimo Phœniciacarum rerum ſcriptore Sanchoniathone verba facit. Neque vero ſine fructu legetur.

Σαγχουνιάθων] Sanchoniathonis Berytij Origines Phœniciacas ex ſermone Phœnicio in Græcum conuertit Philo Byblienſis, ſcriptor vetuſtiſsimus, idque libris nouem.

Παρὰ Ἱερομβάλου] חִירָם־בַּעַל.

Θεοῦ τοῦ ΙΕΥΩ] ΙΕΥΩ יְהוָה Literæ quidem ſunt eæ quatuor; vnde dicitur ὄνομα τετραγράμματον, ſed non apices, quibus proprie inſigniri debet. Nam illi apices ſunt nominis אֲדֹנָי vt mediocriter docti ſciunt. Quomodo enim efferendum erat, nemini licebat id concipere, præterquam Pontifici maximo, idque decima Tiſri, & quidem ἐν ἁγίοις. Philo de vita Moſis: χρυσοῦν δὲ πέταλον ὡσανεὶ στέφανος ἐδημιουργεῖτο τέτταρας ἔχον γλυφὰς ὀνόματος, ὃ μόνοις τοῖς ὦτα καὶ γλῶτταν σοφίᾳ κεκαθαρμένοις θέμις ἀκούειν καὶ λέγειν ἐν ἁγίοις, ἄλλῳ δ᾽ οὐδενὶ τὸ παράπαν οὐδαμοῦ. Itaque יְהוָה legunt Adonai. & Septuaginta ſemper Κύριος interpretantur. quod nomen non legitur in primo capite Geneſeos, ſed Elohim Θεός. At in ſecundo יְהוָה Κύριος. Itaque hinc argutati ſunt Tertullianus, & quidam veterum, Deum non prius Dominum fuiſſe, quam Adam factus eſſet. Atqui Elohim commune nomen etiam Diis gentium. Sed יְהוָה quod Κύριος Græcis interpretibus, eſt proprium vnius Dei viui. Vides, quid peperit ignoratio Hebraiſmi. Qui rident eos, qui יְהוָה Adonai legunt, & putant recentem morem inductum ab hodiernis Iudæis, non merentur, quibus reſpondeatur. יְהוָה ὄνομα τοῦ ὄντος interpretatur idem Philo ibidem: & quidem recte. Hodie quoque nomen Dei in die Kippurim in Synagogis ex more exprimitur cum ſumma demiſsione. In libro Liturgiarum: בַּמִּקְדָּשׁ אוֹמְרִים אֶת הַשֵּׁם בִּכְתָבוֹ וּבַמְּדִינָה בְּכִנּוּיוֹ *In ſanctuario pronunciant* NOMEN *per ſcripturam eius, in vrbe autem per cognomen eius.*

d Idem pla-

Idem plane dicit, quod Philo. Scripturam vocat quatuor literas יהוה Cognomen Adonai, Elohim. Sed redeo ad Phœnicas noſtros de Dei veri appellatione cum Hebræis conſentientes. Si Theodoreto credendum, Samaritæ pronunciant Ιαβαὶ. quaſi יַהְוֶה vel יַהְוֶה ὁ ὤν. Ergo nomen tetragrammatum illis notum, quod quidem alij ἰάω, vt Orpheus; & Diodorus li. II. παρὰ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις Μωσῆν τὸν ΙΑΩ ἐπικαλούμενον Θεόν. alij ἰαῦ, alij aliter enunciabant. Sed & illud ſeptem vocalibus Græcis exprimi exiſtimarunt quidam, vt oraculum:

> καὶ σφόδρα καὶ καθ' ἕκαστον ἀεὶ Θεὸν ἑπταχιφώνην.

Item auctor epigrammatij:

> Ἑπτά με φωνήεντα Θεὸν μέγαν ἄφθιτον αἰνεῖ
> Γράμματα τῶν πάντων ἀκάματον πατέρα.
> Εἰμὶ δ' ἐγὼ πάντων χέλυς ἄφθιτος, ἣ τὰ λυρῴδη
> Ἡρμοσάμην δίνης οὐρανίοιο μέλη.

Nam poteſt ſeptem vocalibus concipi oratio de nomine Dei ΗΟΑ ΙΕΥΩ, יהוה הוא, ipſe eſt Deus, ὁ ὤν. Neque aliter Hebræi. Poteſt & aliter iiſdem vocalibus contexi, cuiuſmodi vidimus notas in gemmis inciſas literis Grecis, ſed quæ diuerſe ad tetragrammaton nomen alluderent. Eæ gemmæ ſunt Baſilidianorum hæreticorum, cum ſuo Deo ΑΒΡΑΞΑΣ ΙΑΩ, & Valentinianorum, Poſſunt tamen ἑπτὰ φωνήεντα non de vocalibus ſed de quibuſuis literis accipi. Nam Ioſephus quatuor literas nominis Dei יהוה vocat τέτταρα φωνήεντα. Sic idem oraculum Magum regem Babylonis vocat τῆς ἑπταφθόγγου βασιλέα. Nam Βαβυλὼν eſt ſeptem literarum. Sic quum Σάραπις ſeptem literis conſtet, videndum num potius is ille ſit, qui ab auctore epigrammatij per ἑπτὰ φωνήεντα innuitur. Conſtat igitur Phœnices non ſolum ſermone populari, ſed & quibuſdam arcanis nominibus religionis cum Hebræis conſenſiſſe. Sic עֶלְיוֹן ὕψιστος Deus ipſis dicebatur: etiam quidam eorum Deorum μημερούμος, id eſt, ὑψουράνιος. ממרומים eſt αἰέκαθεν. Superne. Huius Memrumi fratrem fuiſſe Οὐσῶον dicit Philo Byblienſis, ὃς σκέπην τῷ σώματι πρῶτος ἐκ δερμάτων, ὧν ἴσχυσε συλλαβεῖν θηρίων, εὗρεν. Manifeſto deprauarunt hiſtoriam Eſau, qui corpore hirſutus erat. Nam Οὐσῶος, ſiue Οὐσῶ, eſt עֵשָׂו, Eſau. Præterea & ἐλωεὶμ quoſdam Philo recenſet inter illos Phœnicum Deos. Scribit enim οἱ δὲ σύμμαχοι Ἴλου τοῦ Κρόνου Ἐλωεὶμ ἐπεκλήθησαν. Addit idem quendam etiam Deum Phœnicum ἀγρὸν ſiue ἀγρότην vocatum. Sed fallitur, cum ࠔࠃࠄ vertit ἀγρὸν aut ἀγρότην. Totidem quidem, iiſdemq; literis ſcribitur nomen Dei, quot & quibus ager: ſed puncto tantum & vocali alterum ab altero diſtinguitur. שַׁדַּי enim Deus eſt, aut Dei epitheton. At שָׂדַי eſt ἀγρός, quod dictum pro שָׂדֶה vt Threnorum IIII, & Pſalmo XCVI. Itaque hunc שַׁדַּי quem ipſe perperam ἀγρόν, aut ἀγρότην vocat, dicit eſſe vnum ex Diis, quos præcipue colerent Byblienſes populares ſui. οὗ καὶ ξόανον εἶναι μάλα σεβάσμιον, καὶ ναὸν ζευγηφορούμενον ἐν Φοινίκῃ, παρὰ δὲ Βυβλίοις ἐξαιρέτως θεῶν ὁ μέγιστος ὀνομάζεται. Quod autem in fano portatili circunferretur, adumbratum eſt ex arca teſtamenti, quam malo ſuo experti ſunt ipſi Phœnices, & Gazæi. Manifeſta enim apparent veſtigia veritatis obſcuratæ in hiſtoria VI cap. I. Samuel. Itaque Ioſephus τὴν σκηνὴν συμπερινοστοῦντα καὶ μεταφερόμενον ναὸν vocat. Idem ergo & de arca dici poteſt. Ferculo quoque τὸν Δία ἡλιοπολίτην vehi, auctor Macrobius, qui eſt idem Deus cum hoc. Sed quemadmo-

dum in

dum in שַׁדַי & שֵׁדִי deceptus eſt Philo, ita etiam in Dagon. Scribit enim: παραλαβὼν δὲ ὁ Οὐρανὸς τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχὴν, ἄγεται πρὸς γάμον τὴν ἀδελφὴν Γῆν, καὶ ποιεῖται ἐξ αὐτῆς παῖδας δ, Ἶλον, τὸν καὶ Κρόνον, καὶ Βέτυλον, καὶ Δαγὼν, ὅς ἐστι Σίτων, καὶ Ἄτλαντα. Nam aliud eſt דָּגוֹן Δαγὼν, aliud דָּגָן σῖτος frumentum. Dagon enim, vt Iudæi etiam narrant, ſculpebatur forma piſcis, (דָּג piſcem ſignificante) nos autem ſcimus τὴν Δερκετὼ Syrorum Deam (quæ Syris Atergata, vnde locus in Syria Atergation, II Macab. XII, 26) ſculpi ſolitam, ſuperne mulierem, inferne piſcem. Melius igitur τὸν Δαγῶνα, Ἰχθυῶνα quam σιτῶνα vertiſſet. Ιλ autem eſt אֵל. βέτυλ vero בֵּית־אֵל. Et melius ſcribitur βαίτυλ. Ita vocabant Deos, quos ſpecie lapidis adorabant. Philo Byblienſis: Ἔτι δὲ ἐπενόησε θεὸς Οὐρανὸς Βαιτύλια, λίθους ἐμψύχους μηχανησάμενος. Quæ omnia aperte deprauata ſunt ex hiſtoria lapidis, quem Iacob vnxit, & poſuit in loco, qui dictus Bethel. Geneſ. XXVIII, 18, 19. Hebræi ſuper illo loco: אַף עַל פִּי שֶׁהָיְתָה מַצֵּבָה אֲהוּבָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם בִּימֵי הָאָבוֹת אַחֲרֵי כֵן שְׂנֵאָהּ מִפְּנֵי שֶׁעֲשָׂאוּהָ כְּנַעֲנִים לְחֹק לַעֲבוֹדָה זָרָה. omnino interpretantur hæc. Cananæi ſunt qui lingua Hebraica pura vtebantur ab initio. Hinc nugaces Poetæ βαίτυλον vocant lapidem, quem faſciis obuolutum pro filio Saturnus deuorauerit. Vnde prouerbium, καὶ βαίτυλον ἂν καταπίνοσις. Sed & ſummum omnium Deorum Ἀδὼδ vocabant, qui Macrobio eſt Adad. Philo Byblienſis: Ἀστάρτη δὲ ἡ μεγίστη καὶ Ζεὺς Δημαροῦς καὶ Ἄδωδος βασιλεὺς θεῶν ἐβασίλευον τῆς χώρας. Macrobius: *Deo enim, quem ſummum maximumque venerantur, Adad nomen dederunt. Eius nominis interpretatio ſignificat* VNVS. *Hunc ergo vt potentiſſimum adorant Deum.* Id quoque adumbratum ex veritate: quum toties totieſque Deus dicat ſe eſſe VNVM. quod Hebraice eſt Ahad. Iſaias LXVI, 17: *Qui purificantur & luſtrantur ad hortos pone* VNVM *in medio.* Iudæi interpretes longe aliter accipiunt, & אַחַד, quod eſt VNVS, temerario conatu deprauant in אַחַת, dicentes eſſe ex illis, quæ aliter ſcribuntur, & aliter leguntur. Itaque piſcinam neſcio quam hic ſomniant. Senſus eſt apertiſſimus: februationes & luſtrationes Deo illi ſiue Idolo fieri, quem Deum ipſi vocarent AHAD, id eſt, VNVM, idque in medio hortorum, qui illi idolo dicati in opiſthodomo templi: ſubintelligendum enim Templum, *pone templum Ahad.* Nam præpoſitio אַחַר, qua vtitur Propheta, eſt localis, vt etiam hic accipitur ab omnibus Iudæis, & Ionathan vertit בָּתַר, ὄπισθε. vel ſimplicius Idolum pro ipſo Idoli templo accipiendum, vt Græcis & Latinis mos eſt. Neque dubium eſt, hanc veram eſſe illius loci interpretationem. Sed quia Saturno pueros immolabant, ſciendum eſt ipſum Saturnum non vno cognomine apud Phœnicas notum fuiſſe. In quibuſdam vrbibus dicebatur Ιλ. in aliis Ισραήλ. in aliis Melkom, vt eſt paſsim in ſacris literis. Omnino autem Tyrij eius ſtellam colebant; de qua locus notabilis Amos V, 26. Sed & aliam ſtellam conſecrauerunt in arce, quem διοπετῆ ſiue ἀεροπετῆ ἀστέρα vocabant. Philo Byblienſis: ἡ δὲ Ἀστάρτη ἐπέθηκε τῇ ἰδίᾳ κεφαλῇ βασιλείας παράσημον κεφαλὴν ταύρου. περινοστοῦσα δὲ τὴν οἰκουμένην εὗρεν ἀεροπετῆ ἀστέρα, ὃν ἀνελομένη ἐν Τύρῳ τῇ ἁγίᾳ νήσῳ ἀφιέρωσεν. Eſt autem, quem Græci ἑωσφόρον, Latini Luciferum vocant, Iſaiæ decimoquarto, 12 dicitur הֵילֵל בֶּן שָׁחַר ἑωσφόρος υἱὸς τῆς Ἠοῦς, & in eodem capite Iſaiæ vſurpatur ἀεροπετὴς ἀστὴρ prouerbialiter.

Ὁ Βηρύτιος] Quomodo vocetur in ſacris literis Berytus, nondum diuinare potui. Eſt tamen purum putum Phœnicium, id eſt, Hebraicum, בְּרוֹתָה quomodo vocatur locus quidam Ezekieli XLVII,16. quod nomen extabat in ſanctuariis Phœnicum. Id enim eſt βηρούθ. Philo Byblienſis: κατὰ τούτους γίνεταί τις Ἐλιοῦν καλούμενος ὕψιστος καὶ θήλεια λεγομένη Βηρούθ. Nonnus Beroen a Romanis Beryton dici nugatur. Sed neque Byblum ſuo veteri nomini in ſacris libris reddere poſſumus. Hieronymus dicit Gobel ab Hebræis vocari. quo argumento? Ergo Gyblos non Byblos dicenda. Atqui בּוֹבֶל eſſet potius nomen verum, vnde Βύβλος deriuatum. Neque aliud poteſt eſſe. Sed quare ita dicta, a quo & quando, non poſſumus dicere.

Οἱ δὲ τούτων χρόνοι καὶ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν] Ierombal iſte, ſiue Irombaal antiquior eſt Sanchoniathone. Sanchoniathon enim ab eo accepit, vt hic traditur. Sed iſte Irombaal dicitur hic vixiſſe inter ſæculum Moſis, & Troicum. Ergo Sanchoniathon recentior Moſaico ſæculo.

Ἢ πρὸ τῶν Ἰλιακῶν, ἢ κατ᾽ αὐτούς] Vt Sanchoniathonem antiquiſsimum probet, ait æqualem ſęculo Semiramidis, Semiramidem autem antiquiorem ſęculo Troiano, aut ſaltem æqualem: Ergo Sanchoniathon eſt antiquior, aut æqualis ſęculo Troiano, & proinde antiquiſsimus, quia Troica antiquiſsima. Sed ipſe Sanchoniathon apud Philonem Byblienſem conditum Tyri, tanquam rem antiquiſsimam memorat. Tyrus vero condita anno 76 ante Ilij excidium. Quanto igitur Sanchoniathon inferior ſæculo Troiano, cui 76 annus ante Ilij excidium res antiquiſsima eſt? Verba Philonis: εἶτα φησὶ (Σαγχωνιάθων) οἰκῆσαι Τύρον, καλύβας τε ἐπινοῆσαι ἀπὸ καλάμων καὶ θρύων. Sed quod ſæculum Semiramidis cum Troicis temporibus comparat, longe abſurdius, & Porphyrio indigniſsimum. Ipſa enim ſaltem annis mille excidium Ilij anteceſsit. Hæc vero demonſtranda. In Græcorum libris omnium imperiorum antiquiſsimum eſt Aſſyriacum, cuius ſedes vrbs ingens Ninus. Nini conditor ſecundum Hebræos, Aſſur. Geneſeos x, 11. Sed Gręci, Chaldęi & Perſę conditorem Nini cognominem vrbi ſuę fuiſſe ſcribunt. Itaque ſiue Ninus ſecundum Chaldęos, ſiue Aſſur ſecundum Hebręos, is primus fuit Rex Aſſyriæ, qui ab Indo flumine, ad Libyę fines, rerum late potitus ſit: ab eoq; regnatum, vſque ad Sardanapalum, quem triceſimum a Nino fuiſſe ſcribit Cteſias, & poſt Cteſiam Diodorus. Ambo ab initio Nini, ad exitium Sardanapali, 1360 annos putant. Deinceps Medi ab initio Arbacis, ad initium Cyaxaris, quem Cteſias Aſtibarem nominat, res Aſſyriorum obtinuerunt 242 annis. Ergo ab initio Nini, ad initium Cyaxaris, anni ſunt pręciſe 1602. Cyaxares iniuit imperium Medorum anno ſecundo Olympiadis 37. quod colligitur ex dinumeratione temporum apud Herodotum, & diſerte extat apud Euſebium. Ergo initium Cyaxaris conſurgit ex anno periodi Iulianæ 4083; de quibus deductis 1602 ſolidis ab initio Nini, ad initium Cyaxaris, remanet annus primus Nini reſpondens anno 2481 in periodo Iuliana. Rurſus Calliſthenes reſcribens Ariſtoteli de vltima antiquitate rerum Chaldaicarum dixit annum captæ ab Alexandro Babylonis fuiſſe milleſimum nongenteſimum tertium Computi temporum Chaldaicorum. Capta eſt Babylon anno periodi Iulianæ 4383. Deductis 1902 abſolutis, remanet annus periodi Iulianæ 2481, quem iam diximus fuiſſe primum ab initio Nini. Ergo Computus annorum, quo vtebantur Chaldæi, inibat ab anno primo Nini, non a Nemrodo, quod aliquando putauimus. Et ſane

Chaldæi,

Chaldæi, quia antiquius imperium Aſſyriaco, aut vetuſtiorem regem Nino memorare non poterant, iure ab eo annos ſuos putabant, quo alium antiquiorem non norant. Et fieri non poteſt, vt ſine vlla cauſſa a tam longinqua antiquitate epocham temporum ſuorum repeterent. Erat annus mundi 1717. Neomenia Zygonos 5. 7. 28, Octobris xx. Neomenia Krionos VIII Aprilis. Ergo VIII Aprilis eſt antiquiſſimum Neuruz Chaldaicum. Atque ita quatuor κέντρα καιρικὰ habemus χειμερινὸν, Athenienſium in VII, Ianuarij, ἐαρινὸν Chaldæorum in VIII Aprilis, θερινὸν Elidenſium in VIII Iulij, μετοπωρινὸν Macedonum in VII Octobris, quæ & veterum Iudæorum Tekupha eſt, & quidem omnia in litera G. Ab initio Nini, ad initium Nabonaſſari, anni ſunt 1486, quæ fiunt Neuruz duodecim, & præterea anni 46 de tertio decimo Neuruz Chaldaico, quibus competunt dies vndecim προεμπτώσεως in annis æquabilibus Ægyptiacis: quibus deductis de octaua Aprilis, relinquitur vicesima octaua Martij Neuruz Nabonaſſari. quo poſtea ſemper Chaldæi & Orientales vſi ſunt ſub nomine Neuruz Harirathi. Neomenia Paophi anno primo Nabonaſſar conueniebat cum 28 Martij, hoc eſt, cum ipſo Neuruz ciuili, vbi quoque erat neomenia Neuruz Chaldaici. & proculdubio etiam inde ſuas Dodecaeteridas exordiebantur. Ab Ariete enim earum principium, & Artemiſio Chaldaico. Nam & Abydenus Dæſium ſecundum menſem Chaldaicum facit a diluuio. Ergo Artemiſius erat primus. Propterea annus Chaldæorum Alexandreus non eſt ineundus ab Hyperberetæo, ſed ab Artemiſio. Et proinde ſerior eſt Alexandreo ſex menſibus, vt Iudaicus citior. Hæc eſt ratio, quare non ab eodem anno Iuliano videtur inire Epocha Chaldaica. Nam ſane init a ſeptimo menſe Alexandreo, ſed non ab eodem anno Iuliano. Hæc monemus: quia nondum de his nobis liquido compertum erat, cum de anno Chaldaico libro ſecundo & quinto diſputaremus. Huius quoque pulcherrimæ rei obſeruatio pertinebat ad librum quintum poſt epocham diluuij. Itaque monemus æquum Lectorem, vt epocham Nini Chaldaicam eo conferat. Eruimus igitur cauſſam veteris æræ Chaldaicæ, cuius meminit Calliſthenes apud Simplicium, ac poſtea deſita eſt, vt apparet, propter inſtitutionem noui Neuruz in gratiam Nabonaſſari, qui videtur primus iugum Medorum, qui in Aſſyria regnabant, excuſſiſſe. Huius Nini vxor fuit Semiramis, vt Cteſias, & ab eo Diodorus, & Trogus ſcripſerunt, & omnes fatentur, quam duobus & ſexaginta annis vixiſſe, duobus & quadraginta imperaſſe, idem Cteſias apud Diodorum refert. Sed tempus, quod Ninus imperauit, omiſſum eſt ab vtroque. Euſebius attribuit annos quinquaginta duos. Sed mendoſiſſima eius eſt computatio, vt qui ab initio Nini, ad finem Sardanapali, tantum annos putet 1218. Cum igitur dicat Porphyrius, Semiramidem æqualem fuiſſe temporum Troicorum, quam eum fugiat ratio, hinc colligere licet, cum ab initio Nini, ad excidium Troicum, interuallum ſit, anni 1050. vt omnino mille annos intereſſe oporteat ab initio Nini, ad Troica. Sed Herodotus dicit πέντε γενεάς interfuiſſe inter Semiramidem, & Nitocrim vxorem Nabuchodonoſori, ſiue Laboniti: quæ cum clauum imperij tenuerit, viro inter feras degente, & pulcherrimis operibus Babylonem excoluerit, omnia quæ illi Herodotus recte attribuit, perperam Semiramidi a Diodoro adſcribuntur. Sed de quinque ſæculis, quæ inter Semiramidem & Nitocrin inter-

iicit Herodotus, non poſſumus concoquere: præſertim cum centum annis tres γενεὰς definiat. Itaque hoc modo non integri 167 anni interfuerint inter Semiramidem & Nitocrin: quod ſane non ſolum cum veritate, ſed cum mente Herodoti pugnat, qui ex antecedentibus, quæ præmiſit de rebus Aſſyriacis, fidem facit, ſe longe maiorem numerum ſæculorum deſignaſſe. Scribit enim, poſtquam Aſſyrij quingentos viginti annos rerum in ſuperiore Aſia potiti eſſent, tandem Medos ab illis defeciſſe, & cum αὐτονομούμενοι per aliquot ſæcula vixiſſent, tandem incidiſſe in laqueos Deiocis viri vaferrimi, qui primus tyrannidem Medorum inuaſit. Huius pronepos Cyaxaris filius Aſtyages eodem tempore Medis imperabat, quo Nitocris Chaldæis. En 520 annos Aſſyriorum, & longum tempus αὐτονομίας Medorum, & præterea tempus tyrannidis Deiocis, Phraortis, Cyaxaris, & Aſtyagis. Hoc tempus excedit πέντε γενεάς, id eſt, annos 170. Profecto non error eſt Herodoti, ſed vetuſtiſſimus, & longa temporis præſcriptione admiſſus, πέντε γενεὰς pro πεντήκοντα, qui ſunt anni pluſquam 1666, ſiquidem centum annis tres γενεαὶ continentur: qui quidem anni ab vltimis temporibus Nabuchodonoſori retro putati deſinunt in tempus ipſius Nini. Quare minime dubitandum eſt, πεντήκοντα pro πέντε Herodotum ſcripſiſſe. Sunt enim vetuſtiſſimæ mendæ librariorum; cuiuſmodi non paucis totus Ioſephus ſcatet, non multum poſt ſæculum Ioſephi ſubortis. Ecce ſimile erratum in Diodoro, qui ait Cyaxarem cæpiſſe imperare anno ſecundo Olympiadis decimæ ſeptimæ: quæ tamen erat triceſima ſeptima. κατὰ γὰρ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑπτακαιδεκάτης Ὀλυμπιάδος ᾑρέθη βασιλεὺς ὑπὸ Μήδων Κυαξάρης καθ' Ἡρόδοτον. Non ſentit Herodotum definiuiſſe vllam Olympiada, aut annum vllius certæ Olympiadis; ſed hoc colligi ex ſcriptis Herodoti, qui attribuit Aſtyagi 35 annos, quem conſtat captum a Cyro anno primo Olympiadis quinquageſimæ ſextæ, hoc eſt, anno 221 Iphiti: de quibus deductis 35 Aſtyagis, & 40 Cyaxaris, relinquitur annus 146 Iphiti, id eſt, primus Cyaxaris. Error non eſt Diodori, ſed librariorum, quanquam vetuſtiſſimus. Legendum enim ἑβδόμης καὶ τριακοστῆς. Error natus ex compendiis numerorum ΙΖ, pro ΛΖ. Sed quod ſequitur apud eundem, non ita poſſumus excuſare. Κτησίας δ' ὁ Κνίδιος τοῖς καθ' Ἡρόδοτον μὲν χρόνοις ὑπῆρξε, &c. Nam falſum, Cteſiam ſæculo Herodoti vixiſſe. Rurſus falſum, Ninum vrbem ad Euphraten ſitam eſſe, quod ait idem Diodorus, cum ſita fuerit ad Tigrim. Imperite faciunt, qui anno primo Cyri, hoc eſt, anno primo Olympiadis LV, Aſtyagem a Cyro victum ſcribunt, cum Cyrus a Perſis Rex electus ante Aſtyagis cladem aliquot annos regnarit: & in his turbat Euſebius. Sed & mendoſe refert Herodotus, ſub Cyaxare pugnantibus Medis cum Lydis diem in noctem vertiſſe, cum is fuerit Aſtyages, non Cyaxares, vt recte habet Solinus, quanquam ſupra idem nobis viſum fuerit. Præterea eodem referendum, quod Hieronymus dixit Prologo in Ionam, Aſtyagen tempore Ioſiæ regnaſſe. A Nino, ad caſum Sardanapali, ita regnatum ſcribit Diodorus ex Cteſia per 1360 annos; vt non ſolum Sardanapalus triceſimus rex a Nino, ſed etiam triceſimus eius ſanguinis fuerit: quam ſeriem ſucceſsionis interruptam fuiſſe ab Arbace Medo, a quo imperium Aſſyriorum a Medis, ad Cyrum, per 282 annos obtentum fuiſſe: idque Cteſiam hauſiſſe ἐκ τῶν βασιλικῶν διφθερῶν, ἐν αἷς οἱ Πέρσαι τὰς παλαιὰς πράξεις κατά τινα νόμον εἶχον συντεταγμένας. Sane verum eſt, omnia Acta

Regum

Regum Perſidis in diphtheras, quas etiam κεφαλίδας vocant Græci, relata fuiſſe: vt manifeſto exſtat Eſdræ VI, 2. ex quibus conſtabant Chronica Perſarum: Eſter II, 22: VI, 1: X, 2. Sed quum dicat Medos a clade Sardanapali, ad obitum Aſtyagis, Aſsyriorum regnum obtinuiſſe, merito vt dubitetur, facit ſacra pagina, quæ Tiglath-Phul-Aſar, & Senacherib regum Aſſyriæ meminit. Sed neque verum eſt, Ninum a Medis ſolo æquatam, vt refert idem Cteſias, cum ei & diuinarum literarum auctoritas, & Herodotus refragetur, qui in hac parte longe certior Cteſia a nobis deprehenditur. Is ſcribit ab exercitu Cyaxaris Regis Ninum obſeſſam: eamque tempore Nitocridis vxoris Nabuchodonoſori deletam fuiſſe. Deleta igitur ſub Nabuchodonoſoro. Sophonias etiam Propheta temporibus Ioſiæ minatur exitium Nino. Herodotus autem ſcribit Phraortem Medum tempore Manaſſis Regis Iudæ expeditionem feciſſe in Medos, qui Ninum regiam obtinebant. Sed nulla ratione nititur, quod idem Cteſias ſcribebat tertio Περσικῶν de Sardanapalo: τοὺς γὰρ τρεῖς υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας, ὁρῶν τὰ πράγματα κακούμενα, προπέπομφε ἐς Νίνον πρὸς τὸν ἐκεῖ βασιλέα. Vult enim Sardanapalum alibi, quam in vrbe Nino fuiſſe, cum ſe concremauit, & præterea alium regem Nini fuiſſe præter ipſum Sardanapalum eodem tempore. quod eſt ridiculum. Ineptus Græculus, modo Herodoto aduerſetur, quid dicat penſi nihil habet. Hanc tamen illius ſententiam ſequitur Athenæus. At Herodotus recte de Aſsyriorum imperio retulit, & Ninum vrbem adhuc ſub temporibus Cyaxaris Medi ſtetiſſe. Multa a Cteſia & humanitus peccata & conſulto per ζηλοτυπίαν in Herodotum maligne mentita etiam ex iis, quas Photius nobis reliquit, parietinis, manifeſto odorari poſſumus. Sciendum vero Semiramidis filium Νινύαν, qui tertius a Nino patre regnauit, vocatum fuiſſe eodem nomine, quo vrbs ipſa Ninus ab Hebræis dicitur, nempe נִנְוֵה Νινύη. Quare quomodo diſtinguendum ſit nomen Nini a Ninya, viderint Græculi. Nam vir Semiramidis proprie Aſſur vocatus fuit, non Ninus, vt nugantur Græci. Secundum hæc, a Diluuio, ad initium Aſſur, quem Ninum vocant Græci, fuerint tantum anni ſexaginta vnus: recte. Aſſur enim nepos Noæ ex Sem. Hic igitur mirus conſenſus profanorum cenſualium cum ſacris: ex quibus arguitur vanitas eorum, qui inmanem numerum annorum a Diluuio, ad Exodum deducunt.

Η πρὸ τῶν Ιλιακῶν.] Semiramidem filiam Dercetidos ſcribit Diodorus, lingua Syriaca παρωνομασμένην ἀπὸ τῶν περιστερῶν. Sed nulla dialectus Syriaca ita columbam vocat. Si enim ἐτυμολογίζειν licet, id Syriace potius ſonat Υψουρανίαν. At in columbam verſam fabulantur poetæ. Ouidius Metamorph. IV.

—Et dubia eſt, de te, Babylonia, narret
Derceti; quam verſa ſquamis velantibus artus,
Stagna Palæſtini credunt coluiſſe figura?
An magis vt ſumptis illius filia pennis
Extremos altis in turribus egerit annos?

Λέγεται δὲ καὶ μέρος τι] Hoc fragmentum Beroſi de diluuio comparent ſtudioſi cum iis, quæ Haiton, & alij recentiores de loco, vbi Arca Noe requieuit, prodiderunt, cum ille locus hodieque tam Chriſtianis, quam Muhammedanis celeberrimus ſit.

Νικόλαος ὁ Δαμασκηνός]De hoc Suidas multa, & alij. Hoc autem fragmentum

tum cognatio materiæ cum ſuperiore coniunxit.

Εστιν ὑπὲρ τὴν Μινυάδα] Strabo habet Μιλυάδα: item Plinius libro quinto, XXXI. *Attingit Galatia & Pamphylia Cabaliam, & Milyas, qui circa Barin ſunt, & Cyllanticum, & Oroandicum Piſidiæ tractum.*

Βᾶρις λεγόμενον] Ego βᾶρις circunflexo accentu ſcribo, cum ſit longa. Omnes tamen libri cum acuto. Eſt autem βᾶρις caſtrum ab Hebræo בִּירָה. Et ita vertitur a Græcis. quanquam Chaldaicum aut Perſicum potius videtur בִּירָה quam Hebraicum. ſic & Caſtrum, vel Prætorium, vel Palatium, ſuper cuius fundamentis inſtaurata eſt Hieroſolymorum turris Antonia, vocatum fuit βᾶρις. Hic vero montem Armeniæ, cuius meminit & Plinius loco iam a nobis producto, dictum putem: non quod ibi vllum caſtrum, aut Prætorium fuerit, ſed quia & prægrandes naues, & in ſublime eductæ vocantur βάριδες. Propertius: *Baridos & contis roſtra Liburna ſequi.* De Baride Ægyptia naui multi meminerunt, Herodotus, Diodorus, alij. Ab Arca igitur, ſeu Naue Noe ita dictus Sed Epiphanius Λουβάρ dictum tradit: quod aliud agens Tzetzes in verſibus Politicis ſequius interpretatur. Non enim locum, vbi requieuit Arca, Lubar vocatum ſcribit, ſed vbi primum Noe vitem coluerit.

Καὶ Σείσιθρος] Hoc fragmentum de Diluuio recte cum ſuperioribus coniunctum: quia non ſolum cum eis conſentit, ſed & non raro cum Scriptura, mutatis tamen nominibus. Nam Κρόνος hic pro Deo, & Σείσιθρος pro Noa.

Δεσίου πέμπτη ἐπὶ δέκα] Sequitur Chaldæos, qui Dodecaeteridum ſuarum initium ab Ariete inſtituebant, & proinde omnium ciuilium temporum principium imbatur a menſe Artemiſio, a quo Deſius eſt ſecundus: vt Deſius ſit is, quem Moſes ſecundum menſem vocat, cuius decima ſeptima, quæ hic eſt quintadecima, diluuium cæperit. Sed eum errorem, quem multi Iudæorum de initio menſium diluuij a vere capiendo, & nos aliquando poſt multos ſecuti ſumus, tam damnamus, quam ſententias eorum qui menſes diluuij aliunde, quam ab autumno putant, contra veterem conſuetudinem Hebræorum. Nam Hebræi ſeptimo menſe veteri migrarunt Ægyptum, quem ſeptimum menſem tunc principem menſium haberi Deus præcepit. Scio tamen non paucos eſſe, quibus Sol non lucet in meridie.

Ἐν Ἡλίου πόλει τῇ ἐν Σιππάρεσι] Sippara hic eſt nomen tractus, aut regionis, cum tamen apud eundem Abydenum Σιππαρηνῶν πόλις quædam dicatur, quæ proculdubio eſt Σίπφαρα Ptolemæi. Ἡλίου πόλις autem ea eſt, quam Ludouicus Vartomannus in eodem tractu Betſemes vocatam dicit, id eſt, domum Solis, vt idem monet, & verum eſt. Rurſus de hac Heliopoli vide Macrobium Saturnaliorum primo, cap. XXIII.

Μετιέναι τῶν ὀρνίθων] Helleniſmus: id eſt, μετιέναι τινὰς τῶν ὀρνίθων. Simile genus loquendi in Varronis libris Rerum ruſticarum olim notauimus. De auibus, quas dicit emiſſas a Siſithro, ea faciunt cum columba & coruo a Noa dimiſſis. Quod non omnia πρὸς ἀκρίβειαν cum ſacra hiſtoria conueniunt, condonanda potius ſunt hominibus veris inſtrumentis veritatis deſtitutis, quam propter illos næuulos ea reiicienda, in quibus etiam veritatem ſuam teſtatam eſſe Deus voluit. Nos quidem non poſſumus negare nos ex illis voluptatem ſummam capere, neque ſatis mirari odium bonarum literarum in quibuſdam,

qui

qui Græcos & Latinos ſcriptores nunquam deſiiſſe mentiri dicunt.

Θεοί μιν ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίζουσι] Hoc aduerſus hiſtoriæ veritatem. Nam diluuio ſuperuixit Noe tria ſæcula cum dimidio.

Περίαπτα ξύλων ἀλεξιφάρμακα] Beroſus πρὸς τοὺς ἀποτροπιασμούς.

Καὶ Σύροισι πεζῇ] Quod de prælio cum Ioſia commiſſo agat, nullum dubium eſt, & iam ſupra alibi attigimus. Sed locum vocat Magdolum, non Mageddo, vt Scriptura. quod, vt credo, vicina erant, Magdolum, & Mageddo: ſed quia Magdolum celebrius, ob id pugna ibi commiſſa eſſe videtur, vt ea, quæ ad Gaugamela pugnata eſt, refertur ad Arbela, propter obſcuritatem Gaugamelorum.

Ἐν Μαγδόλῳ] Eſt in finibus Ægypti, via quæ Palæſtinam ducit. Ieremiæ XLVI, 14. Stephanus. Μάγδωλος, πόλις Αἰγύπτου. Ἑκαταῖος περιηγήσει. Mageddo autem meminit, & pugnæ ad eum locum infeliciter ab Ioſia commiſſæ, Zacharias XII, 11. vbi dicitur planities Mageddo, & locus, vbi pugna commiſſa, Adadrimon. In Apocalypſi vocatur Harmageddon.

Κάδυτιν] Non dubium eſt, quin קָדֵשׁ fuerit dicta; eamque eſſe, cuius mentio Numerorum XX, 16.

Μετὰ δὲ ἑκκαίδεκα ἔτεα τὰ πάντα] Volunt Nechao interfectum fuiſſe in prælio ad Carcamis iuxta Euphratem. Sed falſum eſt. Fuſus tantum fuit eius exercitus, & ipſe fugatus. Nam poſt id prælium dicitur non auſus fuiſſe egredi finibus Ægypti, quod Nabuchodonoſor omnia imperio ſuo ſubieciſſet, a Nilo, ad Euphratem. II Reg. XXIIII, 7. Sed lege cap. XLVI Ieremiæ. Percuſſit, quod dictum eſt, non raro de fugato, non autem cæſo toto exercitu dicitur.

Τῷ παιδὶ Ψάμμι παραδοὺς τὴν ἀρχήν] Nechao regnauit annis XVI, Pſammis eius filius VI, Aprias XXV. Summa 47 deducta de anno 168 Nabonaſſari, quo Amaſim cæpiſſe regnare ſcribit Diodorus, relinquitur annus 121 Nabonaſſari, primus Nechao. Ergo obierit anno 137 Nabonaſſari circa initium Ioiakim Regis Iudæ. Atqui fuſus eſt a Nabuchodonoſoro in loco Carcamis, anno quarto Ioiakim. Videndum igitur, vtrius culpa ſit, Herodoti, an Diodori. Nam certe alterutrius culpa eſt. Meminimus nos aliter in Prolegomenis rationem horum temporum iniiſſe. Sed hæc veriſſima eſt. Ibi enim ab exacta Olympiade LV initium Amaſis ſumpſimus, cum deberemus ab ineunte. Poterat & hic adiici locus de Sennacheribo apud Herodotum. cuius hiſtoriam Sacerdotes Ægyptij multis partibus obſcuratam Herodoto tradiderunt. Sed adeundus eſt Ioſephus fidiſſimus, diligentiſſimus, & eruditiſſimus ſcriptor, libro decimo, capite primo. Quia vero mutilus eſt locus iam antiquitus, vt ne Ruffinus quidem nactus ſit integrum, proponam primum lectionem vulgatam, quam ſecutus eſt Ruffinus, deinde locum ſupplebo. παραχθεὶς οὖν ὑπὸ τούτων ὁ βασιλεὺς, ἐπὶ τὸν ἱερέα τοῦ Ἡφαίστου στρατεῦσαι ἔλεγον, ὡς πρὸς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα ἐλθὼν ἱερέα ὄντα τοῦ Ἡφαίστου. πολιορκῶν δὲ τὸ Πηλούσιον, &c. Locus mutilus, vt & mediocriter docto apparet. Adferrem huc interpretationem Ruffini, vt lector videat, quam vetuſtæ ſint mendæ, quæ huic præſtantiſſimo ſcriptori inoleuerunt; ſi ſine ſtomacho imperitiſſimum illum interpretem legere poſſem: cuius tamen tanta impudentia fuit, vt cum ſummo viro Hieronymo manum conſerere non dubitarit. Sed vt paucos Hieronymos

hæc

hæc ætas habeat; non deſunt tamen hodie Ruffini multi. Verum ad Ioſephum. Totus locus ita a Ioſepho conceptus fuit: ταραχθεὶς οὖν ὑπὸ τούτων ὁ βασιλεὺς Σεναχήριβος λύει τὴν πολιορκίαν. Ἡρόδοτος δὲ γράφει Σεναχήριβον ἐπὶ τὸν ἱερέα τὸν Ἡφαίστου στρατεῦσαι, λέγων ὡς οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα ἦλθεν ἱερέα ὄντα τοῦ Ἡφαίστου. πολιορκῶν δὲ τὸ Πηλούσιον, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. ηὔξατο ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων τῷ θεῷ. ὁ δὲ γενόμενος ὑπήκοος ὁ θεὸς, πληγὴν ἐνσκήπτει τοῖς Ἀραβι. πλανᾶται γὰρ καὶ τοῦτο Ἡρόδοτος, οὐκ Ἀσσυρίων λέγων τὸν βασιλέα, ἀλλ' Ἀράβων. Manifeſta ſententia. Non raro miratus ſum, tot menda, quibus optimus ille ſcriptor oblitus eſt, non ſolum omnia Ruffini, ſed & quædam iam Euſebij ſæculo extitiſſe. Sed & illud agnoſcitur a Ruffino, quod dicam. In fine eiuſdem capitis ita ſcribit: Βηρωσσὸς δ' ὁ τὰ Χαλδαϊκὰ συγγραψάμενος μνημονεύει τοῦ βασιλέως τοῦ Σεναχηρίβου, καὶ ὅτι τῶν Ἀσσυρίων ἐπῆρχε, καὶ ὅτι πάσῃ ἐπεστρατεύσατο τῇ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Αἰγύπτῳ, λέγων οὕτως. Nam duo vltima verba λέγων οὕτως agnoſcuntur a Ruffino: quæ tamen inſulta ſunt a ſciolis, qui putarunt ſequentia eſſe Beroſi, non Ioſephi: quæ tamen Ioſephi eſſe pluribus probare non oportet, cum id & tironibus perſpicuum eſſe poſſit. Deleantur igitur illa λέγων οὕτως.

Μένανδρος Ἐφέσιος] Huius Menandri aliud Fragmentum ſupra expoſuimus. Hoc vero eſt ex eodem libro, nempe ἐκ τῆς τῶν ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων ἀναγραφῆς, in quo agitur de expeditione Salmanaſſari Aſſyriorum Regis in Phœniciam, & Tyro ab eo fruſtra oppugnata. Sacræ literæ de eodem, & decem tribubus Iſraelis ab eo in Aſſyriam & Mediam deportatis loquuntur. Non igitur omittendum erat tantæ rei tam præclarum monimentum.

Κιτταίων] Cypriorum, apud quos Κίτιον Zenonis Patria. Hebræis כִּתִּים. Neque habes auctorem profanum, vt vocant, qui ſignantius Κιτταίους Cyprios vocauerit, quam iſtum Menandrum. 1 Machab. 1 dicitur Χεττιὶμ pro tota Græcia.

Ελουλαῖος] Lectio Ruffini ſuſpectum facit nomen. In eo enim eſt Hylyſeus. Itaque quomodo Phœnicie ſcriberetur non poſſumus diuinare. Videtur eſſe Eliſæus.

Πέμψας Σαλμανασὰρ] Nomen Salmanaſari, quod a Græco aberat, huc ex fuga retraximus, indice Ruffino.

Σιδὼν καὶ Αρκη] Omnino legendum Ακη. Strabo, & alij non pauci meminerunt. Non enim eſt ἄρκη in tribu Aſer, cuius Ioſephus meminit. Acen vero Ptolemaida poſtea vocatam prodit Strabo. atque ita vocat Ptolemæus. & vt hic continuantur Ακη καὶ Παλαίτυρος, ſic apud Strabonem Πτολεμαὶς καὶ Παλαίτυρος. Εἶτα, inquit, ἡ Πτολεμαΐς ἐστι μεγάλη πόλις, ἣν Ἄκην ὠνόμαζον πρότερον. ᾗ ἐχρῶντο ὁρμητηρίῳ πρὸς τὴν Αἴγυπτον οἱ Πέρσαι. Quod Strabo Acæ, id Pomponius Mela Gazæ tribuit. *Cæterum*, inquit, *in Palæſtina eſt ingens & munita admodum Gaza. Sic Perſæ ærarium vocant: & inde nomen eſt, quod cum Cambyſes armis Ægyptum peteret, huc belli & opes & pecuniam intulerat.* Sed hoc ridiculum eſt. Nam non Gaza, ſed Aca fuit opum, & belli arx Perſis, & id nomen non ſignificat ærarium Perſis. עַזָּה enim eſt Gaza vrbs, גִּנְזָה autem eſt Gaza, ἀποθησαυρισμός. quod Syriacum aut Perſicum fuerit potius, quam Hebraicum.

Συμπληρωσάντων] Ruffinus *exhibentibus*. Aliter videtur legiſſe.

Ναῦς

Ναῦς ἑξήκοντα] Ruffinus ἑβδομήκοντα.

Κατέστησε φύλακας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ] Fluuium hunc neque iſte Menander, neque Strabo nominat, cum tamen eius meminiſſet libro XVI. διέχει δὲ τῆς Σιδῶνος ἡ Τύρος οὐ πλείους τῶν διακοσίων σταδίων. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ πολίχνιον ὀρνίθων πόλις λεγομένη. εἶτα πρὸς Τύρῳ ποταμὸς ἐξίησι.

Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς] Et hoc quoque præclarum de Regibus Damaſcenis fragmentum præterire, piaculum erat. Hic mentio fit prælij, quod Dauid cum Rege Damaſci conſeruit, quem ſcriptura ſacra II Samuelis VIII, 5 non nominat, Nicolaus vero Adad vocat, nomine omnibus Damaſcenis Regibus, vti Ptolemæo omnibus Ægyptiacis, communi, vt poſtea dicetur.

Εν τῇ τετάρτῃ] Ruffinus ἐν τῇ πέμπτῃ.

Αδαδος ὄνομα] Omnes Reges Damaſci ita vocabantur, vt illis mox ſignificatur: ἑκάστου παρὰ τοῦ πατρὸς ἅμα τῇ ἀρχῇ καὶ τοὔνομα τοῦτο ἐκδεχομένου. Hinc accepit Hieronymus id, quod de Regibus Damaſci ſcribit: *Hazaeli in regnum ſucceßit filius ſuus Ben-hadad, a quo omnes poſtea reges Aram, id eſt, Syriæ, & Damaſci Ben-hadad vocabulum poſſederunt.* Hoc nomen ſcribendum ד ה quomodo vocabatur aduerſarius Solomonis homo regiæ ſtirpis Idumæorum. I Reg. XI, 14. Hinc etiam Benadad Rex Syriæ dictus fuit, filius Tabremon, nepos Hezion, I. Reg. XV, 18. vt hinc ſciamus nomina quidem propria illis Damaſcenis Regibus fuiſſe, ſed communi cognomine Adadi. Nam cui melius de hac re credetur, quam Nicolao, qui Damaſcenus erat, & ex Damaſcenorum Tabularijs iſta depromſerat?

Πόλεμον δ' ἐξενέγκας πρὸς Δαβίδην] II Samuelis, VIII, 5. I Chronicorum XVIII.

Παρὰ τὸν Εὐφράτην] Coniunctis enim viribus cum Adarezer Rege Sobæ, & ad Euphraten cum Dauide congreſſus fortiter pugnando occubuit. De loco pugnę ad Euphraten habes dicto capite Samuelis VIII, 3.

Επόρθησε τὴν νῦν Σαμαρεῖτιν] I Reg. XX. Ioſephus ad hæc verba: οὐ διήμαρτε δὲ τῆς ἀληθείας (ὁ Νικόλαος) οὗτος γάρ ἐστιν Αδαδος, ὁ στρατευσάμενος ἐπὶ Σαμάρειαν, Αχάβου βασιλεύοντος τῶν Ισραηλιτῶν. Scriptura vocat Ben-Adad. Ioſephus Ader, Iuſtinus Ador, quem facit regnantem poſt Azelum, aduerſus auctoritatem I Reg. VIII, 15. Verba Iuſtini ex XXXVI epitoma: *Poſt Damaſcum Azelus, mox Adores, & Abraham, & Iſrael Reges fuere.* Quæ omnia ſunt nugatoria, neque ordine, neque tempore, neque narratione veritati rei conuenientia. Vides quanti faciendæ ſint hæ veterum ſcriptorum reliquiæ, & quantum eos fugiat ratio, qui ſcriptores profanos, quos vocant, vllum ſenſum veræ hiſtoriæ habuiſſe negant.

Μέχρι νῦν] Vide II Regum, VIII.

Αδερ] Semper Ruffino Adezer.

Τοῦ τῶν Βαβυλωνίων βασιλέως Βαλάδα] Baladan dicitur Iſaiæ, qui & Merodach, filius Baladan, qui & Nabonaſſar, vt alibi a nobis demonſtratum eſt.

Εκ τῶν Ορφαϊκῶν] Multi Orphaica ſcripſerunt, id eſt, multorum poemata extabant olim, quorum materia ex doctrina Orphei: de quibus vide apud Suidam. Sed maior pars poematum Orphaicorum ſcripta eſt ab Onomacrito, de quo ita Tatianus: Ορφεὺς δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Ηρακλεῖ γέγονεν. ἄλλως τε καὶ τὰ εἰς αὐτὸν ἐπιγραφόμενα (ἔπη φερόμενα) φασὶν ὑπὸ Ονομακρίτου τοῦ Αθηναίου συντετάχθαι.

συμπεπάχθαι, γινομένου κατὰ τὴν τῶν Πεισιστρατειδῶν ἀρχὴν, περὶ τὴν πεντηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. Eſt ergo idem, ad quem ſcribit Theognis,

Οἰνοβαρὴς κεφαλὴν Ὀνομάκριτε· καί με βιᾶται Οἶνος.

Nam temporibus Xerxis illa gnomica ſcribebat, aut certe circiter aduentum Medorum & Mardonij ſub Dario Hyſtaſpis, vt ipſe oſtendit, cum ait: Μηδὲν τὸν Μήδων δειδιότες πόλεμον. De Onomacrito vide Herodotum VI. Extat præſtantiſſimum fragmentum Orphei de vero Deo Hebræorum, ex quo hos pauculos verſiculos excerpſimus, qui ad antiquitatem hiſtoriæ ſacræ pertinent. Totum fragmentum qui legere volet, & cum voluptate, & cum fructu id fecerit.

Εἰ μὴ μουνογενής τις] Ait verum Deum cognitum fuiſſe cuidam μονογενεῖ, qui genus duceret a Chaldæis, peritiſſimuſque fuerit aſtrologiæ, Abrahamum intelligens genere Chaldæum, quem omnis vetuſtas Orientis ſummum aſtrologum fuiſſe crediderit, vt inter alios Beroſus: μετὰ δὲ τὸν κατακλυσμὸν δεκάτῃ γενεᾷ παρὰ Χαλδαίοις τις ἦν δίκαιος ἀνὴρ, μέγας, καὶ τὰ οὐράνια ἔμπειρος. Euſebius ex Eupolemo: ὃν δὴ (Abrahamum) καὶ τὴν ἀστρολογίαν καὶ Χαλδαϊκὴν εὑρεῖν. Sed καταχρηστικῶς vocatur μονογενής, cum eius filius, non autem ille, potius ita vocatus fuerit, nempe IEHID, hoc eſt, μονογενής. Geneſis XXII, 2. Hanc appellationem vna cum ſacrificij hiſtoria ilocaliter deprauarunt. Porphyrius ex veteribus Phœnicum Archiuis: ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς ἐν ταῖς μεγάλαις συμφοραῖς τῶν κινδύνων, ἀντὶ τῆς πάντων φθορᾶς, τὸ ἠγαπημένον τῶν τέκνων τοὺς κρατοῦντας ἢ πόλεως, ἢ ἔθνους εἰς σφαγὴν ἐπιδιδόναι λύτρον τοῖς τιμωροῖς δαίμοσι. Κατεσφάττοντο δ᾽ οἱ διδόμενοι μυστικῶς. Κρόνος τοίνυν, ὃν οἱ Φοίνικες Ἰσραὴλ προσαγορεύουσι, βασιλεύων τῆς χώρας, καὶ ὕστερον μετὰ τὴν τοῦ βίου τελευτὴν εἰς τὸν τοῦ Κρόνου ἀστέρα καθιερωθεὶς, ἐξ ἐπιχωρίας νύμφης Ἀνωβρὲτ λεγομένης, υἱὸν ἔχων μονογενῆ, ὃν διὰ τοῦτο ΙΕΟΥΔ ἐκάλουν, τοῦ μονογενοῦς οὕτως ἔτι καὶ νῦν καλουμένου παρὰ τοῖς Φοίνιξι. κινδύνων ἐκ πολέμου μεγίστων κατειληφότων τὴν χώραν, βασιλικῷ κοσμήσας σχήματι τὸν υἱὸν, βωμόν τε κατασκευασάμενος κατέθυσεν. Hic vides primum Iſacum, non autem Abrahamum μονογενῆ, ſiue יחיד dictum: deinde adumbratam, vel potius deprauatam immolandi Iſaci hiſtoriam, & cauſſam penitus diſſimulatam, immolationem ementitam. Sed & nomen Saræ in Anobreth mutatum. Philo quoque Byblienſis eandem hiſtoriam tangebat: λοιμοῦ δὲ γινομένου καὶ φθορᾶς, τὸν αὐτοῦ μονογενῆ υἱὸν Κρόνος Οὐρανῷ πατρὶ ὁλοκαρποῖ. Idem prorſus dicit, quod Porphyrius. Ait igitur Onomacritus ex Orpheo, neminem vnquam Deum vidiſſe, præter Abrahamum, quem vocat μονογενῆ, cum potius fuerit πατὴρ μουνογενοῦς. Sed Polyhiſtor Alexander filium Abrahami ἐκ τῆς γαμετῆς αὐτοῦ ἑλληνιστὶ Γέλωτα vocatum ſcribit, ita περιφράζων צְחָק quod Græce eſt γέλως.

Ὡς ὑδογενὴς διέταξεν] Ita olim correximus in Fragmentis Orphei, quæ vir eruditiſſimus amicus noſter Henricus Stephanus edidit anno 1573. Et ita emendate rurſum excuſum vndecim annis poſt in editione Theognidis & verſuum Pythagoræ. Antea inepte legebatur ὑλογενής. Eſt igitur ὑδογενὴς Aquigena, hoc eſt, Moſes ex aquis tanquam natalibus extractus. Nam verbum מָשָׁה eſt extrahere, ἀνασπᾶσαι. משֶׁה ἀνασπαστός: non autem quod Μῶς aquam Ægyptiis ſonaret, vt nugatur Philo Iudæus ἑλληνιστὴς, & Hebraiſmi penitus imperitus. Ioſephus vero amplius largitur. Compoſitum enim ex Μῶ aqua, & ὕσης extractus ex aqua: vnde coaluerit nomen ſolidum Μωϋσῆς.

Alij

Alij dicunt Μῶϋ Syriace eſſe aquam. Denique hinc fluxit dici Μωϋσῆν, potius quam Μωσῆν, quod rectum erat. Ezekiel Tragicus:

> Ονομα δ' Μωσῆν ὠνόμαζε, τοῦ χάριν
> Ὑγρᾶς ἀνεῖλε ποταμίας ἀπ᾽ ἠιόνος.

Videtur ſimpliciter a verbo deriuare, vt ratio poſtulat, non ab aquis. Recte igitur olim ὑδογενὴς pro ὑδρογενής. Sed mirum, vnde horum notitia Orpheo, aut Onomacrito. Vetuſtiſsimum autem mendum hoc eſſe non dubito, vt ὑλογενὴς pro ὑδογενὴς legeretur.

Ἐκ θεόθεν γνώμαισι λαβὼν κατὰ δίπλακα θεσμόν] καταλαβὼν γνώμαις θεσμὸν δίπλακα παρὰ Θεοῦ. Vocat δίπλακα θεσμὸν, innuens δίπλακα δέλτον θεσμῶν: Duplices Decalogi tabulas. Vnde Græcus homo hæc ſciuit?

EPOCHÆ IN VETERE INSTRVMENTO, QVÆ CERTVM CHARACTEREM HABENT.

VICESIMA *ſecunda menſis ſecundi fuit Sabbatum anno primo Exodi.*

Exodi cap. XVI Iſraelitæ deuenerunt deſertum Sin, quintadecima menſis. Sexta die poſt fuit paraſceue, ſiue feria ſexta. Commatibus 5, 22, 23. Ergo dies XXII, & neomenia fuit ſabbatum, ac conſequenter neomenia primi menſis fuit feria quinta.

Quartuſdecimus annus Ezekiæ Regis eſt primus Hebdomadis Sabbaticæ.

Iſaiæ XXXVII, 30, & II Reg. XIX, 29: *Hoc anno tu comedes ſponte decidua: ſecundo ſponte naſcentia: tertio ſeres.* Iudæi aliter intelligunt. Sed falluntur. Nam proculdubio quartuſdecimus Ezekiæ fuit primus hebdomadis. Dicit, primus, ſecundus, tertius, id eſt, hebdomadis.

Primus annus Sedekiæ eſt quartus Hebdomadis Sabbaticæ.

Ieremiæ XXVIII, 1. *Et accidit hoc anno, principio regni Sedekiæ Regis Iuda, quarto anno, quinto menſe.* Hic nugatur R. Salomo. Vix tandem Dauid Kimhi diuinat fuiſſe annum IV. hebdomadis Sabbaticæ. Aureo numero X, epacta tam æquabili, quam æquata XIII, cyclo Solis 26, Niſan 4. I. 414. Martij decimaſeptima, proinde V. menſis, decima tertia Iulij. Atqui Iechonias abdicatus regno בִּתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה ſecundo Chronicorum cap. triceſimoſexto, v. decimo. nimirum in VIII Iulij anno Iudaico hodierno 3161. qui profecto erat quartus annus currens: τροπῇ ἡλίου. Se-

cundo Samuel, cap. II, v. primo לתשובת השנה לעת צאת המלכים πρὸς τὴν ἐπιστροφὴν ἐνιαυτοῦ, ὅτε οἱ βασιλεῖς ἐξέρχονται, id eſt, ἐκστρατεύονται. In mutatione anni, quando reges expeditiones faciunt. Græcè, ἐν ὥρᾳ ἔτους, id eſt, auſpicij, ἐκστρατείας. Non ſolum in Syria, ſed in Galliæ meridionalibus partibus, contingit in vere ἀκμάζοντος σίτου, vt loquitur Thucydides. Sic etiam Iudæi hunc locum interpretantur, Leui Gerſom, & Dauid Kimhi, frugibus adultis, & læto gramine, vt ſit equis pabulum. Eadem ſententia totidem verbis primo Chron. cap. XX, I. vbi Gloſſa R. Selomo, *quando herbæ ſunt in campo, ad paſcendos equos*: nimirum, vt Dauid Kimhi in Samuelis loco ait, בעת חום *tempore Veris*. Ex his colligitur, Hebræos τὰ κέντρα תשובות השנה vocaſſe quæ hodie תקופות ſimpliciter vocantur a Iudæis: quum tamen תקופת השנה veteribus eſſet finis anni ciuilis, quem alibi Moſes vocat צאת השנה ἔξοδον ἐνιαυτοῦ, in quo vult σκηνοπηγίαν celebrari. תקופה ἀποκατάστασιν ſignificat annum completum: תשובה autem ἡ τροπή, partem anni, quando Sol ab incrementis anni ad decrementa conuertitur, vt in κέντρῳ θερινῷ, aut contra, vt in κέντρῳ χειμερινῷ. Certe nullus ex illis quadrantibus vocari poteſt צאת השנה ἔξοδος ἔτους, ſed τροπὴ & conuerſio Solis, non anni: ὥρα ἔτους Græcis: tempus anni: תשובות quaſi dicas mutationes. Nobis ſtatim in illum locum oculos coniicientibus non aliter viſum eſt. Iſte annus memorabilis eſt initio Sedekiæ & conditu duarum illuſtriſſimarum, & vetuſtiſſimarum vrbium, Maſſiliæ in Gallia, Cyrenarum in Libya.

Decimus Sedekiæ eſt viceſimus ſeptimus Iubilei. Et vndecimus Sedekiæ ſeptimus Hebdomadis, Ier. XXXIV. 9. *& deinceps.*

Ezekiel XXIX, 27. *Viceſimoſeptimo anno, in primo (menſe) prima menſis, accidit vt verbum Domini mihi factum ſit.* Erat annus decimus Sedekiæ. Ibidem, commate primo. Proinde erat annus currens 907. ab Exodo. Deductis quadraginta manſionis in deſerto, & ſeptem ſubiugatæ terræ, quos annos Hebræi vocant שבע שנות כבוש הארץ *ſeptem annos ſubiugationis terræ*; remanent anni γεωργίας 860, quæ ſunt iubilea XVII, anni 27 Iubilei XVIII currentis, cuius initium a XXVI anno Ioſiæ Regis, non a XVIII, vt Iudæi quidam & eos alij ſequuti. Vbi ſunt ergo, qui a quadrageſimo primo anno Exodi Iubilea ordiuntur? item qui negant in Chaldæa Sabbaticos annos obſeruatos? Sed nemo hactenus illum locum Ezekielis capiebat, qui eſt inſignis. Hic nullus liber legis inuentus locum habet, vt nugati ſunt de triceſimo anno a libro legis inuento.

Vltimus Sedekiæ eſt Sabbaticus.

Satis demonſtratur ex antecedenti. Nam ſi decimus, qui erat penultimus, fuit viceſimus ſeptimus Iubilei: ſequitur, vt vndecimus, idemque vltimus ſit viceſimus octauus Iubilei, ac proinde vltimus hebdomadis. Sed & Ieremiæ XXXIV, 9, 10, 11, 12, 13, 14, manifeſto oſtenditur, vltimum tempus obſidionis conueniſſe cum tempore, quo Hebræi apud populares ſuos ſeruientes, manumitti debebant, Exodi XXI, 2. Deuteronom. XV, 12. Iſte annus vt excidio Ieroſolymorum, & caſu Sedekiæ, ita initio

Aſtyagis,

Aſtyagis, nobilis eſt. Hoc enim anno conſurgit initium Aſtyagis, in cuius morte defecit imperium Medorum, vt in caſu Sedekiæ regnum Iuda.

Tertiuſdecimus annus Nabuchodonoſori erat triceſimus Nabopollaſſari Regis Babyloniæ patris Nabuchodonoſori.

Quintus annus capti Iechoniæ eſt tertiuſdecimus Nabuchodonoſori. Quartus enim Ioiakim eſt primus Nabuchodonoſori. Ieremiæ XXV, 1. A quarto autem Ioiakim, ad quintum captiuitatis Iechoniæ incluſiue, ſunt anni duodecim abſoluti. Et proinde quintus annus capti Iechoniæ eſt annus tertiuſdecimus currens ab initio Nabuchodonoſori. Sed & quintus annus captiuitatis Iechoniæ erat triceſimus illius regis, qui tunc Babylone imperabat, id eſt, Nabopollaſſari. Proinde triceſimus Nabopollaſſari, eſt tertiuſdecimus Nabuchodonoſori. Locus iſte eſt ſatis ſupra a nobis in Prolegomenis, & in libro quinto vexatus, ſi qua poſſumus hoc animis parum æquis veritati inculcare. Hieronymus nihilo conſultius dixit triceſimum hunc annum, cuius meminit Ezekiel, fuiſſe triceſimum ætatis Ezekielis, quam Iudæi fuiſſe triceſimum a libro legis inuento.

Secundus annus Nabuchodonoſori in Chaldæa putatur ab obitu Nabopollaſſari.

Danielis II, 1. Qui & ipſe quoque eſt locus maxime notabilis. Nam Chaldæi in Babylonia, viuente Nabopollaſſaro, nullam rationem habuerunt regni Nabuchodonoſori, quod in Syria tantum locum habebat. Sic & Perſæ annum Cyri viceſimum nonum putabant, cum Babylonij primum annum imperij Cyri putarent. Sic Itali primum annum Karoli Magni putabant, quum Galli longe maiorem numerum annorum vſurparent. quod nempe regnum Karoli in Italia eſt poſterius regno eiuſdem in Gallia. Quod locus ille Danielis II ab Hieronymo perperam acceptus ſit, alibi demonſtrauimus. Incidit vero in idem tempus tam caput VIII Ezekielis, quam caput II Danielis. quo tempore iam magnum nomen Danielis. Ezekielis XIV, 14.

CHARACTERES VETVSTATIS, QVI HODIE APVD IVDÆOS.

Verus annus Sabbaticus.

Omnis annus ſeptenarius in computo Iudaico eſt Sabbaticus, vt alibi a nobis dictum eſt. Sic omnis annus ſeptenarius in computo mundi vero a nobis inſtituto & ipſe Sabbaticus eſt, vt & in periodo Iuliana, ab autumno eiuſdem anni.

Annus Solaris Alexandreus merus, quo vtuntur Iudæi.

Finis anni Solaris Calippici Seleucidarum erat in ſeptima Octobris Iuliani in litera G. Sed Iudæi hinc ordiuntur hodie computum anni priſci Solaris, cum debuiſſent ab octaua eiuſdem menſis, a qua octaua cæpit neomenia anni priſci Hebræi lunaris, in quem incidit Niſan Exodi. Iſque annus ſex tantum menſium fuit, cum ex Moſis præcepto Hebræi a neomenia Niſan anni initium inſtituerint in poſterum. A ſeptima igitur Octobris incipit annus Solaris Iudaicus, vbi olim Tekupha erat Macedonica. recte. Erat enim vltimus dies anni Solaris. Quare cum Tekupham reformarunt tranſlatam in XXIV Septembris, tredecim dies recte auferunt. Tot enim dies ad XXIV Septembris appoſiti deſinunt in ſeptima Octobris, in qua deſinit annus Solaris. Inepte igitur ab eadem ſeptima neomeniam primam Computi ſui ineunt, feria ſecunda, cyclo Solis primo, Lunæ tertio, anno periodi Iulianæ 953. Nam, vt dixi, neomenia quidem illa recte ſeptimæ Octobris competit, ſecundum medium motum Lunæ, ſed non conuenit hypotheſi. Hoc enim modo aliud initium anni Solaris a priſco inſtituunt, cum Tekupham, id eſt, vltimum diem anni, pro primo ſequentis accipiunt. Sed quia tempore reformationis nouilunium quærebant in XXIV Septembris, propterea neceſſe fuit, vt ante 216 cyclos nouilunium fuerit in VII Octobris. Atqui non in XXIV Septembris inſtituendum erat nouilunium, ſed in XXV: quia XXIV Septembris eſt principium quidem anni Solaris Conſtantiniani, finis vero illius, quem captabant Iudæi tempore reformationis. Igitur in XXV Septembris nouilunium fuit feria tertia, cuius character 3. 6. 734, anno Chriſti 154, qui erat mundi verus 4104. Itaque 216 cycli, id eſt, anni 4104 abſoluti, ab VIII, non a VII Octobris, ſtatuiſſent nouilunium in XXV Septembris: & computus Iudaicus vno anno maior tantum vero mundano fuiſſet, qui hodie eodem eſt minor annis 189. Sed qui veram rationem annorum mundi ignorarunt, non habebant hæc in animo. Hoc vnum captabant, vt tempore reformationis poſt tredecim dies προεμπτώσεως, qui ſunt cycli 216, nouilunium in viceſima quarta Septembris ſtatueretur, cum ſtatuendum fuiſſet in XXV, ſecundum veterem annum Macedonicum, a cuius initio retro tredecim dies putati deſinunt in XXV,

non

non in viceſima quarta Septembris. Reliqua præclara huius doctrinæ, quæ ad inſtitutionem hodierni computi Iudaici pertinent, pete ex libris noſtris. Nam & noſtris hominibus & Iudæis incognita ſunt. Habemus igitur præclarum monimentum vetuſtatis Iudaicæ annum priſcum Macedonicum.

Iudæi vſi ſunt periodo Calippi Alexandrea.

Reformatio anni Iudaici elegantiſsima, quæ hodie Iudæis in vſu eſt, competit anno Chriſti 344. A Tekupha enim antiqua ſeptimæ Octobris, ad Tekupham Soſigenis viceſimæquartæ Septembris, dies ſunt tredecim: quibus congruunt προεμπτώσεως σεληνιακῆς cycli 216, qui ſunt anni Iuliani 4104. Itaque anno 4105 computi hodierni Iudaici competit reformatio. Cum igitur tranſlatio Tekuphæ, & nouilunium ſeptimæ Octobris, præferat veſtigia reformationis: ergo alio anno vtebantur, & quidem alio, quam ex epilogiſmo medij motus Lunaris. Ea enim eſt hodierna methodus. Vtebantur igitur aliqua periodo annorum. ecquanam alia, quam Calippica? Rabbi igitur Adda priſcus anteceſſor doctrinæ Iudaicæ definiuit annum dierum trecentorum ſexaginta quinque, hor. 5. oſtentorum 997, momentorum $\frac{48}{76}$. Ergo periodus illorum erat annorum 76. Præterea exempla quædam veteris anni Iudaici ſub Seleucidis, & tempore Chriſti, & vſque ad excidium templi, id confirmant, præſertim anno ipſo excidij templi: quo neomenia Niſan fuit feria prima, Kalendis Aprilis. Id non poterat ex calculo hodierno, ſed ex periodo Syriaca Calippi. Stulti Iudæi putant mundum conditum in ſeptima Octobris, & propterea XXII Nouembris fuiſſe XVII ſecundi menſis, in qua cæperit Diluuium. Eam hodie celebrant, & vocant λιτανείαν, qua pluuiam a Deo expoſcunt, & contra, ne nimia ἐπομβρία orbem inundet, numen deprecantur. Inſtitutum vetus eſt litania Iudaica pro pluuia. Nam ad eam manifeſto alluſit Zacharia X, 1. Itaque ritus & ceremonia, quæ impenduntur huic cultui, dicitur תקון הגשם. *Apparatus pluuiæ*: quod eleganter vno verbo Arabibus eſt استسقاق.

CHARACTERES
TEMPORVM
IN
NOVO TESTAMENTO.

Annus baptiſmi, XV *Tiberij.*

Paſchata quinque a baptiſmo ad reſurrectionem. Vide lib. VI.

Σάββατον δευτερόπρωτον. Vide lib. VI.

Encænia, & σκηνοπηγία. Vide ibid.

Pentecoſte vltimi anni Chriſti poſt reſurrectionem XXIIII *Mai.*

Annus, quo Ieſus puer reuocatus ex Ægypto.

Poſt mortem Herodis ſtatim ineunte regno Archelai, Ioſeph ſomnio monitus Mariam cum puero Ieſu reducit in Palæſtinam, anno periodi Iulianæ 4713 poſt Paſcha, quo anno eclipſis Lunaris contigit nona Ianuarij. Ita reponendum, non VIII, vt aliud agentes ſcripſimus. Quod monemus, ne calumniæ feneſtram aperiamus. Ex filo hiſtoriæ, aduentu Magorum, & migratione Mariæ in Ægyptum, ſatis conſtat, Ieſum maiorem fuiſſe annotino, aut proximum bimulo: quod & non ſolum recentiores quidam, ſed etiam & veteres odorati ſunt. Et tamen euocatus eſt ex Ægypto poſt Paſcha, quod epocham Dionyſianam anteceſsit menſibus nouem. In quo Dionyſij illius ſupinitas ſatis arguitur. Sed de hoc non ſemel alibi.

Ephemeria Abiæ proxime ante conceptionem Iohannis Baptiſtæ. Lucæ I.

Res præclara & cognitu digna, quæ paucis explicari non poteſt. Poſteritas Aharonis in XXIV familias, ſedecim ab Eleazaro, octo ab Ithamaro propagata eſt. Eæ familiæ vicem ſuam rei diuinæ operabantur in templo, miniſterio ſingularum in orbem redeunte. Inſtitutum vetus eſt Dauidis Regis, vltimis diebus vitæ eius. I Chron. XXIII, 27. qui primus eas familias ita diſtinxit, vt eius prærogatiua eſſet, cuius prima ſors exiiſſet. I Chron. XXIV, 7. Ioiaribi prima ſors exiit, & proinde princeps familiarum fuit: ſecunda Iedei: & ſic aliæ, vt extat in eodem capite XXIV. Nunquam in miniſterio alia aliam anteuertebat, aut liturgiæ tempus præripiebat, ſed ſingulæ ordine ſibi ſuccedebant. Poterant tamen Sacerdotes miniſtrare ter in anno in aliena functione, in Paſcha, Pentecoſte, Scenopegia. quia omnes patresfamilias illis tribus ſolennibus ſiſtebant ſe Deo. quod quum facere etiam Sacerdotes tenerentur, quum ſint & ipſi quoque patresfamilias, ſiſtebant & ipſi quoque ſeſe Deo. Et ne otioſi eſſent, licebat illis miniſtrare, & participes tam partium, quam miniſterij eſſe. In iure Iudaico: כל המשמרות שוות ברגלים וכלושיבא מן הכהנים ברגל ורצה לעבוד עובר נחולק עכהן ואין אומרין לו לך עד שיגיר משמרך: Locus inſignis concedebatur illis; non autem ipſi inuadebant. Sed tamen non illis licebat offerre ſacrificia votiua, aut ſpontanea, aut ἐνδελεχισμοὺς. Hoc enim faciebant illi, quorum erat ἐφημερία. אבל נדרים ונדבות ותמידין אין מקריבין אותו אפילו ברגל אלא משמר.

משמר שומנו קבוע. Quod ſi quis meminiſſet temporis, in quo vna ex illis familiis miniſtraſſet ante multos annos, ex dinumeratione orbium, poterat tuto ſine indice diuinare, cuius familiæ functio eſſet in templo. Eum ordinem conſtantiſſimum ad ſua vſque tempora duraſſe ſcribit Ioſephus. καὶ διέμεινεν ἕως ὁ μερισμὸς ἄχρι τῆς σήμερον ἡμέρας. qui & ſe primæ familiæ popularem fuiſſe ſcribit, idque præcipuæ nobilitatis loco habitum apud gentem ſuam. ἐμοὶ δ' οὐ μόνον ἐξ ἱερέων ἐστὶ τὸ γένος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρώτης ἐφημερίδος τῶν εἰκοσιτεσσάρων. πολλὴ δὲ κἀν τούτῳ διαφορά. Vnaquæque familia πατριὰ dicitur ipſi Ioſepho, ſacris Bibliis מחלקת, μερισμός. Ioſepho etiam ἐφημερὶς, & Lucæ ἐφημερία. Sed functionis tempus ita etiam appellari poteſt, quod & dicitur משמרת φυλακή, item מעמד hoc eſt λειτουργία. Vnde ספר מעמדות liber Liturgiarum, diſtinctus in ſeptem dies hebdomadis ciuilis, quot ſcilicet dies ſingulæ ephemeriæ operabantur: nempe a matutino ſacrificio Sabbati, ad matutinum ſacrificium ſequentis Sabbati. Nam liber Liturgiarum ita habet: ובשבת מוסיפין ברכה אחת למשמר היוצא *Sabbato autem adiiciebant Benedictionem vnam ephemeriæ illi, quæ exibat ex miniſterio.* Ergo die Sabbati exibant ex miniſterio, nempe ante matutinum ſuffitum, in inſtauratione panum propoſitionis. Ioſephus de Dauide: διέταξε δὲ μίαν πατριὰν διακονεῖσθαι τῷ Θεῷ ἐπὶ ἡμέρας ὀκτώ, ἀπὸ σαββάτου, ἐπὶ σάββατον. Dixit octo dies ἰδιωτικῶς, cum eſſent tantum ſeptem ſolidi. Lucas ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν τὸ παιδίον. Atqui ἐπλήσθησαν ἑπτὰ duntaxat. Sic πεντετηρὶς dicitur, quæ quatuor tantum annis ſolidis conſtaret. Ergo dies functionis vnius ephemeriæ erant ſeptem, omnium 168. qui dicetur a nobis orbis hieraticus. qui quidem orbis hieraticus nunquam ad eandem diem Iulianam redit, niſi poſt 224 annos Iulianos: qui fiunt orbes hieratici 487. & tunc ephemeria ab eadem die Iuliana incipiet miniſtrare, a qua cœperat ante annos Iulianos 224. Nam verum quidem eſt, 23 annis Iulianis expleri 50 orbes hieraticos, ſed deſunt 18 horæ. & propterea cum in 247 annis feriæ neomeniarum redeant in orbem, in illo interuallo, qui ſunt cycli 13, explentur quoque 537 orbes hieratici. Sed, vt dixi, deſunt 18 horæ. Vera igitur horum orbium Periodus eſt annorum 224 Iulianorum. Iſte vero orbis hieraticus tanta religione obſeruatus eſt in poſteriore templo, vt, quod ſupra diximus, nulla familia alienæ functionis partes aut τάξιν inuaderet, adeo vt anno excidij templi ſolenne ieiunium, quod competit decimæſeptimæ Tamuz, interpellatum ſit penuria familiæ, quam tunc ordo ad miniſterium illius ſolennis vocabat, cum tamen ea familia, quæ proxime functa erat miniſterio, potius ſubſtitui debuerit, quam ſacrum ſolenne per hominum penuriam omitti. Sed tamen omiſſum eſt penuria illius ephemeriæ, ad quam ex ordine illa hebdomas pertinebat. Tanta religio erat ordinem a Dauide præſcriptum obſeruandi. Priore templo ſtante dubitari poteſt continuatum ne ſit iuge ſacrificium, qui ἐνδελεχισμὸς dicitur. Quod ſi non continuatum, ideo neque hebdomades hieraticæ continuatæ, populo & ſacerdotibus ipſis in horrendam idolomaniam ſolutis. Nam ordinem a Dauide inſtitutum Ezekias reſtituit antequam Paſcha celebraret. II Chronic. XXIX, 25. Si continuatum fuiſſet quotidianum ſacrificium, vtique & functio familiarum continuata fuiſſet. Non igitur opus fuiſſet Ezekiæ illum ordinem reſtituere. Idem fecit & Ioſias Paſcha ſuum celebraturus. II Chronic. XXXV, 4. Sed neque Ephemeriæ

recte obſeruatæ ſunt: quod Ezekiel exprobrat Iudæis xxiv, 7, 8. Contra videri poteſt non omiſſum, ex eiuſdem Ezekielis xliv, 15. Præterea Iudæi quaſi per manus traditum habent, Templum captum & incenſum a Chaldæis nona Ab, Ephemeria Ioiaribi. In lugubri enim carmine, quod canitur nona Ab ex perſona presbyterij, hos verſiculos rythmicos legimus.

בְּתִשְׁעָה לַחוֹדֶשׁ בְּשַׁעַת הַמַּעֲרִיב	*Die nona menſis, hora veſpertini temporis,*
אֲנִי עַל מִשְׁמַרְתִּי מִשְׁמֶרֶת יְהוֹיָרִיב	*Quum eſſem in vigilia mea, vigilia Ioiarib,*
וְנִכְנַס הָאוֹיֵב וְאֶת זְבָחָיו הִקְרִיב	*Introiit hoſtis, & ſacrificia ſua obtulit.*
וּבָא אֶל מִקְדָּשׁ וְלֹא צִוָּה יְהוָה	*Ingreſſus eſt in ſanctuarium iniuſſu Domini.*

At neque interuallum a Paſcha Ezechiæ, ad excidium templi conuenit, neque a Paſcha Ioſiæ. ſed & Ioiakim Idola coluit, & Sedekias. & propterea ἐνδελεχισμὸν neglectum, aut non iugiter continuatum fuiſſe, neceſſe eſt. Alioqui ſi ab initio anni, quo Encænia templi Solomon celebrauit, ad excidium templi, iuge ſacrificium obſeruatum fuiſſet, hoc eſt, a 29 Adar anni periodi Iulianæ 3703, quæ fuit 30 Martij, feria ſeptima; ſane ab eo tempore, ad feriam ſeptimam xxvi Iulij anni 4124, quo iniuit hebdomas hieratica, in qua templum incenſum fuit, intra illud ſpatium anni 421, dies 118 fluxiſſe deprehendentur, qui ſunt orbes hieratici abſoluti 916. Tantum poſſumus proferre de obſeruatione huius ordinis ſub priore templo. Sub poſteriore nulla omnino interpellatio iugis ſacrificij interuenit, præter pollutionem templi ſub Antiocho. Nam a fundamentis templi a Zorobabele iactis, ad pollutionem, tantum abeſt, vt interpellatum fuerit ſacrificium, vt Iudæi ſacris intenti Sabbato quodam vrbem Ptolemęo Lagi filio irrumpendam obiicere maluerint, quam ab operatione ſacri deſiſtere. De quo hic inſignis locus Agatharchidæ priſci ſcriptoris extat apud Ioſephum: Οἱ καλούμενοι Ἰουδαῖοι πόλιν οἰκοῦντες ὀχυρωτάτην πασῶν, ἣν καλεῖν Ἱεροσόλυμα συμβαίνει τοὺς ἐγχωρίους, ἀργεῖν εἰθισμένοι δι' ἑβδόμης ἡμέρας, καὶ μηδὲ τὰ ὅπλα βαστάζειν ἐν τοῖς εἰρημένοις χρόνοις, μήτε γεωργίας ἅπτεσθαι, μήτε ἄλλης ἐπιμελεῖσθαι λειτουργίας μηδεμίας, ἀλλ' ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐκτετακότες τὰς χεῖρας εὔχεσθαι μέχρι τῆς ἑσπέρας, εἰσιόντος εἰς τὴν πόλιν Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀντὶ τοῦ φυλάττειν τὴν πόλιν διατηρούντων τὴν ἄνοιαν, ἡ μὲν πατρὶς εἰλήφει δεσπότην πικρόν, ὁ δὲ νόμος ἐξηλέγχθη φαῦλον ἔχων ἐθισμόν. τὸ δὲ συμβὰν πλὴν ἐκείνων τοὺς ἄλλους πάντας δεδίδαχε τηνικαῦτα φυγεῖν εἰς ἐνύπνια καὶ τὴν περὶ τοῦ νόμου δεδομένην ὑπόνοιαν, ἡνίκ' ἂν τοῖς ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς περὶ τῶν διαπορουμένων ἐξασθενήσουσιν. Maximus numerus harum xxiv familiarum habitabat Ieroſolymis. Nehemiæ xi, 12. Hinc fiebat, vt ne obſeſſa quidem vrbe quotidianum ſacrificium ceſſaret penuria ſacerdotum. Reliqua plebs ſacerdotum in agris, villis, & vicis habitabat. Porro templo ab Antiocho profanato, perinde res erat, ac ſi nullum templum, nullum ſacrificium antea fuiſſet. Itaque neceſſe fuit Iudæ Macabæo nouum inſtitutum inducere, familias recenſere, ſacerdotes, qui ſe a contaminatione Syrorum integros conſeruauerant, ſeligere. Quod diſerte traditur 1 Macabæorum iv, 42. Ab eo tempore, ad excidium templi ſub Veſpaſiano, endelechiſmo nullum interuenit vitium, proinde nullum etiam orbi hieratico. Neque enim idolomaniæ, quæ ſub regibus Iudæ iugę ſacrificium interruperat, vllum extitit veſtigium ſub poſteriore templo: neque vlla vis belli potuit facere, vt quotidianum ſacrificium interpellaretur ſaltem ab Encæniis Ma-

niis Macabæi, ad belli Iudaici vltima tempora. Quater enim obſeſſa ſunt Ieroſolyma, in quibus bis capta. Obſeſſa enim ſunt ab Antiocho Eupatore, item Antiocho Sidete, capta a Pompeio, & XXVI annis poſt a Soſio & Herode. In his quatuor caſibus Ioſephus oſtendit, nunquam ceſſaſſe ſacrificium quotidianum. Ceſſauit autem XVII die Tamuz, Ieroſolymis a Tito obſeſſis, penuria ſacerdotum. Verba Ioſephi lib. ιδ. de obſeſſis a Soſio Ieroſolymis: δείσαντές τε μὴ διακωλύσωσιν αὐτοὺς οἱ Ῥωμαῖοι τὰς καθημερινὰς θυσίας ἐπιτελεῖν τῷ Θεῷ, πρεσβεύονται ἐπιτρέψαι παρακαλοῦντες θύματα αὐτοῖς μόνον εἰσκομίζεσθαι. Dion libro quadrageſimonono, καὶ τοσοῦτόν γε τῆς θρησκείας αὐτοῖς περιῆν, ὥστε τοὺς προτέρους τοὺς μετὰ τοῦ ἱεροῦ χειρωθέντας παραιτήσασθαί τε τὸν Σόσιον, ἐπειδὴ ἡμέρα αὖθις ἡ τοῦ Κρόνου ἐνέστη καὶ ἀνελθόντας ἐς αὐτὸ πάντα μετὰ τῶν λοιπῶν τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι: ſed & in I. ἁλώσεως cap. V. ἔνθα δὴ τῶν Ῥωμαίων πολλὰ κακοπαθούντων ὁ Πομπήϊος τά τε ἄλλα τῆς καρτερίας τοὺς Ἰουδαίους ἀπεθαύμασε, καὶ μάλιστα τοῦ μηδὲν παραλῦσαι τῆς θρησκείας ἐν μέσοις τοῖς βέλεσιν ἀνειλουμένους. ὥσπερ γὰρ εἰρήνης βαθείας κατεχούσης τὴν πόλιν, αἵ τε θυσίαι καθ' ἡμέραν, καὶ οἱ ἐναγισμοὶ, καὶ πᾶσα θεραπεία κατὰ τἀκριβὲς ἐξετελεῖτο τῷ Θεῷ, καὶ οὐδὲ κατ' αὐτὴν τὴν ἅλωσιν περὶ τῷ βωμῷ φονευόμενοι τῶν καθ' ἡμέραν νομίμων εἰς τὴν θρησκείαν ἀπέστησαν. Ecquod exemplum illuſtrius adduci potuit? Rurſus de Ieroſolymis a Pompeio obſeſſis, μάθοι δ' ἄν τις ἐντεῦθεν τὴν ὑπερβολὴν ἧς ἔχομεν περὶ τὸν Θεὸν εὐσεβείας, καὶ τὴν φυλακὴν τῶν νόμων, μηδὲν ὑπὸ τῆς πολιορκίας διὰ φόβον ἐμποδιζομένων πρὸς τὰς ἱερουργίας, ἀλλὰ δὶς τῆς ἡμέρας πρωΐ τε καὶ περὶ ἐνάτην ὥραν ἱερουργούντων ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. Quid clarius hoc teſtimonio de quotidiano ſacrificio nunquam, ne in bellis quidem, intermiſſo? Sed diſertius poſtea: οἱ πολέμιοι μὲν εἰσπεσόντες ἔσφαττον τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ, οἱ δὲ πρὸς ταῖς θυσίαις οὐδὲν ἧττον ἱερουργοῦντες διετέλουν. De intermiſſo ſacrificio idem lib. ϛ ἁλώσ. η. ἐπέπυστο γὰρ ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας (Πανέμου δ' ἦν ἑπτακαιδεκάτη) τὸν ἐνδελεχισμὸν καλούμενον ἀνδρῶν ἀπορίᾳ διαλελοιπέναι τῷ Θεῷ, καὶ τὸν δῆμον ἐπὶ τούτῳ δεινῶς ἀθυμεῖν. Intellige Πάνεμον κατὰ σελήνην, id eſt, Tamuz Iudaicum, non autem Panemum Syromacedonum Iulianum. Solenne enim ieiunium intelligitur, quod decimaſeptima Tamuz quotannis inſtauratur a Iudæis ad hanc vſque diem: idque eo anno inciderat in XV Iulij, feria prima. Neque vero ignorant Iudæi hac die ἐνδελεχισμὸν defeciſſe. In libro enim Angariarum ad XVII Tamuz notant: *Franguntur Tabulæ legis: ceſſat* ἐνδελεχισμός. *vrbs fiſſa*, &c. Hæc enim dies, hoc eſt, νηστεία XVII Tamuz, fatalis fuit Ieroſolymis, quæ eadem die bis capta, & in ea endelechiſmus defecit. Et rurſus in liturgia ieiunij Tamuz ita canunt: כי בו בטל התמיד התמיד יום הוסר. *Quia abolitus eſt in ea die endelechiſmus: endelechiſmus hac die ſublatus.* Ergo hebdomas hieratica defecerat ſabbato antecedente, ſacerdotibus fame & ferro ſublatis. Et cur ephemeria, quæ proxime abierat miniſterio ſuo, non continuata eſt, vt illa potius quatuordecim dies miniſtraret, quam vt per penuriam hominum, iuge ſacrificium, &, quod caput eſt, ſolenne Tamuz ceſſaret? Quia nimirum nefas exiſtimabant ephemeriam in locum alienum ſuccedere, ne πατριαὶ confunderentur: quod egregie deſcribitur a Ioſepho, poſteriore in Appionem. Omnino hic Canon notus eſt כל כהן וכל לוי שנכנס בעבודת חבירו חייב מיתה. Omnis ſiue Sacerdos ſiue Leuita, qui ſeſe immiſcuerit functioni alterius, capite punitur. Adeo, vt neque Sacerdos Leuitam, neque Leuita Sacerdotem in ſocietatem muneris accipere poſſet, quod eruditiſſime vt omnia Leui Ben Gerſom exponit Numerorum XVIII. Videmus, quæ

mus, quæ familia defecit, quo caſu factum, vt ceſſauerit endelechiſmus, quod Hebræi vocant תָּמִיד. Iudas Macabæus tunc admouit miniſterio principem familiam Ioiarib, cum encænia celebrauit. Imo ipſemet Iudas erat ex principe familia Ioiarib, quam Greci nunc ἰωαρὶμ, nunc ἰωαρὶβ vocant. primo Macab. II, I. An dubitamus primam familiam miniſtraſſe tempore Encæniorum? Adhibuit ergo populares ſuos hieraticæ functioni Iudas, non alios. Hæc enim prima immolatio fuit, primumque iuge ſacrificium matutinum, vt perſpicue expreſſum eſt I Macabæorum IV, 52. Celebrata autem ſunt Encænia XXIV Nouembris, feria ſecunda, anno periodi Iulianæ 4549. Ergo erat tertia dies ephemeriæ Ioiarib, quæ biduo antea incenſum obtulerat Deo. Eodem capite, Commate quinquageſimo. Vt enim templi, ſic & ἱερατείας ἐγκαινισμὸς a Iuda introductus eſt: & proinde non ab alia familia, quam a principe incepit. quod nemo negare poteſt. A viceſima ſecunda die Nouembris, anni 4549, quæ erat Sabbatum, & prima dies ephemeriæ Ioiarib, ad decimamquartam Iulij anni 4783 periodi Iulianæ, quando defecit ephemeria, anni ſunt 233, dies 234. qui ſunt orbes hieratici 507, dies 161. ergo viginti tres ephemeriæ defunctæ erant miniſterio in decimaquarta Iulij, & eadem decimaquarta Iulij, inire debebat munus ſuum familia vltima Maaziau. In vltima igitur ephemeria defecit endelechiſmus, de quo Danielis cap. IX, verſ. XXVII. Matthæi cap. XXIIII, verſ. XV. Atque hæc de inſtituto, vetuſtate, tempore, continuatione ephemeriarum hieraticarum. Siquis plura de illis deſiderat, adeat libellum, qui inſcribitur סֵפֶר מִשְׁמָרוֹת, hoc eſt, liber Liturgiarum. Ibi enim videbit, quomodo inter ſe populares vnius ephemeriæ functiones ſuas partiebantur. Alius enim incenſum ſortiebatur; alius concinnationem lampadum & lychnorum; alius lignorum conſtructionem ſuper altari; & ſic de aliis, vt extat primo Chronicorum, cap. viceſimo tertio, verſ. viceſimo octauo, viceſimo nono, triceſimo, triceſimo primo, triceſimo ſecundo. Sic videmus Zachariam patrem Ioannis Baptiſtæ popularem ephemeriæ Abiæ incenſi curam ſortitum fuiſſe. Itaque nemo poterat incenſum offerre, præter Zachariam. Sic igitur legimus in libro Liturgiarum. אֲמַר לְהֶם הַמְּמוּנֶּה בּוֹאוּ וְהָפִיסוּ מִי שׁוֹחֵט מִי זוֹרֵק מִי מְדַשֵּׁן אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי *Dicit illis præfectus, Ingredimini, & ſortiebantur quis immolaret, quis ſpargeret, quis cinere leuaret altare interius, &c.* Dicit, *Ingredimini*, nempe in Templum. Ibi enim ſortiebantur. Sic etiam Lucas de Zacharia: κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ. Scio aliter aliis hoc comma explicari. Sed de ſuffitu ibidem ſcriptum extat: אֲמַר לְהֶם חֲדָשִׁין לִקְטוֹרֶת בּוֹאוּ וְהָפִיסוּ וְהֵפִיסוּ וְזָכָה מִי שֶׁזָּכָה. Dicebat illis: *Neoterici ad ſuffitum ingredimini, & ſortimini: ſortiebantur. & eum contingebat ſors, cui ſors competebat.* Quo tempore autem fungi cæperit miniſterio ephemeria Abiæ, leuioris operæ eſt inuenire, quam quo die Angelus Zachariæ ſeſe oſtenderit, cum per ſeptem dies familia Abiæ miniſtrauerit. Iam diximus ephemeriam Ioiarib iniuiſſe munus ſuum viceſima ſecunda die Nouembris anni 4549 periodi Iulianæ. Ephemeria autem Abiæ eſt octaua ordine. Inibat igitur liturgiam ſuam quinquageſimo die orbis hieratici. Proinde iniuit decima die Ianuarij anni 4550. Iam Chriſtus acceſſit ad baptiſmum anno Actiaco 58, quintodecimo Tiberij, cum recenter iniret annum triceſimum primum. Ergo natus eſt anno 28 Actiaco, quod & pleraque

omnis

omnis vetuſtiſſima Eccleſia credidit iure merito, biennio ante epocham hodiernam Dionyſianam, anno & amplius ante obitum Herodis. XIV autem menſibus antea Euangeliſmus Zachariæ contigit, vt conſtat ex filo hiſtoriæ. Secundum hanc firmam & conſtantem hypotheſim, cum Chriſtus natus ſit in vltimis menſibus anni periodi Iulianę 4711, euangeliſmus Zachariæ contigerit anno 4710, quo ephemeria Abiæ iniuit miniſterium die XXI Iulij. A 10 Ianuarij anni 4550, quo eadem ephemeria iniuit miniſterium poſt Encęnia Macabęi, ad Sabbatum 21 Iulij anni 4710, fluxerunt anni 160, dies 192: qui ſunt orbes hieratici Abiæ 349 præciſe. Ergo XXVIII Iulij ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας Zachariæ. Quare poſt 28 Iulij conceptus eſt Iohannes, & inter 21, & 28 diem euangeliſmus incidit. Poſt 28 Iulij defunctus munere & liturgia ſua Zacharias domum ſeſe recepit: Lucæ 1, 23. Habitabat vero in montanis Iudææ: Eodem, 39. Quoto autem die ſeptimanæ euangeliſmus contigerit, non magis affirmare poſſumus, quam quoto die ſeptimanæ ſequentis conceptus Iohannes. In hoc nullæ ſunt coniecturæ vanæ, ſed meræ demonſtrationes ex ratione temporum: quibus contradici non poteſt. Itaque conſtat, Elizabetham ſtatim poſt reditum viri concepiſſe. καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ελισαβὲτ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε. Impletæ ſunt dies liturgiæ ipſius matutino ſacrificio XXVIII Iulij. Tunc itaque rediit. Conceptio igitur Iohannis incidit in finem Iulij anni 4710. Et quia 5 menſes integros occultauit ſe Elizabeth, & VI ineunte Gabriel Angelus miſſus ad Mariam: hæc omnia inciderint circiter finem Decembris: quo tempore poſt Euangeliſmum Gabrielis Maria cognatam ſuam inuiſerit, cui menſis inibat VI, quæ vulgo hactenus vt ſterilis digito notabatur. Quare natalis Chriſti competeret circiter finem Septembris, diebus σκηνοπηγίας, cyclo Lunæ XVIII, æſtibus anni, quando & in tabernaculis ſub dio, & paſtoribus quoque ἀγραυλεῖν tempus anni ſinit. Nam ſcribit Lucas, naſcente Domino paſtores ἀγραυλοῦντας fuiſſe, hoc eſt, ſub dio in agris cubaſſe. Hoc tempus plane initio autumni conuenit, quo in Iudæa adhuc æſtus ardentiſſimi, præſertim eo anno, quo σκηνοπηγία fere in ipſum tēpus æquinoctij incidit, 28 anno Actiaco. τὸ ἀγραυλεῖν, id eſt, ἐν ὑπαίθρῳ διανυκτερεύειν, non cōuenit brumalibus diebus, quibus potius pecus noctu in caulas cogitur, præſertim in montanis Bethlehem. Atque vt tempus natalis Dominici deſignari poteſt, ita dies non poteſt. Iohannes autem natus eſt vltima Ephemeria in templo miniſtrante. Nam vnaquæque ephemeria poſt 161 dies redibat ad functionem ſuam. 168 dierum eſt orbis hieraticus. ex quibus ſeptenos ſingulæ ephemeriæ funguntur. Superſunt 161 dies, quibus vacabant ſingulæ familiæ. qui ſi ex 273 diebus deducantur, quod eſt tempus, quo mulier geſtat in vtero, ſuperſunt 112 dies abſoluti: de quibus deductis rurſus 7, quibus miniſtrauit familia Abiæ, ſuperſunt 105, hoc eſt, XV familiæ, quę poſt familiam Abiæ miniſtrarunt ad tempus partitudinis. Ergo XXIII familiis defunctis, ſupererat vltima, qua natus Iohannes. Cæterum conſtat, eodem fere tempore anni Chriſtum & natum, & baptizatum. Nam tempore baptiſmi incipiebat eſſe 30 annorum abſolutorum. Inde veteres tempus baptiſmi & Natalis eadem die celebrabant. Vetuſtiſſima opinio de baptiſmo eorum eſt, qui baptizatum dicunt VI Id. Nouem. menſe Marcheſvvan. At Natalis incidit in dies Scenopegiæ. Non multum igitur abfuit tempus baptiſmi a tempore Natalis. De veteri opinione Natalis Chriſti in VI Iduum Nouembrium, habes apud Epiphanium.

FINIS.

Bio Fict

4103649